
WILLIAMSON
& Co.
5 KING ST. WEST,
TORONTO.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΩΜΩΙΔΙΑΙ

HOLDEN

VOL. I

CANTABRIGIAE
APVD DEIGHTON BELL SOCIOS
VENDVNT LONDINI BELL ET DALDY

ARISTOPHANIS COMOEDIAE

QVAE SVPERSVNT

CVM PERDITARVM FRAGMENTIS

TERTIIS CVRIS RECOGNOVIT

ADDITIS ADNOTATIONE CRITICA SVMMARIIS

DISCRIPTIONE METRICA ONOMASTICO LEXICO

HVBERTVS HOLDEN LL.D.

COLLEGII TRINITATIS APVD CANTABRIGIENSES QVONDAM SOCIVS

SCHOLAE REGIAE GIPPESVICENSIS RECTOR

[Ed 3]

VOL. I

Cantabrigiae

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO

SVMPTIBVS EDITORIS

M DCCC LXVIII

ARISTOPHANIS COMOEDIAE

QVAE SVPERSVNT

CVM PERDITARVM FRAGMENTIS

*TERTIIS CVRIS VSVI SCHOLARVM ACCOMMODAVIT
ADDITIS ADNOTATIONE CRITICA SVMMARIIS
DISCRIPTIONE METRICA*

HVBERTVS HOLDEN LL.D.

COLLEGII SS. TRINITATIS APVD CANTABRIGIENSES QVONDAM SOCIVS
SCHOLAE REGIAE GIPPESVICENSIS RECTOR

Cantabrigiae
APVD DEIGHTON BELL SOCIOS
VENDVNT LONDINI BELL ET DALDY
M DCCC LXVIII

CANTABRIGIAE
TYPIS ACADEMICIS EXCVDEBAT
C. I. CLAY A.M.
SVMPTIBVS EDITORIS

VIRO · REVERENDO

GVILIELMO · HEPWORTH · THOMPSON S.T.P.

ACADEMIAE · CANTABRIGIENSIS · PROCANCELLARIO

AMPLISSIMI · SS · TRINITATIS · COLLEGII · MAGISTRO

NVPER · GRAECARVM · LITTERARVM · PROFESSORI · REGIO

D.

EDITOR

αἱ χάριτες τέμενός τι λαβεῖν ὅπερ οὐχὶ πεσεῖται
ζητοῦσαι ψυχὴν εὗρον Ἀριστοφάνους

PLATO

Praefatio editionis tertiae

PRODIT haec editio Aristophanis mei ut typorum nitore ac pulchritudine superioribus multo splendidior, ita in omnibus iis quae editoris est praestare longe uti spero emendatior. Nam quem viginti abhinc annis tumultuariae operae fructum properatum et immaturum in lucem protrusi, cum scholarum tamen plerisque rectoribus placere intellegerem, divenditis exemplaribus continuo novae recensioni parandae aliquanto intentiore cura manum admovi. Quam quidem intra biennium absolvi posse confisus sum; sed dum subsecivas tantum horas gravioribus et molestioribus negotiis curisque ereptas et dulce feriarum otium suscepto operi impendere licebat, quadriennium prope effluxit necdum opus inchoatum ad optatum finem adducere licuit. Tandem aliquando foras prodit liber sed imperfectus, nolui enim diutius efflagitantis librarii precibus deesse ut prima saltem pars textum continens cum summariis et adnotatione critica publici iuris fiat. In altero volumine, quod brevi spero proditurum, accedet index nominum non qualem ante hos viginti annos confeceram iuvenilibus erroribus plenum, sed totus ab integro novus factus, et lexicon dictionis Aristophanicae, quod ad intellegendum nostrum et ad emendandum non parum utilitatis allaturum fore confido.

Iam in textu refingendo tenui vetus institutum seduloque operam dedi ut verba Comicorum principis ad codicum fidem

revocata, quantum eius fieri posset, sine temeritatis crimine emendarem. Omnino codicum vel optimorum et antiquissimorum constat eam esse conditionem ut foedissimis scateant mendis lectionibusque absurdissimis. Plurima quidem vulnera his praestantissimis antiquitatis monumentis inusta vel Graeculorum corruptorum interpolationibus vel librariorum fraude et socordia sive inscitia, sanari umquam posse sperandi locus non est: contra vetustissimorum mendorum bona pars ab acutissimo quoque criticorum certis et palmariis emendationibus aut sublata aut certe deprehensa est, nostratium praecipue ingenio et sollertia, Bentleium dico Porsonum Dawesium Elmsleium Dobraeum, quorum operam in hac parte positam nemo non et editorum et lectorum grato animo agnoscet.

Sed permulta supersunt corrigenda etiam post virorum tantorum labores; neque parva laus est Batavorum hac aetate, praecipue Cobeti viri 'doctrinae copia non minus quam ingenii acumine insignis, qui melius quam ceteri de Aristophane meritus est[1];' is enim his paucis annis propter singularem palaeographiae peritiam et interiorem Graecitatis intellegentiam et ingenium veterum lectione subactum malesana in integrum restituit, recentiorum inepte suppleta expulit, formisque spuriis poetae sermonem liberavit, erroris cuiusque origine certis indiciis indagata. Germanis minus bene res cessit; nam qui agmen ducit Meinekius senex venerabilis ac de graecis litteris optime meritus, ut pauca feliciter novavit, ita multa mediocria et ab omni veritatis specie abhorrentia protulit aut aliunde arrepta ascivit, quorum quidem nonnulla ipse in *Vindiciis* meliora doctus retractavit; idem sana temere in suspicionem vocavit. Nec minus a sobria disciplina aliquando recessit Theodorus Bergk, qui ut multa optime sanavit, ita multa inutili coniectura[2] sollicitavit ex mera divinandi, credo, libidine pravoque ingenii lusu.

[1] Th. Bergk Praefat. ad Aristoph. Vol. I

[2] Ut pauca exempla apponam, ecquis ex Aristophane credat profecta esse

In emendationibus igitur adoptandis malui meo qualicumque iudicio stare, meis cernere oculis, quam auctoritatibus fidem habere quamvis spectabilibus: audacia certe Meinekio inferiorem me esse profiteor, cuius recensionem ut novissimam ita optimam tamquam normam adhibui ad quam meam dirigerem, in rebus ad orthographicas quaestiones spectantibus et in personarum vicibus disponendis. Nam Dindorfiana[3] qualis in editione Poetarum scenicorum Lipsiae nuperrime excusa exhibetur tum demum mihi oblata est cum textus meus e prelo exiisset: inde tamen siquid bonae frugis arripui accessit iis quae inter preli moras posterioribus curis melius perspexisse visus sum. Sed quoniam ex erroribus virorum doctissimorum semper addiscere aliquid licet, non codicum tantum lectiones aperte vitiosas sed etiam Meinekii et aliorum commenta minus probabilia textui subieci, quae vel ansam vel opportunitatem praeberent iudicii adolescentium acuendi, unde discant quid distent aera lupinis certo iudicio distinguere.

Summaria cuique fabulae praemisi, discriptionem autem metricam ad calcem subieci, qua in re magnopere adiutus sum praeclara Rossbachii de arte metrica disputatione; porro chronologiam scenicam addidi.

Numeros versuum Meinekianos crassioribus typis excusos una cum iis quos mea recensio praebet computanti interiori margini adposui; parodias denique poetarum, quae in proecdosi diductis litteris notatae sunt, uncialibus litteris indicavi. Scribebam Gippesvici viii Kal. Feb. m.d.ccclxiix

huiusmodi commenta; Ach. v. 31 *λυγίζομαι* pro *λογίζομαι*, v. 189 *μὴ 'παγείρειν* pro *μὴ 'πιτηρεῖν*, v. 493 *ἀφήνας* pro *φήνας*, v. 500 *κάδων δονουμένων* pro *κάδους ὠνουμένων*, 874 *τονθορύζειν* pro *τοι θερίδδειν* et 876 *συντόνθρυζε* pro *συνθέριζε*, V. 62 *οὐδ' εἰ Κλέων' ἔγλαψα*, Pac. 527 *κάλπῃ* pro *κόλπου*, Av. 444 *ἀναδεύσας* pro *ἀναπείσας*, Pl. 560 *ἀτὰρ οὐχ ἥττονά γ' ἦτταν κλαύσει*

[3] Nollem librum non minus utilem quam typorum nitore insignem tot mendis typographicis in adnotatione inquinatum esse

Praefatio editionis primae

DE ratione huiusce libri dum exponam, non multis te morabor, Lector benevole.

Vno abhinc anno rogatus a summo atque optimo viro Iacobo Prince Lee S. T. P. Episcopo Mancuniensi Aristophanearum fabularum exemplar docendi caussa desiderante, eo lubentius animum ad hanc operam appuli quia utilem atque fructuosam collocaturum me intellegebam iis qui erudiendae iuventutis munere funguntur.

Etenim quae circumferuntur Comici editiones, siquis a fabulis quibusdam seorsim editis discesserit, omnes gravi hoc incommodo laborant quod in iis, quae plurima habet noster in laudabili et honesto proposito impudica et inhonesta, sedem suam intacta servant. Inde factum est ut optimus Graecitatis magister, ex quo tamquam ex fonte quodam profluit nativus Attici sermonis lepor, cuius in comoediis tamquam in speculo depicti redduntur Atheniensium mores et cotidiana vitae forique consuetudo, in scholis ferme neglectus iaceat. Cui incommodo ut subvenirem, instituta est a me haec editio, neque ad aliud consilium existimari eam velim ab iis qui in scholis haec studia regunt.

In contextu verborum discribendo Dindorfium prorsus sequi primo decreveram resectis tantum iis quae ex proprio primarioque libelli consilio resecanda essent, sed recensione eius ad optimos codices accuratius excussa offendi locos non paucos qui meo qualicumque iudicio parum recte admi-

nistrati viderentur. Itaque operae pretium duxi verba poetae emendatiora pro virili exhibere, eamque mihi legem praescripsi ut optimorum librorum lectiones nusquam nisi aperte mendosas neglegerem, quae autem superiorum editorum consensu exulabant, eas postliminio restituerem. Neque tamen inconsulto lectore ut a Dindorfio recederem commisi, sed in notulis ad extremum volumen enotavi reiectaneas eius lectiones; plurimas eiusdem coniecturas quae extra controversiam positae viderentur tacitus adoptavi, ne si unamquamque commemorarem taedium crearem. Intexuntur autem notulis aliorum[1] aut mea ipsius excogitata; neque abs re putavi locos prae ceteris obscuriores aut perperam intellectos subinde animadversione parva illustrare, sive rectius constituta sententia seu veriore et concinniore inita ratione personarum vices disponendi lucem quantulamcunque ad rectam poetae intellegentiam praeferre posse visus mihi essem. Quae omnia B. L. boni ut consulas etiam atque etiam oro.

Ceterum, ut utilitatis gratiam opellae meae conciliarem, indices confeci, philologicum unum, alterum historicum eorum quorum plerique alioquin satis erant ignobiles sed digni ob vitia famosamque vitam qui a Comicis traducerentur et multa cum libertate notarentur: in his concinnandis non dubitavi, quidquid in usus meos conduceret, ex aliorum penu depromere. Deinde parodias poetarum diductis litterarum spatiis designandas curavi, apposita autem nota indicavi quis cuius auctoris locus in risum detorqueatur.

Postremo versibus affixi numeros, quos mea recensio praebet computanti, Dindorfianis in summa cuiusque paginae ora adscriptis.

dabam e Collegio SS. Trinitatis
exeunte mense Septembri A. S. 1848

[1] non pauca accepta refero humanitati viri amici his litteris peritissimi RICARDI SHILLETO

Index Codicum:

R. 'Inter libros MS primum locum obtinet Ravennas codex membranaceus olim monasterii Classensis, nunc bibliothecae collegii Ravennatis, foliis 180, forma maxima, saeculo XI scriptus. Insunt comoediae undecim hoc ordine *Plutus Nubes Ranae Aves Equites Pax Vespae Lysistrata Acharnenses Thesmophoriazusae Ecclesiazusae.* Qui liber, si lectiones eius in universum spectemus, ut antiquissimus omnium, ita praestantissimus. Nam et lectiones optimas non paucas sibi proprias habet et versus tres servavit nullo alio in libro inventas, sc. Pac. 897 πλαγίαν καταβάλλειν, ἐς γόνατα κύβδ' ἑστάναι, Ec. 223 πέττουσι τοὺς πλακοῦντας ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ, 303 ἐν τοῖς στεφανώμασιν. Primo eo usus est quamvis non nominato Antonius Fracinus in ed. Iuntina 2da qui non solum *Pacis* versus 948—1011 in editione Aldina et Iuntina 1ma omissos edidit, sed etiam lectiones multas in *Vespis* potissimum et *Pace*, rarius in aliis fabulis, e libro Ravennate excerptas editioni suae intulit, nullum tamen, qui erat illorum mos temporum, certum consilium secutus. Post Fracinum neglectus iacuit, donec a Philippo Invernizio, iurisconsulto Romano, investigaretur a. 1794 et accuratius quam ab illo fieri poterat excuteretur ab Immanuele Bekkero a. 1818, qui huius Venetique libri lectiones edidit in editione Londinensi a. 1829.' G. DINDORF. Huius libri integram collationem ab amico Gul. G. Clark Cantabrigiensi factam diu expectavimus. Operae pretium erit audire Cobetum de hoc codice disserentem in *Nov. Lect.* p. 253 sq.; 'Omnino codex Ravennas, quamquam ceteris omnibus longe est emendatior et integrior et in Aristophanis scriptura constituenda unus omnium plurimum habet auctoritatis et fidei, tamen innumeris mendis et erroribus totum esse obsitum et scatere lectionibus absurdissimis et vitiosissimis non satis docti homines recordari videntur, cum criticorum emendationibus praestantissimi libri auctoritatem opponunt. Non dubito affirmare et Ravennatem codicem et Venetum Marcianum, quem ipse olim cum pulvisculo excussi, in deterrimis corruptissimisque libris scriptis, unde Antiquitatis monumenta in lucem revocata sint, esse habendos, sed quia ceteri omnes, quidquid ubique est codicum MSS Aristophanis, multis partibus sint etiam vitiosiores interpolationibus, quas malesani correctores omnibus criticae artis subsidiis destituti plurimas temere et impudenter invexerunt, propterea ut in proverbio est ἐν τυφλῶν πόλει γλαμυρὸς βασιλεύει et habentur pro optimis quia ceteri omnes sunt etiam multo peiores nequioresque.'

V. 'Venetus codex[1] et ipse membranaceus, bibliothecae Marcianae 474, forma quadrata, foliis 172, Ravennate fortasse non recentior. Fabulas habet septem *Plutum Nubes Ranas Equites Aves Pacem Vespas.* Hunc bis tractavit Bekkerus Parisiis a. 1812, Venetiis a. 1819, Cobetus autem a. 1847.

[1] collationem *Vesparum* a C. G. Cobeto factam exhibuit R. B. Hirschig in editione huius fabulae a. 1847

A B C. Parisini regii 2712 (*A*), 2715 (*B*) et 2717 (*C*), quorum primus membranaceus bonae notae liber, saeculo XVII^mo^ scriptus, saepe cum Ravennate consentit; habet autem *Equites Acharnenses Aves Vespas Lysistratam* [illegible] (1—1135) *Pacem* (1—1292); tertius chartaceus inferior primo, melior altero habet omnes fabulas praeter *Thesmophoriazusas* et *Ecclesiazusas*.

Aug. Augustanus, nunc bibliothecae regiae Monacensis 492, chartaceus forma quadrata, foliis 53, saeculo XV^mi^ scriptus, minutis ille quidem ductibus verumtamen distincte eleganter et nitide scriptus continet *Thesmophoriazusas Lysistratam.* Tractatus est a Brunckio et B. Thierschio.

ΓΔ. Florentini duo bibliothecae Laurentianae: prior 31, 15, chartaceus seculi XIV^mi^, foliorum 162 formae maioris: insunt Euripidis tragoediae quattuor et Aristophanis *Acharnenses Ecclesiazusae Equites Aves Vesparum* fragmentum (v. 421—1396) et *Pacis* (v. 378—1300): bonae notae liber, plerumque cum codicibus melioribus consentiens. Alter 31, 16, chartaceus saeculi XV^mi^, foliis 259 formae quartae minoris: insunt omnes praeter *Pacem Thesmophoriazusas Ecclesiazusas* fabulae; similis est Parisino B. Hoc usus est G. Dindorfius in fabulis quinque omissis quas conferri operae pretium non esset *Plut. Nub. Ran.*

Vat.-Pal. Vaticanus-Palatinus, quo a Laurentio Zacagnio bibliothecario Vaticano collato usus est Kusterus, eiusdem collationem ab A. Conze Romae factam adhibuit A. Müller in *Acharnensibus.* 'Numerus huius libri est 67, forma quadrata; chartaceus est, saeculo XV^mo^ scriptus, continet 234 foliis *Plutum Nubes Equites Acharnenses Vespas Aves Pacem Lysistratam.* Liber mendosissimus est, pessimae notae...Colligo descriptum esse e libro, qui Ravennatis vestigia paucis locis servans maximam partem errorum quibus deterioris familiae libri depravati sunt iam receperit, et sine dubio Aldinae editorem libro Vat.-Palatino simili usum esse.' MÜLLER.

Urb. De codice Urbinate antiquissimo, unde Bernardus Iunta Florentiae a. 1515 *Lysistratam* et *Thesmophoriazusas* primum exaratas edidit nihil hodie notum est.

Voss. Vossianus Leidensis 77, bombycinus seculi XIV^mi^, foliis undecim formae maioris. Continet solam *Lysistratam* non integram. Eum adhibuit Kusterus, accuratius contulit Dindorfius. 'In duas columnas distribuitur, ut primus versus sit a sinistra, secundus a dextra, tertius infra primum, quartus infra secundum etc.; scholia textum circumdant.' DOBRAEVS add. ad Porsoni Aristophanica p. (148).

Hi libri omnes ex duobus tantum fontibus manarunt, ex altero Ravennas Venetus Augustanus Urbinas in exemplari Iuntino repraesentatus, ex altero Regii, Vossianus, Florentini et ut videtur Vaticanus-Palatinus. Et Augustanus quidem non nisi calami erroribus a Ravennate[1] differt, ceterum ita consentit ut descriptus ex eo possit videri.

'De codicibus Harleianis' ut verbis utar Dindorfii 'Baroccianis et Cantabrigiensibus, non alias quam *Plutum Nubes* et *Ranas* fabulas complexis vel a Porsono vel ab se ipso collatis dixit Dobraeus in Aristophanicis pp. VII—X. Raro operae pretium fuit horum librorum mentionem facere, in quibus excutiendis non tantum studii posituros fuisse credo Porsonum et Dobraeum, si iam tum libri Ravennatis Venetique bonis integris uti licuisset.'

[1] vide Engerum Praef. ad Lysistr. p. x sqq.

Editiones antiqviores:

Aldina, quam a. 1498 excudit Venetiis Aldus Manutius in folio, cum scholiis graecis et praefatione Marci Musuri. Insunt novem tantum fabulae. Decimam *Lysistratam* praetermisisse se ait, quia vix dimidiatam habere eam posset. *Thesmophoriazusae* in eius notitiam non venere.

Editionem Aldinam cum codicibus Florentinis repetiit Bernardus Iunta Florentiae apud Philippum Iuntam, a. 1515, qui eodem anno *Thesmophoriazusas* et *Lysistratam* iisdem typis eademque forma excudit ex codice Urbinate editas. His duabus fabulis omissis, Aldinas novem cum scholiis itidem graecis sed interpolatis repetiit Antonius Fracinus Florentiae apud haeredes Philippi Iuntae a. 1525 adhibito passim libro Ravennate.

ceterae editiones sunt

Gourmontiana Parisiis 1528 in 4to
Simonis Grynaei sive Cratandriana Basileae 1532 in 4to
[plerumque Aldinam sequitur]
Iuntina 3 Florentiae 1540
Veneta Zanetti 1538 in 8vo
Brubachiana Francofurti 1544
Sigismundi Gelenii sive Frobeniana Basileae 1547 in folio
[plerumque Iuntinam a. 1525 sequitur]
Frischlini Francofurti 1597
Raphelengii Lugd.-Bat. 1600
Porti Genevae 1607
[plerumque Frobenianam repetit]
Mairii Ludg.-Bat. 1624
Amstelodamensis Ravensteinii 1670
Kusteri Amstelodami 1710
Burmanni P. cum notis Stephani Bergleri et eiusdem versione octo fabularum Ludg.-Bat. 1760
Brunckii Argentorati 1783
Invernizzii Lipsiae 1794
Bekkeri Londini 1829
Dindorfii Lipsiae 1825, 1828, 1830
Dindorfii Oxonii 1835
Bothii Lipsiae 1845
Kock Theodor ausgewählte Komödien des Aristophanes Leipzig 1852—1864
Bergkii Lipsiae 1857
Meinekii Lipsiae 1860
Dindorfii in Poetis Scenicis Lipsiae 1867
Boissonadii Parisiis 1826
Hemsterhuis Tiberius edidit Plutum Harlingae 1744; editionem iteravit G. H. Schäfer Lipsiae 1811
Elmsleius Acharnenses Oxonii 1809
Reisigius Nubes Lipsiae 1820
Dindorfius Pacem Lipsiae 1820
Dindorfius Equites Lipsiae 1821
Thierschius B. Ranas Lipsiae 1830
Thierschius Plutum Lipsiae 1830
Mitchell T. Acharnians London 1835
" The Wasps London 1835
" The Knights London 1836
" The Frogs London 1837
" The Clouds London 1838
Engerus Lysistratam et Thesmophoriazusas Bonnae 1844
Fritzschius Fr. Ranas Turici 1845
Blaydesius Acharnenses Londini 1845
Hirschigius Vespas Lugduni-Bat. 1847
Teuffelius Nubes Lipsiae 1856
Richterus I. Vespas Berolini 1858
Richterus Pacem Berolini 1860
Muellerus Albertus Acharnenses Hannoverae 1863
Ribbeck Woldemar die Acharner Leipzig 1864
Fallex Eugène Théâtre d'Aristophane 2 tom. Paris 1865
Rogers B. B. The Peace, Greek Text with translation and notes London 1867

Adminicula huius editionis:

Beer Carl über die Zahl der Schauspieler bei Aristophanes Leipzig 1844

Bentleii emendationes in margine editionis Frobenianae in Museo Britannico depositae: eiusdem annotationes in *The Classical Journal* Vol. XXIV

Bentleii Epistulae ad Kusterum in Museo Critico Vol. II p. 418—p. 456

Bentleii Epistula ad Ioannem Millium ed. Dyce London 1836

Bentley R. Dissertations upon the Epistles of Phalaris &c. ed. Dyce London 1836

Bergkii Commentationum de reliquiis comoediae atticae antiquae libri duo Lipsiae 1838

Boettigeri C. A. Aristophanes impunitus deorum gentilium irrisor Lipsiae 1790

Caravellae I. index Aristophanicus Oxonii 1822

Cobeti observationes criticae in Platonis comici reliquias Amstelodami 1840

Cobeti oratio de arte interpretandi Lugduni-Batavorum 1847

Cobeti variae lectiones ibidem 1854

Cobeti novae lectiones ibidem 1858

Cobeti Prosopographia Xenophontea ibidem 1835

Cumberland R. Translation of the Clouds, *Observer* Vol. V No. 141

Dindorfii Metra poetarum scenicorum Oxonii 1842

Dobraei Adversaria Cantabrigiae 1843

Donner J. J. C. die Lustspiele des Aristophanes deutsch in den Versmassen der Urschrift Leipzig und Heidelberg 1861

Duebneri Fr. Scholia in Aristophanem Parisiis 1842

Ricardi Dawesii Miscellanea Critica ed. 2 Londini 1827

Elmsley P. carmen antistrophicum ex Lysistrata in Museo Critico I p. 176

Frere J. Hookham, A metrical version of the Acharnians the Knights and the Birds London 1840 (printed at Malta 1839)

Fritzschii de Daetalensibus Commentatio Lipsiae 1831

Fritzschii de carmine Aristophanis mystico Rostochi 1841

Halbertsma Tiallingii Prosopographia Aristophanea Lugduni-Batavorum 1855

Hephaestionis Enchiridion ed. T. Gaisford Oxonii 1810

Hermanni Epitome doctrinae metricae Lipsiae 1852

Hotibii Ludovici Lectiones Aristophaneae Berolini 1808

Kayseri Historia Critica Tragicorum Gottingae 1845

Kennedy G. J. Remarks on Mr Mitchell's Aristophanes Cambridge 1841

Klein J. L. des Griechischen und Römischen drama's Leipzig T. O. Weigel 1865

Lentingi I. Observationes criticae in Aristophanis fabulas Zutphaniae 1839

Meieri Mauritii H. E. de Aristophanis Ranis Commentationes in opusculis academicis Halis Saxonum 1861

Meinekii Menandri et Philemonis reliquiae Berolini 1823

Meinekii Fragmenta Comicorum graecorum 5 voll. Berolini 1839—1857

Meinekii Vindiciarum Aristophanearum liber Lipsiae 1865

[Hoc libro uti mihi non contigit in Equitibus Nubibus Vespis Pace]

Mitchell T. Translation of the Acharnians Knights Wasps London 1820—1822

Passovii Adnotatio critica in Nubes Berolini 1828

Pol Hermanni dissertatio litteraria de Aristophane ipsa arte boni civis officium praestante Groningae 1834
Porsoni Aristophanica edidit P. P. Dobraeus Cantabrigiae 1820
Porson's Review of Brunck's Aristophanes in *Maty's Review* July 1783, p. 55—68; reprinted in Museum Criticum Vol. II p. 113—124
Rankii C. F. Commentatio de Aristophanis vita Lipsiae 1830 praemissa Thierschii Pluto et Meinekii Aristophani
Reisigii coniectaneorum in Aristophanem liber primus Lipsiae 1816
Reisigii Syntagma criticum Lipsiae 1820
Rossbach A. und R. Westphal Metrik der griechischen dramatiker und lyriker Leipzig 1856
Rötscher H. Theodor Aristophanes und sein Zeitalter Berlin 1827
Rudd Leonhard-Hampson Eight Comedies of Aristophanes London 1867
Sanxay James Lexicon Aristophanicum graeco-anglicum Oxonii 1811
Schoemanni dissertatio de sortitione iudicum Gryphiswaldiae 1820
Schönborn A. die Skene der Hellenen Leipzig 1858
Stallbaum Godofr. Prolusio de persona Bacchi in Ranis Lipsiae 1839
Süvern I. W. Essay on the Birds of Aristophanes translated by W. R. Hamilton London 1835
Süvern I. W. two Essays on the Nubes and on the Γῆρας translated by W. R. Hamilton London 1836
Tyrwhitti Thomae coniecturae in Aeschylum Sophoclem et Aristophanem Oxonii 1822
Walsh B. D. Acharnians Knights Clouds translated into corresponding English Metres London 1837
Wieseleri Fr. adversaria in Aves Gottingae 1843
Zastra Iul. de Aristophanis Ecclesiazusarum tempore atque consilio Vratislaviae 1836

Corrigenda in textu

ACH. l. 126 corr. κεχήνετε || l. 561 pone not. interr. post ἐνή || 671 scribe κώριχ' ἀθλίου πατρός || 911 corr. ‒◡‒ ἐπτέρωταί τ' ἐπὶ τὸ δεῖπνον || 987 pone notam interr. post κτυπεῖ || 1058 corr. δή. EQ. l. 274 corr. ἔς μ' || 463 corr. πρόσσχετε || 634 corr. ὑποδραμὼν ut metrum constet || 681 pone colon post δῆτα || 696 corr. ὑποδραμὼν τοὺς || 911 corr. σὺ νῦν || 975 dele comma post ἄκουσον || 1037 hic versus litteris uncialibus exarandus fuit || 1119 corr. γοργολόφα || 1134 dele colon post τινες. NUB. l. 545 corr. πρόσσχετε || 1036 corr. προσσχέτω. VESP. l. 90 corr. ἦν || 125 corr. ἐξεφρίεμεν || 154 corr. κατακλῆδος || 202 corr. προσκύλισον coll. Thesm. 651 || 312 corr. βόσκειν || 414 corr. κεκράγετε || 591 corr. Εὐφημίδου: forma Εὐφημίου serioris aetatis est || 602 corr. 'πεπύσμην || 660 corr. δώσετε || 765 pone comma post καθήμενος || 962 dele τοὺς || 1012 l. πρόσσχετε || 1177 corr. ἀνθρωπικῶν || 1225 pro ὡς σὺ lege οὐδὲ || 1243 corr. σὺ || 1425 lege ἀπολῶ σ'. PAC. 738 corr. βορβοροθύμους || l. 1131 corr. προσστὰς

AV. 556 praefige ΕΥ. || 565 corr. ἀπόδωμαι || 573 τὰ μὲν ἄλλ': corr. τὰ μέταλλ' || 664 corr. πρόσσχετε || 784 Θεογένους. LYSIST. 83 corr. χρῆμα || 185 corr. κλῄθροισι || 447 corr. ἀπαίρετ' || 860 corrige οὑτοιί || 910 corr. ἠλευθέρωσαν || 916 corr. τὤγκυκλον || 981 corr. ηὐωχημένοι.

THESM. 201 corr. 'πιδοῦν' ἐμαυτὸν || 649 corr. ἐνυβριεῖς cum Reisigio || 941 corr. 'ξενίγκι. RAN. l. 7 pone colon post θαρρῶν γ' || 59 corr. σαφὲς || 73 corr. οὐ || 768 corrige που || 1452 corr. εὖ τοι λέγεις ut metrum constet. ECCL. l. 800 corrige καλεῖς || 822 corr. λοπαδοτέμαχος.

Addenda et corrigenda in adnotatione

AD ACHARNENSES: l. 136 νὴ Δί' ἀληθῶς malit Mein. in Vindic. || 167 πρίν γ' ἂν στῶ non displicet Meinekio in Vindic. || 193—4 Dindorfius contra (1867) hos versus necessarios esse autumat, ut spectatores intellegant quo consilio Dicaeopolis scenam relinquat domumque suam introeat, ex qua praeparatis quibus opus erat rursus egreditur v. 216 cum uxore et filia et servis duobus φαλλοφόροις Dionysia ruralia celebraturus: Amphitheus vero, cuius nullae sunt in pompa Dionysiaca partes, scenam relinquit postquam v. 192 pronuntiavit ἐγὼ δὲ φεύξομαί γε τοὺς 'Αχαρνέας, mox alius personae uxoris Dicaeopolidis partes acturus || 261 ἐγὼ κατατεμῶ vulgo: frequentissime Aristophanis codices composita habent pro simplicibus: conf. ad v. 77 || 272 verba sic ordinanda sunt: ἐγὼ ὁδὶ πολλὰ λέγων ἂν ἀποφήναιμι i. e. *longa oratione ostendere possim:* conf. Pac. 134. Pl. 120. Ran.

524 ad ἂν non suo loco positum || 306 ἐμέλλετ' ἄρ' ἅπαντες ἀνασείσειν βοὴν Dindorf. 1867 || τειχομάχας suspicatur Meinekius, cum vix dicas quo consilio 'moenium expugnator' auxilio vocetur: τευχομάχας i. e. ὁπλομάχος sive ὁπλίτης ipse coniecit, πεζομάχας Hamakerus || 680 τὰς στολὰς Mein. in Vindic. Articulo offensus correxerat Hamakerus τὼς χοιρία '*tamquam porci*' || παίειν (omissum in R.) contra dialectum peccat quae παῖεν postulat, ut coniecit Hamakerus ἀλὶ in ἄλεσι mutato || 790 corr. ἐπιχαρίττω γ' ὦ Rav. ἐπιχαρίτως γ' ὦ ceteri || 847 σελαγοῖντ' ἂν αἱ νῆες κάκιστ' ἀπολούμεναι, '*collucerent flammis pessime periturae,*' scribi posse censet Mein. in Vind. adhibita Rav. scriptura || 850 'vulgatum non recte se habet, quia Nicarchum neque Dicaeopolis ablaturus est neque Boeotus illigaturus: illigatur a Dicaeopolide, aufertur a Boeoto' D. || 863 ἅπαντα κακὰ vel simile quid post κύλιξ excidisse opinatur Mein. in Vindic. EQVITES: l. 40 pro ἄκροισι Helbigius haud improbante Meinekio coni. σαθροῖσι, mucida corii resegmina intellegens || 73 corr. κρουνοχυτρολήμαιον et adde 'κρουνοχυτρολημαῖος εἶ conicit Bergkius ut est in proverbio χύτραις λημᾷς καὶ κολοκύνταις (Diogenian. v. 63): idem antea κρονικοχυτρολημαῖος' || 175 εἰς ἀμαθῆ καὶ βδελυρὸν ἧκεν· ἀλλὰ μὴ | παρῇς ἅ σοι διδόασιν ἐν λογίοις θεοὶ emendat Mein. in Vindic. coll. Plut. 901 || 221 pro ἀποθανεῖσθον habet R. ἀπολεῖσθον, unde ἐξαπολεῖσθον scribendum putat Meinekius || 244 corr. διαβαλὼν || 246 pro σκοπεῖς fortius verbum requirit etiam Meinekius, qui σποδεῖς coni. in Vind. || τηνελλάσει i. e. τηνελλασθήσει 'τήνελλα *tibi acclamabitur*' coni. Mein. || 296 νὴ Δί edidit Dindorf., codices praeter R. habent καὶ νὴ Δία κἀμὲ; νήχι κἀμὲ τοῦτ' ἔδρασε temptat Mein. coll. Hesychio νῆχι· ναί, ἦ μήν || 322 κατ' ἀξένου μετοίκου i. e. 'qui hospitem non habet eius caussam defendentem et ab iniuriis sycophantarum vindicantem' coni. Mein. in Vindic.: malit idem κατὰ ξένου ἢ μετοίκου si certum constaret huius crasios exemplum || 376 κυνοκεφάλῳ μαχεῖ σύ vel μαχεῖ κυνοκεφάλῳ σύ coni. Meinekius || 443 praefige notae 'vulgo νυνὶ διδάξεις etc.;' pro νυνί lege νυνὶ || 456 ἀπεσθίειν vel παρεσθίειν '*rodere*' requiri putat Meinekius || 462 commatium absolutum esse v. 462 intellexit primus Hermannus, cuius coniectura ἡμῖν...καὶ τοῖς ἡμῶν ἀναπαίστοις displicet Meinekio || 464—5 horum versuum cum sit obscura sententia habeantque omnes interpolatricis manus notas, relegavi in marginem suadente Hermanno || 495 καὶ μὴ ληρεῖν '*neque desipere*'. cur Meinekium offendat non video, cuius coniectura καὶ μακληρεῖν h. e. '*neque miseram et inopem vitam ducere*' valde displicet || 505 oratione asyndeta, qua non uti soleat poeta nisi in sermone concitato, offensus Mein. coni. παραπέμψατέ θ' ἕνδεκα κώπαις, malit idem ἐννέα, quo numero passim utantur Graeci ad exprimendam multitudinem || 613 in adn. cr. pro 'p. 317' lege 'p. 327' || 658 εἰ μὴ κφάγῃς μ' Bergkius, ἔμ' ἐκφάγῃς Mein. in Vindic. eadem structura qua usus est Av. 1614 || 696 ὅ τι; τῶν στρατηγῶν ὑποδραμὰν (*supplantans*) τοὺς ἐκ Πύλου hodie malim || 715 pro προσκεῖσθαί σοι lege cum Schmidtio ex glossa Hesychii προϊκέσθαι σου || 774 παῦ παῦ' οὗτος Elmsleius; codd. παῦ οὑτοσί; παῦ' ὦ οὗτος Bentleius || 885 περιφανῶς malit Mein. ut magis Aristophaneum || 912 ἰδού γ' ἰδού, νὴ τὸν Δί'· οὐδὲν κωλύει Mein. in Vindic. ut haec Paphlago certus victoriae et prae gaudio triumphans exclamet, simul cum isiciario se proripiens || 1069 χοὔτω μὲν ἄρ' εὖ ποιεῖς· ἦ σοι κ.τ.λ. suspicatur Mein. in Vind., quem offendit inusitata apud Comicum optativi forma || 1101 'γω corr. 'γώ || 1168 Bentleianum ὑφ' οὗ 'δέησέ μ' ne graecum quidem esse, quamquam in textum recepit, indicavit Mein. || 1200 praepositionem adiecit Hirschigius ut necessariam ad

loci sententiam, non enim de utilitate quam ille civi allaturus est agitur sed de benevolo in Demum animo || 1236 καθῆσθ' ἂν μοι δοκῶ '*constitui sedere*' rectissime se habet, vide Lex. s. v. δοκῶ || 1261 ἀφεψήσας σ' ἐγώ; '*an quod te recoxi?*' Meinekius in Vindic. || 1272 pro ᾐσθόμην optimi libri RVΓΔ habent ᾔδειν quod Meinekio videtur indicio esse poetam scripsisse ταυτί μ' ἔδρων, ἐγὼ δέ γ' οὐκ ᾔδη; τί φῄς; || 1304 γλωττοτυπικὸς quod pariter de homine impudici oris et de argutulo oratore dici potuit, et συναφῆς temptat Mein. qui requirit adiectiva ad rhetoricam artem non minus quam ad veneream palaestram spectantia || 1321 ταῖς πόρναις διαλοιδορήσεται ut mutua inter Paphlagonem et scorta altercatio intellegatur malit Mein. coll. v. 1324 || 1326 ἦσθ' *sedebat* pro ἦν scribendum putat Mein. NVBES: l. 28 nunc in ἐλᾷ acquiescit Mein. ut sensus sit *quot gyros agitabunt* sive *quot cursibus decertabunt utriusque nostrum quadrigae?* ad πολεμιστήρια sub. ἅρματα || 58 corr. τὸ || 68 aut excidisse post ὁδοῦ versum eiusmodi sententia

ἣν ἂν τραπόμενος ἐκκυλισθείην κακοῦ

aut pro ὁδοῦ scripsisse poetam ἰδοὺ suspicatur Mein. in Vindic. || 113 οὐ γὰρ ἂν τλαίην μ' ἰδεῖν τοὺς ἱππέας τὸν χρῶτα διακεκναισμένον malit Mein. || 242 ἄττ' ἐστίν; ΣΤ. ὀργῶ νὴ Δί' εἴπερ ἔστι γε Mein. in Vindic. coll. Av. 446 || 320 adde post Meinekius 'aut αἰθερονηχεῖς pro ἀερονηχεῖς' || 431 Mein. in Vindic., de veritate Bentleianae emendationis dubitans, καττυολοιχός ut de fraudulento machinatore dictum coni. || 757 εὖ τεθραμμένος '*bene educatus*' con. Mein. in Vindic. ut sententiae aptius quam ἐκτεθραμμένος '*adultus*' || 823 οἶσθ' '*meministi*' rectius fortasse Kockius || 833 post ἴδιον adde 'i.e. *quam singulari modo*' || 848 ἀπέσσομαι Rav. al., quod corruptum putat Mein. ex ἀπείσομαι quae glossematica forma est fut. ἄπειμι || 910 temere ipso teste vulgatum sollicitavit Mein. Iunge verba hoc modo ὑπὸ τῶν γνωμῶν ἀπολεῖται ὥσπερ ὑπ' ἀνθρηνῶν κεντούμενος || 1004 ἀλλὰ μὰ Δί' οὐ μάχαιραν Hermannus quod placet Meinekio in Vindic. || 1008 μέτειμι malit M. coll. v. 1310: idem proximo v. κἀπελήφθης '*et deprehensus es*' || 1107 διαλλάττοιντο nunc repudiat Mein. in Vindic. || 1116 νενημένοι scribendum: vide ad Ec. 727 || 1187 σύ γ' αὖθις ὑγιαίνοις (ὑγιανεῖς Bergk) Herm.: M. in Vindic. cum Amyniae verbis coniungit, pro τί δαί scribens ἰαί Strepsiadae orationi adiunctum, ut sic procedat colloquium: AM. *tu me delirare dicis? imo tu ipse sana mente non es.* ST. *vae, cerebro laboras;* idem ὦνερ, *mi homo*, malit pro ὥσπερ || 1188 corr. προσκεκλῆσθαι || 1261 ἡμῖν (vel ἤδη) λέγειν χρὴ πρὸς χάριν h. e. ἡμῖν χαριζόμενον σὲ χρὴ λέγειν praefert M. in Vindic. || 1277 redeat quantocyus ad suum locum post v. 1274 || 1282 εὐθέως ἀράττω prop. M. quia non magis recte dictum videatur ἐξαράττειν τινὰ κακοῖς quam Latine *excutere conviciis* pro simplici *quatere conviciis.* VESP.: l. 31 πρῷον ὕπνον, quo sc. tempore quae somnia dormientibus obveniebant eventum habere putabantur, suspicatur M. in Vindic. || 110 δικάζων cum Lentingio probat M. in V. || 118 εἶθ' αὐτὸν ἀπέλου temptat M. in V. ut filius patri lustrationes et expiationes suo ipse exemplo praeiisse dicatur: quod plane abest ab omni veritatis specie. Imperfecta de conatu intellege et cum οὐ μάλα supple ἐπείθετο a priori versu || 125 ἐξεφρείομεν R, ἐξεφρίεμεν hodie Mein. et Dindorf. post Nauckium in *Mélanges Gréco-Romains, Bulletin de l'Acad. de Pétersb.* Vol. VI p. 424 sqq. || 135 φρυαγμοσεμνακουστίνους M. de homine *cum superbo fremitu audiente* quod Philocleoni magis convenit quam Bdelycleoni: malit idem siquid mutandum φρυαγμοσεμνακουστικοὺς vel -ακουσίμους || 202 pro 'p. 153' lege 'p. 133' || praefige 220 v.

ἀρχαῖα et post 'Meinekius' adde 'et Halbertsma Pros. Ar. p. 2' || 240 ἔσται κακῶς (vel δίκῃ) Λάχητι scribendum putat Meinekius in Vindic. || ἐχθὲς μὲν οὖν ὁ κηδεμὼν ἡμῖν susp. M. in V Κλέων interpolatum esse a grammaticis ratus, formam porro χθὲς abiudicans a Comico || 259 τοι pro μοι vult Meinek. in Vindic. || 532 adde 'ut verborum τί ὑμεῖς sensus sit *quid de vobis futurum est?*' || 547 pro τήν τις malit Meinekius in Vindic. ne desit subiectum || 558 κακὰ πρὸς τοῖς οὖσι κακοῖσιν ἕως ἂν ἰσώσῃ malit hodie Meinekius in Vindic. || 563 συγκύψανθ' probat nunc M. || 565 χαίρω τἀρνὸς (γ' ἀρνὸς) κωλῇ, παιδὸς φωνὴν μ' ἐλεῆσαι, εἰ δ' αὖ τοῖς χοιρείοις (*carnibus suillis*) χαίρω temere corr. M. in V. post Hirschigium et Richterum || 622 post 'Porsonus' adde 'imo Dawesius *Misc.*' p. 418 || 662 adde 'vulgo δώσετε' || 677 καὶ διακναισθεὶς M. in V. || 715 οὐ μὴ δικάσῃς M. in V. propter inusitatam formam optat. δικάσαις || 762 corr. 'ante h. v.' || 818 repone εἰσαγάγω || 859 lege ξυνεβήτην cum Elmsleio || 962 corrige ἐλέει ταλαιπωρουμένους, intellecto τοὺς φεύγοντας, ut Dindorfius 1867 || 1061 πολιώτερα RΓ, πολιώτεραι V. qui in sequ. v. habet οἴδ' ἐπανθοῦσι τρίχας cum gl. οἱ κρόταφοι, unde eruere possis πολιωτέρᾳ οἴδ' ἐπανθοῦσι τριχί || 1067 adde 'Alcibiadis fratrem intellegens de quo v. Platon. Prot. p. 320 et Alcib. I p. 1186 ubi 'μαινόμενος homo' appellatur' || 1109 adde '; Pnycis moenia dicit quae commemorat Eccl. 497' || 1157 ὑποδοῦ τι τὰς coni. Dindorf. in Praefat. ad Lucian. ed. Lips. a. 1858: τι autem cum ἀνύσας coniungendum; conf. Pac. 872 ἀνύσαντε τῇ βουλῇ τι || 1161 ἔνθες πόδ' cum Brunckio Dindorf. 1867 et M. in V || 1171 adde 'sive verum sive fictum nomen hominis molliculi et qui tunica ambiretur laxa et quae tamquam allii cortex corpus ambiret. Conf. Hom. Odys. τ' 231, quo respexit Theopompus Fr. Com. Gr. II p. 806' || 1177 ἀνθρωπικῶν Dindorf. post Mein. Fr. Com. 2 p. 241 ex Phrynicho in Bekk. *Anecd.* p. 21, 14, ἀνθρωπικὸς μῦθος: ὁ περὶ ἀνθρωπείων πραγμάτων || 1221 inconsulto a vulgata lectione recessi obsecutus Meinekio, qui Διακρίων de homine intellegens scite scolia cantante ita locum in Vindic. reddit, v. ἄληθες ad Philocleonem revocato, *tam scite excipiam scolia ut ne Diacrio possit scitius* || 1225 ὡς σὺ inserui cum Meinekio post Bentleium, hodie malim cum Bergkio οὐδὲ || 1243 post σὺ incidendum existimat M. in Vindic., indicata post κἀγὼ unius v. lacuna || 1297, 1298 temere transposui cum Meinekio || 1324—1326 'ΞΥΜΠΟΤΗΣ ΤΙΣ praescribendum cum Dobraeo, qui recte vidit versus hos nemini convenire nisi uni τῶν ἐπακολουθούντων quos Philocleo dixerat v. 1328. In libris Bdelycleoni tribuuntur quem nondum in scenam rediisse apparet ex v. 1360' DINDORF. || l. 1332 adde 'sc. τοὺς κημοὺς coll. Av. 1032' || ἡμῖν supplevit Hermannus, rectius fortasse ποῦ 'στι duplicavit Dindorf || 1371 delendum suspicatur M. in Vindic. || 1396 corrige cum Dindorfio 1867 καὶ χάριν πρὸς (*insuper*) εἴσομαι || 1466 πλήσσει restituendum cum Bentleio, vide Onom. p. 945: quamquam simplicis activi πλήσσειν nullum apud Atticos exemplum reperitur, Cobet *V. L.* p. 332: fortasse epica forma usus est concessa anapaesticis numeris libertate || 1467 βαλλήσει '*ferieris*' Bergk. e Rav. qui βαλλήσῃ habet || 1483 οὐδέν γ' ἄλλο revocandum e libris omnibus: duplicis γε exempla vide in Lex. p. 993 || pro ὀξίς '*acetabulum*' ὠτὶς temptat M. in V., quod est *avis* nomen ridiculo imitandi studio (ἀντορχήσει) famosae: vide Athenaeum IX p. 990 || 1504 ἀλλ' ἐξάγετ' εἴ τι φιλεῖτ' ὀρχούμενοι ἡμᾶς ταχύ· τοῦτο γὰρ οὐδεὶς πω πάρος δέδρακεν ὀρχούμενος, ὅστις κ.τ.λ. Ita haec scribenda esse opinatur M. in V., τοῦτο i. e. τὸ ἐξαγαγεῖν τὸν χόρον

PAX: l. 5 ῞φερον Dindorfius praeeunte M; temere, opinor; ῞φερες valet *accepisti*

|| 40 *σκαταιβάτου* Mein. quod probavit Dindorfio 1867 || 80 *ἡσυχῆ ἡσυχῆ* sine caussa scribendum suspicatur M. in Vindic.; ad *ἥσυχος* sub. *χώρει* e proximis || 206 adde; 'sed trisyllabae formae *Ἀθηνᾶ* nullum in antiqua atthide reperitur exemplum et duorum iuramentorum coniunctio admodum insolens est.' MEINEKE Praeterea pro *πειστέον* Hirschigius ad V. p. 149 *σπειστέον* non improbante M. || 220 *γνώμην γ' ἐμὴν* ut V. 984 Herwerdenus probante M. || 254 *σπαράξει* malit M. in V || 271 adde: 'videtur tamen idem h. l. legisse Pseudo-Euripides Epistul. 61' || 287 *ἀγαθὴν δαίμονα* scribendum suspicatur M. in V. qui non videt quo pacto bono genio, cui peracta cena libaretur, hic locus esse possit ubi agatur de Pace dea vinculis liberanda || 290 adde 'ut chorus militaria saga execrari existimetur' || 303 revocandum vulgatum *καὶ νῦν* || Richterus coni. *οὐδ' ἐκεῖθεν* *ne illinc quidem* sc. *ex inferis* || 316 *ὀρχήσησθε* Bekker, vulgo *ὀρχήσεσθε*; unde *κοὐ μηκέτ' ἄλλο μηδὲν ὀρχήσεσθέ τι* malit M. in V. || 331 *συβριάζειν* vel *συρβιάζειν* D. 1867 post Meinekium ad *Anal. Alex.* p. 119 || 371 *ὡρμήδιον* L. Dindorf quem sequitur Gul. Dindorf || 437 hodie malit D. *πάσχοι γε τοιαῦθ'* annotans 'Ven. lectionem ortam esse ex *τοιαῦτα* superscriptoque *θ'* probabilius est quam ex *τοιαῦθ' ἅτθ'* quod ego olim conieci' || 502 *ἐκπράττουσι* ut vulgato aptius coni. D. || 515 pro *ὦ Θεωρία*, quae ex pr. v. repetita sunt, reponi iubet Mein. *Εἰρήνη φίλη* || 518 *γυλιοῦ* Dind. || 521 *χώρας* '*ruris*' M. pro *ὀπώρας* quod inelegans, certe non necessarium || l. 590 recte *σοφώτατοι* Dindorfius || l. 618 *ἐκμέδιμνον* Porsonus probante D || 718 adnotat Dindorfius 'videtur alius cuiuspiam poetae versum non optimum ridere: qua sola ratione, quamvis incerta, explicari posse videtur cur tetrametrum trochaicum anapaestis admiscuerit' || 769 *γυιαύχενας* i.e. 'quorum cervices crebris inter saltandum flexibus *γυιαὶ* evaserunt' coni. M. in V. || 878 adde 'Rav. habet λέγει, V. λέγοι' || 1083 *ἐκπεπρισμέν'* – ⏑ – coni. M. ut creticus pes exciderit, certe requiruntur duo cretici || 1126 *ληνοπτώμενος* '*torcularium prelum observans*' coni. M. in V. p. 48, ne syllaba prima v. *λίνον* contra consuetudinem producatur || 1149 *νυνὶ δ' ἐγὼ μὲν πεντέδραχμα ταῦτ' ἐμπολῶ* Dindorfius praeeunte Elmsleio, *νυνὶ δὲ πέντε γ' αὐτὰ δραχμῶν ἐμπολῶ* M. in Vind. || 1200 *διαπρισθείη* malit M. in V. p. 49, quod probavit Dindorfio || 1204 *ὀρχησόμενα* *saltaturi* h. e. recitaturi in convivio proxime celebrando coni. M. in V.

AVES: l. 11 *μὰ Δί' ἔτ'* D. 'recte' ait 'additum *ἔτι*, cum plena sententia sit Execestidem in aliis quidem regionibus quibusvis viam esse inventurum, *ἐντεῦθεν δὲ οὐκέτι*. Minus probabiliter *Δί' ἐντεῦθέν γ' ἂν* Porsonus. Infelicius alii *Δί' ἐνγετεῦθεν*. Nam particularum *γε*, *δὲ* et *μέν* sic interpositarum exempla nulla reperiuntur nisi in formis vocabulorum in *ἰῶτα δεικτικὸν* exeuntibus, velut *τουτογί τουτοδί ἡδεδί τηνδεδί τουτουμενί* et reliquis. Ceterum similiter *Δήμητρ' ἔτ'* in *Δήμητρά γ'* corruptum est Equit. v. 698' || 16 adde vel *ἄνθρωπός ποτ' ὤν'* || 23 *τί δ' ἡ κορώνη; τῆς κ.τ.λ.* M. in Vindic., Euelpides supra graculo dixerat *quid rursum hias? haud dubie nos in rupes detrudes; nulla enim hic semita.* Tum cornicem crocitantem audiens *quid vero?* inquit '*an forte cornix aliquid nobis de via indicat?*' cui Pithetaerus regerit '*recte dicis, neque enim ut antea crocitat*' || 127 *οἰκοίης* Dind. 'cum Epops in vv. praecedentibus et sequentibus solum alloquatur Euelpidem et v. 136 demum Pithetaeri quoque rationem habeat' || 142 Dindorfio *ὅτι* vel *ὁτιὴ* ab interprete illatum videtur pro *ἐγὼ* quo restituto sententia est ironica || 173—4 haec frustra Cobetum suspectasse docet Hauptius Progr. Acad. 1862 p. 5 || 181 *Πυθῶδε* Dindorf. Thesaur. Vol. 6, p. 2218 || 317—319 versus depra-

vati; v. 318, ἐξότε pro ἐξότου contra veterum Atticorum linguam peccat || 330 corr. ἐπίβαλε || 357 χρηστὸν ἢ malit nunc Mein. || 370 adde 'in Museo Rhenano Philol. a. 1841, Vol. 1 p. 912' || 342 νὼ 'πωφελήσει Dobraeus: νῷν ὠφελήσει Dindorf. in not. 1867 coll. v. 406 || 366 μάθοις γὰρ ἄν τι Dindorfius praeeunte Dobraeo || 380 corrige cum Kockio δημόθεν 'impensis publicis:' coll. Homer. Odyss. XIX 197: δημοσίᾳ glossatori debetur || 404 vulgo ξυνὼν pro quo ξύνοικος ὢν τὸ πᾶν reposuit Mein. ut metrum restituat || 441 τοῦθ' ηὗρες L. Dindorf. || 461—2 praefige cum Bentleio ΠΕ. || 468 adde 'quod nunc probat Mein., recepit Dindorfius 1867' || 476 pro ἀποδησάμενοι Kockius coni. ἀποδύσοντες || 499 θεράπονθ' malit M. || 518 καταχυσμάτιον Kockius eleganter pro κατάχυσμ' ἕτερον || 545 κριθὰς Brunckius quod recepit Dindorf, vulgo πυροὺς ex versu prox. illatum || 566 pro σὲ βίον malit Mein. Φοῖβον || 573 τὰ μὲν ἄλλα inconsulto reposui pro vulgato τὰ μέταλλ' 'argenti fodinas;' certe aut hoc aut τὰς δ' ἐμπορίας versu prox. debueram || 584 ὑγιεία Dindorf, sed ὑγίεια ultima sillaba productum ferri nequit: αὖ addidi cum Meinekio qui nunc ὑγιείας μεγάλης corrigendum putat || 588 παρὰ τοῦ; Dindorf, qui notat 'expectes παρ' ὅτου: sed similiter πῶς pro ὅπως dictum Ec. 759 (651), et πόθεν pro ὁπόθεν Pac. 847 (814)' || 590 adde 'βαβαὶ Brunck. coni.' || 692 adde '; ἄνδρες Brunckius quod recepit Dindorfius || 693 μαντεία δὴ διακρίνει Meinekius in Vindic. || 698—700 ἕξετε χρῆσθαι μάντεσιν οὔσαις *utemini nobis pro vatibus* malit nunc Mein. qui in ceteris probat Kockii coni. || 715 ἐξόμενος Mein. || 785 τά τ' Αἰσχίνου τάλαντα elegantem Hauptii coni. ascivit Dindorf, καὶ τἀσχίνου γ' ἅπαντα, *et vero etiam Aeschinis omnia*, Mein. in V || 785 adde 'λῷον e schol. μὲν ἢ e deterioribus libris :' Dindorfio sententia μᾶλλον μὲν οὖν postulare videtur || 805 κήρυκα vulgo, quod non mutandum, κήρυκε Marklandus || 818 ὑπαυλείτω nunc malit Mein. 'quod proprie dicitur de tibicine cantum tibia comitante' || 824 post ἑστιούχῳ Kockius coni. excidisse verba καὶ Ποσειδῶνι τῷ Σουνιέρακι quod manifestum fit ex v. proximo Pithetaeri || 839 cum Mein. et Dind. catalogum avium auxi avicula ἠρισάλπιγγι, quod addendum esse patet e scholio antiquo ad 884 || 878 τεῶν Kockius Exerc. Cr. p. 13 || 896 post 'optimi' adde 'RVΓ' || 898 adde 'sufficere πολύπυρα nunc ipse notat in Vindic. cum πῦρ pro πυρετὸς saepe dicatur || 905 ΙΕ. ante εὐφημία lectum delevit C. Beer || 961 revocanda vulgata scriptura et distinctio ΜΕ. ἀλλὰ πῶς; ΠΕ. ὁμοθυμαδὸν κ.τ.λ. quam mutavi obsecutus Meinekio || 1007 παμφάγοις Dobraeus: vulgo πολυφάγοις || 1132 ἄθρει δὲ πᾶς τις πανταχῇ κύκλῳ σκοπῶν Dindorfius post Reisigium || 1157 ἀδικεῖ '*iniuria tibi fit*' Dindorf || 1170 vide not. ad 588 || 1264 1265 'cum post stropham unus sequatur tetrameter catalecticus (1252, 1253) mirum est post antistropham duos hos positos esse trimetros, quos probabile est ab interpolatore ex uno effictos esse tetrametro, quem Hauptius in Prooemio lect. Berol. 1865—6 p. 9 restituit οὔτοι μὰ τὰς κερχνῇδας ἔτι σοῦ σχήσομ' ὦ πονηρέ' D || 1267 αἰθέρος ante ἀτρυγέτου addidit Kockius quem secutus est Dindorfius || 1303 γένναν Dindorf 1867 ut probabilior evadat metri forma ⏑⏑– ⏑⏑– ⏑⏑–, ⏑⏑⏑– || 1367, 1374 utrobique adde 'quod in textum recepit Dindorfius' || 1596 post ὀρνίθων Dindorfius auctore Mein. τε addidit. LYSISTR.: 66 χαἰθάτεραι Dindorf. 1867 || 79 adde 'quod probavit Dindorfio' || 106 ψῆττάν με δῇ (= δέῃ) ἐπιδοῦν' ἐμαυτῆς παρατεμοῦσαν || 196—197 nunc revocandum opinor vulgatum || 269—270 ἥν τιν' ἐκείνων ὑποτιμπρῇ τις ἀνὴρ Dindorf 1867 || 413 adde 'quod recepit Dindorf' 1867 || 441 περιδοῦ Mein. || 447 ἀπαίρετ' recte se habet || 454 ἔνι θράσος,

ἔνι δὲ τὸ σοφόν Dindorfius post Hermannum || 599 pro 'Meinekius' lege 'Porsonus' || 614 praestat ἕλκουσιν || 647 κικκαβιζουσῶν D. ex Photio p. 164, 20 || 748 δῆ κἄσθ' ἅμ' D 1867 praeeunte Dobraeo || 776 corrige ἀπήλααν || 826 corrige πλέω || 857 πουλυχαρίδα Dindorfius praeeunte Bentleio || 928 lege λῶ cum Reisigio || 933 ἕως etiam Dindorf || 973 probabilius Dindorfius παραχωρεῖν ἔδει ὑμᾶς· τί κάθησθε; sc. Atheniensis minatur plebeculae, quam chorus invitaverat 963—972 || 975 Hamakeri lectionem suscepit Dind. 1867 || 977 χαριζόμενος ταλαιπωρήσομαι Dind. || 982 haec viro tertio tribuit Dind. || 1000 γα Brunckius pro τε || 1001 κῆς αὐτὼς ἀμᾶ Ahrens probante Dindorfio || 1007 adde 'quem sequitur D' || 1044 ᾇ δὲ Ahrens quod recepit D

THESMOPHORIAZVSAS: 34 οὔπω etiam D. || 37 versum ut spurium seclusit D. || 84 ἐκκλησιῶντ' Buttmannus, ut in Eccl. 146 || 95 ξὺν ἐλευθέρᾳ πατρίδι pro spuriis habet D. || 154 ἀρχαῖος recepit D. || 201 rectius ἢ μὴ 'πιδιδόν' ἐμαυτὸν D. || 255 adde 'quod recipit D.' || 262—270: 291—311 his versibus ΓΤ. praefixit D. nam pronunciari ab muliere quae sacerdotis partes agat, quemadmodum similes preces in Avibus v. 824—839 ab sacerdote pronuntiantur. Monuit Beerius p. 76 || 325 post χώρας plura excidisse putat D. in quibus apodosis fuit ad illud ὁπόσαι v. 316 || 349 adde 'ad Theag. p. 127 C' || 396—7, versus turpiter interpolatos esse censet D. || 612 adde 'recepit D' || 675 τοσοῦτον ὁπόσον coni. D. || 689 recte D. σου 'ξαφείλετο || 853 οὐδέποτέ σ' D. post Elmsleium || 896 ὥσπερ ἔργον αὐτίκα D. || 949 personam Euripidis delet D. secutus Beerium p. 167 || 950 ἀπέλθοιμι D. || 963 an κημὸν χεροῖν ἕστηκ' ἔχουσ'? || 976 κροκόεν τόδ' D. duce Bergkio || 1096 adde 'probante Dindorfio'

RANAS: l. 17 adde 'et Dindorfio' || 47 corr. τρισκαίδεκα || 112 recte D. post Seidlerum sic interpunxit, λέναι; ΔΙ. καὶ σύ γε μηδὲν || 113 ὅτῳ D. || 171 ἀναβιοίην D. post Cobetum || 263 ἔκβαιν' ἀποδοὺς Halbertsma || 303 αἰτιάσωμαι D. || 356 τούτοις αὐδῶ D || 364 'ἠρίστηται ex Athenaeo XI p. 464 F explicuit Bernhardyus *Hist. Lit. Gr.* Vol. 2. p. 656' D. || 541 δ' ἂν ἐς D, qui cauponae versum dedit || 640 'Kockius verba ὃς Αἰγαίου—μέδεις ex scholiastae annotatione irrepsisse coniecit: manifestum est trimetrum 639 compleri verbis ἁλὸς ἐν βένθεσιν' D || 654 τρύζει D. post Fritzschium || 784 σχινδαλάμων D. post Porsonum || 828 aut delendum τὸν aut scribendum Πηλῆ censet D. || 831 μὲν ἂν Mein. || 851 ἴθι νυν ἐπίθες δὴ καὶ σὺ λιβανωτόν D. || 860 v. ἐμμελείας interpolatoris esse censet D. qui legit τίνα λόγων ἔπιτε δαΐαν ὁδόν || 886 κάθοιτο ex duo codd. rec. D post Buttmannum || 899 ἱππαλεκτρυῶ Porsonus et v. 904 ἱππαλεκτρυοῦς || 958 Μελητίδαι Gaisfordus probante D. || 997 pro 'p. 494' lege 'p. 484' || 1026 Παρνήθων Bentleius || 1213 οἷς Hamakero debetur; vulgo ὡς || 1220 τῶν ἔτι νυνὶ D. post Bentleium || 1261 ἀπὸ πάντων μὲν φέρει, πορνιδίων D || 1269 corr. θαλάσσας || 1343 unius versus defectum indicavit D || 1432 ᾗπερ D. post Seagerum || 1452 ξενίσωσι Hermannus qui vv. 1451 ut et 1385, 1386 choro tribuit || 1477 τουτουσὶ (sc. βρόχους) D.

ECCLESIAZVSAS: l. 38 καίτοι Cobetus || 88 post 'Cobetus' adde 'quod recepit D || 102 προμελετήσαιμεν D. || 187 οὐ ῥύσεται D post Bothium || 212 εὐζωρότερον, (quod ex Aristophane memorat Phrynichus p. 145 ed. Lob.) φιλοῦσιν D || 223 ταῦτα δ' ἦν πίθησθέ μοι recte D duce Brunckio || 345 ἔχων μὰ Δί' οὐδὲν ἄλλο γ' ἢ τὸν θύλακον D. || 347 post 'Meinekius' adde 'probante D' || 377 πῶς Mein. || 437 ἐκ τοὔπισθ' ἰὼν M. probante D || 470 κατάκειται δὴ D || 519 recte ἂν praefixit D || 586 δώσεις et v. 587 κεμιεῖ τι (conf. Ach. 765 cum adn. cr.)

D praeeunte Bergkio || 627 vulgatum servat D explicans ὥστ' οὐκ ἂν εἴης μελαντέρα, οὐδ' ἂν εἰ || 664 ἰδὼν ἂν ἐπιθόμην post Brunckium D || 718 ἤρεσεν Scaliger quod recepit D || 727 ἐπινενημένα D ex Phrynicho in Bekkeri *Anecd.* p. 13 24 || 729 νεναγμέναι D || 737 κονίποδε D || 781 ἐντυχεῖν Mein. || 786 πλεῖον ἢ vel πλειόνων D || 789 ποῖ ποτε Mein. || 800 corr. καλεῖς quod recepit D auctore Cobeto. PLVTVM: p. 639 not. 1 l. 2 lege 'Olymp. xcviii 1' || 116 verba βλέψαι ποιήσας interrogative posita Pluto tribuit Meinekius || 340 φροίμιον C. F. Hermannus in Schneidewini *Philol.* Vol. 3 p. 312 || 394 εἰσαγαγεῖν D || 486 τί—τις Bisschopius ad Xen. *Anab.* p. 94 monente D || 493 παύσαι D; παῦσαι R || 536 ὑπεκρούσω D. i. q. ὑπηνίξω, de quo dictum in Thesauro Vol. 8 p. 362 || 824 πρὸς τὸν θεὸν Dindorfius, quod re iterum perpensa non impedit Meinekius quo minus probetur, Vindic. p. VIII || 959 adde 'et Dindorfius' || 1059 δραμὼν M || 1066 malim hodie γίγνεται quod recepit Dindorfius || 1073 ἐπεμέλεσθ' D. || 1095 ὅτε γε R; ὁπότε τι D || 1099 τὸ πλέον Meinekius pro τοῦτον

CHRONOLOGIA SCENICA

Chronologia scenica Olymp. lxxxiii—Olymp. xcvii

Olymp. 83, A. C. 448

ARCHONTES

1. *Philiscus.* 2. *Timarchides.* 3. *Callimachus.* 4. *Lysimachides*

1. Cratini Ἀρχίλοχοι (Plutarch. *V. Cimon* c. 10)

3. Nascitur Eupolis, teste Suida. In idem fere tempus Aristophanis incidere natales ex eo conici potest quod σχεδὸν μειρακίσκος fuisse dicitur cum primum in certamen prodiret Ol. 88, 1. Tragoediam docet Achaeus. Εὐβοίας καὶ Μεγάρων ἀπόστασις Thuc. I c. 114 :—σπονδαὶ τριακοντουτίδες ib. c. 115

Olymp. 84, A. C. 444

1. *Praxiteles.* 2. *Lysanias.* 3. *Diphilus.* 4. *Timocles*

1. Pericles rempublicam solus moderari incipit (Plutarch. *V. Pericl.* c. 16)

2. Colonia Thurios deducta duce Lampone: vide *Onomast.* p. 878

3. Primum in certamine tragico praemium obtinet Euripides

4. Bellum cum Samiis atrocissimum (Thucyd. I 115—117), adversus quos expeditioni praetor interfuit cum Pericle Sophocles teste Strabone XIV p. 638

Olymp. 85, A. C. 440

1. *Morychides.* 2. *Glaucides* (s. *Glaucinus*). 3. *Theodorus.* 4. *Euthymenes*

1. Comoediae libertas lege coercetur, qua cautum ne poetae comici, siquem laedere vellent, eum nominatim et ignominiosas partes agentem in scenam producerent, Meinek. *Hist. Com.* p. 40, Cobet. *Platon. Rel.* p. 12

2. Euripidis *Alcestis* docetur tribus tragoediis Κρήσσαις, Ἀλκμαίωνι τῷ διὰ Ψωφῖδος, Τηλέφῳ satyrici dramatis loco adiecta: [Ach. 816 = Alc. 367; Eq. 1188 = Alc. 182; Nub. 1317 = Alc. 691; Av. 1180 = Alc. 675]

3. Hoc anno vincit Pherecrates

4. Comoediae libertas restituitur, Schol. ad Ach. 67

Olymp. 86, A. C. 436

1. *Lysimachus.* 2. *Antiochides.* 3. *Chares.* 4. *Apseudes*

1. Nascitur Isocrates

2. Lysippus vincit fabula Καταχῆναι inscripta, Meinek. *Hist. Com.* p. 216

4. Hermippus Comicus Aspasiae impietatis litem intendit, teste Plutarcho *V. Pericl.* c. 32.—Calliae γραμματικὴ τραγῳδία, ad cuius exemplum locos quosdam

Sophoclis *Amphiarai* (Vesp. 1486) dramatis satyrici, et *Thesei* Euripidis (Vesp. 308) compositos esse adnotavit Athenaeus VII p. 454 B. F. In Πεδήταις Calliae Lamponem Euripidem Socratem Acestorem et Melanthium traductos fuisse constat, Mein. *Hist. Com.* p. 214. Μέτων (Av. 491) ἐπ' ἄρχοντος Ἀψεύδους...ἐξέθηκε τὴν ὀνομαζομένην ἐννεακαιδεκαετηρίδα, Diodor. Sic. XII 36; vide Clinton. *Fasti Hell.* p. 407 sq. ed. 3

Olymp. 87, A. C. 432

1. *Pythodorus*. 2. *Euthydemus*. 3. *Apollodorus*. 4. *Epaminon*

1. Euripidis *Medea*, *Philoctetes* (Ach. 377), *Dictys*, Θερισταὶ σάτυροι. Herodotus aet. 53. Thucydides aet. 40. Hellanicus aet. 65. Belli Peloponnesiaci initium. Mense Thargelione Thebani Plataeas invadunt (Thuc. II 2), et octoginta post diebus (Thuc. II 19) τοῦ θέρους ἀκμάζοντος i. e. anno 431 archonte Euthydemo Lacedaemonii Archidamo duce primam in Atticam impressionem faciunt: Athenienses exeunte Pythodori anno (Ol. 87, 1) agros reliquerant et cum uxoribus liberisque in urbem migraverant: anno igitur Ol. 87 primo mense Poseideone Dionysia rustica postremo in agris egerant. Hermippus Periclem perstringit contumeliosissimis versibus in Μοίραις fabula (Plutarch. *Vit. Pericl.* c. 33)

Βασιλεῦ Σατύρων, τί ποτ' οὐκ ἐθέλεις
δόρυ βαστάζειν, ἀλλὰ λόγους μὲν
περὶ τοῦ πολέμου δεινοὺς παρέχει,
ψυχὴν δὲ Τέλητος ὑπέστης;

quibus plane conveniunt verba Thucydidis II 21 παντί τε τρόπῳ ἡ πόλις καὶ τὸν Περικλέα ἐν ὀργῇ εἶχον καὶ ὧν παρῄνεσε πρότερον ἐμέμνηντο οὐδέν, ἀλλ' ἐκάκιζον ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι. Mein. *Hist. Com.* p. 91

2. Sitalces foedus cum Atheniensibus iniit, qui eodem tempore filium eius Sadocum civitate donaverunt (Thuc. II 29, Acharn. 138)

3. Lacedaemonii iterum Atticam invadunt (Thuc. II 47): ὄντων αὐτῶν οὐ πολλάς πω ἡμέρας ἐν τῇ Ἀττικῇ ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι:—ἡμέρας τεσσαράκοντα μάλιστα ἐν τῇ γῇ τῇ Ἀττικῇ ἐγένοντο (II 57). Ποτιδαίας ἅλωσις (II 70). Phormio pugna navali vicit (Thucyd. II 80—92, vide Eq. 521 et cf. *Onomasticon* p. 943). Pericles excessit. Cleon remp. gubernare incipit (Schol. ad Lucian. *Timon.* c. 30 προστὰς αὐτῶν ἑπτὰ ἔτη: conf. Plutarch. *Pericl.* c. 33, 35). Nascitur Plato philosophus ἑβδόμῃ Θαργηλιῶνος Plutarch. *Sympos.* VIII 1, Athenae. V p. 217 B

Eupolis et Phrynichus fabulas docere incipiunt

4. Euripidis *Hippolytus coronifer*

Hac Olympiade fabulas docere incipit Aristomenes. Tertio quartove huius Olympiadis anno Sophoclis *Oedipum Regem* adscribendum censet Dindorfius.
τρίτη ἐσβολὴ Πελοποννησίων ἐς τὴν Ἀττικὴν (Thuc. III c. 1):—μετὰ τὴν ἐσβολὴν εὐθὺς Λέσβος πλὴν Μηθύμνης ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων (ib. c. 2)—οἱ Ἀθηναῖοι—περὶ τὸ φθινόπωρον ἤδη ἀρχόμενον—περιτειχίζουσι Μιτυλήνην ἐν κύκλῳ ἁπλῷ τείχει (ib. c. 18)

Olymp. 88, A. C. 428

1. *Diotimus*. 2. *Eucles* (s. *Euclides*). 3. *Euthynus*. 4. *Stratocles*

1. Aristophanis Δαιταλεῖς: vide p. 719. Alieno nomine editam esse primam hanc suam fabulam poeta ipse significat Nub. v. 530 (503). Ad eandem fabulam spectat Schol. Ran. 504 σχεδὸν γὰρ μειρακίσκος ἤδη ἥπτετο τῶν ἀγώνων. Primam fabulam docuit Plato (Mein. *Hist. Com.* p. 160). τετάρτη ἐσβολὴ Λακεδαιμονίων ἐς τὴν Ἀττικὴν ἡγουμένου Κλεομένους (Thuc. III c. 26). Lesbos ab Athen. recepta (III c. 27—50). Plataeenses se dedunt Lacedaemoniis (III 51). Corcyraeorum discordiae (III c. 70—84). Leontinis (III 86) auctore Gorgia Athenienses viginti naves subsidio mittunt (vide Acharn. Summar. p. 3)

2. Aristophanis Βαβυλώνιοι: vide p. 710. Huic vel proximo anno Hermippi Φορμοφόρους adscripsit Clintonus: ea enim in fabula Phrynichi comici mentio facta est, et Sitalcis qui Atheniensium socius factus est Ol. 87 (Thuc. II 2, 29), occisus autem Ol. 89, 1 (Thuc. IV 101). Πελοποννήσιοι μέχρι μὲν τοῦ Ἰσθμοῦ ἦλθον Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου ἡγουμένου ... σεισμῶν δὲ γενομένων πολλῶν ἀπετράποντο πάλιν, καὶ οὐκ ἐγένετο ἐσβολή (Thuc. III 89).—Tanagraei ab Atheniensibus proelio superati (III c. 91)

3. Aristophanis Ἀχαρνεῖς. Vide Summarium p. 4, not. 10. Lacedaemonii Atticam quintum irrumpunt (Thuc. IV 2), post Pylum captam domum redeunt, ἡμέρας πεντεκαίδεκα ἔμειναν ἐν τῇ Ἀττικῇ (IV 6).—Cleonis in Pylo gesta (IV 39)

4. Aristophanis Ἱππεῖς acta mense Gamelione Lenaeis, octavo (v. 746) belli Peloponnesiaci anno, brevi post expugnatam ab Atheniensium copiis Sphacteriam (v. 46). πρῶτος ἐνίκα· δεύτερος Κρατῖνος Σατύροις· τρίτος Ἀριστομένης Ὑλοφόροις. Brasidas in Thraciam copias ducit (Thuc. IV 78), Acantho bellum infert (IV 84).—occupat Amphipolin (IV 101) Thucydide tardius adveniente.—Delium a Boeotis expugnatum (IV 100); proelio interfuit Xenophon (Strabo IX 403, Diog. Laert. II 22)

Olymp. 89, A. C. 424

1. *Isarchus*. 2. *Ameinias*. 3. *Alcaeus*. 4. *Aristion*

1. Aristophanis αἱ πρῶται Νεφέλαι. Κρατῖνος ἐνίκα Πυτίνῃ, Ἀμειψίας δὲ Κόννῳ. Alteram quae superest *Nubium* editionem numquam in scenam prodisse constat: non scriptam esse ante Olymp. 89, 4 parabasin (491—533) apparet, huic enim anno didascaliae adscribunt Eupolidis *Maricam*, cuius in illa parabasi mentio fit. Paucis post Πυτίνην fabulam actam mensibus (Ol. 89, 2) obisse Cratinum ex Luciani colligitur *Macrob.* c. 25: mortui mentionem facit Aristophanes Pac. v. 700 (688)—Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων ἐκεχειρία ἐνιαύσιος (Thuc. IV 117).—Thucydides in exilium actus. Alcibiades rempublicam capessit: de eloquentia eius dixerat iam Aristophanes in Daetal. fr. XVI l. 6, Ach. 656; conf. Vesp. 44 ubi balbuties eius carpitur

2. Aristophanis *Proagon* (vide p. 745) et *Vespae* (Summar. p. 178). Leuco Πρέσβεις simul docuit et in certamine tertius habitus. Eupolidis Ἀστράτευτοι

ἢ Ἀνδρογύναι (?). Induciae annuae solutae erant et bellum renovatum usquedum Pythia novas inducias effecerunt (Thuc. v 1)

3. Aristophanis *Pax*, in qua fabula mortui Cleonis mentio fit, vide Summarium, p. 239: πρῶτος Εὔπολις Κόλαξι, τρίτος Λεύκων Φράτορσι. Ion Chius ἤδη τέθνηκε (Schol. ad Pac. 837). Foedus quinquaginta annorum ictum (Thuc. v 18, 20)

4. Eupolis *Autolycum* priorem Demostrati nomine in certamen commisit (Mein. *Hist. Com.* p. 117). Eupolidis *Maricas* acta mortuo iam Cleone et Hyperboli auctoritate in dies crescente (Mein. *l.c.* p. 130). Pherecratis Ἄγριοι (Athenae. v p. 280 D). Alcibiades (ἡλικίᾳ ἔτι τότε ὢν νέος ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει) Argivis suadet ut foedus ineant cum Atheniensibus (Thuc. v. 43)

Olymp. 90, A. C. 420

1. *Astyphilus*. 2. *Archias*. 3. *Antiphon*. 4. *Euphemus*

1. Alcibiades στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων ἐς Πελοπόννησον ἦλθε (Thuc. v 52)

2. Ὁ χειμὼν ἐτελεύτα καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ (Thuc. v 56).—Lacedaemonii Argivos ad Mantineam vincunt (v 64—74): qua victoria parta ἀναχωρήσαντες (Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα) τὴν ἑορτὴν ἦγον (v 75). Conf. Schol. ad Aves 13, πρὸ ἐτῶν δ' κακῶς περὶ Μαντίνειαν ἀπήλλαξαν, ὡς καὶ τοὺς στρατηγοὺς ἀποβαλεῖν Λάχητα καὶ Νικόστρατον, καθὰ καὶ Ἀνδροτίων φησίν

3. τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος (τοῦ πολέμου) ἐτελεύτα (Thuc. v. 81)

4. Agathon tragoedia vincit; Πλάτων ἦν τεσσαρακαίδεκα ἐτῶν, Athenae. v p. 217 A. πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος ἐτελεύτα, τοῦ δὲ γιγνομένου θέρους ἐπὶ Μῆλον τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν (Thuc. v 83, 84). Meliorum deditio (v 116)

Olymp. 91, A. C. 416

1. *Arimnestus*. 2. *Chabrias*. 3. *Pisander*. 4. *Cleocritus*

1. Euripidis *Troades*. Aelianus *Var. Hist.* κατὰ τὴν πρώτην καὶ ἐνενηκοστὴν Ὀλυμπιάδα—ἀντηγωνίσαντο ἀλλήλοις Ξενοκλῆς καὶ Εὐριπίδης· καὶ πρῶτός γε ἦν Ξενοκλῆς Οἰδίποδι καὶ Λυκάονι καὶ Βάκχαις καὶ Ἀθάμαντι σατυρικῷ· τούτου δεύτερος Εὐριπίδης ἦν Ἀλεξάνδρῳ καὶ Παλαμήδῃ καὶ Τρῳάσι καὶ Σισύφῳ σατυρικῷ. Ad *Palamedem* et *Troades* respicitur Av. 843 (804) et 1720 (1643), testibus scholiastis.
Huic anno Eupolidis Βάπτας adscripsit Mein. *Hist. Cr. Com.* p. 125. Syracosii lex de coercenda comoediae libertate, Cobet. *Obs. in Platon.* p. 39. Archippus in certamine comico vincit. Athenienses in Siciliam expeditionem suscipiunt, θέρους μεσοῦντος ἤδη (Thuc. vi 30).—Alcibiades revocatur ad caussam dicendam (vi 53).—Andocides in vincla conicitur.

2. Aristophanis *Amphiaraus* et *Aves*: vide Argum. p. 316, πρῶτος Ἀμειψίας Κωμασταῖς, τρίτος Φρύνιχος Μονοτρόπῳ. Platonis *Hyperbolum* huic anno

ascribit Meinek. *Hist. Com.* p. 195. ἕβδομον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα (Thuc. VI 93).—Gylippus Syracusas venit (VII 1, 2).—Eurymedon iterum in Siciliam mittitur (VII 16)

3. Hegemonis Thasii Γιγαντομαχία. Chamaeleon ap. Athenaeum IX p. 406 E—407 B 'Ηγήμων ὁ Θάσιος ὁ τὰς παρῳδίας γράψας...ἐν τῇ Γιγαντομαχίᾳ οὕτω σφόδρα τοὺς Ἀθηναίους ἐκήλησεν, ὡς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πλεῖστα αὐτοὺς γελάσαι, καίτοι ἀγγελθέντων αὐτοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν γενομένων περὶ Σικελίαν ἀτυχημάτων. οὐδεὶς δ' ἀπέστη, καίτοι σχεδὸν πᾶσι τῶν οἰκείων ἀπολωλότων. ἔκλαιον οὖν ἐγκαλυψάμενοι, οὐκ ἀνέστησαν δ' ἵνα μὴ γένωνται διαφανεῖς τοῖς ἀπὸ τῶν ἄλλων πόλεων θεωροῦσιν ἀχθόμενοι τῇ συμφορᾷ.' Ὄγδοον καὶ δέκατον ἔτος...ἐτελεύτα (Thuc. VII 18). Atheniensium apud Syracusas clades (VII 75)

4. Euripidis *Andromeda:* eiusdem tetralogiae *Helena* fuit.—Eupolidis Δῆμοι (Mein. Hist. Com. p. 129). Lesbii Chii et Erythraei deficiunt ab Atheniensibus (Thuc. VIII 14).—ὁ χείμων ἐτελεύτα καὶ ἑνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος.—Alcibiades in Chium cum Chalcideo mittitur (VIII 12). Atheniensium apparatus propter sociorum defectionem (VIII 15)

Olymp. 92, A. C. 412

1. *Callias.* 2. *Theopompus.* 3. *Glaucippus.* 4. *Diocles*

1. Aristophanis *Lysïstrata* (Lenaeis): vide Summarium p. 387. Suevernius in Comm. de Nub. animadvertit v. 490—492 (397—399) eo esse tempore scriptos, quo labefactatus quidem sed nondum sublatus status popularis esset, quod duobus mensibus post, reverso Athenas Pisandro, accidit. Aristophanis *Thesmophoriazusae* (Dionysiis urbanis). Vide Summarium not. 1 p. 447. Quadringentorum apud Athenienses dominatio (Thuc. VIII 67, 68).—Lysias a Thuriis redit Athenas. Antipho occisus

2. Mindarus apud Cyzicum occisus, Xenoph. *Hell.* I 16—18

3. Sophoclis *Philoctetes*

4. Euripidis *Orestes.* Hegelochum histrionem, qui Orestem egerat Euripidis, risit Strattis in Ἀνθρωπορραίστῃ (Mein. Hist. Com. p. 224). Conf. Ran. 303 (296)

Aristophanis *Plutus prior.* Strattidis Ποταμίους ante hunc annum actam esse colligitur e Scholiis Plut. 1195

Hac vel proxima Olympiade Eupolin mortuum esse coniecit Meinek. *Hist. Com.* p. 105

Olymp. 93, A. C. 408

1. *Euctemon.* 2. *Antigenes.* 3. *Callias.* 4. *Alexias*

1. Redit Athenas Alcibiades ἡμέρᾳ ᾗ τὰ πλυντήρια ἦγεν ἡ πόλις (Xen. Hell. I 4 12)

2. Aristophanis Ταγηνισταί (?)

3. Moritur Euripides et proximo anno Sophocles. Mortuo utroque *Ranas* scripsit Aristophanes docuitque Lenaeis; Phrynichus secundas tulit Μούσαις, tertias Plato *Cleophonte*. Chori tragici et comici splendor imminutus (Schol. ad Ran. 406): iisdem temporibus praemia sunt imminuta poetarum Ran. 367 (354): vide Onomasticon s. n. Ἀγύρριος p. 780. Eiusdem denique anni Dionysiis urbanis acta videtur tetralogia Euripidea, quam omisso dramatis satyrici nomine memorat Schol. ad Ran. 67, *Iphigenia in Aulide*, *Alcmaeon* (ὁ διὰ Κορίνθου), *Bacchae*. Syracusarum imperium occupat Dionysius. Philistus

4. Pugna ad Aegospotamos—Conon

Olymp. 94, A. C. 404

1. *Pythodorus*. 2. *Euclides*. 3. *Micon*. 4. *Xenaenetus*

1. Antiphanes poeta comicus, natus est hac Olympiade.—Lysias orator in exilium actus.—Trigintavirorum per octo menses imperium.—Alcibiades moritur. Thrasybulus a triginta tyrannis Athenas liberat. Thucydides ab exilio redit (aet. 68): redeunt Andocides et Lysias

2. Cephisodorus, poeta antiquae comoediae, vincit (Mein. *Hist. Com.* p. 267)

3. Sophoclis *Oedipus Coloneus*. Xenophon ἀναβέβηκε σὺν Κύρῳ, Laert. II 551. Ctesias

Olymp. 95, A. C. 400

1. *Laches*. 2. *Aristocrates*. 3. *Ithycles*. 4. *Suniades*

1. Moritur Socrates

2. Astydamas primum fabulas docet

4. Sophocles iunior fabulas docere incipit (Diod. 14, 53): idem postremam avi fabulam *Oedipum Coloneum* in scenam produxit

Agesilaus cum exercitu in Asiam proficiscitur

Olymp. 96, A. C. 396

1. *Phormio*. 2. *Diophantus*. 3. *Eubulides*. 4. *Demostratus*

1. τὸ συμμαχικὸν inter Athenienses Boeotos Argivos et Corinthios contra Lacedaemonios (Diodor. Sic. XIV 82); vid. Ecclesiaz. 193 (178)

2. Xenophon in exilium actus. Conon incarceratus. Pugna apud Lechaeum. Lysiae Μαντιθέῳ δοκιμαζομένῳ ἀπολογία

3. Aristophanis *Ecclesiazusae*: vide Summarium, n. 1 p. 567

Olymp. 97, A.C. 392

1. *Philocles.* 2. *Nicoteles.* 3. *Demostratus.* 4. *Antipater*

1. Ἰφικράτης κατέκοψε τὴν μόραν (conf. Demosth. *Aristocr.* p. 686, Aeschin. *Ktesiph.* p. 88 31, et vide Xenoph. *Hell.* IV 5, 11—18). Andocidis περὶ εἰρήνης oratio. Platonis Φάων, Mein. *Hist. Com.* p. 186

3. Bellum Aegyptiacum

4. Aristophanis *Plutus alter:* vide Summarium, p. 639, not. 1

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΑΧΑΡΝΗΣ

CANTABRIGIAE FORMIS ACADEMICIS EXCUDEBANT C. J. CLAY, A.M. ET FIL.

SUMMARIUM FABULAE

Tametsi in singulis Aristophanis comoediis omnis Atheniensium et privata et publica vita tamquam in minore quodam mundo repraesentatur, tamen quemadmodum illa aetas quae comoediam antiquam et florescentem et senescentem vidit variis concussa fuit motibus, ita quovis fere anno unum aliquod praeter cetera eminuit quod aut propter novitatem aut propter gravitatem omnium in se convertit oculos[1]. Hoc igitur potissimum suo quodque tempore illustratum est a comico. Ac prima quidem in comoedia, quam *Daetalenses* sive *Parasitos epulantes* nominavit, exhibuit autem Ol. lxxxviii. 1 per Callistratum, quantum et ex *Nubibus*[2] ubi pristinae laudis in simili re reportatae memoriam recolit et ex fragmentis colligitur, ad ea mala aequalium animum advertit quae ex noviciae disciplinae corruptela nata fuerant. Hanc igitur materiam simul et iocandi et cives docendi praebebant vitia quae ad privatam potissimum hominum vitam pertinebant. A privatis malis prima hac victoria confisus et causae suae aequitate ad rem maiori periculo expositam transiit. In *Babyloniis* enim, quod drama actum est proximo anno Ol. lxxxviii 2 magnis Dionysiis, ausus est, ut ipse testatur in *Acharnensium* parabasi, civitatis calamitatem spectandam proponere, eosque qui gubernacula tenebant criminari. Et sane multa erant quae poetam tristitia afficerent: aestate enim illa, quae modo praegressa est, Lacedaemonii iterum incursione in Atticam facta summa cum saevitia agros vastaverant[3]: de Lesbiis tam crudele supplicium sumpserunt[4], ut magis etiam sociorum animos a se alienarent: et, ut alias omittam calamitates, sub hiemem pestifer ille morbus denuo saeviit Athenis[5]: tamen Athenienses tantum aberat ut belli malis finem ipsi imponerent ut Leontinis[6] qui opem impetraverant Gorgia[7] auctore viginti naves subsidio mitterent. Et primum

[1] Bergk. ap. Meinek. *Fragm. Com. Gr.* Vol. II. p. 895

[2] v. 492.

[3] Thucyd. III. 26. [4] Thucyd. III. 50. [5] Thucyd. III. 81.

[6] Thucyd. III. 86.

[7] Quantopere orationis illecebris Atheniensium animos tenuerit Gorgias

quidem vituperavit levitatem Atheniensium quod legatis, qui ipsis temere blandirentur, tam faciles praeberent aures et bellum longe perniciosissimum temere traherent: deinde sociorum vectigalium causam egit contra Cleonis aliorumque impotentem dominationem; eodemque pacto etiam magistratuum iniustitiam et protervitatem perstrinxit. Haec autem comica licentia bilem movit Cleoni qui post Periclem mortuum rem publicam administrabat, ut in jus vocaret poetam, quod sociis spectantibus urbem proscindere[8] ausus esset: is tamen, quamvis et veris et fictis criminibus poetam aggrederetur, nec ipsum mulcta coercuit nec artem comicam certis limitibus circumscripsit. Duplici igitur Aristophanes et in theatro et in senatu reportata victoria elatus consilium suum artis comicae ad altiora evehendae, ut reipublicae morbis mederetur, bonos viros confirmaret, malos deterreret, leges et instituta custodiret, vel fortius quam antea persequi non dubitavit[9]. Sequente igitur anno sive Ol. lxxxviii. 3[10]

memoriae tradidit Diodorus Siculus XII. 53: *ἦν δὲ τῶν ἀπεσταλμένων ἀρχιπρεσβευτὴς Γοργίας ὁ ῥήτωρ δεινότητι λόγου πολὺ προέχων πάντων τῶν καθ' ἑαυτόν...οὗτος οὖν παραχθεὶς εἰς τὸν δῆμον διελέχθη τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τῆς συμμαχίας καὶ τῷ ξενίζοντι τῆς λέξεως ἐξέπληξε τοὺς Ἀθηναίους ὄντας εὐφυεῖς καὶ φιλολόγους...τῆς λέξεως σχηματισμοῖς περιττοτέροις καὶ τῇ φιλοτεχνίᾳ διαφέρουσιν ἀντιθέτοις καὶ ἰσοκώλοις καὶ παρίσοις καὶ ὁμοιοτελεύτοις καί τισιν ἑτέροις τοιούτοις ἃ...διὰ τὸ ξένον τῆς κατασκευῆς ἀποδοχῆς ἠξιοῦτο.*

[8] Ach. v. 454.

[9] Aucta erat poetae confidentia quod ipse Cleo eodem tempore ab Equitibus accusatus est et, ut ait *Acharn.* 5 sqq., quinque talenta evomere coactus erat: qua re partis civium honestissimae patrocinium nactus erat multosque eiusdem viri osores esse et suis a partibus stare intellexerat, cfr. 260 sqq.

[10] Quo tempore docta sit fabula non difficile dictu est, cum aetatis plures insunt notae: quo magis mirum est errasse I. Scaligerum, Frischlinum, Reiskium in tempore indicando. Etenim ex v. 138 ubi Theorus de filio regis Sitalcis sive Sadoco dicit,

ὁ δ' υἱὸς ὃν Ἀθηναῖον ἐπεποιήμεθα,

colligi potest eum eo tempore quo fabula nostra in scenam deducta est iam civitate donatum fuisse. Cum vero ex Thucydide constet id aestate anni 432 A. C. factum esse, *Acharnenses* post hunc annum doctos esse discimus. Deinde poeta v. 377 dicens:

ἀλλ' ἢ Φιλοκτήτου τὰ τοῦ πτωχοῦ λέγεις;

inter *πάλαια δράματα* numerat fabulam Euripideam cognominem, quae docta est archonte Pythodoro A. C. $4\frac{32}{31}$. Hinc apparet comoediam nostram post Olympiadis 87 annum primum in scenam delatam esse. Tum Megarensis v. 700 Dicaeopolidi interroganti *ἅλας οὖν φέρεις;* respondet *οὐχ ὑμὲς αὐτῶν ἄρχετε;* quae verba ad Minoam ab Atheniensibus occupatam spectant. Inducit enim poeta Megarensem summam enarrantem patriae suae miseriam, quae facta est postquam quinto belli anno Ol. 88. 1, A. C. 427, Nicias (Thuc. III. 51) insulam illam expugnavit, unde discimus ante annum 427 A.C. Acharnenses doctos non esse. Iam

A. C. 426 *Acharnenses* edidit Callistrati[11] nomine, qua in fabula Cleone contempto viaque quam inierat haud derelicta summam ad quaestionem quae illis annis ab Atheniensibus agitari poterat accessit eamque suo more solvere studuit. Bellum enim Peloponnesiacum tamquam omnium malorum causam incusavit idque et iniuste geri

vero duo loci leguntur qui luculente probant eam post annum 424 A. C. in scenam deferri non potuisse. Primum enim verba Megarensis v. 701 docent ipso Acharnensium tempore Athenienses impressiones in terram Megaricam fecisse; quae optime congruunt cum Thucydidis verbis (II. 31): *ἐγένοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ ἔτος ἕκαστον ἐσβολαὶ Ἀθηναίων ἐς τὴν Μεγαρίδα καὶ ἱππέων καὶ πανστρατιᾷ, μεχρὶ οὗ Νίσαια ἑάλω ὑπ' Ἀθηναίων.* Expugnata autem est Nisaea (Thucyd. IV. 69) A. C. 424, Ol. 89. 1, unde constat fabulam nostram post hunc annum actam non esse. Idem colligimus ex v. 134 ubi a Theoro Sitalces rex Thracum vivus commemoratur, quem A. C. 424 initio hiemis (Ol. 89. 1) mortuum esse Thucyd. memoriae prodidit (IV. 101). Iam oritur quaestio, cuinam anno inter 427 et 424 A. C. fabulam nostram tribuamus, qua in re diiudicanda testimonio uti licet e fabula ipsa petito, cum Dicaeopolis, ex urbe in agros redux, Baccho pompam ducens, v. 239 dicat

ἕκτῳ σ' ἔτει προσεῖπον ἐς τὸν δῆμον ἐλθὼν ἅσμενος,

unde apparet quinque annos eum hunc diem festum non egisse. Iam cum mense Thargelione anni 431 A. C. (Ol. 87. 1), Pythodoro archonte, Thebani Plataeas invasissent (Thuc. II. 2), et octoginta post diebus *τοῦ θέρους ἀκμάζοντος,* i.e. anno 431 (Ol. 87. 2), archonte Euthydemo Lacedaemonii Archidamo duce primam in Atticam impressionem fecissent, aperte Athenienses exeunte Pythodori anno (Ol. 87. 1) agris relictis in urbem commigraverant; anno igitur Ol. 87 primo, antequam Thebani Plataeas invasissent, mense Poseideone Dionysia rustica postremo in agris egerant. Quod si quinque annos addis, per quos Dicaepolis in urbe habitare cogebatur, incides in annum Ol. 88 tertium, quo senex in agros revertatur. Unde sequitur hoc anno *Acharnensium* fabulam in scenam delatam esse. Quae sententia confirmatur altero comoediae nostrae loco v. 812, quo senex anguillam a Boeoto allatam pueros admirari iubet his verbis:

σκέψασθε παῖδες τὴν ἀρίστην ἐγχέλυν
ἥκουσαν ἕκτῳ μόλις ἔτει ποθουμένην.

Omnia, quae modo disputavimus, in hunc locum quadrant, si spectas Thucydidis verba I. 146, qui tradit vel post res apud Epidamnum et Corcyram gestas commercia populorum prohibita non fuisse (*ἐπεμίγνυντο δὲ ὅμως ἐν αὐτοῖς καὶ παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων ἀκηρύκτως μὲν ἀνυπόπτως δὲ οὔ.* Itaque priusquam Thebani Plataeenses aggressi essent, Athenienses anguillas Copaidas accipere poterant, postea non item. A. MUELLER

[11] Constat ex didascaliis Aristophanem numquam antequam *Equites* scenae traderet ipsum chorum sibi poposcisse, sed Callistrato poetae (Vesp. 1015) *Daetalenses Babylonios Acharnenses* docendas tradidisse sicut Philonidi *Nubes priores Vespas Proagonem Amphiaraum Ranas.* Causas quas secutus sit ipse recenset Eq. 471. Quamquam non Callistratum sed Aristophanem vulgo auctorem comoediae habitum esse eiusque laudem quamvis sub alieno nomine delitescentem cito omnibus innotuisse constat tum ex *Equitum* parabasi v. 471, tum ex ipsius fabulae aliquot locis sicut v. 260, 333, 1150. Vide de tota hac re argute disserentem Bergkium apud Meinek. *Frag. Com. Gr.* Vol. II. p. 931.

coeptum neque urbi quicquam nisi calamitates allaturum esse demonstrare suscepit. Haec igitur comoedia oratio quasi quaedam popularis est in theatro habita, qua ut quam primum Lacedaemonios ipsi legatis adeant omnique modo pacem iis sibique reddere studeant poeta suadet. Ac nomen quidem fabulae praeclare ab ea civitatis parte repetitum est quae Thucydide[12] teste imprimis propter vites vastatas bellum expetebat summoque Lacedaemonios odio prosequebatur. Acharnenses enim pacis maximos adversarios siquis in aliam sententiam transduxisset, reliquis etiam civibus se persuasurum esse ut ipsius sententiam amplecterentur sperare poterat. Primas autem partes civi cuidam dedit ex agris contra voluntatem suam belli causa in urbem tracto, qualem ea causa poscere videbatur; quem *Dicaeopolim* nominavit ut ipso hoc nomine[13] eum nihil nisi justa in civitatem introducere velle significaretur. Is igitur pacis desiderio permotus, quoniam in ecclesia frustra quaesivit, qui foederis sese patronos professi essent, omnia invertit sibique soli apud Lacedaemonios foedus parat, ad agros redit, dies festos celebrat, forum aperit pacisque bonis unus omnibus fruitur. In compositione comoediae a vulgari consuetudine non recessit poeta, sed liberrimam illam atque a tragicorum in membris inter se arte colligandis severitate alienam esse voluit. Duas enim in partis cum omnia divisisset, in utraque Dicaeopolis regnat et solus singula quaeque inter se dissolutioıa copulat. Ac priorem quidem partem ita instituit ut totam disputandi severitatem exhibeat, sed addat nonnulla, imprimis ubi Euripidis tragoedias vellicat ad animos spectantium mitigandos: in posteriore autem parte lepidissime omnia ea coniunxit, quae ridendi cupiditati ab omni parte satisfacerent nisi quod ibi quoque ad miserationem propter infelicitatem Megarensium ridentium mentes commovet[14].

Hoc igitur argumentum cuius summam breviter adumbravimus videamus quomodo per singulas fabulae partes tractaverit poeta.

1—194 (πρόλογος). In scenae pariete repraesentantur, ab altera parte Lamachi domus, ab altera Euripidis, media autem Dicaeopolidis qui primas partes agit. Egreditur intus senex primo mane (*πρῴ πάνυ τοῦ κνέφους* Eccl. 260) cum cibariis et in subselliis quibus proscenium exornatum est ut Pnycem[15] concionis locum referret con-

[12] Thucyd. II. 14, 17.

[13] *τὸ γὰρ δίκαιον οἶδε καὶ τρυγῳδία*, v. 500: *τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ καὶ τὸ δίκαιον ξύμμαχον ἔσται*, v. 661.

[14] C. F. Ranke, *Comm. de Vita Aristophanis*, p. xvii.

[15] Vide Donaldson. *Theat. Gr.* p. 301.

sidens, cum neminem ibi praeter se ipsum adesse videt, de mala fortuna urbis queri et suis ipsius infinitis molestiis, quarum nonnullas indignabundus singillatim recensere incipit, ita ut perpauca ea opponat quibus gavisus sit. Nihil autem tantopere sibi cor momordisse ait, quam quod cives, cum tantae gravissimi doloris causae adsint, inviti in concionem compellantur, et quidvis potius facere velint quam de pace deliberare seseque calamitatibus belli expedire. Tandem aliquando a proscenii parte spectatoribus dextra prodeunt praeco, prytanes; confluit plebs; magno cum tumultu alius alium trudit ferit clamat, ut quisque primum subselliorum locum obtineat. Quod cum videt bonus noster agricola, temperare ab ira nequit sedatoque tumultu rhetorum cuivis qui de alia ulla re quam de pace verba facere audeat obstrepere interpellando statuit. Lustrationis precationisque sacris peractis provocantur a praecone qui ad populum concionari velint. Ibi Amphitheus quidam surgit pacis studiosus et origine sua divina ridicule in morem prologi Euripidei exposita affirmat deos sibi potestatem fecisse cum hoste foedus ineundi sua ipsius gratia: proinde viaticum legativom (ἐφόδιον) sibi dari poscit utpote Lacedaemona induciarum causa proficiscenti. Quem quia de pace loquitur praeco statim amoveri iubet maiores suos quorum in tutela est invocantem, frustra indignante Dicaeopoli. Postea inducuntur legati a Persis recens reversi post multos annos in legatione frustra et temere consumptos. Mira eorum vestis et iactantia et ridicula commenta de ipsorum itinere et comessationibus et de Persarum luxu bilem movent Dicaeopolidi, quod per tot annos multis drachmarum milibus temere profusis nil nisi hasce nugas reportare audeant. Pseudartabam regis ipsius oculum et legatum cum eunuchis duobus adducunt tamquam is regio iussu Atheniensibus opes promitteret[16]. Sed Dicaeopolis remotis arbitris baculum intentans longe aliud ex ipso comperit totamque rem fictam esse suspicatur subornatosque pro eunuchis homines Athenis oriundos agnoscit. Nihilominus senatus Pseudartabam cum suis in Prytaneum vocatum convivio excipit. Quare vana spe populum lactari intelligens senex Atticus, utpote spreta ab omnibus in concione pace, sibi consilium capit et Amphithei opera utitur ut sibi soli uxorique et liberis cum hoste foedus faciat. Dictum, factum. Amphitheus Spartam extemplo proficiscitur.

Interim a praecone vocatur in senatum Theorus ut legationem ad

[16] Similiter in *Babyloniis* instituisse videtur ut legati in concionem populi introducti aureos quasi quosdam montes Atheniensibus minarentur. T. BERGK

Sitalcem[17] Odrysarum regem renuntiet: qui consimili vanitate populum ludificat dum magnifica regis barbari auxilia et promissa commemorat. Prodeunt pauci, quos secum scilicet adduxit tamquam specimen quoddam, personati Thraces qui agricolae allia diripiunt. Dicaeopolis ob novam hanc fraudem maiore ira accensus Theorum Thracasque in malam rem abire iubet concionemque dimittendam esse clamat quod *διοσημία* intervenisset. Solvitur ilico concio. (Omnes histriones qui in proscenio versantur praeter Dicaeopolim per parascenia dextera abeunt.) Accurrit Amphitheus per parascenium sinistrum, qui reversus a Lacedaemone secum inducias et foedera refert. Sed deprehensus ab Acharnensibus qui propter vineta ab hoste devastata vindictae cupidine ardent[18] pacisque auctorem odio habent, vim persequentum aegre effugit. Tria tum induciarum genera profert, quas tamquam vini libationes[19] Dicaeopolidi gustandas praebet ut quas velit eligat. Primum induciis quinque annorum gustatis Dicaeopolis placere sibi negat, quod pacis picem oleant (h. e. breviores sint quam ut pax firma videatur) easque reicit: neque secundae decem annorum magis placent quia actiones de bello in memoriam revocant; tertiae autem triginta annorum magis commendantur magnoque cum gaudio acceptae. Proinde Liberalia rustica agere constituit tamquam restituta pace, domumque introit. Sequitur Amphitheus per parascenia spectatoribus dextera abiens. Proscenium vacuum relictum est.

195—305 (*πάροδος χοροῦ*). Imminet improviso chorus Acharnensium, qui gradu celeri et incitato ut senes orchestram per aditum spectatoribus dexterum intrant, Amphitheum fuga elapsum quaerentes, ut ab eo sumant poenas tamquam patriae proditore, qui cum hostibus in gratiam redierit civibusque opem in bello ferre neget. Dicaeopolis cum filia et servo egreditur e domo ut rem divinam Dionyso faciat. (Chorus se recipit ad parietem qui proscenium ab

[17] Sitalces, Teris filius, per Nymphodorum Abderitam levirum suum aestate anni 431 A. C. foedus cum Atheniensibus fecit, qui eodem tempore Sadocum filium eius civitate donaverunt, Thucyd. II. 29. Anno 432 Sadocus legatos Corinthiorum et Lacedaemoniorum, qui ad Regem Persarum proficiscentes Sitalci suadebant ut ab Atheniensibus deficeret, horum legatis qui forte fortuna tum inter Odrysas versabantur tradidit. Postea Athenienses de iis supplicium sumpserunt, Thucyd. II. 67.

[18] *οἱ Ἀχαρνῆς οἰόμενοι παρὰ σφίσιν αὐτοῖς οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν εἶναι Ἀθηναίων, ὡς αὐτῶν ἡ γῆ ἐτέμνετο, ἐνῆγον τὴν ἔξοδον μάλιστα*, Thucyd. II. 20: *οἱ Ἀχαρνῆς μέγα μέρος ὄντες τῆς πόλεως οὐ περιόψεσθαι ἐδόκουν* (sc. *τῷ Ἀρχιδάμῳ*) *τὰ σφέτερα διαφθαρέντα ἀλλ' ὁρμήσειν καὶ τοὺς πάντας ἐς μάχην*, Thucyd. II. 20.

[19] Ambiguitas vocis *σπονδαὶ* quae et 'libationes' et 'inducias' significat huius loci festivitatem mire auget: repraesentantur autem utribus vinariis.

orchestra dividit ne ab histrionibus conspiciatur.) Pompa per proscenium incedit puella canephoro praecedente, Xanthia servo pone phallum gestante; postremus it Dicaeopolis ipse phallicum carmen in honorem Dionysi canens, uxore interea de tecto spectante[20]. Quae cum Chorus animadvertit, ilico a pariete ad thymelam se recipit arreptisque lapidibus Dicaeopolim, quem Amphitheum esse opinantur, obruturos se interminantur. Puella et servos celerrime domum aufugiunt. Agricola terribili clamore obstupefactus quid tandem rei sit percontatur, sed senes conviciis lacerare pergunt; 'tene, scelus, hoc quaerere? tene non atrocissima poena dignum esse, tam nefanda ausum'? At ille 'causae meae' ait 'defensionem non detrecto ostendamque non Lacones solos nostrarum calamitatum auctores esse. Vos mihi caput praecidatis nisi justa dixerim'. Senes nihil moventur. Tum Dicaeopolis, cum alia ratione se non posset defendere, arrepto carbonum corbe male se his usurum minatur, nisi se audiant disserentem[21]. Quo spectaculo commoti senes (nam plerique Acharnensium in silvis habitantes carbonarii erant) et carbonum tamquam liberorum miserti ridicule cedunt abiectisque lapidibus sententiam de Spartanis libere dicere iubent.

306—576 (ἐπεισόδιον α′). Iam Dicaeopolis capite trunco lanionio (ἐπίξηνῳ) imposito dicturus erat, cum in mentem ei venit quam periculosa conaretur, nam Lacedaemonios defensurus adversariorum calumnias non immerito timere debebat. Etenim et superiore anno *Babyloniis* actis Cleonis animum exasperaverat et ab eo pessime habitus est[22]. Itaque prius quam peroret habitum ut sibi mutare et mendici vestibus amiciri liceat ab Acharnensibus petit. Ea re impetrata Euripidem τὸν πτωχοποιὸν et ῥακιοσυλλεκτάδην[23] adit qui reges

[20] Inde a versu 216 usque ad 576 fabula in pago Dicaeopolidis agitur. Parietes versatiles (περίακτοι) circumacti sunt et repraesentant loca domus rusticae vicina. A. MUELLER. Contra quem vide Donaldson. *Th. Gr.* p. 302.

[21] Senes cum Dicaeopoli altercantes tam prope ad proscenium accesserunt ut Dicaeopolis, qui v. 284 scalas quae ex proscenio ad orchestram ferebant descenderat, corbem quam senes carbonarii secum attulerant arripuerit. A. MUELLER

[22] Dicaepolidis persona ita usus est Aristophanes ut quae ipse de republica sentiret libere eloqueretur, itaque non mirum est si quae ipse a Cleone perpessus erat in hunc transfert.

[23] In hoc actu depravationem tragicae artis perstringit Aristophanes, ubi Dicaeopolis cum esset ab Acharnensibus in certamen vocatus, ut contra hos secundo successu causam ageret, sophistarum artificia et fallacias requirere se fingit, itaque Euripidem adit ab eoque tandem id quod petit impetrat, ita ut illum omnibus adiumentis et artificiis privaverit: eximie autem docet quam vana et inanis sit subtilitas ista disserendi, quae cum non accedat ad divinam illam artis speciem, prorsus sit caduca. Sed quo clarius ostenderet quantum Euripides de dignitate

et heroas in tragoediis laceris pannis mendicorum instar indutos producere solebat eamque exorat ut Telephi[24] habitu ipsum amiciat et pannos concedat quibus misericordiam is rex movere studuerit. Habitu mendici accepto iam avarus redditus, ut fert mendicorum natura quorum pera nunquam impletur, ceteram Telephi supellectilem poetam simulata modestia postulat. Tandem Euripides indignatus finem colloquio imponit: eccyclemate retro tracto scenae paries clauditur.

Rediens ergo ad Acharnenses suos exorditur orationem (ῥῆσιν) ad morem Telephi Euripidei, qua Lacedaemonios excusat, accusat primores Atheniensium quod levibus de causis bellum tantae molis et tam diuturnum moverint: culpam autem in Periclis iam defuncti et Μεγαρικὸν ψήφισμα illud[25] reicit, quae duo Spartanos impulisse ait ut opem tulerint oppressis; demonstrat exemplo Athenienses ipsos iniuria vel minima a Lacedaemoniis accepta multo maiore apparatu bellum eis illaturos fuisse. Hoc cognito chorus in duas scinditur partes: altera Dicaeopolidi favet, altera graviter ei succenset invaditque hominem sed ab altero semichorio retinetur: quare (ad scalas procurrens quae ex orchestra ad proscenium ferunt) Lamachum invocat, ut sibi opem ferat et proditorem istum armis opprimat. Lamachus e domo prosilit cristam ingentem in casside, Gorgonis imaginem in clypeo gerens. Viso duce Dicaeopolis timorem simulat et vertiginem; obsecratque Lamachum, ut clypeum supinum sibi reponat; ita enim nec terribilem Gorgonem conspiciet et clypeus pelvis instar erit in quam vomere liceat. Tandem audacter exorditur alteram partem orationis qua semichorii quod ei adversabatur gratiam conciliare studet. Comparat conditionem plebeiorum cum licentia iuvenum nobilium, quales sunt Megacles et Lamachus, qui plebis gratia florebant summosque honores adipiscebantur exercitibus praefecti vel in longinquas regiones missi mercede accepta. 'Num et strenuis' ait 'et probis civibus contigit, ut legarentur ad Persas aut ad

tragicae artis detraxerit, exempli loco nonnullas fabulas recenset, quas ille sophistarum studiis artibusque imbutus docuerat, in his *Telephum* in qua tragoedia Euripides gravitate omni neglecta omnia ad subtilem istam disserendi rationem revocaverat. Hanc autem tragoediam, sicut et *Oenea Phoenicem Philoctetam Bellerophontem* hic commemoratas composuit cum esset recens a disciplina Protagorae. BERGK. *Comm. de Reliqq. Com. Att. antiq.* p. 138.

[24] Tragoedia Euripidea cognominis in scenam commissa erat Olymp. 85. 2 tredecim annos ante fabulam nostram una cum *Alcmaeone Cressis* et *Alcestide*. Saepius apud Comicum ridetur ut Nub. 884, Ran. 800, 808. *Telephum* praeter Aeschylum et Euripidem scripserunt etiam Agathon Cleophon Moschion.

[25] Conf. Thucyd. I. 67, 139; Diod. Sic. XII. 39.

Chaones'? Mox uterque domos suas intrant; Lamachus conviciorum pertaesus minatur bellum se cum Peloponnesiis continuaturum, Dicaeopolis pace sua laetus omnibus Peloponnesiis Boeotis et Megarensibus forum praebet ea conditione ut sibi non autem Lamacho vendant.

577—658 (παράβασις[26] χοροῦ πρώτη). Profectis ambobus Chorus iam a Dicaeopolide argumentis victus (cui usque ad finem fabulae favet pacemque factam probat[27]) ad spectatores conversus poetae nomine de se suisque in rempublicam meritis praedicat[28]. Illud aperte profitetur se iam aliquoties comoedias populo spectandas proposuisse, verum sub alieno nomine delituisse, nunc vero inimicorum calumniis eo adductum esse ut ipse suam agat causam seque adversus crimina illa defendat: si Cleo criminatus eum fuerat, quod nimis licenter traduceret civitatem in fabulis suis, tantum abesse ut id vitio ipsi vertendum sit, ut potius laudem maximam etiam apud exteros mereatur: nihil enim se nisi salutem civitatis molitum esse, idque iam Persarum regem agnovisse qui victoriam in bello eos reportaturos esse praedixisset, primum qui re navali praevalerent, deinde qui hunc monitorem haberent: propter comoediam enim, si multis malis ea exagitati fuissent, multo eos meliores futuros esse. Se porro pro iustitia in socias civitates exercenda locutum esse, quod gloriae sibi futurum auguratur, venturos enim civitatum sociarum legatos ut hunc poetam visant et tamquam adiutorem suum et sospitatorem celebrent. Satis scite cum hac fabula de Persarum rege aliud quid coniunxit. Etenim cum Cleon nihil effecit in lite propter *Babylonios* poetae illata, eum peregrinitatis incusavit, cuius criminis si convictus esset non facile in posterum licuisset ei comoedias scribere: ad hanc alteram igitur causam accedit dicitque non illepide Lacedaemonios insulam Aeginam propterea maxime petere ut se sibi civem asciscant. Se igitur ait optima docere cives suos neque adulantem neque mercedem pollicentem neque fallentem neque alia admittentem facinora deprehendi posse. Proinde (610—614 μακρὸν sive πνῖγος[29])

[26] Singulae huius parabasis partes praeter *commatium* absolutae et perfectae sunt; vide not. ad Argum. Vesp. p. 173.

[27] Eodem modo Chorus a protagonista se victum esse fatetur in *Nubibus Vespis Pace* et *Avibus*.

[28] Confer Eq. 469, Vesp. 1014, 1040, Pac. 721.

[29] μακρὸν quod uno tenore et celerrimo oris hiatu pronuntiandum erat minutos versuum articulos requirebat: itaque ubi parabasis anapaestis tetrametris constat, dimetri subiunguntur: ubi Eupolidei numeri praegressi sunt, versus Pherecratei illis cognati. BERGK. *Comm.* p. 301; Rossbach. et Westphal. *Metrik*, p. 109.

quidquid machinetur adversarius iste praepotens, nullis se minis perterritum, nulla spe inductum magna animi constantia id quod verum rectumque esse perspiceret secuturum esse. Sequitur stropha (615—620) in qua propriam suam Musam invocant Acharnenses ut vehementi cum impetu adsit sibi conditionem senum miseram canenti. Hac cantata Chorus in pristinam stationem regreditur dum canit ἐπίρρημα (621—636) in quo causam dicit eorum civium, qui pro patria quondam fortiter dimicaverant praecipue cum Medis, nunc autem vacationem habebant militiae. Queritur veteranos istos μαραθωνομάχας turpiter negligi[30], et Athenienses culpat quod ab adolescentibus novo eloquentiae studio imbutis gloriamque verborum subtilitate aucupantibus miseris modis vexari, opprimi per calumnias sinant omnique subsidio ad vitam sustentandam privari. Antistropham (637—642) cantans, in qua hortatur Athenienses ut bene meritis dignam reddant gratiam, Chorus sinistrorsum progreditur addito antepirrhemate (643—658), in quo Thucydidis[31] exemplo senum mala fortuna illustratur. Oratione et argumentis Dicaeopolis Acharnensibus persuaserat ut pacem bello anteponendam esse faterentur. Supererat ut etiam exemplis pacis commoda demonstrarentur. Itaque Aristophanes fingit agricolam nostrum omnibus vicinis civitatibus forum exhibere, in quod cuncta quibus Athenienses ob bellum indigebant afferuntur.

659—758 (ἐπεισόδιον β'). Postquam choreutae parabasi finita ad proscenium rursus se converterunt, e domo sua egreditur Dicaeopolis lora, quae facete vocat ἀγορανόμους, manu gerens et limites fori constituit. Dum columnam arcessit in qua foederis formulam descriptam habet, prodit in forum Megarensis quidam cum duabus filiabus, quas fame coactus rostris et ungulis ad speciem porcellorum adornatas Dicaeopolidi venditurus est[32]. Dicaeopolis mercem lice-

[30] Pisistrati quidem lege, quam refert Plutarchus *Vit. Solon.* c. 31, provisum erat τοὺς πηρωθέντας ἐν πολέμῳ δημοσίᾳ τρέφεσθαι; itaque ante bellum Peloponnesiacum nemo vitam in egestate degisse videtur, tempore vero illius belli res plane alia facta est. Vide Boeckh. *Oecon. Publ. Athen.* lib. II. c. XVII.

[31] Intelligendus Thucydides Melesiae filius, Periclis in republica gerenda adversarius, quem memorat noster etiam Vesp. 952. Testularum suffragio e civitate eiectus est Ol. 84. 1, A. C. 444. Sed non ita multo post in patriam restitutus, ne in senectute quidem tranquillitate usus est, nam a Cephisodemo quodam in ius vocatus confugit ad Artaxerxem Persarum regem. Vide Bergk. *Comm.* p. 60, G. Grote, *Hist. Gr.* Vol. VI. p. 38 *ed.* 1.

[32] Fortasse poeta significare vult Megarensem iocari in modum comoediae Megarensis, ad cujus similitudinem Aristophanes in hac comoedia se accommodavit docente Bergkio *Comm. Att. Rel.* p. 359. A. MUELLER

tur; porcos contrectat; jocatur et tandem emit. Forte intervenit Sycophanta qui se mercatorem cum suis mercibus delaturum minatur: hunc statim abigit Dicaeopolis et receptis ad se porcellis Megarensi alliorum fasciculum et salem pretium solvit. Abit homo et optime secum putat actum licet vilissimo pretio vendiderit filias, quin et conjugem et matrem ita cupit vendere.

759—782 (χορικὸν α'). Proscenio vacuo relicto Chorus felicitatem et prudentiam senis Attici, qui inducias sibi et suis fecerit, praedicat et obiter occasionem capit homines quosdam ob vitia perstringendi.

783—897 (ἐπεισόδιον γ'). Accedit deinde cum Ismenia servo et tibicinibus Thebanis Boeotus quidam in magno sacco portans omne deliciarum genus, olera aves lepores pecudes lutras pisces praesertim anguillas e lacu Copaide: quarum maximam, postquam odiosos tibicines foribus repulit, Dicaeopolis expromens verbis Aeschyleis (v. 806) prae gaudio alloquitur confestimque ignem pueros suscitare iubet τῆσδε τῆς ξένης χάριν. Sed quid pretii Boeoto dabitur pro obsoniis? apuae Phalericae an vasa fictilia? at eiusmodi merces etiam illic proveniunt; dandum est aliquid quod Thebis rarum est. Peropportunus advenit sycophanta Nicarchus, qui mercem a Boeoto adductam publicare vult. Huiusmodi feras Boeotia non alit: itaque confestim facta commutatione mercium sycophanta ipse a Dicaeopolide et servis instinctu chori (851—878), in fasciculum colligatur tamquam vas fictile ut in Boeotiam deportetur. Iam Dicaeopolis omni lautitiarum copia abundans festum Bacchi, quod Acharnenses interruperant, denuo parare coepit, inque domum suam se confert cum servis. Lamachi servulus qui turdos et anguillam copaicam domini iussu emere vult nihil impetrat sed abigitur. Inde ab hac scena id potissimum agit poeta ut felicitatem Dicaeopolidis opponat miseriae Lamachi qui in bello perseverare studet.

898—923 (χορικὸν β'). Chorus quam felix sit agricola videns sapientiam viri laudat et bellum, in quod antea toto animo incubuerat, execratur dum ille aves coemptas occidit earumque capita et pennas evolsas foras eicit ut vicinis stomachum moveat et praecipue Lamacho: in antistropha (913—923) transit ad laudem Pacis (Διαλλαγῆς) quam cum puella venustissima comparat.

924—1057 (ἐπεισόδιον δ'). Praeco totum populum ad festum τῶν χοῶν celebrandum convocat. Cui edicto ut pareat, Dicaeopolis e domo progrediens omnia necessaria comparari iubet. Dum turdos ipse veru affigit chorus propter lautum victum beatum praedicat (932

—939). Paulo post prodit agricola eiulans, cui boves ademerant Boeotii; et supplex frustra rogat Dicaeopolim ut nonnullas pacis guttulas sibi concedat. Advolat item paranymphus cum pronuba (νυμφευτρία) et sponsi sponsaeque nomine orat pacem, ne novus maritus in militiam evocatus a coniugis amplexu avellatur. Qua facile a Dicaeopolide impetrata abeunt. Tum duo nuntii advolant, quorum alter Lamachum in armis esse iubet contra repentinam hostium invasionem; alter Dicaeopolim ad convivium (δεῖπνον ἀπὸ σπυρίδος) sacerdotis Bacchi (v. 1002) invitat. Sequitur diverbium facetissimum inter Dicaeopolim et Lamachum: alter enim apparatum caenatorium sibi efferri iubens verba Lamachi cibum militarem et arma telaque poscentis ad ridiculum detorquet.

1058—1077 (παράβασις χοροῦ ἑτέρα). Quos digredientes, alterum ad proelium alterum ad caenam, alloquitur Chorus belli aerumnas et pacis commoda inter se componens (κομμάτιον v. 1058—1061): tum in stropha et antistropha ad spectatores conversus graviter conqueritur poetae nomine de Antimacho chorego qui ipsum ab epularum sollemnitate segregaverit, et magna cum acerbitate omnibus diris hominem devovet, ipsumque obiter Cratinum vellicat.

1078—1126 (ἔξοδος). Nulla ibi mora interposita adest nuntius e castris, qui heri sui Lamachi cladem narrat, omnesque servos ad curationem volnerum iubet accurrere: mox ipse affertur a sinistra proscenii parte misere eiulans et latera pro dolore contrectans: prodit eodem tempore a dextra parte Dicaeopolis e convivio rediens temulentus inter duas saltatrices. Lamacho viso conviciis et risui non temperat[33]. Tandem alter ad Pittali medici domum defertur, alter tamquam victor arbitros[34] rei potatoriae poscit utrem praemii loco quod primus exhausisset congium; et ad Archonta βασιλέα[35] qui Lenaeis praeerat deducitur. Chorus agmen claudit plaudens. Sic omnes per dextrum orchestrae aditum exeunt finisque fabulae imponitur.

[33] Vis comica quae in huius scenae verbis ipsis inest numeris augetur, cum Lamachus versibus utatur qui threnorum tragoediae proprii sunt (Schol. θρηνῶν παρατραγῳδεῖ), eosque Dicaeopolis imitetur et ad ridiculum detorqueat. Unde responsio antistrophica totius loci sequitur. A. MUELLER

[34] Subindicantur etiam quinque iudices certaminis dramatici, quorum favorem hic occulte sibi conciliare studet comicus, sicut alibi aperte captat ut Nub. 1029, Aves 1048, Eccl. 791.

[35] Donaldson. *l. l.* p. 304.

Ὑπόθεσις

Ἐκκλησία ὑφέστηκεν Ἀθήνησιν ἐν τῷ φανερῷ, καθ' ἣν πολεμοποιοῦντας τοὺς ῥήτορας καὶ προφανῶς τὸν δῆμον ἐξαπατῶντας Δικαιόπολίς τις τῶν αὐτουργῶν ἐξελέγχων παρεισάγεται. τούτου δὲ διά τινος, Ἀμφιθέου καλουμένου, σπεισαμένου κατ' ἰδίαν τοῖς Λάκωσιν Ἀχαρνικοὶ γέροντες πεπυσμένοι τὸ πρᾶγμα προσέρχονται διώκοντες ἐν χοροῦ σχήματι· καὶ μετὰ ταῦτα θύοντα τὸν Δικαιόπολιν ὁρῶντες ὡς ἐσπεισμένον τοῖς πολεμιωτάτοις καταλεύσειν ὁρμῶσιν. ὁ δὲ ὑποσχόμενος ὑπὲρ ἐπιξήνου τὴν κεφαλὴν ἔχων ἀπολογήσασθαι, ἐφ' ᾧτ', ἂν μὴ πείσῃ τὰ δίκαια λέγων, τὸν τράχηλον ἀποκοπήσεσθαι, ἐλθὼν ὡς Εὐριπίδην αἰτεῖ πτωχικὴν στολήν. καὶ στολισθεὶς τοῖς Τηλέφου ῥακώμασι παρῳδεῖ τὸν ἐκείνου λόγον, οὐκ ἀχαρίτως καθαπτόμενος Περικλέους περὶ τοῦ μεγαρικοῦ ψηφίσματος. παροξυνθέντων δέ τινων ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τῷ δοκεῖν συνηγορεῖν τοῖς πολεμίοις, εἶτα ἐπιφερομένων, ἐνισταμένων δὲ ἑτέρων ὡς τὰ δίκαια αὐτοῦ εἰρηκότος, ἐπιφανεὶς Λάμαχος θορυβεῖν πειρᾶται. εἶτα γενομένου διελκυσμοῦ κατενεχθεὶς[1] ὁ χορὸς ἀπολύει τὸν Δικαιόπολιν καὶ πρὸς τοὺς θεατὰς διαλέγεται περὶ τῆς τοῦ ποιητοῦ ἀρετῆς καὶ ἄλλων τινῶν. τοῦ δὲ Δικαιοπόλιδος ἄγοντος καθ' ἑαυτὸν εἰρήνην τὸ μὲν πρῶτον Μεγαρικός τις παιδία ἑαυτοῦ διεσκευασμένα εἰς χοιρίδια φέρων ἐν σάκκῳ πράσιμα παραγίνεται· μετὰ τοῦτον ἐκ Βοιωτῶν ἕτερος ἐγχέλεις τε καὶ παντοδαπῶν ὀρνιθῶν γόνον ἀνατιθέμενος εἰς τὴν ἀγοράν. οἷς ἐπιφανέντων τινῶν συκοφαντῶν συλλαβόμενος τινὰ ἐξ αὐτῶν ὁ Δικαιόπολις καὶ βαλὼν εἰς σάκκον τοῦτον τῷ Βοιωτῷ ἀντίφορτον ἐξάγειν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν παραδίδωσι, καὶ προσαγόντων αὐτῷ πλειόνων καὶ δεομένων μεταδοῦναι τῶν σπονδῶν καθυπερηφανεῖ. παροικοῦντος δὲ αὐτῷ Λαμάχου καὶ ἐνεστηκυίας τῆς τῶν χοῶν ἑορτῆς τοῦτον μὲν ἄγγελος παρὰ τῶν στρατηγῶν ἥκων κελεύει ἐξελθόντα μετὰ τῶν ὅπλων τὰς εἰσβολὰς τηρεῖν· τὸν δὲ Δικαιόπολιν παρὰ τοῦ Διονύσου τοῦ ἱερέως τις καλῶν ἐπὶ δεῖπνον ἔρχεται. καὶ μετ' ὀλίγον ὁ μὲν τραυματίας καὶ κακῶς ἀπαλλάττων ἐπανήκει, ὁ δὲ Δικαιόπολις δεδειπνηκὼς καὶ μεθ' ἑταίρας ἀναλύων. τὸ δὲ δρᾶμα τῶν εὖ σφόδρα πεποιημένων καὶ ἐκ παντὸς τρόπου τὴν εἰρήνην προκαλούμενον. ἐδιδάχθη ἐπὶ Εὐθυδήμου[2] ἄρχοντος ἐν Ληναίοις διὰ Καλλιστράτου· καὶ πρῶτος ἦν, δεύτερος Κρατῖνος Χειμαζομένοις· οὐ σώζονται· τρίτος Εὔπολις Νουμηνίαις.

[1] *κατελεγχθεὶς* Meinekius || [2] Scribendum *Εὐθύνου*. Hoc enim archonti huic nomen fuisse constat ex inscriptione ab L. Rossio edita in Diariis Halensibus a. 1838 p. 358: unde aliorum quoque scriptorum loci corrigendi sunt a Clintono indicati Fast. Vol. II. p. 66 (72, 75). Recta scriptura *ἐπὶ Εὐθύνου ἄρχοντος* est apud scriptorem vitae Thucydidis p. XX. ed. Bekker. DINDORF.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ

ΚΗΡΥΞ

ΑΜΦΙΘΕΟΣ

ΠΡΕΣΒΕΙΣ *Ἀθηναίων παρὰ βασιλέως ἥκοντες*

ΨΕΥΔΑΡΤΑΒΑΣ

ΘΕΩΡΟΣ

ΧΟΡΟΣ ΑΧΑΡΝΕΩΝ

ΘΥΓΑΤΗΡ *Δικαιοπόλιδος*

ΘΕΡΑΠΩΝ *Εὐριπίδου*

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΛΑΜΑΧΟΣ

ΑΝΗΡ ΜΕΓΑΡΕΥΣ

ΚΟΡΑ *θυγατέρε τοῦ Μεγαρέως*

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ΑΝΗΡ ΒΟΙΩΤΟΣ

ΝΙΚΑΡΧΟΣ

ΘΕΡΑΠΩΝ *Λαμάχου*

ΓΕΩΡΓΟΣ

ΠΑΡΑΝΥΜΦΟΣ

ΑΓΓΕΛΟΙ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΑΧΑΡΝΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ

"Οσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν,
ἥσθην δὲ βαιά, πάνυ δὲ βαιά, τέτταρα·
ἃ δ' ὠδυνήθην, ψαμμακοσιογάργαρα.
φέρ' ἴδω, τί ἥσθην ἄξιον χαιρηδόνος;
ἐγᾦδ' ἐφ' ᾧ γε τὸ κέαρ ηὐφράνθην ἰδών,
τοῖς πέντε ταλάντοις οἷς Κλέων ἐξήμεσεν.
ταῦθ' ὡς ἐγανώθην, καὶ φιλῶ τοὺς ἱππέας
διὰ τοῦτο τοὔργον· ἄξιον γὰρ Ἑλλάδι.
ἀλλ' ὠδυνήθην ἕτερον αὖ τραγῳδικόν,
ὅτε δὴ 'κεχήνη προσδοκῶν τὸν Αἰσχύλον,
ὁ δ' ἀνεῖπεν ' εἴσαγ' ὦ Θέογνι τὸν χορόν.'
πῶς τοῦτ' ἔσεισέ μου δοκεῖς τὴν καρδίαν;
ἀλλ' ἕτερον ἥσθην, ἡνίκ' ἐπὶ Μόσχῳ ποτὲ
Δεξίθεος εἰσῆλθ' ᾀσόμενος Βοιώτιον.
τῆτες δ' ἀπέθανον καὶ διεστράφην ἰδών,
ὅτε δὴ παρέκυψε Χαῖρις ἐπὶ τὸν ὄρθιον.
ἀλλ' οὐδεπώποτ' ἐξ ὅτου 'γὼ ῥύπτομαι
οὕτως ἐδήχθην ὑπὸ κονίας τὰς ὀφρῦς
ὡς νῦν, ὁπότ' οὔσης κυρίας ἐκκλησίας
ἑωθινῆς ἔρημος ἡ πνὺξ αὑτηί·

ADNOTATIO CRITICA

2 *πάνυ γε* Elmsleius probante Muellero, *πάνυ τι* Dobraeus || 5 *εὐφράνθην* vulgo, correxit Elmsl. || 7 *τούτοις ἐγανώθην* Elmsl. coll. Vesp. 602 *τούτοισιν ἐγὼ γάννυμαι* || 10 *κεχήνη* vulgo. *'κεχήνη* Bentleius || 13 *ἐπὶ Μόσχῳ* 'post Moschum:' Bentleii lectionem *ἐπὶ μόσχῳ* 'pro vitulo' sc. victoris praemio amplexi sunt Elmsleius Bekkerus Ribbeckius

οἱ δ' ἐν ἀγορᾷ λαλοῦσι κἄνω καὶ κάτω
τὸ σχοινίον φεύγουσι τὸ μεμιλτωμένον·
οὐδ' οἱ πρυτάνεις ἥκουσιν, ἀλλ' ἀωρίαν
ἥκοντες εἶτα δ' ὠστιοῦνται πῶς δοκεῖς
ἐλθόντες ἀλλήλοισι περὶ πρώτου ξύλου,
ἁθρόοι καταρρέοντες· εἰρήνη δ' ὅπως
ἔσται προτιμῶσ' οὐδέν· ὦ πόλις πόλις.
ἐγὼ δ' ἀεὶ πρώτιστος εἰς ἐκκλησίαν
νοστῶν κάθημαι· κᾆτ', ἐπειδὰν ὦ μόνος,
στένω κέχηνα σκορδινῶμαι πέρδομαι,
ἀπορῶ γράφω παρατίλλομαι λογίζομαι,
ἀποβλέπων ἐς τὸν ἀγρὸν εἰρήνης ἐρῶν,
ΣΤΥΓΩ͂Ν ΜῈΝ ἌΣΤΥ ΤῸΝ Δ' ἘΜῸΝ ΔΗ͂ΜΟΝ ΠΟΘΩ͂Ν,
ὃς οὐδεπώποτ' εἶπεν 'ἄνθρακας πρίω,'
οὐκ 'ὄξος' οὐκ 'ἔλαιον,' οὐδ' ᾔδει 'πρίω,'
ἀλλ' αὐτὸς ἔφερε πάντα χὠ πρίων ἀπῆν.
νῦν οὖν ἀτεχνῶς ἥκω παρεσκευασμένος
βοᾶν ὑποκρούειν λοιδορεῖν τοὺς ῥήτορας,
ἐάν τις ἄλλο πλὴν περὶ εἰρήνης λέγῃ.
ἀλλ' οἱ πρυτάνεις γὰρ οὑτοιὶ μεσημβρινοί.
οὐκ ἠγόρευον; τοῦτ' ἐκεῖν' οὑγὼ 'λεγον·
ἐς τὴν προεδρίαν πᾶς ἀνὴρ ὠστίζεται.

ΚΗΡΥΞ

πάριτ' ἐς τὸ πρόσθεν,
πάριθ', ὡς ἂν ἐντὸς ἦτε τοῦ καθάρματος.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ

ἤδη τις εἶπε; ΚΗ. τίς ἀγορεύειν βούλεται;
ΑΜ. ἐγώ. ΠΡ. τίς ὤν; ΑΜ. Ἀμφίθεος. ΠΡ. οὐκ ἄνθρωπος;
ΑΜ. οὔ,
ἀλλ' ἀθάνατος. ὁ γὰρ Ἀμφίθεος Δήμητρος ἦν
καὶ Τριπτολέμου· τούτου δὲ Κελεὸς γίγνεται·

ADNOTATIO CRITICA

24 εἶτα διωστιοῦνται temere correxit Dobraeus propter insolens εἶτα δὲ post participium || 25 περὶ τοῦ πρώτου ξύλου Mein. coll. Vesp. 90 || 34 male ᾔδην Elmsl. pro vulgato ᾔδει: scilicet prima persona in antiquiore sermone fuit ᾔδη ex ᾔδεα contractum, secunda ᾔδης vel ᾔδησθα, tertia ᾔδει (ᾔδειν ante vocalem) ex ᾔδεε: conf. Nub. 1256, Vesp. 551, 623, Pac. 1130, Av. 1224 ἤκειν

γαμεῖ δὲ Κελεὸς Φαιναρέτην τήθην ἐμήν,
ἐξ ἧς Λυκῖνος ἐγένετ᾽· ἐκ τούτου δ᾽ ἐγὼ
ἀθάνατός εἰμ᾽· ἐμοὶ δ᾽ ἐπέτρεψαν οἱ θεοὶ
σπονδὰς ποιεῖσθαι πρὸς Λακεδαιμονίους μόνῳ.
ἀλλ᾽ ἀθάνατος ὤν, ὤνδρες, ἐφόδι᾽ οὐκ ἔχω·
οὐ γὰρ διδόασιν οἱ πρυτάνεις. ΚΗ. οἱ τοξόται.
ΑΜ. ὦ Τριπτόλεμε καὶ Κελεὲ περιόψεσθέ με—
ΔΙ. ὤνδρες πρυτάνεις ἀδικεῖτε τὴν ἐκκλησίαν
τὸν ἄνδρ᾽ ἀπάγοντες, ὅστις ἡμῖν ἤθελε
σπονδὰς ποιῆσαι καὶ κρεμάσαι τὰς ἀσπίδας.
ΚΗ. κάθησο, σίγα. ΔΙ. μὰ τὸν Ἀπόλλω ᾽γὼ μὲν οὔ,
ἢν μὴ περὶ εἰρήνης γε πρυτανεύσητέ μοι.
ΚΗ. οἱ πρέσβεις οἱ παρὰ βασιλέως.
ΔΙ. ποίου βασιλέως; ἄχθομαι ᾽γὼ πρέσβεσιν
καὶ τοῖς ταὼσι τοῖς τ᾽ ἀλαζονεύμασιν.
ΚΗ. σίγα. ΔΙ. βαβαιάξ. ὠκβάτανα τοῦ σχήματος.

ΠΡΕΣΒΥΣ

ἐπέμψαθ᾽ ἡμᾶς ὡς βασιλέα τὸν μέγαν
μισθὸν φέροντας δύο δραχμὰς τῆς ἡμέρας
ἐπ᾽ Εὐθυμένους ἄρχοντος. ΔΙ. οἴμοι τῶν δραχμῶν.
ΠΡ. καὶ δῆτ᾽ ἐτρυχόμεσθα παρὰ Καΰστριον
πεδίον ὁδοιπλανοῦντες ἐσκηνημένοι,
ἐφ᾽ ἁρμαμαξῶν μαλθακῶς κατακείμενοι,
ἀπολλύμενοι. ΔΙ. σφόδρα γ᾽ ἄρ᾽ ἐσωζόμην ἐγὼ
παρὰ τὴν ἔπαλξιν ἐν φορυτῷ κατακείμενος.
ΠΡ. ξενιζόμενοι δὲ πρὸς βίαν ἐπίνομεν
ἐξ ὑαλίνων ἐκπωμάτων καὶ χρυσίδων
ἄκρατον οἶνον ἡδύν. ΔΙ. ὦ Κραναὰ πόλις,
ἆρ᾽ αἰσθάνει τὸν κατάγελων τῶν πρέσβεων;
ΠΡ. οἱ βάρβαροι γὰρ ἄνδρας ἡγοῦνται μόνους

ADNOTATIO CRITICA

51 *ποιεῖσθαι* vulgo: *ποιῆσαι* Elmsleius || 58 *κάθησο, σίγα* Berglerus probantibus Elmsl. Mein.; *κάθησο σῖγα* codd. receperunt Muellerus, Ribbeckius || 67 vulgo *διὰ* (*παρὰ* Rav.) *τῶν Καϋστρίων πεδίων*: correxit Dindorfius: *παρὰ Καΰστριον ποταμὸν* Blaydesius coll. Herod. V 100, quod placet Meinekio in adn. cr.: idem nunc *ἀνὰ τὸ Καΰστριον* || 70 *σφόδρα γὰρ* vulgo ante Brunckium: *σφόδρα τἄρ᾽* Mein. post Mehlerum et Dind.

τοὺς πλεῖστα δυναμένους φαγεῖν τε καὶ πιεῖν·
ἔτει τετάρτῳ δ' ἐς τὰ βασίλει' ἤλθομεν·
εἶτ' ἐξένιζε, παρετίθει θ' ἡμῖν ὅλους
ἐκ κριβάνου βοῦς. ΔΙ. καὶ τίς εἶδε πώποτε
βοῦς κριβανίτας; τῶν ἀλαζονευμάτων.
ΠΡ. καὶ ναὶ μὰ Δί' ὄρνιν τριπλάσιον Κλεωνύμου
παρέθηκεν ἡμῖν· ὄνομα δ' ἦν αὐτῷ φέναξ.
ΔΙ. ταῦτ' ἄρ' ἐφενάκιζες σὺ δύο δραχμὰς φέρων.
ΠΡ. καὶ νῦν ἄγοντες ἥκομεν Ψευδαρτάβαν,
τὸν βασιλέως ὀφθαλμόν. ΔΙ. ἐκκόψειέ γε
κόραξ πατάξας τόν τε σὸν τοῦ πρέσβεως.
ΚΗ. ὁ βασιλέως ὀφθαλμός. ΔΙ. ὦναξ Ἡράκλεις.
πρὸς τῶν θεῶν, ἄνθρωπε, ναύφρακτον βλέπεις,
ἢ περὶ ἄκραν κάμπτων νεώσοικον σκοπεῖς;
ἄσκωμ' ἔχεις που περὶ τὸν ὀφθαλμὸν κάτω.
ΠΡ. ἄγε δὴ σὺ βασιλεὺς ἅττα σ' ἀπέπεμψεν φράσον
λέξοντ' Ἀθηναίοισιν ὦ Ψευδαρτάβα.

ΨΕΥΔΑΡΤΑΒΑΣ

ἰαρταμὰν ἔξαρξ' ἀναπισσόναι σάτρα.
ΠΡ. ξυνήκαθ' ὃ λέγει; ΔΙ. μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ.
ΠΡ. πέμψειν βασιλέα φησὶν ὑμῖν χρυσίον.
λέγε δὴ σὺ μεῖζον καὶ σαφῶς τὸ χρυσίον.
ΨΕ. οὐ λῆψι χρυσό, χαυνόπρωκτ' Ἰαοναῦ.
ΔΙ. οἴμοι κακοδαίμων ὡς σαφῶς. ΠΡ. τί δαὶ λέγει;
ΔΙ. ὅ τι; χαυνοπρώκτους τοὺς Ἰάονας λέγει,
εἰ προσδοκῶσι χρυσίον ἐκ τῶν βαρβάρων.
ΠΡ. οὐκ ἀλλ' ἀχάνας ὅδε γε χρυσίου λέγει.
ΔΙ. ποίας ἀχάνας; σὺ μὲν ἀλαζὼν εἶ μέγας.
ἀλλ' ἄπιθ'· ἐγὼ δὲ βασανιῶ τοῦτον μόνος.
ἄγε δὴ σὺ φράσον ἐμοὶ σαφῶς πρὸς τουτονί,

ADNOTATIO CRITICA

77 δυναμένους καταφαγεῖν τε codicum defendunt Reisig. Rossbach. Mueller. Ribbeck.: δυνάτους καταφαγεῖν Elmsl., Hermann.: δυναμένους φαγεῖν Morellus, Brunck.; δυναμένους καταφαγεῖν καὶ Meinekius || 87 'τόν γε σὸν vulgo, γε male repetito. Vertendum *tam regis oculum quam tuum excutiat corvos*' ELMSL. || 105 πρὸς τουτονὶ vulgo: πρὸς τουτουὶ Reiskius probatus Meinekio, Muellero, Ribbeckio: sensus est *ego te adiuro per hoc* sc. baculum quod simul minitans legato ostentat

ἵνα μή σε βάψω βάμμα σαρδιανικόν·
βασιλεὺς ὁ μέγας ἡμῖν ἀποπέμψει χρυσίον;
ἄλλως ἄρ' ἐξαπατώμεθ' ὑπὸ τῶν πρέσβεων;
ἑλληνικόν γ' ἐπένευσαν ἄνδρες οὑτοιί,
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ εἰσὶν ἐνθένδ' αὐτόθεν.
καὶ τοῖν μὲν εὐνούχοιν τὸν ἕτερον τουτονὶ
ἐγᾦδ' ὅς ἐστι, Κλεισθένης ὁ Σιβυρτίου.
ΤΟΙΌΝΔΕ Δ' ὦ ΠΊΘΗΚΕ *τὸν πώγων'* ἔΧΩΝ
εὐνοῦχος ἡμῖν ἦλθες ἐσκευασμένος;
ὁδὶ δὲ τίς ποτ' ἐστίν; οὐ δήπου Στράτων;
ΚΗ. *σίγα, κάθιζε.*
τὸν βασιλέως ὀφθαλμὸν ἡ βουλὴ καλεῖ
ἐς τὸ πρυτανεῖον. ΔΙ. *ταῦτα δῆτ' οὐκ ἀγχόνη;*
κἄπειτ' ἐγὼ δῆτ' ἐνθαδὶ στραγγεύομαι;
τοὺς δὲ ξενίζειν οὐδέποτέ γ' ἴσχει θύρα.
ἀλλ' ἐργάσομαί τι δεινὸν ἔργον καὶ μέγα.
ἀλλ' Ἀμφίθεός μοι ποῦ 'στιν; ΑΜ. *οὑτοσὶ πάρα.*
ΔΙ. *ἐμοὶ σὺ ταυτασὶ λαβὼν ὀκτὼ δραχμὰς*
σπονδὰς ποίησον πρὸς Λακεδαιμονίους μόνῳ
καὶ τοῖσι παιδίοισι καὶ τῇ πλάτιδι·
ὑμεῖς δὲ πρεσβεύεσθε καὶ κεχήνετε.
ΚΗ. *προσίτω Θέωρος ὁ παρὰ Σιτάλκους.*

ΘΕΩΡΟΣ

ὁδί.

ΔΙ. *ἕτερος ἀλαζὼν οὗτος ἐσκηρύττεται.*
ΘΕ. *χρόνον μὲν οὐκ ἂν ἦμεν ἐν Θρᾴκῃ πολύν,*
ΔΙ. *μὰ Δί' οὐκ ἄν, εἰ μισθόν γε μὴ 'φερες πολύν.*
ΘΕ. *εἰ μὴ κατένιψε χιόνι τὴν Θρᾴκην ὅλην,*
καὶ τοὺς ποταμοὺς ἔπηξ'. ΔΙ. *ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον,*
ὅτ' ἐνθαδὶ Θέογνις ἠγωνίζετο.

ADNOTATIO CRITICA

112 *ὅστις ἐστὶ* Rav. unde Mein. dedit *ἐγᾦδ' ὅτι ἐστί* || 124 *ποίησαι* vulgo: activum reposuit Elmsl. || 126 *κεχήνετε* Elmsl.: imperativum *κεκράγετε* legitur Vesp. 414 || 129 pro *ἦμεν* malit Elmsl. *ἔμενον* (vel *ἔμειν'*) *ἂν* ut respondeat singularibus *ἔφερες* in v. 130, *ἔπινον* v. 134, *ἤγαγε* v. 148, *οὐκ ἀπῆν ἂν* Blaydes. probatus Muellero, *οὐκ ἔγωγ' ἂν ἦ 'ν* coni. Meinek. in adn. cr., *οὐκ ἂν ἦ μὰ Δί'* probabilius idem in Vindiciis p. 4 || 132–3 vulgo Theoro continuantur: mutavi cum Nauckio, quem sequuntur Mein. Muell.

ΘΕ. τοῦτον μετὰ Σιτάλκους ἔπινον τὸν χρόνον·
καὶ δῆτα φιλαθήναιος ἦν ὑπερφυῶς,
ὑμῶν τ' ἐραστὴς ὡς ἀληθῶς ὥστε καὶ
ἐν τοῖσι τοίχοις ἔγραφ' ἈΘΗΝΑῖΟΙ ΚΑΛΟΊ.
ὁ δ' υἱός, ὃν Ἀθηναῖον ἐπεποιήμεθα,
ἤρα φαγεῖν ἀλλᾶντας ἐξ Ἀπατουρίων,
καὶ τὸν πατέρ' ἠντεβόλει βοηθεῖν τῇ πάτρᾳ·
ὁ δ' ὤμοσε σπένδων βοηθήσειν ἔχων
στρατιὰν τοσαύτην, ὥστ' Ἀθηναίους ἐρεῖν
'ὅσον τὸ χρῆμα παρνόπων προσέρχεται.'
ΔΙ. κάκιστ' ἀπολοίμην, εἴ τι τούτων πείθομαι
ὧν εἶπας ἐνταυθὶ σὺ πλὴν τῶν παρνόπων.
ΘΕ. καὶ νῦν ὅπερ μαχιμώτατον Θρᾳκῶν ἔθνος
ἔπεμψεν ὑμῖν. ΔΙ. τοῦτο μέν γ' ἤδη σαφές.
ΚΗ. οἱ Θρᾷκες ἴτε δεῦρ', οὓς Θέωρος ἤγαγεν.
ΔΙ. τουτὶ τί ἐστι τὸ κακόν; ΘΕ. Ὀδομάντων στρατός.
ΔΙ. ποίων Ὀδομάντων; εἰπέ μοι, τουτὶ τί ἦν;
ΘΕ. τούτοις ἐάν τις δύο δραχμὰς μισθὸν διδῷ,
καταπελτάσονται τὴν Βοιωτίαν ὅλην.
ΔΙ. ὑποστένοι μένταν ὁ θρανίτης λεώς,
ὁ σωσίπολις. οἴμοι τάλας ἀπόλλυμαι,
ὑπὸ τῶν Ὀδομάντων τὰ σκόροδα πορθούμενος.
οὐ καταβαλεῖτε τὰ σκόροδ'; ΘΕ. ὦ μοχθηρὲ σύ,
οὐ μὴ πρόσει τούτοισιν ἐσκοροδισμένοις;
ΔΙ. ταυτὶ περιείδεθ' οἱ πρυτάνεις πάσχοντά με
ἐν τῇ πατρίδι καὶ ταῦθ' ὑπ' ἀνδρῶν βαρβάρων;
ἀλλ' ἀπαγορεύω μὴ ποιεῖν ἐκκλησίαν
τοῖς Θρᾳξὶ περὶ μισθοῦ· λέγω δ' ὑμῖν ὅτι
διοσημία 'στὶ καὶ ῥανὶς βέβληκέ με.
ΚΗ. τοὺς Θρᾷκας ἀπιέναι, παρεῖναι δ' εἰς ἕνην.
οἱ γὰρ πρυτάνεις λύουσι τὴν ἐκκλησίαν.
ΔΙ. οἴμοι τάλας μυττωτὸν ὅσον ἀπώλεσα.
ἀλλ' ἐκ Λακεδαίμονος γὰρ Ἀμφίθεος ὁδί.

ADNOTATIO CRITICA

136 *ἦν ἀληθὴς* Rav., *ἦν ἀληθῶς* vulgo: mutavit Dobraeus probante Meinekio || 140 *ἠντιβόλει* vulgo: correxit Cobetus N. L. p. 157 || 147 *μέν γ' ἤδη σαφῶς* Elmsl. || 162 ante Elmsleium *διοσημί' ἐστί*

χαῖρ' Ἀμφίθεε. ΑΜ. μήπω πρὶν ἄν γε στῶ τρέχων·
δεῖ γάρ με φεύγοντ' ἐκφυγεῖν Ἀχαρνέας.
ΔΙ. τί δ' ἔστ'; ΑΜ. ἐγὼ μὲν δεῦρό σοι σπονδὰς φέρων
ἔσπευδον· οἱ δ' ὤσφροντο πρεσβῦταί τινες
Ἀχαρνικοί, στιπτοὶ γέροντες πρίνινοι,
ἀτεράμονες μαραθωνομάχαι σφενδάμνινοι.
ἔπειτ' ἀνέκραγον πάντες 'ὦ μιαρώτατε
σπονδὰς φέρεις τῶν ἀμπέλων τετμημένων;'
κἀς τοὺς τρίβωνας ξυνελέγοντο τῶν λίθων·
ἐγὼ δ' ἔφευγον· οἱ δ' ἐδίωκον κἀβόων.
ΔΙ. οἱ δ' οὖν βοώντων· ἀλλὰ τὰς σπονδὰς φέρεις;
ΑΜ. ἔγωγέ φημι, τρία γε ταυτὶ γεύματα.
αὗται μέν εἰσι πεντέτεις. γεῦσαι λαβών.
ΔΙ. αἰβοῖ. ΑΜ. τί ἔστιν; ΔΙ. οὐκ ἀρέσκουσίν μ', ὅτι
ὄζουσι πίττης καὶ παρασκευῆς νεῶν.
ΑΜ. σὺ δ' ἀλλὰ τασδὶ τὰς δεκέτεις γεῦσαι λαβών.
ΔΙ. ὄζουσι χαὖται πρέσβεων ἐς τὰς πόλεις
ὀξύτατον ὥσπερ διατριβῆς τῶν ξυμμάχων.
ΑΜ. ἀλλ' αὑταιί τοί σοι τριακοντούτιδες
κατὰ γῆν τε καὶ θάλατταν. ΔΙ. ὦ Διονύσια,
αὗται μὲν ὄζουσ' ἀμβροσίας καὶ νέκταρος
κἀν τῷ στόματι λέγουσι 'βαῖν' ὅποι θέλεις,'
καὶ μὴ 'πιτηρεῖν σιτί' ἡμερῶν τριῶν.
ταύτας δέχομαι καὶ σπένδομαι κἀκπίομαι,
χαίρειν κελεύων πολλὰ τοὺς Ἀχαρνέας.
ἐγὼ δὲ πολέμου καὶ κακῶν ἀπαλλαγεὶς
ἄξω τὰ κατ' ἀγροὺς εἰσιὼν Διονύσια.
ΑΜ. ἐγὼ δὲ φεύξομαί γε τοὺς Ἀχαρνέας.

ADNOTATIO CRITICA

167 *μήπω γε πρὶν ἄν* ante Brunckium: *πρὶν ἄν γε* habet noster Ach. 258, Eq. 903, Vesp. 915: *πρὶν ἂν ἑστῶ*, i.e. *ἑστήκω*, emendatio est dubia Meinekii || 185 *ἀλλ' αὑταὶ* (*αὑταί σοι* Rav.) *σπονδαὶ* libri: unde Dobraeus *αὑταί τοί σοι* deleto *σπονδαί*. Conf. Ach. 604, 692, Av. 356 || 188 *μηκέτι μετρεῖν* Hamakerus: *μηκέτι τηρεῖν* Mein.: versus 188, 189 transposui auctore Reiskio || 190 *σπείσομαι* malit Mein. cum libatio postea demum futura sit || 192 pro *ἐγὼ δέ* vulgato *ἤδη δέ* coniecit Dobraeus || 192—3 delevit Hamakerus probante Meinekio; et versuum quidem 192—4 dispositio maxime varia est in libris.

ΧΟΡΟΣ. ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ. ΘΥΓΑΤΗΡ

ΧΟ. τῇδε πᾶς ἕπου, δίωκε, καὶ τὸν ἄνδρα πυνθάνου
τῶν ὁδοιπόρων ἁπάντων· τῇ πόλει γὰρ ἄξιον
ξυλλαβεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον. ἀλλά μοι μηνύσατε,
εἴ τις οἶδ' ὅποι τέτραπται γῆς ὁ τὰς σπονδὰς φέρων.
ἐκπέφευγ', οἴχεται φροῦδος. οἴμοι τάλας τῶν ἐτῶν τῶν ἐμῶν·
οὐκ ἂν ἐπ' ἐμῆς γε νεότητος, ὅτ' ἐγὼ φέρων ἀνθράκων φορτίον
ἠκολούθουν Φαΰλλῳ τρέχων, ὧδε φαύλως ἂν ὁ
σπονδοφόρος οὗτος ὑπ' ἐμοῦ τότε διωκόμενος
ἐξέφυγεν οὐδ' ἂν ἐλαφρῶς ἂν ἀπεπλίξατο.
νῦν δ', ἐπειδὴ στερρὸν ἤδη τοὐμὸν ἀντικνήμιον
καὶ παλαιῷ Λακρατείδῃ τὸ σκέλος βαρύνεται,
οἴχεται. διωκτέος δέ· μὴ γὰρ ἐγχάνοι ποτὲ
μηδέ περ γέροντας ὄντας ἐκφυγὼν Ἀχαρνέας.
ὅστις, ὦ Ζεῦ πάτερ καὶ θεοί, τοῖσιν ἐχθροῖσιν ἐσπείσατο,
οἷσι παρ' ἐμοῦ πόλεμος ἐχθοδοπὸς αὔξεται τῶν ἐμῶν χωρίων·
κοὐκ ἀνήσω, πρὶν ἂν σχοῖνος αὐτοῖσιν ἀντεμπαγῶ
ὀξὺς ὀδυνηρὸς * * * * ἐπίκωπος, ἵνα
μήποτε πατῶσιν ἔτι τὰς ἐμὰς ἀμπέλους.
ἀλλὰ δεῖ ζητεῖν τὸν ἄνδρα καὶ βλέπειν Βαλλήναδε
καὶ διώκειν γῆν πρὸ γῆς, ἕως ἂν εὑρεθῇ ποτέ·

195 ad 203=204 ad 212
213 ad 215=217 ad 219

ADNOTATIO CRITICA

205 Λακρατίδῃ vulgo: alteram formam, quam reposuit Bentleius, confirmat titulus apud Wordsworthium *Athens and Attica* p. 224 || 206 ἐγχάνῃ edd. ante Brunckium || 211 lacunam post ὀδυνηρὸς indicavi cum Dindorfio quattuor syllabarum, quam ut expleat Bergkius ἐπίω τ' ἂν (vel θ' ἅμ') proposuit, respiciens ductum litterarum voc. ἐπίκωπος, dicit enim Schol.: ἀντὶ τοῦ, διὰ νεὼς καὶ ναυτικὸς ὢν ἐ π ί ω αὐτοῖς: Blaydesius ἀνιαρὸς coniecit secutus ductum litterarum vocis ὀδυνηρός. Klotzius cum Hermanno lacunam ante ὀξὺς statuens καὶ σκόλοψ infert e Schol. et Suida: falso Hirschigius versum strophicum mutavit deletis verbis ὑπ' ἐμοῦ τότε et ὁ addito ante διωκόμενος

ὡς ἐγὼ βάλλων ἐκεῖνον οὐκ ἂν ἐμπλῄμην λίθοις.
ΔΙ. εὐφημεῖτε, εὐφημεῖτε.
ΧΟ. σῖγα πᾶς. ἠκούσατ᾽, ἄνδρες, ἆρα τῆς εὐφημίας;
οὗτος αὐτός ἐστιν ὃν ζητοῦμεν. ἀλλὰ δεῦρο πᾶς
ἐκποδών· θύσων γὰρ ἁνήρ, ὡς ἔοικ᾽, ἐξέρχεται.
ΔΙ. εὐφημεῖτε, εὐφημεῖτε.
προίθ᾽ ἐς τὸ πρόσθεν ὀλίγον ἡ κανηφόρος·
κατάθου τὸ κανοῦν, ὦ θύγατερ, ἵν᾽ ἀπαρξώμεθα.
ΘΥ. ὦ μῆτερ, ἀνάδος δεῦρο τὴν ἐτνήρυσιν,
ἵν᾽ ἔτνος καταχέω τοὐλατῆρος τουτουί.
ΔΙ. καὶ μὴν καλόν γ᾽ ἔστ᾽· ὦ Διόνυσε δέσποτα
κεχαρισμένως σοι τήνδε τὴν πομπὴν ἐμὲ
πέμψαντα καὶ θύσαντα μετὰ τῶν οἰκετῶν
ἀγαγεῖν τυχηρῶς τὰ κατ᾽ ἀγροὺς Διονύσια,
στρατιᾶς ἀπαλλαχθέντα· τὰς σπονδὰς δέ μοι
καλῶς ξυνενεγκεῖν τὰς τριακοντούτιδας.
ἄγ᾽, ὦ θύγατερ, ὅπως τὸ κανοῦν καλὴ καλῶς
οἴσεις βλέπουσα θυμβροφάγον· ὡς μακάριος
ὅστις σ᾽ ὀπύσει.
πρόβαινε κἀν τὤχλῳ φυλάττεσθαι σφόδρα,
μή τις λαθών σου περιτράγῃ τὰ χρυσία.
ἐγὼ δ᾽ ἀκολουθῶν ᾄσομαι τὸ φαλλικόν·
σὺ δ᾽, ὦ γύναι, θεῶ μ᾽ ἀπὸ τοῦ τέγους. πρόβα.
Φαλῆς, ἑταῖρε Βακχίου,
ἕκτῳ σ᾽ ἔτει προσεῖπον ἐς τὸν δῆμον ἐλθὼν ἄσμενος,
σπονδὰς ποιησάμενος ἐμαυτῷ, πραγμάτων τε καὶ μαχῶν
καὶ Λαμάχων ἀπαλλαγείς.
Φαλῆς Φαλῆς,
ἐὰν μεθ᾽ ἡμῶν ξυμπίῃς, ἐκ κραιπάλης
ἕωθεν εἰρήνης ῥοφήσει τρύβλιον·

ADNOTATIO CRITICA

217 pro ἆρα Halbertsma Prosopogr. Arist. p. 118 ἄρτι legendum censet || 221 πρόιθ᾽ ὡς libri; προῖτω᾽ς F. A. Wolfius; πρόιθ᾽ (i.e. πρόιθι) ἐς Muellerus post Brunckium coll. Pac. 288, 449, 501 || 222 ante Elmsleium matri tribuebant edd. sicut et v. 231—234 || 225 plene interpunxit post ἔστ᾽ Brunckius probatus Elmsleio, Muellero, Ribbeckio: haec enim verba finito sacrificio loqui Dicaeopolim || 244 ῥοφήσεις vulgo: mediam formam reposuit Elmsl. coll. Vesp. 806, Eq. 335, Pac. 701

ἡ δ' ἀσπὶς ἐν τῷ φεψάλῳ κρεμήσεται.
ΧΟ. οὗτος αὐτός ἐστιν, οὗτος.
βάλλε βάλλε βάλλε βάλλε,
παῖε πᾶς τὸν μιαρόν.
οὐ βαλεῖς; οὐ βαλεῖς;
ΔΙ. Ἡράκλεις, τουτὶ τί ἐστι; τὴν χύτραν συντρίψετε.
ΧΟ. σὲ μὲν οὖν καταλεύσομεν, ὦ μιαρὰ κεφαλή.
ΔΙ. ἀντὶ ποίας αἰτίας, ὦχαρνέων γεραίτατοι;
ΧΟ. τοῦτ' ἐρωτᾷς; ἀναίσχυντος εἶ καὶ βδελυρός,
ὦ προδότα τῆς πατρίδος, ὅστις ἡμῶν μόνος
σπεισάμενος εἶτα δύνασαι πρὸς ἔμ' ἀποβλέπειν.
ΔΙ. ἀντὶ δ' ὧν ἐσπεισάμην οὐκ ἴστε γ', ἀλλ' ἀκούσατε.
ΧΟ. σοῦ γ' ἀκούσωμεν; ἀπολεῖ· κατά σε χώσομεν τοῖς λίθοις.
ΔΙ. μηδαμῶς πρὶν ἄν γ' ἀκούσητ'· ἀλλ' ἀνάσχεσθ' ὦγαθοί.
ΧΟ. οὐκ ἀνασχήσομαι· μηδὲ λέγε μοι σὺ λόγον·
ὡς μεμίσηκά σε Κλέωνος ἔτι μᾶλλον, ὃν ἐ-
γὼ τεμῶ τοῖσιν ἱππεῦσι καττύματα.
σοῦ δ' ἐγὼ λόγους λέγοντος οὐκ ἀκούσομαι μακρούς,
ὅστις ἐσπείσω Λάκωσιν ἀλλὰ τιμωρήσομαι.
ΔΙ. ὦγαθοί, τοὺς μὲν Λάκωνας ἐκποδὼν ἐάσατε,
τῶν δ' ἐμῶν σπονδῶν ἀκούσατ', εἰ καλῶς ἐσπεισάμην.
ΧΟ. πῶς δ' ἔτ' ἂν καλῶς λέγοις ἄν, εἴπερ ἐσπείσω γ' ἅπαξ
οἷσιν οὔτε βωμὸς οὔτε πίστις οὔθ' ὅρκος μένει;
ΔΙ. οἶδ' ἐγὼ καὶ τοὺς Λάκωνας, οἷς ἄγαν ἐγκείμεθα,
οὐχ ἁπάντων ὄντας ἡμῖν αἰτίους τῶν πραγμάτων.
ΧΟ. οὐχ ἁπάντων, ὦ πανοῦργε; ταῦτα δὴ τολμᾷς λέγειν
ἐμφανῶς ἤδη πρὸς ἡμᾶς; εἶτ' ἐγώ σου φείσομαι;
ΔΙ. οὐχ ἁπάντων, οὐχ ἁπάντων· ἀλλ' ἐγὼ λέγων ὁδὶ
πόλλ' ἂν ἀποφήναιμ' ἐκείνους ἔσθ' ἃ κἀδικουμένους.

250 ad 261 = 294 ad 305

ADNOTATIO CRITICA

248 παῖε παῖε libri: Bergkius παῖε πᾶς probatus Meinekio; παῖε παῖ Burgesius || 255 pro δύνασαι ut metro consuleret coniecit Hirschigius τολμᾷς. Mox οὐκ ἴστε γ' vulgo, ἴστ' ἔτ' Elmsleius parum convenienter sententiae, ἴστε μ' Dobraeus probatus Ribbeckio, ἴστε. μἀλλ' Mein., οὐκ ἴσατ' ἀλλ' Rav. unde ἀκούσατ' ἀλλ' Hamakerus probatus Bergkio Muellero et in adn. Meinekio || 266 πῶς δέ γ' ἂν vulgo: correxit Brunckius || pro λέγοις ἂν frustra proponunt Λάκωσιν Bergkius, δοκοίης Hamakerus. || ἔπειπερ Cobet. Sensus est 'quo tu pacto καλῶς te σπείσασθαι dicas?'

ΧΟ. τοῦτο τοὔπος δεινὸν ἤδη καὶ ταραξικάρδιον,
εἰ σὺ τολμήσεις ὑπὲρ τῶν πολεμίων ἡμῖν λέγειν.
ΔΙ. κἂν γε μὴ λέγω δίκαια μηδὲ τῷ πλήθει δοκῶ,
ὑπὲρ ἐπιξήνου θελήσω τὴν κεφαλὴν ἔχων λέγειν.
ΧΟ. εἰπέ μοι, τί φειδόμεσθα τῶν λίθων, ὦ δημόται,
μὴ οὐ καταξαίνειν τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐς φοινικίδα;
ΔΙ. οἷον αὖ μέλας τις ὑμῖν θυμάλωψ ἐπέζεσεν.
οὐκ ἀκούσεσθ'; οὐκ ἀκούσεσθ' ἐτεόν, ὦχαρνηίδαι;
ΧΟ. οὐκ ἀκουσόμεσθα δῆτα. ΔΙ. δεινὰ τἄρα πείσομαι.
ΧΟ. ἐξολοίμην, ἢν ἀκούσω. ΔΙ. μηδαμῶς ὦχαρνικοί.
ΧΟ. ὡς τεθνήξων ἴσθι νυνί. ΔΙ. δήξομἄρ' ὑμᾶς ἐγώ·
ἀνταποκτενῶ γὰρ ὑμῶν τῶν φίλων τοὺς φιλτάτους·
ὡς ἔχω γ' ὑμῶν ὁμήρους, οὓς ἀποσφάξω λαβών.
ΧΟ. εἰπέ μοι, τί τοῦτ' ἀπειλεῖ τοὔπος, ἄνδρες δημόται,
τοῖς Ἀχαρνικοῖσιν ἡμῖν; μῶν ἔχει του παιδίον
τῶν παρόντων ἔνδον εἵρξας; ἢ 'πὶ τῷ θρασύνεται;
ΔΙ. βάλλετ', εἰ βούλεσθ'. ἐγὼ γὰρ τουτονὶ διαφθερῶ.
εἴσομαι δ' ὑμῶν τάχ' ὅστις ἀνθράκων τι κήδεται.
ΧΟ. ὡς ἀπωλόμεσθ'. ὁ λάρκος δημότης ὅδ' ἔστ' ἐμός.
ἀλλὰ μὴ δράσῃς ὃ μέλλεις· μηδαμῶς ὦ μηδαμῶς.
ΔΙ. ὡς ἀποκτενῶ· κέκραχθ'· ἐγὼ γὰρ οὐκ ἀκούσομαι.
ΧΟ. ἀπολεῖς ἄρ' ὁμήλικα τόνδε φιλανθρακέα.
ΔΙ. οὐδ' ἐμοῦ λέγοντος ὑμεῖς ἀρτίως ἠκούσατε.
ΧΟ. ἀλλὰ νυνὶ λέγ', εἴ σοι δοκεῖ, τόν τε Λακε-

ADNOTATIO CRITICA

275 et 277 ab Hamakero delentur || 276 vulgo λέγω: λέξω Ravennatis scriptura placuit Bergkio, Muellero || 277 vulgatam intactam reliqui cum Rossbachio, Ribbeckio: varie emendare studuerunt edd. qui dactylum pro trochaeo concoquere non potuerunt, τὴν δέρην Brunckius, τὴν κεβλὴν Wieselerus, λέγειν ἔχων τὸν αὐχένα vel τὸν λάρυγγ' ἔχων λέγειν Elmsl., τὸν Κέφαλον Porsonus, τήνδ' ἔχων ἐγὼ Dindorf., πάνθ' ὅσ' ἂν λέγω Meinekius ex v. 315 petitum, τήν γε κεφαλὴν σχῶν Muellerus ex Hansingi coniectura, post quem Meinekius Vindiciae p. 8 coniecit τήνδε κεφαλὴν σχῶν 'hoc meum caput'! || 279 τουτονὶ φοινικίδα Halbertsma Prosopogr. p. 113: et praepositionem quidem supervacaneam esse docet v. 261, Nub. 422 ἀσκὸν δείρειν || 282 γ' ἄρα vulgo ante Elmsleium || 295 ἄρα τὸν ἥλικα codd. syllaba abundante (θ' ἥλικα Δ), σὺ τὸν Bentl., δὲ τὸν Elmsl., ῥα τὸν Dindorf., ἄρ' ἀφήλικα 'veterem hunc carbonarium' Mein. in adn. crit., ἄρα τήλικα 'hunc tantulae aetatis carbonarium' idem in Vindiciis, ἄρ' ὁμήλικα Reisigius probatus Muellero Ribbeckio || 297 νυνί: νῦν edd. ante Elmsleium: idem ὅ τι σοι δοκεῖ recepit addicente Meinekio

δαιμόνιον αὐτὸν ὅτι τῷ τρόπῳ σοὐστὶ φίλος·
ὡς τόδε τὸ λαρκίδιον οὐ προδώσω ποτέ.
ΔΙ. τοὺς λίθους νύν μοι χαμᾶζε πρῶτον ἐξεράσατε.
ΧΟ. οὑτοιί σοι χαμαί, καὶ σὺ κατάθου πάλιν τὸ ξίφος.
ΔΙ. ἀλλ' ὅπως μὴ 'ν τοῖς τρίβωσιν ἐγκάθηνταί που λίθοι.
ΧΟ. ἐκσέσεισται χαμᾶζ'. οὐχ ὁρᾷς σειόμενον;
ἀλλὰ μή μοι πρόφασιν, ἀλλὰ κατάθου τὸ βέλος.
ὡς ὅδε γε σειστὸς ἅμα τῇ στροφῇ γίγνεται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ. ΧΟΡΟΣ

ΔΙ. ἐμέλλετ' ἄρα πάντως ἀνήσειν τῆς βοῆς,
ὀλίγου δ' ἀπέθανον ἄνθρακες παρνήσιοι,
καὶ ταῦτα διὰ τὴν ἀτοπίαν τῶν δημοτῶν.
ὑπὸ τοῦ δέους δὲ τῆς μαρίλης μοι συχνὴν
ὁ λάρκος ἐνετίλησεν ὥσπερ σηπία.
δεινὸν γὰρ οὕτως ὀμφακίαν πεφυκέναι

ADNOTATIO CRITICA

298 *αὐτὸν ὅτι τῷ τρόπῳ* Elmsl. Bekker. Dindorf. Meinekius, Blaydes; *αὐτὸν ὅτι τῳ τρόπῳ* Muellerus duce Engero || *φίλον* Rav., *φίλος* reliqui codd. || 300 *τοὺς νῦν μοι λίθους* vulgo ante Brunckium || 302 *ἐγκάθωνται* Muellerus || *τοῖς τρίβωσιν* sine *ἐν* Elmsl. || 306 *ἄρα πάντες ἀνασείειν βοῆς* vulgo, *ἄρ' ἅπαντες ἀνασείειν βοὴν* Rav., *ἐμέλλετ' ἆρ' ἅπαντες ἀνασείειν βοῆς* Elmsleius, qui notat pro *ἀνασείειν βοῆς* eodem sensu dicere potuisse poetam *ἀνήσειν τῆς βοῆς* ut in Pac. 305 *ἐξολεῖτέ μ' ὤνδρες εἰ μὴ τῆς βοῆς ἀνήσετε*: 'dicerent nostrates' ait '*I thought I should make you hold your tongue.*' Hunc sequuntur Dobraeus Meinekius nisi quod pro *ἅπαντες* malunt *πάντως*. Contra Muellerus Bergkii emendationem *ἀνήσειν τὴν βοὴν* recepit ut sensus sit: 'in eo eratis ut clamare pergeretis et paene carbones interierunt' || 307 *ὀλίγου τ'* vulgo: *ὀλίγου γ'* Elmsl. *ὀλίγου δ'* Mein. || *παρνάσσιοι* edd. ante Elmsl.: *παρνήθιοι* Bentl.

τὸν θυμὸν ἀνδρῶν ὥστε βάλλειν καὶ βοᾶν
ἐθέλειν τ' ἀκοῦσαι μηδὲν ἴσον ἴσῳ φέρον,
ἐμοῦ θέλοντος ὑπὲρ ἐπιξήνου λέγειν
ὑπὲρ Λακεδαιμονίων ἅπανθ' ὅσ' ἂν λέγω·
καίτοι φιλῶ γε τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐγώ.
ΧΟ. τί οὖν οὐ λέγεις, ἐπίξηνον ἐξενεγκὼν θύραζ',
ὅ τι ποτ' ὦ σχέτλιε τὸ μέγα τοῦτ' ἔχεις;
πάνυ γὰρ ἔμεγε πόθος ὅ τι φρονεῖς ἔχει.
ἀλλ' ᾗπερ αὐτὸς τὴν δίκην διωρίσω,
θεὶς δεῦρο τοὐπίξηνον ἐγχείρει λέγειν.
ΔΙ. ἰδοὺ θέασαι, τὸ μὲν ἐπίξηνον τοδί,
ὁ δ' ἀνὴρ ὁ λέξων οὑτοσὶ τυννουτοσί.
ἀμέλει μὰ τὸν Δί' οὐκ ἐνασπιδώσομαι,
λέξω δ' ὑπὲρ Λακεδαιμονίων ἅ μοι δοκεῖ.
καίτοι δέδοικα πολλά· τούς τε γὰρ τρόπους
τοὺς τῶν ἀγροίκων οἶδα χαίροντας σφόδρα,
ἐάν τις αὐτοὺς εὐλογῇ καὶ τὴν πόλιν
ἀνὴρ ἀλαζὼν καὶ δίκαια κἄδικα·
κἀνταῦθα λανθάνουσ' ἀπεμπολώμενοι·
τῶν τ' αὖ γερόντων οἶδα τὰς ψυχὰς ὅτι
οὐδὲν βλέπουσιν ἄλλο πλὴν ψήφῳ δακεῖν.
αὐτός τ' ἐμαυτὸν ὑπὸ Κλέωνος ἅπαθον
ἐπίσταμαι διὰ τὴν πέρυσι κωμῳδίαν.
εἰσελκύσας γάρ μ' ἐς τὸ βουλευτήριον
διέβαλλε καὶ ψευδῆ κατεγλώττιζέ μου
κἀκυκλοβόρει κἄπλυνεν, ὥστ' ὀλίγου πάνυ
ἀπωλόμην μολυνοπραγμονούμενος.
νῦν οὖν με πρῶτον πρὶν λέγειν ἐάσατε
ἐνσκευάσασθαί μ' οἷον ἀθλιώτατον.
ΧΟ. τί ταῦτα στρέφει τεχνάζεις τε καὶ πορίζεις τριβάς;
λαβὲ δ' ἐμοῦ γ' ἕνεκα παρ' Ἱερωνύμου

317 ad 321 = 341 ad 345

ADNOTATIO CRITICA

311 γ' ἄρ' Elmsl., μὲν Mein. in adn. cr. μὲν γὰρ Suidas, γὰρ vulgo || 312 pro ἀνδρῶν prop. ὑμῶν Mein., οὕτως Hamakerus || 315 περὶ Mein. || 340 μ' vulgo, γ' Elmsl.: uncis versum inclusit Ribbeckius auctore Elmsleio et Valckenaerio ad Eur. Hipp. 1029: vide ad v. 389

σκοτοδασυπυκνότριχά τιν' Ἄϊδος κυνῆν·
εἶτ' ἐξάνοιγε μηχανὰς τὰς Σισύφου,
ὡς σκῆψιν ἀγὼν οὗτος οὐκ ἐσδέξεται.
ΔΙ. ὥρα 'στιν ἄρα μοι καρτερὰν ψυχὴν λαβεῖν,
καί μοι βαδιστέ' ἐστὶν ὡς Εὐριπίδην.
παῖ παῖ.

ΘΕΡΑΠΩΝ

τίς οὗτος; ΔΙ. ἔνδον ἔστ' Εὐριπίδης;
ΘΕ. οὐκ ἔνδον ἔνδον <τ'> ἐστίν, εἰ γνώμην ἔχεις.
ΔΙ. πῶς ἔνδον εἶτ' οὐκ ἔνδον; ΘΕ. ὀρθῶς ὦ γέρον.
ὁ νοῦς μὲν ἔξω ξυλλέγων ἐπύλλια
οὐκ ἔνδον, αὐτὸς δ' ἔνδον ἀναβάδην ποιεῖ
τραγῳδίαν. ΔΙ. ὦ τρισμακάρι' Εὐριπίδη,
ὅθ' ὁ δοῦλος οὑτωσὶ σοφῶς ὑποκρίνεται.
ἐκκάλεσον αὐτόν. ΘΕ. ἀλλ' ἀδύνατον. ΔΙ. ἀλλ' ὅμως·
οὐ γὰρ ἂν ἀπέλθοιμ', ἀλλὰ κόψω τὴν θύραν.
Εὐριπίδη, Εὐριπίδιον,
ὑπάκουσον, εἴπερ πώποτ' ἀνθρώπων τινί·
Δικαιόπολις καλῶ σ' ὁ Χολλείδης ἐγώ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ἀλλ' οὐ σχολή.
ΔΙ. ἀλλ' ἐκκυκλήθητ'. ΕΥ. ἀλλ' ἀδύνατον. ΔΙ. ἀλλ' ὅμως.
ΕΥ. ἀλλ' ἐκκυκλήσομαι· καταβαίνειν δ' οὐ σχολή.
ΔΙ. Εὐριπίδη, ΕΥ. τί λέλακας; ΔΙ. ἀναβάδην ποιεῖς,
ἐξὸν καταβάδην· οὐκ ἐτὸς χωλοὺς ποιεῖς.
ἀτὰρ τί τὰ ῥάκι' ἐκ τραγῳδίας ἔχεις,
ἐσθῆτ' ἐλεινήν; οὐκ ἐτὸς πτωχοὺς ποιεῖς.
ἀλλ' ἀντιβολῶ πρὸς τῶν γονάτων σ', Εὐριπίδη,
δός μοι ῥάκιόν τι του παλαιοῦ δράματος.

ADNOTATIO CRITICA

344 εἶτ' vulgo, ἀλλ' Elmsl. e Suida, Mein. || 345 οὐχὶ δέξεται Mein. post Cobetum || 349 κοὐκ ἔνδον ἔνδον ἐστὶν vulgo: κοὐκ ἔνδον ἔνδον τ' ἐστὶν Reisig., Dindorf., οὐκ ἔνδον ὢν ἔστ' ἔνδον Cobetus, ἔνδον τε κοὐκ ἔστ' ἔνδον Ribbeckius || 359 καλεῖ σε vulgo: καλεῖ σ' ὁ Brunckius, καλῶ σ' ὁ Mein. secutus Cobetum || Χολλίδης vulgo; formam in inscriptionibus obviam reposuit Elmsl. || 360—1 iniuria suspectat Mein. post Dobraeum || 365 ἀτὰρ τί τὰ ῥάκι'; ἢ 'κ τραγῳδίας Bergkius || 366 ἐλεεινὴν vulgo, Muellerus, ἐλεινὴν Porsonus Praef. Hec. p. vi. || 368 τι τοῦ vulgo: τί του Bergk. Mein. Mueller.

δεῖ γάρ με λέξαι τῷ χορῷ ῥῆσιν μακράν·
αὕτη δὲ θάνατον, ἢν κακῶς λέξω, φέρει.
ΕΥ. τὰ ποῖα τρύχη; μῶν ἐν οἷς Οἰνεὺς ὁδὶ
ὁ δύσποτμος γεραιὸς ἠγωνίζετο;
ΔΙ. οὐκ Οἰνέως ἦν, ἀλλ' ἔτ' ἀθλιωτέρου.
ΕΥ. τὰ τοῦ τυφλοῦ Φοίνικος; ΔΙ. οὐ Φοίνικος, οὔ·
ἀλλ' ἕτερος ἦν Φοίνικος ἀθλιώτερος.
ΕΥ. ποίας ποθ' ἀνὴρ λακίδας αἰτεῖται πέπλων;
ἀλλ' ἢ Φιλοκτήτου τὰ τοῦ πτωχοῦ λέγεις;
ΔΙ. οὐκ ἀλλὰ τούτου πολὺ πολὺ πτωχιστέρου.
ΕΥ. ἀλλ' ἦ τὰ δυσπινῆ θέλεις πεπλώματα
ἃ Βελλεροφόντης εἶχ' ὁ χωλὸς οὑτοσί;
ΔΙ. οὐ Βελλεροφόντης· ἀλλὰ κἀκεῖνος μὲν ἦν
χωλός· προσαιτῶν, στωμύλος, δεινὸς λέγειν.
ΕΥ. οἶδ' οἶδα, Μυσὸν Τήλεφον. ΔΙ. ναὶ Τήλεφον·
τούτου δὸς ἀντιβολῶ σέ μοι τὰ σπάργανα.
ΕΥ. ὦ παῖ δὸς αὐτῷ Τηλέφου ῥακώματα.
κεῖται δ' ἄνωθεν τῶν θυεστείων ῥακῶν
μεταξὺ τῶν Ἰνοῦς. ἰδοὺ ταυτὶ λαβέ.
ΔΙ. ὦ Ζεῦ διόπτα καὶ κατόπτα πανταχῇ,
ἐνσκευάσασθαί μ' οἷον ἀθλιώτατον.
Εὐριπίδη, 'πειδήπερ ἐχαρίσω ταδί,
κἀκεῖνά μοι δὸς τἀκόλουθα τῶν ῥακῶν,
τὸ πιλίδιον περὶ τὴν κεφαλὴν τὸ μύσιον.
δεῖ γάρ με δόξαι πτωχὸν εἶναι τήμερον,
εἶναι μὲν ὅσπερ εἰμί, φαίνεσθαι δὲ μή·
τοὺς μὲν θεατὰς εἰδέναι μ' ὃς εἴμ' ἐγώ,
τοὺς δ' αὖ χορευτὰς ἠλιθίους παρεστάναι,
ὅπως ἂν αὐτοὺς ῥηματίοις σκιμαλίσω.
ΕΥ. δώσω· πυκνῇ γὰρ λεπτὰ μηχανᾷ φρενί.
ΔΙ. εὖ σοι γένοιτο, Τηλέφῳ δ' ἁγὼ φρονῶ.
εὖ γ'· οἷον ἤδη ῥηματίων ἐμπίμπλαμαι.

ADNOTATIO CRITICA

389 eliminari voluit Brunckius, Muellero male illatus videtur cum antecedens non sit precantis: contra Valckenaerius hic bene legi censet, alienum autem v. 340 || 390 *μοι ταδὶ* vulgo ante Brunckium || 399 *εὐδαιμονοίης* libri: *εὖ σοι γένοιτο* Brunck. ex Antiph. ap. Athenaeum v. p. 186 (Mein. Fr. Com. Gr. III. 90): vulgata ex v. 410 irrepsisse videtur

ἀτὰρ δέομαί γε πτωχικοῦ βακτηρίου.
ΕΥ. τουτὶ λαβὼν ἄπελθε λαΐνων σταθμῶν.
ΔΙ. ὦ θύμ', ὁρᾷς γὰρ ὡς ἀπωθοῦμαι δόμων
πολλῶν δεόμενος σκευαρίων· νῦν δὴ γενοῦ
γλίσχρος προσαιτῶν λιπαρῶν τ'· Εὐριπίδη,
δός μοι σπυρίδιον διακεκαυμένον λύχνῳ.
ΕΥ. τί δ' ὦ τάλας σε τοῦδ' ἔχει πλέκους χρέος;
ΔΙ. χρέος μὲν οὐδέν, βούλομαι δ' ὅμως λαβεῖν.
ΕΥ. λυπηρὸς ἴσθ' ὢν κἀποχώρησον δόμων.
ΔΙ. φεῦ· εὐδαιμονοίης, ὥσπερ ἡ μήτηρ ποτέ.
ΕΥ. ἄπελθε νῦν μοι. ΔΙ. μἀλλά μοι δὸς ἓν μόνον,
κοτυλίσκιον τὸ χεῖλος ἀποκεκρουμένον.
ΕΥ. φθείρου λαβὼν τόδ'· ἴσθ' ὀχληρὸς ὢν δόμοις.
ΔΙ. οὔπω μὰ Δί' οἶσθ' οἷ' αὐτὸς ἐργάζει κακά.
ἀλλ', ὦ γλυκύτατ' Εὐριπίδη, τουτὶ μόνον
δός μοι χυτρίδιον σφογγίῳ βεβυσμένον.
ΕΥ. ὤνθρωπ', ἀφαιρήσει με τὴν τραγῳδίαν.
ἄπελθε ταυτηνὶ λαβών. ΔΙ. ἀπέρχομαι.
καίτοι τί δράσω; δεῖ γὰρ ἑνὸς οὗ μὴ τυχὼν
ἀπόλωλ'. ἄκουσον ὦ γλυκύτατ' Εὐριπίδη·
τουτὶ λαβὼν ἄπειμι κοὐ πρόσειμ' ἔτι·
ἐς τὸ σπυρίδιον ἰσχνά μοι φυλλεῖα δός.
ΕΥ. ἀπολεῖς μ'. ἰδού σοι. φροῦδά μοι τὰ δράματα.
ΔΙ. ἀλλ' οὐκέτ', ἀλλ' ἄπειμι. καὶ γάρ εἰμ' ἄγαν
ὀχληρός, οὐ δοκῶν με κοιράνους στυγεῖν.
οἴμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλ'. ἐπελαθόμην
ἐν ᾧπέρ ἐστι πάντα μοι τὰ πράγματα.
Εὐριπίδιον ὦ γλυκύτατον καὶ φίλτατον,
κάκιστ' ἀπολοίμην, εἴ τί σ' αἰτήσαιμ' ἔτι,
πλὴν ἓν μόνον, τουτὶ μόνον τουτὶ μόνον,
σκάνδικά μοι δὸς μητρόθεν δεδεγμένος.
ΕΥ. ἁνὴρ ὑβρίζει· κλῇε πηκτὰ δωμάτων.

ADNOTATIO CRITICA

412 libri *κυλίσκιον* vocem mali commatis: *κοτυλίσκιον* Brunckius ex Athenaeo p. 479 B quem describit Eustathius p. 1282, 58 || 414 post *μὰ Δί'* plenius distinguit Mein. auctore Hotibio qui in *οὔπω* intelligit *ἀπέρχομαι* || 428 *Εὐριπίδιον γλυκύτατον, ὦ* (*καὶ* pro *ὦ* Rav.) *φιλτάτιον* ante Elmsleium legebatur

ΔΙ. ὦ θύμ' ἄνευ σκάνδικος ἐμπορευτέα,
ἆρ' οἶσθ' ὅσον τὸν ἀγῶν' ἀγωνιεῖ τάχα,
μέλλων ὑπὲρ Λακεδαιμονίων ἀνδρῶν λέγειν;
πρόβαινέ νυν ὦ θυμέ· γραμμὴ δ' αὐτηί.
ἕστηκας; οὐκ εἶ καταπιὼν Εὐριπίδην;
ἐπῄνεσ'· ἄγε νυν, ὦ τάλαινα καρδία,
ἄπελθ' ἐκεῖσε, κᾆτα τὴν κεφαλὴν ἐκεῖ
παράσχες εἰποῦσ' ἅττ' ἂν αὐτῇ σοι δοκῇ.
τόλμησον, ἴθι, χώρησον, ἄγαμαι καρδίας.
ΧΟ. τί δράσεις; τί φήσεις; ἀλλ' ἴσθι νυν
ἀναίσχυντος ὢν σιδηροῦς τ' ἀνήρ,
ὅστις παρασχὼν τῇ πόλει τὸν αὐχένα
ἅπασι μέλλεις εἷς λέγειν τἀναντία.
ἁνὴρ οὐ τρέμει τὸ πρᾶγμ'. εἶά νυν,
ἐπειδήπερ αὐτὸς αἱρεῖ, λέγε.
ΔΙ. μή μοι φθονήσητ' ἄνδρες οἱ θεώμενοι,
εἰ πτωχὸς ὢν ἔπειτ' ἐν Ἀθηναίοις λέγειν
μέλλω περὶ τῆς πόλεως, τρυγῳδίαν ποιῶν.
τὸ γὰρ δίκαιον οἶδε καὶ τρυγῳδία.
ἐγὼ δὲ λέξω δεινὰ μὲν δίκαια δέ.
οὐ γάρ με νῦν γε διαβαλεῖ Κλέων ὅτι
ξένων παρόντων τὴν πόλιν κακῶς λέγω.
αὐτοὶ γάρ ἐσμεν οὑπὶ Ληναίῳ τ' ἀγών,
κοὔπω ξένοι πάρεισιν· οὔτε γὰρ φόροι
ἥκουσιν οὔτ' ἐκ τῶν πόλεων οἱ ξύμμαχοι·
ἀλλ' ἐσμὲν αὐτοὶ νῦν γε περιεπτισμένοι·
τοὺς γὰρ μετοίκους ἄχυρα τῶν ἀστῶν λέγω.
ἐγὼ δὲ μισῶ μὲν Λακεδαιμονίους σφόδρα,
καὐτοῖς ὁ Ποσειδῶν οὑπὶ Ταινάρῳ θεὸς
σείσας ἅπασιν ἐμβάλοι τὰς οἰκίας·
κἀμοὶ γάρ ἐστιν ἀμπέλια κεκομμένα.
ἀτὰρ φίλοι γὰρ οἱ παρόντες ἐν λόγῳ,

ADNOTATIO CRITICA

439 ἄπελθ' vulgo; πάρελθ' substituit Hamaker., ἄγ' ἔλθ' Mein. || 440 εἰπέ θ' Hamakerus: εἰπεῖν haud displiceat || 442 ἀλλ' omissum a libris addidit Hermannus metri causa, εὖ malit Mein. || 459 versum temere expunxit Meinekius auctore Valckenaerio || 463 ἐστὶ τἀμπέλια Mein. in adn. cr. probatus Muellero Ribbeckio Cobeto

τί ταῦτα τοὺς Λάκωνας αἰτιώμεθα;
ἡμῶν γὰρ ἄνδρες, οὐχὶ τὴν πόλιν λέγω,
μέμνησθε τοῦθ' ὅτι οὐχὶ τὴν πόλιν λέγω,
ἀλλ' ἀνδράρια μοχθηρά, παρακεκομμένα,
ἄτιμα καὶ παράσημα καὶ παράξενα,
ἐσυκοφάντει Μεγαρέων τὰ χλανίσκια·
κεἴ που σίκυον ἴδοιεν ἢ λαγῴδιον
ἢ χοιρίδιον ἢ σκόροδον ἢ χόνδρους ἅλας,
ταῦτ' ἦν μεγαρικὰ κἀπέπρατ' αὐθημερόν.
καὶ ταῦτα μὲν δὴ σμικρὰ κἀπιχώρια,
πόρνην δὲ Σιμαίθαν ἰόντες Μεγαράδε
νεανίαι κλέπτουσι μεθυσοκότταβοι·
κᾆθ' οἱ Μεγαρῆς ὀδύναις πεφυσιγγωμένοι
ἀντεξέκλεψαν Ἀσπασίας πόρνα δύο·
κἀκεῖθεν ἀρχὴ τοῦ πολέμου κατερράγη
Ἕλλησι πᾶσιν ἐκ τριῶν λαικαστριῶν.
ἐντεῦθεν ὀργῇ Περικλέης οὑλύμπιος
ἤστραπτ', ἐβρόντα, ξυνεκύκα τὴν Ἑλλάδα,
ἐτίθει νόμους ὥσπερ σκόλια γεγραμμένους,
ὡς χρὴ Μεγαρέας μήτε γῇ μήτ' ἐν ἀγορᾷ
μήτ' ἐν θαλάττῃ μήτ' ἐν ἠπείρῳ μένειν.
ἐντεῦθεν οἱ Μεγαρῆς, ὅτε δὴ 'πείνων βάδην,
Λακεδαιμονίων ἐδέοντο τὸ ψήφισμ' ὅπως
μεταστραφείη τὸ διὰ τὰς λαικαστρίας·
οὐκ ἠθέλομεν δ' ἡμεῖς δεομένων πολλάκις.
κἀντεῦθεν ἤδη πάταγος ἦν τῶν ἀσπίδων.
ἐρεῖ τις, οὐ χρῆν· ἀλλὰ τί ἐχρῆν εἴπατε.
φέρ' εἰ Λακεδαιμονίων τις ἐκπλεύσας σκάφει
ἀπέδοτο φήνας κυνίδιον Σεριφίων,
καθῆσθ' ἂν ἐν δόμοισιν; ἦ πολλοῦ γε δεῖ·
καὶ κάρτα μέντἂν εὐθέως καθείλκετε
τριακοσίας ναῦς, ἦν δ' ἂν ἡ πόλις πλέα

ADNOTATIO CRITICA

473 ante Elmsleium *χόνδρους ἁλός* || 479 *κἀντεῦθεν* vulgo: *κἀκεῖθεν* ex Athenaeo XIII 570 A Meinekius, Ribbeckius || 484 *μήτ' ἐν γῇ* ante Bentleium || 485 *ἠπείρῳ*: *οὐρανῷ* Meinekius auctore Schneidewino ex Vesp. 22 || 493 *φήνας* corruptum putat et *κλέψας* reposuit Muellerus, *δήσας Κύθνιον ἢ Σερίφιον* coni. Hamakerus, *σήνας* Mein. in Vindiciis

θορύβου στρατιωτῶν, περὶ τριηράρχου βοῆς,
μισθοῦ διδομένου, παλλαδίων χρυσουμένων,
στοιᾶς στεναχούσης, σιτίων μετρουμένων,
ἀσκῶν, τροπωτήρων, κάδους ὠνουμένων,
σκορόδων, ἐλαῶν, κρομμύων ἐν δικτύοις,
στεφάνων, τριχίδων, αὐλητρίδων, ὑπωπίων·
τὸ νεώριον δ᾽ αὖ κωπέων πλατουμένων,
τύλων ψοφούντων, θαλαμιῶν τροπουμένων,
αὐλῶν κελευστῶν, νιγλάρων, συριγμάτων.
ταῦτ᾽ οἶδ᾽ ὅτι ἂν ἔδρατε· τὸν δὲ Τήλεφον
οὐκ οἰόμεσθα; νοῦς ἄρ᾽ ἡμῖν οὐκ ἔνι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ α΄

ἄληθες ὦπίτριπτε καὶ μιαρώτατε;
ταυτὶ σὺ τολμᾷς πτωχὸς ὢν ἡμᾶς λέγειν,
καὶ συκοφάντης εἴ τις ἦν ὠνείδισας;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ β΄

νὴ τὸν Ποσειδῶ καὶ λέγει γ᾽ ἅπερ λέγει
δίκαια πάντα κοὐδὲν αὐτῶν ψεύδεται.
ΗΜ. α΄. *εἶτ᾽ εἰ δίκαια, τοῦτον εἰπεῖν αὔτ᾽ ἐχρῆν;*
ἀλλ᾽ οὔτι χαίρων ταῦτα τολμήσει λέγειν.
ΗΜ. β΄. *οὗτος σὺ ποῖ θεῖς; οὐ μενεῖς; ὡς εἰ θενεῖς*
τὸν ἄνδρα τοῦτον, αὐτὸς ἀρθήσει τάχα.
ΗΜ. α΄. *ἰὼ Λάμαχ᾽ ὦ βλέπων ἀστραπάς,*
βοήθησον, ὦ γοργολόφα, φανείς,
ἰὼ Λάμαχ᾽ ὦ φίλ᾽ ὦ φυλέτα·
εἴτε τις ἔστι ταξίαρχος ἢ στρατηγὸς ἢ
τειχομάχας ἀνήρ, βοηθησάτω
τις ἀνύσας. ἐγὼ γὰρ ἔχομαι μέσος.
ΛΑ. *πόθεν βοῆς ἤκουσα πολεμιστηρίας;*
ποῖ χρὴ βοηθεῖν; ποῖ κυδοιμὸν ἐμβαλεῖν;
τίς γοργόν᾽ ἐξήγειρεν ἐν τοῦ σάγματος;
ΗΜ. β΄. *ὦ Λάμαχ᾽ ἥρως τῶν λόφων καὶ τῶν λόχων.*

ADNOTATIO CRITICA

497 *περιτριηράρχου* coniunctim Bergkius || 514 ante Bentleium *ἀλλ᾽ οὐδὲ χαίρων* || 520 frustra *ταξίαρχός τις ἢ* Elmsleius deletis *στρατηγὸς ἢ* || 521 *τειχομάχος* libri: correxit Dobraeus || 522 *τι ἀνύσας* Elmsleius probante Mein. || 526 delevit Mein.: vulgo Dicaeopolidi tribuitur: choro dat Rav. qui *φίλων* habet unde Thiersch. prop. *τῶν πτίλων καὶ τῶν λόφων*

ΗΜ. α΄. ὦ Λάμαχ᾽, οὐ γὰρ οὗτος ἄνθρωπος πάλαι
ἅπασαν ἡμῶν τὴν πόλιν κακορροθεῖ;
ΛΑ. οὗτος σὺ τολμᾷς πτωχὸς ὢν λέγειν τάδε;
ΔΙ. ὦ Λάμαχ᾽ ἥρως ἀλλὰ συγγνώμην ἔχε,
εἰ πτωχὸς ὢν εἶπόν τι κἀστωμυλάμην.
ΛΑ. τί δ᾽ εἶπας ἡμᾶς; οὐκ ἐρεῖς; ΔΙ. οὐκ οἶδά πω·
ὑπὸ τοῦ δέους γὰρ τῶν ὅπλων εἰλιγγιῶ.
ἀλλ᾽ ἀντιβολῶ σ᾽, ἀπένεγκέ μου τὴν μορμόνα.
ΛΑ. ἰδού. ΔΙ. παράθες νυν ὑπτίαν αὐτὴν ἐμοί.
ΛΑ. κεῖται. ΔΙ. φέρε νυν ἀπὸ τοῦ κράνους μοι τὸ πτερόν.
ΛΑ. τουτὶ πτίλον σοι. ΔΙ. τῆς κεφαλῆς νύν μου λαβοῦ,
ἵν᾽ ἐξεμέσω· βδελύττομαι γὰρ τοὺς λόφους.
ΛΑ. οὗτος τί δράσεις; τῷ πτίλῳ μέλλεις ἐμεῖν;
πτίλον γάρ ἐστιν ΔΙ. εἰπέ μοι, τίνος ποτὲ
ὄρνιθός ἐστιν; ἆρα κομπολακύθου;
ΛΑ. οἴμ᾽ ὡς τεθνήξεις. ΔΙ. μηδαμῶς ὦ Λάμαχε·
οὐ σου κατ᾽ ἰσχύν ἐστιν· εἰ δ᾽ ἰσχυρὸς εἶ,
τί μ᾽ οὐκ ἀπεψίλωσας; εὔοπλος γὰρ εἶ.
ΛΑ. ταυτὶ λέγεις σὺ τὸν στρατηγὸν πτωχὸς ὤν;
ΔΙ. ἐγὼ γάρ εἰμι πτωχός; ΛΑ. ἀλλὰ τίς γὰρ εἶ;
ΔΙ. ὅστις; πολίτης χρηστός, οὐ σπουδαρχίδης,
ἀλλ᾽ ἐξ ὅτου περ ὁ πόλεμος, στρατωνίδης,
σὺ δ᾽ ἐξ ὅτου περ ὁ πόλεμος, μισθαρχίδης.
ΛΑ. ἐχειροτόνησαν γάρ με ΔΙ. κόκκυγές γε τρεῖς.
ταῦτ᾽ οὖν ἐγὼ βδελυττόμενος ἐσπεισάμην,
ὁρῶν πολιοὺς μὲν ἄνδρας ἐν ταῖς τάξεσιν,
νεανίας δ᾽ οἵους σὲ διαδεδρακότας,

ADNOTATIO CRITICA

529 Lamachi versum omittit duce Brunckio Meinekius contra omnes libros: verba *λέγειν τάδε*, quae negotium Brunckio fecerant, respiciunt ad *κακορροθεῖ* v. 528 monente Elmsleio || 532 *οὐκ οἶδα.* ΛΑ. *πῶς;* distinguit Bergkius probante Meinekio qui in Vind. malit *οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ὑπὸ τοῦ δέους τῶν σῶν ὅπλων* || 535 *κατάθες* malit Dobraeus; pro *ἐμοί.* ΛΑ. *κεῖται* Meinekius malit ΛΑ. *ἰδού· κεῖται* || 536 *δὸς πτερὸν* temptat Meinekius || 542 *τεθνήξει* vulgo; vide ad Nub. 1338 || 543 *οὔ σου κατ᾽ ἰσχὺν* Elmsl. post Scaligerum; *οὐ γὰρ κατ᾽ ἰσχύν ἐστιν* tacite emendant Kusterus Brunckius: *οὐ γὰρ κατ᾽ ἰσχύν σοὐστὶν* temptat Mein. || 544 vulgatum *ἀπεψώλησας* correxit Bergkius || 548 *μισθαρνίδης*, i. e. *μισθὸν ἀρνύμενος*, coni. Mein. || 552 *οἵους σὺ* vulgo: *οἷος σὺ* Dindorf. Bergk. Mein.: confer v. 643

τοὺς μὲν ἐπὶ Θρᾴκης μισθοφοροῦντας τρεῖς δραχμάς,
Τισαμενοφαινίππους, Πανουργιππαρχίδας·
ἑτέρους δὲ παρὰ Χάρητι τοὺς δ' ἐν Χαόσιν,
Γερητοθεοδώρους Διομειαλαζόνας,
τοὺς δ' ἐν Καμαρίνῃ κἀν Γέλᾳ κἀν Καταγέλᾳ.
ΛΑ. ἐχειροτονήθησαν γάρ. ΔΙ. αἴτιον δὲ τί
ὑμᾶς μὲν ἀεὶ μισθοφορεῖν ἁμηγέπῃ,
τωνδὶ δὲ μηδέν'; ἐτεόν, ὦ Μαριλάδη,
ἤδη πεπρέσβευκας σὺ πολιὸς ὤν; ἐνί·
ἀνένευσε· καίτοι γ' ἐστὶ σώφρων κἀργάτης.
τί δαὶ Δράκυλλος ἢ Εὐφορίδης ἢ Πρινίδης;
εἶδέν τις ὑμῶν τἀκβάταν' ἢ τοὺς Χαόνας;
οὔ φασιν. ἀλλ' ὁ Κοισύρας καὶ Λάμαχος,
οἷς ὑπ' ἐράνου τε καὶ χρεῶν πρῴην ποτέ,
ὥσπερ ἀπόνιπτρον ἐκχέοντες ἑσπέρας,
ἅπαντες 'ἐξίστω' παρῄνουν οἱ φίλοι.
ΛΑ. ὦ δημοκρατία, ταῦτα δῆτ' ἀνασχετά;
ΔΙ. οὐ δῆτ', ἐὰν μὴ μισθοφορῇ γε Λάμαχος.
ΛΑ. ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν πᾶσι Πελοποννησίοις
ἀεὶ πολεμήσω καὶ ταράξω πανταχῇ
καὶ ναυσὶ καὶ πεζοῖσι κατὰ τὸ καρτερόν.
ΔΙ. ἐγὼ δὲ κηρύττω γε Πελοποννησίοις
ἅπασι καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Βοιωτίοις
πωλεῖν ἀγοράζειν πρὸς ἐμέ, Λαμάχῳ δὲ μή.

ADNOTATIO CRITICA

561 ἓν ἣ plerique codices, ενη Rav.: schol. οὕτως ἐν τοῖς ἀκριβεστάτοις ἕνη, ἵνα λέγῃ ἐκ πολλοῦ. οἱ δὲ λείπειν φασὶ τὸ δύο, ἵνα ἐρωτῶν λέγῃ ἓν ἢ δύο: ὤν; ἐνή· Elmsleius e Suida, ὦν; ἐνί (= ἤν, ἠνί i.e. ἰδού), Dind. ὢν ἔνη; Schneiderus ut sensus sit '*have you ever once been on an embassy?*' πόλιος ων ἔνη 'qui perendie canus eris,' Herm. quem sequuntur Bergk., Mein.; ἕνῃ, i. e. εἰς ἔνην, 'iamiam futurus canus' Dobr.: denique ἔνῃ negandi vim habere statuit Fritzschius ut Germanorum illud uebermorgen || 562 καίτουστίν γε dedit Elmsleius, qui καίτοι γε nulla interposita voce cum Porsono ad Hec. 403 vitiosum censet || 563 τί δ' Ἀνθράκυλλος Muellerus post Reiskium || vulgo καὶ Εὐφορίδης: correxit Elmsl. || 564 ἢ τοὺς Χαόνας: καὶ Χάονας malit Elmsl. || 566 ὑπὲρ vulgo ante Bentleium cuius emendationem confirmat schol.; ἐράνων non male Reisigius lusus sonorum causa || γε pro τε malit Elmsleius

ἀνὴρ νικᾷ τοῖσι λόγοισιν, καὶ τὸν δῆμον μεταπείθει
περὶ τῶν σπονδῶν. ἀλλ' ἀποδύντες τοῖς ἀναπαίστοις ἐπίωμεν.
ἐξ οὗ γε χοροῖσιν ἐφέστηκεν τρυγικοῖς ὁ διδάσκαλος ἡμῶν,
οὔπω παρέβη πρὸς τὸ θέατρον λέξων ὡς δεξιός ἐστιν·
διαβαλλόμενος δ' ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐν Ἀθηναίοις ταχυβούλοις,
ὡς κωμῳδεῖ τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ τὸν δῆμον καθυβρίζει,
ἀποκρίνεσθαι δεῖται νυνὶ πρὸς Ἀθηναίους μεταβούλους.
φησὶν δ' εἶναι πολλῶν ἀγαθῶν ἄξιος ὑμῖν ὁ ποιητής,
παύσας ὑμᾶς ξενικοῖσι λόγοις μὴ λίαν ἐξαπατᾶσθαι,
μήδ' ἥδεσθαι θωπευομένους μήδ' εἶναι χαυνοπολίτας.
πρότερον δ' ὑμᾶς ἀπὸ τῶν πόλεων οἱ πρέσβεις ἐξαπατῶντες
πρῶτον μὲν ἰοστεφάνους ἐκάλουν· κἀπειδὴ τοῦτό τις εἴποι,
εὐθὺς διὰ τοὺς ΣΤΕΦΑΝΟΥΣ *ἐπ' ἄκρων τῶν πυγιδίων ἐκάθησθε.*
εἰ δέ τις ὑμᾶς ὑποθωπεύσας λιπαρὰς καλέσειεν Ἀθήνας,
ηὕρετο πᾶν ἂν διὰ τὰς ΛΙΠΑΡΑΣ, *ἀφύων τιμὴν περιάψας.*
ταῦτα ποιήσας πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιος ὑμῖν γεγένηται,
καὶ τοὺς δήμους ἐν ταῖς πόλεσιν δείξας ὡς δημοκρατοῦνται.
τοιγάρτοι νῦν ἐκ τῶν πόλεων τὸν φόρον ὑμῖν ἀπάγοντες
ἥξουσιν, ἰδεῖν ἐπιθυμοῦντες τὸν ποιητὴν τὸν ἄριστον,
ὅστις παρεκινδύνευσ' εἰπεῖν ἐν Ἀθηναίοις τὰ δίκαια.
οὕτω δ' αὐτοῦ περὶ τῆς τόλμης ἤδη πόρρω κλέος ἥκει,
ὅτε καὶ βασιλεύς, Λακεδαιμονίων τὴν πρεσβείαν βασανίζων,
ἠρώτησεν πρῶτα μὲν αὐτοὺς πότεροι ταῖς ναυσὶ κρατοῦσιν,
εἶτα δὲ τοῦτον τὸν ποιητὴν ποτέρους εἴποι κακὰ πολλά·
τούτους γὰρ ἔφη τοὺς ἀνθρώπους πολὺ βελτίους γεγενῆσθαι
κἂν τῷ πολέμῳ πολὺ νικήσειν τοῦτον ξύμβουλον ἔχοντας.
διὰ ταῦθ' ὑμᾶς Λακεδαιμόνιοι τὴν εἰρήνην προκαλοῦνται
καὶ τὴν Αἴγιναν ἀπαιτοῦσιν· καὶ τῆς νήσου μὲν ἐκείνης

ADNOTATIO CRITICA

580 perperam post *παρέβη* commate interpunxit Elmsl. coll. Eq. 467, Pac. 720 || 582 pro *ἡμῶν* Mein. malit *ὑμῶν* || 584 *αἴτιος ὑμῖν* Bentleius, Dawesius improbante Porsono ad Hec. 309, probante Meinekio || 597 *οὕτως αὐτοῦ* Elmsleius quem sequitur Meinekius, nisi quod commate non plene post *ἥκει* interpunxit || 601 *γεγενῆσθαι* libri: frustra *τε γενέσθαι* Blaydesius probatus Mein. in adn. cr., *τε γενέσθ' ἂν* Muellerus || 602 *καὶ* libri: *κἂν* Bergk. Mein.

οὐ φροντίζουσ', ἀλλ' ἵνα τοῦτον τὸν ποιητὴν ἀφέλωνται.
ἀλλ' ὑμεῖς τοι μή ποτ' ἀφῆθ'· ὡς κωμῳδήσει τὰ δίκαια·
φησὶν δ' ὑμᾶς πολλὰ διδάξειν ἀγάθ', ὥστ' εὐδαίμονας εἶναι,
οὐ θωπεύων οὐδ' ὑποτείνων μισθοὺς οὐδ' ἐξαπατύλλων,
οὐδὲ πανουργῶν οὐδὲ κατάρδων, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα διδάσκων.
πρὸς ταῦτα Κλέων καὶ παλαμάσθω
καὶ πᾶν ἐπ' ἐμοὶ τεκταινέσθω.
τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ καὶ τὸ δίκαιον
ξύμμαχον ἔσται, κοὐ μή ποθ' ἁλῶ
περὶ τὴν πόλιν ὢν ὥσπερ ἐκεῖνος
δειλὸς καὶ λακαταπύγων.
δεῦρο Μοῦσ' ἐλθὲ φλεγυρὰ πυρὸς ἔχουσα μένος ἔντονος ἀχαρνική,
οἷον ἐξ ἀνθράκων πρινίνων φέψαλος ἀνήλατ' ἐρεθιζόμενος οὐρίᾳ ῥιπίδι,
ἡνίκ' ἂν ἐπανθρακίδες ὦσι παρακείμεναι,
οἱ δὲ θασίαν ἀνακυκῶσι λιπαράμπυκα,
οἱ δὲ μάττωσιν, οὕτω σοβαρὸν ἐλθὲ μέλος εὔτονον, ἀγροικότερον,
ὡς ἐμὲ λαβοῦσα τὸν δημότην.
οἱ γέροντες οἱ παλαιοὶ μεμφόμεσθα τῇ πόλει·
οὐ γὰρ ἀξίως ἐκείνων ὧν ἐναυμαχήσαμεν
γηροβοσκούμεσθ' ὑφ' ὑμῶν, ἀλλὰ δεινὰ πάσχομεν,
οἵτινες γέροντας ἄνδρας ἐμβαλόντες ἐς γραφὰς
ὑπὸ νεανίσκων ἐᾶτε καταγελᾶσθαι ῥητόρων,
οὐδὲν ὄντας, ἀλλὰ κωφοὺς καὶ παρεξηυλημένους,
οἷς Ποσειδῶν ἀσφάλειός ἐστιν ἡ βακτηρία·
τονθορύζοντες δὲ γήρᾳ τῷ λίθῳ προσέσταμεν,
οὐχ ὁρῶντες οὐδὲν εἰ μὴ τῆς δίκης τὴν ἠλύγην.

615 ad 620 = 637 ad 642

ADNOTATIO CRITICA

606 μήποτ' ἀφήσηθ' (ἀφήσετ' Rav.) libri; μήποτε δείσηθ' codex unus, quod recepit Brunckius tamquam sensus postulet. Tyrwhitti emendationem recepi cum plerisque edd. || ὃς pro ὡς malit Dobraeus || 607 πόλλ' ἔτι δράσειν Hamakerus propter sequens participium v. 609 || 618 ἀνακυκλῶσι vulgo ante Brunck. qui manifestam mendam correxit e Suida || 619 μάττωσιν: scribendum κάπτωσιν aut βάπτωσιν cum Hamakero censet Meinekius: μυττωτὸν Bergk. || vulgo ἀγροικότονον (ἀγροικότον) ex vicino εὔτονον natum: correxit Brunckius ex uno codice A || 621 delet Hamakerus

ὁ δὲ νεανίας ἑαυτῷ σπουδάσας ξυνηγορεῖν
ἐς τάχος παίει ξυνάπτων στρογγύλοις τοῖς ῥήμασιν·
κᾆτ' ἀνελκύσας ἐρωτᾷ σκανδάληθρ' ἱστὰς ἐπῶν
ἄνδρα Τιθωνὸν σπαράττων καὶ ταράττων καὶ κυκῶν.
ὁ δ' ὑπὸ γήρως μασταρύζει, κᾆτ' ὀφλὼν ἀπέρχεται·
εἶτα λύζει καὶ δακρύει καὶ λέγει πρὸς τοὺς φίλους
'οὗ μ' ἐχρῆν σορὸν πρίασθαι τοῦτ' ὀφλὼν ἀπέρχομαι.'
ταῦτα πῶς εἰκότα, γέροντ' ἀπολέσαι πολιὸν ἄνδρα περὶ κλεψύδραν,
πολλὰ δὴ ξυμπονήσαντα καὶ θερμὸν ἀπομορξάμενον ἀνδρικὸν ἱδρῶτα δὴ καὶ πολύν,
ἄνδρ' ἀγαθὸν ὄντα Μαραθῶνι περὶ τὴν πόλιν;
εἶτα Μαραθῶνι μὲν ὅτ' ἦμεν ἐδιώκομεν·
νῦν δ' ὑπ' ἀνδρῶν πονηρῶν σφόδρα διωκόμεθα, κᾆτα πρὸς ἁλισκόμεθα.
πρὸς τάδε τίς ἀντερεῖ Μαρψίας;
τῷ γὰρ εἰκὸς ἄνδρα κυφὸν ἡλίκον Θουκυδίδην
ἐξολέσθαι συμπλακέντα τῇ Σκυθῶν ἐρημίᾳ,
τῷδε τῷ Κηφισοδήμῳ τῷ λάλῳ ξυνηγόρῳ;
ὥστ' ἐγὼ μὲν ἠλέησα κἀπεμορξάμην ἰδὼν
ἄνδρα πρεσβύτην ὑπ' ἀνδρὸς τοξότου κυκώμενον,
ὃς μὰ τὴν Δήμητρ', ἐκεῖνος ἡνίκ' ἦν Θουκυδίδης,
οὐδ' ἂν αὐτὴν τὴν Ἀχαίαν ῥᾳδίως ἠνέσχετ' ἄν,
ἀλλὰ κατεπάλαισε μέντἂν πρῶτον Εὐάθλους δέκα,

ADNOTATIO CRITICA

630 fallitur Elmsleius qui *νεανίας* pro accusativo accipit ideoque ambiguitatis vitandae causa *νεανίαν* scribit quod receperunt Dindorf. Mein. hoc sensu: 'ille autem (sc. accusator) cupiens ut orator iuvenis se adiuvet.' Ad accusatorem igitur refert verba *ἐς τάχος παίει* quae tamen ad *ξυνήγορον* pertinere, sicut reliqua, constat. Sensum recte cepisse videtur Ribbeckius, 'iuvenis vero orator suam ipsius causam (nemine adiuvante) defendere sedulo cupiens.' Sunt qui v. *ἑαυτῷ* corruptum putant, pro quo corrigunt Hamakerus *ἐσάττει*, Meinekius in Vindiciis *ἐσάττων, σπουδάσας ξυνηγορεῖν* de simulato senem defendendi studio interpretans || 634 delet Hamakerus tamquam concinnatum ex v. 628 et 636 || 635 *εἶτ' ἀλύει* e schol. Mein. || 642 *τί ἀντερεῖ* contra libros Muellerus auctore Elmsleio, quod opponatur antecedenti *πρὸς τάδε* || 645 *τῷ Κηφισοδήμου* coni. Hamakerus || 646 *ὃν γ'* malit Elmsleius pro *ὥστ'* || 648 *ᾧ* pro *ὃς* et 649 *Αὐτοκλῆς παλαίων* pro *αὐτὴν τὴν Ἀχαίαν* temptat Hamakerus || 650 *κατεπάλαισεν ἂν μὲν* D duce Kustero, *μὲν ἂν* libri (*ἂν* om. R).

κατεβόησε δ' ἂν κεκραγὼς τοξότας τρισχιλίους,
ὑπερετόξευσεν δ' ἂν αὐτοῦ τοῦ πατρὸς τοὺς ξυγγενεῖς.
ἀλλ' ἐπειδὴ τοὺς γέροντας οὐκ ἐᾶθ' ὕπνου λαχεῖν,
ψηφίσασθε χωρὶς εἶναι τὰς γραφάς, ὅπως ἂν ᾖ
τῷ γέροντι μὲν γέρων καὶ νωδὸς ὁ ξυνήγορος,
τοῖς νέοισι δ' εὐρύπρωκτος καὶ λάλος χὠ Κλεινίου,
κἀξελαύνειν χρὴ τὸ λοιπόν, κἂν φύγῃ τις ζημιοῦν,
τὸν γέροντα τῷ γέροντι, τὸν νέον δὲ τῷ νέῳ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ. ΑΝΗΡ ΜΕΓΑΡΕΥΣ. ΚΟΡΑ. ΧΟΡΟΣ

ΔΙ. ὅροι μὲν ἀγορᾶς εἰσιν οἵδε τῆς ἐμῆς.
ἐνταῦθ' ἀγοράζειν πᾶσι Πελοποννησίοις
ἔξεστι καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Βοιωτίοις,
ἐφ' ᾧτε πωλεῖν πρὸς ἐμέ, Λαμάχῳ δὲ μή.
ἀγορανόμους δὲ τῆς ἀγορᾶς καθίσταμαι
τρεῖς τοὺς λαχόντας τούσδ' ἱμάντας ἐκ Λεπρῶν.
ἐνταῦθα μήτε συκοφάντης εἰσίτω
μήτ' ἄλλος ὅστις φασιανός ἐστ' ἀνήρ.
ἐγὼ δὲ τὴν στήλην καθ' ἣν ἐσπεισάμην
μέτειμ', ἵνα στήσω φανερὰν ἐν τἀγορᾷ.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ

ἀγορὰ 'ν 'Αθάναις χαῖρε Μεγαρεῦσιν φίλα.
ἐπόθουν τυ ναὶ τὸν φίλιον ᾇπερ ματέρα.
ἀλλ', ὦ πονηρὰ κώριχ' ἀθλίου πατρός,

ADNOTATIO CRITICA

662 eiecit Mein. ut male conflatum ex v. 576. idem senserunt Elmsleius Dobraeus || 664 τοὺς δ' ἱμάντας vulgo ante Hotibium || λεπρῶν (subaudito δερμάτων aut κυνῶν) Elmsl. || 667 ἤδη pro ἐγὼ coni. Hamakerus || 670 ἐπόθευν Bentleius || 671 κόριχ' ἀθλίου Rav., κόριά γ' ἀθλίου vulgo: Doricum κώρια dedit Elmsleius: κόρια κἀθλίου Ahrensius, Meinekius nisi quod κἀθλίω scripsit: nuper idem in Vindic. κώριχ' ἀθλίου malit

ἄμβατε ποττὰν μᾶδδαν, αἴ χ' εὕρητέ πᾳ.
ἀκούετε δή, ποτέχετ' ἐμὶν τὰν γαστέρα·
πότερα πεπρᾶσθαι χρῄδδετ' ἢ πεινῆν κακῶς;
ΚΟ. πεπρᾶσθαι πεπρᾶσθαι.
ΜΕ. ἐγώνγα καὐτός φαμι. τίς δ' οὕτως ἄνους
ὃς ὑμέ κα πρίαιτο φανερὰν ζαμίαν;
ἀλλ' ἔστι γάρ μοι μεγαρικά τις μαχανά.
χοίρω γὰρ ὑμὲ σκευάσας φασῶ φέρεν.
περίθεσθε τάσδε τὰς ὁπλὰς τῶν χοιρίων.
ὅπως δὲ δοξεῖτ' εἶμεν ἐξ ἀγαθᾶς ὑός·
ὡς ναὶ τὸν Ἑρμᾶν, αἴπερ ἵξειτ' οἴκαδις
ἄπρατα, πειρασεῖσθε τὰς λιμῶ κακῶς.
ἀλλ' ἀμφίθεσθε καὶ ταδὶ τὰ ῥυγχία,
κἤπειτεν ἐς τὸν σάκκον ὧδ' ἐσβαίνετε·
ὅπως δὲ γρυλλιξεῖτε καὶ κοΐξετε
χἠσεῖτε φωνὰν χοιρίων μυστηρικῶν.
ἐγὼν δὲ καρυξῶ Δικαιόπολιν ὅπα.
Δικαιόπολι, ἦ λῇς πρίασθαι χοιρία;
ΔΙ. τί; ἀνὴρ Μεγαρικός; ΜΕ. ἀγορασοῦντες ἵκομες.
ΔΙ. πῶς ἔχετε; ΜΕ. διαπεινᾶμες ἀεὶ ποττὸ πῦρ.
ΔΙ. ἀλλ' ἡδύ τοι νὴ τὸν Δί', ἢν αὐλὸς παρῇ.
τί δ' ἄλλο πράττεθ' οἱ Μεγαρῆς νῦν; ΜΕ. οἷα δή.
ὅκα μὲν ἐγὼν τηνῶθεν ἐμπορευόμαν,

ADNOTATIO CRITICA

673 ἀκούετον δή vulgo : ἀκούετε δή scribendum est cum Hermanno qui observat duali numero Megarensem nusquam uti : caesura ante δή insolentior excusari potest quod duae voces artius coniungantur et simul pronuntientur: frustra Mein. ex Cobeti emend. scripsit ἄκουε δη πότεχέ τ' ἐμίν : ποτεχέμεν deleto pronomine Dobraeus || 679 χοίρως contra libros Mein. praeeunte Elmsleio || φέρεν Mein. post Brunckium || 680 χοιρίνων 'ex earum genere quas porci habent' temptat Mein. || ὁπλάς : σπολὰς 'pelles porcellinas' coni. Nauckius || 681 ἦμεν vulgo, εἶμεν Muellerus || 683 λιμῶ Mein. post Elmsl. quod ut severioris Doridis formam reiecit Muellerus || 688 καρυξῶ γε (γε om. Rav.) Δικαιόπολιν. ὅπα Δικαιόπολις vulgo, quod indubie mendosum est : καρυξῶ Δικαιόπολίν γα· πᾶ Δικαιόπολις; Elmsl.; καρυξῶ (sc. ὑμέ, 'clamitabo vos porcellos'). Δικαιόπολις δὲ πᾶ; Hamakerus probatus Meinekio, Muellero. Dindorfii interpunctionem mecum recepit Ribbeckius || 690 ἀγοράσοντες ἥκομες (ἵκομεν Rav.) vulgo : ἵκομες Elmsleius : idem probatus Meinekio ἀγορασοῦντες dedit || 694 ἐξεπορευόμαν temptat Meinekius in adn. crit.

ἄνδρες πρόβουλοι τοῦτ᾽ ἔπρασσον τᾷ πόλι,
ὅπως τάχιστα καὶ κάκιστ᾽ ἀπολοίμεθα.
ΔΙ. αὐτίκ᾽ ἄρ᾽ ἀπηλλάξεσθε πραγμάτων. ΜΕ. σά μάν;
ΔΙ. τί δ᾽ ἄλλο Μεγαροῖ; πῶς ὁ σῖτος ὤνιος;
ΜΕ. παρ᾽ ἁμὲ πολυτίματος, ᾇπερ τοὶ θεοί.
ΔΙ. ἅλας οὖν φέρεις; ΜΕ. οὐχ ὑμὲς αὐτῶν ἄρχετε;
ΔΙ. οὐδὲ σκόροδα; ΜΕ. ποῖα σκόροδ᾽; ὑμὲς τῶν ἀεί,
ὅκκ᾽ ἐσβάλητε, τὼς ἀρουραῖοι μύες
πάσσακι τὰς ἄγλιθας ἐξορύσσετε.
ΔΙ. τί δαὶ φέρεις; ΜΕ. χοίρους ἐγώνγα μυστικάς.
ΔΙ. καλῶς λέγεις· ἐπίδειξον. ΜΕ. ἀλλὰ μὰν καλαί.
ἄντεινον αἰ λῇς· ὡς παχεῖα καὶ καλά.
ΔΙ. τουτὶ τί ἦν τὸ πρᾶγμα; ΜΕ. χοῖρος ναὶ Δία.
ΔΙ. τί λέγεις σύ; ποδαπὴ χοῖρος ἥδε; ΜΕ. μεγαρικά.
ἢ οὐ χοῖρός ἐσθ᾽ ἅδ᾽; ΔΙ. οὐκ ἔμοιγε φαίνεται.
ΜΕ. οὐ δεινά; θᾶσθε τῶδε τὰς ἀπιστίας·
οὔ φατι τάνδε χοῖρον εἶμεν. ἀλλὰ μάν,
αἰ λῇς, περίδου μοι περὶ θυμιτιδᾶν ἁλῶν,
αἰ μή ᾽στιν οὗτος χοῖρος Ἑλλάνων νόμῳ.
ἦ λῇς ἀκοῦσαι φθεγγομένας; ΔΙ. νὴ τοὺς θεοὺς
ἔγωγε. ΜΕ. φώνει δὴ τὺ ταχέως, χοιρίον.
οὐ χρῆσθα; σιγῇς ὦ κάκιστ᾽ ἀπολουμένα;

ADNOTATIO CRITICA

695 *τὤνδρες* Mein. in adn. cr. suadente Elmsl. || *τὰν πόλιν* malit Elmsl.: *τᾷ πόλι* Mein. || 697 *ἀπαλλάξεσθε* vulgo: *ἀπηλλάξεσθε* Cobetus Nov. Lect. p. 241 quem sequitur Meinekius || 698 *Μεγαροῖ* cum *πῶς ὁ σῖτος ὤνιος* coniungit Elmsleius || 699 *παρ᾽ ἁμὶ* dativum Elmsl. Dobr.: *πὰρ ἁμὲ* malit Mein. || 701 *σκόροδ᾽ ἁμές; τῶν* coni. Mein. hoc sensu 'nos quorum allia effodere soletis' || 702 *ὅκκα = ὅκα κα = ὅταν* vulgo; *ὅκα* unus codex || *ἀρωραῖοι* vulgo: *ἀρουραῖοι* Rav. recte, cum omnes tituli Megar. apud Rangabé habeant *βουλᾷ* monente Muellero || 704 *χοίρως* Bentl. Elmsl. Mein. quod severioris Doridis est || 706 male *παχεῖαι καὶ καλαὶ* nonnullae edd., unam enim ostendit: pro *καὶ καλὰ* Mein. in adn. cr. coni. *χἠπαλά*: Fritzschius verba *ὡς παχεῖα καὶ καλὰ* Dicaeopolidi dedit probatus Meinekio || 710 male Elmsl. *θᾶσθε τόνδε· τᾶς ἀπιστίας* genetivo usurpato *σχετλιαστικῶς* ut supra 81, Eq. 325, Nub. 779: ad pluralem numerum cfr. Nub. 793, Pac. 63, Eq. 272 || 711 vulgo *ἦμεν*: vide ad v. 681 || 716 *οὐ χρῆσθα σιγῆν* 'non oportet te silere' edd. ex Gregorio Corinth. p. 228 contra omnes libros qui habent *σιγῇς*. Locum recte interpunxit Bergk. Mus. Rhen. 1842 p. 90 ut sensus sit 'non vis (sc. *φωνεῖν*)?

πάλιν τὺ ἀποισῶ ναὶ τὸν Ἑρμᾶν οἴκαδις.
ΚΟ. κοΐ κοΐ.
ΜΕ. αὔτα 'στὶ χοῖρος; ΔΙ. νῦν γε χοῖρος φαίνεται.
ἤδη δ' ἄνευ τῆς μητρὸς ἐσθίοιεν ἄν;
ΜΕ. ναὶ τὸν Ποτειδᾶ καί κ' ἄνις γα τοῦ πατρός.
ΔΙ. τί δ' ἐσθίει μάλιστα; ΜΕ. πάνθ' ἅ κα διδῷς.
αὐτὸς δ' ἐρώτη. ΔΙ. χοῖρε χοῖρε. ΚΟ. κοΐ κοΐ.
ΔΙ. τρώγοις ἂν ἐρεβίνθους; ΚΟ. κοΐ κοΐ κοΐ.
ΔΙ. τί δαί; φιβάλεως ἰσχάδας; ΚΟ. κοΐ κοΐ.
ΔΙ. τί δέ; καὶ σὺ τρώγοις ἄν; ΚΟ. κοΐ, κοΐ, κοΐ.
ΔΙ. ὡς ὀξὺ πρὸς τὰς ἰσχάδας κεκράγατε.
ἐνεγκάτω τις ἔνδοθεν τῶν ἰσχάδων
τοῖς χοιριδίοισιν. ἆρα τρώξονται; βαβαί,
οἷον ῥοθιάζουσ' ὦ πολυτίμηθ' Ἡράκλεις.
ποδαπὰ τὰ χοιρί'; ὡς Τραγασαῖα φαίνεται.
ἀλλ' οὔτι πάσας κατέτραγον τὰς ἰσχάδας.
ΜΕ. ἐγὼν γὰρ αὐτᾶν τάνδε μίαν ἀνειλόμαν.
ΔΙ. νὴ τὸν Δί' ἀστείω γε τὼ βοσκήματε·
πόσου πρίωμαί σοι τὰ χοιρίδια; λέγε.
ΜΕ. τὸ μὲν ἅτερον τούτων σκορόδων τροπαλίδος,
τὸ δ' ἅτερον, αἰ λῇς, χοίνικος μόνας ἁλῶν.
ΔΙ. ὠνήσομαί σοι· περίμεν' αὐτοῦ. ΜΕ. ταῦτα δή.

ADNOTATIO CRITICA

tacesne tu, perditissima'? χρῆσθα antiqua est forma pro vulgari χρῆς i. q. χρήζεις, Nub. 342. Conf. Soph. Antig. 887, εἴτε χρῇ θανεῖν, Aiac. 1373 δρᾶν ἔξεστθ' ἃ χρῆς, Electr. 606 εἴτε χρῆς κακήν || 716 ἀπολούμενα vulgo ante Kusterum || 717 τ' ἀποισῶ Rav. quod malit Elmsl. in notis: τύ γ' ἀποισῶ vulgo, τυ ἀποισῶ Blaydesius probante Meinekio: τὺ non eliditur Eq. 1163, Theocrit. XIV 1 || 721 κἂν ἄνευ vulgo; καί κ' ἄνις Engerus ad Lys. 171 || 722 ἃ καὶ δίδως vulgo ante Elmsleium: producitur κα superius v. 677 || 724 τρώγοις ἂν ἐρεβίνθους; Κ. κοΐ κοΐ κοΐ (κοΐ κοΐ Rav.) vulgo: τρώγεις (τρώξεσθ' Muellerus) ἐρεβίνθους; εἰπέ μοι. Κ. κοΐ κοΐ Klotzius ex schol. ad Clement. Alexandr. IV p. 109. 9. Meinekius post ἐρεβίνθους lacunae signum ponit iubetque λέγε δὴ vel φέρε δὴ suppleri || 726 eiecerunt Bentleius, Dind. Mein.: τί δαὶ σῦκα (σύ κα R.) τρώγοις ἂν αὐτὸς edd. vett.: τί δαί; σὺ καὶ τρώγοις ἂν αὐτάς; Κ. κοΐ κοΐ Bergkius ex ingenio; τί δέ; καὶ σὺ τρώγοις ἄν; Κ. κοΐ κοΐ κοΐ Ribbeckius || 732 frustra Megarensi tribuunt Meinekius Bergkius auctore Hirschigio || 733 ἐγὼ γὰρ αὐτῶν vulgo ante Elmsleium || 736 τούτων vulgo, τουτὶ Elmsleius || τροπαλλίδος vulgo ante Elmsleium qui Doricam formam vocis τροπηλίδος reposuit

Ἑρμᾶ 'μπολαῖε τὰν γυναῖκα τὰν ἐμὰν
οὕτω μ' ἀποδόσθαι τάν τ' ἐμωυτῶ ματέρα.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ὤνθρωπε ποδαπός; ΜΕ. *χοιροπώλας μεγαρικός.*
ΣΥ. *τὰ χοιρίδια τοίνυν ἐγὼ φανῶ ταδὶ*
πολέμια καὶ σέ. ΜΕ. *τοῦτ' ἐκεῖν', ἵκει πάλιν*
ὅθενπερ ἀρχὰ τῶν κακῶν ἁμὶν ἔφυ.
ΣΥ. *κλάων μεγαριεῖς. οὐκ ἀφήσεις τὸν σάκον;*
ΜΕ. *Δικαιόπολι Δικαιόπολι φαντάζομαι.*
ΔΙ. *ὑπὸ τοῦ; τίς ὁ φαίνων σ' ἐστίν; ἀγορανόμοι,*
τοὺς συκοφάντας οὐ θύραζ' ἐξείρξετε;
τί δὴ μαθὼν φαίνεις ἄνευ θρυαλλίδος;
ΣΥ. *οὐ γὰρ φανῶ τοὺς πολεμίους;* ΔΙ. *κλάων γε σύ,*
εἰ μὴ 'τέρωσε συκοφαντήσεις τρέχων.
ΜΕ. *οἷον τὸ κακὸν ἐν ταῖς 'Αθάναις τοῦτ' ἔνι.*
ΔΙ. *θάρρει Μεγαρίκ'· ἀλλ' ἧς τὰ χοιρίδι' ἀπέδου*
τιμῆς, λαβὲ ταυτὶ τὰ σκόροδα καὶ τοὺς ἅλας,
καὶ χαῖρε πόλλ'. ΜΕ. *ἀλλ' ἁμὶν οὐκ ἐπιχώριον.*
ΔΙ. *πολυπραγμοσύνη νυν ἐς κεφαλὴν τράποιτ' ἐμοί.*
ΜΕ. *ὦ χοιρίδια πειρῆσθε κἄνις τῶ πατρὸς*
παίειν ἐφ' ἁλὶ τὰν μᾶδδαν, αἴκα τις διδῷ.

ΧΟΡΟΣ

εὐδαιμονεῖ γ' ἅνθρωπος. οὐκ ἤκουσας οἷ προβαίνει
τὸ πρᾶγμα τοῦ βουλεύματος; καρπώσεται γὰρ ἀνὴρ
ἐν τἀγορᾷ καθήμενος·

ADNOTATIO CRITICA

740 *ἐμαυτῶ* Brunckius, *ἐμωυτῶ* Meinekius || 744 *ἀρχὰ* vulgo ante Dobraeum || *ἁμῖν* vulgo: *ἁμίν γ'* malit Elmsleius, *ἁμὶν ἔφυ* Ahrensius || 746 *φαντάζομαι* vulgo: *φαντάδδομαι* Valckenaerius probatus Meinekio || 747 *ὑπό του* Brunckius qui ex duo codd. verba Megarensi continuat || 749 *τίη μαθὼν* vulgo: *τί δη παθὼν* Brunckius in annotationibus probatus Elmsleio, Meinekio || 753 *ἀπέδου τὰ χοιρία* Elmsleius 'quod numquam senarium claudat vox trisyllaba quae duas priores corripit nisi praecedat monosyllaba, ut *ἐν ἀγορᾷ* supra 484, Eq. 1182; *ὁ βασιλεὺς* infra 1103; *ὁ παφλαγὼν* Eq. 119; *τὸ θυρίον* Thesm. 27; *δι' ὀβόλω* Ran. 130': sed vide an offensionem tollat elisio || 755 *πολλὰ. ἀλλὰ μὶν* Rav. *πολλά γ' ἀλλὰ μὲν* reliqui: correxit Elmsleius || 756 *πολυπραγμοσύνης νῦν* libri praeter Rav. qui habet nominativum: *πολυπραγμοσύνης· νῦν* Boissonadius, *πολυπραγμοσύνης νυν εἰς κεφαλὴν τρέποιτ' ἐμοὶ* Elmsleius || 758 *ἐφαλίσταν μᾶζαν* 'mazam sale conditam' coni. Mein. in Vindic.

κἂν εἰσίῃ τις Κτησίας
ἢ συκοφάντης ἄλλος, οἰ-
μώζων καθεδεῖται·
οὐδ' ἄλλος ἀνθρώπων ὑποψωνῶν σε πημανεῖ τι·
οὐδ' ἐξομόρξεται Πρέπις τὴν εὐρυπρωκτίαν σοι,
οὐδ' ὠστιεῖ Κλεωνύμῳ·
χλαῖναν δ' ἔχων φανὴν δίει,
κοὐ ξυντυχών σ' Ὑπέρβολος
δικῶν ἀναπλήσει·
οὐδ' ἐντυχὼν ἐν τἀγορᾷ πρόσεισί σοι βαδίζων
Κρατῖνος ἀποκεκαρμένος μοιχὸν μιᾷ μαχαίρᾳ,
ὁ περιπόνηρος Ἀρτέμων,
ὁ ταχὺς ἄγαν τὴν μουσικήν,
ὄζων κακὸν τῶν μασχαλῶν
πατρὸς Τραγασαίου·
οὐδ' αὖθις αὖ σε σκώψεται Παύσων ὁ παμπόνηρος
Λυσίστρατός τ' ἐν τἀγορᾷ, Χολαργέων ὄνειδος,
ὁ περιαλουργὸς τοῖς κακοῖς,
ῥιγῶν τε καὶ πεινῶν ἀεὶ
πλεῖν ἢ τριάκονθ' ἡμέρας
τοῦ μηνὸς ἑκάστου.

ADNOTATIO CRITICA

765 vulgo *πημανεῖται*, sed *πημαίνεσθαι* activo sensu non legitur: hinc *πημανεῖ τις* coni. Elmsleius, *πημανεῖ τι* L. Dindorfius || 766 *ἐναπομόρξεται* e Suida recepit Kusterus probantibus Porsono Elmsleio Meinekio: at vide Eur. Bacch. v. 344, Herc. F. 1399 || 771 *βαδίζων* vulgo: *κακίζων* ut verbum significantius scribendum suspicatur Meinekius || 772 *ἀεὶ κεκαρμένος* libri: ut vitetur anapaestus *-νος ἀεὶ* in systematis iambico-melicis, *Κρατῖνος αὖ, κεκαρμένος* malit Elmsleius, *εἶ κεκαρμένος* scripsit Muellerus cum Rossbachio et Westphalio, *ἀνακεκαρμένος* coni. Bentleius, *ἀποκεκαρμένος* Reisigius probante Meinekio, *ἐγκεκαρμένος* Bergkius in adn. ed. 2 || 773 *οὐδ' ὁ* vulgo ante Bentleium || 777 *Παύσων*: malim *Παύσων θ'*

ΑΝΗΡ ΒΟΙΩΤΟΣ. ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ. ΧΟΡΟΣ

ΒΟ. ἴττω Ἡρακλῆς, ἔκαμόν γα τὰν τύλαν κακῶς.
κατάθου τὺ τὰν γλάχων' ἀτρέμας Ἰσμηνία·
ὑμὲς δ', ὅσοι Θείβαθεν αὐληταὶ πάρα,
τοῖς ὀστίνοις φυσῆτε τὸν πρωκτὸν κυνός.
ΔΙ. παῦ' ἐς κόρακας. οἱ σφῆκες οὐκ ἀπὸ τῶν θυρῶν;
πόθεν προσέπτανθ' οἱ κακῶς ἀπολούμενοι
ἐπὶ τὴν θύραν μοι Χαιριδῆς βομβαύλιοι;
ΒΟ. νεὶ τὸν Ἰόλαον ἐπιχαρίττως γ' ὦ ξένε·
Θείβαθε γὰρ φυσᾶντες ἐξόπισθέ μου
τἄνθεια τᾶς γλάχωνος ἀπέκιξαν χαμαί.
ἀλλ' αἴ τι βούλει, πρίασο τῶν ἐγὼ φέρω
τῶν ὀρταλίχων ἢ τῶν τετραπτερυλλίδων.
ΔΙ. ὦ χαῖρε κολλικοφάγε Βοιωτίδιον.
τί φέρεις; ΒΟ. ὅσ' ἐστὶν ἀγαθὰ Βοιωτοῖς ἁπλῶς,
ὀρίγανον γλάχω ψιάθως θρυαλλίδας
νάσσας κολοιὼς ἀτταγᾶς φαλαρίδας
τροχίλως κολύμβως. ΔΙ. ὡσπερεὶ χειμὼν ἄρα
ὀρνιθίας ἐς τὴν ἀγορὰν ἐλήλυθας.
ΒΟ. καὶ μὰν φέρω χᾶνας λαγὼς ἀλώπεκας
σκάλοπας ἐχίνως αἰελούρως πικτίδας
ἰκτίδας ἐνύδριας, ἐγχέλιας κωπαΐδας.
ΔΙ. ὦ τερπνότατον σὺ τέμαχος ἀνθρώποις φέρων,
δός μοι προσειπεῖν, εἰ φέρεις τὰς ἐγχέλεις.
ΒΟ. πρέσβειρα πεντήκοντα κωπᾴδων κορᾶν,

ADNOTATIO CRITICA

789 Χαιριδεῖς ante Elmsleium qui atticam formam reposuit || 790 νεί: νή vulgo ante Brunckium || ἐπεχαρίττω (ἐπεχαρίσω) Rav. ἐπεχαρίτως ceteri: ἐπιχαρίττως Elmsleius pro ἐπιχαρίστως ut ἴττω pro ἴστω v. 783: ex præcedenti ἀπολοίμενοι repetendum est ἀπολοῦνται ut sententia sit 'me volente in malam rem abierint': ἐπεχαρίξα μῶ ξένε Meinekius in adn. cr. 'egregie mihi gratificatus es': idem in Vindiciis Elmsleium secutus est || 791 Θείβαθι vulgo ante Elmsleium || φυσᾶντες vulgo: φυσάντες Ahrensius a φύσημι, quod recepit Muellerus || 792 καὶ τἄνθεα edd., καὶ τἄνθια 'vel flores' Muellerus || ἀπέκειξαν Elmsleius ex Hesychio || χαμοὺς codex A unde χαμοῖς Ahrensius || 803 ἐνύδρους libri, ἐνύδρεις 'lutras' (Anglice *otters*) Scaliger. post quem ἐνύδριας metri gratia dedit Elmsleius, ἐνύδρις malit Meinekius in adn. cr. media syllaba producta ut ab ore Boeotico

ἔκβαθι τυῒδε κἠπιχάριτται τῷ ξένῳ.
ΔΙ. ὦ φιλτάτη σὺ καὶ πάλαι ποθουμένη,
ἦλθες ποθεινὴ μὲν τρυγῳδικοῖς χοροῖς,
φίλη δὲ Μορύχῳ. δμῶες ἐξενέγκατε
τὴν ἐσχάραν μοι δεῦρο καὶ τὴν ῥιπίδα.
σκέψασθε παῖδες τὴν ἀρίστην ἔγχελυν,
ἥκουσαν ἕκτῳ μόλις ἔτει ποθουμένην·
προσείπατ᾽ αὐτὴν ὦ τέκν᾽· ἄνθρακας δ᾽ ἐγὼ
ὑμῖν παρέξω τῆσδε τῆς ξένης χάριν.
ἀλλ᾽ ἔσφερ᾽ αὐτήν· μηδὲ γὰρ θανών ποτε
σοῦ χωρὶς εἴην ἐντετευτλιωμένης.
ΒΟ. ἐμοὶ δὲ τιμὰ τᾶσδε πᾶ γενήσεται;
ΔΙ. ἀγορᾶς τέλος ταύτην γέ που δώσεις ἐμοί·
ἀλλ᾽ εἴ τι πωλεῖς τῶνδε τῶν ἄλλων λέγε.
ΒΟ. ἰώνγα ταῦτα πάντα. ΔΙ. φέρε πόσου λέγεις;
ἢ φορτί᾽ ἕτερ᾽ ἐνθένδ᾽ ἐκεῖσ᾽ ἄξεις; ΒΟ. ἰὼν;
ὅ τι γ᾽ ἔντ᾽ Ἀθάναις, ἐν Βοιωτοῖσιν δὲ μή.
ΔΙ. ἀφύας ἄρ᾽ ἄξεις πριάμενος φαληρικὰς
ἢ κέραμον. ΒΟ. ἀφύας ἢ κέραμον; ἀλλ᾽ ἔντ᾽ ἐκεῖ·
ἀλλ᾽ ὅ τι παρ᾽ ἀμῖν μή ᾽στι, τᾶδε δ᾽ αὖ πολύ.
ΔΙ. ἐγῷδα τοίνυν· συκοφάντην ἔξαγε
ὥσπερ κέραμον ἐνδησάμενος. ΒΟ. νεὶ τὼ θιὼ
λάβοιμι μέντἂν κέρδος ἀγαγὼν καὶ πολύ,
ᾇπερ πίθακον ἀλιτρίας πολλᾶς πλέων.
ΔΙ. καὶ μὴν ὁδὶ Νίκαρχος ἔρχεται φανῶν.
ΒΟ. μικκός γα μᾶκος οὗτος. ΔΙ. ἀλλ᾽ ἅπαν κακόν.

ADNOTATIO CRITICA

807 *τῷδε* vulgo ad *τῷ ξένῳ* relatum insolenti particulae *καὶ* collocatione: *τῶδε* (*τῶ σπυριδίω* scilicet *δεικτικῶς*) Brunckius; *τᾷδε* Doricum pro *δεῦρο* dedit Elmsleius; *τυῒδε* olim, nunc *τεῖδε* 'huc' Meinekius: *τῶδε* i.e. *ὧδε* Fritzschius || *κἠπιχάριττα* vulgo: *κἠπιχαρίτται* Rav. (=*ἐπιχάρισαι*), quod iam diu recepi mutato accentu auctore Ahrensio qui duplicem *σσ* apud Boeotos in duplicem *ττ* transisse titulorum vincit testimonio || 817 *ἐντετευτλανωμένης* vulgo; *ἐντετευτλιδωμένης* Mein. auctore Blaydesio, *ἐντετευτλιωμένης* Muellerus || 821 *ἰώγα* codices: *ἰώνγα* Brunckius: *ἱώνγα* Dindorfius ex Apollon. Dysc. || 822 *ἰὼν* vulgo Atheniensi continuatum: alteram scripturam ex uno codice profert Brunckius, utramque memorat Scholiastes: *ἰὼ* per interrogationem elatum Bergkius || 823 *Ἀθάναις* vulgo; *Ἀθάνασ᾽* Elmsleius; *ἐν Ἀθάναις* Bekk. Mein. omisso *ἔστ᾽* || 826 *παρ᾽ ἀμῖν*: *περ* Rav., *πὰρ* Mein. in adn. cr. || 828 proscripsit Meinekius

ΝΙΚΑΡΧΟΣ

ταυτὶ τίνος τὰ φορτί᾽ ἐστί; ΒΟ. τῶδ᾽ ἐμὰ
Θείβαθεν, ἴττω Δεύς. ΝΙ. ἐγὼ τοίνυν ὁδὶ
φαίνω πολέμια ταῦτα. ΒΟ. τί δὲ κακὸν παθὼν
ὀρναπετίοισι πόλεμον ἦρα καὶ μάχαν;
ΝΙ. καὶ σέ γε φανῶ πρὸς τοῖσδε. ΒΟ. τί ἀδικείμενος;
ΝΙ. ἐγὼ φράσω σοι τῶν περιεστώτων χάριν.
ἐκ τῶν πολεμίων εἰσάγεις θρυαλλίδα.
ΔΙ. ἔπειτα φαίνεις δῆτα διὰ θρυαλλίδα;
ΝΙ. αὕτη γὰρ ἐμπρήσειεν ἂν τὸ νεώριον.
ΔΙ. νεώριον θρυαλλίς; οἴμοι· τίνι τρόπῳ;
ΝΙ. ἐνθεὶς ἂν ἐς τίφην ἀνὴρ Βοιώτιος
ἅψας ἂν ἐσπέμψειεν ἐς τὸ νεώριον
δι᾽ ὑδρορρόας, βορέαν ἐπιτηρήσας μέγαν.
κεἴπερ λάβοιτο τῶν νεῶν τὸ πῦρ ἅπαξ,
σελαγοῖντ᾽ ἄν. ΔΙ. αἱ νῆς, ὦ κάκιστ᾽ ἀπολούμενε,
σελαγοῖντ᾽ ἂν ὑπὸ τίφης τε καὶ θρυαλλίδος;
ΝΙ. μαρτύρομαι. ΔΙ. ξυλλάμβαν᾽ αὐτοῦ τὸ στόμα·
δός μοι φορυτόν, ἵν᾽ αὐτὸν ἐνδήσω φέρειν.
ΧΟ. ἔνδησον, ὦ βέλτιστε, τῷ
ξένῳ καλῶς τὴν ἐμπολὴν
οὕτως ὅπως
ἂν μὴ φέρων κατάξῃ.
ΔΙ. ἐμοὶ μελήσει ταῦτ᾽, ἐπεί
τοι καὶ ψοφεῖ λάλον τι καὶ
πυρορραγὲς
κἄλλως θεοῖσιν ἐχθρόν.

851 ad 864 = 865 ad 878

ADNOTATIO CRITICA

833 τῶδε (= ἐμοῦ) coniungitur cum pronom. possess. ἐμά, ut supra v. 87, Nub. 1115, Plut. 33: τῶδ᾽ ἐμοῦς Brunckius || 837 ἀδικειμένος vulgo Boeotice pro ἠδικημένος: ἀδικείμενος Elmsl. praes. part. ab ἀδίκειμι || 840 διὰ θρυαλλίδος vulgo; καὶ θρυαλλίδα Elmsleius || 842 οἶμαι vulgo ante Elmsleium praescripta Nicarchi persona || 847 σελαγοῖντ᾽ ἂν αἱ νηῦς vulgo: ἂν εὐθὺς Piersoni emendatio per omnes fere editiones propagata est: verum vidit Fritzschius ad Thesm. 611, modo de crasi νῆς, quam praebet codex Γ, pro νῆες constaret || 850 ἐνδήσας φέρω vulgo: ἐνδήσω φέρων Dindorfius: ἐνδήσω φέρειν coni. Elmsleius in notis: ἐνδήσω· φέρε coni. Meinekius in adn. cr.; ἐνδήσας στέγω Reisigius || post hunc versum sequebatur versus ὥσπερ κέραμον ἵνα μὴ καταγῇ φορούμενος quem delevi auctore Dobraeo || 854 μὴ καὶ φέρων κατάξει Elmsleius

ΧΟ. τί χρήσεταί ποτ' αὐτῷ;
ΔΙ. πάγχρηστον ἄγγος ἔσται,
κρατὴρ κακῶν, τριπτὴρ δικῶν,
φαίνειν ὑπευθύνους λυχνοῦ-
χος καὶ κύλιξ
τὰ πράγματ' ἐγκυκᾶσθαι.
ΧΟ. πῶς δ' ἂν πεποιθοίη τις ἀγ-
γείῳ τοιούτῳ χρώμενος
κατ' οἰκίαν
τοσόνδ' ἀεὶ ψοφοῦντι;
ΔΙ. ἰσχυρόν ἐστιν ὠγάθ', ὥστ'
οὐκ ἂν καταγείη ποτ', εἴ-
περ ἐκ ποδῶν
κατωκάρα κρέμαιτο.
ΧΟ. ἤδη καλῶς ἔχει σοι.
ΒΟ. μέλλω γε συνθερίδδεν.
ΧΟ. ἀλλ', ὦ ξένων βέλτιστε, συν-
θέριζε καὶ πρόσβαλλ' ὅποι
βούλει φέρων
πρὸς πάντα συκοφάντην.
ΔΙ. μόλις γ' ἐνέδησα τὸν κακῶς ἀπολούμενον.
αἴρου λαβὼν τὸν κέραμον, ὦ Βοιώτιε.
ΒΟ. ὑπόκυπτε τὰν τύλαν ἰών, Ἰσμήνιχε,
ΔΙ. χὤπως μάλ' οἴσεις αὐτὸν εὐλαβούμενος.
πάντως μὲν οἴσεις οὐδὲν ὑγιές, ἀλλ' ὅμως·
κἂν τοῦτο κερδάνῃς ἄγων τὸ φορτίον,
εὐδαιμονήσεις συκοφαντῶν γ' οὕνεκα.

ΘΕΡΑΠΩΝ ΛΑΜΑΧΟΥ

Δικαιόπολι. ΔΙ. τί ἔστι; τί με βωστρεῖς; ΘΕ. ὅ τι;
ἐκέλευε Λάμαχός σε ταυτησὶ δραχμῆς

ADNOTATIO CRITICA

870 καταγείη vulgo mendose quia α corripitur: itaque aut cum Cobeto κατεαγοίη scribendum aut cum Muellero κατάξειας || 875 συνθέριζε vulgo quod ejecerunt Dobraeus Elmsleius: νῦν θέριζε Meinekius, idem glossema τοῦτον λαβὼν post καὶ v. 876 non eiecit sed in strophe (v. 863) post κύλιξ indicavit lacunam dipodiae iambicae || 882 post v. 880 transposuit Hirschigius; Dicaeopolidi continuavit Meinekius || εὐλαβουμένως Bergkius || 884 ἀγαγὼν malit Mein. || 886 τίς ἐστι vulgo ante Elmsleium || 887 ἐκέλευσε vulgo ante Elmsleium: cf. Eq. 473, 988, 1119

ἐς τοὺς χόας αὐτῷ μεταδοῦναι τῶν κιχλῶν,
τριῶν δραχμῶν δ' ἐκέλευε κωπᾷδ' ἔγχελυν.
ΔΙ. ὁ ποῖος οὗτος Λάμαχος τὴν ἔγχελυν;
ΘΕ. ὁ δεινός, ὁ ταλαύρινος, ὃς τὴν γοργόνα
πάλλει κραδαίνων τρεῖς κατασκίους λόφους.
ΔΙ. οὐκ ἂν μὰ Δί', εἰ δοίη γέ μοι τὴν ἀσπίδα·
ἀλλ' ἐπὶ ταρίχει τοὺς λόφους κραδαινέτω·
ἢν δ' ἀπολιγαίνῃ, τοὺς ἀγορανόμους καλῶ.
ἐγὼ δ' ἐμαυτῷ τόδε λαβὼν τὸ φορτίον
εἴσειμ' ὑπαὶ πτερύγων κιχλᾶν καὶ κοψίχων.

ΧΟΡΟΣ

εἶδες ὦ εἶδες, ὦ πᾶσα πόλι, τὸν φρόνιμον ἄνδρα τὸν ὑπέρσοφον,
οἷ' ἔχει σπεισάμενος ἐμπορικὰ χρήματα διεμπολᾶν,
ὧν τὰ μὲν ἐν οἰκίᾳ χρήσιμα, τὰ δ' αὖ πρέπει χλιαρὰ κατεσθίειν;
αὐτόματα πάντ' ἀγαθὰ τῷδέ γε πορίζεται.
οὐδέποτ' ἐγὼ Πόλεμον οἴκαδ' ὑποδέξομαι,
οὐδὲ παρ' ἐμοί ποτε τὸν Ἁρμόδιον ᾄσεται
ξυγκατακλινείς, ὅτι παροινικὸς ἀνὴρ ἔφυ,
ὅστις ἐπὶ πάντ' ἀγάθ' ἔχοντας ἐπικωμάσας
εἰργάσατο πάντα κακά, κἀνέτρεπε κἀξέχει
κἀμάχετο καὶ προσέτι πολλὰ προκαλουμένου
'πῖνε κατάκεισο λαβὲ τήνδε φιλοτησίαν'
τὰς χάρακας ἧπτε πολὺ μᾶλλον ἔτι τῷ πυρί,
ἐξέχει θ' ἡμῶν βίᾳ τὸν οἶνον ἐκ τῶν ἀμπέλων.
. . . ταί τ' ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἅμα καὶ μεγάλα δὴ φρονεῖ,
τοῦ βίου δ' ἐξέβαλε δεῖγμα τάδε τὰ πτερὰ πρὸ τῶν θυρῶν.

898 ad 910 = 911 ad 923

ADNOTATIO CRITICA

894 *ἐπὶ ταρίχῃ* vulgo ante Reiskium: *κραδαινέτω* ioco insperato dictum pro *φαγέτω*: vide indic. philol. s. v. *ἐπί* || 904 *παροίνιος* libri: correxit Elmsleius e Vesp. 1292 || 906 *κἀνέτραπε* vulgo ante Elmsleium || 909 *ἐν τῷ πυρὶ* cdd. correxit Hermannus || 911 *ταί τ'* Rav.; alii codices *τῷδ', τάδ', τᾷδ', τὰ δ'*. lacunam dimetri paeonici indicavi cum Dindorfio, ut syllaba *ται* terminatio sit verbi finiti quod explicat Schol. *ἐπείγει, σπεύδει. ὁ δὲ λόγος, Δικαιόπολις σπουδάζει περὶ τὸ δεῖπνον*: [*οὑτοσὶ δ' ἐπτόη*]*ταί* coni. Mein. in Vindic.: nuper Herwerdenus indicavit in Rav. sic scriptum legi *ἐπτέρωταί τ' ἐπὶ*, unde Blaydesius *οὑτοσὶ δ' ἐπτέρωται.*

ὦ Κύπριδι τῇ καλῇ καὶ Χάρισι ταῖς φιλαῖς ξύντροφε Διαλλαγή,
ὡς καλὸν ἔχουσα τὸ πρόσωπον ἄρ' ἐλάνθανες.
πῶς ἂν ἐμὲ καὶ σέ τις Ἔρως ξυναγάγοι λαβών,
ὥσπερ ὁ γεγραμμένος ἔχων στέφανον ἀνθέμων.
ἢ πάνυ γερόντιον ἴσως νενόμικάς με σύ;
ἀλλά σε λαβὼν τρία δοκῶ γ' ἂν ἔτι προσβαλεῖν·
πρῶτα μὲν ἂν ἀμπελίδος ὄρχον ἐλάσαι μακρόν,
εἶτα παρὰ τόνδε νέα μοσχίδια συκίδων,
καὶ τὸ τρίτον ἡμερίδος ὄρχον, ὁ γέρων ὁδί,
καὶ περὶ τὸ χωρίον ἐλᾶδας ἅπαν ἐν κύκλῳ,
ὥστ' ἀλείφεσθαί σ' ἀπ' αὐτῶν κἀμὲ ταῖς νουμηνίαις.

ΚΗΡΥΞ. ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ. ΧΟΡΟΣ

ΚΗ. *ἀκούετε λεῴ· κατὰ τὰ πάτρια τοὺς χόας*
πίνειν ὑπὸ τῆς σάλπιγγος· ὃς δ' ἂν ἐκπίῃ
πρώτιστος, ἀσκὸν Κτησιφῶντος λήψεται.
ΔΙ. *ὦ παῖδες ὦ γυναῖκες οὐκ ἠκούσατε;*
τί δρᾶτε; τοῦ κήρυκος οὐκ ἀκούετε;
ἀναβράττετ' ἐξοπτᾶτε τρέπετ' ἀφέλκετε
τὰ λαγῷα ταχέως, τοὺς στεφάνους ἀνείρετε.
φέρε τοὺς ὀβελίσκους, ἵν' ἀναπείρω τὰς κίχλας.

ADNOTATIO CRITICA

919 *κλάδον* codices contra metrum: *ὄρχον* edd. primae; *ὄσχον* Elmsleius praeeunte Brunckio || 922 *ἅπαν ἐλαΐδας ἐν* libri, *ἐλαΐδας ἅπαν ἐν* Rav.: correxit Hermannus || 927 *οὔκουν ἀνύσετε* Dobraeus probante Meinekio || 931 *ἵν' ἀναπείρω* 'ut veru affigam' vulgo: sed verbum *πείρω* rarissime ab Atticis poetis usurpari docet Elmsleius qui *ἵν' ἀναπήξω* reposuit Bentleium secutus; conf. Eccl. 715: *ἵνα πήξω* in hoc v. laudat Pollux 10, 95.

ΧΟ. *ζηλῶ σε τῆς εὐβουλίας,*
μᾶλλον δὲ τῆς εὐωχίας
ἄνθρωπε τῆς παρούσης.
ΔΙ. *τί δῆτ' ἐπειδὰν τὰς κίχλας ὀπτωμένας ἴδητε;*
ΧΟ. *οἶμαί σε καὶ τοῦτ' εὖ λέγειν.* ΔΙ. *τὸ πῦρ ὑποσκάλευε.*
ΧΟ. *ἤκουσας ὡς μαγειρικῶς*
κομψῶς τε καὶ δειπνητικῶς
αὑτῷ διακονεῖται;

ΓΕΩΡΓΟΣ

ΓΕ. *οἴμοι τάλας.* ΔΙ. *ὦ Ἡράκλεις τίς οὑτοσί;*
ΓΕ. *ἀνὴρ κακοδαίμων.* ΔΙ. *κατὰ σεαυτόν νυν τρέπου.*
ΓΕ. *ὦ φίλτατε, σπονδαὶ γάρ εἰσι σοὶ μόνῳ,*
μέτρησον εἰρήνης τί μοι, κἂν πέντ' ἔτη.
ΔΙ. *τί δ' ἔπαθες;* ΓΕ. *ἐπετρίβην ἀπολέσας τὼ βόε.*
ΔΙ. *πόθεν;* ΓΕ. *ἀπὸ Φυλῆς ἔλαβον οἱ Βοιώτιοι.*
ΔΙ. *ὦ τρισκακόδαιμον εἶτα λευκὸν ἀμπέχει;*
ΓΕ. *καὶ ταῦτα μέντοι νὴ Δί' ἅπερ μ' ἐτρεφέτην*
ἐν πᾶσι βολίτοις. ΔΙ. *εἶτα νυνὶ τοῦ δέει;*
ΓΕ. *ἀπόλωλα τὠφθαλμὼ δακρύων τὼ βόε.*
ἀλλ' εἴ τι κήδει Δερκέτου Φυλασίου,
ὑπάλειψον εἰρήνῃ με τὠφθαλμὼ ταχύ.
ΔΙ. *ἀλλ' ὦ πονήρ' οὐ δημοσιεύων τυγχάνω.*
ΓΕ. *ἴθ' ἀντιβολῶ σ', ἤν πως κομίσωμαι τὼ βόε.*
ΔΙ. *οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ κλᾶε πρὸς τοὺς Πιττάλου.*
ΓΕ. *σὺ δ' ἀλλά μοι σταλαγμὸν εἰρήνης ἕνα*
ἐς τὸν καλαμίσκον ἐνστάλαξον τουτονί.
ΔΙ. *οὐδ' ἂν στριβιλικίγξ· ἀλλ' ἀπιὼν οἴμωζέ ποι.*
ΓΕ. *οἴμοι κακοδαίμων τοῖν γεωργοῖν βοιδίοιν.*
ΧΟ. *ἁνὴρ ἐνηύρηκέν τι ταῖς*
σπονδαῖσιν ἡδύ, κοὐκ ἔοι-
κεν οὐδενὶ μεταδώσειν.
ΔΙ. *κατάχει σὺ τῆς χορδῆς τὸ μέλι· τὰς σηπίας στάθευε.*

932 ad 939 = 959 ad 966

ADNOTATIO CRITICA

943 *κεἰς* Elmsl.: *κἂν πέντ' ἔτη* vertendum 'saltem quinque annos' || 954 *τούς*: *τοῦ* Rav. || 957 *στριβιλίκιγγ'* 'guttulam' Meinekius qui pro adv. requirit substantivum || 959 *ἐνεύρηκεν*: *ἀνεύρηκεν* vulgo ante Dobraeum

ΧΟ. ἤκουσας ὀρθιασμάτων; ΔΙ. ὀπτᾶτε τἀγχέλεια.
ΧΟ. ἀποκτενεῖς λιμῷ 'μὲ καὶ
τοὺς γείτονας κνίσῃ τε καὶ
φωνῇ τοιαῦτα λάσκων.
ΔΙ. ὀπτᾶτε ταυτὶ καὶ καλῶς ξανθίζετε.

ΠΑΡΑΝΥΜΦΟΣ

Δικαιόπολι Δικαιόπολι. ΔΙ. τίς οὑτοσί;
ΠΑ. ἔπεμψέ τίς σοι νυμφίος ταυτὶ κρέα
ἐκ τῶν γάμων. ΔΙ. καλῶς γε ποιῶν, ὅστις ἦν.
ΠΑ. ἐκέλευε δ' ἐγχέαι σε τῶν κρεῶν χάριν
ἐς τὸν ἀλάβαστον κύαθον εἰρήνης ἕνα.
ΔΙ. ἀπόφερ' ἀπόφερε τὰ κρέα καὶ μή μοι δίδου,
ὡς οὐκ ἂν ἐγχέαιμι χιλιῶν δραχμῶν.
ἀλλ' αὑτηὶ τίς ἔστιν; ΠΑ. ἡ νυμφεύτρια
δεῖται παρὰ τῆς νύμφης τι σοὶ λέξαι μόνῳ.
ΔΙ. φέρε δὴ τί σὺ λέγεις; ὡς γελοῖον ὦ θεοὶ
τὸ δέημα τῆς νύμφης ὃ δεῖταί μου σφόδρα.
φέρε δεῦρο τὰς σπονδάς, ἵν' αὐτῇ δῶ μόνῃ,
ὁτιὴ γυνή 'στι τοῦ πολέμου τ' οὐκ αἰτία.
ὕπεχ' ὧδε δεῦρο τοὐξάλειπτρον ὦ γύναι.
ἀπόφερε τὰς σπονδάς. φέρε τὴν οἰνήρυσιν,
ἵν' οἶνον ἐγχέω λαβὼν ἐς τοὺς χόας.
ΧΟ. καὶ μὴν ὁδί τις τὰς ὀφρῦς ἀνεσπακὼς
ὥσπερ τι δεινὸν ἀγγελῶν ἐπείγεται.

ΚΗΡΥΞ

ἰὼ πόνοι τε καὶ μάχαι καὶ Λάμαχοι.

ΛΑΜΑΧΟΣ

τίς ἀμφὶ χαλκοφάλαρα δώματα κτυπεῖ;
ΚΗ. ἰέναι σ' ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ τήμερον
ταχέως λαβόντα τοὺς λόχους καὶ τοὺς λόφους·
κἄπειτα τηρεῖν νιφόμενον τὰς ἐσβολάς.
ὑπὸ τοὺς χόας γὰρ καὶ χύτρους αὐτοῖσί τις
ἤγγειλε λῃστὰς ἐμβαλεῖν βοιωτίους.
ΛΑ. ἰὼ στρατηγοὶ πλείονες ἢ βελτίονες.
οὐ δεινὰ μὴ 'ξεῖναί με μηδ' ἑορτάσαι;
ΔΙ. ἰὼ στράτευμα πολεμολαμαχαϊκόν.

ADNOTATIO CRITICA

968 ante Dobraeum legebatur *Δικαιόπολι* semel, *τίς οὑτοσί* bis

ΛΑ. *οἴμοι κακοδαίμων, καταγελᾷς ἤδη σύ μου.*
ΔΙ. *βούλει μάχεσθαι Γηρυόνῃ τετραπτίλῳ;*
ΛΑ. *αἰαῖ,*
οἵαν ὁ κῆρυξ ἀγγελίαν ἤγγειλέ μοι.
ΔΙ. *αἰαῖ, τίνα δ' αὖ μοι προστρέχει τις ἀγγελῶν;*
ΚΗ. *Δικαιόπολι.* ΔΙ. *τί ἔστιν;* ΚΗ. *ἐπὶ δεῖπνον ταχὺ*
βάδιζε τὴν κίστην λαβὼν καὶ τὸν χόα.
ὁ τοῦ Διονύσου γάρ σ' ἱερεὺς μεταπέμπεται.
ἀλλ' ἐγκόνει· δειπνεῖν κατακωλύεις πάλαι.
τὰ δ' ἄλλα πάντ' ἐστὶν παρεσκευασμένα,
κλῖναι τράπεζαι προσκεφάλαια στρώματα
στέφανοι μύρον τραγήμαθ', αἱ πόρναι πάρα,
ἄμυλοι πλακοῦντες σησαμοῦντες ἴτρια,
ὀρχηστρίδες, τὰ φίλταθ' Ἁρμοδίου, καλαί.
ἀλλ' ὡς τάχιστα σπεῦδε. ΛΑ. *κακοδαίμων ἐγώ.*
ΔΙ. *καὶ γὰρ σὺ μεγάλην ἐπεγράφου τὴν Γοργόνα.*
σύγκλῃε, καὶ δεῖπνόν τις ἐνσκευαζέτω.
ΛΑ. *παῖ παῖ, φέρ' ἔξω δεῦρο τὸν γύλιον ἐμοί.*
ΔΙ. *παῖ παῖ, φέρ' ἔξω δεῦρο τὴν κίστην ἐμοί.*
ΛΑ. *ἅλας θυμίτας οἶσε παῖ καὶ κρόμμυα.*
ΔΙ. *ἐμοὶ δὲ τεμάχη· κρομμύοις γὰρ ἄχθομαι.*
ΛΑ. *θρῖον ταρίχους οἶσε δεῦρο παῖ σαπροῦ.*
ΔΙ. *κἀμοὶ σὺ δημοῦ θρῖον· ὀπτήσω δ' ἐκεῖ.*
ΛΑ. *ἔνεγκε δεῦρο τὼ πτερὼ τὼ 'κ τοῦ κράνους.*
ΔΙ. *ἐμοὶ δὲ τὰς φάττας γε φέρε καὶ τὰς κίχλας.*
ΛΑ. *καλόν γε καὶ λευκὸν τὸ τῆς στρουθοῦ πτερόν.*
ΔΙ. *καλόν γε καὶ ξανθὸν τὸ τῆς φάττης κρέας.*
ΛΑ. *τὸ λοφεῖον ἐξένεγκε τῶν τριῶν λόφων.*
ΔΙ. *κἀμοὶ λεκάνιον τῶν λαγῴων δὸς κρεῶν.*
ΛΑ. *ἀλλ' ἦ τριχόβρωτες τοὺς λόφους μου κατέφαγον.*

ADNOTATIO CRITICA

998 *αἰαῖ, οἵαν τίν' ὁ* et in v. 999 *αἰαῖ, οἵαν τινὰ δ' αὖ* coni. Mein. in Vindic. || 1008 *ὀρχηστρίδες, τὰ φίλταθ' Ἁρμόδι'· οὐ καλά;* Velsenius probante Meinekio in Vindic. ut sensus sit 'saltatrices, scolii cantus: nonne haec pulcra sunt?' || 1017 vulgo *δὴ παῖ*: sed cum complura *θρίων* essent genera, verisimile est Dicaeopolidem non minus quam Lamachum id nominasse quod sibi afferri vellet itaque optime Elmsleius dedit *δημοῦ* coll. Eq. 896 || 1022 ante hunc versum legebantur v. 1026 et 1027: mutare sedem iussit Boissonadius

ΔΙ. ἀλλ' ἢ πρὸ δείπνου τὴν μίμαρκυν κατέδομαι.
ΛΑ. ὤνθρωπε παῦσαι καταγελῶν μου τῶν ὅπλων.
ΔΙ. ὤνθρωπε βούλει μὴ βλέπειν ἐς τὰς κίχλας;
ΛΑ. ὤνθρωπε βούλει μὴ προσαγορεύειν ἐμέ;
ΔΙ. οὐκ ἀλλ' ἐγὼ χὠ παῖς ἐρίζομεν πάλαι.
βούλει περιδόσθαι κἀπιτρέψαι Λαμάχῳ,
πότερον ἀκρίδες ἥδιόν ἐστιν ἢ κίχλαι;
ΛΑ. οἴμ' ὡς ὑβρίζεις. ΔΙ. τὰς ἀκρίδας κρίνει πολύ.
ΛΑ. παῖ παῖ καθελών μοι τὸ δόρυ δεῦρ' ἔξω φέρε.
ΔΙ. παῖ παῖ σὺ δ' ἀφελὼν δεῦρο τὴν χορδὴν φέρε.
ΛΑ. φέρε τοῦ δόρατος ἀφελκύσωμαι τοὔλυτρον.
ἔχ', ἀντέχου παῖ. ΔΙ. καὶ σὺ παῖ τοῦδ' ἀντέχου.
ΛΑ. τοὺς κιλλίβαντας οἶσε παῖ τῆς ἀσπίδος.
ΔΙ. καὶ τῆς ἐμῆς τοὺς κριβανίτας ἔκφερε.
ΛΑ. φέρε δεῦρο γοργόνωτον ἀσπίδος κύκλον.
ΔΙ. κἀμοὶ πλακοῦντος γυρόνωτον δὸς κύκλον.
ΛΑ. ταῦτ' οὐ κατάγελώς ἐστιν ἀνθρώποις πλατύς;
ΔΙ. ταῦτ' οὐ πλακοῦς δῆτ' ἐστὶν ἀνθρώποις γλυκύς;
ΛΑ. κατάχει σὺ παῖ τοὔλαιον. ἐν τῷ χαλκίῳ
ἐνορῶ γέροντα δειλίας φευξούμενον.
ΔΙ. κατάχει σὺ τὸ μέλι. κἀνθάδ' ἔνδηλος γέρων
κλάειν κελεύων Λάμαχον τὸν Γοργάσου.
ΛΑ. φέρε δεῦρο, παῖ, θώρακα πολεμιστήριον.
ΔΙ. ἔξαιρε παῖ θώρακα κἀμοὶ τὸν χόα.
ΛΑ. ἐν τῷδε πρὸς τοὺς πολεμίους θωρήξομαι.
ΔΙ. ἐν τῷδε πρὸς τοὺς συμπότας θωρήξομαι.
ΛΑ. τὰ στρώματ' ὦ παῖ δῆσον ἐκ τῆς ἀσπίδος.
ΔΙ. τὸ δεῖπνον ὦ παῖ δῆσον ἐκ τῆς κιστίδος.
ΛΑ. ἐγὼ δ' ἐμαυτῷ τὸν γύλιον οἴσω λαβών.
ΔΙ. ἐγὼ δὲ θοἰμάτιον λαβὼν ἐξέρχομαι.
ΛΑ. τὴν ἀσπίδ' αἴρου καὶ βάδιζ' ὦ παῖ λαβών.
νίφει. βαβαιάξ· χειμέρια τὰ πράγματα.
ΔΙ. αἴρου τὸ δεῖπνον· συμποτικὰ τὰ πράγματα.

ADNOTATIO CRITICA

1040 *τυρόνωτον* vulgo: *γυρόνωτον* scripsi e Plutarch. Mor. 853 c praeeunte Meinekio in adn. cr. || 1045 *εὔδηλος* vulgo || 1057 versus ut videtur mutilus, ex duobus concinnatus qui duobus praecedentibus Lamachi respondebant, cum tota hac scena versus versui accuratissime respondeat

ΠΑΡΑΒΑΣΙΣ ΧΟΡΟΥ ΕΤΕΡΑ

ἴτε δὴ χαίροντες ἐπὶ στρατιάν.
ὡς ἀνομοίαν ἔρχεσθον ὁδόν·
τῷ μὲν πίνειν στεφανωσαμένῳ,
σοὶ δὲ ῥιγῶν καὶ προφυλάττειν.
Ἀντίμαχον τὸν Ψακάδος τὸν μέλεον τῶν μελέων ποιητήν,
ὡς μὲν ἁπλῷ λόγῳ, κακῶς ἐξολέσειεν ὁ Ζεύς·
ὅς γ' ἐμὲ τὸν τλήμονα λήναια χορηγῶν ἀπέλυσ' ἄδειπνον.
ὃν ἔτ' ἐπίδοιμι τευθίδος
δεόμενον, ἡ δ' ὠπτημένη
σίζουσα πάραλος ἐπὶ τραπέζῃ κειμένῃ
ὀκέλλοι· κᾆτα μέλλοντος λαβεῖν αὐτοῦ κύων
ἁρπάσασα φεύγοι.
τοῦτο μὲν αὐτῷ κακὸν ἕν· κᾆθ' ἕτερον νυκτερινὸν γένοιτο.
ἠπιαλῶν γὰρ οἴκαδ' ἐξ ἱππασίας βαδίζων,
εἶτα κατάξειέ τις αὐτοῦ μεθύων τὴν κεφαλὴν Ὀρέστης
μαινόμενος· ὁ δὲ λίθον λαβεῖν
βουλόμενος ἐν σκότῳ λάβοι
τῇ χειρὶ πέλεθον ἀρτίως κεχεσμένον·
ἐπᾴξειεν δ' ἔχων τὸν μάρμαρον, κᾆπειθ' ἁμαρ-
τὼν βάλοι Κρατῖνον.

1062 ad 1069 = 1070 ad 1077

ADNOTATIO CRITICA

1059 *ἀνομοίαν δ'* Mein. in adn. cr. || 1060 intercidisse aliquid suspicatur Meinekius, e. c. *παίζειν τ' ἔσται*, ut sit dativis *τῷ μέν, σοὶ δέ*, unde pendeant || 1062 *τὸν ξυγγραφῆ τὸν* (*τῶν* Rav.) *μελέων* (*τὸν*) *ποιητὴν* edd. vett.: correxit Elmsleius qui vocem *ξυγγραφῆ* ex glossemate in textum irrepsisse vidit: *τὸν ξυρίαν* 'hominem ad cutem rasum' lusit Meinekius || 1064 *ἀπέκλεισε δειπνῶν* Rav., unde Elmsleius *ἀπέκλεισ' ἄδειπνον* || 1067 *πάραλος* vulgo, quod non *παραθαλασσία* sed *παρὰ τοὺς ἅλας κειμένη* significet necesse est, unde *παρ' ἁλός* Thierschius: *παρ' ἁλὸς* dicitur loligo, ut recens capta eoque delicatior; *λιπαρά τ'* suspicatur Hamakerus, cui Mein. in adn. ita assentitur ut malit *λιπαρός* || *κειμένη* vulgo, cuius verbi notio male convenit *ὀκέλλοι*, itaque *τραπέζῃ κειμένῃ* 'mensa extensa' sive ad dapes recipiendas proposita cum Thierschio recepi || pro *ὀκέλλοι* malit Meinekius *εἰσέλθοι* obsecutus Hamakero || 1076 *μάρμαρον* vulgo; *βόρβορον* cum Hermanno Meinekius: cfr. Vesp. 259

ΘΕ. ὦ δμῶες οἳ κατ' οἶκόν ἐστε Λαμάχου,
ὕδωρ ὕδωρ ἐν χυτριδίῳ θερμαίνετε·
ὀθόνια, κηρωτὴν παρασκευάζετε,
ἔρι' οἰσυπηρά, λαμπάδιον περὶ τὸ σφυρόν.
ἀνὴρ τέτρωται χάρακι διαπηδῶν τάφρον,
καὶ τὸ σφυρὸν παλίνορρον ἐξεκόκκισεν,
καὶ τῆς κεφαλῆς κατέαγε περὶ λίθον πεσών,
καὶ γοργόν' ἐξήγειρεν ἐκ τῆς ἀσπίδος.
πτίλον δὲ τὸ μέγα κομπολακύθου πεσὸν
πρὸς ταῖς πέτραισι, δεινὸν ἐξηύδα μέλος
'ὦ κλεινὸν ὄμμα νῦν πανύστατόν σ' ἰδὼν
λείπω φάος τόδ', οὐκέτ' οὐδέν εἰμ' ἐγώ.'
[τοσαῦτα λέξας εἰς ὑδρορρόαν πεσὼν
ἀνίσταταί τε καὶ ξυναντᾷ δραπέταις
λῃστὰς ἐλαύνων καὶ κατασπέρχων δορί.]
ὁδὶ δὲ καὐτός· ἀλλ' ἄνοιγε τὴν θύραν.
ΛΑ. ἀτταταῖ ἀτταταῖ
στυγερὰ τάδε γε κρυερὰ πάθεα.
τάλας ἐγὼ
διόλλυμαι δορὸς ὑπὸ πολεμίου τυπείς.
ἐκεῖνο δ' αἰακτὸν ἂν γένοιτο,
Δικαιόπολις εἴ μ' ἴδοι τετρωμένον
κᾆτ' ἐγχάνοι ταῖς ἐμαῖς τύχαισιν.
ΔΙ. ἀτταταῖ ἀτταταῖ
. . . .
. . .
φιλήσατόν με μαλθακῶς ὦ χρυσίω,
. . . .
ΛΑ. ὦ συμφορὰ τάλαινα τῶν ἐμῶν κακῶν,

ADNOTATIO CRITICA

1079 χυτρίῳ libri: correxit Dawesius *Misc. Crit.* p. 371 coll. Ach. 415, Pac. 190, Eccl. 620 || 1085—1092 eiecit Meinekius propter multas causas suspectos: tres postremos uncis inclusi praeeuntibus Helbigio Muellero Ribbeckio || 1089 φάος γε τοὐμόν· οὐκέτ' εἴμ' vulgo: correxit Cobetus Nov. Lect. p. 59: λείπω φάος ποθεινὸν suspicatur Dindorfius || 1098 οἰμωκτὸν post αἰακτὸν codicum glossemate infertum eiecit Porsonus || 1099 ἂν μ' ἴδοι vulgo || 1100 κᾆτ' ἐγχανεῖται D. cum Rav.

ΔΙ. τὸν γὰρ χόα πρῶτος ἐκπέπωκα.
ΛΑ. ἰὼ ἰὼ τραυμάτων ἐπωδύνων.
ΔΙ. ἰὴ ἰὴ χαῖρε Λαμαχίππιον.
ΛΑ. στυγερὸς ἐγώ. ΔΙ. τί με σὺ κυνεῖς;
ΛΑ. μογερὸς ἐγώ. ΔΙ. τί με σὺ δάκνεις;
ΛΑ. τάλας ἐγὼ ξυμβολῆς βαρείας.
ΔΙ. τοῖς χουσὶ τίς ξυμβολάς σ' ἔπραττεν;
ΛΑ. ἰὼ ἰὼ παιὰν ἰὼ παιὰν ἰώ.
ΔΙ. ἀλλ' οὐχὶ νυνὶ τήμερον παιώνια.
ΛΑ. θύραζέ μ' ἐξενέγκατ' ἐς τοῦ Πιττάλου
παιωνίαισι χερσίν.
ΔΙ. ὡς τοὺς κριτάς μ' ἐκφέρετε· ποῦ 'στιν ὁ βασιλεύς;
ἀπόδοτέ μοι τὸν ἀσκόν.
ΛΑ. λόγχη τις ἐμπέπηγέ μοι δι' ὀστέων ὀδυρτά.
ΔΙ. ὁρᾶτε τουτονὶ κενόν. τήνελλα καλλίνικος.
ΧΟ. τήνελλα δῆτ', εἴπερ κρατεῖς γ', ὦ πρέσβυ, καλλίνικος.
ΔΙ. καὶ πρός γ' ἄκρατον ἐγχέας ἄμυστιν ἐξέλαψα.
ΧΟ. τήνελλά νυν ὦ γεννάδα· χώρει λαβὼν τὸν ἀσκόν.
ΔΙ. ἕπεσθέ νυν ᾄδοντες ὦ τήνελλα καλλίνικος.
ΧΟ. ἀλλ' ἑψόμεσθα σὴν χάριν
τήνελλα καλλίνικον ᾄδοντες σὲ καὶ τὸν ἀσκόν.

ADNOTATIO CRITICA

1110, 1111 vulgo sic leguntur ΛΑ. *στυγερὸς ἐγώ.* ΔΙ. *μογερὸς ἐγώ.* ΛΑ. *τί με σὺ κυνεῖς;* ΔΙ. *τί με σὺ δάκνεις;* ordinem invertit Bergkius certissima emendatione: *τί με σὺ κυνεῖς κ.τ.λ.* dicit Dicaeopolis meretricibus osculis hominis os vellicantibus || 1112 *τῆς ἐν μάχῃ* post *ἐγὼ* addunt codices, delevit Meinekius praeeunte Dindorfio || 1113 vulgo legitur *τοῖς χουσὶ γάρ τις ξυμβολὰς ἐπράττετο*: correxit Bergkius || 1116 *ἐς τοῦ Πιττάλου* Rav.: expectes aut *ἐς Πιττάλου* ut Nub. 921 *ἐς κιθαριστοῦ*; Vesp. 1245 *ἐς Φιλοκτήμονος*; Eq. 360 *ἐν Κρατίνου*; Pac. 1102 *ἐξ Αἰσχυνάδου*, aut *ἐς τὰ Πιττάλου* quod legitur Vesp. 1408; sed exempla articuli in huiusmodi formulis usurpati congessit Lobeckius ad Phrynichum p. 100: frustra igitur *ὡς τοὺς Πιττάλου* coniecit Elmsleius || 1122 *εἴπερ κρατεῖς γ'* 'siquidem victor es' reposuit Blaydesius probatus Meinekio, Ribbeckio: vulgo *εἴπερ καλεῖς γ'*.

Metrorum discriptio in Acharnensibus

I πρόλογος

1 ad 194 trimetri iambici exceptis 60 qui nullo metro est et 116 monom. iamb. hypercatal.

II πάροδος

195 ad 203 (στροφή) = 204 ad 212[1] (ἀντιστροφή)
- 1—4 tetram. troch. catal.
- 5, 6 terni dimetri cretici, sive hexametri paeonici
- 7 pentameter creticus (Rossbach. *Metr.* p. 545)
- 8, 9 bini dimetri cretici

213 ad 215 (στροφή) = 217 ad 219 (ἀντιστροφή)
tetram. troch. catal.

216, 220 extra versum positi

221 ad 237 trimetri iambici praeter 233 monom. iamb. hypercat.

238 ad 245 carmen phallicum
- 1, 4 dimetri iambici acatal.
- 2, 3 tetram. iamb. acatal.
- 5 monometer iambicus
- 6—8 trimet. iamb.

246, 247 trochaici dimetri[2]

248, 249 cretici dimetri[3]

250 ad 261 (στροφή) = 294 ad 305 (ἀντιστροφή)
- 1, 3, 7, 9 troch. tetram. catal.
- 2 pentameter anapaesticus[4] (Rossbach. *l. l.* p. 549)
- 4, 5, 6 bini dimetri paeonici
- 8 pentameter paeonicus (Rossbach. *l. l.* p. 545)
- 10—12 bini dimetri cretici

262 ad 293 trochaici tetrametri catalectici

[1] deest paeonicus in v. 211

[2] eodem modo a trochaeis ad creticos transitur Lysistr. vv. 777, 778

[3] si cum libris παῖε παῖε legas, v. 248 erit ditrochaeus + choriambus

[4] eodem metro utitur Av. 440 παραλειπομένην ὑπ' ἐμῆς φρενὸς ἀξυνέτου

III ἐπεισόδιον α'

306 ad 316 : 322 ad 340 iamb. trimetr.

317 ad 321 (*στροφή*) = 341 ad 345 (*ἀντιστροφή*)

1—3 systema dochmiacum [5]

- trim. ⏑ – – ⏑ – | ⏑ – – ⏑ – | ⏑ – – ⏑ –
- dim. ⏑ ⏖ – ⏑ ⏖ | ⏑ ⏖ – ⏑ –
- dim. ⏑ ⏖ ⏖ ⏑ ⏖ | ⏑ ⏖ – ⏑ –

4, 5 iamb. trim.

346 ad 441 trim. iamb. exceptis 357 dimetr. et 360 monometr.

442 ad 447 dimetri dochmiaci [5] interiectis duo iamb: trim.

448 ad 516 iamb. trim.

517 ad 522 dimetri dochmiaci, 520 monom. dochm. + dim. iamb.

523 ad 576 senarii iambici

IV (παράβασις χόρου πρώτη)

577, 578 anapaestici tetram. catal. (*commatii loco*)

579 ad 609 anapaestici tetram. catal. (*parabasis proprie dicta*)

610 ad 614 systema anapaest. dimetr. (*πνῖγος* sive *μακρόν*)

615 ad 620 (*ᾠδή*) = 637 ad 642 (*ἀντῳδή*)

1 creticus + quattuor paeonici + creticus, sive hexam. cret.

2 quattuor dimetri paeonici, sive octameter creticus

3, 4 bini dimetri paeonici, sive tetrametri cretici

5 tres dimetri cretici, sive hexameter creticus

6 trimeter paeonicus sive creticus

621 ad 636 (*ἐπίρρημα*) = 643 ad 658 (*ἀντεπίρρημα*) troch. tetram. catal.

V ἐπεισόδιον β'

659 ad 758 iambici trimetri exceptis 675 et 718

VI χορικὸν α'

759 ad 764 = 765 ad 770 = 771 ad 776 = 777 ad 782 strophe [6] quater deinceps repetita : totum carmen non a toto simul choro recitatur sed singula quattuor cola ab aliis canuntur :

1, 2 tetram. iamb. catal.

3—5 dim. iamb. acatal.

6 prosodiacus logaoedicus catal. ⏒ ⏑́ ⏑ ⏑ – ⏒ [7]

[5] rarus in comoedia huius metri usus. Exempla apud Aristophanem habes, Ach. 517—522, Nub. 1076—7, Vesp. 719, 723, 866, 885, Aves 223, 226, 228

[6] arses in huiusmodi melicis systematis in duas syllabas breves solvi possunt sed anapaesto cyclico nusquam locus est, quapropter vulgata lectio *ἀεὶ* corrupta est v. 772 : cf. Rossbach. *l. l.* p. 207 sqq.

[7] conf. Pac. 901, 985 : Rossbach. *Metr.* p. 494, Hermann. *Elem. d. m.* 555 : Dindorfius glyconeos esse censet

VII ἐπεισόδιον γʹ

783 ad 850 senarii iambici

851 ad 864 (*στροφή*) = 865 ad 878 (*ἀντιστροφή*)

utraque cantici pars continet terna systemata quae constant e ternis dimetris iamb. acatal., quibus inserti sunt singuli monometri iamb.: inter alterum et tertium systema utriusque partis praeterea bini dimetri catalectici leguntur[8]

879 ad 897 senarii iambici

VIII χορικὸν βʹ

898 ad 910 (*στροφή*) = 911 ad 923 (*ἀντιστροφή*)

1 tres dimetri paeonici sive creticus hexameter

2 pentameter paeonicus sive creticus (Rossbach. *l. l.* 545)

3 tres dimetri paeonici

4—12 bini dimetri paeonici sive tetrametri cretici

13 tetrameter trochaicus catalecticus[9]

IX ἐπεισόδιον δʹ

924 ad 931 : 940 ad 958 senarii iambici

932 ad 939 (*στροφή*) = 959 ad 966 (*ἀντιστροφή*)

duo systemata ternorum versuum iambicorum, quorum bini sunt dimetri acatal., unus catal., quae duobus tetram. iamb. catal. separantur[10]

967 ad 1057 trimetri iambici

X (παράβασις χοροῦ ἑτέρα)

1058 ad 1061 (*κομμάτιον*)

anapaestici dimetri

1062 ad 1069 (*στροφή*) = 1070 ad 1077 (*ἀντιστροφή*)

1, 3 choriambici trim. + pherecrateus[11]

∠ ⏑ ⏑ – ∠ ⏑ ⏑ – ∠ ⏑ ⏑ – | ∠ ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏓

2 priapeius prior sive choriamb. tetram. catal.[12]

∠ ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑ – | ∠ ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏒

[8] Rossbach. *l. l.* p. 208

[9] simili modo paeonicis additur tetram. troch. catal. Vesp. 1283: conf. Herm. *El. d. m.* p. 509, Rossbach. *l. l.* pp. 545, 548

[10] Rossbach. *l. l.* p. 208

[11] Rossbach. *l. l.* p. 498 sq., 493

[12] Rossbach. *l. l.* p. 503: Herm. *El. d. m.* p. 584; Hephaestion. pp. 52, 101

4, 5 iamb. dim. acatal.

6 iamb. trim.

7, 8 basim iambicam sequuntur tres dipodiae iambicae; pro quartae dipodiae pede priore syllaba *τρίσημος* est: finem facit dipodia iambica catalectica[13]

⏑ ∠, – ∠ ⏑ – ¦ ⏑ ∠ ⏑ – ⏑ ∠ ⏑ – | ∠ ⏑ – ⏑ ∠ –

XI ἔξοδος

1078 ad 1093 senarii iambici

1094 ad 1118 strophe iambica[14]

(α′) ∠ ⏑ – ∠ ⏑ – creticus — 1094 ad 1100 = 1101 ad 1107

⏑ ⏖́ ⏑ ⏖́ | ⏑ ⏖́ ⏑ ⏖ iamb. dim. acatal.

⏑ ∠ ⏑ – iamb. monom. acatal.

⏑ ∠ ⏑ – | ⏑ ∠́⏑ ⏑ ∠́⏑ ⏑ ∠ ⏑ – iamb. trim. acatal.

⏑ ∠ ⏑ – – ¦ ⏑ ∠ ⏑ – ⏑ – penthem. iambicum et tripodia iambica

⏑ ∠ ⏑ ⏖́ | ⏑ ∠ ⏑ – | ⏑ – ⏑ ⏓ iamb. trim.

– ∠ ⏑ – | – ⏑ – ⏑ – ⏓

(β′) ⏑ – ⏑ – – | ⏑ – ⏑ – ⏑ ⏓ i. q. versus 1098 — 1108 = 1109

(γ′) ⏑ ⏖́ ⏑ – | ⏑ ⏖́ ⏑ – iamb. dim. acat. — 1110 = 1111

(δ′) ⏑ ∠ ⏑ – – | ⏑ ∠ ⏑ – ⏑ iamb. — 1112 = 1113

(ε′) ⏒ ∠ ⏑ – | ⏒ ∠ ⏑ – | ⏑ ∠ ⏑ ⏓ iamb. trim. — 1114 = 1115

(ζ′) ⏒ ∠ ⏑ – | ⏒ ⏖́ ⏑ – | ⏒ ⏖́ ⏑ – iamb. trim. — 1116, 7 = 1118, 9

⏑ ∠́⏑ ⏑ – | ⏑ – ⏓ iamb. dim. catal.

1120 ad 1127 iamb. tetrametri catalectici, 1126 dimeter acat.

[13] Dindorfio videtur versus ex tribus ordinibus compositus, baccheo cum cretico, iambico dimetro, ithyphallico: cui obloquitur Richterus Prolegom. Pac. p. 50

[14] Rossbach. *l. l.* p. 266

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΙΠΠΗΣ

CANTABRIGIAE FORMIS ACADEMICIS EXCUDEBAT C. J. CLAY, A.M.

ARGUMENTUM FABULAE

1—216 (πρόλογος). COMOEDIA hac exagitaturus Cleonem poeta inducit duo servos Demi cuiusdam, senis difficilis et morosi, graviter querentes de tristi servitute quam serviunt ex quo herus suus Paphlagonem in familiam induxerat. (Sub personis autem querentium servorum latent Demosthenes et Nicias; itaque huic timida et religiosa indoles, illi levitas et incuria quaedam tribuitur: sub persona Demi populus ipse Atheniensis latet: Paphlagonis autem nomine Cleon significatur.) Novos iste servos brevi domini gratiam sibi conciliat ceterosque servos ita vexare calumniis coepit ut quo se vertant nesciant. Deliberant igitur quid optimum sit factu. Fugam arripere ob custodiam Cleonis omnia suspicantis non licet: iccirco alia via rem aggrediuntur: et primum spectatoribus ingenium ac mores Paphlagonis alter eorum recitat, quibus iste adulationibus et blanditiis heri favorem captaverit, ut cibos a ceteris coctos tamquam sua manu paratos ei apponat, ut vaticiniis et oraculis fictis, omni denique praestigiarum et offuciarum genere, os seni subleverit. 'Praeterea nobis calumnias' ait 'intentat; vapulamus nisi eius avaritiae pecuniam gratificamur: hoc non amplius ferendum.' 'Moriamur' ait alter 'taurino sanguine epoto.' 'Immo merum bibamus, nihil enim utilius ad bona consilia ineunda.' Assentitur ille et clam vinum dormiente Paphlagone surreptum affert. Exhaustis aliquot poculis oracula, quibus iste maxime fidit, ut proferat, iterum introire Niciam iubet Demosthenes. Inspectis autem et lectis tabulis, oraculum deprehenditur de Cleonis interitu et de successione peioris cuiusdam et turpioris, nempe farciminum venditoris qui alio nomine dicebatur Agoracritus. Mirantibus cummaxime ambobus quisnam foret ille commodum intervenit ipse ἀλλαντοπώλης, quem prior servus, dum alter in domum abiit tamquam intervisurus quid agat Paphlago, comiter adlocutus quid rei sit docet spemque facit consequendi imperii, partim quod ipse vir malus et audax esset (nam tales digni imperio tunc habebantur), partim quod oraculum reipublicae administrationem ei deferret. Ei rei ut fidem maiorem faciat, oraculum ex tabula recitat et quibus eum moribus praeditum esse velit lepide perstringit. Praeterea equitatûs suamque ipsius operam pollicetur.

216—457 (ἐπεισόδιον α′); 229—236 (πάροδος). Interim e crapuloso somno expergefactus Paphlago, cum servorum furtum animadvertisset, celeriter procurrit et tamquam coniuratis et seditiosis extrema mala comminatur. Fugiente isiciario, chorus equitum accedit et animum illi ad opprimendum hominem adicit. Qui mox confirmatus Paphlagonem, frustra auxilium iudicum implorantem, verberibus multat. Cum vero multis querellis et magno clamore sublato Paphlago se defenderet equitatumque accusaret, allantopola suum quoque clamorem contra attollit. Exoritur gravis contentio felle acerbissimisque salibus plena, dum mutuis criminibus et calumniis verbisque ex sua uterque arte petitis se invicem proscindunt. Chorus turbulenti hominis audaciam et peculatum execratus, fartorem incitat ut impudentem coriarium nequitia sua et inverecundia devincat, nam isto tantum modo ad incitas hominem redigi posse. Qua voce incitatus isiciarius primum Paphlagoni, qui tarditatem linguae et ruditatem ei obiciebat, opponit ipsius loquacitatem et clamores. Deinde alterius vitia inesse sibi fingit et salse hominem reprehendit. Tum uterque alteri verbis ex sua arte petitis necem interminatur. Qua re animadversa chorus isiciarium admiratur, cum fieri non posse existimâsset, ut summa Cleonis dicacitas a quoquam superaretur. Hac oratione equitum denuo confirmatus Cleonem acriter invadit isiciarius, et alia multa crimina flagitia homini obicit. Tandem Cleo, qui nemini impudentia se cessurum affirmat, ‘ego vos omnes’ inquit ‘ne flocci quidem facio, dum senatus vivit populusque insanit.’ Exemplis e iuventute allatis fartor astutiam suam demonstrat, ut videat Cleon, quanto et quali cum viro sibi res sit. Quod non ferens Cleo minari incipit. Chorus et fartor hanc vaniloquentiam rident, Cleonemque verberant. Proditionis, coniurationis corruptionisque crimina ei obiciuntur. Tandem Cleo gravi ira percitus ad senatum se proripit, adversarios indicaturus, quem celeriter subsequitur fartor relictis in scena intestinis et cultro, ut se suosque contra hominis calumnias defendat.

458—569 (παράβασις πρώτη). Illis digressis chorus primum Agoracrito abeunti prospera omnia precatur (457—461 κομμάτιον); deinde in parabasi exponit, poetae nomine, cur non ipse chorum sibi a chorego posceret et in scenam prodiret, cuius rei causa esset partim ingratus Atheniensium erga comicos suos animus, Magnetem Cratinum et Cratetem; partim quod periculosae plenum opus esset aleae, neque enim nisi post assiduum usum remorum navitam aptum esse ad clavum tenendum itaque sero se ad id accingi;

sperare autem fore ut praemio accepto omnium iam ore plausuque celebretur. Deinde in ode (510—523) et antode (540—553) Neptunum ac Pallada pro felici successu invocat: in epirrhemate (524—539) autem res ac virtutes maiorum extollit et his suae aetatis hominum vitia opponit, et semet ipsi laudant quod cum fidelem patriae operam navarent, tamen praemia non poscerent. ut ceteri duces qui pugnaturos se negent nisi publice in prytaneo alantur. Partem huius laudis in antepirrhemate (554—569) facete in equos suos conferunt, qui navibus onerariis impositi atque in Corinthiorum terram transvecti fortissime se gesserant.

570—640 (*ἐπεισόδιον β'*). Reversus ex senatu allantopola rem illic contra Cleonis accusationem prospere gestam equitibus exponit et orationem a se habitam recitat: frustra Cleonem de coniuratione malignisque consiliis ad senatum retulisse: ipsum enim, nulla usum defensione, alta voce clamasse 'nunquam ego *ἀφύας* minore pretio venales vidi, ut censeam pro hac re magnas diis habendas esse gratias.' Ibi senatum gulae maiore quam reipublicae ratione habita tantum ex isto nuntio gaudium percepisse, ut omissis Cleonis argumentis omnes ad fartorem se converterint. Frustra Cleonem senatus favorem denuo sibi conciliare studuisse de pacis conditionibus se relaturum vociferantem. Omnes ei succensere: 'quid nunc de pace acturos? cum Lacones forsan audivissent *ἀφύας* tam vili pretio Athenis esse et tantae fortunae cupere fieri participes:' Cleonem senatu eiectum: se interim coriandrum inter senatores gratis divisisse, quo condimento ad pisces uterentur: eosque a suis partibus stare. 641—648. Perorantem chorus plausu excipit brevi cantico.

649—710 (*ἐπεισόδιον τρίτον*). Ecce furens ira adest et ipse Cleo, qui adversario suo graves minas ingerit sed salse ab eodem eluditur. Paulo post uterque ad Demum provocat. Exit domo Demus, senex morosus, cuius iudicio dirimenda causa permittitur, et in Pnycem sollemne comitium adscenditur invito fartore, qui in quovis alio loco causam dicere mavult quam in hac rupe, quia senex domi ille quidem longe callidissimus in concione semper delirare solet.

Chorus (711—716) fartorem ut circumspectus sit monet.

717—914 (*ἐπεισόδιον τέταρτον*). Iactitante ibi Cleone sua in rempublicam beneficia et merita respondet isiciarius non esse viri liberalis aliis eripere quod alteri largiatur. Simul obicit Cleoni furta et rapinas perturbatam pacem et alia scelera. 'O si populus' exclamat 'in agro frumentum recens gustaret, profecto qualis tu vir

sis intelligeret!' 'Verum ipse Themistocles urbi non magis profuit quam ego.' 'Tene Themistoclis similem? Dii boni! ille nostram urbem amplificavit, cenam nostram novis dapibus auxit: tu alia omnia facis; tibimet ipsi scilicet deceptis sociis divitias parasti.' Quibus verbis motus Demus mali quid de Cleone suspicari incipit, quam suspicionem auget fartor seditionis hominem arguens quod clipeis et armis apud Pylum captis deorumque in templis suspensis ansas reliquisset, ut facili negotio ab ipso sociisque res novas molientibus occupari possent. Senex iam timere: frustra Cleo vociferatur se herum ab inimicorum impetu et turbis defendere; cui fartor bona eum civium compilasse turbata scilicet civitate sicut aqua ab iis qui anguillas captant. Quibus omnibus Demus tamquam conscius adsentitur et Paphlagonem detestatur. Ille adversario trierarchiam comminatur: sed chorus silentium ei mandat. Iam res eo usque procedit ut Demus collaudato fartori annulum, muneris insigne, Cleoni ademptum tradat. Verum apparet Cleonem turpi fraude annulum mutasse. Iratus Demus confestim graviter in scelestum animadversurus erat, nisi Cleon supplex rogasset, ut prius oracula audiat quibus auctoritatem suam tueatur. Idipsum effecturum se promittit Allantopola. Ceterum horum oraculorum auctores erant Bacis qui pro Cleone, Glanis qui pro isiciario faciebat. Interim dum ambo oracula efferunt chorus brevi cantico (913—936) in Cleonem invehitur, cui interitum devovent quemque a pueris iam maligno indocilique ingenio fuisse increpant.

937—1048 (*ἐπεισόδιον πέμπτον*). Adlatis oraculis fit certamen: prior suum recitat Cleo, posterior isiciarius; sed ea ita comparata sunt ut facile intelligeretur Cleonem imperio summovendum et in locum eius isiciarium subrogandum. Cum ergo et hac via nihil profecisset Paphlago ad ultimum remedium confugit ac Demum inescare constituit. Quod idem etiam Allantopola attemptat.

1049—1088. Digressis ambobus facetissimum habetur colloquium inter chorum et Demum, qui ita se defendit ut neget se nimis facile decipi et inescari blanditiis rhetorum et demagogis aurem nimis facilem praebere: contraque fures istos aerarii satis se cautum esse, quos male parta vomere rursus cogat. (Ceterum in hac faceta defensione notandum est captare poetam benevolentiam spectatorum et cavere ne quae Demus adhuc ediderit stultitiae documenta secus interpretentur.)

1089—1200 (*ἐπεισόδιον ἕκτον*). Mox reversi in scenam Cleo et isiciarius, propositis utrimque dapibus, certatim plebis favorem

mercari conantur in quo turpi aucupio cum neuter alteri cedat, tandem allantopola Demum hortatur ut utriusque cistas cibarias patefaciat, et cuius vacuam deprehenderit, eum probum et benevolum; cuius vero plenam, eum pro peculatore et hoste reipublicae habeat. Dictum factum; vacua isiciari, plena autem Paphlagonis cista invenitur deliciis omnis generis quarum exiguam partem Demo dedisset. Confestim Demus eum gradu deicit. 'Liceat modo explorare' exclamat Paphlagon 'num oraculum, quod me pulsum iri portenderit, in istum quadret.' Inquirit itaque in fartoris natales, vivendique et quaestus faciendi rationem. Luce clariora cuncta: fartor hicce est idem quem Apollo designaverat. Quiritans gemensque Cleo, deposita corona, imperium fartori tradere cogitur. Demus se isiciario, qui nunc demum Agoracrito sibi nomen esse profitetur, officiose commendat: quo senem domum secum abducente chorus (v. 1201—1240: *παράβασις δευτέρα*) laudatis equitibus in sceleratos quosdam et flagitiosos ut Ariphradem, Arignoti fratrem, et Cleonymum invehitur, itemque Hyperbolum facete sub persona triremium insectatur.

1241—1329 (*ἔξοδος*). Interim senem Demum, recoctum iam et in iuvenem transformatum, ad equitum chorum reducit Agoracritus atque ob eam rem tam laetam dies festos celebrari iubet. Sordibus purgatus novaque indutus veste antiquom Miltiadis et Aristidis habitum refert, non iam bellum sed pacem amplexus. Chorus gaudio exultans Pindaricis verbis civitati Demoque gratulatur. Explicat denuo Agoracritus veterem illius caecitatem et stultitiam qui se rhetorum aliorumque *πονηροῦ κόμματος* hominum praestigiis decipi et ludibrio haberi passus sit. Cuius stultitiae Demum adeo pudet, ut eiectis malevolis rempublicam denuo ordinandam censeat, ut pax et antiqua felicitas restituatur. Quod ut fiat, Agoracritus inducias sub mulierum forma Demo offert: quas apud Cleonem prius latitasse, nunc vero in lucem redditas affirmat. Hisce plebs ad se receptis, Agoracrito summam rerum committit, Cleonem vero cum farciminibus et intestinis ad portas urbis negotiatum amandat.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ*

ΟΙΚΕΤΗΣ Α

ΟΙΚΕΤΗΣ Β

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ *οὗ ὄνομα* ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ

ΠΑΦΛΑΓΩΝ

ΧΟΡΟΣ ΙΠΠΕΩΝ

ΔΗΜΟΣ

Ὑπόθεσις

Τὸ *δρᾶμα τῶν Ἱππέων ποιεῖται εἰς* Κλέωνα *τὸν τῶν Ἀθηναίων δημαγωγόν. ὑπόκειται δὲ ὡς* Παφλαγὼν *νεώνητος δουλεύων τῷ Δήμῳ καὶ προαγόμενος παρ' αὐτῷ περιττότερον. ἐπιτιθεμένων δὲ αὐτῷ δυοῖν τοῖν ὁμοδούλοιν καὶ κατά τινα λόγια πονηρίᾳ διάσημον ἀλλαντοπώλην Ἀγοράκριτον ἐπαγόντοιν, ὡς ἐπιτροπεύσῃ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, αὐτοὶ οἱ Ἀθηναίων Ἱππεῖς συλλαβόντες ἐν χοροῦ σχήματι παραφαίνονται· ὑφ' ὧν προπηλακιζόμενος ὁ* Κλέων *ἀγανακτεῖ, καὶ διενεχθεὶς ἱκανῶς περὶ τοῦ ἀνώτερος εἶναι τῶν ἐναντιουμένων, σφᾶς ὡς συνομωμοκότας κατὰ τῆς πόλεως (διαβαλὼν) πρὸς τὴν βουλὴν ἵεται· διώξαντος δὲ καὶ τοῦ ἀλλαντοπώλου κατὰ πόδας, οἱ Ἱππεῖς περί τε τοῦ ποιητοῦ τινα καὶ τῶν προγόνων, ἔτι δὲ καὶ τῶν συγκινδυνευόντων σφίσιν ἐπὶ ταῖς μάχαις ἵππων, πρὸς τοὺς πολίτας ἀδροτέρως διαλέγονται. ὁ δὲ ἀλλαντοπώλης περιγεγενημένος ἐν βουλῇ μάλα γελοίως τοῦ* Κλέωνος *καὶ λοιδορούμενος αὖθις αὐτῷ προσέρχεται· ἐκκαλεσαμένου δὲ τοῦ* Κλέωνος *τὸν Δῆμον, προσελθὼν οὗτος διαφερομένων ἀκροᾶται. λόγων δὲ πολλῶν γενομένων κατὰ τοῦ* Κλέωνος, *τοῦ Ἀγορακρίτου μάλ' ἐντέχνως τοῖς ἐπινοήμασι καὶ ταῖς θωπείαις καὶ προσέτι ταῖς ἐκ τῶν λογίων ὑπερβολαῖς κρατοῦντος κατὰ μικρὸν τοῖς λόγοις ὁ Δῆμος συνεφέλκεται. δείσαντος δὲ τοῦ* Κλέωνος *κἀπὶ τὸ ψωμίζειν τὸν Δῆμον ὁρμήσαντος, ἀντιψωμίζειν ἅτερος ἐγχειρεῖ. καὶ τέλος τοῦ Δήμου τὴν ἑκατέρου κίστην συνέντος, εἶτα τῆς μὲν κενῆς τῆς δὲ τοῦ* Κλέωνος *μεστῆς εὑρεθείσης, ἐλεγχθεὶς αὐτὸς ὡς περιφανῶς τὰ τοῦ Δήμου κλέπτων, εἴκει θατέρῳ τῆς ἐπιτροπείας. μετὰ ταῦτα δὲ τοῦ ἀλλαντοπώλου τὸν Δῆμον ἀφεψήσαντος, εἶτα νεώτερον ἐξαυτῆς γεγονότα ἐς τοὐμφανὲς προάγοντος,* Κλέων *περικείμενος τὴν Ἀγορακρίτου σκευὴν ἐπὶ παραδειγματισμῷ διὰ μέσης πόλεως ἀλλαντοπωλῶν ἀνὰ μέρος, καὶ τῇ τέχνῃ χρησάμενος πέμπεται, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τῷ ἀλλαντοπώλῃ παραδίδοται. τὸ δὲ δρᾶμα τῶν ἄγαν καλῶς πεποιημένων.*

* Demosthenis Niciaeque nomina servis non a poeta imposita sed a grammaticis ficta hodie constat: eadem de causa Cleonis nomen Paphlagoni cedere debet.

Ἄλλως

ὁ σκοπὸς αὐτῷ πρὸς τὸ καθελεῖν Κλέωνα. οὗτος γὰρ βυρσοπώλης ὢν ἐκράτει τῶν Ἀθηναίων ἐκ προφάσεως τοιαύτης. Ἀθηναῖοι πόλιν Πύλον, λεγομένην Σφακτηρίαν, ἐπολιόρκουν διὰ Δημοσθένους στρατηγοῦ καὶ Νικίου· ὧν στρατηγῶν χρονισάντων ἐδυσχέραινον οἱ Ἀθηναῖοι. καὶ εἰς ἐκκλησίαν συνελθόντων αὐτῶν καὶ ἀδημονούντων Κλέων τις βυρσοπώλης ἀναστὰς ὑπέσχετο δεσμίους φέρειν τοὺς ὑπεναντίους εἴσω εἴκοσιν ἡμερῶν, εἰ στρατηγὸς αἱρεθείη· ὅπερ καὶ γέγονε. κατὰ τὰς ὑποσχέσεις οὖν ἐστρατήγει κυκῶν τὴν πόλιν. ἐφ' οἷς μὴ ἐνεγκὼν Ἀριστοφάνης καθίησι τὸ τῶν Ἱππέων δρᾶμα δι' αὑτοῦ, ἐπεὶ τῶν σκευοποιῶν οὐδεὶς ἐπλάσατο τὸ τοῦ Κλέωνος πρόσωπον διὰ φόβον. καὶ τὰ μὲν πρῶτα κύπτει φοβούμενος· εἶτα προφανεὶς αὐτὸς ἀνεδίδαξε τὸ δρᾶμα. ἔοικεν ὁ προλογίζων εἶναι Δημοσθένης, ὃς ἐκεκμήκει περὶ τὴν Πύλου πολιορκίαν, ἀφῃρέθη δὲ τὴν στρατηγίαν ὑπὸ Κλέωνος, ὑποσχομένου τότε τοῖς Ἀθηναίοις παραστήσασθαι τὴν Πύλον εἴσω εἴκοσιν ἡμερῶν· ὃ καὶ κατώρθωσε διὰ τὸ πλεῖστα τῆς ἁλώσεως προπεπονῆσθαι Δημοσθένει. ἔοικε δὲ ὡς ἐπὶ οἰκίας δεσποτικῆς ποιεῖσθαι τὸν λόγον. εἴη δ' ἂν δεσπότης ὁ Δῆμος, οἰκία ἡ πόλις. οἰκέται δὲ δύο τοῦ Δήμου προλογίζουσι κακῶς πάσχοντες ὑπὸ Κλέωνος. ὁ δὲ χορὸς ἐκ τῶν ἱππέων ἐστίν, οἳ καὶ ἐζημίωσαν τὸν Κλέωνα πέντε ταλάντοις ἐπὶ δωροδοκίᾳ ἁλόντα. λέγουσι δὲ τῶν οἰκετῶν τὸν μὲν εἶναι Δημοσθένην τὸν δὲ Νικίαν, ἵνα ὦσι δημηγόροι οἱ δύο. ἐδιδάχθη τὸ δρᾶμα ἐπὶ Στρατοκλέους ἄρχοντος δημοσίᾳ εἰς Λήναια δι' αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοφάνους. πρῶτος ἐνίκα, δεύτερος Κρατῖνος Σατύροις, τρίτος Ἀριστομένης Ὑλοφόροις. ἰστέον ὅτι εἰς τέτταρα μέρη διῄρητο ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, εἰς πεντακοσιομεδίμνους εἰς ἱππέας εἰς ζευγίτας καὶ εἰς θῆτας.

Ἀριστοφάνους Γραμματικοῦ

Παράγει τινὰ Κλέωνα τὸν καλούμενον
Παφλαγόνα κἄτι βυρσοπώλην πικρότατα
κατεσθίοντά πως τὰ κοινὰ χρήματα
καὶ παραλογισμῷ διαφέροντ' ἐρρωμένως
ἀλλαντοπώλην τιν' εὐθέως σκατοφάγον
πεισθέντ' ἐπιτίθεσθαι σὺν ἱππεῦσίν τισιν
ἐν τῷ χόρῳ παροῦσι τῇ τῶν πραγμάτων
ἀρχῇ, Κλέωνός τ' ἐν μέσῳ κατηγορεῖν.
ἐγένετο τοῦτ'· ἐξέπεσεν ὁ Κλέων παγκακῶς,
ὁ δὲ σκατοφάγος ἔτυχε προεδρίας καλῆς.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΙΠΠΗΣ

ΟΙΚΕΤΗΣ α΄. ΟΙΚΕΤΗΣ β΄.

ΟΙ.α΄. ἸΑΤΤΑΤΑΙΑΞ τῶν κακῶν, ἰατταταῖ.
κακῶς Παφλαγόνα τὸν νεώνητον κακὸν
αὐταῖσι βουλαῖς ἀπολέσειαν οἱ θεοί.
ἐξ οὗ γὰρ εἰσήρρησεν ἐς τὴν οἰκίαν,
πληγὰς ἀεὶ προστρίβεται τοῖς οἰκέταις.
ΟΙ.β΄. κάκιστα δῆθ᾽ οὗτός γε πρῶτος Παφλαγόνων
αὐταῖς διαβολαῖς. ΟΙ.α΄. ὦ κακόδαιμον πῶς ἔχεις;
ΟΙ.β΄. κακῶς καθάπερ σύ. ΟΙ.α΄. δεῦρο δὴ πρόσελθ᾽, ἵνα
ξυναυλίαν κλαύσωμεν Οὐλύμπου νόμον.
ΟΙ.α΄. καὶ β΄. μυμῦ μυμῦ μυμῦ μυμῦ μυμῦ μυμῦ.
ΟΙ.α΄. τί κινυρόμεθ᾽ ἄλλως; οὐκ ἐχρῆν ζητεῖν τινα
σωτηρίαν νῷν, ἀλλὰ μὴ κλάειν ἔτι;
ΟΙ.β΄. τίς οὖν γένοιτ᾽ ἄν; ΟΙ.α΄. λέγε σύ. ΟΙ.β΄. σὺ μὲν οὖν μοι λέγε,
ἵνα μὴ μάχωμαι. ΟΙ.α΄. μὰ τὸν Ἀπόλλω ᾽γὼ μὲν οὔ.
ΟΙ.β΄. πῶς ἂν σύ μοι λέξειας ἁμὲ χρὴ λέγειν;
ΟΙ.α΄. ἀλλ᾽ εἰπὲ θαρρῶν, εἶτα κἀγὼ σοὶ φράσω.
ΟΙ.β΄. ἀλλ᾽ οὐκ ἔνι μοι τὸ θρέττε. πῶς ἂν οὖν ποτε
εἴποιμ᾽ ἂν αὐτὸ δῆτα κομψευριπικῶς;
ΟΙ.α΄. μὴ ᾽μοί γε, μὴ ᾽μοί, μὴ διασκανδικίσῃς·
ἀλλ᾽ εὑρέ τιν᾽ ἀπόκινον ἀπὸ τοῦ δεσπότου.
ΟΙ.β΄. κράτιστα τοίνυν τῶν παρόντων ἐστὶ νῷν,
θεῶν ἰόντε προσπεσεῖν του πρὸς βρέτας.

ADNOTATIO CRITICA

15, 16 inverso ordine legebantur, transposuit Sauppius, personarum vices distinxit Bergkius notante Meinekio || 16 σοι vulgo; σοὶ Cobetus

ΟΙ. α΄. ποῖον βρέτας *; ἐτεὸν ἡγεῖ γὰρ θεούς;
ΟΙ. β΄. ἔγωγε. ΟΙ. α΄. ποίῳ χρώμενος τεκμηρίῳ;
ΟΙ. β΄. ὁτιὴ θεοῖσιν ἐχθρός εἰμ᾽. οὐκ εἰκότως;
ΟΙ. α΄. εὖ προσβιβάζεις μ᾽. ἀλλ᾽ ἑτέρᾳ πῃ σκεπτέον.
βούλει τὸ πρᾶγμα τοῖς θεαταῖσιν φράσω;
ΟΙ. β΄. οὐ χεῖρον· ἓν δ᾽ αὐτοὺς παραιτησώμεθα,
ἐπίδηλον ἡμῖν τοῖς προσώποισιν ποιεῖν,
ἢν τοῖς ἔπεσι χαίρωσι καὶ τοῖς πράγμασι.
ΟΙ. α΄. λέγοιμ᾽ ἂν ἤδη. νῷν γάρ ἐστι δεσπότης
ἄγροικος ὀργὴν κυαμοτρὼξ ἀκράχολος,
Δῆμος πυκνίτης, δύσκολον γερόντιον
ὑπόκωφον. οὗτος τῇ προτέρᾳ νουμηνίᾳ
ἐπρίατο δοῦλον, βυρσοδέψην Παφλαγόνα,
πανουργότατον καὶ διαβολώτατόν τινα.
οὗτος καταγνοὺς τοῦ γέροντος τοὺς τρόπους,
ὁ βυρσοπαφλαγών, ὑποπεσὼν τὸν δεσπότην
ᾔκαλλ᾽ ἐθώπευ᾽ ἐκολάκευ᾽ ἐξηπάτα
κοσκυλματίοις ἄκροισι, τοιαυτὶ λέγων·
ὦ Δῆμε, λοῦσαι πρῶτον ἐκδικάσας μίαν,
ἐνθοῦ ῥόφησον ἔντραγ᾽ ἔχε τριώβολον.
βούλει παραθῶ σοι δόρπον; εἶτ᾽ ἀναρπάσας
ὅ τι ἄν τις ἡμῶν σκευάσῃ, τῷ δεσπότῃ
Παφλαγὼν κεχάρισται τοῦτο. καὶ πρῴην γ᾽ ἐμοῦ
μᾶζαν μεμαχότος ἐν Πύλῳ λακωνικήν,
πανουργότατά πως παραδραμὼν ὑφαρπάσας
αὐτὸς παρέθηκε τὴν ὑπ᾽ ἐμοῦ μεμαγμένην.
ἡμᾶς δ᾽ ἀπελαύνει κοὐκ ἐᾷ τὸν δεσπότην
ἄλλον θεραπεύειν, ἀλλὰ βυρσίνην ἔχων
δειπνοῦντος ἑστὼς ἀποσοβεῖ τοὺς ῥήτορας.

ADNOTATIO CRITICA

23 Libri ποῖον βρέτας; ἐτεὸν ἡγεῖ γὰρ (Rav. ἡγῇ συ) θεούς; Porsonus coni. βρέτας τὸ ποῖον ἐτεόν; Reisigius ποῖον βρέτας θεῶν, melius Kockius ποίων βρέτας θεῶν, uterque tamen synizesi tragicorum propria; Dobraeus ποῖον βρέτας ὦ τᾶν: Dindorfius ποῖον βρέτας πρός: Meinekius lacunam supplevit addito φέρ᾽ ante ἐτεόν. Temptaveram olim ποῖον βρέτας εἶπας; nunc legendum suspicor ποῖον βρέτας; τό σ᾽ ἐτεὸν ἡγεῖσθαι θεούς; || 26 verba ἀλλ᾽ ἑτέρᾳ πῃ σκεπτέον Demostheni continuavi, Niciae dabantur || 46 πυέλῳ Meinekius post C. F. Hermannum || 47 παραδραμὼν Meinekius cum Suida et codice Veneto: vulgo περιδραμών

ᾄδει δὲ χρησμούς· ὁ δὲ γέρων σιβυλλιᾷ.
ὁ δ' αὐτὸν ὡς ὁρᾷ μεμακκοακότα,
τέχνην πεποίηται. τοὺς γὰρ ἔνδον ἄντικρυς
ψευδῆ διαβάλλει· κᾆτα μαστιγούμεθα
ἡμεῖς· Παφλαγὼν δὲ περιθέων τοὺς οἰκέτας
αἰτεῖ ταράττει δωροδοκεῖ λέγων ταδί·
ὁρᾶτε τὸν Ὕλαν δι' ἐμὲ μαστιγούμενον;
εἰ μή μ' ἀναπείσετ', ἀποθανεῖσθε τήμερον.
ἡμεῖς δὲ δίδομεν· εἰ δὲ μή, πατούμενοι
ὑπὸ τοῦ γέροντος ὀκταπλάσια χέζομεν. 70
νῦν οὖν ἀνύσαντε φροντίσωμεν ὦγαθέ,
ποίαν ὁδὸν νῷν τρεπτέον καὶ πρὸς τίνα.
ΟΙ. Β'. κράτιστον οὖν νῷν ἀποθανεῖν. ΟΙ. Α'. ἀλλὰ σκόπει,
ὅπως ἂν ἀποθάνωμεν ἀνδρικώτατα. 81
ΟΙ. Β'. πῶς δῆτα πῶς γένοιτ' ἂν ἀνδρικώτατα;
βέλτιστον ἡμῖν αἷμα ταύρειον πιεῖν.
ὁ Θεμιστοκλέους γὰρ θάνατος αἱρετώτερος.
ΟΙ. Α'. μὰ Δί' ἀλλ' ἄκρατον οἶνον ἀγαθοῦ δαίμονος.
ἴσως γὰρ ἂν χρηστόν τι βουλευσαίμεθα.
ΟΙ. Β'. ἰδού γ' ἄκρατον. περὶ πότου γοῦν ἐστί σοι;
πῶς δ' ἂν μεθύων χρηστόν τι βουλεύσαιτ' ἀνήρ;
ΟΙ. Α'. ἄληθες οὗτος; κρουνοχυτρολήραιος εἶ.
οἶνον σὺ τολμᾷς εἰς ἐπίνοιαν λοιδορεῖν; 90
οἴνου γὰρ εὕροις ἄν τι πρακτικώτερον;
ὁρᾷς, ὅταν πίνωσιν ἄνθρωποι τότε
πλουτοῦσι διαπράττουσι νικῶσιν δίκας
εὐδαιμονοῦσιν ὠφελοῦσι τοὺς φίλους.
ἀλλ' ἐξένεγκέ μοι ταχέως οἴνου χόα,
τὸν νοῦν ἵν' ἄρδω καὶ λέγω τι δεξιόν.

ADNOTATIO CRITICA

53 *μεμακκοηκότα* ex Rav. Dindorfius, *μεμακκοακότα* vulgatum retinuit Mein. || 59 codd. *ἀναπείσητ'*, quod in comico ferri non potest: *ἀναπείσετ'* reposuit Brunckius || 65 *ἀποθάνοιμεν* duo codd. A. Θ: ceteri *ἀποθάνωμεν* quod dubitanter recepit Meinekius. Ceterum 66 vulgo Demostheni continuatur: Niciae dedit Sauppius probante Mein. || 68 vulgo *αἱρετώτερος*, quod *τατος* superscripto habet Suidas cod. Oxon. v. *νῶιν* ubi tamen multa corrupta notavit Dobraeus || 71 post 69 transponendum non male putat Mein. || 71 vulgo *ποτοῦ*: corr. Kockius: pro *πότου γοῦν* coni. Meinekius *πότον νοῦς* || 73 *κρονοχυτρολήμαιον* latere putabat Bentleius || 74 *ἀπόνοιαν* Sylburgius probante Dindorfio et Dukero

ΟΙ. Β΄. οἴμοι τί ποθ' ἡμᾶς ἐργάσει τῷ σῷ πότῳ;
ΟΙ. Α΄. ἀγάθ'· ἀλλ' ἔνεγκ'· ἐγὼ δὲ κατακλινήσομαι.
ἢν γὰρ μεθυσθῶ, πάντα ταυτὶ καταπάσω
βουλευματίων καὶ γνωμιδίων καὶ νοιδίων.
ΟΙ. Β΄. ὡς εὐτύχησ' ὅτι οὐκ ἐλήφθην ἔνδοθεν
κλέπτων τὸν οἶνον. ΟΙ. Α΄. εἰπέ μοι Παφλαγὼν τί δρᾷ;
ΟΙ. Β΄. ἐπίπαστα λείξας δημιόπραθ' ὁ βάσκανος
ῥέγκει μεθύων ἐν ταῖσι βύρσαις ὕπτιος.
ΟΙ. Α΄. ἴθι νυν ἄκρατον ἐγκάναξόν μοι πολὺν
σπονδήν. ΟΙ. Β΄. λαβὲ δὴ καὶ σπεῖσον ἀγαθοῦ δαίμονος.
ΟΙ. Α΄. ἕλχ' ἕλκε τὴν τοῦ δαίμονος τοῦ Πραμνίου.
ὦ δαῖμον ἀγαθέ, σὸν τὸ βούλευμ', οὐκ ἐμόν.
ΟΙ. Β΄. εἴπ' ἀντιβολῶ τί ἔστι; ΟΙ. Α΄. τοὺς χρησμοὺς ταχὺ
κλέψας ἔνεγκε τοῦ Παφλαγόνος ἔνδοθεν,
ἕως καθεύδει. ΟΙ. Β΄. ταῦτ'· ἀτὰρ τοῦ δαίμονος
δέδοιχ' ὅπως μὴ τεύξομαι κακοδαίμονος.
ΟΙ. Α΄. φέρε νυν ἐγὼ 'μαυτῷ προσαγάγω τὸν χόα.
ΟΙ. Β΄. ὡς μεγάλ' ὁ Παφλαγὼν πέρδεται καὶ ῥέγκεται,
ὥστ' ἔλαθον αὐτὸν τὸν ἱερὸν χρησμὸν λαβών,
ὅνπερ μάλιστ' ἐφύλαττεν. ΟΙ. Α΄. ὦ σοφώτατε.
φέρ' αὐτὸν ἵν' ἀναγνῶ· σὺ δ' ἔγχεον πιεῖν
ἀνύσας τι. φέρ' ἴδω τί ἄρ' ἔνεστιν αὐτόθι.
ὦ λόγια. δός μοι δὸς τὸ ποτήριον ταχύ.
ΟΙ. Β΄. ἰδού· τί φησ' ὁ χρησμός; ΟΙ. Α΄. ἑτέραν ἔγχεον.
ΟΙ. Β΄. ἐν τοῖς λογίοις ἔνεστιν ἑτέραν ἔγχεον;
ΟΙ. Α΄. ὦ Βάκι. ΟΙ. Β΄. τί ἔστι; ΟΙ. Α΄. δὸς τὸ ποτήριον ταχύ.
ΟΙ. Β΄. πολλῷ γ' ὁ Βάκις ἐχρῆτο τῷ ποτηρίῳ.
ΟΙ. Α΄. ὦ μιαρὲ Παφλαγὼν ταῦτ' ἄρ' ἐφυλάττου πάλαι,
τὸν περὶ σεαυτοῦ χρησμὸν ὀρρωδῶν; ΟΙ. Β΄. τιή;
ΟΙ. Α΄. ἐνταῦθ' ἔνεστιν, αὐτὸς ὡς ἀπόλλυται.
ΟΙ. Β΄. καὶ πῶς; ΟΙ. Α΄. ὅπως; ὁ χρησμὸς ἄντικρυς λέγει
ὡς πρῶτα μὲν στυππειοπώλης γίγνεται,
ὃς πρῶτος ἕξει τῆς πόλεως τὰ πράγματα.
ΟΙ. Β΄. εἷς οὑτοσὶ πώλης. τί τοὐντεῦθεν; λέγε.
ΟΙ. Α΄. μετὰ τοῦτον αὖθις προβατοπώλης δεύτερος.
ΟΙ. Β΄. δύο τώδε πώλα. καὶ τί τόνδε χρὴ παθεῖν;

ADNOTATIO CRITICA

91 ante Hermannum Niciae tribuebatur || 114 εἷς γ' mavult Dobraeus, Ravennas habet εἶθ'

ΟΙ.α΄. κρατεῖν, ἕως ἕτερος ἀνὴρ βδελυρώτερος
αὐτοῦ γένοιτο· μετὰ δὲ ταῦτ' ἀπόλλυται.
ἐπιγίγνεται γὰρ βυρσοπώλης ὁ Παφλαγών,
ἅρπαξ κεκράκτης Κυκλοβόρου φωνὴν ἔχων.
ΟΙ.β΄. τὸν προβατοπώλην ἦν ἄρ' ἀπολέσθαι χρεὼν
ὑπὸ βυρσοπώλου; ΟΙ.α΄. νὴ Δί'. ΟΙ.β΄. οἴμοι δείλαιος.
πόθεν οὖν ἂν ἔτι γένοιτο πώλης εἷς μόνος;
ΟΙ.α΄. ἔτ' ἐστὶν εἷς ὑπερφυᾶ τέχνην ἔχων.
ΟΙ.β΄. εἴπ' ἀντιβολῶ τίς ἐστιν; ΟΙ.α΄. εἴπω; ΟΙ.β΄. νὴ Δία.
ΟΙ.α΄. ἀλλαντοπώλης ἔσθ' ὁ τοῦτον ἐξελῶν.
ΟΙ.β΄. ἀλλαντοπώλης; ὦ Πόσειδον τῆς τέχνης.
φέρε ποῦ τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐξευρήσομεν;
ΟΙ.α΄. ζητῶμεν αὐτόν. ΟΙ.β΄. ἀλλ' ὁδὶ προσέρχεται
ὥσπερ κατὰ θεὸν εἰς ἀγοράν. ΟΙ.α΄. ὦ μακάριε
ἀλλαντοπῶλα, δεῦρο δεῦρ' ὦ φίλτατε
ἀνάβαινε σωτὴρ τῇ πόλει καὶ νῷν φανείς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ

τί ἔστι; τί με καλεῖτε; ΟΙ.α΄. δεῦρ' ἔλθ', ἵνα πύθῃ
ὡς εὐτυχὴς εἶ καὶ μεγάλως εὐδαιμονεῖς.
ΟΙ.β΄. ἴθι δὴ κάθελ' αὐτοῦ τοὐλεὸν καὶ τοῦ θεοῦ
τὸν χρησμὸν ἀναδίδαξον αὐτὸν ὡς ἔχει·
ἐγὼ δ' ἰὼν προσκέψομαι τὸν Παφλαγόνα.
ΟΙ.α΄. ἄγε δὴ σὺ κατάθου πρῶτα τὰ σκεύη χαμαί·
ἔπειτα τὴν γῆν πρόσκυσον καὶ τοὺς θεούς.
ΑΛ. ἰδού· τί ἔστιν; ΟΙ.α΄. ὦ μακάρι' ὦ πλούσιε,
ὦ νῦν μὲν οὐδεὶς αὔριον δ' ὑπέρμεγας·
ὦ τῶν Ἀθηνῶν ταγὲ τῶν εὐδαιμόνων.
ΑΛ. τί μ' ὦγάθ' οὐ πλύνειν ἐᾷς τὰς κοιλίας
πωλεῖν τε τοὺς ἀλλᾶντας, ἀλλὰ καταγελᾷς;
ΟΙ.α΄. ὦ μῶρε ποίας κοιλίας; δευρὶ βλέπε.
τὰς στίχας ὁρᾷς τὰς τῶνδε τῶν λαῶν; ΑΛ. ὁρῶ.
ΟΙ.α΄. τούτων ἁπάντων αὐτὸς ἀρχέλας ἔσει,
καὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν λιμένων καὶ τῆς πυκνός·
βουλὴν πατήσεις καὶ στρατηγοὺς κλαστάσεις.
ΑΛ. ἐγώ; ΟΙ.α΄. σὺ μέντοι· κοὐδέπω γε πάνθ' ὁρᾷς.

ADNOTATIO CRITICA

130 vulgo *θεῖον*: correxit Cobetus

ἀλλ' ἐπανάβηθι κἀπὶ τοὐλεὸν τοδὶ
καὶ κάτιδε τὰς νήσους ἁπάσας ἐν κύκλῳ.
ΑΛ. καθορῶ. ΟΙ.α'. τί δαί; τἀμπόρια καὶ τὰς ὁλκάδας;
ΑΛ. ἔγωγε. ΟΙ.α'. πῶς οὖν οὐ μεγάλως εὐδαιμονεῖς;
ἔτι νῦν τὸν ὀφθαλμὸν παράβαλλ' ἐς Καρίαν
τὸν δεξιόν, τὸν δ' ἕτερον ἐς Καλχηδόνα.
ΑΛ. εὐδαιμονήσω δ' εἰ διαστραφήσομαι.
ΟΙ.α'. οὐκ ἀλλὰ διὰ σοῦ ταῦτα πάντα πέρναται.
γίγνει γάρ, ὡς ὁ χρησμὸς οὑτοσὶ λέγει,
ἀνὴρ μέγιστος. ΑΛ. εἰπέ μοι καὶ πῶς ἐγὼ
ἀλλαντοπώλης ὢν ἀνὴρ γενήσομαι;
ΟΙ.α'. δι' αὐτὸ γάρ τοι τοῦτο καὶ γίγνει μέγας,
ὁτιὴ πονηρὸς κἀξ ἀγορᾶς εἶ καὶ θρασύς.
ΑΛ. οὐκ ἀξιῶ 'γὼ 'μαυτὸν ἰσχύειν μέγα.
ΟΙ.α'. οἴμοι τί ποτ' ἔσθ' ὅτι σαυτὸν οὐ φῂς ἄξιον;
ξυνειδέναι τί μοι δοκεῖς σαυτῷ καλόν.
μῶν ἐκ καλῶν εἶ κἀγαθῶν; ΑΛ. μὰ τοὺς θεοὺς
εἰ μὴ 'κ πονηρῶν γ'. ΟΙ.α'. ὦ μακάριε τῆς τύχης
ὅσον πέπονθας ἀγαθὸν ἐς τὰ πράγματα.
ΑΛ. ἀλλ' ὦγάθ' οὐδὲ μουσικὴν ἐπίσταμαι
πλὴν γραμμάτων, καὶ ταῦτα μέντοι κακὰ κακῶς.
ΟΙ.α'. τουτὶ μόνον σ' ἔβλαψεν, ὅτι καὶ κακὰ κακῶς.
ἡ δημαγωγία γὰρ οὐ πρὸς μουσικοῦ
ἔτ' ἐστὶν ἀνδρὸς οὐδὲ χρηστοῦ τοὺς τρόπους,
ἀλλ' εἰς ἀμαθῆ καὶ βδελυρόν. ἀλλὰ μὴ παρῇς
ἅ σοι διδόασ' ἐν τοῖς λογίοισιν οἱ θεοί.
ΑΛ. πῶς δῆτά φησ' ὁ χρησμός; ΟΙ.α'. εὖ νὴ τοὺς θεοὺς
καὶ ποικίλως πως καὶ σοφῶς ᾐνιγμένος·
ἀλλ' ὁπόταν μάρψῃ βυρσαίετος ἀγκυλοχήλης
γαμφηλῇσι δράκοντα κοάλεμον αἱματοπώτην,
δὴ τότε Παφλαγόνων μὲν ἀπόλλυται ἡ σκοροδάλμη,
κοιλιοπώλῃσιν δὲ θεὸς μέγα κῦδος ὀπάζει,

ADNOTATIO CRITICA

157 Καρχηδόνα cum libris omnibus Meinekius: Καλχηδόνα Dind. post Scaligerum. Vide Thirlwall. *Hist. Gr.* III. c. 25, p. 259 *ed. mai.* || 159 γὰρ ὄντως ὡς ὁ χρησμὸς οὑτοσί Rav. unde Kockius γὰρ ὄντως ὡς ὁ χρησμός σοι || 175 ἀλλ' εἰς ἀμαθῆ καὶ βδελυρόν: in his aliquid vitiosum esse suspicatur Meinekius || πῶς δή; τί φησ' malit Meinekius || 178 ᾐνιγμένος: ᾐνιγμένα malit Meinekius

αἴ κα μὴ πωλεῖν ἀλλᾶντας μᾶλλον ἕλωνται.
ΑΛ. *πῶς οὖν πρὸς ἐμὲ ταῦτ᾽ ἐστίν; ἀναδίδασκέ με.*
ΟΙ.α΄. *βυρσαίετος μὲν ὁ Παφλαγών ἐσθ᾽ οὑτοσί.*
ΑΛ. *τί δ᾽ ἀγκυλοχήλης ἐστίν;* ΟΙ.α΄. *αὐτό που λέγει,*
ὅτι ἀγκύλαις ταῖς χερσὶν ἁρπάζων φέρει.
ΑΛ. *ὁ δράκων δὲ πρὸς τί;* ΟΙ.α΄. *τοῦτο περιφανέστατον.*
ὁ δράκων γάρ ἐστι μακρὸν ὅ τ᾽ ἀλλᾶς αὖ μακρόν·
εἶθ᾽ αἱματοπώτης ἔσθ᾽ ὅ τ᾽ ἀλλᾶς χὠ δράκων.
τὸν οὖν δράκοντά φησι τὸν βυρσαίετον
ἤδη κρατήσειν, αἴ κε μὴ θαλφθῇ λόγοις.
ΑΛ. *τὰ μὲν λόγι᾽ αἰκάλλει με· θαυμάζω δ᾽ ὅπως*
τὸν δῆμον οἷός τ᾽ ἐπιτροπεύειν εἴμ᾽ ἐγώ.
ΟΙ.α΄. *φαυλότατον ἔργον· ταὔθ᾽ ἅπερ ποιεῖς ποίει·*
τάραττε καὶ χόρδευ᾽ ὁμοῦ τὰ πράγματα
ἅπαντα, καὶ τὸν δῆμον ἀεὶ προσποιοῦ
ὑπογλυκαίνων ῥηματίοις μαγειρικοῖς.
τὰ δ᾽ ἄλλα σοι πρόσεστι δημαγωγικά,
φωνὴ μιαρά, γέγονας κακῶς, ἀγόραιος εἶ·
ἔχεις ἅπαντα πρὸς πολιτείαν ἃ δεῖ·
χρησμοί τε συμβαίνουσι καὶ τὸ πυθικόν.
ἀλλὰ στεφανοῦ καὶ σπένδε τῷ Κοαλέμῳ·
χὤπως ἀμυνεῖ τὸν ἄνδρα. ΑΛ. *καὶ τίς ξύμμαχος*
γενήσεταί μοι; καὶ γὰρ οἵ τε πλούσιοι
δεδίασιν αὐτὸν ὅ τε πένης βδύλλει λεώς.
ΟΙ.α΄. *ἀλλ᾽ εἰσὶν ἱππῆς ἄνδρες ἀγαθοὶ χίλιοι*
μισοῦντες αὐτόν, οἳ βοηθήσουσί σοι,
καὶ τῶν πολιτῶν οἱ καλοί τε κἀγαθοί,
καὶ τῶν θεατῶν ὅστις ἐστὶ δεξιός,
κἀγὼ μετ᾽ αὐτῶν χὠ θεὸς ξυλλήψεται.
καὶ μὴ δέδιθ᾽· οὐ γάρ ἐστιν ἐξῃκασμένος.
ὑπὸ τοῦ δέους γὰρ αὐτὸν οὐδεὶς ἤθελε
τῶν σκευοποιῶν εἰκάσαι. πάντως γε μὴν
γνωσθήσεται· τὸ γὰρ θέατρον δεξιόν.
ΑΛ. *οἴμοι κακοδαίμων, ὁ Παφλαγὼν ἐξέρχεται.*

ADNOTATIO CRITICA

195 *ταὔθ᾽*: vulgo *ταῦτα*; corr. Cobetus Nov. Lect. p. 604 || 197 uncis seclusit Kockius || 201 suspectat Bergkius || 216 Niciae dabatur

ΠΑΦΛΑΓΩΝ. ΟΙΚΕΤΗΣ α΄. ΧΟΡΟΣ

ΠΑ. *οὔ τοι μὰ τοὺς δώδεκα θεοὺς χαιρήσετον,*
ὁτιὴ 'πὶ τῷ δήμῳ ξυνόμνυτον πάλαι.
τουτὶ τί δρᾷ τὸ Χαλκιδικὸν ποτήριον;
οὐκ ἴσθ' ὅπως οὐ Χαλκιδέας ἀφίστατον.
ἀπολεῖσθον ἀποθανεῖσθον, ὦ μιαρωτάτω.
ΟΙ. α΄. *οὗτος τί φεύγεις; οὐ μενεῖς; ὦ γεννάδα*
ἀλλαντοπῶλα, μὴ προδῷς τὰ πράγματα.
ἄνδρες ἱππῆς, παραγένεσθε· νῦν ὁ καιρός· ὦ Σίμων,
ὦ Παναίτι', οὐκ ἐλᾶτε πρὸς τὸ δεξιὸν κέρας;
ἄνδρες ἐγγύς· ἀλλ' ἀμύνου κἀπαναστρέφου πάλιν.
ὁ κονιορτὸς δῆλος αὐτῶν ὡς ὁμοῦ προσκειμένων.
ἀλλ' ἀμύνου καὶ δίωκε καὶ τροπὴν αὐτοῦ ποιοῦ.

ΧΟΡΟΣ

παῖε παῖε τὸν πανοῦργον καὶ ταραξιππόστρατον
καὶ τελώνην καὶ φάραγγα καὶ χάρυβδιν ἁρπαγῆς,
καὶ πανοῦργον καὶ πανοῦργον· πολλάκις γὰρ αὔτ' ἐρῶ.
καὶ γὰρ οὗτος ἦν πανοῦργος πολλάκις τῆς ἡμέρας.
ἀλλὰ παῖε καὶ δίωκε καὶ τάραττε καὶ κύκα
καὶ βδελύττου, καὶ γὰρ ἡμεῖς, κἀπικείμενος βόα·
εὐλαβοῦ δὲ μὴ 'κφύγῃ σε· καὶ γὰρ οἶδε τὰς ὁδούς,
ἅσπερ Εὐκράτης ἔφευγεν εὐθὺ τῶν κυρηβίων.
ΠΑ. *ὦ γέροντες ἡλιασταί, φράτερες τριωβόλου,*
οὓς ἐγὼ βόσκω κεκραγὼς καὶ δίκαια κἄδικα,
παραβοηθεῖθ', ὡς ὑπ' ἀνδρῶν τύπτομαι ξυνωμοτῶν.
ΧΟ. *ἐν δίκῃ γ', ἐπεὶ τὰ κοινὰ πρὶν λαχεῖν κατεσθίεις,*
κἀποσυκάζεις πιέζων τοὺς ὑπευθύνους, σκοπῶν
ὅστις αὐτῶν ὠμός ἐστιν ἢ πέπων ἢ μὴ πέπων,
κἄν τιν' αὐτῶν γνῷς ἀπράγμον' ὄντα καὶ κεχηνότα,
καταγαγὼν ἐκ Χερρονήσου διαλαβὼν ἠγκύρισας,
εἶτ' ἀποστρέψας τὸν ὦμον αὐτὸν ἐνεκολήβασας·
καὶ σκοπεῖς γε τῶν πολιτῶν ὅστις ἐστὶν ἀμνοκῶν,
πλούσιος καὶ μὴ πονηρὸς καὶ τρέμων τὰ πράγματα.

ADNOTATIO CRITICA

244 *διαβαλῶν* libri et Suidas: *διαλαβὼν* Casaubonus || 246 pro *σκοπεῖς* scripsit Kockius *πέκεις* collato Nub. 1217, Lys. 587, *σποδεῖς* malit M.

ΠΑ. ξυνεπίκεισθ' ὑμεῖς; ἐγὼ δ' ἄνδρες δι' ὑμᾶς τύπτομαι,
ὅτι λέγειν γνώμην ἔμελλον ὡς δίκαιον ἐν πόλει
ἱστάναι μνημεῖον ὑμῶν ἐστιν ἀνδρείας χάριν.
ΧΟ. ὡς δ' ἀλαζών, ὡς δὲ μάσθλης· εἶδες οἷ' ὑπέρχεται
ὡσπερεὶ γέροντας ἡμᾶς καὶ κοβαλικεύεται;
ἀλλ' ἐὰν ταύτῃ γε νικᾷ, ταυτῃὶ πεπλήξεται·
ἢν δ' ὑπεκκλίνῃ γε δευρί, τὸ σκέλος κυρηβάσει.
ΠΑ. ὦ πόλις καὶ δῆμ' ὑφ' οἵων θηρίων γαστρίζομαι.
ΧΟ. * * * * * *
καὶ κέκραγας, ᾧπερ ἀεὶ τὴν πόλιν καταστρέφει;
ΠΑ. ἀλλ' ἐγώ σε τῇ βοῇ ταύτῃ γε πρῶτα τρέψομαι.
ΧΟ. ἀλλ' ἐὰν μὲν τόνδε νικᾷς τῇ βοῇ, τήνελλος εἶ·
ἢν δ' ἀναιδείᾳ παρέλθῃ σ', ἡμέτερος ὁ πυραμοῦς.
ΠΑ. τουτονὶ τὸν ἄνδρ' ἐγὼ 'νδείκνυμι, καὶ φήμ' ἐξάγειν
ταῖσι Πελοποννησίων τριήρεσι ζωμεύματα.
ΑΛ. ναὶ μὰ Δία κἄγωγε τοῦτον, ὅτι κενῇ τῇ κοιλίᾳ
ἐσδραμὼν ἐς τὸ πρυτανεῖον, εἶτα πάλιν ἐκθεῖ πλέᾳ.
ΟΙ. α'. νὴ Δί' ἐξάγων γε τἀπόρρηθ', ἅμ' ἄρτον καὶ κρέας
καὶ τέμαχος, οὗ Περικλέης οὐκ ἠξιώθη πώποτε.
ΠΑ. ἀποθανεῖσθον αὐτίκα μάλα.
ΑΛ. τριπλάσιον κεκράξομαί σου.
ΠΑ. καταβοήσομαι βοῶν σε.
ΑΛ. κατακεκράξομαί σε κράζων.
ΠΑ. διαβαλῶ σ' ἐὰν στρατηγῇς.
ΑΛ. κυνοκοπήσω σου τὸ νῶτον.
ΠΑ. περιελῶ σ' ἀλαζονείαις.
ΑΛ. ὑποτεμοῦμαι τὰς ὁδούς σου.
ΠΑ. βλέψον ἔς μ' ἀσκαρδάμυκτος.
ΑΛ. ἐν ἀγορᾷ κἀγὼ τέθραμμαι.

ADNOTATIO CRITICA

250 vulgo ἑστάναι: correxit Elmsl. ad Heracl. 937 || 252 ὄντας Cobetus Nov. Lect. p. 37: ἡμᾶς libri excepto Rav. qui omittit || vulgo ἐκκοβαλικεύεται: Toupius κἀκκοβαλικεύεται || 256 ante hunc v. lacunam indicat Sauppius, probantibus Kockio Meinekio || ib. vulgo ὅσπερ: ὥσπερ Rav. Ven. Θ: ᾧπερ Kockius, Meinekius || 257 Paphlagoni tribuunt Bergkius Meinekius: vulgo isiciarii est || 258 vulgo ἀλλ' ἐὰν μέντοι γε: correxit Porsonus || τηνελλάσει Meinekius: τήνελλ' ἔσει Porsonus: τήνελλά σοι Kockius || 259 vulgo παρέλθῃς: correxit Bergkius || 274 ἀσκαρδαμυκτί cum grammaticis Meinekius

ΠΑ. διαφορήσω σ' εἴ τι γρύξει.
ΑΛ. κοπροφορήσω σ' εἰ λαλήσεις.
ΠΑ. ὁμολογῶ κλέπτειν· σὺ δ' οὐχί.
ΑΛ. νὴ τὸν Ἑρμῆν τὸν ἀγοραῖον,
κἀπιορκῶ γ' ἐμβλεπόντων.
ΠΑ. ἀλλότρια τοίνυν σοφίζει,
καί σε φαίνω τοῖς πρυτάνεσιν
ἀδεκατεύτους τῶν θεῶν ἱ-
ρὰς ἔχοντα κοιλίας.
ΧΟ. ὦ μιαρὲ καὶ βδελυρὲ καὶ κατακεκρᾶκτα, τοῦ σοῦ θράσους
πᾶσα μὲν γῆ πλέα, πᾶσα δ' ἐκκλησία, καὶ τέλη
καὶ γραφαὶ καὶ δικαστήρι', ὦ βορβοροτάραξι καὶ
τὴν πόλιν ἅπασαν ἡμῶν ἀνατετυρβακώς,
ὅστις ἡμῶν τὰς Ἀθήνας ἐκκεκώφωκας βοῶν,
κἀπὸ τῶν πετρῶν ἄνωθεν τοὺς φόρους θυννοσκοπῶν.
ΠΑ. οἶδ' ἐγὼ τὸ πρᾶγμα τοὖθ' ὅθεν πάλαι καττύεται.
ΑΛ. εἰ δὲ μὴ σύ γ' οἶσθα κάττυμ', οὐδ' ἐγὼ χορδεύματα,
ὅστις ὑποτέμνων ἐπώλεις δέρμα μοχθηροῦ βοὸς
τοῖς ἀγροίκοισιν πανούργως, ὥστε φαίνεσθαι παχύ,
καὶ πρὶν ἡμέραν φορῆσαι μεῖζον ἦν δυοῖν δοχμαῖν.
ΧΟ. νὴ Δία κἀμὲ τοῦτ' ἔδρασε ταυτόν, ὥστε καὶ γέλων
πάμπολυν τοῖς δημόταισι καὶ φίλοις παρασχεθεῖν·
πρὶν γὰρ εἶναι Περγασῆσιν ἔνεον ἐν ταῖς ἐμβάσιν.
ἆρα δῆτ' οὐκ ἀπ' ἀρχῆς ἐδήλους ἀναί-
δειαν, ἥπερ μόνη προστατεῖ ῥητόρων;
ᾗ σὺ πιστεύων ἀμέργει τῶν ξένων τοὺς καρπίμους,
πρῶτος ὤν· ὁ δ' Ἱπποδάμου λείβεται θεώμενος.
ἀλλ' ἐφάνη γὰρ ἀνὴρ ἕτερος πολὺ
σοῦ μιαρώτερος, ὥστε με χαίρειν,

285 – 290 = 346 – 351

ADNOTATIO CRITICA

276 vulgo *γρύξεις*: corr. Elmsleius: *γρύξομαι* dixit Alcaeus comicus apud Athenae. 9 p. 396 c. || 285 libri *κεκράκτα*: *κράκτα* Dobraeus, *κρᾶκτα* Meinekius: *κατακεκρᾶκτα* Hermannus || 289 *ἐκκεκώφωκας* dubitanter Dindorfius, probante Meinekio || 290 *θυννοσκοπῶν* vulgo: *θυννοσκοπεῖς* coni. Kockius, recepit Mein. || 296 locum interpolatum esse censet Mein. || *καὶ γέλων* Dind. Mein. post Elmsleium: vulgo *καταγέλων* || 301 *ἀμέργει* tamquam e scholiasta Kockius obsequente Meinekio: libri *ἀμέλγεις*, nisi quod Rav. *ἀμέλγει*

ὅς σε παύσει καὶ πάρεισι, δῆλός ἐστιν αὐτόθεν,
πανουργίᾳ τε καὶ θράσει
καὶ κοβαλικεύμασιν.
ἀλλ᾽, ὦ τραφεὶς ὅθενπέρ εἰσιν ἄνδρες οἵπερ εἰσίν,
νῦν δεῖξον ὡς οὐδὲν λέγει τὸ σωφρόνως τραφῆναι.
ΑΛ. *καὶ μὴν ἀκούσαθ᾽ οἷός ἐστιν οὑτοσὶ πολίτης.*
ΠΑ. *οὐκ αὖ μ᾽ ἐάσεις;* ΑΛ. *μὰ Δί᾽ ἐπεὶ κἀγὼ πονηρός εἰμι.*
ΧΟ. *ἐὰν δὲ μὴ ταύτῃ γ᾽ ὑπείκῃ, λέγ᾽ ὅτι κἀκ πονηρῶν.*
ΠΑ. *οὐκ αὖ μ᾽ ἐάσεις;* ΑΛ. *μὰ Δία.* ΠΑ. *ναὶ μὰ Δία.*
ΑΛ. *μὰ τὸν Ποσειδῶ,*
ΠΑ. *οἴμοι διαρραγήσομαι.* ΑΛ. *καὶ μὴν ἐγὼ οὐ παρήσω.*
ΧΟ. *πάρες πάρες πρὸς τῶν θεῶν αὐτῷ διαρραγῆναι.*
ΠΑ. *τῷ καὶ πεποιθὼς ἀξιοῖς ἐμοῦ λέγειν ἔναντα;*
ΑΛ. *ὁτιὴ λέγειν οἷός τε κἀγὼ καὶ καρυκοποιεῖν.*
ΠΑ. *ἰδοὺ λέγειν. καλῶς γ᾽ ἂν οὖν σὺ πρᾶγμα προσπεσόν τι*
ὠμοσπάρακτον παραλαβὼν μεταχειρίσαιο χρηστῶς.
ἀλλ᾽ οἶσθ᾽ ὅπερ πεπονθέναι δοκεῖς; ὅπερ τὸ πλῆθος.
εἴ που δικίδιον εἶπας εὖ κατὰ ξένου μετοίκου,
τὴν νύκτα θρυλῶν καὶ λαλῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς σεαυτῷ,
ὕδωρ τε πίνων κἀπιδεικνὺς τοὺς φίλους τ᾽ ἀνιῶν,
ᾤου δυνατὸς εἶναι λέγειν. ὦ μῶρε τῆς ἀνοίας.
ΑΛ. *τί δαὶ σὺ πίνων τὴν πόλιν πεποίηκας, ὥστε νυνὶ*
ὑπὸ σοῦ μονωτάτου κατεγλωττισμένην σιωπᾶν;
ΠΑ. *ἐμοὶ γὰρ ἀντέθηκας ἀνθρώπων τίν᾽; ὅστις εὐθὺς*
θύννεια θερμὰ καταφαγών, κᾆτ᾽ ἐπιπιὼν ἀκράτου
οἴνου χόα κασαλβάσω τοὺς ἐν Πύλῳ στρατηγούς.
ΑΛ. *ἐγὼ δέ γ᾽ ἤνυστρον βοὸς καὶ κοιλίαν ὑείαν*
καταβροχθίσας κᾆτ᾽ ἐπιπιὼν τὸν ζωμὸν ἀναπόνιπτος
λαρυγγιῶ τοὺς ῥήτορας καὶ Νικίαν ταράξω.

299 – 309 = 358 – 368

314 *ἀλλ᾽ αὐτὸ περὶ τοῦ πρότερος εἰπεῖν πρῶτα διαμαχοῦμαι*

ADNOTATIO CRITICA

314 vulgo lectum hoc loco post 311 exhibet Ravennas: spurium esse intellexit Dindorfius || 319 *σὺ πρᾶγμα* Hermannus probante Meinekio: vulgo *τι* (*σοὶ* Ravennas, om. Γ. Δ. Θ. alii) *πρᾶγμα προσπεσόν σοι.* Malim *σὺ πρᾶγμα προσπεσόν τι* || 321 *ὅπερ* Rav. Ven.; vulgo *ὅ μοι* || *τ᾽* om. Cobet.

ΧΟ. τὰ μὲν ἄλλα μ' ἤρεσας λέγων· ἓν δ' οὐ προσίεταί με,
τῶν πραγμάτων ὁτιὴ μόνος τὸν ζωμὸν ἐκροφήσει.
ΠΑ. ἀλλ' οὐ λάβρακας καταφαγὼν Μιλησίους κλονήσεις.
ΑΛ. ἀλλὰ σχελίδας ἐδηδοκὼς ὠνήσομαι μέταλλα.
ΠΑ. οἷόν σε δήσω 'ν τῷ ξύλῳ.
ΑΛ. διώξομαί σε δειλίας.
ΠΑ. ἡ βύρσα σου θρανεύσεται.
ΑΛ. δερῶ σε θύλακον κλοπῆς.
ΠΑ. διαπατταλευθήσει χαμαί.
ΑΛ. περικόμματ' ἔκ σου σκευάσω.
ΠΑ. τὰς βλεφαρίδας σου παρατιλῶ.
ΑΛ. τὸν πρηγορῶνά σοὐκτεμῶ.
ΧΟ. ἦν ἄρα πυρός γ' ἕτερα θερμότερα, καὶ λόγων ἐν πόλει
τῶν ἀναιδῶν ἀναιδέστεροι· καὶ τὸ πρᾶγμ' ἦν ἄρ' οὐ
φαῦλον ὧδ' . . . ἀλλ' ἔπιθι καὶ στρόβει,
μηδὲν ὀλίγον ποίει. νῦν γὰρ ἔχεται μέσος·
ὡς ἐὰν νυνὶ μαλάξῃς αὐτὸν ἐν τῇ προσβολῇ,
δειλὸν εὑρήσεις· ἐγὼ γὰρ τοὺς τρόπους ἐπίσταμαι.
ΑΛ. ἀλλ' ὅμως οὗτος τοιοῦτος ὢν ἅπαντα τὸν βίον,
κᾆτ' ἀνὴρ ἔδοξεν εἶναι, τἀλλότριον ἀμῶν θέρος.
νῦν δὲ τοὺς στάχυς ἐκείνους, οὓς ἐκεῖθεν ἤγαγεν,
ἐν ξύλῳ δήσας ἀφαύει κἀποδόσθαι βούλεται.
ΠΑ. οὐ δέδοιχ' ὑμᾶς, ἕως ἂν ζῇ τὸ βουλευτήριον
καὶ τὸ τοῦ δήμου πρόσωπον μακκοᾷ καθήμενον.
ΧΟ. ὡς δὲ πρὸς πᾶν ἀναιδεύεται κοὐ μεθί-
στησι τοῦ χρώματος τοῦ παρεστηκότος.
εἴ σε μὴ μισῶ, γενοίμην ἐν Κρατίνου κῴδιον,
καὶ διδασκοίμην προσᾴδειν Μορσίμου τραγῳδίᾳ.
ὦ περὶ πάντ' ἐπὶ πᾶσί τε πράγμασι
δωροδόκοισιν ἐπ' ἄνθεσιν ἵζων,
εἴθε φαύλως ὥσπερ ηὗρες ἐκβάλοις τὴν ἔνθεσιν.
ᾄσαιμι γὰρ τότ' ἂν μόνον,

ADNOTATIO CRITICA

338 vulgo δήσω τῷ ξύλῳ: correxit Elmsleius, conf. 355, 663, Nub. 534 || 348 οὐδ' ἐλαφρὸν supplet Bergkius || 349 male ποιοῦ conicit Bergk. || 360 ἐν scholiastes probantibus Cobeto Meinekio: ἓν libri probante Bergkio, τῶν Kockius || 401 ὑπᾴδειν Μορσίμου τραγῳδίαν (non τραγῳδίᾳ ut notat Meinekius) Cobetus Nov. Lect. p. 155

πῖνε πῖν' ἐπὶ συμφοραῖς·
τὸν Βουλίου τ' ἂν οἴομαι, γέροντα πυρροπίπην,
ἡσθέντ' ἰηπαιωνίσαι καὶ βακχέβακχον ᾆσαι.
ΠΑ. οὔ τοί μ' ὑπερβαλεῖσθ' ἀναιδείᾳ μὰ τὸν Ποσειδῶ,
ἢ μή ποτ' ἀγοραίου Διὸς σπλάγχνοισι παραγενοίμην.
ΑΛ. ἔγωγε νὴ τοὺς κονδύλους οὓς πολλὰ δὴ 'πὶ πολλοῖς 411
ἠνεσχόμην ἐκ παιδίου, μαχαιρίδων τε πληγάς,
ὑπερβαλεῖσθαί σ' οἴομαι τούτοισιν, ἢ μάτην γ' ἂν
ἀπομαγδαλιὰς σιτούμενος τοσοῦτος ἐκτραφείην.
ΠΑ. ἀπομαγδαλιὰς ὥσπερ κύων; ὦ παμπόνηρε πῶς οὖν
κυνὸς βορὰν σιτούμενος μαχεῖ σὺ κυνοκεφάλλῳ;
ΑΛ. καὶ νὴ Δί' ἄλλα γ' ἐστί μου κόβαλα παιδὸς ὄντος.
ἐξηπάτων γὰρ τοὺς μαγείρους ἂν λέγων τοιαυτί·
Σκέψασθε παῖδες· οὐχ ὁρᾶθ'; ὥρα νέα, χελιδών.
οἱ δ' ἔβλεπον, κἀγὼ 'ν τοσούτῳ τῶν κρεῶν ἔκλεπτον.
ΧΟ. ὦ δεξιώτατον κρέας, σοφῶς γε προὐνοήσω· 421
ὥσπερ ἀκαλήφας ἐσθίων πρὸ χελιδόνων ἔκλεπτες.
ΑΛ. καὶ ταῦτα δρῶν ἐλάνθανόν γ'· εἰ δ' οὖν ἴδοι τις αὐτῶν,
ἀποκρυπτόμενος ἐς τὼ κοχώνα τοὺς θεοὺς ἀπώμνυν·
ὥστ' εἶπ' ἀνὴρ τῶν ῥητόρων ἰδών με τοῦτο δρῶντα·
οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ παῖς ὅδ' οὐ τὸν δῆμον ἐπιτροπεύσει.
ΧΟ. εὖ γε ξυνέβαλεν αὔτ'· ἀτὰρ δῆλόν γ' ἀφ' οὗ ξυνέγνω—
ΠΑ. ἐγώ σε παύσω τοῦ θράσους, οἶμαι δὲ μᾶλλον ἄμφω.
ἔξειμι γάρ σοι λαμπρὸς ἤδη καὶ μέγας καθιείς, 430
ὁμοῦ ταράττων τήν τε γῆν καὶ τὴν θάλατταν εἰκῇ.
ΑΛ. ἐγὼ δὲ συστείλας γε τοὺς ἀλλᾶντας εἶτ' ἀφήσω
κατὰ κῦμ' ἐμαυτὸν οὔριον, κλάειν σε μακρὰ κελεύσας.
ΧΟ. κἄγωγ', ἐάν τι παραχαλᾷ, τὴν ἀντλίαν φυλάξω.
ΠΑ. οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα καταπροίξει τάλαντα πολλὰ
κλέψας Ἀθηναίων. ΧΟ. ἄθρει καὶ τοῦ ποδὸς παρίει·

ADNOTATIO CRITICA

367 vulgo Ἰουλίου nomen non Graecum pro quo scripserunt Droysenius Ἰωλκίου coll. Thucyd. V. 19. 24, Σπουδίου coni. Kockius, Βουλίου Meinekius || vulgo πυροπίπην, quod habet Dindorfius et Meinekius in textu, nam in notis idem πυρροπίπην scribendum censet cum maxima codicum parte || 370 συγγενοίμην Mehlerus probabiliter iudice Meinekio || 378 codd. μαγείρους λέγων, pro quo vulgo μαγείρους ἐπιλέγων nullo ut videtur sensu: addidi ἂν cum Cobeto Nov. Lect. p. 411. μαγειρίσκους λέγων Bergkius, μαγείρους ἦρι λέγων Kockius

ὡς οὗτος ἤδη καικίας ἢ συκοφαντίας πνεῖ.
ΑΛ. σὲ δ' ἐκ Ποτειδαίας ἔχοντ' εὖ οἶδα δέκα τάλαντα.
ΠΑ. τί δῆτα; βούλει τῶν ταλάντων ἓν λαβὼν σιωπᾶν;
ΧΟ. ἁνὴρ ἂν ἡδέως λάβοι. τοὺς τερθρίους παρίει.
τὸ πνεῦμ' ἔλαττον γίγνεται.
ΠΑ. φεύξει γραφὰς . . . . .
ἑκατονταλάντους τέτταρας.
ΑΛ. σὺ δ' ἀστρατείας εἴκοσιν,
κλοπῆς δὲ πλεῖν ἢ χιλίας.
ΠΑ. ἐκ τῶν ἀλιτηρίων σέ φη-
μι γεγονέναι τῶν τῆς θεοῦ.
ΑΛ. τὸν πάππον εἶναί φημί σου
τῶν δορυφόρων— ΠΑ. ποίων; φράσον.
ΑΛ. τῶν Βυρσίνης τῆς Ἱππίου.
ΠΑ. κόβαλος εἶ. ΑΛ. πανοῦργος εἶ.
ΧΟ. παῖ' ἀνδρικῶς. ΠΑ. ἰοὺ ἰού,
τύπτουσί μ' οἱ ξυνωμόται.
ΧΟ. παῖ' αὐτὸν ἀνδρειότατα, καὶ
γάστριζε καὶ τοῖς ἐντέροις
καὶ τοῖς κόλοις,
χὤπως κολᾷ τὸν ἄνδρα.
ὦ γεννικώτατον κρέας ψυχήν τ' ἄριστε πάντων,
καὶ τῇ πόλει σωτὴρ φανεὶς ἡμῖν τε τοῖς πολίταις,
ὡς εὖ τὸν ἄνδρα ποικίλως τ' ὑπῆλθες ἐν λόγοισιν.
πῶς ἄν σ' ἐπαινέσαιμεν οὕτως ὥσπερ ἡδόμεσθα;
ΠΑ. ταυτὶ μὰ τὴν Δήμητρά μ' οὐκ ἐλάνθανεν
τεκταινόμενα τὰ πράγματ', ἀλλ' ἠπιστάμην
γομφούμεν' αὐτὰ πάντα καὶ κολλώμενα.
ΑΛ. οὔκουν μ' ἐν Ἀργείοις ἃ πράττει λανθάνει.
πρόφασιν μὲν Ἀργείους φίλους ἡμῖν ποιεῖ,
ἰδίᾳ δ' ἐκεῖ Λακεδαιμονίοις ξυγγίγνεται.
ΧΟ. οἴμοι, σὺ δ' οὐδὲν ἐξ ἁμαξουργοῦ λέγεις;
ΑΛ. καὶ ταῦτ' ἐφ' οἷσίν ἐστι συμφυσώμενα

ADNOTATIO CRITICA

397 vulgo Ποτιδαίας: correxit F. Thierschius || 401 fortasse supplendum σὺ δειλίας coni. Meinekius || 424 codd. μ' ἐν Ἄργει οἷα unde Dobraeus correxit ἐν Ἀργείοις quod in notis praefert Meinekius Porsoni coniecturae ἐν Ἄργει μ' οἷα || 427 in libris legitur post 423, transposuit Hermannus e scholiis

ἐγῷδ'· ἐπὶ γὰρ τοῖς δεδεμένοις χαλκεύεται.
ΧΟ. εὖ γ' εὖ γε, χάλκευ' ἀντὶ τῶν κολλωμένων.
ΑΛ. καὶ ξυγκροτοῦσιν ἄνδρες αὔτ' ἐκεῖθεν αὖ,
καὶ ταῦτά μ' οὔτ' ἀργύριον οὔτε χρυσίον
διδοὺς ἀναπείσεις, οὔτε προσπέμπων φίλους,
ὅπως ἐγὼ ταῦτ' οὐκ Ἀθηναίοις φράσω.
ΠΑ. ἐγὼ μὲν οὖν αὐτίκα μάλ' ἐς βουλὴν ἰὼν
ὑμῶν ἁπάντων τὰς ξυνωμοσίας ἐρῶ,
καὶ τὰς ξυνόδους τὰς νυκτερινὰς ἐν τῇ πόλει,
καὶ πάνθ' ἃ Μήδοις καὶ βασιλεῖ ξυνόμνυτε,
καὶ τὰκ Βοιωτῶν ταῦτα συντυρούμενα.
ΑΛ. πῶς οὖν ὁ τυρὸς ἐν Βοιωτοῖς ὤνιος;
ΠΑ. ἐγώ σε νὴ τὸν Ἡρακλέα παραστορῶ.
ΧΟ. ἄγε δὴ σὺ τίνα νοῦν ἢ τίνα γνώμην ἔχεις;
νυνί γε δείξεις, εἴπερ ἀπεκρύψω ποτὲ
ἐς τὼ κοχώνα τὸ κρέας, ὡς αὐτὸς λέγεις.
θεύσει γὰρ ᾄξας ἐς τὸ βουλευτήριον,
ὡς οὗτος ἐσπεσὼν ἐκεῖσε διαβαλεῖ
ἡμᾶς ἅπαντας καὶ κράγον κεκράξεται.
ΑΛ. ἀλλ' εἶμι· πρῶτον δ' ὡς ἔχω τὰς κοιλίας
καὶ τὰς μαχαίρας ἐνθαδὶ καταθήσομαι.
ΟΙ. α'. ἔχε νυν, ἄλειψον τὸν τράχηλον τουτῳί,
ἵν' ἐξολισθάνειν δύνῃ τὰς διαβολάς.
ΑΛ. ἀλλ' εὖ λέγεις καὶ παιδοτριβικῶς ταυταγί.
ΟΙ. α'. ἔχε νυν, ἐπέγκαψον λαβὼν ταδί. ΑΛ. τί δαί;
ΟΙ. α'. ἵν' ἄμεινον ὦ τᾶν ἐσκοροδισμένος μάχῃ.
καὶ σπεῦδε ταχέως. ΑΛ. ταῦτα δρῶ. ΟΙ. α'. μέμνησό νυν
δάκνειν, διαβάλλειν, τοὺς λόφους κατεσθίειν,
χὤπως τὰ κάλλαι' ἀποφαγὼν ἥξεις πάλιν.

ΧΟΡΟΣ

ἀλλ' ἴθι χαίρων, καὶ πράξειας
κατὰ νοῦν τὸν ἐμόν, καί σε φυλάττοι
Ζεὺς ἀγοραῖος· καὶ νικήσας

ADNOTATIO CRITICA

437 τὰς ἐν πόλει Cobetus, τὰς ἐπὶ πόλει Meinekius coniciunt, ἐπὶ τῇ πόλει Kockius cum libris, ἐν τῇ πόλει unus Rav. || 443 vulgo νυνὶ διδάξεις: cod. C in margine habet νυνὶ δὲ δείξεις unde νυνί γε δείξεις Cobetus, quod reposui cum Meinekio || 456 παρεσθίειν Velsenius post Meinekium

αὖθις ἐκεῖθεν πάλιν ὡς ἡμᾶς
ἔλθοις στεφάνοις κατάπαστος.
ὑμεῖς δ' ἡμῖν πρόσσχετε τὸν νοῦν χαίροντες τοῖς ἀναπαίστοις.
εἰ μέν τις ἀνὴρ τῶν ἀρχαίων κωμῳδοδιδάσκαλος ἡμᾶς
ἠνάγκαζεν λέξοντας ἔπη πρὸς τὸ θέατρον παραβῆναι,
οὐκ ἂν φαύλως ἔτυχεν τούτου· νῦν δ' ἄξιός ἐσθ' ὁ ποιητής,
ὅτι τοὺς αὐτοὺς ἡμῖν μισεῖ τολμᾷ τε λέγειν τὰ δίκαια,
καὶ γενναίως πρὸς τὸν τυφῶ χωρεῖ καὶ τὴν ἐριώλην.
ἃ δὲ θαυμάζειν ὑμῶν φησιν πολλοὺς αὐτῷ προσιόντας
καὶ βασανίζειν πῶς οὐχὶ πάλαι χορὸν αἰτοίη καθ' ἑαυτόν,
ἡμᾶς ὑμῖν ἐκέλευε φράσαι περὶ τούτου. φησὶ γὰρ ἁνὴρ
οὐχ ὑπ' ἀνοίας τοῦτο πεπονθὼς διατρίβειν, ἀλλὰ νομίζων
κωμῳδοδιδασκαλίαν εἶναι χαλεπώτατον ἔργον ἁπάντων·
πολλῶν γὰρ δὴ πειρασάντων αὐτὴν ὀλίγοις χαρίσασθαι·
ὑμᾶς τε πάλαι διαγιγνώσκων ἐπετείους τὴν φύσιν ὄντας
καὶ τοὺς προτέρους τῶν ποιητῶν ἅμα τῷ γήρᾳ προδιδόντας·
τοῦτο μὲν εἰδὼς ἅπαθε Μάγνης ἅμα ταῖς πολιαῖς κατιούσαις,
ὃς πλεῖστα χορῶν τῶν ἀντιπάλων νίκης ἔστησε τροπαῖα·
πάσας δ' ὑμῖν φωνὰς ἱεὶς καὶ ψάλλων καὶ πτερυγίζων
καὶ λυδίζων καὶ ψηνίζων καὶ βαπτόμενος βατραχείοις
οὐκ ἐξήρκεσεν, ἀλλὰ τελευτῶν ἐπὶ γήρως, οὐ γὰρ ἐφ' ἥβης,
ἐξεβλήθη πρεσβύτης ὤν, ὅτι τοῦ σκώπτειν ἀπελείφθη·
εἶτα Κρατίνου μεμνημένος, ὃς πολλῷ ῥεύσας ποτ' ἐπαίνῳ
διὰ τῶν ἀφελῶν πεδίων ἔρρει, καὶ τῆς στάσεως παρασύρων
ἐφόρει τὰς δρῦς καὶ τὰς πλατάνους καὶ τοὺς ἐχθροὺς προθε-
λύμνους·
ᾆσαι δ' οὐκ ἦν ἐν ξυμποσίῳ πλὴν Δωροῖ ϲγκοπέδιλε,
καὶ τέκτονεϲ εγπαλάμων ὕμνων· *οὕτως ἤνθησεν ἐκεῖνος.*
νυνὶ δ' ὑμεῖς αὐτὸν ὁρῶντες παραληροῦντ' οὐκ ἐλεεῖτε,
ἐκπιπτουσῶν τῶν ἠλέκτρων καὶ τοῦ τόνου οὐκ ἔτ' ἐνόντος
τῶν θ' ἁρμονιῶν διαχασκουσῶν· ἀλλὰ γέρων ὢν περιέρρει,

464—5 *ὦ παντοίας ἤδη μούσης πειραθέντες καθ' ἑαυτούς*

ADNOTATIO CRITICA

462 *χαίροντες* addidit de suo Meinekius, ut ex duobus dimetris unus fiat tetrameter: seclusit idem cum G. Hermanno vv. 464, 465, paulo aliter Hirschigius, qui servatis his versibus scribi volt *ὑμεῖς δὲ τέως πρόσχετε τὸν νοῦν τοῖς ἡμετέροις ἀναπαίστοις* || 472 *πῶς* post Bentleium Meinekius: legebatur *ὡς* || 485 *πρέψας* habet Kockius: *ῥεύματι πολλῷ ποτ' ἀείνως* coni. Meinekius

ὥσπερ Κοννᾶς, στέφανον μὲν ἔχων αὖον δίψῃ δ' ἀπολωλώς,
ὃν χρῆν διὰ τὰς προτέρας νίκας πίνειν ἐν τῷ πρυτανείῳ,
καὶ μὴ ληρεῖν ἀλλὰ θεᾶσθαι λιπαρὸν παρὰ τῷ Διονύσῳ.
οἵας δὲ Κράτης ὀργὰς ὑμῶν ἠνέσχετο καὶ στυφελιγμούς,
ὃς ἀπὸ σμικρᾶς δαπάνης ὑμᾶς ἀριστίζων ἀπέπεμπεν,
ἀπὸ κραμβοτάτου στόματος μάττων ἀστειοτάτας ἐπινοίας·
χοὖτος μέντοι μόνος ἀντήρκει, τοτὲ μὲν πίπτων τοτὲ δ' οὐχί.
ταῦτ' ὀρρωδῶν διέτριβεν ἀεί, καὶ πρὸς τούτοισιν ἔφασκεν
ἐρέτην χρῆναι πρῶτα γενέσθαι πρὶν πηδαλίοις ἐπιχειρεῖν,
κᾆτ' ἐντεῦθεν πρῳρατεῦσαι καὶ τοὺς ἀνέμους διαθρῆσαι,
κᾆτα κυβερνᾶν αὐτὸν ἑαυτῷ. τούτων οὖν οὕνεκα πάντων,
ὅτι σωφρονικῶς κοὐκ ἀνοήτως ἐσπηδήσας ἐφλυάρει,
αἴρεσθ' αὐτῷ πολὺ τὸ ῥόθιον, παραπέμψατ' ἐφ' ἕνδεκα κώπαις
θόρυβον χρηστὸν ληναΐτην,
ἵν' ὁ ποιητὴς ἀπίῃ χαίρων,
κατὰ νοῦν πράξας,
φαιδρὸς λάμποντι μετώπῳ.
ἵππι' ἄναξ Πόσειδον, ᾧ
χαλκοκρότων ἵππων κτύπος
καὶ χρεμετισμὸς ἁνδάνει
καὶ κυανέμβολοι θοαὶ
μισθοφόροι τριήρεις,
μειρακίων θ' ἅμιλλα λαμ-
πρυνομένων ἐν ἅρμασιν
καὶ βαρυδαιμονούντων,
δεῦρ' ἔλθ' ἐς χορὸν ὦ χρυσοτρίαιν' ὦ
δελφίνων μεδέων Σουνιάρατε,
ὦ Γεραίστιε παῖ Κρόνου,
Φορμίωνί τε φίλτατ' ἐκ
τῶν ἄλλων τε θεῶν Ἀθη-
ναίοις πρὸς τὸ παρεστός.
εὐλογῆσαι βουλόμεσθα τοὺς πατέρας ἡμῶν, ὅτι
ἄνδρες ἦσαν τῆσδε τῆς γῆς ἄξιοι καὶ τοῦ πέπλου,
οἵτινες πεζαῖς μάχαισιν ἔν τε ναυφράκτῳ στρατῷ
πανταχοῦ νικῶντες ἀεὶ τήνδ' ἐκόσμησαν πόλιν·

510 – 539 = 540 – 569

ADNOTATIO CRITICA

495 μάκληρεῖν i.e. μὴ ἀκληρεῖν conicit Meinekius

οὐ γὰρ οὐδεὶς πώποτ᾽ αὐτῶν τοὺς ἐναντίους ἰδὼν
ἠρίθμησεν, ἀλλ᾽ ὁ θυμὸς εὐθὺς ἦν Ἀμυνίας·
εἰ δέ που πέσοιεν ἐς τὸν ὦμον ἐν μάχῃ τινί,
τοῦτ᾽ ἀπεψήσαντ᾽ ἄν, εἶτ᾽ ἠρνοῦντο μὴ πεπτωκέναι,
ἀλλὰ διεπάλαιον αὖθις. καὶ στρατηγὸς οὐδ᾽ ἂν εἷς
τῶν πρὸ τοῦ σίτησιν ᾔτησ᾽ ἐρόμενος Κλεαίνετον·
νῦν δ᾽ ἐὰν μὴ προεδρίαν φέρωσι καὶ τὰ σιτία,
οὐ μαχεῖσθαί φασιν. ἡμεῖς δ᾽ ἀξιοῦμεν τῇ πόλει
προῖκα γενναίως ἀμύνειν καὶ θεοῖς ἐγχωρίοις.
καὶ πρὸς οὐκ αἰτοῦμεν οὐδὲν πλὴν τοσουτονὶ μόνον·
ἤν ποτ᾽ εἰρήνη γένηται καὶ πόνων παυσώμεθα,
μὴ φθονεῖθ᾽ ἡμῖν κομῶσι μηδ᾽ ἀπεστλεγγισμένοις.
ὦ πολιοῦχε Παλλάς, ὦ
τῆς ἱερωτάτης ἁπα-
σῶν πολέμῳ τε καὶ ποιη-
ταῖς δυνάμει θ᾽ ὑπερφερού-
σης μεδέουσα χώρας,
δεῦρ᾽ ἀφικοῦ λαβοῦσα τὴν
ἐν στρατιαῖς τε καὶ μάχαις
ἡμετέραν ξυνεργὸν
Νίκην, ἣ χορικῶν ἐστιν ἑταίρα
τοῖς τ᾽ ἐχθροῖσι μεθ᾽ ἡμῶν στασιάζει.
νῦν οὖν δεῦρο φάνηθι· δεῖ
γὰρ τοῖς ἀνδράσι τοῖσδε πά-
σῃ τέχνῃ πορίσαι σε νί-
κην εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν.
ἃ ξύνισμεν τοῖσιν ἵπποις, βουλόμεσθ᾽ ἐπαινέσαι.
ἄξιοι δ᾽ εἴσ᾽ εὐλογεῖσθαι· πολλὰ γὰρ δὴ πράγματα
ξυνδιήνεγκαν μεθ᾽ ἡμῶν, ἐσβολάς τε καὶ μάχας.
ἀλλὰ τἀν τῇ γῇ μὲν αὐτῶν οὐκ ἄγαν θαυμάζομεν,
ὡς ὅτ᾽ ἐς τὰς ἱππαγωγοὺς εἰσεπήδων ἀνδρικῶς,
πριάμενοι κώθωνας, οἱ δὲ καὶ σκόροδα καὶ κρόμμυα·
εἶτα τὰς κώπας λαβόντες, ὥσπερ ἡμεῖς οἱ βροτοί,
ἐμβαλόντες ἀνεβρύαξαν· ἱππαπαῖ, τίς ἐμβαλεῖ;
ληπτέον μᾶλλον. τί δρῶμεν; οὐκ ἐλᾷς ὦ σαμφόρα;

ADNOTATIO CRITICA

559 *σκόροδ᾽ ἐλάας κρόμμυα* post Bergkium Meinekius || 561 *ἀνεφρύαξαν* Herwerdenus

ἐξεπήδων τ' ἐς Κόρινθον· εἶτα δ' οἱ νεώτατοι
ταῖς ὁπλαῖς ὤρυττον εὐνὰς καὶ μετῇσαν στρώματα·
ἤσθιον δὲ τοὺς παγούρους ἀντὶ ποίας μηδικῆς,
εἴ τις ἐξέρποι θύραζε κἀκ βυθοῦ θηρώμενοι·
ὥστ' ἔφη Θέωρος εἰπεῖν καρκίνον Κορίνθιον·
δεινά γ', ὦ Πόσειδον, εἰ μηδ' ἐν βυθῷ δυνήσομαι
μήτε γῇ μήτ' ἐν θαλάττῃ διαφυγεῖν τοὺς ἱππέας.

ΧΟΡΟΣ. ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ

ΧΟ. ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν καὶ νεανικώτατε,
ὅσην ἀπὼν παρέσχες ἡμῖν φροντίδα·
καὶ νῦν ἐπειδὴ σῶς ἐλήλυθας πάλιν,
ἄγγειλον ἡμῖν πῶς τὸ πρᾶγμ' ἠγωνίσω.
ΑΛ. τί δ' ἄλλο γ' εἰ μὴ Νικόβουλος ἐγενόμην;
ΧΟ. νῦν ἄρ' ἄξιόν γε πᾶσίν ἐστιν ἐπολολῦξαι.
ὦ καλὰ λέγων πολὺ δ' ἀμείνον' ἔτι τῶν λόγων
ἐργασάμεν', εἴθ' ἐπέλθοις ἅπαντά μοι σαφῶς·
ὡς ἐγώ μοι δοκῶ
κἂν μακρὰν ὁδὸν διελθεῖν
ὥστ' ἀκοῦσαι. πρὸς τάδ' ὦ βέλ-
τιστε θαρρήσας λέγ', ὡς ἅ-
πάντες ἡδόμεσθά σοι.
ΑΛ. καὶ μὴν ἀκοῦσαί γ' ἄξιον τῶν πραγμάτων.
εὐθὺς γὰρ αὐτοῦ κατόπιν ἐνθένδ' ἱέμην·
ὁ δ' ἄρ' ἔνδον ἐλασίβροντ' ἀναρρηγνὺς ἔπη
τερατευόμενος ἤρειδε κατὰ τῶν ἱππέων,
κρημνοὺς ἐρείπων καὶ ξυνωμότας λέγων

575 – 583 = 641 – 649

ADNOTATIO CRITICA

573 ἠγώνισαι pro vulgato ἠγωνίσω volt Cobetus || 574 vulgo νικόβουλος: correxit Berglerus: conf. Pac. 877, Thesm. 707 || 588 legebatur ἐρείδων, correxit Brunckius

πιθανώταθ'· ἡ βουλὴ δ' ἅπασ' ἀκροωμένη
ἐγένεθ' ὑπ' αὐτοῦ ψευδατραφάξυος πλέα,
κἄβλεψε νᾶπυ καὶ τὰ μέτωπ' ἀνέσπασεν.
κἄγωγ' ὅτε δὴ 'γνων ἐνδεχομένην τοὺς λόγους
καὶ τοῖς φενακισμοῖσιν ἐξαπατωμένην,
ἄγε δὴ σκίταλοι καὶ φένακες, ἦν δ' ἐγώ,
βερέσχεθοί τε καὶ κόβαλοι καὶ μόθων
ἀγορά τ' ἐν ᾗ παῖς ὢν ἐπαιδεύθην ἐγώ,
νῦν μοι θράσος καὶ γλῶτταν εὔπορον δότε
φωνήν τ' ἀναιδῆ. κᾆτα τῷ πρωκτῷ θενὼν
τὴν κιγκλίδ' ἐξήραξα κἀναχανὼν μέγα
ἀνέκραγον· ὦ βουλή, λόγους ἀγαθοὺς φέρων
εὐαγγελίσασθαι πρῶτος ὑμῖν βούλομαι·
ἐξ οὗ γὰρ ἡμῖν ὁ πόλεμος κατερράγη,
οὐπώποτ' ἀφύας εἶδον ἀξιωτέρας.
οἱ δ' εὐθέως τὰ πρόσωπα διεγαλήνισαν·
εἶτ' ἐστεφάνουν μ' εὐαγγέλια· κἀγὼ 'φρασα
αὐτοῖς ἀπόρρητον ποιησάμενος ταχύ,
ἵνα τὰς ἀφύας ὠνοῖντο πολλὰς τοὐβολοῦ,
τῶν δημιουργῶν ξυλλαβεῖν τὰ τρύβλια.
οἱ δ' ἀνεκρότησαν καὶ πρὸς ἔμ' ἐκεχήνεσαν.
ὁ δ' ὑπονοήσας ὁ Παφλαγών, εἰδὼς θ' ἅμα
οἷς ἥδεθ' ἡ βουλὴ μάλιστα ῥήμασιν,
γνώμην ἔλεξεν· ἄνδρες, ἤδη μοι δοκεῖ
ἐπὶ συμφοραῖς ἀγαθαῖσιν εἰσηγγελμέναις
εὐαγγέλια θύειν ἑκατὸν βοῦς τῇ θεῷ.
ἐπένευσεν εἰς ἐκεῖνον ἡ βουλὴ πάλιν.
κἄγωγ' ὅτε δὴ 'γνων τοῖς βολίτοις ἡττημένος,
διακοσίαισι βουσὶν ὑπερηκόντισα,
τῇ δ' Ἀγροτέρᾳ κατὰ χιλιῶν παρῄνεσα
εὐχὴν ποιήσασθαι χιμάρων εἰσαύριον,
αἱ τριχίδες εἰ γενοίαθ' ἑκατὸν τοὐβολοῦ.

ADNOTATIO CRITICA

595 libri *καὶ κόβαλοι καὶ μόθωνες*: corr. Kusterus || 601 vulgo *πρῶτον*. corr. ex cod. Ven. Mein. || 610 *εἰδὼς τἀμὰ* Rav. pro quo Dindorfius volt *εἰδώς τ' ἄρα*: *εἰδὼς ἄρα* Meinekius habet in textu, idem *γ' ἄρα* conicit in notis || 613 libri *εἰσηγγελμέναις* nisi quod Rav. habet *ἠγγελμέναις* unde Cobetus Nov. Lect. p. 327 *ταῖς ἠγγελμέναις* correxit

ἐκαραδόκησεν εἰς ἔμ' ἡ βουλὴ πάλιν.
ὁ δὲ ταῦτ' ἀκούσας ἐκπλαγεὶς ἐφληνάφα.
κᾆθ' εἷλκον αὐτὸν οἱ πρυτάνεις χοἰ τοξόται.
οἱ δ' ἐθορύβουν περὶ τῶν ἀφύων ἑστηκότες·
ὁ δ' ἠντεβόλει γ' αὐτοὺς ὀλίγον μεῖναι χρόνον,
ἵν' ἅτθ' ὁ κῆρυξ οὑκ Λακεδαίμονος λέγει
πύθησθ', ἀφῖκται γὰρ περὶ σπονδῶν λέγων.
οἱ δ' ἐξ ἑνὸς στόματος ἅπαντες ἀνέκραγον·
νυνὶ περὶ σπονδῶν; ἐπειδή γ' ὦ μέλε
ᾔσθοντο τὰς ἀφύας παρ' ἡμῖν ἀξίας;
οὐ δεόμεθα σπονδῶν· ὁ πόλεμος ἑρπέτω.
ἐκεκράγεσάν τε τοὺς πρυτάνεις ἀφιέναι·
εἶθ' ὑπερεπήδων τοὺς δρυφάκτους πανταχῇ.
ἐγὼ δὲ τὰ κορίανν' ἐπριάμην ὑποδραμὼν
ἅπαντα τά τε γήτει' ὅσ' ἦν ἐν τἀγορᾷ·
ἔπειτα ταῖς ἀφύαις ἐδίδουν ἡδύσματα
ἀποροῦσιν αὐτοῖς προῖκα κἀχαριζόμην.
οἱ δ' ὑπερεπῄνουν ὑπερεπύππαζόν τέ με
ἅπαντες οὕτως ὥστε τὴν βουλὴν ὅλην
ὀβολοῦ κοριάννοις ἀναλαβὼν ἐλήλυθα.
ΧΟ. πάντα τοι πέπραγας οἷα χρὴ τὸν εὐτυχοῦντα·
ηὗρε δ' ὁ πανοῦργος ἕτερον πολὺ πανουργίαις
μείζοσι κεκασμένον καὶ δόλοισι ποικίλοις
ῥήμασίν θ' αἱμύλοις.
ἀλλ' ὅπως ἀγωνιεῖ φρόν-
τιζε τἀπίλοιπ' ἄριστα·
συμμάχους δ' ἡμᾶς ἔχων εὔ-
νους ἐπίστασαι πάλαι.

ADNOTATIO CRITICA

627 λέγων vulgo ; πάλιν A. von Velsen post Porsonum.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ. ΠΑΦΛΑΓΩΝ. ΔΗΜΟΣ. ΧΟΡΟΣ

ΑΛ. *καὶ μὴν ὁ Παφλαγὼν οὑτοσὶ προσέρχεται,* 691
ὠθῶν κολόκυμα καὶ ταράττων καὶ κυκῶν,
ὡς δὴ καταπιόμενός με. μορμὼ τοῦ θράσους.
ΠΑ. *εἰ μή σ' ἀπολέσαιμ', εἴ τι τῶν αὐτῶν ἐμοὶ*
ψευδῶν ἐνείη, διαπέσοιμι πανταχῇ.
ΑΛ. *ἥσθην ἀπειλαῖς, ἐγέλασα ψολοκομπίαις,*
ἀπεπυδάρισα μόθωνα, περιεκόκκασα.
ΠΑ. *οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρά γ', εἰ μή σ' ἐκφάγω*
ἐκ τῆσδε τῆς γῆς, οὐδέποτε βιώσομαι.
ΑΛ. *εἰ μὴ 'κφάγῃς; ἐγὼ δέ γ', εἰ μή σ' ἐκπίω,* 700
κἂν ἐκροφήσας αὐτὸς ἐπιδιαρραγῶ.
ΠΑ. *ἀπολῶ σε νὴ τὴν προεδρίαν τὴν ἐκ Πύλου.*
ΑΛ. *ἰδοὺ προεδρίαν· οἷον ὄψομαί σ' ἐγὼ*
ἐκ τῆς προεδρίας ἔσχατον θεώμενον.
ΠΑ. *ἐν τῷ ξύλῳ δήσω σε νὴ τὸν οὐρανόν.*
ΑΛ. *ὡς ὀξύθυμος. φέρε τί σοι δῶ καταφαγεῖν;*
ἐπὶ τῷ φάγοις ἥδιστ' ἄν; ἐπὶ βαλλαντίῳ;
ΠΑ. *ἐξαρπάσομαί σου τοῖς ὄνυξι τἄντερα.*
ΑΛ. *ἀπονυχιῶ σου τἀν πρυτανείῳ σιτία.*
ΠΑ. *ἕλξω σε πρὸς τὸν δῆμον, ἵνα δῷς μοι δίκην.* 710
ΑΛ. *κἀγὼ δέ σ' ἕλξω καὶ διαβαλῶ πλείονα.*
ΠΑ. *ἀλλ' ὦ πονηρὲ σοὶ μὲν οὐδὲν πείθεται·*
ἐγὼ δ' ἐκείνου καταγελῶ γ' ὅσον θέλω.
ΑΛ. *ὡς σφόδρα σὺ τὸν δῆμον σεαυτοῦ νενόμικας.*
ΠΑ. *ἐπίσταμαι γὰρ αὐτὸν οἷς ψωμίζεται.*
ΑΛ. *κᾆθ' ὥσπερ αἱ τιτθαί γε σιτίζεις κακῶς.*
μασώμενος γὰρ τῷ μὲν ὀλίγον ἐντιθεῖς,
αὐτὸς δ' ἐκείνου τριπλάσιον κατέσπακας. 718
ΠΑ. *οὐκ ὠγάθ' ἐν βουλῇ με δόξεις καθυβρίσαι.* 722
ἴωμεν ὡς τὸν δῆμον. ΑΛ. *οὐδὲν κωλύει·*
ἰδοὺ βάδιζε· μηδὲν ἡμᾶς ἰσχέτω.

ADNOTATIO CRITICA

656 *μὰ τὴν Δήμητρ' ἔτ'* Meinekius || 659 libri *κἀπεκροφήσας*: *κἂν ἐκροφήσας* Meinekius post Bothium || 665 *φαγὼν ἥδοι' ἄν*; Velsenius post Engerum

ΠΑ. ὦ Δῆμε δεῦρ' ἔξελθε. ΑΛ. νὴ Δί', ὦ πάτερ,
ἔξελθε δῆτ'. ΠΑ. ὦ Δημίδιον ὦ φίλτατον,
ἔξελθ', ἵν' εἰδῇς οἷα περιυβρίζομαι.

ΔΗΜΟΣ

τίνες οἱ βοῶντες; οὐκ ἄπιτ' ἀπὸ τῆς θύρας;
τὴν εἰρεσιώνην μου κατασπαράξετε.
τίς, ὦ Παφλαγών, ἀδικεῖ σε; ΠΑ. διὰ σὲ τύπτομαι
ὑπὸ τουτουὶ καὶ τῶν νεανίσκων. ΔΗ. τιή;
ΠΑ. ὁτιὴ φιλῶ σ' ὦ Δῆμ' ἐραστής τ' εἰμὶ σός.
ΔΗ. σὺ δ' εἶ τίς ἐτεόν; ΑΛ. ἀντεραστὴς τουτουί,
ἐρῶν πάλαι σου βουλόμενός τέ σ' εὖ ποιεῖν,
ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ καλοί τε κἀγαθοί.
ἀλλ' οὐχ οἷοί τ' ἐσμὲν διὰ τουτονί. σὺ γὰρ
τοὺς μὲν καλούς τε κἀγαθοὺς οὐ προσδέχει,
σαυτὸν δὲ λυχνοπώλαισι καὶ νευρορράφοις
καὶ σκυτοτόμοις καὶ βυρσοπώλαισιν δίδως.
ΠΑ. εὖ γὰρ ποιῶ τὸν δῆμον. ΑΛ. εἰπέ νυν τί δρῶν;
ΠΑ. ὅτι τῶν στρατηγῶν ὑποδραμὼν τοὺς ἐκ Πύλου
πλεύσας ἐκεῖσε τοὺς Λάκωνας ἤγαγον.
ΑΛ. ἐγὼ δὲ περιπατῶν γ' ἀπ' ἐργαστηρίου
ἕψοντος ἑτέρου τὴν χύτραν ὑφειλόμην.
ΠΑ. καὶ μὴν ποιήσας αὐτίκα μάλ' ἐκκλησίαν
ὦ Δῆμ' ἵν' εἰδῇς ὁπότερος νῷν ἐστί σοι
εὐνούστερος, διάκρινον, ἵνα τοῦτον φιλῇς.
ΑΛ. ναὶ ναὶ διάκρινον δῆτα, πλὴν μὴ 'ν τῇ πυκνί.
ΔΗ. οὐκ ἂν καθιζοίμην ἐν ἄλλῳ χωρίῳ.
ἀλλ' ἐς τὸ πρόσθε χρὴ παρεῖν' ἐς τὴν πύκνα.
ΑΛ. οἴμοι κακοδαίμων ὡς ἀπόλωλ'. ὁ γὰρ γέρων
οἴκοι μὲν ἀνδρῶν ἐστι δεξιώτατος,
ὅταν δ' ἐπὶ ταυτησὶ καθῆται τῆς πέτρας,
κέχηνεν ὥσπερ ἐμποδίζων ἰσχάδας.

ADNOTATIO CRITICA

681 verba *ὦ Δημίδιον* isiciario continuat Cobetus probante Meinekio || **φίλτατον** exhibent libri sine ὦ quod addidit Elmsleius: *ὦ φίλτατε* Cobetus || 682 vulgo *οἷάπερ ὑβρίζομαι*: correxit Elmsleius || 694 *βυρσοπώλαις ἐπιδίδως* Cobetus || 696 vulgo sic: *ἀποδραμόντων ἐκ* correxit C. F. Hermannus probante Meinekio, *ὑποτρεμόντων* Kockius || 705 vulgo *ἐς τὸ πρόσθε χρῆν* (*χρὴ* Rav.): Bergkius *ὡς τὸ πρόσθε* (*ut antea, more antiquo*) *χρή* κ.τ.λ.

ΧΟ. νῦν δή σε πάντα δεῖ κάλων ἐξιέναι σεαυτοῦ
καὶ λῆμα θούριον φορεῖν καὶ λόγους ἀφύκτους
ὅτοισι τόνδ᾽ ὑπερβαλεῖ. ποικίλος γὰρ ἀνὴρ
κἀκ τῶν ἀμηχάνων πόρους εὐμήχανος πορίζειν.
πρὸς ταῦθ᾽ ὅπως ἔξει πολὺς καὶ λαμπρὸς ἐπὶ τὸν ἄνδρα.
ἀλλὰ φυλάττου καὶ πρὶν ἐκεῖνον προϊκέσθαι σου, πρότερον σὺ
τοὺς δελφῖνας μετεωρίζου καὶ τὴν ἄκατον παραβάλλου.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ. ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ. ΔΗΜΟΣ. ΧΟΡΟΣ

ΠΑ. τῇ μὲν δεσποίνῃ Ἀθηναίᾳ τῇ τῆς πόλεως μεδεούσῃ
εὔχομαι, εἰ μὲν περὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων γεγένημαι
βέλτιστος ἀνὴρ μετὰ Λυσικλέα καὶ Κύνναν καὶ Σαλαβακχώ,
ὥσπερ νυνὶ μηδὲν δράσας δειπνεῖν ἐν τῷ πρυτανείῳ·
εἰ δέ σε μισῶ καὶ μὴ περὶ σοῦ μάχομαι μόνος ἀντιβεβηκώς,
ἀπολοίμην καὶ διαπρισθείην κατατμηθείην τε λέπαδνα.
ΑΛ. κἄγωγ᾽ ὦ Δῆμ᾽, εἰ μή σε φιλῶ καὶ μὴ στέργω, κατατμηθεὶς
ἑψοίμην ἐν περικομματίοις· κεἰ μὴ τούτοισι πέποιθας,
ἐπὶ ταυτησὶ κατακνησθείην ἐν μυττωτῷ μετὰ τυροῦ.
ΠΑ. καὶ πῶς ἂν ἐμοῦ μᾶλλόν σε φιλῶν, ὦ Δῆμε, γένοιτο πολίτης;
ὃς πρῶτα μὲν ἡνίκ᾽ ἐβούλευον σοὶ χρήματα πλεῖστ᾽ ἀπέδειξα
ἐν τῷ κοινῷ, τοὺς μὲν στρεβλῶν τοὺς δ᾽ ἄγχων τοὺς δὲ μεταιτῶν,
οὐ φροντίζων τῶν ἰδιωτῶν οὐδενός, εἰ σοὶ χαριοίμην.
ΑΛ. τοῦτο μὲν ὦ Δῆμ᾽ οὐδὲν σεμνόν· κἀγὼ γὰρ τοῦτό σε δράσω·
ἁρπάζων γὰρ τοὺς ἄρτους σοι τοὺς ἀλλοτρίους παραθήσω.
ὡς δ᾽ οὐχὶ φιλεῖ σ᾽ οὐδ᾽ ἔστ᾽ εὔνους, τοῦτ᾽ αὐτό σε πρῶτα διδάξω,
ἀλλ᾽ ἢ διὰ τοῦτ᾽ αὔθ᾽ ὁτιή σου τῆς ἀνθρακιᾶς ἀπολαύει.
σὲ γάρ, ὃς Μήδοισι διεξιφίσω περὶ τῆς χώρας Μαραθῶνι,
καὶ νικήσας ἡμῖν μεγάλως ἐγγλωττοτυπεῖν παρέδωκας,
ἐπὶ ταῖσι πέτραις οὐ φροντίζει σκληρῶς σε καθήμενον οὕτως,
οὐχ ὥσπερ ἐγὼ ῥαψάμενός σοι τουτὶ φέρω. ἀλλ᾽ ἐπαναίρου,
κᾆτα καθίζου μαλακῶς, ἵνα μὴ τρίβῃς τὴν ἐν Σαλαμῖνι.
ΔΗ. ἄνθρωπε, τίς εἶ; μῶν ἔκγονος εἶ τῶν Ἁρμοδίου τις ἐκείνων;
τοῦτό γέ τοί σου τοὔργον ἀληθῶς γενναῖον καὶ φιλόδημον.

ΠΑ. ὡς ἀπὸ μικρῶν εὔνους αὐτῷ θωπευματίων γεγένησαι.
ΑΛ. καὶ σὺ γὰρ αὐτὸν πολὺ μικροτέροις τούτων δελεάσμασιν εἷλες.
ΠΑ. καὶ μὴν εἴ πού τις ἀνὴρ ἐφάνη τῷ δήμῳ μᾶλλον ἀμύνων
ἢ μᾶλλον ἐμοῦ σε φιλῶν, ἐθέλω περὶ τῆς κεφαλῆς περιδόσθαι.
ΑΛ. καὶ πῶς σὺ φιλεῖς, ὃς τοῦτον ὁρῶν οἰκοῦντ' ἐν ταῖς πιθάκναισιν
καὶ γυπαρίοις καὶ πυργιδίοις ἔτος ὄγδοον οὐκ ἐλεαίρεις,
ἀλλὰ καθείρξας αὐτὸν βλίττεις· Ἀρχεπτολέμου δὲ φέροντος
τὴν εἰρήνην ἐξεσκέδασας, τὰς πρεσβείας τ' ἀπελαύνεις
ἐκ τῆς πόλεως ῥαθαπυγίζων, αἳ τὰς σπονδὰς προκαλοῦνται.
ΠΑ. ἵνα γ' Ἑλλήνων ἄρξῃ πάντων. ἔστι γὰρ ἐν τοῖς λογίοισιν
ὡς τοῦτον δεῖ ποτ' ἐν Ἀρκαδίᾳ πεντωβόλου ἡλιάσασθαι,
ἢν ἀναμείνῃ· πάντως δ' αὐτὸν θρέψω 'γὼ καὶ θεραπεύσω,
ἐξευρίσκων εὖ καὶ μιαρῶς ὁπόθεν τὸ τριώβολον ἕξει.
ΑΛ. οὐχ ἵνα γ' ἄρξῃ μὰ Δί' Ἀρκαδίας προνοούμενος, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον
σὺ μὲν ἁρπάζῃς καὶ δωροδοκῇς παρὰ τῶν πόλεων, ὁ δὲ δῆμος
ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ὁμίχλης ἃ πανουργεῖς μὴ καθορᾷ σου,
ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ἅμα καὶ χρείας καὶ μισθοῦ πρός σε κεχήνῃ.
εἰ δέ ποτ' εἰς ἀγρὸν οὗτος ἀπελθὼν εἰρηναῖος διατρίψει,
καὶ χῖδρα φαγὼν ἀναθαρρήσει καὶ στεμφίλῳ ἐς λόγον ἐλθὼν
γνώσεται οἵων ἀγαθῶν αὐτὸν τῇ μισθοφορᾷ παρεκόπτου,
εἶθ' ἥξει σοι δριμὺς ἄγροικος κατὰ σοῦ τὴν ψῆφον ἰχνεύων.
ἃ σὺ γιγνώσκων τόνδ' ἐξαπατᾷς καὶ ὀνειροπολεῖς περὶ σαυτοῦ.
ΠΑ. οὔκουν δεινὸν ταυτί σε λέγειν δῆτ' ἔστ' ἐμὲ καὶ διαβάλλειν
πρὸς Ἀθηναίους καὶ τὸν δῆμον, πεποιηκότα πλείονα χρηστὰ
νὴ τὴν Δήμητρα Θεμιστοκλέους πολλῷ περὶ τὴν πόλιν ἤδη;
ΑΛ. ὦ πόλις Ἄργους κλύεθ' οἷα λέγει. σὺ Θεμιστοκλεῖ ἀντιφερίζεις;
ὃς ἐποίησεν τὴν πόλιν ἡμῶν μεστὴν εὑρὼν ἐπιχειλῆ,
καὶ πρὸς τούτοις ἀριστώσῃ τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν,
ἀφελών τ' οὐδὲν τῶν ἀρχαίων ἰχθῦς καινοὺς παρέθηκεν.
σὺ δ' Ἀθηναίους ἐζήτησας μικροπολίτας ἀποφῆναι
διατειχίζων καὶ χρησμῳδῶν ὁ Θεμιστοκλεῖ ἀντιφερίζων.
κἀκεῖνος μὲν φεύγει τὴν γῆν, σὺ δ' ἀχιλλείων ἀπομάττει.

ADNOTATIO CRITICA

759 libri ἔλθῃ sive ἔλθοι: correxit Hirschigius

ΠΑ. οὔκουν ταυτὶ δεινὸν ἀκούειν ὦ Δῆμ' ἐστίν μ' ὑπὸ τούτου,
ὁτιή σε φιλῶ; ΔΗ. παῦ παῦ' οὗτος καὶ μὴ σκέρβολλε πονηρά.
πολλοῦ δὲ πολύν με χρόνον καὶ νῦν ἐλελήθης ἐγκρυφιάζων.
ΑΛ. μιαρώτατος ὦ Δημακίδιον καὶ πλεῖστα πανοῦργα δεδρακώς,
ὁπόταν χασμᾷ, καὶ τοὺς καυλοὺς
τῶν εὐθυνῶν ἐκκαυλίζων
καταβροχθίζει, κἀμφοῖν χειροῖν
μυστιλᾶται τῶν δημοσίων.
ΠΑ. οὐ χαιρήσεις, ἀλλά σε κλέπτονθ'
αἱρήσω 'γὼ τρεῖς μυριάδας—
ΑΛ. τί θαλαττοκοπεῖς καὶ πλατυγίζεις,
μιαρώτατος ὢν περὶ τὸν δῆμον
τὸν 'Αθηναίων; καί σ' ἐπιδείξω
νὴ τὴν Δήμητρ', ἢ μὴ ζῴην,
δωροδοκήσαντ' ἐκ Μυτιλήνης
πλεῖν ἢ μνᾶς τετταράκοντα.
ΧΟ. ὦ πᾶσιν ἀνθρώποις φανεὶς μέγιστον ὠφέλημα,
ζηλῶ σε τῆς εὐγλωττίας. εἰ γὰρ ὧδ' ἐποίσεις,
μέγιστος 'Ελλήνων ἔσει, καὶ μόνος καθέξεις
τἀν τῇ πόλει τῶν ξυμμάχων τ' ἄρξεις ἔχων τρίαιναν,
ᾗ πολλὰ χρήματ' ἐργάσει σείων τε καὶ ταράττων.
καὶ μὴ μεθῇς τὸν ἄνδρ', ἐπειδή σοι λαβὴν δέδωκεν·
κατεργάσει γὰρ ῥᾳδίως πλευρὰς ἔχων τοιαύτας.
ΠΑ. οὐκ ὦγαθοὶ ταῦτ' ἐστί πω ταύτῃ μὰ τὸν Ποσειδῶ.
ἐμοὶ γάρ ἐστ' εἰργασμένον τοιοῦτον ἔργον ὥστε
ἁπαξάπαντας τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς ἐπιστομίζειν,
ἕως ἂν ᾖ τῶν ἀσπίδων τῶν ἐκ Πύλου τι λοιπόν.
ΑΛ. ἐπίσχες ἐν ταῖς ἀσπίσιν· λαβὴν γὰρ ἐνδέδωκας.
οὐ γάρ σ' ἐχρῆν, εἴπερ φιλεῖς τὸν δῆμον, ἐκ προνοίας
ταύτας ἐᾶν αὐτοῖσι τοῖς πόρπαξιν ἀνατεθῆναι.
ἀλλ' ἐστὶ τοῦτ' ὦ Δῆμε μηχάνημ', ἵν' ἢν σὺ βούλῃ
τὸν ἄνδρα κολάσαι τουτονί, σοὶ τοῦτο μὴ 'κγένηται.
ὁρᾷς γὰρ αὐτῷ στῖφος οἷόν ἐστι βυρσοπωλῶν
νεανιῶν· τούτους δὲ περιοικοῦσι μελιτοπῶλαι

ADNOTATIO CRITICA

806 pro περιοικοῦσι quod recte se habet conicit Meinekius περιβομβοῦσι, Bergkius περικυκλοῦσι, Geelius περιογκοῦσι

καὶ τυροπῶλαι· τοῦτο δ' εἰς ἓν ἐστι συγκεκυφός,
ὥστ' εἰ σὺ βριμήσαιο καὶ βλέψειας ὀστρακίνδα,
νύκτωρ κατασπάσαντες ἂν τὰς ἀσπίδας θέοντες
τὰς ἐσβολὰς τῶν ἀλφίτων ἂν καταλάβοιεν ἡμῶν.
ΔΗ. οἴμοι τάλας· ἔχουσι γὰρ πόρπακας; ὦ πονηρὲ
ὅσον με παρεκόπτου χρόνον τοιαῦτα κρουσιδημῶν.
ΠΑ. ὦ δαιμόνιε μὴ τοῦ λέγοντος ἴσθι, μηδ' οἰηθῇς 860
ἐμοῦ ποθ' εὑρήσειν φίλον βελτίον'· ὅστις εἷς ὢν
ἔπαυσα τοὺς ξυνωμότας, καί μ' οὐ λέληθεν οὐδὲν
ἐν τῇ πόλει ξυνιστάμενον, ἀλλ' εὐθέως κέκραγα.
ΑΛ. ὅπερ γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπονθας·
ὅταν μὲν ἡ λίμνη καταστῇ, λαμβάνουσιν οὐδέν,
ἐὰν δ' ἄνω τε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κυκῶσιν,
αἱροῦσι· καὶ σὺ λαμβάνεις, ἢν τὴν πόλιν ταράττῃς.
ἓν δ' εἰπέ μοι τοσουτονί· σκύτη τοσαῦτα πωλῶν
ἔδωκας ἤδη τουτῳὶ κάττυμα παρὰ σεαυτοῦ
ταῖς ἐμβάσιν φάσκων φιλεῖν; ΔΗ. οὐ δῆτα μὰ τὸν Ἀπόλλω.
ΑΛ. ἔγνωκας οὖν δῆτ' αὐτὸν οἷός ἐστιν; ἀλλ' ἐγώ σοι 871
ζεῦγος πριάμενος ἐμβάδοιν τουτὶ φορεῖν δίδωμι.
ΔΗ. κρίνω σ' ὅσων ἐγῷδα περὶ τὸν δῆμον ἄνδρ' ἄριστον
εὐνούστατόν τε τῇ πόλει καὶ τοῖσι δακτύλοισιν.
ΠΑ. οὐ δεινὸν οὖν δῆτ' ἐμβάδας τοσουτονὶ δύνασθαι,
ἐμοῦ δὲ μὴ μνείαν ἔχειν ὅσων πέπονθας; ΑΛ. ὅστις
τονδί γ' ὁρῶν ἄνευ χιτῶνος ὄντα τηλικοῦτον 881
οὐπώποτ' ἀμφιμασχάλου τὸν Δῆμον ἠξίωσας
χειμῶνος ὄντος· ἀλλ' ἐγώ σοι τουτονὶ δίδωμι.
ΔΗ. τοιουτονὶ Θεμιστοκλῆς οὐπώποτ' ἐπενόησεν.
καίτοι σοφὸν κἀκεῖν' ὁ Πειραιεύς· ἔμοιγε μέντοι
οὐ μεῖζον εἶναι φαίνετ' ἐξεύρημα τοῦ χιτῶνος.
ΠΑ. οἴμοι τάλας, οἵοις πιθηκισμοῖς με περιελαύνεις.
ἀλλ' οὐχ ὑπερβαλεῖ με θωπείαις· ἐγὼ γὰρ αὐτὸν 890
προσαμφιῶ τοδί· σὺ δ' οἴμωζ' ὦ πονήρ'. ΔΗ. ἰαιβοῖ.
οὐκ ἐς κόρακας ἀποφθερεῖ βύρσης κάκιστον ὄζων;
ΑΛ. καὶ τοῦτό γ' ἐπίτηδές σε περιήμπεσχεν ἵνα σ' ἀποπνίξῃ·

ADNOTATIO CRITICA

838 libri πόνηρε αἰβοῖ, Rav. πόνηρ' αἰβοῖ: πόνῳ πόνηρε scribendum et αἰβοῖ extra versum ponendum conicit Meinekius || 839 ὄζει Kockius, interrogationis nota posita post ἀποφθερεῖ probante Velsenio

καὶ πρότερον ἐπεβούλευσέ σοι. τὸν καυλὸν οἶσθ' ἐκεῖνον
τοῦ σιλφίου τὸν ἄξιον γενόμενον; ΔΗ. οἶδα μέντοι.
ΑΛ. ἐπίτηδες οὗτος αὐτὸν ἔσπευδ' ἄξιον γενέσθαι,
ἵν' ἐσθίοιτ' ὠνούμενοι, κἄπειτ' ἐν ἡλιαίᾳ
βδέοντες ἀλλήλους ἀποκτείνειαν οἱ δικασταί. 898
ΠΑ. οἵοισί μ', ὦ πανοῦργε, βωμολοχεύμασιν ταράττεις. 902
ΑΛ. ἡ γὰρ θεός μ' ἐκέλευσε νικῆσαί σ' ἀλαζονείαις.
ΠΑ. ἀλλ' οὐχὶ νικήσεις. ἐγὼ γάρ φημί σοι παρέξειν,
ὦ Δῆμε, μηδὲν δρῶντι μισθοῦ τρύβλιον ῥοφῆσαι.
ΑΛ. ἐγὼ δὲ κυλίχνιόν γέ σοι καὶ φάρμακον δίδωμι
τἀν τοῖσιν ἀντικνημίοις ἑλκύδρια περιαλείφειν.
ΠΑ. ἐγὼ δὲ τὰς πολιάς γέ σοὐκλέγων νέον ποιήσω.
ΑΛ. ἰδοὺ δέχου κέρκον λαγὼ τὠφθαλμιδίω περιψῆν.
ΠΑ. ἀπομυξάμενος ὦ Δῆμέ μου πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀποψῶ. 910
ΑΛ. ἐμοῦ μὲν οὖν. ΠΑ. ἐμοῦ μὲν οὖν.
ἐγώ σε ποιήσω τριη-
ραρχεῖν παλαιὰν ναῦν ἔχοντ',
εἰς ἣν ἀναλῶν οὐκ ἐφέ-
ξεις οὐδὲ ναυπηγούμενος·
διαμηχανήσομαί θ' ὅπως
ἂν ἱστίον σαπρὸν λάβῃς.
ΧΟ. ἀνὴρ παφλάζει, παῦε παῦ',
ὑπερζέων· ὑφελκτέον 920
τῶν δαλίων, ἀπαρυστέον
τε τῶν ἀπειλῶν ταυτηί.
ΠΑ. δώσεις ἐμοὶ καλὴν δίκην
ἰποίμενος ταῖς ἐσφοραῖς.
ἐγὼ γὰρ ἐς τοὺς πλουσίους
σπεύσω σ' ὅπως ἂν ἐγγραφῇς.
ΑΛ. ἐγὼ δ' ἀπειλήσω μὲν οὐ-
δέν, εὔχομαι δέ σοι ταδί·
τὸ μὲν τάγηνον τευθίδων
ἐφεστάναι σίζον· σὲ δὲ 930

ADNOTATIO CRITICA

857 vulgo τριηραρχεῖν ἀναλίσκοντα τῶν σαυτοῦ παλαίαν: glossam expulit Cobetus || 861 τὸν ἱστὸν ἂν Kockius || 862 ὑπερζέονθ' Brunckius frustra, nam ὑπερζέων cum παφλάζει iungendum || 864 δᾳίδων Rav. Ven., ceteri δᾳδῶν vel δάδων: δᾳδίων Bentleius, δαλίων Meinekius post Schneiderum

γνώμην ἐρεῖν μέλλοντα περὶ
Μιλησίων καὶ κερδανεῖν
τάλαντον, ἣν κατεργάσῃ,
σπεύδειν ὅπως τῶν τευθίδων
ἐμπλήμενος φθαίης ἔτ' εἰς
ἐκκλησίαν ἐλθών· ἔπει-
τα πρὶν φαγεῖν ἀνὴρ μεθή-
κοι, καὶ σὺ τὸ τάλαντον λαβεῖν
βουλόμενος ἐ-
σθίων ἐπαποπνιγείης.
ΧΟ. εὖ γε νὴ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Δήμητρα.
ΔΗ. κἀμοὶ δοκεῖ καὶ τἄλλα γ' εἶναι καταφανῶς
ἀγαθὸς πολίτης, οἷος οὐδείς πω χρόνου
ἀνὴρ γεγένηται τοῖσι πολλοῖς τοὐβολοῦ.
σὺ δ' ὦ Παφλαγὼν φάσκων φιλεῖν μ' ἐσκορόδισας,
καὶ νῦν ἀπόδος τὸν δακτύλιον, ὡς οὐκ ἔτι
ἐμοὶ ταμιεύσεις. ΠΑ. ἔχε· τοσοῦτον δ' ἴσθ' ὅτι,
εἰ μή μ' ἐάσεις ἐπιτροπεύειν, ἕτερος αὖ
ἐμοῦ πανουργότερός τις ἀναφανήσεται.
ΔΗ. οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ δακτύλιός ἐσθ' οὑτοσὶ
οὑμός· τὸ γοῦν σημεῖον ἕτερον φαίνεται,
ἀλλ' ἢ οὐ καθορῶ. ΑΛ. φέρ' ἴδω τί σοι σημεῖον ἦν;
ΔΗ. δημοῦ βοείου θρῖον ἐξωπτημένον.
ΑΛ. οὐ τοῦτ' ἔνεστιν. ΔΗ. οὐ τὸ θρῖον; ἀλλὰ τί;
ΑΛ. λάρος κεχηνὼς ἐπὶ πέτρας δημηγορῶν.
ΔΗ. αἰβοῖ τάλας. ΑΛ. τί ἔστιν; ΔΗ. ἀπόφερ' ἐκποδών.
οὐ τὸν ἐμὸν εἶχεν ἀλλὰ τὸν Κλεωνύμου.
παρ' ἐμοῦ δὲ τουτονὶ λαβὼν ταμίευέ μοι.
ΠΑ. μὴ δῆτά πώ γ' ὦ δέσποτ', ἀντιβολῶ σ' ἐγώ,
πρὶν ἄν γε τῶν χρησμῶν ἀκούσῃς τῶν ἐμῶν.
ΑΛ. καὶ τῶν ἐμῶν νυν—
ΠΑ. ἀλλ' οἵ γ' ἐμοὶ λέγουσιν ὡς ἄρξαι σε δεῖ
χώρας ἁπάσης ἐστεφανωμένον ῥόδοις.
ΑΛ. οὑμοὶ δέ γ' αὖ λέγουσιν ὡς ἁλουργίδα

ADNOTATIO CRITICA

883 libri ἀποπνιγείης, correxit Elmsleius: ἅμ' ἀποπνιγείης Meinekius, ἐναποπνιγείης Kockius || 885 κἀμοὶ δοκεῖ· καὶ τἄλλα γ' ἐστὶ malit Meinekius

ἔχων κατάπαστον καὶ στεφάνην ἐφ᾽ ἅρματος
χρυσοῦ διώξει Σμικύθην καὶ κύριον.
ΔΗ. καὶ μὴν ἔνεγκ᾽ αὐτοὺς ἰών, ἵν᾽ οὑτοσὶ
αὐτῶν ἀκούσῃ. ΑΛ. πάνυ γε. ΔΗ. καὶ σύ νυν φέρε.
ΠΑ. ἰδού. ΑΛ. ἰδοὺ νὴ τὸν Δί᾽. οὐδὲν κωλύει.

ΧΟΡΟΣ

ἥδιστον φάος ἡμέρας
ἔσται τοῖσι παροῦσι πᾶ-
σιν καὶ τοῖς ἀφικνουμένοις,
ἢν Κλέων ἀπόληται.
καίτοι πρεσβυτέρων τινῶν
οἵων ἀργαλεωτάτων
ἐν τῷ δείγματι τῶν δικῶν
ἤκουσ᾽ ἀντιλεγόντων,
ὡς εἰ μὴ ᾿γένεθ᾽ οὗτος ἐν
τῇ πόλει μέγας, οὐκ ἂν ἤ-
στην σκεύη δύο χρησίμω,
δοῖδυξ οὐδὲ τορύνη.
ἀλλὰ καὶ τόδ᾽ ἔγωγε θαυ-
μάζω τῆς ὑομουσίας
αὐτοῦ· φασὶ γὰρ αὐτὸν οἱ
παῖδες οἳ ξυνεφοίτων
τὴν δωριστὶ μόνην ἂν ἁρ-
μόττεσθαι θαμὰ τὴν λύραν,
ἄλλην δ᾽ οὐκ ἐθέλειν μαθεῖν·
κᾆτα τὸν κιθαριστὴν
ὀργισθέντ᾽ ἀπάγειν κελεύ-

913 – 924 = 925 – 936

ADNOTATIO CRITICA

912 totum versum Paphlagoni tribuendum et sic scribendum esse: *ἰοὺ ἰού. νὴ τὸν Δί᾽ οὐδὲν κωλύει* conicit Meinekius || 915 *παροῦσι καὶ τοῖσιν εἰσαφικνουμένοις* Cobeto praeeunte Meinekius: *πᾶσιν* recepi auctore Dobraeo quem sequitur Dindorfius || 929 *ἂν* addidit Meinekius: *ἐναρμόττεσθαι* Dindorfius

ειν, ὡς ἁρμονίαν ὁ παῖς
οὗτος οὐ δύναται μαθεῖν
ἢν μὴ δωροδοκηστί.

ΠΑΦΛΑΓΩΝ. ΔΗΜΟΣ. ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ. ΧΟΡΟΣ

ΠΑ. *ἰδοὺ θέασαι, κοὐχ ἅπαντας ἐκφέρω.*
ΔΗ. *ταυτὶ τί ἐστι;* ΠΑ. *λόγια.* ΔΗ. *πάντ';* ΠΑ. *ἐθαύμασας;*
καὶ νὴ Δί' ἔτι γέ μοὖστι κιβωτὸς πλέα.
ΑΛ. *ἐμοὶ δ' ὑπερῷον καὶ ξυνοικία δύο.*
ΔΗ. *φέρ' ἴδω, τίνος γάρ εἰσιν οἱ χρησμοί ποτε;*
ΠΑ. *οὑμοὶ μέν εἰσι Βάκιδος.* ΔΗ. *οἱ δὲ σοὶ τίνος;*
ΑΛ. *Γλάνιδος, ἀδελφοῦ τοῦ Βάκιδος γεραιτέρου.*
ΔΗ. *εἰσὶν δὲ περὶ τοῦ;* ΠΑ. *περὶ Ἀθηνῶν, περὶ Πύλου,*
περὶ σοῦ, περὶ ἐμοῦ, περὶ ἁπάντων πραγμάτων.
ΔΗ. *οἱ σοὶ δὲ περὶ τοῦ;* ΑΛ. *περὶ Ἀθηνῶν, περὶ φακῆς,*
περὶ Λακεδαιμονίων, περὶ σκόμβρων νέων,
περὶ τῶν μετρούντων τἄλφιτ' ἐν ἀγορᾷ κακῶς,
περὶ σοῦ, περὶ ἐμοῦ, περὶ ἁπάντων πραγμάτων.
ΔΗ. *ἄγε νυν ὅπως αὐτοὺς ἀναγνώσεσθέ μοι,*
καὶ τὸν περὶ ἐμοῦ 'κεῖνον ᾧπερ ἥδομαι,
ὡς ἐν νεφέλαισιν αἰετὸς γενήσομαι.
ΠΑ. *ἄκουε δή νυν καὶ πρόσεχε τὸν νοῦν ἐμοί.*
φράζευ Ἐρεχθεΐδη λογίων ὁδόν, ἥν σοι Ἀπόλλων
ἴαχεν ἐξ ἀδύτοιο διὰ τριπόδων ἐριτίμων.
σώζεσθαί σ' ἐκέλευσ' ἱερὸν κύνα καρχαρόδοντα,
ὃς πρὸ σέθεν χάσκων καὶ ὑπὲρ σοῦ δεινὰ κεκραγὼς
σοὶ μισθὸν ποριεῖ· κἂν μὴ δρᾷς ταῦτ', ἀπολεῖται.
πολλοὶ γὰρ μίσει σφε κατακρώζουσι κολοιοί.
ΔΗ. *ταυτὶ μὰ τὴν Δήμητρ' ἐγὼ οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγει.*
τί γάρ ἐστ' Ἐρεχθεῖ καὶ κολοιοῖς καὶ κυνί;
ΠΑ. *ἐγὼ μέν εἰμ' ὁ κύων· πρὸ σοῦ γὰρ ἀπύω·*

ADNOTATIO CRITICA

957 vulgo *πρόσθεν*: correxit Dobraeus probante Porsono || *λάσκων* Meinekius, Kockius cum uno codice || 958 *κἂν μὴ δρᾷς ταῦτ'*, i.e. nisi eum serves, emendat Bothius: vulgo *δρᾷ*

σοὶ δ' εἶπε σῴζεσθαί μ' ὁ Φοῖβος τὸν κύνα.
ΑΛ. *οὐ τοῦτό φησ' ὁ χρησμός, ἀλλ' ὁ κύων ὁδὶ*
ὥσπερ ἀθάρης σοῦ τῶν λογίων παρεσθίει.
ἐμοὶ γάρ ἐστ' ὀρθῶς περὶ τούτου τοῦ κυνός.
ΔΗ. *λέγε νυν· ἐγὼ δὲ πρῶτα λήψομαι λίθον,*
ἵνα μή μ' ὁ χρησμὸς ὁ περὶ τοῦ κυνὸς δάκῃ.
ΑΛ. φράζευ Ἐρεχθείδη κύνα Κέρβερον ἀνδραποδιστήν,
ὃς κέρκῳ σαίνων σ' ὁπόταν δειπνῇς ἐπιτηρῶν
ἐξέδεταί σου τοὔψον, ὅταν σύ που ἄλλοσε χάσκῃς·
ἐσφοιτῶν τ' ἐς τοὐπτάνιον λήσει σε κυνηδὸν
νύκτωρ τὰς λοπάδας καὶ τὰς νήσους διαλείχων.
ΔΗ. *νὴ τὸν Ποσειδῶ πολύ γ' ἄμεινον, ὦ Γλάνι.*
ΠΑ. *ὦ τᾶν ἄκουσον, εἶτα διάκρινον τόδε.*
ἔστι γυνή, τέξει δὲ λέονθ' ἱεραῖς ἐν Ἀθήναις,
ὃς περὶ τοῦ δήμου πολλοῖς κώνωψι μαχεῖται,
ὥστε περὶ σκύμνοισι βεβηκώς· τὸν σὺ φυλάξαι
τεῖχος ποιήσας ξύλινον πύργους τε σιδηροῦς.
ταῦτ' οἶσθ' ὅ τι λέγει; ΔΗ. *μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ.*
ΠΑ. *ἔφραζεν ὁ θεός σοι σαφῶς σῴζειν ἐμέ·*
ἐγὼ γὰρ ἀντὶ τοῦ λέοντός εἰμί σοι.
ΔΗ. *καὶ πῶς μ' ἐλελήθης Ἀντιλέων γεγενημένος;*
ΑΛ. *ἓν οὐκ ἀναδιδάσκει σε τῶν λογίων ἑκὼν*
ὅτι τὸ σιδηροῦν ἐστι τεῖχος καὶ ξύλον,
ἐν ᾧ σε σῴζειν τόνδ' ἐκέλευσ' ὁ Λοξίας.
ΔΗ. *πῶς δῆτα τοῦτ' ἔφραζεν ὁ θεός;* ΑΛ. *τουτονὶ*
δῆσαί σ' ἐκέλευ' ἐν πεντεσυρίγγῳ ξύλῳ.
ΔΗ. *ταυτὶ τελεῖσθαι τὰ λόγι' ἤδη μοι δοκεῖ.*
ΠΑ. *μὴ πείθου· φθονεραὶ γὰρ ἐπικρώζουσι κορῶναι.*
ἀλλ' ἱέρακα φίλει μεμνημένος ἐν φρεσὶν ὥς σοι
ἤγαγε συνδήσας Λακεδαιμονίων κορακίνους.
ΑΛ. *τοῦτό γέ τοι Παφλαγὼν παρεκινδύνευσε μεθυσθείς.*
Κεκροπίδη κακόβουλε τί τοῦθ' ἡγεῖ μέγα τοὔργον;
καί κε γυνὴ φέροι ἄχθος, ἐπεί κεν ἀνὴρ ἀναθείῃ·

ADNOTATIO CRITICA

965 *ἀθάρης* post Hermannum Kockius, Meinekius: vulgo *θύρας* || 971 *ποι* post Cobetum Meinekius || 975 *τότε* suspectum in textu tamen habet Meinekius || 984 *ἓν δ'* Cobetus: mox *μόνον* Ὅτι τὸ idem pro vulgato *ἑκὼν ὁ μόνον* || 991 *ὥς* cum Bergkio recepi pro vulgato *ὃς* || 995 vulgo *ἀναθείη*: correxit Cobetus Nov. Lect. p. 50

ἀλλ' οὐκ ἂν μαχέσαιτο· χέσαιτο γάρ, εἰ μαχέσαιτο.
ΠΑ. ἀλλὰ τόδε φράσσαι, πρὸ Πύλου Πύλον ἥν σοι ἔφραζεν.
Ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο. ΔΗ. τί τοῦτο λέγει, πρὸ Πύλοιο;
ΑΛ. τὰς πυέλους φησὶν καταλήψεσθ' ἐν βαλανείῳ.
ΔΗ. ἐγὼ δ' ἄλουτος τήμερον γενήσομαι;
ΑΛ. αὐτὸς γὰρ ἡμῶν τὰς πυέλους ἀφήρπασεν.
ἀλλ' οὑτοσὶ γάρ ἐστι περὶ τοῦ ναυτικοῦ
ὁ χρησμός, ᾧ σε δεῖ προσέχειν τὸν νοῦν πάνυ.
ΔΗ. προσέχω· σὺ δ' ἀναγίγνωσκε, τοῖς ναύταισί μου
ὅπως ὁ μισθὸς πρῶτον ἀποδοθήσεται.
ΑΛ. Αἰγείδη, φράσσαι κυναλώπεκα, μή σε δολώσῃ,
λαίθαργον ταχύπουν, δολίαν κερδὼ πολύιδριν.
οἶσθ' ὅ τι ἔστιν τοῦτο; ΔΗ. Φιλόστρατος ἡ κυναλώπηξ.
ΑΛ. οὐ τοῦτό φησιν, ἀλλὰ ναῦς ἑκάστοτε
αἰτεῖ ταχείας ἀργυρολόγους οὑτοσί·
ταύτας ἀπαυδᾷ μὴ διδόναι σ' ὁ Λοξίας.
ΔΗ. πῶς δὴ τριήρης ἐστὶ κυναλώπηξ; ΑΛ. ὅπως;
ὅτι ἡ τριήρης ἐστὶ χὠ κύων ταχύ.
ΔΗ. πῶς οὖν ἀλώπηξ προσετέθη πρὸς τῷ κυνί;
ΑΛ. ἀλωπεκίοισι τοὺς στρατιώτας ᾔκασεν,
ὁτιὴ βότρυς τρώγουσιν ἐν τοῖς χωρίοις.
ΔΗ. εἶεν·
τούτοις ὁ μισθὸς τοῖς ἀλωπεκίοισι ποῦ;
ΑΛ. ἐγὼ ποριῶ καὶ τοῦτον ἡμερῶν τριῶν.
ἀλλ' ἔτι τόνδ' ἐπάκουσον, ὃν εἶπέ σοι ἐξαλέασθαι
χρησμὸν Λητοΐδης, Κυλλήνην, μή σε δολώσῃ.
ΔΗ. ποίαν Κυλλήνην; ΑΛ. τὴν τούτου χεῖρ' ἐποίησεν
Κυλλήνην ὀρθῶς, ὁτιή φησ' ἔμβαλε κυλλῇ.
ΠΑ. οὐκ ὀρθῶς φράζει· τὴν Κυλλήνην γὰρ ὁ Φοῖβος
ἐς τὴν χεῖρ' ὀρθῶς ᾐνίξατο τὴν Διοπείθους.
ἀλλὰ γάρ ἐστιν ἐμοὶ χρησμὸς περὶ σοῦ πτερυγωτός,
αἰετὸς ὡς γίγνει καὶ πάσης γῆς βασιλεύεις.

ADNOTATIO CRITICA

1001 Demo tribuit Rav. recte iudice Dindorfio. Ceterum *αὐτός*, non *οὗτος*, omnes praeter Rav. et Ven. codd. et impressi, quod revocavi, nam cum Cleon se summa quaeque pro reipublicae salute facere ac perferre profiteretur, ipsum demi lavacra suffuratum esse hoc aegrius erat ferendum || 1013 *ἡ τριηρής τ'* Meinekius || 1019 *τοῦδ'* Cobetus

ΑΛ. καὶ γὰρ ἐμοί· καὶ γῆς καὶ τῆς ἐρυθρᾶς γε θαλάσσης,
χὤτι γ' ἐν Ἐκβάτανοις δικάσεις, λείχων ἐπίπαστα.
ΠΑ. ἀλλ' ἐγὼ εἶδον ὄναρ, καί μοὐδόκει ἡ θεὸς αὐτὴ
τοῦ δήμου καταχεῖν ἀρυταίνῃ πλουθυγίειαν.
ΑΛ. νὴ Δία καὶ γὰρ ἐγώ· καί μοὐδόκει ἡ θεὸς αὐτὴ
ἐκ πόλεως ἐλθεῖν καὶ γλαῦξ αὐτῇ 'πικαθῆσθαι·
εἶτα καταοπένδειν κατὰ τῆς κεφαλῆς ἀρυβάλλῳ
ἀμβροσίαν κατὰ σοῦ, κατὰ τούτου δὲ σκοροδάλμην.
ΔΗ. ἰοὺ ἰού.
οὐκ ἦν ἄρ' οὐδεὶς τοῦ Γλάνιδος σοφώτερος.
καὶ νῦν ἐμαυτὸν ἐπιτρέπω σοι τουτονὶ
γεροντάγωγεῖν κἀναπαιδεύειν πάλιν.
ΠΑ. μήπω γ', ἱκετεύω σ', ἀλλ' ἀνάμεινον, ὡς ἐγὼ
κριθὰςποριῶ σοι καὶ βίον καθ' ἡμέραν.
ΔΗ. οὐκ ἀνέχομαι κριθῶν ἀκούων· πολλάκις
ἐξηπατήθην ὑπό τε σοῦ καὶ Θουφάνους.
ΠΑ. ἀλλ' ἄλφιτ' ἤδη σοιποριῶ 'σκευασμένα.
ΑΛ. ἐγὼ δὲ μαζίσκας γε διαμεμαγμένας
καὶ τοὔψον ὀπτόν· μηδὲν ἄλλ' εἰ μὴ 'σθιε.
ΔΗ. ἀνύσατέ νυν ὅ τι περ ποιήσεθ'· ὡς ἐγώ,
ὁπότερος ἂν σφῷν νῦν με μᾶλλον εὖ ποιῇ,
τούτῳ παραδώσω τῆς πυκνὸς τὰς ἡνίας.
τρέχοιμ' ἂν εἴσω πρότερος. ΑΛ. οὐ δῆτ', ἀλλ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ. ΔΗΜΟΣ

ὦ Δῆμε, καλήν γ' ἔχεις
ἀρχήν, ὅτε πάντες ἄν-
θρωποι δεδίασί σ' ὥσ-
περ ἄνδρα τύραννον.
ἀλλ' εὐπαράγωγος εἶ,
θωπευόμενός τε χαί-
ρεις κἀξαπατώμενος,
πρὸς τόν τε λέγοντ' ἀεὶ

ADNOTATIO CRITICA

1046 codices εὖ με μᾶλλον ἂν et εὖ με μᾶλλον ἂν εὖ, correxit Hermannus: Reisigius quem sequitur Dindorfius εὖ με μᾶλλον αὖ

κέχηνας· ὁ νοῦς δέ σου
παρὼν ἀποδημεῖ.
ΔΗ. νοῦς οὐκ ἔνι ταῖς κόμαις
ὑμῶν, ὅτε μ' οὐ φρονεῖν
νομίζετ'· ἐγὼ δ' ἑκὼν
ταῦτ' ἠλιθιάζω.
αὐτός τε γὰρ ἥδομαι
βρύλλων τὸ καθ' ἡμέραν,
κλέπτοντά τε βούλομαι
τρέφειν ἕνα προστάτην·
τοῦτον δ', ὅταν ᾖ πλέως,
ἄρας ἐπάταξα.
ΧΟ. χοὔτω μὲν ἂν εὖ ποιοῖς,
εἴ σοι πυκνότης ἔνεστ'
ἐν τῷ τρόπῳ, ὡς λέγεις,
τούτῳ πάνυ πολλή,
εἰ τούσδ' ἐπίτηδες ὥσ-
περ δημοσίους τρέφεις
ἐν τῇ πυκνί· κᾆθ' ὅταν
μή σοι τύχῃ ὄψον ὄν,
τούτων ὃς ἂν ᾖ παχύς,
θύσας ἐπιδειπνεῖς.
ΔΗ. σκέψασθε δέ μ', εἰ σοφῶς
αὐτοὺς περιέρχομαι
τοὺς οἰομένους φρονεῖν
κἄμ' ἐξαπατύλλειν.
τηρῶ γὰρ ἑκάστοτ' αὐ-
τοὺς οὐδὲ δοκῶν ὁρᾶν
κλέπτοντας· ἔπειτ' ἀναγ-
κάζω πάλιν ἐξεμεῖν
ἅττ' ἂν κεκλόφωσί μου,
κημὸν καταμηλῶν.

1049 — 1068 = 1069 — 1088

ADNOTATIO CRITICA

1069—70 pro εὖ ποιοῖς εἴ σοι Meinekius εὖ ποιοίης εἰ | 1072 pro τούτῳ Dobraeus οὕτω

ΠΑΦΛΑΓΩΝ. ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ. ΔΗΜΟΣ. ΧΟΡΟΣ

ΠΑ. ἄπαγ' ἐς μακαρίαν ἐκποδών. ΑΛ. σύ γ', ὦ φθόρε.
ΠΑ. ὦ Δῆμ' ἐγὼ μέντοι παρεσκευασμένος
τρίπαλαι κάθημαι βουλόμενός σ' εὐεργετεῖν.
ΑΛ. ἐγὼ δὲ δεκάπαλαί γε καὶ δωδεκάπαλαι,
καὶ χιλιόπαλαι καὶ προπαλαιπαλαίπαλαι.
ΔΗ. ἐγὼ δὲ προσδοκῶν γε τρισμυριόπαλαι
βδελύττομαί σφω καὶ προπαλαιπαλαίπαλαι.
ΑΛ. οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον; ΔΗ. εἴσομ' ἢν φράσῃς γε σύ.
ΑΛ. ἄφες ἀπὸ βαλβίδων ἐμέ τε καὶ τουτονί,
ἵνα σ' εὖ ποιῶμεν ἐξ ἴσου. ΔΗ. δρᾶν ταῦτα χρή.
ἄπιτον. ΠΑ. ἰδού. ΔΗ. θέοιτ' ἄν. ΑΛ. ὑποθεῖν οὐκ ἐῶ.
ΔΗ. ἀλλ' ἦ μεγάλως εὐδαιμονήσω τήμερον
ὑπὸ τῶν ἐραστῶν νὴ Δί' ἢ 'πιτρίψομαι.
ΠΑ. ὁρᾷς; ἐγώ σοι πρότερος ἐκφέρω δίφρον.
ΑΛ. ἀλλ' οὐ τράπεζαν, ἀλλ' ἐγὼ προτεραίτερος.
ΠΑ. ἰδού, φέρω σοὶ τήνδε μαζίσκην ἐγὼ
ἐκ τῶν ὀλῶν τῶν ἐκ Πύλου μεμαγμένην.
ΑΛ. ἐγὼ δὲ μυστίλας μεμυστιλημένας
ὑπὸ τῆς θεοῦ τῇ χειρὶ τἠλεφαντίνῃ.
ΔΗ. ὡς μέγαν ἄρ' εἶχες ὦ πότνια τὸν δάκτυλον.
ΠΑ. ἐγὼ δ' ἔτνος γε πίσινον εὔχρων καὶ καλόν·
ἐτόρυνε δ' αὔθ' ἡ Παλλὰς ἡ πυλαιμάχος.
ΑΛ. ὦ Δῆμ', ἐναργῶς ἡ θεός σ' ἐπισκοπεῖ,
καὶ νῦν ὑπερέχει σου χύτραν ζωμοῦ πλέαν.
ΔΗ. οἴει γὰρ οἰκεῖσθ' ἂν ἔτι τήνδε τὴν πόλιν,
εἰ μὴ φανερῶς ἡμῶν ὑπερεῖχε τὴν χύτραν;
ΠΑ. τουτὶ τέμαχός σοὔδωκεν ἡ Φοβεσιστράτη.
ΑΛ. ἡ δ' Ὀβριμοπάτρα γ' ἑφθὸν ἐκ ζωμοῦ κρέας

ADNOTATIO CRITICA

1096 cum Meinekio recepi Porsoni coniecturam pro vulgato, εἰ δὲ μή, φράσεις γε σύ || 1101 vulgo ἢ 'γὼ θρύψομαι: Kockii emendationem admisi praeeunte Meinekio || 1106 ἐγὼ δέ γε pro vulgato ἐγὼ δὲ suspicatur Meinekius, ἐγὼ δὲ μυστίλας γε Cobetus coll. vv. 1043, 1092, 1109

καὶ χόλικος ἠνύστρου τε καὶ γαστρὸς τόμον.
ΔΗ. καλῶς γ' ἐποίησε τοῦ πέπλου μεμνημένη.
ΠΑ. ἡ Γοργολόφα σ' ἐκέλευε τουτουὶ φαγεῖν
ἐλατῆρος, ἵνα τὰς ναῦς ἐλαύνωμεν καλῶς.
ΑΛ. λαβὲ καὶ ταδί νυν. ΔΗ. καὶ τί τούτοις χρήσομαι
τοῖς ἐντέροις; ΑΛ. ἐπίτηδες αὔτ' ἔπεμψέ σοι
ἐς τὰς τριήρεις ἐντερόνειαν ἡ θεός·
ἐπισκοπεῖ γὰρ περιφανῶς τὸ ναυτικόν.
ἔχε καὶ πιεῖν κεκραμένον τρία καὶ δύο.
ΔΗ. ὡς ἡδὺς ὦ Ζεῦ καὶ τὰ τρία φέρων καλῶς.
ΑΛ. ἡ Τριτογένει' ἄρ' αὐτὸν ἐνετριτώνισεν.
ΠΑ. λαβέ νυν πλακοῦντος πίονος παρ' ἐμοῦ τόμον.
ΑΛ. παρ' ἐμοῦ δ' ὅλον γε τὸν πλακοῦντα τουτονί.
ΠΑ. ἀλλ' οὐ λαγῷ' ἕξεις ὁπόθεν δῷς, ἀλλ' ἐγώ.
ΑΛ. οἴμοι πόθεν λαγῷά μοι γενήσεται;
ὦ θυμὲ νυνὶ βωμολόχον ἔξευρέ τι.
ΠΑ. ὁρᾷς τάδ' ὦ κακόδαιμον; ΑΛ. ὀλίγον μοι μέλει·
ἐκεινοιὶ γὰρ ὡς ἔμ' ἔρχονταί τινες
πρέσβεις ἔχοντες ἀργυρίου βαλλάντια.
ΠΑ. ποῦ ποῦ; ΑΛ. τί δὲ σοὶ τοῦτ'; οὐκ ἐάσεις τοὺς ξένους;
ὦ Δημίδιον ὁρᾷς τὰ λαγῷ' ἅ σοι φέρω;
ΠΑ. οἴμοι τάλας, ἀδίκως γε τἄμ' ὑφήρπασας.
ΑΛ. νὴ τὸν Ποσειδῶ καὶ σὺ γὰρ τοὺς ἐκ Πύλου.
ΔΗ. εἴπ', ἀντιβολῶ, πῶς ἐπενόησας ἁρπάσαι;
ΑΛ. τὸ μὲν νόημα τῆς θεοῦ, τὸ δὲ κλέμμ' ἐμόν.
ΠΑ. ἐγὼ δ' ἐκινδύνευσ', ἐγὼ δ' ὤπτησά γε.
ΔΗ. ἄπιθ'· οὐ γὰρ ἀλλὰ τοῦ παραθέντος ἡ χάρις.
ΠΑ. οἴμοι κακοδαίμων, ὑπεραναιδισθήσομαι.
ΑΛ. τί οὐ διακρίνεις, Δῆμ', ὁπότερός ἐστι νῷν
ἀνὴρ ἀμείνων περὶ σὲ καὶ τὴν γαστέρα;
ΔΗ. τῷ δῆτ' ἂν ὑμᾶς χρησάμενος τεκμηρίῳ
δόξαιμι κρίνειν τοῖς θεαταῖσιν σοφῶς;
ΑΛ. ἐγὼ φράσω σοι. τὴν ἐμὴν κίστην ἰὼν

ADNOTATIO CRITICA

1127 vulgo ἡ Τριτογένης ἄρ': secutus sum Cobeti emendationem || 1134 ἔρχονται. τίνες libri, ut τίνες Paphlagoni tribuatur: correxit Meinekius || 1142 verba ἐγὼ δ' ὤπτησά γε isiciarii erant, Paphlagoni continuavit Bothius || 1149 τήν τ' ἐμὴν scribendum suspicatur Meinekius

ξύλλαβε σιωπῇ καὶ βασάνισον ἅττ᾽ ἔνι,
καὶ τὴν Παφλαγόνος· κἀμέλει κρινεῖς καλῶς.
ΔΗ. φέρ᾽ ἴδω, τί οὖν ἔνεστιν; ΑΛ. οὐχ ὁρᾷς κενὴν
ὦ παππίδιον; ἅπαντα γάρ σοι παρεφόρουν.
ΔΗ. αὕτη μὲν ἡ κίστη τὰ τοῦ δήμου φρονεῖ.
ΑΛ. βάδιζέ νυν καὶ δεῦρο πρὸς τὴν Παφλαγόνος.
ὁρᾷς τάδ᾽; ΔΗ. οἴμοι τῶν ἀγαθῶν ὅσων πλέα.
ὅσον τὸ χρῆμα τοῦ πλακοῦντος ἀπέθετο·
ἐμοὶ δ᾽ ἔδωκεν ἀποτεμὼν τυννουτονί.
ΑΛ. τοιαῦτα μέντοι καὶ πρότερόν σ᾽ εἰργάζετο·
σοὶ μὲν προσεδίδου μικρὸν ὧν ἐλάμβανεν,
αὐτὸς δ᾽ ἑαυτῷ παρετίθει τὰ μείζονα.
ΔΗ. ὦ μιαρέ, κλέπτων δή με ταῦτ᾽ ἐξηπάτας;
ἐγὼ δέ τυ ἐστεφάνιξα κἀδωρησάμαν.
ΠΑ. ἐγὼ δ᾽ ἔκλεπτον ἐπ᾽ ἀγαθῷ γε τῇ πόλει.
ΔΗ. κατάθου ταχέως τὸν στέφανον, ἵν᾽ ἐγὼ τουτῳὶ
αὐτὸν περιθῶ. ΑΛ. κατάθου ταχέως μαστιγία.
ΠΑ. οὐ δῆτ᾽, ἐπεί μοι χρησμός ἐστι Πυθικὸς
φράζων, ὑφ᾽ οὗ χρεὼν ἔμ᾽ ἡττᾶσθαι μόνου.
ΑΛ. τοὐμόν γε φράζων ὄνομα καὶ λίαν σαφῶς.
ΠΑ. καὶ μήν σ᾽ ἐλέγξαι βούλομαι τεκμηρίῳ,
εἴ τι ξυνοίσεις τοῦ θεοῦ τοῖς θεσφάτοις.
καί σου τοσοῦτο πρῶτον ἐκπειράσομαι·
παῖς ὢν ἐφοίτας ἐς τίνος διδασκάλου;
ΑΛ. ἐν ταῖσιν εὕστραις κονδύλοις ἡρμοττόμην.
ΠΑ. πῶς εἶπας; ὥς μοὐ χρησμὸς ἅπτεται φρενῶν.
εἶεν.
ἐν παιδοτρίβου δὲ τίνα πάλην ἐμάνθανες;
ΑΛ. κλέπτων ἐπιορκεῖν καὶ βλέπειν ἐναντία.
ΠΑ. ὦ Φοῖβ᾽ Ἄπολλον Λύκιε, τί ποτέ μ᾽ ἐργάσει;

ADNOTATIO CRITICA

1155 νυν pro γοῦν Cobeti emendationem probabilem recepi praeeunte Meinekio: δ᾽ οὖν Sauppius, Kockius || 1156 ὁρᾷς τάδ᾽; οἴμοι Elmsleius: τάδε om. codd., Meinekius ὁρᾷς; ἰώ μοι post Bergkium || 1168 libri ὑφ᾽ οὗ δεήσει μ᾽, quod vitium correxit in notis Dindorfius scribens χρεὼν ἔμ᾽, alii aliter, probabiliter Bentleius ᾽δέησε, quod receperunt Meinekius, Kockius || 1175 μοὐ i.e. μοι ὁ restituit Dindorfius pro vulgato μου. eandem crasin restituit idem Vesp. 901 ποῦ μοὐ διώκων; ubi libri ποῦ δ᾽ οὐ διώκων;

τέχνην δὲ τίνα ποτ᾽ εἶχες ἐξανδρούμενος;
ΑΛ. ἠλλαντοπώλουν. ΠΑ. οὐκέτ᾽ οὐδέν εἰμ᾽ ἐγώ.
λεπτή τις ἐλπίς ἐστ᾽ ἐφ᾽ ἧς ὀχούμεθα.
καί μοι τοσοῦτον εἰπέ· πότερον ἐν ἀγορᾷ
ἠλλαντοπώλεις ἐτεὸν ἢ ᾽πὶ ταῖς πύλαις;
ΑΛ. ἐπὶ ταῖς πύλαισιν, οὗ τὸ τάριχος ὤνιον.
ΠΑ. οἴμοι πέπρακται τοῦ θεοῦ τὸ θέσφατον.
κυλίνδετ᾽ εἴσω τόνδε τὸν δυσδαίμονα.
ὦ στέφανε χαίρων ἄπιθι, καί σ᾽ ἄκων ἐγὼ
λείπω· σὲ δ᾽ ἄλλος τις λαβὼν κεκτήσεται,
κλέπτης μὲν οὐκ ἂν μᾶλλον, εὐτυχὴς δ᾽ ἴσως.
ΑΛ. Ἑλλάνιε Ζεῦ, σὸν τὸ νικητήριον.
ΧΟ. ὦ χαῖρε καλλίνικε καὶ μέμνησ᾽ ὅτι
ἀνὴρ γεγένησαι δι᾽ ἐμέ· καί σ᾽ αἰτῶ βραχύ,
ὅπως ἔσομαί σοι Φανὸς ὑπογραφεὺς δικῶν.
ΔΗ. ἐμοὶ δέ γ᾽ ὅ τι σοι τοὔνομ᾽ εἴπ᾽. ΑΛ. Ἀγοράκριτος·
ἐν τἀγορᾷ γὰρ κρινόμενος ἐβοσκόμην.
ΔΗ. Ἀγορακρίτῳ τοίνυν ἐμαυτὸν ἐπιτρέπω,
καὶ τὸν Παφλαγόνα παραδίδωμι τουτονί.
ΑΛ. καὶ μὴν ἐγώ σ᾽, ὦ Δῆμε, θεραπεύσω καλῶς,
ὥσθ᾽ ὁμολογεῖν σε μηδέν᾽ ἀνθρώπων ἐμοῦ
ἰδεῖν ἀμείνω ᾽ν τῇ Κεχηναίων πόλει.
ΧΟ. τί κάλλιον ἀρχομένοισιν
ἢ καταπαυομένοισιν
ἢ θοᾶν ἵππων ἐλατῆρας ἀείδειν, μηδὲν ἐς Λυσίστρατον,
μηδὲ Θούμαντιν τὸν ἀνέστιον αὖ λυπεῖν ἑκούσῃ καρδίᾳ;
καὶ γὰρ οὗτος ὦ φίλ᾽ Ἄπολλον ἀεὶ πεινῇ, θαλεροῖς δακρύοισιν
σᾶς ἁπτόμενος φαρέτρας Πυθῶνι δίᾳ μὴ κακῶς πένεσθαι.
λοιδορῆσαι τοὺς πονηροὺς οὐδέν ἐστ᾽ ἐπίφθονον,
ἀλλὰ τιμὴ τοῖσι χρηστοῖς, ὅστις εὖ λογίζεται.
εἰ μὲν οὖν ἄνθρωπος, ὃν δεῖ πόλλ᾽ ἀκοῦσαι καὶ κακά,
αὐτὸς ἦν ἔνδηλος, οὐκ ἂν ἀνδρὸς ἐμνήσθην φίλου.

ADNOTATIO CRITICA

1185 *πεπέρανται* suspicatur Meinekius; *κέκρανται* Kockius || 1187 *κἂν* pro *καὶ* recepit Mein. || 1200 *᾽ν τῇ* recepi praeeunte Meinekio pro vulgato *τῇ* || 1205 *οὑτοσὶ* formam in tali carmine inusitatam Dindorfius mutavit in *οὗτος ὦ*: idem *ἀεὶ* addidit ex coniectura

νῦν δ' Ἀρίγνωτον γὰρ οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἐπίσταται,
ὅστις ἢ τὸ λευκὸν οἶδεν ἢ τὸν ὄρθιον νόμον.
ἔστιν οὖν ἀδελφὸς αὐτῷ τοὺς τρόπους οὐ συγγενής, 1280
Ἀριφράδης πονηρός. ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ βούλεται·
ἐστὶ δ' οὐ μόνον πονηρός, οὐ γὰρ οὐδ' ἂν ᾐσθόμην,
οὐδὲ παμπόνηρος, ἀλλὰ καὶ προσεξεύρηκέ τι. 1284
ὅστις οὖν τοιοῦτον ἄνδρα μὴ σφόδρα βδελύττεται, 1288
οὔ ποτ' ἐκ ταὐτοῦ μεθ' ἡμῶν πίεται ποτηρίου.
ἦ πολλάκις ἐννυχίαισι 1290
φροντίσι συγγεγένημαι,
καὶ διεζήτηχ' ὁπόθεν ποτὲ φαύλως ἐσθίει Κλεώνυμος.
φασὶ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐρεπτόμενον τὰ τῶν ἐχόντων ἀνέρων
οὐκ ἂν ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς σιπύης· τοὺς δ' ἀντιβολεῖν ἂν ὁμοίως·
ἴθ' ὦ ἄνα, πρὸς γονάτων, ἔξελθε καὶ σύγγνωθι τῇ τραπέζῃ.
φασὶν ἀλλήλαις ξυνελθεῖν τὰς τριήρεις ἐς λόγον, 1300
καὶ μίαν λέξαι τιν' αὐτῶν ἥτις ἦν γεραιτέρα·
οὐδὲ πυνθάνεσθε ταῦτ' ὦ παρθένοι τἀν τῇ πόλει;
φασὶν αἰτεῖσθαί τιν' ἡμῶν ἑκατὸν ἐς Καλχηδόνα
ἄνδρα μοχθηρὸν πολίτην ὀξίνην Ὑπέρβολον·
ταῖς δὲ δόξαι δεινὸν εἶναι τοῦτο κοὐκ ἀνασχετόν,
καί τιν' εἰπεῖν ἥτις ἀνδρῶν ἆσσον οὐκ εἰληλύθει·
ἀποτρόπαι' οὐ δῆτ' ἐμοῦ γ' ἄρξει ποτ', ἀλλ' ἐάν με χρῇ,
ὑπὸ τερηδόνων σαπεῖσ' ἐνταῦθα καταγηράσομαι·
οὐδὲ Ναυφάντης γε τῆς Ναύσωνος, οὐ δῆτ' ὦ θεοί,
εἴπερ ἐκ πεύκης γε κἀγὼ καὶ ξύλων ἐπηγνύμην. 1310
ἢν δ' ἀρέσκῃ ταῦτ' Ἀθηναίοις, καθῆσθαί μοι δοκεῖ
ἐς τὸ Θησεῖον πλεούσας ἢ 'πὶ τῶν σεμνῶν θεῶν.
οὐ γὰρ ἡμῶν γε στρατηγῶν ἐγχανεῖται τῇ πόλει·
ἀλλὰ πλείτω χωρὶς αὐτὸς ἐς κόρακας, εἰ βούλεται,
τὰς σκάφας, ἐν αἷς ἐπώλει τοὺς λύχνους, καθελκύσας.

1201 – 1206 = 1219 – 1224

ADNOTATIO CRITICA

1222 *μὲν* addidit Bentleius || 1223 pro *ἂν ὁμοίως* quod habet Rav. (ceteri *ἀνομοίως*) temptat Kockius *ἀνοήτως*: aliud quid latere suspicatur Mein. || 1228 *Καλχηδόνα* pro *Καρχηδόνα* emendationem rectam esse in notis iudicat Meinekius: conf. ad 156 || 1236 *καθῆσθ' ἂν* post Dawesium Meinekius: idem *δοκῶ* cum libris pro *δοκεῖ* emendatione Bentleii

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ. ΧΟΡΟΣ. ΔΗΜΟΣ

ΑΓ. *εὐφημεῖν χρὴ καὶ στόμα κλῄειν καὶ μαρτυριῶν ἀπέχεσθαι,*
καὶ τὰ δικαστήρια συγκλῄειν οἷς ἡ πόλις ἥδε γέγηθεν,
ἐπὶ καιναῖσιν δ' εὐτυχίαισιν παιωνίζειν τὸ θέατρον.
ΧΟ. *ὦ ταῖς ἱεραῖς φέγγος Ἀθήναις καὶ ταῖς νήσοις ἐπίκουρε,*
τίν' ἔχων φήμην ἀγαθὴν ἥκεις, ἐφ' ὅτῳ κνισῶμεν ἀγυιάς;
ΑΓ. *τὸν Δῆμον ἀφεψήσας ὑμῖν καλὸν ἐξ αἰσχροῦ πεποίηκα.*
ΧΟ. *καὶ ποῦ 'στὶν νῦν ὦ θαυμαστὰς ἐξευρίσκων ἐπινοίας;*
ΑΓ. *ἐν ταῖσιν ἰοστεφάνοις οἰκεῖ ταῖς ἀρχαίαισιν Ἀθήναις,*
οἷός περ Ἀριστείδῃ πρότερον καὶ Μιλτιάδῃ ξυνεσίτει.
ὄψεσθε δέ· καὶ γὰρ ἀνοιγνυμένων ψόφος ἤδη τῶν προπυλαίων.
ἀλλ' ὀλολύξατε φαινομέναισιν ταῖς ἀρχαίαισιν Ἀθήναις
καὶ θαυμασταῖς καὶ πολυύμνοις, ἵν' ὁ κλεινὸς Δῆμος ἐνοικεῖ.
ΧΟ. ὦ ταὶ λιπαραὶ *καὶ ἰοστέφανοι καὶ ἀριζήλωτοι* Ἀθῆναι,
δείξατε τὸν τῆς Ἑλλάδος ὑμῖν καὶ τῆς γῆς τῆσδε μόναρχον.
ΑΓ. *ὅδ' ἐκεῖνος ὁρᾶν τεττιγοφόρας, ἀρχαίῳ σχήματι λαμπρός,*
οὐ χοιρινῶν ὄζων ἀλλὰ σπονδῶν, σμύρνῃ κατάλειπτος.
ΧΟ. *χαῖρ' ὦ βασιλεῦ τῶν Ἑλλήνων· καί σοι ξυγχαίρομεν ἡμεῖς.*
τῆς γὰρ πόλεως ἄξια πράττεις καὶ τοῦ Μαραθῶνι τροπαίου.
ΔΗ. *ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν ἐλθὲ δεῦρ' Ἀγοράκριτε.*
ὅσα με δέδρακας ἀγάθ' ἀφεψήσας. ΑΓ. *ἐγώ;*
ἀλλ' ὦ μέλ' οὐκ οἶσθ' οἷος ἦσθ' αὐτὸς πάρος,
οὐδ' οἷ' ἔδρας· ἐμὲ γὰρ νομίζοις ἂν θεόν.
ΔΗ. *τί δ' ἔδρων πρὸ τοῦ, κάτειπε, καὶ ποῖός τις ἦ;*
ΑΓ. *πρῶτον μέν, ὁπότ' εἴποι τις ἐν τἠκκλησίᾳ·*

1249 ΧΟ. *πῶς ἂν ἴδωμεν; ποίαν ἔχει σκευήν; καὶ ποῖος γεγένηται;*

ADNOTATIO CRITICA

1249 spurium esse hunc versum recte vidit Bergkius, cui obsecutus cum Meinekio relegavi ad imam paginam: ad metri leges redegerant Porsonus inserendo *τιν'* ante *ἔχει*, Reisigius expellendo *καί*: pro *ἴδωμεν* autem restituerat Brunckius *ἴδοιμεν* || 1258 *τοῦ Μαραθῶνι* scripsi cum Bentleio pro *τοῦ 'ν Μαραθῶνι*, huiusmodi enim dativos haud secus adverbia esse et praepositionem respuere atque *Μεγαροῖ Ὀλυμπίασιν Ἀλωπεκῆσιν* cett. bene notat Cobetus Nov. Lect. p. 95 || 1260 *ἀγάθ'*. ΑΓ. *ἀφεψήσας γ' ἐγώ* temptat Meinekius: *ἀφεψήσας ἔσω* post Hermannum Kockius

ὦ Δῆμ' ἐραστής εἰμι σὸς φιλῶ τέ σε,
καὶ κήδομαί σου καὶ προβουλεύω μόνος·
τούτοις ὁπότε χρήσαιτό τις προοιμίοις,
ἀνωρτάλιζες κἀκερουτίας. ΔΗ. ἐγώ;
ΑΓ. εἶτ' ἐξαπατήσας σ' ἀντὶ τούτων ᾤχετο.
ΔΗ. τί φῄς;
ταυτί μ' ἔδρων, ἐγὼ δὲ τοῦτ' οὐκ ᾐσθόμην;
ΑΓ. τὰ δ' ὦτά γ' ἄν σου νὴ Δί' ἐξεπετάννυτο
ὥσπερ σκιάδειον καὶ πάλιν ξυνήγετο.
ΔΗ. οὕτως ἀνόητος ἐγεγενήμην καὶ γέρων;
ΑΓ. καὶ νὴ Δί' εἴ γε δύο λεγοίτην ῥήτορε,
ὁ μὲν ποιεῖσθαι ναῦς μακρὰς ὁ δ' ἕτερος αὖ
καταμισθοφορεῖν, τούτοιν ὁ τὸν μισθὸν λέγων
τὸν τὰς τριήρεις παραδραμὼν ἂν ᾤχετο.
οὗτος τί κύπτεις; οὐχὶ κατὰ χώραν μενεῖς;
ΔΗ. αἰσχύνομαί τοι ταῖς πρότερον ἁμαρτίαις.
ΑΓ. ἀλλ' οὐ σὺ τούτων αἴτιος, μὴ φροντίσῃς,
ἀλλ' οἵ σε ταῦτ' ἐξηπάτων. νυνδὶ φράσον·
ἐάν τις εἴπῃ βωμολόχος ξυνήγορος·
οὐκ ἔστιν ὑμῖν τοῖς δικασταῖς ἄλφιτα,
εἰ μὴ καταγνώσεσθε ταύτην τὴν δίκην·
τοῦτον τί δράσεις, εἰπέ, τὸν ξυνήγορον;
ΔΗ. ἄρας μετέωρον ἐς τὸ βάραθρον ἐμβαλῶ,
ἐκ τοῦ λάρυγγος ἐκκρεμάσας Ὑπέρβολον.
ΑΓ. τουτὶ μὲν ὀρθῶς καὶ φρονίμως ἤδη λέγεις·
τὰ δ' ἄλλα, φέρ' ἴδω, πῶς πολιτεύσει φράσον.
ΔΗ. πρῶτον μὲν ὁπόσοι ναῦς ἐλαύνουσιν μακράς,
καταγομένοις τὸν μισθὸν ἀποδώσω 'ντελῆ.
ΑΓ. πολλοῖς γ' ὑπολίσφοις πυγιδίοισιν ἐχαρίσω.
ΔΗ. ἔπειθ' ὁπλίτης ἐντεθεὶς ἐν καταλόγῳ
οὐδεὶς κατὰ σπουδὰς μετεγγραφήσεται,
ἀλλ' ὥσπερ ἦν τὸ πρῶτον ἐγγεγράψεται.

ADNOTATIO CRITICA

1272 *τὰ δ' ὦτά σου νὴ τὸν Δί'* Cobetus pro Ravennatis lectione quod dedi; *τὰ γὰρ ὦτά σου νὴ τὸν Δί'* recepit Meinekius || 1277 vulgo *καταμισθοφορῆσαι τοῦτ'* i. e. *τοῦτο* sc. pecuniam navibus impendendam: *τοῦτον* codices, *τούτων* Rav. unde *καταμισθοφορεῖν, τούτοιν* Meinekius, *καταμισθοφορῆσαι, τῶνδ'* Kockius emendant || 1294 vulgo *ὁ πολίτης*: *ὁπλίτης* unus codex V

ΑΓ. *τοῦτ' ἔδακε τὸν πόρπακα τὸν Κλεωνύμου.*
ΔΗ. *ἐν τἀγορᾷ τ' ἀγένειος οὐδεὶς ἀγοράσει.*
ΑΓ. *ποῦ δῆτα Κλεισθένης ἀγοράσει καὶ Στράτων;*
ΔΗ. *τὰ μειράκια ταυτὶ λέγω τἀν τῷ μύρῳ,*
ἃ στωμυλεῖται τοιαδὶ καθήμενα·
σοφός γ' ὁ Φαίαξ δεξιῶς τε κατέμαθεν.
συνερτικὸς γάρ ἐστι καὶ περαντικός,
καὶ γνωμοτυπικὸς καὶ σαφὴς καὶ κρουστικός,
καταληπτικός τ' ἄριστα τοῦ θορυβητικοῦ.
ἀλλ' οὖν ἀναγκάσω κυνηγετεῖν ἐγὼ
τούτους ἅπαντας παυσαμένους ψηφισμάτων.
ΑΓ. *ἔχε νυν ἐπὶ τούτοις τουτονὶ τὸν ὀκλαδίαν.*
ΔΗ. *μακάριος ἐς τἀρχαῖα δὴ καθίσταμαι.*
ΑΓ. *φήσεις γ', ἐπειδὰν τὰς τριακοντούτιδας*
σπονδὰς παραδῶ σοι. δεῦρ' ἴθ' αἱ σπονδαὶ ταχύ.
ΔΗ. *ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ' ὡς καλαί· πρὸς τῶν θεῶν,*
πῶς ἔλαβες αὐτὰς ἐτεόν; ΑΓ. *οὐ γὰρ ὁ Παφλαγὼν*
ἀπέκρυπτε ταύτας ἔνδον, ἵνα σὺ μὴ λάβῃς;
νῦν οὖν ἐγώ σοι παραδίδωμ' ἐς τοὺς ἀγροὺς
αὐτὰς ἰέναι λαβόντα. ΔΗ. *τὸν δὲ Παφλαγόνα,*
ὃς ταῦτ' ἔδρασεν, εἴφ' ὅ τι ποιήσεις κακόν.
ΑΓ. *οὐδὲν μέγ' ἀλλ' ἢ τὴν ἐμὴν ἕξει τέχνην·*
ἐπὶ ταῖς πύλαις ἀλλαντοπωλήσει μόνος,
τὰ κύνεια μιγνὺς τοῖς ὀνείοις πράγμασιν,
μεθύων τε ταῖς πόρναισι λοιδορήσεται,
κἀκ τῶν βαλανείων πίεται τὸ λούτριον.
ΔΗ. *εὖ γ' ἐπενόησας οὗπέρ ἐστιν ἄξιος,*
πόρναισι καὶ βαλανεῦσι διακεκραγέναι,
καί σ' ἀντὶ τούτων ἐς τὸ πρυτανεῖον καλῶ

ADNOTATIO CRITICA

1298 *οὐδ' ἀγοράσει γ'* (*τ'* Rav.) *ἀγένειος ἔν τ' ἀγορᾶι οὐδεὶς* exhibent libri, unde levi mutatione effecit versum probabilem Kockius: *οὐδ' ἀγοράσἀγένειος οὐδεὶς ἐν ἀγορᾷ* Dindorfius: *οὐδ' ἀγοράσει γ' ἀγένειος οὐδ' ἐν τἀγορᾷ* Meinekius || 1302 *κατέμαθε* Dindorfii tantum non certam emendationem receperunt certatim edd. pro vulgato *τ' οὐκ ἀπέθανε* quod est in libris || 1303 *συνερκτικὸς* vulgo: corr. Dindorfius e scholiasta qui a *συνείρειν* derivari vidit non huiusmodi vocem sed *συνερτικός* || 1304 *καὶ συναφὴς* temptat Meinekius, *κἀναφὴς* Hermannus || 1322 *λοῦτρον* codices; correxit Elmsleius

ἐς τὴν ἕδραν θ', ἵν' ἐκεῖνος ἦν ὁ φαρμακός.
ἕπου δὲ ταυτηνὶ λαβὼν τὴν βατραχίδα·
κἀκεῖνον ἐκφερέτω τις ὡς ἐπὶ τὴν τέχνην,
ἵν' ἴδωσιν αὐτὸν οἷς ἐλωβᾶθ' οἱ ξένοι.

ADNOTATIO CRITICA

1326 ἧσθ' 'sedebat' malit M.

ΧΟΡΟΣ

. .

Metrorum Discriptio in Equitibus

1—178	trimetri iambici
179—183	dactylici hexametri
184—223	iamb. trim.
224—265	troch. tetram. catal.
266—284	systema trochaicum dimetrum versu ultimo catalectico

285—290=346—351

1—3	cretici pentametri, 4 tetrameter
5, 6	troch. tetr. catal.
291—298	troch. tetram. catal.

299—309=358—368

1, 2	cretici tetrametri
3, 4, 7	troch. tetram. catal.
5, 6	dactylici tetrametri
8	iambicus dimeter
9	troch. dim.
10, 11	iambici tetram. catal.
310—337	iamb. tetram. catal.
338—345	systema iambicum dimetrum
352—357	troch. tetram.
369—399	iamb. tetram.
400—416	systema iamb. dim.
417—457	iamb. trim.

458—569 *παράβασις πρώτη*

458—462	systema anapaesticum (*κομμάτιον*)
463—505	anap. tetram. (*παράβασις* proprie dicta)
506—509	systema anap. (*μακρόν* sive *πνῖγος*)

510—523=540—553

1—4, 6, 7	glycon.
5, 8, 14	pherecratei
9, 10	dim. choriamb. hypercat. cum basi
11—14	systema glyconeum

524—539 (*ἐπίρρημα*)=**554—569** (*ἀντεπίρρημα*) troch. tetr. catal.

570—574	iamb. trim.

575—583=641—649

1 –́ ⏑ – ⏑, –́ ⏑ – ⏑, –́ ⏑ ⏖ ⏑ – –

versus ex dimetro trochaico et ithyphallico compositus. Ithyphallici arsis secunda soluta in strophe, non soluta in antistrophe.

2 creticus tetrameter

3 –́ ⏑ ⏑ ⏑, –́ ⏑ –, –́ ⏑ – ⏑, –́ ⏑ – cretico-troch.

4 –́ ⏑ –, –́ ⏑ – creticus dimeter

5—8 systema trochaicum

584—640, 649—709 trim. iamb.

710, 713, 714=789, 792, 793 iambici tetrametri

711, 712=790, 791 versus Euripideus

⏓ –́ ⏑ – ⏓ –́ ⏑ –, –́ ⏑ – ⏑ – ⏓ (dim. iamb. ithyph.)

715—776 anapaest. tetram.

777—788 systema anapaesticum dimetrum

794—854 tetram. iamb.

855—883 systema iambicum dimetrum

884 versus nullo metro

885—912 iamb. trim.

913—936 systema glyconeum sexies repetitum ex tribus compositum versibus acatalectis,

–́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́

unoque catalectico sive pherecrateo

–́ ⏓, –́ ⏑ ⏑ –, –

937—1048 trim. iamb. insertis hexam. dactyl.

1049—1068=1069—1088

stropha glyconea quater repetita, ex duobus composita systematis, altero quattuor, altero sex versuum. Metrum est glyconeum cum basi monosyllaba

⏒, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́

et catalect. ⏒, –́ ⏑ ⏑ –, –

1089—1200 trim. iamb.

1201—1240 (δευτέρα παράβασις)

1201—1206 (ᾠδή)=1219—1224 (ἀντῳδή)

1 ⏓, –́ ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ –́ dactyl. trim. cum anacrusi

2 –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – dactyl. trim.

3, 4 –́ ⏑ – –, –́ ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ –́ –, –́ ⏑ – ⏑, –́ ⏑ – trochaico-dactyl.

5 –́ ⏑ – ⏓, –́ ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ –́ –, –́ ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ –́ – trochaico-dactyl.

6 ⏒, –́ ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ –́ –, –́ ⏑ – –, –́ ⏑ – ⏑ – – dactylico-troch.

1207—1218 (ἐπίρρημα)=1225—1240 (ἀντεπίρρημα) troch. tetram.

1241—1259 anapaest. tetram.

1260—1329 iamb. trim.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΝΕΦΕΛΑΙ

CANTABRIGIAE FORMIS ACADEMICIS EXCUDEBANT C. J. CLAY, A.M. ET FIL.

ARGUMENTUM FABULAE

1—265 (πρόλογος). Introducitur Strepsiades senex rusticus et ruris amans sed propter bellum nunc in urbem pertractus, quem noctes diesque torquet magnitudo aeris alieni, uxoris et filii luxuriosis et prodigis moribus conflati. Vergente ad finem mense, ad quem usurae postulante feneratore solvendae sunt, dum familia somno secura fruitur, noctem ipse insomnem agit. Quare accensa lucerna tabulas inspicit sumptusque et debita secum supputat. Ad incitas redactus rationem init qua demum se aere alieno expedire posse videtur. Igitur filium, equos et currus cummaxime somniantem, e lecto excitatum orat ut mutatis moribus et omisso equestris rei studio se in Sophistarum disciplinam tradat addiscatque novam disputandi et persuadendi artem, qua iniuria verti soleat in iustum et causa inferior (ἥττων λόγος) dicendo superior fieri: sic enim fore ut creditoribus verba det persuadeatque nihil cuiquam debere patrem. Sed Phidippides, umbratilium istorum et macilentorum scilicet hominum pallorem aversatus, patri morem gerere recusat. Quare senex, omni spe quam de filio conceperat abiecta, ipsemet nulla aetatis ratione habita periculum facere constituit sophistisque docendum se praebere, si horum ope possit ab aere alieno liberari: itaque ad Socratis domum se confert. Pulsanti ostium egreditur discipulorum unus, qui cognita adventus causa exponit seni arcana quaedam sed ridicula philosophi ipsius commenta, ut sunt de dimensione saltus pulicum, de culicibus orene an podice sonum edant. Quibus subtilitatibus et argutiis in summam expectationem adductus Strepsiades mox scholae sive φροντιστηρίου fores recludere iubet: inde conspicit discipulos variis studiis intentos, et in interiore aedium parte ipsum magistrum in corbe pensili sublimem sedentem, unde quasi a terra submotus solem et aetherem contemplatur. Quem senex pro ea qua ardet discendi cupiditate ilico salutat; causam adventus exponit:

doceri cupit: mercedem sancte per deos promittit. Ille deorum audito nomine negat esse deos quos vulgo colunt: Nubium numine cuncta gubernari, has solas adorandas esse demonstrat. Mox homine rustico in sacro scamno collocato, impositaque corona sacris philosophicis rite initiato ut dearum aspectu dignus fiat, Nebulas invocat ut hae sibi in Strepsiade informando opem ferant.

266—296 (πάροδος χοροῦ). Invocatae audiuntur primum, paulatim etiam conspiciuntur Nubes exutae propriam speciem (νέφος ὄμβριον), et tamquam mulieres longis albisque vestibus indutae in orchestram descendunt laudesque Atticae carmine celebrant.

297—482 (ἐπεισόδιον α΄). Socrates novom discipulum Strepsiadem docet, quanta sit earum potestas, quot quantaque dona hominibus conferant, cognitionem, disputandi subtilitatem, intelligentiam, (φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα, Soph. Antig. 354): has esse quae alunt sophistas vates medicos et dithyrambicos: has esse, non Iovem, quae tonant et fulgurant; has denique, non Iovem, in caelo regnare. Hac de causa etiam a Strepsiade adorantur, qui ab iis se jam voti compotem fore pro certo habet, omniaque quae postulentur earum gratia in se recipere paratus est: seni vicissim omnem operam pollicentur Nubes: et quanta sit ei gloria futura enarrant: inde ad Socratem conversae iubent experiri senis ingenii vires (437—450). Quem cum explorata facultate memoriae et facundiae philosophus disciplina sua dignum iudicet, pallium exuere iubet et φροντιστήριον introgredi.

483—595 (παράβασις πρώτη). Abeuntem bonis votis ominibusque prosequitur Chorus (483—490, κομμάτιον): et vacuefacta scena ad spectatores verba facit Poetae nomine. Aegre ferre se dicit, cum sit haec omnium quas ediderit elegantissima comoedia et digna quae apud sapientes spectatores ageretur et probaretur, immerito tamen eam cecidisse palmamque, cum primum acta esset, dari poetis indignioribus. Proinde censuram iudicum vituperat: idem quamquam iniuria affectus non propterea dexteros se iudices (nam vulgi voluntatem neglegit) proditurum ait, de quorum favore erga se satis constet ex eventu *Daetalensium*, quae idem quod *Nubes* consilium secuta victoriam reportaverit. 'Nunc itaque misi' ait 'hanc fabulam, ea spe ut iudices habeat non minus sapientes quam illos qui *Modesto* plauserunt: nam haec vere modesta est fabula, quae nihil aliunde adsciverit quo placere possit, ut aliorum pleraeque, sed prodeat freta naturali sua venustate.' Exponit inde cur sapientum laude digna ipsi videatur retractata haec comoedia, neque enim id agere ut spectatoribus imponat obtrudendo ineptias quasdam aut

eadem saepius inculcando; neque quos perstringat illis insultare se prostratis more ceterorum poetarum qui in Cleonem et Hyperbolum non cessent comoedias scribere, in quibus etiam nihil novi dicant sed illa tantum quae ab ipso semel inventa sint[1].

Hinc orationem ad deos convertit Chorus et Iovem Neptunum patremque Aethera sollemni carmine invocat (534—544, ᾠδή). Mox iterum ad spectatores conversus Athenienses accusat, quod Nubibus tam bene de se meritis sacra non faciant (545—564, ἐπίρρημα). Hinc Phoebum Dianam Pallada et Dionysum adorat, (565—575, ἀντῳδή). Postremo Lunae[2] querellam de perturbatione anni exponit 576—595 (ἀντεπίρρημα).

596—767 (ἐπεισόδιον β'). Interea Strepsiadem suas artes docere conatus Socrates parum profecit, reditque in scenam multa de hominis hebeti ingenio conquerens: mox senem scamnum efferre foras iubet, ut nonnulla iterum erudire conetur. At ille rogatus de cepis semper respondet de alliis, ac nihil paene in ore habet nisi λόγον ἥττονα καὶ κρείττονα, h.e. quomodo causa inferior dicendo fieri possit superior. Socrates hominem agresti ingenio praeditum monet artem grammaticam primo discendam, ut possit masculinum discernere a feminino. Ibi iocosa et lepida sed inutilis et otiosa de nominibus quibusdam recte formandis oboritur disputatio. Tandem scamno insidere iubetur rusticus et secum meditari, Choro etiam adhortante (669—675): sed vexatus a cimicibus Socratem rogat ut celeriter rem expediat cuius ipse gratia advenerat. Ille mollitiem hominis incusat et animum nunc huc nunc illuc dividere adeoque in omnes partes rapere iubet, ut inde viam inveniat qua debitores suos defraudet. Quare operto capite mira comminiscitur, quibus feneratores eludat. Sed cum aetatis vitio nimium esset obliviosus nec firmiter praecepta Socratis retinere posset, abiecta spe negat philosophus se amplius eum edocturum. Desperans de rebus suis, suadente

[1] Notandum est hanc parabasis partem (491—533) insertam esse a Poeta secundae *Nubium* editioni, quam numquam in scenam prodisse constat: scripta est enim post Cleonis mortem, i.e. post a. 422, Ol. 89. 3. Quod autem deinde sequitur ἐπίρρημα (545—564) e prima editione *Nubium* haud dubie mansit. De Cleone enim ibi loquitur ut de homine adhuc vivo.

[2] Metonem perstringere videtur, qui non diu ante (Olymp. 87. 1) cyclum undeviginti annorum invenerat, ex quo lunaris anni ratio cum solari rectius conciliari poterat atque emendata erat anni dierumque festorum ratio. Sed ita factum erat ut saepe dies, qui olim sacer fuerat, nunc profestus esset et contra, quae res multis displicuisse videtur. WIELAND

Nubium choro, Strepsiades filium accersitum abit, ut qui iuvenili mente sophisticam melius et facilius capturus sit. Socratem inter ea monet Chorus ut oblata occasione gnaviter utatur (768—774).

775—849 (ἐπεισόδιον γ′). Minis precibusque patris tandem victus Phidippides, quamvis invitus, a se impetrat ut novae disciplinae se tradi patiatur, quamvis bene intelligat qui fructus patri ex hoc consilio redundaturus sit. Socrates iuveni potestatem dat utrum velit τῶν λόγων eligendi τὸν δίκαιον ἢ τὸν ἄδικον. Ut discrimen inter ambos diiudicetur, duo λόγοι per prosopopoeiam in scenam introducuntur.

[Canticum chori desideratur post v. 849 non ab librariis omissum sed a Poeta, cum fabulam tractaret, non adiectum.]

850—1019 (ἐπεισόδιον δ′). Iusti et Iniusti sermonis personae, quae sunt quasi effigies quaedam universae vitae morumque antiquorum et noviciorum, certamen ineunt et mutuis se invicem conviciis et calumniis digne et indigne proscindunt. Choro litem et altercationem sedante et ferente leges disputationis, uterque adulescentem ad se allicere studet non aliter atque Herculem illum Prodicium Virtus et Voluptas. Prior causam orat Iustus, mores antiquorum verecundos ac probos commendat, novos contra ut pravos et impudicos perstringit: simul Phidippidem exhortatur ut se sequatur, mollitiem vitet, temperantiam et ceteras virtutes colat. Huic magnis clamoribus se opponit Adicus et vitae voluptariae et delicatae commodis monstratis, temperantiae vero et aliarum virtutum incommodis, adulescenti persuadet ut suae insistat viae, simulque ac victor evasit pluribus conviciis cogit Dicaeum suam ipsius causam deserere et ad iniustorum partes transfugere.

Strepsiadae instanti et diffidenti denuo Socrates fidem et diligentiam optatumque studiorum eventum pollicetur (1020—1027).

1028—1044 (παράβασις β′). Chorus abeuntem cum Phidippide Socratem alloquitur et Strepsiadem qui domum non redit priusquam introisse filium in φροντιστήριον suis oculis vidit. Dum pone scenam Phidippides instruitur, pronuntiatur ἐπίρρημα quae una alterius parabasis pars superest ex Nubium prima editione.

1045—1214 (ἐπεισόδιον ε′). Vexatus interim summa creditorum in quos inciderat importunitate et minis Strepsiades redit ad Socratem, sperans filium suum in arte sophistica iam profecisse. Recepto filio penitus erudito exultat et instituit convivium. Interea Phidippidis dicendi facultate fretus duo creditoribus aes debitum exolvere negat, ludibrioque habitos a domo sua pellit.

1215—1230 (στάσιμον χοροῦ). Interim Chorus malum, quod

statim evenit, Strepsiadae praedicit, quod, cum veterator sit, etiam dignam suis fraudibus accepturus sit mercedem.

1231—1412 (ἔξοδος). Strepsiades e domo procurrit admodum perturbatus, se mulcatum conquerens a filio, qui rem non modo fatetur sed recte factam esse pollicetur se demonstraturum. Copiosis verborum praestigiis causam defendit, nequiquam paterna beneficia ingratumque filii erga se animum exprobrante patre. Matri quoque verbera minatur. Quibus factis iam Strepsiades perspicit quale sit revera haec nova sapientia et quo perducat, eiusque auctores incensa domo expellit.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ
ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ
ΘΕΡΑΠΩΝ ΣΤΡΕΨΙΑΔΟΥ
ΜΑΘΗΤΗΣ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ
ΧΟΡΟΣ ΝΕΦΕΛΩΝ
ΔΙΚΑΙΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΑΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΠΑΣΙΑΣ *δανειστής*
ΑΜΥΝΙΑΣ *δανειστής*

Ὑποθέσεις

I

Πρεσβύτης τις Στρεψιάδης ὑπὸ δανείων καταπονούμενος διὰ τὴν ἱπποτροφίαν τοῦ παιδὸς δεῖται τούτου, φοιτήσαντα ὡς τὸν Σωκράτην μαθεῖν τὸν ἥττονα λόγον, εἴ πως δύναιτο τὰ ἄδικα λέγων ἐν τῷ δικαστηρίῳ τοὺς χρήστας νικᾶν καὶ μηδενὶ τῶν δανειστῶν μηδὲν ἀποδοῦναι. οὐ βουλομένου δὲ τοῦ μειρακίσκου διαγνοὺς αὐτὸς ἐλθὼν μανθάνειν, μαθητὴν τοῦ Σωκράτους ἐκκαλέσας τινὰ διαλέγεται. ἐκλυθείσης δὲ τῆς διατριβῆς οἵ τε μαθηταὶ κύκλῳ καθήμενοι πιναροὶ συνορῶνται καὶ αὐτὸς ὁ Σωκράτης ἐπὶ κρεμάθρας αἰωρούμενος καὶ ἀποσκοπῶν τὰ μετέωρα θεωρεῖται. μετὰ ταῦτα τελεῖ παραλαβὼν τὸν πρεσβύτην, καὶ τοὺς νομιζομένους παρ' αὐτῷ θεούς, Ἀέρα προσέτι δὲ καὶ Αἰθέρα καὶ Νεφέλας κατακαλεῖται. πρὸς δὲ τὴν εὐχὴν ἐσέρχονται Νεφέλαι ἐν σχήματι χοροῦ καὶ φυσιολογήσαντος οὐκ ἀπιθάνως τοῦ Σωκράτους ἀποκαταστᾶσαι πρὸς τοὺς θεατὰς περὶ πλειόνων διαλέγονται. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν πρεσβύτης διδασκόμενος ἐν τῷ φανερῷ τινὰ τῶν μαθημάτων γελωτοποιεῖ· καὶ ἐπειδὴ διὰ τὴν ἀμαθίαν ἐκ τοῦ φροντιστηρίου ἐκβάλλεται ἄγων πρὸς βίαν τὸν υἱὸν συνίστησι τῷ Σωκράτει. τούτου δὲ ἐξαγαγόντος αὐτῷ ἐν τῷ θεάτρῳ τὸν ἄδικον καὶ τὸν δίκαιον λόγον, διαγωνισθεὶς ὁ ἄδικος πρὸς τὸν δίκαιον λόγον, καὶ παραλαβὼν αὐτὸν ὁ ἄδικος λόγος ἐκδιδάσκει. κομισάμενος δὲ αὐτὸν ὁ πατὴρ ἐκπεπονημένον ἐπηρεάζει τοῖς χρήσταις καὶ ὡς κατωρθωκὼς εὐωχεῖ παραλαβών. γενομένης δὲ περὶ τὴν εὐωχίαν ἀντιλογίας, πληγὰς λαβὼν ὑπὸ τοῦ παιδὸς βοὴν ἵστησι καὶ προσκαταλαλούμενος ὑπὸ τοῦ παιδὸς ὅτι δίκαιον τοὺς πατέρας ὑπὸ τῶν υἱῶν ἀντιτύπτεσθαι, ὑπεραλγῶν διὰ τὴν πρὸς τὸν υἱὸν σύγκρουσιν ὁ γέρων κατασκάπτει καὶ ἐμπίπρησι τὸ φροντιστήριον τῶν Σωκρατιστῶν. τὸ δὲ δρᾶμα τῶν πάνυ δυνατῶς πεποιημένων.

II

Αἱ πρῶται Νεφέλαι ἐν ἄστει ἐδιδάχθησαν ἐπὶ ἄρχοντος Ἰσάρχου, ὅτε Κρατῖνος μὲν ἐνίκα Πυτίνῃ, Ἀμειψίας δὲ Κόννῳ. διόπερ Ἀριστοφάνης διαρριφθεὶς παραλόγως ᾠήθη δεῖν ἀναδιδάξας τὰς δευτέρας καὶ ἀπομέμφεσθαι τὸ θέατρον. ἀποτυχὼν δὲ πολὺ μᾶλλον καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα οὐκέτι τὴν διασκευὴν εἰσήγαγεν. αἱ δὲ δεύτεραι Νεφέλαι ἐπὶ Ἀμεινίου ἄρχοντος.

III

Τοῦτο ταυτόν ἐστι τῷ προτέρῳ. διεσκεύασται δὲ ἐπὶ μέρους ὡς ἂν δὴ ἀναδιδάξαι μὲν αὐτὸ τοῦ ποιητοῦ προθυμηθέντος, οὐκέτι δὲ τοῦτο δι' ἥν ποτε αἰτίαν ποιήσαντος. καθόλου μὲν οὖν σχεδὸν παρὰ πᾶν μέρος γεγενημένη διόρθωσις. τὰ μὲν γὰρ περιῄρηται, τὰ δὲ παραπέπλεκται καὶ ἐν τῇ τάξει καὶ ἐν τῇ τῶν προσώπων διαλλαγῇ μετεσχημάτισται. τὰ δὲ ὁλοσχεροῦς τῆς διασκευῆς [τοιαῦτα ὄντα] τετύχηκεν, αὐτίκα ἡ μὲν παράβασις τοῦ χοροῦ ἤμειπται, καὶ ὅπου ὁ δίκαιος λόγος πρὸς τὸν ἄδικον λαλεῖ, καὶ τελευταῖον ὅπου καίεται ἡ διατριβὴ Σωκράτους.

IV

Τὴν μὲν κωμῳδίαν καθῆκε κατὰ Σωκράτους ὡς τοιαῦτα νομίζοντος, καὶ Νεφέλας καὶ Ἀέρα καὶ τί γὰρ ἄλλ' ἢ ξένους εἰσάγοντος δαίμονας. χορῷ δὲ ἐχρήσατο Νεφελῶν πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρὸς κατηγορίαν, καὶ διὰ τοῦτο οὕτως ἐπεγράφη. διτταὶ δὲ φέρονται Νεφέλαι. οἱ δὲ κατηγορήσαντες Σωκράτους Μέλητος καὶ Ἄνυτος.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΝΕΦΕΛΑΙ

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ. ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ. ΘΕΡΑΠΩΝ

ΣΤ. ἸΟΥ ἰού·
ὦ Ζεῦ βασιλεῦ τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον·
ἀπέραντον. οὐδέποθ᾽ ἡμέρα γενήσεται;
καὶ μὴν πάλαι γ᾽ ἀλεκτρυόνος ἤκουσ᾽ ἐγώ·
οἱ δ᾽ οἰκέται ῥέγκουσιν· ἀλλ᾽ οὐκ ἂν πρὸ τοῦ.
ἀπόλοιο δῆτ᾽ ὦ πόλεμε πολλῶν εἵνεκα,
ὅτ᾽ οὐδὲ κολάσ᾽ ἔξεστί μοι τοὺς οἰκέτας.
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὁ χρηστὸς οὑτοσὶ νεανίας
ἐγείρεται τῆς νυκτός, ἀλλὰ πέρδεται
ἐν πέντε σισύραις ἐγκεκορδυλημένος.
ἀλλ᾽ εἰ δοκεῖ ῥέγκωμεν ἐγκεκαλυμμένοι.
ἀλλ᾽ οὐ δύναμαι δείλαιος εὕδειν δακνόμενος
ὑπὸ τῆς δαπάνης καὶ τῆς φάτνης καὶ τῶν χρεῶν
διὰ τουτονὶ τὸν υἱόν. ὁ δὲ κόμην ἔχων
ἱππάζεταί τε καὶ ξυνωρικεύεται
ὀνειροπολεῖ θ᾽ ἵππους· ἐγὼ δ᾽ ἀπόλλυμαι
ὁρῶν ἄγουσαν τὴν σελήνην εἰκάδας·
οἱ γὰρ τόκοι χωροῦσιν. ἅπτε παῖ λύχνον,
κἄκφερε τὸ γραμματεῖον, ἵν᾽ ἀναγνῶ λαβὼν
ὁπόσοις ὀφείλω καὶ λογίσωμαι τοὺς τόκους.
φέρ᾽ ἴδω τί ὀφείλω; δώδεκα μνᾶς Πασίᾳ.
τοῦ δώδεκα μνᾶς Πασίᾳ; τί ἐχρησάμην;
ὅτ᾽ ἐπριάμην τὸν κοππατίαν. οἴμοι τάλας,
εἴθ᾽ ἐξεκόπη πρότερον τὸν ὀφθαλμὸν λίθῳ.
ΦΕ. Φίλων ἀδικεῖς· ἔλαυνε τὸν σαυτοῦ δρόμον.

ΣΤ. τοῦτ' ἔστι τουτὶ τὸ κακόν, ὅ μ' ἀπολώλεκεν·
ὀνειροπολεῖ γὰρ καὶ καθεύδων ἱππικήν.
ΦΕ. πόσους δρόμους ἐλᾷ τὰ πολεμιστήρια;
ΣΤ. ἐμὲ μὲν σὺ πολλοὺς τὸν πατέρ' ἐλαύνεις δρόμους.
ἀτὰρ τί χρέος ἔβα με μετὰ τὸν Πασίαν;
τρεῖς μναῖ διφρίσκου καὶ τροχοῖν Ἀμυνίᾳ.
ΦΕ. ἄπαγε τὸν ἵππον ἐξαλίσας οἴκαδε.
ΣΤ. ἀλλ' ὦ μέλ' ἐξήλικας ἐμέ γ' ἐκ τῶν ἐμῶν,
ὅτε καὶ δίκας ὤφληκα χἄτεροι τόκου
ἐνεχυράσεσθαί φασιν. ΦΕ. ἐτεὸν ὦ πάτερ
τί δυσκολαίνεις καὶ στρέφει τὴν νύχθ' ὅλην;
ΣΤ. δάκνει μέ τις δήμαρχος ἐκ τῶν στρωμάτων.
ΦΕ. ἔασον ὦ δαιμόνιε καταδαρθεῖν τί με.
ΣΤ. σὺ δ' οὖν κάθευδε· τὰ δὲ χρέα ταῦτ' ἴσθ' ὅτι
ἐς τὴν κεφαλὴν ἅπαντα τὴν σὴν τρέψεται.
φεῦ.
εἴθ' ὤφελ' ἡ προμνήστρι' ἀπολέσθαι κακῶς,
ἥτις με γῆμ' ἐπῆρε τὴν σὴν μητέρα·
ἐμοὶ γὰρ ἦν ἄγροικος ἥδιστος βίος,
εὐρωτιῶν, ἀκόρητος, εἰκῇ κείμενος,
βρύων μελίτταις καὶ προβάτοις καὶ στεμφύλοις.
ἔπειτ' ἔγημα Μεγακλέους τοῦ Μεγακλέους
ἀδελφιδῆν ἄγροικος ὢν ἐξ ἄστεως,
σεμνὴν τρυφῶσαν ἐγκεκοισυρωμένην. 48
ΘΕ. ἔλαιον ἡμῖν οὐκ ἔνεστ' ἐν τῷ λύχνῳ. 56
ΣΤ. οἴμοι· τί γάρ μοι τὸν πότην ἧπτες λύχνον;
δεῦρ' ἔλθ' ἵνα κλάῃς. ΘΕ. διὰ τί δῆτα κλαύσομαι;
ΣΤ. ὅτι τῶν παχειῶν ἐνετίθεις θρυαλλίδων.
μετὰ ταῦθ', ὅπως νῷν ἐγένεθ' υἱὸς οὑτοσί, 60
ἐμοί τε δὴ καὶ τῇ γυναικὶ τἀγαθῇ,
περὶ τοὐνόματος δὴ 'ντεῦθεν ἐλοιδορούμεθα·
ἡ μὲν γὰρ ἵππον προσετίθει πρὸς τοὔνομα,
Ξάνθιππον ἢ Χαίριππον ἢ Καλλιππίδην,
ἐγὼ δὲ τοῦ πάππου 'τιθέμην Φειδωνίδην.
τέως μὲν οὖν ἐκρινόμεθ'· εἶτα τῷ χρόνῳ

ADNOTATIO CRITICA

28 ἐλᾷς olim Meinekius || 58 τὸ τοῦ πάππου Cobetus: aut hoc aut ἀπὸ τοῦ πάππου necessarium iudicat Meinekius

κοινῇ ξυνέβημεν κἀθέμεθα Φειδιππίδην.
τοῦτον τὸν υἱὸν λαμβάνουσ' ἐκορίζετο,
ὅταν σὺ μέγας ὢν ἅρμ' ἐλαύνῃς πρὸς πόλιν,
ὥσπερ Μεγακλέης, ξυστίδ' ἔχων. ἐγὼ δ' ἔφην,
ὅταν μὲν οὖν τὰς αἶγας ἐκ τοῦ φελλέως,
ὥσπερ ὁ πατήρ σου, διφθέραν ἐνημμένος.
ἀλλ' οὐκ ἐπίθετο τοῖς ἐμοῖς οὐδὲν λόγοις,
ἀλλ' ἵππερών μου κατέχεεν τῶν χρημάτων.
νῦν οὖν ὅλην τὴν νύκτα φροντίζων ὁδοῦ
μίαν εὗρον ἀτραπὸν δαιμονίως ὑπερφυᾶ,
ἣν ἢν ἀναπείσω τουτονί, σωθήσομαι.
ἀλλ' ἐξεγεῖραι πρῶτον αὐτὸν βούλομαι.
πῶς δῆτ' ἂν ἥδιστ' αὐτὸν ἐπεγείραιμι; πῶς;
Φειδιππίδη, Φειδιππίδιον. ΦΕ. τί ὦ πάτερ;
ΣΤ. κύσον με καὶ τὴν χεῖρα δὸς τὴν δεξιάν.
ΦΕ. ἰδού. τί ἔστιν; ΣΤ. εἰπέ μοι, φιλεῖς ἐμέ;
ΦΕ. νὴ τὸν Ποσειδῶ τουτονὶ τὸν ἵππιον.
ΣΤ. μή μοί γε τοῦτον μηδαμῶς τὸν ἵππιον·
οὗτος γὰρ ὁ θεὸς αἴτιός μοι τῶν κακῶν.
ἀλλ' εἴπερ ἐκ τῆς καρδίας μ' ὄντως φιλεῖς,
ὦ παῖ,
πιθοῦ τί μοι. ΦΕ. τί οὖν πίθωμαι δῆτά σοι;
ΣΤ. ἔκστρεψον ὡς τάχιστα τοὺς σαυτοῦ τρόπους,
καὶ μάνθαν' ἐλθὼν ἂν ἐγὼ παραινέσω.
ΦΕ. λέγε δή, τί κελεύεις; ΣΤ. καί τι πείσει; ΦΕ. πείσομαι
νὴ τὸν Διόνυσον. ΣΤ. δεῦρό νυν ἀπόβλεπε.
ὁρᾷς τὸ θύριον τοῦτο καὶ τῳκίδιον;
ΦΕ. ὁρῶ. τί οὖν τοῦτ' ἐστὶν ἐτεόν, ὦ πάτερ;
ΣΤ. ψυχῶν σοφῶν τοῦτ' ἐστὶ φροντιστήριον.
ἐνταῦθ' ἐνοικοῦσ' ἄνδρες, οἳ τὸν οὐρανὸν
λέγοντες ἀναπείθουσιν ὡς ἔστιν πνιγεύς,
κἄστιν περὶ ἡμᾶς οὗτος, ἡμεῖς δ' ἄνθρακες.
οὗτοι διδάσκουσ', ἀργύριον ἤν τις διδῷ,

ADNOTATIO CRITICA

80 Rav. πιθοῦ μοι. τί οὖν πείθομαι: in ceteris deest μοι. Inde Reisigius ὦ παῖ πιθοῦ τί μοι. τί πίθωμαι omisso οὖν: cum Teuffelio malui ὦ παῖ extra versum ponere ut epiphonema trepidantis ac commoti, velut v. 226 || 90 ἄνθρακες Meinekius

λέγοντα νικᾶν καὶ δίκαια κἄδικα.
ΦΕ. εἰσὶν δὲ τίνες; ΣΤ. οὐκ οἶδ' ἀκριβῶς τοὔνομα·
μεριμνοφροντισταὶ καλοί τε κἀγαθοί.
ΦΕ. αἰβοῖ πονηροί γ', οἶδα. τοὺς ἀλαζόνας
τοὺς ὠχριῶντας τοὺς ἀνυποδήτους λέγεις·
ὧν ὁ κακοδαίμων Σωκράτης καὶ Χαιρεφῶν.
ΣΤ. ἢ ἤ σιώπα· μηδὲν εἴπῃς νήπιον.
ἀλλ' εἴ τι κήδει τῶν πατρῴων ἀλφίτων,
τούτων γενοῦ μοι σχασάμενος τὴν ἱππικήν.
ΦΕ. οὐκ ἂν μὰ τὸν Διόνυσον, εἰ δοίης γέ μοι
τοὺς φασιανοὺς οὓς τρέφει Λεωγόρας.
ΣΤ. ἴθ' ἀντιβολῶ σ' ὦ φίλτατ' ἀνθρώπων ἐμοὶ
ἐλθὼν διδάσκου. ΦΕ. καὶ τί σοι μαθήσομαι;
ΣΤ. εἶναι παρ' αὐτοῖς φασὶν ἄμφω τὼ λόγω,
τὸν κρείττον', ὅστις ἐστί, καὶ τὸν ἥττονα.
τούτοιν τὸν ἕτερον τοῖν λόγοιν, τὸν ἥττονα,
νικᾶν λέγοντά φασι τἀδικώτερα.
ἢν οὖν μάθῃς μοι τὸν ἄδικον τοῦτον λόγον,
ἃ νῦν ὀφείλω διὰ σέ, τούτων τῶν χρεῶν
οὐκ ἂν ἀποδοίην οὐδ' ἂν ὀβολὸν οὐδενί.
ΦΕ. οὐκ ἂν πιθοίμην· οὐ γὰρ ἂν τλαίην ἰδεῖν
τοὺς ἱππέας τὸ χρῶμα διακεκναισμένος.
ΣΤ. οὐκ ἄρα μὰ τὴν Δήμητρα τῶν γ' ἐμῶν ἔδει,
οὔτ' αὐτὸς οὔθ' ὁ ζύγιος οὔθ' ὁ σαμφόρας·
ἀλλ' ἐξελῶ σ' ἐς κόρακας ἐκ τῆς οἰκίας.
ΦΕ. ἀλλ' οὐ περιόψεταί μ' ὁ θεῖος Μεγακλέης
ἄνιππον ὄντ'. ἀλλ' εἶμι, σοῦ δ' οὐ φροντιῶ.
ΣΤ. ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μέντοι πεσών γε κείσομαι·
ἀλλ' εὐξάμενος τοῖσιν θεοῖς διδάξομαι
αὐτὸς βαδίζων ἐς τὸ φροντιστήριον.
πῶς οὖν γέρων ὢν κἀπιλήσμων καὶ βραδὺς
λόγων ἀκριβῶν σχινδαλάμους μαθήσομαι;
ἰτητέον. τί ταῦτ' ἔχων στραγγεύομαι,
ἀλλ' οὐχὶ κόπτω τὴν θύραν; παῖ, παιδίον.

ADNOTATIO CRITICA

100 *σύ μοι σχασάμενος ἱππικὴν* Dobraeus, quod Meinekio placet || 118 vulgo *ἄνιππον· ἀλλ' εἴσειμι* : correxit Cobetus

ΜΑΘΗΤΗΣ

βάλλ' ἐς κόρακας· τίς ἐσθ' ὁ κόψας τὴν θύραν;
ΣΤ. Φείδωνος υἱὸς Στρεψιάδης Κικυννόθεν.
ΜΑ. ἀμαθής γε νὴ Δί' ὅστις οὑτωσὶ σφόδρα
ἀπεριμερίμνως τὴν θύραν λελάκτικας
καὶ φροντίδ' ἐξήμβλωκας ἐξηυρημένην.
ΣΤ. σύγγνωθί μοι· τηλοῦ γὰρ οἰκῶ τῶν ἀγρῶν.
ἀλλ' εἰπέ μοι τὸ πρᾶγμα τοὐξημβλωμένον.
ΜΑ. ἀλλ' οὐ θέμις πλὴν τοῖς μαθηταῖσιν λέγειν.
ΣΤ. λέγε νυν ἐμοὶ θαρρῶν· ἐγὼ γὰρ οὑτοσὶ
ἥκω μαθητὴς ἐς τὸ φροντιστήριον.
ΜΑ. λέξω. νομίσαι δὲ ταῦτα χρὴ μυστήρια.
ἀνήρετ' ἄρτι Χαιρεφῶντα Σωκράτης
ψύλλαν ὁπόσους ἅλλοιτο τοὺς αὑτῆς πόδας·
δακοῦσα γὰρ τοῦ Χαιρεφῶντος τὴν ὀφρῦν
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τὴν Σωκράτους ἀφήλατο.
ΣΤ. πῶς δῆτα διεμέτρησε; ΜΑ. δεξιώτατα.
κηρὸν διατήξας εἶτα τὴν ψύλλαν λαβὼν
ἐνέβαψεν ἐς τὸν κηρὸν αὐτῆς τὼ πόδε,
κᾆτα ψυχείσῃ περιέφυσαν περσικαί.
ταύτας ὑπολύσας ἀνεμέτρει τὸ χωρίον.
ΣΤ. ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν.
ΜΑ. τί δῆτ' ἄν, ἕτερον εἰ πύθοιο Σωκράτους
φρόντισμα; ΣΤ. ποῖον; ἀντιβολῶ κάτειπέ μοι.
ΜΑ. ἀνήρετ' αὐτὸν Χαιρεφῶν ὁ Σφήττιος
ὁπότερα τὴν γνώμην ἔχοι, τὰς ἐμπίδας
κατὰ τὸ στόμ' ᾄδειν ἢ κατὰ τοὐρροπύγιον.
ΣΤ. τί δῆτ' ἐκεῖνος εἶπε περὶ τῆς ἐμπίδος;
ΜΑ. ἔφασκεν εἶναι τοὔντερον τῆς ἐμπίδος
στενόν· διὰ λεπτοῦ δ' ὄντος αὐτοῦ τὴν πνοὴν

ADNOTATIO CRITICA

138 libri ἅλοιτο || 141 vulgo πῶς δῆτα τοῦτ' ἐμέτρησε, Ravennas διεμέτρησε quod recte Teuffelius vidit scribendum esse sine pronomine, quo facile caremus quum de sola permetiendi ratione curiosus sit Strepsiades: frustra Cobetus, quem sequitur Meinekius, πῶς τοῦτο δὴ 'μέτρησε: siquid mutandum malim πῶς δὴ τόδ' ἀνεμέτρησε; || 144 ψυχέντος, sc. τοῦ κηροῦ, Meinekius

βίᾳ βαδίζειν εὐθὺ τοὐρροπυγίου
ἔπειτα κοῖλον πρὸς στενῷ προσκείμενον
τὸν πρωκτὸν ἠχεῖν ὑπὸ βίας τοῦ πνεύματος.
ΣΤ. σάλπιγξ ὁ πρωκτός ἐστιν ἄρα τῶν ἐμπίδων.
ὦ τρισμακάριος τοῦ διεντερεύματος.
ἦ ῥᾳδίως φεύγων ἂν ἀποφύγοι δίκην
ὅστις δίοιδε τοὔντερον τῆς ἐμπίδος.
ΜΑ. πρώην δέ γε γνώμην μεγάλην ἀφῃρέθη
ὑπ' ἀσκαλαβώτου. ΣΤ. τίνα τρόπον; κάτειπέ μοι.
ΜΑ. ζητοῦντος αὐτοῦ τῆς σελήνης τὰς ὁδοὺς
καὶ τὰς περιφορὰς εἶτ' ἄνω κεχηνότος
ἀπὸ τῆς ὀροφῆς νύκτωρ γαλεώτης κατέχεσεν.
ΣΤ. ἥσθην γαλεώτῃ καταχέσαντι Σωκράτους.
ΜΑ. ἐχθὲς δέ γ' ἡμῖν δεῖπνον οὐκ ἦν ἑσπέρας.
ΣΤ. εἶεν· τί οὖν πρὸς τἄλφιτ' ἐπαλαμήσατο;
ΜΑ. κατὰ τῆς τραπέζης καταπάσας λεπτὴν τέφραν
κάμψας ὀβελίσκον εἶτα διαβήτην λαβὼν
ἐκ τῆς παλαίστρας θυμάτιον ὑφείλετο.
ΣΤ. τί δῆτ' ἐκεῖνον τὸν Θαλῆν θαυμάζομεν;
ἄνοιγ' ἄνοιγ' ἁνύσας τὸ φροντιστήριον,
καὶ δεῖξον ὡς τάχιστά μοι τὸν Σωκράτη·
μαθητιῶ γάρ· ἀλλ' ἄνοιγε τὴν θύραν.
ὦ Ἡράκλεις ταυτὶ ποδαπὰ τὰ θηρία;
ΜΑ. τί ἐθαύμασας; τῷ σοι δοκοῦσιν εἰκέναι;
ΣΤ. τοῖς ἐκ Πύλου ληφθεῖσι τοῖς Λακωνικοῖς.
ἀτὰρ τί ποτ' ἐς τὴν γῆν βλέπουσιν οὑτοιί;

ADNOTATIO CRITICA

172 pro θοιμάτιον librorum scriptura, quae iam antiquo satis tempore vitium contraxit, emendavit Bergkius ἐκ τῆς πάλης θοινημάτιον ὑφείλετο, *clam ex cineribus ferculum protraxit.* Sed G. Hermanni emendatio θυμάτιον Meinekio et plerisque placuit. 'Adstat Socrates in palaestra prope aram eiusque mensam in qua sunt sacrificii, Mercurio certaminum praesidi facti, reliquiae, (cf. Platon. Lysid. p. 206 D). Circa hanc aram harena non erat: spargit itaque humum cinere ex illa desumpto, deinde veruculum, cuius in sacrificio usus fuerat, curvat in circini formam eoque utitur ad geometricas figuras in cinere discribendas. Quae dum contemplantur circumfusi ipsumque eas explicantem audiunt, Socrates manu sinistra ex propinqua mensa hostiam surrupit et in pallio condit.' Haec Teuffelius

ΜΑ. ζητοῦσιν οὗτοι τὰ κατὰ γῆς. ΣΤ. βολβοὺς ἄρα
ζητοῦσι. μή νυν τουτογὶ φροντίζετε·
ἐγὼ γὰρ οἶδ' ἵν' εἰσὶ μεγάλοι καὶ καλοί.
τί γὰρ οἵδε δρῶσιν οἱ σφόδρ' ἐγκεκυφότες;
ΜΑ. οὗτοι δ' ἐρεβοδιφῶσιν ὑπὸ τὸν τάρταρον.
ἀλλ' εἴσιθ', ἵνα μὴ 'κεῖνος ὑμῖν ἐπιτύχῃ.
ΣΤ. μήπω γε μήπω γ'· ἀλλ' ἐπιμεινάντων, ἵνα
αὐτοῖσι κοινώσω τι πραγμάτιον ἐμόν.
ΜΑ. ἀλλ' οὐχ οἷόν τ' αὐτοῖσι πρὸς τὸν ἀέρα
ἔξω διατρίβειν πολὺν ἄγαν ἐστὶν χρόνον.
ΣΤ. πρὸς τῶν θεῶν τί γὰρ τάδ' ἐστίν; εἰπέ μοι.
ΜΑ. ἀστρονομία μὲν αὑτηί· ΣΤ. τουτὶ δὲ τί;
ΜΑ. γεωμετρία. ΣΤ. τοῦτ' οὖν τί ἔστι χρήσιμον;
ΜΑ. γῆν ἀναμετρεῖσθαι. ΣΤ. πότερα τὴν κληρουχικήν;
ΜΑ. οὐκ ἀλλὰ τὴν σύμπασαν. ΣΤ. ἀστεῖον λέγεις.
τὸ γὰρ σόφισμα δημοτικὸν καὶ χρήσιμον.
ΜΑ. αὕτη δέ σοι γῆς περίοδος πάσης. ὁρᾷς;
αἵδε μὲν Ἀθῆναι. ΣΤ. τί σὺ λέγεις; οὐ πείθομαι,
ἐπεὶ δικαστὰς οὐχ ὁρῶ καθημένους.
ΜΑ. ὡς τοῦτ' ἀληθῶς ἀττικὸν τὸ χωρίον.
ΣΤ. καὶ ποῦ Κικυννῆς εἰσὶν οὑμοὶ δημόται;
ΜΑ. ἐνταῦθ' ἔνεισιν. ἡ δέ γ' Εὔβοι', ὡς ὁρᾷς,
ἡδὶ παρατέταται μακρὰ πόρρω πάνυ.
ΣΤ. οἶδ'· ὑπὸ γὰρ ἡμῶν παρετάθη καὶ Περικλέους.
ἀλλ' ἡ Λακεδαίμων ποῦ 'στιν; ΜΑ. ὅπου 'στίν; αὑτηί.
ΣΤ. ὡς ἐγγὺς ἡμῶν. τοῦτο πάνυ φροντίζετε,
ταύτην ἀφ' ἡμῶν ἀπαγαγεῖν πόρρω πάνυ.
ΜΑ. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε. ΣΤ. νὴ Δί' οἰμώξεσθ' ἄρα.
φέρε τίς γὰρ οὗτος οὑπὶ τῆς κρεμάθρας ἀνήρ;
ΜΑ. αὐτός. ΣΤ. τίς αὐτός; ΜΑ. Σωκράτης. ΣΤ. ὦ Σώκρατες.
ἴθ' οὗτος, ἀναβόησον αὐτόν μοι μέγα.
ΜΑ. αὐτὸς μὲν οὖν σὺ κάλεσον· οὐ γάρ μοι σχολή.

ADNOTATIO CRITICA

182 τουτό γε, τοῦτ' ἔτι codices, unde Reisigius τοῦτό γ' ἔτι: recepi Porsoni emendationem || 194 pro vulgato ἀναμετρεῖσθαι Meinekius Cobeto obsecutus volt ἀναμετρῆσαι || 200 Ἀττική Dobraeus || 207 πάλιν Sauppius probantibus Meinekio Kockio || 208 verba νὴ Δί' Strepsiadae reddidit Cobetus: erant discipuli

ΣΤ. ὦ Σώκρατες,
ὦ Σωκρατίδιον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

τί με καλεῖς ὦφήμερε;
ΣΤ. πρῶτον μὲν ὅ τι δρᾷς ἀντιβολῶ κάτειπέ μοι.
ΣΩ. ἀεροβατῶ καὶ περιφρονῶ τὸν ἥλιον.
ΣΤ. ἔπειτ᾽ ἀπὸ ταρροῦ τοὺς θεοὺς ὑπερφρονεῖς,
ἀλλ᾽ οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς, εἴπερ; ΣΩ. οὐ γὰρ ἄν ποτε
ἐξηῦρον ὀρθῶς τὰ μετέωρα πράγματα,
εἰ μὴ κρεμάσας τὸ νόημα καὶ τὴν φροντίδα
λεπτὴν καταμίξας ἐς τὸν ὅμοιον ἀέρα.
εἰ δ᾽ ὢν χαμαὶ τἄνω κάτωθεν ἐσκόπουν,
οὐκ ἄν ποθ᾽ ηὗρον· οὐ γὰρ ἀλλ᾽ ἡ γῆ βίᾳ
ἕλκει πρὸς αὑτὴν τὴν ἰκμάδα τῆς φροντίδος.
πάσχει δὲ ταὐτὸ τοῦτο καὶ τὰ κάρδαμα.
ΣΤ. τί φῄς;
ἡ φροντὶς ἕλκει τὴν ἰκμάδ᾽ ἐς τὰ κάρδαμα;
ἴθι νυν κατάβηθ᾽ ὦ Σωκρατίδιον ὡς ἐμέ,
ἵνα με διδάξῃς ὧνπερ ἕνεκ᾽ ἐλήλυθα.
ΣΩ. ἦλθες δὲ κατὰ τί; ΣΤ. βουλόμενος μαθεῖν λέγειν.
ὑπὸ γὰρ τόκων χρήστων τε δυσκολωτάτων
ἄγομαι, φέρομαι, τὰ χρήματ᾽ ἐνεχυράζομαι.
ΣΩ. πόθεν δ᾽ ὑπόχρεως σαυτὸν ἔλαθες γενόμενος;
ΣΤ. νόσος μ᾽ ἐπέτριψεν ἱππικὴ δεινὴ φαγεῖν.
ἀλλά με δίδαξον τὸν ἕτερον τοῖν σοῖν λόγοιν,
τὸν μηδὲν ἀποδιδόντα. μισθὸν δ᾽ ὅντιν᾽ ἂν
πράττῃ μ᾽ ὀμοῦμαί σοι καταθήσειν τοὺς θεούς.
ΣΩ. ποίους θεοὺς ὀμεῖ σύ; πρῶτον γὰρ θεοὶ
ἡμῖν νόμισμ᾽ οὐκ ἔστι. ΣΤ. τῷ γὰρ ὄμνυτ᾽; ἢ
σιδαρέοισιν ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ;
ΣΩ. βούλει τὰ θεῖα πράγματ᾽ εἰδέναι σαφῶς
ἅττ᾽ ἐστὶν ὀρθῶς; ΣΤ. νὴ Δί᾽ εἴπερ ἔστι γε.
ΣΩ. καὶ ξυγγενέσθαι ταῖς νεφέλαισιν ἐς λόγους,
ταῖς ἡμετέραισι δαίμοσιν; ΣΤ. μάλιστά γε.
ΣΩ. κάθιζε τοίνυν ἐπὶ τὸν ἱερὸν σκίμποδα.
ΣΤ. ἰδοὺ κάθημαι. ΣΩ. τουτονὶ τοίνυν λαβὲ
τὸν στέφανον. ΣΤ. ἐπὶ τί στέφανον; οἴμοι Σώκρατες

ὥσπερ με τὸν Ἀθάμανθ᾽ ὅπως μὴ θύσετε.
ΣΩ. οὐκ ἀλλὰ ταῦτα πάντα τοὺς τελουμένους
ἡμεῖς ποιοῦμεν. ΣΤ. εἶτα δὴ τί κερδανῶ;
ΣΩ. λέγειν γενήσει τρίμμα κρόταλον παιπάλη. 260
ἀλλ᾽ ἔχ᾽ ἀτρεμεί. ΣΤ. μὰ τὸν Δί᾽ οὐ ψεύσει γέ με·
καταπαττόμενος γὰρ παιπάλη γενήσομαι.
ΣΩ. εὐφημεῖν χρὴ τὸν πρεσβύτην καὶ τῆς εὐχῆς ἐπακούειν.
ὦ δέσποτ᾽ ἄναξ ἀμέτρητ᾽ ἀήρ, ὃς ἔχεις τὴν γῆν μετέωρον,
λαμπρός τ᾽ αἰθὴρ σεμναί τε θεαὶ νεφέλαι βροντησικέραυνοι,
ἄρθητε φάνητ᾽ ὦ δέσποιναι τῷ φροντιστῇ μετέωροι.
ΣΤ. μήπω μήπω γε πρὶν ἂν τουτὶ πτύξωμαι, μὴ καταβρεχθῶ.
τὸ δὲ μηδὲ κυνῆν οἴκοθεν ἐλθεῖν ἐμὲ τὸν κακοδαίμον᾽ ἔχοντα.
ΣΩ. ἔλθετε δῆτ᾽ ὦ πολυτίμητοι νεφέλαι τῷδ᾽ εἰς ἐπίδειξιν·
εἴτ᾽ ἐπ᾽ Ὀλύμπου κορυφαῖς ἱεραῖς χιονοβλήτοισι κάθησθε,
εἴτ᾽ Ὠκεανοῦ πατρὸς ἐν κήποις ἱερὸν χορὸν ἵστατε νύμφαις,
εἴτ᾽ ἄρα Νείλου προχοὰς ὑδάτων χρυσέαις ἀρύεσθε πρό-
χοισιν, 272
ἢ Μαιῶτιν λίμνην ἔχετ᾽ ἢ σκόπελον νιφόεντα Μίμαντος·
ὑπακούσατε δεξάμεναι θυσίαν καὶ τοῖς ἱεροῖσι χαρεῖσαι.

ΧΟΡΟΣ

ἀέναοι Νεφέλαι
ἀρθῶμεν φανεραὶ δροσερὰν φύσιν εὐάγητον,
πατρὸς ἀπ᾽ ὠκεανοῦ βαρυαχέος
ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς ἔπι
δενδροκόμους, ἵνα 280
τηλεφανεῖς σκοπιὰς ἀφορώμεθα,
καρπούς τ᾽ ἀρδομέναν θ᾽ ἱερὰν χθόνα,
καὶ ποταμῶν ζαθέων κελαδήματα,
καὶ πόντον κελάδοντα βαρύβρομον·
ὄμμα γὰρ αἰθέρος ἀκάματον σελαγεῖται
μαρμαρέαις ἐν αὐγαῖς.
ἀλλ᾽ ἀποσειςάμεναι νέφος ὄμβριον

ADNOTATIO CRITICA

265 plerique ἐπακούσατε: male, neque enim ut *praebeant aurem* sed ut *vocatae veniant ad se* rogat nubes; quapropter iure Cobetus ὑπακούσατε revocat || 272 τ᾽ et θ᾽ omittunt Rav. aliique: locum nondum perpurgatum censet Meinekius, ἀρδομέναν ἱερὰν Dind.

ἀθανάτας ἰδέας ἐπιδώμεθα
τηλεσκόπῳ ὄμματι γαῖαν.
ΣΩ. ὦ μέγα σεμναὶ νεφέλαι φανερῶς ἠκούσατέ μου καλέσαντος.
ᾔσθου φωνῆς ἅμα καὶ βροντῆς μυκησαμένης θεοσέπτου;
ἀλλ' εὐφήμει· μέγα γάρ τι θεῶν κινεῖται σμῆνος ἀοιδαῖς.
ΧΟ. παρθένοι ὀμβροφόροι,
ἔλθωμεν λιπαρὰν χθόνα Παλλάδος, εὔανδρον γᾶν
Κέκροπος ὀψόμεναι πολυήρατον·
οὗ σέβας ἀρρήτων ἱερῶν, ἵνα
μυστοδόκος δόμος
ἐν τελεταῖς ἁγίαις ἀναδείκνυται,
οὐρανίοις τε θεοῖς δωρήματα,
ναοί θ' ὑψερεφεῖς καὶ ἀγάλματα,
καὶ πρόσοδοι μακάρων ἱερώταται,
εὐστέφανοί τε θεῶν θυσίαι θαλίαι τε,
παντοδαπαῖς ἐν ὥραις,
ἦρί τ' ἐπερχομένῳ βρομία χάρις,
εὐκελάδων τε χορῶν ἐρεθίσματα,
καὶ μοῦσα βαρύβρομος αὐλῶν.
ΣΤ. πρὸς τοῦ Διὸς ἀντιβολῶ σε φράσον, τίνες εἴσ' ὦ Σώκρατες αὗται
αἱ φθεγξάμεναι τοῦτο τὸ σεμνόν; μῶν ἡρῷναί τινές εἰσιν;
ΣΩ. ἥκιστ' ἀλλ' οὐράνιαι νεφέλαι μεγάλαι θεαὶ ἀνδράσιν ἀργοῖς·
αἵπερ γνώμην καὶ διάλεξιν καὶ νοῦν ἡμῖν παρέχουσιν
καὶ τερατείαν καὶ περίλεξιν καὶ κροῦσιν καὶ κατάληψιν.
ΣΤ. ταῦτ' ἄρ' ἀκούσασ' αὐτῶν τὸ φθέγμ' ἡ ψυχή μου πεπότηται,
καὶ λεπτολογεῖν ἤδη ζητεῖ καὶ περὶ καπνοῦ στενολεσχεῖν,
καὶ γνωμιδίῳ γνώμην νύξασ' ἑτέρῳ λόγῳ ἀντιλογῆσαι·
ὥστ' εἴ πως ἔστιν ἰδεῖν αὐτὰς ἤδη φανερὰς ἐπιθυμῶ.
ΣΩ. βλέπε νυν δευρὶ πρὸς τὴν Πάρνηθ'· ἤδη γὰρ ὁρῶ κατιούσας
ἡσυχῇ αὐτάς. ΣΤ. φέρε ποῦ; δεῖξον. ΣΩ. χωροῦσ' αὗται πάνυ πολλαὶ
διὰ τῶν κοίλων καὶ τῶν δασέων, αὗται πλάγιαι. ΣΤ. τί τὸ χρῆμα;

266 – 279 = 283 – 296

ADNOTATIO CRITICA

282 ἀοιδῆς C. F. Hermannus quem sequitur Meinekius || 305 vulgo φανερῶς: correxit Halbertsma

ὡς οὐ καθορῶ. ΣΩ. παρὰ τὴν εἴσοδον. ΣΤ. ἤδη νυνὶ μόλις οὕτως.
ΣΩ. νῦν γέ τοι ἤδη καθορᾷς αὐτάς, εἰ μὴ λημᾷς κολοκύνταις.
ΣΤ. νὴ Δί' ἔγωγ', ὦ πολυτίμητοι. πάντα γὰρ ἤδη κατέχουσιν.
ΣΩ. ταύτας μέντοι σὺ θεὰς οὔσας οὐκ ᾔδησθ' οὐδ' ἐνόμιζες;
ΣΤ. μὰ Δί' ἀλλ' ὁμίχλην καὶ δρόσον αὐτὰς ἡγούμην καὶ καπνὸν εἶναι.
ΣΩ. οὐ γὰρ μὰ Δί' ἀλλ' ἴσθ' ὅτι πλείστους αὗται βόσκουσι σοφιστάς,
θουριομάντεις ἰατροτέχνας σφραγιδονυχαργοκομήτας
κυκλίων τε χορῶν ᾀσματοκάμπτας ἄνδρας μετεωροφένακας,
οὐδὲν δρῶντας βόσκουσ' ἀργούς, ὅτι ταύτας μουσοποιοῦσιν.
ΣΤ. ταῦτ' ἄρ' ἐποίουν ὑγρᾶν νεφελᾶν στρεπταίγλαν δάϊον ὁρμάν
πλοκάμους θ' ἑκατογκεφάλα τυφῶ πρημαινούσας τε θυέλλας,
εἶτ' ἀερίους διερούς γαμψοὺς οἰωνοὺς ἀερονηχεῖς,
ὄμβρους θ' ὑδάτων δροσερᾶν νεφελᾶν· εἶτ' ἀντ' αὐτῶν κατέπινον
κεστρᾶν τεμάχη μεγαλᾶν ἀγαθᾶν κρέα τ' ὀρνίθεια κιχηλᾶν.
ΣΩ. διὰ μέντοι τάσδ' οὐχὶ δικαίως; ΣΤ. λέξον δή μοι, τί παθοῦσαι,
εἴπερ νεφέλαι γ' εἰσὶν ἀληθῶς, θνηταῖς εἴξασι γυναιξίν;
οὐ γὰρ ἐκεῖναί γ' εἰσὶ τοιαῦται. ΣΩ. φέρε ποῖαι γάρ τινές εἰσιν;
ΣΤ. οὐκ οἶδα σαφῶς· εἴξασιν δ' οὖν ἐρίοισιν πεπταμένοισιν,
κοὐχὶ γυναιξὶν μὰ Δί' οὐδ' ὁτιοῦν· αὗται δὲ ῥῖνας ἔχουσιν.
ΣΩ. ἀπόκριναί νυν ἅττ' ἂν ἔρωμαι. ΣΤ. λέγε νυν ταχέως ὅ τι βούλει.
ΣΩ. ἤδη ποτ' ἀναβλέψας εἶδες νεφέλην κενταύρῳ ὁμοίαν
ἢ παρδάλει ἢ λύκῳ ἢ ταύρῳ; ΣΤ. νὴ Δί' ἔγωγ'. εἶτα τί τοῦτο;
ΣΩ. γίγνονται πάνθ' ὅ τι βούλονται· κᾆτ' ἢν μὲν ἴδωσι κομήτην
ἄγριόν τινα τῶν λασίων τούτων, οἷόνπερ τὸν Ξενοφάντου,
σκώπτουσαι τὴν μανίαν αὐτοῦ Κενταύροις ᾔκασαν αὑτάς.

ADNOTATIO CRITICA

317 cancellis saepsit Bergkius || 320 *αἰθερίους* coniecit Meinekius, *δι' αὔρας* Kockius || 331 pro *πάνθ' ὅτι βούλονται* quod recte se habet (cf. Eur. Ion 233 *πάντα θεᾶσθ' ὅτι καὶ θέμις ὄμμασι*) frustra *πᾶν ὅτι βούλονται* ex duo codd. Meinekius, *πάνθ' ἂν βούλωνται* Dobraeus

ΣΤ. τί γὰρ ἢν ἅρπαγα τῶν δημοσίων κατίδωσι Σίμωνα, τί δρῶσιν;
ΣΩ. ἀποφαίνουσαι τὴν φύσιν αὐτοῦ λύκοι ἐξαίφνης ἐγένοντο.
ΣΤ. ταῦτ' ἄρα ταῦτα Κλεώνυμον αὗται τὸν ῥίψασπιν χθὲς ἰδοῦσαι,
ὅτι δειλότατον τοῦτον ἑώρων, ἔλαφοι διὰ τοῦτ' ἐγένοντο.
ΣΩ. καὶ νῦν γ' ὅτι Κλεισθένη εἶδον, ὁρᾷς, διὰ τοῦτ' ἐγένοντο γυναῖκες.
ΣΤ. χαίρετε τοίνυν, ὦ δέσποιναι· καὶ νῦν, εἴπερ τινὶ κἄλλῳ,
οὐρανομήκη ῥήξατε κἀμοὶ φωνὴν ὦ παμβασίλειαι.
ΧΟ. χαῖρ' ὦ πρεσβῦτα παλαιογενὲς θηρατὰ λόγων φιλομούσων,
σύ τε λεπτοτάτων λήρων ἱερεῦ, φράζε πρὸς ἡμᾶς ὅ τι χρῄζεις·
οὐ γὰρ ἂν ἄλλῳ γ' ὑπακούσαιμεν τῶν νῦν μετεωροσοφιστῶν
πλὴν ἢ Προδίκῳ, τῷ μὲν σοφίας καὶ γνώμης εὕνεκα, σοὶ δὲ
ὅτι βρενθύει τ' ἐν ταῖσιν ὁδοῖς καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλεις,
κἀνυπόδητος κακὰ πόλλ' ἀνέχει κἀφ' ἡμῖν σεμνοπροσωπεῖς.
ΣΤ. ὦ γῆ τοῦ φθέγματος, ὡς ἱερὸν καὶ σεμνὸν καὶ τερατῶδες.
ΣΩ. αὗται γάρ τοι μόναι εἰσὶ θεαί, τἄλλα δὲ πάντ' ἐστὶ φλύαρος.
ΣΤ. ὁ Ζεὺς δ' ὑμῖν, φέρε πρὸς τῆς γῆς, οὑλύμπιος οὐ θεός ἐστιν;
ΣΩ. ποῖος Ζεύς; οὐ μὴ ληρήσεις· οὐδ' ἔστι Ζεύς. ΣΤ. τί λέγεις σύ;
ἀλλὰ τίς ὕει; τουτὶ γὰρ ἔμοιγ' ἀπόφηναι πρῶτον ἁπάντων.
ΣΩ. αὗται δή που· μεγάλοις δέ σ' ἐγὼ σημείοις αὐτὸ διδάξω.
φέρε ποῦ γὰρ πώποτ' ἄνευ νεφελῶν ὕοντ' ἤδη τεθέασαι;
καίτοι χρῆν αἰθρίας ὕειν αὐτόν, ταύτας δ' ἀποδημεῖν.
ΣΤ. νὴ τὸν Ἀπόλλω τοῦτό γέ τοι δὴ τῷ νῦν λόγῳ εὖ προσέφυσας.
ἀλλ' ὅστις ὁ βροντῶν ἐστὶ φράσον· τοῦτό με ποιεῖ τετρεμαίνειν.
ΣΩ. αὗται βροντῶσι κυλινδόμεναι. ΣΤ. τῷ τρόπῳ ὦ πάντα σὺ τολμῶν;
ΣΩ. ὅταν ἐμπλησθῶσ' ὕδατος πολλοῦ κἀναγκασθῶσι φέρεσθαι,
κατακρημνάμεναι πλήρεις ὄμβρου δι' ἀνάγκην, εἶτα βαρεῖαι
εἰς ἀλλήλας ἐμπίπτουσαι ῥήγνυνται καὶ παταγοῦσιν.
ΣΤ. ὁ δ' ἀναγκάζων ἐστὶ τίς αὐτάς, οὐχ ὁ Ζεύς, ὥστε φέρεσθαι;
ΣΩ. ἥκιστ' ἀλλ' αἰθέριος δῖνος. ΣΤ. δῖνος; τουτί μ' ἐλελήθειν,

ADNOTATIO CRITICA

344 πλὴν εἰ Meinekius || 345 vulgo παραβάλλει: correxit Elmsleius ad Eurip. Heracl. 876 || 357 libri γέ τοι τῷ νυνὶ λόγῳ: ne caesura fiat in articulo coniecit Porsonus praef. Hec. p. xlviii id quod recepi || 362 ἐλελήθειν Atticam formam restituit Cobetus Nov. Lect. p. 217 pro vulgato ἐλελήθει

ὁ Ζεὺς οὐκ ὤν, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ δῖνος νυνὶ βασιλεύων.
ἀτὰρ οὐδέν πω περὶ τοῦ πατάγου καὶ τῆς βροντῆς μ' ἐδίδαξας.
ΣΩ. οὐκ ἤκουσάς μου τὰς νεφέλας ὕδατος μεστὰς ὅτι φημὶ
ἐμπιπτούσας εἰς ἀλλήλας παταγεῖν διὰ τὴν πυκνότητα;
ΣΤ. φέρε τουτὶ τῷ χρὴ πιστεύειν; ΣΩ. ἀπὸ σαυτοῦ 'γώ σε διδάξω.
ἤδη ζωμοῦ παναθηναίοις ἐμπλησθεὶς εἶτ' ἐταράχθης
τὴν γαστέρα, καὶ κλόνος ἐξαίφνης αὐτὴν διεκορκορύγησεν;
ΣΤ. νὴ τὸν Ἀπόλλω καὶ δεινὰ ποιεῖ γ' εὐθύς μοι, καὶ τετάρακται
χὤσπερ βροντὴ τὸ ζωμίδιον παταγεῖ καὶ δεινὰ κέκραγεν·
ἀτρέμας πρῶτον παππὰξ παππάξ, κἄπειτ' ἐπάγει παπαπαππάξ.
ΣΩ. σκέψαι τοίνυν ἀπὸ γαστριδίου τυννουτουὶ οἷα κέκραγας·
τὸν δ' ἀέρα τόνδ' ὄντ' ἀπέραντον πῶς οὐκ εἰκὸς μέγα βροντᾶν;
ΣΤ. ἀλλ' ὁ κεραυνὸς πόθεν αὖ φέρεται λάμπων πυρί, τοῦτο δίδαξον,
καὶ καταφρύγει βάλλων ἡμᾶς, τοὺς δὲ ζῶντας περιφλύει.
τοῦτον γὰρ δὴ φανερῶς ὁ Ζεὺς ἵησ' ἐπὶ τοὺς ἐπιόρκους.
ΣΩ. καὶ πῶς ὦ μῶρε σὺ καὶ κρονίων ὄζων καὶ βεκκεσέληνε,
εἴπερ βάλλει τοὺς ἐπιόρκους, πῶς οὐχὶ Σίμων' ἐνέπρησεν
οὐδὲ Κλεώνυμον οὐδὲ Θέωρον; καίτοι σφόδρα γ' εἴσ' ἐπίορκοι·
ἀλλὰ τὸν αὑτοῦ γε νεὼν βάλλει καὶ ΣΟΥΝΙΟΝ ἌΚΡΟΝ ἈΘΗΝΕΩΝ,
καὶ τὰς δρῦς τὰς μεγάλας· τί μαθών; οὐ γὰρ δὴ δρῦς γ' ἐπιορκεῖ.
ΣΤ. οὐκ οἶδ'· ἀτὰρ εὖ σὺ λέγειν φαίνει. τί γάρ ἐστιν δῆθ' ὁ κεραυνός;
ΣΩ. ὅταν ἐς ταύτας ἄνεμος ξηρὸς μετεωρισθεὶς κατακλῃσθῇ,
ἔνδοθεν αὐτὰς ὥσπερ κύστιν φυσᾷ, κἄπειθ' ὑπ' ἀνάγκης
ῥήξας αὐτὰς ἔξω φέρεται σοβαρὸς διὰ τὴν πυκνότητα,
ὑπὸ τοῦ ῥοίβδου καὶ τῆς ῥύμης αὐτὸς ἑαυτὸν κατακάων.
ΣΤ. νὴ Δί', ἐγὼ γοῦν ἀτεχνῶς ἔπαθον τουτί ποτε διασίοισιν.
ὤπτων γαστέρα τοῖς συγγενέσιν, κᾆτ' οὐκ ἔσχων ἀμελήσας·
ἡ δ' ἄρ' ἐφυσᾶτ', εἶτ' ἐξαίφνης διαλακήσασα πρὸς αὐτὼ
τὠφθαλμώ μου προσετίλησεν καὶ κατέκαυσεν τὸ πρόσωπον.

ADNOTATIO CRITICA

368 *ἐμπλημένος* pro *ἐμπλησθεὶς* volt Cobetus || 379 *πῶς δῆτα* plerique: *πῶς* omittit Ven. || 382 *παθὼν* Meinekius || 388 *νὴ Δί' ἔγωγ'* Vat., *νὴ Δί' ἐγὼ γοῦν* reliqui, unde Cobetus *νὴ τὸν Δί' ἔγωγε* quod probavit Meinekio

ΧΟ. ὦ τῆς μεγάλης ἐπιθυμήσας σοφίας ἄνθρωπε παρ' ἡμῶν,
ὡς εὐδαίμων ἐν Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἕλλησι γενήσει,
εἰ μνήμων εἶ καὶ φροντιστὴς καὶ τὸ ταλαίπωρον ἔνεστιν
ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ μὴ κάμνεις μήθ' ἑστὼς μήτε βαδίζων,
μήτε ῥιγῶν ἄχθει λίαν, μήτ' ἀριστᾶν ἐπιθυμεῖς,
οἴνου τ' ἀπέχει καὶ γυμνασίων καὶ τῶν ἄλλων ἀνοήτων,
καὶ βέλτιστον τοῦτο νομίζεις, ὅπερ εἰκὸς δεξιὸν ἄνδρα,
νικᾶν πράττων καὶ βουλεύων καὶ τῇ γλώττῃ πολεμίζων.
ΣΤ. ἀλλ' ἕνεκεν γε ψυχῆς στερρᾶς δυσκολοκοίτου τε μερίμνης
καὶ φειδωλοῦ καὶ τρυσιβίου γαστρὸς καὶ θυμβρεπιδείπνου,
ἀμέλει θαρρῶν εἵνεκα τούτων ἐπιχαλκεύειν παρέχοιμ' ἄν.
ΣΩ. ἄλλο τι δῆτ' οὖν νομιεῖς ἤδη θεὸν οὐδὲν πλὴν ἅπερ ἡμεῖς,
τὸ χάος τουτὶ καὶ τὰς νεφέλας καὶ τὴν γλῶτταν, τρία ταυτί;
ΣΤ. οὐδ' ἂν διαλεχθείην γ' ἀτεχνῶς τοῖς ἄλλοις, οὐδ' ἂν ἀπαντῶν·
οὐδ' ἂν θύσαιμ', οὐδὲ σπείσαιμ', οὐδ' ἐπιθείην λιβανωτόν.
ΧΟ. λέγε νυν ἡμῖν ὅ τι σοι δρῶμεν θαρρῶν, ὡς οὐκ ἀτυχήσεις,
ἡμᾶς τιμῶν καὶ θαυμάζων καὶ ζητῶν δεξιὸς εἶναι.
ΣΤ. ὦ δέσποιναι δέομαι τοίνυν ὑμῶν τουτὶ πάνυ μικρόν,
τῶν Ἑλλήνων εἶναί με λέγειν ἑκατὸν σταδίοισιν ἄριστον.
ΧΟ. ἀλλ' ἔσται σοι τοῦτο παρ' ἡμῶν· ὥστε τὸ λοιπόν γ' ἀπὸ τουδὶ
ἐν τῷ δήμῳ γνώμας οὐδεὶς νικήσει πλείονας ἢ σύ.
ΣΤ. μή μοί γε λέγειν γνώμας μεγάλας· οὐ γὰρ τούτων ἐπιθυμῶ,
ἀλλ' ὅσ' ἐμαυτῷ στρεψοδικῆσαι καὶ τοὺς χρήστας διολισθεῖν.
ΧΟ. τεύξει τοίνυν ὧν ἱμείρεις· οὐ γὰρ μεγάλων ἐπιθυμεῖς.
ἀλλὰ σεαυτὸν παράδος θαρρῶν τοῖς ἡμετέροις προπόλοισιν.
ΣΤ. δράσω ταῦθ' ὑμῖν πιστεύσας· ἡ γὰρ ἀνάγκη με πιέζει
διὰ τοὺς ἵππους τοὺς κοππατίας καὶ τὸν γάμον ὅς μ' ἐπέτριψεν.
νῦν οὖν χρήσθων ὅ τι βούλονται·
τουτὶ τοὐμὸν σῶμ' αὐτοῖσιν

ADNOTATIO CRITICA

393 διαζῇς Diog. Laertius, unde Cobetus διάξεις || 394 εἶ γὰρ μνήμων Diog. Laertius indeque in seqq. οὐ, quo auctore l. l. mutavit Meinekius || 403 vulgo ἄλλο τι δῆτ'—οὐδένα, at in comico ferri non potest Platonicum illud ἄλλο τι pro ἄλλο τι ἤ interrogative dictum; unde recte Bentleius οὐδὲν emendavit || 419 libri omnes ἀτεχνῶς post χρήσθων quod ut illatum ex 433 delevit Brunckius: contra χρήσθων omisit Cobetus. Kockius locum sanasse sibi visus est scribendo νῦν οὖν χρήσθων τούτῳ γ' ἀτεχνῶς Ὅτι βούλονται· πάντα δ' ὑφέξω Τουτί τό γ' ἐμὸν σῶμ' αὐτοῖσιν παρέχων, et sane participium habet Ravennas || 420 vulgo τό γ' ἐμόν: correxit Cobetus Nov. Lect. p. 59

παρέχω τύπτειν, πεινῆν, διψῆν,
αὐχμεῖν, ῥιγῶν, ἀσκὸν δείρειν,
εἴπερ τὰ χρέα διαφευξοῦμαι,
τοῖς ἀνθρώποις τ' εἶναι δόξω
θρασύς, εὔγλωττος, τολμηρός, ἴτης,
βδελυρός, ψευδῶν συγκολλητής,
εὑρησιεπής, περίτριμμα δικῶν,
κύρβις, κρόταλον, κίναδος, τρύμη,
μάσθλης, εἴρων, γλοιός, ἀλαζών,
κέντρων, μιαρός, στρόφις, ἀργαλέος,
ματιολοιχός.
ταῦτ' εἴ με καλοῦσ' ἀπαντῶντες,
δρώντων ἀτεχνῶς ὅ τι χρῄζουσιν,
κεἰ βούλονται,
νὴ τὴν Δήμητρ' ἔκ μου χορδὴν
τοῖς φροντισταῖς παραθέντων.
ΧΟ. λῆμα μὲν πάρεστι τῷδέ γ'
οὐκ ἄτολμον, ἀλλ' ἕτοιμον. ἴσθι δ' ὡς
ταῦτα μαθὼν παρ' ἐμοῦ κλέος οὐρανόμηκες
ἐν βροτοῖσιν ἕξεις.
ΣΤ. τί πείσομαι;
ΧΟ. τὸν πάντα χρόνον μετ' ἐμοῦ
ζηλωτότατον βίον ἀνθρώπων διάξεις.
ΣΤ. ἆρά γε τοῦτ' ἄρ' ἐγώ ποτ'
ὄψομαι; ΧΟ. ὥστε γε σοῦ πολλοὺς ἐπὶ ταῖσι θύραις ἀεὶ καθῆσθαι,
βουλομένους ἀνακοινοῦσθαί τε καὶ ἐς λόγον ἐλθεῖν
πράγματα κἀντιγραφὰς πολλῶν ταλάντων,
ἄξια σῇ φρενὶ συμβουλευσομένους μετὰ σοῦ.
ἀλλ' ἐγχείρει τὸν πρεσβύτην ὅ τι περ μέλλεις προδιδάσκειν,
καὶ διακίνει τὸν νοῦν αὐτοῦ καὶ τῆς γνώμης ἀποπειρῶ.
ΣΩ. ἄγε δὴ κάτειπέ μοι σὺ τὸν σαυτοῦ τρόπον,
ἵν' αὐτὸν εἰδὼς ὅστις ἐστὶ μηχανὰς
ἤδη 'πὶ τούτοις πρὸς σὲ καινὰς προσφέρω.
ΣΤ. τί δέ; τειχομαχεῖν μοι διανοεῖ πρὸς τῶν θεῶν;

ADNOTATIO CRITICA

431 sic libri: *ματτυολοιχός* correxit Bentleius: aliud quid latere videtur Meinekio, ut *καττυολοιχός* sc. 'fraudulentus machinator'

ΣΩ. *οὐκ ἀλλὰ βραχέα σου πυθέσθαι βούλομαι·*
ἦ μνημονικὸς εἶ; ΣΤ. *δύο τρόπω νὴ τὸν Δία·*
ἢν μὲν γὰρ ὀφείληταί τί μοι, μνήμων πάνυ,
ἐὰν δ' ὀφείλω, σχέτλιος, ἐπιλήσμων πάνυ.
ΣΩ. *ἔνεστι δῆτά σοι λέγειν ἐν τῇ φύσει;*
ΣΤ. *λέγειν μὲν οὐκ ἔνεστ', ἀποστερεῖν δ' ἔνι.*
ΣΩ. *πῶς οὖν δυνήσει μανθάνειν;* ΣΤ. *ἀμέλει καλῶς.*
ΣΩ. *ἄγε νυν ὅπως, ὅταν τι προβάλωμαι σοφὸν*
περὶ τῶν μετεώρων, εὐθέως ὑφαρπάσει.
ΣΤ. *τί δαί; κυνηδὸν τὴν σοφίαν σιτήσομαι;*
ΣΩ. *ἄνθρωπος ἀμαθὴς οὑτοσὶ καὶ βάρβαρος.*
δέδοικά σ', ὦ πρεσβῦτα, μὴ πληγῶν δέει.
φέρ' ἴδω τί δρᾷς, ἤν τίς σε τύπτῃ; ΣΤ. *τύπτομαι,*
ἔπειτ' ἐπισχὼν ὀλίγον ἐπιμαρτύρομαι,
εἶτ' αὖθις ἀκαρῆ διαλιπὼν δικάζομαι.
ΣΩ. *ἴθι νῦν κατάθου θοἰμάτιον.* ΣΤ. *ἠδίκηκά τι;*
ΣΩ. *οὐκ ἀλλὰ γυμνοὺς εἰσιέναι νομίζεται.*
ΣΤ. *ἀλλ' οὐχὶ φωράσων ἔγωγ' εἰσέρχομαι.*
ΣΩ. *κατάθου. τί ληρεῖς;* ΣΤ. *εἰπὲ δή νύν μοι τοδί·*
ἢν ἐπιμελὴς ὦ καὶ προθύμως μανθάνω,
τῷ τῶν μαθητῶν ἐμφερὴς γενήσομαι;
ΣΩ. *οὐδὲν διοίσεις Χαιρεφῶντος τὴν φύσιν.*
ΣΤ. *οἴμοι κακοδαίμων ἡμιθνὴς γενήσομαι.*
ΣΩ. *οὐ μὴ λαλήσεις, ἀλλ' ἀκολουθήσεις ἐμοὶ*
ἀνύσας τι δευρὶ θᾶττον; ΣΤ. *ἐς τὼ χεῖρέ νυν*
δός μοι μελιτοῦτταν πρότερον· ὡς δέδοικ' ἐγὼ
εἴσω καταβαίνων ὥσπερ ἐς Τροφωνίου.
ΣΩ. *χώρει· τί κυπτάζεις ἔχων περὶ τὴν θύραν;*
ΧΟ. *ἀλλ' ἴθι χαίρων τῆς ἀνδρείας*
εἵνεκα ταύτης.
εὐτυχία γένοιτο τἀν-
θρώπῳ, ὅτι προήκων

ADNOTATIO CRITICA

456 *ἦ* Dobraeus; vulgo *εἰ* || 459, 460 ad imam paginam relegavit Meinekius ut spurios || 462 *προβάλλωμαί σοι* cod. Ven., unde Hirschigius *προβάλω σοι* speciosius quam verius: nondum enim, notante Teuffelio, in eo est ut Strepsiadi quaestiones sublimes possint proponi sed auscultandum ei est, si quas Socrates inter discipulos ipse sibi proponit || 486 pro *ὅτι* Meinekius *ἐπεὶ* coniecit

ἐς βαθὺ τῆς ἡλικίας
νεωτέροις τὴν φύσιν αὐ-
τοῦ πράγμασιν χρωτίζεται,
καὶ σοφίαν ἐπασκεῖ.
ὦ θεώμενοι κατερῶ πρὸς ὑμᾶς ἐλευθέρως
τἀληθῆ νὴ τὸν Διόνυσον τὸν ἐκθρέψαντά με.
οὕτω νικήσαιμί τ᾽ ἐγὼ καὶ νομιζοίμην σοφός,
ὡς ὑμᾶς ἡγούμενος εἶναι θεατὰς δεξιοὺς
καὶ ταύτην σοφώτατ᾽ ἔχειν τῶν ἐμῶν κωμῳδιῶν
πρώτους ἠξίωσ᾽ ἀναγεῦσ᾽ ὑμᾶς, ἣ παρέσχε μοι
ἔργον πλεῖστον· εἶτ᾽ ἀνεχώρουν ὑπ᾽ ἀνδρῶν φορτικῶν
ἡττηθεὶς οὐκ ἄξιος ὤν· ταῦτ᾽ οὖν ὑμῖν μέμφομαι
τοῖς σοφοῖς, ὧν εἵνεκ᾽ ἐγὼ ταῦτ᾽ ἐπραγματευόμην.
ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὣς ὑμῶν ποθ᾽ ἑκὼν προδώσω τοὺς δεξιούς.
ἐξ ὅτου γὰρ ἐνθάδ᾽ ὑπ᾽ ἀνδρῶν, οἷς ἡδὺ καὶ λέγειν,
ὁ σώφρων τε χὠ καταπύγων ἄριστ᾽ ἠκουσάτην,
κἀγώ, παρθένος γὰρ ἔτ᾽ ἦν κοὐκ ἐξῆν πώ μοι τεκεῖν,
ἐξέθηκα, παῖς δ᾽ ἑτέρα τις λαβοῦσ᾽ ἀνείλετο,
ὑμεῖς δ᾽ ἐξεθρέψατε γενναίως κἀπαιδεύσατε·
ἐκ τούτου μοι πιστὰ παρ᾽ ὑμῖν γνώμης ἔσθ᾽ ὅρκια.
νῦν οὖν Ἠλέκτραν κατ᾽ ἐκείνην ἥδ᾽ ἡ κωμῳδία
ζητοῦσ᾽ ἦλθ᾽, ἤν που ᾽πιτύχῃ θεαταῖς οὕτω σοφοῖς·
γνώσεται γάρ, ἤνπερ ἴδῃ, τἀδελφοῦ τὸν βόστρυχον.
ὡς δὲ σώφρων ἐστὶ φύσει σκέψασθ᾽· ἥτις πρῶτα μὲν
οὐκ ἔσκωψε τοὺς φαλακρούς, οὐδὲ κόρδαχ᾽ εἵλκυσεν,
οὐδὲ πρεσβύτης ὁ λέγων τἄπη τῇ βακτηρίᾳ
τύπτει τὸν παρόντ᾽ ἀφανίζων πονηρὰ σκώμματα,
οὐδ᾽ εἰσῇξε δᾷδας ἔχουσ᾽, οὐδ᾽ ἰοὺ ἰοὺ βοᾷ,
ἀλλ᾽ αὑτῇ καὶ τοῖς ἔπεσιν πιστεύουσ᾽ ἐλήλυθεν.
κἀγὼ μὲν τοιοῦτος ἀνὴρ ὢν ποιητὴς οὐ κομῶ,
οὐδ᾽ ὑμᾶς ζητῶ ᾽ξαπατᾶν δὶς καὶ τρὶς ταὔτ᾽ εἰσάγων,

ADNOTATIO CRITICA

493 libri *νικήσαιμ᾽ ἔγωγε*, quod ab imperitis metricis profectum, qui hos versus trochaicos tetrametros esse crediderunt. Emendavit Bentleius *νικήσαιμί γ᾽ ἐγώ*, melius G. Hermannus *νικήσαιμί τ᾽ ἐγώ* || 496 *πρώτους* codd., pro quo *πρώτως* G. H. Hermannus, *πρωτεῖ᾽* Beerius, *πρώτην* Meinekius suadente Welckero || 506 *παρ᾽ ὑμῶν* Meinekius post Sauppium

ἀλλ᾽ ἀεὶ καινὰς ἰδέας ἐσφέρων σοφίζομαι,
οὐδὲν ἀλλήλαισιν ὁμοίας καὶ πάσας δεξιάς·
ὃς μέγιστον ὄντα Κλέων᾽ ἔπαισ᾽ ἐς τὴν γαστέρα,
κοὐκ ἐτόλμησ᾽ αὖθις ἐπεμπηδῆσ᾽ αὐτῷ κειμένῳ.
οὗτοι δ᾽, ὡς ἅπαξ παρέδωκεν λαβὴν Ὑπέρβολος,
τοῦτον δείλαιον κολετρῶσ᾽ ἀεὶ καὶ τὴν μητέρα.
Εὔπολις μὲν τὸν Μαρικᾶν πρώτιστος παρείλκυσεν
ἐκστρέψας τοὺς ἡμετέρους Ἱππέας κακὸς κακῶς,
προσθεὶς αὐτῷ γραῦν μεθύσην τοῦ κόρδακος εἵνεχ᾽, ἣν
Φρύνιχος πάλαι πεποίηχ᾽, ἣν τὸ κῆτος ἤσθιεν.
εἶθ᾽ Ἕρμιππος αὖθις ἐποίησεν εἰς Ὑπέρβολον,
ἄλλοι τ᾽ ἤδη πάντες ἐρείδουσιν εἰς Ὑπέρβολον,
τὰς εἰκοὺς τῶν ἐγχέλεων τὰς ἐμὰς μιμούμενοι.
ὅστις οὖν τούτοισι γελᾷ, τοῖς ἐμοῖς μὴ χαιρέτω·
ἢν δ᾽ ἐμοὶ καὶ τοῖσιν ἐμοῖς εὐφραίνησθ᾽ εὑρήμασιν,
ἐς τὰς ὥρας τὰς ἑτέρας εὖ φρονεῖν δοκήσετε.
ὑψιμέδοντα μὲν θεῶν
Ζῆνα τύραννον ἐς χορὸν
πρῶτα μέγαν κικλήσκω·
τόν τε μεγασθενῆ τριαίνης ταμίαν,
γῆς τε καὶ ἁλμυρᾶς θαλάσσης ἄγριον μοχλευτήν·
καὶ μεγαλώνυμον ἡμέτερον πατέρ᾽
αἰθέρα σεμνότατον βιοθρέμμονα πάντων·
τόν θ᾽ ἱππονώμαν, ὃς ὑπερ-
λάμπροις ἀκτῖσιν κατέχει
γῆς πέδον μέγας ἐν θεοῖς
ἐν θνητοῖσί τε δαίμων.
ὦ σοφώτατοι θεαταί, δεῦρο τὸν νοῦν πρόσσχετε.
ἠδικημέναι γὰρ ὑμῖν μεμφόμεσθ᾽ ἐναντίον·
πλεῖστα γὰρ θεῶν ἁπάντων ὠφελούσαις τὴν πόλιν
δαιμόνων ἡμῖν μόναις οὐ θύετ᾽ οὐδὲ σπένδετε,
αἵτινες τηροῦμεν ὑμᾶς. ἢν γὰρ ᾖ τις ἔξοδος
μηδενὶ ξὺν νῷ, τότ᾽ ἢ βροντῶμεν ἢ ψακάζομεν.

534 – 564 = 565 – 595

ADNOTATIO CRITICA

524 vulgo *πρώτιστον*, Rav. *πρότερον*, correxit Cobetus || 529 *ἄλλοι* malit Meinekius || 547 *πόλιν δαιμόνων θ᾽* Cobetus

εἶτα τὸν θεοῖσιν ἐχθρὶν βυρσοδέψην Παφλαγόνα
ἡνίχ' ᾑρεῖσθε στρατηγόν, τὰς ὀφρῦς συνήγομεν
κἀποιοῦμεν δεινά· βροντὴ δ' ἐρράγη δι' ἀστραπῆς·
ἡ σελήνη δ' ἐξέλειπε τὰς ὁδούς· ὁ δ' ἥλιος
τὴν θρυαλλίδ' εἰς ἑαυτὸν εὐθέως συνελκύσας
οὐ φανεῖν ἔφασκεν ὑμῖν, εἰ στρατηγήσει Κλέων.
ἀλλ' ὅμως εἵλεσθε τοῦτον. φασὶ γὰρ δυσβουλίαν
τῇδε τῇ πόλει προσεῖναι, ταῦτα μέντοι τοὺς θεοὺς
ἅττ' ἂν ὑμεῖς ἐξαμάρτητ' ἐπὶ τὸ βέλτιον τρέπειν.
ὡς δὲ καὶ τοῦτο ξυνοίσει ῥᾳδίως διδάξομεν.
ἢν Κλέωνα τὸν λάρον δώρων ἑλόντες καὶ κλοπῆς
εἶτα φιμώσητε τούτου 'ν τῷ ξύλῳ τὸν αὐχένα,
αὖθις ἐς τἀρχαῖον ὑμῖν, εἴ τι κἀξημάρτετε,
ἐπὶ τὸ βέλτιον τὸ πρᾶγμα τῇ πόλει συνοίσεται.
ἀμφί μοι αὖτε Φοῖβ' ἄναξ
Δήλιε Κυνθίαν ἔχων
ὑψικέρατα πέτραν,
ἥ τ' Ἐφέσου μάκαιρα πάγχρυσον ἔχεις
οἶκον ἐν ᾧ κόραι σε Λυδῶν μεγάλως σέβουσιν,
ἥ τ' ἐπιχώριος ἡμετέρα θεὸς
αἰγίδος ἡνίοχος πολιοῦχος Ἀθάνα,
Παρνασσίαν θ' ὃς κατέχων
πέτραν σὺν πεύκαις σελαγεῖ
Βάκχαις Δελφίσιν ἐμπρέπων,
κωμαστὴς Διόνυσος.
ἡνίχ' ἡμεῖς δεῦρ' ἀφορμᾶσθαι παρεσκευάσμεθα,
ἡ σελήνη συντυχοῦσ' ἡμῖν ἐπέστειλεν φράσαι,
πρῶτα μὲν χαίρειν Ἀθηναίοισι καὶ τοῖς ξυμμάχοις·
εἶτα θυμαίνειν ἔφασκε· δεινὰ γὰρ πεπονθέναι
ὠφελοῦσ' ὑμᾶς ἅπαντας οὐ λόγοις ἀλλ' ἐμφανῶς.
πρῶτα μὲν τοῦ μηνὸς ἐς δᾷδ' οὐκ ἔλαττον ἢ δραχμήν,
ὥστε καὶ λέγειν ἅπαντας ἐξιόντας ἑσπέρας,
μὴ πρίῃ παῖ δᾷδ', ἐπειδὴ φῶς σεληναίας καλόν.
ἄλλα τ' εὖ δρᾶν φησιν, ὑμᾶς δ' οὐκ ἄγειν τὰς ἡμέρας

ADNOTATIO CRITICA

562 vulgo τῷ ξύλῳ: correxit Elmsleius ad Ach. 343 auct. annot., conf. ad Eq. 338 || 584 libri ὑμᾶς κοὐκ: emendavit Bentleius

οὐδὲν ὀρθῶς, ἀλλ' ἄνω τε καὶ κάτω κυδοιδοπᾶν·
ὥστ' ἀπειλεῖν φησιν αὐτῇ τοὺς θεοὺς ἑκάστοτε
ἡνίκ' ἂν ψευσθῶσι δείπνου κἀπίωσιν οἴκαδε,
τῆς ἑορτῆς μὴ τυχόντες κατὰ λόγον τῶν ἡμερῶν.
κᾆθ' ὅταν θύειν δέῃ, στρεβλοῦτε καὶ δικάζετε·
πολλάκις δ' ἡμῶν ἀγόντων τῶν θεῶν ἀπαστίαν,
ἡνίκ' ἂν πενθῶμεν ἤτοι Μέμνον' ἢ Σαρπηδόνα,
σπένδεθ' ὑμεῖς καὶ γελᾶτ'· ἀνθ' ὧν λαχὼν Ὑπέρβολος
τῆτες ἱερομνημονεῖν κἄπειθ' ὑφ' ἡμῶν τῶν θεῶν
τὸν στέφανον ἀφῃρέθη· μᾶλλον γὰρ οὕτως εἴσεται
κατὰ σελήνην ὡς ἄγειν χρὴ τοῦ βίου τὰς ἡμέρας.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ. ΧΟΡΟΣ

ΣΩ. μὰ τὴν ἀναπνοὴν μὰ τὸ χάος μὰ τὸν ἀέρα
οὐκ εἶδον οὕτως ἄνδρ' ἄγροικον οὐδένα
οὐδ' ἄπορον οὐδὲ σκαιὸν οὐδ' ἐπιλήσμονα·
ὅστις σκαλαθυρμάτι' ἄττα μικρὰ μανθάνων
ταῦτ' ἐπιλέλησται πρὶν μαθεῖν· ὅμως γε μὴν
αὐτὸν καλῶ θύραζε δευρὶ πρὸς τὸ φῶς.
ποῦ Στρεψιάδης; ἔξει τὸν ἀσκάντην λαβών.
ΣΤ. ἀλλ' οὐκ ἐῶσί μ' ἐξενεγκεῖν οἱ κόρεις.
ΣΩ. ἀνύσας τι κατάθου καὶ πρόσεχε τὸν νοῦν. ΣΤ. ἰδού.
ΣΩ. ἄγε δή, τί βούλει πρῶτα νυνὶ μανθάνειν
ὧν οὐκ ἐδιδάχθης πώποτ' οὐδέν; εἰπέ μοι.
πότερον περὶ μέτρων ἢ ῥυθμῶν ἢ περὶ ἐπῶν;

ADNOTATIO CRITICA

591 vulgo ἢ τόν || 607 vulgo ἢ περὶ ἐπῶν ἢ ῥυθμῶν: emendavit G. Hermannus, ita ut ictus rectius caderet atque ordo fieret et sequentibus et ipsi rei consentaneus

ΣΤ. περὶ τῶν μέτρων ἔγωγ'· ἔναγχος γάρ ποτε
ὑπ' ἀλφιταμοιβοῦ παρεκόπην διχοινίκῳ.
ΣΩ. οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ σ', ἀλλ' ὅ τι κάλλιστον μέτρον
ἡγεῖ· πότερον τὸ τρίμετρον ἢ τὸ τετράμετρον;
ΣΤ. ἐγὼ μὲν οὐδὲν πρότερον ἡμιεκτέου.
ΣΩ. οὐδὲν λέγεις ὤνθρωπε. ΣΤ. περίδου νυν ἐμοί,
εἰ μὴ τετράμετρόν ἐστιν ἡμιεκτέον.
ΣΩ. ἐς κόρακας, ὡς ἄγροικος εἶ καὶ δυσμαθής.
ταχὺ γ' ἂν δύναιο μανθάνειν περὶ ῥυθμῶν.
ΣΤ. τί δέ μ' ὠφελήσουσ' οἱ ῥυθμοὶ πρὸς τἄλφιτα;
ΣΩ. πρῶτον μὲν εἶναι κομψὸν ἐν συνουσίᾳ,
ἐπαΐονθ' ὁποῖός ἐστι τῶν ῥυθμῶν
κατ' ἐνόπλιον, χὠποῖος αὖ κατὰ δάκτυλον.
ΣΤ. κατὰ δάκτυλον; ΣΩ. νὴ τὸν Δί'. ΣΤ. ἀλλ' οἶδ'. ΣΩ. εἰπὲ δή.
ΣΤ. τίς ἄλλος ἀντὶ τουτουὶ τοῦ δακτύλου;
πρὸ τοῦ μέν, ἔτ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος, οὑτοσί.
ΣΩ. ἀγρεῖος εἶ καὶ σκαιός. ΣΤ. οὐ γάρ, ᾦζυρέ,
τούτων ἐπιθυμῶ μανθάνειν οὐδέν. ΣΩ. τί δαί;
ΣΤ. ἐκεῖν' ἐκεῖνο, τὸν ἀδικώτατον λόγον.
ΣΩ. ἀλλ' ἕτερα δεῖ σε πρότερα τούτων μανθάνειν,
τῶν τετραπόδων ἅττ' ἐστὶν ὀρθῶς ἄρρενα.
ΣΤ. ἀλλ' οἶδ' ἔγωγε τἄρρεν', εἰ μὴ μαίνομαι·
κριός, τράγος, ταῦρος, κύων, ἀλεκτρυών.
ΣΩ. ὁρᾷς ὃ πάσχεις; τήν τε θήλειαν καλεῖς
ἀλεκτρυόνα κατὰ ταὐτὸ καὶ τὸν ἄρρενα.
ΣΤ. πῶς δή; φέρ'. ΣΩ. ὅπως; ἀλεκτρυὼν κἀλεκτρυών.
ΣΤ. νὴ τὸν Ποσειδῶ. νῦν δὲ πῶς με χρὴ καλεῖν;
ΣΩ. ἀλεκτρύαιναν, τὸν δ' ἕτερον ἀλέκτορα.
ΣΤ. ἀλεκτρύαιναν; εὖ γε νὴ τὸν ἀέρα·
ὥστ' ἀντὶ τούτου τοῦ διδάγματος μόνου

ADNOTATIO CRITICA

616 τάχα δ' ἂν Meinekius, suadente Reiskio || 621 νὴ τὸν Δί' quae vulgo Strepsiadae erant Socrati dedit Hirschigius || 626 ἀδικώτερον malit Meinekius || 630 post h. v. excidisse duo versus suspicatur Bentleius, ubi feminina nomina erant quorum ultimum erat itidem ἀλεκτρυών || 631 ἃ cum plerisque codd. Meinekius: ὅτι Cobetus || 632 ἀλέκτορα Meinekius: ἀλεκτρυῶ Porsonus: ἀλεκτρυὼν cum uno codice Hanovius Exerc. p. 108 sq.; quibus displicet anapaestus in senario tribrachum excipiens

διαλφιτώσω σου κύκλῳ τὴν κάρδοπον.
ΣΩ. ἰδοὺ μάλ' αὖθις τοῦθ' ἕτερον. τὴν κάρδοπον
ἄρρενα καλεῖς θήλειαν οὖσαν. ΣΤ. τῷ τρόπῳ
ἄρρενα καλῶ 'γὼ κάρδοπον; ΣΩ. μάλιστά γε,
ὥσπερ γε καὶ Κλεώνυμον. ΣΤ. πῶς δή; φράσον.
ΣΩ. ταὐτὸν δύναταί σοι κάρδοπος Κλεωνύμῳ.
ΣΤ. ἀλλ', ὦγάθ', οὐδ' ἦν κάρδοπος Κλεωνύμῳ,
ἀλλ' ἐν θυείᾳ στρογγύλῃ 'νεμάττετο.
ἀτὰρ τὸ λοιπὸν πῶς με χρὴ καλεῖν; ΣΩ. ὅπως;
τὴν καρδόπην, ὥσπερ καλεῖς τὴν Σωστράτην.
ΣΤ. τὴν καρδόπην θήλειαν; ΣΩ. ὀρθῶς γὰρ λέγεις.
ΣΤ. ἐκεῖνο δ' ἦν ἂν καρδόπη, Κλεωνύμη.
ΣΩ. ἔτι δέ γε περὶ τῶν ὀνομάτων μαθεῖν σε δεῖ,
ἅττ' ἄρρεν' ἐστίν, ἅττα δ' αὐτῶν θήλεα.
ΣΤ. ἀλλ' οἶδ' ἔγωγ' ἃ θήλε' ἐστίν. ΣΩ. εἰπὲ δή.
ΣΤ. Λύσιλλα Φίλιννα Κλειταγόρα Δημητρία.
ΣΩ. ἄρρενα δὲ ποῖα τῶν ὀνομάτων; ΣΤ. μυρία.
Φιλόξενος Μελησίας Ἀμυνίας.
ΣΩ. ἀλλ', ὦ πονηρέ, ταῦτά γ' ἔστ' οὐκ ἄρρενα.
ΣΤ. οὐκ ἄρρεν' ὑμῖν ἐστιν; ΣΩ. οὐδαμῶς γ', ἐπεὶ
πῶς ἂν καλέσειας ἐντυχὼν Ἀμυνίᾳ;
ΣΤ. ὅπως ἄν; ὡδί, δεῦρο δεῦρ' Ἀμυνία.
ΣΩ. ὁρᾷς; γυναῖκα τὴν Ἀμυνίαν καλεῖς.
ΣΤ. οὔκουν δικαίως ἥτις οὐ στρατεύεται;
ἀτὰρ τί ταῦθ' ἃ πάντες ἴσμεν μανθάνω;
ΣΩ. οὐδὲν μὰ Δί' ἀλλὰ κατακλινεὶς δευρὶ ΣΤ. τί δρῶ;
ΣΩ. ἐκφρόντισόν τι τῶν σεαυτοῦ πραγμάτων.
ΣΤ. μὴ δῆθ' ἱκετεύω σ' ἐνθάδ'· ἀλλ' εἴπερ γε χρή,
χαμαί μ' ἔασον αὐτὰ ταῦτ' ἐκφροντίσαι.
ΣΩ. οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα. ΣΤ. κακοδαίμων ἐγώ,
οἵαν δίκην τοῖς κόρεσι δώσω τήμερον.
ΧΟ. φρόντιζε δὴ καὶ διάθρει, πάντα τρόπον τε σαυτὸν
στρόβει πυκνώσας.
ταχὺς δ', ὅταν εἰς ἄπορον πέσῃς,

ADNOTATIO CRITICA

645 vulgo γ' ἀνεμάττετο: emendavit Dobraeus || 648 verba ὀρθῶς γὰρ λέγεις Socratis non Strepsiadae esse primus vidit G. Hermannus || 656 οὐκ ἐστ' Meinekius post Kockium: tu cf. Av. 32 ὢν οὐκ ἀστός.

ἐπ' ἄλλο πήδα
νόημα φρενός· ὕπνος δ' ἀπέστω γλυκύθυμος ὀμμάτων.
ΣΤ. ἀτταταῖ ἀτταταῖ.
ΧΟ. τί πάσχεις; τί κάμνεις;
ΣΤ. ἀπόλλυμαι δείλαιος· ἐκ τοῦ σκίμποδος
δάκνουσί μ' ἐξέρποντες οἱ Κορίνθιοι,
καὶ τὰς πλευρὰς δαρδάπτουσιν
καὶ τὴν ψυχὴν ἐκπίνουσιν
καί μ' ἀπολοῦσιν.
ΧΟ. μή νυν βαρέως ἄλγει λίαν.
ΣΤ. καὶ πῶς; ὅτε μου
φροῦδα τὰ χρήματα, φρούδη χροιά,
φρούδη ψυχή, φρούδη δ' ἐμβάς·
καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τοῖσι κακοῖς
φρουρᾶς ᾄδων
ὀλίγου φροῦδος γεγένημαι.
ΣΩ. οὗτος τί ποιεῖς; οὐχὶ φροντίζεις; ΣΤ. ἐγώ;
νὴ τὸν Ποσειδῶ. ΣΩ. καὶ τί δῆτ' ἐφρόντισας;
ΣΤ. ὑπὸ τῶν κόρεων εἴ μού τι περιλειφθήσεται.
ΣΩ. ἀπολεῖ κάκιστ'. ΣΤ. ἀλλ' ὦγάθ' ἀπόλωλ' ἀρτίως.
ΣΩ. οὐ μαλθακιστέ', ἀλλὰ περικαλυπτέα.
ἐξευρετέος γὰρ νοῦς ἀποστερητικὸς
κἀπαιόλημ'. ΣΤ. οἴμοι τίς ἂν δῆτ' ἐπιβάλοι
ἐξ ἀρνακίδων γνώμην ἀποστερητρίδα;
ΣΩ. φέρε νυν ἀθρήσω πρῶτον ὅ τι δρᾷ τουτονί.
οὗτος καθεύδεις; ΣΤ. μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ.
ΣΩ. ἔχεις τι; ΣΤ. μὰ Δί' οὐ δῆτ' ἔγωγ'· ΣΩ. οὐδὲν πάνυ;
οὐκ ἐγκαλυψάμενος ταχέως τι φροντιεῖς;
ΣΤ. περὶ τοῦ; σὺ γάρ μοι τοῦτο φράσον, ὦ Σώκρατες.
ΣΩ. αὐτὸς ὅ τι βούλει πρῶτος ἐξευρὼν λέγε.
ΣΤ. ἀκήκοας μυριάκις ἁγὼ βούλομαι,
περὶ τῶν τόκων, ὅπως ἂν ἀποδῶ μηδενί.
ΣΩ. ἴθ' ἐγκαλύπτου καὶ σχάσας τὴν φροντίδα
λεπτὴν κατὰ μικρὸν περιφρόνει τὰ πράγματα,
ὀρθῶς διαιρῶν καὶ σκοπῶν. ΣΤ. οἴμοι τάλας.

669–673=768–774

ADNOTATIO CRITICA

704 vulgo *ἴθι νυν καλύπτου*: correxit Cobetus

ΣΩ. ἔχ' ἀτρέμα· κἂν ἀπορῇς τι τῶν νοημάτων,
ἀφεὶς ἄπελθε· κᾆτα τὴν γνώμην πάλιν
κίνησον αὖθις αὐτὸ καὶ ζυγώθρισον.
ΣΤ. ὦ Σωκρατίδιον φίλτατον. ΣΩ. τί ὦ γέρον;
ΣΤ. ἔχω τόκου γνώμην ἀποστερητικήν.
ΣΩ. ἐπίδειξον αὐτήν. ΣΤ. εἰπὲ δή νύν μοι ΣΩ. τὸ τί;
ΣΤ. γυναῖκα φαρμακίδ' εἰ πριάμενος θετταλὴν
καθέλοιμι νύκτωρ τὴν σελήνην, εἶτα δὲ
αὐτὴν καθείρξαιμ' ἐς λοφεῖον στρογγύλον,
ὥσπερ κάτοπτρον, κᾆτα τηροίην ἔχων,
ΣΩ. τί δῆτα τοῦτ' ἂν ὠφελήσειέν σ'; ΣΤ. ὅ τι;
εἰ μηκέτ' ἀνατέλλοι σελήνη μηδαμοῦ,
οὐκ ἂν ἀποδοίην τοὺς τόκους. ΣΩ. ὁτιὴ τί δή;
ΣΤ. ὁτιὴ κατὰ μῆνα τἀργύριον δανείζεται.
ΣΩ. εὖ γ'· ἀλλ' ἕτερον αὖ σοι προβαλῶ τι δεξιόν·
εἴ σοι γράφοιτο πεντετάλαντός τις δίκη,
ὅπως ἂν αὐτὴν ἀφανίσειας εἰπέ μοι.
ΣΤ. ὅπως; ὅπως; οὐκ οἶδ'· ἀτὰρ ζητητέον.
ΣΩ. μή νυν περὶ σαυτὸν εἶλλε τὴν γνώμην ἀεί,
ἀλλ' ἀποχάλα τὴν φροντίδ' ἐς τὸν ἀέρα
λινόδετον ὥσπερ μηλολόνθην τοῦ ποδός.
ΣΤ. εὕρηκ' ἀφάνισιν τῆς δίκης σοφωτάτην,
ὥστ' αὐτὸν ὁμολογεῖν σ' ἐμοί. ΣΩ. ποίαν τινά;
ΣΤ. ἤδη παρὰ τοῖσι φαρμακοπώλαις τὴν λίθον
ταύτην ἑόρακας τὴν καλὴν τὴν διαφανῆ,
ἀφ' ἧς τὸ πῦρ ἅπτουσι; ΣΩ. τὴν ὕαλον λέγεις;
ΣΤ. ἔγωγε. φέρε τί δῆτ' ἄν, εἰ ταύτην λαβών,
ὁπότε γράφοιτο τὴν δίκην ὁ γραμματεύς,
ἀπωτέρω στὰς ὧδε πρὸς τὸν ἥλιον
τὰ γράμματ' ἐκτήξαιμι τῆς ἐμῆς δίκης;
ΣΩ. σοφῶς γε νὴ τὰς Χάριτας. ΣΤ. οἴμ' ὡς ἥδομαι
ὅτι πεντετάλαντος διαγέγραπταί μοι δίκη.
ΣΩ. ἄγε δὴ ταχέως τουτὶ ξυνάρπασον. ΣΤ. τὸ τί;
ΣΩ. ὅπως ἀποστρέψαις ἂν ἀντιδικῶν δίκην,

ADNOTATIO CRITICA

708 καὶ κατὰ coniecit Bergkius, τῇ γνώμῃ pro τὴν γνώμην et αὖ σὺ pro αὐτὸ Meinekius || 714 vulgo εἶτα δή: δὲ G. Hermannus || 740 ἀποστρέψαι' Meinekius

μέλλων ὀφλήσειν μὴ παρόντων μαρτύρων.
ΣΤ. φαυλότατα καὶ ῥᾷστ'. ΣΩ. εἰπὲ δή. ΣΤ. καὶ δὴ λέγω.
εἰ πρόσθεν ἔτι μιᾶς ἐνεστώσης δίκης,
πρὶν τὴν ἐμὴν καλεῖσθ', ἀπαγξαίμην τρέχων.
ΣΩ. οὐδὲν λέγεις. ΣΤ. νὴ τοὺς θεοὺς ἔγωγ', ἐπεὶ
οὐδεὶς κατ' ἐμοῦ τεθνεῶτος εἰσάξει δίκην.
ΣΩ. ὑθλεῖς· ἄπερρ', οὐκ ἂν διδάξαιμ' ἄν σ' ἔτι.
ΣΤ. ὁτιὴ τί; ναὶ πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Σώκρατες.
ΣΩ. ἀλλ' εὐθὺς ἐπιλήθει σύ γ' ἅττ' ἂν καὶ μάθῃς·
ἐπεὶ τί νῦν δὴ πρῶτον ἐδιδάχθης; λέγε.
ΣΤ. φέρ' ἴδω τί μέντοι πρῶτον ἦν; τί πρῶτον ἦν;
τίς ἦν ἐν ᾗ ματτόμεθα μέντοι τἄλφιτα;
οἴμοι τίς ἦν; ΣΩ. οὐκ ἐς κόρακας ἀποφθερεῖ
ἐπιλησμότατον καὶ σκαιότατον γερόντιον;
ΣΤ. οἴμοι τί οὖν δῆθ' ὁ κακοδαίμων πείσομαι;
ἀπὸ γὰρ ὀλοῦμαι μὴ μαθὼν γλωττοστροφεῖν.
ἀλλ' ὦ νεφέλαι χρηστόν τι συμβουλεύσατε.
ΧΟ. ἡμεῖς μὲν ὦ πρεσβῦτα συμβουλεύομεν,
εἴ σοί τις υἱός ἐστιν ἐκτεθραμμένος,
πέμπειν ἐκεῖνον ἀντὶ σαυτοῦ μανθάνειν.
ΣΤ. ἀλλ' ἔστ' ἔμοιγ' υἱὸς καλός τε κἀγαθός·
ἀλλ' οὐκ ἐθέλει γὰρ μανθάνειν· τί ἐγὼ πάθω;
ΧΟ. σὺ δ' ἐπιτρέπεις; ΣΤ. εὐσωματεῖ γὰρ καὶ σφριγᾷ,
κἄστ' ἐκ γυναικῶν εὐπτέρων τῶν Κοισύρας.
ἀτὰρ μέτειμί γ' αὐτόν· ἢν δὲ μὴ θέλῃ,
οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἐξελῶ 'κ τῆς οἰκίας.
ἀλλ' ἐπανάμεινόν μ' ὀλίγον εἰσελθὼν χρόνον.
ΧΟ. ἆρ' αἰσθάνει πλεῖστα δι' ἡμᾶς ἀγάθ' αὐτίχ' ἕξων
μόνας θεῶν; ὡς
ἕτοιμος ὅδ' ἐστὶν ἅπαντα δρᾶν
ὅσ' ἂν κελεύῃς.
σὺ δ' ἀνδρὸς ἐκπεπληγμένου καὶ φανερῶς ἐπῃρμένου
γνοὺς ἀπολαύσαις ὅ τι πλεῖστον δύνασαι,
ταχέως· φιλεῖ γάρ πως τὰ τοιαῦθ' ἑτέρᾳ τρέπεσθαι.

ADNOTATIO CRITICA

747 vulgo *διδαξαίμην*: correxit Elmsleius ad Med. 290 || 750 codd. *νυνί, νῦν, δή γε, δῆτα*: Kockii coniecturam *τί ἦν ὁ* recepit Meinekius: ipse *τί δὴ τὸ* proponit || 773 *ἀπολάψεις* vulgo vel *ἀπολέψεις*: corr. Hermannus

ΣΤ. *οὔτοι μὰ τὴν ὁμίχλην ἔτ᾿ ἐνταυθὶ μενεῖς·*
ἀλλ᾿ ἔσθι᾿ ἐλθὼν τοὺς Μεγακλέους κίονας.
ΦΕ. *ὦ δαιμόνιε, τί χρῆμα πάσχεις ὦ πάτερ;*
οὐκ εὖ φρονεῖς μὰ τὸν Δία τὸν ὀλύμπιον.
ΣΤ. *ἰδού γ᾿ ἰδού, Δί᾿ ὀλύμπιον· τῆς μωρίας,*
τὸ Δία νομίζειν ὄντα τηλικουτονί.
ΦΕ. *τί δὲ τοῦτ᾿ ἐγέλασας ἐτεόν;* ΣΤ. *ἐνθυμούμενος*
ὅτι παιδάριον εἶ καὶ φρονεῖς ἀρχαικά.
ὅμως γε μὴν πρόσελθ᾿, ἵν᾿ εἰδῇς πλείονα,
καί σοι φράσω τι πρᾶγμ᾿ ὃ μαθὼν ἀνὴρ ἔσει.
ὅπως δὲ τοῦτο μὴ διδάξεις μηδένα.
ΦΕ. *ἰδού· τί ἔστιν;* ΣΤ. *ὤμοσας νυνὶ Δία.*
ΦΕ. *ἔγωγ᾿.* ΣΤ. *ὁρᾷς οὖν ὡς ἀγαθὸν τὸ μανθάνειν;*
οὐκ ἔστιν ὦ Φειδιππίδη Ζεύς. ΦΕ. *ἀλλὰ τίς;*
ΣΤ. *δῖνος βασιλεύει τὸν Δί᾿ ἐξεληλακώς.*
ΦΕ. *αἰβοῖ τί ληρεῖς;* ΣΤ. *ἴσθι τοῦθ᾿ οὕτως ἔχον.*
ΦΕ. *τίς φησι ταῦτα;* ΣΤ. *Σωκράτης ὁ Μήλιος*
καὶ Χαιρεφῶν, ὃς οἶδε τὰ ψυλλῶν ἴχνη.
ΦΕ. *σὺ δ᾿ ἐς τοσοῦτον τῶν μανιῶν ἐλήλυθας*
ὥστ᾿ ἀνδράσιν πείθει χολῶσιν; ΣΤ. *εὐστόμει*
καὶ μηδὲν εἴπῃς φλαῦρον ἄνδρας δεξιοὺς
καὶ νοῦν ἔχοντας· ὧν ὑπὸ τῆς φειδωλίας
ἀπεκείρατ᾿ οὐδεὶς πώποτ᾿ οὐδ᾿ ἠλείψατο,
οὐδ᾿ εἰς βαλανεῖον ἦλθε λουσόμενος· σὺ δὲ
ὥσπερ τεθνεῶτος καταλόει μου τὸν βίον.
ἀλλ᾿ ὡς τάχιστ᾿ ἐλθὼν ὑπὲρ ἐμοῦ μάνθανε.
ΦΕ. *τί δ᾿ ἂν παρ᾿ ἐκείνων καὶ μάθοι χρηστόν τις ἄν;*
ΣΤ. *ἄληθες; ὅσαπερ ἔστ᾿ ἐν ἀνθρώποις σοφά·*

ADNOTATIO CRITICA

778 *Δί᾿ οὐ* Meinekius || 780 vulgo *τὸν Δία* contra linguae leges: emendavit Valckenarius || 785 libri *διδάξῃς*: corr. Dawesius || 786 Rav. *νῦν Δία*: ceteri *νῦν νὴ* praeter Venet. qui habet *νυνί*: Reisigius *νῦν δή* || 788 vulgo *οὐκ ἔστιν*, Rav. *οὐκ ἔνεστιν*, unde Kockius *οὐκ ἔστ᾿ ἔτ᾿*, probante Meinekio || 799 vulgo *καταλούει*: *καταλόει* metro flagitante recepit Bekkerus

γνώσει δὲ σαυτὸν ὡς ἀμαθὴς εἶ καὶ παχύς.
ἀλλ᾽ ἐπανάμεινόν μ᾽ ὀλίγον ἐνταυθὶ χρόνον.
ΦΕ. οἴμοι τί δράσω παραφρονοῦντος τοῦ πατρός;
πότερον παρανοίας αὐτὸν εἰσαγαγὼν ἕλω,
ἢ τοῖς σοροπηγοῖς τὴν μανίαν αὐτοῦ φράσω;
ΣΤ. φέρ᾽ ἴδω, σὺ τοῦτον τί ὀνομάζεις; εἰπέ μοι.
ΦΕ. ἀλεκτρυόνα. ΣΤ. καλῶς γε. ταυτηνὶ δὲ τί;
ΦΕ. ἀλεκτρυόν᾽. ΣΤ. ἄμφω ταὐτό; καταγέλαστος εἶ.
μή νυν τὸ λοιπόν, ἀλλὰ τήνδε μὲν καλεῖν
ἀλεκτρύαιναν τουτονὶ δ᾽ ἀλέκτορα.
ΦΕ. ἀλεκτρύαιναν; ταῦτ᾽ ἔμαθες τὰ δεξιὰ
εἴσω παρελθὼν ἄρτι παρὰ τοὺς γηγενεῖς;
ΣΤ. χἄτερά γε πόλλ᾽· ἀλλ᾽ ὅ τι μάθοιμ᾽ ἑκάστοτε,
ἐπελανθανόμην ἂν εὐθὺς ὑπὸ πλήθους ἐτῶν.
ΦΕ. διὰ ταῦτα δὴ καὶ θοἰμάτιον ἀπώλεσας;
ΣΤ. ἀλλ᾽ οὐκ ἀπολώλεκ᾽, ἀλλὰ καταπεφρόντικα.
ΦΕ. τὰς δ᾽ ἐμβάδας ποῖ τέτροφας ὠνόητε σύ;
ΣΤ. ὥσπερ Περικλέης ἐς τὸ δέον ἀπώλεσα.
ἀλλ᾽ ἴθι βάδιζ᾽, ἴωμεν· εἶτα τῷ πατρὶ
πιθόμενος ἐξάμαρτε· κἀγώ τοί ποτε,
οἶδ᾽, ἑξέτει σοι τραυλίσαντι πιθόμενος,
ὃν πρῶτον ὀβολὸν ἔλαβον ἡλιαστικόν,
τούτου ᾽πριάμην σοι διασίοις ἁμαξίδα.
ΦΕ. ἦ μὴν σὺ τούτοις τῷ χρόνῳ ποτ᾽ ἀχθέσει.
ΣΤ. εὖ γ᾽ ὅτι ἐπείσθης. δεῦρο δεῦρ᾽ ὦ Σώκρατες
ἔξελθ᾽· ἄγω γάρ σοι τὸν υἱὸν τουτονὶ
ἄκοντ᾽ ἀναπείσας. ΣΩ. νηπύτιος γάρ ἐστ᾽ ἔτι,
καὶ τῶν κρεμαθρῶν οὐ τρίβων τῶν ἐνθάδε.
ΦΕ. αὐτὸς τρίβων εἴης ἄν, εἰ κρέμαιό γε.
ΣΤ. οὐκ ἐς κόρακας; καταρᾷ σὺ τῷ διδασκάλῳ;
ΣΩ. ἰδοὺ κρέμαι᾽, ὡς ἠλίθιον ἐφθέγξατο
καὶ τοῖσι χείλεσιν διερρυηκόσιν.
πῶς ἂν μάθοι ποθ᾽ οὗτος ἀπόφευξιν δίκης

ADNOTATIO CRITICA

808 vulgo τοῦτον τίνα νομίζεις; post Mehlerum correxit Meinekius || 830 κρεμαθρῶν οὔ πω Meinekius; κρεμαστρῶν οὐ Pollux X. 157. notante Porsono Cens. Brunck. || 833 libri κρέμαιό γ᾽, plene verba Phidippidea repetentes, quod habet Meinekius mutato tamen ἠλίθιον in ἴδιον, i. e. 'quam singulari modo'

ἢ κλῆσιν ἢ χαύνωσιν ἀναπειστηρίαν;
καίτοι ταλάντου τοῦτ' ἔμαθεν Ὑπέρβολος.
ΣΤ. ἀμέλει δίδασκε· θυμόσοφός ἐστιν φύσει·
εὐθύς γέ τοι παιδάριον ὂν τυννουτονὶ
ἔπλαττεν ἔνδον οἰκίας ναῦς τ' ἔγλυφεν,
ἁμαξίδας τε σκυτίνας εἰργάζετο,
κἀκ τῶν σιδίων βατράχους ἐποίει πῶς δοκεῖς.
ὅπως δ' ἐκείνω τὼ λόγω μαθήσεται,
τὸν κρείττον' ὅστις ἐστὶ καὶ τὸν ἥττονα,
ὃς τἄδικα λέγων ἀνατρέπει τὸν κρείττονα·
ἐὰν δὲ μή, τὸν γοῦν ἄδικον πάσῃ τέχνῃ.
ΣΩ. αὐτὸς μαθήσεται παρ' αὐτοῖν τοῖν λόγοιν·
ἐγὼ δ' ἀπέσομαι. ΣΤ. τοῦτό νυν μέμνησ', ὅπως
πρὸς πάντα τὰ δίκαι' ἀντιλέγειν δυνήσεται.

ΧΟΡΟΣ

ΔΙΚΑΙΟΣ ΛΟΓΟΣ. ΑΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ. ΧΟΡΟΣ

χώρει δευρί, δεῖξον σαυτὸν
τοῖσι θεαταῖς, καίπερ θρασὺς ὤν.
ΑΔ. ἴθ' ὅποι χρῄζεις. πολὺ γὰρ μᾶλλόν σ'
ἐν τοῖς πολλοῖσι λέγων ἀπολῶ.
ΔΙ. ἀπολεῖς σύ; τίς ὤν; ΑΔ. λόγος. ΔΙ. ἥττων γ' ὤν.
ΑΔ. ἀλλά σε νικῶ τὸν ἐμοῦ κρείττω
φάσκοντ' εἶναι. ΔΙ. τί σοφὸν ποιῶν;
ΑΔ. γνώμας καινὰς ἐξευρίσκων.
ΔΙ. ταῦτα γὰρ ἀνθεῖ διὰ τουτουσὶ
τοὺς ἀνοήτους.
ΑΔ. οὐκ ἀλλὰ σοφούς. ΔΙ. ἀπολῶ σε κακῶς.
ΑΔ. εἰπὲ τί ποιῶν; ΔΙ. τὰ δίκαια λέγων.

ADNOTATIO CRITICA

839 ὤν cum duo codd. Meinekius || 845 in marginem relegavit Meinekius suadente Dobraeo: et hunc et sequentem v. cancellis circumscripsit Bergkius || 848 ἐγὼ δ' ἄπειμι emendationem Bentleii recepit Meinekius: ceterum haec verba vulgo Strepsiadae tributa primus Socrati recte dedit Beerius

ΑΔ. ἀλλ' ἀνατρέψω 'γὼ αὔτ' ἀντιλέγων·
οὐδὲ γὰρ εἶναι πάνυ φημὶ δίκην.
ΔΙ. οὐκ εἶναι φῄς; ΑΔ. φέρε γὰρ ποῦ 'στιν;
ΔΙ. παρὰ τοῖσι θεοῖς.
ΑΔ. πῶς δῆτα δίκης οὔσης ὁ Ζεὺς
οὐκ ἀπόλωλεν τὸν πατέρ' αὑτοῦ
δήσας; ΔΙ. αἰβοῖ τουτὶ καὶ δὴ
χωρεῖ τὸ κακόν· δότε μοι λεκάνην.
ΑΔ. τυφογέρων εἶ κἀνάρμοστος.
ΔΙ. καταπύγων εἶ κἀναίσχυντος.
ΑΔ. ῥόδα μ' εἴρηκας. ΔΙ. καὶ βωμολόχος.
ΑΔ. κρίνεσι στεφανοῖς. ΔΙ. καὶ πατραλοίας.
ΑΔ. χρυσῷ πάττων μ' οὐ γιγνώσκεις.
ΔΙ. οὐ δῆτα πρὸ τοῦ γ', ἀλλὰ μολύβδῳ.
ΑΔ. νῦν δέ γε κόσμος τοῦτ' ἐστὶν ἐμοί.
ΔΙ. θρασὺς εἶ πολλοῦ. ΑΔ. σὺ δέ γ' ἀρχαῖος.
ΔΙ. διὰ σ' οὐ φοιτᾶν
οὐδεὶς ἐθέλει τῶν μειρακίων·
γνωσθήσει τοι ποτ' Ἀθηναίοις
οἷα διδάσκεις τοὺς ἀνοήτους.
ΑΔ. αὐχμεῖς αἰσχρῶς. ΔΙ. σὺ δέ γ' εὖ πράττεις.
καίτοι πρότερόν γ' ἐπτώχευες,
Τήλεφος εἶναι Μυσὸς φάσκων,
ἐκ πηριδίου
γνώμας τρώγων πανδελετείους.
ΑΔ. ὤμοι σοφίας ΔΙ. ὤμοι μανίας
ΑΔ. ἧς ἐμνήσθης
ΔΙ. τῆς σῆς, πόλεώς θ' ἥτις σε τρέφει
λυμαινόμενον τοῖς μειρακίοις.
ΑΔ. οὐχὶ διδάξεις τοῦτον Κρόνος ὤν.
ΔΙ. εἴπερ γ' αὐτὸν σωθῆναι χρὴ
καὶ μὴ λαλιὰν μόνον ἀσκῆσαι.
ΑΔ. δεῦρ' ἴθι, τοῦτον δ' ἔα μαίνεσθαι.

ADNOTATIO CRITICA

870 τυμβογέρων Nauckius ad Aristoph. Byzant. p. 98 || 878 vulgo διὰ σὲ δὲ contra metrum: corr. Hermannus | 880 vulgo γνωσθήσει ποτ': καὶ metro scilicet flagitante praefigunt nonnulli, τοι inseruit Hermannus quod ante ποτ' facile excidere poterat

ΔΙ. κλαύσει, τὴν χεῖρ' ἢν ἐπιβάλλῃς.
ΧΟ. παύσασθε μάχης καὶ λοιδορίας.
ἀλλ' ἐπίδειξαι σύ τε τοὺς προτέρους
ἅττ' ἐδίδασκες, σύ τε τὴν καινὴν
παίδευσιν, ὅπως ἂν ἀκούσας σφῷν
ἀντιλεγόντοιν κρίνας φοιτᾷ.
ΔΙ. δρᾶν ταῦτ' ἐθέλω. ΑΔ. κἄγωγ' ἐθέλω.
ΧΟ. φέρε δὴ πότερος λέξει πρότερος; **940**
ΑΔ. τούτῳ δώσω·
κᾆτ' ἐκ τούτων ὧν ἂν λέξῃ
ῥηματίοισιν καινοῖς αὐτὸν
καὶ διανοίαις κατατοξεύσω.
τὸ τελευταῖον δ', ἢν ἀναγρύξῃ,
τὸ πρόσωπον ἅπαν καὶ τὠφθαλμὼ
κεντούμενος ὥσπερ ὑπ' ἀνθρηνῶν
ὑπὸ τῶν γνωμῶν ἀπολεῖται.
ΧΟ. νῦν δείξετον τὼ πισύνω τοῖς περιδεξίοισι **950**
λόγοισι καὶ φροντίσι καὶ γνωμοτύποις μερίμναις,
ὁπότερος αὐτοῖν λέγων ἀμείνων φανήσεται.
νῦν γὰρ ἅπας ἐνθάδε κίνδυνος ἀνεῖται σοφίας,
ἧς πέρι τοῖς ἐμοῖς φίλοις ἔστιν ἀγὼν μέγιστος.
ἀλλ', ὦ πολλοῖς τοὺς πρεσβυτέρους ἤθεσι χρηστοῖς στεφανώσας,
ῥῆξον φωνὴν ἥτινι χαίρεις, καὶ τὴν σαυτοῦ φύσιν εἰπέ.
ΔΙ. λέξω τοίνυν τὴν ἀρχαίαν παιδείαν ὡς διέκειτο, **961**
ὅτ' ἐγὼ τὰ δίκαια λέγων ἤνθουν καὶ σωφροσύνη 'νενόμιστο.
πρῶτον μὲν ἔδει παιδὸς φωνὴν γρύξαντος μηδέν' ἀκοῦσαι·
εἶτα βαδίζειν ἐν ταῖσιν ὁδοῖς εὐτάκτως ἐς κιθαριστοῦ
τοὺς κωμήτας γυμνοὺς ἁθρόους, κεἰ κριμνώδη κατανίφοι.
εἶτ' αὖ προμαθεῖν ᾆσμ' ἐδίδασκεν τὼ μηρὼ μὴ ξυνέχοντας,
ἢ Παλλάδα περσέπολιν δεινάν ἢ Τηλέπορόν τι βόαμα,
ἐντειναμένους τὴν ἁρμονίαν, ἣν οἱ πατέρες παρέδωκαν.
εἰ δέ τις αὐτῶν βωμολοχεύσαιτ' ἢ κάμψειέν τινα καμπήν,

911–915 = 967–971

ADNOTATIO CRITICA

910 pro *ὑπὸ τῶν γνωμῶν* Meinekius *τῶν γνωμιδίων* temere || 925 Rav. *ἐντυναμένης*, Vat. *ἐντυνομένης*, unde *ἐντειναμένης*, sc. *τῆς κιθάρας*, proposuit Hermannus

οἵας οἱ νῦν τὰς κατὰ Φρῦνιν ταύτας τὰς δυσκολοκάμπτους,
ἐπετρίβετο τυπτόμενος πολλὰς ὡς τὰς Μούσας ἀφανίζων. 972
οὐδ' ἂν ἑλέσθαι δειπνοῦντ' ἐξῆν κεφάλαιον τῆς ῥαφανῖδος, 981
οὐδ' ἄννηθον τῶν πρεσβυτέρων ἁρπάζειν οὐδὲ σέλινον,
οὐδ' ὀψοφαγεῖν οὐδὲ κιχλίζειν οὐδ' ἴσχειν τὼ πόδ' ἐναλλάξ.

ΑΔ. ἀρχαῖά γε καὶ διπολιώδη καὶ τεττίγων ἀνάμεστα
καὶ Κηκείδου καὶ βουφονίων. ΔΙ. ἀλλ' οὖν ταῦτ' ἐστὶν ἐκεῖνα,
ἐξ ὧν ἄνδρας μαραθωνομάχους ἡμὴ παίδευσις ἔθρεψεν. 934
σὺ δὲ τοὺς νῦν εὐθὺς ἐν ἱματίοις προδιδάσκεις ἐντετυλίχθαι.
πρὸς ταῦτ' ὦ μειράκιον θαρρῶν ἐμὲ τὸν κρείττω λόγον αἱροῦ·
κἀπιστήσει μισεῖν ἀγορὰν καὶ βαλανείων ἀπέχεσθαι,
καὶ τοῖς αἰσχροῖς αἰσχύνεσθαι, κἂν σκώπτῃ τίς σε φλέγεσθαι·
καὶ τῶν θάκων τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίστασθαι προσιοῦσιν,
καὶ μὴ περὶ τοὺς σαυτοῦ γονέας σκαιουργεῖν, ἄλλο τε μηδὲν
αἰσχρὸν ποιεῖν, ὅ τι τῆς αἰδοῦς μέλλει τἄγαλμ' ἀναπλήσειν·
μηδ' ἀντειπεῖν τῷ πατρὶ μηδέν, μηδ' Ἰαπετὸν καλέσαντα
μνησικακῆσαι τὴν ἡλικίαν, ἐξ ἧς ἐνεοττοτροφήθης.

ΑΔ. εἰ ταῦτ', ὦ μειράκιον, πείσει τούτῳ, νὴ τὸν Διόνυσον
τοῖς Ἱπποκράτους υἱέσιν εἴξεις καί σε καλοῦσι βλιτομάμμαν.

ΔΙ. ἀλλ' οὖν λιπαρός γε καὶ εὐανθὴς ἐν γυμνασίοις διατρίψεις, 946
οὐ στωμύλλων κατὰ τὴν ἀγορὰν τριβολεκτράπελ' οἷάπερ οἱ νῦν,
οὐδ' ἑλκόμενος περὶ πραγματίου γλισχραντιλογεξεπιτρίπτου·
ἀλλ' εἰς Ἀκαδήμειαν κατιὼν ὑπὸ ταῖς μορίαις ἀποθρέξει
στεφανωσάμενος καλάμῳ λευκῷ μετὰ σώφρονος ἡλικιώτου,
μίλακος ὄζων καὶ ἀπραγμοσύνης καὶ λεύκης φυλλοβολούσης,
ἦρος ἐν ὥρᾳ χαίρων, ὁπόταν πλάτανος πτελέᾳ ψιθυρίζῃ.
ἢν ταῦτα ποιῇς ἁγὼ φράζω,
καὶ πρὸς τούτοις προσέχῃς τὸν νοῦν,

ADNOTATIO CRITICA

928 ἐνετρίβετο coniecit Meinekius || 930 libri ἄνηθον vel ἂν ἄνηθον: atticam formam et hic et Thesm. 486 restituit Dindorfius || 935 vulgo ἱματίοισι διδάσκεις: ἱματίοις προδιδάσκεις quod coniecerat Brunckius recepit Meinekius ex duo codd. || 941 Rav. ἀναπλάττειν: Ven. et Suid. ἀναπλήσειν: vulgo μέλλεις, μέλλει debetur Reizio

ἕξεις ἀεὶ
στῆθος λιπαρόν, χροιὰν λευκήν,
ὤμους μεγάλους, γλῶτταν βαιάν.
ἢν δ' ἅπερ οἱ νῦν ἐπιτηδεύῃς,
πρῶτα μὲν ἕξεις
χροιὰν ὠχράν, ὤμους μικρούς,
στῆθος λεπτόν, γλῶτταν μεγάλην,
ψήφισμα μακρόν, καί σ' ἀναπείσει
τὸ μὲν αἰσχρὸν ἅπαν καλὸν ἡγεῖσθαι,
τὸ καλὸν δ' αἰσχρόν·
καὶ πρὸς τούτοις τῆς Ἀντιμάχου
καταπυγοσύνης ἀναπλήσει.

ΧΟ. ὦ καλλίπυργον σοφίαν κλεινοτάτην ἐπασκῶν
ὡς ἡδύ σου τοῖσι λόγοις σῶφρον ἔπεστιν ἄνθος.
εὐδαίμονες δ' ἦσαν ἄρ' οἱ ζῶντες τότ' ἐπὶ τῶν προτέρων.
πρὸς οὖν τάδ' ὦ κομψοπρεπῆ μοῦσαν ἔχων,
δεῖ σε λέγειν τι καινόν, ὡς ηὐδοκίμηκεν ἁνήρ.
δεινῶν δέ σοι βουλευμάτων ἔοικε δεῖν πρὸς αὐτόν,
εἴπερ τὸν ἄνδρ' ὑπερβαλεῖ καὶ μὴ γέλωτ' ὀφλήσεις.

ΑΔ. καὶ μὴν ἔγωγ' ἐπνιγόμην τὰ σπλάγχνα κἀπεθύμουν
ἅπαντα ταῦτ' ἐναντίαις γνώμαισι συνταράξαι.
ἐγὼ γὰρ ἥττων μὲν λόγος δι' αὐτὸ τοῦτ' ἐκλήθην
ἐν τοῖσι φροντισταῖσιν, ὅτι πρώτιστος ἐπενόησα
καὶ τοῖς νόμοις καὶ ταῖς δίκαις τἀναντί' ἀντιλέξαι.
καὶ τοῦτο πλεῖν ἢ μυρίων ἔστ' ἄξιον στατήρων,
αἱρούμενον τοὺς ἥττονας λόγους ἔπειτα νικᾶν.
σκέψαι δὲ τὴν παίδευσιν ᾗ πέποιθεν ὡς ἐλέγξω,
ὅστις σε θερμῷ φησι λοῦσθαι πρῶτον οὐκ ἐάσειν.
καίτοι τίνα γνώμην ἔχων ψέγεις τὰ θερμὰ λουτρά;

ΔΙ. ὁτιὴ κάκιστόν ἐστι καὶ δειλὸν ποιεῖ τὸν ἄνδρα.

ΑΔ. ἐπίσχες· εὐθὺς γάρ σ' ἔχω μέσον λαβὼν ἄφυκτον.
καί μοι φράσον, τῶν τοῦ Διὸς παίδων τίν' ἄνδρ' ἄριστον
ψυχὴν νομίζεις, εἰπέ, καὶ πλείστους πόνους πονῆσαι;

ΔΙ. ἐγὼ μὲν οὐδέν' Ἡρακλέους βελτίον' ἄνδρα κρίνω.

ΑΔ. ποῦ ψυχρὰ δῆτα πώποτ' εἶδες ἡράκλεια λουτρά;

ADNOTATIO CRITICA

956 λαμπρὰν codd. aliquot, quod Meinekio placet: Fritzschius ad Thesmoph. v. 191 hic λαμπρὰν et in v. 960 λευκὴν pro ὠχρὰν scribendum censet

καίτοι τίς ἀνδρειότερος ἦν; ΔΙ. ταῦτ' ἐστὶν αὔτ' ἐκεῖνα,
ἃ τῶν νεανίσκων ἀεὶ δι' ἡμέρας λαλούντων
πλῆρες τὸ βαλανεῖον ποιεῖ, κενὰς δὲ τὰς παλαίστρας.
ΑΔ. εἶτ' ἐν ἀγορᾷ τὴν διατριβὴν ψέγεις· ἐγὼ δ' ἐπαινῶ.
εἰ γὰρ πονηρὸν ἦν, Ὅμηρος οὐδέποτ' ἂν ἐποίει
τὸν Νέστορ' ἀγορητὴν ἂν οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἅπαντας.
ἄνειμι δῆτ' ἐντεῦθεν ἐς τὴν γλῶτταν, ἣν ὁδὶ μὲν
οὔ φησι χρῆναι τοὺς νέους ἀσκεῖν, ἐγὼ δὲ φημί.
καὶ σωφρονεῖν αὖ φησὶ χρῆναι· δύο κακὼ μεγίστω. 1060
ἐπεὶ σὺ διὰ τὸ σωφρονεῖν τῷ πώποτ' εἶδες ἤδη
ἀγαθόν τι γενόμενον, φράσον, καί μ' ἐξέλεγξον εἰπών.
ΔΙ. πολλοῖς. ὁ γοῦν Πηλεὺς ἔλαβε δι' αὐτὸ τὴν μάχαιραν.
ΑΔ. μάχαιραν; ἀστεῖόν γε κέρδος ἔλαβεν ὁ κακοδαίμων.
Ὑπέρβολος δ' οὑκ τῶν λύχνων πλεῖν ἢ τάλαντα πολλὰ
εἴληφε διὰ πονηρίαν, ἀλλ' οὐ μὰ Δία μάχαιραν. 1066
σκέψαι γάρ, ὦ μειράκιον, ἐν τῷ σωφρονεῖν ἅπαντα 1071
ἄνεστιν, ἡδονῶν θ' ὅσων μέλλεις ἀποστερεῖσθαι.
καίτοι τί σοι ζῆν ἄξιον, τούτων ἐὰν στερηθῇς;
εἶεν. πάρειμ' ἐντεῦθεν ἐς τὰς τῆς φύσεως ἀνάγκας.
ἥμαρτες, ἠράσθης, ἐμοίχευσάς τι κᾆτ' ἐλήφθης·
ἀπόλωλας· ἀδύνατος γὰρ εἶ λέγειν. ἐμοὶ δ' ὁμιλῶν
χρῶ τῇ φύσει, σκίρτα, γέλα, νόμιζε μηδὲν αἰσχρόν.
μοιχὸς γὰρ ἢν τύχῃς ἁλούς, τάδ' ἀντερεῖς πρὸς αὐτόν,
ὡς οὐδὲν ἠδίκηκας· εἶτ' ἐς τὸν Δί' ἐπανενεγκεῖν,
κἀκεῖνος ὡς ἥττων ἔρωτός ἐστι καὶ γυναικῶν·
καίτοι σὺ θνητὸς ὢν θεοῦ πῶς μεῖζον ἂν δύναιο; 1082
τί δῆτ' ἐρεῖς; ΔΙ. ἡττήμεθα· 1102
πρὸς τῶν θεῶν δέξασθέ μου
θοἰμάτιον, ὡς
ἐξαυτομολῶ πρὸς ὑμᾶς.

ADNOTATIO CRITICA

990 vulgo *ταῦτ' ἐκεῖνα*: correxit Reisigius || 1000 pro *εἰπών* Meinekius *εὑρὼν* coniecit || 1001 vulgo *διὰ τοῦτο*; *δι' αὐτὸ* Dindorfius post Porsonum || 1004 *μὰ Δία* sine *οὐ*, quod vulgo legitur, Elmsleius Cens. Edin. Fascic. xxxvii p. 86 probante Meinekio; *ἀλλὰ μὰ Δί' οὐ μάχαιραν* Hermannus || 1008 pro *πάρειμι* Meinekius malit *μέτειμι* coll. v. 1310; idem v. 1009 *κἀπελήφθης* 'et deprehensus es'

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ. ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

ΣΩ. *τί δῆτα; πότερα τοῦτον ἀπάγεσθαι λαβὼν*
βούλει τὸν υἱόν, ἢ διδάσκω σοι λέγειν;
ΣΤ. *δίδασκε καὶ κόλαζε καὶ μέμνησ᾽ ὅπως*
εὖ μοι στομώσεις αὐτόν, ἐπὶ μὲν θἄτερα
οἷον δικιδίοις, τὴν δ᾽ ἑτέραν αὐτοῦ γνάθον
στόμωσον οἵαν ἐς τὰ μείζω πράγματα.
ΣΩ. *ἀμέλει κομιεῖ τοῦτον σοφιστὴν δεξιόν.*
ΦΕ. *ὠχρὸν μὲν οὖν οἶμαί γε καὶ κακοδαίμονα.*

ΧΟΡΟΣ

χωρεῖτέ νυν. οἶμαι δέ σοι ταῦτα μεταμελήσειν.
τοὺς κριτὰς ἃ κερδανοῦσιν, ἤν τι τόνδε τὸν χορὸν
ὠφελῶσ᾽ ἐκ τῶν δικαίων, βουλόμεσθ᾽ ἡμεῖς φράσαι.
πρῶτα μὲν γάρ, ἢν νεᾶν βούλησθ᾽ ἐν ὥρᾳ τοὺς ἀγρούς,
ὕσομεν πρώτοισιν ὑμῖν τοῖσι δ᾽ ἄλλοις ὕστερον.
εἶτα τὸν καρπόν τε καὶ τὰς ἀμπέλους φυλάξομεν,
ὥστε μήτ᾽ αὐχμὸν πιέζειν μήτ᾽ ἄγαν ἐπομβρίαν.
ἢν δ᾽ ἀτιμάσῃ τις ἡμᾶς θνητὸς ὢν οὔσας θεάς,
προσσχέτω τὸν νοῦν, πρὸς ἡμῶν οἷα πείσεται κακά,
λαμβάνων οὔτ᾽ οἶνον οὔτ᾽ ἄλλ᾽ οὐδὲν ἐκ τοῦ χωρίου.
ἡνίκ᾽ ἂν γὰρ αἵ τ᾽ ἐλᾶαι βλαστάνωσ᾽ αἵ τ᾽ ἄμπελοι,
ἀποκεκόψονται· τοιαύταις σφενδόναις παιήσομεν.
ἢν δὲ πλινθεύοντ᾽ ἴδωμεν, ὕσομεν καὶ τοῦ τέγους
τὸν κέραμον αὐτοῦ χαλάζαις στρογγύλαις συντρίψομεν.
κἂν γαμῇ ποτ᾽ αὐτὸς ἢ τῶν ξυγγενῶν ἢ τῶν φίλων,
ὕσομεν τὴν νύκτα πᾶσαν· ὥστ᾽ ἴσως βουλήσεται
κἂν ἐν Αἰγύπτῳ τυχεῖν ὢν μᾶλλον ἢ κρῖναι κακῶς.

ADNOTATIO CRITICA

1024 libri *οἵαν*: correxit Teuffelius || 1029 *δὲ* post *τοὺς κριτὰς* inseruit Halbertsma, recepit Meinekius || 1033 libri *τὸν καρπὸν τεκούσας*: certa fere est emendatio Coraesii ad Plutarch. Vit. Tom. V p. 352 collato Eccles. v. 14 || 1036 libri omnes *προσεχέτω*: Bentleii emendationem recepi cum plerisque || 1042 *τῶν ξυγγενῶν τις ἢ φίλων* em. Cobetus Mnemos. N. S. Vol. III p. 312

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ. ΣΩΚΡΑΤΗΣ. ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ

ΣΤ. πέμπτη, τετράς, τρίτη, μετὰ ταύτην δευτέρα,
εἶθ' ἣν ἐγὼ μάλιστα πασῶν ἡμερῶν
δέδοικα καὶ πέφρικα καὶ βδελύττομαι,
εὐθὺς μετὰ ταύτην ἔστ' ἕνη τε καὶ νέα.
πᾶς γάρ τις ὄμνυσ', οἷς ὀφείλων τυγχάνω,
θείς μοι πρυτανεῖ' ἀπολεῖν μέ φησι κἀξολεῖν,
ἐμοῦ μέτρι' ἄττα καὶ δίκαι' αἰτουμένου
'ὦ δαιμόνιε, τὸ μέν τι νυνὶ μὴ λάβῃς,
τὸ δ' ἀναβαλοῦ μοι, τὸ δ' ἄφες·' οὔ φασίν ποτε
οὕτως ἀπολήψεσθ', ἀλλὰ λοιδοροῦσί με
ὡς ἄδικός εἰμι, καὶ δικάσεσθαί φασί μοι.
νῦν οὖν δικαζέσθων· ὀλίγον γάρ μοι μέλει,
εἴπερ μεμάθηκέ γ' εὖ λέγειν Φειδιππίδης.
τάχα δ' εἴσομαι κόψας τὸ φροντιστήριον.
παῖ, ἠμί, παῖ παῖ. ΣΩ. Στρεψιάδην ἀσπάζομαι.
ΣΤ. κἄγωγέ σ'· ἀλλὰ τουτονὶ πρῶτον λαβέ·
χρὴ γὰρ ἐπιθαυμάζειν τι τὸν διδάσκαλον.
καί μοι τὸν υἱὸν εἰ μεμάθηκε τὸν λόγον
ἐκεῖνον εἴφ' ὃν ἀρτίως εἰσήγαγες.
ΣΩ. μεμάθηκεν. ΣΤ. εὖ γ' ὦ παμβασίλει' Ἀπαιόλη.
ΣΩ. ὥστ' ἀποφύγοις ἂν ἥντιν' ἂν βούλῃ δίκην.
ΣΤ. κεἰ μάρτυρες παρῆσαν, ὅτ' ἐδανειζόμην;
ΣΩ. πολλῷ γε μᾶλλον, κἂν παρῶσι χίλιοι.
ΣΤ. βοάσομαί τἄρα τὰν ὑπέρτονον
βοάν. ἰώ, κλάετ' ὠβολοστάται
αὐτοί τε καὶ τἀρχαῖα καὶ τόκοι τόκων·
οὐδὲν γὰρ ἄν με φλαῦρον ἐργάσαισθ' ἔτι·
οἷος ἐμοὶ τρέφεται
τοῖσδ' ἐνὶ δώμασι παῖς,
ἀμφήκει γλώττῃ λάμπων,

ADNOTATIO CRITICA

1049 ὄμνυς Meinekius cum aliquot libris, ἐμοῦ v. 1051 mutato in καί μου: pro φησι Bergkius τῇδε coniecit: equidem secutus sum Dindorfium

πρόβολος ἐμός, σωτὴρ δόμοις, ἐχθροῖς βλάβη,
λυσανίας πατρῴων μεγάλων κακῶν·
ὃν κάλεσον τρέχων ἔνδοθεν ὡς ἐμέ.
ΣΩ. ὦ τέκνον ὦ παῖ ἔξελθ' οἴκων,
ἄϊε σοῦ πατρός.
ὅδ' ἐκεῖνος ἀνήρ.
ΣΤ. ὦ φίλος ὦ φίλος.
ΣΩ. ἄπιθι λαβὼν τὸν υἱόν.
ΣΤ. ἰὼ ἰὼ τέκνον, ἰὼ ἰοῦ ἰοῦ
ὡς ἥδομαί σου πρῶτα τὴν χροιὰν ἰδών.
νῦν μέν γ' ἰδεῖν εἶ πρῶτον ἐξαρνητικὸς
κἀντιλογικός, καὶ τοῦτο τοὐπιχώριον
ἀτεχνῶς ἐπανθεῖ, τὸ τί λέγεις σύ; καὶ δοκεῖν
ἀδικοῦντ' ἀδικεῖσθαι καὶ κακουργοῦντ' οἶδ' ὅτι.
ἐπὶ τοῦ προσώπου τ' ἐστὶν ἀττικὸν βλέπος.
νῦν οὖν ὅπως σώσεις μ', ἐπεὶ κἀπώλεσας.
ΦΕ. φοβεῖ δὲ δὴ τί; ΣΤ. τὴν ἕνην τε καὶ νέαν.
ΦΕ. ἕνη γάρ ἐστι καὶ νέα τίς; ΣΤ. ἡμέρα,
εἰς ἥν γε θήσειν τὰ πρυτανεῖά φασί μοι.
ΦΕ. ἀπολοῦσ' ἄρ' αὔθ' οἱ θέντες· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως
μί' ἡμέρα γένοιτ' ἂν ἡμέρα δύο.
ΣΤ. οὐκ ἂν γένοιτο; ΦΕ. πῶς γάρ; εἰ μή πέρ γ' ἅμα
αὑτὴ γένοιτ' ἂν γραῦς τε καὶ νέα γυνή.
ΣΤ. καὶ μὴν νενόμισταί γ'. ΦΕ. οὐ γάρ, οἶμαι, τὸν νόμον
ἴσασιν ὀρθῶς ὅ τι νοεῖ. ΣΤ. νοεῖ δὲ τί;
ΦΕ. ὁ Σόλων ὁ παλαιὸς ἦν φιλόδημος τὴν φύσιν.
ΣΤ. τουτὶ μὲν οὐδέν πω πρὸς ἕνην τε καὶ νέαν.
ΦΕ. ἐκεῖνος οὖν τὴν κλῆσιν ἐς δύ' ἡμέρας
ἔθηκεν, ἔς γε τὴν ἕνην τε καὶ νέαν,
ἵν' αἱ θέσεις γίγνοιντο τῇ νουμηνίᾳ.
ΣΤ. ἵνα δὴ τί τὴν ἕνην προσέθηχ'; ΦΕ. ἵν', ὦ μέλε,
παρόντες οἱ φεύγοντες ἡμέρᾳ μιᾷ
πρότερον ἀπαλλάττοινθ' ἑκόντες, εἰ δὲ μή,

ADNOTATIO CRITICA

1093 ἡμέρα vulgo cum Phidippidae verbis coniunctum Strepsiadae dubitanter dedi obsecutus Geelio || 1107 διαλλάττοινθ' Hirschigius coll. Vesp. 1421

ἕωθεν ὑπανιῷντο τῇ νουμηνίᾳ.
ΣΤ. πῶς οὐ δέχονται δῆτα τῇ νουμηνίᾳ
ἀρχαὶ τὰ πρυτανεῖ᾽, ἀλλ᾽ ἔνῃ τε καὶ νέᾳ;
ΦΕ. ὅπερ οἱ προτένθαι γὰρ δοκοῦσί μοι ποιεῖν·
ὅπως τάχιστα τὰ πρυτανεῖ᾽ ὑφελοίατο,
διὰ τοῦτο προὐτένθευσαν ἡμέρᾳ μιᾷ.
ΣΤ. εὖ γ᾽, ὦ κακοδαίμονες, τί κάθησθ᾽ ἀβέλτεροι,
ἡμέτερα κέρδη τῶν σοφῶν ὄντες, λίθοι,
ἀριθμός, πρόβατ᾽ ἄλλως, ἀμφορῆς νενημένοι;
ὥστ᾽ εἰς ἐμαυτὸν καὶ τὸν υἱὸν τουτονὶ
ἐπ᾽ εὐτυχίαισιν ᾀστέον μοὐγκώμιον.
'μάκαρ ὦ Στρεψίαδες,
αὐτός τ᾽ ἔφυς ὡς σοφὸς
χοῖον τὸν υἱὸν τρέφεις'
φήσουσι δή μ᾽ οἱ φίλοι
χοἰ δημόται
ζηλοῦντες ἡνίκ᾽ ἂν σὺ νικᾷς λέγων τὰς δίκας.
ἀλλ᾽ εἰσάγων σε βούλομαι πρῶτον ἑστιᾶσαι.

ΠΑΣΙΑΣ

εἶτ᾽ ἄνδρα τῶν αὑτοῦ τι χρὴ προϊέναι;
οὐδέποτέ γ᾽, ἀλλὰ κρεῖττον εὐθὺς ἦν τότε
ἀπερυθριᾶσαι μᾶλλον ἢ σχεῖν πράγματα,
ὅτε τῶν ἐμαυτοῦ γ᾽ ἕνεκα νυνὶ χρημάτων
ἕλκω σε κλητεύσοντα, καὶ γενήσομαι
ἐχθρὸς ἔτι πρὸς τούτοισιν ἀνδρὶ δημότῃ.
ἀτὰρ οὐδέποτέ γε τὴν πατρίδα καταισχυνῶ
ζῶν, ἀλλὰ καλοῦμαι Στρεψιάδην ΣΤ. τίς οὑτοσί;
ΠΑ. ἐς τὴν ἕνην τε καὶ νέαν. ΣΤ. μαρτύρομαι,
ὅτι ἐς δύ᾽ εἶπεν ἡμέρας. τοῦ χρήματος;
ΠΑ. τῶν δώδεκα μνῶν, ἃς ἔλαβες ὠνούμενος
τὸν ψαρὸν ἵππον. ΣΤ. ἵππον; οὐκ ἀκούετε,
ὃν πάντες ὑμεῖς ἴστε μισοῦνθ᾽ ἱππικήν.
ΠΑ. καὶ νὴ Δί᾽ ἀποδώσειν γ᾽ ἐπώμνυς τοὺς θεούς.
ΣΤ. μὰ τὸν Δί᾽· οὐ γάρ πω τότ᾽ ἐξηπίστατο
Φειδιππίδης μοι τὸν ἀκατάβλητον λόγον.
ΠΑ. νῦν δὲ διὰ τοῦτ᾽ ἔξαρνος εἶναι διανοεῖ;

ΣΤ. τί γὰρ ἄλλ' ἂν ἀπολαύσαιμι τοῦ μαθήματος;
ΠΑ. καὶ ταῦτ' ἐθελήσεις ἀπομόσαι μοι τοὺς θεούς;
ΣΤ. ποίους θεούς;
ΠΑ. τὸν Δία, τὸν Ἑρμῆν, τὸν Ποσειδῶ. ΣΤ. νὴ Δία,
κἂν προσκαταθείην γ' ὥστ' ὀμόσαι τριώβολον.
ΠΑ. ἀπόλοιο τοίνυν ἕνεκ' ἀναιδείας ἔτι.
ΣΤ. ἅλσὶν διασμηχθεὶς ὄναιτ' ἂν οὑτοσί.
ΠΑ. οἴμ' ὡς καταγελᾷς. ΣΤ. ἓξ χόας χωρήσεται.
ΠΑ. οὔ τοι μὰ τὸν Δία τὸν μέγαν καὶ τοὺς θεοὺς
ἐμοῦ καταπροίξει. ΣΤ. θαυμασίως ἥσθην θεοῖς,
καὶ Ζεὺς γέλοιος ὀμνύμενος τοῖς εἰδόσιν.
ΠΑ. ἦ μὴν σὺ τούτων τῷ χρόνῳ δώσεις δίκην.
ἀλλ' εἴτε γ' ἀποδώσεις τὰ χρήματ' εἴτε μή,
ἀπόπεμψον ἀποκρινάμενος. ΣΤ. ἔχε νυν ἥσυχος.
ἐγὼ γὰρ αὐτίκ' ἀποκρινοῦμαί σοι σαφῶς.
ΠΑ. τί σοι δοκεῖ δράσειν; ἀποδώσειν σοι δοκεῖ;
ΣΤ. ποῦ 'σθ' οὗτος ἀπαιτῶν με τἀργύριον; λέγε,
τουτὶ τί ἔστι; ΠΑ. τοῦθ' ὅ τι ἐστί; κάρδοπος.
ΣΤ. ἔπειτ' ἀπαιτεῖς τἀργύριον τοιοῦτος ὤν;
οὐκ ἂν ἀποδοίην οὐδ' ἂν ὀβολὸν οὐδενί,
ὅστις καλέσειε κάρδοπον τὴν καρδόπην.
ΠΑ. οὐκ ἄρ' ἀποδώσεις; ΣΤ. οὐχ ὅσον γέ μ' εἰδέναι.
οὔκουν ἀνύσας τι θᾶττον ἀπολιταργιεῖς
ἀπὸ τῆς θύρας; ΠΑ. ἄπειμι, καὶ τοῦτ' ἴσθ' ὅτι
θήσω πρυτανεῖ' ἢ μηκέτι ζῴην ἐγώ.
ΣΤ. προσαποβαλεῖς ἄρ' αὐτὰ πρὸς ταῖς δώδεκα.
καίτοι σε τοῦτό γ' οὐχὶ βούλομαι παθεῖν,
ὁτιὴ 'κάλεσας εὐηθικῶς τὴν κάρδοπον.

ΑΜΥΝΙΑΣ

ἰώ μοί μοι.
ΣΤ. ἔα.
τίς οὑτοσί ποτ' ἔσθ' ὁ θρηνῶν; οὔ τί που
τῶν Καρκίνου τις δαιμόνων ἐφθέγξατο;

ADNOTATIO CRITICA

1158 ἀποδώσειν σοι δοκεῖ ante Beerium, qui μοι cum Ravennate scribendum censet, verba testis erant sine interrogatione scripta. Is primus testes apud Aristophanem (Vesp. 1412, Plut. 891) semper mutos esse monuit

ΑΜ. τί δ'; ὅστις εἰμὶ τοῦτο βούλεσθ' εἰδέναι;
ἀνὴρ κακοδαίμων. ΣΤ. κατὰ σεαυτόν νυν τρέπου.
ΑΜ. ὦ σκληρὲ δαῖμον, ὦ τύχαι θραυσάντυγες
ἵππων ἐμῶν, ὦ Παλλὰς ὥς μ' ἀπώλεσας.
ΣΤ. τί δαί σε Τληπόλεμός ποτ' εἴργασται κακόν;
ΑΜ. μὴ σκῶπτέ μ' ὦ τᾶν, ἀλλά μοι τὰ χρήματα
τὸν υἱὸν ἀποδοῦναι κέλευσον ἅλαβεν,
ἄλλως τε μέντοι καὶ κακῶς πεπραγότι.
ΣΤ. τὰ ποῖα ταῦτα χρήμαθ'; ΑΜ. ἁδανείσατο.
ΣΤ. κακῶς ἄρ' ὄντως εἶχες, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖς.
ΑΜ. ἵππους ἐλαύνων ἐξέπεσον νὴ τοὺς θεούς.
ΣΤ. τί δῆτα ληρεῖς ὥσπερ ἀπ' ὄνου καταπεσών;
ΑΜ. ληρῶ, τὰ χρήματ' ἀπολαβεῖν εἰ βούλομαι;
ΣΤ. οὐκ ἔσθ' ὅπως σύ γ' αὐτὸς ὑγιαίνεις. ΑΜ. τί δαί;
ΣΤ. τὸν ἐγκέφαλον ὥσπερ σεσεῖσθαί μοι δοκεῖς.
ΑΜ. σὺ δὲ νὴ τὸν Ἑρμῆν προσκεκλήσεσθαί γέ μοι,
εἰ μἀποδώσεις τἀργύριον. ΣΤ. κάτειπέ νυν,
πότερα νομίζεις καινὸν ἀεὶ τὸν Δία
ὕειν ὕδωρ ἑκάστοτ', ἢ τὸν ἥλιον
ἕλκειν κάτωθεν ταὐτὸ τοῦθ' ὕδωρ πάλιν;
ΑΜ. οὐκ οἶδ' ἔγωγ' ὁπότερον, οὐδέ μοι μέλει.
ΣΤ. πῶς οὖν ἀπολαβεῖν τἀργύριον δίκαιος εἶ,
εἰ μηδὲν οἶσθα τῶν μετεώρων πραγμάτων;
ΑΜ. ἀλλ' εἰ σπανίζεις, τἀργυρίου μοι τὸν τόκον
ἀπόδοτε. ΣΤ. τοῦτο δ' ἔσθ' ὁ τόκος τί θηρίον;
ΑΜ. τί δ' ἄλλο γ' ἢ κατὰ μῆνα καὶ καθ' ἡμέραν
πλέον πλέον τἀργύριον ἀεὶ γίγνεται
ὑπορρέοντος τοῦ χρόνου; ΣΤ. καλῶς λέγεις.
τί δῆτα; τὴν θάλατταν ἔσθ' ὅτι πλείονα
νυνὶ νομίζεις ἢ πρὸ τοῦ; ΑΜ. μὰ Δί' ἀλλ' ἴσην.
οὐ γὰρ δίκαιον πλείον' εἶναι. ΣΤ. κᾆτα πῶς
αὕτη μὲν ὦ κακόδαιμον οὐδὲν γίγνεται
ἐπιρρεόντων τῶν ποταμῶν πλείων, σὺ δὲ

ADNOTATIO CRITICA

1188 pro ὥσπερ Meinekius ὦνερ coniecit || προσκεκλῆσθαί μοι δοκεῖς duo optimi codices, quod recepit Teuffelius tamquam lectionem et difficiliorem et aptiorem || 1198 ἀπόδος. ΣΤ. τί τοῦτο δ' ἔσθ' ὁ τόκος; ἢ θηρίον coniecit Meinekius; εἰ σπανίζετ' ἀργυρίου, τὸν γοῦν τόκον ἀπόδοτε Cobetus

ζητεῖς ποιῆσαι τἀργύριον πλεῖον τὸ σόν;
οὐκ ἀποδιώξει σαυτὸν ἀπὸ τῆς οἰκίας;
φέρε μοι τὸ κέντρον. ΑΜ. ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.
ΣΤ. ὕπαγε, τί μέλλεις; οὐκ ἐλᾷς ὦ σαμφόρα;
ΑΜ. ταῦτ' οὐχ ὕβρις δῆτ' ἐστίν; ΣΤ. ἄξεις; ἐπιαλῶ
κεντῶν ὑπὸ τὸν πρωκτόν σε τὸν σειραφόρον.
φεύγεις; ἔμελλόν σ' ἆρα κινήσειν ἐγὼ
αὐτοῖς τροχοῖς τοῖς σοῖσι καὶ ξυνωρίσιν.
ΧΟ. οἷον τὸ πραγμάτων ἐρᾶν φλαύρων· ὁ γὰρ
γέρων ὅδ' ἐξαρθεὶς
ἀποστερῆσαι βούλεται
τὰ χρήμαθ' ἁδανείσατο·
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ τήμερον
λήψεταί τι πρᾶγμ', ὃ τοῦ-
τον ποιήσει τὸν σοφιστὴν ἴσως,
ἀνθ' ὧν πανουργεῖν ἤρξατ', ἐξαίφνης λαβεῖν κακόν τι.
οἶμαι γὰρ αὐτὸν αὐτίχ' εὑρήσειν ὅπερ
πάλαι ποτ' ἐζήτει,
εἶναι τὸν υἱὸν δεινόν οἱ
γνώμας ἐναντίας λέγειν
τοῖσιν δικαίοις, ὥστε νι-
κᾶν ἅπαντας οἷσπερ ἂν
ξυγγένηται, κἂν λέγῃ παμπόνηρ'.
ἴσως δ' ἴσως βουλήσεται κἄφωνον αὐτὸν εἶναι.

ADNOTATIO CRITICA

1208 ἀποδιώξεις ante Elmsleium ad Ach. 278 qui antea ἀποδιώσει voluerat || 1216 libri ἐρασθείς, quod nec metro nec sententiae satisfacit. Reisigii coniecturam ἐξαρθεὶς recepit in textum Meinekius

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ. ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ. ΧΟΡΟΣ

ΣΤ. ἰοὺ ἰού.
ὦ γείτονες καὶ ξυγγενεῖς καὶ δημόται,
ἀμυνάθετέ μοι τυπτομένῳ πάσῃ τέχνῃ.
οἴμοι κακοδαίμων τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς γνάθου.
ὦ μιαρὲ τύπτεις τὸν πατέρα; ΦΕ. φήμ' ὦ πάτερ.
ΣΤ. ὁρᾶθ' ὁμολογοῦνθ' ὅτι με τύπτει. ΦΕ. καὶ μάλα.
ΣΤ. ὦ μιαρὲ καὶ πατραλοῖα καὶ τοιχωρύχε.
ΦΕ. αὖθίς με ταὐτὰ ταῦτα καὶ πλείω λέγε.
ἆρ' οἶσθ' ὅτι χαίρω πόλλ' ἀκούων καὶ κακά;
ΣΤ. τὸν πατέρα τύπτεις; ΦΕ. κἀποφανῶ γε νὴ Δία
ὡς ἐν δίκῃ σ' ἔτυπτον. ΣΤ. ὦ μιαρώτατε,
καὶ πῶς γένοιτ' ἂν πατέρα τύπτειν ἐν δίκῃ;
ΦΕ. ἔγωγ' ἀποδείξω καί σε νικήσω λέγων.
ΣΤ. τουτὶ σὺ νικήσεις; ΦΕ. πολύ γε καὶ ῥᾳδίως.
ἑλοῦ δ' ὁπότερον τοῖν λόγοιν βούλει λέγειν.
ΣΤ. ποίοιν λόγοιν; ΦΕ. τὸν κρείττον' ἢ τὸν ἥττονα.
ΣΤ. ἐδιδαξάμην μέντοι σε νὴ Δί' ὦ μέλε
τοῖσιν δικαίοις ἀντιλέγειν, εἰ ταῦτά γε
μέλλεις ἀναπείσειν, ὡς δίκαιον καὶ καλὸν
τὸν πατέρα τύπτεσθ' ἐστὶν ὑπὸ τῶν υἱέων.
ΦΕ. ἀλλ' οἴομαι μέντοι σ' ἀναπείσειν, ὥστε γε
οὐδ' αὐτὸς ἀκροασάμενος οὐδὲν ἀντερεῖς.
ΣΤ. καὶ μὴν ὅ τι καὶ λέξεις ἀκοῦσαι βούλομαι.
ΧΟ. σὸν ἔργον, ὦ πρεσβῦτα, φροντίζειν ὅπῃ
τὸν ἄνδρα κρατήσεις,
ὡς οὗτος, εἰ μή τῳ 'πεποίθειν, οὐκ ἂν ἦν
οὕτως ἀκόλαστος.
ἀλλ' ἔσθ' ὅτῳ θρασύνεται· δῆλόν γε τἀν-
θρώπου 'στι τὸ λῆμα.
ἀλλ' ἐξ ὅτου τὸ πρῶτον ἤρξαθ' ἡ μάχη γενέσθαι,
χρὴ δὴ λέγειν πρὸς τὸν χορόν· πάντως δὲ τοῦτο δράσεις.

1254 – 1261 = 1293 – 1300

ADNOTATIO CRITICA

1261 vulgo ἤδη λέγειν χρὴ πρὸς χορόν: ἡμῖν λέγειν χρὴ πρὸς χάριν M.

ΣΤ. καὶ μὴν ὅθεν γε πρῶτον ἠρξάμεσθα λοιδορεῖσθαι
ἐγὼ φράσω· ʼπειδὴ γὰρ εἱστιώμεθʼ, ὥσπερ ἴστε,
πρῶτον μὲν αὐτὸν τὴν λύραν λαβόντʼ ἐγὼ ʼκέλευσα
ᾆσαι Σιμωνίδου μέλος, τὸν Κριὸν ὡς ἐπέχθη.
ὁ δʼ εὐθέως ἀρχαῖον εἶνʼ ἔφασκε τὸ κιθαρίζειν
ᾄδειν τε πίνονθʼ ὡσπερεὶ κάχρυς γυναῖκʼ ἀλοῦσαν.
ΦΕ. οὐ γὰρ τότʼ εὐθὺς χρῆν σε τύπτεσθαί τε καὶ πατεῖσθαι,
ᾄδειν κελεύονθʼ ὡσπερεὶ τέττιγας ἑστιῶντα;
ΣΤ. τοιαῦτα μέντοι καὶ τότʼ ἔλεγεν ἔνδον οἷάπερ νῦν,
καὶ τὸν Σιμωνίδην ἔφασκʼ εἶναι κακὸν ποιητήν.
κἀγὼ μόλις μὲν ἀλλʼ ὅμως ἠνεσχόμην τὸ πρῶτον·
ἔπειτα δʼ ἐκέλευσʼ αὐτὸν ἀλλὰ μυρρίνην λαβόντα
τῶν Αἰσχύλου λέξαι τί μοι· κᾆθʼ οὗτος εὐθὺς εἶπεν
ψόφου πλέων ἀξύστατον στόμφακα κρημνοποιόν.
κἀνταῦθα πῶς οἴεσθέ μου τὴν καρδίαν ὀρεχθεῖν;
ἐγὼ γὰρ Αἰσχύλον νομίζω πρῶτον ἐν ποιηταῖς.
ὅμως δὲ τὸν θυμὸν δακὼν ἔφην ʻ σὺ δʼ ἀλλὰ τούτων
λέξον τι τῶν νεωτέρων, ἅττʼ ἐστὶ τὰ σοφὰ ταῦτα.ʼ
ὁ δʼ εὐθὺς ᾖσʼ Εὐριπίδου ῥῆσίν τινʼ, ὡς ἐκίνει
ἀδελφὸς ὠλεξίκακε τὴν ὁμομητρίαν ἀδελφήν.
κᾆτʼ οὐκέτʼ ἐξηνεσχόμην, ἀλλʼ εὐθὺς ἐξαράττω
πολλοῖς κακοῖς κᾀσχροῖσι· κᾆτʼ ἐντεῦθεν, οἷον εἰκός,
ἔπος πρὸς ἔπος ἠρειδόμεσθʼ· εἶθʼ οὗτος ἐπαναπηδᾷ,
κἄπειτʼ ἔφλα με κᾀσπόδει κἄπνιγε κᾀπέτριβεν.
ΦΕ. οὔκουν δικαίως, ὅστις οὐκ Εὐριπίδην ἐπαινεῖς
σοφώτατον; ΣΤ. σοφώτατόν γʼ ἐκεῖνον· ὦ τί σʼ εἴπω;
ἀλλʼ αὖθις αὖ τυπτήσομαι. ΦΕ. νὴ τὸν Δίʼ ἐν δίκῃ γʼ ἄν.
ΣΤ. καὶ πῶς δικαίως; ὅστις ὠναίσχυντέ σʼ ἐξέθρεψα,
αἰσθανόμενός σου πάντα τραυλίζοντος, ὅ τι νοοίης.
εἰ μέν γε βρῦν εἴποις, ἐγὼ γνοὺς ἂν πιεῖν ἐπέσχον·
μάμμαν δʼ ἂν αἰτήσαντος ἧκόν σοι φέρων ἂν ἄρτον.

ADNOTATIO CRITICA

1268 vulgo χρῆν σʼ ἄρα τύπτεσθαι, unde Meinekius χρῆν σʼ ἀράττεσθαι recepit: χρῆν σε τύπτεσθαι Bentleius probante Porsono || 1277 spurium putat Dindorfius, post 1273 transposuit Kockius, post 1276 Fritzschius || 1282 vulgo κἀγώ, Rav. κἀγʼ: correxit Meinekius || 1283 καὶ τοὐντεῦθεν coniecit Meinekius || 1292 vulgo μαμμᾶν infinitivum; inarticulatam formam mutato accentu revocavi cum Nauckio ad Arist. Byz. p. 154

ΧΟ. οἶμαί γε τῶν νεωτέρων τὰς καρδίας
πηδᾶν ὅ τι λέξει.
εἰ γὰρ τοιαῦτά γ' οὗτος ἐξειργασμένος
λαλῶν ἀναπείσει,
τὸ δέρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἂν
ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου.
σὸν ἔργον ὦ καινῶν ἐπῶν κινητὰ καὶ μοχλευτὰ
πειθώ τινα ζητεῖν, ὅπως δόξεις λέγειν δίκαια.
ΦΕ. ὡς ἡδὺ καινοῖς πράγμασιν καὶ δεξιοῖς ὁμιλεῖν,
καὶ τῶν καθεστώτων νόμων ὑπερφρονεῖν δύνασθαι.
ἐγὼ γὰρ ὅτε μὲν ἱππικῇ τὸν νοῦν μόνῃ προσεῖχον,
οὐδ' ἂν τρί' εἰπεῖν ῥήμαθ' οἷός τ' ἢ πρὶν ἐξαμαρτεῖν·
νυνὶ δ' ἐπειδή μ' οὑτοσὶ τούτων ἔπαυσεν αὐτός,
γνώμαις δὲ λεπταῖς καὶ λόγοις ξύνειμι καὶ μερίμναις,
οἶμαι διδάξειν ὡς δίκαιον τὸν πατέρα κολάζειν.
ΣΤ. ἵππευε τοίνυν νὴ Δί', ὡς ἔμοιγε κρεῖττόν ἐστιν
ἵππων τρέφειν τέθριππον ἢ τυπτόμενον ἐπιτριβῆναι.
ΦΕ. ἐκεῖσε δ' ὅθεν ἀπέσχισάς με τοῦ λόγου μέτειμι,
καὶ πρῶτ' ἐρήσομαί σε τουτί· παῖδά μ' ὄντ' ἔτυπτες;
ΣΤ. ἔγωγέ σ' εὐνοῶν γε καὶ κηδόμενος. ΦΕ. εἰπὲ δή μοι,
οὐ κἀμέ σοι δίκαιόν ἐστιν εὐνοεῖν ὁμοίως
τύπτειν τ', ἐπειδήπερ τόδ' ἐστὶν εὐνοεῖν τὸ τύπτειν;
πῶς γὰρ τὸ σὸν μὲν σῶμα χρὴ πληγῶν ἀθῷον εἶναι,
τοὐμὸν δὲ μή; καὶ μὴν ἔφυν ἐλεύθερός γε κἀγώ.
κλάουσι παῖδες, πατέρα δ' οὐ κλάειν δοκεῖς;
φήσεις νομίζεσθαι σὺ παιδὸς τοῦτο τοὔργον εἶναι·
ἐγὼ δέ γ' ἀντείποιμ' ἂν ὡς δὶς παῖδες οἱ γέροντες,
εἰκός τε μᾶλλον τοὺς γέροντας ἢ νέους τι κλάειν,
ὅσῳπερ ἐξαμαρτάνειν ἧττον δίκαιον αὐτούς.
ΣΤ. ἀλλ' οὐδαμοῦ νομίζεται τὸν πατέρα τοῦτο πάσχειν.
ΦΕ. οὔκουν ἀνὴρ ὁ τὸν νόμον τοῦτον τίθεις τὸ πρῶτον
ὥσπερ σὺ κἀγώ, καὶ λέγων ἔπειθε τοὺς παλαιούς;

ADNOTATIO CRITICA

1313 ἐστ' ἀντευνοεῖν Cobetus || 1314 τύπτοντ' pro τύπτειν τ' Meinekius duce Brunckio: alii εὐνοοῦντα τύπτειν || 1320 τοὺς νέους vel τοὺς νεωτέρους libri: quod interpretamentum esse putat Kayserus, ipse coniecit νὴ Δί' ἐστὶ κλάειν || 1323 τιθεὶς vel θεὶς τοῦτον ἦν libri, correxit Hermannus: θεὶς τουτονὶ praetulit Meinekius

ἧττον τί δῆτ' ἔξεστι κἀμοὶ καινὸν αὖ τὸ λοιπὸν
θεῖναι νόμον τοῖς υἱέσιν, τοὺς πατέρας ἀντιτύπτειν;
ὅσας δὲ πληγὰς εἴχομεν πρὶν τὸν νόμον τεθῆναι,
ἀφίεμεν, καὶ δίδομεν αὐτοῖς προῖκα συγκεκόφθαι.
σκέψαι δὲ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ τἄλλα τὰ βοτὰ ταυτί,
ὡς τοὺς πατέρας ἀμύνεται· καίτοι τί διαφέρουσιν
ἡμῶν ἐκεῖνοι, πλήν γ' ὅτι ψηφίσματ' οὐ γράφουσιν;

ΣΤ. τί δῆτ', ἐπειδὴ τοὺς ἀλεκτρυόνας ἅπαντα μιμεῖ,
οὐκ ἐσθίεις καὶ τὴν κόπρον κἀπὶ ξύλου καθεύδεις;

ΦΕ. οὐ ταυτὸν ὦ τᾶν ἐστίν, οὐδ' ἂν Σωκράτει δοκοίη.

ΣΤ. πρὸς ταῦτα μὴ τύπτ'· εἰ δὲ μή, σαυτόν ποτ' αἰτιάσει.

ΦΕ. καὶ πῶς; ΣΤ. ἐπεὶ σὲ μὲν δίκαιός εἰμ' ἐγὼ κολάζειν,
σὺ δ', ἢν γένηταί σοι, τὸν υἱόν. ΦΕ. ἢν δὲ μὴ γένηται,
μάτην ἐμοὶ κεκλαύσεται, σὺ δ' ἐγχανὼν τεθνήξεις.

ΣΤ. ἐμοὶ μὲν ὦνδρες ἥλικες δοκεῖ λέγειν δίκαια·
κἄμοιγε συγχωρεῖν δοκεῖ τούτοισι τἀπιεικῆ.
κλάειν γὰρ ἡμᾶς εἰκός ἐστ', ἢν μὴ δίκαια δρῶμεν.

ΦΕ. σκέψαι δὲ χἀτέραν ἔτι γνώμην. ΣΤ. ἀπὸ γὰρ ὀλοῦμαι.

ΦΕ. καὶ μὴν ἴσως γ' οὐκ ἀχθέσει παθὼν ἃ νῦν πέπονθας.

ΣΤ. πῶς δή; δίδαξον γὰρ τί μ' ἐκ τούτων ἐπωφελήσεις.

ΦΕ. τὴν μητέρ' ὥσπερ καὶ σὲ τυπτήσω. ΣΤ. τί φῄς, τί φῂς σύ;
τοὖθ' ἕτερον αὖ μεῖζον κακόν. ΦΕ. τί δῆτ' ἂν ἢν τὸν ἥττω
ἔχων σε νικήσω λέγων
τὴν μητέρ' ὡς τύπτειν χρεών;

ΣΤ. τί δ' ἄλλο γ' ἤ, ταῦτ' ἢν ποιῇς,
οὐδέν σε κωλύσει σεαυ-
τὸν ἐμβαλεῖν ἐς τὸ βάραθρον
μετὰ Σωκράτους
καὶ τὸν λόγον τὸν ἥττω.
ταυτὶ δι' ὑμᾶς ὦ νεφέλαι πέπονθ' ἐγώ,
ὑμῖν ἀναθεὶς ἅπαντα τἀμὰ πράγματα.

ADNOTATIO CRITICA

1327 ἐλάβομεν Cobetus || 1329 ἀλέκτορας Meinekius praeeunte Bothio || 1338 vulgo male τεθνήξει: nam activam formam veteres Atticos dixisse, recentiores mediam, indicavit Elmsleius ad Ach. 590 || 1346 vulgo τί δ' ἢν ἔχων τὸν ἥττω λόγον, sed Rav. τί δῆτ' ἀνέχων τὸν ἥττω sine λόγον, Ven. τί δῆτ' ἂν ἔχων τὸν ἥττω λόγον, unde G. Hermannus τί δῆτ' ἂν ἢν τὸν ἥττω λόγον. Equidem malui cum Fritzschio ad Thesm. p. 231, τί δῆτ' ἂν ἢν τὸν ἥττω ἔχων

ΧΟ. *αὐτὸς μὲν οὖν σαυτῷ σὺ τούτων αἴτιος,*
στρέψας σεαυτὸν ἐς πονηρὰ πράγματα.
ΣΤ. *τί δῆτα ταῦτ᾽ οὔ μοι τότ᾽ ἠγορεύετε,*
ἀλλ᾽ ἄνδρ᾽ ἄγροικον καὶ γέροντ᾽ ἐπήρετε;
ΧΟ. *ἡμεῖς ποιοῦμεν ταῦθ᾽ ἑκάστοθ᾽ ὅντιν᾽ ἂν*
γνῶμεν πονηρῶν ὄντ᾽ ἐραστὴν πραγμάτων,
ἕως ἂν αὐτὸν ἐμβάλωμεν ἐς κακόν,
ὅπως ἂν εἰδῇ τοὺς θεοὺς δεδοικέναι.
ΣΤ. *οἴμοι πονηρά γ᾽ ὦ νεφέλαι, δίκαια δέ.*
οὐ γάρ μ᾽ ἐχρῆν τὰ χρήμαθ᾽ ἁδανεισάμην
ἀποστερεῖν. νῦν οὖν ὅπως ὦ φίλτατε
τὸν Χαιρεφῶντα τὸν μιαρὸν καὶ Σωκράτη
ἀπολεῖς μετελθὼν οἳ σὲ κἄμ᾽ ἐξηπάτων.
ΦΕ. *ἀλλ᾽ οὐκ ἂν ἀδικήσαιμι τοὺς διδασκάλους.*
ΣΤ. *ναὶ ναὶ* καταιδέσθητι πατρῷον Δία.
ΦΕ. *ἰδού γε* Δία πατρῷον· *ὡς ἀρχαῖος εἶ.*
Ζεὺς γάρ τις ἔστιν; ΣΤ. *ἔστιν.* ΦΕ. *οὐκ ἔστ᾽ οὔκ, ἐπεὶ*
δῖνος βασιλεύει τὸν Δί᾽ ἐξεληλακώς.
ΣΤ. *οὐκ ἐξελήλακ᾽, ἀλλ᾽ ἐγὼ τοῦτ᾽ ᾠόμην*
διὰ τουτονὶ τὸν δῖνον. οἴμοι δείλαιος.
[ὅτε καὶ σὲ χυτρεοῦν ὄντα θεὸν ἡγησάμην].
ΦΕ. *ἐνταῦθα σαυτῷ παραφρόνει καὶ φληνάφα.*
ΣΤ. *οἴμοι παρανοίας· ὡς ἐμαινόμην ἄρα,*
ὅτ᾽ ἐξέβαλλον τοὺς θεοὺς διὰ Σωκράτη.
ἀλλ᾽ ὦ φίλ᾽ Ἑρμῆ μηδαμῶς θύμαινέ μοι
μηδέ μ᾽ ἐπιτρίψῃς, ἀλλὰ συγγνώμην ἔχε
ἐμοῦ παρανοήσαντος ἀδολεσχίᾳ·
καί μοι γενοῦ ξύμβουλος, εἴτ᾽ αὐτοὺς γραφὴν
διωκάθω γραψάμενος εἴθ᾽ ὅ τι σοι δοκεῖ.
ὀρθῶς παραινεῖς οὐκ ἐῶν δικορραφεῖν,
ἀλλ᾽ ὡς τάχιστ᾽ ἐμπιμπράναι τὴν οἰκίαν
τῶν ἀδολεσχῶν. δεῦρο δεῦρ᾽ ὦ Ξανθία,
κλίμακα λαβὼν ἔξελθε καὶ σμινύην φέρων,

ADNOTATIO CRITICA

1360 vulgo *ὅταν τινα*: correxit Porsonus ad Hec. 1167 || 1368 *ὧν* tacite Meinekius pro *οἳ* || 1374 *τοῦτ᾽*: *τότ᾽* Bentleius || 1375 *διά*: *Δία* Bentleius || pro *τουτονὶ* Meinekius *τουτουὶ* e coniectura || 1376 delevit Meinekius duce Dindorfio

κἄπειτ' ἐπαναβὰς ἐπὶ τὸ φροντιστήριον
τὸ τέγος κατάσκαπτ', εἰ φιλεῖς τὸν δεσπότην,
ἕως ἂν αὐτοῖς ἐμβάλῃς τὴν οἰκίαν·
ἐμοὶ δὲ δᾷδ' ἐνεγκάτω τις ἡμμένην,
κἀγώ τιν' αὐτῶν τήμερον δοῦναι δίκην
ἐμοὶ ποιήσω, κεἰ σφόδρ' εἴσ' ἀλαζόνες.

ΜΑΘΗΤΗΣ

ἰοὺ ἰού.
ΣΤ. σὸν ἔργον, ὦ δᾴς, ἱέναι πολλὴν φλόγα.
ΜΑΘ. ἄνθρωπε, τί ποιεῖς; ΣΤ. ὅ τι ποιῶ; τί δ' ἄλλο γ' ἢ
διαλεπτολογοῦμαι ταῖς δοκοῖς τῆς οἰκίας;
ΜΑΘ. οἴμοι τίς ἡμῶν πυρπολεῖ τὴν οἰκίαν;
ΣΤ. ἐκεῖνος οὗπερ θοἰμάτιον εἰλήφατε.
ΜΑΘ. ἀπολεῖς ἀπολεῖς. ΣΤ. τοῦτ' αὐτὸ γὰρ καὶ βούλομαι,
ἢν ἡ σμινύη μοι μὴ προδῷ τὰς ἐλπίδας,
ἢ 'γὼ πρότερόν πως ἐκτραχηλισθῶ πεσών.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

οὗτος τί ποιεῖς ἐτεὸν οὑπὶ τοῦ τέγους;
ΣΤ. ἀεροβατῶ καὶ περιφρονῶ τὸν ἥλιον.
ΣΩ. οἴμοι τάλας δείλαιος ἀποπνιγήσομαι.
ΜΑΘ. ἐγὼ δὲ κακοδαίμων γε κατακαυθήσομαι.
ΣΤ. τί γὰρ παθόντ' ἐς τοὺς θεοὺς ὑβριζέτην,
καὶ τῆς σελήνης ἐσκοπεῖσθε τὴν ἕδραν;
δίωκε βάλλε παῖε πολλῶν εἵνεκα,
μάλιστα δ' εἰδὼς τοὺς θεοὺς ὡς ἠδίκουν.
ΧΟ. ἡγεῖσθ' ἔξω· κεχόρευται γὰρ μετρίως τό γε τήμερον ἡμῖν.

Metrorum discriptio in Nubibus

I πρόλογος

1 ad 253 trimetri iambici, exceptis 1 et 213 qui sunt monometri

254 ad 265 tetrametri anapaestici

II πάροδος

266 ad 279 (*στροφή*) = 283 ad 296 (*ἀντιστροφή*)

1 dactyl. trimeter catal. (versus Archilochicus minor)

2 dactyl. hexameter cum spondeo in primo quintoque pede

3, 4, 6—9, 12, 13 dactylici tetrametri acatal. (vers. Alcman.)

5 dactyl. dimeter acatal.

10 dactyl. pentameter catal. in bisyll.[1]

11 clausula choriambica ∠⏑⏑–, ⏑∠–

14 trimeter dactyl. catal. in bisyll. cum anacrusi :

–, ∠⏑⏑–⏑⏑–⏑

280 ad 282 ; 297 ad 418 tetrametri anapaestici

419 ad 436 anapaest. dimetri et monometri cum versu paroemiaco

437 ad 448 *κομμός* rhythmo dactylico

1 troch. dim. acatal.

2 troch. trim. catal.

3 dactyl. pentam. catal. in bisyll.[1]

4 ithyphallicus

5 monometer iamb. acatal.

6 dactyl. trim. catal. in syll. cum anacrusi, –, ∠⏑⏑–⏑⏑–

7 dactylico-logaoedicus cum anacrusi,

–, ∠⏑⏑–⏑– .– ⏑–

8 dactyl., ∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑

9 dactylico-troch. omissa anacrusi

∠⏑⏑∠⏑⏑∠–, ∠⏑⏑∠⏑⏑∠–, ∠⏑–.

10 dactyl. trimetri duo catalectici in bisyllabum

11 dactylico-logaoedicus, ∠⏑⏑–⏑⏑–––⏑––

12 dactyl. trimetri duo, alter cum catalexi bisyllaba, alter cum monosyllaba ∠⏑⏑∠⏑⏑∠–, ∠⏑⏑∠⏑⏑–

449, 450 anapaest. tetrametri

III ἐπεισόδιον α′

451 ad 482 iamb. trimetri

[1] cuius exempla nonnulla apud tragicos : v. Aesch. Choeph. 591, Eur. Heracl. 617, Troad. 838, Bacch. 169

IV παράβασις χοροῦ πρώτη

483 ad 490 systema anapaesticum et choriambicum (*κομμάτιον*)

491 ad 533 *παράβασις* proprie dicta metro Eupolideo scripta[2]

∠⏒∠⏑∠⏑⏑– || ∠⏑∠⏒∠⏑⏓

534 ad 544 (*ᾠδή*) = 565 ad 575 (*ἀντῳδή*)

1—3 systema choriambicum hexametrum catalecticum

4, 5 „ „ heptametrum catalecticum

6 dactyl. tetrameter acatal.

7 „ pentameter catal. in bisyll.[1]

8 dim. choriambic acatal.

⏓∠⏑–, ∠⏑⏑–

9 glyconeus polyschemat. ∠–––, ∠⏑⏑–

10 ∠⏒∠⏑⏑–⏑– glyconeus

11 ––∠⏑⏑–⏒ pherecrateus

545 ad 564 (*ἐπίρρημα*) = 576 ad 595 (*ἀντεπίρρημα*), troch. tetram. catal.

V ἐπεισόδιον β

596 ad 668 iamb. trimetri

VI χορικὸν α

669 ad 673 = 768 ad 774

1 choriamb. tetrametri catal.

2, 4 ⏑∠⏑–– penthem. iamb.

3 ⏑, ∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑– dactylico-troch. cum anacrusi

5 choriamb. tetrameter, arsi secunda soluta in stropha

6 choriamb. trimeter } desunt in stropha[3]

7 choriamb. tetrameter catal. }

674 creticus monometer ∠⏑–∠⏑–

675 versus compositus ex duo baccheis, ⏑∠∠⏑∠∠

676, 677 senarii iambici

678 ad 687 anapaest. dim. et monom. cum paroemiaco

VII ἐπεισόδιον γ

688 ad 767 senarii iambici

775 ad 849 senarii iambici

VIII ἐπεισόδιον δ

850 ad 910 systema anapaesticum

911 ad 915 = 967 ad 973 (*στάσιμον*)

1, 2, 5 choriamb. tetrametri catal. **4** acatal.

3 huic versui in antistropho respondet choriambicus tetrameter: unde sequitur versum strophicum aut interpolatum ab librariis esse aut non reductum in metri formam ab poeta. DINDORFIVS

[2] hoc metro versus est *Anagyri* fr. XVIII

[3] id non librariorum culpa sed poetae factum esse conicias, qui alteram huius fabulae editionem non omni ex parte absolverit

916 ad 952 anapaestici tetrametri
953 ad 966 anapaestici dimetri et monometri
974 ad 1015 iambici tetrametri catalectici
1016 ad 1019 iamb. dim. et monom.
1020 ad 1027 iambici trimetri
1028 iamb. dim. acatal. cum versu ithyphallico
⏑⏑́⏑–⏑⏑́⏑–, ⏑́⏑⏖⏑–⏓
1029 ad 1044 troch. tetram. catal.

IX ἐπεισόδιον ε´

1045 ad 1067 iamb. trim.
1068 ad 1012 (ᾠδὴ ἀπὸ σκηνῆς)
1, 2 ⏑⏑́⏑–, ⏑́⏑–⏑⏑́⏑– iamb.
3, 4, 6 trimetri iambici
5, 8 ⏑́⏑⏑– ⏑– Archilochici minores
7 –⏑́–––––– anap.
9, 10 –⏖́⏑́⏑–––⏖́⏑́⏑⏓ dimetri dochm.
11 ⏓⏑⏖́⏓⏓–, ⏓⏑́⏓⏓– anap.
12, 14 ⏑́⏑⏑–⏑⏑ dactyl. dim.
13 ⏑⏑⏑́⏑⏑– anapaest. monom.
15 ⏑⏖́⏑⏑⏑⏑́– iamb.
1083 duo dochm. ⏑⏖́⏑́⏑⏓⏑⏖́⏑́⏑–
1084 ad 1118 trimetri iamb.
1119 ad 1125 (ᾠδὴ ἀπὸ σκηνῆς)
1 ⏑⏑⏑́⏑́⏑⏑⏑́ versus ex baccheo et paeone primo compositus
2, 3, 4 –, ⏑́⏑–⏑́⏑– dimetri cretici cum anacrusi
5 –, ⏑́⏑– monometer creticus cum anacrusi
6 ⏓⏑́⏑–⏑–⏑–, ⏑́⏑–––– iambico-creticus
7 dim. iambic. ithyphallicus
⏓⏑́⏑–⏑⏑́⏑–, ⏑́⏑–⏑–⏓
1126 ad 1214 iamb. trimetri excepto 1145 monom. iamb. et 1171 (⏑⏑́⏑́–) et 1172 iamb.
1215 ad 1222 = 1223 ad 1230 (στάσιμον)
1 iambicus trimeter
2 ⏑–, ⏑⏑́⏑́⏑ antispastus praeeunte iambo
3—5 iamb. dimeter acatal.
6 dim. troch. catalecticus
7 monom. troch. et creticus dimeter (⏑́⏑–⏓, ⏑́⏑–⏑́⏑–)
8 iamb. tetram. catal.
1231 iamb. monom.

X ἔξοδος

1232 ad 1253 iamb. trimetri

1254 ad 1259 =	1293 ad 1298 (*στάσιμον*)
	stropha ex tribus distichis composita, quae constant ex trimetro iambico et dimetro dactylico catalectico in bisyll. cum anacrusi[4]
	⏔, ⏗⏑⏑–⏓
1260 ad 1292 :	1299 ad 1346 iambici tetrametri catalectici
1347 ad 1353	iamb. dimetri[5], 1352 monometer
1354 ad 1411	iamb. trimetri, 1395 monometer
1412	anapaesticus tetrameter

[4] sive, ut Dindorfio videtur, versu glyconeo catalectico

[5] dimetrorum iambicorum systemata comici plerumque post longiorem seriem tetrametrorum catalecticorum posuerunt ut in *Ranis* 971 (938) et interdum ita ut dimetri media in sententia incipiant ut in *Eq.* 439 (400). Post tetrametros duos anapaesticos *Ran.* 384 (372). Cum iambicis tetrametris mixti sunt in *Pluto* v. 290 ad 321 (278 ad 309). DINDORFIVS

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΣΦΗΚΕΣ

CANTABRIGIAE FORMIS ACADEMICIS EXCUDEBANT C. J. CLAY, A.M. ET FIL.

ARGUMENTUM FABULAE

1—135 (πρόλογος). Inducuntur summo adhuc mane Xanthias et Sosias Bdelycleonis vernae, cum ex custodia nocturna paulisper obdormivissent, de somnio colloquentes quod utrique per quietem oblatum erat. Ac Xanthiae quidem somnium memorare nihil attinet: sed Sosias oves cum baculis palliisque in Pnyce concionantes, balaenam verba inter pecudes facientem et trutinae adipem bubulum appendentem se vidisse narrat: quod aperte ad Athenienses pertinere qui ovium instar a Cleone se deludi patiebantur, non fugit Xanthiam somnii interpretem. Somniis utriusque enarratis Xanthias aliquantum a domo et statione sua progressus tamquam prologum fabulae ad spectatores conversus exponit: monet nequid a se magnum nimis sperent neque tamen inficetas facetias ad modum Megaricae comoediae: non ex Herculis gula aut istiusmodi frigidis insulsisque commentis risum eorum se captaturos neque Euripidem Cleonemque denuo perstricturos: sed lepidum propinaturos argumentum, idem leviora admirantium captui accommodatum. 'Patrem enim' inquit 'heri nostri custodimus morbo mirabili laborantem, qualem nemo facile quis sit coniecerit. Est enim adeo φιληλιαστὴς ut ne noctu quidem dormiat nec quicquam aliud cogitet aut videat praeter calculos et urnas iudiciarias. Haec illi pulcherrima videntur. Prima luce ad cancellos se proripit, ibique affixus columnae, tamquam concha saxo, opperitur. Cum iudicandi furore libido damnandi in dies crevit. Iam ante rem iudicatam ungues habet cera sublitos, lapillorum αἰγιαλὸν ne copia desit sententiae ferendae domi servat. Nequiquam filius eum dictis lenioribus ad saniorem mentem reducere conatus est: nequiquam lavit et purgavit, quin etiam κορυβαντιᾶν iussit: nequiquam Aeginam traduxit, et in Aesculapii aede incubare fecit: morbus gravior est quam cui mederi possit. Exinde domo

egredi senem non sivimus, at ille quaqua poterat via per tecti et murorum foramina erupit nosque elusit: postremo totam domum retibus obduximus, sperantes fore ut ita nos fallere nequeat.'

136—229 (ἐπεισόδιον α′). Servos Bdelycleo expergefactus de tecto clamat patremque exitum molientem artiore etiam custodia observare iubet. Dicto citius captivus pater in fumarium (καπνὴν v. 143) ascendit ea domo evasurus; sed Bdelycleo novom illud fumi genus obiecto fumarii operculo coercet. Eiulare senex et precari ut emittatur: sibi enim ex oraculo moriundum esse, siquis reus ipsum effugiat; expectari se iam dudum a iudicibus. At Philocleo omnem lapidem incassum movet; filius neque precibus neque minis mitigatur. Arrepto deinde asello, eodem quo Ulixes olim dolo suos fallere senex conatur: sed Bdelycleo, non ut Polyphemus olim oculis captus, Οὖτιν nostrum statim agnoscit dolumque ridiculum irritum reddit asino cum equite suo retruso in domum; ianuaque firmius clausa et lapidibus obtecta, magnoque insuper mortario obvoluto, omnes quiescunt, filius in caenaculo, servi duo ante aedes, dum senex intus ubique exitum vel quaerit vel temptat, Heliastas expectantes, qui sodali suo opem ferre haudquam necturi essent. Hos, si opus erit, lapidibus impetere et dissipare paratos se aiunt; difficillimum enim esse intellegunt iudicum genus, simile crabronibus; extremis enim in lumbis aculeum eos acutissimum habere quo pungant et volnerent.

230—315 (πάροδος χοροῦ). Chorus senum iudicum aculeis ad lumbos extremos alligatis ut formam vesparum referant, multa obtectus caligine prodit praelucentibus pueris. Non minus pedibus quam oculis infirmi tamen ad forum venire festinant: quippe Cleo ὁ κηδεμών, cuius pedissequi et dediticii sunt, summo mane eos adesse iusserat ad sententiam de Lachetis causa dicendam. Inter progrediendum altercantur cum pueris, donec ante aedes Philocleonis subsistunt, quem reliquis diebus iam expectantem deprehendere solebant. 'Quanam igitur causa impeditus homo non adest? eius viri non est tantae rei deesse. Fortasse ob hominem, quem heri absolvimus, iratus in febrem incidit, quia absolvi quemquam aegerrime semper tulit.' Ante ianuam senis pueros cum lucernis dimittunt: qui cum mercedem ficos poscerent, 'vobisne' inquiunt 'mercedem demus? en, hoc triobolo nobis omnia sunt emenda; cum fora clausa sunt, nil habemus, unde victum quaeramus.' Abeunt pueri tragicis verbis ridiculum gemitum cientes.

316—1003 (ἐπεισόδιον β′). Audit συνδικαστὰς suos canentes Philocleo per foramen sive ianuam ex interiore aedium parte tectum adi-

turis patentem. Filius interea in caenaculo dormituriens recumbit. 'Utinam' ait 'venire ad vos mihi liceret, amici, sed undique cingor et custodior. O si Iuppiter in fumum me dissiparet aut cinefaceret aut in lapidem transformaret super quo calculos iudices dinumerant. Filius enim meus, quem male Iuppiter perdat, iudicia me exercere vetat. Ceterum magna mihi pollicetur modo ipsi morem geram, sed valeat cum promissis; quid enim suavius quam calculos manu tenere litesque diiudicare.' Auxilium imploranti, quo ex vinculis se expediat, senes non defuturos se pollicentur. Res tamen dictu quam factu facilior. Tandem perroso reti Philocleo funiculum fenestrae aptat quo se de tecto demittat. Cum iam in eo esset, ut se demitteret, Bdelycleo famulique expergefacti spretis Heliastarum minis patrem vi retrahunt. Rixa et altercatio ingens oritur. Senes, crabronum instar, caudis praeacutis armati servos ipsumque infesto agmine petunt. Hi vero vim vi arcent: clamat Philocleo suos increpans iudicesque adhortans. Fit tumultus. Postremo vespas accensis lignis multoque fumo excitato aggressi propellunt ab aedibus. Chorus convicia in victores ingerit: 'nonne pauperibus iam liquet tyrannidem abs te affectari, qui iudicia fieri prohibeas? nonne protenus civitatis leges violas et spernis et *μισόδημος* factus es? Profecto Lacedaemoniis faves, cum Brasida agis. Imo vestis ipsa et promissi capilli et incompta barba te ab his stare arguunt. Sed meritas a te poenas mox expetemus.' 'Tyrannidis me accusari qui patri optime consultum volo' inquit Bdelycleo 'non magnopere miror, quia hodie ob levissimas causas quivis huius criminis insimulatur: plebs ita de democratia sollicita est, ut si quis pisces paulo pretiosiores emat vel condimenta apuis inusitata, statim suspicionem de dissolvendo populari statu et instituenda tyrannide in promptu habeant.' Postremo rixantibus patri ac filio placet litem oratione dirimere arbitriumque causae choro et spectatoribus permittere. Philocleo quam magnificum et lucrosum sit munus iudiciale demonstrabit; filius vanum ac nullius id pretii esse docebit. Qui causa ceciderit, is graves poenas et choro et victori daturus est. Bdelycleo omnia parat ad notanda summatim patris dicta.

Senex collegis cohortantibus de praestantia muneris sui disserere incipit et argumentis probare nulli id imperio inferius esse;

> 'τί γὰρ εὔδαιμόν γ' ἢ μακαριστὸν μᾶλλον νῦν ἐστὶ δικαστοῦ
> ἢ τρυφερώτερον ἢ δεινότερον ζῶον καὶ ταῦτα γέροντος;

Nam mane ad tribunal accedentem extemplo opperiuntur viri magni

et graves flebili voce precantes 'O miserere mei, pater, siquid ipse surripuisti exercitui vel provinciae praefectus; actum procul dubio de te tuisque rebus fuisset nisi absolutus accusatores effugisses.' His ego precibus gaudeo, hac potentia, hac auctoritate superbio, laetus ausculto quid miseri rei, ne damnentur, moliantur. Onerant me promissis, donis, quibus iram deprecentur; pueros adducunt qui me ad misericordiam moveant; ac divino prope honore me trepidi prosequuntur. Quid? nonne magnum hoc imperium quo fretus divitias spernere possum? Age maiora proferam. Cum pater filiam locupletem orbam moriens reliquerit, nos contempto testamento pupillam ei cui voluerimus in matrimonium damus et impune nostra in eam potestate utimur. Etiam populi concionibus potiores sunt iudices, potiora iudicia. Tum quantopere demagogi rhetoresque et ipse Cleon nobis blandiuntur! Iam domum mercede accepta redeuntem omnes me laeti salutant, filiola basiis excipit; uxor convivium apparat; tanta felicitate fruor. Nec Iuppiter ipse maius imperium exercet; divites me timent: tu ipse me reformidas; ego autem te, medius fidius, ne flocci quidem facio.' Acclamant orationi senes.

Tum Bdelycleo patris argumenta diluit et mercedem, qua maxime elatus erat, vanam esse demonstrat: 'Supputato enim, mi pater, sic digitis quanti sint reditus qui in aerarium nostrum redigantur e sociorum tributis (*φόρος*), e tributis inquilinorum et libertinorum (*τέλη*), e centesimis sive portoriis in Piraeo exactis (*ἑκατοσταί*), e vectigalibus mercium importatarum et exportatarum (*ἀγοραί, λιμένες*), e pensionibus aedium agrorumque privatis elocatarum (*μισθοὶ* sive *μισθώματα*), e sacramentis sive pecuniis a litigantibus ante iudicium depositis (*πρυτανεῖα*), e metallis, e bonis publicatis (*δημιόπρατα*). Sunt, ni fallor, bis mille talenta; secernamus ex his, quaeso, mercedem quae quotannis iudicibus tribuitur: quorum numerus cum numquam sex milibus maior sit, inde efficies (maximum scilicet et dierum et iudiciorum numerum computando) per totum annum centum et quinquaginta talenta, ne tertiam decimam quidem partem vectigalium.' Ad quae pater 'ergo ne decima quidem nobis pars evenit? quas igitur in res cetera absumuntur?' 'Profecto demagogi rhetoresque exhaustas suas opes inde restituunt. Nonne intellegis, mi pater, tantum abesse ut tu (plebem autem patris oblitus alloquitur quae universa eiusdem stultitiae accusanda erat) imperium exerceas, ut turpem illis servitutem servias? Isti quinquaginta talenta sociis extorquent minantes 'date tributa, alioquin vestram urbem tonitribus subvertemus.' Miseri socii vectigales confestim debita solvunt, iis

blandiuntur, dona varii generis mittunt: tibi vero gravibus terra marique laboribus perfuncto ne allii quidem caput et pisciculos dant. Nec minore fraude te in iudiciis circumveniunt. Defensores causae et magistratus qui iudicio praeest clam cum reis agunt pecuniamque ab iis datam inter se dividunt. Observes velim porro artes, quibus isti utuntur, ut te tantis opibus abundantem, cum omnes fere urbes a Ponto usque ad Sardes tuae ditionis sint, penuria premant nec divites fieri sinant. Tibi imperare cupiunt: ab iis tu victum accipias oportet, ut ab iis incitatus inimicos eorum aggrediaris. Iidem, si vellent, universo populo largas epulas praebere possent: sunt enim mille urbes vectigales: harum unicuique viginti cives alendi dentur: sic facili negotio viginti milia civium cupediis vescentur ut decet ἄνδρας μαραθωνομάχους. Magna rhetores isti promittunt, at promissa non praestant: vix metu coacti miseram illam Euboeam dividere pollicentur, quinquagenos modios polliciti civibus quinos largiuntur, et ut id ipsum acciperes peregrinitatis reus fieri cogebaris. Quamobrem te semper retinere volui, ne grandiloquis istis aurem praeberes: idem quidvis tibi praebebo modo insano iudicandi furore liber evaseris.' Persuasus Bdelycleonis oratione Chorus, extemplo positis armis, patrem admonet strophicis versibus ut sapienti filio morem gerat. Sed ille, tametsi filii argumenta probat, tamen vehementiore iudicandi amore ardet, quam ut huic dulci furori renuntiet. Parodia versuum aliquot Euripideorum eiulans declarat emori se malle, quam calculis abstinere. 'Age sodes' filius inquit 'si iudiciis abstinere nequis, mane domi et inter servos domesticos iudicia exerce: multo melius hoc erit quam frigore fameque in tribunali perire. Ego tibi mercedem praestabo, nec quisquam eam tibi auferet.' Arridet consilium seni, dum meminit se nuper a collegarum quodam elusum fuisse. Accedit praeterea oraculi veteris auctoritas, quod Athenienses aliquando ipsos domi ius dicturos portendebat. Ad ridiculam tribunalis similitudinem Bdelycleo cuncta comparat, nec res solum omnes quae ad legitimum dicasterium pertinent, sed plura etiam afferuntur, ut matula, lenticula (φακῆ) quam inter sedendum sorbeat iudex fame vexatus, tum gallus gallinaceus qui dormiturientem cantu excitet. Tum petit a filio pater ut sibi Lyci heroum apportet, cui filius tabulam aliquam ostendit aut simile quid quod heroem et fingit et perstringit. Sed cum sine cancellis (ἄνευ δρυφάκτου) litem se cogniturum negat, pater ipse arcessitum intro abit, et mox apportat suile vimineum (χοιροκομεῖον) quod cancellorum loco sit. His ante fores ad ipsam domus ianuam

positis pater satis habet apparatus. Tum vero filius multa affert quasi patris studio commonefactus, ut omnibus rebus perfectum reddat tribunal, tabulas accusatorias (σανίδας), stylos (γραφάς) quibus Philocleon supersedere mavolt, urnas iudiciarias (καδίσκους) quorum loco pater cotylis (ἀρυστίχοις) usurus est, et clepsydram. Dum Philocleo cancellos arcessit, forte fortuna Xanthias proruit furtum canis nomine Labetis[1] indicaturus: filius canino furto commodissime utitur ut patri causam introducat. Itaque constituto foro ignem et myrtos et thus servus intus effert votisque rite nuncupatis iudicium constituitur. Bdelycleo thesmothetae partes agit et introducit actionem v. 886—887. Ibi senex, cuius est semper oblata occasione ψήφῳ δακεῖν, quisnam reus sit interrogato filio nondum cognita causa exclamat ὅσον ἁλώσεται. Tum Bdelycleo scribae quoque publici munus suscipiens accusationis libellum recitat (889—892) et reum simul et accusatorem producit ostenditque iudicibus. Senex garrulus et fervidus continere se nequit quin multa tumultuetur, itaque a filio thesmotheta silentium agere iubetur: mox dum accusator tribunal ascendit lentem sibi infundit. Accusator canis Cydatheniensis, cuius vices Xanthias agit, incipit mox a iudice interruptus et acclamante et in se peccatum esse clamante. Orat Bdelycleo ut altera pars audiatur; iudex nihil nisi τιμᾶν βλέπει. Oratione finita de suffragio nullus dubitat. Gallum desuper stantem rogat, videt annuentem. Citantur testes a thesmotheta, catinus, pistillum, radula, craticula, olla et alia supellex culinaria. Canis reus cum rem suam defendere non audeat, Bdelycleo defensoris partes agit. A patre saepe interpellatur; tandem filius misericordiam iudicis implorans virtutes rei collaudando efficit ut aliquantum mollescat. Quod cum viderit filius, liberos rei ascendere iubet et lacrimare et obsecrare. His Philocleo ut videtur commotus 'descende' clamat; idem mox misericordiae oblitus ventrem plenum incusat quod aliquam benignitatis speciem in se genuerit. Exurgit reum damnaturus, sed filius eum fraude circumducit; ut putet se calculum damnatorium in urnam priorem sive aeneam (τὸν πρότερον sive κύριον κάδισκον) demisisse, quum revera in posteriorem sive ligneam (τὸν ἄκυρον) immiserit. Itaque urna priore, cui calculus albus immissus est, eversa calculus absolutorius humi effunditur. Absoluto

[1] Sub nomine Labetis canis Aexonensis, qui ob raptum Siculum caseum in ius vocatur, respicit Comicus Lachetem, virum probum et divitem quem in ius ob male administratum in Sicelia imperium vocaverat Cleo Cydathenaeensis, ex hoc enim pago oriundum fuisse constat ex loco Demosthenis πρὸς Βοιωτ. p. 1016

reo iudex perturbatus lamentatur deorumque iram deprecatur, fassus se invitum et praeter morem suum id fecisse.

1004—1120 (παράβασις πρώτη)[1]. Post haec omnes scena exeunt praeter Chorum qui, mutato loco per κομμάτιον (v. 1004—1011), conversus ad spectantes in sollemni parabasi poetae personam suscipit. Collaudat verecundiam suam et integritatem; se semper populi Atheniensis commodum, cum primum fabulas scripserit, spectavisse, et cum alieno nomine uteretur[2] et cum ipse suum nomen professus fabulas doceret. Contendit se semper magnum aliquid sibi proposuisse, gravissimosque viros insectatum esse velut Cleonem in *Equitibus*[3], cui ut parceret nec spe nec metu adduci potuisse, nec cum hoc terribili monstro solum manum conseruisse sed postea[4] eos se ait traduxisse adolescentes, qui patres et avos ex lecto somnoque excusserint, malisque artibus plurimos ad Polemarchum confugere

[1] Trium tantum comoediarum superstitum parabases integrae sunt, *Equitum* scilicet et *Vesparum* et *Avium*. Nam cum parabasis e septem partibus constet, quae sunt commation, anapaesti, pnigos, strophe, epirrhema, antistrophe, antepirrhema, in *Acharnensibus* deest commation, in *Nubibus* pnigos; in *Pace* commation epirrhema antepirrhema; in *Thesmophoriazusis* commation, strophe cum antistropha, antepirrhema; in *Ranis* commation, anapaesti, pnigos: in *Ecclesiazusis*, siquidem parabasis dici potest carmen v. 478—503, praeter epirrhema et antepirrhema desunt reliqua; in *Lysistrata* denique atque in *Pluto* tota abest. I. RICHTER

[2] Quod dicit se tamquam Euryclem aliquem aliorum personas induisse et per alios poetas multa risu digna et faceta in medium protulisse pertinet ad illas fabulas quas iuvenis scripsit et per Callistratum docuit, *Daetalenses* maxime, *Babylonios*, *Acharnenses*; quod dicit postea se ipsum periculum fabulae docendae subiisse (quemadmodum in *Equitibus* dixit, v. 472, ὡς οὐχὶ πάλαι χορὸν αἰτοίη καθ' ἑαυτόν) neque tamen in ea re aliena ope adiutum esse, *Equites* intellegit, quam comoediam cum docuit, sane in gravi versatus est discrimine sed maxima ornatus laude victor discessit: criminati tamen sunt adversarii Aristophanem plurima Eupolidi debere, ipseque Eupolis in *Baptis* dixit postea Frag. xvi:

κἀκείνους τοὺς Ἱππέας
συνεποίησα τῷ φαλακρῷ τούτῳ κἀδωρησάμην.

Ab his igitur malevolorum hominum criminibus se purgare studet poeta: Eupolidem autem potissimum peti arguunt vel illa quae subsequuntur v. 1021—1026. BERGKIVS apud MEINEK. *Fragm. Com. Gr.* II. p. 920

[3] Utitur non solum eadem sententia sed iisdem plane verbis in Parabasi *Pacis*.

[4] Si cum Ravennate et Veneto μετ' αὐτοῦ legeris, referenda sunt haec ad fabulam *Holcades*, ubi improbos illos calumniatores et delatores qui cum Cleone arta quadam societate coniuncti erant perstringi efficere studet Bergkius l. l. p. 1115: sin cum Bentleio et Meinekio μετ' αὐτόν, ad *Nubes*. Et interpretes quidam antiqui et recentiores, excepto uno Bergkio, de Socrate eiusque discipulis v. 1036 sqq. intellexerunt.

coegerint. His igitur tantis beneficiis postquam Athenienses sibi obstrinxisset et emendandae civitatis studio totum se dedisset, ut ab ea perniciosa omnia, tamquam alter Hercules, depelleret, nihilominus civium inconstantiam animumque ingratum expertum esse, quippe qui nuper *Nubes* docenti praemium meritum non dedissent, sed poetas longe inferiores antetulissent. Hanc enim comoediam ait omnibus et quas ipse composuerit et quas alii docuerint praeferendam esse, sed iudicii perversitate, quia excogitata sua[1] quamquam novitate excellentia non recte intellecta fuerint[2], victoriam non reportasse. Provocat deinde ad sapientium virorum sententiam propter cladem istam se non contemnentium reliquosque admonet (1048—1056 πνῖγος sive μακρόν) ut in posterum siqui poetae res novas excogitassent ipsisque propinassent, eos amore prosequantur eorumque dicta in animo recondant. Sequitur stropha (v. 1057—v. 1068), qua cantata chorus in pristinam stationem regreditur, dum epirrhema canit (v. 1069—1088) in quo lepidam reddit rationem cur vesparum figuram induerint. Se iam apud Marathona et Salamina vesparum simillimos fuisse, barbarorum aciem aculeis insecutos, quibus Persae perculsi nihil pugnacius fortiusque esse quam vespam Atticam adhuc fatentur. Antistropham (1089—1100) cantans sinistrorsum progreditur, pristina statio occupatur, addito antepirrhemate (v. 1101—1120) in quo exponit quanta inter vespas et iudices intercedat similitudo. In reliqua Comoediae parte iocos diversi generis, vesparum oblitus, poeta profert.

1121—1259 (ἐπεισόδιον γ′). Parabasi finita pater et filius redeunt, ac senex quidem eodem vestitu pallio scilicet trito (τριβώνιον) utens, adulescens laenam secum ferens pretiosam patri induendam et calceos Laconicos. Eleganter vestitum senem filius iubet molliter et delicate incedere. Mox leges convivii explicat ne is agrestem ac rudem se ubique gerat. Quomodo scolia canenda sint edocet et antiqua scolia in Cleonem eiusque similes ridicule transfert.

[1] His congruunt fere quae dicit in parabasi *Nubium* posteriorum v. 495 sqq.

[2] Succubuit illa Cratineae fabulae, qua senex iste ad priscam comoediae formam ludicram reversus lepidissime et facetissime suam ipse temulentiam irriserat et intellectum infimae multitudinis non supergressus erat. Aristophanes autem confitetur spectantes mentem suam comoediaeque praestantiam non recte cognosse (καθαρῶς γνῶναι, cf. Plat. *Phaed.* p. 66 E, εἰ γὰρ μὴ οἷόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γνῶναι) nec tam plebis quam sapientium sese plausum optare docet. Itaque Athenis quoque evenit, ut quae stilo fugiente scripta atque ingeniose proiecta magis quam diligenter et excogitata et elaborata essent, magna laude spectarentur; ingrata vero populo essent, quae summa arte et industria exculta et perpolita omnibus a viro maxime ingenioso offerrentur. C. F. RANKE

1260—1283 (*παράβασις χοροῦ ἑτέρα*). Sequitur parabasis altera[1], quae parum ut eiusmodi carmina solent cum actione fabulae cohaeret. Sed est tamen canticum quodammodo cum scena novissima conexum. Chorus enim, ubi senem pauperem atque abstinentem videt comissatum ire, se ipsum idem facere posse fatetur. Dum igitur senem probat, se ipsum *δεξιὸν* et *σκαιὸν οὐδεπώποτε* praedicat. Qua occasione oblata Amyniam carpit hominem egenum atque esurientem, qui se, quin cum opulentis et luxuriosis civibus comissaretur, non abstinuerit. Sequitur epirrhema (1270—1275) in quo domum civis cuiusdam Automenis perstringit, filiorum nequitia pollutam. Excidit antistropha decem versuum[2]. In antepirrhemate v. 1276—1283 refutat poeta illam famam se cum Cleone in gratiam redisse; indigne autem fert, quod huiusmodi probris se laedant ii qui ipsum deseruerint in iudicio neque laboranti succurrerint. Iam dicit sibi, cum animadvertisset parum praesidii esse in populo, satius visum esse cedere Cleonis potentiae et aliquamdiu simulare amicum. At vero ridica delusit vitem: in hac enim fabula poeta etiam acrius hominem aggreditur.

1284—1425 (*ἐπεισόδιον δ′*). Accurrit Xanthias verberatus res seni in convivio modo gestas narratum. Tum ipse proruit in scenam, bene potum calumniis prosequente caterva. Mox subsequitur Bdelycleo tibicinam puellam, quam convivis pater abduxerat, retracturus. Postea mulier panaria cum teste prodit conquestum pessime habitam se ab ebrio sene, quem in iudicium vocat. At ille cavillationes et fabulas Aesopicas opponit domumque eam ablegat. Inde alius prodit quem male mulcaverat in via madidus senex litemque intendit: cui proterve suadet Philocleo medellam quaerat volneri, si laesus sit, potius quam accuset: medicum consulat, mittat thesmothetam. Tandem intro sublimis aufertur a filio ne propter damna aliis civibus in via illata reus agatur.

[1] Constat e stropha, epirrhemate, antepirrhemate. Reliquae partes desunt, etiam quod mireris antistropha. Sed parabasibus secundis summa videtur licentia ac libertas obvenisse. Parabasis altera *Equitum*, *Pacis*, *Avium* constat e quattuor partibus integra, stropha, epirrhemate, antistropha, antepirrhemate; *Acharnensium* e commatio, stropha, antistropha. Fabulae reliquae nullam videntur habere. I. RICHTER

[2] Cleonis gravem vexationem hos versus continuisse coniecit Bergkius apud Meinek. *Frag. Com.* II. p. 937 sqq.; itaque commode satis subiungi quae nunc exstant *εἰσί τινες κ.τ.λ.*, ad quae verba idem V. D. 'apparet igitur satis liquide ex hoc loco Cleonem Aristophanem, postquam *Equites* docuit, in iudicium vocavisse poetamque magnum in discrimen adductum esse.'

1426—1449. Sequitur carmen chori parabaticum, in quo laudant senem quod tandem meliori vitae ratione moribusque utatur humanioribus, imprimis vero filium quod patrem a pristinae vitae duritie abduxerit[1].

1450—1506 (ἔξοδος). Scena quae antecedit rixae atque altercationis plena est: litium, quas detestari senex coepit, nondum memoria evanuit: immo litibus eum, qui per totam aetatem litem cuivis intendere studuerat et vocatos in iudicium damnare, persequi cupiunt. Nunc vero furor hic iudicialis ita prorsus cessit paci hilari, ut ne verbo quidem ullo memoria eius prodatur. Prius intra cancellos toto die sitiebat esuriebat sedebat, nunc epulatur potat saltat; nunc is est quem filius esse volt, iucundus hilaris festivus; civis est, non iudex, homo placidus, non sycophanta, pater familias denique, non hospes propriae domus. Provocante ad certamen saltatores tragicos prodeunt in scenam tres filii Carcini, notissimi scenicarum saltationum artificis, qui saepe a poeta ob corporis pusillam figuram notantur. Ad quos, dum turbinis instar circumrotantur cruraque sublime iactant, chorus breve carmen canit tragicis verbis: mox, dum egredi orchestram parat, iubet eos se comitari saltando. Itaque ipse chorus cum reliquis gressu paulum alacriore discedit, Carcinitae ἐκλακτίζουσι finisque comoediae imponitur.

[1] Itaque iudicum vitam iudicialem damnat chorus: sui ipsius, quis sit, obliviscitur. Eandem sensus mutationem prodit *Acharnensium*, *Nubium*, *Pacis* Chorus.
I. RICHTER

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΣΙΑΣ } οἰκέται Φιλοκλέωνος
ΞΑΝΘΙΑΣ }
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΣΦΗΚΩΝ
ΠΑΙΔΕΣ
ΑΡΤΟΠΩΛΙΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ

Ὑπόθεσις

Φιλοκλέων Ἀθηναῖος, φιλόδικος ὢν τὴν φύσιν, ἐφοίτα περὶ τὰ δικαστήρια συνεχῶς. Βδελυκλέων δὲ ὁ τούτου παῖς ἀχθόμενος ταύτῃ τῇ νόσῳ καὶ πειρώμενος τὸν πατέρα παύειν, ἐγκαθείρξας τοῖς οἴκοις καὶ δίκτυα περιβαλὼν ἐφύλαττε νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν. ὁ δὲ ἐξόδου αὐτῷ μὴ προκειμένης ἔκραζεν. οἱ δὲ συνδικασταὶ αὐτοῦ σφηξὶν ἑαυτοὺς ἀφομοιώσαντες παρεγένοντο βουλόμενοι διὰ ταύτης τῆς τέχνης ὑποκλέπτειν τὸν συνδικαστήν· ἐξ ὧν καὶ ὁ χορὸς συνέστηκε καὶ τὸ δρᾶμα ἐπιγέγραπται. ἀλλ' οὐδὲν ἤνυον οὐδὲ οὗτοι. πέρας δὲ τοῦ νεανίσκου θαυμάζοντος τίνος ἕνεκα ὁ πατὴρ οὕτως ἥττηται τοῦ πράγματος, ἔφη ὁ πρεσβύτης εἶναι τὸ πρᾶγμα σπουδαῖον καὶ ἀρχὴν τὸ δικάζειν. ὁ δὲ παῖς ἐπειρᾶτο τὰς ὑποψίας ἐξαιρεῖν τοῦ πράγματος, νουθετῶν τὸν γέροντα. ὁ δὲ πρεσβύτης μηδαμῶς νουθετούμενος οὐ μεθίει τοῦ πάθους· ἀλλ' ἀναγκάζεται ὁ νέος ἐπιτρέπειν φιλοδικεῖν, καὶ ἐπὶ τῆς οἰκίας τοῦτο ποιεῖ, καὶ τοῖς κατὰ τὴν οἰκίαν δικάζει. καὶ δύο κύνες ἐπεισάγονται πολιτικῶς παρ' αὐτῷ κρινόμενοι· καὶ κατὰ τοῦ φεύγοντος ἐκφέρειν συνεχῶς τὴν ψῆφον μέλλων ἀπατηθεὶς ἄκων τὴν ἀποδικάζουσαν φέρει ψῆφον. περιέχει δὲ καὶ δικαιολογίαν τινὰ τοῦ χοροῦ ἐκ τοῦ ποιητοῦ προσώπου, ὡς σφηξὶν ἐμφερεῖς εἰσὶν οἱ τοῦ χοροῦ, ἐξ ὧν καὶ τὸ δρᾶμα. οἳ ὅτε μὲν ἦσαν νέοι, πικρῶς ταῖς δίκαις ἐφήδρευον·

Quod haec didascalia in libris vitiose scribitur, Richterus in Prolegg. de tempore fabulae actae commentatione docta et diligentissime instituta opinatur Vesparum comoediam magnis Liberalibus, Proagonem Lenaeis ejusdem anni editam esse. Sed non possum equidem nisi in didascaliis requiescere, nec absonum esse puto Aristophanem non ob laboris taedium solum sed etiam quia injuste sua laude privatus esse videbatur cum Nubes plausu caruerint ad veterem consuetudinem rediisse, et Philonide Callistratoque ad choros docendos usum esse. Nec duos simul choros uni poetae non licuisse scenae eodem tempore committere ostendi potest. Quod cum fecisset Aristophanes, novam ille nactus est occasionem, qua quid maxime spectantes probarent intelligere poterat: *Proagonem* enim primo, *Vespas* secundo praemio ornarunt, eaque ratione ad eandem gratiam, qua antea delectatus fuerat, eum redisse docuerunt.—C. F. RANKE

ἐπεὶ δὲ γέροντες γεγόνασι, κεντοῦσι τοῖς κέντροις. ἐπὶ τέλει δὲ τοῦ δράματος ὁ γέρων ἐπὶ δεῖπνον καλεῖται, καὶ ἐπὶ ὕβριν τρέπεται, καὶ κρίνει αὐτὸν ὕβρεως ἀρτόπωλις· ὁ δὲ γέρων πρὸς αὐλὸν καὶ ὄρχησιν τρέπεται καὶ γελωτοποιεῖ τὸ δρᾶμα.

Τοῦτο τὸ δρᾶμα πεποίηται αὐτῷ οὐκ ἐξ ὑποκειμένης ὑποθέσεως, ἀλλ' ὡσανεὶ γενομένης. πέπλασται γὰρ τὸ ὅλον. διαβάλλει δὲ Ἀθηναίους ὡς φιλοδικοῦντας, καὶ σωφρονίζει τὸν δῆμον ἀποστῆναι δικῶν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς δικαστὰς σφηξὶν ἀπεικάζει κέντρα ἔχουσι καὶ πλήττουσι. πεποίηται δ' αὐτῷ χαριέντως. ἐδιδάχθη ἐπὶ ἄρχοντος Ἀμυνίου[1] *διὰ Φιλωνίδου ἐν τῇ πθ' Ὀλυμπιάδι. β' ἦν, [εἰς Λήναια]. καὶ ἐνίκα πρῶτος*[2] *Φιλωνίδης, [δεύτερος]......Προάγωνι, Λεύκων Πρέσβεσι τρίτος.*

Ἀριστοφάνους Γραμματικοῦ

Φιλοῦντα δικάζειν πατέρα παῖς εἴρξας ἄφνω
αὐτός τ' ἐφύλαττεν ἔνδον οἰκέται θ', ὅπως
μὴ λανθάνῃ μηδ' ἐξίῃ διὰ τὴν νόσον.
ὁ δ' ἀντιμάχεται παντὶ τρόπῳ καὶ μηχανῇ.
εἶθ' οἱ συνήθεις καὶ γέροντες, λεγόμενοι
σφῆκες, παραγίνονται βοηθοῦντες σφόδρα
ἐπὶ τῷ δύνασθαι κέντρον ἐνιέναι τισὶ
φρονοῦντες ἱκανόν. ὁ δὲ γέρων τηρούμενος
συμπείθετ' ἔνδον διαδικάζειν καὶ βιοῦν
ἐπεὶ τὸ δικάζειν κέκρικεν ἐκ παντὸς τρόπου.

[1] Ἀμεινίου legit Meinekius.

[2] Vide Clinton. Fasti Hellen. Vol. II. p. 77. Verba in Rav. et Ven. sic exstant exarata: *ἐν τῇ πόλει Ὀλυμπιάδι β' ἦν, εἰς Λήναια· καὶ ἐνίκα πρῶτος Φιλωνίδης Προάγωνι, Λεύκων Πρέσβεσι τρίτος.* Quae pro his rescripsi Kanngiessero debentur. Aliam nuper viam iniit G. Van Leeuwen in *Mnemosyne* N. S. Vol. XVI. p. 257, qui verba in hunc modum constituenda censet: *ἐδιδάχθη ἐπ' ἄρχοντος Ἀμεινίου διὰ Φιλωνίδου. Εὔπολις Πόλεσι δεύτερος ἦν.—καὶ εἰς Λήναια ἐνίκα πρῶτος Φιλωνίδης Προάγωνι.—Λεύκων Πρέσβεσι τρίτος*: excidisse autem tantummodo verba *ἐν ἄστει· πρῶτος ἦν*; insertum contra esse grammatici alicuius monitum de Lenaeis, quod ad ipsam didascaliam non pertineat.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΣΦΗΚΕΣ

ΣΩΣΙΑΣ. ΞΑΝΘΙΑΣ

ΣΩ. Οὗτος, τί πάσχεις, ὦ κακόδαιμον Ξανθία;
ΞΑ. φυλακὴν καταλύειν νυκτερινὴν διδάσκομαι.
ΣΩ. κακὸν ἄρα ταῖς πλευραῖς τι πρὤφειλες μέγα.
ἆρ' οἶσθά γ' οἷον κνώδαλον φυλάττομεν;
ΞΑ. οἶδ', ἀλλ' ἐπιθυμῶ σμικρὸν ἀπομερμηρίσαι.
ΣΩ. σὺ δ' οὖν παρακινδύνευ', ἐπεὶ καὐτοῦ γ' ἐμοῦ
κατὰ τοῖν κόραιν ὕπνιόν τι καταχεῖται γλυκύ.
ΞΑ. ἀλλ' ἦ παραφρονεῖς ἐτεὸν ἢ κορυβαντιᾷς;
ΣΩ. οὔκ, ἀλλ' ὕπνος μ' ἔχει τις ἐκ Σαβαζίου.
ΞΑ. τὸν αὐτὸν ἄρ' ἐμοὶ βουκολεῖς Σαβάζιον.
κἀμοὶ γὰρ ἀρτίως ἐπεστρατεύσατο
Μῆδός τις ἐπὶ τὰ βλέφαρα νυστακτὴς ὕπνος·
καὶ δῆτ' ὄναρ θαυμαστὸν εἶδον ἀρτίως.
ΣΩ. κἄγωγ' ἀληθῶς οἷον οὐδεπώποτε.
ἀτὰρ σὺ λέξον πρότερος. ΞΑ. ἐδόκουν αἰετὸν
καταπτόμενον ἐς τὴν ἀγορὰν μέγαν πάνυ
ἀναρπάσαντα τοῖς ὄνυξιν ἀσπίδα
φέρειν ἐπίχαλκον ἀνεκὰς ἐς τὸν οὐρανόν,
κἄπειτα ταύτην ἀποβαλεῖν Κλεώνυμον.
ΣΩ. οὐδὲν ἄρα γρίφου διαφέρει Κλεώνυμος.
ΞΑ. πῶς δή; ΣΩ. προερεῖ τις τοῖσι συμπόταις, λέγων

ADNOTATIO CRITICA

3 προὔφειλες RV vulgo : προὐφείλεις Elmsleius ad Eur. Heracl. v. 241 : πρὤφειλες Meinekius post Hamakerum || 7 vulgo ταῖν : correxit Cobetus Var. Lect. p. 70 || vulgo ὕπνου τι : correxit Invernizius || 16 καταπτάμενον vulgo : καταπτόμενον Meinekius duce Cobeto Var. Lect. p. 305 || 21 προερεῖ Meinekius e Veneto : προτενεῖ Cobetus Orat. de arte interpretandi p. 65 ; idem proximo versu τί pro ὅτι habet

ὅτι ταυτὸν ἐν γῇ τ' ἀπέβαλεν κἀν οὐρανῷ
κἀν τῇ θαλάττῃ θηρίον τὴν ἀσπίδα.
ΞΑ. οἴμοι τί δῆτά μοι κακὸν γενήσεται
ἰδόντι τοιοῦτον ἐνύπνιον; ΣΩ. μὴ φροντίσῃς.
οὐδὲν γὰρ ἔσται δεινὸν οὐ μὰ τοὺς θεούς.
ΞΑ. δεινόν γέ τοὔστ' ἄνθρωπος ἀποβαλὼν ὅπλα.
ἀτὰρ σὺ τὸ σὸν αὖ λέξον. ΣΩ. ἀλλ' ἐστὶν μέγα.
περὶ τῆς πόλεως γάρ ἐστι τοῦ σκάφους ὅλου.
ΞΑ. λέγε νυν ἀνύσας τι τὴν τρόπιν τοῦ πράγματος.
ΣΩ. ἔδοξέ μοι περὶ πρῶτον ὕπνον ἐν τῇ πυκνὶ
ἐκκλησιάζειν πρόβατα συγκαθήμενα,
βακτηρίας ἔχοντα καὶ τριβώνια·
κἄπειτα τούτοις τοῖσι προβάτοις μοὐδόκει
δημηγορεῖν φάλαινα πανδοκεύτρια,
ἔχουσα φωνὴν ἐμπεπρημένης ὑός.
ΞΑ. αἰβοῖ. ΣΩ. τί ἔστι; ΞΑ. παῦε παῦε, μὴ λέγε·
ὄζει κάκιστον τοὐνύπνιον βύρσης σαπρᾶς.
ΣΩ. εἶθ' ἡ μιαρὰ φάλαιν' ἔχουσα τρυτάνην
ἵστη βόειον δημόν. ΞΑ. οἴμοι δείλαιος·
τὸν δῆμον ἡμῶν βούλεται διιστάναι.
ΣΩ. ἐδόκει δέ μοι Θέωρος αὐτῆς πλησίον
χαμαὶ καθῆσθαι τὴν κεφαλὴν κόρακος ἔχων.
εἶτ' Ἀλκιβιάδης εἶπε πρός με τραυλίσας
ὁλᾷς; Θέωλος τὴν κεφαλὴν κόλακος ἔχει.
ΞΑ. ὀρθῶς γε τοῦτ' Ἀλκιβιάδης ἐτραύλισεν.
ΣΩ. οὔκουν ἐκεῖν' ἀλλόκοτον, ὁ Θέωρος κόραξ
γενόμενος; ΞΑ. ἥκιστ', ἀλλ' ἄριστον. ΣΩ. πῶς; ΞΑ. ὅπως;
ἄνθρωπος ὢν εἶτ' ἐγένετ' ἐξαίφνης κόραξ·
οὔκουν ἐναργὲς τοῦτο συμβαλεῖν, ὅτι
ἀρθεὶς ἀφ' ἡμῶν ἐς κόρακας οἰχήσεται;
ΣΩ. εἶτ' οὐκ ἐγὼ δοὺς δύ' ὀβολὼ μισθώσομαι
οὕτω σ' ὑποκρινόμενον σοφῶς ὀνείρατα;
ΞΑ. φέρε νυν κατείπω τοῖς θεαταῖς τὸν λόγον,
ὀλίγ' ἄτθ' ὑπειπὼν πρῶτον αὐτοῖσιν ταδί·
μηδὲν παρ' ἡμῶν προσδοκᾶν λίαν μέγα,

ADNOTATIO CRITICA

36 vulgo ἐμπεπρησμένης: ἐμπεπρημένης Bekk. Bergk. || 53 vulgo ante Geelium οὕτως || 55 πρῶτον RV; vulgatum πρότερον revocavit Meinekius

μηδ' αὖ γέλωτα Μεγαρόθεν κεκλεμμένον.
ἡμῖν γὰρ οὐκ ἔστ' οὔτε κάρυ' ἐκ φορμίδος
δούλω διαρριπτοῦντε τοῖς θεωμένοις,
οὔθ' Ἡρακλῆς τὸ δεῖπνον ἐξαπατώμενος,
οὐδ' αὖθις ἐνασελγαινόμενος Εὐριπίδης·
οὐδ', εἰ Κλέων γ' ἔλαμψε τῆς τύχης χάριν,
αὖθις τὸν αὐτὸν ἄνδρα μυττωτεύσομεν.
ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν λογίδιον γνώμην ἔχον,
ὑμῶν μὲν αὐτῶν οὐχὶ δεξιώτερον,
κωμῳδίας δὲ φορτικῆς σοφώτερον.
ἔστιν γὰρ ἡμῖν δεσπότης ἐκεινοσὶ
ἄνω καθεύδων, ὁ μέγας, οὑπὶ τοῦ τέγους.
οὗτος φυλάττειν τὸν πατέρ' ἐπέταξε νῷν
ἔνδον καθείρξας, ἵνα θύραζε μὴ 'ξίῃ.
νόσον γὰρ ὁ πατὴρ ἀλλόκοτον αὐτοῦ νοσεῖ,
ἣν οὐδ' ἂν εἷς γνοίη ποτ' οὐδ' ἂν ξυμβάλοι,
εἰ μὴ πύθοιθ' ἡμῶν· ἐπεὶ τοπάζετε.
ΣΩ. Ἀμυνίας μὲν ὁ Προνάπους φήσ' οὑτοσὶ
εἶναι φιλόκυβον αὐτόν. ΞΑ. ἀλλ' οὐδὲν λέγει
μὰ Δί', ἀλλ' ἀφ' αὑτοῦ τὴν νόσον τεκμαίρεται.
ΣΩ. * * * * * *
ΞΑ. οὔκ, ἀλλὰ φιλο μέν ἐστιν ἀρχὴ τοῦ κακοῦ.
ΣΩ. ὁδὶ δέ φησι Σωσίας πρὸς Δερκύλον
εἶναι φιλοπότην αὐτόν. ΞΑ. οὐδαμῶς γ', ἐπεὶ
αὕτη γε χρηστῶν ἐστὶν ἀνδρῶν ἡ νόσος.
ΣΩ. Νικόστρατος δ' αὖ φησιν ὁ Σκαμβωνίδης
εἶναι φιλοθύτην αὐτὸν ἢ φιλόξενον.
ΞΑ. μὰ τὸν κύν', ὦ Νικόστρατ', οὐ φιλόξενος,
ἐπεὶ καταπύγων ἐστὶν ὅ γε Φιλόξενος.
ἄλλως φλυαρεῖτ'· οὐ γὰρ ἐξευρήσετε.
εἰ δὴ 'πιθυμεῖτ' εἰδέναι, σιγᾶτε νῦν,
φράσω γὰρ ἤδη τὴν νόσον τοῦ δεσπότου.
φιληλιαστής ἐστιν ὡς οὐδεὶς ἀνήρ,
ἐρᾷ τε τούτου τοῦ δικάζειν, καὶ στένει

ADNOTATIO CRITICA

61 vulgatum ἀνασελγαινόμενος i.e. 'iterum iterumque perstrictus' retinuit Richterus || 76 post h. v. excidisse Sosiae verba vidit Bergkius

ἢν μὴ 'πὶ τοῦ πρώτου καθίζηται ξύλου.
ὕπνου δ' ὁρᾷ τῆς νυκτὸς οὐδὲ πασπάλην·
ἢν δ' οὖν καταμύσῃ κἂν ἄχνην, ὅμως ἐκεῖ
ὁ νοῦς πέτεται τὴν νύκτα περὶ τὴν κλεψύδραν.
ὑπὸ τοῦ δὲ τὴν ψῆφόν γ' ἔχειν εἰωθέναι
τοὺς τρεῖς ξυνέχων τῶν δακτύλων ἀνίσταται,
ὥσπερ λιβανωτὸν ἐπιτιθεὶς νουμηνίᾳ.
καὶ νὴ Δί' ἢν ἴδῃ γέ που γεγραμμένον
υἱὸν Πυριλάμπους ἐν θύρᾳ Δῆμον καλόν,
ἰὼν παρέγραψε πλησίον 'κημὸς καλός.'
τὸν ἀλεκτρυόνα δ', ὃς ᾖδ' ἀφ' ἑσπέρας, ἔφη
ὄψ' ἐξεγείρειν αὐτὸν ἀναπεπεισμένον,
παρὰ τῶν ὑπευθύνων ἔχοντα χρήματα.
εὐθὺς δ' ἀπὸ δορπηστοῦ κέκραγεν ἐμβάδας·
κἄπειτ' ἐκεῖσ' ἐλθὼν προκαθεύδει πρῴ πάνυ,
ὥσπερ λεπὰς προσεχόμενος τῷ κίονι.
ὑπὸ δυσκολίας δ' ἅπασι τιμῶν τὴν μακρὰν
ὥσπερ μέλιττ' ἢ βομβυλιὸς εἰσέρχεται
ὑπὸ τοῖς ὄνυξι κηρὸν ἀναπεπλασμένος.
ψήφων δὲ δείσας μὴ δεηθείη ποτέ,
ἵν' ἔχοι δικάζειν, αἰγιαλὸν ἔνδον τρέφει.
τοιαῦτ' ἀλύει· νουθετούμενος δ' ἀεὶ
μᾶλλον δικάζει. τοῦτον οὖν φυλάττομεν
μοχλοῖσιν ἐνδήσαντες, ὡς ἂν μὴ 'ξίῃ.
ὁ γὰρ υἱὸς αὐτοῦ τὴν νόσον βαρέως φέρει.
καὶ πρῶτα μὲν λόγοισι παραμυθούμενος
ἀνέπειθεν αὐτὸν μὴ φορεῖν τριβώνιον
μηδ' ἐξιέναι θύραζ'· ὁ δ' οὐκ ἐπείθετο.
εἶτ' αὐτὸν ἀπέλου κἀκάθαιρ', ὁ δ' οὐ μάλα.
μετὰ ταῦτ' ἐκορύβαντιζ', ὁ δ' αὐτῷ τυμπάνῳ
ᾄξας ἐδίκαζεν ἐς τὸ Καινὸν ἐμπεσών.
ὅτε δῆτα ταύταις ταῖς τελεταῖς οὐκ ὠφέλει,
διέπλευσεν εἰς Αἴγιναν, εἶτα ξυλλαβὼν

ADNOTATIO CRITICA

94 sic vulgo: *τὴν ψῆφον φέρειν* Meinekius secutus G. Hermannum: *τῶν ψήφων ἔχειν* Dobraeus || 100 vulgatum *ὃς* in *ὡς* mutavit Bergkius probante Meinekio || 105 *προσισχόμενος* Hirschigius probante Meinekio || 121 vulgo *ὅτε δὴ δέ*: sed *δῆτα* duo optimi codices, quod placet Meinekio

νύκτωρ κατέκλινεν αὐτὸν εἰς Ἀσκληπιοῦ·
ὁ δ' ἀνεφάνη κνεφαῖος ἐπὶ τῇ κιγκλίδι.
ἐντεῦθεν οὐκέτ' αὐτὸν ἐξεφρίεμεν.
ὁ δ' ἐξεδίδρασκε διά τε τῶν ὑδρορροῶν
καὶ τῶν ὀπῶν· ἡμεῖς δ' ὅσ' ἦν τετρημένα
ἐνεβύσαμεν ῥακίοισι κἀπακτώσαμεν·
ὁ δ' ὡσπερεὶ κολοιὸς αὑτῷ παττάλους
ἐνέκρουεν ἐς τὸν τοῖχον, εἶτ' ἐξήλλετο.
ἡμεῖς δὲ τὴν αὐλὴν ἅπασαν δικτύοις
καταπετάσαντες ἐν κύκλῳ φυλάττομεν.
ἔστιν δ' ὄνομα τῷ μὲν γέροντι Φιλοκλέων
ναὶ μὰ Δία, τῷ δ' υἱεῖ γε τῳδὶ Βδελυκλέων,
ἔχων τρόπους φρυαγμοσεμνάκους τινάς.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ. ΞΑΝΘΙΑΣ. ΣΩΣΙΑΣ

ΒΔ. *ὦ Ξανθία καὶ Σωσία, καθεύδετε;*
ΞΑ. *οἴμοι.* ΣΩ. *τί ἔστι;* ΞΑ. *Βδελυκλέων ἀνίσταται.*
ΒΔ. *οὐ περιδραμεῖται σφῷν ταχέως δεῦρ' ἅτερος;*
ὁ γὰρ πατὴρ ἐς τὸν ἰπνὸν εἰσελήλυθεν
καὶ μυσπολεῖ τι καταδεδυκώς. ἀλλ' ἄθρει
κατὰ τῆς πυέλου τὸ τρῆμ' ὅπως μὴ 'κδύσεται·
σὺ δὲ τῇ θύρᾳ πρόσκεισο. ΞΑ. *ταῦτ' ὦ δέσποτα.*
ΒΔ. *ἄναξ Πόσειδον, τί ποτ' ἄρ' ἡ κάπνη ψοφεῖ;*
οὗτος, τίς εἶ σύ;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ

καπνὸς ἔγωγ' ἐξέρχομαι.
ΒΔ. *καπνός; φέρ' ἴδω ξύλου τίνος σύ;* ΦΙ. *συκίνου.*
ΒΔ. *νὴ τὸν Δί' ὅσπερ γ' ἐστὶ δριμύτατος καπνῶν.*

ADNOTATIO CRITICA

125 *ἐξεφρείομεν* vulgo, Dind. Cobet. : *ἐξεφροῦμεν ἂν* Porsonus : *ἐξεφρίεμεν* Nauckius Blaydesius alii || 135 post v. 110 transposuit Meinekius

ἀτὰρ οὐκ ἐσερρήσεις γε, ποῦ 'σθ' ἡ τηλία;
δύου πάλιν· φέρ' ἐπαναθῶ σοι καὶ ξύλον.
ἐνταῦθά νυν ζήτει τιν' ἄλλην μηχανήν.
ἀτὰρ ἄθλιός γ' εἴμ' ὡς ἕτερός γ' οὐδεὶς ἀνήρ,
ὅστις πατρὸς νῦν Καπνίου κεκλήσομαι.
ὅδε τὴν θύραν ὤθει· πίεζέ νυν σφόδρα,
εὖ κἀνδρικῶς· κἀγὼ γὰρ ἐνταῦθ' ἔρχομαι.
καὶ τῆς κατακλῆδος ἐπιμελοῦ, καὶ τοῦ μοχλοῦ
φύλαττ' ὅπως μὴ τὴν βάλανον ἐκτρώξεται.
ΦΙ. τί δράσετ'; οὐκ ἐκφρήσετ' ὦ μιαρώτατοι
δικάσοντά μ', ἀλλ' ἐκφεύξεται Δρακοντίδης;
ΞΑ. σὺ δὲ τοῦτο βαρέως ἂν φέροις; ΦΙ. ὁ γὰρ θεὸς
μαντευομένῳ μοὔχρησεν ἐν Δελφοῖς ποτέ,
ὅταν τις ἐκφύγῃ μ', ἀποσκλῆν' ἂν τότε.
ΞΑ. Ἄπολλον ἀποτρόπαιε τοῦ μαντεύματος.
ΦΙ. ἴθ' ἀντιβολῶ σ' ἔκφρες με, μὴ διαρραγῶ.
ΞΑ. μὰ τὸν Ποσειδῶ Φιλοκλέων οὐδέποτέ γε.
ΦΙ. διατρώξομαι τοίνυν ὀδὰξ τὸ δίκτυον.
ΞΑ. ἀλλ' οὐκ ἔχεις ὀδόντας. ΦΙ. οἴμοι δείλαιος·
πῶς ἄν σ' ἀποκτείναιμι; πῶς; δότε μοι ξίφος
ὅπως τάχιστ', ἢ πινάκιον τιμητικόν.
ΒΔ. ἄνθρωπος οὗτος μέγα τι δρασείει κακόν.
ΦΙ. μὰ τὸν Δί' οὐ δῆτ', ἀλλ' ἀποδόσθαι βούλομαι
τὸν ὄνον ἄγων αὐτοῖσι τοῖς κανθηλίοις·
νουμηνία γάρ ἐστιν. ΒΔ. οὔκουν κἂν ἐγὼ
αὐτὸν ἀποδοίμην δῆτ' ἄν; ΦΙ. οὐχ ὥσπερ γ' ἐγώ.
ΒΔ. μὰ Δί' ἀλλ' ἄμεινον. ἀλλὰ τὸν ὄνον ἔξαγε.
ΞΑ. οἵαν πρόφασιν καθῆκεν, ὡς εἰρωνικῶς,
ἵν' αὐτὸν ἐκπέμψειας. ΒΔ. ἀλλ' οὐκ ἔσπασεν
ταύτῃ γ'· ἐγὼ γὰρ ᾐσθόμην τεχνωμένου.

ADNOTATIO CRITICA

147 ἀτὰρ οὐκ ἐρρήσεις γε, Rav.: οὐ γὰρ ἐρρήσεις Meinekius post Dindorfium, οὐκέτ' ἐρρ. Elmsleius || 152 ὅδε post Hermannum addidit Meinekius et pro ὤθει vulgato ὠθεῖ dedit: σὺ δὲ Richterus qui v. 152—153 Sosiae vindicat: vulgatum παῖ omittunt optimi libri || 154 interpunctionem post μοχλοῦ delevi cum Hermanno || 160 vulgo ἀποσκλῆναι: ἂν addidi cum Lentingio: possis etiam ἀποσκλῆναι τότ' ἄν || 176 αὕτη γ' (sc. ἡ μήρινθος) Hirschigius, quod probavit Meinekio: vulgatum explicat Schol. Ven. per τῇ προφάσει

ἀλλ' εἰσιών μοι τὸν ὄνον ἔξαγ' ἔνδοθεν,
ὅπως ἂν ὁ γέρων μηδὲ παρακύψῃ πάλιν.
κάνθων, τί κλάεις; ὅτι πεπράσει τήμερον;
βάδιζε θᾶττον. τί στένεις, εἰ μὴ φέρεις
'Οδυσσέα τιν'; ΞΑ. ἀλλὰ ναὶ μὰ Δία φέρει
κάτω γε τουτονί τιν' ὑποδεδυκότα.
ΒΔ. ποῖον; φέρ' ἴδω. ναὶ τουτονί. τουτὶ τί ἦν;
τίς εἶ ποτ' ὤνθρωπ' ἐτεόν; ΦΙ. Οὖτις νὴ Δία.
ΒΔ. Οὖτις σύ; ποδαπός; ΦΙ. Ἴθακος Ἀποδρασιππίδου.
ΒΔ. Οὖτις μὰ τὸν Δί' οὔ τι χαιρήσων γε σύ.
ὕφελκε θᾶττον αὐτόν. ὦ μιαρώτατος
ἵν' ὑποδέδυκεν· ὥστ' ἔμοιγ' ἰνδάλλεται
ὁμοιότατος κλητῆρος εἶναι πωλίῳ.
ΦΙ. εἰ μή μ' ἐάσεθ' ἡσύχως, μαχούμεθα.
ΒΔ. περὶ τοῦ μαχεῖ νῷν δῆτα; ΦΙ. περὶ ὄνου σκιᾶς.
ΒΔ. πονηρὸς εἶ πόρρω τέχνης καὶ παράβολος.
ΦΙ. ἐγὼ πονηρός; οὐ μὰ Δί' ἀλλ' οὐκ οἶσθα σὺ
νῦν μ' ὄντ' ἄριστον· ἀλλ' ἴσως, ὅταν φάγῃς
ὑπογάστριον γέροντος ἡλιαστικοῦ.
ΒΔ. ὤθει τὸν ὄνον καὶ σαυτὸν ἐς τὴν οἰκίαν.
ΦΙ. ὦ ξυνδικασταὶ καὶ Κλέων ἀμύνατε.
ΒΔ. ἔνδον κέκραχθι τῆς θύρας κεκλῃμένης.
ὤθει σὺ πολλοὺς τῶν λίθων πρὸς τὴν θύραν,
καὶ τὴν βάλανον ἔμβαλλε πάλιν ἐς τὸν μοχλόν,
καὶ τῇ δοκῷ προσθεὶς τὸν ὅλμον τὸν μέγαν
ἀνύσας τι προσκύλισον. ΞΑ. οἴμοι δείλαιος·
πόθεν ποτ' ἐμπέπτωκέ μοι τὸ βωλίον;
ΒΔ. ἴσως ἄνωθεν μῦς ἐνέβαλέ σοί ποθεν.
ΞΑ. μῦς; οὐ μὰ Δί' ἀλλ' ὑποδυόμενός τις οὑτοσὶ
ὑπὸ τῶν κεραμίδων ἡλιαστὴς ὀροφίας.
ΒΔ. οἴμοι κακοδαίμων, στροῦθος ἀνὴρ γίγνεται·

ADNOTATIO CRITICA

177 vulgo *ἐξάγειν δοκῶ*: Elmsleius Eur. Med. v. 1322 *ἐξάξειν δοκῶ*, coll. Eccles. v. 170: Cobetus *ἔξαγ' ἔνδοθεν*, quod recepit post Bergkium Meinekius || 178 versum corruptum putat Meinekius: *ὅπως δ' ὁ γέρων μὴ τῇδε παρακύψει* scripsit Bergkius || 183 libri *ἴδωμαι τουτονί*, emendavit Beerius || 186 *οὖτις; μὰ τὸν Δί' οὔτι χαιρήσων γε σὺ* Elmsleius ad Ach. 563 || 202 libri *προσκύλιέ γ'*, (*γ'* omittit Rav.); correxit Cobetus Var. Lect. p. 133

ἐκπτήσεται. ποῦ ποῦ 'στί μοι τὸ δίκτυον;
σοῦ σοῦ, πάλιν σοῦ. νὴ Δί' ἦ μοι κρεῖττον ἦν
τηρεῖν Σκιώνην ἀντὶ τούτου τοῦ πατρός.
ΞΑ. ἄγε νῦν, ἐπειδὴ τουτονὶ σεσοβήκαμεν,
κοὐκ ἔσθ' ὅπως διαδὺς ἂν ἡμᾶς ἔτι λάθοι,
τί οὐκ ἀπεκοιμήθημεν ὅσον ὅσον στίλην;
ΒΔ. ἀλλ' ὦ πονήρ' ἥξουσιν ὀλίγον ὕστερον
οἱ ξυνδικασταὶ παρακαλοῦντες τουτονὶ
τὸν πατέρα. ΞΑ. τί λέγεις; ἀλλὰ νῦν ὄρθρος βαθύς.
ΒΔ. νὴ τὸν Δί', ὀψὲ τἄρ' ἀνεστήκασι νῦν.
ὡς ἀπὸ μέσων νυκτῶν γε παρακαλοῦσ' ἀεί,
λύχνους ἔχοντες καὶ μινυρίζοντες μέλη
ἀρχαιομελισιδωνοφρυνιχήρατα,
οἷς ἐκκαλοῦνται τοῦτον. ΞΑ. οὐκοῦν, ἢν δέῃ,
ἤδη ποτ' αὐτοὺς τοῖς λίθοις βαλλήσομεν.
ΒΔ. ἀλλ' ὦ πονηρὲ τὸ γένος ἤν τις ὀργίσῃ
τὸ τῶν γερόντων, ἔσθ' ὅμοιον σφηκιᾷ.
ἔχουσι γὰρ καὶ κέντρον ἐκ τῆς ὀσφύος
ὀξύτατον ᾧ κεντοῦσι, καὶ κεκραγότες
πηδῶσι καὶ βάλλουσιν ὥσπερ φέψαλοι.
ΞΑ. μὴ φροντίσῃς· ἐὰν ἐγὼ λίθους ἔχω,
πολλῶν δικαστῶν σφηκιὰν διασκεδῶ.

ADNOTATIO CRITICA

208 *μου* Rav. Ven. et Suidas: *μοι* Meinekius. Utrumque rectum si linguae consuetudinem spectaveris: vide Buttmannum Indic. ad Platon. Diall. IV s.v. *Genetivus* || 217 codices *γὰρ* vel *γοῦν*, quorum alterum metrum, alterum sententia repudiat. Itaque probabiliter Lentingius *τἄρ'* scripsit probantibus Meinekio Bergkio. Herus enim cum dixisset 'aderunt mox collegae patrem evocaturi;' Sosias 'quid ais?' inquit; 'at nunc quidem vix primum crepusculum est.' Ad quae ille 'immo sero hodie lecto surrexere, quando vel a media nocte praetereuntes eum evocare solebant' || 220 *ἀρχαῖα* seorsum scripsit Meinekius

ΧΟΡΟΣ. ΠΑΙΔΕΣ

ΧΟ. *χώρει, πρόβαιν' ἐρρωμένως. ὦ Κωμία βραδύνεις;*
μὰ τὸν Δί' οὐ μέντοι πρὸ τοῦ γ', ἀλλ' ἦσθ' ἱμὰς κύνειος·
νυνὶ δὲ κρείττων ἐστὶ σοῦ Χαρινάδης βαδίζειν.
ὦ Στρυμόδωρε Κονθυλεῦ, βέλτιστε συνδικαστῶν,
Εὐεργίδης ἆρ' ἐστί που 'νταυθὶ Χάβης θ' ὁ Φλυεύς;
πάρεσθ' ὃ δὴ λοιπόν γ' ἔτ' ἐστίν, ἀππαπαῖ παπαιάξ,
ἥβης ἐκείνης, ἡνίκ' ἐν Βυζαντίῳ ξυνῆμεν
φρουροῦντ' ἐγώ τε καὶ σύ· κᾆτα περιπατοῦντε νύκτωρ
τῆς ἀρτοπώλιδος λαθόντ' ἐκλέψαμεν τὸν ὅλμον,
κᾆθ' ἥψομεν τοῦ κορκόρου κατασχίσαντες αὐτόν.
ἀλλ' ἐγκονῶμεν, ὦνδρες, ὡς ἔσται Λάχητι νυνί·
σίμβλον δέ φασι χρημάτων ἔχειν ἅπαντες αὐτόν.
χθὲς οὖν Κλέων ὁ κηδεμὼν ἡμῖν ἐφεῖτ' ἐν ὥρᾳ
ἥκειν ἔχοντας ἡμερῶν ὀργὴν τριῶν πονηρὰν
ἐπ' αὐτόν, ὡς κολωμένους ὧν ἠδίκηκεν. ἀλλὰ
σπεύδωμεν, ὦνδρες ἥλικες, πρὶν ἡμέραν γενέσθαι.
χωρῶμεν, ἅμα τε τῷ λύχνῳ πάντῃ διασκοπῶμεν,
μή που λίθος τις ἐμποδὼν ἡμᾶς κακόν τι δράσῃ.
ΠΑ. *τὸν πηλόν, ὦ πάτερ πάτερ, τουτονὶ φύλαξαι.*
ΧΟ. *κάρφος χαμᾶθέν νυν λαβὼν τὸν λύχνον πρόβυσον.*
ΠΑ. *οὔκ, ἀλλὰ τῳδί μοι δοκῶ τὸν λύχνον προβύσειν.*
ΧΟ. *τί δὴ παθὼν τῷ δακτύλῳ τὴν θρυαλλίδ' ὠθεῖς,*
καὶ ταῦτα τοὐλαίου σπανίζοντος ὦνόητε;
οὐ γὰρ δάκνει σ', ὅταν δέῃ τίμιον πρίασθαι.
ΠΑ. *εἰ νὴ Δί' αὖθις κονδύλοις νουθετήσεθ' ἡμᾶς,*
ἀποσβέσαντες τοὺς λύχνους ἄπιμεν οἴκαδ' αὐτοί·
κᾄπειτ' ἴσως ἐν τῷ σκότῳ τουτουὶ στερηθεὶς
τὸν πηλὸν ὥσπερ ἀτταγᾶς τυρβάσεις βαδίζων.
ΧΟ. *ἦ μὴν ἐγὼ σοῦ χἀτέρους μείζονας κολάζω.*
ἀλλ' ουτοσί μοι βόρβορος φαίνεται πατοῦντι·

ADNOTATIO CRITICA

242 *γοῦν* G. Hermannus probante Richtero || 259 vulgo *βόρβορος*. In Veneto est *βάρβαρος* unde Hermannus *μάρμαρος*, poscente scilicet loci sententia: vulgatum servat Richterus, cui videtur hoc garrulos dicere senes 'necesse est omnino deum fecisse pluviam iam quartum hunc diem; tantum ego video luti et calco: neque cessabit pluere cum fungos in lucernis increvisse videam.' Aut fallor aut *τετταρῶν τὸ πλεῖστον* vertendum est 'quatriduo ad summum'

κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐχ ἡμερῶν τεττάρων τὸ πλεῖστον
ὕδωρ ἀναγκαίως ἔχει τὸν θεὸν ποιῆσαι.
ἔπεισι γοῦν τοῖσιν λύχνοις οὑτοιὶ μύκητες·
φιλεῖ δ', ὅταν τοῦτ' ᾖ, ποιεῖν ὑετὸν μάλιστα.
δεῖται δὲ καὶ τῶν καρπίμων ἅττα μή 'στι πρῷα
ὕδωρ γενέσθαι κἀπιπνεῦσαι βόρειον αὐτοῖς.
τί χρῆμ' ἄρ' οὐκ τῆς οἰκίας τῆσδε συνδικαστὴς
πέπονθεν, ὡς οὐ φαίνεται δεῦρο πρὸς τὸ πλῆθος;
οὐ μὴν πρὸ τοῦ γ' ἐφολκὸς ἦν, ἀλλὰ πρῶτος ἡμῶν
ἡγεῖτ' ἂν ᾄδων Φρυνίχου· καὶ γάρ ἐστιν ἀνὴρ
φιλῳδός. ἀλλά μοι δοκεῖ στάντας ἐνθάδ' ὦνδρες
ᾄδοντας αὐτὸν ἐκκαλεῖν, ἤν τί πως ἀκούσας
τοὐμοῦ μέλους ὑφ' ἡδονῆς ἑρπύσῃ θύραζε.
τί ποτ' οὐ πρὸ θυρῶν φαίνετ' ἄρ' ἡμῖν ὁ γέρων οὐδ' ὑπακούει;
μῶν ἀπολώλεκεν τὰς
ἐμβάδας, ἢ προσέκοψ' ἐν
τῷ σκότῳ τὸν δάκτυλόν που,
εἶτ' ἐφλέγμηνεν αὐτοῦ
τὸ σφυρὸν γέροντος ὄντος;
καὶ τάχ' ἂν βουβωνιῴη.
ἦ μὴν πολὺ δριμύτατός γ' ἦν τῶν παρ' ἡμῖν,
καὶ μόνος οὐκ ἂν ἐπείθετ',
ἀλλ' ὁπότ' ἀντιβολοίη
τις, κάτω κύπτων ἂν οὕτω
'λίθον ἕψεις' ἔλεγεν.
ὕπαγ', ὦ παῖ, ὕπαγε.
τάχα δ' ἂν διὰ τὸν χθιζινὸν ἄνθρωπον, ὃς ἡμᾶς διεδύετ'
ἐξαπατῶν λέγων ὡς
καὶ φιλαθήναιος ἦν καὶ

273 – 281 = 282 – 290

ADNOTATIO CRITICA

263 vulgo ὅταν ᾖ τουτί: ὁ Ζεὺς post ποιεῖν addunt duo optimi codices: versum, quem ut ineptum librariorum additamentum primus condemnavit Cobetus obsequente Meinekio, Richterus contra egregie ad garrulitatem senum depingendam valere iudicat || 276 pro vulgato, quod recepi, λίθῳ εἶτ' ἐφλογώθη coniecit Hermannus, Richterus praeeunte Reisigio ἐπεφλέγμηνε δ' αὐτοῦ, tum in antistrophico διὰ τόνδ' ὠδυνήθη, Hotibius διὰ τοῦτ' οὖν ὀδυνηθείς: || 280 post hunc versum ὕπαγ', ὦ παῖ, ὕπαγε addidi cum Hermanno

τὰν Σάμῳ πρῶτος κατείποι,
διὰ τοῦτ' ὀδυνηθεὶς
εἶτ' ἴσως κεῖται πυρέττων.
ἔστι γὰρ τοιοῦτος ἀνήρ.
ἀλλ' ὦγάθ' ἀνίστασο μηδ' οὕτως σεαυτὸν
ἔσθιε, μηδ' ἀγανάκτει.
καὶ γὰρ ἀνὴρ παχὺς ἥκει
τῶν προδόντων τἀπὶ Θρᾴκης·
ὃν ὅπως ἐγχυτριεῖς.
ὕπαγ', ὦ παῖ, ὕπαγε.
ΠΑ. ἐθελήσεις τί μοι οὖν ὦ
πάτερ, ἤν σού τι δεηθῶ;
ΧΟ. πάνυ γ', ὦ παιδίον. ἀλλ' εἰ-
πὲ τί βούλει με πρίασθαι
καλόν; οἶμαι δέ σ' ἐρεῖν ἀ-
στραγάλους δήπουθεν, ὦ παῖ.
ΠΑ. μὰ Δί' ἀλλ' ἰσχάδας, ὦ παπ-
πία· ἥδιον γάρ. ΧΟ. οὐκ ἂν
μὰ Δί', εἰ κρέμαισθέ γ' ὑμεῖς.
ΠΑ. μὰ Δί' οὔ τἄρα προπέμψω σε τὸ λοιπόν.
ΧΟ. ἀπὸ γὰρ τοῦδέ με τοῦ μισθαρίου
τρίτον αὐτὸν ἔχειν ἄλ-
φιτα δεῖ καὶ ξύλα κὤψον·
ἓ ἕ. σὺ δὲ σῦκά μ' αἰτεῖς;
ΠΑ. ἄγε νυν, ὦ πάτερ, ἢν μὴ
τὸ δικαστήριον ἄρχων
καθίσῃ νῦν, πόθεν ὠνη-
σόμεθ' ἄριστον; ἔχεις ἐλ-
πίδα χρηστήν τινα νῷν ἢ
πόρον Ἕλλας ἱρὸν εἰπεῖν;
ΧΟ. ἀπαπαῖ φεῦ, ἀπαπαῖ φεῦ,
μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε νῷν οἶδ'
ὁπόθεν γε δεῖπνον ἔσται.
ΠΑ. τί με δῆτ' ὦ μελέα μῆτερ ἔτικτες;

291 – 302 = 303 – 315

ADNOTATIO CRITICA

308 εἰπεῖν addidit Hermannus

ΧΟ. ἵν' ἐμοὶ *πράγματα* βόσκειν παρέχῃς.
ΠΑ. ἀνόνητον *ἄρ' ὦ θυ-*
λάκιόν σ' εἶχον ἄγαλμα.
ἒ ἔ. πάρα νῷν στενάζειν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ. ΧΟΡΟΣ. ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ. ΞΑΝΘΙΑΣ

ΦΙ. *φίλοι, τήκομαι μὲν*
πάλαι διὰ τῆς ὀπῆς
ὑμῶν ἐπακούων.
ἀλλὰ οὐ γὰρ οἷός τ' ἔτ' εἴμ'
ᾄδειν. τί ποιήσω;
τηροῦμαι δ' ὑπὸ τῶνδ', ἐπεὶ
βούλομαί γε πάλαι μεθ' ὑ-
μῶν ἐλθὼν ἐπὶ τοὺς καδί-
σκους κακόν τι ποιῆσαι.
ἀλλ' ὦ Ζεῦ Ζεῦ μέγα βροντήσας
ἤ με ποίησον καπνὸν ἐξαίφνης,
ἢ Προξενίδην, ἢ τὸν Σέλλου
τοῦτον τὸν ψευδαμάμαξυν.
τόλμησον ἄναξ χαρίσασθαί μοι,
πάθος οἰκτείρας·
ἤ με κεραυνῷ διατινθαλέῳ
σπόδισον ταχέως·
κἄπειτ' ἀνελών μ' ἀποφυσήσας
εἰς ὀξάλμην ἔμβαλε θερμήν·
ἢ δῆτα λίθον με ποίησον ἐφ' οὗ

ADNOTATIO CRITICA

318 vulgatum *ὑπακούων* correxit Cobetus: confer ad Nub. 265 || 325 libri *μέγα βρόντα*, unde Reiskius *μεγαβρόντα* quod recepit Meinekius: equidem secutus sum Dindorfium. Ceterum *Ζεῦ* in libris semel positum duplicavit Porsonus: *ἀλλ' ὦ Ζεῦ μεγαβρόντα* dedit Bergkius

τὰς χοιρίνας ἀριθμοῦσιν.
ΧΟ. τίς γάρ ἐσθ' ὁ ταῦτά σ' εἴργων
καποκλῄων τῇ θύρᾳ; λέ-
ξον· πρὸς εὔνους γὰρ φράσεις.
ΦΙ. οὑμὸς υἱός. ἀλλὰ μὴ βοᾶτε· καὶ γὰρ τυγχάνει
οὑτοσὶ πρόσθεν καθεύδων. ἀλλ' ὕφεσθε τοῦ τόνου.
ΧΟ. τοῦ δ' ἔφεξιν ὦ μάταιε ταῦτα δρᾶν σε βούλεται;
καὶ τίνα πρόφασιν ἔχων;
ΦΙ. οὐκ ἐᾷ μ' ὦνδρες δικάζειν οὐδὲ δρᾶν οὐδὲν κακόν,
ἀλλά μ' εὐωχεῖν ἕτοιμός ἐστ'· ἐγὼ δ' οὐ βούλομαι.
ΧΟ. τοῦτ' ἐτόλμησ' ὁ μιαρὸς χα-
νεῖν ὁ δημολογοκλέων ὅδ',
ὅτι λέγεις σύ τι περὶ τῶν νε-
ῶν ἀληθές· οὐ γὰρ ἄν ποθ'
οὗτος ἁνὴρ τοῦτ' ἐτόλμη-
σεν λέγειν, εἰ
μὴ ξυνωμότης τις ἦν.
ἀλλ' ἐκ τούτων ὥρα τινά σοι ζητεῖν καινὴν ἐπίνοιαν,
ἥτις σε λάθρα τἀνδρὸς τουδὶ καταβῆναι δεῦρο ποιήσει.
ΦΙ. τίς ἂν οὖν εἴη; ζητεῖθ' ὑμεῖς, ὡς πᾶν ἂν ἔγωγε ποιοίην·
οὕτω κιττῶ διὰ τῶν σανίδων μετὰ χοιρίνης περιελθεῖν.
ΧΟ. ἔστιν ὀπὴ δῆθ' ἥντιν' ἂν ἔνδοθεν οἷός τ' εἴης διαλέξαι,
εἶτ' ἐκδῦναι ῥάκεσιν κρυφθεὶς ὥσπερ πολύμητις Ὀδυσσεύς;
ΦΙ. πάντα πέφρακται κοὐκ ἔστιν ὀπῆς οὐδ' εἰ σέρφῳ διαδῦναι.
ἀλλ' ἄλλο τι δεῖ ζητεῖν ὑμᾶς· ὀπίαν δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι.
ΧΟ. μέμνησαι δῆθ', ὅτ' ἐπὶ στρατιᾶς κλέψας ποτὲ τοὺς ὀβε-
λίσκους
ἵεις σαυτὸν κατὰ τοῦ τείχους ταχέως, ὅτε Νάξος ἑάλω.
ΦΙ. οἶδ'· ἀλλὰ τί τοῦτ'; οὐδὲν γὰρ τοῦτ' ἐστὶν ἐκείνῳ προσό-
μοιον.

334 – 345 = 365 – 378

ADNOTATIO CRITICA

334 οὑνταυθά σ' εἴργων ex ingenio scripsit Meinekius || 338 τοῦ δ' ἀφέξων proponebat Bentleius: τοῦ δ' ἐφέξων i.e. παύσων Dobraeus || 339 καὶ ante τίνα addidit Bergkius || 342 Bdelycleoni qui conciones aversatur vix convenit nomen δημολογοκλέων: itaque δεινολογοκλέων reponere volt Hermannus, μισολογοκλέων Meinekius || ὅδ' addidit Meinekius cum Hermanno || 343 σὺ ante τι deest in libris || 350 vulgo διορύξαι: διαλέξαι ex Hesychio Hermannus coll. Lysistr. 720

ἥβων γὰρ κἀδυνάμην κλέπτειν, ἴσχυόν τ' αὐτὸς ἐμαυτοῦ,
κοὐδείς μ' ἐφύλαττ', ἀλλ' ἐξῆν μοι
φεύγειν ἀδεῶς. νῦν δὲ ξὺν ὅπλοις
ἄνδρες ὁπλῖται διαταξάμενοι
κατὰ τὰς διόδους σκοπιωροῦνται,
τὼ δὲ δύ' αὐτῶν ἐπὶ ταῖσι θύραις
ὥσπερ με γαλῆν κρέα κλέψασαν
τηροῦσιν ἔχοντ' ὀβελίσκους.

ΧΟ. ἀλλὰ καὶ νῦν ἐκπόριζε
μηχανὴν ὅπως τάχισθ'· ἕ-
ως γὰρ ὦ μελίττιον.

ΦΙ. διατραγεῖν τοίνυν κράτιστόν ἐστί μοι τὸ δίκτυον.
ἡ δέ μοι Δίκτυννα συγγνώμην ἔχοι τοῦ δικτύου.

ΧΟ. ταῦτα μὲν πρὸς ἀνδρός ἐστ' ἄνοντος ἐς σωτηρίαν.
ἀλλ' ἔπαγε τὴν γνάθον.

ΦΙ. διατέτρωκται τοῦτό γ'. ἀλλὰ μὴ βοᾶτε μηδαμῶς,
ἀλλὰ τηρώμεσθ' ὅπως μὴ Βδελυκλέων αἰσθήσεται.

ΧΟ. μηδὲν ὦ τᾶν δέδιθι, μηδέν·
ὡς ἐγὼ τοῦτόν γ', ἐὰν γρύ-
ξῃ τι, ποιήσω δακεῖν τὴν
καρδίαν καὶ τὸν περὶ ψυ-
χῆς δρόμον δραμεῖν, ἵν' εἰδῇ
μὴ πατεῖν τὰ
τοῖν θεοῖν ψηφίσματα.
ἀλλ' ἐξάψας διὰ τῆς θυρίδος τὸ καλῴδιον εἶτα καθίμα
δήσας σαυτὸν καὶ τὴν ψυχὴν ἐμπλησάμενος Διοπείθους.

ΦΙ. ἄγε νυν, ἢν αἰσθομένω τούτω ζητῆτόν μ' ἐσκαλαμᾶσθαι
κἀνασπαστὸν ποιεῖν εἴσω, τί ποιήσετε; φράζετε νυνί.

ΧΟ. ἀμυνοῦμέν σοι τὸν πρινώδη θυμὸν ἅπαντ' ἐκκαλέσαντες,
ὥστ' οὐ δυνατόν σ' εἴργειν ἔσται· τοιαῦτα ποιήσομεν ἡμεῖς.

ΦΙ. δράσω τοίνυν ὑμῖν πίσυνος· καὶ μανθάνετ'· ἤν τι πάθω 'γώ,
ἀνελόντες καὶ κατακλαύσαντες θεῖναί μ' ὑπὸ τοῖσι δρυφά-
κτοις.

ΧΟ. οὐδὲν πείσει· μηδὲν δείσῃς. ἀλλ' ὦ βέλτιστε καθίει
σαυτὸν θαρρῶν κἀπευξάμενος τοῖσι πατρῴοισι θεοῖσιν.

ADNOTATIO CRITICA

365 *καὶ νῦν* : *καινὴν* temptat Meinekius || 383 *ἅπαντες καλέσαντες* vulgo ante Cobetum || 385 vulgo *μέμνησθε* : correxit Bentleius

ΦΙ. ὦ Λύκε δέσποτα, γείτων ἥρως· σὺ γὰρ οἷσπερ ἐγὼ κεχά-
ρησαι,
τοῖς δακρύοισιν τῶν φευγόντων ἀεὶ καὶ τοῖς ὀλοφυρμοῖς·
ᾤκησας γοῦν ἐπίτηδες ἰὼν ἐνταῦθ' ἵνα ταῦτ' ἀκροῴο,
κἀβουλήθης μόνος ἡρώων παρὰ τὸν κλάοντα καθῆσθαι.
ἐλέησον καὶ σῶσον νυνὶ τὸν σαυτοῦ πλησιόχωρον.
ΒΔ. οὗτος ἐγείρου.
ΞΑ. τί τὸ πρᾶγμ';
ΒΔ. ὥσπερ φωνή μέ τις ἐγκεκύκλωται.
ΞΑ. μῶν ὁ γέρων πῃ διαδὺς ἔλαθεν;
ΒΔ. μὰ Δί' οὐ δῆτ', ἀλλὰ καθιμᾷ
αὑτὸν δήσας.
ΞΑ. ὦ μιαρώτατε τί ποιεῖς; οὐ μὴ καταβήσει;
ΒΔ. ἀνάβαιν' ἀνύσας κατὰ τὴν ἑτέραν καὶ ταῖσιν φυλλάσι παῖε,
ἤν πως πρύμνην ἀνακρούσηται πληγεὶς ταῖς εἰρεσιώναις.
ΦΙ. οὐ ξυλλήψεσθ' ὁπόσοισι δίκαι τῆτες μέλλουσιν ἔσεσθαι,
ὦ Σμικυθίων καὶ Τισιάδη καὶ Χρήμων καὶ Φερέδειπνε;
πότε δ', εἰ μὴ νῦν, ἐπαρήξετέ μοι, πρίν μ' εἴσω μᾶλλον
ἄγεσθαι;
ΧΟ. εἰπέ μοι τί μέλλομεν κινεῖν ἐκείνην τὴν χολήν,
ἥνπερ, ἡνίκ' ἄν τις ἡμῶν ὀργίσῃ τὴν σφηκιάν;
νῦν ἐκεῖνο νῦν ἐκεῖνο
τοὐξύθυμον, ᾧ κολαζό-
μεσθα, κέντρον ἐντετάμεθ' ὀξύ.
ἀλλὰ θαἰμάτια βαλόντες ὡς τάχιστα παιδία
θεῖτε καὶ βοᾶτε, καὶ Κλέωνι ταῦτ' ἀγγέλλετε,
καὶ κελεύετ' αὐτὸν ἥκειν
ὡς ἐπ' ἄνδρα μισόπολιν
ὄντα κἀπολούμενον, ὅτι
τόνδε λόγον ἐσφέρει,
ὡς χρὴ μὴ δικάζειν δίκας.

ADNOTATIO CRITICA

395 vulgo διαδύεται; μὰ Δί' metro repugnante: quod emendant alii οὐ, alii αὖ inserto: Porsonum secutus sum coll. v. 212 || 396 vulgatum ὦ μιαρώτατε, ne dactylum excipiat anapaestus, Porsonus probante Meinekio mutavit in ὦ μίαρ' ἀνδρῶν, Reisigius in ὦ μίαρ' οὗτος: intactum reliqui cum Hermanno et Rossbachio Metr. p. 92 || 406 vulgo ἐντέταт' ὀξύ: recepi Meinekii emendationem || 409-412 intacta reliqui, cum nisi summa vi illata codicibus antistrophica effici nequeant

ΒΔ. ὦγαθοὶ τὸ πρᾶγμ' ἀκούσατ', ἀλλὰ μὴ κεκράγετε.
ΧΟ. νὴ Δί' ἐς τὸν οὐρανόν γ'.
ΒΔ. ὡς τοῦδ' ἐγὼ οὐ μεθήσομαι.
ΧΟ. ταῦτα δῆτ' οὐ δεινὰ καὶ τυραννίς ἐστιν ἐμφανής;
ὦ πόλις καὶ Θεώρου θεοισεχθρία,
κεἴ τις ἄλλος προέστηκεν ἡμῶν κόλαξ.
ΞΑ. Ἡράκλεις καὶ κέντρ' ἔχουσιν. οὐχ ὁρᾷς ὦ δέσποτα;
ΒΔ. οἷς γ' ἀπώλεσαν Φίλιππον ἐν δίκῃ τὸν Γοργίου.
ΧΟ. καὶ σέ γ' αὐτίκ' ἐξολοῦμεν· ἀλλὰ πᾶς ἐπίστρεφε
δεῦρο κἀξείρας τὸ κέντρον εἶτ' ἐπ' αὐτὸν ἵεσο,
ξυσταλεὶς εὔτακτος ὀργῆς καὶ μένους ἐμπλήμενος,
ὡς ἂν εὖ εἰδῇ τὸ λοιπὸν σμῆνος οἷον ὤργισεν.
ΞΑ. τοῦτο μέντοι δεινὸν ἤδη νὴ Δί', εἰ μαχούμεθα·
ὡς ἔγωγ' αὐτῶν ὁρῶν δέδοικα τὰς ἐγκεντρίδας.
ΧΟ. ἀλλ' ἀφίει τὸν ἄνδρ'· εἰ δὲ μή, φήμ' ἐγὼ
τὰς χελώνας μακαριεῖν σε τοῦ δέρματος.
ΦΙ. εἶά νυν, ὦ ξυνδικασταί, σφῆκες ὀξυκάρδιοι,
οἱ μὲν ἐς τὸν πρωκτὸν αὐτῶν ἐσπέτεσθ' ὠργισμένοι,
οἱ δὲ τὠφθαλμὼ 'ν κύκλῳ κεντεῖτε καὶ τοὺς δακτύλους.
ΒΔ. ὦ Μίδα καὶ Φρὺξ βοήθει δεῦρο καὶ Μασυντία,
καὶ λάβεσθε τουτουὶ καὶ μὴ μεθῆσθε μηδενί·
εἰ δὲ μή, 'ν πέδαις παχείαις οὐδὲν ἀριστήσετε.
ὡς ἐγὼ πολλῶν ἀκούσας οἶδα θρίων τὸν ψόφον.
ΧΟ. εἰ δὲ μὴ τοῦτον μεθήσεις, ἕν τί σοι παγήσεται.
ΦΙ. ὦ Κέκροψ ἥρως ἄναξ τὰ πρὸς ποδῶν δρακοντίδη,
περιορᾷς οὕτω μ' ὑπ' ἀνδρῶν βαρβάρων χειρούμενον,
οὓς ἐγὼ 'δίδαξα κλάειν τέτταρ' ἐς τὴν χοίνικα;
ΧΟ. εἶτα δῆτ' οὐ πόλλ' ἔνεστι δεινὰ τῷ γήρᾳ κακά;
δῆλα δ', εἰ καὶ νῦν γε τούτω τὸν παλαιὸν δεσπότην
πρὸς βίαν χειροῦσιν, οὐδὲν τῶν πάλαι μεμνημένοι
διφθερῶν κἀξωμίδων, ἃς οὗτος αὐτοῖς ἠμπόλα,
καὶ κυνᾶς· καὶ τοὺς πόδας χειμῶνος ὄντος ὠφέλει,

ADNOTATIO CRITICA

415 verba *ὡς τοῦδ' ἐγὼ οὐ μεθήσομαι* quae erant chori cum Dobraeo dedi Bdelycleoni || 421 *αὐτοῖς* quod in prima editione pro vulgato *αὖτις* conieceram recepit in textum Meinekius || 436 *ἔν τι* vulgo ante Berglerum || 441 vulgo *δηλαδή*: *δῆλα δ' εἰ* Cobetus probante Meinekio

ὥστε μὴ ῥιγῶν ἑκάστοτ᾽· ἀλλὰ τούτοις γ᾽ οὐκ ἔνι
οὐδ᾽ ἐν ὀφθαλμοῖσιν αἰδὼς τῶν παλαιῶν ἐμβάδων.
ΦΙ. οὐκ ἀφήσεις οὐδὲ νυνί μ᾽, ὦ κάκιστον θηρίον;
οὐδ᾽ ἀναμνησθεὶς ὅθ᾽ εὑρὼν τοὺς βότρυς κλέπτοντά σε
προσαγαγὼν πρὸς τὴν ἐλάαν ἐξέδειρ᾽ εὖ κἀνδρικῶς,
ὥστε σε ζηλωτὸν εἶναι, σὺ δ᾽ ἀχάριστος ἦσθ᾽ ἄρα.
ἀλλ᾽ ἄφες με καὶ σὺ καὶ σύ, πρὶν τὸν υἱὸν ἐκδραμεῖν.
ΧΟ. ἀλλὰ τούτων μὲν τάχ᾽ ἡμῖν δώσετον καλὴν δίκην,
οὐκέτ᾽ ἐς μακράν, ἵν᾽ εἰδῆθ᾽ οἷόν ἐστ᾽ ἀνδρῶν τρόπος
ὀξυθύμων καὶ δικαίων καὶ βλεπόντων κάρδαμα.
ΒΔ. παῖε παῖ᾽ ὦ Ξανθία τοὺς σφῆκας ἀπὸ τῆς οἰκίας.
ΞΑ. ἀλλὰ δρῶ τοῦτ᾽· ἀλλὰ καὶ σύ. ΒΔ. τῦφε πολλῷ τῷ καπνῷ.
οὐχὶ σοῦσθ᾽; οὐκ ἐς κόρακας; οὐκ ἄπιτε; παῖε τῷ ξύλῳ.
καὶ σὺ προσθεὶς Αἰσχίνην ἔντυφε τὸν Σελλαρτίου.
ΞΑ. ἆρ᾽ ἐμέλλομέν ποθ᾽ ὑμᾶς ἀποσοβήσειν τῷ χρόνῳ.
ΒΔ. ἀλλὰ μὰ Δί᾽ οὐ ῥᾳδίως οὕτως ἂν αὐτοὺς διέφυγες,
εἴπερ ἔτυχον τῶν μελῶν τῶν Φιλοκλέους βεβρωκότες.
ΧΟ. ἆρα δῆτ᾽ οὐκ αὐτόδηλα
τοῖς πένησιν, ἡ τυραννὶς
ὡς λάθρᾳ μ᾽ ἐλάμβαν᾽ ὑπιοῦσα;
εἰ σύ γ᾽ ὦ πόνῳ πονηρὲ καὶ κομηταμυνία
τῶν νόμων ἡμᾶς ἀπείργεις ὧν ἔθηκεν ἡ πόλις,
οὔτε τιν᾽ ἔχων πρόφασιν
οὔτε λόγον εὐτράπελον,
αὐτὸς ἄρχων μόνος.
ΒΔ. ἔσθ᾽ ὅπως ἄνευ μάχης καὶ τῆς κατοξείας βοῆς
ἐς λόγους ἔλθοιμεν ἀλλήλοισι καὶ διαλλαγάς;
ΧΟ. σοὺς λόγους ὦ μισόδημε καὶ μοναρχίας ἐραστά,
καὶ ξυνὼν Βρασίδᾳ καὶ φορῶν κράσπεδα
στεμμάτων τήν θ᾽ ὑπήνην ἄκουρον τρέφων;
ΒΔ. νὴ Δί᾽ ἦ μοι κρεῖττον ἐκστῆναι τὸ παράπαν τοῦ πατρὸς
μᾶλλον ἢ κακοῖς τοσούτοις ναυμαχεῖν ὁσημέραι.

ADNOTATIO CRITICA

451 vulgo ἄνες, quod recte se habere iudicat Richterus || 457 libri οὐχὶ σοῦσθ᾽ ἐς κόρακας; ἄπιτε. Vitium sustulit Elmsleius ad Ach. 322 ante ἐς κόρακας et ἄπιτε addito οὐκ || 458 ἔκτυφε temptat Meinekius || 463 ante Dindorfium legebatur αὐτὰ δῆλα || 470 pro ἄνευ Meinekius ἂν ἐκ coniecit || 472 σοὺς i.e. σοὶ ἐς Dindorfius: vulgo σοι

ΧΟ. οὐδὲ μὴν οὔπω 'ν σελίνῳ σοὐστὶν οὐδ' ἐν πηγάνῳ· 480
τοῦτο γὰρ παρεμβαλοῦμεν τῶν τριχοινίκων ἐπῶν.
ἀλλὰ νῦν μὲν οὐδὲν ἀλγεῖς, ἀλλ' ὅταν ξυνήγορος
ταὐτὰ ταῦτά σου καταντλῇ καὶ ξυνωμότην καλῇ.
ΒΔ. ἆρ' ἂν ὦ πρὸς τῶν θεῶν ὑμεῖς ἀπαλλαχθεῖτέ μου;
ἢ δέδοκταί σοι δέρεσθαι καὶ δέρειν δι' ἡμέρας;
ΧΟ. οὐδέποτέ γ', οὐχ ἕως ἄν τι μου λοιπὸν ᾖ,
ὅστις ἡμῶν ἐπὶ τυραννίδ' ὧδ' ἐστάλης.
ΒΔ. ὡς ἅπανθ' ὑμῖν τυραννίς ἐστι καὶ ξυνωμόται,
ἤν τε μεῖζον ἤν τ' ἔλαττον πρᾶγμά τις κατηγορῇ,
ἧς ἐγὼ οὐκ ἤκουσα τοὔνομ' οὐδὲ πεντήκοντ' ἐτῶν· 490
νῦν δὲ πολλῷ τοῦ ταρίχους ἐστὶν ἀξιωτέρα,
ὥστε καὶ δὴ τοὔνομ' αὐτῆς ἐν ἀγορᾷ κυλίνδεται.
ἢν μὲν ὠνῆταί τις ὀρφῶς μεμβράδας δὲ μὴ 'θέλῃ,
εὐθέως εἴρηχ' ὁ πωλῶν πλησίον τὰς μεμβράδας
'οὗτος ὀψωνεῖν ἔοιχ' ἅνθρωπος ἐπὶ τυραννίδι.'
ἢν δὲ γήτειον προσαιτῇ τις ἀφύαις ἡδύσματα,
ἡ λαχανόπωλις παραβλέψασά φησι θατέρῳ
'εἰπέ μοι, γήτειον αἰτεῖς πότερον ἐπὶ τυραννίδι;
ἢ νομίζεις τὰς Ἀθήνας σοὶ φέρειν ἡδύσματα;' 499
ταῦτα γὰρ τούτοις ἀκούειν ἡδέ', εἰ καὶ νῦν γ' ἐγὼ 503
τὸν πατέρ' ὅτι βούλομαι τούτων ἀπαλλαχθέντα τῶν
ὀρθροφοιτοσυκοφαντοδικοταλαιπώρων τρόπων
ζῆν βίον γενναῖον ὥσπερ Μόρυχος, αἰτίαν ἔχω
ταῦτα δρᾶν ξυνωμότης ὢν καὶ φρονῶν τυραννικά.
ΦΙ. νὴ Δί' ἐν δίκῃ γ'· ἐγὼ γὰρ οὐδ' ἂν ὀρνίθων γάλα
ἀντὶ τοῦ βίου λάβοιμ' ἂν οὗ με νῦν ἀποστερεῖς·
οὐδὲ χαίρω βατίσιν οὐδ' ἐγχέλεσιν, ἀλλ' ἥδιον ἂν 510

ADNOTATIO CRITICA

477 ποὐστὶν vulgo: σοὐστὶν post Dindorfium recepit Meinekius || 478 παρεμπολῶμεν temptat Richterus, cui displicet futuri forma παρεμβαλοῦμεν || 480 ξυνωμότην post Hirschigium scripsit Meinekius: in Ravennate ultima syllaba superscripto τ indicatur || 482 σοι pro vulgato μοι recepi cum Bergkio; οὐ δέδοκται Richterus secutus Reiskium || 484 vulgo ἐστάλης μοι invito metro: ὧδ' ἐστάλης G. Hermannus: ἐξεστάλης Meinekius: τυραννίδα γ' ἐπεστάλης Hotibius, τυραννίδι διεστάλης Bentleius || 493 ταῖς ἀφύαις ἥδυσμά τι R. V. vulgo: τις pro ταῖς Brunckius offensus scilicet dactylo in quinta sede posito: tum ἡδύσματα Dobraeus || 497 νῦν γ' Meinekius; vulgo νῦν

δικίδιον σμικρὸν φάγοιμ' ἂν ἐν λοπάδι πεπνιγμένον.
ΒΔ. νὴ Δί' εἰθίσθης γὰρ ἥδεσθαι τοιούτοις πράγμασιν·
ἀλλ', ἐὰν σιγῶν ἀνάσχῃ καὶ μάθῃς ἁγὼ λέγω,
ἀναδιδάξειν οἴομαί σ' ὡς πάντα ταῦθ' ἁμαρτάνεις.
ΦΙ. ἐξαμαρτάνω δικάζων; ΒΔ. καταγελώμενος μὲν οὖν
οὐκ ἐπαΐεις ὑπ' ἀνδρῶν, οὓς σὺ μόνον οὐ προσκυνεῖς·
ἀλλὰ δουλεύων λέληθας. ΦΙ. παῦε δουλείαν λέγων,
ὅστις ἄρχω τῶν ἁπάντων. ΒΔ. οὐ σύ γ', ἀλλ' ὑπηρετεῖς
οἰόμενος ἄρχειν· ἐπεὶ δίδαξον ἡμᾶς, ὦ πάτερ,
ἥτις ἡ τιμή 'στί σοι καρπουμένῳ τὴν Ἑλλάδα.
ΦΙ. πάνυ γε, καὶ τούτοισί γ' ἐπιτρέψαι θέλω. ΒΔ. καὶ μὴν ἐγώ.
ἄφετέ νυν ἅπαντες αὐτόν. ΦΙ. καὶ ξίφος γέ μοι δότε.
ἢν γὰρ ἡττηθῶ λέγων σου, περιπεσοῦμαι τῷ ξίφει.
ΒΔ. εἰπέ μοι, τί δ' ἦν, τὸ δεῖνα, τῇ διαίτῃ μὴ 'μμένῃς;
ΦΙ. μηδέποτε πίοιμ' ἀκράτον μισθὸν ἀγαθοῦ δαίμονος.
ΧΟ. νῦν δὴ τὸν ἐκ θἠμετέρου
γυμνασίου δεῖ τι λέγειν
καινόν, ὅπως φανήσει
ΒΔ. ἐνεγκάτω μοι δεῦρο τὴν κίστην τις ὡς τάχιστα.
ἀτὰρ φανεῖ ποῖός τις ὤν, ἢν ταῦτα παρακελεύῃ;
ΧΟ. μὴ κατὰ τὸν νεανίαν
τόνδε λέγων. ὁρᾷς γὰρ ὡς
σοὶ μέγας ἐστὶν ἀγὼν
καὶ περὶ τῶν ἁπάντων,
εἴπερ, ὃ μὴ γένοιθ', οὗ-
τός σ' ἐθέλει κρατῆσαι.
ΒΔ. καὶ μὴν ὅσ' ἂν λέξῃ γ' ἁπλῶς μνημόσυνα γράψομαι 'γώ.
ΦΙ. τί γὰρ φάθ' ὑμεῖς ἢν ὁδί με τῷ λόγῳ κρατήσῃ;
ΧΟ. οὐκέτι πρεσβυτῶν ὄχλος
χρήσιμος ἔστ' οὐδ' ἀκαρῆ·

ADNOTATIO CRITICA

519 vulgo *ἀκράτου μισθόν*: emendavit Richterus remittens ad Eq. v. 69: dicit Philocleo 'numquam bibam meram (i.e. integram) mercedem' || 520 *νῦν δὲ* vulgo: *νῦν δὴ* Meinekius; *νῦν σὲ* Brunckius || 524 locum mendosum censet Meinekius || 527 *ἔστ' ἀγὼν νῦν* Porsonus teste Gaisfordo ad Hephaest. p. 292 || 532 *τί γάρ, φάθ', ὑμεῖς* malit Meinekius

σκωπτόμενοι δ' ἂν παισὶν ἐν
ταῖσιν ὁδοῖς ἁπάσαις
θαλλοφόροι καλοίμεθ', ἀν-
τωμοσιῶν κελύφη.
ἀλλ' ὦ περὶ τῆς πάσης μέλλων βασιλείας ἀντιλογήσειν
τῆς ἡμετέρας, νυνὶ θαρρῶν πᾶσαν γλῶτταν βασάνιζε.

ΦΙ. *καὶ μὴν εὐθύς γ' ἀπὸ βαλβίδων περὶ τῆς ἀρχῆς ἀποδείξω*
τῆς ἡμετέρας ὡς οὐδεμιᾶς ἥττων ἐστὶν βασιλείας.
τί γὰρ εὔδαιμον καὶ μακαριστὸν μᾶλλον νῦν ἐστὶ δικαστοῦ,
ἢ τρυφερώτερον ἢ δεινότερον ζῶον, καὶ ταῦτα γέροντος;
ὃν πρῶτα μὲν ἕρποντ' ἐξ εὐνῆς τηροῦσ' ἐπὶ τοῖσι δρυφάκτοις
ἄνδρες μεγάλοι καὶ τετραπήχεις· κἄπειτ' εὐθὺς προσιόντι
ἐμβάλλει μοι τὴν χεῖρ' ἁπαλὴν τῶν δημοσίων κεκλοφυῖαν·
ἱκετεύουσίν θ' ὑποκύπτοντες τὴν φωνὴν οἰκτροχοοῦντες
'οἴκτειρόν μ' ὦ πάτερ, αἰτοῦμαί σ', εἰ καὐτὸς πώποθ' ὑφείλου
ἀρχὴν ἄρξας ἢ 'πὶ στρατιᾶς τοῖς ξυσσίτοις ἀγοράζων,'
ὃς ἔμ' οὐδ' ἂν ζῶντ' ᾔδειν εἰ μὴ διὰ τὴν προτέραν ἀπόφευξιν.

ΒΔ. *τουτὶ περὶ τῶν ἀντιβολούντων ἔστω τὸ μνημόσυνόν μοι.*

ΦΙ. *εἶτ' εἰσελθὼν ἀντιβοληθεὶς καὶ τὴν ὀργὴν ἀπομορχθείς,*
ἔνδον τούτων ὧν ἂν φάσκω πάντων οὐδὲν πεποίηκα,
ἀλλ' ἀκροῶμαι πάσας φωνὰς ἱέντων εἰς ἀπόφευξιν.
φέρ' ἴδω, τί γὰρ οὐκ ἔστιν ἀκοῦσαι θώπευμ' ἐνταῦθα δικαστῇ;
οἱ μέν γ' ἀποκλάονται πενίαν αὐτῶν καὶ προστιθέασιν
κακὰ πρὸς τοῖς οὖσιν, ἕως ἀνιὼν ἂν ἰσώσῃ τοῖσιν ἐμοῖσιν·
οἱ δὲ λέγουσιν μύθους ἡμῖν, οἱ δ' Αἰσώπου τι γέλοιον·
οἱ δὲ σκώπτουσ', ἵν' ἐγὼ γελάσω καὶ τὸν θυμὸν κατάθωμαι.
κἂν μὴ τούτοις ἀναπειθώμεσθα, τὰ παιδάρι' εὐθὺς ἀνέλκει
τὰς θηλείας καὶ τοὺς υἱεῖς τῆς χειρός, ἐγὼ δ' ἀκροῶμαι·
τὰ δὲ συγκύψανθ' ἁμβληχᾶται· κἄπειθ' ὁ πατὴρ ὑπὲρ αὐτῶν
ὥσπερ θεὸν ἀντιβολεῖ με τρέμων τῆς εὐθύνης ἀπολῦσαι·
'εἰ μὲν χαίρεις ἀρνὸς φωνῇ, παιδὸς φωνὴν ἐλεήσαις·'
εἰ δ' αὖ τοῖς χοιριδίοις χαίρω, θυγατρὸς φωνῇ με πιθέσθαι.
χἠμεῖς αὐτῷ τότε τῆς ὀργῆς ὀλίγον τὸν κόλλοπ' ἀνεῖμεν.

ADNOTATIO CRITICA

535 *παισὶν* addidit Meinekius ex ingenio, *πάντες* Bergkius || 547 *τις χεῖρ'* temptat Meinekius pro *τὴν χεῖρ'* || 558 *ἀνιῶν* Dindorfius e Ven.: *ἀνιὼν* quod olim scripseram recepit Meinekius || 563 *συγκύπτοντα βληχᾶται* Meinekius duce Porsono : *συγκύψανθ' ἅμ' ἅμα βληχᾶται* Ravennas

ἆρ' οὐ μεγάλη τοῦτ' ἔστ' ἀρχὴ καὶ τοῦ πλούτου καταχήνη;
ΒΔ. δεύτερον αὖ σου τουτὶ γράφομαι, τὴν τοῦ πλούτου καταχήνην·
καὶ τἀγαθά μοι μέμνησ' ἄχεις φάσκων τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν.
ΦΙ. κἂν Οἴαγρος εἰσέλθῃ φεύγων, οὐκ ἀποφεύγει πρὶν ἂν ἡμῖν
ἐκ τῆς Νιόβης εἴπῃ ῥῆσιν τὴν καλλίστην ἀπολέξας.
κἂν αὐλητής γε δίκην νικᾷ, ταύτης ἡμῖν ἐπίχειρα
ἐν φορβειᾷ τοῖσι δικασταῖς ἔξοδον ηὔλησ' ἀπιοῦσιν.
κἂν ἀποθνήσκων ὁ πατήρ τῳ δῷ καταλείπων παῖδ' ἐπίκληρον,
κλάειν ἡμεῖς μακρὰ τὴν κεφαλὴν εἰπόντες τῇ διαθήκῃ
καὶ τῇ κόγχῃ τῇ πάνυ σεμνῶς τοῖς σημείοισιν ἐπούσῃ,
ἔδομεν ταύτην ὅστις ἂν ἡμᾶς ἀντιβολήσας ἀναπείσῃ.
καὶ ταῦτ' ἀνυπεύθυνοι δρῶμεν· τῶν δ' ἄλλων οὐδεμί' ἀρχή.
ΒΔ. τουτὶ γάρ τοί σε μόνον τούτων ὧν εἴρηκας μακαρίζω·
τῆς δ' ἐπικλήρου τὴν διαθήκην ἀδικεῖς ἀνακογχυλιάζων.
ΦΙ. ἔτι δ' ἡ βουλὴ χὠ δῆμος ὅταν κρῖναι μέγα πρᾶγμ' ἀπορήσῃ,
ἐψήφισται τοὺς ἀδικοῦντας τοῖσι δικασταῖς παραδοῦναι·
εἶτ' Εὔαθλος χὠ μέγας οὗτος Κολακώνυμος ἀσπιδαποβλὴς
οὐχὶ προδώσειν ὑμᾶς φασίν, περὶ τοῦ πλήθους δὲ μαχεῖσθαι.
κἂν τῷ δήμῳ γνώμην οὐδεὶς πώποτ' ἐνίκησεν, ἐὰν μὴ
εἴπῃ τὰ δικαστήρι' ἀφεῖναι πρώτιστα μίαν δικάσαντας·
αὐτὸς δὲ Κλέων ὁ κεκραξιδάμας μόνον ἡμᾶς οὐ περιτρώγει,
ἀλλὰ φυλάττει διὰ χειρὸς ἔχων καὶ τὰς μυίας ἀπαμύνει.
σὺ δὲ τὸν πατέρ' οὐδ' ὁτιοῦν τούτων τὸν σαυτοῦ πώποτ' ἔδρασας.
ἀλλὰ Θέωρος, καίτοὐστὶν ἀνὴρ Εὐφημίου οὐδὲν ἐλάττων,
τὸν σφόγγον ἔχων ἐκ τῆς λεκάνης τἀμβάδι' ἡμῶν περικωνεῖ.
σκέψαι δ' ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν οἵων μ' ἀποκλῄεις καὶ κατερύκεις,
ἣν δουλείαν οὖσαν ἔφασκες καὶ ὑπηρεσίαν ἀποδείξειν.
ὃ δέ γ' ἥδιστον τούτων ἐστὶν πάντων, οὗ 'γὼ 'πελελήσμην,

ADNOTATIO CRITICA

569 *γράψομαι* codices: correxit Brunckius; *δεύτερον αὖ ταυτὶ γράψωμαι* Lentingius || 570 in marginem relegavit Meinekius || 580 vulgo *τοι σεμνόν*, quod non displicet Lentingio interpungenti post *σεμνόν*: 'quod hic est' ait '*τοῦτο σεμνὸν* contrarium eius est in Eq. 730 *τοῦτο μὲν οὐδὲν σεμνόν*' || 591 *Εὐφημίδου* Meinekius || 593 *τῶνδ' ἀγαθῶν* Meinekius post Hamakerum

ὅταν οἴκαδ' ἴω τὸν μισθὸν ἔχων, κᾆτ' εἰσήκοντά με πάντες
ἀσπάζωνται διὰ τἀργύριον, καὶ πρῶτα μὲν ἡ θυγάτηρ με
ἀπονίζῃ καὶ τὼ πόδ' ἀλείφῃ καὶ προσκύψασα φιλήσῃ,
καὶ παππίζουσ' ἅμα τῇ γλώττῃ τὸ τριώβολον ἐκκαλαμᾶται,
καὶ τὸ γύναιόν μ' ὑποθωπεῦσαν φυστὴν μᾶζαν προσενέγκῃ,
κᾄπειτα καθεζομένη παρ' ἐμοὶ προσαναγκάζῃ 'φάγε τουτί,
ἔντραγε τουτί·' τούτοισιν ἐγὼ γάννυμαι, κοὐ μή με δεήσῃ
ἐς σὲ βλέψαι καὶ τὸν ταμίαν, ὁπότ' ἄριστον παραθήσει
καταρασάμενος καὶ τονθορύσας. ἀλλ' ἢν μή μοι ταχὺ μάξῃ...
τάδε κέκτημαι πρόβλημα κακῶν, σκευὴν βελέων ἀλεωρήν.
ἆρ' οὐ μεγάλην ἀρχὴν ἄρχω
καὶ τοῦ Διὸς οὐδὲν ἐλάττω,
ὅστις ἀκούω ταὔθ' ἅπερ ὁ Ζεύς;
ἢν γοῦν ἡμεῖς θορυβήσωμεν,
πᾶς τίς φησιν τῶν παριόντων
'οἷον βροντᾷ τὸ δικαστήριον,
ὦ Ζεῦ βασιλεῦ.'
κἂν ἀστράψω, ποππύζουσιν
κἀγκεχόδασίν μ' οἱ πλουτοῦντες
καὶ πάνυ σεμνοί.
καὶ σὺ δέδοικάς με μάλιστ' αὐτός·
νὴ τὴν Δήμητρα δέδοικας. ἐγὼ δ'
ἀπολοίμην εἴ σε δέδοικα.
ΧΟ. οὐπώποθ' οὕτω καθαρῶς
οὐδενὸς ἠκούσαμεν οὐ-
δὲ ξυνετῶς λέγοντος.
ΦΙ. οὔκουν ἐρήμας ᾤεθ' οὕτω ῥᾳδίως τρυγήσειν;
καλῶς γὰρ ᾔδειν ὡς ἐγὼ ταύτῃ κράτιστός εἰμι.
ΧΟ. ὡς δ' ἐπὶ πάντ' ἐπῆλθε κοὐ-
δέν τι παρῆλθεν, ὥστ' ἔγωγ'

ADNOTATIO CRITICA

596 κᾄπειτ' εἰσήκονθ' ἅμα Ravennas, κᾆτ' εἰσήκοντά με Venetus quem sequor: κᾆτ' εἰσέρποντά με malit Meinekius || 598 φιλῇ με post Richterum Meinekius || 602 καὶ μή με δεήσῃ Ravennas: κεἰ μή με δεήσει Elmsleius: κοὐ Hermanno debetur || 604 τονθορύσας, ἄλλην vulgo; ἀλλ' ἢν ex uno codice Γ Elmsleius et Meinekius, quorum hic post μάξῃ lacunam indicavit eiecto proximo versu || 622 οὔκουν Meinekius, ἀλλ' οὐκ Bergkius; vulgo οὐκ ἀλλ' || οὗτος Porsonus || 624 ὡς δὲ πάντ' ἐπελήλυθεν κοὐδὲν vulgo; ὡς δ' ἐπὶ πάντ' ἐλήλυθεν κοὐδὲν Porsonus; ὡς ὅδε πάνθ' ἐπῆλθε κοὐδέν τι post Hermannum Meinekius

ηὐξανόμην ἀκούων,
κἂν μακάρων δικάζειν
αὐτὸς ἔδοξα νήσοις,
ἡδόμενος λέγοντι.

ΦΙ. ὡς οὗτος ἤδη σκορδινᾶται κἄστιν οὐκέθ' αὑτοῦ.
ἦ μὴν ἐγώ σε τήμερον σκύτη βλέπειν ποιήσω.

ΧΟ. δεῖ δέ σε παντοίας πλέκειν
εἰς ἀπόφευξιν παλάμας.
τὴν γὰρ ἐμὴν ὀργὴν πεπᾶ-
ναι χαλεπὸν . . .
. . . . . .
μὴ πρὸς ἐμοῦ λέγοντι.
πρὸς ταῦτα μύλην ἀγαθὴν ὥρα ζητεῖν σοι καὶ νεόκοπτον,
ἢν μή τι λέγῃς, ἥτις δυνατὴ τὸν ἐμὸν θυμὸν κατερεῖξαι.

ΒΔ. χαλεπὸν μὲν καὶ δεινῆς γνώμης καὶ μείζονος ἢ 'πὶ τρυγῳδοῖς
ἰάσασθαι νόσον ἀρχαίαν ἐν τῇ πόλει ἐντετοκυῖαν.
ἀλλ' ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη ΦΙ. παῦσαι καὶ μὴ πατέριζε.
εἰ μὴ γὰρ ὅπως δουλεύω 'γώ, τουτὶ ταχέως με διδάξεις,
οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχὶ τεθνήξεις, κἂν χρῇ σπλάγχνων μ' ἀπέχεσθαι.

ΒΔ. ἀκρόασαί νυν ὦ παππίδιον χαλάσας ὀλίγον τὸ μέτωπον·
καὶ πρῶτον μὲν λόγισαι φαύλως, μὴ ψήφοις ἀλλ' ἀπὸ χειρός,
τὸν φόρον ἡμῖν ἀπὸ τῶν πόλεων ξυλλήβδην τὸν προσιόντα·
κἄξω τούτου τὰ τέλη χωρὶς καὶ τὰς πολλὰς ἑκατοστάς,
πρυτανεῖα μέταλλ' ἀγορὰς λιμένας μισθοὺς καὶ δημιόπρατα.
τούτων πλήρωμα τάλαντ' ἐγγὺς δισχίλια γίγνεται ἡμῖν.
ἀπὸ τούτου νυν κατάθες μισθὸν τοῖσι δικασταῖς ἐνιαυτοῦ
ἓξ χιλιάσιν, κοὔπω πλείους ἐν τῇ χώρᾳ κατένασθεν,
γίγνεται ἡμῖν ἑκατὸν δήπου καὶ πεντήκοντα τάλαντα.

ΦΙ. οὐδ' ἡ δεκάτη τῶν προσιόντων ἡμῖν ἄρ' ἐγίγνεθ' ὁ μισθός.

ΒΔ. μὰ Δί' οὐ μέντοι. ΦΙ. καὶ ποῖ τρέπεται δὴ 'πειτα τὰ χρήματα τἄλλα;

ADNOTATIO CRITICA

post 635 indicavi lacunam cum Meinekio || 641 ἀλλ' ὦ Ravennas, ἀτὰρ ὦ vulgo || 643 τεθνήξει vulgo ante Elmsleium, vide ad Nub. 1338 || 654 totus hic versus Bdelycleonis, 655—6 ἐς τούτους ad ἀεὶ Philocleonis erant: nostra dispositio quae facilior est Bothio debetur

ΒΔ. ἐς τούτους τοὺς ‘οὐχὶ προδώσω τὸν Ἀθηναίων κολοσυρτόν,
ἀλλὰ μαχοῦμαι περὶ τοῦ πλήθους ἀεί.’ σὺ γὰρ ὦ πάτερ αὐτοὺς
ἄρχειν αἱρεῖ σαυτοῦ τούτοις τοῖς ῥηματίοις περιπεφθείς.
κᾆθ’ οὗτοι μὲν δωροδοκοῦσιν κατὰ πεντήκοντα τάλαντα
ἀπὸ τῶν πόλεων ἐπαπειλοῦντες τοιαυτὶ κἀναφοβοῦντες,
‘δώσετε τὸν φόρον, ἢ βροντήσας τὴν πόλιν ὑμῶν ἀνατρέψω.’
σὺ δὲ τῆς ἀρχῆς ἀγαπᾷς τῆς σῆς τοὺς ἀργελόφους περιτρώγων.
οἱ δὲ ξύμμαχοι ὡς ᾔσθηνται τὸν μὲν σύρφακα τὸν ἄλλον
ἐκ κηθαρίου λαγαριζόμενον καὶ τραγαλίζοντα τὸ μηδέν,
σὲ μὲν ἡγοῦνται Κόννου ψῆφον, τούτοισι δὲ δωροφοροῦσιν
ὕρχας οἶνον δάπιδας τυρὸν μέλι σήσαμα προσκεφάλαια
φιάλας χλανίδας στεφάνους ὅρμους ἐκπώματα πλουθυγίειαν·
σοὶ δ’ ὧν ἄρχεις πολλὰ μὲν ἐν γῇ πολλὰ δ’ ἐφ’ ὑγρᾷ πιτυλεύσας,
οὐδεὶς οὐδὲ σκορόδου κεφαλὴν τοῖς ἑψητοῖσι δίδωσιν.
ΦΙ. μὰ Δί’ ἀλλὰ παρ’ Εὐχαρίδου καὐτὸς τρεῖς γ’ ἄγλιθας μετέπεμψα.
ἀλλ’ αὐτήν μοι τὴν δουλείαν οὐκ ἀποφαίνων ἀποκναίεις.
ΒΔ. οὐ γὰρ μεγάλη δουλεία ’στὶν τούτους μὲν ἅπαντας ἐν ἀρχαῖς
αὐτούς τ’ εἶναι καὶ τοὺς κόλακας τοὺς τούτων μισθοφοροῦντας;
σοὶ δ’ ἤν τις δῷ τοὺς τρεῖς ὀβολούς, ἀγαπᾷς οἷς αὐτὸς ἐλαύνων
καὶ πεζομαχῶν καὶ πολιορκῶν ἐκτήσω πολλὰ πονήσας.
καὶ πρὸς τούτοις ἐπιταττόμενος φοιτᾷς, ὃ μάλιστά μ’ ἀπάγχει,
ὅταν εἰσελθὸν μειράκιόν σοι κατάπυγον, Χαιρέου υἱός,
ὡδὶ διαβὰς διακινηθεὶς τῷ σώματι καὶ τρυφερανθείς,
ἥκειν εἴπῃ πρῷ κἀν ὥρᾳ δικάσονθ’, ὡς ὅστις ἂν ὑμῶν
ὕστερος ἔλθῃ τοῦ σημείου, τὸ τριώβολον οὐ κομιεῖται·
αὐτὸς δὲ φέρει τὸ συνηγορικὸν δραχμήν, κἂν ὕστερος ἔλθῃ·
καὶ κοινωνῶν τῶν ἀρχόντων ἑτέρῳ τινὶ τῶν μεθ’ ἑαυτοῦ,
ἤν τίς τι διδῷ τῶν φευγόντων, ξυνθέντε τὸ πρᾶγμα δύ’ ὄντε
ἐσπουδάκατον, κᾆθ’ ὡς πρίονθ’ ὁ μὲν ἕλκει ὁ δ’ ἀντενέδωκεν·

ADNOTATIO CRITICA

660 οἴσετε Meinekius ex ingenio || 673 ἀγαπᾷς οἷς Ravennas: vulgo ἀγαπᾷς· οὓς (ἐκτήσω) || 680 κἂν πάντων ὕστατος ἔλθῃ Cobetus eiecto δραχμήν, δαρχμὴν Bergkius dubitans de productione prioris syllabae || 682 πρίον’ ὁ μὲν Rav.; πρίονες ὁ μὲν Ven., πρίονθ’ (*a couple of sawyers*) Dobraeus praeeunte Reisigio: πρίων participium Bentleius, quod recepit

σὺ δὲ χασκάζεις τὸν κωλαγρέτην, τὸ δὲ πραττόμενόν σε λέληθεν.

ΦΙ. ταυτί με ποιοῦσ᾽; οἴμοι, τί λέγεις; ὥς μου τὸν θῖνα ταράττεις, καὶ τὸν νοῦν μου προσάγεις μᾶλλον, κοὐκ οἶδ᾽ ὅ τι χρῆμά με ποιεῖς.

ΒΔ. σκέψαι τοίνυν ὡς ἐξόν σοι πλουτεῖν καὶ τοισίδ᾽ ἅπασιν
ὑπὸ τῶν ἀεὶ δημιζόντων οὐκ οἶδ᾽ ὅπη ἐγκεκύκλησαι,
ὅστις πόλεων ἄρχων πλείστων ἀπὸ τοῦ Πόντου μέχρι Σαρδοῦς
οὐκ ἀπολαύεις πλὴν τοῦθ᾽ ὃ φέρεις ἀκαρῆ, καὶ τοῦτ᾽ ἐρίῳ σοι
ἐνστάζουσιν κατὰ μικρὸν ἀεὶ τοῦ ζῆν ἕνεχ᾽ ὥσπερ ἔλαιον.
βούλονται γάρ σε πένητ᾽ εἶναι· καὶ τοῦθ᾽ ὧν οὕνεκ᾽ ἐρῶ σοι,
ἵνα γιγνώσκῃς τὸν τιθασευτήν, κᾆθ᾽ ὅταν οὗτός γ᾽ ἐπισίζῃ
ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν τιν᾽ ἐπιρρύξας ἀγρίως αὐτοῖς ἐπιπηδᾷς.
εἰ γὰρ ἐβούλοντο βίον πορίσαι τῷ δήμῳ, ῥᾴδιον ἦν ἄν.
εἰσίν γε πόλεις χίλιαι αἳ νῦν τὸν φόρον ἡμῖν ἀπάγουσιν·
τούτων εἴκοσιν ἄνδρας βόσκειν εἴ τις προσέταττεν ἑκάστῃ,
δύο μυριάδ᾽ ἂν τῶν δημοτικῶν ἔζων ἐν πᾶσι λαγῴοις
καὶ στεφάνοισιν παντοδαποῖσιν καὶ πυῷ καὶ πυριάτῃ,
ἄξια τῆς γῆς ἀπολαύοντες καὶ τοῦ Μαραθῶνι τροπαίου.
νῦν δ᾽ ὥσπερ ἐλαολόγοι χωρεῖθ᾽ ἅμα τῷ τὸν μισθὸν ἔχοντι.

ΦΙ. οἴμοι τί πέπονθ᾽; ὥσπερ νάρκη μου τῆς χειρὸς καταχεῖται,
καὶ τὸ ξίφος οὐ δύναμαι κατέχειν, ἀλλ᾽ ἤδη μαλθακός εἰμι.

ΒΔ. ἀλλ᾽ ὁπόταν μὲν δείσωσ᾽ αὐτοί, τὴν Εὔβοιαν διδόασιν
ὑμῖν καὶ σῖτον ὑφίστανται κατὰ πεντήκοντα μεδίμνους
ποριεῖν· ἔδοσαν δ᾽ οὐπώποτέ σοι πλὴν πρῴην πέντε μεδίμνους,
καὶ ταῦτα μόλις ξενίας φεύγων ἔλαβες κατὰ χοίνικα κριθῶν.
ὧν οὕνεκ᾽ ἐγώ σ᾽ ἀπέκλῃον ἀεὶ
βόσκειν ἐθέλων καὶ μὴ τούτους
ἐγχάσκειν σοι στομφάζοντας.
καὶ νῦν ἀτεχνῶς ἐθέλω παρέχειν
ὅ τι βούλει σοι,

ADNOTATIO CRITICA

Richterus || ἀντενέδωκε, i.e. 'remittit' Dobraei est emendatio pro vulgato ἀντανέδωκε || 687 τοῖσιν ἅπασιν vulgo ante Hermannum || 693 ἐπισίξῃ Ven., σ᾽ ἐπισίζῃ malit Meinekius || 699 δύο μυριάδες vulgo ante Dobraeum || 700 τοῦ ᾽ν Μαραθῶνι vulgo: vide ad Eq. 1258 || 702 τί ποθ᾽ vulgo: τί πέπονθ᾽ Suidas || 712 ὅτι βούλει σοι πλὴν τοῦ tres optimi codices, unde Meinekius ὅτι βούλει πλὴν τοῦ omisso σοι

πλὴν κωλαγρέτου γάλα πίνειν.
ΧΟ. ἦ που σοφὸς ἦν ὅστις ἔφασκεν ‘πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς,
οὐκ ἂν δικάσαις.’ σὺ γὰρ οὖν νῦν μοι νικᾶν πολλῷ δεδόκησαι·
ὥστ’ ἤδη τὴν ὀργὴν χαλάσας τοὺς σκίπωνας καταβάλλω.
ἀλλ’ ὦ τῆς ἡλικίας ἡμῖν τῆς αὐτῆς ξυνθιασῶτα,
πιθοῦ πιθοῦ λόγοισι, μηδ’ ἄφρων γένῃ
μηδ’ ἀτενὴς ἄγαν ἀτεράμων τ’ ἀνήρ. 730
εἴθ’ ὤφελέν μοι κηδεμὼν ἢ ξυγγενὴς
εἶναί τις ὅστις τοιαῦτ’ ἐνουθέτει.
σοὶ δὲ νῦν τις θεῶν παρὼν ἐμφανὴς
ξυλλαμβάνει τοῦ πράγματος,
καὶ δῆλός ἐστιν εὖ ποιῶν·
σὺ δὲ παρὼν δέχου.
ΒΔ. καὶ μὴν θρέψω γ’ αὐτὸν παρέχων
ὅσα πρεσβύτῃ ξύμφορα, χόνδρον
λείχειν, χλαῖναν μαλακήν, σισύραν. 738
ἀλλ’ ὅτι σιγᾷ κοὐδὲν γρύζει, 741
τοῦτ’ οὐ δύναταί με προσέσθαι.
ΧΟ. νενουθέτηκεν αὐτὸν ἐς τὰ πράγμαθ’, οἷς
τότ’ ἐπεμαίνετ’· ἔγνωκε γὰρ ἀρτίως,
λογίζεταί τ’ ἐκεῖνα πάνθ’ ἁμαρτίας
ἃ σοῦ κελεύοντος οὐκ ἐπείθετο.
νῦν δ’ ἴσως τοῖσι σοῖς λόγοις πείθεται,
καὶ σωφρονεῖ μέντοι μεθιστὰς ἐς τὸ λοιπὸν τὸν τρόπον
πιθόμενός τέ σοι.
ΦΙ. ἰώ μοί μοι. ΒΔ. οὗτος τί βοᾷς;
ΦΙ. μή μοι τούτων μηδὲν ὑπισχνοῦ. 750
κείνων ἔραμαι, κεῖθι γενοίμαν,
ἵν’ ὁ κήρυξ φησί ‘τίς ἀψήφιστος; ἀνιστάσθω.’
κἀπισταίην ἐπὶ τοῖς κημοῖς
ψηφιζομένων ὁ τελευταῖος.
σπεῦδ’ ὦ ψυχή. ποῦ μοι ψυχή;

718–726=732–740

πάρες ὦ σκιερά. *μὰ τὸν Ἡρακλέα*
μὴ νῦν ἔτ' ἐγὼ 'ν τοῖσι δικασταῖς
κλέπτοντα Κλέωνα λάβοιμι.
ΒΔ. *ἴθ' ὦ πάτερ πρὸς τῶν θεῶν ἐμοὶ πιθοῦ.*
ΦΙ. *τί σοι πίθωμαι; λέγ' ὅ τι βούλει πλὴν ἑνός.*
ΒΔ. *ποίου; φέρ' ἴδω.* ΦΙ. *τοῦ μὴ δικάζειν. τοῦτο δὲ*
Ἅιδης διακρινεῖ πρότερον ἢ 'γὼ πείσομαι.
ΒΔ. *σὺ δ' οὖν, ἐπειδὴ τοῦτο κεχάρηκας ποιῶν,*
ἐκεῖσε μὲν μηκέτι βάδιζ', ἀλλ' ἐνθαδὶ
αὐτοῦ μένων δίκαζε τοῖσιν οἰκέταις.
ΦΙ. *περὶ τοῦ; τί ληρεῖς;* ΒΔ. *ταὖθ' ἅπερ ἐκεῖ πράττεται·*
ὅτι τὴν θύραν ἀνέῳξεν ἡ σηκὶς λάθρα,
ταύτης ἐπιβολὴν ψηφιεῖ μίαν μόνην.
πάντως δὲ κἀκεῖ ταῦτ' ἔδρας ἑκάστοτε.
καὶ ταῦτα μέν νυν εὐλόγως, ἢν ἐξέχῃ
ἕλη κατ' ὄρθρον, ἡλιάσει πρὸς ἥλιον·
ἐὰν δὲ νίφῃ, πρὸς τὸ πῦρ καθήμενος,
ὕοντος εἴσει· κἂν ἔγρῃ μεσημβρινός,
οὐδείς σ' ἀποκλῄσει θεσμοθέτης τῇ κιγκλίδι.
ΦΙ. *τουτί μ' ἀρέσκει.* ΒΔ. *πρὸς δὲ τούτοις γ', ἢν δίκην*
λέγῃ μακράν τις, οὐχὶ πεινῶν ἀναμενεῖς
δάκνων σεαυτὸν καὶ τὸν ἀπολογούμενον.
ΦΙ. *πῶς οὖν διαγιγνώσκειν καλῶς δυνήσομαι*
ὥσπερ πρότερον τὰ πράγματ' ἔτι μασώμενος;
ΒΔ. *πολλῷ γ' ἄμεινον· καὶ λέγεται γὰρ τουτογί,*
ὡς οἱ δικασταὶ ψευδομένων τῶν μαρτύρων
μόλις τὸ πρᾶγμ' ἔγνωσαν ἀναμασώμενοι.
ΦΙ. *ἀνά τοί με πείθεις. ἀλλ' ἐκεῖν' οὔπω λέγεις,*
τὸν μισθὸν ὁπόθεν λήψομαι. ΒΔ. *παρ' ἐμοῦ.* ΦΙ. *καλῶς,*
ὁτιὴ κατ' ἐμαυτὸν κοὐ μεθ' ἑτέρου λήψομαι.

ADNOTATIO CRITICA

750 *μὴ νῦν* vulgo; *μή νυν* Meinekius obsecutus, ut solet, Cobeto || 753 *πείθομαι* vulgo ante Porsonum || 759 pro *ταῦθ'* Meinekius *πράτθ'* coniecit: malim *ταὔθ'* siquid mutandum || 762 *πάντως γε* Dindorfius post Brunckium: ante h. v. aliquid excidisse suspicatur Meinekius: an legendum *πάντως δ' ἃ κἀκεῖ ταὔθ' ἔδρας?* || 763 *ἐξέγρῃ ἕλης* temptavit Meinekius: et antea quidem Reiskius *ἐξέγρῃ εὐνῆς* coniecerat || 777 *καλῶς γ'* volt Meinekius

αἴσχιστα γάρ τοί μ' εἰργάσατο Λυσίστρατος
ὁ σκωπτόλης. δραχμὴν μετ' ἐμοῦ πρῴην λαβών,
ἐλθὼν διεκερματίζετ' ἐν τοῖς ἰχθύσιν,
κἄπειτ' ἐνέθηκε τρεῖς λοπίδας μοι κεστρέων·
κἀγὼ 'νέκαψ'· ὀβολοὺς γὰρ ᾠόμην λαβεῖν·
κᾆτα βδελυχθεὶς ὀσφρόμενος ἐξέπτυσα·
κᾆθ' εἷλκον αὐτόν. ΒΔ. *ὁ δὲ τί πρὸς ταῦτ' εἶφ';* ΦΙ. *ὅ τι;*
ἀλεκτρυόνος μ' ἔφασκε κοιλίαν ἔχειν·
'ταχὺ γοῦν καταπέψεις τἀργύριον' ἦ δ' ὃς γελῶν.
ΒΔ. *ὁρᾷς ὅσον καὶ τοῦτο δῆτα κερδανεῖς;*
ΦΙ. *οὐ πάνυ τι μικρόν. ἀλλ' ὅπερ μέλλεις ποίει.*
ΒΔ. *ἀνάμενέ νυν· ἐγὼ δὲ ταῦθ' ἥξω φέρων.*
ΦΙ. *ὅρα τὸ χρῆμα· τὰ λόγι' ὡς περαίνεται.*
ἠκηκόη γὰρ ὡς Ἀθηναῖοί ποτε
δικάσοιεν ἐπὶ ταῖς οἰκίαισι τὰς δίκας,
κἂν τοῖς προθύροις ἐνοικοδομήσοι πᾶς ἀνὴρ
αὑτῷ δικαστηρίδιον μικρὸν πάνυ,
ὥσπερ Ἑκάτειον, πανταχοῦ πρὸ τῶν θυρῶν.
ΒΔ. *ἰδού, τί ἔτ' ἐρεῖς; ὡς ἅπαντ' ἐγὼ φέρω*
ὅσαπέρ γ' ἔφασκον, κἄτι πολλῷ πλείονα.
ἁμὶς μέν, ἢν οὐρητιάσῃς, αὑτηὶ
παρὰ σοὶ κρεμήσετ' ἐγγὺς ἐκ τοῦ παττάλου.
ΦΙ. *σοφόν γε τουτὶ καὶ γέροντι πρόσφορον*
ἐξηῦρες ἀτεχνῶς φάρμακον στραγγουρίας.
ΒΔ. *καὶ πῦρ γε τουτὶ καὶ προσέστηκεν φακῆ*
ῥοφεῖν, ἐὰν δέῃ τι. ΦΙ. *τοῦτ' αὖ δεξιόν·*
κἂν γὰρ πυρέττω, τόν γε μισθὸν λήψομαι.
αὐτοῦ μένων γὰρ τὴν φακῆν ῥοφήσομαι.
ἀτὰρ τί τὸν ὄρνιν ὡς ἔμ' ἐξηνέγκατε;
ΒΔ. *ἵν', ἢν καθεύδῃς ἀπολογουμένου τινός,*
ᾄδων ἄνωθεν ἐξεγείρῃ σ' οὑτοσί.

ADNOTATIO CRITICA

782 *ἐπέθηκε* vulgo ante Bergkium: *κἄπειθεν ἔθηκε* Ven. || 787 vulgo *καθέψεις*: *καταπέψεις* Hirschigius partim e Suidae lectione *κατέψεις* probatus C. F. Hermanno, Bergkio et Meinekio || pro *γελῶν* vulgo ante Tyrwhittum *λέγων* || 800 vulgo *ἐπί*: *ἐκ* Richterus post Bergkium: *ἀπὸ* Meinekius || 805 post 789 transposuit Hermannus, item Meinekius || 808 *ἵν' ἂν ἢν* Meinekius suadente Cobeto: vulgo *ἵνα γ'* contra linguae legem quae ad rogatum per *τι* responderi vetat per *γε*

ΦΙ. ἓν ἔτι ποθῶ, τὰ δ' ἄλλ' ἀρέσκει μοι. ΒΔ. τὸ τί;
ΦΙ. θήρῷον εἴ πως ἐκκομίσειας τοῦ Λύκου.
ΒΔ. πάρεστι τουτί, καὐτὸς ἄναξ οὑτοσί.
ΦΙ. ὦ δέσποθ' ἥρως, ὡς χαλεπὸς ἄρ' ἦσθ' ἰδεῖν.
ΒΔ. οἷόσπερ ἡμῖν φαίνεται Κλεώνυμος.
ΦΙ. οὔκουν ἔχει γ' οὐδ' αὐτὸς ἥρως ὢν ὅπλα.
ΒΔ. εἰ θᾶττον ἐκαθίζου σύ, θᾶττον ἂν δίκην
ἐκάλουν. ΦΙ. κάλει νυν, ὡς κάθημαι 'γὼ πάλαι.
ΒΔ. φέρε νυν, τίν' αὐτῷ πρῶτον εἰσάγω δίκην;
τί τίς κακὸν δέδρακε τῶν ἐν οἰκίᾳ;
ἡ Θρᾷττα προσκαύσασα πρῴην τὴν χύτραν
ΦΙ. ἐπίσχες οὗτος· ὡς ὀλίγου μ' ἀπώλεσας.
ἄνευ δρυφάκτου τὴν δίκην μέλλεις καλεῖν,
ὃ πρῶτον ἡμῖν τῶν ἱερῶν ἐφαίνετο;
ΒΔ. μὰ τὸν Δί' οὐ πάρεστιν. ΦΙ. ἀλλ' ἐγὼ δραμὼν
αὐτὸς κομιοῦμαι τό γε παραυτίκ' ἔνδοθεν.
ΒΔ. τί ποτε τὸ χρῆμ'; ὡς δεινὸν ἡ φιλοχωρία.
ΞΑ. βάλλ' ἐς κόρακας. τοιουτονὶ τρέφειν κύνα.
ΒΔ. τί δ' ἔστιν ἐτεόν; ΞΑ. οὐ γὰρ ὁ Λάβης ἀρτίως
ὁ κύων παρᾴξας ἐς τὸν ἰπνὸν ὑφαρπάσας
τροφαλίδα τυροῦ σικελικὴν κατεδήδοκεν;
ΒΔ. τοῦτ' ἄρα πρῶτον τἀδίκημα τῷ πατρὶ
εἰσακτέον μοι· σὺ δὲ κατηγόρει παρών.
ΞΑ. μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ'· ἀλλ' ἅτερός φησιν κύων
κατηγορήσειν, ἤν τις εἰσαγάγῃ γραφήν.
ΒΔ. ἴθι νυν ἄγ' αὐτὼ δεῦρο. ΞΑ. ταῦτα χρὴ ποιεῖν.
ΒΔ. τουτὶ τί ἔστι; ΦΙ. χοιροκομεῖον Ἑστίας.
ΒΔ. εἶθ' ἱεροσυλήσας φέρεις; ΦΙ. οὔκ, ἀλλ' ἵνα
ἀφ' Ἑστίας ἀρχόμενος ἐπιτρίψω τινά.
ἀλλ' εἴσαγ' ἀνύσας· ὡς ἐγὼ τιμᾶν βλέπω.
ΒΔ. φέρε νυν ἐνέγκω τὰς σανίδας καὶ τὰς γραφάς.

ADNOTATIO CRITICA

811 ἐκκομίσαις τὸ ante Brunckium: οὔπω μουκόμισας i.e. μοι ἐκόμισας Hamakerus || 814 vulgo Philocleonis est: tum 815 vulgo Sosiae dabatur || 818 sic Rav.: vulgo εἰσαγάγω || 824—826 ante Beerium Bdelycleoni continuabantur || 826 ἔνδοθεν ὅ τι ποτὲ χρῆμ'. ΒΔ. male correxit Hermannus || 829 ἁρπάσας vulgo, correxit Elmsleius; ἀναρπάσας Dobraeus probante Bergkio: possis et ἀφαρπάσας || 834 εἰσάγῃ vulgo ante Bergkium

ΦΙ. οἴμοι διατρίβεις κἀπολεῖς τριψημερῶν·
ἐγὼ δ' ἀλοκίζειν ἐδεόμην τὸ χωρίον.
ΒΔ. ἰδού. ΦΙ. κάλει νυν. ΒΔ. ταῦτα δή. ΦΙ. τίς οὑτοσὶ
ὁ πρῶτός ἐστιν; ΒΔ. ἐς κόρακας, ὡς ἄχθομαι
ὁτιὴ 'πελαθόμην τοὺς καδίσκους ἐκφέρειν.
ΦΙ. οὗτος σὺ ποῖ θεῖς; ΒΔ. ἐπὶ καδίσκους. ΦΙ. μηδαμῶς.
ἐγὼ γὰρ εἶχον τούσδε τοὺς ἀρυστίχους.
ΒΔ. κάλλιστα τοίνυν· πάντα γὰρ πάρεστι νῷν
ὅσων δεόμεθα, πλήν γε δὴ τῆς κλεψύδρας.
ΦΙ. ἡδὶ δὲ δὴ τίς ἐστιν; οὐχὶ κλεψύδρα;
ΒΔ. εὖ γ' ἐκπορίζεις αὐτὰ κἀπιχωρίως.
ἀλλ' ὡς τάχιστα πῦρ τις ἐξενεγκάτω
καὶ μυρρίνας καὶ τὸν λιβανωτὸν ἔνδοθεν,
ὅπως ἂν εὐξώμεσθα πρῶτα τοῖς θεοῖς.
ΧΟ. καὶ μὴν ἡμεῖς ἐπὶ ταῖς σπονδαῖς
καὶ ταῖς εὐχαῖς
φήμην ἀγαθὴν λέξομεν ὑμῖν,
ὅτι γενναίως ἐκ τοῦ πολέμου
καὶ τοῦ νείκους ξυνέβητον.
εὐφημία μὲν πρῶτα νῦν ὑπαρχέτω.
ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον πύθι' ἐπ' ἀγαθῇ τύχῃ
τὸ πρᾶγμ' ὃ μηχανᾶται
ἔμπροσθεν οὗτος τῶν θυρῶν,
ἅπασιν ἡμῖν ἁρμόσαι
παυσαμένοις πλάνων.
ἰήιε παιάν.
ΒΔ. ὦ δέσποτ' ἄναξ, γεῖτον ἀγυιεῦ τοὐμοῦ προθύρου προπύλαιε,
δέξαι τελετὴν καινήν, ὦναξ, ἣν τῷ πατρὶ καινοτομοῦμεν,
παῦσόν τ' αὐτοῦ τοῦτο τὸ λίαν στρυφνὸν καὶ πρίνινον ἦθος,
ἀντὶ σιραίου μέλιτος μικρὸν τῷ θυμιδίῳ παραμίξας·

860 – 866 = 879 – 885

ADNOTATIO CRITICA

842 *τὸ χωρίον* corruptum videtur Meinekio || 850 *δή τις ἐστὶν οὐχὶ κλεψύδρα*; distinguit Meinekius || 867 *προθύρου προσθ' πύλας* Ravennas, *προπύλου προσπύλας* Ven., *προθύρου πρὸς πύλας* reliqui: *προθύρου προπύλαιε* Bentleius, *πρόσθεν προπυλαίου* Bergkius, *προθύρου πάρος αὐλᾶς* Meinekius, quod Euripidi aliive poetae sublectum putat || 869 vulgo *τουτί*, quod ut metri causa invectum correxit Elmsleius ad Med. v. 899

ἤδη δ' εἶναι τοῖς ἀνθρώποις
ἤπιον αὐτόν,
τοὺς φεύγοντάς τ' ἐλεεῖν μᾶλλον
τῶν γραψαμένων
κἀπιδακρύειν ἀντιβολούντων,
καὶ παυσάμενον τῆς δυσκολίας
ἀπὸ τῆς ὀργῆς
τὴν ἀκαλήφην ἀφελέσθαι.
ΧΟ. ξυνευχόμεσθα ταὐτά σοι κἀπᾴδομεν
νέαισιν ἀρχαῖς ἕνεκα τῶν προλελεγμένων.
εὖνοι γάρ ἐσμεν ἐξ οὗ
τὸν δῆμον ᾐσθήμεσθά σου
φιλοῦντος ὡς οὐδεὶς ἀνὴρ
τῶν γε νεωτέρων.
ἰήιε παιάν.
ΒΔ. εἴ τις θύρασιν ἡλιαστής, εἰσίτω·
ὡς ἡνίκ' ἂν λέγωσιν οὐκ ἐσφρήσομεν.
ΦΙ. τίς ἆρ' ὁ φεύγων; ΒΔ. οὗτος. ΦΙ. ὅσον ἁλώσεται.
ΒΔ. ἀκούετ' ἤδη τῆς γραφῆς· ἐγράψατο
κύων Κυδαθηναιεὺς Λάβητ' Αἰξωνέα
τὸν τυρὸν ἀδικεῖν ὅτι μόνος κατήσθιεν
τὸν σικελικόν. τίμημα κλῳὸς σύκινος.
ΦΙ. θάνατος μὲν οὖν κύνειος, ἢν ἅπαξ ἁλῷ.
ΒΔ. καὶ μὴν ὁ φεύγων οὑτοσὶ Λάβης πάρα.
ΦΙ. ὢ μιαρὸς οὗτος· ὡς δὲ καὶ κλέπτον βλέπει,
οἷον σεσηρὼς ἐξαπατήσειν μ' οἴεται.
ποῦ μοὺ διώκων, ὁ Κυδαθηναιεὺς κύων;
ΚΥ. αὖ αὖ.

ADNOTATIO CRITICA

873 *καὶ τοὺς φεύγοντας* Ravennas: videndum an *καὶ τὸν φεύγοντ'* scripserit poeta || 879 *ταὐτά*, quod abest a libris, ante *ξυνευχόμεσθα* posuit Reisigius || 882 *ᾐσθόμεσθα* vulgo ante Cobetum || 884 *τῶν γενναιοτέρων* tres optimi codices: *τῶν νῦν γε σοῦ νεωτέρων* ceteri: correxit Reisigius || 885 *ἰήιε παιὰν* addidi cum Meinekio || 888 versus vulgo ante Dobraeum totus dabatur Philocleoni || 889 *ἧς ἐγράψατο* vulgo ante Bentleium || 896 *σεσηνὼς* Richterus || 897 *ποῦ δ' ὁ* alii cum Ravennate codices, *ποῦ δ' οὐ* Ven.; *ποῖ δ' οὐ* schol.; *ποῦ μοὐ* i.e. *μοι ὁ* Dindorfius; *ποῦ ποῦ δ' ὁ διώκων* Lentingius probatus Meinekio; *ποῦ ποῦ 'σθ' ὁ* Dobree

ΒΔ. πάρεστιν οὗτος. ΦΙ. ἕτερος οὗτος αὖ Λάβης,
ἀγαθός γ' ὑλακτεῖν καὶ διαλείχειν τὰς χύτρας.
ΒΔ. σίγα, κάθιζε· σὺ δ' ἀναβὰς κατηγόρει.
ΦΙ. φέρε νυν ἅμα τήνδ' ἐγχεάμενος κἀγὼ ῥοφῶ.
ΞΑ. τῆς μὲν γραφῆς ἠκούσαθ' ἧς ἐγραψάμην
ἄνδρες δικασταὶ τουτονί. δεινότατα γὰρ
ἔργων δέδρακε κἀμὲ καὶ τὸ ῥυππαπαῖ.
ἀποδρὰς γὰρ ἐς τὴν γωνίαν τυρὸν πολὺν
κατεσικέλιζε κἀνέπλητ' ἐν τῷ σκότῳ.
ΦΙ. νὴ τὸν Δί' ἀλλὰ δῆλός ἐστ'· ἔμοιγέ τοι
τυροῦ κάκιστον ἀρτίως ἐνήρυγεν
ὁ βδελυρὸς οὗτος. ΞΑ. κοὐ μετέδωκ' αἰτοῦντί μοι.
καίτοι τίς ὑμᾶς εὖ ποιεῖν δυνήσεται,
ἢν μή τι κἀμοί τις προβάλλῃ τῷ κυνί;
ΦΙ. οὐδὲν μετέδωκεν; οὐδὲ τῷ κοινῷ γ' ἐμοί.
θερμὸς γὰρ ἀνὴρ οὐδὲν ἧττον τῆς φακῆς.
ΒΔ. πρὸς τῶν θεῶν μὴ προκαταγίγνωσκ' ὦ πάτερ,
πρὶν ἄν γ' ἀκούσῃς ἀμφοτέρων. ΦΙ. ἀλλ' ὠγαθὲ
τὸ πρᾶγμα φανερόν ἐστιν· αὐτὸ γὰρ βοᾷ.
ΞΑ. μή νυν ἀφῆτ' ἔτ' αὐτόν, ὡς ὄντ' αὖ πολὺ
κυνῶν ἁπάντων ἄνδρα μονοφαγίστατον,
ὅστις περιπλεύσας τὴν θυείαν ἐν κύκλῳ
ἐκ τῶν πόλεων τὸ σκῖρον ἐξεδήδοκεν.
ΦΙ. ἐμοὶ δέ γ' οὐκ ἔστ' οὐδὲ τὴν ὑδρίαν πλάσαι.
ΞΑ. πρὸς ταῦτα τοῦτον κολάσατ'· οὐ γὰρ ἄν ποτε
τρέφειν δύναιτ' ἂν μία λόχμη κλέπτα δύο·
ἵνα μὴ κεκλάγγω διὰ κενῆς ἄλλως ἐγώ·
ἐὰν δὲ μή, τὸ λοιπὸν οὐ κεκλάγξομαι.

ADNOTATIO CRITICA

898 in distribuendo versu secutus sum Meinekium, qui tamen favet Hamakero totum esse delendum censenti || 899 Philocleoni dedi cum Dobraeo || 900 Sosiae erat ante Tyrwhittum, qui primus vidit Bdelycleonem quasi praeconem silentium indicere, deinde in propria persona servo imperare ut accusatoris partes suscipiat || 912 verba *οὐδὲ τῷ κοινῷ γ' ἐμοὶ* Philocleoni primus dedit Tyrwhittus Coniect. p. 50 quod propter Meinekium moneo; vulgo servi erant: *οὐδὲ τῶν κοινῶν ἐμοὶ* coniecit Dobraeus || 917 vulgo ante Cobetum *ἀφῆτέ γ' αὐτόν*; *ἀφῆτε τοῦτον* Bergkius, qui mox *ἐν πόλει* pro *αὖ πολὺ* reponendum putat || 919 *θυΐαν* Meinekius

ΦΙ. ἰοὺ ἰού.
ὅσας κατηγόρησε τὰς πανουργίας.
κλέπτον τὸ χρῆμα τἀνδρός· οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ
ὠλεκτρυόν; νὴ τὸν Δί' ἐπιμύει γέ τοι.
ὁ θεσμοθέτης. ποῦ 'σθ' οὗτος; ἀμίδα μοι δότω.
ΒΔ. αὐτὸς καθελοῦ· τοὺς μάρτυρας γὰρ ἐσκαλῶ.
Λάβητι μάρτυρας παρεῖναι τρύβλιον
δοίδυκα τυρόκνηστιν ἐσχάραν χύτραν,
καὶ τἄλλα τὰ σκεύη τὰ προσκεκλημένα.
ἀλλ' ἔτι σύ γ' οὐρεῖς καὶ καθίζεις οὐδέπω;
ΦΙ. τοῦτον δέ γ' οἶμ' ἐγὼ χεσεῖσθαι τήμερον.
ΒΔ. οὔκουν σὺ παύσει χαλεπὸς ὢν καὶ δύσκολος,
καὶ ταῦτα τοῖς φεύγουσιν, ἀλλ' ὀδὰξ ἔχει;
ἀνάβαιν', ἀπολογοῦ. τί σεσιώπηκας; λέγε.
ΦΙ. ἀλλ' οὐκ ἔχειν οὗτός γ' ἔοικεν ὅ τι λέγῃ.
ΒΔ. οὔκ, ἀλλ' ἐκεῖνό μοι δοκεῖ πεπονθέναι,
ὅπερ ποτὲ φεύγων ἔπαθε καὶ Θουκυδίδης·
ἀπόπληκτος ἐξαίφνης ἐγένετο τὰς γνάθους.
πάρεχ' ἐκποδών. ἐγὼ γὰρ ἀπολογήσομαι.
χαλεπὸν μὲν ὦνδρες ἐστὶ διαβεβλημένου
ὑπεραποκρίνεσθαι κυνός· λέξω δ' ὅμως.
ἀγαθὸς γάρ ἐστι καὶ διώκει τοὺς λύκους.
ΦΙ. κλέπτης μὲν οὖν οὗτός γε καὶ ξυνωμότης.
ΒΔ. μὰ Δί' ἀλλ' ἄριστός ἐστι τῶν νυνὶ κυνῶν
οἷός τε πολλοῖς προβατίοις ἐφεστάναι.
ΦΙ. τί οὖν ὄφελος, τὸν τυρὸν εἰ κατεσθίει;
ΒΔ. ὅ τι; σοῦ προμάχεται καὶ φυλάττει τὴν θύραν
καὶ τἄλλ' ἄριστός ἐστιν· εἰ δ' ὑφείλετο,
ξύγγνωθι. κιθαρίζειν γὰρ οὐκ ἐπίσταται.
ΦΙ. ἐγὼ δ' ἐβουλόμην ἂν οὐδὲ γράμματα,
ἵνα μὴ κακουργῶν ἔγραφεν ἡμῖν τὸν λόγον.

ADNOTATIO CRITICA

934 *προσκεκαυμένα* vulgo ante Dobraeum, qui *προσκεκλημένα* i.e. 'testes praeterea citatos' coniecit, remittens ad Dem. adv. Aphob. p. 850, 14 || 937 *οὔκουν* Reisigius probatus Meinekio: vulgo *οὐκ ἂν*; *οὐκ αὖ* Ravennas, quod tuetur Dobraeus exemplo Eq. 311 || 952 *ὅτι σοῦ προμάχεται* vulgo ante Dobraeum: *οὐ σοῦ* coniecit Meinekius loco per interrogationem elato || 956 *ἐνέγραφ'* vulgo ante Cobetum

ΒΔ. ἄκουσον ὦ δαιμόνιέ μου τῶν μαρτύρων.
ἀνάβηθι τυρόκνηστι καὶ λέξον μέγα·
σὺ γὰρ ταμιεύουσ᾽ ἔτυχες. ἀπόκριναι σαφῶς,
εἰ μὴ κατέκνησας τοῖς στρατιώταις ἅλαβες.
φησὶ κατακνῆσαι. ΦΙ. νὴ Δί᾽ ἀλλὰ ψεύδεται.
ΒΔ. ὦ δαιμόνι᾽ ἐλέει [τοὺς] ταλαιπωρουμένους.
οὗτος γὰρ ὁ Λάβης καὶ τὰ τραχήλι᾽ ἐσθίει
καὶ τὰς ἀκάνθας, κοὐδέποτ᾽ ἐν ταὐτῷ μένει.
ὁ δ᾽ ἕτερος οἷός ἐστιν οἰκουρὸς μόνον.
αὐτοῦ μένων γὰρ ἅττ᾽ ἂν εἴσω τις φέρῃ
τούτων μεταιτεῖ τὸ μέρος· εἰ δὲ μή, δάκνει.
ΦΙ. αἰβοῖ. ΒΔ. τί τὸ κακόν; ΦΙ. ἔσθ᾽ ὅτῳ μαλάττομαι·
κακόν τι περιμένει με κἀναπείθομαι.
ΒΔ. ἴθ᾽ ἀντιβολῶ σ᾽· οἰκτείρατ᾽ αὐτὸν ὦ πάτερ,
καὶ μὴ διαφθείρητε. ποῦ τα παιδία;
ἀναβαίνετ᾽ ὦ πονηρὰ καὶ κνυζούμενα
αἰτεῖσθε κἀντιβολεῖτε καὶ δακρύετε.
ΦΙ. κατάβα κατάβα κατάβα κατάβα. ΒΔ. καταβήσομαι.
καίτοι τὸ κατάβα τοῦτο πολλοὺς δὴ πάνυ
ἐξηπάτηκεν. ἀτὰρ ὅμως καταβήσομαι.
ΦΙ. ἐς κόρακας. ὡς οὐκ ἀγαθόν ἐστι τὸ ῥοφεῖν.
ἐγὼ γὰρ ἐπεδάκρυσα νῦν, γνώμην γ᾽ ἐμὴν
οὐδέν ποτ᾽ ἀλλ᾽ ἢ τῆς φακῆς ἐμπλήμενος.
ΒΔ. οὔκουν ἀποφεύγει δῆτα; ΦΙ. χαλεπὸν εἰδέναι.
ΒΔ. ἴθ᾽ ὦ πατρίδιον ἐπὶ τὰ βελτίω τρέπου.
τηνδὶ λαβὼν τὴν ψῆφον ἐπὶ τὸν ὕστερον
μύσας παρᾷξον κἀπόλυσον ὦ πάτερ.
ΦΙ. οὐ δῆτα· κιθαρίζειν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι.
ΒΔ. φέρε νύν σε τῃδὶ τὴν ταχίστην περιάγω.

ADNOTATIO CRITICA

962 ἔλει Dindorfius probante Meinekio || 963 τὰ addidit Hirschigius || 965 οἰκουρὸς codices; οἰκουρεῖν reponebat Brunckius || 968 τί τὸ κακόν ποτ᾽ Ravennas: τί κακόν ποτ᾽ reliqui: personarum vices distinxi eadem ratione qua Hamakerus probatus Meinekio: vulgo totus versus Philocleoni dabatur, interrogandi signo posito post μαλάττομαι || 969 περιβαίνει vulgo; περιμένει Ravennas; περισαίνει temptavit Meinekius || 973 αἰτεῖτε vulgo ante Hirschigium || 976 ἐξηπάτησεν Cobetus obsequente Meinekio || 984 vulgo ἀπεδάκρυσα, quod Richterus ita explicat ut sit δακρύων ἀπώλεσα: mox post γνώμην addidi γε

ΦΙ. ὅδ' ἔσθ' ὁ πρότερος; ΒΔ. οὗτος. ΦΙ. αὕτη 'ντευθενί.
ΒΔ. ἐξηπάτηται κἀπολέλυκεν οὐχ ἑκών.
φέρ' ἐξεράσω. ΦΙ. πῶς ἄρ' ἠγωνίσμεθα;
ΒΔ. δείξειν ἔοικεν· ἐκπέφευγας ὦ Λάβης.
πάτερ, πάτερ, τί πέπονθας; οἴμοι· ποῦ 'σθ' ὕδωρ;
ἔπαιρε σαυτόν. ΦΙ. εἰπέ νυν ἐκεῖνό μοι,
ὄντως πέφευγεν; ΒΔ. νὴ Δί'. ΦΙ. οὐδέν εἰμ' ἄρα.
ΒΔ. μὴ φροντίσῃς, ὦ δαιμόνι'· ἀλλ' ἀνίστασο.
ΦΙ. πῶς οὖν ἐμαυτῷ τοῦτ' ἐγὼ ξυνείσομαι,
φεύγοντ' ἀπολύσας ἄνδρα; τί ποτε πείσομαι;
ἀλλ' ὦ πολυτίμητοι θεοὶ ξύγγνωτέ μοι·
ἄκων γὰρ αὔτ' ἔδρασα κοὐ τοὐμοῦ τρόπου.
ΒΔ. καὶ μηδὲν ἀγανάκτει γ'. ἐγὼ γάρ σ' ὦ πάτερ
θρέψω καλῶς, ἄγων μετ' ἐμαυτοῦ πανταχοῦ,
ἐπὶ δεῖπνον, ἐς ξυμπόσιον, ἐπὶ θεωρίαν,
ὥσθ' ἡδέως διάγειν σε τὸν λοιπὸν χρόνον·
κοὐκ ἐγχανεῖταί σ' ἐξαπατῶν Ὑπέρβολος.
ἀλλ' εἰσίωμεν. ΦΙ. ταῦτά νυν, εἴπερ δοκεῖ.

ΠΑΡΑΒΑΣΙΣ ΧΟΡΟΥ

ἀλλ' ἴτε χαίροντες ὅποι βούλεσθ'.
ὑμεῖς δὲ τέως ὦ μυριάδες
ἀναρίθμητοι
νῦν μὲν τὰ μέλλοντ' εὖ λέγε-
σθαι μὴ πέσῃ φαύλως χαμᾶζ'
εὐλαβεῖσθε.

ADNOTATIO CRITICA

986 *αὕτη 'ντευθενὶ* RV vulgo: *'νταῦθ' ἔνι* Dobraeus allatis exemplis Eq. 110, Nub. 202, Av. 990* || 988 verba *φέρ' ἐξεράσω*, quae Philocleoni continuabantur, Bdelycleoni dedit Bergkius || 990 *οἴμοι ποῦ 'σθ' ὕδωρ* Bdelycleoni continuavi cum Scaligero || 992 *ἀπέφυγε* vulgo: *πέφευγε* Ravennas || 999 *πανταχοῦ* libri: *πανταχοῖ* post Brunckium Meinekius || 1006 *ἀναρίθμητοι* libri omnes, quod cum mediam habeat brevem (Nub. 1116, Vesp. 333, Av. 1187, Plut. 525) Reisigius *ἀναρίθμητοι*, Bergkius *ὦ 'ναρίθμητοι* reponebant. Richtero autem dipodia trochaica videtur esse cui respondeat altera *εὐλαβεῖσθε* || 1008 Dindorfius eiecto *μὲν* in v. 1007 *ἐξευλαβεῖσθε* malebat ut totum esset trochaicum

τοῦτο γὰρ σκαιῶν θεατῶν
ἐστὶ πάσχειν κοὐ πρὸς ὑμῶν.
νῦν αὖτε λεῴ πρόσσχετε τὸν νοῦν, εἴπερ καθαρόν τι φιλεῖτε.
μέμψασθαι γὰρ τοῖσι θεαταῖς ὁ ποιητὴς νῦν ἐπιθυμεῖ.
ἀδικεῖσθαι γάρ φησιν πρότερος πόλλ' αὐτοὺς εὖ πεποιηκώς,
τὰ μὲν οὐ φανερῶς ἀλλ' ἐπικουρῶν κρύβδην ἑτέροισι ποιηταῖς,
μιμησάμενος τὴν Εὐρυκλέους μαντείαν καὶ διάνοιαν,
εἰς ἀλλοτρίας γαστέρας ἐνδὺς κωμῳδικὰ πολλὰ χέασθαι·
μετὰ τοῦτο δὲ καὶ φανερῶς ἤδη κινδυνεύων καθ' ἑαυτόν,
οὐκ ἀλλοτρίων ἀλλ' οἰκείων Μουσῶν στόμαθ' ἡνιοχήσας.
ἀρθεὶς δὲ μέγας καὶ τιμηθεὶς ὡς οὐδεὶς πώποτ' ἐν ὑμῖν,
οὐκ ἐκτελέσαι φησὶν ἐπαρθεὶς οὐδ' ὀγκῶσαι τὸ φρόνημα,
οὐδὲ παλαίστρας περικωμάζειν πειρῶν· οὐδ' εἴ τις ἐραστὴς
κωμῳδεῖσθαι παιδίχ' ἑαυτοῦ μισῶν ἔσπευδε πρὸς αὐτόν,
οὐδενὶ πώποτέ φησι πιθέσθαι, γνώμην τιν' ἔχων ἐπιεική,
ἵνα τὰς Μούσας αἷσιν χρῆται μὴ προαγωγοὺς ἀποφήνῃ.
οὐδ' ὅτε πρώτιστ' ἦρξε διδάσκειν, ἀνθρώποις φήσ' ἐπιθέσθαι,
ἀλλ' Ἡρακλέους ὀργήν τιν' ἔχων τοῖσι μεγίστοις ἐπιχειρεῖν,
θρασέως ξυστὰς εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς αὐτῷ τῷ καρχαρόδοντι,
οὗ δεινόταται μὲν ἀπ' ὀφθαλμῶν Κύννης ἀκτῖνες ἔλαμπον,
ἑκατὸν δὲ κύκλῳ γλῶτται κολάκων οἰμωξομένων ἐλιχμῶντο
περὶ τὴν κεφαλήν, φωνὴν δ' εἶχεν χαράδρας ὄλεθρον τετοκυίας,
φώκης δ' ὀσμήν, λαμίας ὄρχεις ἀπλύτους, πρωκτὸν δὲ καμήλου.
τοιοῦτον ἰδὼν τέρας οὔ φησιν δείσας καταδωροδοκῆσαι,
ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν ἔτι καὶ νυνὶ πολεμεῖ· φησίν τε μετ' αὐτὸν
τοῖς ἠπιάλοις ἐπιχειρῆσαι πέρυσιν καὶ τοῖς πυρετοῖσιν,
οἳ τοὺς πατέρας τ' ἦγχον νύκτωρ καὶ τοὺς πάππους ἀπέπνιγον,
κατακλινόμενοί τ' ἐπὶ ταῖς κοίταις ἐπὶ τοῖσιν ἀπράγμοσιν ὑμῶν

ADNOTATIO CRITICA

1012 vulgo ante Bentleium προσέχετε || 1022 περιῶν vel περιῳν libri: πειρῶν Brunckius; παριὼν Bentleius || 1026 πρῶτον ἦρξε libri: γ' addidit Kusterus: πρώτιστ' Meinekius || frustra pro ἀνθρώποις temptat Meinekius ἀνδραρίοις, Bothius ἀνθρωπίσκοις, ut Pac. 699, eiecto φήσ': nam illud cum contemptu dictum opponitur τοῖσι μεγίστοις prorsus ut ἄνδρες et ἄνθρωποι inter se opponuntur in Xen. Hier. VII. 3 ἄνδρες καὶ οὐκέτι ἄνθρωποι μόνον νομιζόμενοι, et Herod. VII. 210 πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι ὀλίγοι δὲ ἄνδρες. Ceterum totum versum ab Aristophane abiudicat Cobetus || 1027 ἐπεχείρει Meinekius || 1030 κεφαλαὶ vulgo ante Bentleium || 1034 μετ' αὐτοῦ vulgo ante Bentleium: vide Argumentum p. 173 not. 4

ἀντωμοσίας καὶ προσκλήσεις καὶ μαρτυρίας ξυνεκόλλων,
ὥστ' ἀναπηδᾶν δειμαίνοντας πολλοὺς ὡς τὸν πολέμαρχον.
τοιόνδ' εὑρόντες ἀλεξίκακον τῆς χώρας τῆσδε καθαρτήν,
πέρυσιν καταπρούδοτε καινοτάταις σπείραντ' αὐτὸν διανοίαις,
ἃς ὑπὸ τοῦ μὴ γνῶναι καθαρῶς ὑμεῖς ἐποιήσατ' ἀναλδεῖς·
καίτοι σπένδων πόλλ' ἐπὶ πολλοῖς ὄμνυσιν τὸν Διόνυσον
μὴ πώποτ' ἀμείνον' ἔπη τούτων κωμῳδικὰ μηδέν' ἀκοῦσαι.
τοῦτο μὲν οὖν ἔσθ' ὑμῖν αἰσχρὸν τοῖς μὴ γνοῦσιν παραχρῆμα,
ὁ δὲ ποιητὴς οὐδὲν χείρων παρὰ τοῖσι σοφοῖς νενόμισται,
εἰ παρελαύνων τοὺς ἀντιπάλους τὴν ἐπίνοιαν ξυνέτριψεν.
ἀλλὰ τὸ λοιπὸν τῶν ποιητῶν
ὦ δαιμόνιοι τοὺς ζητοῦντας
καινόν τι λέγειν κἀξευρίσκειν
στέργετε μᾶλλον καὶ θεραπεύετε,
καὶ τὰ νοήματα σώζεσθ' αὐτῶν,
ἐσβάλλετέ τ' ἐς τὰς κιβωτοὺς
μετὰ τῶν μήλων. κἂν ταῦτα ποιῆθ',
ὑμῖν δι' ἔτους τῶν ἱματίων
ὀζήσει δεξιότητος.
ὦ πάλαι ποτ' ὄντες ὑμεῖς ἄλκιμοι μὲν ἐν χοροῖς,
ἄλκιμοι δ' ἐν μάχαις,
καὶ κατ' αὐτὸ δὴ μόνον τοῦτ' ἄνδρες ἀλκιμώτατοι·
πρίν ποτ' ἦν πρὶν ταῦτα· *νῦν δ'*
οἴχεται, κύκνου τε πολιώτεραι δὴ
αἵδ' ἐπανθοῦσιν τρίχες.
ἀλλὰ κἀκ τῶν λειψάνων δεῖ
τῶνδε ῥώμην νεανικὴν σχεῖν·
ὡς ἐγὼ τοὐμὸν νομίζω
γῆρας εἶναι κρεῖττον ἢ πολ-
λῶν κικίννους νεανιῶν καὶ
σχῆμα κεὐρυπρωκτίαν.

1057 – 1088 = 1089 – 1120

ADNOTATIO CRITICA

1041 aut *αὐτήν* aut *καινοτάτας διανοίας* scribendum censet Meinekius || 1047 vulgo *εἴπερ ἐλαύνων*: correctum ex scholiasta || 1059 libri optimi *καὶ κατ'* (*ταῦτ'* Ravennas) *αὐτὸ τοῦτο μόνον ἄνδρες μαχιμώτατοι*: correxit Bentleius || 1063, 1064 locum graviter corruptum iudicat Meinekius || 1067 pro *νεανιῶν* Meinekius *Κλεινιῶν* coniecit

εἴ τις ὑμῶν ὦ θεαταὶ τὴν ἐμὴν ἰδὼν φύσιν
εἶτα θαυμάζει μ' ὁρῶν μέσον διεσφηκωμένον,
ἥτις ἐστὶν ἡ 'πίνοια τῆσδε τῆς ἐγκεντρίδος,
ῥᾳδίως ἐγὼ διδάξω, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν.
ἐσμὲν ἡμεῖς, οἷς πρόσεστι τοῦτο τοὐρροπύγιον,
Ἀττικοί, μόνοι δικαίως ἐγγενεῖς αὐτόχθονες,
ἀνδρικώτατον γένος καὶ πλεῖστα τήνδε τὴν πόλιν
ὠφελῆσαν ἐν μάχαισιν, ἡνίκ' ἦλθ' ὁ βάρβαρος
τῷ καπνῷ τύφων ἅπασαν τὴν πόλιν καὶ πυρπολῶν,
ἐξελεῖν ἡμῶν μενοινῶν πρὸς βίαν τἀνθρήνια.
εὐθέως γὰρ ἐκδραμόντες ξὺν δόρει ξὺν ἀσπίδι
ἐμαχόμεσθ' αὐτοῖσι, θυμὸν ὀξίνην πεπωκότες,
στὰς ἀνὴρ παρ' ἄνδρ', ὑπ' ὀργῆς τὴν χελύνην ἐσθίων·
ὑπὸ δὲ τῶν τοξευμάτων οὐκ ἦν ἰδεῖν τὸν οὐρανόν.
ἀλλ' ὅμως ἐωσάμεσθα ξὺν θεοῖς πρὸς ἑσπέραν.
γλαῦξ γὰρ ἡμῶν πρὶν μάχεσθαι τὸν στρατὸν διέπτετο.
εἶτα δ' εἱπόμεσθα θυννάζοντες ἐς τοὺς θυλάκους,
οἱ δ' ἔφευγον τὰς γνάθους καὶ τὰς ὀφρῦς κεντούμενοι·
ὥστε παρὰ τοῖς βαρβάροισι πανταχοῦ καὶ νῦν ἔτι
μηδὲν Ἀττικοῦ καλεῖσθαι σφηκὸς ἀνδρικώτερον.
ἆρα δεινὸς ἦ τόθ' ὥστε πάντα μ' ἂν δεδοικέναι,
καὶ κατεστρεψάμην
τοὺς ἐναντίους, πλέων ἐκεῖσε ταῖς τριήρεσιν.
οὐ γὰρ ἦν ἡμῖν ὅπως
ῥῆσιν εὖ λέξειν ἐμέλλομεν τότ', οὐδὲ
συκοφαντήσειν τινὰ
φροντίς, ἀλλ' ὅστις ἐρέτης ἔ-
σοιτ' ἄριστος. τοιγαροῦν πολ-
λὰς πόλεις Μήδων ἑλόντες,
αἰτιώτατοι φέρεσθαι
τὸν φόρον δεῦρ' ἐσμέν, ὃν κλέ-

ADNOTATIO CRITICA

1074 *ἐγγενεῖς* tres optimi codices; *εὐγενεῖς* reliqui: totum versum in marginem relegavit Meinekius iubente Hamakero || 1083 vulgo *ἀπεωσάμεσθα*: sed veram lectionem indicatam a me in Crameri Anecd. Graec. Oxon. I. p. 336 3—5 recepere Meinekius, Bergkius. Eodem redire Veneti libri lectionem *ἐσωζόμεσθα* intellexit R. Shilleto ad Demosth. de Fals. Leg. § 152 || 1089 *πάντα μὴ* codices: *πάντας ἐμὲ* Hirschigius: *πάντα με* Bergkius probante Meinekio: secutus sum Dobraeum

πτουσιν οἱ νεώτεροι.
πολλαχοῦ σκοποῦντες ἡμᾶς εἰς ἅπανθ' εὑρήσετε
τοὺς τρόπους καὶ τὴν δίαιταν σφηξὶν ἐμφερεστάτους.
πρῶτα μὲν γὰρ οὐδὲν ἡμῶν ζῷον ἠρεθισμένον
μᾶλλον ὀξύθυμόν ἐστιν οὐδὲ δυσκολώτερον·
εἶτα τἄλλ' ὅμοια πάντα σφηξὶ μηχανώμεθα.
ξυλλεγέντες γὰρ καθ' ἑσμούς, ὡσπερεὶ τἀνθρήνια,
οἱ μὲν ἡμῶν οὗπερ ἄρχων, οἱ δε παρὰ τοὺς ἕνδεκα,
οἱ δ' ἐν ᾠδείῳ δικάζουσ', οἱ δὲ πρὸς τοῖς τειχίοις
ξυμβεβυσμένοι πυκνὸς νεύοντες ἐς τὴν γῆν, μόλις
ὥσπερ οἱ σκώληκες ἐν τοῖς κυττάροις κινούμενοι.
ἔς τε τὴν ἄλλην δίαιταν ἐσμὲν εὐπορώτατοι.
πάντα γὰρ κεντοῦμεν ἄνδρα κἀκπορίζομεν βίον.
ἀλλὰ γὰρ κηφῆνες ἡμῖν εἰσὶν ἐγκαθήμενοι,
οὐκ ἔχοντες κέντρον· οἳ μένοντες ἡμῶν τοῦ φόρου
τὸν γόνον κατεσθίουσιν, οὐ ταλαιπωρούμενοι.
τοῦτο δ' ἔστ' ἄλγιστον ἡμῖν, ἤν τις ἀστράτευτος ὢν
ἐκροφῇ τὸν μισθὸν ἡμῶν, τῆσδε τῆς χώρας ὕπερ
μήτε κώπην μήτε λόγχην μήτε φλύκταιναν λαβών.
ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ τὸ λοιπὸν τῶν πολιτῶν ἔμβραχυ
ὅστις ἂν μὴ 'χῃ τὸ κέντρον, μὴ φέρειν τριώβολον.

ADNOTATIO CRITICA

1102 frustra Cobetus *ὄντας ἐμφερεῖς* ne post *εὑρήσετε* desit participium || 1106 *ξυλλέγοντες* vulgo ante Bentleium || 1109 vulgo *πυκνόν*: emendationem olim a me volgatam recepit Meinekius || 1113 *ἡμῶν* volgatum recepit Meinekius mutato *ἐγκαθήμενοι* in *οἳ καθήμενοι*, proximo autem versu deleto || 1114 *ἔνδον τοὐρόφου τὸν πόνον κατεσθίουσιν* Bergkius: *τὸν πόνον* pro vulgato *τὸν γόνον* malebat antea Dobraeus, recepit Meinekius qui cum Hamakero priorem versum proscripsit. *Τὸν γόνον* (i.e. triobolum tributo natum) recte se habere opinatur Richterus

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ. ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ. ΧΟΡΟΣ

ΦΙ. οὔ τοι ποτὲ ζῶν τοῦτον ἀποδυθήσομαι,
ἐπεὶ μόνος μ' ἔσωσε παρατεταγμένον,
ὅθ' ὁ Βορέας ὁ μέγας ἐπεστρατεύσατο.
ΒΔ. ἀγαθὸν ἔοικας οὐδὲν ἐπιθυμεῖν παθεῖν.
ΦΙ. μὰ τὸν Δί' οὐ γὰρ οὐδαμῶς μοι ξύμφορον.
καὶ γὰρ πρότερον ἐπανθρακίδων ἐμπλήμενος
ἀπέδωκ' ὀφείλων τῷ κναφεῖ τριώβολον.
ΒΔ. ἀλλ' οὖν πεπειράσθω γ', ἐπειδήπερ γ' ἅπαξ
ἐμοὶ σεαυτὸν παραδέδωκας εὖ ποιεῖν.
ΦΙ. τί οὖν κελεύεις δρᾶν με; ΒΔ. τὸν τρίβων' ἄφες,
τηνδὶ δὲ χλαῖναν ἀναβαλοῦ τριβωνικῶς.
ΦΙ. ἔπειτα παῖδας χρὴ φυτεύειν καὶ τρέφειν,
ὅθ' οὑτοσί με νῦν ἀποπνῖξαι βούλεται;
ΒΔ. ἔχ' ἀναβαλοῦ τηνδὶ λαβὼν καὶ μὴ λάλει.
ΦΙ. τουτὶ τὸ κακὸν τί ἐστι πρὸς πάντων θεῶν;
ΒΔ. οἱ μὲν καλοῦσι περσίδ' οἱ δὲ καυνάκην.
ΦΙ. ἐγὼ δὲ σισύραν ᾠόμην Θυμαιτίδα.
ΒΔ. κοὐ θαῦμά γ'· ἐς Σάρδεις γὰρ οὐκ ἐλήλυθας.
ἔγνως γὰρ ἄν· νῦν δ' οὐχὶ γιγνώσκεις. ΦΙ. ἐγώ;
μὰ τὸν Δί' οὐ τοίνυν· ἀτὰρ δοκεῖ γέ μοι
προσεικέναι μάλιστα Μορύχου σάγματι.
ΒΔ. οὐκ ἀλλ' ἐν Ἐκβατάνοισι ταῦθ' ὑφαίνεται.
ΦΙ. ἐν Ἐκβατάνοισι γίγνεται κρόκης χόλιξ;
ΒΔ. πόθεν ὦγάθ'; ἀλλὰ τοῦτο τοῖσι βαρβάροις
ὑφαίνεται πολλαῖς δαπάναις. αὕτη γέ τοι
ἐρίων τάλαντον καταπέπωκε ῥᾳδίως.
ΦΙ. οὔκουν ἐριώλην δῆτ' ἐχρῆν αὐτὴν καλεῖν
δικαιότερον ἢ καυνάκην; ΒΔ. ἔχ' ὦγαθέ,

ADNOTATIO CRITICA

1132 κἀκτρέφειν post Hirschigium Meinekius || 1139 post ἐγὼ interrogandi notam delevit Meinekius || 1141 ἐοικέναι vulgo: προσεικέναι Meinekius suadente Cobeto, cuius sententia est (Var. Lect. p. 73, Nov. Lect. p. 16) veteres Atticos semper εἴξασιν εἰκέναι εἰκὼς dixisse: contra quem metro postulante adhibitas esse has formas affirmat Richterus

καὶ στῆθί γ' ἀμπισχόμενος. ΦΙ. *οἴμοι δείλαιος·*
ὡς θερμὸν ἡ μιαρά τί μου κατήρυγεν.
ΒΔ. *οὐκ ἀναβαλεῖ;* ΦΙ. *μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ'. ἀλλ' ὦγαθέ,*
εἴπερ γ' ἀνάγκη, κρίβανόν μ' ἀμπίσχετε.
ΒΔ. *φέρ' ἀλλ' ἐγώ σε περιβαλῶ· σὺ δ' οὖν ἴθι.*
ΦΙ. *παράθου γε μέντοι καὶ κρεάγραν.* ΒΔ. *τιὴ τί δή;*
ΦΙ. *ἵν' ἐξέλῃς με πρὶν διερρυηκέναι.*
ΒΔ. *ἄγε νυν ὑπολύου τὰς καταράτους ἐμβάδας,*
τασδὶ δ' ἀνύσας ὑπόδυθι τὰς λακωνικάς.
ΦΙ. *ἐγὼ γὰρ ἂν τλαίην ὑποδύσασθαί ποτε*
ἐχθρῶν παρ' ἀνδρῶν ΔΥΣΜΕΝΗ *καττύματα;*
ΒΔ. *ἔνθες ποτ' ὦ τᾶν κἀπόβαιν' ἐρρωμένως*
ἐς τὴν λακωνικὴν ἀνύσας. ΦΙ. *ἀδικεῖς γέ με*
ἐς τὴν πολεμίαν ἀποβιβάζων τὸν πόδα.
ΒΔ. *φέρε καὶ τὸν ἕτερον.* ΦΙ. *μηδαμῶς τοῦτόν γ', ἐπεὶ*
πάνυ μισολάκων αὐτοῦ 'στιν εἷς τῶν δακτύλων.
ΒΔ. *οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα.* ΦΙ. *κακοδαίμων ἐγώ,*
ὅστις ἐπὶ γήρως χίμετλον οὐδὲν λήψομαι.
ΒΔ. *ἄνυσόν ποθ' ὑποδυσάμενος· εἶτα πλουσίως*
ὡδὶ προβὰς τρυφερόν τι διασαικώνισον.
ΦΙ. *ἰδού. θεῶ τὸ σχῆμα, καὶ σκέψαι μ' ὅτῳ*
μάλιστ' ἔοικα τὴν βάδισιν τῶν πλουσίων.
ΒΔ. *ὅτῳ; δοθιῆνι σκόροδον ἠμφιεσμένῳ.*
ἄγε νυν, ἐπιστήσει λόγους σεμνοὺς λέγειν
ἀνδρῶν παρόντων πολυμαθῶν καὶ δεξιῶν;
ΦΙ. *ἔγωγε.* ΒΔ. *τίνα δῆτ' ἂν λέγοις;* ΦΙ. *πολλοὺς πάνυ.*

ADNOTATIO CRITICA

1156 *ἀποδύου* vulgo; *ὑποδύου* RVΓ || 1157 *ὑποδοῦ τι τὰς* Meinekius, *ὑποδοῦ λαβὼν* Hirschigius propter sequentem *ὑποδήσασθαι* || 1160 *ἔνθες ποτ'* libri: proscripsit Brunckius vocem *ποτε* et *πόδα* recepit, quod sine articulo sic nude positum anomalia est. Ad omissum *τὸν πόδα* conferas ellipses quales sunt vocum *χείρ, σκέλος* ut Eq. 1068 *τοῦτον δ' ἄρας ἐπάταξα*, quem male reddunt 'sublatum percussi,' quum sit 'sublato crure percussi;' et Lysist. 799 *ἀνατείνας λακτίσαι* ubi codicum *τὸ σκέλος* eiecit Porsonus postulantibus numeris. Sic Plut. 643, ubi vulgo legitur *τὴν χεῖρ' ὑφῄρει* nullo sensu, scribe *ἄρασ' ὑφῄρει* et habebis manum Aristophanis: quippe *τὴν χεῖρα* interpretationis loco additum constat extrusisse veram lectionem || 1167 Meineke cum Scaligero *ὑποδησάμενος* || 1168 vulgo ante Dindorfium *διασαλαικώνισον* || 1171 *Δοθιῆνι* Meinekius

πρῶτον μὲν ὡς ἡ Λάμι' ἁλοῦσ' ἐπέρδετο,
ἔπειτα δ' ὡς ὁ Καρδοπίων τὴν μητέρα.
ΒΔ. μὴ 'μοί γε μύθους, ἀλλὰ τῶν ἀνθρωπικῶν
οἵους λέγομεν μάλιστα, τοὺς κατ' οἰκίαν.
ΦΙ. ἐγῷδα τοίνυν τῶν γε πάνυ κατ' οἰκίαν
ἐκεῖνον, ὡς ΟὝΤΩ ΠΟΤ' Η̃Ν ΜΥ̃Σ ΚΑῚ ΓΑΛΗ̃.
ΒΔ. ὦ σκαιὲ κἀπαίδευτε, Θεογένης ἔφη
τῷ κοπρολόγῳ καὶ ταῦτα λοιδορούμενος,
μῦς καὶ γαλᾶς μέλλεις λέγειν ἐν ἀνδράσιν;
ΦΙ. ποίους τινὰς δὲ χρὴ λέγειν; ΒΔ. μεγαλοπρεπεῖς,
ὡς ξυνεθεώρεις Ἀνδροκλεῖ καὶ Κλεισθένει.
ΦΙ. ἐγὼ δὲ τεθεώρηκα πώποτ' οὐδαμοῖ
πλὴν ἐς Πάρον, καὶ ταῦτα δύ' ὀβολὼ φέρων.
ΒΔ. ἀλλ' οὖν λέγειν χρή σ' ὡς ἄρ' ἐμάχετ' αὐτίκα
Ἐφουδίων παγκράτιον Ἀσκώνδᾳ καλῶς,
ἤδη γέρων ὢν καὶ πολιός, ἔχων δέ τοι
πλευρὰν βαθυτάτην καὶ χέρας λαγόνας τε καὶ
θώρακ' ἄριστον. ΦΙ. παῦε παῦ', οὐδὲν λέγεις.
πῶς δ' ἂν μαχέσαιτο παγκράτιον θώρακ' ἔχων;
ΒΔ. οὕτω διηγεῖσθαι νομίζουσ' οἱ σοφοί.
ἀλλ' ἕτερον εἰπέ μοι· παρ' ἀνδράσι ξένοις
πίνων σεαυτοῦ ποῖον ἂν λέξαι δοκεῖς
ἐπὶ νεότητος ἔργον ἀνδρικώτατον;
ΦΙ. ἐκεῖν' ἐκεῖν' ἀνδρειότατόν γε τῶν ἐμῶν,
ὅτ' Ἐργασίωνος τὰς χάρακας ὑφειλόμην.
ΒΔ. ἀπολεῖς με. ποίας χάρακας; ἀλλ' ὡς ἢ κάπρον
ἐδιώκαθές ποτ' ἢ λαγών, ἢ λαμπάδα
ἔδραμες, ἀνευρὼν ὅ τι νεανικώτατον.
ΦΙ. ἐγῷδα τοίνυν τό γε νεανικώτατον·
ὅτε τὸν δρομέα Φάυλλον ὢν βούπαις ἔτι
εἷλον διώκων λοιδορίας ψήφοιν δυοῖν.
ΒΔ. παῦ'· ἀλλὰ δευρὶ κατακλινεὶς προμάνθανε
ξυμποτικὸς εἶναι καὶ ξυνουσιαστικός.
ΦΙ. πῶς οὖν κατακλινῶ; φράζ' ἀνύσας. ΒΔ. εὐσχημόνως.

ADNOTATIO CRITICA

1188 ἐμάχετό γ' αὐτίκα vulgo; ἐμαχέσατ' αὐτίκα (αὐτίκα = exempli gratia) Dobraeus, ὡς ἄρ' ἐμάχετ' αὐτίκα Meinekius secutus Cobetum || 1205 εἷλκον Richterus inconsulto lectore || 1206 vulgo ante Dobraeum προσμάνθανε

ΦΙ. ὡδὶ κελεύεις κατακλινῆναι; ΒΔ. μηδαμῶς.
ΦΙ. πῶς δαί; ΒΔ. τὰ γόνατ᾽ ἔκτεινε καὶ γυμναστικῶς
ὑγρὸν χύτλασον σεαυτὸν ἐν τοῖς στρώμασιν.
ἔπειτ᾽ ἐπαίνεσόν τι τῶν χαλκωμάτων,
ὀροφὴν θέασαι, κρεκάδι᾽ αὐλῆς θαύμασον·
ὕδωρ κατὰ χειρός· τὰς τραπέζας ἐσφέρειν·
δειπνοῦμεν· ἀπονενίμμεθ᾽· ἤδη σπένδομεν.
ΦΙ. πρὸς τῶν θεῶν ἐνύπνιον ἑστιώμεθα;
ΒΔ. αὐλητρὶς ἐνεφύσησεν. οἱ δὲ ξυμπόται
εἰσὶν Θέωρος Αἰσχίνης Φανὸς Κλέων,
ξένος τις ἕτερος πρὸς κεφαλῆς Ἀκέστορος.
τούτοις ξυνὼν τὰ σκόλια πῶς δέξει; ΦΙ. καλῶς.
ΒΔ. ἄληθες; ΦΙ. ὡς οὐδείς γε Διακρίων—.
ΒΔ. ἐγὼ εἴσομαι· καὶ δὴ γάρ εἰμ᾽ ἐγὼ Κλέων,
ᾄδω δὲ πρῶτος Ἁρμοδίου· δέξει δὲ σύ.
οὐδεὶς πώποτ᾽ ἀνὴρ ἔγεντ᾽ Ἀθήναις
ΦΙ. οὐχ οὕτω γε πανοῦργος οὐδὲ κλέπτης.
ΒΔ. τοῦτ᾽ εἰ σὺ δράσεις, παραπολεῖ βοώμενος·
φήσει γὰρ ἐξολεῖν σε καὶ διαφθερεῖν
καὶ τῆσδε τῆς γῆς ἐξελᾶν. ΦΙ. ἐγὼ δέ γε,
ἐὰν ἀπειλῇ, νὴ Δί᾽ ἕτερ᾽ ἀντᾴσομαι·
ὤνθρωφ᾽, οὗτος ὁ μαιόμενος τὸ μέγα κράτος,
ἀντρέψεις ἔτι τὰν πόλιν· ἁ δ᾽ ἔχεται ῥοπᾶς.
ΒΔ. τί δ᾽ ὅταν Θέωρος πρὸς ποδῶν κατακείμενος
ᾄδῃ Κλέωνος λαβόμενος τῆς δεξιᾶς
Ἀδμήτου λόγον ὦταῖρε μαθὼν τοὺς ἀγαθοὺς φίλει,
τούτῳ τί λέξεις σκόλιον; ΦΙ. ὡδί πως ἐγώ,
οὐκ ἔστιν ἀλωπεκίζειν,
οὐδ᾽ ἀμφοτέροισι γίγνεσθαι φίλον.
ΒΔ. μετὰ τοῦτον Αἰσχίνης ὁ Σέλλου δέξεται,

ADNOTATIO CRITICA

1217 *αὐλητρὶς* Meinekius || 1220 vulgo ante Meinekium *σκόλι᾽ ὅπως δέξει: καλῶς* Philocleonis esse primus vidit Bergkius || 1221 *ἄληθες, ὡς οὐδείς γε Διακρίων δεδέξεται* vulgo: *οὐδ᾽ εἰ* Meinekius || 1223 *δέξαι* Meinekius: *ὅπως δέξει* vulgo || 1224 vulgo *ἐγένετ᾽ Ἀθηναῖος*, pro quo *ἔγεντ᾽ Ἀθήναις* cum Dindorfio, Bergkio recepi: *Ἀθηναῖός γε* coniecit Meinekius || 1226 vulgo *τουτὶ σὺ δράσεις*; correxit Porsonus || 1229 libri *ἑτέραν ᾄσομαι*; correxit Dobraeus || 1235 vulgo ante Dindorfium *ᾠδικῶς*: proscripsit versum Hamakerus probante Meinekio

ἀνὴρ σοφὸς καὶ μουσικός, κᾀντᾴσεται
χρήματα καὶ βίον
Κλειταγόρᾳ τε κᾀ-
μοὶ μετὰ Θετταλῶν

ΦΙ. πολλὰ νὴ Δί' ἐκόμπασας σὺ κἀγώ.
ΒΔ. τουτὶ μὲν ἐπιεικῶς σύ γ' ἐξεπίστασαι·
ὅπως δ' ἐπὶ δεῖπνον ἐς Φιλοκτήμονος ἴμεν.
παῖ παῖ, τὸ δεῖπνον Χρυσὲ συσκεύαζε νῷν,
ἵνα καὶ μεθύωμεν διὰ χρόνου. ΦΙ. μή, μηδαμῶς.
κακὸν τὸ πίνειν· ἀπὸ γὰρ οἴνου γίγνεται
καὶ θυροκοπῆσαι καὶ πατάξαι καὶ βαλεῖν,
κἄπειτ' ἀποτίνειν ἀργύριον ἐκ κραιπάλης.
ΒΔ. οὐκ ἢν ξυνῇς γ' ἀνδράσι καλοῖς τε κἀγαθοῖς.
ἢ γὰρ παρῃτήσαντο τὸν πεπονθότα,
ἢ λόγον ἔλεξας αὐτὸς ἀστεῖόν τινα,
αἰσωπικὸν γέλοιον ἢ συβαριτικόν,
ὧν ἔμαθες ἐν τῷ ξυμποσίῳ· κᾆτ' ἐς γέλων
τὸ πρᾶγμ' ἔτρεψας, ὥστ' ἀφείς σ' ἀποίχεται.
ΦΙ. μαθητέον τἄρ' ἐστὶ πολλοὺς τῶν λόγων,
εἴπερ γ' ἀποτίσω μηδέν, ἤν τι δρῶ κακόν.
ΒΔ. ἄγε νυν ἴωμεν· μηδὲν ἡμᾶς ἰσχέτω.

ΠΑΡΑΒΑΣΙΣ ΧΟΡΟΥ ΕΤΕΡΑ

πολλάκις δὴ 'δοξ' ἐμαυτῷ δεξιὸς πεφυκέναι,
καὶ σκαιὸς οὐδεπώποτε·
ἀλλ' Ἀμυνίας ὁ Σέλλου μᾶλλον οὐκ τῶν Κρωβύλου,
οὗτος ὅν γ' ἐγώ ποτ' εἶδον ἀντὶ μήλου καὶ ῥοᾶς
δειπνοῦντα μετὰ Λεωγορου·
πεινῇ γὰρ ᾗπερ Ἀντιφῶν·
ἀλλὰ πρεσβεύων γὰρ ἐς Φάρσαλον ᾤχετ', εἶτ' ἐκεῖ
μόνος μόνοις

ADNOTATIO CRITICA

1239 vulgo ante Dobraeum κᾆτ' ᾄσεται || 1240 vulgo ante Tyrwhittum βίαν || 1243 δὴ διεκέμισας vulgo, δὴ διεκόμπασας Burgesius || 1247 vulgo μεθυσθῶμεν—μηδαμᾶς: correxit Cobetus || 1262 Veneti lectionem κρωβύλων quam confirmat Suidas praefert vulgatae Meinekius in notis

τοῖς πενέσταισι ξυνὴν τοῖς
Θετταλῶν, αὐτὸς πενέστης ὢν ἔλαττον οὐδενός.
ὦ μακάρι' Αὐτόμενες, ὥς σε μακαρίζομεν,
παῖδας ἐφύτευσας ὅτι χειροτεχνικωτάτους·
πρῶτα μὲν ἅπασι φίλον ἄνδρα τε σοφώτατον,
τὸν κιθαραοιδότατον, ᾧ χάρις ἐφέσπετο·
τὸν δ' ὑποκριτὴν ἕτερον ἀργαλέον ὡς σοφόν·
εἶτ' Ἀριφράδην πολύ τι θυμοσοφικώτατον. 1280
εἰσί τινες οἵ μ' ἔλεγον ὡς καταδιηλλάγην, 1284
ἡνίκα Κλέων μ' ὑπετάραττεν ἐπικείμενος
καί με κακίαις ἔκνισε· κᾆθ' ὅτ' ἀπεδειρόμην,
ἐκτὸς ἐγέλων μέγα κεκραγότα θεώμενοι,
οὐδὲν ἄρ' ἐμοῦ μέλον, ὅσον δὲ μόνον εἰδέναι
σκωμμάτιον εἴποτέ τι θλιβόμενος ἐκβαλῶ.
ταῦτα κατιδὼν ὑπό τι μικρὸν ἐπιθήκισα· 1290
εἶτα νῦν ἐξηπάτησεν ἡ χάραξ τὴν ἄμπελον.

ΞΑΝΘΙΑΣ. ΧΟΡΟΣ

ΞΑ. ἰὼ χελῶναι μακάριαι τοῦ δέρματος,
καὶ τρισμακάριαι τοῦ 'πὶ ταῖς πλευραῖς τέγους.
ὡς εὖ κατηρέψασθε καὶ νουβυστικῶς
κεράμῳ τὸ νῶτον ὥστε τὰς πληγὰς στέγειν.
ἐγὼ δ' ἀπόλωλα στιζόμενος βακτηρίᾳ.
ΧΟ. τί δ' ἔστιν ὦ παῖ; παῖδα γάρ, κἂν ᾖ γέρων,

ADNOTATIO CRITICA

1269 ἐλάττων vulgo ante Bentleium || 1278 vulgo ante Florentem Christianum κακίσταις || 1279 vulgo οἱ 'κτός: οὑκτὸς Dindorfius: recepi cum Meinekio optimorum codicum lectionem || 1285 vulgo ἐμαῖς: Bentleii palmariam emendationem τέγους adoptavere certatim editores: in Ravennate proximi duo vv. ab recenti manu in margine adscripti leguntur: unde Dindorfius oculos antiquioris librarii ad similem exitum versus 1287 aberrasse monuit

καλεῖν δίκαιον ὅστις ἂν πληγὰς λάβῃ.
ΞΑ. οὐ γὰρ ὁ γέρων ἀτηρότατον ἄρ' ἦν κακὸν
καὶ τῶν ξυνόντων πολὺ παροινικώτατος;
καίτοι παρῆν Ἵππυλλος Ἀντιφῶν Λύκων
Λυσίστρατος Θούφραστος οἱ περὶ Φρύνιχον.
τούτων ἁπάντων ἦν ὑβρίστατος μακρῷ.
εὐθὺς γὰρ ὡς ἐνέπλητο πολλῶν κἀγαθῶν,
ὥσπερ καχρύων ὀνίδιον εὐωχημένον
ἀνήλλετ' ἐσκίρτα 'πεπόρδει κατεγέλα·
κἄτυπτε δή με νεανικῶς παῖ παῖ καλῶν.
εἶτ' αὐτὸν ὡς εἶδ' ᾔκασεν Λυσίστρατος
'ἔοικας ὦ πρεσβῦτα νεοπλούτῳ τρυγὶ
κλητῆρί τ' εἰς ἀχυρμὸν ἀποδεδρακότι.'
ὁ δ' ἀνακραγὼν ἀντῄκασ' αὐτὸν πάρνοπι
τὰ θρῖα τοῦ τρίβωνος ἀποβεβληκότι,
Σθενέλῳ τε τὰ σκευάρια διακεκαρμένῳ.
οἱ δ' ἀνεκρότησαν, πλήν γε Θουφράστου μόνου·
οὗτος δὲ διεμύλλαινεν ὡς δὴ δεξιός.
ὁ γέρων δὲ τὸν Θούφραστον ἤρετ'· εἰπέ μοι,
ἐπὶ τῷ κομᾷς καὶ κομψὸς εἶναι προσποιεῖ,
κωμῳδολοιχῶν περὶ τὸν εὖ πράττοντ' ἀεί;
τοιαῦτα περιύβριζεν αὐτοὺς ἐν μέρει,
σκώπτων ἀγροίκως καὶ προσέτι λόγους λέγων
ἀμαθέστατ', οὐδὲν εἰκότας τῷ πράγματι.
ἔπειτ' ἐπειδὴ 'μέθυεν, οἴκαδ' ἔρχεται
τύπτων ἅπαντας, ἤν τις αὐτῷ ξυντύχῃ.
ὁδὶ δὲ καὶ δὴ σφαλλόμενος προσέρχεται.
ἀλλ' ἐκποδὼν ἄπειμι πρὶν πληγὰς λαβεῖν.

ADNOTATIO CRITICA

1293 Ἵππυλος vulgo: correxit Bentleius || 1295 ὑβριστότατος vulgo: ὑβρίστατος post Cobetum Meinekius || 1298 codices ἐνήλατ' et ἐνήλλατ': correxit Lentingius. Mox κἀγέλα in notis proponebat Dindorfius: κᾆτ' ἔφλα temptavit Meinekius in notis || 1302 vulgo ἀχυρῶνας; ἀχυρὸν codices: ἀχυρμὸν Dindorfius: Bergkius apud Meinekium Fragm. Com. II. p. 545 coniecit εἰς χνοῦν κἄχυρ', idem in ed. 2 probat Dindorfii lectionem || 1316 ὁδὶ δὲ δὴ καὶ vulgo: ὁδὶ δὲ καὶ RV, unde optime Dobraeus ὁδὶ δὲ καὶ δὴ: καὐτὸς praetulit Meinekius

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ. ΧΟΡΟΣ. ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ

ΦΙ. ἄνεχε πάρεχε·
κλαύσεταί τις τῶν ὄπισθεν
ἐπακολουθούντων ἐμοί·
οἷον, εἰ μὴ 'ρρήσεθ', ὑμᾶς
ὦ πονηροὶ ταυτηὶ τῇ
δᾳδὶ φρυκτοὺς σκευάσω.
ΧΟ. ἦ μὴν σὺ δώσεις αὔριον τούτων δίκην
ἡμῖν ἅπασι, κεἰ σφόδρ' εἶ νεανίας.
ἄθροοι γὰρ ἥξομέν σε προσκαλούμενοι.
ΦΙ. ἰὴ ἰή, καλούμενοι.
ἀρχαῖά γ' ὑμῶν· ἆρά γ' ἴσθ'
ὡς οὐδ' ἀκούων ἀνέχομαι
δικῶν; ἰαιβοῖ αἰβοῖ,
τάδε μ' ἀρέσκει· βάλλε κημούς.
οὐκ ἄπει σύ; ποῦ 'στι ποῦ 'στιν
ἡλιαστής; ἐκποδών.
ἀνάβαινε δεῦρο χρυσομηλολόνθιον·
ὡς δεξιῶς σ' ὑφειλόμην τῶν ξυμποτῶν·
ἐὰν γένῃ δὲ μὴ κακὴ νυνὶ γυνή,
ἐγώ σ', ἐπειδὰν οὑμὸς υἱὸς ἀποθάνῃ,
λυσάμενος ἕξω παλλακὴν ὦ χοιρίον.
νῦν δ' οὐ κρατῶ 'γὼ τῶν ἐμαυτοῦ χρημάτων·
νέος γάρ εἰμι καὶ φυλάττομαι σφόδρα.
τὸ γὰρ υἱίδιον τηρεῖ με κἄστι δύσκολον
κἄλλως κυμινοπριστοκαρδαμόγλυφον.
ταῦτ' οὖν περί μου δέδοικε μὴ διαφθαρῶ.
πατὴρ γὰρ οὐδείς ἐστιν αὐτῷ πλὴν ἐμοῦ.
ὁδὶ δὲ καὐτός· ἐπὶ σὲ κἄμ' ἔοικε θεῖν.
ἀλλ' ὡς τάχιστα στῆθι τάσδε τὰς δετὰς
λαβοῦσ', ἵν' αὐτὸν τωθάσω νεανικῶς,
οἵοις ποθ' οὗτος ἐμὲ πρὸ τῶν μυστηρίων.

ADNOTATIO CRITICA

1324—1326 vulgo Bdelycleonis erant ante Beerium: non male Lentingium uni Philocleonem sequentium dedisse censet Meinekius || 1329 Meinekius versuum vulgatam dispositionem mutavit ante ἀνέχομαι addito οὐκέτι || 1332 οὐκ ἄπεισι vulgo ante Dindorfium: οὐκ ἀποίσεις temptavit Meinekius in notis sc. τοὺς κημοὺς coll. Av. 1032

ΒΔ. οὔ τοι καταπροίξει μὰ τὸν Ἀπόλλω τοῦτο δρῶν.
ΦΙ. ὡς ἡδέως φάγοις ἂν ἐξ ὄξους δίκην.
ΒΔ. οὐ δεινὰ τωθάζειν σε, τὴν αὐλητρίδα
τῶν ξυμποτῶν κλέψαντα; ΦΙ. ποίαν αὐλητρίδα;
τί ταῦτα ληρεῖς ὥσπερ ἀπὸ τύμβου πεσών;
ΒΔ. νὴ τὸν Δί᾽ αὕτη πού ᾽στί σοί γ᾽ ἡ Δαρδανίς.
ΦΙ. οὐκ ἀλλ᾽ ἐν ἀγορᾷ τοῖς θεοῖς δᾲς κάεται.
ΒΔ. δᾲς ἥδε; ΦΙ. δᾲς δῆτ᾽· οὐχ ὁρᾷς ἐστιγμένην;—
ἆ ἆ τί μέλλεις δρᾶν; ἄκουσον νῦν ἐμοῦ·
Ὀλυμπίασιν ἡνίκ᾽ ἐθεώρουν ἐγώ,
Ἐφουδίων ἐμαχέσατ᾽ Ἀσκώνδᾳ καλῶς
ἤδη γέρων ὤν· εἶτα τῇ πυγμῇ θενὼν
ὁ πρεσβύτερος κατέβαλε τὸν νεώτερον.
πρὸς ταῦτα τηροῦ μὴ λάβῃς ὑπώπια.
ΒΔ. νὴ τὸν Δί᾽ ἐξέμαθές γε τὴν Ὀλυμπίαν.

ΑΡΤΟΠΩΛΙΣ

ἴθι μοι παράστηθ᾽, ἀντιβολῶ πρὸς τῶν θεῶν.
ὁδὶ γὰρ ἀνήρ ἐστιν ὅς μ᾽ ἀπώλεσεν
τῇ δᾳδὶ παίων, κἀξέβαλεν ἐντευθενὶ
ἄρτους δέκ᾽ ὀβολῶν κἀπιθήκην τεττάρων.
ΒΔ. ὁρᾷς ἃ δέδρακας; πράγματ᾽ αὖ δεῖ καὶ δίκας
ἔχειν διὰ τὸν σὸν οἶνον. ΦΙ. οὐδαμῶς γ᾽, ἐπεὶ
λόγοι διαλλάξουσιν αὐτὰ δεξιοί·
ὥστ᾽ οἶδ᾽ ὁτιὴ ταύτῃ διαλλαχθήσομαι.
ΑΡ. οὔ τοι μὰ τὼ θεὼ καταπροίξει Μυρτίας
τῆς Ἀγκυλίωνος θυγατέρος καὶ Σωστράτης,
οὕτω διαφθείρας ἐμοῦ τὰ φορτία.
ΦΙ. ἄκουσον ὦ γύναι· λόγον σοι βούλομαι
λέξαι χαρίεντα. ΑΡ. μὰ Δία μὴ ᾽μοί γ᾽ ὦ μέλε.
ΦΙ. Αἴσωπον ἀπὸ δείπνου βαδίζονθ᾽ ἑσπέρας
θρασεῖα καὶ μεθύση τις ὑλάκτει κύων.

ADNOTATIO CRITICA

1354 vulgo *πού ᾽στί*: *τοὔστι* Meinekius in notis || 1355 vulgo *τοῖς θεοῖς*: pro quo *τοῖν θεοῖν* (i.e. Cereri et Proserpinae) scripsit Richterus probatus Meinekio || 1356 *ἐσχισμένην* coniecit Meinekius || 1363 delevit Meinekius auctore Hamakero || 1367 vulgo *κἀπιθήκην τέτταρας* pro quo *κἀπιθήκας τέτταρας* recepit Meinekius: *κἀπιθήκην τεττάρων* Dobraeus probante Cobeto

κἄπειτ' ἐκεῖνος εἶπεν 'ὦ κύον κύον,
εἰ νὴ Δί' ἀντὶ τῆς κακῆς γλώττης ποθὲν
πυροὺς πρίαιο, σωφρονεῖν ἄν μοι δοκεῖς.'
ΑΡ. *καὶ καταγελᾷς μου; προσκαλοῦμαί σ', ὅστις εἶ,*
πρὸς τοὺς ἀγορανόμους βλάβης τῶν φορτίων,
κλητῆρ' ἔχουσα Χαιρεφῶντα τουτονί.
ΦΙ. *μὰ Δί' ἀλλ' ἄκουσον, ἤν τί σοι δόξω λέγειν.*
Λᾶσός ποτ' ἀντεδίδασκε καὶ Σιμωνίδης·
ἔπειθ' ὁ Λᾶσος εἶπεν 'ὀλίγον μοι μέλει.'
ΑΡ. *ἄληθες οὗτος;* ΦΙ. *καὶ σὺ δή μοι Χαιρεφῶν*
γυναικὶ κλητεύων ἔοικας θαψίνῃ,
Ἰνοῖ κρεμαμένῃ προσπολῶν Εὐριπίδου.
ΒΔ. *ὁδί τις ἕτερος, ὡς ἔοικεν, ἔρχεται*
καλούμενός σε· τόν γέ τοι κλητῆρ' ἔχει.
οἴμοι κακοδαίμων.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ

προσκαλοῦμαί σ' ὦ γέρον
ὕβρεως. ΒΔ. *ὕβρεως; μὴ μὴ καλέσῃ πρὸς τῶν θεῶν·*
ἐγὼ γὰρ ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην δίδωμί σοι
ἣν ἂν σὺ τάξῃς, καὶ χάριν προσείσομαι.
ΦΙ. *ἐγὼ μὲν οὖν αὐτῷ διαλλαχθήσομαι*
ἑκών· ὁμολογῶ γὰρ πατάξαι καὶ βαλεῖν.
ἀλλ' ἐλθὲ δευρί· πότερον ἐπιτρέπεις ἐμοί,
ὅ τι χρή μ' ἀποτίσαντ' ἀργύριον τοῦ πράγματος
εἶναι φίλον τὸ λοιπόν, ἢ σύ μοι φράσεις;
ΚΑ. *σὺ λέγε. δικῶν γὰρ οὐ δέομ' οὐδὲ πραγμάτων.*
ΦΙ. *ἀνὴρ Συβαρίτης ἐξέπεσεν ἐξ ἅρματος,*
καί πως κατεάγη τῆς κεφαλῆς μέγα σφόδρα·
ἐτύγχανεν γὰρ οὐ τρίβων ὢν ἱππικῆς.
κἄπειτ' ἐπιστὰς εἶπ' ἀνὴρ αὐτῷ φίλος
ἔρδοι τις ην ἕκαστος εἰδείη τέχνην.
οὕτω δὲ καὶ σὺ παράτρεχ' ἐς τὰ Πιττάλου.

ADNOTATIO CRITICA

1389 vulgo *κλητεύειν*: optime Dobraeus *κλητεύων* probante Bergkio apud Mein. Fr. Com. II. p. 1105, cum Chaerephon, non mulier, in pallorem rideatur || 1390 *πρὸς ποδῶν* vulgo: correxit Hermannus || 1393 verba *οἴμοι κακοδαίμων* accusatori dabantur || 1394 vulgo ante Reiskium *καλέσῃς* || 1408 post 1416 transposuit Meinekius auctore Hamakero

ΒΔ. ὅμοιά σου καὶ ταῦτα τοῖς ἄλλοις τρόποις.
ΚΑ. ἀλλ' οὖν σὺ μέμνησ' οὗτος ἀπεκρίνατο.
ΦΙ. ἄκουε, μὴ φεῦγ'. ἐν Συβάρει γυνή ποτε
κατέαξ' ἐχῖνον. ΚΑ. ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.
ΦΙ. οὑχῖνος οὖν ἔχων τιν' ἐπεμαρτύρατο·
εἶθ' ἡ Συβαρῖτις εἶπεν 'εἰ ναὶ τὰν κόραν
τὴν μαρτυρίαν ταύτην ἐάσας ἐν τάχει
ἐπίδεσμον ἐπρίω, νοῦν ἂν εἶχες πλείονα.'
ΚΑ. ὕβριζ' ἕως ἂν τὴν δίκην ἄρχων καλῇ.
ΒΔ. οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρ' ἔτ' ἐνταυθὶ μενεῖς,
ἀλλ' ἀράμενος ἐγώ σε ΦΙ. τί ποιεῖς; ΒΔ. ὅ τι ποιῶ;
εἴσω φέρω σ' ἐντεῦθεν· εἰ δὲ μή, τάχα
κλητῆρες ἐπιλείψουσι τοὺς καλουμένους.
ΦΙ. Αἴσωπον οἱ Δελφοί ποτ' ΒΔ. ὀλίγον μοι μέλει.
ΦΙ. φιάλην ἐπῃτιῶντο κλέψαι τοῦ θεοῦ·
ὁ δ' ἔλεξεν αὐτοῖς ὡς ὁ κάνθαρός ποτε—
ΒΔ. οἴμ' ὡς ἀπόλοι' αὐτοῖσι τοῖσι κανθάροις.

ΧΟΡΟΣ

ζηλῶ γε τῆς εὐτυχίας
τὸν πρέσβυν οἷ μετέστη
ξηρῶν τρόπων καὶ βιοτῆς·
ἕτερα δὲ νῦν ἀντιμαθὼν
ἦ μέγα τι μεταπεσεῖται
ἐπὶ τὸ τρυφῶν καὶ μαλακόν.
τάχα δ' ἂν ἴσως οὐκ ἐθέλοι.
τὸ γὰρ ἀποστῆναι χαλεπὸν
φύσεος, ἣν ἔχοι τις ἀεί.
καίτοι πολλοὶ ταῦτ' ἔπαθον·
ξυνόντες γνώμαις ἑτέρων
μετεβάλοντο τοὺς τρόπους.

ADNOTATIO CRITICA

1420 οἴσω et εἴσω σε vulgo: ἔγωγε ex duobus codicibus Brunckius probante Meinekio; ἐγώ σε Dindorfius || 1425 vulgo ἀπολεῖς: ἀπολῶ σ' Reiskius; ἀπόλοι' Meinekius || vulgo τοῖσι: τοῖς σοῖς Meinekius || 1430 μέγα πείσεται Ravennas, μεταπείσεται Venetus: μεταπεσεῖται primus Bentleius: ἤθη μεταπεσεῖται Dobraeus || 1431 vulgo ἐπὶ τὸ τρυφερόν; Ravennas ἐπιτρυφόν: correxit Dindorfius

πολλοῦ δ' ἐπαίνου παρ' ἐμοὶ
καὶ τοῖσιν εὖ φρονοῦσιν
τυχὼν ἄπεισιν διὰ τὴν
φιλοπατρίαν καὶ σοφίαν
ὁ παῖς ὁ Φιλοκλέωνος.
οὐδενὶ γὰρ οὕτως ἀγανῷ
ξυνεγενόμην οὐδὲ τρόποις
ἐπεμάνην οὐδ' ἐξεχύθην.
τί γὰρ ἐκεῖνος ἀντιλέγων
οὐ κρείττων ἦν, βουλόμενος
τὸν φύσαντα σεμνοτέροις
κατακοσμῆσαι πράγμασιν;

ΞΑΝΘΙΑΣ. ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ. ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ. ΧΟΡΟΣ

ΞΑ. νὴ τὸν Διόνυσον ἄπορά γ' ἡμῖν πράγματα
δαίμων τις ἐσκεκύκληκεν ἐς τὴν οἰκίαν.
ὁ γὰρ γέρων ὡς ἔπιε διὰ πολλοῦ χρόνου
ἤκουσέ τ' αὐλοῦ, περιχαρὴς τῷ πράγματι
ὀρχούμενος τῆς νυκτὸς οὐδὲν παύεται
τἀρχαῖ' ἐκεῖν' οἷς Θέσπις ἠγωνίζετο·
καὶ τοὺς τραγῳδούς φησιν ἀποδείξειν κρόνους
τοὺς νῦν διορχησάμενος ὀλίγον ὕστερον.
ΦΙ. τίς ἐπ' αὐλείοισι θύραις θάσσει;
ΞΑ. τουτὶ καὶ δὴ χωρεῖ τὸ κακόν.
ΦΙ. κλῇθρα χαλάσθω τάδε. καὶ δὴ γὰρ
σχήματος ἀρχὴ
ΞΑ. μᾶλλον δέ γ' ἴσως μανίας ἀρχή.
ΦΙ. πλευρὰν λυγίσαντος ὑπὸ ῥύμης,
οἷον μυκτὴρ μυκᾶται καὶ

1426 ad 1437 = 1438 ad 1449

ADNOTATIO CRITICA

1449 vulgo sic : Meinekius κατακομῆσαι || 1457 vulgo ante Bentleium τὸν νοῦν || 1463 ῥώμης vulgo : ῥύμης Lobeckio debetur

σφόνδυλος ἀχεῖ. ΞΑ. πῖθ' ἐλλέβορον.
ΦΙ. πτήσσει Φρύνιχος ὥς τις ἀλέκτωρ.
ΞΑ. τάχα βαλλήσεις.
ΦΙ. σκέλος οὐράνιόν γ' ἐκλακτίζων.
ΞΑ. κατὰ σαυτὸν ὅρα.
ΦΙ. νῦν γὰρ ἐν ἄρθροις τοῖς ἡμετέροις
στρέφεται χαλαρὰ κοτυληδών.
οὐκ εὖ; ΞΑ. μὰ Δί' οὐ δῆτ', ἀλλὰ μανικὰ πράγματα.
ΦΙ. φέρε νυν ἀνείπω κἀνταγωνιστὰς καλῶ.
εἴ τις τραγῳδός φησιν ὀρχεῖσθαι καλῶς,
ἐμοὶ διορχησόμενος ἐνθάδ' εἰσίτω.
φησίν τις ἢ οὐδείς; ΒΔ. εἷς γ' ἐκεινοσὶ μόνος.
ΦΙ. τίς ὁ κακοδαίμων ἐστίν; ΒΔ. υἱὸς Καρκίνου
ὁ μέσατος. ΦΙ. ἀλλ' οὗτός γε καταποθήσεται·
ἀπολῶ γὰρ αὐτὸν ἐμμελείᾳ κονδύλου.
ἐν τῷ ῥυθμῷ γὰρ οὐδέν ἐστ'. ΒΔ. ἀλλ', ᾠζυρέ,
ἕτερος τραγῳδὸς Καρκινίτης ἔρχεται,
ἀδελφὸς αὐτοῦ. ΦΙ. νὴ Δί' ὠψώνηκ' ἄρα.
ΞΑ. μὰ τὸν Δί' οὐδὲν ἄλλο πλήν γε καρκίνους·
προσέρχεται γὰρ ἕτερος αὖ τῶν Καρκίνου.
ΦΙ. τουτὶ τί ἦν τὸ προσέρπον; ὀξὶς ἢ φάλαγξ;
ΞΑ. ὁ πινοτήρης οὗτός ἐστι τοῦ γένους
ὁ σμικρότατος, ὃς τὴν τραγῳδίαν ποιεῖ.
ΦΙ. ὦ Καρκίν' ὦ μακάριε τῆς εὐπαιδίας,
ὅσον τὸ πλῆθος κατέπεσεν τῶν ὀρχίλων.
ἀτὰρ καταβατέον γ' ἐπ' αὐτούς μοι· σὺ δὲ
ἅλμην κύκα τούτοισιν, ἢν ἐγὼ κρατῶ.
ΧΟ. φέρε νυν ἡμεῖς αὐτοῖς ὀλίγον ξυγχωρήσωμεν ἅπαντες,
ἵν' ἐφ' ἡσυχίας ἡμῶν πρόσθεν βεμβικίζωσιν ἑαυτούς.
ἄγ' ὦ μεγαλώνυμα τέκνα τοῦ θαλασσίοιο
πηδᾶτε παρὰ ψάμαθον

ADNOTATIO CRITICA

1466 *πλήσσει* Bentleius probante Porsono || 1468 vulgo *οὐράνιον*: *οὐρανίαν* Hesychius, quod placet Meinekio || 1472 verba *οὐκ εὖ* seni continuavi cum Dobraeo: vulgo Bdelycleoni dabantur sine interrogatione

καὶ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτοιο καρίδων ἀδελφοί·
ταχὺν πόδα κυκλοσοβεῖτε, καὶ τὸ φρυνίχειον
ἐκλακτισάτω τις, ὅπως
ἰδόντες ἄνω σκέλος ὤζωσιν οἱ θεαταί.
στρόβει, παράβαινε κύκλῳ καὶ γάστρισον σεαυτόν,
ῥῖπτε σκέλος οὐράνιον· βέμβικες ἐγγενέσθων.
καὐτὸς γὰρ ὁ ποντομέδων ἄναξ πατὴρ προσέρπει
ἡσθεὶς ἐπὶ τοῖσιν ἑαυτοῦ παισὶ τοῖς τριόρχοις.
ἀλλ' ἐξάγετ', εἴ τι φιλεῖτ' ὀρχούμενοι, θύραζε
ἡμᾶς ταχύ· τοῦτο γὰρ οὐδείς πω πάρος δέδρακεν,
ὀρχούμενος ὅστις ἀπήλλαξεν χορὸν τρυγῳδῶν.

ANNOTATIO CRITICA

1505 *ἡμᾶς* vulgo: *ὑμᾶς* Bentleius (schol. *ἐξάγετε ἑαυτούς*, i.e. *ὑμᾶς ἔξω*), receperunt Bergkius, Meinekius

Metrorum in Vespis Discriptio

1 ad 229 iambici senarii
230 ad 247 tetrametri iambici catalectici[1]
248 ad 272 tetrametri iambici catalectici syncopati[2]
273 ad 281 (*στροφή*) = 282 ad 290 (*ἀντιστροφή*)

1	∪∪–́, ∪∪–́ – ∪∪–́ – |, ∪∪ – –́, ∪∪–́ –
	Ionici a minore quorum primus syllaba caret
2, 5	–́∪∪–, ∪–́ – choriamb.
3, 9, 10	–́∪∪–́∪∪–́⏒ dactyl.
4, 6, 7, 11	–́∪–⏒, –́∪–⏒ troch.
8	–, –́∪∪–́∪∪–́ –, –́∪ – – dactylico-troch.
12	∪∪–́ –, ∪∪–́ Ionici a minore

291 ad 322:

1—5, 7, 14—18, 20	Ionici dimetri puri
6, 8, 9, 19, 21, 22	Ionicus dimeter sive Ionicus cum dipodia trochaica
10, 23	Ionicus trimeter acatal. ∪∪–́ –, ∪∪–́ –, ∪∪–́ –
11, 24	Ion. trim. catal. ∪∪–́ –, ∪∪–́ –, ∪∪–́
12, 25	Ion. tetram. a forma incipiens Ionici catalectica, ∪∪–́, ∪∪–́ –, ∪∪–́ –, ∪∪–́ –, ∪∪–́ –
13, 26	penthemimeres iambicum cum anacrusi anapaestica ∪∪–́∪–́ –

[1] Eodem metro (sc. Hipponacteo, schol. Plut. v. 253) utitur Parodus *Ecclesiazusarum* et *Lysistratae*

[2] Nomen metro a grammaticis impositum est *Εὐριπίδειον τεσσαρεσκαιδεκασύλλαβον*: vide Hephaest. *Enchirid.* p. 94 ed. Gaisford., qui Euripidis attulit exemplum

ἑῷος ἡνίχ' ἱππότας ἐξέλαμψεν ἀστήρ.

Una syllaba longius est metrum ex iambico dimetro acatalecto et trochaico dimetro catalectico compositum, quod ipsum quoque *Εὐριπίδειον* appellatum esse Hephaestio refert. Eo Aristophanes usus est in *Avibus* v. 1755–1762. DINDORFIUS. Metrum a tetrametro iambico catalectico tantum eo diversum quod post arsin dipodiae secundae deest thesis cantus intermissione supplenda. I. RICHTER

27 bacchiacus dimeter[1], ⏑–́–, ⏑–́–

28, 30	⏒, –́⏑⏑–, ⏑–́	glyconei
29, 31	–, –́⏑⏑–, –	
32–34	–́⏒, –́⏑⏑–, ⏑–́	
35	–́⏑, –́⏑⏑–, –	

323 ad 332 systema anapaesticum dim. et monom.

333 ad 345 = 365 ad 378
systemata trochaica interpositis trochaicis tetrametris et dimetro cretico v. 339

346 ad 357 tetrametri anapaestici

358 ad 364 systema anapaesticum

379 ad 401 tetrametri anapaestici catalectici

402, 403[2] trochaici tetrametri catalectici

404, 405, 409, 411 troch. dimetri

406 paeonicus dimeter cum dipodia trochaica

407, 408 troch. tetram. cat.

410 ditrochaeus cum cretico

412 dimeter creticus

413 trimeter creticus sive paeonicus

414 ad 461 et 470 ad 519 trochaici tetrametri catalectici, exceptis 417, 418, 427, 428, 483, 484 qui sunt cretici sive paeonici tetrametri

462, 463 trochaici dimetri

464 creticus

465, 466 troch. tetram. catal.

467, 468 paeonici dimetri: 469 dimeter creticus

520 ad 538 = 619 ad 637[3]
- 1, 2, 6, 7 choriamb. dimet. acatalectum
- 4, 5, 12, 13 iambici tetrametri
- 3, 8–11, 17, 19 choriamb. dim. catalecticum
- 14, 15, 16, 18 choriamb. dim. acatal.

539 ad 605 anapaestici tetrametri

606 ad 618 anapaestici dimetri et monometri

637 ad 707 anapaestici tetrametri

708 ad 713 anapaestici dimetri cum monometro et paroemiaco

714 ad 717 anap. tetrametri

718 ad 726 = 732 ad 740
- 1, 3 iambici trimetri
- 2 –⏑́⏑–⏑–, ⏑⏑́⏑–⏑ dochm.
- 4 ⏓–́⏑––, ⏑–́⏑–⏑– iamb.
- 5 –́⏑–, –́⏑– creticus

[1] Bacchiacum dimetrum versibus glyconeis similiter praemisit Euripides *Suppl.* v. 993, et *Ion* v. 190: bacchiacum tetrametrum versibus glyconeis interposuit Aristophanes *Thesmoph.* v. 1143, 1144. DINDORFIVS

[2] 402 ad 428 et 460 ad 484 antistrophicos reddidere Meinekius, Dindorfius

[3] Sunt qui antistrophica negant esse

6, 9 ⏑⏑́⏑–⏑– dochm.

7, 8 iambici dimetri acatalecti

727 ad 731, [1] 741 ad 751 anapaest. dimetr.

752 ad 854 iambici trimetri

855 ad 859 systema anap. dim.

860 ad 866 = 879 ad 885

1, 2 iambici trimetri

3—5 iambici dimetri

6 clausula dochmiaca

867 ad 870 anapaestici tetrametri

871 ad 878 systema anapaest. dimetr.

886 ad 1003 iambici trimetri

1004—1120 (παράβασις χοροῦ πρώτη)

1004 ad 1011 (*κομμάτιον*)

1—2 anapaest. dimetri acatal.

3 anapaest. monom. [2]

4—5 tetrameter iamb. acatal

6 dipodia trochaica

7—8 tetrameter trochaicus acatal.

1012 ad 1047 (*parabasis proprie dicta*) anapaestici tetrametri

1048 ad 1056 (*πνῖγος*) systema anapaest. dimetr.

1057 ad 1068 (*ᾠδή*) = 1089 ad 1100 (*ἀντῳδή*)

1, 3 tetrameter trochaicus catalecticus

2 creticus dimeter, qui duobus ditrochaeis respondet

4, 6, 12 dimetri trochaici catalectici

5 trimeter trochaicus acatal.

7—11 dimetri trochaici acatal.

1069 ad 1088 (*ἐπίρρημα*) = 1101 ad 1120 (*ἀντεπίρρημα*)

trochaici tetrametri catalectici

1121 ad 1259 iambici trimetri acatalecti exceptis versibus

1224, 1225, 1243 qui sunt phalaecei hendecasyllabi

–́⏑̄, –́⏑⏑, –⏑–⏑––

1230, 1231 qui sunt dactylici aeolici pentametri, (Gaisford. Hephaest. p. 275)

1243 –́–, –́⏑⏑–, –́⏑⏑–, –́⏑⏑–, ⏑–́ choriamb.

[1] v. 744 exhibet vocem in duo versus dissectam quod rarissimum est. Vide Gaisfordum ad Hephaest. p. 280—1.

[2] Dipodiam trochaicam putat esse Richterus cui respondeat altera *εὐλαβεῖσθε* v. 1009. Mecum facit Rossbachius *Metr.* p. 273: Dindorfius eiecto *νῦν* metra sic constituit:

ἀναρίθμητοι νῦν τὰ μέλλοντ' εὖ λέγεσθαι
μὴ πέσῃ φαύλως χαμᾶζ' ἐξευλαβεῖσθε,

ut totum esset trochaicum. Ceterum *Nubium* commation duo continet metra, anapaesticum et choriambicum: in *Equitibus* commation totum anapaesticum est: *Avium* commation dactylo-trochaicis constat: 'unde colligi potest' ait Richterus *Prolegom.* p. 88, 'commatia uti solere aut anapaestis solis aut anapaestis cum versibus aliis generis compositis aut alio quovis metrorum genere.'

1236 — –́⏑⏑–, ⏑–́ – iamb.

1237 —, –́⏑⏑–́⏑– –, –́⏑– dactylico-troch.

1240—1242 choriamb.

1260 ad 1269 (στροφή)[1]

1, 3, 4, 7, 10 trochaici tetrametri catalectici

2, 5, 6, 9 iambici dimetri acatal.

8 iamb. monometer

1270 ad 1282 paeonici tetrametri, cretico in quarto solum pede posito

–́⏑⏑⏑, –́⏑⏑⏑, –́⏑⏑⏑, –́⏑–

1283 trochaicus tetrameter catalecticus

1284 ad 1317 iambici trimetri acatalecti

1318 ad 1323

1 trochaicus monometer

2, 4, 5 troch. dim. acat.

3, 6 troch. dim. catal.

1324 ad 1326 iamb. trim. acatal.

1327 ad 1333

1, 2, 3 iamb. dim. acat.

4 iamb. dim. catal.

5, 6 troch. dim. acat.

7 troch. dim. catal.

1334 ad 1425 iamb. trim. acatal.

1426 ad 1437 (στροφή) = 1438 ad 1449 (ἀντιστροφή)

dimetri diiambico-choriambici, exceptis v. 1434 et 1437 ubi pro diiambo extat ditrochaeus

1450 ad 1457 trimetri iambici

1458 ad 1471 systema anapaesticum dimetrum

1472 ad 1491 trimetri iambici

1492, 1493 anapaestici tetrametri catal.

1494 ad 1506 dactylico-trochaici, de quo metro vide Gaisford. Hephaestion. p. 341, Rossbach. Metr. p. 359

⏑̄, –́⏑⏑–́⏑⏑–́ –, –́⏑–⏑– –

[1] Excidisse antistropham post v. 1275 notavi *Argum.* p. 175: ceterum trochaicos esse versus, non iambico-trochaicos, ut plerique editores, statuit Rossbachius Metr. p. 273

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗ

CANTABRIGIAE FORMIS ACADEMICIS EXCUDEBANT C. J. CLAY, A.M. ET FIL.

SUMMARIUM FABULAE[1]

'Proximo post Vespas scenae commissas anno A.C. 421 sive anno tertio Olympiadis octogesimae nonae, qui erat annus decimus vertens ab inito bello Peloponnesiaco, Alcaeo Archonte Pacem priorem poeta ipse docuit, Eupolidique uni postpositus secundum praemium accepit, isque Martii mensis dies pulcherrimis potest vitae diebus ejus adnumerari. Iam enim sperare poterat fore ut tandem aliquando quod in omnibus comoediis suaserat, ratum fieret. Cleo erat mortuus: imperium populare inconcussum: nova spes illuxit pace restituta Graeciam ad pristinam felicitatem redituram, Athenas autem prae ceteris urbibus summum ad splendorem perventuras esse. Hinc ostendit summam hilaritatem, quam a primo initio usque ad finem spectantium animos occupasse credibile est. Simul vero tanta fide veritatisque tanto amore imaginem illorum dierum totiusque belli ante oculos posuit, ut ea cum Thucydidis historia comparata et confirmet quae ille narravit et illius viri testimonio confirmetur. Quaecumque in praecedentibus[2] comoediis ad pacem

[1] Palmerius Exerc. Critic. p. 742, quocum facit Brunckius, fabulam scenae commissam esse duxit archonte Astyphilo anno 419 sive Olympiadis nonagesimae primo propter versum 934 *οἵ σου τρυχόμεθ' ἤδη τρία καὶ δέκ' ἔτη*. Sed vix credibile est, Comicum qui ubique iusto temporis momento Musam suam prodire iubeat aggredique, hanc fabulam tribus annis post pacem factam, tribus annis et dimidio post finitum bellum commisisse, i.e. archonte Archia, anno 418 Olympiadis nonagesimae secundo mense Martio. Nam si versu 934 duce annos computamus, Astyphili Archontis annus belli duodecimus est. Quod liquide docet Thucydides v. 20 unicus harum rerum arbiter et dux: *αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο αὐτόδεκα ἐτῶν διελθόντων καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἡ ἐσβολὴ ἡ ἐς τὴν 'Αττικὴν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο.* Atque idem v. 56 postquam de rebus Archia archonte gestis exposuit, *καὶ ὁ χείμων ἐτελεύτα καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.* I. RICHTERVS

[2] *οὐ τοῦτο δὲ μόνον ὑπὲρ εἰρήνης 'Αριστοφάνης τὸ δρᾶμα καθῆκεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς 'Αχαρνέας καὶ τοὺς 'Ιππέας καὶ 'Ολκάδας καὶ πανταχοῦ τοῦτο ἐσπούδακεν.* Argum.

commendandam dixerat, ea omnia complexus est hac in fabula et repetiit. Accurate vero si singula legimus, illud quoque nos non fugit, icto foedere quinquaginta annorum[3] nondum ad finem omnia deducta esse: immo intellexisse Aristophanem videmus, quanta in singulis civitatibus impedimenta animis vere pacandis et ad amicitiam reducendis opposita fuerint causasque cognoscimus effecturas, ut non diu pax conservari queat. Agit igitur totius Graeciae causam et singulas urbes admonet ut omni mala cupiditate remota nihil nisi pacem cogitent et imprimis Athenienses castigat, puniendos si non deorum tutela ex bellicis calamitatibus servati grato animo pacis beneficiis utantur et omni tergiversatione sublata cum reliquis Graecis societate iuncti manerent.' C. F. RANKE

Intentio fabulae maxime ingeniosa et lepida est. Agricola quidam Trygaeus sicut omnes agricolae belli pertaesus in caelum ascendere volt ut ab Iove pacem finemque malorum impetret. Quotidie precibus deum fatigarat ut tandem scopas deponeret ne funditus urbes Graeciae everrerentur sed oleum operamque perdiderat; quamobrem ipse Iovem adeundi audax consilium init. Itaque scalas tenues fabricatus in caelum conatus est scandere, quae cum frangerentur praeceps datus grave volnus acceperat. Postea scarabaeum comparat, monstrum insolitae magnitudinis, cuius agasones esse tamquam equi duo servos iubet.

πρόλογος (1—79). Colloquuntur duo servi ante stabulum scarabaei cui alter aliam ex alia placentam pinsente altero per foramen porrigit, donec ille foetore immundi cibi suffocatus mox ipsum cum stercore alveum tradit apponendum bestiae gulosae: paulo post ut quid agat scarabaeus ipse intellegat aperit ianuam videtque beluam impigre devorantem. Restat in ianua semiaperta identidem introspiciens et ad spectatores conversus cum iis communicat quid viderit. Deinde, dum servus prior stabulum intrat ut potionem post cibum beluae afferat, miram heri insaniam exponit: ne ipsos quidem Athenienses ait, ceteroquin insanientes, adeo stultos esse ut scarabaeis vecti in caelum avolare cuperent.

ἐπεισόδιον α' (80—287). Dum loquitur, iam Trygaeus scarabaeo

cod. Ven. In *Nubibus* etiam bellum perstringit, cum Strepsiades, ubi statim ab initio dramatis miseriarum suarum causas ostendit, bellum sic incusat, v. 6

ἀπόλοιο δῆτ' ὦ πόλεμε πολλῶν οὕνεκα.

[3] Richtero videtur poeta consilium fabulae scribendae statim post nuntiatam ad Amphipolim pugnam iniisse, nondum icto foedere quinquaginta annorum, per inducias et propter hiemem et quod utrique *εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην* (Thucyd. V. 14) *πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον.*

tamquam equo insidens, bestiam stimulis excitans, caelum petere incipit lente saepiusque intermisso itinere. Vix supra stabulum assurrexit in aërem non leni aequabilique sed abrupto cursu vectus, cum introspiciens servos 'proh Iuppiter!' clamat 'quid tibi, o here, in animo est? quid insanis? quorsum volitas? Summa gravitate Trygaeus 'ad Iovem' ait 'de rebus Graecorum collocuturus ut quid ille animo paret cognoscam; nisi me audierit proditionis eum accusabo, homo deum; constat enim eum nos Persarum regi prodere velle.' Paulatim aedium suarum altitudinem aequat, cum filiae a servo excitatae e ianua proruunt, sed re cognita consilium patris non improbant sed ascendendi rationem reprehendunt: Pegasum enim longe aptiorem et visu τραγικώτερον fore. Ridiculis argumentis efficit Trygaeus Pegaso scarabaeum multum antecellere. Tandem nemine contradicente homo pergit altius evehi, cruribus ilia premens hippocanthari, ad alas identidem prospiciens auresque et naribus timens ne ad stercora praecipites ferantur. Versu demum 162 ad episcenii marginem extremum progressus subsistit subito. Pegasus non iam movetur, ubi sit quidve fiat domino paulisper nescio. Verum ad episcenium ope machinarii (μηχανοποιοῦ) appellitur, quem acclamando pellit omnem spectantium illusionem quo maiorem excitet risum; scarabaeus a latere tractus equiti suo nauseam moturus est. Iam in ipso quasi caeli vestibulo est et equum strenuum atque animosum non amplius moratus ad regiam contendit Jovis. Scarabaeus vero continuo e conspectu fertur neque Trygaeus eius meminit nisi v. 707 facile contentus ubi ei honores divinos contigisse comperit.

Excipit audacem Hermes (v. 168) multisque eius insolentiam probris increpat, ut in *Ranis* Dionysum Herculis specie indutum Aeacus; quis sit unde veniat percunctatur. Verum Trygaeus iram eius data carnis offa placat et aditum ad deos supplex rogat. 'At, o bone, di ex hoc loco sursum quam longissime migraverunt, solus sum relictus qui supellectilem curarem. Quippe Graecis irati Bello hanc sedem incolendam dederunt, ne vestrum furorem diutius aspiciant precibusque vestris aures praebeant. Semper enim res fraude geruntur ab Atheniensibus et Lacedaemoniis: victos victores decipiunt quamobrem vereor ut Pacem umquam sitis recuperaturi.' 'Dic mihi, quaeso, quorsum abierit.' 'Hanc in foveam Πόλεμος detrusit magna lapidum saxorumque mole super ingesta, ne dea vinculis liberari queat. Ingens quoque mortarium advexit in quo omnes urbes conterat et contundat.' Interim magno cum strepitu Πόλεμος appro-

pinquat: Mercurius foris se proripit; Trygaeus metu coactus sese occulit ne conspiciatur.

Prodit Πόλεμος terribili admodum adspectu et terribilia Prasiis Laconicae urbi[4] Megarisque et Siciliae minatus ad mortarium accedit sed pistillum non invenit quo utatur ad contundendum. Servom Tumultum (Κυδοιμὸν) iubet quam celerrime Athenis pistillum afferre. Dicto citius reversus iste pistillum Atheniensium esse fractum nuntiat: occiso enim Cleone pistillum non iam habebant[5]. Igitur Spartam petere servo imperat et illinc afferre. Sed Κυδοιμὸς Spartae quoque pistillum non invenit: quo enim Lacedaemonii utebantur, id Thraciae urbibus ad auxilium ferendum mutuo datum ibi amiserant, (Brasidas enim una cum Cleone mortem occubuerat). Quod cum audisset Πόλεμος, ira inflammatus scena relicta domum intrat cum servo novom pistillum fabricaturus. Quo profecto Trygaeus magno cum gaudio prosilit, omnesque omnino Graecos agricolas fabros opifices mercatores hospites clientes et insulanos conclamat adhortaturque ne opportunam pacis ex antro liberandae occasionem praetermittant, antequam aliud quoddam pistillum impedimento sit.

πάροδος χοροῦ (288—349). Advolat actutum chorus agricolarum et ingens Graecorum turba Boeoti Megarenses Lacedaemonii Trygaeo vocante. Afferunt secum quae exigebantur ligones harpagones funes talia: deinde nimia abrepti laetitia clamoribus saltationibusque testantur quam laeta haec res sibi acciderit, etsi Trygaeus qui non immerito timebat ne Πόλεμος tanto clamore excitatus rediret saepius admonebat, ne ita exultarent antequam Pax liberata rediret.

Trygaeum salutat tamquam a deo propitio urbi servatorem oblatum.

ἐπεισόδιον β′ (350—713). Vix sedato tumultu et canendi et saltandi fine facto Trygaeus locum circumspicit et pervestigat, unde Pacis simulacrum protrahat, sed a Mercurio deprehenditur qui e foribus palatii supervenit inceptum prohibiturus. Trygaeus initio eius minas ludibrio habet: cum autem ille alta voce Iovem fulminatorem ad auxilium vocaret, timidus preces fundit; chorus etiam misericordiam dei obsecrat et sacrificia promittit. Quae tamen Mercurium forsitan non movissent nisi Trygaeus ei coniurationem contra deos a Sole et Luna factam detexisset. Nempe hi di, cum eos Graeci non divinis honoribus prosequerentur invidia accensi, barbaris Grae-

[4] Sita erat urbs in finibus Epidauriorum: secundo autem belli anno ab Atheniensibus captam dirutamque narrat Thucydides II. 56.

[5] Cf. Equit. v. 924 ubi Chorus Cleonem *δοίδυκα καὶ τορύνην* vocat.

ciam prodendi Graecorumque deos occidendi consilium inierant. Qua re motus Mercurius et praeterea magna hostiarum et festorum promissione persuasus et auro corruptus operam suam non negat, (v. 405) itaque comparatis ligonibus fustibusque omnes se ad opus accingunt; diris devovent omnes malevolos vinoque infuso in phialam quam recens dono datam Mercurius manu tenet libant cuique deorum excepto Marte. Tum lapide funibus subligatis dimovendo Pacemque extrahendo insudant. Incassum se invicem nautarum more adhortantur; opus non procedit sed a comitibus malignis ac segnibus impeditur quo minus trahendo quicquam proficiant. Boeoti segnius agunt; Argivi etiam trahere nolunt[6]. Lacones quidem meliorem his operam navant sed nonnullis eorum fides non est habenda; qui apud Pylon capti sunt, soli pacem sinceri optant; Megarenses autem inviti adiuvant fame scilicet instigante. Tandem Trygaeus exclamat 'nos quidem trahimus, illi vero impediunt. Vapulabitis, Argivi, qui rem proditis. Megarenses, quorum causa bellum exarsit (ob *ψήφισμα* illud *Μεγαρικόν*), nihil agunt. Athenienses ius dicendo nimis altercamini inter vosmet ipsos quam ut strenue incumbatis in opus. Mittite iudicia, operam date mari (i. e. commercio) pacis comiti ac sodali. Agite vos agricolae, nosmet soli rem aggrediamur: apage cum istis!' Quod cum fit, statim opus procedit. Trygaeus spe non frustratur: agricolarum opera brevi Pacem cum satellitibus suis Opora et Theoria antro extrahit. Magno gaudio cuncti eam excipiunt, Trygaeus autem blandis verbis alloquitur. Urbes volneribus dilaceratae Pace longo post tempore visa recreantur et rident. Omnes fabri instrumentorum rusticorum uberrimum ex istis fabricandis quaestum se facturos sperant; armorum autem opifices ad desperationem summam adiguntur. Agricolae confestim in agros et praedia diu deserta redeunt: sed antea laudibus et hymnis deam extollunt beneficiorum memores quae olim ab ea acceperant, cum agri variis fructuum generibus abundarent, cum arva floribus et vineis riderent quibus securi fruebantur. 'Dic nobis' aiunt 'o deorum optime Mercuri ubi tandem dea Pax, cum nos reliquisset, tamdiu occultata delituerit.' Quod cum rogasset chorus, Mercurius causas belli fraudesque Cleonis explicat et detegit. Non tamen ut Dicaeopolis culpam in meretrices confert[7], sed eam causam adducit quae, ut ait Plutarchus[8], *χειρίστη μὲν ἦν αἰτία πασῶν ἔχουσα δὲ πλείστους μάρτυρας*, quamque

[6] De ambigua Argivorum fide vide Thucyd. II. 9; V. 28: Diodor. Sicul. xii. 75.

[7] Acharn. v. 476.

[8] Vit. Pericl. c. 31.

etiam Diodorus Siculus[9] refert. Nempe Phidias Pericli familiaritate summa coniunctus ab inimicis accusabatur, quod auri partem quod in Minervae statuam impenderet surripuisset. Calumnia hacce non Phidias sed Pericles operis locator petebatur: sperabant enim illum etiam damnato Phidia auram popularem amissurum. [Quamvis accusatio falsa esset, Phidias tamen in vincula coniectus, morbo an veneno incertum, diem in carcere supremum obiit]. At Pericles, cui probe cognita erat vulgi indoles, cum amico damnato eandem sortem et sibi imminere animadverteret quia rationem pecuniae publicae nondum reddidisset, consultissimum id fore rebus suis ratus si civitatem in bellum aliquod ingens coniceret (nam illo grassante suam operam civitati necessariam fore arbitrabatur), igitur decretum illud de Megarensibus tulit quae fuit quasi scintillula tantae conflagrationis causa. Sociorum urbes nimio tributo oppressae et avarum Atheniensium imperium aegre ferentes, missis legatis, proceres Spartanorum auro corruptos ad partes suas adduxerunt et ad bellum iis inferendum incitarunt. Tum agri invicem ferro ignique vastari, pagi et urbes incendi, miseri agricolae in urbes munitas confugere coeperunt. Pacem saepius in Atticam redire conantem plebs malis proditorum artibus decepta semper clamoribus suis tamquam furcillis expulerat. Quae ne vastatis agris fame premeretur scelesti oratores ditissimos sociorum arripuerunt, bonis spoliaverunt unde tamquam cani plebeculae pabulum praebuerunt. Quod cum intellegerent reliqui socii, demagogorum os auro obturarunt: itaque istis ditescentibus reliqua fere Graecia desolata fuit. Caput autem horum omnium malorum erat coriarius iste.

Plura locuturum interrumpit Trygaeus, qui audito coriarii (sc. Cleonis) nomine non patitur vituperari mortuum, et tamen tacite eum suis coloribus depingit artificiose admodum et rhetorice. Tum divam ipsam compellat rogatque cur verba non faciat sed taciturna maneat. 'Vos eam' inquit Mercurius 'ignominia affecistis, ideoque apud spectatores loqui recusat'—'Itaque tu, Mercuri, cum ea colloquere nobisque quid dicat renuntia.' Mercurius divam affatur et quaestionibus quas in aurem insusurrat tamquam interpres respondet. Rogat tandem, ad quemnam *προστασία* populi redierit, quis mortuo Cleone de suggestu (*τοῦ λίθου*) in Pnyce ad populum concionetur. Trygaeus respondet dominari nunc Hyperbolum. Abominata istum Pax ilico caput avertit irata quod pessimum patronum sibi plebs elegisset. Quid enim isto praeside de pace fiet? Cui Trygaeus,

[9] Biblioth. Hist. lib. XII. p. 306, ubi ipsius Aristophanis hos versus laudat.

salse hominem tangens, 'nunc quidem clariora erunt consilia nostra, quando qui praeest rebus nostris lucernarum fabricator est.' Eodem modo duorum poetarum Simonidis et Sophoclis avaritiam perstringit, Cratinumque vinosum illum comicum carpit. Postremo Pacis comites Oporam uxorem ducendam et Theoriam senatui colendam Trygaeo tradit Mercurius, viamque cum illis iuxta deam ipsam lente descendit: nam scarabaeum Iuppiter abstulerat (v. 700) ut fulminis ministro uteretur.

παράβασις χοροῦ πρώτη (714—785). Interim Chorus in *parabasi*, quae est quasi *δημηγορία* quaedam scenica, poetae persona solitis se ipsum laudibus extollit, spectatorum benivolentiam captans. Laudatur quod comoediae scribendae rationem emendasset salibusque revera ingeniosis iocisque festivissimis ornavisset. Versus aliquot repetuntur, quibus in *Vespis* iam usus erat poeta, gloriatus quod Cleonem primus omnium aggredi non dubitasset. Tum in *ode* (760—772) Musam invocat ut secum sollemne festum in Pacis honorem agat, miserumque istum poetam tragicum Carcinum cum filiis copia conviciorum obruit, pariterque in *antode* (773—785, deest enim *ἐπίρρημα* et *ἀντεπίρρημα*) poetam ineptum et frigidum Morsimum et fratrem Melanthium tragicum gulonem, quos spernere sputis et verberibus Musam iubet.

ἐπεισόδιον γ' (786—1074). Finita parabasi Trygaeus per ianuam parascenii tamquam longinquo per incognitas terras itinere confecto ad penates suos redit statimque ad spectatores conversus quantum laboris hauserit in ascensu atque descensu narraturus est, cum servus domo prodit, postquam dominum audivit verba facientem, omnia (quae est servorum natura) rogaturus; cui ille nonnulla fabulatus ut curioso satisfiat (in quibus dithyrambicos poetas Attico perfundit aceto), ne plus mendaciorum dicere cogatur, Oporam intro domum ducendam tradit dum Theoriam, alteram deae Pacis comitem, ad senatum ducit qui summo eam gaudio excipiunt[10]. Postquam Oporam servo lavandam tradidit, Theoriam autem senatui colendam, choro laudante et gratulante, interrogatus a servo v. 868:

ἄγε δὴ τί νῷν ἐντευθενὶ ποιητέον;

[10] Convenienter senatui Theoriam applicat. Nam senatus curam theoriarum seu ludorum et legationum ad sollemnia sacra facienda gerere solebat; bello autem grassante theoriae Delphos et Delon ad Apollinem intermissae fuisse videntur, saltem non sollemni apparatu celebratae. Pace restituta sacra ista denuo curare licebit. Prytanes, quorum officium erat eos introducere qui senatum sibi dari patiebantur, semper pecunia corrumpi solebant, Theoriam verum nulla mercede accepta gavisi introduxerunt.

non statim ad epulas ruit comissabundus sed prius Paci deae sacra rite facere statuit. Ac primum ollis leguminum dedicandam esse censet, quod ut vile nimis et indignum improbat Chorus ovemque immolandam ait. Sacrificii igitur genere constituto ovem arcessi iubet ipse aram in qua sacrificetur paraturus. Ara collocata iterum domum intrat a choro et laudatus et monitus v. 885—887, 889—893. Affert canistrum (τὸ κανοῦν), molam salsam (ὀλὰς i. q. οὐλοχύτας), coronam sive vittam (στέμμα), cultrum aliamque supellectilem sacrificalem. Deinde servos postquam dextrorsum aram circumeundo canistrumque et lustralem undam circumferendo rem sacram quasi inauguravit, Trygaeus ipsam aquam torre ab ara sumpto et immerso consecrat (v. 905), tum servom iubet aqua se lustrare hordeumque praebere quo ovem conspergat simul et spectatoribus quasi sacrificii participibus ingerere[11]. Rebus quae ad inaugurandum sacrificiis necessaria sunt comparatis, inde vota precesque fiunt, omnibus deam suppliciter orantibus ut ipsos armis proeliisque liberatos semper defendat, ut civitates nullas lites in posterum exerceant sed universa Hellas amicitia stabili coniungatur. Finitis precibus sequitur altera pars sacrificii, quae est immolatio. Servos igitur dominum admonet v. 963, at negat se Trygaeus immolaturum aramque deae sanguine conspersurum, quod

οὐχ ἥδεται δήπουθεν Εἰρήνη σφαγαῖς.

Iubet servom intus immolare ovem partesque in ara cremandas efferre[12]. Interea Chorus non patitur rem sacram intermitti: sed cohortatur senem ut assulas cumulet quibus femora crementur: tum igne excitato mensam apportat senex, cui altera sacrificii pars videlicet hominum cibus imponatur. Iam vero ove caesa servos praesto est cum femoribus; idem statim reliqua domo effert, liba (θυλήματα) et exta (σπλάγχνα) quae statim veru torret iubente domino. Paratae fere sunt epulae, tertia sacrificii pars. Apparet Trygaeum protinus epulaturum sed intercedit Hierocles vates famelicus, pacis autem ut videtur inimicus. Quaerenti cuinam deorum hostia mactetur non respondet Trygaeus hominemque non videre se simulat. Nequiquam Hierocles interrogat, sibimet primitias (ἀπάργματα) deposcens. Tan-

[11] Risum scilicet captare voluit poeta ex hac sparsione.

[12] Quis non videt revera pecudem in scena mactari non potuisse? Nusquam vero Comicus fraudem facturus est spectatoribus neque eos volt decipi spectaculo. Itaque et supra Trygaeum exclamantem facit ὦ μηχανόποιε et hoc loco id quod spectatores norunt omnes ovem a chorago porrectam chorago servandam esse verbis sanequam simplicibus pronuntiat. I. RICHTER

dem sacrificium Paci deae fieri audit. Extemplo vetera oracula profert summa grandiloquentia usus, quorum auctoritate fretus nefas esse dicit pacem componi[13]. Hieroclis argumenta Trygaeus irridens Homeri auctoritate refellit: non salutis publicae causa, sed tantum carnis accipiendae ergo haruspicem oracula cecinisse mox apparet. Postremo libatione facta senex ad spectatores conversus rogat ut sint convivae. Hierocles de extis aliquid surripere conatur: itaque verberant ac persequuntur furem fugacem; deserunt scenam ultima sacrificii parte vix inchoata.

παράβασις χοροῦ ἑτέρα (1075—1138). Suavissima vitae rusticae descriptio hanc scenam excipit. Chorus agricolarum felicitatem canit qua rusticus gaudet agris bene aratis caelique temperie favente. Domi sedens feriatur, cenam instruit, vicinos invitat, opiparis vescitur et armis bellique timore liberatus laetus messem expectat. Redeunte aestate ex vitibus florentibus ficisque iam maturescentibus summum gaudium percipit. Comparat deinde has voluptates cum tristibus belli laboribus. Multo melius est ruri degere quam odiosi centurionis iussis obedientem macrescere, qui cum gladio res geratur relictis militibus fuga salutem quaerit. Civibus urbanis turpissimi isti *ῥιψάσπιδες* parcunt, agrestes autem vexant et opprimunt, domi leones, in acie volpes.

ἔξοδος (1139—1252). Finita parabasi domus Trygaei felicis Oporae mariti convivis celebratur. Prodit falcarius gratulabundus: pace enim reddita quaestum ex falcibus aliisque instrumentis fabricandis facere poterat. Mox armorum mercator, comitante hastario et galearum fabro, ad desperationem adactus frustra quiritat. Ridet Trygaeus lamentationibus nequaquam commotus. Tum pueri duo foras progrediuntur carmina convivalia canentes. Horum unus, Lamachi puer, nihil praeter proelia et volnera cantat sed Trygaeus ista non ferens puerum pellit. Cleonymi puer meliora canit. Cleonymus iste ut quondam Archilochus in pugna arma abiecerat: quamobrem filius elegos Archilochi ad eam rem spectantes canendo repetit quod Trygaeo risum ingentem movit. Denique omnibus (1253—1292) ad cenam convocatis summa laetitia Trygaei et Oporae nuptiae celebrantur. Hymnus lascivus canitur omnesque saltantes et laeta precantes scenam relinquunt.

[13] Ex Thucydide II. 8, 21 liquet revera fuisse oracula quae Graeciae septem et viginti annorum bellum portendebant. Veri simile est eos qui bellum renovari cupiebant, ea oracula non neglexisse ut plebem superstitiosam allicerent.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ΟΙΚΕΤΑΙ ΔΥΟ *Τρυγαίου*

ΚΟΡΑΙ *θυγατέρες Τρυγαίου*

ΕΡΜΗΣ

ΠΟΛΕΜΟΣ

ΚΥΔΟΙΜΟΣ

ΧΟΡΟΣ ΓΕΩΡΓΩΝ

ΙΕΡΟΚΛΗΣ *μάντις χρησμόλογος*

ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ

ΠΑΙΣ ΚΛΕΩΝΥΜΟΥ

ΕΙΡΗΝΗ
ΟΠΩΡΑ
ΘΕΩΡΙΑ
ΚΡΑΝΟΠΟΙΟΣ
ΔΟΡΥΞΟΣ } *κωφὰ πρόσωπα*

Ὑπόθεσις

Ἤδη τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ κεκμηῶτας τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς σύμπαντας Ἕλληνας Ἀριστοφάνης ἰδών, ἱκανὸς γὰρ διιππεύκει πολεμούντων αὐτῶν χρόνος, τὸ δρᾶμα συνέγραψε τοῦτο, προτρέπων τὰς πόλεις καταθέσθαι μὲν τὴν πρὸς αὑτὰς φιλονεικίαν, ὁμόνοιαν δὲ καὶ εἰρήνην ἀντὶ τῆς πρότερον ἔχθρας ἑλέσθαι. παρεισάγει τοίνυν γεωργόν, Τρυγαῖον τοὔνομα, μάλιστα τῆς εἰρήνης ἀντιποιούμενον. ὃς ἀσχάλλων ἐπὶ τῷ πολέμῳ εἰς οὐρανὸν ἀνελθεῖν ἐβουλεύσατο πρὸς τὸν Δία, πευσόμενος παρ' αὐτοῦ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐκτρύχει τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, τοσοῦτον ποιήσας πόλεμον αὐτοῖς. ὃν δὴ διαποροῦντα τίνα τρόπον τὴν εἰς οὐρανὸν πορείαν ποιήσει, παρεισάγει τρέφοντα κάνθαρον ὡς ἀναπτησόμενον εἰς οὐρανὸν δι' αὐτοῦ, Βελλεροφόντου δίκην. προλογίζουσι δὲ οἱ δύο θεράποντες αὐτοῦ, οἷς καὶ ἐκτρέφειν προσετέτακτο τὸν κάνθαρον, δυσφοροῦντες ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ σιτίοις. ἡ δὲ σκηνὴ τοῦ δράματος ἐκ μέρους μὲν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ μέρους δὲ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἔκ τινων ἀνδρῶν Ἀττικῶν γεωργῶν.

II

Φέρεται ἐν ταῖς διδασκαλίαις καὶ ἑτέραν δεδιδαχὼς Εἰρήνην ὁμοίως Ἀριστοφάνης. ἄδηλον οὖν, φησὶν Ἐρατοσθένης, πότερον τὴν αὐτὴν ἀνεδίδαξεν ἢ ἑτέραν καθῆκεν ἥτις οὐ σώζεται. Κράτης μέντοι δύο οἶδε δράματα γράφων οὕτως· 'ἀλλ' οὖν γε ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσιν ἢ Βαβυλωνίοις ἢ ἐν τῇ ἑτέρᾳ Εἰρήνῃ.' καὶ σποράδην δέ τινα ποιήματα παρατίθεται, ἅπερ ἐν τῇ νῦν φερομένῃ οὐκ ἔστιν.

III

Τρυγαῖος ἄγροικος πρεσβύτης Ἀθήνησιν ὀχούμενος ἐπὶ κανθάρου ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναφέρεται. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν τοῦ Διὸς οἰκίαν ἐντυγχάνει τῷ Ἑρμῇ καὶ ἀκούει ὅτι μετοικισαμένων τῶν θεῶν εἰς τὰ τοῦ οὐρανοῦ ἀνωτάτω διὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀλληλοκτονίαν, ἐνοικισάμενος ὁ Πόλεμος εἰς ἄντρον τὴν Εἰρήνην εἶρξας λίθους ἐπιφορήσειε, καὶ νῦν μέλλει τὰς πόλεις ἐμβαλὼν ἐν θυείᾳ τρίβειν. καὶ μέχρι μέν τινος ἐναγώνιος γίνεται· ἐπεὶ δὲ μεταπεμπομένου τοῦ Πολέμου παρὰ Ἀθηναίων δοίδυκα Κλέωνα καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων Βρασίδαν ἑκάτεροι χρήσαντες ἀπολωλεκέναι εἰς Θρᾴκην ἔφασαν, ἀναθαρρεῖ· καὶ ἐν ᾧ περὶ κατασκευὴν δοίδυκος ὁ Πόλεμος γίνεται, κηρύττει τοὺς δημιουργούς, ἔτι δὲ καὶ ἐμπόρους ἅμα μοχλοὺς καὶ σχοινία λαβόντας παραγενέσθαι. συνδραμόντων δὲ πολλῶν ἐν χοροῦ σχήματι προθύμως ἀφέλκει τε τοὺς λίθους ἀπὸ τοῦ ἄντρου, καὶ καθικετεύσας τὸν Ἑρμῆν συλλαβέσθαι ἐξάγει πρὸς τὸ φῶς τὴν Εἰρήνην. ἀσμένως δὲ τῆς θεᾶς πᾶσιν ὀφθείσης, καὶ παρ' αὐτὴν εὐθέως Ὀπώρας τε καὶ Θεωρίας ἀναφανεισῶν, συμπαρὼν ὁ Ἑρμῆς ἀνιστορούσης τι τῆς Εἰρήνης καὶ πυνθανομένης τὰ περὶ τὸν Τρυγαῖον διασαφεῖ τὰ δέοντα· πάλιν ἀποφαινομένης πρὸς τοῦτο μηνύει, προδιελθόντος αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου καὶ δι' ἃς αἰτίας συνέστη, Φειδίου τε καὶ Περικλέους μνησθέντος. τὰ λοιπὰ τοῦ δράματος ἐπὶ τῆς γῆς ἤδη περαίνεται, καὶ ὁ μὲν χορὸς περὶ τῆς τοῦ ποιητοῦ τέχνης χἀτέρων τινῶν πρὸς τοὺς θεατὰς διαλέγεται. ὁ δὲ Τρυγαῖος, καθὰ συνέταξεν ὁ Ἑρμῆς, τὴν μὲν Θεωρίαν τῇ βουλῇ συνέ-

στησεν, αὐτὸς δὲ τὴν Ὀπώραν γαμεῖν διαγνοὺς τὴν Εἰρήνην ἱδρύεται, καὶ θύσας[1] ἐν τῷ προφανεῖ πρὸς εὐωχίαν τρέπεται. ἐντεῦθεν οἵ τε τῶν εἰρηνικῶν ὅπλων δημιουργοὶ χαίροντες καὶ οἱ τῶν πολεμικῶν τοὔμπαλιν κλαίοντες. εἰσάγεται δὲ καὶ ἐπὶ τέλει τοῦ λόγου παιδία τινὰ τῶν κεκλημένων ἐπὶ τὸ δεῖπνον λέγοντα ῥήσεις γελωτοποιούς. τὸ δὲ δρᾶμα τῶν ἄγαν ἐπιτετευγμένων[2]. τὸ δὲ κεφάλαιον τῆς κωμῳδίας ἐστὶ τοῦτο· συμβουλεύει Ἀθηναίοις σπείσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. οὐ τοῦτο δὲ μόνον ὑπὲρ εἰρήνης Ἀριστοφάνης τὸ δρᾶμα καθῆκεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀχαρνεῖς καὶ τοὺς Ἱππέας καὶ Ὁλκάδας καὶ πανταχοῦ τοῦτο ἐσπούδακεν, τὸν δὲ Κλέωνα κωμῳδῶν τὸν ἀντιλέγοντα, καὶ Λάμαχον τὸν φιλοπόλεμον ἀεὶ διαβάλλων. διὸ καὶ νῦν διὰ τούτου τοῦ δράματος εἰρήνης αὐτοὺς ἐπιθυμεῖν ποιεῖ, δεικνὺς ὁπόσα μὲν ὁ πόλεμος κακὰ ἐργάζεται, ὅσα δὲ ἀγαθὰ ἡ εἰρήνη ποιεῖ. οὐ μόνος δὲ περὶ εἰρήνης συνεβούλευσεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ποιηταί. οὐδὲν γὰρ συμβούλων διέφερον· ὅθεν αὐτοὺς καὶ διδασκάλους ὠνόμαζον, ὅτι πάντα τὰ πρόσφορα διὰ δραμάτων αὐτοὺς ἐδίδασκον. ἐνίκησε δὲ τῷ δράματι ὁ ποιητὴς ἐπὶ ἄρχοντος Ἀλκαίου ἐν ἄστει· πρῶτος Εὔπολις Κόλαξι, δεύτερος Ἀριστοφάνης Εἰρήνῃ, τρίτος Λεύκων Φράτερσι. τὸ δὲ δρᾶμα ὑπεκρίνατο Ἀπολλόδωρος, ἡνίκα ἑρμῆν λοιοκρότης[3].

Fragmentum hoc didascalicum uni Veneto debetur : descripsit primus I. Bekker in editione Londinensi

[1] ante Meinekium legebatur οὖσα: οὔσης suspicatur Bergkius || [2] ἐπιτετηδευμένων Dindorfius || [3] ἡνίκα Ἑρμῆν Καλλίστρατος coniecit C. F. Ranke, ἡνίκα Εἰρήνῃ Λεωκράτης vel ἐνίκα Εἰρήνῃ β' Λεωκράτης temptavit Richterus

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗ

ΟΙΚΕΤΗΣ α΄. ΟΙΚΕΤΗΣ β΄

ΟΙ. α΄. Αἶρ' αἶρε μᾶζαν ὡς τάχιστα κανθάρῳ.
ΟΙ. β΄. ἰδού. δὸς αὐτῷ τῷ κάκιστ' ἀπολουμένῳ.
καὶ μήποτ' αὐτῆς μᾶζαν ἡδίω φάγοι.
ΟΙ. α΄. δὸς μᾶζαν ἑτέραν ἐξ ὀνίδων πεπλασμένην.
ΟΙ. β΄. ἰδοὺ μάλ' αὖθις· ποῦ γὰρ ἣν νῦν δὴ 'φερες;
οὐ κατέφαγεν; ΟΙ. α΄. μὰ τὸν Δί', ἀλλ' ἐξαρπάσας
ὅλην ἐνέκαψε περικυλίσας τοῖν ποδοῖν.
ἀλλ' ὡς τάχιστα τρῖβε πολλὰς καὶ πυκνάς.
ΟΙ. β΄. ἄνδρες κοπρολόγοι προσλάβεσθε πρὸς θεῶν,
εἰ μή με βούλεσθ' ἀποπνιγέντα περιιδεῖν.
ἑνὸς μὲν ὧνδρες ἀπολελύσθαι μοι δοκῶ·
οὐδεὶς γὰρ ἂν φαίη με μάττοντ' ἐσθίειν.
ΟΙ. α΄. αἰβοῖ, φέρ' ἄλλην χἀτέραν μοι χἀτέραν,
καὶ τρῖβ' ἔθ' ἑτέρας. ΟΙ. β΄. μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ·
οὐ γὰρ ἔθ' οἷός τ' εἴμ' ὑπερέχειν τῆς ἀντλίας.
ΟΙ. α΄. αὐτὴν ἄρ' οἴσω συλλαβὼν τὴν ἀντλίαν.
ΟΙ. β΄. νὴ τὸν Δί' ἐς κόρακάς γε, καὶ σαυτόν γε πρός.
ὑμῶν δέ γ' εἴ τις οἶδ' ἐμοὶ κατειπάτω
πόθεν ἂν πριαίμην ῥῖνα μὴ τετρημένην.
οὐδὲν γὰρ ἔργον ἦν ἄρ' ἀθλιώτερον
ἢ κανθάρῳ μάττοντα παρέχειν ἐσθίειν.

ADNOTATIO CRITICA

1 *ὡς τάχος τῷ* post Kiehlium Richterus || 2 *δὸς αὐτὴν* Bentleius, *δὸς αὐτὸ* Lentingius || 5 servo priori dabatur, sequentia autem *μὰ—τοῖν ποδοῖν* servo alteri ante Dobraeum || 7 *περικυλίσας* scholia; edd. *περικυκλίσας*: *περικυκλήσας* Portus probatus Richtero || 14 vulgo *τρῖβ' ἑτέρας γε*: *τρῖβ' ἑτέρας* RV: correxit Dindorfius || 16 *οἶσε* in notis temptavit Meinekius || 19 *πόθεν ἂν*: *ὁπόθεν* Cobetus

ὗς μὲν γάρ, ὥσπερ ἂν χέσῃ τις, ἢ κύων
φαύλως ἐρείδει· τοῦτο δ' ὑπὸ φρονήματος
βρενθύεταί τε καὶ φαγεῖν οὐκ ἀξιοῖ,
ἢν μὴ παραθῶ τρίψας δι' ἡμέρας ὅλης
ὥσπερ γυναικὶ γογγύλην μεμαγμένην.
ἀλλ' εἰ πέπαυται τῆς ἐδωδῆς σκέψομαι
τηδὶ παροίξας τῆς θύρας, ἵνα μή μ' ἴδῃ.
ἔρειδε, μὴ παύσαιο μηδέποτ' ἐσθίων
τέως ἕως σαυτὸν λάθοις διαρραγείς.
οἷον δὲ κύψας ὁ κατάρατος ἐσθίει,
ὥσπερ παλαιστής, παραβαλὼν τοὺς γομφίους,
καὶ ταῦτα τὴν κεφαλήν τε καὶ τὼ χεῖρέ πως
ὡδὶ περιάγων, ὥσπερ οἱ τὰ σχοινία
τὰ παχέα συμβάλλοντες ἐς τὰς ὁλκάδας.
μιαρὸν τὸ χρῆμα καὶ κάκοσμον καὶ βορόν·
χὤτου ποτ' ἐστὶ δαιμόνων ἡ προσβολὴ
οὐκ οἶδ'. Ἀφροδίτης μὲν γὰρ οὔ μοι φαίνεται,
οὐ μὴν Χαρίτων γε. τοῦ γάρ ἐστ'; ΟΙ. α'. *οὐκ ἔσθ' ὅπως*
τοῦτ' ἔστι τὸ τέρας οὐ Διὸς καταιβάτου.
ΟΙ. β'. *οὐκοῦν ἂν ἤδη τῶν θεατῶν τις λέγοι*
νεανίας δοκησίσοφος 'τὸ δὲ πρᾶγμα τί;
ὁ κάνθαρος δὲ πρὸς τί;' κᾆτ' αὐτῷ γ' ἀνὴρ
Ἰωνικός τίς φησι παρακαθήμενος
'δοκέω μέν, ἐς Κλέωνα τοῦτ' αἰνίσσεται,
ὡς κεῖνος ἀναιδέως τὴν σπατίλην ἐσθίει.'
ΟΙ. α'. *ἀλλ' εἰσιὼν τῷ κανθάρῳ δῶσω πιεῖν.*
ΟΙ. β'. *ἐγὼ δὲ τὸν λόγον γε τοῖσι παιδίοις*
καὶ τοῖσιν ἀνδρίοισι καὶ τοῖς ἀνδράσιν
καὶ τοῖς ὑπερτάτοισιν ἀνδράσιν φράσω
καὶ τοῖς ὑπερηνορέουσιν ἔτι τούτοις μάλα.
ὁ δεσπότης μου μαίνεται καινὸν τρόπον,

ADNOTATIO CRITICA

30 *λάθῃς* vulgo ante Reisigium || 39—48 personas distribui ut praeivit Dobraeus || 40 *καταιπάτου* Pauwius || 45 *αἰνίττεται* vulgo ante Dobraeum || 46 *ἡδέως* omisso *τὴν* mavult Elmsleius ad Ach. 178. p. 119 || *ἔσθιεν* Dobraeus praeeunte Palmerio || v. 47 servo alteri continuabatur; quae sequuntur autem dabantur priori || 50 *ὑπὲρ τούτοισιν* vulgo ante Brunckium

οὐχ ὅνπερ ὑμεῖς, ἀλλ᾽ ἕτερον καινὸν πάνυ.
δι᾽ ἡμέρας γὰρ ἐς τὸν οὐρανὸν βλέπων
ὡδὶ κεχηνὼς λοιδορεῖται τῷ Διὶ
καί φησιν ‘ ὦ Ζεῦ τί ποτε βουλεύει ποιεῖν;
κατάθου τὸ κόρημα· μὴ ᾽κκόρει τὴν Ἑλλάδα.’
ΤΡ. *ἔα ἔα.*
ΟΙ. Β΄. *σιγήσαθ᾽, ὡς φωνῆς ἀκούειν μοι δοκῶ.*
ΤΡ. *ὦ Ζεῦ τί δρασείεις ποθ᾽ ἡμῶν τὸν λεών;*
λήσεις σεαυτὸν τὰς πόλεις ἐκκοκκίσας.
ΟΙ. Β΄. *τοῦτ᾽ ἔστι τουτὶ τὸ κακὸν αὔθ᾽ οὑγὼ ᾽λέγον.*
τὸ γὰρ παράδειγμα τῶν μανιῶν ἀκούετε·
ἃ δ᾽ εἶπε πρῶτον ἡνίκ᾽ ἤρχεθ᾽ ἡ χολή,
πεύσεσθ᾽. ἔφασκε γὰρ πρὸς αὑτὸν ἂν ταδί·
πῶς ἄν ποτ᾽ ἀφικοίμην ἂν εὐθὺ τοῦ Διός;
ἔπειτα λεπτὰ κλιμάκια ποιούμενος
πρὸς ταῦτ᾽ ἀνερριχᾶτ᾽ ἂν ἐς τὸν οὐρανόν,
ἕως ξυνετρίβη τῆς κεφαλῆς καταρρυείς.
ἐχθὲς δὲ μετὰ ταῦτ᾽ ἐκφθαρεὶς οὐκ οἶδ᾽ ὅποι
εἰσήγαγ᾽ αἰτναῖον μέγιστον κάνθαρον,
κἄπειτα τοῦτον ἱπποκομεῖν μ᾽ ἠνάγκασεν,
καὐτὸς καταψῶν αὐτὸν ὥσπερ πωλίον,
ὦ Πηγάσιόν μοί *φησι, γενναῖον* πτερόν,
ὅπως πετήσει μ᾽ εὐθὺ τοῦ Διὸς λαβών.
ἀλλ᾽ ὅ τι ποιεῖ τηδὶ διακύψας ὄψομαι.
οἴμοι τάλας· ἴτε δεῦρο δεῦρ᾽ ὦ γείτονες·
ὁ δεσπότης γάρ μου μετέωρος αἴρεται
ἱππηδὸν ἐς τὸν ἀέρ᾽ ἐπὶ τοῦ κανθάρου.

ADNOTATIO CRITICA

58 *ἔα ἔα* servo continuant edd. ante Brunckium || 65 vulgo *ἐνθαδί*: correxit Hirschigius probante Cobeto Nov. Lect. p. 410: dudum praeceperat Lentingius || 74 *ὦ Πηγάσιον* omisso *μοι* RV, unde *Πηγασίδιον* Meinekius, *Πηγάσειον* Bergkius coniecerunt

ΤΡ. ἥσυχος ἥσυχος, ἠρέμα, κάνθων·
μή μοι σοβαρῶς χώρει λίαν
εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ῥώμῃ πίσυνος,
πρὶν ἂν ἰδίῃς καὶ διαλύσῃς
ἄρθρων ἶνας πτερύγων ῥύμῃ.
καὶ μὴ πνεῖ μοι κακόν, ἀντιβολῶ σ'·
εἰ δὲ ποιήσεις τοῦτο, κατ' οἴκους
αὐτοῦ μεῖνον τοὺς ἡμετέρους.
ΟΙ. ὦ δέσποτ' ἄναξ, ὡς παραπαίεις.
ΤΡ. σίγα σίγα.
ΟΙ. ποῖ δῆτ' ἄλλως μετεωροκοπεῖς;
ΤΡ. ὑπὲρ Ἑλλήνων πάντων πέτομαι
τόλμημα νέον παλαμησάμενος.
ΟΙ. τί πέτει; τί μάτην οὐχ ὑγιαίνεις;
ΤΡ. εὐφημεῖν χρὴ καὶ μὴ φλαῦρον
μηδὲν γρύζειν, ἀλλ' ὀλολύζειν·
τοῖς τ' ἀνθρώποισι φράσον σιγᾶν
τούς τε κοπρῶνας καὶ τὰς λαύρας
καιναῖς πλίνθοισιν ἀποικοδομεῖν—
ΟΙ. οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομ', ἤν μή μοι φράσῃς
ὅποι πέτεσθαι διανοεῖ. ΤΡ. τί δ' ἄλλο γ' ἢ
ὡς τὸν Δί' ἐς τὸν οὐρανόν; ΟΙ. τίνα νοῦν ἔχων;
ΤΡ. ἐρησόμενος ἐκεῖνον Ἑλλήνων πέρι
ἁπαξαπάντων ὅ τι ποιεῖν βουλεύεται.
ΟΙ. ἐὰν δὲ μή σοι καταγορεύῃ; ΤΡ. γράψομαι
Μήδοισιν αὐτὸν προδιδόναι τὴν Ἑλλάδα.
ΟΙ. μὰ τὸν Διόνυσον οὐδέποτε ζῶντός γ' ἐμοῦ.
ΤΡ. οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλ'. ΟΙ. ἰοὺ ἰοὺ ἰού·
ὦ παιδί', ὁ πατὴρ ἀπολιπὼν ἀπέρχεται

ADNOTATIO CRITICA

82 ῥώμῃ vulgo; ῥύμῃ coniecit Lobeckius || 85—87 ut ineptissimos proscripsit Meinekius praeeunte Hamakero || 96 τοῖς τ' ἀνθρώποις φράζειν Dobraeus, qui et φράζω probante Meinekio || 98 vulgo ἀνοικοδομεῖν: correxit Fl. Christianus || 104 καταγορεύῃ Cobetus Var. Lect. p. 37 pro vulgato καταγορεύσῃ || 107 ἰοὺ bis ponit R, unde ἄλλα μὰ Δί'· ἰοὺ ἰοὺ temptavit Meinekius

ὑμᾶς ἐρήμους ἐς τὸν οὐρανὸν λάθρα.
ἀλλ᾽ ἀντιβολεῖτε τὸν πατέρ᾽ ὦ κακοδαίμονα.

ΚΟΡΑΙ

ὦ πάτερ ὦ πάτερ ἆρ᾽ ἔτυμός γε
δώμασιν ἡμετέροις φάτις ἥκει,
ὡς σὺ μετ᾽ ὀρνίθων προλιπὼν ἐμὲ
ἐς κόρακας βαδιεῖ μεταμώνιος;
ἔστι τι τῶνδ᾽ ἐτύμως; εἴπ᾽ ὦ πάτερ, εἴ τι φιλεῖς με.

ΤΡ. δοξάσαι ἔστι κόραι· τὸ δ᾽ ἐτήτυμον ἄχθομαι ὑμῖν,
ἡνίκ᾽ ἂν αἰτίζητ᾽ ἄρτον, πάππαν με καλοῦσαι,
ἔνδον δ᾽ ἀργυρίου μηδὲ ψακὰς ᾖ πάνυ πάμπαν.
ἢν δ᾽ ἐγὼ εὖ πράξας ἔλθω πάλιν, ἕξετ᾽ ἐν ὥρᾳ
κολλύραν μεγάλην καὶ κόνδυλον ὄψον ἐπ᾽ αὐτῇ.

ΚΟ. καὶ τίς πόρος σοι τῆς ὁδοῦ γενήσεται;
ναῦς μὲν γὰρ οὐκ ἄξει σε ταύτην τὴν ὁδόν.

ΤΡ. πτηνὸς πορεύσει πῶλος· οὐ ναυσθλώσομαι.

ΚΟ. τίς δ᾽ ἡ ᾽πίνοιά σοὐστὶν ὥστε κάνθαρον
ζεύξαντ᾽ ἐλαύνειν ἐς θεοὺς ὦ παππία;

ΤΡ. ἐν τοῖσιν Αἰσώπου λόγοις ἐξηυρέθη
μόνος πετεινῶν ἐς θεοὺς ἀφιγμένος.

ΚΟ. ἄπιστον εἶπας μῦθον ὦ πάτερ πάτερ,
ὅπως κάκοσμον ζῷον ἦλθεν ἐς θεούς.

ΤΡ. ἦλθεν κατ᾽ ἔχθραν ἀετοῦ πάλαι ποτὲ
ᾤ᾽ ἐκκυλίνδων κἀντιτιμωρούμενος.

ΚΟ. οὔκουν ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦξαι πτερόν,
ὅπως ἐφαίνου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

ΤΡ. ἀλλ᾽ ὦ μέλ᾽ ἄν μοι σιτίων διπλῶν ἔδει·
νῦν δ᾽ ἅττ᾽ ἂν αὐτὸς καταφάγω τὰ σιτία,
τούτοισι τοῖς αὐτοῖσι τοῦτον χορτάσω.

ΚΟ. τί δ᾽ ἢν ἐς ὑγρὸν πόντιον πέσῃ βάθος;
πῶς ἐξολισθεῖν πτηνὸς ὢν δυνήσεται;

ΤΡ. ἐπίτηδες εἶχον πηδάλιον, ᾧ χρήσομαι·
τὸ δὲ πλοῖον ἔσται ναξιουργὴς κάνθαρος.

ΚΟ. λιμὴν δὲ τίς σε δέξεται φορούμενον;

ADNOTATIO CRITICA

111 ἔτυμος δὴ Richterus || 116 ὑμῶν probabiliter in notis Meinekius

ΤΡ. ἐν Πειραιεῖ δήπου 'στὶ Κανθάρου λιμήν.
ΚΟ. ἐκεῖνο τήρει, μὴ σφαλεὶς καταρρυῇς
ἐντεῦθεν, εἶτα χωλὸς ὢν Εὐριπίδῃ
λόγον παράσχῃς καὶ τραγῳδία γένῃ.
ΤΡ. ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ'. ἀλλὰ χαίρετε.
ὑμεῖς δέ γ', ὑπὲρ ὧν τοὺς πόνους ἐγὼ πονῶ,
μὴ βδεῖτε μηδὲ χέζεθ' ἡμερῶν τριῶν·
ὡς εἰ μετέωρος οὗτος ὢν ὀσφρήσεται
κάτω κάρα ῥίψας με βουκολήσεται.
ἀλλ' ἄγε, Πήγασε, χώρει χαίρων,
χρυσοχάλινον πάταγον ψαλίων
διακινήσας φαιδροῖς ὠσίν.
τί ποιεῖς, τί ποιεῖς; ποῖ παρακλίνεις
τοὺς μυκτῆρας πρὸς τὰς λαύρας;
ἵει σαυτὸν θαρρῶν ἀπὸ γῆς,
κᾆτα δρομαίαν πτέρυγ' ἐκτείνων
ὀρθὸς χώρει Διὸς εἰς αὐλάς,
ἀπὸ μὲν κάκκης τὴν ῥῖν' ἀπέχων,
ἀπὸ δ' ἡμερινῶν σίτων πάντων.
οἴμ' ὡς δέδοικα, κοὐκέτι σκώπτων λέγω.
ὦ μηχανοποιὲ πρόσεχε τὸν νοῦν, ὡς ἐμὲ
ἤδη στρέφει τι πνεῦμα περὶ τὸν ὀμφαλόν,
κεἰ μὴ φυλάξει, χορτάσω τὸν κάνθαρον.
ἀτὰρ ἐγγὺς εἶναι τῶν θεῶν ἐμοὶ δοκῶ,
καὶ δὴ καθορῶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ Διός.
τίς ἐν Διὸς θύραισιν; οὐκ ἀνοίξετε;

ΕΡΜΗΣ

ΕΡ. πόθεν βροτοῦ με προσέβαλ'; ὦναξ Ἡράκλεις
τουτὶ τί ἐστι τὸ κακόν; ΤΡ. ἱπποκάνθαρος.
ΕΡ. ὦ μιαρὲ καὶ τολμηρὲ κἀναίσχυντε σὺ
καὶ μιαρὲ καὶ παμμίαρε καὶ μιαρώτατε,
πῶς δεῦρ' ἀνῆλθες ὦ μιαρῶν μιαρώτατε;
τί σοί ποτ' ἔστ' ὄνομ'; οὐκ ἐρεῖς; ΤΡ. μιαρώτατος.
ΕΡ. ποδαπὸς τὸ γένος δ' εἶ; φράζε μοι. ΤΡ. μιαρώτατος.

ADNOTATIO CRITICA

150 βαυκαλήσεται Heckerus || 164 φυλάξεις vulgo: sed cavendi locus est, non custodiendi, itaque recte φυλάξει reposuit Reiskius

ΕΡ. πατὴρ δέ σοι τίς ἐστιν; ΤΡ. ἐμοί; μιαρώτατος.
ΕΡ. οὔ τοι μὰ τὴν γῆν ἔσθ' ὅπως οὐκ ἀποθανεῖ,
εἰ μὴ κατερεῖς μοι τοὔνομ' ὅ τι ποτ' ἔστι σοι.
ΤΡ. Τρυγαῖος Ἀθμονεύς, ἀμπελουργὸς δεξιός,
οὐ συκοφάντης οὐδ' ἐραστὴς πραγμάτων.
ΕΡ. ἥκεις δὲ κατὰ τί; ΤΡ. τὰ κρέα ταυτί σοι φέρων.
ΕΡ. ὦ δειλακρίων πῶς ἦλθες; ΤΡ. ὦ γλίσχρων ὁρᾷς
ὡς οὐκέτ' εἶναί σοι δοκῶ μιαρώτατος;
ἴθι νυν κάλεσόν μοι τὸν Δί'. ΕΡ. ἰὴ ἰὴ ἰή,
ὅτ' οὐδ' ἔμελλες ἐγγὺς εἶναι τῶν θεῶν·
φροῦδοι γὰρ ἐχθές εἰσιν ἐξῳκισμένοι.
ΤΡ. ποῖ γῆς; ΕΡ. ἰδοὺ γῆς. ΤΡ. ἀλλὰ ποῖ; ΕΡ. πόρρω πάνυ,
ὑπ' αὐτὸν ἀτεχνῶς τοὐρανοῦ τὸν κύτταρον.
ΤΡ. πῶς οὖν σὺ δῆτ' ἐνταῦθα κατελείφθης μόνος;
ΕΡ. τὰ λοιπὰ τηρῶ σκευάρια τὰ τῶν θεῶν,
χυτρίδια καὶ σανίδια κἀμφορείδια.
ΤΡ. ἐξῳκίσαντο δ' οἱ θεοὶ τίνος οὕνεκα;
ΕΡ. Ἕλλησιν ὀργισθέντες. εἶτ' ἐνταῦθα μὲν
ἵν' ἦσαν αὐτοὶ τὸν Πόλεμον κατῴκισαν,
ὑμᾶς παραδόντες δρᾶν ἀτεχνῶς ὅ τι βούλεται·
αὐτοὶ δ' ἀνῳκίσανθ' ὅπως ἀνωτάτω,
ἵνα μὴ βλέποιεν μαχομένους ὑμᾶς ἔτι
μηδ' ἀντιβολούντων μηδὲν αἰσθανοίατο.
ΤΡ. τοῦ δ' εἵνεχ' ἡμᾶς ταῦτ' ἔδρασαν; εἰπέ μοι.
ΕΡ. ὁτιὴ πολεμεῖν ᾑρεῖσθ' ἐκείνων πολλάκις
σπονδὰς ποιούντων· κεἰ μὲν οἱ Λακωνικοὶ
ὑπερβάλοιντο μικρόν, ἔλεγον ἂν ταδί
'ναὶ τὼ σιὼ νῦν ὠττικίων δωσεῖ δίκαν.'
εἰ δ' αὖ τι πράξαιτ' ἀγαθὸν ἀττικωνικοί,
κἄλθοιεν οἱ Λάκωνες εἰρήνης πέρι,
ἐλέγετ' ἂν ὑμεῖς εὐθὺς 'ἐξαπατώμεθα
νὴ τὴν Ἀθηναίαν· μὰ Δί' οὐχὶ πειστέον·

ADNOTATIO CRITICA

184 vulgo ante Dobraeum *οὐδὲ μέλλεις* || 199 *ὅτι* vulgo ante Bentleium 202 *ὠττικίων* quod pro vulgato *ἀττικίων* conieceram olim in notis in textum recepit Meinekius || *δωσεῖ δίκαν* scripsi cum Cobeto Nov. Lect. p. 325 || 203 *πράξαιντ'* i. e. *πράξαιντο* vulgo; foedum barbarismum expulit Bekkerus || 206 *σπειστέον* Blaydesius auctore Hirschigio

ἥξουσι καὖθις, ἢν ἔχωμεν τὴν Πύλον.'
ΤΡ. ὁ γοῦν χαρακτὴρ ἡμεδαπὸς τῶν ῥημάτων.
ΕΡ. ὧν οὕνεκ' οὐκ οἶδ' εἴ ποτ' Εἰρήνην ἔτι
τὸ λοιπὸν ὄψεσθ'. ΤΡ. ἀλλὰ ποῖ γὰρ οἴχεται;
ΕΡ. ὁ Πόλεμος αὐτὴν ἐνέβαλ' εἰς ἄντρον βαθύ.
ΤΡ. ἐς ποῖον; ΕΡ. ἐς τουτὶ τὸ κάτω. κἄπειθ' ὁρᾷς
ὅσους ἄνωθεν ἐπεφόρησε τῶν λίθων,
ἵνα μὴ λάβητε μηδέποτ' αὐτήν. ΤΡ. εἰπέ μοι,
ἡμᾶς δὲ δὴ τί δρᾶν παρασκευάζεται;
ΕΡ. οὐκ οἶδα πλὴν ἕν, ὅτι θυείαν ἑσπέρας
ὑπερφυᾶ τὸ μέγεθος εἰσηνέγκατο.
ΤΡ. τί δῆτα ταύτῃ τῇ θυείᾳ χρήσεται;
ΕΡ. τρίβειν ἐν αὐτῇ τὰς πόλεις βουλεύεται.
ἀλλ' εἶμι· καὶ γὰρ ἐξιέναι γνώμην ἐμὴν
μέλλει· θορυβεῖ γοῦν ἔνδοθεν. ΤΡ. οἴμοι δείλαιος.
φέρ' αὐτὸν ἀποδρῶ· καὶ γὰρ ὥσπερ ᾐσθόμην
καὐτὸς θυείας φθέγμα πολεμιστηρίας.

ΠΟΛΕΜΟΣ. ΤΡΥΓΑΙΟΣ. ΚΥΔΟΙΜΟΣ

ΠΟ. ἰὼ βροτοὶ βροτοὶ βροτοὶ πολυτλήμονες,
ὡς αὐτίκα μάλα τὰς γνάθους ἀλγήσετε.
ΤΡ. ὦναξ Ἄπολλον τῆς θυείας τοῦ πλάτους·
ὅσον κακὸν καὶ τοῦ Πολέμου τοῦ βλέμματος.
ἆρ' οὗτός ἐστ' ἐκεῖνος ὃν καὶ φεύγομεν,
ὁ δεινός, ὁ ταλαύρινος, ὁ κατὰ τοῖν σκελοῖν;
ΠΟ. ἰὼ Πρασιαὶ τρὶς ἄθλιαι καὶ πεντάκις
καὶ πολλοδεκάκις ὡς ἀπολεῖσθε τήμερον.
ΤΡ. τουτὶ μὲν ἄνδρες οὐδὲν ἡμῖν πρᾶγμά πω·

ADNOTATIO CRITICA

207 ἕλωμεν Hirschigius || 208 vulgo ante Bentleium Hermi continuabatur || 222 pro ὥσπερ Cobetus ὥς σύ περ coniecit, αὐτὸς ᾐσθόμην ὥσπερ probabilius Meinekius || 224 πολυτλάμονες Meinekius

τὸ γὰρ κακὸν τοῦτ' ἐστὶ τῆς Λακωνικῆς.
ΠΟ. ὦ Μέγαρα Μέγαρ' ὡς ἐπιτετρίψεσθ' αὐτίκα
ἁπαξάπαντα καταμεμυττωτευμένα.
ΤΡ. βαβαὶ βαβαιὰξ ὡς μεγάλα καὶ δριμέα
τοῖσιν Μεγαρεῦσιν ἐνέβαλεν τὰ κλαύματα.
ΠΟ. ἰὼ Σικελία καὶ σὺ δ' ὡς ἀπόλλυσαι.
ΤΡ. οἷα πόλις τάλαινα διακναισθήσεται.
ΠΟ. φέρ' ἐπιχέω καὶ τὸ μέλι τουτὶ τἀττικόν.
ΤΡ. οὗτος παραινῶ σοι μέλιτι χρῆσθ' ἀτέρῳ.
τετρώβολον τοῦτ' ἐστί· φείδου τἀττικοῦ.
ΠΟ. παῖ παῖ Κυδοιμέ. ΚΥ. τί με καλεῖς; ΠΟ. κλαύσει μακρά.
ἕστηκας ἀργός; οὑτοσί σοι κόνδυλος.
ΤΡ. ὡς δριμύς. ΚΥ. οἴμοι μοι τάλας ὦ δέσποτα.
μῶν τῶν σκορόδων ἐνέβαλες ἐς τὸν κόνδυλον;
ΠΟ. οἶσ' οἶσ' ἀλετρίβανον τρέχων; ΚΥ. ἀλλ' ὦ μέλε
οὐκ ἔστιν ἡμῖν· ἐχθὲς εἰσῳκίσμεθα.
ΠΟ. οὔκουν παρ' Ἀθηναίων μεταθρέξει ταχύ;
ΚΥ. ἔγωγε νὴ Δί'· εἰ δὲ μή, 'γὼ κλαύσομαι.
ΤΡ. ἄγε δὴ τί δρῶμεν ὦ πονήρ' ἀνθρώπια;
ὁρᾶτε τὸν κίνδυνον ἡμῖν ὡς μέγας·
εἴπερ γὰρ ἥξει τὸν ἀλετρίβανον φέρων,
τούτῳ ταράξει τὰς πόλεις καθήμενος.
ἀλλ' ὦ Διόνυσ' ἀπόλοιτο καὶ μὴ 'λθοι φέρων.
ΠΟ. οὗτος. ΚΥ. τί ἔστιν; ΠΟ. οὐ φέρεις; ΚΥ. τὸ δεῖνα γὰρ
ἀπόλωλ' Ἀθηναίοισιν ἀλετρίβανος,
ὁ βυρσοπώλης, ὃς ἐκύκα τὴν Ἑλλάδα.
ΤΡ. εὖ γ' ὦ πότνια δέσποιν' Ἀθηναία ποιῶν
ἀπόλωλ' ἐκεῖνος κἀν δέοντι τῇ πόλει.

ADNOTATIO CRITICA

239 οἷ' ἡ πόλις post Blomfieldium Dindorfius, Richterus, οἷον πόλις Meinekius. Ceterum versum Trygaeo primus dedit Dobraeus probatus Meinekio: vulgo erat Πολέμου || 242 vulgo τετρώβολον; τετρωβόλου Kusterus || 245 verba ὡς δριμὺς dabantur Πολέμῳ ante Hermannum || 246 vulgo ante Hermannum Κυδοιμοῦ erat; idem vulgatum ἐνέβαλες in ἐνέβαλεν mutavit || 247 vulgo οἴσεις: correxit Dobraeus probatus Meinekio || 249 libri Ἀθηναίων μεταθρέξει ταχύ: post Ἀθηναίων Brunckius σὺ addidit, Dindorfius γε: πάνυ Dobraeus quod recepit Meinekius: παρ' Ἀθηναίοισι, subaudito ὄντα, Elmsleius ad Ach. 759 || 250 vulgo εἰ δὲ μή γε, κλαύσομαι; emendavit Meinekius: Richterus ΚΥ. ἔγωγε νὴ Δί', εἰ δὲ μή— ΠΟ. κεκλαύσεται || 254 pro ταράξει Meinekius καταρτρίψει coniecit

[ἢ πρίν γε τὸν μυττωτὸν ἡμῖν ἐγχέαι.]
ΠΟ. οὔκουν ἕτερον δῆτ' ἐκ Λακεδαίμονος μέτει
ἀνύσας τι; ΚΥ. ταῦτ' ὦ δέσποθ'. ΠΟ. ἧκέ νυν ταχύ.
ΤΡ. ὦνδρες τί πεισόμεσθα; νῦν ἀγὼν μέγας.
ἀλλ' εἴ τις ὑμῶν ἐν Σαμοθρᾴκῃ τυγχάνει
μεμυημένος, νῦν ἐστιν εὔξασθαι καλὸν
ἀποστραφῆναι τοῦ μετιόντος τὼ πόδε.
ΚΥ. οἴμοι τάλας, οἴμοι γε κἆτ' οἴμοι μάλα. **280**
ΠΟ. τί ἔστι; μῶν οὐκ αὖ φέρεις; ΚΥ. ἀπόλωλε γὰρ
καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοισιν ἀλετρίβανος.
ΠΟ. πῶς ὦ πανοῦργ'; ΚΥ. ἐς τἀπὶ Θρᾴκης χωρία
χρήσαντες ἑτέροις αὐτὸν εἶτ' ἀπώλεσαν.
ΤΡ. εὖ γ' εὖ γε ποιήσαντες ὦ Διοσκόρω.
ἴσως ἂν εὖ γένοιτο· θαρρεῖτ' ὦ βροτοί.
ΠΟ. ἀπόφερε τὰ σκεύη λαβὼν ταυτὶ πάλιν·
ἐγὼ δὲ δοίδυκ' εἰσιὼν ποιήσομαι.
ΤΡ. νῦν τοῦτ' ἐκεῖν' ἥκει τὸ Δάτιδος μέλος
'ὡς ἥδομαι καὶ χαίρομαι κεὐφραίνομαι.' **291**
νῦν ἐστιν ἡμῖν ὦνδρες Ἕλληνες καλόν,
ἀπαλλαγεῖσι πραγμάτων τε καὶ μαχῶν
ἐξελκύσαι τὴν πᾶσιν Εἰρήνην φίλην,
πρὶν ἕτερον αὖ δοίδυκα κωλῦσαί τινα.
ἀλλ' ὦ γεωργοὶ κἄμποροι καὶ τέκτονες
καὶ δημιουργοὶ καὶ μέτοικοι καὶ ξένοι
καὶ νησιῶται, δεῦρ' ἴτ' ὦ πάντες λεῴ,
ὡς τάχιστ' ἅμας λαβόντες καὶ μοχλοὺς καὶ σχοινία·
νῦν γὰρ ἡμῖν ἁρπάσαι πάρεστιν ἀγαθοῦ δαίμονος. **300**

ADNOTATIO CRITICA

261 versum spurium ex interpretamento praecedentium verborum ortum proscripsit Meinekius duce Dindorfio || 262 ἕτερόν γέ τι ἐκ Ravennas, unde Dindorfius γέ τιν' ἐκ, Reisigius ἕτερόν γ' αὐτ' || 268 κἆτ' vulgo: κἄτ' i. e. καὶ ἔτι Dobraeus: idem pro μάλα mavolt μάλ' αὖ || 271 χωρία suspectum habet Meinekius

ΧΟΡΟΣ

δεῦρο πᾶς χώρει προθύμως εὐθὺ τῆς σωτηρίας.
ὦ Πανέλληνες βοηθήσωμεν, εἴπερ πώποτε,
τάξεων ἀπαλλαγέντες καὶ κακῶν φοινικικῶν·
ἡμέρα γὰρ ἐξέλαμψεν ἥδε μισολάμαχος.
πρὸς τάδ᾽ ἡμῖν, εἴ τι χρὴ δρᾶν, φράζε κἀρχιτεκτόνει,
οὐ γὰρ ἔσθ᾽ ὅπως ἀπειπεῖν ἂν δοκῶ μοι τήμερον,
πρὶν μοχλοῖς καὶ μηχαναῖσιν ἐς τὸ φῶς ἀνελκύσαι
τὴν θεῶν πασῶν μεγίστην καὶ φιλαμπελωτάτην.
ΤΡ. οὐ σιωπήσεσθ᾽, ὅπως μὴ περιχαρεῖς τῷ πράγματι
τὸν Πόλεμον ἐκζωπυρήσετ᾽ ἔνδοθεν κεκραγότες;
ΧΟ. ἀλλ᾽ ἀκούσαντες τοιούτου χαίρομεν κηρύγματος.
οὐ γὰρ ἦν ἔχοντας ἥκειν σιτί᾽ ἡμερῶν τριῶν.
ΤΡ. εὐλαβεῖσθέ νυν ἐκεῖνον τὸν κάτωθεν Κέρβερον,
μὴ παφλάζων καὶ κεκραγὼς ὥσπερ ἡνίκ᾽ ἐνθάδ᾽ ἦν
ἐμποδὼν ἡμῖν γένηται τὴν θεὸν μὴ ᾽ξελκύσαι.
ΧΟ. οὔτι καὶ νῦν ἔστιν αὐτὴν ὅστις ἐξαιρήσεται,
ἢν ἅπαξ ἐς χεῖρας ἔλθῃ τὰς ἐμάς. ἰοῦ ἰοῦ.
ΤΡ. ἐξολεῖτέ μ᾽ ὦνδρες, εἰ μὴ τῆς βοῆς ἀνήσετε·
ἐκδραμὼν γὰρ πάντα ταυτὶ συνταράξει τοῖν ποδοῖν.
ΧΟ. ὡς κυκάτω καὶ πατείτω πάντα καὶ ταραττέτω,
οὐ γὰρ ἂν χαίροντες ἡμεῖς τήμερον παυσαίμεθ᾽ ἄν.
ΤΡ. τί τὸ κακόν; τί πάσχετ᾽ ὦνδρες; μηδαμῶς πρὸς τῶν θεῶν
πρᾶγμα κάλλιστον διαφθείρητε διὰ τὰ σχήματα.
ΧΟ. ἀλλ᾽ ἔγωγ᾽ οὐ σχηματίζειν βούλομ᾽, ἀλλ᾽ ὑφ᾽ ἡδονῆς
οὐκ ἐμοῦ κινοῦντος αὐτὼ τὼ σκέλη χορεύετον.
ΤΡ. μή τι καὶ νυνί γ᾽ ἔτ᾽, ἀλλὰ παῦε παῦ᾽ ὀρχούμενος.
ΧΟ. ἢν ἰδοὺ καὶ δὴ πέπαυμαι. ΤΡ. φῂς γε, παύει δ᾽ οὐδέπω.
ΧΟ. ἓν μὲν οὖν τουτί μ᾽ ἔασον ἑλκύσαι, καὶ μηκέτι.
ΤΡ. τοῦτό νυν, κοὐ μηκέτ᾽ ἄλλο μηδὲν ὀρχήσεσθ᾽ ἔτι.
ΧΟ. οὐκ ἂν ὀρχησαίμεθ᾽, εἴπερ ὠφελήσαιμέν τί σε.
ΤΡ. ἀλλ᾽ ὁρᾶτ᾽ οὔπω πέπαυσθε. ΧΟ. τουτογὶ νὴ τὸν Δία

ADNOTATIO CRITICA

290 *φοινικίδων* temptavit Meinekius in notis || 303 vulgo *οὔτι καὶ νῦν*: *οὔτι νῦν γ᾽ ἔτ᾽* Dobraeus: *οὔτι χαίρων* Meinekius || 315 *τοῦτ᾽ ἔτι μ᾽ ἔασον* coniecit Meinekius in notis

τὸ σκέλος ῥίψαντες ἤδη λήγομεν τὸ δεξιόν.
ΤΡ. ἐπιδίδωμι τοῦτό γ' ὑμῖν, ὥστε μὴ λυπεῖν ἔτι.
ΧΟ. ἀλλὰ καὶ τἀριστερόν τοί μοὔστ' ἀναγκαίως ἔχον.
ἥδομαι γὰρ καὶ γέγηθα καὶ πέπορδα καὶ γελῶ
μᾶλλον ἢ τὸ γῆρας ἐκδὺς ἐκφυγὼν τὴν ἀσπίδα.
ΤΡ. μή τι καὶ νυνί γε χαίρετ'· οὐ γὰρ ἴστε πω σαφῶς·
ἀλλ' ὅταν λάβωμεν αὐτήν, τηνικαῦτα χαίρετε
καὶ βοᾶτε καὶ γελᾶτ'· ἤ-
δη γὰρ ἐξέσται τόθ' ὑμῖν 340
πλεῖν μένειν πίνειν καθεύδειν,
ἐς πανηγύρεις θεωρεῖν,
ἑστιᾶσθαι κοτταβίζειν,
συβαρίζειν,
ἰοὺ ἰοὺ κεκραγέναι.
ΧΟ. εἰ γὰρ ἐκγένοιτ' ἰδεῖν ταύτην με τὴν ἡμέραν.
πολλὰ γὰρ ἀνεσχόμην
πράγματά τε καὶ στιβάδας,
ἃς ἔλαχε Φορμίων.
κοὐκέτ' ἄν μ' εὕροις δικαστὴν δριμὺν οὐδὲ δύσκολον, 349
οὐδὲ τοὺς τρόπους γε δήπου σκληρὸν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ,
ἀλλ' ἁπαλὸν ἄν μ' ἴδοις
καὶ πολὺ νεώτερον, ἀ-
παλλαγέντα πραγμάτων.
καὶ γὰρ ἱκανὸν χρόνον ἀ-
πολλύμεθα καὶ κατατε-
τρίμμεθα πλανώμενοι
ἐς Λύκειον κἀκ Λυκείου ξὺν δόρει ξὺν ἀσπίδι.
ἀλλ' ὅ τι μάλιστα χαρι-
ούμεθα ποιοῦντες, ἄγε
φράζε· σὲ γὰρ αὐτοκράτορ'
εἵλετ' ἀγαθή τις ἡμῖν τύχη. 360

ADNOTATIO CRITICA

319 *λήξομεν* Meinekius || 328 *κινεῖν* vulgo: *πίνειν* recepi e coniectura Meinekii || 331 *πυδαρίζειν* recepit Meinekius; cf. Eq. 655 || 333 *ταύτην τὴν ἡμέραν ποτέ* vulgo: *τὴν ἡμέραν ταύτην ποτὲ* Porsonus, *ταύτην με τὴν ἡμέραν* Bergkius probante Meinekio

ΤΡ. φέρε δὴ κατίδω ποῖ τοὺς λίθους ἀφέλξομεν.
ΕΡ. ὦ μιαρὲ καὶ τολμηρὲ τί ποιεῖν διανοεῖ;
ΤΡ. οὐδὲν πονηρόν, ἀλλ' ὅπερ καὶ Κιλλικῶν.
ΕΡ. ἀπόλωλας ὦ κακόδαιμον. ΤΡ. οὔκουν, ἢν λάχω.
Ἑρμῆς γὰρ ὢν κλήρῳ ποιήσεις οἶδ' ὅτι.
ΕΡ. ἀπόλωλας, ἐξόλωλας. ΤΡ. ἐς τίν' ἡμέραν;
ΕΡ. ἐς αὐτίκα μάλ'. ΤΡ. ἀλλ' οὐδὲν ἠμπόληκά πω,
οὔτ' ἄλφιτ' οὔτε τυρόν, ὡς ἀπολούμενος.
ΕΡ. καὶ μὴν ἐπιτέτριψαί γε. ΤΡ. κᾆτα τῷ τρόπῳ
οὐκ ᾐσθόμην ἀγαθὸν τοσουτονὶ λαβών;
ΕΡ. ἆρ' οἶσθα θάνατον ὅτι προεῖφ' ὁ Ζεὺς ὃς ἂν
ταύτην ἀνορύττων εὑρεθῇ; ΤΡ. νῦν ἆρά με
ἅπασ' ἀνάγκη 'στ' ἀποθανεῖν; ΕΡ. εὖ ἴσθ' ὅτι.
ΤΡ. ἐς χοιρίδιόν μοί νυν δάνεισον τρεῖς δραχμάς·
δεῖ γὰρ μυηθῆναί με πρὶν τεθνηκέναι.
ΕΡ. ὦ Ζεῦ κεραυνοβρόντα. ΤΡ. μὴ πρὸς τῶν θεῶν
ἡμῶν κατείπῃς, ἀντιβολῶ σε δέσποτα.
ΕΡ. οὐκ ἂν σιωπήσαιμι. ΤΡ. ναί, πρὸς τῶν κρεῶν
ἁγὼ προθύμως σοι φέρων ἀφικόμην.
ΕΡ. ἀλλ' ὦ μέλ' ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀμαλδυνθήσομαι,
εἰ μὴ τετορήσω ταῦτα καὶ λακήσομαι.
ΤΡ. μή νυν λακήσῃς, λίσσομαί σ', ὡρμίδιον.
εἰπέ μοι τί πάσχετ' ὦνδρες; ἕστατ' ἐκπεπληγμένοι.
ὦ πονηροὶ μὴ σιωπᾶτ'· εἰ δὲ μή, λακήσεται.
ΧΟ. μηδαμῶς ὦ δέσποθ' Ἑρμῆ, μηδαμῶς, μηδαμῶς.
εἴ τι κεχαρισμένον
χοιρίδιον οἶσθα παρ' ἐ-
μοί γε κατεδηδοκώς,
τοῦτο μὴ φαῦλον νόμιζ' ἐν τουτῳὶ τῷ πράγματι.

ADNOTATIO CRITICA

350 πῇ aut πῶς mavolt Meinekius || 373 λακήσετε vulgo ante Bentleium || 374 μηδαμῶς μὴ μηδαμῶς vulgo: μηδαμῶς μηδαμῶς Bergkius e Veneto || 377 vulgo ante Cobetum παρ' ἐμοῦ || 378 τοῦτο μὴ φαῦλον νομίζων ἐν τῷδε τῷ vulgo: νόμιζ' ἐν τουτῳὶ τῷ Bentleius probatus Dindorfio; νομίζειν (inf. pro imp.) ἐν τοιῷδε πράγματι Dobraeus: νομίζων ἐν τοιούτῳ πράγματι Meinekius

ΤΡ. οὐκ ἀκούεις οἷα θωπεύουσί σ' ὦναξ δέσποτα;
ΧΟ. μὴ γένῃ παλίγκοτος
ἀντιβολοῦσιν ἡμῖν,
ὥστε τήνδε μὴ λαβεῖν·
ἀλλὰ χάρισ' ὦ φιλαν-
θρωπότατε καὶ μεγαλο-
δωρότατε δαιμόνων,
εἴ τι Πεισάνδρου βδελύττει τοὺς λόφους καὶ τὰς ὀφρῦς.
καί σε θυσίαισιν ἱε-
ραῖσι προσόδοις τε μεγά-
λαισι διὰ παντὸς ὦ
δέσποτ' ἀγαλοῦμεν ἡμεῖς ἀεί.
ΤΡ. ἴθ', ἀντιβολῶ σ', ἐλέησον αὐτῶν τὴν ὄπα,
ἐπεί σε καὶ τιμῶσι μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ.
ΕΡ. κλέπται τε γὰρ νῦν μᾶλλόν εἰσιν ἢ πρὸ τοῦ.
ΤΡ. καί σοι φράσω τι πρᾶγμα δεινὸν καὶ μέγα,
ὃ τοῖς θεοῖς ἅπασιν ἐπιβουλεύεται.
ΕΡ. ἴθι δὴ κάτειπ'· ἴσως γὰρ ἂν πείσαις ἐμέ.
ΤΡ. ἡ γὰρ σελήνη χὠ πανοῦργος ἥλιος
ὑμῖν ἐπιβουλεύοντε πολὺν ἤδη χρόνον
τοῖς βαρβάροισι προδίδοτον τὴν Ἑλλάδα.
ἵνα δὴ τί τοῦτο δρᾶτον; ΤΡ. ὁτιὴ νὴ Δία
ἡμεῖς μὲν ὑμῖν θύομεν, τούτοισι δὲ
οἱ βάρβαροι θύουσι. διὰ τοῦτ' εἰκότως
βούλοιντ' ἂν ὑμᾶς πάντας ἐξολωλέναι,
ἵνα τὰς τελετὰς λάβοιεν αὐτοὶ τῶν θεῶν.
ΕΡ. ταῦτ' ἄρα πάλαι τῶν ἡμερῶν παρεκλεπτέτην
καὶ τοῦ κύκλου παρέτρωγον ὑφ' ἁμαρτωλίας.
ΤΡ. ναὶ μὰ Δία. πρὸς ταῦτ' ὦ φίλ' Ἑρμῆ ξύλλαβε
ἡμῖν προθύμως τήνδε καὶ ξυνέλκυσον.

ADNOTATIO CRITICA

393 τὰ νῦν γὰρ Meinekius || 396 ἀναπείσεις ἐμὲ Meinekius obsecutus Hirschigio || 400 ἵνα τί δὲ (δὴ RV) vulgo ante Dorvillium || 404 αὐτοὶ λάβοιεν ex uno codice Meinekius || 405 vulgo ante Brunckium παρεκλέπτετον; παρέκλεπτον ἂν coniecit Lentingius || 406 ἁρματωλίας vulgo quod tuetur scholiasta: ἁμαρτωλίας Bentleiūs probatus Bergkio et Meinekio || 408 τῶνδε καὶ Meinekius

καί σοι τὰ μεγάλ' ἡμεῖς παναθήναι' ἄξομεν,
πάσας τε τὰς ἄλλας τελετὰς τὰς τῶν θεῶν,
μυστήρι' Ἑρμῇ, διπόλει', ἀδώνια·
ἄλλαι τέ σοι πόλεις, πεπαυμέναι κακῶν,
ἀλεξικάκῳ θύσουσιν Ἑρμῇ πανταχοῦ.
χἄτερ' ἔτι πόλλ' ἕξεις ἀγαθά. πρῶτον δέ σοι
δῶρον δίδωμι τήνδ', ἵνα σπένδειν ἔχῃς.
ΕΡ. οἴμ' ὡς ἐλεήμων εἴμ' ἀεὶ τῶν χρυσίδων.
ὑμέτερον ἐντεῦθεν ἔργον ὦνδρες. ἀλλὰ ταῖς ἄμαις
εἰσιόντες ὡς τάχιστα τοὺς λίθους ἀφέλκετε.
ΧΟ. ταῦτα δράσομεν· σὺ δ' ἡμῖν ὦ θεῶν σοφώτατε
ἅττα χρὴ ποιεῖν ἐφεστὼς φράζε δημιουργικῶς·
τἄλλα δ' εὑρήσεις ὑπουργεῖν ὄντας ἡμᾶς οὐ κακούς.
ΤΡ. ἄγε δή, σὺ ταχέως ὕπεχε τὴν φιάλην, ὅπως
ἔργῳ φιαλοῦμεν εὐξάμενοι τοῖσιν θεοῖς.
σπονδὴ σπονδή·
εὐφημεῖτε εὐφημεῖτε.
σπένδοντες εὐχόμεσθα τὴν νῦν ἡμέραν
Ἕλλησιν ἄρξαι πᾶσι πολλῶν κἀγαθῶν,
χὤστις προθύμως ξυλλάβοι τῶν σχοινίων,
τοῦτον τὸν ἄνδρα μὴ λαβεῖν ποτ' ἀσπίδα.
ΧΟ. μὰ Δί' ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ διαγαγεῖν τὸν βίον,
ἔχονθ' ἑταίραν καὶ σκαλεύοντ' ἄνθρακας.
ΤΡ. ὅστις δὲ πόλεμον μᾶλλον εἶναι βούλεται,
μηδέποτε παύσασθ' αὐτόν, ὦ Διόνυσ' ἄναξ,
ἐκ τῶν ὀλεκράνων ἀκίδας ἐξαιρούμενον.
ΧΟ. κεἴ τις ἐπιθυμῶν ταξιαρχεῖν σοὶ φθονεῖ
ἐς φῶς ἀνελθεῖν ὦ πότνι', ἐν ταῖσιν μάχαις
πάσχοι γε τοιαῦθ' οἷάπερ Κλεώνυμος.

ADNOTATIO CRITICA

411 versus fortasse delendus iudice Meinekio || 412 ἄλλαι Meinekius || 413 Ἑρμῇ coniecit in notis Meinekius || 418 εἰσιόντες corruptum videtur Meinekio || 421 τἄλλα δ' suspectum habet Meinekius cum sensus requirat καὶ γὰρ aut simile quid || 426 vulgatum εὐχώμεσθα 'precemur' correxit Brunckius || 430 διάγειν με τὸν βίον vulgo: διάξειν Dindorfius: veram lectionem διαγαγεῖν, quam Cobeto tribuit Meinekius, primus restituit Lentingius || 437 πάσχοι γε τοιαῦθ' Rav. vulgo; πάσχοιτο τοιαῦταθ' Ven., unde Dindorfius πάσχοι τοιαῦτ' ἄτθ' olim coniecit

ΤΡ. κεἴ τις δορυξὸς ἢ κάπηλος ἀσπίδων,
ἵν' ἐμπολᾷ βέλτιον, ἐπιθυμεῖ μαχῶν,
ληφθεὶς ὑπὸ λῃστῶν ἐσθίοι κριθὰς μόνας.
ΧΟ. κεἴ τις στρατηγεῖν βουλόμενος μὴ ξυλλάβοι,
ἢ δοῦλος αὐτομολεῖν παρεσκευασμένος,
ἐπὶ τοῦ τροχοῦ γ' ἕλκοιτο μαστιγούμενος.
ΤΡ. ἡμῖν δ' ἀγαθὰ γένοιτ'. ἰὴ παιὼν ἰή.
ΧΟ. ἄφελε τὸ παίειν ἀλλ' ἰὴ μόνον λέγε.
ΤΡ. ἰὴ ἰὴ τοίνυν, ἰὴ μόνον λέγω
Ἑρμῇ Χάρισιν Ὥραισιν Ἀφροδίτῃ Πόθῳ.
ΧΟ. Ἄρει δὲ μή; ΤΡ. μή. ΧΟ. μηδ' Ἐνυαλίῳ γε; ΤΡ. μή.
ΧΟ. ὑπότεινε δὴ πᾶς καὶ κάταγε τοῖσιν κάλῳς.
ΕΡ. ὢ εἶα.
ΧΟ. εἶα μάλα.
ΕΡ. ὢ εἶα.
ΧΟ. ἔτι μάλα.
ΕΡ. ὢ εἶα, ὢ εἶα.
ΤΡ. ἀλλ' οὐχ ἕλκουσ' ἄνδρες ὁμοίως.
οὐ ξυλλήψεσθ'; οἷ' ὀγκύλλεσθ'·
οἰμώξεσθ' οἱ Βοιωτοί.
ΕΡ. εἶα νῦν.
ΤΡ. εἶα ὤ.
ΧΟ. ἀλλ' ἄγεθ' ἕλκετ' ἀνέλκετε καὶ σφώ.
ΤΡ. οὔκουν ἕλκω κἀξαρτῶμαι
κἀπεμπίπτω καὶ σπουδάζω;
ΕΡ. πῶς οὖν οὐ χωρεῖ τοὔργον;
ΧΟ. ὦ Λάμαχ' ἀδικεῖς ἐμποδὼν καθήμενος·
οὐδὲν δεόμεθ' ὤνθρωπε τῆς σῆς μορμόνος.
ΕΡ. οὐδ' οἵδε γ' εἷλκον οὐδὲν ἁργεῖοι πάλαι
ἀλλ' ἢ κατεγέλων τῶν ταλαιπωρουμένων,
καὶ ταῦτα διχόθεν μισθοφοροῦντες ἄλφιτα.

ADNOTATIO CRITICA

441 vulgo κεἴ τις——ξυλλάβῃ; κἄν τις post Brunckium Dindorfius || 460 vulgato ἀλλ' ἄγετον ξυνέλκετον καὶ σφὼ metrum ut restituat, coniecit Dobraeus ἀλλ' ἄγετε ξυνανέλκετε καὶ σφώ, Meinekius ἀλλ' ἄγετον νῦν ἕλκετε καὶ σφώ, Dindorfius ἀλλ' ἄγεθ' ἕλκετον ὠγάθε καὶ σφώ, Richterus ἕλκομεν ἀλλ' ἄγεθ' ἕλκετε καὶ σφώ || 466 vulgo Ἀργεῖοι; articulum reposuit Meinekius

ΤΡ. ἀλλ' οἱ Λάκωνες ὦγάθ' ἕλκουσ' ἀνδρικῶς.
ΕΡ. ἆρ' οἶσθ'; ὅσοι γ' αὐτῶν ἔχονται τοῦ ξύλου
μόνοι προθυμοῦντ'· ἀλλ' ὁ χαλκεὺς οὐκ ἐᾷ.
ΧΟ. οὐδ' οἱ Μεγαρῆς δρῶσ' οὐδέν· ἕλκουσιν δ' ὅμως
γλισχρότατα σαρκάζοντες ὥσπερ κυνίδια,
ὑπὸ τοῦ γε λιμοῦ νὴ Δί' ἐξολωλότες.
ΤΡ. οὐδὲν ποιοῦμεν ὦνδρες· ἀλλ' ὁμοθυμαδὸν
ἅπασιν ἡμῖν αὖθις ἀντιληπτέον.
ΕΡ. ὢ εἶα.
ΤΡ. εἶα μάλα.
ΕΡ. ὢ εἶα.
ΤΡ. εἶα νὴ Δία.
ΧΟ. μικρόν γε κινοῦμεν.
ΤΡ. οὔκουν δεινὸν * *
τοὺς μὲν τείνειν τοὺς δ' ἀντισπᾶν;
πληγὰς λήψεσθ' ἀργεῖοι.
ΕΡ. εἶα νῦν.
ΤΡ. εἶα ὤ.
ΧΟ. ὡς κακόνοι τινές εἰσιν ἐν ὑμῖν.
ΤΡ. ὑμεῖς μέν νυν οἱ κιττῶντες
τῆς εἰρήνης σπᾶτ' ἀνδρείως.
ΧΟ. ἀλλ' εἴσ' οἳ κωλύουσιν.
ΕΡ. ἄνδρες Μεγαρῆς οὐκ ἐς κόρακας ἐρρήσετε;
μισεῖ γὰρ ὑμᾶς ἡ θεὸς μεμνημένη·
πρῶτοι γὰρ αὐτὴν τοῖς σκορόδοις ἠλείψατε.
καὶ τοῖς Ἀθηναίοισι παύσασθαι λέγω
ἐντεῦθεν ἐχομένοις ὅθεν νῦν ἕλκετε·
οὐδὲν γὰρ ἄλλο δρᾶτε πλὴν δικάζετε.
ἀλλ' εἴπερ ἐπιθυμεῖτε τήνδ' ἐξελκύσαι,

ADNOTATIO CRITICA

482 lacunam sic explevit Dindorfius δῆτα τόδ' ἐστίν, Bergkius δῆτα τόδ' ὑμῶν, Richterus τοῦτ' ἔστ' ὦνδρες || 484 vulgo ante Meinekium ὠργεῖοι, i. e. ὦ Ἀργεῖοι || 488 μὲν οὖν RV vulgo, μέν γ' οὖν olim scripseram auctore Bentleio, nunc cum Lentingio μέν νυν legendum video; particulae νυν sic productae exempla habes Nub. 84, 605, Vesp. 750, Thesm. 196, Lys. 197 (ubi Schol. μή νυν: παροξυτόνως ἀντὶ τοῦ μὴ δή), Plut. 917 || 491—498 Hermi tribuit unus Ravennas, ceteri Trygaeo

πρὸς τὴν θάλατταν ὀλίγον ὑποχωρήσατε.
ΧΟ. ἄγ' ὦνδρες αὐτοὶ δὴ μόνοι λαβώμεθ' οἱ γεωργοί.
ΕΡ. χωρεῖ γέ τοι τὸ πρᾶγμα πολλῷ μᾶλλον ὦνδρες ὑμῖν.
ΧΟ. χωρεῖν τὸ πρᾶγμά φησιν· ἀλλὰ πᾶς ἀνὴρ προθυμοῦ.
ΤΡ. οἵ τοι γεωργοὶ τοὔργον ἐξέλκουσι κἄλλος οὐδείς.
ΧΟ. ἄγε νυν ἄγε πᾶς·
καὶ μὴν ἐμοῦ 'στιν ἤδη.
μή νυν ἀνῶμεν ἀλλ' ἐπεν-
τείνωμεν ἀνδρικώτερον.
ἤδη 'στὶ τοῦτ' ἐκεῖνο.
ὦ εἶα νῦν, ὦ εἶα πᾶς.
ὦ εἶα εἶα εἶα εἶα εἶα εἶα.
ὦ εἶα εἶα εἶα εἶα εἶα πᾶς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ. ΕΡΜΗΣ. ΧΟΡΟΣ

ΕΙΡΗΝΗ. ΘΕΩΡΙΑ. ΟΠΩΡΑ

ΤΡ. ὦ πότνια βοτρυόδωρε τί προσείπω σ' ἔπος;
πόθεν ἂν λάβοιμι ῥῆμα μυριάμφορον
ὅτῳ προσείπω σ'; οὐ γὰρ εἶχον οἴκοθεν.
ὦ χαῖρ' Ὀπώρα, καὶ σὺ δ' ὦ Θεωρία.
οἷον δ' ἔχεις τὸ πρόσωπον ὦ Θεωρία,
οἷον δὲ πνεῖς, ὡς ἡδὺ κατὰ τῆς καρδίας,
γλυκύτατον ὥσπερ ἀστρατείας καὶ μύρου.
ΕΡ. μῶν οὖν ὅμοιον καὶ γυλιοῦ στρατιωτικοῦ;
ΤΡ. ἀπέπτυσ' ἐχθροῦ φωτὸς ἔχθιστον πλέκος.
τοῦ μὲν γὰρ ὄζει κρομμυοξερυγμίας,
ταύτης δ' ὀπώρας, ὑποδοχῆς, διονυσίων,
αὐλῶν, τραγῳδῶν, Σοφοκλέους μελῶν, κιχλῶν,

ADNOTATIO CRITICA

498 *πρὸς τὴν θάλατταν*: Scholiasta *ἀπὸ τῆς θαλάσσης* videtur legisse, ut sensus sit 'a mari recedite' h.e. agrum colite. Sed vide an *πρὸς τὴν θάλατταν* sit i.q. *πρὸς τὸ ναυμαχεῖν*, ut intellegatur 'respectu navalium opum' nimiam confidentiam remittite. Richterus sic explicat: 'operam date mari' i.e. commercio pacis comiti ac sodali || 519—529 personarum vices vulgo male inter se congruunt; itaque Trygaeo dedi quae erant chori, Hermi autem quae Trygaeo dabantur, et sic antea Tyrwhittus || 520 vulgo ante Dobraeum *κρομμυοξυρεγμίας*

ἐπυλλίων Εὐριπίδου, ΕΡ. κλαύσἄρα σὺ
ταύτης καταψευδόμενος· οὐ γὰρ ἥδεται
αὕτη ποιητῇ ῥηματίων δικανικῶν.
ΤΡ. κιττοῦ, τρυγοίπου, προβατίων βληχωμένων,
κόλπου γυναικῶν διατρεχουσῶν εἰς ἀγρόν,
δούλης μεθυούσης, ἀνατετραμμένου χοός,
ἄλλων τε πολλῶν κἀγαθῶν. ΕΡ. ἴθι νυν ἄθρει
οἷον πρὸς ἀλλήλας λαλοῦσιν αἱ πόλεις
διαλλαγεῖσαι καὶ γελῶσιν ἄσμεναι,
καὶ ταῦτα δαιμονίως ὑπωπιασμέναι
ἀπαξάπασαι καὶ κυάθους προσκείμεναι.
ΤΡ. καὶ τῶνδε τοίνυν τῶν θεωμένων σκόπει
τὰ πρόσωφ᾽, ἵνα γνῷς τὰς τέχνας. ΕΡ. αἰβοῖ τάλας,
ἐκεινονὶ γοῦν τὸν λοφοποιὸν οὐχ ὁρᾷς
τίλλονθ᾽ ἑαυτόν; ὁ δέ γε τὰς σμινύας ποιῶν
κατέπαρδεν ἄρτι τοῦ ξιφουργοῦ ᾽κεινουί.
ΤΡ. ὁ δὲ δρεπανουργὸς οὐχ ὁρᾷς ὡς ἥδεται,
καὶ τὸν δορυξὸν οἷον ἐσκιμάλισεν;
ΕΡ. ἴθι νυν ἄνειπε τοὺς γεωργοὺς ἀπιέναι.
ΤΡ. ἀκούετε λεῴ· τοὺς γεωργοὺς ἀπιέναι
τὰ γεωργικὰ σκεύη λαβόντας εἰς ἀγρὸν
ὡς τάχιστ᾽ ἄνευ δορατίου καὶ ξίφους κἀκοντίου·
ὡς ἅπαντ᾽ ἤδη ᾽στὶ μεστὰ τἀνθάδ᾽ εἰρήνης σαπρᾶς.
ἀλλὰ πᾶς χώρει πρὸς ἔργον εἰς ἀγρὸν παιωνίσας.
ΧΟ. ὦ ποθεινὴ τοῖς δικαίοις καὶ γεωργοῖς ἡμέρα,
ἄσμενός σ᾽ ἰδὼν προσειπεῖν βούλομαι τὰς ἀμπέλους,
τάς τε συκᾶς, ἃς ἐγὼ ᾽φύτευον ὢν νεώτερος,
ἀσπάσασθαι θυμὸς ἡμῖν ἐστι πολλοστῷ χρόνῳ.
ΤΡ. νῦν μὲν οὖν ὦνδρες προσευξώμεσθα πρῶτον τῇ θεῷ,
ἥπερ ἡμῶν τοὺς λόφους ἀφεῖλε καὶ τὰς γοργόνας·
εἶθ᾽ ὅπως λιταργιοῦμεν οἴκαδ᾽ ἐς τὰ χωρία,
ἐμπολήσαντές τι χρηστὸν εἰς ἀγρὸν ταρίχιον.
ΕΡ. ὦ Πόσειδον ὡς καλὸν τὸ στῖφος αὐτῶν φαίνεται
καὶ πυκνὸν καὶ γοργὸν ὥσπερ μᾶζα καὶ πανδαισία.
ΤΡ. νὴ Δί᾽ ἡ γὰρ σφῦρα λαμπρὸν ἦν ἄρ᾽ ἐξωπλισμένη.

ADNOTATIO CRITICA

527 κόλπου vulgo: κώμου Hamakeri coniecturam probat in notis Meinekius || 533 vulgo κυάθοις: correxit Cobetus N. L. p. 145

αἵ τε θρίνακες διαστίλβουσι πρὸς τὸν ἥλιον.
ἦ καλῶς αὐτῶν ἀπαλλάξειεν ἂν μετόρχιον.
ὥστ᾽ ἔγωγ᾽ ἤδη ᾽πιθυμῶ καὐτὸς ἐλθεῖν εἰς ἀγρὸν
καὶ τριαινοῦν τῇ δικέλλῃ διὰ χρόνου τὸ γήδιον.
ἀλλ᾽ ἀναμνησθέντες ὦνδρες
τῆς διαίτης τῆς παλαιᾶς,
ἣν παρεῖχ᾽ αὕτη ποθ᾽ ἡμῖν,
τῶν τε παλασίων ἐκείνων
τῶν τε σύκων τῶν τε μύρτων,
τῆς τρυγός τε τῆς γλυκείας
τῆς ἰωνιᾶς τε τῆς πρὸς
τῷ φρέατι τῶν τ᾽ ἐλαῶν
ὧν ποθοῦμεν, ἀντὶ τούτων
τήνδε νυνὶ
τὴν θεὸν προσείπατε.
ΧΟ. χαῖρε χαῖρ᾽, ὡς ἀσμένοισιν ἦλθες ἡμῖν φιλτάτη.
σῷ γὰρ ἐδάμην πόθῳ,
δαιμόνια βουλόμενος
εἰς ἀγρὸν ἀνερπύσαι.
ἦσθα γὰρ μέγιστον ἡμῖν κέρδος ὦ ποθουμένη
πᾶσιν ὁπόσοι γεωργὸν βίον ἐτρίβομεν.
μόνη γὰρ ἡμᾶς ὠφέλεις.
πολλὰ γὰρ ἐπάσχομεν
πρίν ποτ᾽ ἐπὶ σοῦ γλυκέα
κἀδάπανα καὶ φίλα.
τοῖς ἀγροίκοισιν γὰρ ἦσθα χῖδρα καὶ σωτηρία.
ὥστε σὲ τά τ᾽ ἀμπέλια
καὶ τὰ νέα συκίδια
τἄλλα θ᾽ ὁπόσ᾽ ἐστὶ φυτὰ
προσγελάσεταί λαβόντ᾽ ἄσμενα.
ἀλλὰ ποῦ ποτ᾽ ἦν ἀφ᾽ ἡμῶν τὸν πολὺν τοῦτον χρόνον
ἥδε, τοῦθ᾽ ἡμᾶς δίδαξον ὦ θεῶν εὐνούστατε.
ΕΡ. ὦ σοφώτατοι γεωργοί, τἀμὰ δὴ ξυνίετε

ADNOTATIO CRITICA

573 ὦ φίλταθ᾽ ὡς ἀσμένοισιν ἡμῖν ἦλθες vulgo ante Porsonum || 574 vulgo ante Dindorfium ἐδάμημεν—βουλόμενοι || 583 γεωργικὸν βίον ἐτρίβομεν vulgo: iam ante Cobetum correxerat Hotibius || 590 male ὦ λιπερνῆτες correxit e Diodoro primus Bentleius

ῥήματ', εἰ βούλεσθ' ἀκοῦσαι τήνδ' ὅπως ἀπώλετο.
πρῶτα μὲν γὰρ ἦρξεν ἄτης Φειδίας πράξας κακῶς·
εἶτα Περικλέης φοβηθεὶς μὴ μετάσχοι τῆς τύχης,
τὰς φύσεις ὑμῶν δεδοικὼς καὶ τὸν αὐτοδὰξ τρόπον,
πρὶν παθεῖν τι δεινὸν αὐτός, ἐξέφλεξε τὴν πόλιν,
ἐμβαλὼν σπινθῆρα μικρὸν μεγαρικοῦ ψηφίσματος,
κἀξεφύσησεν τοσοῦτον πόλεμον ὥστε τῷ καπνῷ
πάντας Ἕλληνας δακρῦσαι, τούς τ' ἐκεῖ τούς τ' ἐνθαδί.
ὡς δ' ἅπαξ τὸ πρῶτον ἄκουσ' ἐψόφησεν ἄμπελος
καὶ πίθος πληγεὶς ὑπ' ὀργῆς ἀντελάκτισεν πίθῳ,
οὐκέτ' ἦν οὐδεὶς ὁ παύσων, ἥδε δ' ἠφανίζετο.
ΤΡ. ταῦτα τοίνυν μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ 'πεπύσμην οὐδενός,
οὐδ' ὅπως αὐτῇ προσήκοι Φειδίας ἠκηκόη.
ΧΟ. οὐδ' ἔγωγε πλήν γε νυνί. ταῦτ' ἄρ' εὐπρόσωπος ἦν,
οὖσα συγγενὴς ἐκείνου. πολλά γ' ἡμᾶς λανθάνει.
ΕΡ. κᾆτ' ἐπειδὴ 'γνωσαν ὑμᾶς αἱ πόλεις ὧν ἤρχετε
ἠγριωμένους ἐπ' ἀλλήλοισι καὶ σεσηρότας,
πάντ' ἐμηχανῶντ' ἐφ' ὑμῖν τοὺς φόρους φοβούμεναι,
κᾆτ' ἔπειθον τῶν Λακώνων τοὺς μεγίστους χρήμασιν.
οἱ δ' ἅτ' ὄντες αἰσχροκερδεῖς καὶ διειρωνόξενοι
τήνδ' ἀπορρίψαντες αἰσχρῶς τὸν πόλεμον ἀνήρπασαν·
κᾆτα τἀκείνων γε κέρδη τοῖς γεωργοῖς ἦν κακά·
αἱ γὰρ ἐνθένδ' αὖ τριήρεις ἀντιτιμωρούμεναι
οὐδὲν αἰτίων ἂν ἀνδρῶν τὰς κράδας κατήσθιον.
ΤΡ. ἐν δίκῃ μὲν οὖν, ἐπεί τοι καὶ κορώνεών γέ μου
ἐξέκοψαν, ἣν ἐγὼ 'φύτευσα κἀξεθρεψάμην.
ΧΟ. νὴ Δί' ὦ μέλ' ἐνδίκως γε δῆτ', ἐπεὶ κἀμοῦ λίθον
ἐμβαλόντες ἑκμέδιμνον κυψέλην ἀπώλεσαν.
ΕΡ. κᾆτα δ' ὡς ἐκ τῶν ἀγρῶν ξυνῆλθεν οὑργάτης λεώς,
τὸν τρόπον πωλούμενος τὸν αὐτὸν οὐκ ἐμάνθανεν,
ἀλλ' ἅτ' ὢν ἄνευ γιγάρτων καὶ φιλῶν τὰς ἰσχάδας

ADNOTATIO CRITICA

592 αὐτῆς ἦρξε vulgo ante Seidlerum; αὐτίχ' εἶρξεν Bergkius, et iam antea Reiskius αὐτὴν εἶρξε coniecerat || 599 vulgatum ἤκουσ' h. e. ἤκουσε servavit Richterus || 605 πόλλ' ἄρ' post Cobetum Meinekius || 609 vulgo ante Cobetum κἀνέπειθον || 617 ἐν δίκῃ γε δῆτ' Meinekius || 619 Meinekius κᾆτά γ' ὡς fortasse recte, κἀνθάδ', sc. Athenis, Dobraeus

ἔβλεπεν πρὸς τοὺς λέγοντας· οἱ δὲ γιγνώσκοντες εὖ
τοὺς πένητας ἀσθενοῦντας κἀποροῦντας ἀλφίτων,
τήνδε μὲν δικροῖς ἐώθουν τὴν θεὸν κεκράγμασιν,
πολλάκις φανεῖσαν αὐτὴν τῆσδε τῆς χώρας πόθῳ,
τῶν δὲ συμμάχων ἔσειον τοὺς παχεῖς καὶ πλουσίους,
αἰτίας ἂν προστιθέντες, ὡς φρονεῖ τὰ Βρασίδα.
εἶτ' ἂν ὑμεῖς τοῦτον ὥσπερ κυνίδι' ἐσπαράττετε·
ἡ πόλις γὰρ ὠχριῶσα, κἀν φόβῳ καθημένη,
ἅττα διαβάλοι τις αὐτῇ, ταῦτ' ἂν ἥδιστ' ἤσθιεν.
οἱ δὲ τὰς πληγὰς ὁρῶντες ἃς ἐτύπτεθ', οἱ ξένοι
χρυσίῳ τῶν ταῦτα ποιούντων ἐβύνουν τὸ στόμα,
ὥστ' ἐκείνους μὲν ποιῆσαι πλουσίους, ἡ δ' Ἑλλὰς ἂν
ἐξερημωθεῖσ' ἂν ὑμᾶς ἔλαθε. ταῦτα δ' ἦν ὁ δρῶν
βυρσοπώλης. ΤΡ. παῦε παῦ', ὦ δέσποθ' Ἑρμῆ, μὴ λέγε,
ἀλλ' ἔα τὸν ἄνδρ' ἐκεῖνον οὗπερ ἔστ' εἶναι κάτω·
οὐ γὰρ ἡμέτερος ἔτ' ἔστ' ἐκεῖνος ἀνὴρ ἀλλὰ σός.
ἅττ' ἂν οὖν λέγῃς ἐκεῖνον,
κεἰ πανοῦργος ἦν, ὅτ' ἔζη,
καὶ λάλος καὶ συκοφάντης
καὶ κύκηθρον καὶ τάρακτρον,
ταῦθ' ἁπαξάπαντα νυνὶ
τοὺς σεαυτοῦ λοιδορεῖς.
ἀλλ' ὅ τι σιωπᾷς ὦ πότνια κάτειπέ μοι.
ΕΡ. ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποι πρός γε τοὺς θεωμένους·
ὀργὴν γὰρ αὐτοῖς ὧν ἔπαθε πολλὴν ἔχει.
ΤΡ. ἡ δ' ἀλλὰ πρὸς σὲ μικρὸν εἰπάτω μόνον.
ΕΡ. εἴφ' ὅ τι νοεῖς αὐτοῖσι πρὸς ἔμ' ὦ φιλτάτη.
ἴθ' ὦ γυναικῶν μισοπορπακιστάτη.
εἶεν, ἀκούω. ταῦτ' ἐπικαλεῖς; μανθάνω.
ἀκούσαθ' ὑμεῖς ὧν ἕνεκα μομφὴν ἔχει.
ἐλθοῦσά φησιν αὐτομάτη μετὰ τἀν Πύλῳ
σπονδῶν φέρουσα τῇ πόλει κίστην πλέαν
ἀποχειροτονηθῆναι τρὶς ἐν τἠκκλησίᾳ.
ΤΡ. ἡμάρτομεν ταῦτ'· ἀλλὰ συγγνώμην ἔχε·

ADNOTATIO CRITICA

627 vulgo Βρασίδου; correxit ex Suida Meinekius || 631 vulgo ἐτύπτουθ'; correxit Hirschigius

ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν ἦν τότ' ἐν τοῖς σκύτεσιν.
ΕΡ. ἴθι νυν ἄκουσον οἷον ἄρτι μ' ἤρετο·
ὅστις κακόνους αὐτῇ μάλιστ' ἦν ἐνθαδί,
χὤστις φίλος κἄσπευδεν εἶναι μὴ μάχας.
ΤΡ. εὐνούστατος μὲν ἦν μακρῷ Κλεώνυμος.
ΕΡ. ποῖός τις οὖν εἶναι δοκεῖ τὰ πολεμικὰ
ὁ Κλεώνυμος; ΤΡ. ψυχὴν ἄριστος, πλήν γ' ὅτι
οὐκ ἦν ἄρ' οὗπέρ φησιν εἶναι τοῦ πατρός.
εἰ γάρ ποτ' ἐξέλθοι στρατιώτης, εὐθέως
ἀποβολιμαῖος τῶν ὅπλων ἐγίγνετο.
ΕΡ. ἔτι νυν ἄκουσον οἷον ἄρτι μ' ἤρετο·
ὅστις κρατεῖ νῦν τοῦ λίθου τοῦ 'ν τῇ πυκνί.
ΤΡ. Ὑπέρβολος νῦν τοῦτ' ἔχει τὸ χωρίον.
αὕτη τί ποιεῖς; τὴν κεφαλὴν ποῖ περιάγεις;
ΕΡ. ἀποστρέφεται τὸν δῆμον ἀχθεσθεῖσ' ὅτι
αὑτῷ πονηρὸν προστάτην ἐπεγράψατο.
ΤΡ. ἀλλ' οὐκέτ' αὐτῷ χρησόμεθ' οὐδέν, ἀλλὰ νῦν
ἀπορῶν ὁ δῆμος ἐπιτρόπου καὶ γυμνὸς ὢν
τοῦτον τέως τὸν ἄνδρα περιεζώσατο.
ΕΡ. πῶς οὖν ξυνοίσει ταῦτ', ἐρωτᾷ, τῇ πόλει;
ΤΡ. εὐβουλότεροι γενησόμεθα. ΕΡ. τρόπῳ τίνι;
ΤΡ. ὅτι τυγχάνει λυχνοποιὸς ὤν. πρὸ τοῦ μὲν οὖν
ἐψηλαφῶμεν ἐν σκότῳ τὰ πράγματα,
νυνὶ δ' ἅπαντα πρὸς λύχνον βουλεύσομεν.
ΕΡ. ὢ ὤ,
οἷά μ' ἐκέλευσεν ἀναπυθέσθαι σου. ΤΡ. τὸ τί;
ΕΡ. πάμπολλα καὶ τἀρχαῖ' ἃ κατέλιπεν τότε·
πρῶτον δ' ὅ τι πράττει Σοφοκλέης ἀνήρετο.
ΤΡ. εὐδαιμονεῖ· πάσχει δὲ θαυμαστόν. ΕΡ. τὸ τί;
ΤΡ. ἐκ τοῦ Σοφοκλέους γίγνεται Σιμωνίδης.
ΕΡ. Σιμωνίδης; πῶς; ΤΡ. ὅτι γέρων ὢν καὶ σαπρὸς
κέρδους ἕκατι κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοι.
ΕΡ. τί δαί; Κρατῖνος ὁ σοφὸς ἔστιν; ΤΡ. ἀπέθανεν
ὅθ' οἱ Λάκωνες ἐνέβαλον. ΕΡ. τί παθών; ΤΡ. ὅ τι;

ADNOTATIO CRITICA

671 οὕτω Meinekius post Cobetum; vulgo αὐτῷ || 676 γενησόμεσθα. ΕΡ. τίνι τρόπῳ; Dind. Bergk. Richter. Blaydes.

ὡρακιάσας· οὐ γὰρ ἐξηνέσχετο
ἰδὼν πίθον καταγνύμενον οἴνου πλέων.
χἄτερα πόσ' ἄττ' οἴει γεγενῆσθ' ἐν τῇ πόλει;
ὥστ' οὐδέποτ' ὦ δέσποιν' ἀφησόμεσθά σου.
ΕΡ. ἴθι νυν ἐπὶ τούτοις τὴν Ὀπώραν λάμβανε
γυναῖκα σαυτῷ τήνδε· κᾆτ' ἐν τοῖς ἀγροῖς
ταύτῃ ξυνοικῶν ἐκποιοῦ σαυτῷ βότρυς.
ΤΡ. ὦ φιλτάτη δεῦρ' ἐλθὲ καὶ δός μοι κύσαι.
ΕΡ. ἀλλ' ὡς τάχιστα τήνδε τὴν Θεωρίαν
ἀπάγαγε τῇ βουλῇ λαβὼν ἧσπέρ ποτ' ἦν.
ΤΡ. ὦ μακαρία βουλὴ σὺ τῆς Θεωρίας,
ὅσον ῥοφήσει ζωμὸν ἡμερῶν τριῶν,
ὅσας δὲ κατέδει χόλικας ἑφθὰς καὶ κρέα.
ἀλλ' ὦ φίλ' Ἑρμῆ χαῖρε πολλά. ΕΡ. καὶ σύ γε
ὤνθρωπε χαίρων ἄπιθι καὶ μέμνησό μου.
ΤΡ. ὦ κάνθαρ' οἴκαδ' οἴκαδ' ἀποπετώμεθα.
ΕΡ. οὐκ ἐνθάδ' ὦ τᾶν ἔστι. ΤΡ. ποῖ γὰρ οἴχεται;
ΕΡ. ὑφ' ἅρματ' ἐλθὼν Ζηνὸς ἀστραπηφορεῖ.
ΤΡ. πόθεν οὖν ὁ τλήμων ἐνθάδ' ἕξει σιτία;
ΕΡ. τὴν τοῦ Γανυμήδους ἀμβροσίαν σιτήσεται.
ΤΡ. πῶς δῆτ' ἐγὼ καταβήσομαι; ΕΡ. θάρρει, καλῶς·
τηδὶ παρ' αὐτὴν τὴν θεόν. ΤΡ. δεῦρ' ὦ κόραι
ἕπεσθον ἅμ' ἐμοὶ θᾶττον, ὡς πολλοὶ πάνυ
ποθοῦντες ὑμᾶς ἀναμένουσ' ἐστηκότες.
ΧΟ. ἀλλ' ἴθι χαίρων· ἡμεῖς δὲ τέως τάδε τὰ σκεύη παραδόντες
τοῖς ἀκολούθοις δῶμεν σῴζειν, ὡς εἰώθασι μάλιστα
περὶ τὰς σκηνὰς πλεῖστοι κλέπται κυπτάζειν καὶ κακοποιεῖν.
ἀλλὰ φυλάττετε ταῦτ' ἀνδρείως· ἡμεῖς δ' αὖ τοῖσι θεαταῖς,
ἣν ἔχομεν ὁδὸν λόγων εἴπωμεν ὅσα τε νοῦς ἔχει.
χρῆν μὲν τύπτειν τοὺς ῥαβδούχους, εἴ τις κωμῳδοποιητὴς
αὑτὸν ἐπῄνει πρὸς τὸ θέατρον παραβὰς ἐν τοῖς ἀναπαίστοις.
εἰ δ' οὖν εἰκός τινα τιμῆσαι θύγατερ Διός, ὅστις ἄριστος
κωμῳδοδιδάσκαλος ἀνθρώπων καὶ κλεινότατος γεγένηται,
ἄξιος εἶναί φησ' εὐλογίας μεγάλης ὁ διδάσκαλος ἡμῶν.

ADNOTATIO CRITICA

714 τήνδε σκευὴν ἀποδύντες et 715 τὰς σκευὰς Hamakerus apud Cobetum N. L. p. 51, καταθέντες Blaydesius || 715 φῶμεν Meinekius

πρῶτον μὲν γὰρ τοὺς ἀντιπάλους μόνος ἀνθρώπων κατέπαυσεν
ἐς τὰ ῥάκια σκώπτοντας ἀεὶ καὶ τοῖς φθειρσὶν πολεμοῦντας·
τούς θ' Ἡρακλέας τοὺς μάττοντας καὶ τοὺς πεινῶντας ἐκείνους
ἐξήλασ' ἀτιμώσας πρῶτος, καὶ τοὺς δούλους παρέλυσεν
τοὺς φεύγοντας κἀξαπατῶντας καὶ τυπτομένους ἐπίτηδες,
οὓς ἐξῆγον κλάοντας ἀεί, καὶ τούτους οὕνεκα τουδί,
ἵν' ὁ σύνδουλος σκώψας αὐτοῦ τὰς πληγὰς εἶτ' ἀνέροιτο
'ὦ κακόδαιμον τί τὸ δέρμ' ἔπαθες; μῶν ὑστριχὶς εἰσέβαλέν σοι
ἐς τὰς πλευρὰς πολλῇ στρατιᾷ κἀδενδροτόμησε τὸ νῶτον;'
τοιαῦτ' ἀφελὼν κακὰ καὶ φόρτον, καὶ βωμολοχεύματ' ἀγεννῆ,
ἐποίησε τέχνην μεγάλην ἡμῖν, κἀπύργωσ' οἰκοδομήσας
ἔπεσιν μεγάλοις καὶ διανοίαις καὶ σκώμμασιν οὐκ ἀγοραίοις,
οὐκ ἰδιώτας ἀνθρωπίσκους κωμῳδῶν οὐδὲ γυναῖκας, 751
ἀλλ' Ἡρακλέους ὀργήν τιν' ἔχων τοῖσι μεγίστοις ἐπεχείρει,
διαβὰς βυρσῶν ὀσμὰς δεινὰς κἀπειλὰς βορβοροθύμους, 738
θράσεως ξυστὰς εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς αὐτῷ τῷ καρχαρόδοντι,
οὗ δεινόταται μὲν ἀπ' ὀφθαλμῶν Κύννης ἀκτῖνες ἔλαμπον,
ἑκατὸν δὲ κύκλῳ γλῶτται κολάκων οἰμωξομένων ἐλιχμῶντο
περὶ τὴν κεφαλήν, φωνὴν δ' εἶχεν χαράδρας ὄλεθρον τετοκυίας,
φώκης δ' ὀσμήν, λαμίας δ' ὄρχεις ἀπλύτους, πρωκτὸν δὲ καμήλου.
τοιοῦτον ἰδὼν τέρας οὐ κατέδεισ', ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν πολεμίζων
ἀντεῖχον ἀεὶ καὶ τῶν ἄλλων νήσων. ὧν εἵνεκα νυνὶ
ἀποδοῦναί μοι τὴν χάριν ὑμᾶς εἰκὸς καὶ μνήμονας εἶναι.
καὶ γὰρ πρότερον πράξας κατὰ νοῦν οὐχὶ παλαίστρας περινοστῶν
παῖδας ἐπείρων, ἀλλ' ἀράμενος τὴν σκευὴν εὐθὺς ἐχώρουν,
παῦρ' ἀνιάσας, πόλλ' εὐφράνας, πάντα παρασχὼν τὰ δέοντα.
πρὸς ταῦτα χρεὼν εἶναι μετ' ἐμοῦ
καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς παῖδας·
καὶ τοῖς φαλακροῖσι παραινοῦμεν

ADNOTATIO CRITICA

727 et 728 transposuit post Bergkium Meinekius: idem v. 729 proscripsit || 732 κἀδενδροκόπησε Cobetus quod probavit Meinekio || 738 temere βαρβαρομύθους correxit e scholiasta Meinekius, ubi βαρβοροθύμους || 739 codices καὶ πρῶτον μὲν μάχομαι πάντων pro quibus reposuit Meinekius duce Hamakero quae leguntur in Vesp. 1028 || 740 ᾧ δεινότεραι Kiehl in *Mnemos.* I 427 probante Blaydesio

ξυσπουδάζειν περὶ τῆς νίκης.
πᾶς γάρ τις ἐρεῖ νικῶντος ἐμοῦ
κἀπὶ τραπέζῃ καὶ ξυμποσίοις
'φέρε τῷ φαλακρῷ, δὸς τῷ φαλακρῷ
τῶν τρωγαλίων, καὶ μὴ ἀφαίρει
γενναιοτάτου τῶν ποιητῶν
ἄνδρος τὸ μέτωπον ἔχοντος.'
Μοῦσα σὺ μὲν *πολέμους ἀπωσαμένη μετ' ἐμοῦ*
τοῦ φίλου χόρευσον,
κλείουσα θεῶν τε γάμους ἀνδρῶν τε δαῖτας
καὶ θαλίας μακάρων· *σοὶ γὰρ τάδ' ἐξ ἀρχῆς μέλει.*
ἢν δέ σε Καρκίνος ἐλθὼν
ἀντιβολῇ μετὰ τῶν παίδων χορεῦσαι,
μήθ' ὑπάκουε μήτ' ἔλ-
θῃς συνέριθος αὐτοῖς,
ἀλλὰ νόμιζε πάντας
ὄρτυγας οἰκογενεῖς γυλιαύχενας ὀρχηστὰς
ναννοφυεῖς σφυράδων ἀποκνίσματα μηχανοδίφας.
καὶ γὰρ ἔφασχ' ὁ πατὴρ ὃ παρ' ἐλπίδας
εἶχε τὸ δρᾶμα γαλῆν τῆς ἑσπέρας ἀπάγξαι.
τοιάδε χρὴ Χαρίτων δαμώματα καλλικόμων
τὸν σοφὸν ποιητὴν
ὑμνεῖν, ὅταν *ἠρινὰ μὲν φωνῇ* χελιδὼν
ἑζομένη κελαδῇ, *χορὸν δὲ μὴ 'χῃ Μόρσιμος*
μηδὲ Μελάνθιος, οὗ δὴ
πικροτάτην ὄπα γηρύσαντος ἤκουσ',
ἡνίκα τῶν τραγῳδῶν
τὸν χορὸν εἶχον ἀδελ-
φός τε καὶ αὐτός, ἄμφω
γοργόνες ὀψοφάγοι βατιδοσκόποι ἅρπυιαι,
γραοσόβαι μιαροὶ τραγομάσχαλοι ἰχθυολῦμαι·
ὧν καταχρεμψαμένη μέγα καὶ πλατὺ
Μοῦσα θεὰ μετ' ἐμοῦ ξύμπαιζε τὴν ἑορτήν.

ADNOTATIO CRITICA

755 *κὰν ξυμποσίοις* in notis Meinekius || 759 vulgo *ἀνδρός*: *λαμπρόν* e scholiasta temere Dind. Mein. Ordo est *καὶ μὴ ἀφαίρει ἀνδρὸς ἔχοντος τὸ μέτωπον γενναιοτάτου τῶν ποιητῶν* i.e. similem plane frontem Aristophani

ΤΡΥΓΑΙΟΣ. ΟΙΚΕΤΗΣ. ΧΟΡΟΣ

ΤΡ. ὡς χαλεπὸν ἐλθεῖν ἦν ἄρ' εὐθὺ τῶν θεῶν.
ἔγωγέ τοι πεπόνηκα κομιδῇ τὼ σκέλη.
μικροὶ δ' ὁρᾶν ἄνωθεν ἦστ'. ἔμοιγέ τοι
ἀπὸ τοὐρανοῦ 'φαίνεσθε κακοήθεις πάνυ,
ἐντευθενὶ δὲ πολύ τι κακοηθέστεροι·
ΟΙ. ὦ δέσποθ' ἥκεις; ΤΡ. ὥς γ' ἐγὼ 'πυθόμην τινός.
ΟΙ. τί δ' ἔπαθες; ΤΡ. ἤλγουν τὼ σκέλη μακρὰν ὁδὸν
διεληλυθώς. ΟΙ. ἴθι νυν κάτειπέ μοι, ΤΡ. τὸ τί;
ΟΙ. ἄλλον τιν' εἶδες ἄνδρα κατὰ τὸν ἀέρα
πλανώμενον πλὴν σαυτόν; ΤΡ. οὐκ εἰ μή γέ που
ψυχὰς δύ' ἢ τρεῖς διθυραμβοδιδασκάλων.
ΟΙ. τί δ' ἔδρων; ΤΡ. ξυνελέγοντ' ἀναβολὰς ποτώμεναι
τὰς ἐνδιαεριαυερινηχέτους τινάς.
ΟΙ. οὐκ ἦν ἄρ' οὐδ' ἃ λέγουσι κατὰ τὸν ἀέρα,
ὡς ἀστέρες γιγνόμεθ', ὅταν τις ἀποθάνῃ;
ΤΡ. μάλιστα. ΟΙ. καὶ τίς ἐστιν ἀστὴρ νῦν ἐκεῖ;
ΤΡ. Ἴων ὁ Χῖος, ὅσπερ ἐποίησεν πάλαι
ἐνθάδε τὸν ἀοῖόν ποθ'· ὡς δ' ἦλθ', εὐθέως
ἀοῖον αὐτὸν πάντες ἐκάλουν ἀστέρα.
ΟΙ. τίνες γάρ εἰσ' οἱ διατρέχοντες ἀστέρες,
οἳ καόμενοι θέουσιν; ΤΡ. ἀπὸ δείπνου τινὲς
των πλουσίων οὗτοι βαδίζουσ' ἀστέρων,
ἰπνοὺς ἔχοντες, ἐν δὲ τοῖς ἰπνοῖσι πῦρ.
ἀλλ' εἴσαγ' ὡς τάχιστα ταυτηνὶ λαβών,
καὶ τὴν πύελον κατάκλυζε καὶ θέρμαιν' ὕδωρ,
στόρνυ τ' ἐμοὶ καὶ τῇδε κουρίδιον λέχος.
καὶ ταῦτα δράσας ἧκε δεῦρ' αὖθις πάλιν·
ἐγὼ δ' ἀποδώσω τήνδε τῇ βουλῇ τέως.
ΟΙ. πόθεν δ' ἔλαβες ταύτας; ΤΡ. ὁπόθεν; ἐκ τοὐρανοῦ.

ADNOTATIO CRITICA

789 *φαίνεσθε* vulgo ante Dindorfium || 791 locum corruptum et lacunosum censet Meinekius || 798 *ἐνδιαεριαυρινηχύτους* malit Meinekius || 801 in personarum distributione secutus sum Meinekium olim, pro *ὡς δ' ἦλθε* scripto *ὡς ἦλθ'* || 804 pro *ἀστέρα* temptavit Meinekius *ἀστέρες* || 814 *ταύτας σὺ* Ravennas, *ταῦτα σὺ* ceteri || *ὁπόθεν* post Elmsleium Meinekius pro vulgato *πόθεν*

ΟΙ. οὐκ ἂν ἔτι δοίην τῶν θεῶν τριώβολον,
εἰ πορνοβοσκοῦσ' ὥσπερ ἡμεῖς οἱ βροτοί.
ΤΡ. οὐκ ἀλλὰ κἀκεῖ ζῶσιν ἀπὸ τούτων τινές.
ἄγε νυν ἴωμεν. ΟΙ. εἰπέ μοι δῶ καταφαγεῖν
ταύτῃ τι; ΤΡ. μηδέν· οὐ γὰρ ἐθελήσει φαγεῖν
οὔτ' ἄρτον οὔτε μᾶζαν, εἰωθυῖ' ἀεὶ
παρὰ τοῖς θεοῖσιν ἀμβροσίαν λείχειν ἄνω.
ΧΟ. εὐδαιμονικῶς γ' ὁ πρεσ-
βύτης, ὅσα γ' ὧδ' ἰδεῖν,
τὰ νῦν τάδε πράττει.
ΤΡ. τί δῆτ' ἐπειδὰν νυμφίον μ' ὁρᾶτε λαμπρὸν ὄντα;
ΧΟ. ζηλωτὸς ἔσει γέρων
αὖθις νέος ὢν πάλιν,
μύρῳ κατάλειπτος.
ΤΡ. οἶμαι. τί δῆθ' ὅταν ξυνὼν τῶν τιτθίων ἔχωμαι;
ΧΟ. εὐδαιμονέστερος φανεῖ τῶν Καρκίνου στροβίλων.
ΤΡ. οὔκουν δικαίως; ὅστις εἰς
ὄχημα κανθάρου 'πιβὰς
ἔσωσα τοὺς Ἕλληνας, ὥστ'
ἐν τοῖς ἀγροῖς
ἅπαντας ὄντας ἀσφαλῶς
πίνειν τε καὶ καθεύδειν.
ΟΙ. ὁ πλακοῦς πέπεπται, σησαμὶς ξυμπλάττεται,
καὶ τἄλλ' ἁπαξάπαντα· νυμφίου δὲ δεῖ.
ΤΡ. ἴθι νυν ἀποδῶμεν τήνδε τὴν Θεωρίαν
ἀνύσαντε τῇ βουλῇ τι.
εἶεν, τίς ἐσθ' ὑμῶν δίκαιος, τίς ποτε;
τίς διαφυλάξει τήνδε τῇ βουλῇ λαβών;
οὔπω λέγεθ' ὑμεῖς τίς ὁ φυλάξων; δεῦρο σύ·
καταθήσομαι γὰρ ἐς μέσους αὐτός σ' ἄγων.
βουλή, πρυτάνεις, ὁρᾶτε τὴν Θεωρίαν.
σκέψασθ' ὅσ' ὑμῖν ἀγαθὰ παραδώσω φέρων,
ὥστ' εὐθέως ἀγῶνά γ' ἐξέσται ποιεῖν
ταύτην ἔχουσιν αὔριον καλὸν πάνυ.

ADNOTATIO CRITICA

818 ἄγε νυν ἴωμεν vulgo servi erant || 823 ἔστ' ἰδεῖν Brunckius || 837 σησαμῆς vulgo ante Dobraeum

ἀλλ', ὦ πρυτάνεις, δέχεσθε τὴν Θεωρίαν.
θᾶσθ' ὡς προθύμως ὁ πρύτανις παρεδέξατο.
ἀλλ' οὐκ ἂν εἴ τι προῖκα προσαγαγεῖν σ' ἔδει·
ἀλλ' ηὗρον ἄν σ' ὑπέχοντα τὴν ἐκεχειρίαν.
ΧΟ. ἦ χρηστὸς ἀνὴρ πολί-
ταις ἐστὶν ἅπασιν ὅσ-
τις γ' ἐστὶ τοιοῦτος.
ΤΡ. ὅταν τρυγᾶτ', εἴσεσθε πολλῷ μᾶλλον οἷός εἰμι.
ΧΟ. καὶ νῦν σύ γε δῆλος εἶ·
σωτὴρ γὰρ ἅπασιν ἀν-
θρώποις γεγένησαι.
ΤΡ. φήσεις γ', ἐπειδὰν ἐκπίῃς οἴνου νέου λεπαστήν.
ΧΟ. καὶ πλήν γε τῶν θεῶν ἀεί σ' ἡγησόμεσθα πρῶτον.
ΤΡ. πολλῶν γὰρ ὑμῖν ἄξιος
Τρυγαῖος ἁθμονεὺς ἐγώ,
δεινῶν ἀπαλλάξας πόνων
τὸν δημότην
καὶ τὸν γεωργικὸν λεών,
Ὑπέρβολόν τε παύσας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ. ΟΙΚΕΤΗΣ. ΧΟΡΟΣ

ΟΙ. ἄγε δὴ τί νῷν ἐντευθενὶ ποιητέον;
ΤΡ. τί δ' ἄλλο γ' ἢ ταύτην χύτραις ἱδρυτέον;
ΧΟ. χύτραισιν, ὥσπερ μεμφόμενον Ἑρμίδιον;
ΤΡ. τί δαὶ δοκεῖ; βούλεσθε λαρινῷ βοΐ;
ΧΟ. βοΐ; μηδαμῶς, ἵνα μὴ βοηθεῖν ποι δέῃ.
ΤΡ. ἀλλ' ὑῒ παχείᾳ καὶ μεγάλῃ; ΧΟ. μὴ μή. ΤΡ. τιή;
ΧΟ. ἵνα μὴ γένηται Θεογένους ὑηνία.
ΤΡ. τῷ δὴ δοκεῖ σοι δῆτα τῶν λοιπῶν; ΧΟ. ὀΐ.
ΤΡ. ὀΐ; ΧΟ. ναὶ μὰ Δί'· ΤΡ. ἀλλὰ τοῦτό γ' ἔστ' ἰωνικὸν

ADNOTATIO CRITICA

874 vulgo ante Dindorfius Θεαγένους || 875 τῷ δαὶ Meinekius

τὸ ῥῆμ'. ΧΟ. ἐπίτηδές γ', ἵν' ὅταν ἐν τἠκκλησίᾳ
ὡς χρὴ πολεμεῖν λέγῃ τις, οἱ καθήμενοι
ὑπὸ τοῦ δέους λέγωσ' ἰωνικῶς οἴ,
ΤΡ. εὖ τοι λέγεις. ΧΟ. καὶ τἄλλα γ' ὦσιν ἤπιοι.
ὥστ' ἐσόμεθ' ἀλλήλοισιν ἀμνοὶ τοὺς τρόπους
καὶ τοῖσι συμμάχοισι πρᾳότεροι πολύ.
ΤΡ. ἴθι νυν, ἄγ' ὡς τάχιστα τὸ πρόβατον λαβών·
ἐγὼ δὲ ποριῶ βωμὸν ἐφ' ὅτου θύσομεν.
ΧΟ. ὡς πάνθ' ὅσ' ἂν θεὸς θέλῃ χἠ τύχη κατορθοῖ,
χωρεῖ κατὰ νοῦν, ἕτερον δ' ἑτέρῳ
τούτων κατὰ καιρὸν ἀπαντᾷ.
ΤΡ. ὡς ταῦτα δῆλά γ' ἔσθ'· ὁ γὰρ βωμὸς θύρασι καὶ δή.
ΧΟ. ἄγ' ἐπείγετε νῦν ἐν ὅσῳ
σοβαρὰ θεόθεν κατέχει
πολέμου μετάτροπος αὔρα.
νῦν γὰρ δαίμων φανερῶς
ἐς ἀγαθὰ μεταβιβάζει.
ΤΡ. τὸ κανοῦν πάρεστ' ὀλὰς ἔχον καὶ στέμμα καὶ μάχαιραν,
καὶ πῦρ γε τουτί, κοὐδὲν ἴσχει πλὴν τὸ πρόβατον ἡμᾶς.
ΧΟ. οὔκουν ἁμιλλήσεσθον; ὡς
ἢν Χαῖρις ὑμᾶς ἴδῃ,
πρόσεισιν αὐλῶν ἄκλη-
τος, κᾆτα τοῦτ' εὖ οἶδ' ὅτι
φυσῶντι καὶ πονουμένῳ
προσδώσετε δήπου.
ΤΡ. ἄγε δὴ τὸ κανοῦν λαβὼν σὺ καὶ τὴν χέρνιβα

885 – 901 = 969 – 985

ADNOTATIO CRITICA

877 libri *ἐπίτηδές γ' ἵν' ἐν* metro claudicante: post *ἵν'* alii *ἐάν*, Meinekius *ὅταν*, Bergkius *ὁποτ'* addiderunt: *ἐπίτηδες οὖν ἵν'* Elmsleius || 878 ante Dindorfium legebatur *λέγει*: *λέγων* Elmsleius || 888 *αὐτὰ* Dobraeus, quod pro *αὐτὸ* in formulis *αὐτὸ δείξει*, *αὐτὸ λέγει* simm. non soloecum esse constat ex Dem. Fals. Leg. § 173 ubi *αὐτὰ δηλώσει* omnes praeter unum codices, Platon. Protag. 329 b ubi *αὐτὰ δηλοῖ* servat Heindorfius renitente Bekkero, Criton. c. 3, Cratetis Θηρίοις Fr. ii, ubi *αὐτὰ τἄμπαλιν* correxit Casaubonus probante Meinekio || 889 *ἄγ'* addidit Richterus post Dindorfium || 897 *ὀλὰς* Bergkius pro vulgato *ὑμᾶς* || 898 ante Dindorfium *αὐλήσων* legebatur || 899 *τοῦτ' εὖ* recepi cum Meinekio e coniectura Hotibii; *σάφ'* Dindorfius

περίιθι τὸν βωμὸν ταχέως ἐπιδέξια.
ΟΙ. ἰδού· λέγοις ἂν ἄλλο· περιελήλυθα.
ΤΡ. φέρε δὴ τὸ δαλίον τόδ' ἐμβάψω λαβών,
καὐτός γε χερνίπτου παραδοὺς ταύτην ἐμοί.
σείου σὺ ταχέως· σὺ δὲ πρότεινε τῶν ὀλῶν·
καὶ τοῖς θεαταῖς ῥῖπτε τῶν κριθῶν. ΟΙ. ἰδού.
ΤΡ. ἔδωκας ἤδη; ΟΙ. νὴ τὸν Ἑρμῆν, ὥστε γε
τούτων ὅσοιπέρ εἰσι τῶν θεωμένων
οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὅστις οὐ κριθὴν ἔχει.
ΤΡ. οὐχ αἱ γυναῖκές γ' ἔλαβον. ἀλλ' εὐχώμεθα.
τίς τῇδε; ποῦ ποτ' εἰσὶ πολλοὶ κἀγαθοί;
ΟΙ. τοισδὶ φέρε δῶ· πολλοὶ γάρ εἰσι κἀγαθοί.
ΤΡ. τούτους ἀγαθοὺς ἐνόμισας; ΟΙ. οὐ γάρ, οἵτινες
ἡμῶν καταχεόντων ὕδωρ τοσουτονὶ
ἐς ταὐτὸ τουθ' ἑστᾶσ' ἰόντες χωρίον;
ΤΡ. ἀλλ' ὡς τάχιστ' εὐχώμεθ'. ΧΟ. εὐχώμεσθα δή.
ΤΡ. ὦ σεμνοτάτη βασίλεια θεὰ
πότνι' Εἰρήνη,
δέσποινα χορῶν, δέσποινα γάμων,
δέξαι θυσίαν τὴν ἡμετέραν.
ΟΙ. δέξαι δῆτ' ὦ πολυτιμήτη
νὴ Δία, καὶ μὴ ποίει γ' ἅπερ αἱ
μοιχευόμεναι δρῶσι γυναῖκες.
καὶ γὰρ ἐκεῖναι παρακλίνασαι
τῆς αὐλείας παρακύπτουσιν,
κἄν τις προσέχῃ τὸν νοῦν αὐταῖς
ἀναχωροῦσιν,
κᾆτ' ἢν ἀπίῃ παρακύπτουσιν.
τούτων σὺ ποίει μηδὲν ἔθ' ἡμᾶς.
ΤΡ. μὰ Δί' ἀλλ' ἀπόφηνον ὅλην σαυτὴν
γενναιοπρεπῶς τοῖσιν ἐρασταῖς
ἡμῖν, οἵ σου τρυχόμεθ' ἤδη

ADNOTATIO CRITICA

905 ἔμβαψον Engerus probatus Bergkio, transpositis item versibus 906, 907, qui vulgo inverso ordine leguntur || 906 δὲ vulgo: γε Meinekius || 918 vulgo totus versus Trygaei erat || 923—931 choro tribuit Meinekius auctore Brunckio || 930 παρακύπτουσ' αὖ Hirschigius quod probavit Meinekio || 931 ἡμῖν codex Venetus, quod Meinekio placet

τρία καὶ δέκ' ἔτη,
λῦσον δὲ μάχας καὶ κορκορυγάς,
ἵνα Λυσιμάχην σε καλῶμεν.
παῦσον δ' ἡμῶν τὰς ὑπονοίας
τὰς περικόμψους,
αἷς στωμυλλόμεθ' εἰς ἀλλήλους·
μῖξον δ' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας
πάλιν ἐξ ἀρχῆς
φιλίας χυλῷ καὶ συγγνώμῃ
τινὶ πρᾳοτέρᾳ κέρασον τὸν νοῦν·
καὶ τὴν ἀγορὰν ἡμῖν ἀγαθῶν
ἐμπλησθῆναι μεγάλων, σκορόδων,
σικύων πρῴων, μήλων, ῥοιῶν,
δούλοισι χλανισκιδίων μικρῶν·
κἀκ Βοιωτῶν γε φέροντας ἰδεῖν
χῆνας νήττας φάττας τροχίλους·
καὶ κωπᾴδων ἐλθεῖν σπυρίδας,
καὶ περὶ ταύτας ἡμᾶς ἁθρόους
ὀψωνοῦντας τυρβάζεσθαι
Μορύχῳ Τελέᾳ Γλαυκέτῃ, ἄλλοις
τένθαις πολλοῖς· κᾆτα Μελάνθιον
ἥκειν ὕστερον ἐς τὴν ἀγοράν,
τὰς δὲ πεπρᾶσθαι, τὸν δ' ὀτοτύζειν,
εἶτα μονῳδεῖν ἐκ Μηδείας,
ὀλόμαν ὀλόμαν ἀποχηρωθεὶς
τᾶς ἐν τεύτλοισι λοχευομένας·
τοὺς δ' ἀνθρώπους ἐπιχαίρειν.
ταῦτ' ὦ πολυτίμητ' εὐχομένοις ἡμῖν δίδου.
ΟΙ. λαβὲ τὴν μάχαιραν· εἶθ' ὅπως μαγειρικῶς
σφάξεις τὸν οἶν. ΤΡ. ἀλλ' οὐ θέμις. ΟΙ. τιὴ τί δή;
ΤΡ. οὐχ ἥδεται δήπουθεν Εἰρήνη σφαγαῖς,
οὐδ' αἱματοῦται βωμός. ἀλλ' εἴσω φέρων
θύσας τὰ μηρί' ἐξελὼν δεῦρ' ἔκφερε,
χοὔτω τὸ πρόβατον τῷ χορηγῷ σῴζεται.

ADNOTATIO CRITICA

946 'κ Μεγάρων reposuit Meinekius auctore Hamakero

ΧΟ. *σέ τοι θύρασι χρὴ . . . . μένοντα τοίνυν*
σχίζας δευρὶ τιθέναι ταχέως
τά τε πρόσφορα πάντ' ἐπὶ τούτοις.
ΤΡ. *οὔκουν δοκῶ σοι μαντικῶς τὸ φρύγανον τίθεσθαι;*
ΧΟ. *πῶς δ' οὐχί; τί γάρ σε πέφευγ'*
ὅσα χρὴ σοφὸν ἄνδρα; τί δ' οὐ
σὺ φρονεῖς, ὁπόσα χρεὼν τὸν
σοφῇ . . . . δόκιμον
φρενὶ πορίμῳ τε τόλμῃ;
ΤΡ. *ἡ σχίζα γοῦν ἐνημμένη τὸν Στιλβίδην πιέζει,*
καὶ τὴν τράπεζαν οἴσομαι, καὶ παιδὸς οὐ δεήσει.
ΧΟ. *τίς οὖν ἂν οὐκ ἐπαινέσει-*
εν ἄνδρα τοιοῦτον, ὅσ-
τις πόλλ' ἀνατλὰς ἔσω-
σε τὴν ἱερὰν πόλιν;
ὥστ' οὐχὶ μὴ παύσει ποτ' ὢν
ζηλωτὸς ἅπασιν.
ΟΙ. *ταυτὶ δέδραται. τίθεσο τὼ μηρὼ λαβών.*
ἐγὼ δ' ἐπὶ σπλάγχν' εἶμι καὶ θυλήματα.
ΤΡ. *ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ'· ἀλλ' ἥκειν ἐχρῆν.*
ΟΙ. *ἰδοὺ πάρειμι. μῶν ἐπισχεῖν σοι δοκῶ;*
ΤΡ. *ὄπτα καλῶς νυν αὐτά.* ΟΙ. *καὶ μὴν οὑτοσὶ*
προσέρχεται δάφνῃ τις ἐστεφανωμένος.
ΤΡ. *τίς ἄρα ποτ' ἐστίν; ὡς ἀλαζὼν φαίνεται.*
ΟΙ. *μάντις τίς ἐστιν.* ΤΡ. *οὐ μὰ Δί' ἀλλ' Ἱεροκλέης*
οὗτός γέ τοὔσθ' ὁ χρησμολόγος οὐξ Ὠρεοῦ;
ΟΙ. *τί ποτ' ἄρα λέξει;* ΤΡ. *δῆλός ἐσθ' οὗτός γ' ὅτι*
ἐναντιώσεταί τι ταῖς διαλλαγαῖς.
ΟΙ. *οὐκ ἀλλὰ κατὰ τὴν κνῖσαν εἰσελήλυθεν.*
ΤΡ. *μή νυν ὁρᾶν δοκῶμεν αὐτόν.* ΟΙ. *εὖ λέγεις.*

ΙΕΡΟΚΛΗΣ

τίς ἡ θυσία ποθ' αὑτηὶ καὶ τῷ θεῶν;

ADNOTATIO CRITICA

969 post *χρή* lacunam indicavi cum plerisque editoribus coll. v. 885 supra || 976 in voce *σοφῇ* latere mendum intellexit B. B. Rogers || 990 vulgo *καὶ γάρ*: a vulgata personarum dispositione recessi vv. 990—994 || 994 vulgo ante Bergkium *ποὺ 'σθ'*

ΤΡ. ὄπτα σὺ σιγῇ κἄπαγ' ἀπὸ τῆς ὀσφύος.
ΙΕ. ὅτῳ δὲ θύετ' οὐ φράσεθ'; ΤΡ. ἡ κέρκος ποιεῖ
καλῶς. ΟΙ. καλῶς δῆτ' ὦ πότνι' Εἰρήνη φίλη.
ΙΕ. ἄγε νυν ἀπάρχου κᾆτα δὸς τἀπάργματα.
ΤΡ. ὀπτᾶν ἄμεινον πρῶτον. ΙΕ. ἀλλὰ ταυταγὶ
ἤδη 'στὶν ὀπτά. ΤΡ. πολλὰ πράττεις, ὅστις εἶ.
κατάτεμνε. ποῦ τράπεζα; τὴν σπονδὴν φέρε.
ΙΕ. ἡ γλῶττα χωρὶς τέμνεται. ΤΡ. μεμνήμεθα.
ἀλλ' οἶσθ' ὃ δρᾶσον; ΙΕ. ἢν φράσῃς. ΤΡ. μὴ διαλέγου
νῷν μηδέν· Εἰρήνῃ γὰρ ἱερὰ θύομεν.
ΙΕ. ὦ μέλεοι θνητοὶ καὶ νήπιοι, ΤΡ. ἐς κεφαλὴν σοί.
ΙΕ. οἵτινες ἀφραδίῃσι θεῶν νόον οὐκ ἀΐοντες
συνθήκας πεποίησθ' ἄνδρες χαροποῖσι πιθήκοις,
ΤΡ. αἰβοῖ βοῖ. ΙΕ. τί γελᾷς; ΤΡ. ἥσθην χαροποῖσι πιθήκοις.
ΙΕ. καὶ κέπφοι τρήρωνες ἀλωπεκιδεῦσι πέπεισθε,
ὧν δόλιοι ψυχαί, δόλιαι φρένες. ΤΡ. εἴθε σου εἶναι
ὤφελεν ὦλαζὼν οὑτωσὶ θερμὸς ὁ πλεύμων.
ΙΕ. εἰ γὰρ μὴ νύμφαι γε θεαὶ Βάκιν ἐξαπάτασκον,
μηδὲ Βάκις θνητούς, μηδ' αὖ νύμφαι Βάκιν αὐτόν,
ΤΡ. ἐξώλης ἀπόλοι', εἰ μὴ παύσαιο βακίζων.
ΙΕ. οὔπω θέσφατον ἦν Εἰρήνης δέσμ' ἀναλῦσαι,
ἀλλὰ τόδε πρότερον ΤΡ. τοῖσδ' ἁλσί γε παστέα ταυτί.
ΙΕ. οὐ γάρ πω τοῦτ' ἐστὶ φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν,
φυλόπιδος λῆξαι, πρίν κεν λύκος οἶν ὑμεναιοῖ.
ΤΡ. καὶ πῶς ὦ κατάρατε λύκος ποτ' ἂν οἶν ὑμεναιοῖ;
ΙΕ. ὡς ἡ σφονδύλη φεύγουσα πονηρότατον βδεῖ,
χἠ κώδων ἀκαλανθὶς ἐπειγομένη τυφλὰ τίκτει,
τουτάκις οὔπω χρῆν τὴν εἰρήνην πεποιῆσθαι.
ΤΡ. ἀλλὰ τί χρῆν ἡμᾶς; οὐ παύσασθαι πολεμοῦντας;
ἢ διακαυνιάσαι πότεροι κλαυσούμεθα μεῖζον,
ἐξὸν σπεισαμένοις κοινῇ τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν;
ΙΕ. οὔποτε ποιήσεις τὸν καρκίνον ὀρθὰ βαδίζειν.
ΤΡ. οὔποτε δειπνήσεις ἔτι τοῦ λοιποῦ 'ν πρυτανείῳ,

ADNOTATIO CRITICA

1003 servo dedit Dobraeus || 1013 vulgo inter servum et Trygaeum distribuebatur || 1019 ἀπολεῖ γ' Dobraeus || 1021 legebatur τότε: τόγε Ravennas: τόδε Dindorfius sequente Meinekio || vulgo τοῖς; τοῖς δ' R.

οὐδ' ἐπὶ τῷ πραχθέντι ποιήσεις ὕστερον οὐδέν.
ΙΕ. οὐδέποτ' ἂν θείης λεῖον τὸν τρηχὺν ἐχῖνον.
ΤΡ. ἆρα φενακίζων ποτ' Ἀθηναίους ἔτι παύσει;
ΙΕ. ποῖον γὰρ κατὰ χρησμὸν ἐκαύσατε μῆρα θεοῖσιν;
ΤΡ. ὅνπερ κάλλιστον δήπου πεποίηκεν Ὅμηρος·
ὡς οἱ μὲν νέφος ἐχθρὸν ἀπωσάμενοι πολέμοιο
Εἰρήνην εἵλοντο καὶ ἱδρύσανθ' ἱερείῳ.
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
ἔσπενδον δεπάεσσιν· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμόνευον·
χρησμολόγῳ δ' οὐδεὶς ἐδίδου κώθωνα φαεινόν.
ΙΕ. οὐ μετέχω τούτων· οὐ γὰρ ταῦτ' εἶπε Σίβυλλα.
ΤΡ. ἀλλ' ὁ σοφός τοι νὴ Δί' Ὅμηρος δεξιὸν εἶπεν·
ἀφρήτωρ ἀθέμιστος ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος,
ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος.
ΙΕ. φράζεο δὴ μή πώς σε δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας
ἰκτῖνος μάρψῃ. ΤΡ. τουτὶ μέντοι σὺ φυλάττου,
ὡς οὗτος φοβερὸς τοῖς σπλάγχνοις ἐστὶν ὁ χρησμός.
ἔγχει δὴ σπονδὴν καὶ τῶν σπλάγχνων φέρε δευρί.
ΙΕ. ἀλλ' εἰ ταῦτα δοκεῖ, κἀγὼ 'μαυτῷ βαλανεύσω.
ΤΡ. σπονδὴ σπονδή.
ΙΕ. ἔγχει δὴ κἀμοὶ καὶ σπλάγχνων μοῖραν ὄρεξον.
ΤΡ. ἀλλ' οὔπω τοῦτ' ἐστὶ φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν·
ἀλλὰ τόδε πρότερον, σπένδειν ἡμᾶς, σὲ δ' ἀπελθεῖν.
ὦ πότνι' Εἰρήνη παράμεινον τὸν βίον ἡμῖν.
ΙΕ. πρόσφερε τὴν γλῶτταν. ΤΡ. σὺ δὲ τὴν σαυτοῦ γ' ἀπένεγκον.
ΙΕ. σπονδή. ΤΡ. καὶ ταυτὶ μετὰ τῆς σπονδῆς λαβὲ θᾶττον.
ΙΕ. οὐδεὶς προσδώσει μοι σπλάγχνων; ΤΡ. οὐ γὰρ οἷόν τε
ἡμῖν προσδιδόναι, πρίν κεν λύκος οἶν ὑμεναιοῖ.
ΙΕ. ναὶ πρὸς τῶν γονάτων. ΤΡ. ἄλλως ὦ τᾶν ἱκετεύεις·
οὐ γὰρ ποιήσεις λεῖον τὸν τρηχὺν ἐχῖνον.
ἄγε δὴ θεαταὶ δεῦρο συσπλαγχνεύετε
μετὰ νῷν. ΙΕ. τί δ' ἐγώ; ΤΡ. σὺ τὴν Σίβυλλαν ἔσθιε.
ΙΕ. οὔ τοι μὰ τὴν γῆν ταῦτα κατέδεσθον μόνω,
ἀλλ' ἁρπάσομαι σφῷν αὐτά· κεῖται δ' ἐν μέσῳ.

ADNOTATIO CRITICA

1034 τρηχὺν Cobetus quem sequitur Meinekius, vulgo τραχύν || 1064 τί δ' ἐγὼ Rav.; legebatur τί δ' ἔγωγε: σὺ addidi cum Meinekio

ΤΡ. ὦ παῖε παῖε τὸν Βάκιν. ΙΕ. μαρτύρομαι.
ΤΡ. κἄγωγ' ὅτι τένθης εἶ σὺ κἀλαζὼν ἀνήρ.
παῖ' αὐτὸν ἐπέχων τῷ ξύλῳ τὸν ἀλαζόνα.
ΟΙ. σὺ μὲν οὖν· ἐγὼ δὲ τουτονὶ τῶν κῳδίων,
ἁλάμβαν' αὐτὸς ἐξαπατῶν, ἐκβολβιῶ.
οὐ καταβαλεῖς τὰ κῴδι' ὦ θυηπόλε;
ἤκουσας; ὁ κόραξ οἷος ἦλθ' ἐξ Ὠρεοῦ.
οὐκ ἀποπετήσει θᾶττον εἰς Ἐλύμνιον;

ΧΟΡΟΣ

ἥδομαί γ' ἥδομαι
κράνους ἀπηλλαγμένος
τυροῦ τε καὶ κρομμύων.
οὐ γὰρ φιληδῶ μάχαις,
ἀλλὰ πρὸς πῦρ διέλ-
κων μετ' ἀνδρῶν ἑταίρων φίλων,
ἐκκέας τῶν ξύλων ἅττ' ἂν ᾖ
δανότατα τῶν θέρους
ἐκπεπρεμνισμένων
κἀνθρακίζων τοὐρεβίνθου,
τήν τε φηγὸν ἐμπυρεύων,
χἄμα τὴν Θρᾷτταν κυνῶν
τῆς γυναικὸς λουμένης.
οὐ γὰρ ἔσθ' ἥδιον ἢ τυχεῖν μὲν ἤδη 'σπαρμένα,
τὸν θεὸν δ' ἐπιψακάζειν, καί τιν' εἰπεῖν γείτονα
'εἰπέ μοι τί τηνικαῦτα δρῶμεν ὦ Κωμαρχίδη;
ἐμπιεῖν ἔμοιγ' ἀρέσκει, τοῦ θεοῦ δρῶντος καλῶς.
ἀλλ' ἄφευε τῶν φασήλων ὦ γύναι τρεῖς χοίνικας,
τῶν τε πυρῶν μῖξον αὐτοῖς, τῶν τε σύκων ἔξελε,
τόν τε Μανῆν ἡ Σύρα βωστρησάτω 'κ τοῦ χωρίου.
οὐ γὰρ οἷόν τ' ἐστὶ πάντως οἰναρίζειν τήμερον
οὐδὲ τυντλάζειν, ἐπειδὴ παρδακὸν τὸ χωρίον.
κἀξ ἐμοῦ δ' ἐνεγκάτω τις τὴν κίχλην καὶ τὼ σπίνω·
ἦν δὲ καὶ πυός τις ἔνδον καὶ λαγῷα τέτταρα,

ADNOTATIO CRITICA

1073—4 ὁ κόραξ—Ἐλύμνιον fortasse Trygaeo tribuenda putat Meinekius || 1083 vulgo ἐκπεπιεσμένα: ἐκπεπρισμένα Ravennas; ἐκπεπρεμνισμένων Bothius Blaydesius || 1090 τηνικάδε codd. emendavit Bentleius

εἴ τι μὴ 'ξήνεγκεν αὐτῶν ἡ γαλῆ τῆς ἑσπέρας·
ἐψόφει γοῦν ἔνδον οὐκ οἶδ' ἅττα κἀκυδοιδόπα·
ὧν ἔνεγκ', ὦ παῖ, τρί' ἡμῖν, ἓν δὲ δοῦναι τῷ πατρί·
μυρρίνας τ' αἴτησον ἐξ Αἰσχινάδου τῶν καρπίμων·
χἄμα τῆς αὐτῆς ὁδοῦ Χαρινάδην τις βωσάτω,
ὡς ἂν ἐμπίῃ μεθ' ἡμῶν,
εὖ ποιοῦντος κὠφελοῦντος
τοῦ θεοῦ τἀρώματα.'
ἡνίκ' ἂν δ' ἀχέτας
ᾄδῃ τὸν ἡδὺν νόμον,
διασκοπῶν ἥδομαι
τὰς λημνίας ἀμπέλους,
εἰ πεπαίνουσιν ἤ-
δη (τὸ γὰρ φῖτυ πρῷον φύσει),
τόν τε φήληχ' ὁρῶν οἰδάνοντ'·
εἶθ' ὁπόταν ᾖ πέπων,
ἐσθίω κἀπέχω,
χἄμα φήμ' 'ὧραι φίλαι'· καὶ
τοῦ θύμου τρίβων κυκῶμαι·
κᾆτα γίγνομαι παχὺς
τηνικαῦτα τοῦ θέρους
μᾶλλον ἢ θεοῖσιν ἐχθρὸν ταξίαρχον προσβλέπων,
τρεῖς λόφους ἔχοντα καὶ φοινικίδ' ὀξεῖαν πάνυ,
ἣν ἐκεῖνός φησιν εἶναι βάμμα σαρδιανικόν·
ἢν δέ που δέῃ μάχεσθ' ἔχοντα τὴν φοινικίδα,
τηνικαῦτ' αὐτὸς βέβαπται βάμμα κυζικηνικόν·
κᾆτα φεύγει πρῶτος ὥσπερ ξουθὸς ἱππαλεκτρυὼν
τοὺς λόφους σείων· ἐγὼ δ' ἕστηκα λινοπτώμενος.
ἡνίκ' ἂν δ' οἴκοι γένωνται, δρῶσιν οὐκ ἀνασχετά,
τοὺς μὲν ἐγγράφοντες ἡμῶν τοὺς δ' ἄνω τε καὶ κάτω
ἐξαλείφοντες δὶς ἢ τρίς. αὔριον δ' ἔσθ' ἡ 'ξοδος·
τῷ δὲ σιτί' οὐκ ἐώνητ'· οὐ γὰρ ᾔδειν ἐξιών·

ADNOTATIO CRITICA

1102 *Αἰσχινάδου* vulgo; *'Αρχινάδου* Meinekius qui antea Frag. Comic. Graec. IV. p. 542 *Αἰσχυνάδου* coniecerat; *οὖν* post *αἴτησον* excidisse coniecit Elmsleius ad Acharn. 220 utpote syllaba *σχι* brevi || 1112 *φύει* vulgo: *φύσει* Ravennas

εἶτα προσστὰς πρὸς τὸν ἀνδριάντα τὸν Πανδίονος
εἶδεν αὐτόν, κἀπορῶν θεῖ τῷ κακῷ βλέπων ὀπόν.
ταῦτα δ' ἡμᾶς τοὺς ἀγροίκους δρῶσι, τοὺς δ' ἐξ ἄστεως
ἧττον, οἱ θεοῖσιν οὗτοι κἀνδράσιν ῥιψάσπιδες.
ὧν ἔτ' εὐθύνας ἐμοὶ δώσουσιν, ἢν θεὸς θέλῃ.
πολλὰ γὰρ δή μ' ἠδίκησαν,
ὄντες οἴκοι μὲν λέοντες
ἐν μάχῃ δ' ἀλώπεκες.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ. ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ. ΧΟΡΟΣ

ΤΡ. ἰοὺ ἰού.
ὅσον τὸ χρῆμ' ἐπὶ δεῖπνον ἦλθ' ἐς τοὺς γάμους.
ἔχ' ἀποκάθαιρε τὰς τραπέζας ταυτηί·
πάντως γὰρ οὐδὲν ὄφελός ἐστ' αὐτῆς ἔτι.
ἔπειτ' ἐπιφόρει τοὺς ἀμύλους καὶ τὰς κίχλας
καὶ τῶν λαγῴων πολλὰ καὶ τοὺς κολλάβους.
ΔΡ. ποῦ ποῦ Τρυγαῖός ἐστιν; ΤΡ. ἀναβράττω κίχλας.
ΔΡ. ὦ φίλτατ' ὦ Τρυγαῖ' ὅσ' ἡμᾶς τἀγαθὰ
δέδρακας εἰρήνην ποιήσας· ὡς πρὸ τοῦ
οὐδεὶς ἐπρίατ' ἂν δρέπανον οὐδὲ κολλύβου,
νυνὶ δὲ πεντήκοντα δραχμῶν ἐμπολῶ·
ὁδὶ δὲ τριδράχμους τοὺς κάδους ἐς τοὺς ἀγρούς.
ἀλλ' ὦ Τρυγαῖε τῶν δρεπάνων τε λάμβανε
καὶ τῶνδ' ὅ τι βούλει προῖκα· καὶ ταυτὶ δέχου·
ἀφ' ὧν γὰρ ἀπεδόμεσθα κἀκερδάναμεν
τὰ δῶρα ταυτί σοι φέρομεν ἐς τοὺς γάμους.
ΤΡ. ἴθι νυν καταθέμενοι παρ' ἐμοὶ ταῦτ' εἴσιτε
ἐπὶ δεῖπνον ὡς τάχιστα· καὶ γὰρ ουτοσὶ
ὅπλων κάπηλος ἀχθόμενος προσέρχεται.

ADNOTATIO CRITICA

1133 ταῦτ' ἄρ' coniecit Meinekius pro vulgato ταῦτα δ'

ΟΠΛΩΝ ΚΑΠΗΛΟΣ

ΟΠ. οἴμ' ὡς προθέλυμνόν μ' ὦ Τρυγαῖ' ἀπώλεσας.
ΤΡ. τί δ' ἔστιν ὦ κακόδαιμον; οὔ τί που λοφᾷς;
ΟΠ. ἀπώλεσάς μου τὴν τέχνην καὶ τὸν βίον,
καὶ τουτουὶ καὶ τοῦ δορυξοῦ 'κεινουί.
ΤΡ. τί δῆτα τουτοινὶ καταθῶ σοι τοῖν λόφοιν;
ΟΠ. αὐτὸς σὺ τί δίδως; ΤΡ. ὅ τι δίδωμ'; αἰσχύνομαι.
ὅμως δ' ὅτι τὸ σφήκωμ' ἔχει πόνον πολύν,
δοίην ἂν αὐτοῖν ἰσχάδων τρεῖς χοίνικας,
ἵν' ἀποκαθαίρω τὴν τράπεζαν τουτῳί.
ΟΠ. ἔνεγκε τοίνυν εἰσιὼν τὰς ἰσχάδας·
κρεῖττον γὰρ ὦ τᾶν ἐστὶν ἢ μηδὲν λαβεῖν.
ΤΡ. ἀπόφερ' ἀπόφερ' ἐς κόρακας ἀπὸ τῆς οἰκίας.
τριχορρυεῖτον, οὐδέν ἐστον, τὼ λόφω.
οὐκ ἂν πριαίμην οὐδ' ἂν ἰσχάδος μιᾶς.
ΟΠ. τί δαὶ δεκάμνῳ τῷδε θώρακος κύτει
ἐνημμένῳ κάλλιστα χρήσομαι τάλας;
ΤΡ. οὗτος μὲν οὐ μή σοι ποιήσει ζημίαν.
ἀλλ' αἶρέ μοι τοῦτόν γε τῆς ἰσωνίας.
ΟΠ. ἴθι δὴ 'ξένεγκε τἀργύριον. ΤΡ. ἀλλ' ὦγαθὲ
θλίβει τὸν ὦμον. ἀπόφερ', οὐκ ὠνήσομαι.
ΟΠ. τί δ' ἆρα τῇ σάλπιγγι τῇδε χρήσομαι,
ἣν ἐπριάμην δραχμῶν ποθ' ἑξήκοντ' ἐγώ;
ΤΡ. μόλυβδον ἐς τουτὶ τὸ κοῖλον ἐγχέας
ἔπειτ' ἄνωθεν ῥάβδον ἐνθεὶς ὑπόμακρον,
γενήσεταί σοι τῶν κατακτῶν κοττάβων.
ΟΠ. οἴμοι καταγελᾷς. ΤΡ. ἀλλ' ἕτερον παραινέσω.
τὸν μὲν μόλυβδον, ὥσπερ εἶπον, ἔγχεον,
ἐντευθενὶ δὲ σπαρτίοις ἠρτημένην
πλάστιγγα πρόσθες, καὖτό σοι γενήσεται
τὰ σῦκ' ἐν ἀγρῷ τοῖς οἰκέταισιν ἱστάναι·

ADNOTATIO CRITICA

1158—1202 cum uno armorum institore omnes hos sermones confert Trygaeus, nam duo opifices qui eum comitantur mutae personae sunt: itaque ubi vulgo ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ, ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ, ΣΑΛΠΙΓΓΟΠΟΙΟΣ, ΚΡΑΝΟΠΟΙΟΣ, ΔΟΡΥΞΟΣ legebantur, restitui ΟΠΛΟΠΩΛΗΣ || 1166 delevit Meinekius secutus Hamakerum || 1173 *συνημμένῳ* temptavit Meinekius || 1182 *κότταβος* Dobraeus

ΟΠ. ὦ δυσκάθαρτε δαῖμον ὥς μ᾿ ἀπώλεσας,
ὅτ᾿ ἀντέδωκά γ᾿ ἀντὶ τῶνδε μνᾶν ποτέ·
καὶ νῦν τί δράσω; τίς γὰρ αὔτ᾿ ὠνήσεται;
ΤΡ. πώλει βαδίζων αὐτὰ τοῖς Αἰγυπτίοις·
ἔστιν γὰρ ἐπιτήδεια συρμαίαν μετρεῖν.
ΟΠ. οἴμ᾿ ὦ κρανοποί᾿ ὡς ἀθλίως πεπράγαμεν.
ΤΡ. οὗτος μὲν οὐ πέπονθεν οὐδέν. ΟΠ. ἀλλὰ τί
ἔτ᾿ ἐστὶ τοῖσι κράνεσιν ὅ τι τις χρήσεται;
ΤΡ. ἐὰν τοιαυτασὶ μάθῃς λαβὰς ποιεῖν,
ἄμεινον ἢ νῦν αὐτά γ᾿ ἀποδώσει πολύ.
ΟΠ. ἀπίωμεν ὦ δορυξέ. ΤΡ. μηδαμῶς γ᾿, ἐπεὶ
τούτῳ γ᾿ ἐγὼ τὰ δόρατα ταῦτ᾿ ὠνήσομαι.
ΟΠ. πόσον δίδως δῆτ᾿; ΤΡ. εἰ διαπρισθείη δίχα,
λάβοιμ᾿ ἂν αὔτ᾿ ἐς χάρακας, ἑκατὸν τῆς δραχμῆς.
ΟΠ. ὑβριζόμεθα. χωρῶμεν ὦ τᾶν ἐκποδών.
ΤΡ. νὴ τὸν Δί᾿, ὡς τὰ παιδί᾿ ἤδη ᾿ξέρχεται
ὀρχησόμενα τὰ τῶν ἐπικλήτων δεῦρ᾿, ἵνα
ἅττ᾿ ᾄσεται προαναβάληταί μοι δοκεῖν.
ἀλλ᾿ ὅ τι περ ᾄδειν ἐπινοεῖς ὦ παιδίον,
αὐτοῦ παρ᾿ ἐμὲ στὰν πρότερον ἀναβαλοῦ ᾿νθαδί.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ

νῦν αὖθ᾿ ὁπλοτέρων ἀνδρῶν ἀρχώμεθα—ΤΡ. παῦσαι
ὁπλοτέρους ᾄδων, καὶ ταῦτ᾿ ὦ τρισκακόδαιμον
εἰρήνης οὔσης· ἀμαθές γ᾿ εἶ καὶ κατάρατον.
ΠΑ. οἱ δ᾿ ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾿ ἀλλήλοισιν ἰόντες,
σύν ῥ᾿ ἔβαλον ῥινούς τε καὶ ἀσπίδας ὀμφαλοέσσας.
ΤΡ. ἀσπίδας; οὐ παύσει μεμνημένος ἀσπίδος ἡμῖν;
ΠΑ. ἔνθα δ᾿ ἅμ᾿ οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν.
ΤΡ. ἀνδρῶν οἰμωγή; κλαύσει νὴ τὸν Διόνυσον
οἰμωγὰς ᾄδων, καὶ ταύτας ὀμφαλοέσσας.
ΠΑ. ἀλλὰ τί δῆτ᾿ ᾄδω; σὺ γὰρ εἰπέ μοι οἷστισι χαίρεις.

ADNOTATIO CRITICA

1189 ἀντέδωκ᾿ ἀντὶ RV: ἀντέδωκά γ᾿ ἀντὶ vulgo: ἀντέδωκ᾿ ἐγὼ ᾿ντὶ Meinekius: sed cf. Nub. 1217, Lys. 421 || 1200 διαπρισθεῖεν vulgo || 1204 vulgo οὐρησόμενα quod corruptum videtur: quod dedi Meinekio debetur || 1216 Dindorfius e Vatic. ᾆδον

ΤΡ. ὣς οἱ μὲν δαίνυντο βοῶν κρέα, καὶ τὰ τοιαυτί·
ἄριστον προτίθεντο καὶ ἅτθ' ἥδιστα πάσασθαι.
ΠΑ. ὣς οἱ μὲν δαίνυντο βοῶν κρέα, καὐχένας ἵππων
ἔκλυον ἱδρώοντας, ἐπεὶ πολέμου ἐκόρεσθεν.
ΤΡ. εἶεν· ἐκόρεσθεν τοῦ πολέμου κᾆτ' ἤσθιον.
ταῦτ' ᾆδε, ταῦθ', ὡς ἤσθιον κεκορημένοι.
ΠΑ. θωρήσσοντ' ἄρ' ἔπειτα πεπαυμένοι, ΤΡ. ἄσμενοι, οἶμαι.
ΠΑ. πύργων δ' ἐξεχέοντο, βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρει.
ΤΡ. κάκιστ' ἀπόλοιο, παιδάριον, αὐταῖς μάχαις·
οὐδὲν γὰρ ᾄδεις πλὴν πολέμους. τοῦ καί ποτ' εἶ;
ΠΑ. ἐγώ; ΤΡ. σὺ μέντοι νὴ Δί'. ΠΑ. υἱὸς Λαμάχου.
ΤΡ. αἰβοῖ·
ἦ γὰρ ἐγὼ θαύμαζον ἀκούων, εἰ σὺ μὴ εἴης
ἀνδρὸς βουλομάχου καὶ κλαυσιμάχου τινὸς υἱός.
ἄπερρε καὶ τοῖς λογχοφόροισιν ᾆδ' ἰών.
ποῦ μοι τὸ τοῦ Κλεωνύμου 'στὶ παιδίον;
ᾆσον πρὶν εἰσιέναι τι· σὺ γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι
οὐ πράγματ' ᾄσει· σώφρονος γὰρ εἶ πατρός.

ΠΑΙΣ ΚΛΕΩΝΥΜΟΥ

ἀσπίδι μὲν Σαΐων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ
ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.
ΤΡ. εἰπέ μοι ὦ πόσθων, ἐς τὸν σαυτοῦ πατέρ' ᾄδεις;
ΠΑ. ψυχὴν δ' ἐξεσάωσα— ΤΡ. κατῄσχυνας δὲ τοκῆας.
ἀλλ' εἰσίωμεν. εὖ γὰρ οἶδ' ἐγὼ σαφῶς
ὅτι ταῦθ' ὅσ' ᾖσας ἄρτι περὶ τῆς ἀσπίδος
οὐ μὴ 'πιλάθῃ ποτ' ὢν ἐκείνου τοῦ πατρός.
ὑμῶν τὸ λοιπὸν ἔργον ἤδη 'νταῦθα τῶν μενόντων
φλᾶν ταῦτα πάντα καὶ σποδεῖν, καὶ μὴ κενὰς παρέλκειν.
ἀλλ' ἀνδρικῶς ἐμβάλλετ' οὖν
καὶ σμώχετ' ἀμφοῖν τοῖν γνάθοιν· οὐδὲν γὰρ ὦ πονηροὶ
λευκῶν ὀδόντων ἔργον ἔστ', ἢν μή τι καὶ μασῶνται.
ΧΟ. ἡμῖν μελήσει ταῦτά γ'. εὖ ποιεῖς δὲ καὶ σὺ φράζων.
ΤΡ. ἀλλ' ὦ πρὸ τοῦ πεινῶντες ἐμβάλλεσθε τῶν λαγῴων·
ὡς οὐχὶ πᾶσαν ἡμέραν
πλακοῦσιν ἔστιν ἐντυχεῖν πλανωμένοις ἐρήμοις.
πρὸς ταῦτα βρύκετ' ἢ τάχ' ὑμῖν φημι μεταμελήσειν.

ΧΟΡΟΣ. ΤΡΥΓΑΙΟΣ

ΧΟ. εὐφημεῖν χρὴ καὶ τὴν νύμφην ἔξω τινὰ δεῦρο κομίζειν,
δᾳδάς τε φέρειν, καὶ πάντα λεὼν συγχαίρειν κἀπιχορεύειν.
καὶ τὰ σκεύη πάλιν ἐς τὸν ἀγρὸν νυνὶ χρὴ πάντα κομίζειν
ὀρχησαμένους καὶ σπείσαντας καὶ Ὑπέρβολον ἐξελάσαντας,
κἀπευξαμένους τοῖσι θεοῖσιν
διδόναι πλοῦτον τοῖς Ἕλλησιν,
κριθάς τε ποιεῖν ἡμᾶς πολλὰς
πάντας ὁμοίως οἶνόν τε πολύν,
σῦκά τε τρώγειν,
τάς τε γυναῖκας τίκτειν ἡμῖν,
καὶ τἀγαθὰ πάνθ᾽ ὅσ᾽ ἀπωλέσαμεν
συλλέξασθαι πάλιν ἐξ ἀρχῆς,
λῆξαί τ᾽ αἴθωνα σίδηρον.
ΤΡ. δεῦρ᾽ ὦ γύναι εἰς ἀγρόν,
χὤπως μετ᾽ ἐμοῦ καλὴ
καλῶς κατακείσει.
ΧΟ. Ὑμὴν ὦ Ὑμέναι᾽ ὦ.
ὦ τρὶς μάκαρ, ὡς δικαί-
ως τἀγαθὰ νῦν ἔχεις.
Ὑμὴν Ὑμέναι᾽ ὦ,
Ὑμὴν Ὑμέναι᾽ ὦ.
τί δράσομεν αὐτήν;
τί δράσομεν αὐτήν;
τρυγήσομεν αὐτήν,
τρυγήσομεν αὐτήν.
ἀλλ᾽ ἀράμενοι φέρω-
μεν οἱ προτεταγμένοι
τὸν νυμφίον, ὦνδρες.
Ὑμὴν Ὑμέναι᾽ ὦ,
Ὑμὴν Ὑμέναι᾽ ὦ.
οἰκήσετε γοῦν καλῶς
οὐ πράγματ᾽ ἔχοντες, ἀλ-
λὰ συκολογοῦντες.

Ὑμὴν Ὑμέναι᾽ ὦ,
Ὑμὴν Ὑμέναι᾽ ὦ.
ΤΡ. Ὑμὴν Ὑμέναι᾽ ὦ,
Ὑμὴν Ὑμέναι᾽ ὦ.
ὦ χαίρετε χαίρετ᾽, ἄν-
δρες, κἂν ξυνέπησθέ μοι,
πλακοῦντας ἔδεσθε.

Metrorum in Pace Discriptio

1 ad 79		iambici trimetri excepto v. 58 qui est monometer
80 ad 98		systema anapaest. dimetr.[1]
99 ad 110		iambici senarii
111 ad 112		tetrametri dactylici catalecti in disyllabum
113 ad 114		tetrametri dactyl. acatalectici
115 ad 120		hexametri dactylici catalectici
121 ad 150		iambici trimetri
151 ad 160		systema anapaest. dimetr.
161 ad 285		iambici trimetri
286[2] ad 325		trochaici tetrametri catal.
326 ad 331		dimetri trochaici excepto v. 330 qui est monometer
332		dimeter iambicus
333 ad 349		στροφή = 374 ad 390 (ἀντιστροφή)
	1	trochaico-creticus ex dimetro trochaico et dimetro cretico constans
	2, 3, 4	cretici dimetri
	5, 6	trochaici tetrametri catal.
	7—12	cretici dimetri
	13	trochaicus tetrameter
	14, 15, 16	cretici dimetri
	17	creticus trimeter
350 ad 371		iambici trimetri
372 ad 373		trochaici tetrametri
391 ad 416		iambici trimetri
417 ad 421		trochaici tetrametri
422 ad 449		iambici trimetri, exceptis 424, 425 qui sunt monometri

[1] deest paroemiacus in hac editione

[2] 286, 287. quasi cives iam audiat Trygaeus progredientes in orchestram, repente modum inchoat embaterii. RICHTERVS

450 ad 463 (στροφή) = 477 ad 490 (ἀντιστροφή)

1—4 anap. dimeter acatal.[3]

–́⏑⏑, ⏑⏑⏑⏑, –⏑⏑, ⏑⏑⏑⏑

creticus dimeter catal. cum anacrusi

– –́⏑– –⏑

6—8 anapaesti spondiaci

9, 10 cretici sive dipodiae iambicae, quarum primae syllabae τρίσημοι

11 anap. dimet. acatal.

12—14 anapaesti spondiaci

464 ad 476 trimetri iambici

491 ad 498 trimetri iambici

499 ad 502 tetrametri iambici catalectici

503 ad 510

1 anapaesti ⏑⏑–́⏑⏑–́

2, 5 iamb. dim. catal.

3, 4, 6 iamb. dim. acatal.

8 trimeter iambicus

511 ad 543 trimetri iambici

544 ad 561 tetrametri trochaici catal.

562 ad 572 systema trochaicum dimetrum acatalectum cum basi ante versum catalecticum sive ultimum[4]

573 ad 587

1, 5, 11 trochaici tetrametri catal.

2—4, 7—10, 12—14 cretici dimetri

6 creticus tetrameter

7 dimeter iambicus

15 trimeter creticus

588 ad 637 trochaici tetrametri catal.

638 ad 643 dimetri trochaici acatal. versu ultimo catal.

644 ad 713 iambici senarii

714—785 (παράβασις χοροῦ πρώτη)

714 ad 718 (κομμάτιον)

1—4 anapaestici tetrametri catal.

5 metrum incertum[5]

[3] Trimetrum iambicum ex his versibus efficit Richterus: ex iis autem quae sequuntur dimetrum iambicum; Dindorfius hunc in modum constituit;

1, 3 palimbaccheus

2 paeon

4 proceleusmaticus cui in antistropho respondet dactylus

5 palimbacchiacus versus

[4] De hoc metro quem alii *Alcmanium* alii *Anacreontium* vocant vide Gaisfordum ad Hephaestionem p. 261, Rossbach. Metrik p. 153

[5] Commatium ex versibus anapaesticis tetrametris quinque constare scholiasta docet. Quod si verum est, versum hunc mire corruptum esse apparet. Itaque fuerunt qui ut Reisigius ad anapaestos restituendos operam impenderent, fuerunt quoque, qui versum quintum esse trochaicum censerent. Neque abhorret ab usu poetae metrorum varietati indulgere in commatiis (vide p. 235, n. 2). Dindorfio videtur versus ex poeta aliquo ridiculi causa petitus.

719 ad 749 (*parabasis proprie dicta*) anapaesti tetrametri catal.
750 ad 759 (πνῖγος) systema anapaest. dimetr.
760 ad 772 (ᾠδή) = 773 ad 785 (ἀντῳδή)

1 ⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́⏑, ⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑– dactyl.
2 –⏑–⏑–– ithyphall.
3 –, ⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́–, ⏑́⏑–⏑ dactylico-trochaicus
4 ⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́–, ⏑́⏑––, ⏑́⏑– dactylico-troch.
5 ⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́– dactyl.
6 ⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́–, ⏑́⏑–– dactylico-troch.
7, 8, 9 versus e dactylo et dipodia trochaica compositi
10 ⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑–, ⏑́– dactylicus cum trochaeo
11 dactylicus hexameter
12 dactylicus tetrameter
13 ⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́–, ⏑́⏑–⏑–– dactylico-troch.

786 ad 821 trimetri iambici
822 ad 836 (στροφή) = 853 ad 867 (ἀντιστροφή)

1, 2, 5, 6 ⏓, ⏑́⏑⏑–, ⏑⏑́ glyconei acatal.
3, 7 glyconei catalectici
4, 8, 9 tetrametri iambici
10—12, 14 iambici dimetri acatal., 15 catal.
13 iambicus monometer

837 ad 852 iambici senarii
868 ad 884 trimetri iambici
885 ad 901 (στροφή) = 969 ad 985 (ἀντιστροφή)

1 tetrameter iamb. catal. syncopatus ut Vesp. 248
2 anapaest. dimeter acatal. 3 catalecticus
4, 10, 11 iamb. tetrametri catal.
5, 6 ⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́ }
7 ⏑⏑⏑́⏑⏑⏑́⏑ ⏑⏑⏑́ } anapaesti
8 –⏑́–⏑́–⏑́ }
9 –⏑́⏑ ⏑⏑⏑, ⏑⏑́– iamb. dimeter catal.
12, 16 –⏑́⏑–, –⏑́⏑– iamb. dim.
13, 14 ⏑̄⏑́⏑–, ⏑́⏑– iambico-troch.
15 –, ⏑́⏑⏑–, ⏑⏑́ glycon.
–, ⏑́⏑⏑–, – glycon.

902 ad 918 trimetri iambici
919 ad 961 anapaestici dimetri (Rossbach. Metr. p. 111)
962 ad 968 trimetri iamb.
986 ad 1009 trimetri iamb.
1010 ad 1062 hexametri dactylici
1063 ad 1074 trimetri iamb.

1075 ad 1138 (παράβασις χοροῦ ἑτέρα)

1075 ad 1087 (*στροφή*) = 1104 ad 1119 (*ἀντιστροφή*)

1, 5, 8, 9 cretici dimetri

2—4 ⏑̄ –́ ⏑ –, –́ ⏑ – iambico-trochaici, sive cretici dimetri cum anacrusi iambica

6, 7 cretici trimetri

10—13 systema trochaicum

1088 ad 1103 (*ἐπίρρημα*) = 1120 ad 1138 (*ἀντεπίρρημα*)

trochaici tetram. catal. cum tribus dimetris ultimo acatal.

1139 ad 1207 iambici trimetri

1208 ad 1221, 1224—5, 1230—1, 1236, 8, 9, dactylici hexam.

1237 versus elegiacus

1222 ad 1223, 1232 ad 1235, 1240 ad 1242 } iambici trimetri

1243 ad 1247 = 1248—1252 iambic. tetram. catal. interposito dim. acat.

1253 ad 1265 anapaestici tetrametri et dimetri

1266 ad 1292 versus glyconei cum basi monosyllaba

partim acatalectici

⏓, –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́

partim catalectici ⏓, –́ ⏑ ⏑ –, –

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΟΡΝΙΘΕΣ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ
ΠΕΙΘΕΤΑΙΡΟΣ[1]
ΤΡΟΧΙΛΟΣ *θεράπων Ἔποπος*
ΕΠΟΨ
ΧΟΡΟΣ ΟΡΝΙΘΩΝ
ΚΗΡΥΞ
ΙΕΡΕΥΣ
ΠΟΙΗΤΗΣ
ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ
ΜΕΤΩΝ *γεωμέτρης*
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ
ΑΓΓΕΛΟΙ
ΙΡΙΣ
ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ
ΚΙΝΗΣΙΑΣ *διθυραμβοποιός*
ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ
ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ
ΠΟΣΕΙΔΩΝ
ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ
ΗΡΑΚΛΗΣ

[1] Semper legendum puto ΠΕΙΣΕΤΑΙΡΟΣ sine Θ ut ΠΕΙΣΑΝΔΡΟΣ, ΠΕΙΣΙΣΤΡΑΤΟΣ vel saltem ΠΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ. Sed cum *ἡγεμονικὸς* omnino sit ille, magis convenit nomen ei dare *ὡς πείθοντι τοὺς ἑταίρους* quam ut *πιστῷ ἑταίρῳ.* DOBRAEVS. Nihil horum verum videtur, sed scribendum potius ΠΕΙΘΕΤΑΙΡΟΣ. DINDORF. ΠΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ dedit Meinekius secutus Cobetum qui monuit, N. L. p. 333, hoc ipsum nomen reperisse in antiqua inscriptione Rangabé *Antiquités Helléniques* Tom. II. p. 839

SUMMARIUM FABULAE

'Continua fere dramatum series a *Daetalensibus* usque ad *Pacem priorem* nobis servata est, quam Cleone Athenis principatum tenente Aristophanes indefesso studio scenae tradidit. Quorum quae desunt *Holcades*, *Agricolae*, *Proagon*, quantum scimus, ceteris simillima fuerunt. Magna deinde lacuna est, donec Siculum bellum exarsit, quo ineunte Lenaeis archonte Chabria (A. C. 414) *Amphiaraus* per Philonidem, Dionysiis magnis *Aves* per Callistratum doctas esse ex didascaliis didicimus[1]. Diversissima de poeta nostro iudicia semper audita sunt: hanc vero comoediam praestantissimam et ad promovendam universam totius antiquitatis cognitionem et ad augendum veteris comoediae nostrique poetae intellectum utilissimam esse omnes consentiunt. Cleone mortuo primum quidem ad Niciam principatus erat delatus eoque duce pax inter Lacedaemonios et Athenienses aequis legibus convenerat. Fluctuabant autem ut in reliqua Graecia, ita Athenis omnia; populi inconstantia et trepidatio in dies crescebat, quia quem ducem sequeretur nescius in diversas factiones trahebatur: praeter Niciam multi alii gratiam atque auctoritatem nacti erant, inter quos primum locum Hyperbolus atque Alcibiades occupaverunt, quorum alter nequitia sua, alter adolescentia ingenii viribus florentissima eminebat. Erat illud tempus quo aemulatores Aristophanis parem sibi Hyperbolo impugnando atque ille Cleone exagitato gloriam parare studebant, et duce Eupolide Hermippus et Plato omnes idem argumentum iisdemque artificiis usurpatis tractabant, et Aristophanes ipse de *Nubium* altera editione meditabatur[2]. Nec Alcibiadi Eupolis pepercit, quem ludis Dionysiacis Ol. xci. 1 *Baptas* contra Alcibiadem docuisse recte Meinekius[3] coniecit. Sed is ipse Eupolin quidem, id quod nonnulli somniarunt, mari non immersit nec Syracosium subornavit, qui legem aliquam contra comoediam

[1] Conf. Clinton. Fast. Hellen. II. p. 83

[2] Conf. Cobetum Platon. Reliqq. p. 142 sqq.

[3] *Hist. Critic. Comic.* p. 125

proponeret, quod Bergkius[4] coniecit. Sed ultro Syracosius, ut Phrynichus docet, eam legem pertulit, qua comici coacti ea quae in usu fuerat ratione *ονομαστὶ κωμωδεῖν* desinebant. Quae igitur ex Ol. lxxxv. intacta et inviolata fuerat comicorum libertas, nunc demum Ol. xci. 2 certis limitibus coercita est ea aetate, quae turbulentissima omnium erat quam Athenae urbs umquam vidit. Cives enim dum bellum periculosum parant simul laesis religionibus malisque infelicissimis per totam civitatem grassantibus inter se certant bonosque viros plurimos ad desperandum de salute urbis commovent.

'Admirandum profecto est, quod his in turbis et sollicitudinibus Athenis chorus ille comicorum eximiorum non conticuit, sed omnes licet odiosis hisce vinculis impediti, tamen civitati suasores auctoresque rei bene gerendae manere more aliquantum mutato constituerunt. Atque Aristophani quidem, qui ut vidimus acerbam austeramque artem hilariorem liberioremque reddere iam coeperat, nunc cum ne posset quidem ad pristinos spiritus recedere, praeclaro ingenio ita usus est, ut quae usque ad illud tempus perfecisset, superaret omnia. *Avium* enim fabula ea est, ex qua una, quo poesis comica progredi in populari Atheniensium imperio potuerit, quaeque optima eius et perfectissima illo tempore forma fuerit, iudicari potest. Ut statim a primordio, quod summum est, dicam, haec comoedia quamquam omnibus reliquis ideo simillima est, quod ex civitatis Atheniensis conditione qualis tum erat omnia elementa hausit, summam libertatem monstrat et verae poesis indolem prae se fert, quae sibi ipsa summa lex est nec aliunde ornamenta petit. Ac dum Magnetis fere Cratetisque more ludit et omnem severitatem exuit aut involucro levi occultat, splendidam Bacchicorum dierum festorum auget hilaritatem et licentiam, et quo propius ad finem accedit, eo magis omnes opes effundit. Numquam orationis lumen retardatur aut vis et copia rerum uberrimarum minuitur aut ingenii acies obtunditur. Neque inventionis et compositionis laus minor est quam elocutionis. Tenebris enim celeriter depulsis ad lucem et splendorem vocamur. Patet igitur, efficere poetam voluisse, ut festis diebus comicae artis auxilio ex miseria et nocte, qua tota vita opprimi videbatur, omnes expergefierent sublatisque timoris et anxietatis causis vitae delicias sibi oblatas esse sentirent. Urbis ideo imaginem proposuit qualis esse posset, si optimorum civium consilia vel Atheniensium somnia

[4] Apud Fritzsch. *Quaest. Arist.* p. 237; Bergk. *Reliqq. Com. Att.* p. 372; Cobet. *l. l.* p. 37 sqq.

rata fierent, ut non solum totius Graeciae sed orbis terrarum lux esset, rerum domina et divinae maiestatis particeps redderetur.

'Non recessit poeta a iudicio suo de urbis pernicie aucta et amplificata, quod in omnibus comoediis pronuntiat[5]. Pithetaerus enim et Euelpides qui poetae personam suscipiunt, rerum infelicitate commoventur ut urbem patriam relinquant novamque sibi et a miseria liberam sedem quaerant. Procedente comoedia castigantur mala omnia, quae ardentissimo odio ab initio persequutus est, quibus civitatis libertatisque nervos solvi persuasum habet. Itaque eundem ubique poetam qui *Nubes* et *Equites* scripsit, querellas suas et reprehensiones repetere vitaeque rationem, qualem sibi exoptat, describere neque praeter colores quicquam mutare novasque imagines excudere videmus. Sequitur ut, qua est in consiliis suis constantia, medellam quoque calamitatum non aliam atque in prioribus fabulis commendet[6]. 'Novam constituite' ait 'civitatis formam, quae factionum insaniam excludat, malos cives imprimis eos, qui prava lucri cupiditate obcaecati civitatis salutem neglegunt, exterminet, bonorum bona consilia audiat et sequatur, et ad summa quaeque obtinenda maximo fervore progrediatur.' Id enim omne Pithetaero duce aves faciunt, quae concordes (l. 189) regemque obedienter secutae summas difficultates superant. Novam autem civitatem voluit, non qualis numquam visa esset sed antiquae simillimam, novam vero, quia illa iamdudum evanuit. Amissa igitur ut Aves repetunt, ita auctore Aristophane Atheniensibus suadetur, ut amissam nobilitatem veterem in urbem reducere studeant.

'Sed dii ipsi sunt civitatis neque a civitate recte seiunguntur. Quare ut plenum sit civitatis simulacrum, nomina quoque ex antiquissima aetate Athenis culta non praeterit. Quis autem opinari possit, Aristophanem deorum quos civitas veneretur contemptorem esse? Quos quamquam ita in scenam produxit, ut nulla omnino reverentiae veteris vestigia appareant, sed foedae turpitudinis omnia plena sint: tamen non hos deos quos irridere videtur, sed Athenienses accusat, superstitioni cuiusvis generis deditos, nova mysteria semper novasque religiones excogitantes, ipso philosophiae studio in sacris privatis et publicis ita confusos et perturbatos, ut variis erroribus obnoxios se ostendant. 'Eicite' ait 'quae extrinsecus his ultimis annis in urbem invaserunt; tollite rerum novarum studium in rebus sacris intus domique exortum: paterno more nisi deos colue-

[5] Cf. Argum. gr. II. p. 316: ἀλλ' ἄντικρυς 'Αθηναίων κ.τ.λ.

[6] Cf. Argum. gr. II. p. 316: ὡς γὰρ ἀδιόρθωτον ἤδη νόσον κ.τ.λ.

ritis, quo minus urbs subito incendio concidat non impedietis.' Utilissima sunt quae Argumenti secundi scriptor de Gigantomachia ait. Est enim profecto quasi Gigantum pugnae contra deos imago ludicra, quae in altera *Avium* parte producitur.' C. F. RANKE *de vita Arist.* p. xl—xliii.

Pithetaerus et Euelpides, Athenienses duo non summi nec tamen infimi ordinis civium sed φυλῇ καὶ γένει τιμώμενοι patria cedere et aliorsum migrare volunt, non urbis illi quidem odio sed suorum stultitiam vanitatem et imprimis τὸ φιλόδικον aegerrime ferentes, taedioque enecti. Audita Terei sive Epopis regis volucrum fama, quem olim ex homine in upupam mutatum fuisse ferebant Procnenque Atheniensem uxorem duxisse, ad eum se conferre statuunt, si forte is, ut duplice natura et hominis et avis praeditus, meliorem habitandi locum, ubi sine molestia et incommodis reliquam aetatem degant, indicet quaerentibus. Igitur in foro aviario comparant alter graculum alter cornicem, ut his ducibus viae utantur.

1—221 (πρόλογος). Scena exhibet agrestem, saxosam, fruticibus et arbustis implicitam regionem in Pallene Thracia; in ima parte cernitur saltus; propius rupes qua in media Epopis, sinistra Procnes aedium ostium. Prodeunt per aditum scenae laevum Pithetaerus et Euelpides cum duobus servis (v. 635), hic graculum ille cornicem gestans, qui diu ultro citroque cursitandi pertaesi malas aves execrantur, quod post longos errores in eas se regiones detulerint ubi nec via nec semita sit. Tandem de sursum ascendendo cornix aliquid crocitare et Pithetaero minus obtemperanti digitos rodit irata, simul graculus sursum ore hiante spectat, tamquam ad aditum sedis avium venerint. Itaque rupe pulsata a trochilo Epopis ipsius ianitore excipiuntur; qui primum pro aucupibus eos habet et prae metu aufugit, mox revocatus et meliora edoctus, utroque naturam se avium habere ridicule mentiente, primum pauca de heri[7] moribus utrique naturae convenientibus exponit, deinde intro abit ipsum e somno excitaturus.

Mox reclusa silva prodit mira specie Epops purpureis ut rex avium non pennis sed pannis amictus, enormi autem rostro et ingenti

[7] Sophoclem perstringit qui in *Tereo* dramate Regem illum introduxerat in avem conversum, quem eodem quo in tragoedia habitu ornatum exhibuise videtur Comicus. BRUNCK. Locus autem, ubi omnia in *Avibus* aguntur, is ipse est ubi habitat Tereus in upupam mutatus. Aeschylus apud Aristotelem *Hist. Anim.* IX. 49 de hoc ita sermocinatur

ἄστη δὲ μισεῖ τῶν δὲ Παλλήνης τόπων
δρυμοὺς ἐρήμους καὶ πάγους ἐποίχεται

crista insignis quam contrahit subrigitque per longitudinem capitis. Mirabundus Euelpides utrum gallinaceus sit an pavo quaerit, cui graviter et εἰρωνικῶς Epops respondet se avem esse, nihil amplius, pennas autem sibi sicut ceteris avibus defluxisse ut hiemali tempore: tum quinam sint requirit, compertoque inde gentium esse unde pulchrae proveniant triremes pro heliastis eos habet. Negat Euelpides ansamque inde arripit ut explicet cur relictis Athenis ad aves confugerint, et quaerit ab eo ut qui regionum omnium notitiam habeat et duplice natura praeditus sit quamnam potissimum urbem petant, ut felices ac sine molestiis vivere possint. 'Age' inquit Epops 'ad mare rubrum qualem vultis urbem...... Di meliora, numquam ad mare habitabimus nequando Salaminia[8] nos arcessitum cum calatore reos abducturo veniat.' Lepreum[9] Elidis oppidum, Opusque Locrorum urbs non magis placent. Tum qualis sit avium vita percunctatur Euelpides: cuius amoenitatem dum exponere instituit Epops subito interfatur Pithetaerus, tamquam grave aliquid et sublime commentus; admonetque ut collectis undique avibus ingentem in aëre urbem condant: sic enim fore ut non hominibus solum aves imperitare sed ipsos deos ad incitas redigere possint. Quomodo enim sacrificiorum nidorem quo di vescuntur ad Olympum pervenire posse intercluso ab avibus caelo? Scilicet ut Athenienses Delphos profecturi a Boeotis transitum poscunt, ita deos mox aves precaturos hostiarum vaporem sursum ferri sinant. Mirifice res Epopi placet: itaque aves convocaturus cum quibus novus ille Theseus consilia communicet regreditur in locum arboribus taxisque densum.

222—419 (ᾠδὴ ἀπὸ σκηνῆς et πάροδος χοροῦ). Inde bellissimo cantu Procnen uxorem ex nido elicit et ad canendum excitat, qua concinente post scenam varia volucrum genera alio hymno[10] arcessit. Carmine quo convocantur aves finito primae adveniunt in prosce-

[8] Alludere poetam ad revocationem Alcibiadis (de qua vide Thucydid. VI. 53, 61) putat Wielandius

[9] Occupaverant eam quattuor annis ante actam hanc fabulam Spartani et Helotas libertate donatos illuc deduxerant: ob quam iniuriam Spartanos Elei a ludis Olympicis prohibuerunt: v. Diodor. Sicul. XII. 76. Wielandius ideo exulibus consuli ut Lepreum migrent putat, quod ibi multa regnaverit morum licentia

[10] Esse hoc carmen tibia adspirante cantatum iam per se probabile est. Apertius etiam tibiae cantum prodere videntur eae quae insunt voces ad alliciendas aves imprimis aptae, non illae ad Graecam sed, ut hoc utar, ad avium linguam pertinentes...Non dubito quin omnes illae avium voces a luscinia sola tibia expressae sint. WIESELERVS *Adversaria in Aves* p. 30. Παρεπιγραφὴν (αὐλεῖ τις vel αὐλεῖ) post v. 214 non ex mente poetae positam esse docet idem, quia non probabile sit Procnen iam illo loco cecinisse

nium quattuor aves[11] patriciae et superbius indutae, non confestim citove advolantes neque uno agmine sed singulae et secretae alia post aliam; neque simul cum choro sed paullo ante quam hic progreditur[12] in orchestram. Mox per eum aditum, qui spectatoribus ad dextram erat, orchestram[13] ingrediuntur uno agmine aves quattuor et viginti, singula earum nomina recensente Epope, dum currunt (v. 295) vel saliunt stationem propriam occupaturae. Tum uno ore interrogant quis quamobrem se ipsas arcessiverit: deinde Epopi caussam narranti valde indignantur quod tam infestos hostes receperit, eumque tamquam suorum proditorem graviter increpant: proinde magno sublato clamore se provocant ad impetum in infelices mortales faciendum, et *ταξίαρχον* iubent dexterum cornu promovere. Quo facto perterritus fuga se subtrahere volt Euelpides, sed revocanti Pithetaero obsecutus *πανοπλίαν* (v. 420) nanciscitur et fit *ὁπλίτης* (v. 432) ipso Pithetaero praeeunte. Ollis nempe, quas secum attulerant (v. 43) in sacrificio usuri, ante se defixis, arreptisque verubus, binis porro oculis totidem acetabulis armatis, in procinctu stant ad excipiendum impetum avium aduncis unguibus praeditarum (v. 343) quae dextrum cornu tenebant. Sed intercedente upupa et referente venisse homines utile quid docturos aves, chorus oratione regis motus belli gerendi consilio abiecto pristinam stationem recipit.

420—652 (*ἐπεισόδιον α'*). Pithetaerus et Euelpides, postquam ille iureiurando adegit aves ipsum *μήτε δάκνειν μήτ' ορύττειν τὤφθαλμώ*, *πανοπλίαν* prehendunt et suspendunt in culina: permittunt volucres Pithetaero ut mentem suam explicet, inducias enim fore donec peroraverit v. 445. Tum ille facetissimis argumentis avibus demonstrare instituit ipsas teste Aesopo[14] omnium rerum, quin deorum tellurisque

[11] Genellii sententia est aves a principio exercitum referre et quattuor illas aves esse gravis armaturae milites, viginti quattuor vero aves postea comparentes, e quibus chorus constat, milites levis armaturae. Wieselerus *l. l.* p. 37 musicos chori fuisse statuit, phoenicopterum scilicet, alteram upupam et *κατωφαγᾶν* tibicines, gallum autem gallinaceum citharistam

[12] Parodum *Avium* cum *Equitum Nubium Pacis* apte compares in eo quod chorus evocatus prodit atque arcessitus. Rursus ei cum *Acharnensium Equitum Pacis* parodo ea intercedit similitudo, quod chori cantus post paucos versus ab actore interrumpitur. RICHTER *Prolegom. ad Pac.* p. 46

[13] Schol. ad v. 285 *οὐδ' ἰδεῖν ἔτ' ἔσθ' ὑπ' αὐτῶν πετομένων τὴν εἴσοδον* haec habet: *εἴσοδος λέγεται ᾗ ὁ χόρος εἴσεισιν ἐς τὴν σκηνήν. καὶ ἐν ταῖς Νήσοις*

τί σὺ λέγεις; εἰσὶν δὲ ποῦ;

αἰδὶ κατ' αὐτὴν ἣν βλέπεις τὴν εἴσοδον.

Similiter Nub. v. 309 seni chorum Nubium introeuntem se videre neganti Socrates dicit *παρὰ τὴν εἴσοδον*

[14] Dum disserit de primatu avium apud aves stolidas, fundamentum ponit Aeso-

primas fuisse, ideoque summo iure imperium universi mundi sibi vindicare posse. Initio quoque homines non dis sacrificasse, sed aves divino honore prosecutos esse: gallum gallinaceum hodie alitem Persicum nominari, quia aliquando totius Persidos ipsiusque Darii rex fuerat. Iam omnes fabros ferrarios lignarios aliosque opifices galli cantu audito nonne mane ad opus faciendum properare? Hoc unum ei e tanto regno superfuisse. Tum milvum testem affert, quem verno tempore redeuntem agricolae Attici, gaudentes quod sint hiemali frigore liberati, supplices venerantur. Cuculi Aegyptios et Phoenices ad fruges metendas clamore suo excitant. Insuper regium insigne est aquila quae olim Agamemnonis Priamique sceptra ornabat. Quin ipsi di aves secum habent quae optimum victimarum nidorem priores lambant. Neque deos tunc homines curabant sed aves, sicut hodie nonnulli philosophi et haruspices facere solent. 'Nunc contra' ait 'postquam tanto honore excidistis, omni vos contumelia afficiunt tamquam insanos: omnes aucupes vobis insidiantur captasque vendunt.' Aves pristini imperii desiderio motae confestim de eius recuperandi ratione cum Pithetaero deliberare volunt, magnasque assertori suo gratias agunt. 'Rem non difficilem' ait ille 'quaeritis. Agite, totum aëra muro ingenti circumdetis muniatisque ut una urbs fiat: deinde Iovi missis legatis imperetis ut sceptrum vobis tradat; ni id faciat, bellum dis statim inferatis nec per nostram iam regionem ire redire eos sinatis: tandem curetis ut vobis prioribus victimas immolent homines. Vos autem deos esse facile credent; nam primum illud habetis commune cum dis quod alis utimini: tum si divinum vobis cultum praestare nolint, neglecti mala ipsis dare poteritis; iidem si pro dis habeant, beneficia multa conferre. Vestra cura nullus vermiculus vineis frugibusque nocebit, vestro vaticinio usus nauta semper procellis immunis navigabit, vestro indicio metallifodinae et thesauri invenientur: insuper vitam eorum multis annis augebitis. Neque delubra multis sumtibus vobis extruenda sunt, neque longinqua in Dodonam Ammonaque itinera suscipienda: quodvis arbustum templo erit, sub cuius umbra vota facient et sacrificabunt homines aliquot hordei grana.' Ingenti undique applausu res ab avibus comprobatur: decernunt ut summa imperii penes Pithetaerum sit. Iam in eo sunt ut intrent Epopis domum, ubi laute excipiantur sumptisque alis consilium rei perficiendae

picas fabulas, quibus nihil est incredibilius; dum autem de eadem re ad homines verba facit infra in Parabasi, ex intimis philosophiae penetralibus orditur: utrobique autem iocatur. BERGLERVS

ineant, cum choro provocante Procne e laevo ostio habitu tibicinae[15] scenam ingreditur.

653—762 (*παράβασις*[16] *χοροῦ πρώτη*). Actores exierunt: dum conversio fit ad spectatores, chorus (653—661 *κομμάτιον*) lusciniam provocat ut secum praeludat anapaestis. Sequuntur anapaesti caput et summa totius parabaseos; quibus non, ut solebat, poetae nomine quid ipsa fabula voluerit nec de se quid sentire iubeat spectatores praedicat: sed in philosophorum et poetarum qui de theogonia cecinerant derisionem novam excogitat ornithogoniam, qua demonstret aves dis ipsis priores extitisse. Graviter mortales miseros et imbecillos ex nobilissima Homeri sententia alloquitur iubetque animum attendere. 'Nos enim' ait 'omnia vos docebimus: valeant philosophi. Primum erant Chaos, Nox, Erebus et Tartarus. Deinde Nox peperit ovum ingens, ex quo postea Amor aureis splendens alis est ortus qui ex Chao avium genus procreavit. Commixtis ab Amore omnibus rebus caelum terra dique immortales sunt orti. Sic nos omnium antiquissimi sumus. Quanta autem beneficia in humanum genus conferimus! anni tempora indicamus, futura portendimus, idem denique vobis praestamus quod Iovis Ammonis et aliorum deorum oracula. Itaque homines non iam Iovem ceterosque deos verum aves (697—709 *πνῖγος*) divino honore prosequantur, aves enim bonorum omnium copiam et satietatem vobis largientur.' Post pnigos chorus aliquantum desinit cantare: deinde per *stropham* (710—723) dextrorsum saltando progreditur et stylo Phrynicheo (v. 722) lusciniam hymnorum sociam appellat, cuius vox tibia expressa inter cantum chori subinde auditur.

Cantata stropha chorus paullulum subsistit, deinde regreditur, dum *epirrhema* recitat (724—739) et in suavi vita avium describenda facete versatur obiterque Diitrephem tamquam *νεόπλουτον* notat, in pristinam stationem; *antistropham* (740—753) cantans sinistrorsum progreditur, addito *antepirrhemate* (754—762) in quo quam iucundum sit alis uti exemplo[17] docet, pristina statio oc-

[15] *ἑταιρίδιον* (h. e. actor habitu meretricis) *πρόσεισι τὰ ἄλλα μὲν κεκαλλωπισμένον τὴν δὲ κεφαλὴν ὄρνιθος ἔχον ὡς ἀηδόνος.* SCHOL. Omnino admirabilis sane poetae ars conspicua est in omnibus quae ad lusciniam spectant. Quam artificiose hanc tibicinem fabulae ipsi immiscuit; quam egregie cavit, ne tibicen Procnen agens praeter expectationem canere videretur et simul curavit, ea ut aptis locis caneret; quam praeclare rationem habuit temporis, quo acta est haec fabula et vice versa eius anni partis, qua lusciniae canere solent, cum chorum dicentem fecit v. 660 *φθέγμασιν ἠρινοῖς.* WIESELER. l. c. p. 47

[16] Vide *Summarium Vesparum* not. 1 p. 173

[17] Ex verbis v. 755 sqq. colligi potest tragoedias mane actas fuisse propter dignitatem: comoedias autem pomeridiano tempore (conf. v. 1425), cum para-

cupatur. Tota autem finita parabasi silentio chorus ad scenam se convertit.

763—999 (ἐπεισόδιον β'). Redeunt in scenam Pithetaerus et Euelpides ex Epopis domo postquam convivio ibi regifico excepti sunt. Alati autem egrediuntur: nimirum gustarunt radicem, de qua dixerat Epops v. 634. Nonnulla inter se cavillati de nova ipsorum et mira specie, primum de nomine urbi novae imponendo deliberant: quippe magnae urbi magnificum etiam nomen convenit. Placet augustum nomen Νεφελοκοκκυγία; deam autem tutelarem (πολιοῦχον) eandem esse volunt quam Athenis, Ἀθηναίαν[18] scilicet πολιάδα: Pelasgicum denique (quem facete τὸ Πελαργικὸν appellat comicus ad ciconiarum nomen alludens) gallo gallinaceo avi bellicosissimae tenendum tradi. His ita constitutis abeunt Euelpides et Pithetaerus: ille per dexteram scenae ianuam ut novae urbi exstruendae praesit praeconesque mittat alterum ad homines, alterum ad deos: hic per mediam exit, sacerdotem evocatum qui pompam dum sacra rite novis deis fiunt peragat, a choro[19] laudatus et (813—818) monitus ut splendidas faciat supplicationes ovemque aut caprum immolet ad gratias persolvendas, concinente tibia Chaeride. Post cantatum canticum pompa ingreditur comitante corvo[20], avium Chaeride, et tibiis flante: cuius importunam vocem postquam repressit Pithetaerus sacerdotem iubet dis novis operari. Praesto camillus cum canistro in quibus

tiores ad iocandum essent animi spectatorum; hinc avolantes illos a choris tragicis post prandium redire poeta ait ἐφ' ἡμᾶς (v. 758) h. e. ad comoedos. Conf. G. A. Becker *Charicles* p. 410 ed. 1854

[18] Conf. *Nub.* v. 571, *Eq.* 540. Ea Minerva intellegitur cuius inde a primis temporibus templum fuit in arce Athenarum et simulacrum sanctissimum in hoc ipso templo positum deae clypeum Gorgonis ore insignitum gestantis eumque in altum tollentis. Vide Eurip. *Electr.* v. 1255 sqq.

[19] *The author here ridicules the rage for vulgar realities. The stage of Athens it should seem had been degraded by a real sacrifice; the paltriness of such a spectacle is marked by the magnificent exhortation of the Chorus contrasted with the meanness of the execution which they anticipate.* I. H. FRERE

[20] Qui prodibat in scenam tibicen corvino voltu ornatus erat et capistratus tibicinum more. BRVNCKIVS. (Uberius de his loris quibus os constringebatur ne nimium spiritus emitteretur egit Boettigerus.) Is musicus neque ad chorum pertinet neque ad actores sed ad solam pompam quae in scenam inducitur; notum est autem veteres solitos fuisse sacris tibicines adhibere. WIESELER *l. c.* p. 45. E loco v. 897 sqq. apparebit cur poeta tibicinem sacris faciendis operam navantem finxerit eundemque corvum, modo memineris imprimis in hac ave iam veteribus tum rapacitatem tum voracitatem tum insolentissimam importunitatem conspicuam visam esse: *corvum hiantem* dicit Hor. *Sat.* II. 5. 56. Accedit quod crocitare egregie hominem male canentem indigitat, et Chaeridem pessimum fuisse tibicinem novimus. *ibid.* p. 107

erant *αἱ ὀλαί*: sacerdos sumpta inde dona altari imponit et sacra auspicatur oratione ad populum: alta voce vota nuncupare iubet avibus Olympiis, ut sint novae urbi propitii et a finibus mala omnia arceant. Quem avium nomina recensentem subito festive interpellat Pithetaerus, victimam tam exilem vel unum milvium accipere posse dicens: et facessere ilico iubet cum infulis suis[21] ut ipse solus victimam immolet. Sacrificantibus intervenit poeta dithyrambicus (v. 853) famelicus et male vestitus, qui carminibus tumidis, quibus se iamdudum Nubicuculiam, vix indito scilicet nomine, celebrasse mentitur, molestias exhibet Pithetaero, donec hic ut homine importuno liberetur tunicam et *σπολάδα* ei dono dat[22]. Tum sacra denuo auspicaturus silentium imperat camillumque iubet aquam lustralem spargere et circumire aram. Commodum affertur hircus immolandus, cum fatidicus v. 905 intervenit ut particeps fiat epularum, recitans de scripto oraculum Bacidis scilicet, in quo Bacis omnia fausta Pithetaero pollicetur, modo novam vestem soleas et partem sacrificiorum det ei qui primus oraculi *προφήτης* venerit. Respondet Pithetaerus alio oraculo quod se *παρὰ τἀπόλλωνος ἐκγράψασθαι* ait, cuius ex mente hominem male mulcatum abigit. Hoc eiecto supervenit deinde Meto cum regulis suis tamquam agrimensor ad dimetiendum aëra. Quem ridicula et obscura de arte sua effutientem statim pari contumelia amandat Pithetaerus. Sequitur inspector (*ἐπίσκοπος*[23]) libellum manibus tenens in quo mandata superiorum sunt descripta quae debeat exequi in recens condita urbe, iratus scilicet quod domi non licuerit manentem res magis arduas expedire. Hoc abacto postremo decretorum venditor (*ψηφισματοπώλης*) accedit legens ex libro decretum aliquod, de mensuris ponderibus legibus iisdem

[21] Duplex fuit eorum qui sacra administrarent et curarent ut omnes rite peragerentur caerimoniae sacerdotum ordo. Unus quem in summa veneratione fuisse vero consentaneum est, Cereris sacerdotum, Hierophantarum, Eumolpidarum, virginum sacrarum. Ab his diligenter dentem abstinuit poeta noster. Sed fuerunt etiam alii inferioris ordinis sacerdotes, *ἱερεῖς* quos eodem loco et numero habitos esse putarim Athenis, quo aruspices sacrificuli et id genus homines apud Romanos. His adscribendi sunt haud dubie aeditui (*πρόπολοι, νεωκόροι*), extispices, harioli, somniorum coniectores, oraculorum institores (*μάντεις καὶ χρησμολόγοι*). Hos ubique insectatur, horum fraudes et praestigias aperit. *Χρησμολόγους*, quorum tunc largissimus Athenis fuisse videtur proventus, lepide deridet in *Avibus* 905 sqq., in *Pace* 990 sqq. et alibi. C. A. BOETTIGER. *Opusc.* p. 92—3

[22] Imitatur Pindari verba ex *hyporchemate* in Hieronem, Aetnae conditorem, fr. 71. Ceterum in toto hoc loco dithyrambicos poetas qui male Pindarum aemularentur ridet noster

[23] Perstringitur Atheniensium mos in urbes vix subiectas suo imperio mittendi *ἐπισκόπους* ut ubique democratia stabiliretur: vid. Aristot. *Polit.* v. 7 extr.

utendis quibus patria: fingitur autem Nubicuculia colonia esse Atheniensium quippe a duobus Atheniensibus condita. Is quoque indigne habitus a Pithetaero se dat in fugam. Turbatoribus hisce pulsis, ne sacra iterum interrumpantur, intus abit Pithetaerus cum ceteris immolaturus hircum.

1000—1057 (χοροῦ παράβασις ἑτέρα). Chorus manet in scena et denuo ad spectatores conversus in *ode* (1000—1012) laetari se ait honore quem sibi iam habituros esse sperat homines, et epitheta Iovi convenientia sibi arrogat, aviumque praedicat utilitatem. Tum in *epirrhemate* (1013—1028) decretum avium in Philocratem avium saginatorem opponunt decreto Atheniensium in Diagoram Melium, edicuntque siquis in caveis inclusas habet aves eas confestim ut dimittant. Sequitur in *antode* (1029—1041) pulcherrima descriptio vitae quam aves per hiemem et aestatem sub densis arborum foliis antrisque frigori imperviis securae degunt. In *antepirrhemate* lepidis usus argumentis iudicibus[24] persuadere conatur, ut poetam suum praemio ornent: simul indicat quali poena se ulturus sit, si repulsam tulerit.

1058—1395 (ἐπεισόδιον γ΄). Sacrificio intus peracto in scenam redit per mediam ianuam Pithetaerus, miratus nondum venisse nuntium de muro instructo. Subito anhelans accurrit nuntius per dexterum scenae aditum, 'opus perfectum esse' vociferans: et mira narrare pergit de urbis novae magnitudine, de murorum latitudine, de structura munimentorum[25] a solis avibus suo ingenio ductis absoluta: et de negotiorum inter singulas distributione. Tanta celeritas significatur ut ipse adeo Pithetaerus narratione stupere se fingat et dubitare videatur num vera sint quae narrantur. Accurrit alter nuntius facinus indignissimum narrans, deorum scilicet aliquem graculos custodes fefellisse et per portas involasse in agrum: undique trepidari, arma capi. Dis bellum indicendum decernunt Pithetaerus et aves. Mox intercipitur Iris iussa deorum ad homines perlatura et acerbe increpatur quod insolens fines avium imperii intrasset. Dea miratur has turbas; nam aves tam repente deos esse factas nondum cognoverat. Audita re ut ei terrorem incutiat paratragoediatur et Pithetaero suadet ne stultus deorum iram accendat: verum ille Euripidea contra

[24] Vide not. 25 in summarium *Ranarum*

[25] Certum est Comicum in iis quae de muris Nubicuculiae posuit rationem habuisse munimentorum Athenarum urbis, ut par erat ubi ageretur de urbe quae tamquam colonia Atheniensis consideranda est vel potius tamquam alterae Athenae. WIESELER

iactitans terriculamenta omnia ludibrio habet, dummodo avium auxilio fidere possit. Bellum gigantum se renovaturum minatur. Iris irata trucem senem fugit. Chorus deos interceptos, et sacrificiorum nidorem caelo interclusum gloriatur (v. 1194—1197). Qua re deorum bilem moverat Pithetaerus eadem apud homines summam gratiam iniit. Redux volucris praeco, qui ad terram missus erat, coronam auream affert a civitatibus grati animi documentum avium archonti donatam; omnes ait unice aves, non iam Laconas, aemulari earumque studio abripi: avium mores et nomina imitari, vitaque earum ita delectari ut plurimi huc ascendere et ius civitatis accipere constituerint. Audito nuntio Pithetaerus corbes alis varii generis opplendas curat quibus advenas donet, et novos colonos opperitur. Chorus altiores spiritus sumit, dum alas cuiusque viri indole spectata tribuendas esse monet. Primus ius civitatis mutata patria cupit tamquam gallus gallinaceus iuvenis dissolutus qui patris interficiendi consilium ceperat ut bonis paternis frui et liberius voluptates suas explere posset: apud aves enim patrem ferire aut interficere non haberi nefas. Pithetaerus vetustam legem ciconiarum opponit, qua sancitum est ut pullus parentes senio confectos alat; sed miseratus ut benevolum armis tamquam gallum instruit, clypeo tamquam ala, gladio tamquam calcari, galea tamquam crista, iubetque in Thracia disciplinam colere militarem, ne bonis paternis inhiet. Dicto audiens abit iuvenis. Mox Cinesias, tumidus dithyramborum poeta accedit macilento habitu[26], praeludium canens ineptum: hic lusciniae alas sibi petit quibus per aerem feratur, sed iure abigitur (v. 1300—1336). Hunc sequitur alter malae notae homo, sycophanta detrita veste indutus arcendoque frigori parum idonea, cantillans aliquid ad hirundinem (unde Pithetaerus lepide hirundinem tamquam veris indicem invocare eum ait, multisque hirundinibus sive adulto vere egere). Is morae impatiens alas sibi petit quibus celerrime ubique possit advolare et bona miserorum insulanorum facilius diripere. Quem frustra ad saniorem mentem reducere conatus Pithetaerus scutica ostensa expellit. Quo abacto scenam relinquit ipse cum servis. Chorus in cantico (1396—1419) inter multa terrae incognitae miracula quae se vidisse peregrinantem ait Cleonymum et Orestem grassatorem ponit.

1420—1478 (ἐπεισόδιον δ′). Postquam Pithetaerus rediit in scenam,

[26] *φιλύρινον* 'tiliaceum' eum appellat, quod alii aliter explicant, Euphronius per *κοῦφον*, Callistratus per *χλωρόν*. Athenaeus denique hoc cognomen ei inditum esse ait, *διὰ τὸ φιλύρας τοῦ ξύλου λαμβάνεντα σανίδα συμπεριζώννυσθαι, ἵνα μὴ κάμπτηται διά τε τὸ μῆκος καὶ τὴν ἰσχνότητα*

Prometheus opertus et metuens tamquam proditor, ne conspiciatur a quoquam deorum, nuntiat actum esse de dis, fame enim perituros cum sacrificia nulla ab hominibus offerantur: bellum ortum esse inter Iovem barbarosque deos Triballos, et omnium consensu decretum ut legati ad aves mitterentur cum pacis conditionibus. 'Tu autem' ait 'pacem iis dare noli, nisi Iuppiter sceptro avibus reddito tibi puellam βασίλειαν in matrimonium det.'

Chorus scena vacuefacta (1479—1490) aliud refert terrae incognitae mirabile quod viderit, Pisandri ut rideat necyomantiam.

1491—1616 (ἐπεισόδιον ε′). Scena mutata repraesentat Nephelococcygiam urbem. In medio proscenio finge culinam ubi Pithetaerus cenam instruit servisque imperat. Per laevum aditum iam veniunt legati quos Prometheus dixerat Neptunus Hercules et Triballus, barbarus deus, quem increpat Neptunus indecenter gerentem pallium, ne dedecori sit collegis suis. Hercules ceteris ferocior primum extremo supplicio affici vult Pithetaerum: deinde salivam ei movente Pithetaero dum ad cenam invitat legatos modo pacis conditiones accipiant, facile fit παραπρεσβευτής, frustra reluctante Neptuno quia Triballus etiam eas probat. De puella Βασιλείᾳ tamen altercatio oritur: Neptunus Herculem ad pacem repudiandam excitat: 'Tu utpote filius Iovis haeres eris omnium illius bonorum: si ergo hos sines ei regnum adimere te ipsum defraudabis,' sed Pithetaerus qui omnia ad civitatis Atticae institutionem refert Neptunum eum decipere ait Herculemque benevole admonet ea ad ipsum non pertinere quippe qui nothus sit: nothos autem lege Solonis excludi hereditate si adsint ex legitimo toro filii aut filiae. Quibus argumentis facile adductus Hercules assentiri conditionibus non gravatur: Neptunum Triballus cogit. Itaque pace rata Pithetaerus cum iis, excepto Hercule qui pro suo ingenio assidere foco et carnes torrere mavolt, in Olympum ascendit imperium et puellam a Iove accepturus.

Chorus narrare pergit quae coeperat sibi in diversis locis visa mirabilia; delatores autem vellicat (1617—1628).

1629—1683 (ἔξοδος). Ingreditur scenam nuntius et oratione ad dictionem nuntiorum qui in fabulis tragicorum prodeunt composita Pithetaeri ex Olympo reditum cum coniuge refert. Chorus, dum rex tamquam alter Iuppiter inter radios fulmina dextra vibrans cum Basilea curru per nubes devehitur, acclamat et inter saltandum cantat hymenaeum (1645—1664). Quo cantato ipse cum nova nupta domum ingreditur, chorus ad cenam nuptialem vocatus ominibus felicibus prosequitur abeuntes, egrediturque per dexteram parodon.

Ὑποθέσεις

Δύο εἰσὶν Ἀθήνηθεν ἐκκεχωρηκότες πρεσβῦται διὰ τὰς δίκας. πορεύονται δὲ πρὸς τὸν Τηρέα ἔποπα γενόμενον, πευσόμενοι παρ' αὐτοῦ ποία ἐστὶ πόλις εἰς κατοικισμὸν βελτίστη. χρῶνται δὲ τῆς ὁδοῦ καθηγεμόσιν ὀρνέοις ὁ μὲν κορώνῃ ὁ δὲ κολοιῷ. ὀνομάζονται δὲ ὁ μὲν Πεισθέταιρος ὁ δὲ Εὐελπίδης, ὃς καὶ πρότερος ἄρχεται. ἡ σκηνὴ ἐν Ἀθήναις. τὸ δρᾶμα τοῦτο τῶν ἄγαν δυνατῶς πεποιημένων. ἐδιδάχθη ἐπὶ Χαβρίου διὰ Καλλιστράτου ἐν ἄστει, ὃς ἦν δεύτερος τοῖς Ὄρνισι, πρῶτος Ἀμειψίας Κωμασταῖς, τρίτος Φρύνιχος Μονοτρόπῳ. ἔστι δὲ λε'. φοβερὰ δὲ τότε τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πράγματα. τό τε γὰρ ναυτικὸν ἀπώλετο περὶ Σικελίαν, Λάμαχος οὐκέτι ἦν, Νικίας ἐτεθνήκει, Δεκέλειαν ἦσαν τειχίσαντες Λακεδαιμόνιοι, Ἆγις ὁ Λακεδαιμονίων στρατηγὸς περιεκάθητο τὴν Ἀττικήν, Ἀλκιβιάδης τὰ Λακεδαιμονίων ἐφρόνει καὶ ἐκκλησιάζων συνεβούλευε τὰ χρηστὰ Λακεδαιμονίοις. ταῦτα αἱ Ἀθηναίων συμφοραί, διὰ ταῦτα αἱ Ἀθηναίων φυγαί. καὶ ὅμως οὐκ ἀπείχοντο τοῦ κακοπραγμονεῖν καὶ συκοφαντεῖν.

II

Τῆς τῶν Ἀθηναίων πολιτείας τὸ μέγιστον ἦν κλέος αὐτόχθοσι γενέσθαι, καὶ αὕτη φιλοτιμία πρώτη τὸ μηδέπω μηδεμιᾶς πόλεως φανείσης αὐτὴν πρῶτον ἀναβλαστῆσαι. ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ὑπὸ προεστώτων πονηρῶν καὶ πολιτῶν δυσχερῶν ἀνετέτραπτο, καὶ διωρθοῦτο πάλιν. ἐπὶ οὖν τοῦ Δεκελεικοῦ πολέμου, πονηρῶν τινῶν τὰ πράγματα ἐγχειρισθέντων, ἐπισφαλὴς γέγονεν ἡ παρ' αὐτῶν κατάστασις. καὶ ἐν μὲν ἄλλοις δράμασι διὰ τῆς κωμῳδικῆς ἀδείας ἤλεγχεν Ἀριστοφάνης τοὺς κακῶς πολιτευομένους, φανερῶς μὲν οὐδαμῶς, οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ ἦν, λεληθότως δέ, ὅσον ἀνῆκεν ἀπὸ κωμῳδίας προσκρούειν· ἐν δὲ τοῖς Ὄρνισι καὶ μέγα τι διανενόηται. ὡς γὰρ ἀδιόρθωτον ἤδη νόσον τῆς πολιτείας νοσούσης καὶ διεφθαρμένης ὑπὸ τῶν προεστώτων, ἄλλην τινὰ πολιτείαν αἰνίττεται, ὡσανεὶ συγκεχυμένων τῶν καθεστώτων· οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸ σχῆμα ὅλον καὶ τὴν φύσιν, εἰ δέοι, συμβουλεύει μετατίθεσθαι πρὸς τὸ ἠρεμαίως βιοῦν. καὶ ἡ μὲν ἀπόστασις αὕτη. τὰ δὲ κατὰ θεῶν βλάσφημα ἐπιτηδείως ᾠκονόμηται. καινῶν γάρ φησι τὴν πόλιν προσδεῖσθαι θεῶν, ἀφροντιστούντων τῆς κατοικίας Ἀθηνῶν τῶν ὄντων καὶ παντελῶς ἠλλοτριωκότων αὐτοὺς τῆς χώρας. ἀλλ' ὁ μὲν καθόλου στόχος τοιοῦτος. ἕκαστον δὲ τῶν κατὰ μέρος οὐκ εἰκῆ, ἀλλ' ἄντικρυς Ἀθηναίων καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἐγχειριζομένων τὰ κοινὰ ἐλέγχει τὴν φαύλην διάθεσιν, ἐπιθυμίαν ἐγκατασπείρων τοῖς ἀκούουσιν ἀπαλλαγῆναι τῆς ἐνεστώσης μοχθηρᾶς πολιτείας. ὑποτίθεται γὰρ περὶ τὸν ἀέρα πόλιν, τῆς γῆς ἀπαλλάσσων ἀλλὰ καὶ βουλὰς καὶ συνόδους ὀρνίθων, ταῖς Ἀθηναίων δυσχεραίνων. ἀλλὰ καὶ ὅσα παίζει, ἐπίσκοπον ἢ ψηφισματογράφον ἢ τοὺς λοιποὺς εἰσάγων, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ γυμνοῖ τὰς πάντων προαιρέσεις, ὡς αἰσχροκερδείας ἕνεκεν χρηματίζονται. εἶθ' ὕστερον καὶ τὸ θεῖον εἰς ἀπρονοησίαν κωμῳδεῖ. τὰ δὲ ὀνόματα τῶν γερόντων πεποίηται ὡς εἰ πεποιθοίη ἕτερος τῷ ἑτέρῳ καὶ ἐλπίζοι ἔσεσθαι ἐν βελτίοσι. τινὲς δέ φασι τὸν ποιητὴν τὰς ἐν ταῖς τραγῳδίαις τερατολογίας ἐν μὲν ἄλλοις διελέγχειν, ἐν δὲ τοῖς νῦν τὴν τῆς γιγαντομαχίας συμπλοκὴν ἕωλον ἀποφαίνων ὄρνισιν ἔδωκε διαφέρεσθαι πρὸς θεοὺς περὶ τῆς ἀρχῆς.

Ἐπὶ Χαβρίου τὸ δρᾶμα καθῆκεν εἰς ἄστυ διὰ Καλλιστράτου· εἰς δὲ λήναια τὸν Ἀμφιάραον ἐδίδαξε διὰ Φιλωνίδου. λάβοι δ' ἄν τις τοὺς χρόνους ἐκ τῶν πέρυσι γενομένων ἐπὶ Ἀριμνήστου τοῦ πρὸ Χαβρίου. Ἀθηναῖοι γὰρ πέμπουσι τὴν σαλαμινίαν, τὸν Ἀλκιβιάδην μεταστελλόμενοι ἐπὶ κρίσει τῆς τῶν μυστηρίων ἐκμιμήσεως. ὁ δὲ ἄχρι μὲν Θουρίου εἵπετο τοῖς μεθήκουσιν, ἐκεῖθεν δὲ δρασμὸν ποιησάμενος εἰς Πελοπόννησον ἐπεραιώθη. τῆς δὲ μετακλήσεως μέμνηται καὶ Ἀριστοφάνης, ἀποκρύπτων μὲν τὸ ὄνομα, τὸ δὲ πρᾶγμα δηλῶν ἐν οἷς γέ φησι

μηδαμῶς
ἡμῖν παρὰ θάλατταν, ἵν' ἀνακύψεται
κλητῆρ' ἄγουσ' ἕωθεν ἡ σαλαμινία.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΟΡΝΙΘΕΣ

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ. ΠΕΙΘΕΤΑΙΡΟΣ

ΕΥ. *Ὀρθὴν κελεύεις, ᾗ τὸ δένδρον φαίνεται;*
ΠΕ. *διαρραγείης· ἥδε δ' αὖ κρώζει πάλιν.*
ΕΥ. *τί ὦ πονήρ' ἄνω κάτω πλανύττομεν;*
ἀπολούμεθ' ἄλλως τὴν ὁδὸν προφορουμένω.
ΠΕ. *τὸ δ' ἐμὲ κορώνῃ πειθόμενον τὸν ἄθλιον*
ὁδοῦ περιελθεῖν στάδια πλεῖν ἢ χίλια.
ΕΥ. *τὸ δ' ἐμὲ κολοιῷ πειθόμενον τὸν δύσμορον*
ἀποσποδῆσαι τοὺς ὄνυχας τῶν δακτύλων.
ΠΕ. *ἀλλ' οὐδ' ὅπου γῆς ἐσμὲν οἶδ' ἔγωγ' ἔτι.*
ΕΥ. *ἐντευθενὶ τὴν πατρίδ' ἂν ἐξεύροις σύ που;*
ΠΕ. *οὐδ' ἂν μὰ Δί' ἐνγετεῦθεν Ἐξηκεστίδης.*
ΕΥ. *οἴμοι.* ΠΕ. *σὺ μέν, ὦ τᾶν, τὴν ὁδὸν ταύτην ἴθι.*
ΕΥ. *ἦ δεινὰ νὼ δέδρακεν οὐκ τῶν ὀρνέων,*
ὁ πινακοπώλης Φιλοκράτης μελαγχολῶν,
ὃς τώδ' ἔφασκε νῷν φράσειν τὸν Τηρέα,
τὸν ἔποφ', ὃς ὄρνις ἐγένετ' ἐκ τῶν ὀρνέων·
κἀπέδοτο τὸν μὲν Θαρραλείδου τουτονὶ
κολοιὸν ὀβολοῦ, τηνδεδὶ τριωβόλου.
τὼ δ' οὐκ ἄρ' ἤστην οὐδὲν ἄλλο πλὴν δάκνειν.
καὶ νῦν τί κέχηνας; ἔσθ' ὅποι κατὰ τῶν πετρῶν

ADNOTATIO CRITICA

2 *ἠδεδὶ* Cobetus N. L. p. 142 || 11 libri *Δία γ' ἐντεῦθεν*, sed particula *γε* post iurisiurandi formulas non reperitur in Attico scriptore nisi uno vocabulo pluribusve interpositis: monuit olim Porsonus Adv. p. 33, correxit Fritzschius || 16 delevit Meinekius auctore Cobeto: *ἐκ τῶν ὀρνέων* quod offendit Koechlyus mutavit in *ἐξ ἀνδρός ποτε* || 17 *Θαρραλείδου* a *θαρραλέος* praetuli vulgatae formae *Θαρρελείδου* || 19 *ἤστην* Etym. M.; vide Cobet. N. L. p 684, Var. Lect. p. 381

ἡμᾶς ἔτ' ἄξεις; οὐ γάρ ἐστ' ἐνταῦθά τις
ὁδός. ΠΕ. οὐδὲ μὰ Δί' ἐνταῦθά γ' ἀτραπὸς οὐδαμοῦ.
ΕΥ. τί δ' ἡ κορώνη τῆς ὁδοῦ λέγει πέρι;
ΠΕ. οὐ ταὐτὰ κρώζει μὰ Δία νῦν τε καὶ τότε.
ΕΥ. τί δὴ λέγει περὶ τῆς ὁδοῦ; ΠΕ. τί δ' ἄλλο γ' ἢ
βρύκουσ' ἀπέδεσθαί φησί μου τοὺς δακτύλους;
ΕΥ. οὐ δεινὸν οὖν δῆτ' ἐστὶν ἡμᾶς δεομένους
ἐς κόρακας ἐλθεῖν καὶ παρεσκευασμένους
ἔπειτα μὴ 'ξευρεῖν δύνασθαι τὴν ὁδόν;
ἡμεῖς γάρ, ὦνδρες οἱ παρόντες ἐν λόγῳ,
νόσον νοσοῦμεν τὴν ἐναντίαν Σάκᾳ·
ὁ μὲν γὰρ ὢν οὐκ ἀστὸς ἐσβιάζεται,
ἡμεῖς δὲ φυλῇ καὶ γένει τιμώμενοι,
ἀστοὶ μετ' ἀστῶν, οὐ σοβοῦντος οὐδενὸς
ἀνεπτόμεθ' ἐκ τῆς πατρίδος ἀμφοῖν τοῖν ποδοῖν,
αὐτὴν μὲν οὐ μισοῦντ' ἐκείνην τὴν πόλιν
τὸ μὴ οὐ μεγάλην εἶναι φύσει κεὐδαίμονα
καὶ πᾶσι κοινὴν ἐναποτῖσαι χρήματα.
οἱ μὲν γὰρ οὖν τέττιγες ἕνα μῆν' ἢ δύο
ἐπὶ τῶν κραδῶν ᾄδουσ', Ἀθηναῖοι δ' ἀεὶ
ἐπὶ τῶν δικῶν ᾄδουσι πάντα τὸν βίον.
διὰ ταῦτα τόνδε τὸν βάδον βαδίζομεν,
κανοῦν δ' ἔχοντε καὶ χύτραν καὶ μυρρίνας
πλανώμεθα ζητοῦντε τόπον ἀπράγμονα,
ὅποι καθιδρυθέντε διαγενοίμεθ' ἄν.
ὁ δὲ στόλος νῷν ἐστι παρὰ τὸν Τηρέα
τὸν ἔποπα, παρ' ἐκείνου πυθέσθαι δεομένω,
εἴ που τοιαύτην εἶδε πόλιν ᾗ 'πέπτετο.
ΠΕ. οὗτος. ΕΥ. τί ἔστιν; ΠΕ. ἡ κορώνη μοι πάλαι
ἄνω τι φράζει. ΕΥ. χὠ κολοιὸς οὑτοσὶ
ἄνω κέχηνεν ὡσπερεὶ δεικνύς τί μοι,
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἔστιν ἐνταῦθ' ὄρνεα.
εἰσόμεθα δ' αὐτίκ', ἢν ποιήσωμεν ψόφον.

ADNOTATIO CRITICA

23 οὐδ' ἡ codd., ἦδ' ἡ Rav.; τί δ'; ἡ κορώνη τῆς ὁδοῦ τι λέγει πέρι; post Dindorfium Meinekius: bene Cobetus N. L. p. 143 'postquam TI in H abiit versus est interpolatus' || 32 vulgo ὢν οὐκ: οὐκ ὢν Cobetus N. L. p. 177 || 48 vulgo ante Dawesium Misc. Critic. p. 515 'πέπτατο

ΠΕ. *ἀλλ' οἶσθ' ὃ δρᾶσον; τῷ σκέλει θένε τὴν πέτραν.*
ΕΥ. *σὺ δὲ τῇ κεφαλῇ γ', ἵν' ᾖ διπλάσιος ὁ ψόφος.*
ΠΕ. *σὺ δ' οὖν λίθῳ κόψον λαβών.* ΕΥ. *πάνυ γ', εἰ δοκεῖ.*
παῖ παῖ. ΠΕ. *τί λέγεις, οὗτος; τὸν ἔποπα παῖ καλεῖς;*
οὐκ ἀντὶ τοῦ παιδός σ' ἐχρῆν ἐποποῖ καλεῖν;
ΕΥ. *ἐποποῖ. ποιήσεις τοί με κόπτειν αὖθις αὖ.*
ἐποποῖ.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ

τίνες οὗτοι; τίς ὁ βοῶν τὸν δεσπότην;
ΕΥ. *Ἄπολλον ἀποτρόπαιε τοῦ χασμήματος.*
ΤΡ. *οἴμοι τάλας, ὀρνιθοθήρα τουτωί.*
ΕΥ. *οὕτως τι δεινὸν οὐδὲ κάλλιον λέγειν.*
ΤΡ. *ἀπολεῖσθον.* ΕΥ. *ἀλλ' οὐκ ἐσμὲν ἀνθρώπω.* ΤΡ. *τί δαί;*
ΕΥ. *Ὑποδεδιὼς ἔγωγε, Λιβυκὸν ὄρνεον.*
ΤΡ. *οὐδὲν λέγεις.* ΕΥ. *καὶ μὴν ἐροῦ τὰ πρὸς ποδῶν.*
ΤΡ. *ὁδὶ δὲ δὴ τίς ἐστιν ὄρνις; οὐκ ἐρεῖς;*
ΠΕ. *Ἐπικεχοδὼς ἔγωγε φασιανικός.*
ΕΥ. *ἀτὰρ σὺ τί θηρίον ποτ' εἶ πρὸς τῶν θεῶν;*
ΤΡ. *ὄρνις ἔγωγε δοῦλος.* ΕΥ. *ἡττήθης τινὸς*
ἀλεκτρυόνος; ΤΡ. *οὐκ ἀλλ' ὅτε περ ὁ δεσπότης*
ἔποψ ἐγένετο, τότε γενέσθαι μ' ηὔξατο
ὄρνιν, ἵν' ἀκόλουθον διάκονόν τ' ἔχῃ.
ΕΥ. *δεῖται γὰρ ὄρνις καὶ διακόνου τινός;*
ΤΡ. *οὗτός γ', ἅτ' οἶμαι πρότερον ἄνθρωπός ποτ' ὤν·*
ὅτε μὲν ἐρᾷ φαγεῖν ἀφύας Φαληρικάς,
τρέχω 'π' ἀφύας ἐγὼ λαβὼν τὸ τρίβλιον.
ἔτνους δ' ἐπιθυμεῖ δεῖ τε τορύνης καὶ χύτρας,
τρέχω 'πὶ τορύνην. ΕΥ. *τροχίλος ὄρνις οὑτοσί.*
οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον, ὦ τροχίλε; τὸν δεσπότην
ἡμῖν κάλεσον. ΤΡ. *ἀλλ' ἀρτίως νὴ τὸν Δία*

ADNOTATIO CRITICA

57 frustra Elmsleius ad Ach. 36 *ἀντὶ τοῦ 'παῖ παῖ'* scribendum putat: genetivi iuncturae verborum pariter accommodati exempla praebet Plato Alcib. II. p. 147 b, Demosth. c. Timocr. p. 726, Ach. 591, Vesp. 1363 ubi *τὴν Ὀλυμπίαν* ponitur pro *Ὀλυμπιᾶσιν* || 59 abest a Ravennate; uncis inclusit Kockius || 63 versus iudice Meinekio corruptus || 69 *τί ποτ' εἶ θηρίον* malit Meinekius || 76 *τότε* vulgo: *ὅτε* Meinekius

εὕδει καταφαγὼν μύρτα καὶ σέρφους τινάς.
ΕΥ. ὅμως ἐπέγειρον αὐτόν. ΤΡ. οἶδα μὲν σαφῶς
ὅτι ἀχθέσεται, σφῷν δ᾽ αὐτὸν οὕνεκ᾽ ἐπεγερῶ.
ΠΕ. κακῶς σύ γ᾽ ἀπόλοι᾽, ὥς μ᾽ ἀπέκτεινας δέει.
ΕΥ. οἴμοι κακοδαίμων χὠ κολοιὸς μοἴχεται
ὑπὸ τοῦ δέους. ΠΕ. ὦ δειλότατον σὺ θηρίον,
δείσας ἀφῆκας τὸν κολοιόν; ΕΥ. εἰπέ μοι,
σὺ δὲ τὴν κορώνην οὐκ ἀφῆκας καταπεσών;
ΠΕ. μὰ Δί᾽ οὐκ ἔγωγε. ΕΥ. ποῦ γάρ ἐστ᾽; ΠΕ. ἀπέπτετο.
ΕΥ. οὐκ ἆρ᾽ ἀφῆκας; ὦγάθ᾽ ὡς ἀνδρεῖος εἶ.

ΕΠΟΨ

ἄνοιγε τὴν ὕλην, ἵν᾽ ἐξέλθω ποτέ.
ΕΥ. ὦ Ἡράκλεις, τουτὶ τί ποτ᾽ ἐστὶ τὸ θηρίον;
τίς ἡ πτέρωσις; τίς ὁ τρόπος τῆς τριλοφίας;
ΕΠ. τίνες εἰσί μ᾽ οἱ ζητοῦντες; ΕΥ. οἱ δώδεκα θεοὶ
εἴξασιν ἐπιτρῖψαί σε. ΕΠ. μῶν με σκώπτετον
ὁρῶντε τὴν πτέρωσιν; ἦ γάρ, ὦ ξένω,
ἄνθρωπος. ΕΥ. οὐ σοῦ καταγελῶμεν. ΕΠ. ἀλλὰ τοῦ;
ΠΕ. τὸ ῥάμφος ἡμῖν σου γέλοιον φαίνεται.
ΕΠ. τοιαῦτα μέντοι Σοφοκλέης λυμαίνεται
ἐν ταῖς τραγῳδίαισιν ἐμὲ τὸν Τηρέα.
ΕΥ. Τηρεὺς γὰρ εἶ σύ; πότερον ὄρνις ἢ ταὧς;
ΕΠ. ὄρνις ἔγωγε. ΕΥ. κᾆτα ποῦ σοι τὰ πτερά;
ΕΠ. ἐξερρύηκε. ΕΥ. πότερον ὑπὸ νόσου τινός;
ΕΠ. οὐκ ἀλλὰ τὸν χειμῶνα πάντα τὤρνεα
πτερορρυεῖ κᾆτ᾽ αὖθις ἕτερα φύομεν.
ἀλλ᾽ εἴπατόν μοι σφὼ τίν᾽ ἐστόν; ΕΥ. νώ; βροτώ.
ΕΠ. ποδαπὼ τὸ γένος δ᾽; ΕΥ. ὅθεν αἱ τριήρεις αἱ καλαί.
ΕΠ. μῶν ἡλιαστά; ΕΥ. μάλλὰ θατέρου τρόπου,
ἀπηλιαστά. ΕΠ. σπείρεται γὰρ τοῦτ᾽ ἐκεῖ
τὸ σπέρμ᾽; ΕΥ. ὀλίγον ζητῶν ἂν ἐξ ἀγροῦ λάβοις.
ΕΠ. πράγους δὲ δὴ τοῦ δεομένω δεῦρ᾽ ἠλθέτην;

ADNOTATIO CRITICA

86 vulgo μ᾽ οἴχεται || 106 πτερορρυεῖ τε καὖθις vulgo ante Dobraeum; πτερορρυοῦμεν καὖθις coniecit Cobetus || 108 τὸ γένος libri; δὲ addidit Elmsleius ad Soph. Oed. Col. 336, quod tuetur exemplo Pac. v. 174 || 112 ἤλθετον vulgo. correxit Elmsleius ad Eur. Med. 1041

ΕΥ. σοὶ ξυγγενέσθαι βουλομένω. ΕΠ. τίνος πέρι;
ΕΥ. ὅτι πρῶτα μὲν ἦσθ' ἄνθρωπος ὥσπερ νὼ ποτέ,
κἀργύριον ὠφείλησας ὥσπερ νὼ ποτέ,
κοὐκ ἀποδιδοὺς ἔχαιρες ὥσπερ νὼ ποτέ·
εἶτ' αὖθις ὀρνίθων μεταλλάξας φύσιν
καὶ γῆν ἐπέπτου καὶ θάλατταν ἐν κύκλῳ,
καὶ πάνθ' ὅσαπερ ἄνθρωπος ὅσα τ' ὄρνις φρονεῖς·
ταῦτ' οὖν ἱκέται νὼ πρὸς σὲ δεῦρ' ἀφίγμεθα,
εἴ τινα πόλιν φράσειας ἡμῖν εὔερον,
ὥσπερ σισύραν ἐγκατακλινῆναι μαλθακήν.
ΕΠ. ἔπειτα μείζω τῶν Κραναῶν ζητεῖς πόλιν;
ΕΥ. μείζω μὲν οὐδέν, προσφορωτέραν δὲ νῷν.
ΕΠ. ἀριστοκρατεῖσθαι δῆλος εἶ ζητῶν. ΕΥ. ἐγώ;
ἥκιστα· καὶ τὸν Σκελλίου βδελύττομαι.
ΕΠ. ποίαν τιν' οὖν ἥδιστ' ἂν οἰκοίτην πόλιν;
ΕΥ. ὅπου τὰ μέγιστα πράγματ' εἴη τοιαδί·
ἐπὶ τὴν θύραν μου πρῴ τις ἐλθὼν τῶν φίλων
λέγοι ταδί 'πρὸς τοῦ Διὸς τοὐλυμπίου
ὅπως παρέσει μοι καὶ σὺ καὶ τὰ παιδία
λουσάμενα πρῴ· μέλλω γὰρ ἑστιᾶν γάμους·
καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποιήσῃς· εἰ δὲ μή,
μή μοί ποτ' ἔλθῃς, ὅταν ἐγὼ πράττω κακῶς.'
ΕΠ. ὦ δειλακρίων σὺ τῶν κακῶν οἵων ἐρᾷς. **143**
ἀτὰρ ἔστι γ' ὁποίαν λέγετον εὐδαίμων πόλις
παρὰ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν. ΕΥ. οἴμοι μηδαμῶς
ἡμῖν γε παρὰ θάλατταν, ἵν' ἀνακύψεται
κλητῆρ' ἄγουσ' ἕωθεν ἡ σαλαμινία.
ἑλληνικὴν δὲ πόλιν ἔχεις ἡμῖν φράσαι;
ΕΠ. τί οὐ τὸν Ἠλεῖον Λέπρεον οἰκίζετον
ἐλθόνθ'; ΕΥ. ὅτι οὔ; νὴ τοὺς θεοὺς ὅσ' οὐκ ἰδὼν **150**

ADNOTATIO CRITICA

114 *πρῶτον ἦσθ'* Elmsleius ad Ach. 178 ut vitetur anapaestus secunda sede positus || 118 *καὶ γῆν ἐπέτου καὶ τὴν* codicum emendavit Beckius || 120 *ἱκέτα* Elmsl., quem sequitur Mein. || 123 *τῆς Κραναοῦ* Burgesius || 126 *καὶ τόν*: an *τὸν γάρ*; || 127 *οἰκοῖτ' ἂν* vulgo ante Elmsl. || 128 *μοι ταδὶ* Mein. obsecutus Cobeto || 134 *τότε γ' ἔλθῃς* libri: *ποτ' ἔλθῃς* Cobet. N. L. p. 60 || 142 vulgo *ὁτιὴ νὴ τοὺς θεούς*: correxit Madvigius Adv. I. p. 279

βδελύττομαι τὸν Λέπρεον ἀπὸ Μελανθίου.
ΕΠ. ἀλλ' εἰσὶν ἕτεροι τῆς Λοκρίδος Ὀπούντιοι,
ἵνα χρὴ κατοικεῖν. ΕΥ. ἀλλ' ἔγωγ' Ὀπούντιος
οὐκ ἂν γενοίμην ἐπὶ ταλάντῳ χρυσίου.
οὗτος δὲ δὴ τίς ἔσθ' ὁ μετ' ὀρνίθων βίος;
σὺ γὰρ οἶσθ' ἀκριβῶς. ΕΠ. οὐκ ἄχαρις ἐς τὴν τριβήν·
οὗ πρῶτα μὲν δεῖ ζῆν ἄνευ βαλλαντίου.
ΕΥ. πολλήν γ' ἀφεῖλες τοῦ βίου κιβδηλίαν.
ΕΠ. νεμόμεθα δ' ἐν κήποις τὰ λευκὰ σήσαμα
καὶ μύρτα καὶ μήκωνα καὶ σισύμβρια.
ΕΥ. ὑμεῖς μὲν ἄρα ζῆτε νυμφίων βίον.
ΠΕ. φεῦ φεῦ·
ἦ μέγ' ἐνορῶ βούλευμ' ἐν ὀρνίθων γένει,
καὶ δύναμιν ἣ γένοιτ' ἄν, εἰ πίθοισθέ μοι.
ΕΠ. τί σοι πιθώμεθ'; ΠΕ. ὅ τι πίθησθε; πρῶτα μὲν
μὴ περιπέτεσθε πανταχῇ κεχηνότες·
ὡς τοῦτ' ἄτιμον τοὔργον ἐστίν. αὐτίκα
ἐκεῖ παρ' ἡμῖν τοὺς πετομένους ἢν ἔρῃ
'τίς ἐστιν οὗτος;' ὁ Τελέας ἐρεῖ ταδί
'ἄνθρωπος ὄρνις ἀστάθμητος πετόμενος,
ἀτέκμαρτος, οὐδὲν οὐδέποτ' ἐν ταὐτῷ μένων.'
ΕΠ. νὴ τὸν Διόνυσον, εὖ γε μωμᾷ ταυταγί.
τί οὖν ποιῶμεν; ΠΕ. οἰκίσατε μίαν πόλιν.
ΕΠ. ποίαν δ' ἂν οἰκίσαιμεν ὄρνιθες πόλιν;
ΠΕ. ἄληθες; ὦ σκαιότατον εἰρηκὼς ἔπος,
βλέψον κάτω. ΕΠ. καὶ δὴ βλέπω. ΠΕ. βλέπε νῦν ἄνω.
ΕΠ. βλέπω. ΠΕ. περίαγε τὸν τράχηλον. ΕΠ. νὴ Δία

ADNOTATIO CRITICA

142 ὅσ': scribebatur ὅς: Meinekius ὅτι: Dobraeus ὡς, i.e. οἷα δή: ὅσ' (ὅσα) οὐκ ἰδών, *quantum is qui non vidit*, conieceram olim collato Platon. de Republ. p. 467 C οἱ πατέρες ὅσα ἄνθρωποι οὐκ ἀμαθεῖς ἔσονται ἀλλὰ γνωμονικοί; unde liquet frustra dubitasse Dobraeum exemplisne niteretur ὅσα pro ὅσα γε dictum || 148 ἐς διατριβὴν Burgesius || 152 μηκώνια, *paparis semina*, Tyrwhittus ad Toupium IV. p. 422 || 155 ἦ, *quomodo*, suadente Dobraeo adoptavi: vulgo ἥ, *quae* || 156 vulgo ante Dawesium πίθοισθε || 160 vulgo τίς ὄρνις οὗτος; recte Dobraeus ὄρνις e proximis petitum indicat: reponit idem τίς ἐστιν οὗτος; vel τίς οὗτος; εὐθύς. Scribendum fortasse τίς ὁ νέος οὗτος; || 164 ποιοῖμεν vulgo ante Kusterum

ἀπολαύσομαι τοῦδ', εἰ διαστραφήσομαι.
ΠΕ. εἶδές τι; ΕΠ. τὰς νεφέλας γε καὶ τὸν οὐρανόν.
ΠΕ. οὐχ οὗτος οὖν δήπου 'στὶν ὀρνίθων πόλος;
ΕΠ. πόλος; τίνα τρόπον; ΠΕ. ὥσπερ εἰ λέγοις τόπος.
[ὅτι δὲ πολεῖται τοῦτο καὶ διέρχεται
ἅπαντα διὰ τούτου, καλεῖται νῦν πόλος.]
ἢν δ' οἰκίσητε τοῦτο καὶ φράξηθ' ἅπαξ,
ἐκ τοῦ πόλου τούτου κεκλήσεται πόλις.
ὥστ' ἄρξετ' ἀνθρώπων μὲν ὥσπερ παρνόπων,
τοὺς δ' αὖ θεοὺς ἀπολεῖτε λιμῷ μηλίῳ.
ΕΠ. πῶς; ΠΕ. ἐν μέσῳ δήπουθεν ἀήρ ἐστι γῆς.
εἶθ' ὥσπερ ἡμεῖς, ἢν ἰέναι βουλώμεθα
Πυθῶδε, Βοιωτοὺς δίοδον αἰτούμεθα,
οὕτως, ὅταν θύωσιν ἄνθρωποι θεοῖς,
ἢν μὴ φόρον φέρωσιν ὑμῖν οἱ θεοί,
[διὰ τῆς πόλεως τῆς ἀλλοτρίας καὶ τοῦ χάους]
τῶν μηρίων τὴν κνῖσαν οὐ διαφρήσετε.
ΕΠ. ἰοὺ ἰού·
μὰ γῆν, μὰ παγίδας, μὰ νεφέλας, μὰ δίκτυα,
μὴ 'γὼ νόημα κομψότερον ἤκουσά πω·
ὥστ' ἂν κατοικίζοιμι μετὰ σοῦ τὴν πόλιν,
εἰ ξυνδοκοίη τοῖσιν ἄλλοις ὀρνέοις.
ΠΕ. τίς ἂν οὖν τὸ πρᾶγμ' αὐτοῖς διηγήσαιτο; ΕΠ. σύ.
ἐγὼ γὰρ αὐτοὺς βαρβάρους ὄντας πρὸ τοῦ
ἐδίδαξα τὴν φωνήν, ξυνὼν πολὺν χρόνον.
ΠΕ. πῶς δῆτ' ἂν αὐτοὺς ξυγκαλέσειας; ΕΠ. ῥᾳδίως.
δευρὶ γὰρ ἐσβὰς αὐτίκα μάλ' ἐς τὴν λόχμην,
ἔπειτ' ἀνεγείρας τὴν ἐμὴν ἀηδόνα,
καλοῦμεν αὐτούς· οἱ δὲ νῷν τοῦ φθέγματος
ἐάνπερ ἐπακούσωσι, θεύσονται δρόμῳ.
ΠΕ. ὦ φίλτατ' ὀρνίθων σὺ μή νυν ἕσταθι·
ἀλλ' ἀντιβολῶ σ' ἄγ' ὡς τάχιστ' ἐς τὴν λόχμην
ἔσβαινε κἀνέγειρε τὴν ἀηδόνα.

ADNOTATIO CRITICA

172 εἴποι τις codd. emendavit Cobetus e v. 271 || 173, 174 pro spuriis habet Meinekius duce Cobeto || 174 διὰ τουτὶ vel διὰ δὴ τοῦτο Dobraeus; vulgo διὰ τοῦτό γε || 184 versum infra redeuntem proscripsit Beckius || 194 ante Meinekium ἐμβάς

ΕΠ. ἄγε σύννομέ μοι παῦσαι μὲν ὕπνου,
λῦσον δὲ νόμους ἱερῶν ὕμνων,
οὓς διὰ θείου στόματος θρηνεῖς
τὸν ἐμὸν καὶ σὸν πολύδακρυν Ἴτυν·
ἐλελιζομένης δ' ἱεροῖς μέλεσιν
γένυος ξουθῆς
καθαρὰ χωρεῖ διὰ φυλλοκόμου
μίλακος ἠχὼ πρὸς Διὸς ἕδρας,
ἵν' ὁ χρυσοκόμας Φοῖβος ἀκούων
τοῖς σοῖς ἐλέγοις ἀντιψάλλων
ἐλεφαντόδετον φόρμιγγα θεῶν
ἵστησι χορούς· διὰ δ' ἀθανάτων
στομάτων χωρεῖ ξύμφωνος ὁμοῦ
θεία μακάρων ὀλολυγή.

(αὐλεῖ)

ΕΥ. ὦ Ζεῦ βασιλεῦ τοῦ φθέγματος τοὐρνιθίου·
οἷον κατεμελίτωσε τὴν λόχμην ὅλην.
ΠΕ. οὗτος. ΕΥ. τί ἔστιν; ΠΕ. οὐ σιωπήσει; ΕΥ. τί δαί;
ΠΕ. οὕποψ μελῳδεῖν αὖ παρασκευάζεται.
ΕΠ. ἐποποποποποποποποποποποῖ,
ἰὼ ἰὼ ἰτὼ ἰτὼ ἰτὼ ἰτώ,
ἴτω τις ὧδε τῶν ἐμῶν ὁμοπτέρων·
ὅσοι τ' εὐσπόρους ἀγροίκων γύας
νέμεσθε, φῦλα μυρία κριθοτράγων
σπερμολόγων τε γένη
ταχὺ πετόμενα, μαλθακὴν ἱέντα γῆρυν·
ὅσα τ' ἐν ἄλοκι θαμὰ
βῶλον ἀμφιτιττυβίζεθ' ὧδε λεπτὸν
ἁδομένᾳ φωνᾷ·
τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιό·
ὅσα θ' ὑμῶν κατὰ κήπους ἐπὶ κισσοῦ
κλάδεσι νομὸν ἔχει,
τά τε κατ' ὄρεα τά τε κοτινοτράγα τά τε κομαροφάγα
ἀνύσατε πετόμενα πρὸς ἐμὰν ἀοιδάν·
τριοτὸ τριοτὸ τοτοβρίξ·

ADNOTATIO CRITICA

205 ἐλελιζομένη διεροῖς vulgo ante Meinekium

οἵ θ' ἐλείας παρ' αὐλῶνας ὀξυστόμους
ἐμπίδας κάπτεθ', ὅσα τ' εὐδρόσους γῆς τόπους
ἔχετε λειμῶνά τ' ἐρόεντα Μαραθῶνος, ὄρ-
νις πτέρων ποικίλος τ' ἀτταγᾶς ἀτταγᾶς,
ὧν τ' ἐπὶ πόντιον οἶδμα θαλάσσης
φῦλα μετ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται,
δεῦρ' ἴτε πευσόμενοι τὰ νεώτερα,
πάντα γὰρ ἐνθάδε φῦλ' ἀθροΐζομεν
οἰωνῶν ταναοδείρων.
ἥκει γάρ τις δριμὺς πρέσβυς
καινὸς γνώμην
καινῶν τ' ἔργων ἐγχειρητής.
ἀλλ' ἴτ' ἐς λόγους ἅπαντα,
δεῦρο δεῦρο δεῦρο δεῦρο.
τοροτοροτοροτοροτίξ.
κικκαβαῦ κικκαβαῦ.
τοροτοροτοροτορολιλιλίξ.
ΠΕ. ὁρᾷς τιν' ὄρνιν; ΕΥ. μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ·
καίτοι κέχηνά γ' ἐς τὸν οὐρανὸν βλέπων.
ΠΕ. ἄλλως ἄρ' οὔποψ, ὡς ἔοικ', ἐς τὴν λόχμην
ἐσβὰς ἐπῷζε χαραδριὸν μιμούμενος.

ΟΡΝΙΣ

τοροτὶξ τοροτίξ.
ΠΕ. ὦγάθ' ἀλλ' οὖν οὑτοσὶ καὶ δή τις ὄρνις ἔρχεται.
ΕΥ. νὴ Δί' ὄρνις δῆτα. τίς ποτ' ἐστίν; οὐ δήπου ταὼς;
ΠΕ. οὗτος αὐτὸς νῷν φράσει· τίς ἐστιν ὄρνις οὑτοσί;
ΕΠ. οὗτος οὐ τῶν ἠθάδων τῶνδ' ὧν ὁρᾶθ' ὑμεῖς ἀεί,
ἀλλὰ λιμναῖος. ΕΥ. βαβαὶ καλός γε καὶ φοινικιοῦς.
ΕΠ. εἰκότως γε· καὶ γὰρ ὄνομ' αὐτῷ 'στὶ φοινικόπτερος.
ΕΥ. οὗτος ὦ σέ τοι. ΠΕ. τί βωστρεῖς; ΕΥ. ἕτερος ὄρνις οὑτοσί.
ΠΕ. νὴ Δί' ἕτερος δῆτα χοὖτος ἔξεδρον χώραν ἔχων.
τίς ποτ' ἔσθ'; ΕΠ. ὁ μουσόμαντις ἄτοπος ὄρνις ἀβροβάτης·

ADNOTATIO CRITICA

238 τε πτεροποίκιλος libri, τε omisso in RV: emendavit Meinekius || 240 ποτᾶται vulgo: ποτῆται e scholiasta Cobetus || 257 ἀλλ' οὑτοσὶ libri; οὖν interposuit Bergk. καὶ Dindorfius || 259 αὐτοὺς eleganter Dobraeus || 262 vulgo εἰκότως—αὐτῷ γ' ἐστί, sed optimi libri αὐτῷ 'στι, unde Koechlyus γε ad εἰκότως traxit || 265 ὀρειβάτης vulgo ante Reisigium

ὄνομα τούτῳ Μῆδός ἐστι. ΕΥ. Μῆδος; ὦναξ Ἡράκλεις·
εἶτα πῶς ἄνευ καμήλου Μῆδος ὢν εἰσέπτετο;
ΠΕ. ἕτερος αὖ λόφον κατειληφώς τις ὄρνις οὑτοσί.
ΕΥ. τί τὸ τέρας τουτί ποτ᾽ ἐστίν; οὐ σὺ μόνος ἄρ᾽ ἦσθ᾽ ἔποψ,
ἀλλὰ χοὖτος ἕτερος; ΕΠ. ἀλλ᾽ οὗτος μέν ἐστι Φιλοκλέους
ἐξ ἔποπος, ἐγὼ δὲ τούτου πάππος, ὥσπερ εἰ λέγοις
Ἱππόνικος Καλλίου κἀξ Ἱππονίκου Καλλίας.
ΕΥ. Καλλίας ἄρ᾽ οὗτος οὔρνις ἐστίν· ὡς πτερορρυεῖ.
ΠΕ. ἅτε γὰρ ὢν γενναῖος ὑπό τε συκοφαντῶν τίλλεται,
αἵ τε θήλειαι προσεκτίλλουσιν αὐτοῦ τὰ πτερά.
ΕΥ. ὦ Πόσειδον, ἕτερος αὖ τις βαπτὸς ὄρνις οὑτοσί.
τίς ὀνομάζεταί ποθ᾽ οὗτος; ΕΠ. οὑτοσὶ κατωφαγᾶς.
ΕΥ. ἔστι γὰρ κατωφαγᾶς τις ἄλλος ἢ Κλεώνυμος;
ΠΕ. πῶς ἂν οὖν Κλεώνυμός γ᾽ ὢν οὐκ ἀπέβαλε τὸν λόφον;
ΕΥ. ἀλλὰ μέντοι τίς ποθ᾽ ἡ λόφωσις ἡ τῶν ὀρνέων;
ἢ ᾽πὶ τὸν δίαυλον ἦλθον; ΕΠ. ὥσπερ οἱ Κᾶρες μὲν οὖν
ἐπὶ λόφων οἰκοῦσιν ὦγαθ᾽ ἀσφαλείας οὕνεκα.
ΠΕ. ὦ Πόσειδον οὐχ ὁρᾷς ὅσον συνείλεκται κακὸν
ὀρνέων; ΕΥ. ὦναξ Ἄπολλον τοῦ νέφους. ἰοὺ ἰού,
οὐδ᾽ ἰδεῖν ἔτ᾽ ἔσθ᾽ ὑπ᾽ αὐτῶν πετομένων τὴν εἴσοδον.
ΕΠ. οὑτοσὶ πέρδιξ, ἐκεινοσὶ δὲ νὴ Δί᾽ ἀτταγᾶς,
οὑτοσὶ δὲ πηνέλοψ, ἐκεινηὶ δέ γ᾽ ἀλκυών.
ΠΕ. τίς γάρ ἐσθ᾽ οὔπισθεν αὐτῆς; ΕΠ. ὅστις ἐστί; κειρύλος.
ΠΕ. κειρύλος γάρ ἐστιν ὄρνις; ΕΥ. οὐ γάρ ἐστι Σποργίλος;
χαὐτηί γε γλαῦξ. ΠΕ. τί φής; τίς γλαῦκ᾽ Ἀθήναζ᾽ ἤγαγεν;
ΕΠ. κίττα τρυγὼν κορυδὸς ἐλεᾶς ὑποθυμὶς περιστερὰ
νέρτος ἱέραξ φάττα κόκκυξ ἐρυθρόπους κεβλήπυρις
πορφυρὶς κερχνῇς κολυμβὶς ἀμπελὶς φήνη δρύοψ.
ΕΥ. ἰοὺ ἰοὺ τῶν ὀρνέων, ἰοὺ ἰοὺ τῶν κοψίχων·
οἷα πιππίζουσι καὶ τρέχουσι διακεκραγότες.
ἆρ᾽ ἀπειλοῦσίν γε νῷν; οἴμοι, κεχήνασίν γέ τοι
καὶ βλέπουσιν ἐς σὲ κἀμέ. ΠΕ. τοῦτο μὲν κἀμοὶ δοκεῖ.

ADNOTATIO CRITICA

266 τούτῳ : δ᾽ αὐτῷ Koechlyus || 274 ὑπὸ τῶν libri : ὑπὸ RV : ὑπό τε Koechlyus || 280 ἡ τῶν : ἐστ᾽ ἡπὶ τῶν Rav. ἔσθ᾽ ἡ ᾽πὶ τῶν Ven., unde Meinekius in notis coniecit λόφωσις; ἐπί τιν᾽ || 287 ἐκεινοσὶ δέ γ᾽ libri : correxit Leutschius || 296 οἶμαι Dobraeus, quod Blaydesio verum videtur

ΧΟΡΟΣ ΟΡΝΙΘΩΝ

ποποποποποποποῦ μ' ἄρ' ὃς ἐκάλεσε; τίνα τόπον ἄρα νέμεται;
ΕΠ. οὑτοσὶ πάλαι πάρειμι κοὐκ ἀποστατῶ φίλων.
ΧΟ. τιτιτιτιτιτιτιτιτίνα λόγον ἄρα ποτὲ πρὸς ἐμὲ φίλον ἔχων;
ΕΠ. κοινὸν ἀσφαλῆ δίκαιον ἡδὺν ὠφελήσιμον.
ἄνδρε γὰρ λεπτὼ σοφιστὰ δεῦρ' ἀφῖχθον ὡς ἐμέ.
ΧΟ. ποῦ; πᾷ; πῶς φῄς;
ΕΠ. φήμ' ἀπ' ἀνθρώπων ἀφῖχθαι δεῦρο πρεσβύτα δύο·
ἥκετον δ' ἔχοντε πρέμνον πράγματος πελωρίου·
ΧΟ. ὦ μέγιστον ἐξαμαρτὼν ἐξ ὅτου 'τράφην ἐγώ,
πῶς λέγεις; ΕΠ. μήπω φοβηθῇς τὸν λόγον. ΧΟ. τί μ' εἰργάσω;
ΕΠ. ἄνδρ' ἐδεξάμην ἐραστὰ τῆσδε τῆς ξυνουσίας.
ΧΟ. καὶ δέδρακας τοῦτο τοὔργον; ΕΠ. καὶ δεδρακώς γ' ἥδομαι.
ΧΟ. κἄστὸν ἤδη που παρ' ἡμῖν; ΕΠ. εἰ παρ' ὑμῖν εἴμ' ἐγώ.
ΧΟ. ἔα ἔα,
προδεδόμεθ' ἀνόσιά τ' ἐπάθομεν·
ὃς γὰρ φίλος ἦν ὁμοτρόφα θ' ἡμῖν
ἐνέμετο πεδία παρ' ἡμῖν,
παρέβη μὲν θεσμοὺς ἀρχαίους,
παρέβη δ' ὅρκους ὀρνίθων·
ἐς δὲ δόλον ἐκάλεσε, παρέβαλέ τ' ἐμὲ παρὰ
γένος ἀνόσιον, ὅπερ ἐξότ' ἐγένετ' ἐπ' ἐμοὶ
πολέμιον ἐτράφη.
ἀλλὰ πρὸς τοῦτον μὲν ἡμῖν ἐστιν ὕστερος λόγος·
τὼ δὲ πρεσβύτα δοκεῖ μοι τώδε δοῦναι τὴν δίκην
διαφορηθῆναι θ' ὑφ' ἡμῶν. ΠΕ. ὡς ἀπωλόμεσθ' ἄρα.
ΕΥ. αἴτιος μέντοι σὺ νῷν εἶ τῶν κακῶν τούτων μόνος.
ἐπὶ τί γάρ μ' ἐκεῖθεν ἦγες; ΠΕ. ἵν' ἀκολουθοίης ἐμοί.

ADNOTATIO CRITICA

298 πο—ποί. ποῦ libri: correxit Dindorfius || μ' ἄρ' ὅς: μ' ὃς Hauptius: 'aut hoc' ait Meinekius 'probandum aut νέμει scribendum pro νέμεται: nisi forte cum omnes codices ποτὲ habeant inter ἄρα et νέμεται, totus versus ita scribendus est ποποποποῦ μ' ἄρ' ὃς ἐκάλεσε; τίνα τόπον ἄρα ποτὲ νέμεται;' || 320 πρὸς μὲν οὖν τὸν ὄρνιν ἡμῖν codices: correxit Porsonus || 321 frustra νῦν Dobraeus probante Meinekio; τὴν ad διαφορηθῆναι refertur, ut in Soph. Oed. Col. 552 ὑφέξειν τὴν δίκην, Eur. Heracl. 1025 οὗτος δὲ δώσει τὴν δίκην θανὼν ἐμοί || 322 ἀπολοίμε(σ)θ' vulgo ante Bentleium

ΕΥ. ἵνα μὲν οὖν κλάοιμι μεγάλα. ΠΕ. τοῦτο μὲν ληρεῖς ἔχων
κάρτα· πῶς κλαύσει γάρ, ἢν ἅπαξ γε τὠφθαλμὼ 'κκοπῇς;
ΧΟ. ἰὼ ἰώ,
ἔπαγ', ἔπιθ', ἐπίφερε πολέμιον
ὁρμὰν φονίαν, πτέρυγά τε παντᾷ
περίβαλε περί τε κύκλωσαι·
ὡς δεῖ τῶδ' οἰμώζειν ἄμφω
καὶ δοῦναι ῥύγχει φορβάν.
οὔτε γὰρ ὄρος σκιερὸν οὔτε νέφος αἰθέριον
οὔτε πολιὸν πέλαγος ἔστιν ὅ τι δέξεται
τῶδ' ἀποφυγόντε με.
ἀλλὰ μὴ μέλλωμεν ἤδη τῶδε τίλλειν καὶ δάκνειν.
ποῦ 'σθ' ὁ ταξίαρχος; ἐπαγέτω τὸ δεξιὸν κέρας.
ΕΥ. τοῦτ' ἐκεῖνο· ποῖ φύγω δύστηνος; ΠΕ. οὗτος, οὐ μενεῖς;
ΕΥ. ἵν' ὑπὸ τούτων διαφορηθῶ; ΠΕ. πῶς γὰρ ἂν τούτους δοκεῖς
ἐκφυγεῖν; ΕΥ. οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν. ΠΕ. ἀλλ' ἐγώ τοί σοι λέγω
ὅτι μένοντε δεῖ μάχεσθαι λαμβάνειν τε τῶν χυτρῶν.
ΕΥ. τί δὲ χύτρα νώ γ' ὠφελήσει; ΠΕ. γλαῦξ μὲν οὐ πρόσεισι νῷν.
ΕΥ. τοῖς δὲ γαμψώνυξι τοισδί; ΠΕ. τὸν ὀβελίσκον ἁρπάσας
εἶτα κατάπηξον πρὸ σαυτοῦ. ΕΥ. τοῖσι δ' ὀφθαλμοῖσι τί;
ΠΕ. ὀξύβαφον ἐντευθενὶ προσδοῦ λαβὼν ἢ τρύβλιον.
ΕΥ. ὦ σοφώτατ', εὖ γ' ἀνεῦρες αὐτὸ καὶ στρατηγικῶς·
ὑπερακοντίζεις σύ γ' ἤδη Νικίαν ταῖς μηχαναῖς.
ΧΟ. ἐλελελεῦ χώρει, κάθες τὸ ῥύγχος· οὐ μέλλειν ἐχρῆν.
ἕλκε, τίλλε, παῖε, δεῖρε, κόπτε πρώτην τὴν χύτραν.
ΕΠ. εἰπέ μοι, τί μέλλετ' ὦ πάντων κάκιστα θηρίων
ἀπολέσαι παθόντες οὐδὲν ἄνδρε καὶ διασπάσαι
τῆς ἐμῆς γυναικὸς ὄντε ξυγγενῆ καὶ φυλέτα;
ΧΟ. φεισόμεσθα γάρ τι τῶνδε μᾶλλον ἡμεῖς ἢ λύκων;
ἢ τίνας τισαίμεθ' ἄλλους τῶνδ' ἂν ἐχθίους ἔτι;
ΕΠ. εἰ δὲ τὴν φύσιν μὲν ἐχθροὶ τὸν δὲ νοῦν εἰσιν φίλοι,

ADNOTATIO CRITICA

330 vulgo ἐπίβαλε: correxit Reisigius || 332 ῥάμφει Meinekius e scholiasta || 344 πρὸς αὐτὸν libri: correxit Bentleius || 345 προσθοῦ codd. correxit Hauptius probatus Meinekio || 348 μένειν Rav. || 355 εἰ δὲ vulgo: οἵδε Meinekius duce Dobraeo || pro φίλοι Meinekius σόφοι coniecit in notis

καὶ διδάξοντές τι δεῦρ' ἥκουσιν ὑμᾶς χρήσιμον;
ΧΟ. πῶς δ' ἂν οἵδ' ἡμᾶς τι χρήσιμον διδάξειάν ποτε
ἢ φράσειαν, ὄντες ἐχθροὶ τοῖσι πάπποις τοῖς ἐμοῖς;
ΕΠ. ἀλλ' ἀπ' ἐχθρῶν δῆτα πολλὰ μανθάνουσιν οἱ σοφοί.
ἡ γὰρ εὐλάβεια σῴζει πάντα. παρὰ μὲν οὖν φίλου
οὐ μάθοις ἂν τοῦθ', ὁ δ' ἐχθρὸς εὐθὺς ἐξηνάγκασεν.
αὐτίχ' αἱ πόλεις παρ' ἀνδρῶν ἔμαθον ἐχθρῶν κοὐ φίλων
ἐκπονεῖν θ' ὑψηλὰ τείχη ναῦς τε κεκτῆσθαι μακράς.
τὸ δὲ μάθημα τοῦτο σῴζει παῖδας οἶκον χρήματα.
ΧΟ. ἔστι μὲν λόγων ἀκοῦσαι πρῶτον, ὡς ἡμῖν δοκεῖ,
χρήσιμον· μάθοις γὰρ ἄν τι κἀπὸ τῶν ἐχθρῶν σοφόν.
ΠΕ. οἵδε τῆς ὀργῆς χαλᾶν εἴξασιν. ἄναγ' ἐπὶ σκέλος.
ΕΠ. καὶ δίκαιόν γ' ἐστὶ κἀμοὶ δεῖ νέμειν ὑμᾶς χάριν.
ΧΟ. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἄλλο σοί πω πρᾶγμ' ἐνηντιώμεθα.
ΠΕ. μᾶλλον εἰρήνην ἄγουσιν ἢ πρίν, ὥστε τὴν χύτραν
τώ τε τρυβλίω καθίει·
καὶ τὸ δόρυ χρή, τὸν ὀβελίσκον,
περιπατεῖν ἔχοντας ἡμᾶς
τῶν ὅπλων ἐντός, παρ' αὐτὴν
τὴν χύτραν ἄκραν ὁρῶντας
ἐγγύς· ὡς οὐ φευκτέον νῷν.
ΕΥ. ἐτεόν, ἢν δ' ἄρ' ἀποθάνωμεν,
κατορυχησόμεσθα ποῦ γῆς;
ΠΕ. ὁ Κεραμεικὸς δέξεται νώ.
δημοσίᾳ γὰρ ἵνα ταφῶμεν,
φήσομεν πρὸς τοὺς στρατηγοὺς
μαχομένω τοῖς πολεμίοισιν
ἀποθανεῖν ἐν Ὀρνεαῖς.
ΧΟ. ἄναγ' ἐς τάξιν πάλιν ἐς ταὐτόν,

ADNOTATIO CRITICA

357 οἴγ' codicum emendavit Brunckius || χρήσιμον ἢ Rav., unde χρηστὸν ἢ Bergkius || 361 libri αὐτός: εὐθὺς RV || 366 pro κἀπὸ Koechlyus καί τι coni.; μάθοι γὰρ ἄν τις κἂν ἀπ' ἀνθρώπων σοφά Meinekius in adn. cr.; Hamakerus corrigit χρήσιμον μάθοι γὰρ ἄν τι κἀπὸ τῶν ἐχθρῶν σοφός || 370 vulgo ἡμῖν: νὴ Δί' Meinekius; melius Porsonus ἢ πρίν || 378 vulgo ante Elmsleium κατορυχθησόμεσθα || 380 δημόσια Brunckius: aliud quid latere suspicatur Meinekius; δημόθεν Kockius in notis coll. Hom. Odyss. XIX. 197

καὶ τὸν θυμὸν κατάθου κύψας
παρὰ τὴν ὀργὴν ὥσπερ ὁπλίτης·
κἀναπυθώμεθα τούσδε τίνες ποτὲ
καὶ πόθεν ἔμολον τίνι τ᾽ ἐπινοίᾳ.
ἰὼ ἔποψ σέ τοι καλῶ.
ΕΠ. καλεῖς δὲ τοῦ κλύειν θέλων;
ΧΟ. τίνες ποθ᾽ οἵδε καὶ πόθεν;
ΕΠ. ξένω σοφῆς ἀφ᾽ Ἑλλάδος.
ΧΟ. τύχη δὲ ποία κομί-
ζει ποτ᾽ αὐτὼ πρὸς ὄρ-
νιθας ἐλθεῖν; ΕΠ. ἔρως
βίου διαίτης τέ σου
καὶ ξυνοικεῖν τε σοι
καὶ ξυνεῖναι τὸ πᾶν.
ΧΟ. τί φῄς; λέγουσι δὴ τίνας λόγους;
ΕΠ. ἄπιστ᾽ ἄπιστα καὶ πέρα κλύειν.
ΧΟ. ὁρᾷ τι κέρδος ἐνθάδ᾽ ἄ-
ξιον μονῆς, ὅτῳ πέποιθ᾽
ἐμοὶ ξύνοικος ὢν τὸ πᾶν
κρατεῖν ἂν ἢ τὸν ἐχθρὸν ἢ
φίλοισιν ὠφελεῖν ἔχειν;
ΕΠ. λέγει μέγαν τιν᾽ ὄλβον οὔ-
τε λεκτὸν οὔτε πιστόν· ὡς
σὰ γὰρ τὰ πάντα ταῦτα καὶ
τὸ τῇδε καὶ τὸ κεῖσε καὶ
τὸ δεῦρο προσβιβᾷ λέγων.
ΧΟ. πότερα μαινόμενος;
ΕΠ. ἄφατον ὡς φρόνιμος.
ΧΟ. ἔνι σοφόν τι φρενί;
ΕΠ. πυκνότατον κίναδος,
σόφισμα κύρμα τρῖμμα παιπάλημ᾽ ὅλον.
ΧΟ. λέγειν λέγειν κέλευέ μοι.

ADNOTATIO CRITICA

388 pro *καὶ πόθεν* Mein. *πόθεν* malit ut sit paroemiacus || vulgo ante Bergkium *ἐπὶ τίνα τ᾽ ἐπίνοιαν* || 393 *τύχης δὲ ποίας—ἐλθεῖν ἔρως;* Reisigius probatus Kockio || 401 *ἄπιστα* bis posuit post Hermannum Mein. || 413 post h. v. Mein. trimetrum excidisse putat, cui respondeat v. 416

κλύων γὰρ ὧν σύ μοι λέγεις
λόγων ἀνεπτέρωμαι.
ΕΠ. *ἄγε δὴ σὺ καὶ σὺ τὴν πανοπλίαν μὲν πάλιν*
ταύτην λαβόντε κρεμάσατον τύχἀγαθῇ
ἐς τὸν ἰπνὸν εἴσω πλησίον τοὐπιστάτου·
σὺ δὲ τούσδ' ἐφ' οἷσπερ τοῖς λόγοις συνέλεξ' ἐγὼ
φράσον, δίδαξον. ΠΕ. *μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ,*
ἢν μὴ διάθωνταί γ' οἵδε διαθήκην ἐμοὶ **440**
ἥνπερ ὁ πίθηκος τῇ γυναικὶ διέθετο,
ὁ μαχαιροποιός, μὴ δάκνειν τούτους ἐμέ.
ΧΟ. *διατίθεμαι 'γώ.* ΠΕ. *κατόμοσόν νυν ταῦτά μοι.*
ΧΟ. *ὄμνυμ' ἐπὶ τούτοις, πᾶσι νικᾶν τοῖς κριταῖς*
καὶ τοῖς θεαταῖς πᾶσιν. ΠΕ. *ἔσται ταυταγί.*
ΧΟ. *εἰ δὲ παραβαίην, ἑνὶ κριτῇ νικᾶν μόνον.*
ΕΠ. *ἀκούετε λεῴ· τοὺς ὁπλίτας νυνμενὶ*
ἀνελομένους θὤπλ' ἀπιέναι πάλιν οἴκαδε,
σκοπεῖν δ' ὅ τι ἂν προγράφωμεν ἐν τοῖς πινακίοις. **450**

ΧΟΡΟΣ. ΠΕΙΘΕΤΑΙΡΟΣ. ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ. ΕΠΟΨ

ΧΟ. *δολερὸν μὲν ἀεὶ κατὰ πάντα δὴ τρόπον*
πέφυκεν ἄνθρωπος· σὺ δ' ὅμως λέγε μοι.
τάχα γὰρ τύχοις ἂν
χρηστὸν ἐξειπὼν ὅ τι μοι παρορᾷτ', ἢ
δύναμίν τινα μείζω
παραλειπομένην ὑπ' ἐμῆς φρενὸς ἀξυνέτου·
σὺ δὲ τοῦθ' οὑρᾷς λέγ' ἐς κοινόν.
ὃ γὰρ ἂν σὺ τύχῃς μοι
ἀγαθὸν πορίσας, τοῦτο κοινὸν ἔσται. **459**

ADNOTATIO CRITICA

438 vulgo *ἐξειπών*; *ἐξευρών* Mehlerus || 441 *τοῦθ' ὁρᾷς. λέγ'* vulgo: *τοῦθ' οὑρᾷς* (i.e. *ὃ ὁρᾷς*) *λέγ'* coniecit Meinekius prob. Kockio Kennedio

ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ὅτῳπερ πράγματι τὴν σὴν ἥκεις γνώμην ἀναπείσας,
λέγε θαρρήσας· ὡς τὰς σπονδὰς οὐ μὴ πρότεροι παραβῶμεν.
ΠΕ. καὶ μὴν ὀργῶ νὴ τὸν Δία καὶ προπεφύραται λόγος εἷς μοι,
ὃν διαμάττειν οὐ κωλύει· φέρε παῖ στέφανον· καταχεῖσθαι
κατὰ χειρὸς ὕδωρ φερέτω ταχύ τις. 448
ΕΥ. δειπνήσειν μέλλομεν; ἢ τί;
ΠΕ. μὰ Δί᾽ ἀλλὰ λέγειν ζητῶ τρίπαλαι μέγα καὶ λαρινὸν ἔπος τι,
ὅ τι τὴν τούτων θραύσει ψυχήν· οὕτως ὑμῶν ὑπεραλγῶ,
οἵτινες ὄντες πρότερον βασιλῆς 451
ΧΟ. ἡμεῖς βασιλῆς; τίνος ἡμεῖς;
ΠΕ. πάντων ὁπόσ᾽ ἔστιν, ἐμοῦ πρῶτον, τουδί, καὶ τοῦ Διὸς αὐτοῦ,
ἀρχαιότεροι πρότεροί τε Κρόνου καὶ Τιτάνων ἐγένεσθε
καὶ γῆς. ΧΟ. καὶ γῆς; ΠΕ. νὴ τὸν Ἀπόλλω.
ΧΟ. τουτὶ μὰ Δί᾽ οὐκ ἐπεπύσμην. 470
ΠΕ. ἀμαθὴς γὰρ ἔφυς κοὐ πολυπράγμων, οὐδ᾽ Αἴσωπον πεπάτηκας, 455
ὃς ἔφασκε λέγων κορυδὸν πάντων πρώτην ὄρνιθα γενέσθαι,
προτέραν τῆς γῆς, κἄπειτα νόσῳ τὸν πατέρ᾽ αὐτῆς ἀποθνήσκειν·
γῆν δ᾽ οὐκ εἶναι, τὸν δὲ προκεῖσθαι πεμπταῖον· τὴν δ᾽ ἀποροῦσαν
ὑπ᾽ ἀμηχανίας τὸν πατέρ᾽ αὐτῆς ἐν τῇ κεφαλῇ κατορύξαι.
ΕΥ. ὁ πατὴρ ἄρα τῆς κορυδοῦ νυνὶ κεῖται τεθνεὼς Κεφαλῆσιν.
ΠΕ. οὔκουν δῆτ᾽ εἰ πρότεροι μὲν γῆς πρότεροι δὲ θεῶν ἐγένοντο,
ὡς πρεσβυτάτων αὐτῶν ὄντων ὀρθῶς ἔσθ᾽ ἡ βασιλεία;
ΕΥ. νὴ τὸν Ἀπόλλω· πάνυ τοίνυν χρὴ ῥύγχος βόσκειν σε τὸ λοιπόν· 479
ὡς ἀποδώσει ταχέως ὁ Ζεὺς τὸ σκῆπτρον τῷ δρυκολάπτῃ.
ΠΕ. ὡς οὐχὶ θεοὶ τοίνυν ἦρχον τῶν ἀνθρώπων τὸ παλαιόν, 465
ἀλλ᾽ ὄρνιθες, κἀβασίλευον, πόλλ᾽ ἐστὶ τεκμήρια τούτων.
αὐτίκα δ᾽ ὑμῖν πρῶτ᾽ ἐπιδείξω τὸν ἀλεκτρυόν᾽, ὡς ἐτυράννει

ADNOTATIO CRITICA

445 *πρότερον* vulgo; correxit Hermannus probatus Meinekio || 446 *εἷς μοι* vulgo: *εὖ μοι* Bergkius || 449 vulgo *τι πάλαι*: Cobeti coniecturam recepi cum Meinekio || 451 vulgatum *τίνος;* ΠΕ. *ὑμεῖς* correxit Meinekius || 464 *οὐκ* vulgo: *ὡς* Bentleius

ἦρχέ τε Περσῶν πάντων πρότερος Δαρείου καὶ Μεγαβάζου,
ὥστε καλεῖται περσικὸς ὄρνις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἔτ᾽ ἐκείνης.

ΕΥ. διὰ ταῦτ᾽ ἄρ᾽ ἔχων καὶ νῦν ὥσπερ βασιλεὺς ὁ μέγας διαβάσκει
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν κυρβασίαν τῶν ὀρνίθων μόνος ὀρθήν.

ΠΕ. οὕτω δ᾽ ἴσχυέ τε καὶ μέγας ἦν τότε καὶ πολύς, ὥστ᾽ ἔτι καὶ νῦν
ἀπὸ τῆς ῥώμης τῆς τότ᾽ ἐκείνης, ὁπόταν νόμον ὄρθριον ᾄσῃ,
ἀναπηδῶσιν πάντες ἐπ᾽ ἔργον χαλκῆς κεραμῆς σκυλοδέψαι
σκυτῆς βαλανῆς ἀλφιταμοιβοὶ τορνευτολυρασπιδοπηγοί·
οἱ δὲ βαδίζουσ᾽ ὑποδησάμενοι νύκτωρ.

ΕΥ. ἐμὲ τοῦτό γ᾽ ἐρώτα.
χλαῖναν γὰρ ἀπώλεσ᾽ ὁ μοχθηρὸς φρυγίων ἐρίων διὰ τοῦτον·
ἐς δεκάτην γάρ ποτε παιδαρίου κληθεὶς ὑπέπινον ἐν ἄστει,
κἄρτι καθηῦδον, καὶ πρὶν δειπνεῖν τοὺς ἄλλους οὗτος ἄρ᾽ ᾖσεν·
κἀγὼ νομίσας ὄρθρον ἐχώρουν Ἁλιμουντάδε, κἄρτι προκύπτω
ἔξω τείχους καὶ λωποδύτης παίει ῥοπάλῳ με τὸ νῶτον·
κἀγὼ πίπτω μέλλω τε βοᾶν, ὁ δ᾽ ἀπέβλισε θοἰμάτιόν μου.

ΠΕ. ἰκτῖνος δ᾽ οὖν τῶν Ἑλλήνων ἦρχεν τότε κἀβασίλευεν.

ΕΠ. τῶν Ἑλλήνων;

ΠΕ. καὶ κατέδειξέν γ᾽ οὗτος πρῶτος βασιλεύων
προκαλινδεῖσθαι τοῖς ἰκτίνοις.

ΕΥ. νὴ τὸν Διόνυσον, ἐγὼ γοῦν
ἐκαλινδούμην ἰκτῖνον ἰδών· κᾆθ᾽ ὕπτιος ὢς ἀναχάσκω,
ὀβολὸν κατεβρόχθισα· κᾆτα κενὸν τὸν θύλακον οἴκαδ᾽ ἀφεῖλκον.

ΠΕ. Αἰγύπτου δ᾽ αὖ καὶ Φοινίκης πάσης κόκκυξ βασιλεὺς ἦν·
χὠπόθ᾽ ὁ κόκκυξ εἴποι κόκκυ, τότ᾽ ἂν οἱ Φοίνικες ἅπαντες
τοὺς πυροὺς ἂν καὶ τὰς κριθὰς ἐν τοῖς πεδίοις ἐθέριζον.
ἦρχον δ᾽ οὕτω σφόδρα τὴν ἀρχήν, ὥστ᾽ εἴ τις καὶ βασιλεύοι
ἐν ταῖς πόλεσιν τῶν Ἑλλήνων Ἀγαμέμνων ἢ Μενέλαος,
ἐπὶ τῶν σκήπτρων ἐκάθητ᾽ ὄρνις μετέχων ὅ τι δωροδοκοίη.

ΕΥ. τουτὶ τοίνυν οὐκ ᾔδη ᾽γώ· καὶ δῆτά μ᾽ ἐλάμβανε θαῦμα,
ὁπότ᾽ ἐξέλθοι Πρίαμός τις ἔχων ὄρνιν ἐν τοῖσι τραγῳδοῖς,
ὁ δ᾽ ἄρ᾽ εἱστήκει τὸν Λυσικράτη τηρῶν ὅ τι δωροδοκοίη.

ΠΕ. ὃ δὲ δεινότατόν γ᾽ ἐστὶν ἁπάντων· ὁ Ζεὺς γὰρ ὁ νῦν βασιλεύων

ADNOTATIO CRITICA

468 πρῶτον πάντων vulgo ante Hirschigium: πρότερος πάντων Δαρείων καὶ Μεγαβάζων Hauptius || 473 νόμον Porsonus pro vulgato μόνον || 483 δ᾽ αὖ Hamakerus || 485 προκυλινδεῖσθαι vulgo ante Cobetum et v. 486 ἐκυλινδούμην: vide Nov. Lect. p. 639

ἀετὸν ὄρνιν ἕστηκεν ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς βασιλεὺς ἄν,
ἡ δ' αὖ θυγάτηρ γλαῦχ', ὁ δ' Ἀπόλλων ὥσπερ θεράπων ἱέρακα.
ΕΥ. νὴ τὴν Δήμητρ' εὖ ταῦτα λέγεις. τίνος οὕνεκα ταῦτ' ἄρ' ἔχουσιν;
ΠΕ. ἵν' ὅταν θύων τις ἔπειτ' αὐτοῖς ἐς τὴν χεῖρ', ὡς νόμος ἐστίν,
τὰ σπλάγχνα διδῷ, τοῦ Διὸς αὐτοὶ πρότεροι τὰ σπλάγχνα λάβωσιν.
ὤμνυ τ' οὐδεὶς τότ' ἂν ἀνθρώπων θεόν, ἀλλ' ὄρνιθας ἅπαντες·
Λάμπων δ' ὄμνυσ' ἔτι καὶ νυνὶ τὸν χῆν', ὅταν ἐξαπατᾷ τι·
οὕτως ὑμᾶς πάντες πρότερον μεγάλους ἁγίους τ' ἐνόμιζον,
νῦν δ' αὖ μανᾶς·
ὥσπερ δ' ἤδη τοὺς μαινομένους
βάλλουσ' ὑμᾶς κἀν τοῖς ἱεροῖς,
πᾶς τις ἐφ' ὑμῖν δ' ὀρνιθευτὴς
ἵστησι βρόχους παγίδας ῥάβδους
ἕρκη νεφέλας δίκτυα πηκτάς·
εἶτα λαβόντες πωλοῦσ' ἀθρόους·
οἱ δ' ὠνοῦνται βλιμάζοντες·
κοὐδ' οὖν, εἴπερ ταῦτα δοκεῖ δρᾶν,
ὀπτησάμενοι παρέθενθ' ὑμᾶς,
ἀλλ' ἐπικνῶσιν τυρὸν ἔλαιον
σίλφιον ὄξος καὶ τρίψαντες
κατάχυσμ' ἕτερον γλυκὺ καὶ λιπαρόν,
κἄπειτα κατεσκέδασαν θερμὸν
τοῦτο καθ' ὑμῶν
αὐτῶν ὥσπερ κενεβρείων.
ΧΟ. πολὺ δὴ πολὺ δὴ χαλεπωτάτους λόγους
ἤνεγκας ἄνθρωφ'· ὡς ἐδάκρυσά γ' ἐμῶν
πατέρων κάκην, οἳ
τάσδε τὰς τιμὰς προγόνων παραδόντων
ἐπ' ἐμοὶ κατέλυσαν.
σὺ δέ μοι κατὰ δαίμονα καί τινα συντυχίαν

ADNOTATIO CRITICA

509 δὲ addidi cum Bergkio || 517 *καταπρίψαντες* Meinekius auctore Hermanno: *καὶ τρίψαντες* libri || 521 *οὕτως* Meinekius, *αὔων* Reiskius, *αὐτῶς* Hermannus pro *αὐτῶν* vulgato || 526 *ἐπ' ἐμοί*, *meo damno*, codex unus pro *ἐπ' ἐμοῦ*, *me vivente* || 527 *τινα* addidit Bentleius

ἀγαθὴν ἥκεις ἐμοὶ σωτήρ.
ἀναθεὶς γὰρ ἐγώ σοι
τά τε νοττία κἀμαυτὸν οἰκετεύσω.
ἀλλ' ὅ τι χρὴ δρᾶν, σὺ δίδασκε παρών· ὡς ζῆν οὐκ ἄξιον ἡμῖν.
εἰ μὴ κομιούμεθα παντὶ τρόπῳ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν.
ΠΕ. καὶ δὴ τοίνυν πρῶτα διδάσκω μίαν ὀρνίθων πόλιν εἶναι, 550
κἄπειτα τὸν ἀέρα πάντα κύκλῳ καὶ πᾶν τουτὶ τὸ μεταξὺ
περιτειχίζειν μεγάλαις πλίνθοις ὀπταῖς ὥσπερ Βαβυλῶνα.
ΕΥ. ὦ Κεβριόνα καὶ Πορφυρίων ὡς σμερδαλέον τὸ πόλισμα.
ΠΕ. κἄπειτ' ἢν τοῦτ' ἐπανεστήκῃ, τὴν ἀρχὴν τὸν Δί' ἀπαιτεῖν·
κἂν μὲν μὴ φῇ μηδ' ἐθελήσῃ μηδ' εὐθὺς γνωσιμαχήσῃ, 555
ἱερὸν πόλεμον πρωυδᾶν αὐτῷ, καὶ τοῖσι θεοῖσιν ἀπειπεῖν
διὰ τῆς χώρας τῆς ὑμετέρας μηκέτ' ἐρῶσιν διαφοιτᾶν.
τοῖς δ' ἀνθρώποις ὄρνιν ἕτερον πέμψαι κήρυκα κελεύω,
ὡς ὀρνίθων βασιλευόντων θύειν ὄρνισι τὸ λοιπόν,
κἄπειτα θεοῖς ὕστερον αὖθις· προσνείμασθαι δὲ πρεπόντως
τοῖσι θεοῖσιν τῶν ὀρνίθων ὃς ἂν ἁρμόττῃ καθ' ἕκαστον·
ἢν Ἀφροδίτῃ θύῃ, γύρους ὄρνιθι φαληρίδι θύειν· 565
ἢν δὲ Ποσειδῶνί τις οἶν θύῃ, νήττῃ πυροὺς καθαγίζειν·
ἢν δ' Ἡρακλέει θύησι, λάρῳ ναστοὺς θύειν μελιτοῦντας·
κἂν Διὶ θύῃ βασιλεῖ κριόν, βασιλεύς ἐστ' ὀρχίλος ὄρνις,
ᾧ προτέρῳ δεῖ τοῦ Διὸς αὐτοῦ σέρφον ἐνόρχην σφαγιάζειν.
ΕΥ. ἥσθην σέρφῳ σφαγιαζομένῳ. βροντάτω νῦν ὁ μέγας Ζάν.
ΧΟ. καὶ πῶς ἡμᾶς νομιοῦσι θεοὺς ἄνθρωποι κοὐχὶ κολοιούς,
οἳ πετόμεσθα πτέρυγάς τ' ἔχομεν; 572
ΠΕ. ληρεῖς· καὶ νὴ Δί' ὅ γ' Ἑρμῆς
πέτεται θεὸς ὢν πτέρυγάς τε φορεῖ, κἄλλοι γε θεοὶ πάνυ πολλοί.
αὐτίκα Νίκη πέτεται πτερύγοιν χρυσαῖν καὶ νὴ Δί' Ἔρως γε·
Ἥρην δέ γ' Ὅμηρος ἔφασκ' ἰκέλην εἶναι τρήρωνι πελείῃ.

ADNOTATIO CRITICA

530 τὰ νεόττια codicum correxit Dindorfius || libri οἰκήσω: Hermannus οἰκετεύσω: Koechlyus οἰκιῶ σε || 545 vulgo πυρούς: correxit Meinekius || 547 vulgo θύῃ τις βοῦν, λάρῳ ναστούς, sed λάρῳ insolenter penultima producta dictum et βοῦν omissum in libris, θύειν autem additum post νάστους, fidem faciunt Meinekii coniecturae: θύῃ τι Bergk.|| vulgo μελιτούττας, codices μελιττοίτας; correxit Mein. || 555 Ἶριν codicum correxit Bentleius || εἶναι vulgo: Meinekius βῆναι, Dobraeus ἰέναι

ΕΥ. ὁ Ζεὺς δ' ἡμῖν οὐ βροντήσας πέμπει πτερόεντα κεραυνόν;
ΧΟ. ἢν δ' οὖν ἡμᾶς μὲν ὑπ' ἀγνοίας εἶναι νομίσωσι τὸ μηδέν,
τούτους δὲ θεοὺς τοὺς ἐν Ὀλύμπῳ;
ΠΕ. τότε χρὴ στρουθῶν νέφος ἀρθὲν
καὶ σπερμολόγων ἐκ τῶν ἀγρῶν τὸ σπέρμ' αὐτῶν ἀνακάψαι·
κᾆπειτ' αὐτοῖς ἡ Δημήτηρ πυροὺς πεινῶσι μετρείτω.
ΕΥ. οὐκ ἐθελήσει μὰ Δί', ἀλλ' ὄψει προφάσεις αὐτὴν παρέχουσαν.
ΠΕ. οἱ δ' αὖ κόρακες τῶν ζευγαρίων, οἷσιν τὴν γῆν καταροῦσιν,
καὶ τῶν προβάτων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκοψάντων ἐπὶ πείρᾳ·
εἶθ' Ἀπόλλων ἰατρός γ' ὢν ἰάσθω· μισθοφορεῖ δέ.
ΕΥ. μὴ πρίν γ' ἂν ἐγὼ τὼ βοιδαρίω τὤμὼ πρώτιστ' ἀπόδωμαι.
ΠΕ. ἢν δ' ἡγῶνται σὲ θεὸν σὲ βίον σὲ δὲ γῆν σὲ Κρόνον σὲ Ποσειδῶ,
ἀγάθ' αὐτοῖσιν πάντα παρέσται.
ΧΟ. λέγε δή μοι τῶν ἀγαθῶν ἕν.
ΠΕ. πρῶτα μὲν αὐτῶν τὰς οἰνάνθας οἱ πάρνοπες οὐ κατέδονται,
ἀλλὰ γλαυκῶν λόχος εἷς αὐτοὺς καὶ κερχνήδων ἐπιτρίψει.
εἶθ' οἱ κνῖπες καὶ ψῆνες ἀεὶ τὰς συκᾶς οὐ κατέδονται,
ἀλλ' ἀναλέξει πάντας καθαρῶς αὐτοὺς ἀγέλη μία κιχλῶν.
ΧΟ. πλουτεῖν δὲ πόθεν δώσομεν αὐτοῖς; καὶ γὰρ τούτου σφόδρ' ἐρῶσιν.
ΠΕ. τὰ μὲν ἄλλ' αὐτοῖς μαντευομένοις οὗτοι δείξουσι τὰ χρηστά,
τάς τ' ἐμπορίας τὰς κερδαλέας πρὸς τὸν μάντιν κατεροῦσιν,
ὥστ' ἀπολεῖται τῶν ναυκλήρων οὐδείς.
ΧΟ. πῶς οὐκ ἀπολεῖται;
ΠΕ. προερεῖ τις ἀεὶ τῶν ὀρνίθων μαντευομένῳ περὶ τοῦ πλοῦ
'νυνὶ μὴ πλεῖ, χειμὼν ἔσται· νυνὶ πλεῖ, κέρδος ἐπέσται.'
ΕΥ. γαῦλον κτῶμαι καὶ ναυκληρῶ, κοὐκ ἂν μείναιμι παρ' ὑμῖν.
ΠΕ. τοὺς θησαυρούς τ' αὐτοῖς δείξουσ' οὓς οἱ πρότερον κατέθεντο
τῶν ἀργυρίων· οὗτοι γὰρ ἴσασι· λέγουσι δέ τοι τάδε πάντες
'οὐδεὶς οἶδεν τὸν θησαυρὸν τὸν ἐμὸν πλὴν εἴ τις ἄρ' ὄρνις.'

ADNOTATIO CRITICA

557 ὑμᾶς libri : ἡμᾶς Koechlyus qui haec choro dedit: Pithetaeri erant || 564 vulgo ante Cobet. ὅ γ' Ἀπόλλων || 566 σὲ θεὸν σὲ βίον: σεμνόν σε θεὸν Cobet., τὸ (τὰ) θεῶν λῆρον σὲ δὲ κ.τ.λ. Velsen. || 573 vulgo μέταλλ'—δώσουσι: illud Cobet., hoc Bergk. correxit || 574 τάς τ' : τὰς δ' Cobet.

ΕΥ. πωλῶ γαῦλον, κτῶμαι σμινύην, καὶ τὰς ὑδρίας ἀνορύττω.
ΧΟ. πῶς δ' ὑγίειαν δώσομεν αὐτοῖς, οὖσαν παρὰ τοῖσι θεοῖσιν;
ΠΕ. ἢν εὖ πράττωσ', οὐχ ὑγίει' αὖ μεγάλη τοῦτ' ἐστί;
ΕΥ. σάφ' ἴσθι,
ὡς ἄνθρωπός γε κακῶς πράττων ἀτεχνῶς οὐδεὶς ὑγιαίνει.
ΕΠ. πῶς δ' εἰς γῆράς ποτ' ἀφίξονται; καὶ γὰρ τοῦτ' ἔστ' ἐν Ὀλύμπῳ·
ἢ παιδάρι' ὄντ' ἀποθνήσκειν δεῖ;
ΠΕ. μὰ Δί' ἀλλὰ τριακόσι' αὐτοῖς
ἔτι προσθήσουσ' ὄρνιθες ἔτη.
ΧΟ. παρὰ τοῦ; ΠΕ. παρ' ὅτου; παρ' ἑαυτῶν.
οὐκ οἶσθ' ὅτι πέντ' ἀνδρῶν γενεὰς ζώει λακέρυζα κορώνη;
ΕΥ. βαβαί, ὡς πολλῷ κρείττους οὗτοι τοῦ Διὸς ἡμῖν βασιλεύειν.
ΠΕ. οὐ γὰρ πολλῷ;
πρῶτον μέν γ' οὐχὶ νεὼς ἡμᾶς
οἰκοδομεῖν δεῖ λιθίνους αὐτοῖς,
οὐδὲ θυρῶσαι χρυσαῖσι θύραις,
ἀλλ' ὑπὸ θάμνοις καὶ πρινιδίοις
οἰκήσουσιν, τοῖς δ' αὖ σεμνοῖς
τῶν ὀρνίθων δένδρον ἐλάας
ὁ νεὼς ἔσται· κοὐκ εἰς Δελφοὺς
οὐδ' ὡς Ἄμμων' ἐλθόντες ἐκεῖ
θύσομεν, ἀλλ' ἐν ταῖσιν κομάροις
καὶ τοῖς κοτίνοις στάντες ἔχοντες
κριθὰς πυροὺς εὐξόμεθ' αὐτοῖς
ἀνατείνοντες τὼ χεῖρ' ἀγαθῶν
διδόναι τὸ μέρος· καὶ ταῦθ' ἡμῖν
παραχρῆμ' ἔσται
πυροὺς ὀλίγους προβαλοῦσιν.
ΧΟ. ὦ φίλτατ' ἐμοὶ πολὺ πρεσβυτῶν ἐξ ἐχθίστου μεταπίπτων,
οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἐγώ ποθ' ἑκὼν τῆς σῆς γνώμης ἔτ' ἀφείμην.
ἐπαυχήσας δὲ τοῖσι σοῖς λόγοις

ADNOTATIO CRITICA

583 vulgo δώσουσ': correxit Koechlyus || 584 ὑγίεια codices: ὑγίει' αὖ Mein. || 588 παρὰ τοῦ; vulgo ante Bekkerum || 590 αἰβοῖ vulgo quod extra versum posuit Mein. addito δὴ post ὡς || 592 πρῶτα (πρῶτον) μὲν codices: γε apposuit Bentleius; conf. Lys. 495 || 599 vulgo εἰς 604 vulgo τι: τὸ Meinekius probante Kockio

ἐπηπείλησα καὶ κατώμοσα,
ἐὰν σὺ παρ' ἐμὲ θέμενος ὁμόφρονας λόγους
δίκαιος ἄδολος ὅσιος ἐπὶ θεοὺς ἴῃς,
ἐμοὶ φρονῶν ξυνῳδά, μὴ πολὺν χρόνον
θεοὺς ἔτι σκῆπτρα τἀμὰ τρίψειν.
ἀλλ' ὅσα μὲν δεῖ ῥώμῃ πράττειν, ἐπὶ ταῦτα τεταξόμεθ' ἡμεῖς·
ὅσα δὲ γνώμῃ δεῖ βουλεύειν, ἐπὶ σοὶ τάδε πάντ' ἀνάκειται.
ΕΠ. καὶ μὴν μὰ τὸν Δί' οὐχὶ νυστάζειν γ' ἔτι
ὥρα 'στὶν ἡμῖν οὐδὲ μελλονικιᾶν,
ἀλλ' ὡς τάχιστα δεῖ τι δρᾶν· πρῶτον δέ τοι
εἰσέλθετ' ἐς νεοττιάν τε τὴν ἐμὴν
καὶ τἀμὰ κάρφη καὶ τὰ παρόντα φρύγανα,
καὶ τοὔνομ' ἡμῖν φράσατον. ΠΕ. ἀλλὰ ῥᾳδιον.
ἐμοὶ μὲν ὄνομα Πειθέταιρος, τῳδεδὶ
Εὐελπίδης Κριῶθεν. ΕΠ. ἀλλὰ χαίρετον
ἄμφω. ΠΕ. δεχόμεθα. ΕΠ. δεῦρο τοίνυν εἴσιτον.
ΠΕ. ἴωμεν· εἰσηγοῦ σὺ λαβὼν ἡμᾶς. ΕΠ. ἴθι.
ΠΕ. ἀτὰρ τὸ δεῖνα· δεῦρ' ἐπανάκρουσαι πάλιν.
φέρ' ἴδω, φράσον νῷν, πῶς ἐγώ τε χοὐτοσὶ
ξυνεσόμεθ' ὑμῖν πετομένοις οὐ πετομένω;
ΕΠ. καλῶς. ΠΕ. ὅρα νυν, ὡς ἐν Αἰσώπου λόγοις
ἐστὶν λεγόμενον δή τι, τὴν ἀλώπεχ', ὡς
φλαύρως ἐκοινώνησεν ἀετῷ ποτέ.
ΕΠ. μηδὲν φοβηθῇς· ἔστι γάρ τι ῥίζιον,
ὃ διατραγόντ' ἔσεσθον ἐπτερωμένω.
ΠΕ. οὕτω μὲν εἰσίωμεν. ἄγε δὴ Ξανθία
καὶ Μανόδωρε λαμβάνετε τὰ στρώματα.
ΧΟ. οὗτος, σὲ καλῶ σὲ καλῶ.
ΕΠ. τί καλεῖς; ΧΟ. τούτους μὲν ἄγων μετὰ σαυτοῦ
ἀρίστισον εὖ· τὴν δ' ἡδυμελῆ ξύμφωνον ἀηδόνα Μούσαις

ADNOTATIO CRITICA

611 vulgo ἦν || 612 libri δικαίους ἀδόλους ὁσίους: correxit Bergkius || vulgo ante Porsonum ἴοις || 616 ἐνὶ post Hamakerum Meinekius sed vulgatum ἐπὶ tuetur locus Antiphontis 5. 6 ἅπαντα τὰ ἐν ἀδήλῳ ἔτ' ὄντα ἐπὶ τῇ τύχῃ μᾶλλον ἀνάκειται ἢ τῇ προνοίᾳ || 619 pro vulgato τε Bergkius τοι, Meinekius γε post Dobraeum, proximo autem versu τε || 623 ante Dindorfium τῷ δὲ τί; quae Epopi dabantur || 637 pro σαυτοῦ Meinekius σοῦ νῦν duce Koechlyo

κατάλειφ' ἡμῖν δεῦρ' ἐκβιβάσας, ἵνα παίσωμεν μετ' ἐκείνης.
ΠΕ. ὦ τοῦτο μέντοι νὴ Δί' αὐτοῖσιν πιθοῦ·
ἐκβίβασον ἐκ τοῦ βουτόμου τοὐρνίθιον.
ΕΥ. ἐκβίβασον αὐτοῦ πρὸς θεῶν αὐτήν, ἵνα
καὶ νὼ θεασώμεσθα τὴν ἀηδόνα.
ΕΠ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σφῷν, ταῦτα χρὴ δρᾶν. ἡ Πρόκνη,
ἔκβαινε καὶ σαυτὴν ἐπιδείκνυ τοῖν ξένοιν.
ΠΕ. ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ' ὡς καλὸν τοὐρνίθιον,
ὅσον δ' ἔχει τὸν χρυσόν, ὥσπερ παρθένος.
ΕΥ. ἐγὼ μὲν αὐτὴν κἂν φιλῆσαί μοι δοκῶ.
ΠΕ. ἀλλ' ὦ κακόδαιμον ῥύγχος ὀβελίσκοιν ἔχει.
ΕΥ. ἀλλ' ὥσπερ ᾠὸν νὴ Δί' ἀπολέψαντα χρὴ
ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὸ λέμμα κᾆθ' οὕτω φιλεῖν.
ΕΠ. ἴωμεν. ΠΕ. ἡγοῦ δὴ σὺ νῷν τὐχἀγαθῇ.

ΧΟΡΟΥ ΠΑΡΑΒΑΣΙΣ

ΧΟ. ὦ φίλη, ὦ ξουθή,
ὦ φίλτατον ὀρνέων
πάντων, ξύννομε τῶν ἐμῶν
ὕμνων, ξύντροφ' ἀηδοῖ,
ἦλθες ἦλθες ὤφθης,
ἡδὺν φθόγγον ἐμοὶ φέρουσ'·
ἀλλ' ὦ καλλιβόαν κρέκουσ'
αὐλὸν φθέγμασιν ἠρινοῖς,
ἄρχου τῶν ἀναπαίστων.
ἄγε δὴ φύσιν ἄνδρες ἀμαυρόβιοι, φύλλων γενεᾷ προσόμοιοι,
ὀλιγοδρανέες, πλάσματα πηλοῦ, σκιοειδέα φῦλ' ἀμενηνά,

ADNOTATIO CRITICA

642 displicet αὐτοῦ quo omisso Halbertsma ὦ πρὸς τῶν θεῶν scribit: probabilius Meinekius ἐκβίβασον αὐτὴν δῆτα πρὸς θεῶν || 648 καὶ libri; κἂν Seagerus || 649 ῥύγχος ὀβελίσκιον i. e. *rostrum ut veru* Tyrwhittus

ἀπτῆνες ἐφημέριοι ταλαοὶ βροτοὶ ἀνέρες εἰκελόνειροι,
πρόσσχετε τὸν νοῦν τοῖς ἀθανάτοις ἡμῖν τοῖς αἰὲν ἐοῦσιν,
τοῖς αἰθερίοις τοῖσιν ἀγήρῳς τοῖς ἄφθιτα μηδομένοισιν,
ἵν' ἀκούσαντες πάντα παρ' ἡμῶν ὀρθῶς περὶ τῶν μετεώρων,
φύσιν οἰωνῶν γένεσίν τε θεῶν ποταμῶν τ' ἐρέβους τε χάους τε
εἰδότες ὀρθῶς παρ' ἐμοῦ Προδίκῳ κλάειν εἴπητε τὸ λοιπόν.
χάος ἦν καὶ νὺξ ἔρεβός τε μέλαν πρῶτον καὶ τάρταρος εὐρύς·
γῆ δ' οὐδ' ἀὴρ οὐδ' οὐρανὸς ἦν· ἐρέβους δ' ἐν ἀπείροσι κόλποις
τίκτει πρώτιστον ὑπηνέμιον νὺξ ἡ μελανόπτερος ᾠόν,
ἐξ οὗ περιτελλομέναις ὥραις ἔβλαστεν ἔρως ὁ ποθεινός,
στίλβων νῶτον πτερύγοιν χρυσοῖν, εἰκὼς ἀνεμώκεσι δίναις.
οὗτος χάει ἠερόεντι μιγεὶς νυχίῳ κατὰ τάρταρον εὐρὺν
ἐνεόττευσεν γένος ἡμέτερον, καὶ πρῶτον ἀνήγαγεν ἐς φῶς.
πρότερον δ' οὐκ ἦν γένος ἀθανάτων, πρὶν ἔρως ξυνέμιξεν ἅπαντα·
ξυμμιγνυμένων δ' ἑτέρων ἑτέροις γένετ' οὐρανὸς ὠκεανός τε
καὶ γῆ πάντων τε θεῶν μακάρων γένος ἄφθιτον. ὧδε μέν ἐσμεν
πολὺ πρεσβύτατοι πάντων μακάρων ἡμεῖς. ὡς δ' ἐσμὲν ἔρωτος
πολλοῖς δῆλον· πετόμεσθά τε γὰρ καὶ τοῖσιν ἐρῶσι σύνεσμεν·
πάντα δὲ θνητοῖς ἐστὶν ἀφ' ἡμῶν τῶν ὀρνίθων τὰ μέγιστα.
πρῶτα μὲν ὥρας φαίνομεν ἡμεῖς ἦρος χειμῶνος ὀπώρας·
σπείρειν μέν, ὅταν γέρανος κρώζουσ' ἐς τὴν Λιβύην μεταχωρῇ,
καὶ πηδάλιον τότε ναυκλήρῳ φράζει κρεμάσαντι καθεύδειν·
εἶτα δ' Ὀρέστῃ χλαῖναν ὑφαίνειν, ἵνα μὴ ῥιγῶν ἀποδύῃ.
ἰκτῖνος δ' αὖ μετὰ ταῦτα φανεὶς ἑτέραν ὥραν ἀποφαίνει,
ἡνίκα πεκτεῖν ὥρα προβάτων πόκον ἠρινόν· εἶτα χελιδών,
ὅτε χρὴ χλαῖναν πωλεῖν ἤδη καὶ ληδάριόν τι πρίασθαι.
ἐσμὲν δ' ὑμῖν Ἄμμων Δελφοὶ Δωδώνη Φοῖβος Ἀπόλλων·

ADNOTATIO CRITICA

664 προσέχετε vulgo ante Bentleium || 675 vulgo ante Hermannum δὲ χάει πτερόεντι: χάει εὐρώεντι mavolt Kockius || 678 γένετ' (ἐγένετ' Rav.) libri: γέγον' Kiehlius probatus Meinekio || 680 ante Dobraeum interpungebatur μακάρων. ἡμεῖς δ' ὡς || 681 τε γὰρ Brunckius: γὰρ libri; γὰρ οὖν temptat Meinekius in adn. cr.

ἐλθόντες γὰρ πρῶτον ἐπ' ὄρνις οὕτω πρὸς ἅπαντα τρέπεσθε,
πρός τ' ἐμπορίαν καὶ πρὸς βιότου κτῆσιν καὶ πρὸς γάμον ἀνδρός.
ὄρνιν τε νομίζετε πάνθ' ὅσαπερ περὶ μαντείας διακρίνει·
φήμη γ' ὑμῖν ὄρνις ἐστί, πταρμόν τ' ὄρνιθα καλεῖτε,
ξύμβολον ὄρνιν, φωνὴν ὄρνιν, θεράποντ' ὄρνιν, ὄνον ὄρνιν.
ἆρ' οὐ φανερῶς ἡμεῖς ὑμῖν ἐσμὲν μαντεῖος Ἀπόλλων;
ἢν οὖν ἡμᾶς νομίσητε θεούς,
ἕξετε χρῆσθαι μάντεσι μούσαις
αὔραις ὥραις χειμῶνι θέρει
μετρίῳ πνίγει· κοὐκ ἀποδράντες
καθεδούμεθ' ἄνω σεμνυνόμενοι
παρὰ ταῖς νεφέλαις ὥσπερ χὡ Ζεύς·
ἀλλὰ παρόντες δώσομεν ὑμῖν
αὐτοῖς, παισίν, παίδων παισίν,
πλουθυγίειαν βίον εἰρήνην
νεότητα γέλωτα χοροὺς θαλίας
γάλα τ' ὀρνίθων. ὥστε παρέσται
κοπιᾶν ὑμῖν ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν·
οὕτω πλουτήσετε πάντες.
Μοῦσα λοχμαία,
τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ,
ποικίλη, μεθ' ἧς ἐγὼ
νάπαισί τε κορυφαῖσίν τ' ἐν ὀρείαις,
τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ,
ἱζόμενος μελίας ἐπὶ φυλλοκόμου,
τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ,
δι' ἐμῆς γένυος ξουθῆς μελέων
Πανὶ νόμους ἱεροὺς ἀναφαίνω
σεμνά τε μητρὶ χορεύματ' ὀρείᾳ,
τοτοτοτοτοτοτοτοτοτίξ,
ἔνθεν ὥσπερεὶ μέλιττα

710 ad 723 = 740 ad 753

ADNOTATIO CRITICA

691 πρὸς τἄργα ex scholiasta Porsonus || 692 ἄλλος Meinekius: ἀνδρὸς vulgo || 693 πέρι μαντεία Dobraeus: ὅσαπερ τῆς μαντείας διακρίνειν Velsenius || 698—700 verba ἕξετε—πνίγει· κ interpolatoris esse censet Meinekius auctore Hamakero: pro μάντεσι μούσαις Koechlyus μάντεσιν ὀρθοῖς coniecit: idem αὔραις λιαραῖς χειμῶνι, θέρει μετρίῳ πνίγει scripsit probante Kockio || 721 vulgatum ὥσπερ ἡ correxit Reiskius

Φρύνιχος ἀμβροσίων μελέων ἀπεβόσκετο καρπὸν ἀεὶ φέρων
γλυκεῖαν ᾠδάν.
τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ.
εἰ μετ᾽ ὀρνίθων τις ὑμῶν ὦ θεαταὶ βούλεται
διαπλέκειν ζῶν ἡδέως τὸ λοιπόν, ὡς ἡμᾶς ἴτω.
ὅσα γάρ ἐστιν ἐνθάδ᾽ αἰσχρὰ τῷ νόμῳ κρατούμενα,
ταῦτα πάντ᾽ ἐστὶν παρ᾽ ἡμῖν τοῖσιν ὄρνισιν καλά.
εἰ γὰρ ἐνθάδ᾽ ἐστὶν αἰσχρὸν τὸν πατέρα τύπτειν νόμῳ,
τοῦτ᾽ ἐκεῖ καλὸν παρ᾽ ἡμῖν ἐστιν, ἤν τις τῷ πατρὶ
προσδραμὼν εἴπῃ πατάξας 'αἶρε πλῆκτρον, εἰ μαχεῖ.'
εἰ δὲ τυγχάνει τις ὑμῶν δραπέτης ἐστιγμένος,
ἀτταγᾶς οὗτος παρ᾽ ἡμῖν ποικίλος κεκλήσεται.
εἰ δὲ τυγχάνει τις ὢν Φρὺξ μηδὲν ἧττον Σπινθάρου,
φρυγίλος ὄρνις οὗτος ἔσται τοῦ Φιλήμονος γένους.
εἰ δὲ δοῦλός ἐστι καὶ Κὰρ ὥσπερ Ἐξηκεστίδης,
φυσάτω πάππους παρ᾽ ἡμῖν, καὶ φανοῦνται φράτερες.
εἰ δ᾽ ὁ Πεισίου προδοῦναι τοῖς ἀτίμοις τὰς πύλας
βούλεται, πέρδιξ γενέσθω, τοῦ πατρὸς νεοττίον·
ὡς παρ᾽ ἡμῖν οὐδὲν αἰσχρόν ἐστιν ἐκπερδικίσαι.
τοιάδε κύκνοι,
τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ,
συμμιγῆ βοὴν ὁμοῦ
πτεροῖς κρέκοντες ἴακχον Ἀπόλλω,
τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ,
ὄχθῳ ἐφεζόμενοι παρ᾽ Ἕβρον ποταμόν,
τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ,
διὰ δ᾽ αἰθέριον νέφος ἦλθε βοά·
πτῆξε δὲ φῦλά τε ποικίλα θηρῶν,
κύματά τ᾽ ἔσβεσε νήνεμος αἰθήρ,
τοτοτοτοτοτοτοτοτοτίξ·
πᾶς δ᾽ ἐπεκτύπησ᾽ Ὄλυμπος·
εἷλε δὲ θάμβος ἄνακτας· ὀλυμπιάδες δὲ μέλος Χάριτες Μοῦ-
σαί τ᾽ ἐπωλόλυξαν.
τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ.

ADNOTATIO CRITICA

728 *νόμῳ*: *νέῳ* temptat Koechlyus || 730 libri *μάχει*: correxit Reisigius || 734 *ἐνθάδ᾽* libri, quod est 'Athenis' non 'Nephelococcygiae' quod hic requiritur: hinc Dobraeus *οὗτος* reposuit || 749 vulgo *αἰθρη*

οὐδέν ἐστ' ἄμεινον οὐδ' ἥδιον ἢ φῦσαι πτερά.
αὐτίχ' ὑμῶν τῶν θεατῶν εἴ τις ἦν ὑπόπτερος,
εἶτα πεινῶν τοῖς χοροῖσι τῶν τρυγῳδῶν ἤχθετο,
ἐκπτόμενος ἂν οὗτος ἠρίστησεν ἐλθὼν οἴκαδε,
κᾆτ' ἂν ἐμπλησθεὶς ἐφ' ἡμᾶς αὖθις αὖ κατέπτετο. 789
ἆρ' ὑπόπτερον γενέσθαι παντός ἐστιν ἄξιον;
ὡς Διιτρέφης γε πυτιναῖα μόνον ἔχων πτερὰ
ᾑρέθη φύλαρχος, εἶθ' ἵππαρχος, εἶτ' ἐξ οὐδενὸς
μεγάλα πράττει κἀστὶ νυνὶ ξουθὸς ἱππαλεκτρυών. 800

ΠΕΙΘΕΤΑΙΡΟΣ. ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ. ΧΟΡΟΣ

ΠΕ. ταυτὶ τοιαυτί· μὰ Δί' ἐγὼ μὲν πρᾶγμά πω
γελοιότερον οὐκ εἶδον οὐδεπώποτε.
ΕΥ. ἐπὶ τῷ γελᾷς; ΠΕ. ἐπὶ τοῖσι σοῖς ὠκυπτέροις.
οἶσθ' ᾧ μάλιστ' ἔοικας ἐπτερωμένος;
εἰς εὐτέλειαν χηνὶ συγγεγραμμένῳ.
ΕΥ. σὺ δὲ κοψίχῳ γε σκάφιον ἀποτετιλμένῳ.
ΠΕ. ταυτὶ μὲν ᾐκάσμεσθα κατὰ τὸν Αἰσχύλον·
τάδ' οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτῶν πτεροῖς.
ΧΟ. ἄγε δὴ τί χρὴ δρᾶν; ΠΕ. πρῶτον ὄνομα τῇ πόλει
θέσθαι τι μέγα καὶ κλεινόν, εἶτα τοῖς θεοῖς 810
θῦσαι μετὰ τοῦτο. ΕΥ. ταῦτα κἀμοὶ συνδοκεῖ.
ΧΟ. φέρ' ἴδω, τί δ' ἡμῖν τοὔνομ' ἔσται τῇ πόλει;
ΠΕ. βούλεσθε τὸ μέγα τοῦτο τοὐκ Λακεδαίμονος
Σπάρτην ὄνομα καλῶμεν αὐτήν; ΕΥ. Ἡράκλεις·
Σπάρτην γὰρ ἂν θείμην ἐγὼ τἠμῇ πόλει;
οὐδ' ἂν χαμεύνῃ πάνυ γε κειρίαν γ' ἔχων.

ADNOTATIO CRITICA

767 *σύ γε γεγραμμένῳ* temptat Meinekius, *σύ γε κεκαρμένῳ* Kockius || 774 *οὔνομα* vulgo ante Bentleium || 778 *πάνυ τι* coniecit Meinekius

ΠΕ. τί δῆτ' ὄνομ' αὐτῇ θησόμεσθ'; ΧΟ. ἐντευθενὶ
ἐκ τῶν νεφελῶν καὶ τῶν μετεώρων χωρίων
χαῦνόν τι πάνυ. ΠΕ. βούλει Νεφελοκοκκυγίαν;
ΧΟ. ἰοὺ ἰού·
καλὸν σύ γ' ἀτεχνῶς καὶ μέγ' εὗρες τοὔνομα.
ΕΥ. ἆρ' ἐστὶν αὑτηγὶ Νεφελοκοκκυγία,
ἵνα καὶ τὰ Θεογένους τὰ πολλὰ χρήματα
τά τ' Αἰσχίνου γ' ἅπαντα; ΠΕ. καὶ λῷστον μὲν οὖν
τὸ Φλέγρας πεδίον, ἵν' οἱ θεοὶ τοὺς γηγενεῖς
ἀλαζονευόμενοι καθυπερηκόντισαν.
ΕΥ. λιπαρὸν τὸ χρῆμα τῆς πόλεως. τίς δαὶ θεὸς
πολιοῦχος ἔσται; τῷ ξανοῦμεν τὸν πέπλον;
ΠΕ. τί δ' οὐκ Ἀθηναίαν ἐῶμεν πολιάδα;
ΕΥ. καὶ πῶς ἂν ἔτι γένοιτ' ἂν εὔτακτος πόλις,
ὅπου θεὸς γυνὴ γεγονυῖα πανοπλίαν
ἕστηκ' ἔχουσα, Κλεισθένης δὲ κερκίδα;
ΠΕ. τίς δαὶ καθέξει τῆς πόλεως τὸ Πελαργικόν;
ΧΟ. ὄρνις ἀφ' ἡμῶν τοῦ γένους τοῦ περσικοῦ,
ὅσπερ λέγεται δεινότατος εἶναι πανταχοῦ
Ἄρεως νεοττός. ΕΥ. ὦ νεοττὲ δέσποτα·
ὡς δ' ὁ θεὸς ἐπιτήδειος οἰκεῖν ἐπὶ πετρῶν.
ΠΕ. ἄγε νυν σὺ μὲν βάδιζε πρὸς τὸν ἀέρα
καὶ τοῖσι τειχίζουσι παραδιακόνει,
χάλικας παραφόρει, πηλὸν ἀποδὺς ὄργασον,
λεκάνην ἀνένεγκε, κατάπεσ' ἀπὸ τῆς κλίμακος,
φύλακας κατάστησαι, τὸ πῦρ ἔγκρυπτ' ἀεί,
κωδωνοφορῶν περίτρεχε καὶ κάθευδ' ἐκεῖ·
κήρυκα δὲ πέμψον τὸν μὲν ἐς θεοὺς ἄνω,
ἕτερον δ' ἄνωθεν αὖ παρ' ἀνθρώπους κάτω,
κἀκεῖθεν αὖθις παρ' ἐμέ. ΕΥ. σὺ δέ γ' αὐτοῦ μένων
οἴμωζε παρ' ἔμ'. ΠΕ. ἴθ' ὠγάθ' οἷ πέμπω σ' ἐγώ.
οὐδὲν γὰρ ἄνευ σοῦ τῶνδ' ἃ λέγω πεπράξεται.
ἐγὼ δ', ἵνα θύσω τοῖσι καινοῖσιν θεοῖς,
τὸν ἱερέα πέμψοντα τὴν πομπὴν καλῶ.

ADNOTATIO CRITICA

782 γ' libri: σὺ praefixit Brunckius || 783 vulgo ante Elmsleium ad Acharn. 784 αὕτη γ' ἡ || 785 λῷον μὲν ἢ Bentl. || 805 ὡς Mein. in adn. || 809 σοῦ γ' ὧν λέγω post Cobetum Mein.

παῖ παῖ, τὸ κανοῦν αἴρεσθε καὶ τὴν χέρνιβα.
ΧΟ. ὁμορροθῶ, συνθέλω,
συμπαραινέσας ἔχω
προσόδια μεγάλα σεμνὰ προσιέναι θεοῖσιν,
ἅμα δὲ προσέτι χάριτος ἕνεκα προβάτιόν τι θύειν.
ἴτω ἴτω δὲ πυθιὰς βοὰ θεῷ,
συναυλείτω δὲ Χαῖρις ᾠδᾷ.
ΠΕ. παῦσαι σὺ φυσῶν. Ἡράκλεις τουτὶ τί ἦν;
τουτὶ μὰ Δί' ἐγὼ πολλὰ δὴ καὶ δείν' ἰδὼν
οὔπω κόρακ' εἶδον ἐμπεφορβειωμένον.
ἱερεῦ σὸν ἔργον, θῦε τοῖς καινοῖς θεοῖς.

ΙΕΡΕΥΣ

δράσω τάδ'. ἀλλὰ ποῦ 'στιν ὁ τὸ κανοῦν ἔχων;
Εὔχεσθε τῇ Ἑστίᾳ τῇ ὀρνιθείῳ, καὶ τῷ ἰκτίνῳ τῷ ἑστιούχῳ
ΠΕ. ὦ σουνιέρακε χαῖρ' ἄναξ πελαργικέ.
ΙΕ. καὶ κύκνῳ πυθίῳ καὶ δηλίῳ καὶ Λητοῖ ὀρτυγομήτρᾳ καὶ Ἀρτέμιδι ἀκαλανθίδι,
ΠΕ. οὐκέτι κολαινὶς ἀλλ' ἀκαλανθὶς Ἄρτεμις.
ΙΕ. καὶ φρυγίλῳ σαβαζίῳ καὶ στρούθῳ μεγάλῃ μητρὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων,
ΠΕ. δέσποινα Κυβέλη, στροῦθε, μῆτερ Κλεοκρίτου.
ΙΕ. καὶ ὄρνισιν ὀλυμπίοις καὶ ὀλυμπίῃσι πᾶσι καὶ πάσῃσιν, διδόναι Νεφελοκοκκυγιεῦσιν ὑγίειαν καὶ σωτηρίαν αὐτοῖσι καὶ Χίοισι,
ΠΕ. Χίοισιν ἥσθην πανταχοῦ προσκειμένοις.
ΙΕ. καὶ ἥρωσιν ὄρνισι καὶ ἡρώων παισί, πορφυρίωνι καὶ πελεκᾶντι καὶ πελεκίνῳ καὶ φλέξιδι καὶ τέτρακι καὶ ταῶνι καὶ ἐλεᾷ καὶ βασκᾷ καὶ ἐλασᾷ καὶ ἐρῳδιῷ καὶ καταρράκτῃ καὶ μελαγκορύφῳ καὶ αἰγιθάλλῳ καὶ ἠρισάλπιγγι,
ΠΕ. παῦ' ἐς κόρακας, παῦσαι καλῶν· ἰοὺ ἰού,
ἐπὶ ποῖον ὦ κακόδαιμον ἱερεῖον καλεῖς
ἁλιαέτους καὶ γῦπας; οὐχ ὁρᾷς ὅτι

813 ad 818 = 846 ad 851

ADNOTATIO CRITICA

817 vulgo τῷ θεῷ: articulum eiecit Bentleius || 818 vulgo ante Hermannum συνᾳδέτω—ᾠδάν || 832 hic versus sequebatur v. 824 || 836 vulgo ἥρωσι καὶ ὄρνισι: correxit G. Hermannus; [καὶ ὄρνισι] Blaydesius

ἰκτῖνος εἷς ἂν τοῦτό γ' οἴχοιθ' ἁρπάσας;
ἄπελθ' ἀφ' ἡμῶν καὶ σὺ καὶ τὰ στέμματα·
ἐγὼ γὰρ αὐτὸς τουτογὶ θύσω μόνος.
ΧΟ. *εἶτ' αὖθις αὖ τἄρα σοι*
δεῖ με δεύτερον μέλος
χέρνιβι θεοσεβὲς ὅσιον ἐπιβοᾶν, καλεῖν δὲ
μάκαρας, ἕνα τινὰ μόνον, εἴπερ ἱκανὸν ἕξετ' ὄψον.
τὰ γὰρ παρόντα θύματ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν
γένειόν τ' ἐστὶ καὶ κέρατα.
ΠΕ. *θύοντες εὐξώμεσθα τοῖς πτερίνοις θεοῖς.*

ΠΟΙΗΤΗΣ

Νεφελοκοκκυγίαν τὰν εὐδαίμονα
κλῇσον ὦ Μοῖσα τεαῖς ἐν ὕμνων ἀοιδαῖς.
ΠΕ. *τουτὶ τὸ πρᾶγμα ποδαπόν; εἰπέ μοι, τίς εἶ;*
ΠΟ. *ἐγὼ μελιγλώσσων ἐπέων ἱεὶς ἀοιδὰν*
Μουσάων θεράπων ὀτρηρός,
κατὰ τὸν Ὅμηρον.
ΠΕ. *ἔπειτα δῆτα δοῦλος ὢν κόμην ἔχεις;*
ΠΟ. *οὐκ ἀλλὰ πάντες ἐσμὲν οἱ διδάσκαλοι*
Μουσάων θεράποντες ὀτρηροί,
κατὰ τὸν Ὅμηρον.
ΠΕ. *οὐκ ἐτὸς ὀτρηρὸν καὶ τὸ ληδάριον ἔχεις.*
ἀτὰρ ὦ ποιητὰ κατὰ τί δεῦρ' ἀνεφθάρης;
ΠΟ. *μέλη πεποίηκ' ἐς τὰς Νεφελοκοκκυγίας*
τὰς ὑμετέρας κύκλιά τε πολλὰ καὶ καλὰ
καὶ παρθένεια καὶ κατὰ τὰ Σιμωνίδου.
ΠΕ. *ταυτὶ σὺ πότ' ἐποίησας; ἀπὸ πόσου χρόνου;*
ΠΟ. *πάλαι πάλαι δὴ τήνδ' ἐγὼ κλῄζω πόλιν.*
ΠΕ. *οὐκ ἄρτι θύω τὴν δεκάτην ταύτης ἐγώ,*
καὶ τοὔνομ' ὥσπερ παιδίῳ νῦν δὴ 'θέμην;
ΠΟ. *ἀλλά τις ὠκεῖα Μουσάων φάτις*
οἷάπερ ἵππων ἀμαρυγά.
σὺ δὲ πάτερ κτίστορ Αἴτνας,

ADNOTATIO CRITICA

846 sacerdotis erant : choro recte assignat Dobraeus || 849 *μάκαρά σ'* malit Dobraeus || 854 *κλεῖσον* Ravennas, unde *κλέϊσον* elicit Meinekius || *νεαῖς* malit Tyrwhittus || 868 *ποῖον* libri : correxit Bentleius

ζαθέων ἱερῶν ὁμώνυμε,
δὸς ἐμὶν ὅ τι περ
τεᾷ κεφαλᾷ θέλῃς
πρόφρων δόμεν ἐμὶν τεῶν.

ΠΕ. τουτὶ παρέξει τὸ κακὸν ἡμῖν πράγματα,
εἰ μή τι τούτῳ δόντες ἀποφευξούμεθα.
οὗτος, σὺ μέντοι σπολάδα καὶ χιτῶν' ἔχεις,
ἀπόδυθι καὶ δὸς τῷ ποιητῇ τῷ σοφῷ.
ἔχε τὴν σπολάδα· πάντως δέ μοι ῥιγῶν δοκεῖς.

ΠΟ. τόδε μὲν οὐκ ἀέκουσα φίλα
Μοῦσα τόδε δῶρον δέχεται·
τὺ δὲ τεᾷ φρενὶ μάθε Πινδάρειον ἔπος.

ΠΕ. ἄνθρωπος ἡμῶν οὐκ ἀπαλλαχθήσεται.

ΠΟ. νομάδεσσι γὰρ ἐν Σκύθαις
ἀλᾶται Στράτων,
ὃς ὑφαντοδόνατον ἔσθος οὐ πέπαται·
ἀκλεὴς δ' ἔβα σπολὰς ἄνευ χιτῶνος.
ξύνες ὅ τοι λέγω.

ΠΕ. ξυνῆχ' ὅτι βούλει τὸν χιτωνίσκον λαβεῖν.
ἀπόδυθι· δεῖ γὰρ τὸν ποιητὴν ὠφελεῖν.
ἄπελθε τουτονὶ λαβών. ΠΟ. ἀπέρχομαι,
κἀς τὴν πόλιν γ' ἐλθὼν ποιήσω τοιαδί·
'κλῆσον ὦ χρυσόθρονε τὰν τρομερὰν κρυεράν·
νιφόβολα πεδία πολύπορά τ' ἤλυθον·
ἀλαλαί.'

ΠΕ. νὴ τὸν Δί' ἀλλ' ἤδη πέφευγας ταυταγὶ
τὰ κρυερὰ τονδὶ τὸν χιτωνίσκον λαβών.
τουτὶ μὰ Δί' ἐγὼ τὸ κακὸν οὐδέποτ' ἤλπισα,
οὕτω ταχέως τοῦτον πεπύσθαι τὴν πόλιν.
αὖθις σὺ περιχώρει λαβὼν τὴν χέρνιβα.
εὐφημία 'στω.

ADNOTATIO CRITICA

880 γ' *αὐτῷ* Hamakerus || 893 *ξυνίημ'* vulgo. correxit Brunckius: *ξυνῆχ' ὅ τι βούλει* 'intelligo quid velis' Lentingius || 896 *ἐθέλων* coni. Meinekius || *δὴ ταδὶ* libri, *ταδὶ* sine *δὴ* optimi, unde Meinekius *τοιαδὶ* reposuit || 898 *πολύσπορά τ'* vulgo; *πολύπυρά τε* codex unus; *πολυπύρετά τ'* 'febrium plena' temptat Mein. || *ἤλυθον ἀλαλὰν* libri: correxit Bentleius

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ

μὴ κατάρξῃ τοῦ τράγου.
ΠΕ. σὺ δ' εἶ τίς; ΧΡ. ὅστις; χρησμολόγος. ΠΕ. οἴμωζέ νυν.
ΧΡ. ὦ δαιμόνιε τὰ θεῖα μὴ φαύλως λέγε· 961
ὡς ἔστι Βάκιδος χρησμὸς ἄντικρυς φέρων
ἐς τὰς Νεφελοκοκκυγίας. ΠΕ. κᾄπειτα πῶς
ταῦτ' οὐκ ἐχρησμολόγεις σὺ πρὶν ἐμὲ τὴν πόλιν
τήνδ' οἰκίσαι; ΧΡ. τὸ θεῖον ἐνεπόδιζέ με.
ΠΕ. ἀλλ' οὐδὲν οἷόν ἐστ' ἀκοῦσαι τῶν ἐπῶν.
ΧΡ. ἀλλ' ὅταν οἰκήσωσι λύκοι πολιαί τε κορῶναι
ἐν ταὐτῷ τὸ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος,
ΠΕ. τί οὖν προσήκει δῆτ' ἐμοὶ Κορινθίων;
ΧΡ. ᾐνίξαθ' ὁ Βάκις τοῦτο πρὸς τὸν ἀέρα. 970
πρῶτον Πανδώρᾳ θῦσαι λευκότριχα κριόν·
ὃς δέ κ' ἐμῶν ἐπέων ἔλθῃ πρώτιστα προφήτης,
τῷ δόμεν ἱμάτιον καθαρὸν καὶ καινὰ πέδιλα,
ΠΕ. ἔνεστι καὶ τὰ πέδιλα; ΧΡ. λαβὲ τὸ βιβλίον.
καὶ φιάλην δοῦναι, καὶ σπλάγχνων χεῖρ' ἐνιπλῆσαι.
ΠΕ. καὶ σπλάγχνα δοῦν' ἔνεστι; ΧΡ. λαβὲ τὸ βιβλίον.
κἂν μὲν θέσπιε κοῦρε ποιῇς ταῦθ' ὡς ἐπιτέλλω,
αἰετὸς ἐν νεφέλῃσι γενήσεαι· αἱ δέ κε μὴ δῷς,
οὐκ ἔσει οὐ τρυγὼν οὐ λάϊος οὐ δρυκολάπτης.
ΠΕ. καὶ ταῦτ' ἔνεστ' ἐνταῦθα; ΧΡ. λαβὲ τὸ βιβλίον. 980
ΠΕ. οὐδὲν ἄρ' ὅμοιός ἐσθ' ὁ χρησμὸς τουτῳί,
ὃν ἐγὼ παρὰ τἀπόλλωνος ἐξεγραψάμην·
αὐτὰρ ἐπὴν ἄκλητος ἰὼν ἄνθρωπος ἀλαζὼν
λυπῇ θύοντας καὶ σπλαγχνεύειν ἐπιθυμῇ,
δὴ τότε χρὴ τύπτειν αὐτὸν πλευρῶν τὸ μεταξύ,
ΧΡ. οὐδὲν λέγειν οἶμαί σε. ΠΕ. λαβὲ τὸ βιβλίον.
καὶ φείδου μηδὲν μηδ' ΑΙΕΤΟΥ ΕΝ ΝΕΦΕΛΗΙCΙΝ,
μήτ' ἦν Λάμπων ᾖ μήτ' ἦν ὁ μέγας Διοπείθης.

ADNOTATIO CRITICA

921 *ἐπιπλῆσαι* ante Cobet. || 922 vulgo ante Bekkerum *διδόν'* || 923 *κῆν* Cobetus || *θέσκελε* temptat Mein. || *ποιήσῃς* Cobet. || 925 *οὐδ' αἰετὸς* codic. optime correxit Mein., requiritur enim nomen vilis cuiusdam aviculae, uti iam intellexit Dobr. ad Porson. Plut. 1115. Conf. Aristot. Hist. Anim. 9. 18. 1: *ὅμοιος τῷ μέλανι κοττύφῳ ἐστὶ λάϊος· τὸ δὲ μέγεθος μικρῷ ἐλάττων· οὗτος ἐπὶ τῶν πετρῶν καὶ ἐπὶ τῶν κεράμων τὰς διατριβὰς ποιεῖται· το δὲ ῥύγχος οὐ φοινικοῦν ἔχει, καθάπερ ὁ κόττυφος*

ΧΡ. καὶ ταῦτ' ἔνεστ' ἐνταῦθα; ΠΕ. λαβὲ τὸ βιβλίον.
οὐκ εἶ θύραζ'; ἐς κόρακας. ΧΡ. οἴμοι δείλαιος.
ΠΕ. οὔκουν ἑτέρωσε χρησμολογήσεις ἐκτρέχων;

ΜΕΤΩΝ

ἥκω παρ' ὑμᾶς ΠΕ. ἕτερον αὖ τουτὶ κακόν.
τί δαὶ σὺ δράσων; τίς ἰδέα βουλεύματος;
τίς ἡ 'πίνοια, τίς ὁ κόθορνος τῆς ὁδοῦ;
ΜΕ. γεωμετρῆσαι βούλομαι τὸν ἀέρα
ὑμῖν διελεῖν τε κατὰ γύας. ΠΕ. πρὸς τῶν θεῶν
σὺ δ' εἶ τίς ἀνδρῶν; ΜΕ. ὅστις εἴμ'; ἐγὼ Μέτων,
ὃν οἶδεν Ἑλλὰς χὠ Κολωνός. ΠΕ. εἰπέ μοι,
ταυτὶ δέ σοι τί ἔστι; ΜΕ. κανόνες ἀέρος.
αὐτίκα γὰρ ἀήρ ἐστι τὴν ἰδέαν ὅλος
κατὰ πνιγέα μάλιστα. προσθεὶς οὖν ἐγὼ
τὸν κανόν', ἄνωθεν τουτονὶ τὸν καμπύλον
ἐνθεὶς διαβήτην—μανθάνεις; ΠΕ. οὐ μανθάνω.
ΜΕ. ὀρθῷ μετρήσω κανόνι προστιθείς, ἵνα
ὁ κύκλος γένηταί σοι τετράγωνος κἀν μέσῳ
ἀγορά, φέρουσαι δ' ὦσιν εἰς αὐτὴν ὁδοὶ
ὀρθαὶ πρὸς αὐτὸ τὸ μέσον, ὥσπερ δ' ἀστέρος
αὐτοῦ κυκλοτεροῦς ὄντος ὀρθαὶ πανταχῇ
ἀκτῖνες ἀπολάμπωσιν. ΠΕ. ἅνθρωπος Θαλῆς.
Μέτων ΜΕ. τί ἔστιν; ΠΕ. ἴσθ' ὁτιὴ φιλῶ σ' ἐγώ,
κἀμοὶ πιθόμενος ὑπαποκίνει τῆς ὁδοῦ.
ΜΕ. τί δ' ἐστὶ δεινόν; ΠΕ. ὥσπερ ἐν Λακεδαίμονι
ξενηλατεῖται καὶ κεκίνηνταί τινες.
πληγαὶ συχναὶ κατ' ἄστυ. ΜΕ. μῶν στασιάζετε;

ADNOTATIO CRITICA

937 ἐκτρέχων: Meinekio videtur ΕΚ=ΕΙΣ nihil esse nisi repetitio praecedentis ΕΙΣ, unde scripsisse poetam coniecit χρησμολογήσων εἶ τρέχων, coll. Ach. 751: ingeniose Bergkius χρησμολεσχήσεις τρέχων || 939 τί δ' αἶ σὺ δράσων vulgo ante Bentleium || vulgo βουλήματος: correxit Bergkius || 942 κατ' ἀγυιὰς codic. correxit Dawesius Miscell. Critica p. 520 || 943 ὅστις εἴμ' ἐγὼ libri: interpunctionem mutavit Meinekius || 955 ἄνθρωπος vulgo: correxit Dobraeus || 956 ἴσθ': οἶσθ' codic. correxit Meinekius || 957 ante Bentleium πειθόμενος || 959 ξενηλατοῦνται libri: correxit Hauptius: ξενηλατοῦμεν Dindorfius, ξενηλατοῦσι Elmsleius ad Heracl. 876 || φρένες. πληγαὶ συχναὶ (εἰσίν) Kockius, probante B. H. Kennedy

ΠΕ. μὰ τὸν Δί' οὐ δῆτ'· ΜΕ. ἀλλὰ πῶς; ΠΕ. ὁμοθυμαδὸν
σποδεῖν ἅπαντας τοὺς ἀλαζόνας δοκεῖ.
ΜΕ. ὑπάγοιμί τἄρ' ἄν. ΠΕ. νὴ Δί', ὡς οὐκ οἶδ' ἄρ' εἰ
φθαίης ἄν· ἐπίκεινται γὰρ ἐγγὺς αὑταιί.
ΜΕ. οἴμοι κακοδαίμων. ΠΕ. οὐκ ἔλεγον ἐγὼ πάλαι;
οὐκ ἀναμετρήσεις σαυτὸν ἀπιὼν ἀλλαχῇ;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

ποῦ πρόξενοι; ΠΕ. τίς ὁ Σαρδανάπαλλος οὑτοσί;
ΕΠΙ. ἐπίσκοπος ἥκω δεῦρο τῷ κυάμῳ λαχὼν
ἐς τὰς Νεφελοκοκκυγίας. ΠΕ. ἐπίσκοπος;
ἔπεμψε δὲ τίς σε δεῦρο; ΕΠΙ. φαῦλον βιβλίον
Τελέου τι. ΠΕ. βούλει δῆτα τὸν μισθὸν λαβὼν
μὴ πράγματ' ἔχειν ἀλλ' ἀπιέναι; ΕΠΙ. νὴ τοὺς θεούς.
ἐκκλησιάσαι γοῦν ἐδεόμην οἴκοι μένων.
ἔστιν γὰρ ἃ δι' ἐμοῦ πέπρακται Φαρνάκῃ.
ΠΕ. ἄπιθι λαβών· ἔστιν δ' ὁ μισθὸς οὑτοσί.
ΕΠΙ. τουτὶ τί ἦν; ΠΕ. ἐκκλησία περὶ Φαρνάκου.
ΕΠΙ. μαρτύρομαι τυπτόμενος ὢν ἐπίσκοπος.
ΠΕ. οὐκ ἀποσοβήσεις; οὐκ ἀποίσεις τὼ κάδω;
οὐ δεινά; καὶ πέμπουσιν ἤδη 'πισκόπους
ἐς τὴν πόλιν, πρὶν καὶ τεθύσθαι τοῖς θεοῖς;

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ

ἐὰν δ' ὁ Νεφελοκοκκυγιεὺς τὸν Ἀθηναῖον ἀδικῇ
ΠΕ. τουτὶ τί ἔστιν αὖ κακόν; τί τὸ βιβλίον;
ΨΗ. ψηφισματοπώλης εἰμὶ καὶ νόμους νέους
ἥκω παρ' ὑμᾶς δεῦρο πωλήσων. ΠΕ. τὸ τί;
ΨΗ. χρῆσθαι Νεφελοκοκκυγιᾶς τοῖς αὐτοῖς μέτροισι καὶ
σταθμοῖσι καὶ ψηφίσμασι καθάπερ Ὀλοφύξιοι.

ADNOTATIO CRITICA

963 τἄρ' ἂν Elmsleius ad Ach. 78 add.; γὰρ ἂν et γὰρ ἄν γε libri: verba νὴ Δία Metoni vulgo continuata Pithetaero dedit Elmsleius || 971 legebatur Τελέου. ΠΕ. τί βούλει: correxit Dindorfius || 973 vulgo δ' οὖν: correxit Dobraeus || 982 κακὸν τὸ βιβλίον libri: correxit Cobetus || 985 τοῖσδε τοῖς vulgo: τοῖς αὐτοῖς Cobetus || 986 καὶ ψηφίσμασι libri, quod fortasse delendum opinatur Meinekius: καὶ νομίσμασι Bergkius 'coins'

ΠΕ. σὺ δέ γ' οἷσπερ ὠτοτύξιοι χρήσει τάχα.
ΨΗ. οὗτος τί πάσχεις; ΠΕ. οὐκ ἀποίσεις τοὺς νόμους;
πικροὺς ἐγώ σοι τήμερον δείξω νόμους.
ΕΠΙ. καλοῦμαι Πειθέταιρον ὕβρεως ἐς τὸν μουνυχιῶνα.
ΠΕ. ἄληθες οὗτος; ἔτι γὰρ ἐνταῦθ' ἦσθα σύ;
ΨΗ. ἐὰν δέ τις ἐξελαύνῃ τοὺς ἄρχοντας καὶ μὴ δέχηται
κατὰ τὴν στήλην,
ΠΕ. οἴμοι κακοδαίμων, καὶ σὺ γὰρ ἐνταῦθ' ἦσθ' ἔτι;
ΕΠΙ. ἀπολῶ σε καὶ γράψω σε μυρίας δραχμάς—
ΠΕ. ἐγὼ δὲ σοῦ γε τὼ κάδω διασκεδῶ.
ΨΗ. μέμνησ' ὅτε τῆς στήλης κατετίλας ἑσπέρας;
ΠΕ. αἰβοῖ· λαβέτω τις αὐτόν. οὗτος οὐ μενεῖς;
ἀπίωμεν ἡμεῖς ὡς τάχιστ' ἐντευθενὶ
θύσοντες εἴσω τοῖς θεοῖσι τὸν τράγον.

ΧΟΡΟΥ ΠΑΡΑΒΑΣΙΣ ΕΤΕΡΑ

ἤδη 'μοι τῷ παντόπτᾳ
καὶ παντάρχᾳ θνητοὶ πάντες
θύσουσ' εὐκταίαις εὐχαῖς.
πᾶσαν μὲν γὰρ γᾶν ὀπτεύω,
σώζω δ' εὐθαλεῖς καρποὺς
κτείνων παμφύλων γένναν
θηρῶν, ἃ πάντ' ἐν γαίᾳ
ἐκ κάλυκος αὐξανόμενον γένυσι παμφάγοις
δένδρεσί τ' ἐφημένα καρπὸν ἀποβόσκεται·

1000 ad 1028 = 1029 ad 1057

ADNOTATIO CRITICA

990 μῆνα post μουνυχιῶνα addunt omnes praeter unum libri || 994 καὶ γράφω vulgo: καὶ γράψω Mehlerus probante Meinekio, κἀγγράψω Bergkius || γε pro σε mavolt Meinekius || 1002 libri εὐχαῖσι: correxit Bentleius || 1006 ἃ Dobraeus: οἳ libri. construe ad hunc modum γένναν ἃ (ἣ) ἐν γαίᾳ δένδρεσί τε ἐφημένα (ἐφημένη) πάντα κάρπον ἀποβόσκεται || 1008 vulgo ante Dobraeum δένδρεσί τ' ἐφεζόμενα

κτείνω δ' οἳ κήπους εὐώδεις
φθείρουσιν λύμαις ἐχθίσταις,
ἑρπετά τε καὶ δακετὰ πάνθ' ὅσαπερ
ἔστιν ὑπ' ἐμᾶς πτέρυγος ἐκ φοναῖς ὄλλυται.
τῇδε μέντοι θἠμέρᾳ μάλιστ' ἐπαναγορεύεται,
ἢν ἀποκτείνῃ τις ὑμῶν Διαγόραν τὸν Μήλιον,
λαμβάνειν τάλαντον, ἤν τε τῶν τυράννων τίς τινα
τῶν τεθνηκότων ἀποκτείνῃ, τάλαντον λαμβάνειν.
βουλόμεσθά νυν ἀνειπεῖν ταῦτα χἠμεῖς ἐνθαδί·
ἢν ἀποκτείνῃ τις ὑμῶν Φιλοκράτη τὸν Στρούθιον,
λήψεται τάλαντον, ἢν δὲ ζῶντά γ' ἀγάγῃ, τέτταρα,
ὅτι συνείρων τοὺς σπίνους πωλεῖ καθ' ἑπτὰ τοὐβολοῦ·
εἶτα φυσῶν τὰς κίχλας δείκνυσι καὶ λυμαίνεται,
τοῖς τε κοψίχοισιν ἐς τὰς ῥῖνας ἐγχεῖ τὰ πτερά,
τὰς περιστεράς θ' ὁμοίως ξυλλαβὼν εἵρξας ἔχει,
κἀπαναγκάζει παλεύειν δεδεμένας ἐν δικτύῳ.
ταῦτα βουλόμεσθ' ἀνειπεῖν· κεἴ τις ὄρνιθας τρέφει
εἰργμένους ὑμῶν ἐν αὐλῇ, φράζομεν μεθιέναι.
ἢν δὲ μὴ πίθησθε, συλληφθέντες ὑπὸ τῶν ὀρνέων
αὖθις ὑμεῖς αὖ παρ' ἡμῖν δεδεμένοι παλεύσετε.
εὔδαιμον φῦλον πτηνῶν
οἰωνῶν, οἳ χειμῶνος μὲν
χλαίνας οὐκ ἀμπισχνοῦνται·
οὐδ' αὖ θερμὴ πνίγους ἡμᾶς
ἀκτὶς τηλαυγὴς θάλπει·
ἀλλ' ἀνθηρῶν λειμώνων
φύλλων κόλποις τ' ἐνναίω,

ADNOTATIO CRITICA

1011 *δάκεθ' ὅσαπερ* codices: *πάνθ'* inseruit Dissenus || 1012 *πτέρυγος* libri: *φάρυγος* scribendum suspicatur Mein. || 1017 vulgo ante Cobetum *βουλόμεσθ' οὖν νῦν* || 1019 *ζῶντ' ἀγάγῃ* codices; *ζῶντ' ἄγῃ τις* Dobraeus et Cobetus N. L. p. 423: G. Dindorfii lectionem adoptavi cum Bothio || 1022 *ἐγχεῖ τὰ πτερὰ* suspectum habet Meinekius: 'neque articulum' ait 'in *τὰ πτερὰ* satis intellego, neque quo pacto naribus *infundi* dici possint perspicio: non sufficit scholiastae interpretatio *ἐμφαντικὸν τοῦ πλήθους τὸ ἐγχεῖ*. Intelligerem locum si scriptum esset *ἐς τὰς ῥῖνας ἐντιθεῖ πτερά*.' || 1027 *πίθησθε*: vulgo ante Dindorfium *πείθησθε* || 1028 *αὖθις αὖ* si sana sunt reddenda '*in your turn*' monuit Dobraeus || 1035 *φύλλων ἐν κόλποις ἐνναίω* libri: *φύλλων τ' ἐν κόλποις ναίω* Bentleius; *ὑλῶν τ' ἐν κόλποις* 'in cavis silvarum recessibus' Meinekius: denique *εὐφύλλοις κόλποις ναίω* Bergkius

ἡνίκ' ἂν ὁ θεσπέσιος ὀξὺ μέλος ἀχέτας
θάλπεσι μεσημβρινοῖς ἡλιομανὴς βοᾷ.
χειμάζω δ' ἐν κοίλοις ἄντροις
νύμφαις οὐρείαις ξυμπαίζων·
ἠρινά τε βοσκόμεθα παρθένια
λευκότροφα μύρτα Χαρίτων τε κηπεύματα.
τοῖς κριταῖς εἰπεῖν τι βουλόμεσθα τῆς νίκης πέρι,
ὅσ' ἀγάθ', ἢν κρίνωσιν ἡμᾶς, πᾶσιν αὐτοῖς δώσομεν,
ὥστε κρείττω δῶρα πολλῷ τῶν Ἀλεξάνδρου λαβεῖν.
πρῶτα μὲν γάρ, οὗ μάλιστα πᾶς κριτὴς ἐφίεται,
γλαῦκες ὑμᾶς οὔποτ' ἐπιλείψουσι λαυρειωτικαί·
ἀλλ' ἐνοικήσουσιν ἔνδον, ἔν τε τοῖς βαλλαντίοις
ἐννεοττεύσουσι κἀκλέψουσι μικρὰ κέρματα.
εἶτα πρὸς τούτοισιν ὥσπερ ἐν ἱεροῖς οἰκήσετε·
τὰς γὰρ ὑμῶν οἰκίας ἐρέψομεν πρὸς αἰετόν·
κἂν λαχόντες ἀρχίδιον εἶθ' ἁρπάσαι βούλησθέ τι,
ὀξὺν ἱερακίσκον ἐς τὰς χεῖρας ὑμῖν δώσομεν.
ἢν δέ που δειπνῆτε, πρηγορῶνας ὑμῖν πέμψομεν.
ἢν δὲ μὴ κρίνητε, χαλκεύεσθε μηνίσκους φορεῖν
ὥσπερ ἀνδριάντες· ὡς ὑμῶν ὃς ἂν μὴ μῆν' ἔχῃ,
ὅταν ἔχητε χλανίδα λευκήν, τότε μάλισθ' οὕτω δίκην
δώσεθ' ἡμῖν, πᾶσι τοῖς ὄρνισι κατατιλώμενοι.

ΠΕΙΘΕΤΑΙΡΟΣ. ΧΟΡΟΣ

ΠΕ. τὰ μὲν ἱέρ' ἡμῖν ἐστιν ὤρνιθες καλά·
ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τοῦ τείχους πάρεστιν ἄγγελος
οὐδεὶς ὅτου πευσόμεθα τἀκεῖ πράγματα.
ἀλλ' οὑτοσὶ τρέχει τις Ἀλφειὸν πνέων.

ADNOTATIO CRITICA

1036 ὀξυμελὴς vulgo ante Brunckium || 1043 οἷς vulgo: ὅσ' Dawesius || 1046 λαυριωτικαὶ libri: Etym. Magn. 533, 31: Λαύρειον: τόπος ἐν τῇ Ἀττικῇ ἔχων μέταλλα || 1055 ἀνδριάντες vulgo ante Dobraeum || μήνην (μήνιν) codic. correxit Seidlerus || 1059 ἀλλ' οὐκ Dobraeus qui et ἄλλως coniecerat: ἀλλ' ὡς vulgo: ἀλλ' ὡς ἀπὸ τείχους οὐ Elmsl. Auct. ad Ach. v. 179

ΑΓΓΕΛΟΣ α'

ποῦ ποῦ 'στι, ποῦ ποῦ ποῦ 'στι, ποῦ ποῦ ποῦ 'στι, ποῦ
ποῦ Πειθέταιρός ἐστιν ἄρχων; ΠΕ. οὑτοσί.
ΑΓ. α'. ἐξῳκοδόμηταί σοι τὸ τεῖχος. ΠΕ. εὖ λέγεις.
ΑΓ. α'. κάλλιστον ἔργον καὶ μεγαλοπρεπέστατον·
ὥστ' ἂν ἐπάνω μὲν Προξενίδης ὁ Κομπασεὺς
καὶ Θεογένης ἐναντίω δύ' ἅρματε,
ἵππων ὑπόντων μέγεθος ὅσον ὁ δούριος,
ὑπὸ τοῦ πλάτους ἂν παρελασαίτην. ΠΕ. Ἡράκλεις.
ΑΓ. α'. τὸ δὲ μῆκός ἐστι, καὶ γὰρ ἐμέτρησ' αὔτ' ἐγώ,
ἑκατοντορόγυιον. ΠΕ. ὦ Πόσειδον τοῦ μάκρους.
τίνες ᾠκοδόμησαν αὐτὸ τηλικουτονί;
ΑΓ. α'. ὄρνιθες, οὐδεὶς ἄλλος, οὐκ αἰγύπτιος
πλινθοφόρος, οὐ λιθουργός, οὐ τέκτων παρῆν,
ἀλλ' αὐτόχειρες, ὥστε θαυμάζειν ἐμέ.
ἐκ μέν γε Λιβύης ἧκον ὡς τρισμύριαι
γέρανοι θεμελίους καταπεπωκυῖαι λίθους·
τούτους δ' ἐτύκιζον αἱ κρέκες τοῖς ῥύγχεσιν.
ἕτεροι δ' ἐπλινθούργουν πελαργοὶ μύριοι·
ὕδωρ δ' ἐφόρουν κάτωθεν ἐς τὸν ἀέρα
οἱ χαραδριοὶ καὶ τἄλλα ποτάμι' ὄρνεα.
ΠΕ. ἐπηλοφόρουν δ' αὐτοῖσι τίνες; ΑΓ. α'. ἐρῳδιοὶ
λεκάναισι. ΠΕ. τὸν δὲ πηλὸν ἐνεβάλλοντο πῶς;
ΑΓ. α'. τοῦτ' ὠγάθ' ἐξηύρητο καὶ σοφώτατα·
οἱ χῆνες ὑποτύπτοντες ὥσπερ ταῖς ἄμαις

ADNOTATIO CRITICA

1063 ἄρχων Hotibius: vulgo ἄρχων || 1067 Θεογένης: Θεαγένης vulgo ante Dindorfium || 1070 frustra Meinekius 'δ' ὕψος quivis expectet:' μῆκος intellige cum Muellero Comm. de munn. Ath. 'altitudinem,' quo sensu utitur Homerus Od. XI. 311 μῆκός γε γενέσθην ἐννεόργυιοι: ib. XX. v. 71 Ἥρη δ' αὐτῇσιν περὶ πασέων δῶκε γυναικῶν εἶδος καὶ πινυτήν, μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἁγνή. Conf. Reisig. Enarr. Oed. Col. p. lxxxiii || 1071 ἑκατοντόργυιον libri: correxit Hotchkisius teste Gaisfordo ad Hephaest. p. 41 || τοῦ μάκρους intactum reliqui, tamquam vocem a poeta fictam: sed non posse stare huiusmodi vocem persuasum habeo, itaque τοῦ βάθους coniecturam propino coll. Plat. Sophist. p. 235 d κατὰ τὰς τοῦ παραδείγματος συμμετρίας ἐν μήκει καὶ πλάτει καὶ βάθει || 1079 ἐπλινθοφόρουν vulgo: ἐπλινθοποίουν Dindorfius: ἐπλινθούργουν Bergkius: Dobraeus temptavit ἐλιθοφόρουν, 'nempe' ait 'θεμελίους lapides e Libya advexerant: minores ex vicinia adsumebant'

ἐς τὰς λεκάνας ἐνέβαλλον αὐτοῖς τοῖν ποδοῖν.
ΠΕ. τί δῆτα πόδες ἂν οὐκ ἂν ἐργασαίατο;
ΑΓ. α΄. καὶ νὴ Δί᾽ αἱ νῆτταί γε περιεζωσμέναι
ἐπλινθοφόρουν· ἄνω δὲ τὸν ὑπαγωγέα
ἐπέτοντ᾽ ἔχουσαι κατόπιν . . .
. . . . ὥσπερ παιδία
τὸν πηλὸν ἐν τοῖς στόμασιν αἱ χελιδόνες.
ΠΕ. τί δῆτα μισθωτοὺς ἂν ἔτι μισθοῖτό τις;
φέρ᾽ ἴδω, τί δαί; τὰ ξύλινα τοῦ τείχους τίνες
ἀπειργάσαντ᾽ ὄρνιθες; ΑΓ. α΄. ἦσαν τέκτονες
σοφώτατοι πελεκᾶντες, οἳ τοῖς ῥύγχεσιν
ἀπεπελέκησαν τὰς πύλας· ἦν δ᾽ ὁ κτύπος
αὐτῶν πελεκάντων ὥσπερ ἐν ναυπηγίῳ.
καὶ νῦν ἅπαντ᾽ ἐκεῖνα πεπύλωται πύλαις
καὶ βεβαλάνωται καὶ φυλάττεται κύκλῳ,
ἐφοδεύεται, κωδωνοφορεῖται, πανταχῇ
φυλακαὶ καθεστήκασι καὶ φρυκτωρίαι
ἐν τοῖσι πύργοις. ἀλλ᾽ ἐγὼ μὲν ἀποτρέχων
ἀπονίψομαι· σὺ δ᾽ αὐτὸς ἤδη τἄλλα δρᾶ.
ΧΟ. οὗτος τί ποιεῖς; ἆρα θαυμάζεις ὅτι
οὕτω τὸ τεῖχος ἐκτετείχισται ταχύ;
ΠΕ. νὴ τοὺς θεοὺς ἔγωγε· καὶ γὰρ ἄξιον·
ἴσα γὰρ ἀληθῶς φαίνεταί μοι ψεύδεσιν.
ἀλλ᾽ ἴδε φύλαξ γὰρ τῶν ἐκεῖθεν ἄγγελος
ἐσθεῖ πρὸς ἡμᾶς δεῦρο πυρρίχην βλέπων.

ΑΓΓΕΛΟΣ Β΄

ἰοὺ ἰού, ἰοὺ ἰού, ἰοὺ ἰού.
ΠΕ. τί τὸ πρᾶγμα τουτί; ΑΓ. Β΄. δεινότατα πεπόνθαμεν.
τῶν γὰρ θεῶν τις ἄρτι τῶν παρὰ τοῦ Διὸς

ADNOTATIO CRITICA

1086 αὐτὸν codex B: αὐτοῖς ceteri quod recte se habere quivis intelliget qui mediae vocis ἐνεβάλλοντο v. 1083 vim consideraverit; αὐτοῖν Hauptius probante Meinekio || 1089-91 locus nullis coniecturis sanandus iudice Meinekio: fortasse excidit nomen avis quae portavit τὸν ὑπαγωγέα ut lateres instrumenta et lutum singulis avibus tribuantur: tum nil commune inter ὑπαγωγέα et παιδία notante Dobraeo: ceterum ἄνω ἔχουσαι valet 'capite gestantes' || 1094 vox ὄρνιθες ante Hamakerum nuntii erat

διὰ τῶν πυλῶν εἰσέπτετ' ἐς τὸν ἀέρα
λαθὼν κολοιοὺς φύλακας ἡμεροσκόπους.
ΠΕ. ὦ δεινὸν ἔργον καὶ σχέτλιον εἰργασμένος.
τίς τῶν θεῶν; ΑΓ. Β'. οὐκ ἴσμεν· ὅτι δ' εἶχε πτερά,
τοῦτ' ἴσμεν. ΠΕ. οὔκουν δῆτα περιπόλους ἐχρῆν
πέμψαι κατ' αὐτὸν εὐθύς; ΑΓ. Β'. ἀλλ' ἐπέμψαμεν
τρισμυρίους ἱέρακας ἱπποτοξότας,
χωρεῖ δὲ πᾶς τις ὄνυχας ἠγκυλωμένος,
κερχνῇς τρίορχος γὺψ κύμινδις ἀετός·
ῥύμῃ τε καὶ πτεροῖσι καὶ ῥοιζήμασιν
αἰθὴρ δονεῖται τοῦ θεοῦ ζητουμένου·
κἄστ' οὐ μακρὰν ἄπωθεν, ἀλλ' ἐνταῦθά που
ἤδη 'στίν. ΠΕ. οὐκοῦν σφενδόνας δεῖ λαμβάνειν
καὶ τόξα· χώρει δεῦρο πᾶς ὑπηρέτης·
τόξευε παῖε, σφενδόνην τίς μοι δότω.
ΧΟ. πόλεμος αἴρεται, πόλεμος οὐ φατὸς
πρὸς ἐμὲ καὶ θεούς. ἀλλὰ φύλαττε πᾶς
ἀέρα περινέφελον, ὃν Ἔρεβος ἐτέκετο,
μή σε λάθῃ θεῶν τις ταύτῃ περῶν·
* * ἄθρει δὲ πᾶς κύκλῳ σκοπῶν,
ὡς ἐγγὺς ἤδη δαίμονος πεδαρσίου
δίνης πτερωτὸς φθόγγος ἐξακούεται.
ΠΕ. αὕτη σὺ ποῖ; ποῖ ποῖ πέτει; μέν' ἥσυχος,
ἔχ' ἀτρέμας αὐτοῦ· στῆθ'· ἐπίσχες τοῦ δρόμου.
τίς εἶ; ποδαπή; λέγειν ἐχρῆν ὁπόθεν ποτ' εἶ.

ΙΡΙΣ

παρὰ τῶν θεῶν ἔγωγε τῶν ὀλυμπίων.
ΠΕ. ὄνομα δέ σοι τί ἐστι; πλοῖον ἢ κυνῆ;
ΙΡ. Ἶρις ταχεῖα. ΠΕ. πάραλος ἢ σαλαμινία;
ΙΡ. τί δὲ τοῦτο; ΠΕ. ταυτηνί τις οὐ συλλήψεται

1128 ad 1131 = 1194 ad 1197

ADNOTATIO CRITICA

1121 *τριόρχης* vulgo: genuinam formam revocavit Meinekius collato v. 1142 ubi metri lex postulat || 1132 trimetrum ut restituatur, alii alia, *ἔα ἔα* (extra versum) *σιγᾶτε σῖγ'* supplet G. Hermannus probatus Meinekio, *ἄθρει δὲ πᾶς τις πάντα περὶ κύκλῳ σκοπῶν* Bergkius: ipse coniecturam propino *ἀθρεῖτ' ἀθρεῖτε πᾶς τις ἐν κύκλῳ σκοπῶν* || 1136 interpungebatur *ἔχ' ἄτρεμας· αὐτοῦ στῆθ'* || 1137 *ὁπόθεν πέτει* Bergk. speciosius quam verius

ἀναπτόμενος τρίορχος; ΙΡ. ἐμὲ συλλήψεται;
τί ποτ' ἐστὶ τουτὶ τὸ κακόν; ΠΕ. οἰμώξει μακρά.
ΙΡ. ἄτοπόν γε τουτὶ πρᾶγμα. ΠΕ. κατὰ ποίας πύλας
ἐσῆλθες ἐς τὸ τεῖχος ὦ μιαρωτάτη;
ΙΡ. οὐκ οἶδα μὰ Δί' ἔγωγε· κατὰ ποίας πύλας;
ΠΕ. ἤκουσας αὐτῆς οἷον εἰρωνεύεται;
πρὸς τοὺς κολοιάρχους προσῆλθες; οὐ λέγεις;
σφραγῖδ' ἔχεις παρὰ τῶν πελαργῶν; ΙΡ. τί τὸ κακόν;
ΠΕ. οὐκ ἔλαβες; ΙΡ. ὑγιαίνεις μέν; ΠΕ. οὐδὲ σύμβολον
ἐπέβαλεν ὀρνίθαρχος οὐδείς σοι παρών;
ΙΡ. μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγ' ἐπέβαλεν οὐδεὶς ὦ μέλε.
ΠΕ. κᾄπειτα δῆθ' οὕτω σιωπῇ διαπέτει
διὰ τῆς πόλεως τῆς ἀλλοτρίας καὶ τοῦ χάους;
ΙΡ. ποίᾳ γὰρ ἄλλῃ χρὴ πέτεσθαι τοὺς θεούς;
ΠΕ. οὐκ οἶδα μὰ Δί' ἔγωγε· τῇδε μὲν γὰρ οὔ.
ἀδικεῖς δέ. καὶ νῦν ἆρά γ' οἶσθα τοῦθ' ὅτι
δικαιότατ' ἂν ληφθεῖσα πασῶν Ἰρίδων
ἀπέθανες, εἰ τῆς ἀξίας ἐτύγχανες;
ΙΡ. ἀλλ' ἀθάνατός εἰμ'. ΠΕ. ἀλλ' ὅμως ἂν ἀπέθανες.
δεινότατα γάρ τοι πεισόμεσθ', ἐμοὶ δοκεῖν,
εἰ τῶν μὲν ἄλλων ἄρξομεν, ὑμεῖς δ' οἱ θεοὶ
ἀκολασταvεῖτε, κοὐδέπω γνώσεσθ' ὅτι
ἀκροατέ' ὑμῖν ἐν μέρει τῶν κρειττόνων.
φράσον δέ τοί μοι τὼ πτέρυγε ποῖ ναυστολεῖς;
ΙΡ. ἐγώ; πρὸς ἀνθρώπους πέτομαι παρὰ τοῦ πατρὸς
φράσουσα θύειν τοῖς ὀλυμπίοις θεοῖς
μηλοσφαγεῖν τε βουθύτοις ἐπ' ἐσχάραις

ADNOTATIO CRITICA

1144 *τουτὶ τὸ π.* et *τοῦτο τὸ π.* vulgo: sed ne anapaestum inchoet ultima vocis syllaba recte *τὸ* delet Elmsleius ad Ach. 178 add.: verte '*an odd business this*' || 1146 post *ἔγωγε* duce Meinekio interpunxi ut dicat Iris 'quam tu mihi portam narras per quam introierim?' || 1148 *πῶς* ante *προσῆλθες* habent optimi libri, unde coni. Bergkius *πῶς τοὺς κολοιάρχους παρῆλθες;* || 1149 *πελαργῶν*: *πυλάρχων* coniecit Kockius: conf. v. 795 || 1157 *ἀδικεῖς δὲ καὶ νῦν* libri: secus interpunxit Hermannus. ΙΡ. *ἀδικεῖς με καὶ νῦν.* ΠΕ. *ἆρά γ'* Bergkius || 1162 *ἄρξομεν* Bergkius probante Meinekio pro vulgato *ἄρχομεν* || 1164 *ἀκροατέον* vulgo: *ἀκροατέα* Blaydesius || 1168 *βουθυτεῖν τ' ἐπ' ἐσχάραις* dubitanter Meinekius

κνισᾶν τ' ἀγυιάς. ΠΕ. τί σὺ λέγεις; ποίοις θεοῖς;
ΙΡ. ποίοισιν; ἡμῖν τοῖς ἐν οὐρανῷ θεοῖς.
ΠΕ. θεοὶ γὰρ ὑμεῖς; ΙΡ. τίς γάρ ἐστ' ἄλλος θεός;
ΠΕ. ὄρνιθες ἀνθρώποισι νῦν εἰσιν θεοί,
οἷς θυτέον αὐτούς, ἀλλὰ μὰ Δί' οὐ τῷ Διί.
ΙΡ. ὦ μῶρε μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας
δείσας ὅπως μή σου γένος πανώλεθρον
Διὸς μακέλλῃ πᾶν ἀναστρέψει δίκη,
λιγνὺς δὲ σῶμα καὶ δόμων περιπτυχὰς
καταιθαλώσει σου λικυμνίαις βολαῖς.
ΠΕ. ἄκουσον αὕτη· παῦε τῶν παφλασμάτων·
ἔχ' ἀτρέμα. φέρ' ἴδω, πότερα Λυδὸν ἢ Φρύγα
ταυτὶ λέγουσα μορμολύττεσθαι δοκεῖς;
ἆρ' οἶσθ' ὅτι Ζεὺς εἴ με λυπήσει πέρα,
μέλαθρα μὲν αὐτοῦ καὶ δόμους Ἀμφίονος
καταιθαλώσω πυρφόροισιν αἰετοῖς;
πέμψω δὲ πορφυρίωνας ἐς τὸν οὐρανὸν
ὄρνις ἐπ' αὐτὸν παρδαλᾶς ἐνημμένους
πλεῖν ἑξακοσίους τὸν ἀριθμόν. καὶ δή ποτε
εἷς πορφυρίων αὐτῷ παρέσχε πράγματα.
ΙΡ. διαρραγείης, ὦ μέλ', αὐτοῖς ῥήμασιν.
ΠΕ. οὐκ ἀποσοβήσεις; οὐ ταχέως; εὐρὰξ πατάξ.
ΙΡ. ἦ μήν σε παύσει τῆς ὕβρεως οὑμὸς πατήρ.
ΠΕ. οἴμοι τάλας. οὔκουν ἑτέρωσε πετομένη
καταιθαλώσεις τῶν νεωτέρων τινά;
ΧΟ. ἀποκεκλῄκαμεν διογενεῖς θεοὺς
μηκέτι τὴν ἐμὴν διαπερᾶν πόλιν,
μηδέ τιν' ἱερόθυτον ἀνὰ δάπεδον ἂν ἔτι
τῇδε βροτῶν θεοῖς πέμπειν ἂν καπνόν.
ΠΕ. δεινόν γε τὸν κήρυκα τὸν παρὰ τοὺς βροτοὺς
οἰχόμενον εἰ μηδέποτε νοστήσει πάλιν.

ADNOTATIO CRITICA

1169 ὁποίοισιν vel οἵοισιν Meinekius coll. Plut. 304, ut in indirecta quam vocant interrogatione || 1175 δεινὰς vulgo: δείσας Porsonus || 1176 vulgo ἀναστρέψῃ: correxit Meinekius ob sequens v. καταιθαλώσει quod est in optimis codd. || 1191 ἢν μὴ vulgo ante Bentleium: conf. Nub. 825, 1154 || 1194 ἀποκεκλῄκαμεν a praesenti ἀποκλείω rescripsi auctore Reiskio et Dobraeo pro ἀποκεκλήκαμεν ab ἀποκαλέω || 1196 ἂν addidi cum Meinekio || 1197 ἂν recepi ex compluribus codd. θεοῖσι in θεοῖς mutato

ΚΗΡΥΞ

ὦ Πειθέταιρ' ὦ μακάρι' ὦ σοφώτατε,
ὦ τρὶς μακάρι' ὦ κλεινότατ' ὦ γλαφυρώτατε·
ὦ κατακέλευσον, κατακέλευσον. ΠΕ. τί σὺ λέγεις;
ΚΗ. στεφάνῳ σε χρυσῷ τῷδε σοφίας οὕνεκα
στεφανοῦσι καὶ τιμῶσιν οἱ πάντες λεῴ.
ΠΕ. δέχομαι. τί δ' οὕτως οἱ λεῴ τιμῶσί με;
ΚΗ. ὦ κλεινοτάτην αἰθέριον οἰκίσας πόλιν,
οὐκ οἶσθ' ὅσην τιμὴν παρ' ἀνθρώποις φέρει,
ὅσους τ' ἐραστὰς τῆσδε τῆς χώρας ἔχεις.
πρὶν μὲν γὰρ οἰκίσαι σε τήνδε τὴν πόλιν,
ἐλακωνομάνουν ἅπαντες ἄνθρωποι τότε,
ἐκόμων ἐπείνων ἐρρύπων ἐσωκράτων
ἐσκυταλιοφόρουν· νῦν δ' ὑποστρέψαντες αὖ
ὀρνιθομανοῦσι, πάντα δ' ὑπὸ τῆς ἡδονῆς
ποιοῦσιν ἅπερ ὄρνιθες ἐκμιμούμενοι·
πρῶτον μὲν εὐθὺς πάντες ἐξ εὐνῆς ἅμ' ἂν
ἐπέτονθ' ἕωθεν ὥσπερ ἡμεῖς ἐπὶ νομόν·
κἄπειτ' ἂν ἅμα κατῆρον ἐς τὰ βιβλία·
εἶτ' ἂν ἐνέμοντ' ἐνταῦθα τὰ ψηφίσματα.
ὠρνιθομάνουν δ' οὕτω περιφανῶς ὥστε καὶ
πολλοῖσιν ὀρνίθων ὀνόματ' ἦν κείμενα.
πέρδιξ μὲν εἷς κάπηλος ὠνομάζετο
χωλός, Μενίππῳ δ' ἦν χελιδὼν τοὔνομα,
Ὀπουντίῳ δ' ὀφθαλμὸν οὐκ ἔχων κόραξ,
κορυδὸς Φιλοκλέει, χηναλώπηξ Θεογένει,
ἶβις Λυκούργῳ, Χαιρεφῶντι νυκτερίς,

ADNOTATIO CRITICA

1200 in Ravennate hic et proximus versus ita scripti sunt: ὦ τρισμακάρι' ὦ κλεινότ' (*sic*) ὦ σοφώτατε, ὦ γλαφυρώτατε, ὦ κατακέλευσον, quod paullulum immutatum recepi cum Meinekio, κατακέλευσον bis posito || 1202 ὦ κατακέλευσον Choro vel Epopi dedit Dobraeus ut sensus sit 'huic importuno silentium impone O Pithetaere': 'nempe iteraturus erat praeco, ὦ τρὶς κλεινότατε etc. nisi a Pithetaero impetratum esset ut ei silentium imponeret.' De ὦ vide Pac. 450 || 1212 vulgo ante Porsonum σκυτάλι' ἐφόρουν: 'ut uno verbo ait' Dobraeus 'res significetur postulat orationis concinnitas' || 1217 κατῆραν vulgo ante Coppellum || 1218 ἀπενέμοντ' vulgo: ἂν ἐνέμοντ' Coppellus. In v. 1215 ἂν addidi cum Kennedio

Συρακοσίῳ δὲ κίττα· Μειδίας δ' ἐκεῖ
ὄρτυξ ἐκαλεῖτο· καὶ γὰρ ᾔκειν ὄρτυγι
ὑπ' ὀρτυγοκόπου τὴν κεφαλὴν πεπληγμένῳ.
ᾖδον δ' ὑπὸ φιλορνιθίας πάντες μέλη,
ὅπου χελιδὼν ἦν τις ἐμπεποιημένη
ἢ πηνέλοψ ἢ χήν τις ἢ περιστερὰ
ἢ πτέρυγες, ἢ πτεροῦ τι καὶ σμικρὸν προσῆν.
τοιαῦτα μὲν τἀκεῖθεν. ἓν δέ σοι λέγω·
ἥξουσ' ἐκεῖθεν δεῦρο πλεῖν ἢ μύριοι
πτερῶν δεόμενοι καὶ τρόπων γαμψωνύχων·
ὥστε πτερῶν σοι τοῖς ἐποίκοις δεῖ ποθέν.

ΠΕ. οὔ τἄρα μὰ Δί' ἡμῖν ἔτ' ἔργον ἑστάναι.
ἀλλ' ὡς τάχιστα σὺ μὲν ἰὼν τὰς ἀρρίχους
καὶ τοὺς κοφίνους ἅπαντας ἐμπίμπλη πτερῶν·
Μανῆς δὲ φερέτω μοι θύραζε τὰ πτερά·
ἐγὼ δ' ἐκείνων τοὺς προσιόντας δέξομαι.

ΧΟ. ταχὺ δὴ πολυάνορα τὰν πόλιν
καλεῖ τίς ἀνθρώπων.
τύχα μόνον προσείη.
κατέχουσι δ' ἔρωτες ἐμᾶς πόλεως.

ΠΕ. θᾶττον φέρειν κελεύω.

ΧΟ. τί γὰρ οὐκ ἔνι ταύτῃ
καλὸν ἀνδρὶ μετοικεῖν;
σοφία, πόθος, ἀμβρόσιαι χάριτες
τό τε τῆς ἀγανόφρονος ἡσυχίας
εὐήμερον πρόσωπον.

ADNOTATIO CRITICA

1227 ᾔκειν: codices solito errore ᾔκεν: correxit Dawesius Misc. Critic. p. 301: confirmat Photius p. 64, 16 Ἤικειν, τὸ ἐῴκειν ἐπὶ γ' προσώπου· οὕτως Ἀριστοφάνης: quod iam diu monui ad Acharn. v. 34 || 1228 στυφοκόμπου legebatur: ὀρτυγοκόμπου Dionysius, unde Meinekius elicuit ὀρτυγοκόπου. 'Sententia' ait 'evadit planissima: ὁ ὀρτυγοκόπος coturnicem certamini praeparans indocili avi pugno caput ferit quo icta delirat' || 1229 καί: κἂν temptat Meinekius et in proximo versu ἓν δ' ἔτι pro vulgato ἓν δέ || 1242 δή: vulgo ante Porsonum δ' ἂν || 1244 τύχα μόνον προσείη Pithetaero dabantur ante Bergkium || 1245 frustra Bergkius pro ἔρωτες scripsit ἐρῶντες. Sensus est 'invalescit amor urbis meae': κατέχειν intransitive dictum ut apud Thucyd. I. 10, 11 ὁ λόγος κατέχει; III. 89 τῶν σεισμῶν κατεχόντων 'cum obtinerent terrae motus:' IV. 32, VIII. 28, Eur. Hipp. 1466 φῆμαι κατέχουσιν || 1249 πόθος, ἀμβροσία, χάριτες coniecit Bergkius

ΠΕ. ὡς βλακικῶς διακονεῖς·
οὐ θᾶττον ἐγκονήσεις;
ΧΟ. φερέτω κάλαθον ταχύ τις πτερύγων,
σὺ δ' αὖθις ἐξόρμα
τύπτων γε τοῦτον ὡδί.
πάνυ γὰρ βραδύς ἐστί τις ὥσπερ ὄνος.
ΠΕ. Μανῆς γάρ ἐστι δειλός.
ΧΟ. σὺ δὲ τὰ πτερὰ πρῶτον
διάθες τάδε κόσμῳ,
τά τε μουσίχ' ὁμοῦ τά τε μαντικὰ καὶ
τὰ θαλάττι'. ἔπειτα δ' ὅπως φρονίμως
πρὸς ἄνδρ' ὁρᾶν πτερώσεις.
ΠΕ. οὔ τοι μὰ τὰς κερχνῆδας ἔτι σοῦ σχήσομαι,
οὕτως ὁρῶν σε δειλὸν ὄντα καὶ βραδύν.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ

γενοίμαν αἰετὸς ὑψιπέτας,
ὡς ἂν ποταθείην ὑπὲρ ἀτρυγέτου γλαυκᾶς ἐπ' οἶδμα λίμνας.
ΠΕ. ἔοικεν οὐ ψευδαγγελήσειν ἄγγελος.
ᾄδων γὰρ ὅδε τις αἐτοὺς προσέρχεται.
ΠΑ. αἰβοῖ·
οὐκ ἔστιν οὐδὲν τοῦ πέτεσθαι γλυκύτερον·
* * * * *

1242 ad 1251 = 1254 ad 1263

ADNOTATIO CRITICA

1254 *πτερύγων*: vulgo *πτερῶν*; correxit Porsonus imperante metro || 1258 *δειλός* vulgo: *δῆλος* Bergkius coni. || 1267 *ἀμποταθείην* coni. R. Shilleto, in clausulis enim post enuntiatam optationem *ἂν* abesse, ut plurima arguunt exempla ut Eur. Hippol. v. 732. Ceterum Meinekius adnotat in Vindiciis p. 112: 'apertum est haec graviter esse corrupta. Recte opinor post *ὑπὲρ* lacunam indicavi, *ἀέρος* vel *αἰθέρος* excidisse coniciens: nam *ἀτρύγετος* quamquam fere maris epitheton est, potest tamen eodem iure de aëre dici: ita *ἀὴρ ἀτρύγετος* idem fuerit quod Pindarus dixit *αἰθὴρ ἐρῆμα*. Quod autem *super* aërem se volaturum dicit pro eo quod quivis alius dixisset *δι' ἀέρος*, id in parodia dithyrambicae poesis nihil habet quod vituperari possit' || 1268 *ψευδαγγελὴς εἶν'* vulgo ante Bentleium: cf. Cobet. N. L. p. 163 || 1271 *μετὰ τοῦτον ἑνὸς στίχου φέρουσί τινες διάλεμμα, καὶ Ἀριστοφάνης* (sc. grammaticus) *πλήρωμα οὕτως 'ἐρῶ δ' ἐγώ τι τῶν ἐν ὄρνισιν νόμων'* SCHOL.

ὀρνιθομανῶ γὰρ καὶ πέτομαι καὶ βούλομαι
οἰκεῖν μεθ' ὑμῶν κἀπιθυμῶ τῶν νόμων.
ΠΕ. *ποίων νόμων; πολλοὶ γὰρ ὀρνίθων νόμοι.*
ΠΑ. *πάντων· μάλιστα δ' ὅτι καλὸν νομίζετε*
τὸν πατέρα τοῖς ὄρνισιν ἄγχειν καὶ δάκνειν.
ΠΕ. *καὶ νὴ Δί' ἀνδρεῖόν γε πάνυ νομίζομεν,*
ὃς ἂν πεπλήγῃ τὸν πατέρα νεοττὸς ὤν.
ΠΑ. *διὰ ταῦτα μέντοι δεῦρ' ἀνοικισθεὶς ἐγὼ*
ἄγχειν ἐπιθυμῶ τὸν πατέρα καὶ πάντ' ἔχειν.
ΠΕ. *ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν τοῖσιν ὄρνισιν νόμος*
παλαιὸς ἐν ταῖς τῶν πελαργῶν κύρβεσιν·
ἐπὴν ὁ πατὴρ ὁ πελαργὸς ἐκπετησίμους
πάντας ποιήσῃ τοὺς πελαργιδῆς τρέφων,
δεῖ τοὺς νεοττοὺς τὸν πατέρα πάλιν τρέφειν.
ΠΑ. *ἀπέλαυσά τἄρ' ἂν νὴ Δί' ἐλθὼν ἐνθαδί,*
εἴπερ γέ μοι καὶ τὸν πατέρα βοσκητέον.
ΠΕ. *οὐδέν γ'. ἐπειδήπερ γὰρ ἦλθες, ὦ μέλε,*
εὔνους, πτερώσω σ' ὥσπερ ὄρνιν ὀρφανόν.
σοὶ δ', ὦ νεανίσκ', οὐ κακῶς ὑποθήσομαι,
ἀλλ' οἷάπερ αὐτὸς ἔμαθον ὅτε παῖς ἦ. σὺ γὰρ
τὸν μὲν πατέρα μὴ τύπτε· ταυτηνδὶ λαβὼν
τὴν πτέρυγα καὶ τουτὶ τὸ πλῆκτρον θατέρᾳ,
νομίσας ἀλεκτρυόνος ἔχειν τονδὶ λόφον,
φρούρει, στρατεύου, μισθοφορῶν σαυτὸν τρέφε,
τὸν πατέρα δ' ἔα ζῆν· ἀλλ' ἐπειδὴ μάχιμος εἶ,
ἐς τἀπὶ Θρᾴκης ἀποπέτου κἀκεῖ μάχου.
ΠΑ. *νὴ τὸν Διόνυσον εὖ γέ μοι δοκεῖς λέγειν,*
καὶ πείσομαί σοι. ΠΕ. *νοῦν ἄρ' ἕξεις νὴ Δία.*

ADNOTATIO CRITICA

1272 patricidae haec verba sunt, qui quod se volare dicit, mirum hoc sane videri potest, cum postea demum (1289) alis instruatur: itaque bracchiis iactandis volatum avium imitari censendus est. Dubito an recte scripserit Kockius *πέτεσθαι βούλομαι οἰκῶν.* MEINEK. || 1286 *τἄρ' ἂν*: *γὰρ* vulgo, *γὰρ ἂν* RV aliique unde *τἄρ' ἂν* Elmsleius probante Dobraeo qui confert v. 1615, *τἄρα* Mein. || 1290 *σοὶ δ'* vulgo: *σοί τ'* Bergk. *καί σοι νεανίσκ'* Kockius || 1291 *ἦν* vulgo: *ἦ* schol. || 1292 *ταύτην δὲ* ante Elmsleium || 1296 *τὸν πατέρ' ἔα* vulgo; *τὸν πατέρα δ' ἔα* malit Meinekius; 'asyndeton enim' ait 'locum habet in tribus prioribus imperativis, in quarto non item'

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

ἀναπέτομαι δὴ πρὸς Ὄλυμπον πτερύγεσσι κούφαις·
πέτομαι δ' ὁδὸν ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλαν μελέων,
ΠΕ. τουτὶ τὸ πρᾶγμα φορτίου δεῖται πτερῶν
ΚΙ. ἀφόβῳ φρενὸς ὄμματι γενεὰν ἐφέπων
ΠΕ. ἀσπαζόμεσθα φιλύρινον Κινησίαν.
τί δεῦρο πόδα σὺ κυλλὸν ἀνὰ κύκλον κυκλεῖς;
ΚΙ. ὄρνις γενέσθαι βούλομαι λιγύφθογγος ἀηδών.
ΠΕ. παῦσαι μελῳδῶν, ἀλλ' ὅ τι λέγεις εἰπέ μοι.
ΚΙ. ὑπὸ σοῦ πτερωθεὶς βούλομαι μετάρσιος
ἀναπτόμενος ἐκ τῶν νεφελῶν καινὰς λαβεῖν
ἀεροδονήτους καὶ νιφοβόλους ἀναβολάς.
ΠΕ. ἐκ τῶν νεφελῶν γὰρ ἄν τις ἀναβολὰς λάβοι;
ΚΙ. κρέμαται μὲν οὖν ἐντεῦθεν ἡμῶν ἡ τέχνη.
τῶν διθυράμβων γὰρ τὰ λαμπρὰ γίγνεται
ἀέρια καὶ σκοτεινὰ καὶ κυαναυγέα
καὶ πτεροδόνητα· σὺ δὲ κλύων εἴσει τάχα.
ΠΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγε. ΚΙ. νὴ τὸν Ἡρακλέα σύ γε.
ἅπαντα γὰρ δίειμί σοι τὸν ἀέρα,
εἴδωλα πετεινῶν
αἰθεροδρόμων
οἰωνῶν ταναοδείρων–
ΠΕ. ὠόπ.
ΚΙ. τὸν ἁλάδε δρόμον ἁλάμενος
ἅμ' ἀνέμων πνοαῖσι βαίην,
ΠΕ. νὴ τὸν Δί' ἦ 'γώ σου καταπαύσω τὰς πνοάς.
ΚΙ. τοτὲ μὲν νοτίαν στείχων πρὸς ὁδόν,
τοτὲ δ' αὖ βορέᾳ σῶμα πελάζων
ἀλίμενον αἰθέρος αὔλακα τέμνων.
χαρίεντά γ', ὦ πρεσβῦτ', ἐσοφίσω καὶ σοφά.
ΠΕ. οὐ γὰρ σὺ χαίρεις πτεροδόνητος γενόμενος;
ΚΙ. ταυτὶ πεποίηκας τὸν κυκλιοδιδάσκαλον,

ADNOTATIO CRITICA

1303 codices φρενὶ σώματί τε νέαν: correxit Hermannus, γενεὰν pro τε νέαν habet scholiasta || 1314 σκοτεινά: codices σκότιά γε, RV optimi σκότια sine γε: σκότι' ἄττα legebam cum Dobraeo, nunc Bergkii emendatio simplicior visa est || 1322 vulgo ante Hermannum ἁλαδρόμον vel ἁλάδρομον

ὃς ταῖσι φυλαῖς περιμάχητός εἰμ' ἀεί;
ΠΕ. βούλει διδάσκειν καὶ παρ' ἡμῖν οὖν μένων
Λεωτροφίδῃ χορὸν πετομένων ὀρνέων
Κρεκοπίδα φυλήν; ΚΙ. καταγελᾷς μου, δῆλος εἶ.
ἀλλ' οὖν ἔγωγ' οὐ παύσομαι, τοῦτ' ἴσθ' ὅτι,
πρὶν ἂν πτερωθεὶς διαδράμω τὸν ἀέρα.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ὄρνιθές τινες οἵδ' οὐδὲν ἔχοντες πτεροποίκιλοι,
τανυσίπτερε ποικίλα χελιδοῖ·
ΠΕ. τουτὶ τὸ κακὸν οὐ φαῦλον ἐξεγρήγορεν.
ὅδ' αὖ μινυρίζων δεῦρό τις προσέρχεται.
ΣΥ. τανυσίπτερε ποικίλα μάλ' αὖθις.
ΠΕ. ἐς θοἰμάτιον τὸ σκόλιον ᾄδειν μοι δοκεῖ,
δεῖσθαι δ' ἔοικεν οὐκ ὀλίγων χελιδόνων.
ΣΥ. τίς ὁ πτερῶν δεῦρ' ἐστὶ τοὺς ἀφικνουμένους;
ΠΕ. ὁδὶ πάρεστιν· ἀλλ' ὅτου δεῖ χρὴ λέγειν.
ΣΥ. πτερῶν πτερῶν δεῖ· μὴ πύθῃ τὸ δεύτερον.
ΠΕ. μῶν εὐθὺ Πελλήνης πέτεσθαι διανοεῖ;
ΣΥ. μὰ Δί' ἀλλὰ κλητήρ εἰμι νησιωτικὸς
καὶ συκοφάντης ΠΕ. ὦ μακάριε τῆς τέχνης.
ΣΥ. καὶ πραγματοδίφης. εἶτα δέομαι πτερὰ λαβὼν
κύκλῳ περισοβεῖν τὰς πόλεις καλούμενος.
ΠΕ. ὑπὸ πτερύγων τί προσκαλεῖ σοφώτερον;
ΣΥ. μὰ Δί' ἀλλ' ἵν' οἱ λῃσταί γε μὴ λυπῶσί με,
μετὰ τῶν γεράνων τ' ἐκεῖθεν ἀναχωρῶ πάλιν,
ἀνθ' ἕρματος πολλὰς καταπεπωκὼς δίκας.
ΠΕ. τουτὶ γὰρ ἐργάζει σὺ τοὔργον; εἰπέ μοι,
νεανίας ὢν συκοφαντεῖς τοὺς ξένους;
ΣΥ. τί γὰρ πάθω; σκάπτειν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι.
ΠΕ. ἀλλ' ἔστιν ἕτερα νὴ Δί' ἔργα σώφρονα,
ἀφ' ὧν διαζῆν ἄνδρα χρῆν τοσουτονὶ
ἐκ τοῦ δικαίου μᾶλλον ἢ δικορραφεῖν.

ADNOTATIO CRITICA

1334 *κεκροπίδα* vulgo: *κερκωπίδα* Palmerius addicente Meinekio: *κερκοπίδα* Dobraeus; *κρεκοπίδα* a *κρέξ* malit Kockius in notis || 1353 *γε*: *τε* Meinekius post Hermannum

ΣΥ. ὦ δαιμόνιε μὴ νουθέτει μ' ἀλλὰ πτέρου.
ΠΕ. νῦν τοι λέγων πτερῶ σε. ΣΥ. καὶ πῶς ἂν λόγοις
ἄνδρα πτερώσειας σύ; ΠΕ. πάντες τοῖς λόγοις
ἀναπτεροῦνται. ΣΥ. πάντες; ΠΕ. οὐκ ἀκήκοας,
ὅταν λέγωσιν οἱ πατέρες ἑκάστοτε
τῶν μειρακίων ἐν τοῖσι κουρείοις ταδί;
'δεινῶς γέ μου τὸ μειράκιον Διιτρέφης
λέγων ἀνεπτέρωκεν ὥσθ' ἱππηλατεῖν.'
ὁ δέ τις τὸν αὑτοῦ φησιν ἐπὶ τραγῳδίᾳ
ἀνεπτερῶσθαι καὶ πεποτῆσθαι τὰς φρένας.
ΣΥ. λόγοισί τἄρα καὶ πτεροῦνται; ΠΕ. φήμ' ἐγώ.
ὑπὸ γὰρ λόγων ὁ νοῦς τε μετεωρίζεται
ἐπαίρεταί τ' ἄνθρωπος. οὕτω καί σ' ἐγὼ
ἀναπτερώσας βούλομαι χρηστοῖς λόγοις
τρέψαι πρὸς ἔργον νόμιμον. ΣΥ. ἀλλ' οὐ βούλομαι.
ΠΕ. τί δαὶ ποιήσεις; ΣΥ. τὸ γένος οὐ καταισχυνῶ.
παππῷος ὁ βίος συκοφαντεῖν ἐστί μοι.
ἀλλὰ πτέρου με ταχέσι καὶ κούφοις πτεροῖς
ἱέρακος ἢ κερχνῇδος, ὡς ἂν τοὺς ξένους
καλεσάμενος κᾆτ' ἐγκεκληκὼς ἐνθαδὶ
κατ' αὖ πέτωμαι πάλιν ἐκεῖσε. ΠΕ. μανθάνω.
ὡδὶ λέγεις· ὅπως ἂν ὠφλήκῃ δίκην
ἐνθάδε πρὶν ἥκειν ὁ ξένος. ΣΥ. πάνυ μανθάνεις.
ΠΕ. κᾆπειθ' ὁ μὲν πλεῖ δεῦρο, σὺ δ' ἐκεῖσ' αὖ πέτει
ἁρπασόμενος τὰ χρήματ' αὐτοῦ. ΣΥ. πάντ' ἔχεις.
βέμβικος οὐδὲν διαφέρειν δεῖ. ΠΕ. μανθάνω
βέμβικα· καὶ μὴν ἔστι μοι νὴ τον Δία
κάλλιστα κορκυραῖα τοιαυτὶ πτερά.

ADNOTATIO CRITICA

1364 *πάντες τοῖς* vulgo: *πάντες τοι* Dobraeus probatus Meinekio || 1367 *τοῖς μειρακίοις* vulgo, quod stare non potest, quia non ad pueros sed de pueris dicitur: *τῶν μειρακίων* proposuit Dobraeus quod recepi; temptat idem *ὅταν τὰ μειράκια λέγωσ' ἑκάστοτε ἐν τοῖσι κουρείοισιν οἱ πατέρες ταδί*: *τοῖς φυλέταις* vel *τοῖς συγγένεσι* coni. Meinekius, *τοῖς δημόταις* Kockius || 1370 *ὁ δέ τις* i.e. *ἄλλος δέ τις* frustra sollicitat Bentleius posito *γε* || 1371 *καὶ πεποτῆσθαι* vulgo: *κἀπτοῆσθαι* Cobetus || 1372 suspectat Meinekius qui non fert hanc loquacitatem in sycophanta || 1374 *θ' ἄνθρωπος* Hirschigius || 1382 *κᾆτ' αὖ πέτωμαι* vulgo: *κατ' αὖ πέτωμαι* per tmesin pro *καταπέτωμαι* '*I may fly back*' Dobraeus

ΣΥ. οἴμοι τάλας μάστιγ' ἔχεις. ΠΕ. πτερὼ μὲν οὖν,
οἷσί σε ποιήσω τήμερον βεμβικιᾶν.
ΣΥ. οἴμοι τάλας. ΠΕ. οὐ πτερυγιεῖς ἐντευθενί;
οὐκ ἀπολιβάξεις ὦ κάκιστ' ἀπολούμενος;
πικρὰν τάχ' ὄψει στρεψοδικοπανουργίαν.
ἀπίωμεν ἡμεῖς ξυλλαβόντες τὰ πτερά.

ΧΟΡΟΣ

πολλὰ δὴ καὶ καινὰ καὶ θαυ-
μάστ' ἐπεπτόμεσθα καὶ
δεινὰ πράγματ' εἴδομεν.
ἔστι γὰρ δένδρον πεφυκὸς
ἔκτοπόν τι Καρδίας ἀ-
πωτέρω Κλεώνυμος,
χρήσιμον μὲν οὐδέν, ἄλ-
λως δὲ δειλὸν καὶ μέγα.
τοῦτο τοῦ μὲν ἦρος ἀεὶ
βλαστάνει καὶ συκοφαντεῖ,
τοῦ δὲ χειμῶνος πάλιν τὰς
ἀσπίδας φυλλορροεῖ.
ἔστι δ' αὖ χώρα πρὸς αὐτῷ
τῷ σκότῳ πόρρω τις ἐν
τῇ λύχνων ἐρημίᾳ,
ἔνθα τοῖς ἥρωσιν ἄνθρω-
ποι ξυναριστῶσι καὶ ξύν-
εισι πλὴν τῆς ἑσπέρας.
τηνικαῦτα δ' οὐκέτ' ἦν
ἀσφαλὲς ξυντυγχάνειν.
εἰ γὰρ ἐντύχοι τις ἥρῳ
τῶν βροτῶν νύκτωρ Ὀρέστῃ,
γυμνὸς ἦν πληγεὶς ὑπ' αὐτοῦ
πάντα τἀπιδέξια.

1396 ad 1407 = 1408 ad 1419

ADNOTATIO CRITICA

1393 ἀπολούμενος: vocativum expectes sed nominativum tuentur optimi libri, unde G. Hermannus scripsisse putat comicum ἦ κάκιστ' ἀπολούμενος ὄψει

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ. ΠΕΙΘΕΤΑΙΡΟΣ

ΠΡ. οἴμοι τάλας, ὁ Ζεὺς ὅπως μή μ' ὄψεται.
ποῦ Πειθέταιρός ἐστ'; ΠΕ. ἔα τουτὶ τί ἦν;
τίς οὑγκαλυμμός; ΠΡ. τῶν θεῶν ὁρᾷς τινα
ἐμοῦ κατόπιν ἐνταῦθα; ΠΕ. μὰ Δί' ἐγὼ μὲν οὔ.
τίς δ' εἶ σύ; ΠΡ. πηνίκ' ἐστὶν ἄρα τῆς ἡμέρας;
ΠΕ. ὁπηνίκα; σμικρόν τι μετὰ μεσημβρίαν.
ἀλλὰ σὺ τίς εἶ; ΠΡ. βουλυτὸς ἢ περαιτέρω;
ΠΕ. οἴμ' ὡς βδελύττομαί σε. ΠΡ. τί γὰρ ὁ Ζεὺς ποιεῖ;
ἀπαιθριάζει τὰς νεφέλας ἢ ξυννέφει;
ΠΕ. οἴμωζε μεγάλ'. ΠΡ. οὕτω μὲν ἐκκαλύψομαι.
ΠΕ. ὦ φίλε Προμηθεῦ. ΠΡ. παῦε παῦε, μὴ βόα.
ΠΕ. τί γὰρ ἔστι; ΠΡ. σίγα, μὴ κάλει μου τοὔνομα·
ἀπὸ γάρ μ' ὀλεῖς, εἴ μ' ἐνθάδ' ὁ Ζεὺς ὄψεται.
ἀλλ' ἵνα φράσω σοι πάντα τἄνω πράγματα,
τουτὶ λαβών μου τὸ σκιάδειον ὑπέρεχε
ἄνωθεν, ὡς ἂν μή μ' ὁρῶσιν οἱ θεοί.
ΠΕ. ἰοὺ ἰού·
εὖ γ' ἐπενόησας αὐτὸ καὶ προμηθικῶς.
ὑπόδυθι ταχὺ δὴ κᾆτα θαρρήσας λέγε.
ΠΡ. ἄκουε δή νυν. ΠΕ. ὡς ἀκούοντος λέγε.
ΠΡ. ἀπόλωλεν ὁ Ζεύς. ΠΕ. πηνίκ' ἄττ' ἀπώλετο;
ΠΡ. ἐξ οὗπερ ὑμεῖς ᾠκίσατε τὸν ἀέρα.
θύει γὰρ οὐδεὶς οὐδὲν ἀνθρώπων ἔτι
θεοῖσιν, οὐδὲ κνῖσα μηρίων ἄπο
ἀνῆλθεν ὡς ἡμᾶς ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου,
ἀλλ' ὡσπερεὶ θεσμοφορίοις νηστεύομεν
ἄνευ θυηλῶν· οἱ δὲ βάρβαροι θεοὶ
πεινῶντες ὥσπερ Ἰλλυριοὶ κεκριγότες
ἐπιστρατεύσειν φάσ' ἄνωθεν τῷ Διί,

ADNOTATIO CRITICA

1422 ante Dawesium *τίς ὁ συγκαλυμμός* || 1423 *κατόπισθεν ὄντα* coni. Meinekius in adn. cr. || 1424 *ἐστὶν ἄρα*: *ἐστὶ γὰρ* Mein. temptat in adn. cr. || 1428 *ξυννεφεῖ* vulgo: *ξυννέφει* Cobetus || 1429 *ἐκκεκαλύψομαι* vulgo: vide Cobet. N. L. p. 247 || 1432 *ἀπό γάρ μ' ὀλέσει* Rav., *ἀπὸ γὰρ ὀλέσει* ceteri codices; correxit Meinekius. Dicit Prometheus 'occides me nomen meum nominando.' Audacius Cobetus *ἀπὸ γὰρ ὄλωλ'*

εἰ μὴ παρέξει τἀμπόρι᾽ ἀνεῳγμένα,
ἵν᾽ εἰσάγοιτο σπλάγχνα κατατετμημένα.
ΠΕ. εἰσὶν γὰρ ἕτεροι βάρβαροι θεοί τινες
ἄνωθεν ὑμῶν; ΠΡ. οὐ γάρ εἰσι βάρβαροι,
ὅθεν ὁ πατρῷός ἐστιν Ἐξηκεστίδῃ;
ΠΕ. ὄνομα δὲ τούτοις τοῖς θεοῖς τοῖς βαρβάροις
τί ἔστιν; ΠΡ. ὅ τι ἔστιν; Τριβαλλοί. ΠΕ. μανθάνω.
ἐντεῦθεν ἆρα τοὐπιτριβείης ἐγένετο;
ΠΡ. μάλιστα πάντων. ἓν δέ σοι λέγω σαφές·
ἥξουσι πρέσβεις δεῦρο περὶ διαλλαγῶν
παρὰ τοῦ Διὸς καὶ τῶν Τριβαλλῶν τῶν ἄνω·
ὑμεῖς δὲ μὴ σπένδεσθ᾽, ἐὰν μὴ παραδιδῷ
τὸ σκῆπτρον ὁ Ζεὺς τοῖσιν ὄρνισιν πάλιν,
καὶ τὴν Βασίλειάν σοι γυναῖκ᾽ ἔχειν διδῷ.
ΠΕ. τίς ἐστιν ἡ Βασίλεια; ΠΡ. καλλίστη κόρη,
ἥπερ κεραμεύει τὸν κεραυνὸν τοῦ Διὸς
καὶ τἄλλ᾽ ἁπαξάπαντα, τὴν εὐβουλίαν,
τὴν εὐνομίαν, τὴν σωφροσύνην, τὰ νεώρια,
τὴν λοιδορίαν, τὸν κωλαγρέτην, τὰ τριώβολα.
ΠΕ. ἅπαντά τἄρ᾽ αὐτῷ ταμιεύει; ΠΡ. φήμ᾽ ἐγώ.
ἣν γ᾽ ἢν σὺ παρ᾽ ἐκείνου παραλάβῃς, πάντ᾽ ἔχεις.
τούτων ἕνεκα δεῦρ᾽ ἦλθον, ἵνα φράσαιμί σοι·
ἀεί ποτ᾽ ἀνθρώποις γὰρ εὔνους εἴμ᾽ ἐγώ.
ΠΕ. μόνον θεῶν γὰρ διὰ σ᾽ ἀπανθρακίζομεν.
ΠΡ. μισῶ δ᾽ ἅπαντας τοὺς θεούς, ὡς οἶσθα σύ.
ΠΕ. νὴ τὸν Δί᾽ ἀεὶ δῆτα θεομισὴς ἔφυς.
ΠΡ. Τίμων καθαρός. ἀλλ᾽ ὡς ἂν ἀποτρέχω πάλιν,
φέρε τὸ σκιάδειον, ἵνα με κἂν ὁ Ζεὺς ἴδῃ
ἄνωθεν, ἀκολουθεῖν δοκῶ κανηφόρῳ.
ΠΕ. καὶ τὸν δίφρον γε διφροφόρει τονδὶ λαβών.

ADNOTATIO CRITICA

1453 Ἐξηκεστίδης vulgo: Ἐξηκεστίδῃ Brunckius || 1464 κεραμεύει: alii codd. ταμιεύει: iocus est in paronomasia κεραμεύει τὸν κεραυνόν || 1468 hunc quoque versum suspectat Meinekius: vide ad v. 1372 || 1475 verba Τίμων καθαρὸς Pithetaero continuavit Kockius

ΧΟΡΟΣ

πρὸς δὲ τοῖς Σκιάποσιν λί-
μνη τις ἔστ', ἄλουτος οὗ
ψυχαγωγεῖ Σωκράτης·
ἔνθα καὶ Πείσανδρος ἦλθε
δεόμενος ψυχὴν ἰδεῖν ἣ
ζῶντ' ἐκεῖνον προὔλιπε,
σφάγι' ἔχων κάμηλον ἀ-
μνόν τιν', ἧς λαιμοὺς τεμὼν ὥσ-
περ ποθ' οὐδυσσεὺς ἀπῆλθε,
κᾆτ' ἀνῆλθ' αὐτῷ κάτωθεν
πρὸς τὸ λαῖγμα τῆς καμήλου
Χαιρεφῶν ἡ νυκτερίς.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ. ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ. ΗΡΑΚΛΗΣ. ΠΕΙΘΕΤΑΙΡΟΣ

ΠΟ. τὸ μὲν πόλισμα τῆς Νεφελοκοκκυγίας
ὁρᾶν τοδὶ πάρεστιν, οἷ πρεσβεύομεν.
οὗτος τί δρᾷς; ἐπ' ἀριστέρ' οὕτως ἀμπέχει;
οὐ μεταβαλεῖ θοἰμάτιον ὧδ' ἐπὶ δεξιά;
τί ὦ κακόδαιμον; Λαισποδίας εἶ τὴν φύσιν.
ὦ δημοκρατία ποῖ προβιβᾷς ἡμᾶς ποτε,

1479 ad 1490 = 1617 ad 1628

ADNOTATIO CRITICA

1487 aberat ποθ' ante Hermannum || 'Οδυσσεὺς vulgo : Οὐδυσσεὺς Bentleius || ἀπῆλθε vulgatum constat corruptum esse: ἐπῆσε corrigebat Helbigius; καθῆστο Kockius collato Odys. XI. 49, 82 || 1489 λαῖμα vulgo quae est vox nihili: λαῖγμα Bentleius: θῦμα coni. Kockius parum probabiliter; πρὸς δὲ θαῖμ' αὐτῷ κάτωθεν ἀντανῆλθε? || 1494 μεταβαλεῖς vulgo: correxerunt Bergkius et Cobetus N. L. p. 256

εἰ τουτονί γ' ἐχειροτόνησαν οἱ θεοί;
ἕξεις ἀτρέμας; οἴμωζε· πολὺ γὰρ δή σ' ἐγὼ
ἑόρακα πάντων βαρβαρώτατον θεῶν.
ἄγε δὴ τί δρῶμεν Ἡράκλεις; ΗΡ. ἀκήκοας
ἐμοῦ γ' ὅτι τὸν ἄνθρωπον ἄγχειν βούλομαι,
ὅστις ποτ' ἔσθ' ὁ τοὺς θεοὺς ἀποτειχίσας.
ΠΟ. ἀλλ' ὦγάθ' ᾑρήμεσθα περὶ διαλλαγῶν
πρέσβεις. ΗΡ. διπλασίως μᾶλλον ἄγχειν μοι δοκεῖ.
ΠΕ. τὴν τυρόκνηστίν τις δότω· φέρε σίλφιον·
τυρὸν φερέτω τις· πυρπόλει τοὺς ἄνθρακας.
ΠΟ. τὸν ἄνδρα χαίρειν οἱ θεοὶ κελεύομεν
τρεῖς ὄντες ἡμεῖς. ΠΕ. ἀλλ' ἐπικνῇ τὸ σίλφιον.
ΗΡ. τὰ δὲ κρέα τοῦ ταῦτ' ἐστίν; ΠΕ. ὄρνιθές τινες
ἐπανιστάμενοι τοῖς δημοτικοῖσιν ὀρνέοις
ἔδοξαν ἀδικεῖν. ΗΡ. εἶτα δῆτα σίλφιον
ἐπικνῇς πρότερον αὐτοῖσιν; ΠΕ. ὦ χαῖρ' Ἡράκλεις.
τί ἔστι; ΠΟ. πρεσβεύοντες ἡμεῖς ἥκομεν
παρὰ τῶν θεῶν περὶ τοῦ πολέμου καταλλαγῆς.
ΠΕ. ἔλαιον οὐκ ἔνεστιν ἐν τῇ ληκύθῳ.
ΗΡ. καὶ μὴν τά γ' ὀρνίθεια λιπάρ' εἶναι πρέπει.
ΠΟ. ἡμεῖς τε γὰρ πολεμοῦντες οὐ κερδαίνομεν,
ὑμεῖς τ' ἂν ἡμῖν τοῖς θεοῖς ὄντες φίλοι
ὄμβριον ὕδωρ ἂν εἴχετ' ἐν τοῖς τέλμασιν,
ἀλκυονίδας τ' ἂν ἤγεθ' ἡμέρας ἀεί.
τούτων περὶ πάντων αὐτοκράτορες ἥκομεν.
ΠΕ. ἀλλ' οὔτε πρότερον πώποθ' ἡμεῖς ἤρξαμεν
πολέμου πρὸς ὑμᾶς, νῦν τ' ἐθέλομεν, εἰ δοκεῖ,
ἐὰν τὸ δίκαιον ἀλλὰ νῦν ἐθέλητε δρᾶν,
σπονδὰς ποιεῖσθαι. τὰ δὲ δίκαι' ἐστὶν ταδί,
τὸ σκῆπτρον ἡμῖν τοῖσιν ὄρνισιν πάλιν

ADNOTATIO CRITICA

1497 γ' ἐχειροτόνησαν: κεχειροτόνηκασ' Elmsleius probante Meinekio || 1498 ἕξεις ἀτρέμας Neptuno continuavi duce Bergkio; neque enim attice loquitur Triballus || 1505 τις δότω Hamakerus: μοι δότω vulgo || 1508 vulgo ἐπικνῶ; ἐπικνῇ (=ἐπικνάε) Dobraeus e scholiaste || 1512 ἐπικνᾷς vulgo: ἐπικνῇς Cobetus || 1513—4 vulgo Herculis erant: Neptuno dedi ut seniori et quia Hercules nidore captus nihil scilicet nisi patinas cogitabat || 1524 τι δίκαιον libri: τὸ δίκαιον schol. || ἄλλο libri: ἀλλὰ Elmsleius

τὸν Δί᾽ ἀποδοῦναι· κἂν διαλλαττώμεθα
ἐπὶ τοῖσδε, τοὺς πρέσβεις ἐπ᾽ ἄριστον καλῶ.
ΗΡ. ἐμοὶ μὲν ἀπόχρη ταῦτα καὶ ψηφίζομαι.
ΠΟ. τί ὦ κακόδαιμον; ἠλίθιος καὶ γάστρις εἶ.
ἀποστερεῖς τὸν πατέρα τῆς τυραννίδος;
ΠΕ. ἄληθες; οὐ γὰρ μεῖζον ὑμεῖς οἱ θεοὶ
ἰσχύσετ᾽, ἢν ὄρνιθες ἄρξωσιν κάτω;
νῦν μέν γ᾽ ὑπὸ ταῖς νεφέλαισιν ἐγκεκρυμμένοι
κύψαντες ἐπιορκοῦσιν ὑμᾶς οἱ βροτοί·
ἐὰν δὲ τοὺς ὄρνις ἔχητε συμμάχους,
ὅταν ὀμνύῃ τις τὸν κόρακα καὶ τὸν Δία,
ὁ κόραξ παρελθὼν τοὐπιορκοῦντος λάθρα
προσπτόμενος ἐκκόψει τὸν ὀφθαλμὸν θενών.
ΠΟ. νὴ τὸν Ποσειδῶ ταυταγὶ καλῶς λέγεις.
ΗΡ. κἀμοὶ δοκεῖ. ΠΕ. τί δαὶ σὺ φῄς; ΤΡΙ. ναβαισατρεῦ.
ΠΕ. ὁρᾷς; ἐπαινεῖ χοὗτος. ἕτερόν νυν ἔτι
ἀκούσαθ᾽ ὅσον ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιήσομεν.
ἐάν τις ἀνθρώπων ἱερεῖόν τῳ θεῶν
εὐξάμενος εἶτα διασοφίζηται λέγων
'μενετοὶ θεοί', καὶ μἀποδιδῷ μισητίᾳ,
ἀναπράξομεν καὶ ταῦτα. ΠΟ. φέρ᾽ ἴδω τῷ τρόπῳ;
ΠΕ. ὅταν διαριθμῶν ἀργυρίδιον τύχῃ
ἅνθρωπος οὗτος, ἢ καθῆται λούμενος,
καταπτόμενος ἰκτῖνος ἁρπάσας λάθρα
προβάτοιν δυοῖν τιμὴν ἀνοίσει τῷ θεῷ.
ΗΡ. τὸ σκῆπτρον ἀποδοῦναι πάλιν ψηφίζομαι
τούτοις ἐγώ. ΠΟ. καὶ τὸν Τριβαλλόν νυν ἐροῦ.
ΗΡ. ὁ Τριβαλλός, οἰμώζειν δοκεῖ σοι; ΤΡΙ. σαυνάκα
βακταρικροῦσα. ΗΡ. φησί μ᾽ εὖ λέγειν πάνυ.
ΠΟ. εἴ τοι δοκεῖ σφῷν ταῦτα, κἀμοὶ συνδοκεῖ.
οὗτος, δοκεῖ δρᾶν ταῦτα τοῦ σκήπτρου πέρι.
ΠΕ. καὶ νὴ Δί᾽ ἕτερόν γ᾽ ἐστὶν οὗ ᾽μνήσθην ἐγώ.

ADNOTATIO CRITICA

1527 καὶ διαλλαττώμεθα, ἐπὶ τοῖσδε vulgo ante Dobraeum et Seagerum || 1540 ταῦτά γέ τοι libri: ταυταγὶ Dobraeus post Porsonum || 1557 hunc quoque versum sicut 1513 Herculi vulgo tributum ad Poseidonem retuli quem ut principem legationis verba facere decuit || 1535 an κλέψαντες?

τὴν μὲν γὰρ Ἥραν παραδίδωμι τῷ Διί,
τὴν δὲ Βασίλειαν τὴν κόρην γυναῖκ᾽ ἐμοὶ
ἐκδοτέον ἐστίν. ΠΟ. οὐ διαλλαγῶν ἐρᾷς.
ἀπίωμεν οἴκαδ᾽ αὖθις. ΠΕ. ὀλίγον μοι μέλει.
μάγειρε, τὸ κατάχυσμα χρὴ ποιεῖν γλυκύ.
ΗΡ. ὦ δαιμόνι᾽ ἀνθρώπων Πόσειδον ποῖ φέρει;
ἡμεῖς περὶ γυναικὸς μιᾶς πολεμήσομεν;
ΠΟ. τί δαὶ ποιῶμεν; ΗΡ. ὅ τι; διαλλαττώμεθα.
ΠΟ. τί δ᾽ ὦζύρ᾽; οὐκ οἶσθ᾽ ἐξαπατώμενος πάλαι;
βλάπτεις δέ τοι σὺ σαυτόν. ἢν γὰρ ἀποθάνῃ
ὁ Ζεύς, παραδοὺς τούτοισι τὴν τυραννίδα
πένης ἔσει σύ· σοῦ γὰρ ἅπαντα γίγνεται
τὰ χρήμαθ᾽, ὅσ᾽ ἂν ὁ Ζεὺς ἀποθνήσκων καταλίπῃ.
ΠΕ. οἴμοι τάλας οἷόν σε περισοφίζεται.
δεῦρ᾽ ὡς ἔμ᾽ ἀποχώρησον, ἵνα τί σοι φράσω.
διαβάλλεταί σ᾽ ὁ θεῖος ὦ πονηρὲ σύ.
τῶν γὰρ πατρῴων οὐδ᾽ ἀκαρῆ μέτεστί σοι
κατὰ τοὺς νόμους· νόθος γὰρ εἶ κοὐ γνήσιος.
ΗΡ. ἐγὼ νόθος; τί λέγεις; ΠΕ. σὺ μέντοι νὴ Δία
ὤν γ᾽ ἐκ ξένης γυναικός· ἢ πῶς ἄν ποτε
ἐπίκληρον εἶναι τὴν Ἀθηναίαν δοκεῖς,
οὖσαν θυγατέρ᾽, ὄντων ἀδελφῶν γνησίων;
ΗΡ. τί δ᾽ ἢν ὁ πατὴρ ἐμοὶ διδῷ τὰ χρήματα
νόθῳ ᾽ποθνήσκων; ΠΕ. ὁ νόμος αὐτὸν οὐκ ἐᾷ.
οὗτος ὁ Ποσειδῶν πρῶτος, ὃς ἐπαίρει σε νῦν,
ἀνθέξεταί σου τῶν πατρῴων χρημάτων
φάσκων ἀδελφὸς αὐτὸς εἶναι γνήσιος.
ἐρῶ δὲ δὴ καὶ τὸν Σόλωνός σοι νόμον
‘νόθῳ δὲ μὴ εἶναι ἀγχιστείαν παίδων ὄντων γνησίων.
ἐὰν δὲ παῖδες μὴ ὦσι γνήσιοι, τοῖς ἐγγυτάτω γένους
μετεῖναι τῶν χρημάτων.’
ΗΡ. ἐμοὶ δ᾽ ἄρ᾽ οὐδὲν τῶν πατρῴων χρημάτων
μέτεστιν; ΠΕ. οὐ μέντοι μὰ Δία. λέξον δέ μοι,
ἤδη σ᾽ ὁ πατὴρ εἰσήγαγ᾽ ἐς τοὺς φράτερας;
ΗΡ. οὐ δῆτ᾽ ἐμέ γε. καὶ δῆτ᾽ ἐθαύμαζον πάλαι.

ADNOTATIO CRITICA

1578 γέ vulgo: γ᾽ ἐκ Cobetus

ΠΕ. τί δῆτ' ἄνω κέχηνας αἰκίαν βλέπων;
ἀλλ' ἢν μεθ' ἡμῶν ᾖς, καταστήσω σ' ἐγὼ
τύραννον, ὀρνίθων παρέξω σοι γάλα.
ΗΡ. δίκαι' ἔμοιγε καὶ πάλιν δοκεῖς λέγειν
περὶ τῆς κόρης, κἄγωγε παραδίδωμί σοι.
ΠΕ. τί δαὶ σὺ φῄς; ΠΟ. τἀναντία ψηφίζομαι.
ΠΕ. ἐν τῷ Τριβαλλῷ πᾶν τὸ πρᾶγμα. τί σὺ λέγεις;
ΤΡ. καλάνι κόραυνα καὶ μεγάλα βασιλιναῦ
ὄρνιτο παραδίδωμι. ΗΡ. παραδοῦναι λέγει.
ΠΟ. μὰ τὸν Δί' οὐχ οὗτός γε παραδοῦναι λέγει,
εἰ μὴ βαβάζει γ' ὥσπερ αἱ χελιδόνες.
ΠΕ. οὐκοῦν παραδοῦναι ταῖς χελιδόσιν λέγει.
ΠΟ. σφὼ νῦν διαλλάττεσθε καὶ ξυμβαίνετε·
ἐγὼ δ', ἐπειδὴ σφῷν δοκεῖ, σιγήσομαι.
ΗΡ. ἡμῖν ἃ λέγεις σὺ πάντα συγχωρεῖν δοκεῖ.
ἀλλ' ἴθι μεθ' ἡμῶν αὐτὸς ἐς τὸν οὐρανόν,
ἵνα τὴν Βασίλειαν καὶ τὰ πάντ' ἐκεῖ λάβῃς.
ΠΕ. ἐς καιρὸν ἆρα κατεκόπησαν οὑτοιὶ
ἐς τοὺς γάμους. ΗΡ. βούλεσθε δῆτ' ἐγὼ τέως
ὀπτῶ τὰ κρέα ταυτὶ μένων; ὑμεῖς δ' ἴτε.
ΠΟ. ὀπτᾷς τὰ κρέα; πολλήν γε τενθείαν λέγεις.
οὐκ εἶ μεθ' ἡμῶν; ΗΡ. εὖ γε μέντἂν διετέθην.
ΠΕ. ἀλλὰ γαμικὴν χλανίδα δότω τις δεῦρό μοι.

ΧΟΡΟΣ

ἔστι δ' ἐν Φαναῖσι πρὸς τῇ
κλεψύδρᾳ πανοῦργον ἐγ-
γλωττογαστόρων γένος,

ADNOTATIO CRITICA

1595 καταστήσω libri: καταστήσας Meinekius cui displicet asyndeta oratio qua non uti soleat poeta nisi in sermone concitato || 1602 λέγεις vulgo ante Bentleium || 1604 βαδίζειν vulgo: βαβάζει γ' Bentleius felici conatu: Hesychius s. v. βαβάζω, τὸ μὴ διηρθρωμένα λέγω: Etym. Mag. s. v. βαβάκτης, λάλος, φλύαρος. Cobetus coni. βαΰζει γ': Hesychius βαῦζειν, ὑλακτεῖν, ἀσαφῶς λέγειν: cf. Thesm. 159 παῦσαι βαΰζων, ib. 796 βάϋζε τοὐμὸν σῶμα βάλλουσα ψόγῳ: Dindorfius βατίζει γ', Meinekius βαβράζει γ', Dobraeus τιτυβίζει γ' praeeunte Brunckio || 1615 διετίθην Meinekius e coniectura Hamakeri: διετέθην vulgo; confert Kockius Thucyd. 6. 57

οἳ θερίζουσίν τε καὶ σπεί-
ρουσι καὶ τρυγῶσι ταῖς γλώτ-
ταισι συκάζουσί τε·
βάρβαροι δ' εἰσὶν γένος,
Γοργίαι τε καὶ Φίλιπποι.
κἀπὸ τῶν ἐγγλωττογαστό-
ρων ἐκείνων τῶν Φιλίππων
πανταχοῦ τῆς Ἀττικῆς ἡ
γλῶττα χωρὶς τέμνεται.

ΑΓΓΕΛΟΣ. ΧΟΡΟΣ. ΠΕΙΘΕΤΑΙΡΟΣ

ΑΓ. ὦ πάντ' ἀγαθὰ πράττοντες, ὦ μείζω λόγου,
ὦ τρισμακάριον πτηνὸν ὀρνίθων γένος,
δέχεσθε τὸν τύραννον ὀλβίοις δόμοις.
προσέρχεται γὰρ οἷος οὐδὲ παμφαὴς
ἀστὴρ ἰδεῖν ἔλαμψε χρυσαυγεῖ δόμῳ·
οὐδ' ἡλίου τηλαυγὲς ἀκτίνων σέλας
τοιοῦτον ἐξέλαμψεν, οἷον ἔρχεται
ἔχων γυναικὸς κάλλος οὐ φατὸν λέγειν,
πάλλων κεραυνόν, πτεροφόρον Διὸς βέλος·
ὀσμὴ δ' ἀνωνόμαστος ἐς βάθος κύκλου
χωρεῖ, καλὸν θέαμα· θυμιαμάτων δ'
αὖραι διαψαίρουσι πλεκτάνην καπνοῦ.

ADNOTATIO CRITICA

1632 *οὔτε* vulgo: *οὐδὲ* bis Meinekius || 1633 *δόμῳ* vulgo: *δρόμῳ* coni. Kiehlius probante Kockio; construe *προσέρχεται χρυσαυγεῖ δόμῳ τοιοῦτος ἰδεῖν, οἷος οὐδὲ ἀστὴρ ἔλαμψεν* || pro *ἰδεῖν ἔλαμψε* optimi libri habent *ἔλαμψεν ἰδεῖν* unde coniecit Meinekius *ἰδεῖν* non a poetae manu esse sed librarii lacunam explentis reposuitque ipse *θεῶν*

ὁδὶ δὲ καὐτός ἐστιν. ἀλλὰ χρὴ θεᾶς
Μούσης ἀνοίγειν ἱερὸν εὔφημον στόμα.
ΧΟ. ἄναγε δίεχε πάραγε πάρεχε.
περιπέτεσθε
μάκαρα μάκαρι σὺν τύχᾳ.
ὤ φεῦ φεῦ τῆς ὥρας τοῦ κάλλους.
ὦ μακαριστὸν σὺ γάμον τῇδε πόλει γήμας.
μεγάλαι μεγάλαι κατέχουσι τύχαι
γένος ὀρνίθων
διὰ τόνδε τὸν ἄνδρ'. ἀλλ' ὑμεναίοις
καὶ νυμφιδίοισι δέχεσθ' ᾠδαῖς
αὐτὸν καὶ τὴν Βασίλειαν.
Ἥρᾳ ποτ' Ὀλυμπίᾳ
τῶν ἠλιβάτων θρόνων
ἄρχοντα θεαὶ μέγαν
Μοῖραι ξυνεκοίμισαν
τοιῷδ' ὑμεναίῳ·
Ὑμήν, Ὑμέναι' ὦ·
ὁ δ' ἀμφιθαλὴς Ἔρως
χρυσόπτερος ἡνίας
εὔθυνε παλιντόνους,
Ζηνὸς πάροχος γάμων
κεὐδαίμονος Ἥρας.
Ὑμήν, Ὑμέναι' ὦ.
ΠΕ. ἐχάρην ὕμνοις, ἐχάρην ᾠδαῖς·
ἄγαμαι δὲ λόγων. ΧΟ. ἄγε νυν αὐτοῦ
καὶ τὰς χθονίας κλήσατε βροντὰς
τάς τε πυρώδεις Διὸς ἀστεροπὰς

1653 ad 1658 = 1659 ad 1664

ADNOTATIO CRITICA

1645 *μάκαρι* libri: frustra *μακαίρᾳ* Cobetus, *μάκαρ* enim utroque genere dicitur, sic Eur. Bacch. v. 565 *μάκαρ ὦ Πιερία*, Hel. 375 *μάκαρ πάρθενε Καλλιστοῖ* || 1646 *τοῦ κάλλους* expunxit Cobetus secutus Bothium || 1654 *τῶν* vulgo: *τὸν* van Gent. Mnem. VII. p. 214 addicente Kockio || 1655 pro *θεοῖς* quod vulgo legitur *θεαὶ* correxit Brunckius probante Meinekio || 1657 *ἐν τοιῷδ'* vulgo: *τοιῷδ'* Dawesius qui v. 1663 pro *τῆς τ' εὐδαίμονος* quod vulgo legitur *κεὐδαίμονος* correxit probante Meinekio || 1666 *ἄγε νυν* usque ad *κεραυνὸν* vulgo Pithetaero dabantur: coryphaei sunt

δεινόν τ' ἀργῆτα κεραυνόν.
ὦ μέγα χρύσεον ἀστεροπῆς φάος,
ὦ Διὸς ἄμβροτον ἔγχος πυρφόρον,
ὦ χθόνιαι βαρυαχέες
ὀμβροφόροι θ' ἅμα βρονταί,
αἷς ὅδε νῦν χθόνα σείει.
δῖα δὲ πάντα κρατήσας
καὶ πάρεδρον Βασίλειαν ἔχει Διός.
Ὑμήν, Ὑμέναι' ὦ.

ΠΕ. ἕπεσθε νῦν γάμοισιν, ὦ φῦλα πάντα συννόμων
πτεροφόρ', ἐπὶ δάπεδον Διὸς καὶ λέχος γαμήλιον.
ὄρεξον ὦ μάκαιρα σὴν χεῖρα καὶ πτερῶν ἐμῶν
λαβοῦσα συγχόρευσον· αἴρων δὲ κουφιῶ σ' ἐγώ.

ΧΟ. τήνελλα καλλίνικος ὦ, ἀλαλαλαί, ἰὴ παιών,
τήνελλα καλλίνικος, ὦ δαιμόνων ὑπέρτατε.

ADNOTATIO CRITICA

1675 *διὰ σὲ τὰ πάντα* codices: *δῖα σκῆπτρα* temptat Dobraeus: *δῖα δὲ πάντα* Meinekius auctore Hauptio, quos secutus est Kockius || 1678 *γάμοισιν* vulgo: quod interpretantur 'ad nuptias celebrandas': *γαμοῦσιν* 'nuptias facturis' malit Meinekius in vindiciis p. 116 || *πέδον* vulgo contra metrum cum una syllaba minor sit versus; hinc alii *τε πέδον* alii *πτερυγοφόρ'* scripserunt, *δάπεδον* Meinekius quod recepit Kockius || 1682 *ἀλαλαλαὶ ἰὴ παιήων* Bentleius: *τήνελλα καλλίνικος ὦ* recepi auctore Rossbachio Metr. p. 202

Metrorum in Avibus discriptio

I πρόλογος

1 ad 200	senarii iambici
201 ad 214	systema anapaest. dimetr. (206 monom., 214 paroemiacus)
215[1] ad 221	senarii iambici

II ᾠδὴ ἀπὸ σκηνῆς et πάροδος

222	⏑ – – ⏑ –, ⏑ – – ⏑ –	dochmiacus dimeter
	⏑ –́ ⏑ – ⏑, –́ ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ –	iambelegus
	–́ ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ –	dactylicus
225	⏔́ ⏑ ⏔ ⏑, –́ ⏑ – ⏑, –́ ⏑ – ⏑	trochaicus trimeter acatal.
	⏑ ⏑͡⏑ ⏑͡⏑ ⏑ ⏑͡⏑	dochmiacus monometer
	–́ ⏑ – ⏑ –́ ⏑ – ⏑ –́ ⏑ – ⏑	trochaicus trimeter
	– ⏑ ⏑ – – –	dochmiacus dimeter
	–́ ⏑ – ⏑ –́ ⏑ – ⏑ –́ ⏑ – ⏑ –́ ⏑ – ⏑	trochaicus tetram. acatal.
230	⏑ ⏑ –́ – ⏑ ⏑ –́ – ⏑ ⏑ –́ –	ionicus a minori
	⏑ ⏑͡⏑ ⏑͡⏑ ⏑ –	dochmiacus monometer
	⏑ ⏑ ⏑͡⏑́ ⏑ ⏑ ⏑͡⏑ ⏑ ⏑ ⏑͡⏑ ⏑ ⏑ ⏑͡⏑ ⏑ ⏑ ⏑͡⏑́	anapaest.
	⏑ ⏑ ⏑͡⏑́ ⏑ ⏑ ⏑͡⏑́ ⏑ ⏑ –́ – –	anapaest.[1]
	⏑͡⏑́ ⏑ ⏑ ⏑, –́ ⏑ ⏑ –	pæonicus
235	–́ ⏑ – –́ ⏑ – –́ ⏑ – –́ ⏑ –	cretici tetrametri
	–́ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ ⏑ –́ ⏑ – –́ ⏑ –	
	–́ ⏑ ⏑ – –́ ⏑ ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ ⏑ –́ ⏑ –	
	–́ ⏑ – –́ ⏑ – –́ ⏑ – –́ ⏑ –	

[1] 219, 229, 234, 249—251 interiectiones extra versum positas esse censet Dindorfius

∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑∠–
240 ∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑∠–
∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑
∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑ } dactylici tetrametri

243[2] ––––––––
––––––––
245 ––––
–––––––– } anapaesti spondiaci

∠⏑–⏑∠⏑–⏑
–⏑–⏑∠⏑–⏑ } trochaici dimetri

⏑͡⏑⏑⏑⏑, ⏑⏑⏑– paeonicus ut 234

250 ∠⏑–∠⏑– creticus dimeter

⏑⏑⏑⏑⏑⏑⏑⏑⏑⏑⏑– (⏑͡⏑́⏑⏑⏑, ⏑́⏑⏑⏑–? ut 234)

252 ad 255 senarii iambici

256 anapaest. ⏑⏑∠⏑⏑∠

257 ad 302 tetrametri trochaici catalectici quorum vv. 294, 298, 300 cum basi sunt[3]

303 anapaesti spondiaci –∠–∠

304 ad 310 = 320 ad 326, trochaici tetrametri

311 ad 319 (*στροφή*) = 327 ad 335 (*ἀντιστροφή*)

1 ⏑–⏑–
2 ⏑⏑⏑́⏑ ⏑⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑⏑
3 –∠ ⏑⏑∠ ⏑⏑⏑⏑ ––
4 ⏑⏑⏑́⏑ ⏑⏑⏑⏑ ––
5 –(⏑⏑)∠ –– –– ––
6 –(⏑⏑)∠ –– –– –
} anapaesti spondaici, admisso etiam proceleusmatico ut in hoc anapaestorum genere saepissime apud tragicos (Rossbach. *Metr.* p. 128).

7 ∠⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑⏑ ⏑́⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑⏑ str. ∠⏑⏑⏑ –⏑⏑⏑ ∠⏑⏑⏑ –⏑⏑⏑ antistr.
8 ⏑́⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑⏑ ∠⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑– str. ∠⏑⏑⏑ –⏑⏑⏑ ∠⏑⏑⏑ ∠⏑– antistr.
9 ⏑⏑⏑́⏑ ∠⏑– str. ∠⏑⏑⏑⏑–⏑⏒ antistr.
} cretici[4]

336 ad 370 tetrametri trochaici catalectici quos sequitur systema trochaicum dimetrum acatalectum 371 ad 383[5]

[2] paroemiacum esse statuit Dindorfius, quod fieri nequit nisi cum Bentleio *δουλιχοδείρων* aut *τῶν ταvυδείρων* legatur, –∠––, ⏑⏑∠–

[3] vv. 298, 300 dochmiacos trimetros esse vult Dindorfius: eidem v. 301 *ἰοῦ ἰοῦ* non est diiambus sed primam syllabam solutam habet ⏑́⏑⏑–, ut Pac. 332

[4] v. 317 ad 319 turpissime depravatos esse statuit Meinekius: *ἐξότ' ἐγένετο* pro *ἐξ ὅτου ἐγένετο* contra omnem omnium antiquorum poetarum consuetudinem dictum esse ait. Suspicionem movent proceleusmatici sive dochmiaci (Rossbach. *l. l.* p. 549) in stropha, quibus respondent paeonici in antistropho. 'Die flüchtigen Rhythmen' verba sunt Rossbachii *l. l.* p. 128, 'wie der Tactwechsel bezeichnen die unstete Bewegung der Vögel'

[5] Conf. Eq. 266, Pac. 326, 562, 638

384 ad 388[6] systema anapaest. dimetr.: ultimus versus duo habet proceleusmaticos (Rossbach. *Metr.* p. 113)

καὶ πόθεν | ἔμολον ἐ- | πὶ τίνα τ' ἐ | πίνοιαν

389, 390 = 391—2 dimetri iambici

393—5 = 396—8

1 ⏑, ⏑́⏑– –⏑– cum anacrusi iambica } cretici
2 ⏑́⏑– –⏑–
3 ⏑́⏑– –⏑–

400—1 iambici senarii brachycatalecti

402—406 = 407—411 systema iambicum acatalectum

412—3 = 414—6

1, 2 trochaico-dactylici[7], ⏑́⏑⏑, ⏑́⏑⏑⏓

3 iambicus trimeter (excidit in strophe)

417 ad 419 systema iambicum

III ἐπεισόδιον πρῶτον

420 ad 434 senarii iambici

435 ad 521 = 522 ad 606 Syntagma et Antisyntagma (Rossbach. *Metr.* 88 sq.)

435 ad 443 (στροφή) = 522 ad 530 (ἀντιστροφή)[8]

1 ⏑⏑⏑́ ⏑⏑⏑́ ⏑⏑⏑́ ⏑⏑́⏑⏓ anapaestus logaoedicus sive dactylico-trochaicus cum anacrusi bisyllaba

2 ⏑⏑́⏑––, ⏑́⏑⏑⏑́⏑⏑– iambelegus

3 ⏑⏑⏑́⏑–– penthemimeres iambicum cum anacrusi anapaestica

4 ⏑́⏑––, ⏑́⏑⏑⏑́ ⏑⏑⏑́– trochaico-dactylicus

5, 8 ⏑⏑⏑́ ⏑⏑⏑́– anapaesticus

6 quinque anapaesti cyclii[9]

7 versus ex dipodia anapaestica et antispasto compositus

9 dactylico-trochaicus, ⏑⏑⏑́⏑⏑– | ⏑́⏑⏑⏑⏑–[10]

[6] 'Wahrscheinlich haben wie hier ein Metrum der alten Pyrrhiche vor uns, eines Kampfgesanges, der sich dem Embaterion annähert, aber in feurigeren Rhythmen bewegt. In der Pyrrhiche hatte der in der vorliegenden Strophe so häufig angewandte. Proceleusmaticus seine eigentliche Stelle und wurde daher auch Pyrrhichius genannt. Auch die systematische Form ist der Pyrrhiche ganz angemessen, die in ihrer schnellen Bewegung keine Pausen verstattet.' Rossbach. *l. l.* p. 127

[7] dochmiacos esse statuit Kockius ultima arsi soluta ⏑⏑́⏑⏑ –⏑⏑⏑; sed huic mensurae repugnat v. 415 cuius syllaba ultima corripi nequit, nisi quis aut nonnulla post κίναδος excidisse aut versum proximum interpolatum esse credere velit, quorum neutrum probabile est

[8] dactylico-trochaicos esse monet Kockius

[9] idem metrum Ach. 251, σὲ μὲν οὖν καταλεύσομεν ὦ μιαρὰ κεφαλή

[10] anapaestico-antispasticum ⏑⏑⏑́⏑⏑⏑–, ⏑⏑́–– esse statuit Dindorfius, qui volgatam lectionem οἰκήσω in versu antistrophico recepit, et in strophico κοινὴ 'σται reposuit e coniectura pro volgato κοινὸν ἔσται

444 ad 505 = 531 ad 590[11] anapaestici tetrametri, omissis hic tribus illic uno versu

506 ad 521 = 591 ad 606, systema anapaest. dimetr.

607, 608 anapaestici tetrametri

609 ad 614;

1, 2	⏑⏒–⏒⏑, ⏒⏑⏒⏑⏒[12]	strophe iambica (Rossbach. *l. l.* 221, 217)
3, 4	⏑– ⏑⏖ ⏑⏖ ⏑⏖ ⏑–⏑–	
5	⏑– ⏑– ⏑– ⏑– ⏑– ⏑–	
6	⏑– ⏑– –⏑ –⏑ –⏓	

615, 616 anapaestici tetrametri

617 ad 636 iambici senarii

637 ad 639 tetrametri anapaestici

640 ad 652 iambici senarii

IV παράβασις χοροῦ πρώτη

653 ad 661 (κομμάτιον)

1	⏒⏑⏑–, –⏒	choriambicum
2	⏒, ⏒⏑⏑–, ⏑⏒	glyconei
3, 6—8	⏒–, ⏒⏑⏑–, ⏑⏒	
4, 9	⏒–, ⏒⏑⏑–, –,	
5	⏒⏑ –⏑ ––	ithyphallicus

662 ad 696 (*parabasis proprie dicta*) anapaest. tetram. catal.

697 ad 709 (μακρὸν sive πνῖγος)
systema anapaesticorum dimetrorum

710 ad 723 (ᾠδή) = 740 ad 753 (ἀντῳδή)
dactylicotrochaici hyporchematici (Rossbach. *Metr.* 368, 371, 379)

1	⏒⏑⏑⏒–	dactylicus
2	–⏑–⏑–⏑–⏑–⏑–⏑–⏑–	
3	⏒⏑–⏑, ⏒⏑–	trochaicus dim. catal.
4	⏑⏒⏑, ⏒⏑⏑⏒⏑⏑⏒–[13]	dactylicus amphibracho praemisso
5, 7, 11, 14	⏒⏑–⏑⏒⏑–⏑⏒	
6	⏒⏑⏑⏒⏑⏑⏒⏑⏑⏒⏑⏑–	dactylicus pentameter catalecticus in syllabam
8	⏑⏑⏒⏑⏑⏒⏖⏒⏑⏑⏒	anapaesticus dimeter
9	⏒⏑⏑⏒⏑⏑⏒⏑⏑⏒–	dactylici tetrametri
10	⏒⏑⏑⏒⏑⏑⏒⏑⏑⏒–	

[11] de caesura v. 580 vide Rossbach. *l. l.* p. 92 et conf. Vesp. 561, Nub. 935 (vulgat. lect.)

[12] vv. 1 et 2 antispasticos esse ⏑⏒––, ⏑⏒⏑–⏑– vult Dindorfius

[13] in stropha legendum cum Dindorfio νάπαισι καὶ κορυφαῖς ἐν ὀρείαις: idem metrum Ran. (1362)

12 –́⏑–⏑–́⏑–⏑ trochaicus dimeter acat.

13 –́⏑⏑ –́⏑⏑ –́⏑⏑ –́⏑⏑ –́⏑⏑ –́⏑⏑ –́⏑, –́⏑–⏑–– dactylicus heptameter catalecticus in bisyllabum cum versu ithyphallico compositus

724 ad 739 (ἐπίρρημα) = 754 ad 762 (ἀντεπίρρημα)
trochaici tetrametri catalectici

V ἘΠΕΙCΌΔΙΟΝ Β΄

763 ad 812 iambici senarii

813 ad 818 (στροφή) = 847 ad 852 (ἀντιστροφή)

⏑–́⏑–, –́⏑–	strophe iambico-trochaica (Rossbach. *Metr.* 268)
–́⏑–⏑, –́⏑–	
⏑⏖⏑⏖⏑–⏑⏖⏑–⏑–⏑	
⏖⏑⏖⏑⏖⏑⏖⏑⏖⏑––⏑–	
⏑–́⏑–⏑–⏑–⏑–⏑–	
⏑–́⏑–⏑–⏑––	

819 ad 845; 853 iambici senarii exceptis 824, 826—7, 829—830, 832—3, 835—8, qui extra versum sunt

854 ad 899 carmen melicum, cui intersunt iambici trimetri

1	⏑⏑⏑–́⏑–, –––⏑[14]	
2	–́⏑–, –́⏑⏑–, ⏑–́–, ⏑–́–	cretico-choriambicus in baccheos exiens
3, 7, 8		senarii iambici
4	⏑–́⏑––, –́⏑⏑–́–, –́–––	iambico-dactylico-trochaicus
5	–́–, –́⏑⏑–́⏑–⏑	dactylico-trochaicus
6, 10	⏑–́⏑–––	penthem. iambicum
9	–́–, –́⏑⏑ –́⏑⏑ –́–	dactyl.
11—19		senarii iambici
20	–́⏑⏑–, –́⏑––, –́⏑⏑,	dactylico-trochaici
21	–́⏑⏑–, –́⏑⏑–́–	
22	⏑́⏑⏑–́⏑––	creticus dimeter cum versu dactylico-trochaico
23	⏑⏑–́⏑⏑–́⏑–́⏑	
24	⏑⏑⏑⏑⏑–	
25	⏑⏑⏑⏑⏑⏑–	
26	⏑–́⏖⏑–⏑–	iambus et penthem. trochaicum
27—31		iambici senarii
32	–́⏑⏑, –́⏑⏑ –́⏑⏑–	trochaico-dactylicus

[14] trochaicum dimetrum catalecticum praemisso cretico vult esse Dindorfius qui εὐδαίμονα recepit pro codicum lectione τὰν εὐδαίμονα

33	∠⏑–, ∠⏑⏑–	creticus et choriambus
34	⏑⏑⏑́–⏑⏑⏑⏑, –⏑–⏑⏑–	
35		senarius iambicus
36	⏑⏑∠⏑⏑∠⏑–	dactylico-trochaici
37	⏑––⏑–	
38	⏑⏑∠⏑⏑∠⏑–⏑, ∠⏑––	
39	⏑⏑∠⏑–, ⏑́⏑⏑–⏑–⏑	iambico-troch.
40	⏑́⏑⏑–⏑–	penthem. troch.
45	∠⏑––, ∠⏑⏑ ∠⏑⏑ ∠⏑⏑ –	trochaico-dactyl.
46	⏑⏕⏕⏑⏕, ⏑⏕–⏑⏒	mensura incerta
47	⏑⏑–	

900 ad 999 trimetri iambici quibus interiecti sunt hexametri dactylici et prosa oratio

VI παράβασις χοροῦ ἑτέρα

1000 ad 1012 (ᾠδή) = 1029 ad 1041 (ἀντῳδή) (Rossbach. *l. l.* p. 128)

1—7		anapaest. spondaici
8,9	∠⏑⏑⏑ ∠⏑⏑⏑ ∠⏑⏑⏑ ∠⏑– ∠⏑⏑⏑ ∠⏑– ∠⏑⏑⏑ ∠⏑–	paeonici (cretici)
10, 11		anapaest. spondaici
12	∠⏑⏑⏑ ∠⏑⏑⏑ ∠⏑⏑⏑	paeonici (cretici)
13	∠⏑⏑⏑ ∠⏑⏑⏑ ∠⏑– ∠⏑–	

1013 ad 1028 (ἐπίρρημα) = 1042 ad 1057 (ἀντεπίρρημα)
trochaici tetrametri catalectici

VII ἐπεισόδιον γ′

1058 ad 1127 iambici trimetri

1128 ad 1134 (στροφή) = 1194 ad 1197 (ἀντιστροφή)
dochmiaci dimetri quos sequuntur tres senarii iambici in stropha, desunt autem in antistropho

1135 ad 1193 }
1198 ad 1241 } senarii iambici

1242 ad 1251 (στροφή) = 1254 ad 1263 (ἀντιστροφή)[15]

1	⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑∠	anapaesti cyclii
2	⏑∠⏑–––	iambus cum antispasto
3, 5, 10	⏑∠⏑–, ⏑∠–	iamb.
4, 8, 9	⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑∠	anapaest. cyclii
6, 7	⏑⏑∠⏑⏑∠–	anapaest. cyclius

inter stropham et antistrophum positi sunt duo dimetri iamb. 1252 acatal. et 1253 catal.

[15] strophen dactylico-ithyphallicam statuit esse Rossbach. *Metr.* p. 365

1264 ad 1299 iambici senarii exceptis versibus

1266 ⏑∠–, ∠⏑⏑ ∠⏑⏑– dactyl.

1267—8 –∠⏑––, ∠⏑⏑∠⏑⏑∠–, ∠⏑–⏑–– trochaico-dactyl.

1300 ad 1336 senarii iambici exceptis versibus

1300 choriambicus tetrameter catalecticus ex carmine Anacreontis sumptus, quod primam cuiusque versus arsis solutam habuisse Hephaestio annotavit p. 52

1301 ⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑∠, –⏑⏑–[16]

1303 ⏑⏑∠⏑⏑∠⏑⏑, ⏑⏑∠⏑⏑∠

1306 –∠⏑–, –∠⏑–, ⏑∠, ∠⏑⏑–, – iambicus dimeter + glycon.

1318 –∠⏑⏑∠– dactyl.

1319 –∠⏑⏑– iamb.

1320 –∠––⏑⏑∠– paroemiacus

1321 ––

1322 ⏒⏑⏑̄⏑⏑–⏑⏑–

1323 ∠⏑ ⏑–⏑, ∠⏑–– troch.

1325—7 anapaestici dimetri admisso 1327 proceleusmatico

1337 ad 1395 iambici senarii exceptis versibus

1337 ∠–, ∠⏑⏑–. ∠⏑⏑–, ∠⏑⏑–, ∠⏑ Asclepiadeus maior

1338, 1341 ⏑⏑, ∠⏑⏑∠⏑, ∠⏑∠⏑ qui est dactylico-trochaic. cum anacrusi[17]

VIII χορικὸν πρῶτον

1396 ad 1407 (στροφή) = 1408 ad 1419 (ἀντιστροφή) strophe trochaica (Rossbach. p. 154 sqq.)

IX ἐπεισόδιον Δ

1420 ad 1478 senarii iambici

X χορικὸν δεύτερον

1479 ad 1490 = 1617 ad 1628 strophe trochaica (Rossbach. *l. l.* p. 155)

[16] secundum Dindorfium, cui pro ἄλλαν scribendum videtur ἀλλοίαν, metrum est anapaesticum catalecticum cum catalexi dactylica: idem versus 1303 metrum deleto τε ante νέαν.

[17] secundum Dindorfium penthem. anapaesticum cum dipodia trochaica

⏑⏑∠⏑⏑∠⏑, ∠⏑––

XI ἐπεισόδιον έ

1491 ad 1616 senarii iambici exceptis v. 1587 ad 1589 qui sunt prosa oratione scripti

XII ἔξοδος

1629 ad 1642 senarii iambici
1643 ad 1647

1	⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑	systema trochaicum
2	⏑⏑⏑ –⏑	
3	⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑ –⏑–	
4	–⏗–, –⏗–, –⏗–	molossicus trimeter[18]
5	⏗⏑⏑–, ⏗⏑⏑–, ⏗⏑⏑–, –⏗	choriamb.

1648 ad 1652 system. anapaestic. dimetr.
1653 ad 1658 = 1659 ad 1664
versus glyconei ⏓, ⏗⏑⏑–, ⏑⏗ et forma catalectica ⏑, ⏗⏑⏑–, –
1665 ad 1669 systema anapaesticorum dimetrorum
1670 ad 1676 dactylici

1, 2, 7	tetrametri
3—6	trimetri
8	glyconeus

1678 ad 1683 iamb. tetram. acatal. syncop. (Rossbach. *l. l.* p. 202)

[18] eodem metri genere utitur Lysistr. (1314) ἁγῆται δ' ἁ Λήδας παῖς ἁγνά: Aesch. Pr. V. 692, Soph. Antig. 844, Philoct. 837, Oed. C. 1560

CANTABRIGIAE FORMIS ACADEMICIS EXCUDEBANT C. J. CLAY, A.M. ET FIL.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

CANTABRIGIAE FORMIS ACADEMICIS EXCUDEBANT C. J. CLAY, A.M. ET FIL.

SUMMARIUM FABULAE

'Post Siculam cladem rerum omnium perturbatio Athenis in immensum crevit neque arti comicae priore more exercendae locum dare videbatur. Quare quum Athenienses et Aristophanes nihilo minus veterem consuetudinem suam eripi sibi non paterentur, mirum non est, quod non consueto spiritu, sed ad temporis iniquitatem accommodate fabulas compositas esse facile intellegimus. Loquor de *Lysistrata* et *Thesmophoriazusis*, fabulis tam parum castis, ut Aristophanem labente civitate ipsa in castra adversariorum transiisse iudicare liceat, tamque ab ingeniosa in iocis serendis procacitate, quae in prioribus comoediis regnat remotis, ut mutata tempora esse nemo legentium non senserit. Transiit autem ad aliud genus artis nec viris ut solitus fuerat, sed mulieribus primas agendi partes tradidit, vel ideo, ut videtur, quia belli caussa senibus modo et mulieribus in urbe relictis, viri plerique peregrinis in terris militabant: cf. Herbst. de reditu Alcib. p. 4, Iaep. de Lysistr. et Thesm. p. 4. Ostendunt autem omnia, poetam temporibus quidem cessisse aliquantum, sed eandem tamen de civitate sententiam retinuisse.

'Est autem inter utramque comoediam discrimen maximum. In *Lysistrata* enim libero ore, quid urbi salutare sit, exponit et utilissima consilia proponit, quae sola, si cives ea sequi aut voluissent aut potuissent, civitatem summis ex calamitatibus servassent: in *Thesmophoriazusis* contra ne attingere quidem res gestas gerendasve audet, sed totus in Euripide et Agathone exagitando occupatus est.

In *Lysistrata* pacem commendat, post clades tam funestas iure desideratissimam. Quum vero Ol. 92, 1 veris tempore a. 411 magna ista Pisandro auctore quaestio Athenis ageretur, utrum populare imperium retinendum an tollendum esset, quae omnium animos maxime commovit: simul autem iisdem factionibus, quae in civitatis forma commutanda unam esse salutis opem censebant, Alcibiades revocandus et foedus cum rege Persarum ineundum esse videretur: Aristophanes contra suasit, id quod per totam vitam fecit, ut cum Lacedaemoniis potius reliquisque Graecis pace facta domesticis malis medellam afferrent, servataque vetere civitatis forma barbaros im-

pugnarent; cf. v. (1141). Hanc sententiam Lysistratae dedit defendendam, quae cum reliquis Atheniensium et Laconum mulieribus coniuncta, viros cogit, ut in eam transeant: alteram senes et magistratus illius aetatis suscipiunt, quorum imaginem ad vivum expressam solus fere comicus prodidit. cf. Iaep. l. l. p. 52 sqq. Sibi ipse autem simillimus est poeta v. 535 sqq., ubi Lysistrata Probuli caput flammeo tegit calathumque sumere et lanam carpere iubet.

'In *Thesmophoriazusis* eorum sententiae subscribere non possum, qui apud Euripidem cum Herbstio, quae ille de heroibus dixit, ad homines eadem aetate viventes traducunt, nec Helenam sed Alcibiadem, nec Proteum sed regem Persarum nec Menelaum sed urbem miseriis laceratam audire sibi videntur et propterea Aristophani quoque similem rerum commutationem adscribunt. cf. Iaep. l. l. p. 78 sqq. Haec enim ipsa comoedia quanquam paucis res publicas attigit, versatur tamen magis in altero argumento, quod Aristophanes per totam vitam summa severitate persequutus est, ut et tragoediam impugnaret, qualis exercebatur, qua mulieres corrumpi deosque in contemptum duci credidit et privatam vitam ab antiqua simplicitate delapsam esse ostenderet.

'Utriusque comoediae in conformatione nova sunt nonnulla, quae in praecedentibus nondum reperiuntur. In *Lysistrata* enim mira arte institutum est, ut simul et virorum et mulierum chorum initio sibi adversantem postea iungi et concordem agere videamus. In *Thesmophoriazusis* vero quoniam Euripidem irridet, quem callidum veteratorem esse clamat, ad eandem normam singula quaeque per totam fabulam instituit, et lusus vafros et veteratorios induxit, quibus posteriores comicos usos esse novimus. Nec vero negaverim *Lysistratam* mihi longe potiorem videri, sive argumenti sive formae rationem habeam: imprimis vero animum poetae putem ad veterum hilaritatem et ingenii splendorem multo saepius in *Lysistrata*, quam in *Thesmophoriazusis* rediisse.

'Caussam huius rei ex temporum conditione repetendam esse credo. Etenim utramque comoediam initio a. 411 editam esse puto, *Lysistratam* Lenaeis, Dionysiis magnis *Thesmophoriazusas*, quod primus mihi Od. Muellerus prolusione academica a. 1839 edita persuasit, nunc vero Iaepius (in libello, quo anno et quibus diebus festis Aristophanis *Lysistrata* atque *Thesmophoriazusae* doctae sint, Utinis 1859) ad liquidum perduxit: qui licet haud raro erraverit, tamen sententiam quam voluit docte et diligenter probavit.' C. F. RANKE *Comment. de vit. Aristoph.* p. xliii, xliv.

πρόλογος (1—176). In scenae pariete repraesentatur platea sive area Athenis: media domus Lysistratae, ab altera parte domus Calonices. Mane domo egressa Lysistrata in loco constituto adest, irata mulieribus quod lente cunctanterque colant ubi seria res agitur; sicubi autem lasciviae et libidini sit locus, statim convolent confertim. Una Calonice e proximo venit, cui causam requirenti cur tam adductae esset frontis queritur Lysistrata in re tam gravi in qua totius Helladis salus contineretur nullam tamen sibi praesto esse mulierem ne ex Acharnis quidem unde tanquam ex propiore loco primas adventuras esse sperasset. Tandem Atticae matronae adsunt, quarum una Myrrhine verba facit: post quas Lacaena Lampito aliaeque e Boeotia et Corintho mulieres. Frequenti concilio a cunctis fatigata Lysistrata consilium suum patefacit; 'Quaenam vestrum' ait 'non tenetur magno pacis et viri peregre absentis desiderio? Vultisne igitur mecum operam dare ut pax componatur ne diutius ipsae et teneri infantes virorum praesidio careatis? Una ratio superest: denegemus enim iis oportet iura tori si pacem nolunt conficere.' Gravantur pleraeque, Myrrhine praesertim quae cupidissima fuerat rei cognoscendae: una Lampito profitetur caussam se velle suscipere pacem suadendi popularibus suis modo ne dolo malo agant Athenienses: numquam enim hos de pace cogitaturos quamdiu argenti copia abstrusa fuerit in templo deae. 'At hoc' inquit Lysistrata 'provisum est; demandavimus enim senioribus nostrûm illud negotium ut arcem hodie sub specie rem divinam faciendi occupent[1] aerariumque custodiant, ne possint viri depromere inde pecuniam ad bellicos usus.' Tandem ex consilio Lysistratae omnes profitentur se operam daturas ut de pace viris persuadeatur: quod ut ratum fiat, iure iurando eas adstringit verba praeiens ipsa, facete autem pro solita apud veteres victima urceo vini adlato[2], quem ut propitia accipiat Suadae deae vota facit. Quod dum fit, clamor ad aures fertur mulierum in arcem invadentium. Tum Lampito statim auctore Lysistrata obsidibus post se relictis Spartam proficiscitur: exeunt ceterae et in arcem ad suas confugiunt.

177—306 (πάροδος χοροῦ)[3]. Proscenio vacuo relicto mutatur scena

[1] Gazophylacium Athenis erat in ὀπισθοδόμῳ templi Palladis: cf. Plut. v. (1193)

[2] Respexit Comicus locum Aeschyleum *Sept. cont. Theb.* v. 42

[3] Parodus haec ex iis est quae ἐμβατήρια possint vocari cum chorus id ipsum quod progreditur canat, choreutaeque sese non invicem quidem sed universi singulos quosque adhortentur ut progrediantur: scripta est igitur metro quod parodicum liceat nuncupare i. e. iambico tetrametro catalectico sive Hipponacteo ut parodi *Vesparum*, *Ecclesiazusarum*: aliae, *Acharnensium* scilicet et *Equitum*, *Avium* et *Pacis* trochaico metro scriptae sunt. Vide I. Richteri Prolegom. *Vesp.* p. 63

quae iam Acropolim repraesentat: in medio Propylaea. Chorus senum per aditum spectatoribus dexterum orchestram intrat incitato gradu parodum canens. Senes enim vi vim arcendam rati ramos olivae malleolosque adferunt unde rogo aggesto comburant matronas tam sceleratum facinus ausas et imprimis caput coniurationis Lysistratam: alii carbonum favillas in ollis adferunt ut portas incendant; indignum enim esse arcem a mulierculis occupari unde ipsi[4] quondam Cleomenem Spartanorum regem male mulcatum abegissent. Invocant duces Sami[5] populares ut sibi opem ferant, divaeque Victoriae precantur auxilium quo mulierum licentiam reprimere et vindicare possint. Iam statione in orchestra relicta in logeum ascenditur ut Acropolim aggrediantur, cum interea altera turba mulierum inopinato advolat ex urbe in arcem ascendentium cum urceis aquae plenis, quibus faces senum incendium minitantium extinguant. Quibus visis senes se invicem adhortantur ad opem ferendam: verbera intentant: illae positis humi urceis stant contra, cominus rem gerere paratae. Convicia et minae ultro citroque iactitantur. Tandem aqua bis terque perfusos facibus restinctis imbelles senes abigunt matronae.

308—319 (ἐπεισόδιον α΄). Ingreditur per dextrum aditum cum lictoribus Provisor (πρόβουλος[6]) ad famam occupatae arcis multaque invehitur in impudicos mores feminarum et bacchanalia tympanorumque pulsus et ululatus tota urbe personantes, fontem mali et corruptelae quotidie crescentis et serpentis; nec minus in virorum incuriam qui earum lasciviae et nequitiae patientes sint, etiam patroni. 'Profecto nimia haec licentia' ait 'evasura erat in aliquod magnum malum: itaque nunc, cum maxime ad triremes instruendas opus est pecunia ex aerario publico, mihi Provisori fores arcis obseraverunt. Agite lictores, admovete vectes sine mora, hanc insaniam ut opprimamus et coetum nefarium discutiamus: summa vi portas arcis effringamus.' Iam in eo sunt lictores ut iussis pareant, cum Lysistrata ultro ex arce

[4] Solet Comicus choro tribuere etiam quae antecesserint aetatem hominum tum viventium. BERGLERVS. Ceterum confer Herodot. V. 72

[5] Ex hoc loco colligere licet hoc drama prodiisse anno belli Peloponnesiaci XXI^mo quo praecipue calebant Sami negotia, statu populari ibi instaurato et quadringentorum abolito, electis Thrasybulo et Thrasyllo ducibus democratiae faventibus: invocat igitur et invitat eos reipublicae amatores et status popularis ut capessant negotia. De iis Thucydides libro VIII. c. 21. PALMERIVS

[6] Statim nuntio cladis Siculae allato (Ol. XCI. 4) collegium quoddam seniorum compositum est qui reipublicae saluti prospicerent. Hi πρόβουλοι dicti sunt nomine in oligarchiis usitato: videtur autem eorum potestas fere annua fuisse. Conf. Thucyd. VIII. 1: ἐδόκει...ἀρχήν τινα πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἑλέσθαι οἵτινες περὶ τῶν παρόντων ὡς ἂν καιρὸς ᾖ προβουλεύσωσι: Lysias in Eratosthen. § 65

in scenam prodit. Confestim comprehendi eam et vinciri iubet Probulus: sed altera muliere minitante lictor aufugit: igitur alium vocat lictorem ad hanc prius ligandam. Sed hic quoque, ubi tertia mulier ex arce procedit, aufugit: expertus igitur lictorum ignaviam, si singuli mulieribus opponantur, convocatis et reliquis lictoribus agmine facto aggredi eas iubet. Frustra fit impetus: vim vi arcent feminae sagittariosque ridicule terga vertere cogunt. Probulus, cum vi nihil effici intellegit, choro senum instigante ut rem penitus inquirat et coniurationis caussam investiget neque dictis temere credat, colloquium init cum Lysistrata. Ac quaerenti primum cur arcem vectibus obdidissent Lysistrata respondet 'ut argento salvo ad inducias faciendas cogeremini: nosmet ipsae, ut domi opes asservamus et custodimus, ita aerarii curam suscipiemus.' 'At hinc bellum gerendum est.' 'Numquid igitur opus est bello gerendo?' 'Quonam nempe alio modo servabimur?' 'A nobis.' 'Sed unde vobis, si dis placet, ius est de rebus ad pacem et bellum pertinentibus consulendi?' 'Dicam si bilem continebis. Nos enim diu domi sedentes mala vestra consilia tulimus patienter: et siquando vos stulte et inconsulte agere intellegeremus, invitae silentium agebamus; certe si concionibus licuisset interesse, meliora decreturae. Quod cum diutius ferendum non sit, nos ipsae Hellada periculis eripere decrevimus: si nostris consiliis invicem uti voletis, res perditas in integrum restituemus.' Aegre loquentem fert Probulus sed tacere iubetur. 'Tibine' ait 'ut ego taceam quae *καλύμμασι* obvolutum habeas caput et ne libere quidem possis loqui?' Tum lepide eum cavillata Lysistrata caput flammeo tegit et calathum sumere iubet lanamque carpere, fabas esitantem[7] dum bellum mulieribus curae erit. Intermisso paulisper colloquio, sequitur canticum mulierum (448 ad 455) senum carmini respondens (383—390), Lysistratam imprimis laudantium et in proposito obfirmantium: quibus ea praestat fore ut pacis sequestrae vocarentur modo consiliis faveat Aphrodite dea: tum pergit 'Armis depositis ex lanificio nostro exemplum sumite rempublicam administrandi. Ac primum quidem ut sordes lanae eluimus, sic vos purgate civitatem nequam hominibus abstersis et tribulis evolsis: istos eicite qui magistratus gerunt ut lucellum sibi inde comparent: eos qui inter se cohaerent affectantes magistratum distrahite eorumque capita depilate: deinde omnes carminate in calathum communem benivolentiam, immistis metoecis, hospitibus, etiam aerarii debitoribus et colonis: a

[7] Ad proverbium alludit *τὸν σικυὸν τρώγουσα γύναι τὴν χλαῖναν ὕφαινε* memoratum ab Athenaeo III. p. 73 d. BERGLERVS

quibus omnibus sumere oportet tractum (κάταγμα) et omnia in unum congregare; deinde facere glomerem magnum unde texatur populo laena.' Qua allegoria postquam commoda reipublicae eventura si bene ordinetur facetissime exposuit: deinceps cavillatur Probulum tamquam capularem senem, et aqua perfundit; idem ceterae mulieres faciunt. Itaque salutari consilio Lysistratae neglecto ira inflammatus ridetur et abigitur.

520—595 (χορικόν). Deest in hac comoedia sollemnis Parabasis: in eius loco chorus senum et vetularum (palliis rite depositis ut ad saltandum habiliores evadant) ad spectatores conversi se invicem probris et dicteriis incessunt. Senes feminas proditionis accusant: metuere se aiunt ne Lacedaemoniorum impulsu impia haec coniuratio facta sit: revocantque in mentem Hippiae illius tyrannidem, se autem iactant tamquam alterum Aristogitonem odiosae anus imperium affectantis maxillas male mulcaturum. Contra minitantur feminae se tam male accepturas esse viros ut ne matres quidem agnoscere possint domum reversos. Tum commemorant commoditates quas inde ab aetate prima habuerint ipsae in civitate ex legibus et institutis: nonne ob has deberent grato animo invicem patriae utilia suadere? quid si mulieres natae essent, at symbolae (ἐράνου) participes se esse, quae viros in commune afferant: illos contra miseros senes haudquaquam participes esse, qui consumto tributo quod olim Aristidae iussu collatum erat, adeo non afferant tributa ut pessumdaturi ultro sint rem publicam. Ceterum si molestos se praebeant, commitigaturas se minantur sandalio caput. Quam contumeliam ut ulciscantur, senes se invicem adhortantur contra vetulas ut exuta senectute iuvenilem illum vigorem promant opprimantque priusquam latius serpat importunam istam pestem. Contra illae ridicule supplicium senibus minitantur: 'neque enim desinetis' inquiunt 'plebiscita facere et bellare donec aliquis vos pedibus prehensos excutiat tributis vestris praecipitetque fractis cervicibus.'

596—667 (ἐπεισόδιον β'). Prodit ex arce Lysistrata tristi voltu; et choro mulierum versu ex Telepho Euripideo desumpto interrogante quae sit causa tristitiae, libidinem et incontinentiam mulierum incusat, quae ex arce cupiant et conentur quovis praetextu usae domum ad viros properare. Dum loquitur una et altera mulier procurrit in scenam ex arce elapsa, quarum unaquaeque ridicule se excusat: sed oraculo recitato comprimit eas Lysistrata persuadetque in arcem regredi.

Sequitur carmen (668—679) odii atque irrisionis plenum ut

convenit senibus iratis, quibus deinde (680—691) par pari referunt mulieres.

692—763 (ἐπεισόδιον γ'). In muro arcis conspiciuntur Lysistrata Myrrhine aliaeque mulieres. Per dextrum aditum accurrit cum uno servulo infantem gestante Cinesias vir mollis atque uxorius, misere coniugis suae Myrrhines amore cruciatus. Quo viso ceterae coniuratae introeunt: Lysistrata sola manet, et hominem paullisper cavillata deinde ipsa de muro in arcem descendit (καταβᾶσα v. 724) quasi evocatum Myrrhinam. Ea in murum iterum ascendit sed difficilem se praebet, donec orante marito ut pueruli saltem si non ipsius misereat descendit in scenam ut osculetur infantem, sed domum se redituram negat cum viro nisi pace prius facta, delusumque destituit in arcem regressa. [Quem miseratione prosequitur chorus senum, facete tragicorum morem imitatus qui idem faciunt erga eos quos vident maximis malis implicitos.]

764—849 (ἐπεισόδιον δ'). Prodit in scenam per sinistrum aditum ab Lacedaemone caduceator dorica dialecto vociferans 'πᾶ τᾶν 'Ασανᾶν ἐστιν ἁ γερωία ἢ τοὶ πρυτάνιες; λῶ τι μύσιξαι νέον:' et Probulo interroganti quisnam ille sit respondet se a Spartanis missum esse περὶ τᾶν διαλλαγᾶν: deinceps requirenti mulierum consilia aperit, quae viris in gratiam redire nolint donec armis desitis coeat in unum foedus tota Hellas. Iam Probulo verum subolet, non Athenis solum sed ubique hanc coniurationem initam esse: itaque caduceatorem iubet domum redire et Spartanis auctorem esse ut confestim legatos αὐτοκράτορας περὶ διαλλαγῶν mittant; ipse abit senatui idem consilium daturus. Dum ille Spartam redit, senes et mulieres mutua rursus inter se dicteria et convicia iactant: tandem in gratiam redeunt unumque chorum constituunt (v. 815), feminis ad eam rem e proscenio in orchestram per scalas descendentibus[8]. Chorus ad spectatores conversus breve carmen strophicum cantat: neminem se civium verbis laedere velle ait: potius omnia bona et dicere et facere paratum: satis enim malorum perpessam esse civitatem[9]: iam pecuniam pollicetur se egentissimo cuique daturum: deinde in antistropho viros ut se conveniant invitat, iubetque laute cenaturos libere et ingenue limen ingredi recta tamquam suam ipsorum domum, addita lepida et praeter expectationem ratione 'clausa enim ianua erit.'

[8] Schönborn. *die Scene der Hellenen* p. 301

[9] Cladem siculam intellegit et aliam ad Eretriam acceptam, in qua Athenienses duce Timochare a Lacedaemoniis duce Hegesandrida victi sunt navali pugna, quae evenit aestate anni XXI^m belli Peloponnesiaci; de qua Thucydides VIII. 95 et Xenoph. Hellen. initio. PALMERIVS

850—938 (ʼπεισόδιον ε′). Veniunt per sinistrum aditum legati Laconum ridicule vestiti ad pacem componendam: sequuntur per dexterum aditum Athenienses: tum ex arce Lysistrata, quam exeuntem hortatur chorus variisque quas habet virtutibus uti in communem Graecorum utilitatem, qui querellas suas ipsi permiserint, iubet. Ea respondet facile se et Athenienses et Lacones cum pace esse conciliaturam si revera pacis desiderio teneantur. (Διαλλαγὴν autem introducit poeta more suo per prosopopoeiam tamquam puellam formosam et amabilem.) Tum orationem facit ad sermonis tragici colorem compositam, in qua culpam in utrumque populum reicit. ‘Haud decere eos’ ait ‘qui festis communibus et sacris uterentur se invicem bello petere, idque levissimas ob causas. Praeterea mutuis beneficiis Athenienses et Lacedaemonios esse devinctos: illos Laconibus[10] auxilio fuisse Messeniorum tumultu turbatis Spartaque ipsa terrae motu diruta; hos autem illos adiuvisse in pellendis tyrannis[11]. Proinde ut finem facerent belli hortatur. Placet oratio legatis Laconum qui ita pacem componi volunt si Pylos illa, cuius diu desiderio tenerentur, reddatur. Gravantur Athenienses: at Lysistrata auctor est ut alia loca[12] repetant pro Pylo, induciasque prius ineant quam de rebus

[10] Huius loci meminit Plutarchus in *vita Cimonis* p. 489: *πέμπουσιν οὖν οἱ Λακεδαιμόνιοι Περικλείδαν ἐς Ἀθήνας δεόμενοι βοηθεῖν, ὅν φησι κωμῳδῶν Ἀριστοφανὴς καθεζόμενον ἐπὶ τοῖς βωμοῖς ὠχρὸν ἐν φοινικίδι στρατιὰν ἀπαιτεῖν*

[11] Vide Thucydidem I. 102: *Λακεδαιμόνιοι δέ, ὡς αὐτοῖς πρὸς τοὺς ἐν Ἰθώμῃ ἐμηκύνετο ὁ πόλεμος, ἄλλους τε ἐπεκαλέσαντο ξυμμάχους καὶ Ἀθηναίους, οἱ δ' ἦλθον Κίμωνος στρατηγοῦντος πλήθει οὐκ ὀλίγῳ.* Ceterum ut hic Lysistrata in memoriam revocat Lacedaemoniis hoc Atheniensium beneficium, ita apud Thucydidem libro III. 54 Plataeenses, qui opem eodem illo tempore tulerant Lacedaemoniis, illius beneficii eos esse memores iubent. BERGLERVS. Miserunt Lacedaemonii contra Pisistratidas primo quidem Anchemolium cum navibus qui victus est et periit: deinde Cleomenem regem suum, qui Pisistratidas excedere ex arce et Athenis coegit, ut tradit Herodotus V. 63: Thessalos autem adsciverant Pisistratidae; *οἱ δὲ Πεισιστρατίδαι προπυνθανόμενοι ταῦτα ἐπεκαλέοντο ἐκ Θετταλίης ἐπικουρίην· ἐπεποίητο γάρ σφι συμμαχίη πρὸς αὐτούς. Θετταλοὶ δέ σφι δεομένοισι ἀπέπεμψαν κοινῇ γνώμῃ χρεώμενοι χιλίην τε ἵππον καὶ τὸν βασιλῆα τὸν σφέτερον Κινέην*

[12] Ea loca repetunt Athenienses quae in possessionem Laconum vel sociorum venerant antea sed diversis temporibus. Nam Megarica crura quae repetunt destructa fuerant a Megarensibus iam a belli Peloponnesiaci anno primo ut Thucydides lib. IV. Urbes vero ad sinum Meliensem in Lacedaemoniorum redactae sunt potestatem ab Agide Decelea profecto hieme anni XIX quae subsecuta est cladem in Sicilia acceptam ut idem Thucydides in libro VIII. Et de Echinunte quidem nihil Thucydides nominatim: tamen ad idem tempus referri debet Echinuntis occupatio et intellegi fuisse fructum eius expeditionis quam in Oetaeos et Meliensis sinus habitatores fecerat Agis: et ex hoc loco complementum fieri potest historiae Thucydidis qui de Echinunte tacuit. Unum me torsit hoc loco quod nullam mentionem faciat de Decelea quae illos ita male vexabat. Sed eum scrupu-

minoris momenti disceptent. Tum legatos senesque pure lautos (nam aqua eos perfuderant feminae) in arcem ad convivium vocat Lysistrata; qui dum ineunt, chorus interea (939—972), in diversas iam partes disiunctus, auferre iubet quaecumque velint: tum facete, ut antea, praeter expectationem dicit ὄψεται δ' οὐδὲν σκοπῶν; et iterum πρὸς τὴν θύραν προαγορεύω μὴ βαδίζειν τὴν ἐμὴν ἀλλ' εὐλαβεῖσθαι τὴν κύνα[13].

973—1003 (ἔξοδος). Atheniensis quidam e convivio egrediens importunos aliquos facessere iubet qui ianuam obsederant, tum narrat quales se ibi gesserint Lacedaemonii et Athenienses: mox finitis epulis ceteri convivae egrediuntur; primum Lacones saltantes hymnum canunt (1004—1017) in quo primum Mnemosynen invocant testem illorum quae fortiter olim gesserant ipsi et Athenienses in devincendis Persis, deinde Dianam ut amicitia perpetua iungat duos populos: mox Lysistrata suam cuique uxorem abducendam dat (παραδίδωσι τοῖς μὲν Λάκωσι τὰς Λακαίνας τοῖς δὲ Ἀθηναίοις τὰς ὁμοφύλους SCHOL.) choreasque ob felicem rerum successum in deorum honorem peragere iubet. Athenienses (1024—1034) Gratias Dianam Apollinem Bacchum Iovem et Iunonem invocare iubent testes gratissimae pacis, cuius sequestra fuit Venus; exeuntque saltantes. Sequuntur Lacones (1035 ad finem) τὰν χαλκίοικον ἄνασσαν cum Apolline Amyclaeo et Tyndaridis fratribus et dilectam suam Spartam celebrantes. Ita finis fabulae imponitur.

lum posterior exemit cogitatio. Nam ea potissimum loca repetunt Athenienses, quae erant ad maris imperium opportuna, quippe id adfectantes: Decelea vero pace facta prorsus inutilis fuisset Lacedaemoniis: erat enim munimentum tantum, non civitas, idque mediterraneum. PALMERIVS

[13] cf. supra v. 848 et Eccl. v. 801

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

ΚΑΛΟΝΙΚΗ

ΜΥΡΡΙΝΗ

ΛΑΜΠΙΤΩ

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΙΝΕΣ

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

ΠΑΙΣ ΚΙΝΗΣΙΟΥ

ΚΗΡΥΞ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ

ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙΟΙ ΤΙΝΕΣ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

Ἀλλ' εἴ τις ἐς βακχεῖον αὐτὰς ἐκάλεσεν,
ἢ 'ς Πανὸς ἢ 'πὶ Κωλιάδ' ἢ 'ς Γενετυλλίδος,
οὐδ' ἂν διελθεῖν ἦν ἂν ὑπὸ τῶν τυμπάνων.
νῦν δ' οὐδεμία πάρεστιν ἐνταυθὶ γυνή·
πλὴν ἥ γ' ἐμὴ κωμῆτις ἥδ' ἐξέρχεται.
χαῖρ' ὦ Καλονίκη.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ

καὶ σύ γ' ὦ Λυσιστράτη.
τί συντετάραξαι; μὴ σκυθρώπαζ' ὦ τέκνον·
οὐ γὰρ πρέπει σοι τοξοποιεῖν τὰς ὀφρῦς.
ΛΥ. ἀλλ' ὦ Καλονίκη κάομαι τὴν καρδίαν,
καὶ πόλλ' ὑπὲρ ἡμῶν τῶν γυναικῶν ἄχθομαι,
ὁτιὴ παρὰ μὲν τοῖς ἀνδράσι νενομίσμεθα
εἶναι πανοῦργοι, ΚΑ. καὶ γάρ ἐσμεν νὴ Δία.
ΛΥ. εἰρημένον δ' αὐταῖς ἀπαντᾶν ἐνθάδε
βουλευσομέναισιν οὐ περὶ φαύλου πράγματος,
εὕδουσι κοὐχ ἥκουσιν. ΚΑ. ἀλλ' ὦ φιλτάτη
ἥξουσι· χαλεπή τοι γυναικῶν ἔξοδος.
ἡ μὲν γὰρ ἡμῶν περὶ τὸν ἄνδρ' ἐκύπτασεν,
ἡ δ' οἰκέτην ἤγειρεν, ἡ δὲ παιδίον
κατέκλινεν, ἡ δ' ἔλουσεν, ἡ δ' ἐψώμισεν.

ADNOTATIO CRITICA

4 ἐνταυθοῖ libri: correxit Elmsleius || 13 ἐνθάδε vulgo: ἐνθαδὶ Meinekius || 16 τῶν γυναικῶν ἡ ἔξοδος Dawesius Miscell. Critic. p. 331 probante Porsono

ΛΥ. *ἀλλ' ἕτερά τἄρ' ἦν τῶνδε προὐργιαίτερα*
αὐταῖς. ΚΑ. *τί δ' ἐστὶν ὦ φίλη Λυσιστράτη,*
ἐφ' ὅ τι ποθ' ἡμᾶς τὰς γυναῖκας συγκαλεῖς;
τί τὸ πρᾶγμα; πηλίκον τι; ΛΥ. *μέγα.* ΚΑ. *μῶν καὶ παχύ;*
ΛΥ. *νὴ Δία πάνυ παχύ.* ΚΑ. *κᾆτα πῶς οὐχ ἥκομεν;*
ΛΥ. *οὐχ οὗτος ὁ τρόπος· ταχὺ γὰρ ἂν ξυνήλθομεν.*
ἀλλ' ἔστιν ὑπ' ἐμοῦ πρᾶγμ' ἀνεζητημένον
πολλαῖσί τ' ἀγρυπνίαισιν ἐρριπτασμένον.
ΚΑ. *ἦ πού τι λεπτόν ἐστι τοὐρριπτασμένον.*
ΛΥ. *οὕτω γε λεπτὸν ὥσθ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος*
ἐν ταῖς γυναιξίν ἐστιν ἡ σωτηρία.
ΚΑ. *ἐν ταῖς γυναιξίν; ἐπ' ὀλίγου γ' ὠχεῖτ' ἄρα.*
ΛΥ. *ὡς ἔστ' ἐν ἡμῖν τῆς πόλεως τὰ πράγματα,*
ἢ μηκέτ' εἶναι μήτε Πελοποννησίους—
ΚΑ. *βέλτιστα τοίνυν μηκέτ' εἶναι νὴ Δία.*
ΛΥ. *Βοιωτίους τε πάντας ἐξολωλέναι.*
ΚΑ. *μὴ δῆτα πάντας γ', ἀλλ' ἄφελε τὰς ἐγχέλεις.*
ΛΥ. *περὶ τῶν Ἀθηνῶν δ' οὐκ ἐπιγλωττήσομαι*
τοιοῦτον οὐδέν· ἄλλ' ὑπονόησον σύ μοι.
ἢν δὲ ξυνέλθωσ' αἱ γυναῖκες ἐνθάδε,
αἵ τ' ἐκ Βοιωτῶν αἵ τε Πελοποννησίων
ἡμεῖς τε, κοινῇ σώσομεν τὴν Ἑλλάδα.
ΚΑ. *τί δ' ἂν γυναῖκες φρόνιμον ἐργασαίμεθα*

ADNOTATIO CRITICA

20 *γὰρ ἦν* vulgo: emendavit Elmsleius ad Ach. 323 probatus Hermanno; sic Av. 1017 *τἄρ'* in *γὰρ* corruptum || 24 *καὶ νὴ Δία παχὺ* vulgo, ictu in ultima vocis *Δià* posito quod offendit: emendavit Meinekius in Vindiciis p. 117 || 31 *ἐπ' ὀλίγου γὰρ εἴχετο* libri: *τἄρ' εἴχετο* Bergkius probatus Meinekio, *γ' ὠχεῖτ' ἄρα* Dobraeus quod adoptavi propter insolentiam locutionis *ἔχεσθαι ἐπί τινος* pro *ἔχεσθαί τινος* || 32 hic versus spurius videtur Hamakero || 38 *ἀλλ'* libri: *ἄλλ'* Brunckius scribendum esse vidit; neque enim suspicari quicquam potuisse Calonicen, quae de Lysistratae consilio nihil dum comperisset || 39 *ἐνθαδὶ* Meinekius || 42 *ἐργασαίμεθα* Clemens Alexandrinus Paedag. III. p. 254: libri *ἐργασαίατο*; sed nec ionica verbi forma probanda in comici sermone, nec bene oratio procedit. Videtur librarius *γυναῖκες* scribens tertiam personam intellexisse adeoque scripsisse *ἐργάσαιντο*; idque postmodum alius, cum carmen corrumperet, ad metri rationem reformasse scripto *ἐργασαίατο*. Compar error Pacis vitiavit v. 203 monente Lentingio || 43 *ἐξηνθισμέναι* libri quod explicat

ἢ λαμπρόν, αἳ καθήμεθ' ἐξανθισμέναι
κροκωτὰ φοροῦσαι καὶ κεκαλλωπισμέναι
καὶ κιμβερίκ' ὀρθοστάδια καὶ περιβαρίδας;
ΛΥ. ταῦτ' αὐτὰ γάρ τοι κἄσθ' ἃ σώσειν προσδοκῶ,
τὰ κροκωτίδια καὶ τὰ μύρα χαἰ περιβαρίδες
χἠ "γχουσα καὶ τὰ διαφανῆ χιτώνια.
ΚΑ. τίνα δὴ τρόπον ποθ'; ΛΥ. ὥστε τῶν νῦν μηδένας
ἀνδρῶν ἐπ' ἀλλήλοισιν αἴρεσθαι δόρυ,
ΚΑ. κροκωτὸν ἄρα νὴ τὼ θεὼ 'γὼ βάψομαι.
ΛΥ. μήτ' ἀσπίδα λαβεῖν ΚΑ. κιμβερικὸν ἐνδύσομαι.
ΛΥ. μήτε ξιφίδιον. ΚΑ. κτήσομαι περιβαρίδας.
ΛΥ. ἆρ' οὐ παρεῖναι τὰς γυναῖκας δῆτ' ἐχρῆν;
ΚΑ. οὐ γὰρ μὰ Δί' ἀλλὰ πετομένας ἥκειν πάλαι.
ΛΥ. ἀλλ' ὦ μέλ' ὄψει τοι σφόδρ' αὐτὰς Ἀττικάς,
ἅπαντα δρώσας τοῦ δέοντος ὕστερον.
ἀλλ' οὐδὲ Παράλων οὐδεμία γυνὴ πάρα,
οὐδ' ἐκ Σαλαμῖνος. ΚΑ. ἀλλ' ἐκεῖναί γ' οἶδ' ὅτι
ἐπὶ τῶν κελήτων διαβεβήκασ' ὄρθριαι.
ΛΥ. οὐδ' ἃς προσεδόκων κἀλογιζόμην ἐγὼ
πρώτας παρέσεσθαι δεῦρο τὰς Ἀχαρνέων
γυναῖκας, οὐχ ἥκουσιν. ΚΑ. ἡ γοῦν Θευγένους
ὡς δεῦρ' ἰοῦσα θοὐκάτειον ἤρετο.
ἀτὰρ αἵδε καὶ δή σοι προσέρχονταί τινες·
αἱ δ' αὖ γ' ἕτεραι χωροῦσί τινες. ἰού, ἰού,
πόθεν εἰσίν; ΛΥ. Ἀναγυρουντόθεν. ΚΑ. νὴ τὸν Δία·
ὁ γοῦν ἀνάγυρός μοι κεκινῆσθαι δοκεῖ.

ADNOTATIO CRITICA

Schol. ἄνθη φοροῦσαι: de veritate Bentleianae emendationis vix quisquam dubitabit collato Menandri fragmento ap. Clem. Alex. Paedag. III. 2. p. 93

νῦν δ' ἕρπ' ἀπ' οἴκων τῶνδε, τὴν γυναῖκα γὰρ
τὴν σώφρον' οὐ δεῖ τὰς τρίχας ξανθὰς ποιεῖν.

et Eurip. Danae apud Stobaeum ubi inter luxuriae instrumenta recensentur κάτοπτρα καὶ κόμης ξανθίσματα || 44 κροκωτὰ φοροῦσαι vulgatum recepi cum Meinekio: κροκωτοφοροῦσαι e nonnullis codd. Elmsleius, Reisigius || 47 καὶ libri: χαἰ Reisigius || 49 μηδένα vulgo: μηδένας Meinekius || 64 τἀκάτιον libri: θοὐκάτειον i.e. τὸ ἑκατειον (comp. Vesp. 796) Bentleius || 66 αἱ δ' αὖθ' vulgo quod propter poeticum αὖτε displicet: olim Dobraei emendationem αἱδί θ' ἑτεραὶ receperam; hodie Meinekiana aptior visa est

ΜΥΡΡΙΝΗ

μῶν ὕστεραι πάρεσμεν ὦ Λυσιστράτη;
τί φῄς; τί σιγᾷς; ΛΥ. οὐκ ἐπαινῶ Μυρρίνην
ἥκουσαν ἄρτι περὶ τοιούτου πράγματος.
ΜΥ. μόλις γὰρ εὗρον ἐν σκότῳ τὸ ζώνιον.
ἀλλ' εἴ τι πάνυ δεῖ, ταῖς παρούσαισιν λέγε.
ΛΥ. μὰ Δί', ἀλλ' ἐπαναμείνωμεν ὀλίγου γ' οὕνεκα
τάς τ' ἐκ Βοιωτῶν τάς τε Πελοποννησίων
γυναῖκας ἐλθεῖν. ΜΥ. πολὺ σὺ κάλλιον λέγεις.
ἡδὶ δὲ καὶ δὴ Λαμπιτὼ προσέρχεται.
ΛΥ. ὦ φιλτάτη Λάκαινα χαῖρε Λαμπιτοῖ.
οἷον τὸ κάλλος γλυκυτάτη σου φαίνεται·
ὡς δ' εὐχροεῖς, ὡς δὲ σφριγᾷ τὸ σῶμά σου.
κἂν ταῦρον ἄγχοις.

ΛΑΜΠΙΤΩ

μάλα γ' οἰῶ ναὶ τὼ σιώ·
γυμνάδδομαι γὰρ καὶ ποτὶ πυγὰν ἅλλομαι.
ΛΥ. ὡς δὴ καλόν τι χρῆμα τιτθίων ἔχεις.
ΛΑ. ἇπερ ἱερεῖόν τοί μ' ὑποψαλάσσετε.
ΛΥ. ἡδὶ δὲ ποδαπὴ 'σθ' ἡ νεᾶνις ἁτέρα;
ΛΑ. πρέσβειρά τοι ναὶ τὼ σιὼ Βοιωτία.
ΛΥ. τίς δ' ἁτέρα παῖς; ΛΑ. χαΐα ναὶ τὼ σιώ.
τίς δ' αὖ ξυναλίαξε τόνδε τὸν στόλον
τὸν τᾶν γυναικῶν; ΛΥ. ἥδ' ἐγώ. ΛΑ. μύσιδδέ τοι
ὅ τι λῇς ποθ' ἁμέ. ΜΥ. νὴ Δί' ὦ φίλη γύναι,

ADNOTATIO CRITICA

70 Μυρρίνη codd. μυρρινηι Rav. unde Μυρρίνην dedit Invernizius: forsan legendum οὔ σ' ἐπαινῶ, Μυρρίνη. || 79 ὦ γλυκυτάτη edd. ante Brunckium; ὦ γλύκη temptat Meinekius conf. Ran. (1279), Ec. (34) || 82 γε vulgo: τε Eustathius quod probat Porsonus; γὰρ Halbertsma probante Meinekio || 83 τὸ χρῆμα τῶν τιτθίων ἔχεις codices: τὸ χρῆμ' ἔχεις τῶν τιτθίων Bergkius: τι χρῆμα τιτθίων ἔχεις Cobetus quem secutus sum || 89 μύσσιδέ τω Rav., μυσιδδέτω ceteri: correxit Bentleius || 90 Verba νὴ Δί', ὦ φίλη γύναι vulgo Lysistratae dantur, ut dicat 'faciam per Iovem quod vis' sive 'eloquar quae scire te cupis.' Verum ubinam sic est νὴ Δία? tum de tribus mulieribus solam Calonicen secreti impatientiam non prodere haud decorum. Huic igitur verba iure dedit Lentingius 'dic quaeso carissima.' Tum a cunctis fatigata Lysistrata consilium suum cum iis communicat, λέγοιμ' ἂν ἤδη

λέγε δῆτα τὸ σπουδαῖον ὅ τι τοῦτ᾽ ἐστί σοι.
ΛΥ. λέγοιμ᾽ ἂν ἤδη· πρὶν λέγειν δ᾽, ὑμᾶς τοδὶ
ἐπερήσομαί τι μικρόν. ΜΥ. ὅ τι βούλει γε σύ.
ΛΥ. τοὺς πατέρας οὐ ποθεῖτε τοὺς τῶν παιδίων
ἐπὶ στρατιᾶς ἀπόντας; εὖ γὰρ οἶδ᾽ ὅτι 100
πάσαισιν ὑμῖν ἐστὶν ἀποδημῶν ἀνήρ.
ΚΑ. ὁ γοῦν ἐμὸς ἤδη πέντε μῆνας, ὦ τάλαν,
ἄπεστιν ἐπὶ Θρᾴκης φυλάττων Εὐκράτην.
ΜΥ. ὁ δ᾽ ἐμός γε τελέους ἑπτὰ μῆνας ἐν Πύλῳ.
ΛΑ. ὁ δ᾽ ἐμός γα, καἴκα ᾽κ τᾶς ταγᾶς ἔλσῃ ποκά,
πορπακισάμενος φροῦδος ἀμπτάμενος ἔβα.
ΛΥ. ἐθέλοιτ᾽ ἂν οὖν, εἰ μηχανὴν εὕροιμ᾽ ἐγώ, 111
μετ᾽ ἐμοῦ καταλῦσαι τὸν πόλεμον; ΜΥ. νὴ τὼ θεώ·
ἐγὼ γὰρ ἂν κἂν εἴ με χρείη τοὔγκυκλον
τουτὶ καταθεῖσαν ἐμπιεῖν αὐθημερόν.
ΚΑ. ἐγὼ δέ γ᾽ ἂν κἂν ὡσπερεὶ ψῆτταν δοκῶ
δοῦναν ἐμαυτῆς παραταμοῦσα θἤμισυ.
ΛΑ. ἐγὼ δέ κα καὶ ποττὸ Ταΰγετόν γ᾽ ἄνω
ἔλσοιμ᾽, ὅπα μέλλοιμί γ᾽ εἰράναν ἰδῆν. 118
ΛΥ. λέγοιμ᾽ ἄν, οὐ γὰρ δεῖ κεκρύφθαι τὸν λόγον.

Itaque consilium suum frequenti concilio exponit Lampito probante, ceteris non item. Tandem Myrrhine ait

εἴ τοι δοκεῖ σφῷν ταῦτα χἠμῖν ξυνδοκεῖ.

ADNOTATIO CRITICA

97 pro vulgato ἀνὴρ scripsi ἤδη e coniectura Lentingi, ut sit quod respondeat nomini τελέους in alterius mulieris querella || 98 immerito eliminavit Meinekius post Hamakerum ratus vocem ἀνὴρ articulo carere non posse; additum autem esse versum ab homine imperito qui desideraret aliquid ad εὖ οἶδ᾽ ὅτι || 100 κἂν ἐκ vulgo; καἴκα ᾽κ Meinekius, cum κἂν Atticum sit non Laconicum || 104 ἔγωγ᾽ ἂν καν exhibent codices deficiente una syllaba ad integritatem versus: ουν interserit Dobraeus probante Engero; ἐγὼ γὰρ ἂν Meinekius, Bentleius ἐγὼ μὲν ἂν; Bergkius ἔγωγε τἂν || 105 ἐμπιεῖν Bergkius probante Meinekio: ἐκπιεῖν vulgo || 106—7 locum ita refingendum censet Meinekius: δέῃ δοῦναί μ᾽ ἐμαυτῆς παρταμοῦσαν θἤμισυ: pro παραταμοῦσα Bergkius ἀρταμοῦσα dedit || 109 ὅπα vulgatum in ὅρος αἰ mutavit Meinekius felici conatu: ΟΡΟϹ ΑΙ abiit in ΟΡΑΙ et inde in ΟΠΑΙ: ὅσεν vel ὅποσεν temptabat Dobraeus hoc sensu '*I'd climb to the top of Taygetus to get a prospect of peace*' || ἰδεῖν vulgo: ἰδῆν Bergkius

ΛΑ. *καὶ τὼς μὲν ἁμῶν ἄνδρας ἁμὲς πείσομες*
παντᾳ̃ δικαίως ἄδολον εἰράναν ἄγειν·
τὸν τῶν Ἀσαναίων γα μὰν ῥυάχετον
πᾳ̃ κά τις ἀμπείσειεν αὖ μὴ πλαδδιῆν;
ΛΥ. *ἡμεῖς ἀμέλει σοι τά γε παρ' ἡμῖν πείσομεν.*
ΛΑ. *οὐχ ἃς πόδας κ' ἔχωντι ταὶ τριήριες,*
καὶ τὠργύριον τὤβυσσον ᾖ πὰρ τᾳ̃ σιῷ.
ΛΥ. *ἀλλ' ἔστι καὶ τοῦτ' εὖ παρεσκευασμένον.*
καταληψόμεσθα τὴν πόλιν γὰρ τήμερον.
ταῖς πρεσβυτάταις γὰρ προστέτακται τοῦτο δρᾶν,
ἕως ἂν ἡμεῖς ταῦτα συντιθώμεθα,
θύειν δοκούσαις τὴν πόλιν καταλαμβάνειν.
ΛΑ. *πάντ' εὖ κ' ἔχοι, καὶ τᾳ̃δε γὰρ λέγεις καλῶς.*
ΛΥ. *τί δῆτα ταῦτ' οὐχ ὡς τάχιστα Λαμπιτοῖ*
ξυνωμόσαμεν, ὅπως ἂν ἀρρήκτως ἔχῃ;
ΛΑ. *πάρφαινε μὰν τὸν ὅρκον, ὡς ὀμιόμεθα.*
ΛΥ. *καλῶς λέγεις. ποῦ 'σθ' ἡ Σκύθαινα; ποῖ βλέπεις;*
θὲς ἐς τὸ πρόσθεν ὑπτίαν τὴν ἀσπίδα·
καί μοι δότω τὰ τόμιά τις. ΚΑ. *Λυσιστράτη,*
τίν' ὅρκον ὁρκώσεις ποθ' ἡμᾶς; ΛΥ. *ὅντινα;*
εἰς ἀσπίδ', ὥσπερ, φασίν, Αἰσχύλος ποτέ,
μηλοσφαγούσας. ΚΑ. *μὴ σύ γ', ὦ Λυσιστράτη,*

ADNOTATIO CRITICA

115 vulgo *πᾶ καί τις ἂν πείσειεν*: *κα* Dobraeo, *ἀμπείσειεν* Engero debetur. Conf. Cobet. N. L. p. 325 || 117 librorum scriptura *σποδᾶς γ'* (*σπουδᾶς* Rav.) quam tuiti sunt plerique editores concedere debuit facili Tyrwhitti emendationi quam recepit Meinekius. Iam verba Lacaenae Attica induta veste sunt, *οὐχ ἕως πόδας γ' ἔχωσι* 'non quamdiu pedes (velorum sc. funes) habent triremes.' Inter navium instrumenta saepissime memorantur *οἱ πόδες* ut Eq. 395, Odyss. v. 260, Eur. Orest. 705 || 118 *τὀργύριον* et *παρὰ* vulgo: utrumque correxit Engerus astipulante Meinekio. De Dorica crasi in -*ω* ex -*οα* vide Cobetum N. L. p. 325 || 120 *καταληψόμεθα γὰρ τὴν ἀκρόπολιν* vulgo: *καταληψόμεσθα τὴν πόλιν γὰρ* Cobetus probatus Meinekio || 123 *τὴν πόλιν καταλαμβάνειν* Cobetus qui recte affirmat Aristophanem numquam *ἀκρόπολιν* pro *πόλιν* dixisse. || 124 *πάντ' εὖ κ' ἔχοι* Dobraeus praeeunte Schaefero, quos sequitur Meinekius. Verte cum Reisigio 'omnino bene se res habebit, nam isto modo (i.e. bene), se habent ea quoque quae abs te dicta sunt.' || 127 *ὀμιώμεθα* libri: correxit Elmsleius ad Ach. 729 || 132 *φάσ' ἐν Αἰσχύλῳ* alii codd. cum Rav. quod praetulit Engerus, alii *φασὶν Αἰσχύλος* quod edidit Brunckius; *ὡς ἐποίησεν Αἰσχύλος* temptat Meinekius in Vindic. p. 120; *ὥσπερ φασὶν ἔπτ' ἐν Αἰσχύλῳ* Bentleius

εἰς ἀσπίδ' ὀμόσῃς μηδὲν εἰρήνης πέρι.
ΛΥ. τίς ἂν οὖν γένοιτ' ἂν ὅρκος; ΚΑ. εἰ λευκόν ποθεν
ἵππον λαβοῦσαι τόμιον ἐντεμοίμεθα.
ΛΥ. ποῖ λευκὸν ἵππον; ΚΑ. ἀλλὰ πῶς ὀμούμεθα;
ΜΥ. ἡμεῖς; ἐγώ σοι νὴ Δί', ἢν βούλῃ, φράσω.
θεῖσαι μέλαιναν κύλικα μεγάλην ὑπτίαν,
μηλοσφαγοῦσαι Θάσιον οἴνου σταμνίον
ὀμόσωμεν ἐς τὴν κύλικα μὴ 'πιχεῖν ὕδωρ.
ΛΑ. φεῦ δᾶ τὸν ὅρκον ἄφατον ὡς ἐπαινίω.
ΛΥ. φερέτω κύλικά τις ἔνδοθεν καὶ σταμνίον.
ΚΑ. ὦ φίλταται γυναῖκες, ὁ κεραμὼν ὅσος.
ΜΥ. ταύτην μὲν ἄν τις εὐθὺς ἡσθείη λαβών.
ΛΥ. καταθεῖσα ταύτην προσλαβοῦ μοι τοῦ κάπρου.
δέσποινα Πειθοῖ καὶ κύλιξ φιλοτησία,
τὰ σφάγια δέξαι ταῖς γυναιξὶν εὐμενής.
ΚΑ. εὔχρων γε θαἶμα κἀποπυτίζει καλῶς.
ΛΑ. καὶ μὰν ποτόδδει γ' ἁδὺ ναὶ τὸν Κάστορα.
ΜΥ. ἐᾶτε πρώτην μ', ὦ γυναῖκες, ὀμνύναι.
ΛΑ. μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὐκ ἐάν γε μὴ λάχῃς.
ΛΥ. λάζυσθε πᾶσαι τῆς κύλικος ὦ Λαμπιτοῖ·

ADNOTATIO CRITICA

134 in interpolationis suspicionem vocavit Hamakerus propter insolentiam dictionis εἰς ἀσπίδα τι ὀμνύναι. Iuramenta cum sacrificio erant coniuncta, ideo ὀμνύναι dicere potuit poeta pro 'iuramento sacrificare.' Monuit Meinekius qui tamen θύσῃς temptat pro ὀμόσῃς || 135—6 ἢ—ἐντεμούμεθα per interrogationem Hamakerus deleta Calonicae persona || post verba λευκὸν ἵππον lacunam unius versus indicavit Meinekius, verbis ἀλλὰ—ἡμεῖς Lysistratae continuatis || ἐκτεμοίμεθα edd. usque ad Brunckium || 137—8 vulgo sic leguntur: ΜΥ. ἀλλὰ πῶς ὀμούμεθα ἡμεῖς; ΛΥ. ἐγώ σοι...φράσω || 138—41 Lysistratae dabantur, sed bene Dobraeus 'Nescio an gravitati Lysistratae conveniat iusiurandum; adde quod magis probabiliter et magis comice mutetur persona mutato consilio. Forsan legendum ΜΥ. i.e. Μυρρίνη' || 141 ὀμόσωμεν. ΚΑ. ἐς τὴν coni. Dobraeus || 142 ἐπαινιῶ vulgo ante Elmsleium || 144 ὁ κεραμὼν ὅσος: κεραμεῶν ὅσος sine articulo vulgo ante Reiskium: eodem modo πρηγορὼν in πρηγορεὼν a librariis corruptum est Eq. 345 monente Dindorfio || 145 Myrrhinae tribuit post Hamakerum Meinekius; dabatur Calonicae || 151 vehementer haec dedecent Lysistratae personam cui vulgo tribuuntur; Myrrhinae partium sunt aut Calonices

λεγέτω δ' ὑπὲρ ὑμῶν μί' ἅπερ ἂν κἀγὼ λέγω·
ὑμεῖς δ' ἐπομεῖσθε ταὐτὰ κἀμπεδώσετε.

iurat in verba Lysistratae Calonice

ΛΥ. ταῦτ' ἐμπεδοῖσα μὲν πίοιμ' ἐντευθενί· 233
ΚΑ. ταῦτ' ἐμπεδοῦσα μὲν πίοιμ' ἐντευθενί·
ΛΥ. εἰ δὲ παραβαίην, ὕδατος ἐμπλῆθ' ἡ κύλιξ.
ΚΑ. εἰ δὲ παραβαίην, ὕδατος ἐμπλῆθ' ἡ κύλιξ.
ΛΥ. συνεπόμνυθ' ὑμεῖς ταῦτα πᾶσαι; ΜΥ. νὴ Δία.
ΛΥ. φέρ' ἐγὼ καθαγίσω τήνδε. ΚΑ. τὸ μέρος γ' ὦ φίλη,
ὅπως ἂν ὦμεν εὐθὺς ἀλλήλων φίλαι.
ΛΑ. τίς ὠλολυγά; ΛΥ. τοῦτ' ἐκεῖν' οὑγὼ 'λεγον·
αἱ γὰρ γυναῖκες τὴν πόλιν τὴν τῆς θεοῦ
ἤδη κατειλήφασιν. ἀλλ' ὦ Λαμπιτοῖ
σὺ μὲν βάδιζε καὶ τὰ παρ' ὑμῖν εὖ τίθει,
τασδὶ δ' ὁμήρους κατάλιφ' ἡμῖν ἐνθαδί·
ἡμεῖς δὲ ταῖς ἄλλαισι ταῖσιν ἐν πόλει
ξυνεμβάλωμεν εἰσιοῦσαι τοὺς μοχλούς.
ΚΑ. οὔκουν ἐφ' ἡμᾶς ξυμβοηθήσειν οἴει
τοὺς ἄνδρας εὐθύς; ΛΥ. ὀλίγον αὐτῶν μοι μέλει.
οὐ γὰρ τοσαύτας οὔτ' ἀπειλὰς οὔτε πῦρ
ἥξουσ' ἔχοντες, ὥστ' ἀνοῖξαι τὰς πύλας
ταύτας, ἐὰν μὴ 'φ' οἷσιν ἡμεῖς εἴπομεν.
ΚΑ. μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὐδέποτέ γ'· ἄλλως γὰρ ἂν
ἄμαχοι γυναῖκες καὶ μιαραὶ κεκλήμεθ' ἄν.

ADNOTATIO CRITICA

154 post hunc versum intercidisse versum statuit Bergkius, cum deberet Lysistrata nominatim designare mulierem quae iusiurandum diceret || 160 συνεπόμνυσθ' vulgatum emendavit Bentleius || 162 hunc versum damnat Hamakerus || 163 vulgo ταῦτ' οὐκ ἐγὼ 'λεγον: correxerunt illud Berglerus, hoc Kusterus || 164 τὴν ἀκρόπολιν τῆς θεοῦ vulgo: τὴν πόλιν τὴν τῆς θεοῦ Hirschigii emendationem recepi cum Meinekio: vide ad v. 120 || 166 ὑμῶν vulgo; ὑμῖν dedi quod sententia requirit || 167 κατάλειφ' vulgo; κατάλιφ' Brunckius || 172 οὐδ'—οὐδὲ libri; οὔτ'—οὔτε Bekkerus || 176 male vulgo ante Brunckium κεκλήμεθα, tamquam si esset praeteriti indicativi

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Χώρει, Δράκης, ἡγοῦ βάδην, εἰ καὶ τὸν ὦμον ἀλγεῖς
κορμοῦ τοσουτονὶ βάρος χλωρᾶς φέρων ἐλάας.
ἦ πόλλ᾽ ἄελπτ᾽ ἔνεστιν ἐν τῷ μακρῷ βίῳ φεῦ.
ἐπεὶ τίς ἄν ποτ᾽ ἤλπισ᾽ ὦ Στρυμόδωρ᾽ ἀκοῦσαι
γυναῖκας, ἃς ἐβόσκομεν
κατ᾽ οἶκον ἐμφανὲς κακόν,
κατὰ μὲν ἅγιον ἔχειν βρέτας,
κατὰ δὲ λαβεῖν ἐμὰν πόλιν,
μοχλοῖς δὲ καὶ κλῄθροις μου
τὰ προπύλαια πακτοῦν;
ἀλλ᾽ ὡς τάχιστα πρὸς πόλιν σπεύσωμεν ὦ Φιλοῦργε,
ὅπως ἂν αὐτὰς ἐν κύκλῳ θέντες τὰ πρέμνα ταυτί,
ὅσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτ᾽ ἐνεστήσαντο καὶ μετῆλθον,
μίαν πυρὰν νήσαντες ἐμπρήσωμεν αὐτόχειρες
πάσας ὑπὸ ψήφου μιᾶς, πρώτην δὲ τὴν Λύκωνος.
οὐ γὰρ μὰ τὴν Δήμητρ᾽ ἐμοῦ ζῶντος ἐγχανοῦνται·
ἐπεὶ οὐδὲ Κλεομένης, ὃς αὐτὴν κατέσχε πρῶτος,
ἀπῆλθεν ἀψάλακτος, ἀλλ᾽
ὅμως λακωνικὸν πνέων
θὤπλ᾽ ᾤχετο παραδοὺς ἐμοὶ
σμικρὸν πάνυ τριβώνιον ἔχων,

179 ad 186 = 192 ad 199

ADNOTATIO CRITICA

178 *φέρων βάρος χλωρᾶς* libri; transposuit Bekkerus || 179 *ἄελπτ᾽ ἐστὶν* libri: *ἄελπτ᾽ ἔνεστιν* Reisigius probatus Meinekio || 180 *Στυμμόδωρ᾽* libri: correxit Brunckius ex Vesp. 233 || 184 *κατά τ᾽ ἀκρόπολιν ἐμὰν λαβεῖν* vulgo: *κατὰ δὲ λαβεῖν ἐμὰν πόλιν* e coni. Meinekius || 185 *μου* a codd. omissum addidit Meinekius trahendum ad v. *προπύλαια* ut sit 'mea propylaea' || 188 *αὐτάς*: sic Reisigius pro vulgato *αὐταῖς* || 191 *ὑπό*: *ἀπὸ* temptat Meinekius || 196 *ὤιχετ᾽ ὅπλα* Rav., *ᾤχετο θ᾽ ὅπλα* reliqui, pro quo *ᾤχετο θὤπλα* plerique edd. auctore Brunckio. Equidem *θὤπλ᾽ ᾤχετο* malui transponere cum Meinekio metri causa || 197 *σμικρὸν ἔχων πάνυ τριβώνιον* vulgo: transposui cum Meinekio

πεινῶν ἀπαράτιλτος ῥυπῶν,
ἓξ ἐτῶν ἄλουτος.
οὕτως ἐπολιόρκησ' ἐγὼ τὸν ἄνδρ' ἐκεῖνον ὠμῶς
ἐφ' ἑπτακαίδεκ' ἀσπίδας πρὸς ταῖς πύλαις καθεύδων.
τασδὶ δὲ τὰς Εὐριπίδῃ θεοῖς τε πᾶσιν ἐχθρὰς
ἐγὼ οὐκ ἄρα σχήσω παρὼν τολμήματος τοσούτου;
μὴ νῦν ἔτ' ἐν τῇ τετραπόλει τοὐμὸν τρόπαιον εἴη.
ἀλλ' αὐτὸ γάρ μοι τῆς ὁδοῦ
λοιπόν ἐστιν χωρίον
τὸ πρὸς πόλιν τὸ σιμόν, οἷ σπουδὴν ἔχω·
χὤπως ποτ' ἐξαμπρεύσομεν
τοῦτ' ἄνευ κανθηλίου.
ὡς ἐμοῦ γε τὼ ξύλω τὸν ὦμον ἐξιπώκατον·
ἀλλ' ὅμως βαδιστέον,
καὶ τὸ πῦρ φυσητέον,
μή μ' ἀποσβεσθὲν λάθῃ πρὸς τῇ τελευτῇ τῆς ὁδοῦ.
φῦ φῦ.
ἰοὺ ἰοὺ τοῦ καπνοῦ.
ὡς δεινὸν ὦναξ Ἡράκλεις
προσπεσόν μ' ἐκ τῆς χύτρας
ὥσπερ κύων λυττῶσα τὠφθαλμὼ δάκνει·
κἄστιν γε λήμνιον τὸ πῦρ
τοῦτο πάσῃ μηχανῇ.
οὐ γὰρ ἄν ποθ' ὧδ' ὀδὰξ ἔβρυκε τὰς λήμας ἐμοῦ.
σπεῦδε πρόσθεν ἐς πόλιν
καὶ βοήθει τῇ θεῷ,

205 ad 215 = 216 ad 226

ADNOTATIO CRITICA

198 πινῶν ῥυπῶν ἀπαράτιλτος vulgo: πινῶν quod satis otiose cum ῥυπῶν in eadem sententia coniunctum sit mutavi duce Meinekio in πεινῶν: conf. Av. 1282 ἐκόμων ἐπείνων ἐρρύπων ἐσωκράτουν. Tum verborum ordinem eodem auctore paullulum immutavi || 200 οὕτω δ' Rav.; tacite correxit Brunckius || 201 ἀσπίδων libri; ἀσπίδας lemma scholii. Ceterum confert Dobraeus Herod. VII. 188, VI. 3, IX. 31 || 204 τετραπόλει codices, pro quo τετραπτόλει plerumque editores Brunckium secuti: quod Euripidi sane dicere licuit, comico non item: itaque vulgatum recepi addito τῇ auctore Meinekio: hodie (a. 1889) placet ἐν τετραπτόλει

ἢ πότ' αὐτῇ μᾶλλον ἢ νῦν ὦ Λάχης ἀρήξομεν;
φῦ φῦ.
ἰοὺ ἰοὺ τοῦ καπνοῦ.
τουτὶ τὸ πῦρ ἐγρήγορεν θεῶν ἕκατι καὶ ζῇ.
οὔκουν ἄν, εἰ τὼ μὲν ξύλω θείμεσθα πρῶτον αὐτοῦ,
τῆς ἀμπέλου δ' ἐς τὴν χύτραν τὸν φανὸν ἐγκαθέντες
ἅψαντες εἶτ' ἐς τὴν θύραν κριηδὸν ἐμπέσοιμεν;
κἂν μὴ καλούντων τοὺς μοχλοὺς χαλῶσιν αἱ γυναῖκες,
ἐμπιμπράναι χρὴ τὰς θύρας καὶ τῷ καπνῷ πιέζειν.
θώμεσθα δὴ τὸ φορτίον. φεῦ τοῦ καπνοῦ βαβαιάξ.
τίς ξυλλάβοιτ' ἂν τοῦ ξύλου τῶν ἐν Σάμῳ στρατηγῶν;
ταυτὶ μὲν ἤδη τὴν ῥάχιν θλίβοντά μου πέπαυται.
σὸν δ' ἔργον ἐστὶν ὦ χύτρα τὸν ἄνθρακ' ἐξεγείρειν,
τὴν λαμπάδ' ἡμμένην ὅπως πρώτιστ' ἐμοὶ προσοίσεις.
δέσποινα Νίκη ξυγγενοῦ, τῶν τ' ἐν πόλει γυναικῶν
τοῦ νῦν παρεστῶτος θράσους θέσθαι τρόπαιον ἡμᾶς.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

λιγνὺν δοκῶ μοι καθορᾶν καὶ καπνὸν ὦ γυναῖκες
ὥσπερ πυρὸς καομένου· σπευστέον ἐστὶ θᾶττον.
πέτου πέτου Νικοδίκη
πρὶν ἐμπεπρῆσθαι Καλύκην
τε καὶ Κριτύλλαν περιφυσήτω
ὑπό τε νόμων ἀργαλέων
ὑπό τε γερόντων ὀλέθρων.
ἀλλὰ φοβοῦμαι τόδε. μῶν ὑστερόπους βοηθῶ;
νῦν δὴ γὰρ ἐμπλησαμένη τὴν ὑδρίαν κνεφαία
μόγις ἀπὸ κρήνης ὑπ' ὄχλου καὶ θορύβου
καὶ πατάγου χυτρείου,
δούλῃσιν ὠστιζομένη

242 ad 256 = 257 ad 271

ADNOTATIO CRITICA

224 *εἴ ποτ'* libri: *ἤ πότ'* vi sententiae reponendum vidit Hotibius Lect. p. 79; 'aut quando potius ei succurremus?' || 237 *πρώτιστ'* dedi e coniectura Engeri: libri *πρῶτον, πρώτως, πρῶτος*: *πρώτῳ γ'* Bothius || 250 *δούλῃσιν* libri: *δούλαισιν* Dindorfius; ceterum post h. v. excidit versus qui antistrophico v. 267 oppositus sit: Dobraeo in mentem venit *μαστιγίαις* ut desit choriambus

. . . .

στιγματίαις θ', ἁρπαλέως
ἀραμένη ταῖσιν ἐμαῖς
δημότισιν καομέναις
φέρουσ' ὕδωρ βοηθῶ.
ἤκουσα γὰρ τυφογέρον-
τας ἄνδρας ἔρρειν, στελέχη
φέροντας, ὥσπερ βαλανεύσοντας,
δεῦρο τριτάλαντόν τι βάρος,
δεινότατ' ἀπειλοῦντας ἐπῶν
ὡς πυρὶ χρὴ τὰς μυσαρὰς γυναῖκας ἀνθρακεύειν·
ἃς ὦ θεὰ μή ποτ' ἐγὼ πιμπραμένας ἴδοιμι,
ἀλλὰ πολέμου καὶ μανιῶν ῥυσαμένας
Ἑλλάδα καὶ πολίτας·
ἐφ' οἷσπερ ὦ χρυσολόφα
σὰς πολιοῦχ' ἔσχον ἕδρας.
καί σε καλῶ ξύμμαχον ὦ
Τριτογένει', ἤν τις ἐκεί-
νας ὑποπίμπρησιν ἀνήρ,
φέρειν ὕδωρ μεθ' ἡμῶν.
ἔασον ὤ· τουτὶ τί ἦν; ὤνδρες πόνῳ πονηροί·
οὐ γάρ ποτ' ἂν χρηστοί γ' ἔδρων οὐδ' εὐσεβεῖς τάδ' ἄνδρες.
ΧΟ. ΓΕ. *τουτὶ τὸ πρᾶγμ' ἡμῖν ἰδεῖν ἀπροσδόκητον ἥκει·*
ἑσμὸς γυναικῶν οὑτοσὶ θύρασιν αὖ βοηθεῖ.
ΧΟ. ΓΥ. *τί βδύλλεθ' ἡμᾶς; οὔ τί που πολλαὶ δοκοῦμεν εἶναι;*
καὶ μὴν μέρος γ' ἡμῶν ὁρᾶτ' οὔπω τὸ μυριοστόν.
ΧΟ. ΓΕ. *ὦ Φαιδρία, ταύτας λαλεῖν ἐάσομεν τοσαυτί;*

ADNOTATIO CRITICA

260 *ἐς πόλιν ὡς τριτάλαντον βάρος* vulgo: requiritur choriambus dimeter, quare Bentleius deletis *ἐς πόλιν* correxit *ὡς τριταλανταῖα βάρος*, Bothius *ὡς τριτάλαντον τὸ βάρος*, melius Reisigius *δεῦρο τριτάλαντόν τι βάρος*, illud *ἐς πόλιν* ad v. *δεῦρο* adscriptum glossema fuisse videtur || 262 hunc versum labem contraxisse docet diiambus, cum in strophico choriambus sit: *τὰς μυσαρὰς γρᾶας ἀπανθρακεύειν*, et *τὰς μυσαράς, τὰς κύνας, ἀνθρακεύειν* temptavit Meinekius in Vindiciis || 267 *πολιοῦχε σὰς ἔσχον ἕδρας* libri: iure transposuit Bentleius, neque enim anapaestus in initio versus choriambici stare potest || 270 *ἤν τις—ὑποπίμπρησιν* libri: *εἴ τις ὑποπίμπρησιν* Reisigius cui displicet scilicet soloeca subiunctivi forma

οὐ περικατᾶξαι τὸ ξύλον τύπτοντ᾽ ἐχρῆν τιν᾽ αὐτάς;
ΧΟ. ΓΥ. θώμεσθα δὴ τὰς κάλπιδας χὐμεῖς χαμᾶζ᾽, ὅπως ἂν
ἢν προσφέρῃ τὴν χεῖρά τις μὴ τοῦτό μ᾽ ἐμποδίζῃ.
ΧΟ. ΓΕ. εἰ νὴ Δί᾽ ἤδη τὰς γνάθους τούτων τις ἢ δὶς ἢ τρὶς
ἔκοψεν ὥσπερ Βουπάλου, φωνὴν ἂν οὐκ ἂν εἶχον.
ΧΟ. ΓΥ. καὶ μὴν ἰδοὺ παταξάτω τις· στᾶσ᾽ ἐγὼ παρέξω.
. . . .
ΧΟ. ΓΕ. εἰ μὴ σιωπήσει, θενών σου ᾽κκοκκιῶ τὸ γῆρας.
ΧΟ. ΓΥ. ἅπτου μόνον Στρατυλλίδος τῷ δακτύλῳ προσελθών.
ΧΟ. ΓΕ. τί δ᾽ ἢν σποδῶ τοῖς κονδύλοις; τί μ᾽ ἐργάσει τὸ δεινόν;
ΧΟ. ΓΥ. βρύκουσά σου τοὺς πλεύμονας καὶ τἄντερ᾽ ἐξαμήσω.
ΧΟ. ΓΕ. οὐκ ἔστ᾽ ἀνὴρ Εὐριπίδου σοφώτερος ποιητής·
οὐδὲν γὰρ ὧδε θρέμμ᾽ ἀναιδές ἐστιν ὡς γυναῖκες.
ΧΟ. ΓΥ. αἰρώμεθ᾽ ἡμεῖς θοὔδατος τὴν κάλπιν ὦ ῾Ροδίππη.
ΧΟ. ΓΕ. τί δ᾽ ὦ θεοῖς ἐχθρὰ σὺ δεῦρ᾽ ὕδωρ ἔχουσ᾽ ἀφίκου;
ΧΟ. ΓΥ. τί δαὶ σὺ πῦρ ὦ τύμβ᾽ ἔχων; ὡς σαυτὸν ἐμπυρεύσων;
ΧΟ. ΓΕ. ἐγὼ μὲν ἵνα νήσας πυρὰν τὰς σὰς φίλας ὑφάψω.
ΧΟ. ΓΥ. ἐγὼ δέ γ᾽ ἵνα τὴν σὴν πυρὰν τούτῳ κατασβέσαιμι.
ΧΟ. ΓΕ. τοὐμὸν σὺ πῦρ κατασβέσεις;
ΧΟ. ΓΥ. τοὔργον τάχ᾽ αὐτὸ δείξει.
ΧΟ. ΓΕ. οὐκ οἶδα σ᾽ εἰ τῇδ᾽ ὡς ἔχω τῇ λαμπάδι σταθεύσω.
ΧΟ. ΓΥ. εἰ ῥύμμα τυγχάνεις ἔχων, λουτρόν γ᾽ ἐγὼ παρέξω.
ΧΟ. ΓΕ. ἐμοὶ σὺ λουτρὸν ὦ σαπρά; ΧΟ. ΓΥ. καὶ ταῦτα νυμφικόν γε.
ΧΟ. ΓΕ. ἤκουσας αὐτῆς τοῦ θράσους; ΧΟ. ΓΥ. ἐλευθέρα γάρ εἰμι.
ΧΟ. ΓΕ. σχήσω σ᾽ ἐγὼ τῆς νῦν βοῆς. ΧΟ. ΓΥ. ἀλλ᾽ οὐκ ἔθ᾽ ἡλιάζει.
ΧΟ. ΓΕ. ἔμπρησον αὐτῆς τὰς κόμας. ΧΟ. ΓΥ. σὸν ἔργον ὦχελῷε.

ADNOTATIO CRITICA

279 *αὐτὰς* libri: *αὐταῖς* Meinekius e scholiasta || 285 *θένων* libri accentu vitioso uti docuit Buttmannus *Irregular Verbs* p. 124 || libri *ἐκκοκιῶ τὸ γῆράς σου*: correxit Reisigius || 295 *κατασβέσαιμι* vulgo: *κατασβέσωμεν* Lentingius propter praecedens *ὑφάψω*: cogitabat aliquando Meinekius de restituenda coniunctivi forma *κατασβέσωμι* || 297 '*οὐκ οἶδ᾽ ἂν εἴ σε τῇδ᾽ ἐγὼ* elegans est Cobeti coniectura qui potuisset etiam *οὐκ οἶδ᾽ ἂν εἰ τῇδί σ᾽ ἐγώ*, quae etiam lenior medella est; certe *ὡς ἔχω* peraptum est nec traiectio pronominis offensioni esse potest' MEINEKIVS || 301 *ἡλιάξεις* libri praeter unum qui habet *ἡλιάζεις*: sed *ἡλιάζομαι* non *ἡλιάζω* Atticum est, cuius futurum *ἡλιάσομαι* habes Vesp. 764 *ἡλιάσει πρὸς ἥλιον*, aoristum autem *ἡλιάσασθαι* Eq. 751. Veram lectionem patefecit Cobetus Nov. Lect. p. 242: 'nihil nocere poteris mihi' inquit chorus mulierum 'namque propter aetatem non iudicas amplius'

ΧΟ. ΓΕ. οἴμοι τάλας. ΧΟ. ΓΥ. μῶν θερμὸν ἦν;
ΧΟ. ΓΕ. ποῖ θερμόν; οὐ παύσει; τί δρᾷς;
ΧΟ. ΓΥ. ἄρδω σ᾽ ὅπως ἀμβλαστάνῃς.
ΧΟ. ΓΕ. ἀλλ᾽ αὖός εἰμ᾽ ἤδη τρέμων.
ΧΟ. ΓΥ. οὐκοῦν ἐπειδὴ πῦρ ἔχεις, σὺ χλιανεῖς σεαυτόν.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ. ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ. ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΠΡ. ἆρ᾽ ἐξέλαμψε τῶν γυναικῶν ἡ τρυφὴ
χὠ τυμπανισμὸς χοἱ πυκνοὶ σαβάζιοι,
ὅ τ᾽ ἀδωνιασμὸς οὗτος οὑπὶ τῶν τεγῶν,
οὗ ᾽γώ ποτ᾽ ὢν ἤκουον ἐν τἠκκλησίᾳ;
ἔλεγε δ᾽ ὁ μὴ ὥρασι μὲν Δημόστρατος
πλεῖν ἐς Σικελίαν, ἡ γυνὴ δ᾽ ὀρχουμένη
'αἰαῖ Ἄδωνιν' φησίν, ὁ δὲ Δημόστρατος
ἔλεγεν ὁπλίτας καταλέγειν Ζακυνθίων·
ἡ δ᾽ ὑποπεπωκυῖ᾽ ἡ γυνὴ ᾽πὶ τοῦ τέγους
'κόπτεσθ᾽ Ἄδωνιν' φησίν· ὁ δ᾽ ἐβιάζετο
ὁ θεοῖσιν ἐχθρὸς καὶ μιαρὸς Χολοζύγης.
τοιαῦτ᾽ ἀπ᾽ αὐτῶν ἔστιν ἀκολαστάσματα.
ΧΟ. ΓΕ. τί δῆτ᾽ ἄν, εἰ πύθοιο καὶ τὴν τῶνδ᾽ ὕβριν;
αἳ τἄλλα θ᾽ ὑβρίκασι κἀκ τῶν καλπίδων
ἔλουσαν ἡμᾶς, ὥστε θαἰματίδια
σείειν πάρεστιν ὥσπερ ἐνεουρηκότας.
ΠΡ. νὴ τὸν Ποσειδῶ τὸν ἁλυκὸν δίκαιά γε.
ὅταν γὰρ αὐτοὶ ξυμπονηρευώμεθα

DNOTATIO CRITICA

305 ἀναβλαστάνῃς libri, correxit Reisigius: ἀμβλαστανεῖς habet Meinekius || 316 ἡ γυνὴ ᾽πὶ τοῦ τέγους: 'est haec eadem mulier, quam respiciens v. 310 dixerat ὅ τ᾽ ἀδωνιασμὸς οὗτος οὑπὶ τοῦ τέγους. Malim igitur ἡ γυνὴ ἡ ᾽πὶ τοῦ τέγους eadem crasi qua Thesm. 536 legitur εἰ δὲ μὴ ὑμεῖς quam expellere frustra Porsonus conatus est' MEINEKIVS || 319 ἀκόλαστ᾽ ᾄσματα libri; correxerunt ἀκολαστήματα Bentleius, ἀκολαστάσματα Dobraeus

ταῖσιν γυναιξὶ καὶ διδάσκωμεν τρυφᾶν,
τοιαῦτ᾽ ἀπ᾽ αὐτῶν βλαστάνει βουλεύματα.—
τοιαῦτ᾽ ἀπήντηκ᾽ ἐς τοιαυτὶ πράγματα,
ὅτ᾽ ὢν γ᾽ ἐγὼ πρόβουλος, ἐκπορίσας ὅπως
κωπῆς ἔσονται, τἀργυρίου νυνὶ δέον,
ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἀποκέκλῃμαι ταῖς πυλαῖς.
ἀλλ᾽ οὐδὲν ἔργον ἑστάναι. φέρε τοὺς μοχλούς,
ὅπως ἂν αὐτὰς τῆς ὕβρεως ἐγὼ σχέθω.
τί κέχηνας ὦ δύστηνε; ποῖ δ᾽ αὖ σὺ βλέπεις,
οὐδὲν ποιῶν. ἀλλ᾽ ἢ καπηλεῖον σκοπῶν;
οὐχ ὑποβαλόντες τοὺς μοχλοὺς ὑπὸ τὰς πύλας
ἐντεῦθεν ἐκμοχλεύσετ᾽; ἐνθενδὶ δ᾽ ἐγὼ
ξυνεκμοχλεύσω.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

μηδὲν ἐκμοχλεύετε·
ἐξέρχομαι γὰρ αὐτομάτη. τί δεῖ μοχλῶν;
οὐ γὰρ μοχλῶν δεῖ μᾶλλον ἢ νοῦ καὶ φρενῶν.
ΠΡ. ἄληθες ὦ μιαρὰ σύ; ποῦ ᾽σθ᾽ ὁ τοξότης;
ξυλλάμβαν᾽ αὐτὴν κὠπίσω τὼ χεῖρε δεῖ.
ΑΥ. εἴ τἄρα νὴ τὴν Ἄρτεμιν τὴν χεῖρά μοι
ἄκραν προσοίσει, δημόσιος ὢν κλαύσεται.
ΠΡ. ἔδεισας οὗτος; οὐ ξυναρπάσει μέσην
καὶ σὺ μετὰ τούτου κἀνύσαντε δήσετον;

ΓΥΝΗ α´

εἴ τἄρα νὴ τὴν Πάνδροσον ταύτῃ μόνον
τὴν χεῖρ᾽ ἐπιβαλεῖς—ΠΡ. ποῦ ᾽στιν ἕτερος τοξότης;
ταύτην προτέραν ξύνδησον, ὁτιὴ καὶ λαλεῖ.

ΓΥΝΗ β´

εἴ τἄρα νὴ τὴν Φωσφόρον τὴν χεῖρ᾽ ἄκραν
ταύτῃ προσοίσεις, κύαθον αἰτήσεις τάχα.
ΠΡ. τουτὶ τί ἦν; ποῦ τοξότης; ταύτης ἔχου.
παύσω τιν᾽ ὑμῶν τῆσδ᾽ ἐγὼ τῆς ἐξόδου.

ADNOTATIO CRITICA

329 in libris legitur ὅτε γ᾽ ὤν: sed inter ὅτε et γε intercedit plerumque vocabulum sicut Nub. 1129, Pac. 1189, itaque Lentingi recepi emendationem: ὅτ᾽ ὢν Meinekius in adn. cr. || 331 τῶν πυλῶν vulgo ante Hamakerum || 347, 348 hos versus sicut et 354, 355 Stratyllidi, 350 et 351 Lysistratae tribuunt libri; personas primus recte descripsit Engerus

ΓΥΝΗ Γʹ

εἴ τἄρα νὴ τὴν Ταυροπόλον ταύτῃ πρόσει,
ἐκκοκκιῶ σου τὰς στενοκωκύτους τρίχας.
ΠΡ. οἴ μοι κακοδαίμων· ἐπιλέλοιφ' ὁ τοξότης.
ἀτὰρ οὐ γυναικῶν οὐδέποθ' ἔσθ' ἡττητέα
ἡμῖν· ὁμόσε χωρῶμεν αὐταῖς ὦ Σκύθαι
ξυνταξάμενοι. ΛΥ. νὴ τὼ θεὼ γνώσεσθ' ἄρα
ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν εἰσι τέτταρες λόχοι
μαχίμων γυναικῶν ἔνδον ἐξωπλισμένων.
ΠΡ. ἀποστρέφετε τὰς χεῖρας αὐτῶν ὦ Σκύθαι.
ΛΥ. ὦ ξύμμαχοι γυναῖκες ἐκθεῖτ' ἔνδοθεν,
ὦ σπερμαγοραιολεκιθολαχανοπώλιδες,
ὦ σκοροδοπανδοκευτριαρτοπώλιδες,
οὐχ ἕλξετ', οὐ παιήσετ', οὐκ ἀράξετε;
οὐ λοιδορήσετ', οὐκ ἀναισχυντήσετε;
παύεσθ', ἐπαναχωρεῖτε, μὴ σκυλεύετε.
ΠΡ. οἴμ' ὡς κακῶς πέπραγέ μου τὸ τοξικόν.
ΛΥ. ἀλλὰ τί γὰρ ᾤου; πότερον ἐπὶ δούλας τινὰς
ἥκειν ἐνόμισας, ἢ γυναιξὶν οὐκ οἴει
χολὴν ἐνεῖναι; ΠΡ. μὰ τὸν Ἀπόλλω καὶ μάλα
πολλήν γ', ἐάνπερ πλησίον κάπηλος ᾖ.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ὦ πόλλ' ἀναλώσας ἔπη πρόβουλε τῆσδε τῆς γῆς,
τί τοῖσδε σαυτὸν ἐς λόγους τοῖς θηρίοις συνάπτεις;
οὐκ οἶσθα λουτρὸν οἷον αἵδ' ἡμᾶς ἔλουσαν ἄρτι
ἐν τοῖσιν ἱματιδίοις, καὶ ταῦτ' ἄνευ κονίας;

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ἀλλ' ὦ μέλ' οὐ χρὴ προσφέρειν τοῖς πλησίοισιν εἰκῇ
τὴν χεῖρ'· ἐὰν δὲ τοῦτο δρᾷς, κυλοιδιᾶν ἀνάγκη.
ἐπεὶ θέλω 'γὼ σωφρόνως ὥσπερ κόρη καθῆσθαι,
λυποῦσα μηδέν' ἐνθαδί, κινοῦσα μηδὲ κάρφος,
ἢν μή τις ὥσπερ σφηκιὰν βλίττῃ με κἀρεθίζῃ.
ΧΟ. ΓΕ. ὦ Ζεῦ, τί ποτε χρησόμεθα τοῖσδε τοῖς κνωδάλοις;

383 ad 390 = 448 ad 455

ADNOTATIO CRITICA

366 ἀρήξετε libri: ἀράξετε G. Wakefield || 375 λόγον codices praeter Vaticanum qui habet λόγους probatum Porsono ad Eurip. Phoeniss. v. 714. Conf. Vesp. 471

οὐ γὰρ ἔτ' ἀνεκτὰ τάδε γ', ἀλλὰ βασανιστέον
τόδε σοι τὸ πάθος μετ' ἐμοῦ 'σθ'
ὅ τι βουλόμεναί ποτε τὴν 480
Κρανάαν κατέλαβον,
ἐφ' ὅ τι τε μεγαλόπετρον,
ἄβατον ἀκρόπολιν,
ἱερὸν τέμενος.
ἀλλ' ἀνερώτα καὶ μὴ πείθου καὶ πρόσφερε πάντας ἐλέγχους,
ὡς αἰσχρὸν ἀκωδώνιστον ἐᾶν τὸ τοιοῦτον πρᾶγμα μεθέντας.
ΠΡ. καὶ μὴν αὐτῶν τοῦτ' ἐπιθυμῶ νὴ τὸν Δία πρῶτα πυθέσθαι,
ὅ τι βουλόμεναι τὴν πόλιν ἡμῶν ἀπεκλῄσατε τοῖσι μοχλοῖσιν.
ΛΥ. ἵνα τἀργύριον σῶν παρέχοιμεν καὶ μὴ πολεμοῖτε δι' αὐτό.
ΠΡ. διὰ τἀργύριον πολεμοῦμεν γάρ; 489
ΛΥ. καὶ τἄλλα γε πάντ' ἐκυκήθη.
ἵνα γὰρ Πείσανδρος ἔχοι κλέπτειν χοἰ ταῖς ἀρχαῖς ἐπέχοντες,
ἀεί τινα κορκορυγὴν ἐκύκων. οἱ δ' οὖν τοῦδ' οὕνεκα δρώντων
ὅ τι βούλονται· τὸ γὰρ ἀργύριον τοῦτ' οὐκέτι μὴ καθέλωσιν.
ΠΡ. ἀλλὰ τί δράσεις;
ΛΥ. τοῦτό μ' ἐρωτᾷς; ἡμεῖς ταμιεύσομεν αὐτό.
ΠΡ. ὑμεῖς ταμιεύσετε τἀργύριον; ΛΥ. τί δὲ δεινὸν τοῦτο νομίζεις;
οὐ καὶ τἄνδον χρήματα πάντως ἡμεῖς ταμιεύομεν ὑμῖν;
ΠΡ. ἀλλ' οὐ ταὐτόν. ΛΥ. πῶς οὐ ταὐτόν;
ΠΡ. πολεμητέον ἔστ' ἀπὸ τούτου.
ΛΥ. ἀλλ' οὐδὲν δεῖ πρῶτον πολεμεῖν.
ΠΡ. πῶς γὰρ σωθησόμεθ' ἄλλως;
ΛΥ. ἡμεῖς ὑμᾶς σώσομεν.
ΠΡ. ὑμεῖς; ΛΥ. ἡμεῖς μέντοι. ΠΡ. σχέτλιόν γε.
ΛΥ. ὡς σωθήσει, κἂν μὴ βούλῃ.
ΠΡ. δεινόν γε λέγεις. ΛΥ. ἀγανακτεῖς,
ἀλλὰ ποιητέα ταῦτ' ἐστὶν ὅμως. ΠΡ. νὴ τὴν Δήμητρ' ἄδικόν γε.

ADNOTATIO CRITICA

384 οὐ γὰρ ἔστ' ἀνεκτὰ τάδ' libri: ἔτ' pro ἔστ' correxit Bentleius, ἀνεκτέα Dobraeus || 386 pro ὅτι βουλόμεναι quod habent libri ἐπὶ τῷ coniecit Engerus: idem inter vv. ἄβατον et ἀκρόπολιν v. 389 lacunae signum posuit, cum excidisse quattuor breves syllabas antistropha doceat || 393 αὐτῶν libri: πάντων Meinekius post Hamakerum || 401 δὲ insertum a Brunckio || 406 γε addidit Brunckius

ΛΥ. σωστέον ὦ τᾶν. 501
ΠΡ. κεἰ μὴ δέομαι; ΛΥ. τοῦδ' οὕνεκα καὶ πολὺ μᾶλλον.
ΠΡ. ὑμῖν δὲ πόθεν περὶ τοῦ πολέμου τῆς τ' εἰρήνης ἐμέλησεν;
ΛΥ. ἡμεῖς φράσομεν.
ΠΡ. λέγε δὴ ταχέως, ἵνα μὴ κλάῃς. ΛΥ. ἀκροῶ δή,
καὶ τὰς χεῖρας πειρῶ κατέχειν.
ΠΡ. ἀλλ' οὐ δύναμαι· χαλεπὸν γὰρ
ὑπὸ τῆς ὀργῆς αὐτὰς ἴσχειν. ΓΥ. α'. κλαύσει τοίνυν πολὺ μᾶλλον.
ΠΡ. τοῦτο μὲν ὦ γραῦ σαυτῇ κρώξαις· σὺ δέ μοι λέγε.
ΛΥ. ταῦτα ποιήσω.
ἡμεῖς τὸν μὲν πρότερον πόλεμον καὶ χρόνον ἠνεσχόμεθ' ὑμῶν
ὑπὸ σωφροσύνης τῆς ἡμετέρας τῶν ἀνδρῶν ἅττ' ἐποιεῖτε·
οὐ γὰρ γρύζειν εἰᾶθ' ἡμᾶς. καίτοὐκ ἠρέσκετέ γ' ἡμᾶς. 509
ἀλλ' ᾐσθανόμεσθα καλῶς ὑμῶν· καὶ πολλάκις ἔνδον ἂν οὖσαι
ἠκούσαμεν ἄν τι κακῶς ὑμᾶς βουλευσαμένους μέγα πρᾶγμα·
εἶτ' ἀλγοῦσαι τἄνδοθεν ὑμᾶς ἐπανηρόμεθ' ἂν γελάσασαι
'τί βεβούλευται περὶ τῶν σπονδῶν ἐν τῇ στήλῃ παραγράψαι
ἐν τῷ δήμῳ τήμερον ὑμῖν;' 'τί δέ σοι τοῦτ';' ἦ δ' ὃς ἂν ἁνήρ·
'οὐ σιγήσει;' κἀγὼ 'σίγων. ΓΥ. α'. ἀλλ' οὐκ ἂν ἐγώ ποτ' ἐσίγων.
ΠΡ. κἂν ᾤμωζές γ', εἰ μὴ 'σίγας. ΛΥ. τοίγαρ ἔγωγ' ἔνδον ἐσίγων.
. . . .
. . ἕτερόν τι πονηρότερον βούλευμ' ἐπεπύσμεθ' ἂν ὑμῶν·
εἶτ' ἠρόμεθ' ἂν 'πῶς ταῦτ' ὦνερ διαπράττεσθ' ὧδ' ἀνοήτως;'
ὁ δέ μ' εὐθὺς ὑποβλέψας ἂν ἔφασκ', εἰ μὴ τὸν στήμονα νήσω,
ὀτοτύξεσθαι μακρὰ τὴν κεφαλήν· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.
ΠΡ. ὀρθῶς γε λέγων νὴ Δί' ἐκεῖνος. ΛΥ. πῶς ὀρθῶς ὦ κακόδαιμον,
εἰ μηδὲ κακῶς βουλευομένοις ἐξῆν ὑμῖν ὑποθέσθαι; 522
ὅτε δὴ δ' ὑμῶν ἐν ταῖσιν ὁδοῖς φανερῶς ἠκούομεν ἤδη
'οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ἐν τῇ χώρᾳ', 'μὰ Δί' οὐ δῆτ'' εἶφ' ἕτερός τις·
μετὰ ταῦθ' ἡμῖν εὐθὺς ἔδοξεν σῶσαι τὴν Ἑλλάδα κοινῇ

ADNOTATIO CRITICA

413 *κρώξαις* libri: *'κρωξας* Meinekius || 414 *τὸν χρόνον ἠνεσχόμεθα* (*ἠνειχόμεσθα* V.) codices: coniecturam Porsoni recepi cum Meinekio || 424 versus uno pede brevior, quod enim duo codices praebent *δήπου* id a librario profectum est: duos praeterea tetrametros anapaesticos excidisse et responsio et sententia suadet: certum enim quoddam innui a muliere factum ut v. 420 admodum videtur veri simile esse. Monuit Engerus || 426 *ἂν* addidit Porsonus || 431 *εἶφ'* additum a Dobraeo: libri *οὐ δῆθ'* (Rav. *δῆτ'*) *ἕτερός τις*

ταῖσι γυναιξὶν συλλεχθείσαις. ποῖ γὰρ καὶ χρῆν ἀναμεῖναι;
ἣν οὖν ἡμῶν χρηστὰ λεγουσῶν ἐθελήσητ' ἀντακροᾶσθαι
κἀντισιωπᾶν ὥσπερ χἠμεῖς, ἐπανορθώσαιμεν ἂν ὑμᾶς.
ΠΡ. ὑμεῖς ἡμᾶς; δεινόν γε λέγεις κοὐ τλητὸν ἔμοιγε. ΛΥ. σιώπα.
ΠΡ. σοί γ' ὦ κατάρατε σιωπῶ 'γώ, καὶ ταῦτα κάλυμμα φορούσῃ
περὶ τὴν κεφαλήν; μή νυν ζῴην. 531
ΛΥ. ἀλλ' εἰ τοῦτ' ἐμπόδιόν σοὔστιν,
παρ' ἐμοῦ τουτὶ τὸ κάλυμμα λαβὼν
ἔχε καὶ περίθου περὶ τὴν κεφαλήν,
κᾆτα σιώπα . . . . .
ΓΥ. α'. . . . .
ΓΥ. β'. καὶ τουτογὶ τὸν καλαθίσκον.
κᾆτα ξαίνειν ξυζωσάμενος
κυάμους τρώγων·
πόλεμος δὲ γυναιξὶ μελήσει.
ΧΟ. ΓΥ. ἄραισθ' ἂν ὦ γυναῖκες ἀπὸ τῶν καλπίδων, ὅπως ἂν

ADNOTATIO CRITICA

435 κἀντισιωπᾶθ' libri: κἀντισιωπᾶν Kusterus || 438, 439 haec vulgo ad unum tetrametrum coniuncta sunt. Inde a v. (531) systema dimetricum ordiri, cui inde a v. (598) antisystema respondet, intellexit Engerus, minus probabiliter tamen corrigens ἀλλ' εἰ τουτί σοὔστ' ἐμπόδιον ut dimetrum restitueret, cum posset lenius ἀλλ' εἰ τοῦτ' ἐμπόδιόν σοὔστιν. In sequentibus versibus pro περίθου nescio an rectius scribatur περιδοῦ, siquidem τὸ κάλυμμα fasciae instar capiti potius circumligabant mulieres quam circumponebant. Verba κᾆτα σιώπα paroemiaci reliquias continere vidit Engerus, versum ita refingens ὡδὶ κἄπειτα σιώπα. Quae cum incerta sit medella, malui lacunam indicare, praesertim cum post haec verba unum versum a muliere prima recitatum excidisse recte monuerit Engerus, sequentem versum, qui vulgo Lysistratae continuatur, alteri mulieri tribuens. In eo autem falli credo Engerum quod versus eius, quem prima mulier recitaverat, hanc sententiam fuisse dixit καὶ ταυτηνὶ λαβὲ τὴν ζώνην, cum probabilius sit mulierem istam aliquid quod ad lanificium spectaret dixisse, e.c. καὶ τόνδε πόκον δέξαι παρ' ἐμοῦ, vel aliud quid in eandem sententiam. MEINEKIVS Vindic. p. 126 || 443 τουτογὶ Elmsleius: τουτονὶ Rav. τοῦτον ceteri || 447 αἴρεσθ' codices quod Brunckius in ἀπαίρετε mutavit, scholiastam secutus cuius interpretatio est ἀναχωρήσατε. Porsono αἴρεσθε νῦν, postea αἴρεσθ' ἄνω scribendum videbatur. 'Ad veram scripturam' ait Meinekius 'ducere videtur Brubach., ex qua enotatur αἴρεσθε δ' i.e. ut equidem opinor ΑΙΡΑΙϹΘΑΙΔ, ex quo sua sponte emergit: ἄραισθ' ἂν ὦ γυναῖκες ἀπὸ τῶν καλπίδων—quae notissima est iubentium dicendi forma, ut Ran. 418 αἴροιϲ' ἂν αὖθις ὦ παῖ.'

ἐν τῷ μέρει χἠμεῖς τι ταῖς φίλαισι συλλάβωμεν.
ἔγωγε γὰρ ἂν οὔποτε κάμοιμ' ἂν ὀρχουμένη,
οὐδὲ γόνατ' ἂν κόπος ἕλοι με καματηρὸς ἄν·
ἐθέλω δ' ἐπὶ πᾶν ἰέναι
μετὰ τῶνδ' ἀρετῆς ἕνεχ' . . . αἷς
ἔνι φύσις, ἔνι χάρις,
ἔνι δὲ θράσος, ἔνι δὲ σοφόν, ἔνι φιλόπολις
ἀρετὴ φρόνιμος.
ἀλλ' ὦ τηθῶν ἀνδρειοτάτη καὶ μητριδίων ἀκαληφῶν,
χωρεῖτ' ὀργῇ καὶ μὴ τέγγεσθ'· ἔτι γὰρ νῦν οὔρια θεῖτε.
ΛΥ. ἀλλ' ἤνπερ ὅ τε γλυκύθυμος Ἔρως χἠ κυπρογένει' Ἀφροδίτη
ἵμερον ἡμῶν κατὰ τῶν κόλπων καὶ τῶν μηρῶν καταπνεύσῃ,
οἶμαί ποτε Λυσιμάχας ἡμᾶς ἐν τοῖς Ἕλλησι καλεῖσθαι.
ΠΡ. τί ποιησάσας; ΛΥ. ἢν παύσωμεν πρώτιστον μὲν ξὺν ὅπλοισιν
ἀγοράζοντας καὶ μαινομένους.
ΓΥ. α'. νὴ τὴν παφίαν Ἀφροδίτην.
ΛΥ. νῦν μὲν γὰρ δὴ κἀν ταῖσι χύτραις καὶ τοῖς λαχάνοισιν ὁμοίως
περιέρχονται κατὰ τὴν ἀγορὰν ξὺν ὅπλοις ὥσπερ κορύβαντες.
ΠΡ. νὴ Δία· χρὴ γὰρ τοὺς ἀνδρείους.
ΛΥ. καὶ μὴν τό γε πρᾶγμα γέλοιον,
ὅταν ἀσπίδ' ἔχων καὶ γοργόνα τις κᾆτ' ὠνῆται κορακίνους.
ΓΥ. α'. νὴ Δί' ἐγὼ γοῦν ἄνδρα κομήτην φυλαρχοῦντ' εἶδον ἐφ' ἵππου
ἐς τὸν χαλκοῦν ἐμβαλλόμενον πῖλον λέκιθον παρὰ γραός·
ἕτερος δ' αὖ Θρᾷξ πέλτην σείων κἀκόντιον, ὥσπερ ὁ Τηρεύς,
ἐδεδίσκετο τὴν ἰσχαδόπωλιν καὶ τὰς δρυπετεῖς κατέπινεν.
ΠΡ. πῶς οὖν ὑμεῖς δυναταὶ παῦσαι τεταραγμένα πράγματα πολλὰ
ἐν ταῖς χώραις καὶ διαλῦσαι;
ΛΥ. φαύλως πάνυ. ΠΡ. πῶς; ἀπόδειξον.
ΛΥ. ὥσπερ κλωστῆρ', ὅταν ἡμῖν ᾖ τεταραγμένος, ὧδε λαβοῦσαι,
ὑπενεγκοῦσαι τοῖσιν ἀτράκτοις τὸ μὲν ἐνταυθὶ τὸ δ' ἐκεῖσε,
οὕτως καὶ τὸν πόλεμον τοῦτον διαλύσομεν, ἤν τις ἐάσῃ,
διενεγκοῦσαι διὰ πρεσβειῶν τὸ μὲν ἐνταυθὶ τὸ δ' ἐκεῖσε.
ΠΡ. ἐξ ἐρίων δὴ καὶ κλωστήρων καὶ ἀτράκτων πράγματα δεινὰ
παύσειν οἴεσθ' ὦ ἀνόητοι; ΛΥ. κἂν ὑμῖν γ' εἴ τις ἐνῆν νοῦς,

ADNOTATIO CRITICA

469 δ' αὖ: libri δὲ quod correxit Elmsleius ad Ach. 160; δέ γε voluit Dobraeus || 471 δύνασθε libri: δυναταὶ correxit Porsonus || 478 ὦ ἀνόητοι libri: ὡς ἀνοήτοι sc. ἐστὲ suspicatur Dobraeus

ἐκ τῶν ἐρίων τῶν ἡμετέρων ἐπολιτεύεσθ' ἂν ἅπαντα.
ΠΡ. πῶς δή; ΛΥ. φέρ' ἴδω. πρῶτον μὲν ἐχρῆν, ὥσπεο πόκον ἐν βαλανείῳ
ἐκπλύναντας τὴν οἰσπώτην, ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ κλίνης
ἐκραβδίζειν τοὺς μοχθηροὺς καὶ τοὺς τριβόλους ἀπολέξαι,
καὶ τούς γε συνισταμένους τούτους καὶ τοὺς πιλοῦντας ἑαυτοὺς
ἐπὶ ταῖς ἀρχαῖσι διαξῆναι καὶ τὰς κεφαλὰς ἀποτῖλαι·
εἶτα ξαίνειν ἐς καλαθίσκον κοινὴν εὔνοιαν ἅπαντας,
καταμιγνύντας τούς τε μετοίκους κεἴ τις ξένος ᾖ φίλος ὑμῖν,
κεἴ τις ὀφείλει τῷ δημοσίῳ, καὶ τούτους ἐγκαταμῖξαι·
καὶ νὴ Δία τάς γε πόλεις, ὁπόσαι τῆς γῆς τῆσδ' εἰσὶν ἄποικοι,
διαγιγνώσκειν ὅτι ταῦθ' ἡμῖν ὥσπερ τὰ κατάγματα κεῖται
χωρὶς ἕκαστον· κᾆτ' ἀπὸ τούτων πάντων τὸ κάταγμα λαβόντας
δεῦρο ξυνάγειν καὶ συναθροίζειν εἰς ἕν, κἄπειτα ποιῆσαι
τολύπην μεγάλην κᾆτ' ἐκ ταύτης τῷ δήμῳ χλαῖναν ὑφῆναι.
ΠΡ. οὔκουν δεινὸν ταυτὶ ταύτας ῥαβδίζειν καὶ τολυπεύειν,
αἷς οὐδὲ μετῆν πάνυ τοῦ πολέμου; ΛΥ. καὶ μὴν ὦ παγκατάρατε
πλεῖν ἠὲ διπλοῦν αὐτὸν φέρομεν· πρώτιστον μέν γε τεκοῦσαι
κἀκπέμψασαι παῖδας ὁπλίτας. ΠΡ. σίγα, μὴ μνησικακήσῃς.
ΛΥ. εἶθ' ἡνίκα χρῆν εὐφρανθῆναι καὶ τῆς ἥβης ἀπολαῦσαι,
μονοκοιτοῦμεν διὰ τὰς στρατιάς. καὶ θἠμέτερον μὲν ἐᾶτε,
περὶ τῶν δὲ κορῶν ἐν τοῖς θαλάμοις γηρασκουσῶν ἀνιῶμαι.
ΠΡ. οὔκουν χἄνδρες γηράσκουσιν; ΛΥ. μὰ Δί' ἀλλ' οὐκ εἶπας ὅμοιον.
ὁ μὲν ἥκων γάρ, κἂν ᾖ πολιός, ταχὺ παῖδα κόρην γεγάμηκεν·
τῆς δὲ γυναικὸς μικρὸς ὁ καιρός, κἂν τούτου μὴ 'πιλάβηται,
οὐδεὶς ἐθέλει γῆμαι ταύτην, ὀττευομένη δὲ κάθηται.
ΠΡ. . . . . .
ΛΥ. σὺ δὲ δὴ τί παθὼν οὐκ ἀποθνήσκεις;
χοιρίον ἔσται· σορὸν ὠνήσει·

ADNOTATIO CRITICA

480 verba φέρ' ἴδω, vulgo Probulo continuata, Lysistratae potius meditantis videntur esse ut sunt in Nub. 751 Thesm. 630 || 481 ἐπὶ κλίνης: ita codd. A B V: vitiose vulgo ἐπικλινεῖς || 495 ἤ γε libri: epicam formam ἠὲ recepit Dindorfius, probante Meinekio Fr. Com. Gr. ii p. 78 qui tamen in textu vulgatum praebet || 502 χἂν i. e. καὶ ἣ ἂν Meinekius, vulgo κἂν: illud pronomini ταύτην melius convenit || 506 χωρίον ἐστὶ libri quod ineptum est: probabiliter correxit Elmsleius ad Ach. 788 collato Pac. v. 363

μελιτοῦτταν ἐγὼ καὶ δὴ μάξω.
λαβὲ ταυτὶ καὶ στεφάνωσαι.
ΓΥ. α΄. καὶ ταυτασὶ δέξαι παρ' ἐμοῦ.
ΓΥ. β΄. καὶ τουτονγὶ λαβὲ τὸν στέφανον.
ΛΥ. τοῦ δεῖ; τί ποθεῖς; χώρει 'ς τὴν ναῦν·
ὁ Χάρων σε καλεῖ,
σὺ δὲ κωλύεις ἀνάγεσθαι.
ΠΡ. εἶτ' οὐχὶ ταῦτα δεινὰ πάσχειν ἔστ' ἐμέ;
νὴ τὸν Δί' ἀλλὰ τοῖς προβούλοις ἄντικρυς
ἐμαυτὸν ἐπιδείξω βαδίζων ὡς ἔχω.
ΛΥ. μῶν ἐγκαλεῖς ὅτι οὐχὶ προὐθέμεσθά σε;
ἀλλ' ἐς τρίτην γοῦν ἡμέραν σοὶ πρῴ πάνυ
ἥξει παρ' ἡμῶν τὰ τρίτ' ἐπεσκευασμένα.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

οὐκέτ' ἔργον ἐγκαθεύδειν ὅστις ἔστ' ἐλεύθερος·
ἀλλ' ἐπαποδυώμεθ' ἄνδρες τουτῳὶ τῷ πράγματι.
ἤδη γὰρ ὄζειν ταδὶ πλειόνων καὶ μειζόνων
πραγμάτων μοι δοκεῖ,
καὶ μάλιστ' ὀσφραίνομαι τῆς Ἱππίου τυραννίδος·
καὶ πάνυ δέδοικα μὴ τῶν Λακώνων τινὲς
δεῦρο συνεληλυθότες ἄνδρες ἐς Κλεισθένους
τὰς θεοῖς ἐχθρὰς γυναῖκας ἐξεπαίρωσιν δόλῳ
καταλαβεῖν τὰ χρήμαθ' ἡμῶν τόν τε μισθόν,
ἔνθεν ἔζων ἐγώ.
δεινὰ γάρ τοι τάσδε γ' ἤδη τοὺς πολίτας νουθετεῖν,
καὶ λαλεῖν γυναῖκας οὔσας ἀσπίδος χαλκῆς πέρι,
καὶ διαλλάττειν πρὸς ἡμᾶς ἀνδράσιν Λακωνικοῖς,
οἷσι πιστὸν οὐδὲν εἰ μή περ λύκῳ κεχηνότι.
ἀλλὰ ταῦθ' ὕφηναν ἡμῖν ὦνδρες ἐπὶ τυραννίδι.
ἀλλ' ἐμοῦ μὲν οὐ τυραννεύσουσ', ἐπεὶ φυλάξομαι
καὶ φορήσω τὸ ξίφος τὸ λοιπὸν ἐν μύρτου κλαδί,
ἀγοράσω τ' ἐν τοῖς ὅπλοις ἑξῆς Ἀριστογείτονι,
ὧδέ θ' ἑστήξω παρ' αὐτόν· αὐτὸ γάρ μοι γίγνεται
τῆς θεοῖς ἐχθρᾶς πατάξαι τῆσδε γραὸς τὴν γνάθον.

520 ad 539 = 540 ad 559

ADNOTATIO CRITICA

538 αὐτὸς libri: αὐτὸ Scaliger

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

οὐκ ἄρ' εἰσιόντα σ' οἴκαδ' ἡ τεκοῦσα γνώσεται.
ἀλλὰ θώμεσθ' ὦ φίλαι γρᾶες ταδὶ πρῶτον χαμαί.
ἡμεῖς γὰρ ὦ πάντες ἀστοὶ λόγων κατάρχομεν
τῇ πόλει χρησίμων·
εἰκότως, ἐπεὶ χλιδῶσαν ἀγλαῶς ἔθρεψέ με.
ἑπτὰ μὲν ἔτη γεγῶσ' εὐθὺς ἠρρηφόρουν·
εἶτ' ἀλετρὶς ἦ δεκέτις οὖσα τἀρχηγέτι·
κᾆτ' ἔχουσα τὸν κροκωτὸν ἄρκτος ἦ Βραυρωνίοις·
κἀκανηφόρουν ποτ' οὖσα παῖς καλὴ 'χουσ'
ἰσχάδων ὁρμαθόν.
ἆρα προὐφείλω τι χρηστὸν τῇ πόλει παραινέσαι;
εἰ δ' ἐγὼ γυνὴ πέφυκα, τοῦτο μὴ φθονεῖτέ μοι,
ἢν ἀμείνω γ' εἰσενέγκω τῶν παρόντων πραγμάτων.
τοὐράνου γάρ μοι μέτεστι· καὶ γὰρ ἄνδρας ἐσφέρω,
τοῖς δὲ δυστήνοις γέρουσιν οὐ μέτεσθ' ὑμῖν, ἐπεὶ
τὸν ἔρανον τὸν γενόμενον παππῷον ἐκ τῶν Μηδικῶν
εἶτ' ἀναλώσαντες οὐκ ἀντεσφέρετε τὰς ἐσφοράς,
ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν διαλυθῆναι προσέτι κινδυνεύομεν.
ἆρα γρυκτόν ἐστιν ὑμῖν; εἰ δὲ λυπήσεις τί με,
τῷδε τἀψήκτῳ πατάξω σοῦ κοθόρνῳ τὴν γνάθον.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ταῦτ' οὖν οὐχ ὕβρις τὰ πράγματ' ἐστὶ
πολλή; κἀπιδώσειν μοι δοκεῖ τὸ χρῆμα μᾶλλον.
ἀλλ' ἀμυντέον τὸ πρᾶγμ' ὅστις γ' ἐνόρχης ἔστ' ἀνήρ.
ἀλλὰ τὴν ἐξωμίδ' ἐκδυώμεθ', ὡς τὸν ἄνδρα δεῖ
ἀνδρὸς ὄζειν εὐθύς, ἀλλ' οὐκ ἐντεθριῶσθαι πρέπει.
ἀλλ' ἄγετε λευκόποδες οἵπερ ἐπὶ Λειψύδριον ἤλθομεν ὅτ' ἦμεν ἔτι,
νῦν δεῖ νῦν ἀνηβῆσαι πάλιν κἀναπτερῶσαι
πᾶν τὸ σῶμα κἀποσείσασθαι τὸ γῆρας τοδί.

ADNOTATIO CRITICA

540 οὐκ ἄρ': vulgo ante Dobraeum οὐ γάρ || εἰσίοντας libri: εἰσίοντα σ' Bentleius || οὖσά τ' ἀρχηγέτι libri: correxit Buttmannus || 547 καταχέουσα Rav. κατέχουσα ceteri: correxit Bentleius || 555 λεγόμενον vulgo: γενόμενον Geelius probatus Meinekio || 559 τῷδέ γ' ἀψήκτῳ πατάξω τῷ κοθόρνῳ libri: sed γε nihil significat et soloecum est ὅδε ἄψηκτος ὁ κόθορνος: emendationem igitur Cobeti Var. Lect. p. 190 reposui ||

εἰ γὰρ ἐνδώσει τις ἡμῶν ταῖσδε κἂν σμικρὰν λαβήν,
οὐδὲν ἐλλείψουσιν αὗται λιπαροῦς χειρουργίας,
ἀλλὰ καὶ ναῦς τεκτανοῦνται κἀπιχειρήσουσ' ἔτι
ναυμαχεῖν καὶ πλεῖν ἐφ' ἡμᾶς, ὥσπερ Ἀρτεμισία·
ἢν δ' ἐφ' ἱππικὴν τράπωνται, διαγράφω τοὺς ἱππέας.
ἱππικώτατον γάρ ἐστι χρῆμα κἄποχον γυνή,
κοὐκ ἂν ἀπολίσθοι τρέχοντος· τὰς δ' Ἀμαζόνας σκόπει,
ἃς Μίκων ἔγραψ' ἀφ' ἵππων μαχομένας τοῖς ἀνδράσιν.
ἀλλὰ τούτων χρῆν ἁπασῶν ἐς τετρημένον ξύλον
ἐγκαθαρμόσαι λαβόντας τουτονὶ τὸν αὐχένα.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

εἰ νὴ τὼ θεώ με ζωπυρήσεις,
λύσω τὴν ἐμαυτῆς ὗν ἐγὼ δή, καὶ ποιήσω
τήμερον τοὺς δημότας βωστρεῖν σ' ἐγὼ πεκτούμενον.
ἀλλὰ χἠμεῖς ὦ γυναῖκες θᾶττον ἐκδυώμεθα,
ὡς ἂν ὄζωμεν γυναικῶν αὐτοδὰξ ὠργισμένων.
νῦν πρὸς ἔμ' ἴτω τις, ἵνα μή ποτε φάγῃ σκόροδα μηδὲ κυάμους μέλανας.

ὡς εἰ καὶ μόνον κακῶς μ' ἐρεῖς, ὑπερχολῶ γάρ,
ἀετὸν τίκτοντα κάνθαρός σε μαιεύσομαι.
οὐ γὰρ ὑμῶν φροντίσαιμ' ἄν, ἢν ἐμοὶ ζῇ Λαμπιτὼ
ἥ τε Θηβαία φίλη παῖς εὐγενὴς Ἰσμηνία.
οὐ γὰρ ἔσται δύναμις, οὐδ' ἢν ἑπτάκις σὺ ψηφίσῃ,
ὅστις ὦ δύστην' ἀπήχθου πᾶσι καὶ τοῖς γείτοσιν.
ὥστε κἀχθὲς θἠκάτῃ ποιοῦσα παιγνίαν ἐγὼ
τοῖσι παισὶ τὴν ἑταίραν ἐκάλεσ' ἐκ τῶν γειτόνων,
παῖδα χρηστὴν κἀγαπητὴν ἐκ Βοιωτῶν ἔγχελυν·
οἱ δὲ πέμψειν οὐκ ἔφασκον διὰ τὰ σὰ ψηφίσματα.
κοὐχὶ μὴ παύσεσθε τῶν ψηφισμάτων τούτων, πρὶν ἂν
τοῦ σκέλους ὑμᾶς λαβών τις ἐκτραχηλίσῃ φέρων.

ADNOTATIO CRITICA

572 διαγράφω Bentleius e scholiasta: διαγράψω et διαγράψαι codices || 574 τὰς δ' libri: τάσδ' malit Meinekius || 575 ἐφ' ἵππων vulgo: correxit Cobetus Var. Lect. p. 250 || 579 δὴ καί: καὶ δὴ suadet Bentleius || 584 μ' ἐρεῖς Bentleius: ἐρεῖς vulgo || 594 παύσησθε libri: correxit Bentleius || 595 pro φέρων Suidas habet θέλων unde θενὼν suspicatus est Bentleius probante Porsono

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

ΧΟ. ΓΥ. Ἄνασσα πράγους τοῦδε καὶ βουλεύματος
τί μοι σκυθρωπὸς ἐξελήλυθας δόμων;
ΛΥ. *κακῶν γυναικῶν ἔργα καὶ θήλεια φρὴν*
ποιεῖ μ' ἀθυμεῖν περιπατεῖν τ' ἄνω κάτω.
ΧΟ. ΓΥ. *τί φῄς; τί φῄς;*
ΛΥ. *ἀληθῆ, ἀληθῆ.*
ΧΟ. ΓΥ. *τί δ' ἐστὶ δεινόν; φράζε ταῖς σαυτῆς φίλαις.*
ΛΥ. ἀλλ' αἰσχρὸν εἰπεῖν καὶ σιωπῆσαι βαρύ.
ΧΟ. ΓΥ. *μή νύν με κρύψῃς ὅτι πεπόνθαμεν κακόν.*
ΛΥ. *ἐγὼ μὲν οὖν ἀποσχεῖν αὐτὰς οὐκέτι*
οἵα τ' ἀπὸ τῶν ἀνδρων· ἀποδιδράσκουσι γάρ.
τὴν μέν γε πρώτην διαλέγουσαν τὴν ὀπὴν
κατέλαβον ᾗ τοῦ Πανός ἐστι ταὐλίον,
τὴν δ' ἐκ τροχιλίας αὖ κατειλυσπωμένην,
τὴν δ' αὐτομολοῦσαν, τὴν δ' ἐπὶ στρούθου μίαν
ἤδη πέτεσθαι διανοουμένην κάτω
ἐς 'Ορσιλόχου χθὲς τῶν τριχῶν κατέσπασα.
πάσας τε προφάσεις ὥστ' ἀπελθεῖν οἴκαδε
πλέκουσιν. ἡδὶ γοῦν τις αὐτῶν ἔρχεται.
αὕτη σὺ ποῖ θεῖς;

ΓΥΝΗ α'.

οἴκαδ' ἐλθεῖν βούλομαι.
οἴκοι γάρ ἐστιν ἔριά μοι μιλήσια
ὑπὸ τῶν σέων κατακοπτόμενα· ΛΥ. *ποίων σέων;*
οὐκ εἶ πάλιν; ΓΥ. α'. *ἀλλ' ἥξω ταχέως νὴ τὼ θεὼ*

ADNOTATIO CRITICA

599 *ἄθυμον* libri: *ἀθυμεῖν* Meinekius e coni.; *ἄθυμον περιπατεῖν ἄνω κάτω* post Dobraeum Bergkius || 612 pro *μίαν* Meinekius *Μίκαν* scribendum conicit, pro *χθὲς* idem *τρίς*, pro *κατέσπασα* denique refingendum esse *ἀνέσπασα* 'e fuga retraxi' || 614 pro *ἕλκουσι* vulgato recepi dubitanter coniecturam Wakefieldi, in quam item inciderat Dobraeus: *λέγουσιν* Meinekius || 614 *ἤδη* vulgo: *ἡδὶ* Dobraeus || 617 *κατακοπτόμενα* libri: *κατακαπτόμενα* Brunckius, quod in commentario reprobavit, probavit tamen Meinekio: hoc in textu, illud in notis Blaydesius

ὅσον διαπετάσασ' ἐπὶ τῆς κλίνης μόνον.
ΛΥ. μὴ διαπετάννυ, μήδ' ἀπέλθῃς μηδαμῇ.
ΓΥ. α'. ἀλλ' ἐῶ 'πολέσθαι τἄρι'; ΛΥ. ἢν τούτου δέῃ.
ΓΥ. β'. τάλαιν' ἐγώ, τάλαινα τῆς ἀμοργίδος,
ἣν ἄλοπον οἴκοι καταλέλοιφ'. ΛΥ. αὕτη 'τέρα
ἐπὶ τὴν ἄμοργιν τὴν ἄλοπον ἐξέρχεται.
χώρει πάλιν δεῦρ'. ΓΥ. γ'. ἀλλὰ νὴ τὴν Φωσφόρον
ἔγωγ' ἀποδείρασ' αὐτίκα μάλ' ἀνέρχομαι.
ΛΥ. μὴ 'μποδείρῃς. ἢν γὰρ ἄρξῃς τοῦδε σύ,
ἑτέρα γυνὴ ταὐτὸν ποιεῖν βουλήσεται.
ΓΥ. γ'. ὦ πότνι' Εἰλείθυι' ἐπίσχες τοῦ τόκου,
ἕως ἂν εἰς ὅσιον μόλω 'γὼ χωρίον.
ΛΥ. τί ταῦτα ληρεῖς; ΓΥ. γ'. αὐτίκα μάλα τέξομαι.
ΛΥ. ἀλλ' οὐκ ἐκύεις σύ γ' ἐχθές. ΓΥ. γ'. ἀλλὰ τήμερον.
ἀλλ' οἴκαδέ μ' ὡς τὴν μαῖαν ὦ Λυσιστράτη
ἀπόπεμψον ὡς τάχιστα. ΛΥ. τίνα λόγον λέγεις;
τί τοῦτ' ἔχεις τὸ σκληρόν; ΓΥ. γ'. ἄρρεν παιδίον.
ΛΥ. μὰ τὴν 'Αφροδίτην οὐ σύ γ', ἀλλ' ἢ χαλκίον
ἔχειν τι φαίνει κοῖλον· εἴσομαι δ' ἐγώ.
ὦ καταγέλαστ' ἔχουσα τὴν ἱερὰν κυνῆν
κυεῖν ἔφασκες; ΓΥ. γ'. καὶ κυῶ γε νὴ Δία.
ΛΥ. τί δῆτα ταύτην εἶχες; ΓΥ. γ'. ἵνα μ' εἰ καταλάβοι
ὁ τόκος ἔτ' ἐν πόλει, τέκοιμ' ἐς τὴν κυνῆν
ἐσβᾶσα ταύτην, ὥσπερ αἱ περιστεραί.
ΛΥ. τί λέγεις; προφασίζει· περιφανῆ τὰ πράγματα.
οὐ τἀμφιδρόμια τῆς κυνῆς αὐτοῦ μενεῖς;
ΓΥ. γ'. ἀλλ' οὐ δύναμαι 'γωγ' οὐδὲ κοιμᾶσθ' ἐν πόλει,
ἐξ οὗ τὸν ὄφιν εἶδον τὸν οἰκουρόν ποτε.

ADNOTATIO CRITICA

627 ἄρξῃ vulgo: ἄρξῃς Cobetus || τοῦδε σὺ Reisigius: τούτου σὺ et τοῦτο σὺ codices, τουτουί Bentleius || 629 verbis ὦ πότνι' Εἰλείθυι' plus semel utuntur comici poetae, prima in ποτνία producta, quae res indicio est ea ex nobili quadam tragici poetae fabula desumpta esse. Ea autem vix alia esse potest quam Euripidis *Auge*, in quo dramate poeta Augen in templo Minervae parturientem et Ilithyiae opem implorantem fecerat, et Schol. Ran. 1112. Credo autem totum hunc versum Euripidis esse, cui suspicioni ne quis numerus adversari credat, Euripidem ego ἐπίσχε scripsisse suspicor. MEINEKIVS

ΓΥ. δ'. ἐγὼ δ' ὑπὸ τῶν γλαυκῶν τάλαιν' ἀπόλλυμαι
ταῖς ἀγρυπνίαισι κακκαβαζουσῶν ἀεί.
ΛΥ. ὦ δαιμόνιαι παύσασθε τῶν τερατευμάτων.
ποθεῖτ' ἴσως τοὺς ἄνδρας· ἡμᾶς δ' οὐκ οἴει
ποθεῖν ἐκείνους; ἀργαλέας γ' εὖ οἶδ' ὅτι
ἄγουσι νύκτας. ἀλλ' ἀνάσχεσθ' ὠγαθαί,
καὶ προσταλαιπωρήσατ' ἔτ' ὀλίγον χρόνον,
ὡς χρησμὸς ἡμῖν ἐστιν ἐπικρατεῖν, ἐὰν
μὴ στασιάσωμεν· ἔστι δ' ὁ χρησμὸς οὑτοσί.
ΓΥ. α'. λέγ' αὐτὸν ἡμῖν ὅ τι λέγει. ΛΥ. σιγᾶτε δή.
ἀλλ' ὁπόταν πτήξωσι χελιδόνες εἰς ἕνα χῶρον,
τοὺς ἔποπας φεύγουσαι, ἀπόσχωνταί τε φαλήτων,
παῦλα κακῶν ἔσται, τὰ δ' ὑπέρτερα νέρτερα θήσει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης. ΓΥ. α'. ἐπάνω κατακεισόμεθ' ἡμεῖς;
ΛΥ. ἢν δὲ διαστῶσιν καὶ ἀναπτῶνται πτερύγεσσιν
ἐξ ἱεροῦ ναοῖο χελιδόνες, οὐκέτι δόξει
ὄρνεον οὐδ' ὁτιοῦν καταπυγωνέστερον εἶναι.
ΓΥ. α'. σαφής γ' ὁ χρησμὸς νὴ Δί'. ὦ πάντες θεοί,
μή νυν ἀπείπωμεν ταλαιπωρούμεναι,
ἀλλ' εἰσίωμεν. καὶ γὰρ αἰσχρὸν τουτογὶ
ὦ φίλταται, τὸν χρησμὸν εἰ προδώσομεν.

ADNOTATIO CRITICA

648 libri ἐγὼ δ' ὑπὸ τῶν γλαυκῶν γε τάλαιν' ἀπόλλυμαι: 'recte' ait Meinekius 'Reisigius vidit γε non suo loco positum esse, quare corrigit ἐγώ γε δ' ὑπὸ γλαυκῶν τάλαιν' ἀπόλλυμαι. Sed articulo careri vix potest; certas enim noctuas intelligit poeta in acropoli Atheniensium; atque ut supra τὸν ὄφιν poeta dixerat, ita hic etiam debebat τῶν γλαυκῶν: itaque malim ἐγὼ δέ γε τῶν γλαυκῶν τάλαιν' ἀπόλλυμαι: ὑπὸ additum ab imperito librario, qui non videret verborum ordinem esse ἐγὼ δέ γε ταῖς ἀγρυπνίαις ἀπόλλυμαι τῶν γλαυκῶν ἀεὶ κακκαβαζουσῶν' || 655 στασιῶμεν libri: correxit Florens Christianus. Propter incisionem in anapaesto factam Elmsleyus ita hunc locum refinxit; ὡς χρησμὸς ἡμῖν ἐστὶν ἐπικρατεῖν ἀεί, εἰ μὴ στασιῶμεν ἔτι· τίς ἔστιν οὑτοσί; Contra quem Hermannus statuit nihil offensionis habere incisionem illam, si gravis caesura ante tertiam arsin fiat ut in Av. 441 || 663 καταπυγωνέσερον: sic libri nisi quod Ven. habet καταπυγωνίστερον: a καταπύγων formatur comparativus καταπυγωνότερος vel καταπυγονέστερος. Non dubium igitur quin locus corruptus sit, quae etiam Dobraei sententia fuit corrigentis καταπυγότερόν ποτ' ἂν εἶναι. Fortasse scribendum ὀρνέων οὐδ' ὁτιοῦν καταπυγότερον γένος εἶναι. MEINEKIVS

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

μῦθον βούλομαι λέξαι τιν' ὑμῖν, ὅν ποτ' ἤκουσ'
αὐτὸς ἔτι παῖς ὤν.
οὕτως ἦν νεανίσκος Μελανίων τις,
ὃς φεύγων γάμον ἀφίκετ' ἐς ἐρημίαν,
κἀν τοῖς ὄρεσιν ᾤκει·
κᾆτ' ἐλαγοθήρει
πλεξάμενος ἄρκυς,
καὶ κύνα τιν' εἶχεν,
κοὐκέτι κατῆλθε πάλιν οἴκαδ' ὑπὸ μίσους.
οὕτω τὰς γυναῖκας ἐβδελύχθη
'κεῖνος, ἡμεῖς τ' οὐδὲν ἧττον
τοῦ Μελανίωνος οἱ σώφρονες.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

κἀγὼ βούλομαι μῦθόν τιν' ὑμῖν ἀντιλέξαι
τῷ Μελανίωνι.
Τίμων ἦν αἴδρυτός τις ἀβάτοισιν
ἐν σκώλοισι τὰ πρόσωπα περιειργμένος,
Ἐρινύος ἀπορρώξ.
οὗτος ἄρ' ὁ Τίμων

. . . .

ᾤχεθ' ὑπὸ μίσους
πολλὰ καταρασάμενος ἀνδράσι πονηροῖς.
οὕτω τοὺς πονηροὺς ἄνδρας ἀεὶ
'κεῖνος ὑμῶν ἀντεμίσει,
ταῖσι δὲ γυναιξὶν ἦν φίλτατος.

668 ad 679 = 680 ad 692

ADNOTATIO CRITICA

670 vulgo ante Meinekium *οὕτως* praecedentibus iungebatur: conf. Vesp. 1180 ubi *οὕτω* fabulae narrandae praemittitur || *ἦν ποτε νέος* coniecit Hermannus ut sit creticus trimeter || 683 *τὰ πρόσωπα* Hermannus: *τὸ πρόσωπον* libri || 686 versiculum ita explevit Meinekius *εἰς ἀγρὸν ἔρημον* || 689-90 vulgo hoc ordine leguntur *οὕτω κεῖνος ὑμῶν ἀντεμίσει τοὺς πονηροὺς ἄνδρας ἀεί*: transposuit Meinekius

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ. ΓΥΝΗ ΤΙΣ. ΜΥΡΡΙΝΗ

ΛΥ. ἰοὺ ἰοὺ γυναῖκες ἴτε δεῦρ᾽ ὡς ἐμὲ
ταχέως. ΓΥ. τί δ᾽ ἐστίν; εἰπέ μοι τίς ἡ βοή;
ΛΥ. ἄνδρ᾽, ἄνδρ᾽ ὁρῶ προσιόντα παραπεπληγμένον,
τοῖς τῆς Ἀφροδίτης ὀργίοις εἰλημμένον.
ὦ πότνια Κύπρου καὶ Κυθήρων καὶ Πάφου
μεδέουσ᾽· ἴθ᾽ ὀρθὴν ἥνπερ ἔρχει τὴν ὁδόν.
ΓΥ. ποῦ δ᾽ ἐστὶν ὅστις ἐστί; ΛΥ. παρὰ τὸ τῆς Χλόης.
ΓΥ. ὢ νὴ Δί᾽ ἐστὶ δῆτα. τίς κἀστίν ποτε;
ΛΥ. ὁρᾶτε· γιγνώσκει τις ὑμῶν; ΜΥ. νὴ Δία
ἔγωγε· κἄστιν οὑμὸς ἀνὴρ Κινησίας.
ΛΥ. σὸν ἔργον ἤδη τοῦτον ὀπτᾶν καὶ στρέφειν
κἀξηπεροπεύειν καὶ φιλεῖν καὶ μὴ φιλεῖν,
καὶ πάνθ᾽ ὑπέχειν πλὴν ὧν σύνοιδεν ἡ κύλιξ.
ΜΥ. ἀμέλει ποιήσω ταῦτ᾽ ἐγώ. ΛΥ. καὶ μὴν ἐγὼ
ξυνηπεροπεύσω σοι παραμένουσ᾽ ἐνθαδί,
καὶ ξυσταθεύσω τοῦτον. ἀλλ᾽ ἀπέλθετε.
τίς οὗτος οὑντὸς τῶν φυλάκων ἑστώς;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ

ἐγώ.

ΛΥ. ἀνήρ; ΚΙ. ἀνὴρ δῆτ᾽. ΛΥ. οὐκ ἄπει δῆτ᾽ ἐκποδών;
ΚΙ. σὺ δ᾽ εἶ τίς ἡ ᾽κβάλλουσά μ᾽; ΛΥ. ἡμεροσκόπος.
ΚΙ. πρὸς τῶν θεῶν νυν ἐκκάλεσόν μοι Μυρρίνην.
ΛΥ. ἰδοὺ ᾽κκαλέσω ᾽γὼ Μυρρίνην σοι; σὺ δὲ τίς εἶ;
ΚΙ. ἀνὴρ ἐκείνης, Παιονίδης Κινησίας.
ΛΥ. ὦ χαῖρε φίλτατ᾽· οὐ γὰρ ἀκλεὲς τοὔνομα
τὸ σὸν παρ᾽ ἡμῖν ἐστιν οὐδ᾽ ἀνώνυμον.

ADNOTATIO CRITICA

694 pro παραπεπληγμένον librorum lectione malit Meinekius Vindic. p. 131 διαπεπλιγμένον ‘divaricatis cruribus incedentem’ || 697 ὀρθὴν libri: ὀρθὸς temptat Meinekius in adn. cr. || 702 σὸν ἔργον εἴη libri: sed ἂν desideratur, itaque ἤδη reposui cum Dobraeo || 706 παραμένουσά γ᾽ ἐνθαδὶ libri: σοὶ παραμένουσ᾽ ἐνθαδὶ Porsonus, item Cobetus N. L. p. 61: περιμένουσ᾽ ‘eum opperiens’ suspicatur Dobraeus || 712 καλέσω vulgo ante Cobetum || 713 ἀνὴρ Meinekius: codices ἀνήρ

ἀεὶ γὰρ ἡ γυνή σ' ἔχει διὰ στόμα.
κἂν ᾠὸν ἢ μῆλον λάβῃ, 'Κινησίᾳ
τουτὶ γένοιτο' φησίν. ΚΙ. ὦ πρὸς τῶν θεῶν.
ΛΥ. νὴ τὴν Ἀφροδίτην· κἂν περὶ ἀνδρῶν γ' ἐμπέσῃ
λόγος τις, εἴρηκ' εὐθέως ἡ σὴ γυνὴ
ὅτι λῆρός ἐστι τἄλλα πρὸς Κινησίαν.
ΚΙ. ἴθι νυν κάλεσον αὐτήν. ΛΥ. τί οὖν; δώσεις τί μοι;
ΚΙ. ἔγωγέ σοι νὴ τὸν Δί', ἢν βούλῃ γέ συ.
ΛΥ. φέρε νυν καλέσω καταβᾶσά σοι. ΚΙ. ταχύ νυν πάνυ·
ὡς οὐδεμίαν ἔγωγ' ἔχω βίου χάριν,
ἐξ οὗπερ αὕτη 'ξῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας·
ἀλλ' ἄχθομαι μὲν εἰσιών, ἔρημα δὲ
εἶναι δοκεῖ μοι πάντα· τοῖς δὲ σιτίοις
χάριν οὐδεμίαν οἶδ' ἐσθίων <διὰ τὸν πόθον>.
ΜΥ. φιλῶ φιλῶ 'γὼ τοῦτον· ἀλλ' οὐ βούλεται
ὑπ' ἐμοῦ φιλεῖσθαι. σὺ δ' ἐμὲ τούτῳ μὴ κάλει.
ΚΙ. ὦ γλυκύτατον Μυρρινίδιον τί ταῦτα δρᾷς;
κατάβηθι δεῦρο. ΜΥ. μὰ Δί' ἐγὼ μὲν αὐτόσ' οὔ.
ΚΙ. ἐμοῦ καλοῦντος οὐ καταβήσει Μυρρίνη;
ΜΥ. οὐ γὰρ δεόμενος οὐδὲν ἐκκαλεῖς ἐμέ.
ΚΙ. ἐγὼ οὐ δεόμενος; ἐπιτετριμμένος μὲν οὖν.
ΜΥ. ἄπειμι. ΚΙ. μὴ δῆτ', ἀλλὰ τῷ γοῦν παιδίῳ
ὑπάκουσον· οὗτος οὐ καλεῖς τὴν μαμμίαν;

ΠΑΙΣ

μαμμία, μαμμία, μαμμία.
ΚΙ. αὕτη τί πάσχεις; οὐδ' ἐλεεῖς τὸ παιδίον
ἄλουτον ὂν κἄθηλον ἕκτην ἡμέραν;
ΜΥ. ἔγωγ' ἐλεῶ δῆτ'· ἀλλ' ἀμελὴς αὐτῷ πατὴρ
ἔστιν. ΚΙ. κατάβηθ' ὦ δαιμονία τῷ παιδίῳ.
ΜΥ. οἷον τὸ τεκεῖν· καταβατέον. τί γὰρ πάθω;
ΚΙ. ἐμοὶ γὰρ αὕτη καὶ νεωτέρα δοκεῖ
πολλῷ γεγενῆσθαι κἀγανώτερον βλέπειν·

ADNOTATIO CRITICA

725 ἔχω γε τῷ βίῳ codices ubi γε absonum est: ἔγωγ' ἔχω βίῳ Hermannus probante Meinekio, ἐγᾦδα τῷ βίῳ Cobetus N. L. p. 61 || 726 αὔτη ex Ravennate restituit Engerus: αὐτὴ vulgo || 'ξῆλθεν Fl. Christianus pro vulgato ξυνῆλθεν

χἀ δυσκολαίνει πρὸς ἐμὲ καὶ βρενθύεται,
ταῦτ' αὐτὰ δή 'σθ' ἃ κἄμ' ἐπιτρίβει τῷ πόθῳ.
ΜΥ. ὦ γλυκύτατον σὺ τεκνίδιον κακοῦ πατρός,
φέρε σε φιλήσω γλυκύτατον τῇ μαμμίᾳ.
ΚΙ. τί ὦ πονηρὰ ταῦτα ποιεῖς χἀτέραις
πείθει γυναιξί; κἀμέ τ' ἄχθεσθαι ποιεῖς
αὐτή τε λυπεῖ. ΜΥ. μὴ πρόσαγε τὴν χεῖρά μοι.
ΚΙ. τὰ δ' ἔνδον ὄντα τἀμὰ καὶ σὰ χρήματα
χεῖρον διατιθεῖς. ΜΥ. ὀλίγον αὐτῶν μοι μέλει.
ΚΙ. ὀλίγον μέλει σοι τῆς κρόκης φορουμένης
ὑπὸ τῶν ἀλεκτρυόνων; ΜΥ. ἔμοιγε νὴ Δία.
ΚΙ. τὰ τῆς Ἀφροδίτης δ' ἱέρ' ἀνοργίαστά σοι
χρόνον τοσοῦτόν ἐστιν. οὐ βαδιεῖ πάλιν;
ΜΥ. μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἢν μὴ διαλλαχθῆτέ γε
καὶ τοῦ πολέμου παύσησθε. ΚΙ. τοιγάρ, ἢν δοκῇ,
ποιήσομεν καὶ ταῦτα. ΜΥ. τοιγάρ, ἢν δοκῇ,
κἄγωγ' ἄπειμ' ἐκεῖσε· νῦν δ' ἀπομώμοκα.

ΚΗΡΥΞ. ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ

ΚΗ. Πᾶ τᾶν Ἀσανᾶν ἐστιν ἁ γερωία
ἢ τοὶ πρυτάνιες; λῶ τι μυσίξαι νέον.
ΠΡ. σὺ δ' εἶ τί; πότερ' ἄνθρωπος ἢ κονίσαλος;
ΚΗ. κᾶρυξ ἐγὼν ὦ κυρσάνιε ναὶ τὼ σιὼ
ἔμολον ἀπὸ Σπάρτας περὶ τᾶν διαλλαγᾶν.
ΠΡ. ἀλλ' ὡς πρὸς εἰδότ' ἐμὲ σὺ τἀληθῆ λέγε.
τί τὰ πράγμαθ' ὑμῖν ἐστὶ τὰν Λακεδαίμονι;
ΚΗ. ὀρσὰ Λακεδαίμων πᾶσα καὶ τοὶ σύμμαχοι.

ADNOTATIO CRITICA

764 γερωχία codices: γερωία Valckenaerius epist. ad Rover. p. 72 || 766 σὺ δ' εἶ πότερον et σὺ δ' εἶ τίς; πότερον codices: τίς δ' εἶ σύ: πότερ' Bentleius Porsonus; σὺ δὲ τίς; πότερον post Bisetum Meinekius; praestat Bentleii emendatio quam recepi cum Engero

ΠΡ. ἀπὸ τοῦ δὲ τουτὶ τὸ κακὸν ὑμῖν ἐνέπεσεν;
ἀπὸ Πανός; ΚΗ. οὐκ ἀλλ' ἆρχεν οἰῶ Λαμπιτώ,
ἔπειτα τἆλλαι ταὶ κατὰ Σπάρταν ἅμα
γυναῖκες ᾇπερ ἀπὸ μιᾶς ὑσπλαγίδος
ἀπήλααν τὼς ἄνδρας, οὐδ' αὐτῶν σιγῆν
ἐῶντι, πρίν κα πάντες ἐξ ἑνὸς λόγω
σπονδὰς ποιησώμεσθα ποττὰν Ἑλλάδα.
ΠΡ. τουτὶ τὸ πρᾶγμα πανταχόθεν ξυνομώμοται
ὑπὸ τῶν γυναικῶν· ἄρτι νυνὶ μανθάνω.
ἀλλ' ὡς τάχιστα φράζε περὶ διαλλαγῶν
αὐτοκράτορας πρέσβεις ἀποπέμπειν ἐνθαδί.
ἐγὼ δ' ἑτέρους ἐνθένδε τῇ βουλῇ φράσω
πρέσβεις ἑλέσθαι.
ΚΗ. ποτάομαι· κράτιστα γὰρ παντᾶ λέγεις.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

οὐδέν ἐστι θηρίον γυναικὸς ἀμαχώτερον,
οὐδὲ πῦρ, οὐδ' ὧδ' ἀναιδὴς οὐδεμία πόρδαλις.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ταῦτα μέντοι σὺ ξυνιεὶς εἶτα πολεμεῖς ἐμοί,
ἐξόν, ὦ πονηρέ, σοὶ βέβαιον ἔμ' ἔχειν φίλην;
ΧΟ. ΓΕ. ὡς ἐγὼ μισῶν γυναῖκας οὐδέποτε παύσομαι.
ΧΟ. ΓΥ. ἀλλ' ὅταν βούλῃ σύ· νυνὶ δ' οὔ σε περιόψομαι
γυμνὸν ὄνθ' οὕτως. ὅρα γὰρ ὡς καταγέλαστος εἶ.
ἀλλὰ τὴν ἐξωμίδ' ἐνδύσω σε προσιοῦσ' ἐγώ.
ΧΟ. ΓΕ. τοῦτο μὲν μὰ τὸν Δί' οὐ πονηρὸν ἐποιήσατε·
ἀλλ' ὑπ' ὀργῆς γὰρ πονηρᾶς καὶ τότ' ἀπέδυν ἐγώ.
ΧΟ. ΓΥ. πρῶτα μὲν φαίνει γ' ἀνήρ, εἶτ' οὐ καταγέλαστος εἶ.
κεἴ με μὴ 'λύπεις, ἐγώ σου κἂν τόδε τὸ θηρίον
τοὐπὶ τὠφθαλμῷ λαβοῦσ' ἐξεῖλον ἂν ὃ νῦν ἔνι.
ΧΟ. ΓΕ. τοῦτ' ἄρ' ἦν με τοὐπιτρῖβον. δακτύλιος οὑτοσί·

ADNOTATIO CRITICA

773 οὐκ ἀλλ' ἀρχὰ μὲν οἰῶ libri: ἀλλ' eiecit Brunckius et οἰῶ mutavit in οἷα sola: οὐκ ἀλλ' ἆρχεν οἱο Λαμπιτὼ coniecit Elmsleius ad Ach. v. 910: οὐκ ἀλλ' ἆρχε μὲν οἰῶ Hermannus, οὐκ ἀλλ' ἆρχεν οἰῶ denique Engerus probatum Meinekio || 774 ἄλλαι et τ' ἄλλαι libri: τἆλλαι Elmsleius l. l. || 777 ἐῶντι vulgo: ἑᾶντι malit Elmsleius ad Ach. 913 || πρὶν et πρίν γ' libri: πρίν χ' (i.e. κα) ἅπαντες correxit Elmsleius ad Ach. 176 probatum Meinekio: scripsi πρίν κα πάντες || 792 ὁρῶ libri: ὅρα Dobraeus

ἐκσκάλευσον αὐτό, κᾆτα δεῖξον ἀφελοῦσά μοι·
ὡς τὸν ὀφθαλμόν γέ μου νὴ τὸν Δία πάλαι δάκνει.
ΧΟ. ΓΥ. ἀλλὰ δράσω ταῦτα· καίτοι δύσκολος ἔφυς ἀνήρ.
ἦ μέγ᾽ ὦ Ζεῦ χρῆμ᾽ ἰδεῖν τῆς ἐμπίδος ἔνεστί σοι.
οὐχ ὁρᾷς; οὐκ ἐμπίς ἐστιν ἥδε τρικορυσία;
ΧΟ. ΓΕ. νὴ Δί᾽ ὤνησάς γέ μ᾽, ὡς πάλαι γέ ᾽μ᾽ ἐφρεωρύχει·
ὥστ᾽ ἐπειδὴ ᾽ξηρέθη, ῥεῖ μου τὸ δάκρυον πολύ.
ΧΟ. ΓΥ. ἀλλ᾽ ἀποψήσω σ᾽ ἐγώ, καίτοι πάνυ πόνηρος εἶ,
καὶ φιλήσω.
ΧΟ. ΓΕ. μὴ φιλήσῃς.
ΧΟ. ΓΥ. ἤν τε βούλῃ γ᾽ ἤν τε μή.
ΧΟ. ΓΕ. ἀλλὰ μὴ ᾽ς ὥρας ἵκοισθ᾽· ὡς ἐστὲ θωπικαὶ φύσει,
κἄστ᾽ ἐκεῖνο τοὔπος ὀρθῶς κοὐ κακῶς εἰρημένον,
οὔτε σὺν πανωλέθροισιν οὔτ᾽ ἄνευ πανωλέθρων.
ΧΟ. ΓΥ. ἀλλὰ νυνὶ σπένδομαί σοι, καὶ τὸ λοιπὸν οὐκέτι
οὔτε δράσω φλαῦρον οὐδὲν οὔθ᾽ ὑφ᾽ ὑμῶν πείσομαι.
ἀλλὰ κοινῇ συσταλέντες τοῦ μέλους ἀρξώμεθα.

ΧΟΡΟΣ

οὐ παρασκευαζόμεσθα
τῶν πολιτῶν οὐδέν᾽, ὦνδρες,
φλαῦρον εἰπεῖν οὐδεέν·
ἀλλὰ πολὺ τοὔμπαλιν
πάντ᾽ ἀγαθὰ καὶ λέγειν καὶ
δρᾶν. ἱκανὰ γὰρ τὰ κακὰ
καὶ τὰ παρακείμενα.
ἀλλ᾽ ἐπαγγελλέτω
πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνή,
εἴ τις ἀργυρίδιον δεῖ-
ται λαβεῖν μνᾶς ἢ δύ᾽ ἢ τρεῖς,
ὡς πλέα ᾽στὶν
ἄχομεν βαλλάντια.
κἄν ποτ᾽ εἰρήνη φανῇ,

815 ad 831 = 832 ad 848 = 939 ad 955 = 956 ad 972

ADNOTATIO CRITICA

797 *κἂν μή με λυπῇς* libri : correxit Dobraeus || 809 *᾽ς ὥρας* Bentleius : legebatur *ὥρας* || 826 *πόλλ᾽ ἔσω ᾽στὶν κἄχομεν* libri : *πλέα* (*πλέω* Bergkius Rel. Com. Att. p. 28) *᾽στὶν ἄχομεν* egregia est emendatio Burgesii

ὅστις ἂν νυνὶ δανείση-
ται παρ' ἡμῶν,
ἂν λάβῃ μηκέτ' ἀποδῷ.
ἑστιᾶν δὲ μέλλομεν ξέ-
νους τινὰς Καρυστίους, ἄν-
δρας καλούς τε κἀγαθούς.
κἄστιν ἔτ' ἔτνος τι· καὶ
δελφάκιον ἦν τί μοι, καὶ
τοῦτο τέθυχ', ὡς τὰ κρέ' ἔ-
δεσθ' ἁπαλὰ καὶ καλά.
ἥκετ' οὖν εἰς ἐμοῦ
τήμερον· πρῴ δὲ χρὴ
τοῦτο δρᾶν λελουμένους αὐ-
τούς τε καὶ τὰ παιδί', εἶτ' εἴ-
σω βαδίζειν,
μηδ' ἔρεσθαι μηδένα,
ἀλλὰ χωρεῖν ἄντικρυς
ὥσπερ οἴκαδ' εἰς ἑαυτῶν
γεννικῶς, ὡς
ἡ θύρα κεκλῄσεται.
καὶ μὴν ἀπὸ τῆς Σπάρτης οἱδὶ πρέσβεις ἕλκοντες ὑπήνας.

ADNOTATIO CRITICA

835 *κἄστιν ἔτνος τι καὶ* libri: *κἄστιν ἔτνος, ἔστι καὶ* Elmsleius: *ἔτ'* ante *ἔτνος* addidit Reisigius: *ἐτνίον* coniecit Meinekius in adn. cr. || 837 *ἔξεσθ'* libri: *ἔδεσθ'* Reisigius || 847 *ὡς ἡ θύρα* Elmsleius; *ἴσως δ' ἡ θύρα* libri

ΧΟΡΟΣ. ΛΑΚΩΝ. ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΧΟ. Ἄνδρες Λάκωνες, πρῶτα μέν μοι χαίρετε,
εἶτ' εἴπαθ' ἡμῖν πῶς ἔχοντες ἥκετε.
ΛΑ. ἄφατα. τί κα λέγοι τις; ἀλλ' ὅπα σέλει
παντᾷ τις ἐλσὼν ἁμὶν εἰράναν σέτω.
ΧΟ. καὶ μὴν ὁρῶ γε τούσδε τοὺς αὐτόχθονας.
ΑΘ. τίς ἂν φράσειε ποῦ 'στιν ἡ Λυσιστράτη;
ὦ χαίρετ' ὦ Λάκωνες, αἰσχρά γ' ἐπάθομεν.
ΛΑ. ὦ πολυχαρείδα δεινά γ' αὖ πεπόνθαμες.
ΑΘ. ἄγε δή, Λάκωνες, αὐθέκαστα χρὴ λέγειν.
ἐπὶ τί πάρεστε δεῦρο; ΛΑ. περὶ διαλλαγᾶν
πρέσβεις. ΑΘ. καλῶς δὴ λέγετε· χἠμεῖς γ' οὑτοιί.
τί οὐ καλοῦμεν δῆτα τὴν Λυσιστράτην,
ἥπερ διαλλάξειεν ἡμᾶς ἂν μόνη;
ΛΑ. ναὶ τὼ σιὼ καλῆτε τὰν Λυσιστράταν.
ΧΟ. ἀλλ' οὐδὲν ἡμᾶς, ὡς ἔοικε, δεῖ καλεῖν·
αὐτὴ γάρ, ὡς ἤκουσεν, ἥδ' ἐξέρχεται.
χαῖρ' ὦ πασῶν ἀνδρειοτάτη· δεῖ δὴ νυνί σε γενέσθαι
δεινὴν ἀγαθὴν φαύλην . . . σεμνὴν ἀγανὴν πολύπειρον·
ὡς οἱ πρῶτοι τῶν Ἑλλήνων τῇ σῇ ληφθέντες ἴυγγι
συνεχώρησάν σοι καὶ κοινῇ τἀγκλήματα πάντ' ἐπέτρεψαν.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ

ἀλλ' οὐχὶ χαλεπὸν τοὔργον, εἰ λάβοι γέ τις
ὀργῶντας ἀλλήλων τε μὴ 'κπειρωμένους.
τάχα δ' εἴσομαι 'γώ. ποῦ 'στιν ἡ Διαλλαγή;
πρόσαγε λαβοῦσα πρῶτα τοὺς Λακωνικούς,

ADNOTATIO CRITICA

852 κἂν libri: κα Engerus in adn. || 855 φράσει', ὅπου malit Meinekius || 860 τουτογὶ codices: γ' οὑτοιί Cobetus N. L. p. 221 || 863 καλῆτε Hirschigius: κἂν λῆτε vulgo: καλεῖτε Aug. et Rav. (sed correctum κἂν λῆτε) || τὰν Λυσιστράταν Hirschigius: τὸν Λυσίστρατον vulgo || 867 versum uno pede minorem complevit Meinekius in Vindic. addito ἀφελῆ post φαύλην. 'Egregia' ait 'arte varias Lysistratae virtutes ita composuit poeta, ut quae sibi oppositae essent δεινὴν ἀγαθὴν et σεμνὴν ἀγανὴν coniungeret, his medio loco cognatas φαυλὴν ἀφελῆ interponeret, ultimo denique loco poneret ab omnibus diversam πολύπειρον'; δειλήν post δεινήν add. Bentl.

καὶ μὴ χαλεπῇ τῇ χειρὶ μηδ' αὐθαδικῇ,
μηδ' ὥσπερ ἡμῶν ἄνδρες ἀμαθῶς τοῦτ' ἔδρων,
ἀλλ' ὡς γυναῖκας εἰκός, οἰκείως πάνυ.
ἴθι καὶ σὺ τούτους τοὺς Ἀθηναίους ἄγε,
οὗ δ' ἂν διδῶσι πρόσαγε τούτου λαβομένη.
ἄνδρες Λάκωνες στῆτε παρ' ἐμὲ πλησίον,
ἐνθένδε δ' ὑμεῖς, καὶ λόγων ἀκούσατε.
ἐγὼ γυνὴ μέν εἰμι, νοῦς δ' ἔνεστί μοι,
αὐτὴ δ' ἐμαυτῆς οὐ κακῶς γνώμης ἔχω·
τοὺς δ' ἐκ πατρός τε καὶ γεραιτέρων λόγους
πολλοὺς ἀκούσασ' οὐ μεμούσωμαι κακῶς.
λαβοῦσα δ' ὑμᾶς λοιδορῆσαι βούλομαι
κοινῇ δικαίως, οἳ μιᾶς ἐκ χέρνιβος
βωμοὺς περιρραίνοντες ὥσπερ ξυγγενεῖς
Ὀλυμπίασιν, ἐν Πύλαις, Πυθοῖ (πόσους
εἴποιμ' ἂν ἄλλους, εἴ με μηκύνειν δέοι;)
ἐχθρῶν παρόντων βαρβάρων στρατεύμασιν
Ἕλληνας ἄνδρας καὶ πόλεις ἀπόλλυτε.
εἷς μὲν λόγος μοι δεῦρ' ἀεὶ περαίνεται.
εἶτ' ὦ Λάκωνες, πρὸς γὰρ ὑμᾶς τρέψομαι,
οὐκ ἴσθ' ὅτ' ἐλθὼν δεῦρο Περικλείδας ποτὲ
ὁ Λάκων Ἀθηναίων ἱκέτης καθέζετο
ἐπὶ τοῖσι βωμοῖς ὠχρὸς ἐν φοινικίδι
στρατιὰν προσαιτῶν; ἡ δὲ Μεσσήνη τότε
ὑμῖν ἐπέκειτο χὠ θεὸς σείων ἅμα.
ἐλθὼν δὲ σὺν ὁπλίταισι τετρακισχιλίοις
Κίμων ὅλην ἔσωσε τὴν Λακεδαίμονα.
ταυτὶ παθόντες τῶν Ἀθηναίων ὕπο
δῃοῦτε χώραν, ἧς ὕπ' εὖ πεπόνθατε;

ΑΘ. ἀδικοῦσιν οὗτοι νὴ Δί' ὦ Λυσιστράτη.

ADNOTATIO CRITICA

882 *αὐτὴ δ' ἐμαυτῆς* vulgo: *αὐτὴ δ' ἀπ' ἐμαυτῆς* Meinekius cui non placet duplex genetivus ita coniunctus ut alter ab altero suspensus sit || 886 *μιᾶς ἐκ* Bentleius probante Meinekio: *μιᾶς γε* codices, *μιᾶς τε* Bothius probatum Dindorfio || 889 *ἄλλους* libri: *ἄθλους* coniecit Meinekius in adn. cr., idem postea in Vindiciis *ἀγόρους* 'cuius vocis frequens' (verba ipsius sunt) 'est apud Euripidem usus, apud alios autem tam rarus ut non mirandum sit in Aristophanis loco *ἀγόρους* in *ἄλλους* corruptum esse.'

ΛΥ. ὑμᾶς δ' ἀφήσειν τοὺς Ἀθηναίους μ' οἴει;
οὐκ ἴσθ' ὅθ' ὑμᾶς οἱ Λάκωνες αὖθις αὖ
κατωνάκας φοροῦντας ἐλθόντες δορὶ
πολλοὺς μὲν ἄνδρας Θετταλῶν ἀπώλεσαν,
πολλοὺς δ' ἑταίρους Ἱππίου καὶ ξυμμάχους
ξυνεκμαχοῦντες τῇ τόθ' ἡμέρᾳ μόνοι
κἠλευθέρωσαν κἀντὶ τῆς κατωνάκης
τὸν δῆμον ὑμῶν χλαῖναν ἤμπισχον πάλιν;
ΛΑ. οὔπα γυναῖκ' ὄπωπα χαϊωτέραν.
ΛΥ. τί δῆθ' ὑπηργμένων γε πολλῶν κἀγαθῶν
μάχεσθε κοὐ παύεσθε τῆς μοχθηρίας;
τί δ' οὐ διηλλάγητε; φέρε τί τοὐμποδών;
ΛΑ. ἀμές γα λῶμες, αἴ τις ἀμὶν τοὔγκυκλον
λῇ τοῦτ' ἀποδόμεν. ΛΥ. ποῖον ὦ τᾶν; ΛΑ. τὰν Πύλον,
ἅσπερ πάλαι δεόμεθα καὶ βλιμάδδομες.
ΑΘ. μὰ τὸν Ποσειδῶ τοῦτο μέν γ' οὐ δράσομεν.
ΛΥ. ἄφετ' ὦ 'γάθ' αὐτοῖς. ΑΘ. κᾆτα τίνα κινήσομεν;
ΛΥ. ἕτερόν γ' ἀπαιτεῖτ' ἀντὶ τούτου χωρίον.
ΑΘ. τὸ δεῖνα τοίνυν, παράδοθ' ἡμῖν τουτονὶ
πρώτιστα τὸν Ἐχινοῦντα καὶ τὸν Μηλιᾶ
κόλπον τὸν ὄπισθεν καὶ τὰ Μεγαρικὰ σκέλη.
ΛΑ. οὐ τῷ σιῷ οὐχὶ πάντα γ' ὦ λισσάνιε.
ΛΥ. ἐᾶτε, μηδὲν διαφέρου περὶ τοῖν σκελοῖν.
ΑΘ. ἤδη γεωργεῖν γυμνὸς ἀποδὺς βούλομαι.

ADNOTATIO CRITICA

904 *οἴει* codices: *μ' οἴει* correxit Dobraeus || 909 *ξυνεκμαχοῦντες* librorum lectio quid sibi velit, dubitant interpretes: *ξυνεκμοχλοῦντες* coniecit Meinekius. 'Nimirum' ait 'Hippias cum sociis in arcem confugerat, quos Lacedaemonii iuncta cum Atheniensibus opera vectibus admotis ex Pelasgico exturbarunt; confer Herod. v. 64. Verbo *συνεκμοχλεύειν* ipse usus est Aristophanes Lys. 429' || 918 *ὥσπερ* libri: *ἅσπερ* (vel *τᾶσπερ*) Elmsleius ad Ach. 441 || *δεόμεσθα* libri. *δεόμεθα* Elmsleius || 919 *δράσετε* libri contra sententiam loci, unde Cobetum secutus scripsi *δράσομεν*. Servari posse librorum scripturam notat Meinekius personarum vicibus ita distinctis *μὰ τὸν Ποσείδω τοῦτο μέν γ— ΛΥ. οὐ δράσετε; ἄφετ' ὦγάθ' αὐτοῖς*, tamquam cunctabundi Atheniensis orationem interpellet Lysistrata || 921 *χωρίον* Bentleius: *χωρίου* vulgo || 925 *ὦ λυσσάνιε* libri: *ὦ λισσάνιε* Vossius Laconice pro *ὦ ἀγάθε* || 926 *περὶ σκελοῖν* vulgo: *περὶ τοῖν σκελοῖν* Bentleius

ΛΑ. ἐγὼ δὲ κοπραγωγῆν γα λῶ ναὶ τὼ σιώ.
ΛΥ. ἐπὰν διαλλαγῆτε, ταῦτα δράσετε.
ἀλλ' εἰ δοκεῖ δρᾶν ταῦτα, βουλεύσασθε καὶ
τοῖς ξυμμάχοις ἐλθόντες ἀνακοινώσατε.—
καλῶς λέγετε. νῦν οὖν ὅπως ἁγνεύσετε,
ὅπως ἂν αἱ γυναῖκες ὑμᾶς ἐν πόλει
ξενίσωμεν ὧν ἐν ταῖσι κίσταις εἴχομεν.
ὅρκους δ' ἐκεῖ καὶ πίστιν ἀλλήλοις δότε.
κἄπειτα τὴν αὑτοῦ γυναῖχ' ὑμῶν λαβὼν
ἄπεισ' ἕκαστος. ΑΘ. ἀλλ' ἴωμεν ὡς τάχος.
ΛΑ. ἄγ' ὅπᾳ τυ λῇς. ΑΘ. νὴ τὸν Δί' ὡς τάχιστ' ἄγε.

ΧΟΡΟΣ

στρωμάτων δὲ ποικίλων καὶ
χλανιδίων καὶ ξυστίδων καὶ
χρυσίων, ὅσ' ἐστί μοι,
οὐ φθόνος ἔνεστί μοι
πᾶσι παρέχειν φέρειν τοῖς
παισίν, ὁπόταν τε θυγά-
τηρ τινὶ κανηφορῇ.
πᾶσιν ὑμῖν λέγω
λαμβάνειν τῶν ἐμῶν
χρημάτων νῦν ἔνδοθεν, καὶ
μηδὲν οὕτως εὖ σεσημάν-
θαι τὸ μὴ οὐχὶ
τοὺς ῥύπους ἀνασπάσαι,
χἄττ' ἂν ἔνδον ᾖ φορεῖν.
ὄψεται δ' οὐδὲν σκοπῶν, εἰ
μή τις ὑμῶν
ὀξύτερον ἐμοῦ βλέπει.
εἰ δέ τῳ μὴ σῖτος ὑμῶν

ADNOTATIO CRITICA

928 *πρῶτα ναὶ τὼ σίω* libri: *πρῴ* coniecit Bisetus, *πρόκα* Bergkius, *λῶ* Reisigius probatus Engero, *προτὶ* adverbiascens ut Atticum *πρὸς* proposuit Meinekius in adn. cr. 'Ego (Atheniensis dixerat) actutum arare volo;' 'et ego, (Laco subicit) praeterea agrum stercorabo' || 933 *ἕως* Hamakerus; *ὅπως* vulgo || 938 *ὅπᾳ* vulgo: *ὅποι* Meinekius in adn. cr. || *τάχιστ' ἄγε* Beerius; *τάχιστά γε* libri || 952 *χ' ἅτ'* et *χᾶ τ'* codices: emendavit Elmsleius Mus. Crit. Tom. I. p. 180

ἔστι, βόσκει δ' οἰκέτας καὶ
σμικρὰ πολλὰ παιδία,
ἔστι παρ' ἐμοῦ λαβεῖν
πυρίδια λεπτὰ μέν, ὁ δ'
ἄρτος ἀπὸ χοίνικος ἰ-
δεῖν μάλα νεανίας.
ὅστις οὖν βούλεται
τῶν πενήτων ἴτω
εἰς ἐμοῦ σάκκους ἔχων καὶ
κωρύκους, ὡς λήψεται πυ-
ρούς· ὁ μανῆς δ'
οὑμὸς αὐτοῖς ἐμβαλεῖ.
πρός γε μέντοι τὴν θύραν
προαγορεύω μὴ βαδίζειν
τὴν ἐμήν, ἀλλ'
εὐλαβεῖσθαι τὴν κύνα.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ α'. ΑΘΗΝΑΙΟΣ β'

ΑΘ. α'. ἄνοιγε τὴν θύραν· παραχωρεῖν οὐ θέλεις;
ὑμεῖς τί κάθησθε; μῶν ἐγὼ τῇ λαμπάδι
ὑμᾶς κατακαύσω; φορτικὸν τὸ χωρίον.
οὐκ ἂν ποιήσαιμ'. εἰ δὲ πάνυ δεῖ τοῦτο δρᾶν,
ὑμῖν χαρίσασθαι, προσταλαιπωρήσομεν.

ADNOTATIO CRITICA

968 *οὑμὸς αὐτοῖς* Elmsleius l. l.: vulgo *αὐτοῖς οὑμός* || 973 in personis personarumque vicibus distribuendis secutus sum Hamakerum et Meinekium || *οὐ παραχωρεῖν* libri: emendavit Bentleius || 975 *φορτικὸν τὸ χωρίον*: haec verba equidem non intellego: suspicor veteris magistri verba esse qui docere sic voluerit eiusmodi turbam scenam dedecere, 'indecorus est hic fabulae locus.' Quae sententia prius inter versus scripta deinde in textum recepta alteram senarii partem exterminasse potest: *φορτικὸν μὲν τουτογί, κοὐκ ἄν* Hamakerus || 977 *προσταλαιπωρήσαιμεν* codices:

ΑΘ. Β'. χἡμεῖς γε μετὰ σοῦ ξυνταλαιπωρήσομεν.
ΑΘ. Α'. οὐκ ἄπιτε; κωκύσεσθε τὰς τρίχας μακρά.
οὐκ ἄπιθ', ὅπως ἂν οἱ Λάκωνες ἔνδοθεν
καθ' ἡσυχίαν ἀπίωσιν εὐωχημένοι;
ΑΘ. Β'. οὔπω τοιοῦτον συμπόσιον ὄπωπ' ἐγώ.
ἦ καὶ χαρίεντες ἦσαν οἱ Λακωνικοί·
ἡμεῖς δ' ἐν οἴνῳ συμπόται σοφώτατοι.
ΑΘ. Α'. ὀρθῶς γ', ὁτιὴ νήφοντες οὐχ ὑγιαίνομεν·
ἢν τοὺς Ἀθηναίους ἐγὼ πείσω λέγων,
μεθύοντες ἀεὶ πανταχοῖ πρεσβεύσομεν.
νῦν μὲν γὰρ ὅταν ἔλθωμεν ἐς Λακεδαίμονα
νήφοντες, εὐθὺς βλέπομεν ὅ τι ταράξομεν·
ὥσθ' ὅ τι μὲν ἂν λέγωσιν οὐκ ἀκούομεν·
ἃ δ' οὐ λέγουσι, ταῦθ' ὑπονενοήκαμεν,
ἀγγέλλομεν δ' οὐ ταὐτὰ τῶν αὐτῶν πέρι.
νυνὶ δ' ἅπαντ' ἤρεσκεν· ὥστ' εἰ μέν γέ τις
ᾄδοι Τελαμῶνος, Κλειταγόρας ᾄδειν δέον,
ἐπῃνέσαμεν ἂν καὶ προσεπιωρκήσαμεν.
ἀλλ' οὑτοιὶ γὰρ αὖθις ἔρχονται πάλιν
ἐς ταὐτόν. οὐκ ἐρρήσετ' ὦ μαστιγίαι;
ΑΘ. Β'. νὴ τὸν Δί' ὡς ἤδη γε χωροῦσ' ἔνδοθεν.

ΛΑΚΩΝ

ὦ πολυχαρείδα λαβὲ τὰ φυσατήρια,
ἵν' ἐγὼ διποδιάξω τε κἀείσω καλὸν
ἐς τὼς Ἀσαναίως τε χἄμ' ἄεισμ' ἁμᾷ.
ΑΘ. λαβὲ δῆτα τὰς φυσαλλίδας πρὸς τῶν θεῶν,
ὡς ἥδομαί γ' ὑμᾶς ὁρῶν ὀρχουμένους.

ADNOTATIO CRITICA

προσταλαιπωρήσομεν Bentleius: προσταλαιπωρήσομαι Engerus || 985 ὅτι libri: ὁτίη Bentleius || 987 πανταχοῖ Brunckius: πανταχοῦ libri || 995 πρὸς ἐπιωρκήσαμεν divisim Bothius 'imo etiam peierabamus' || 1001 libri καὶ ἡμᾶς (καὶ ἐς ἡμᾶς) ἅμα: Brunckii emendationem κἠς ἡμᾶς ἅμα merito improbat Meinekius: neque enim ἡμᾶς pro ἁμὲ dixerit Laco: ipse χἄμ' ἄεισμ' ἁμᾷ edidit: antea κἠς ἅμ' ᾆσμ' ἁμᾷ emendaverat Bergkius

ΧΟΡΟΣ ΛΑΚΩΝΩΝ

ὅρμαον τοῖς κυρσανίοις ὦ Μναμόνα τὰν τέαν
μῶαν, ἅτις οἶδεν ἀμὲ τώς τ' Ἀσαναίως,
ὄκα τοὶ μὲν ἐπ' Ἀρταμιτίῳ
πρόκροον σιοείκελοι ποττὰ κᾶλα
τὼς Μήδως τ' ἐνίκων·
ἀμὲ δ' αὖ Λεωνίδας ἆγεν ᾇπερ τὼς κάπρως
θάγοντας οἰῶ τὸν ὀδόντα· πολὺς δ' ἀμφὶ τὰς γένυας ἀφρὸς ἤνσει,
πολὺς δ' ἀμᾷ καττοῖν σκελοῖν ἀφρὸς ἵετο.
ἦν γὰρ τὤνδρες οὐκ ἐλάσσως
τᾶς ψάμμας τοὶ Πέρσαι.
ἀγροτέρα Ἄρταμι σηροκτόνε, μόλε δεῦρο παρσένε σία
ποττὰς σπονδάς, ὡς συνέχῃς πολὺν ἀμὲ χρόνον· νῦν δ' αὖ φιλία τ' αἰὲς ἔμπεδος εἴη
ταῖσι συνθήκαισι καὶ τᾶν αἱμυλᾶν ἀλωπέκων
παυσαίμεθα. ὦ δεῦρ' ἴθι δεῦρ', ὦ κυναγὲ παρσένε.

ΛΥ. ἄγε νῦν ἐπειδὴ τἄλλα πεποίηται καλῶς,
ἀπάγεσθε ταύτας ὦ Λάκωνες, τασδεδὶ
ὑμεῖς· ἀνὴρ δὲ παρὰ γυναῖκα καὶ γυνὴ
στήτω παρ' ἄνδρα, κᾆτ' ἐπ' ἀγαθαῖς συμφοραῖς
ὀρχησάμενοι θεοῖσιν εὐλαβώμεθα
τὸ λοιπὸν αὖθις μὴ 'ξαμαρτάνειν ἔτι.

ADNOTATIO CRITICA

1004 τὼς κυρσανίως vulgo: τοῖς κυρσανίοις Meinekius, quod melius sententiae convenit: 'excita, o Musa, iuvenibus Spartanis cantum tuum.' Id ipsum, ut videtur, voluit scholiasta explicans, ὅρμησον, ὦ μνημοσύνη, τῷ ἐφήβῳ τὴν σὴν μοῦσαν || τὰν τέαν Rav., ceteri τάν τ' ἐμάν || 1005 εἶδεν (εὔιδεν) coniecit Meinekius pro vulgato οἶδεν convenienter sententiae, 'Musa nos adspiciebat quando vincebamus' || 1007 πρόκροον vulgo: πρώκροον Ahrensius || θείκελοι libri: σιοείκελοι Meinekius || 1011 σκελῶν ἀφρὸς libri: ἀφρὸς expunxit Brunckius, quem secuti sunt recentiores: in ἱδρὼς mutavit Bergkius: λύθρος divinavit Meinekius || 1014 ἀγροτέρα Ἄρταμι ut crasi coalescat Meinekius scripsit: vulgo ἀγρότερ' Ἄρτεμι || 1016 ταῖσι συνθήκαισι: vulgo ταῖσιν συνθήκαις: delevit auctore Hamakero Meinekius || ἀλωπέκων de astutia vulpina dici posse negat Meinekius itaque aut ἀλωπεκιᾶν (quod Lentingio quoque in mentem venit) scribendum putat aut ἀλωπέκων delendum ut solum τὰν αἱμυλιᾶν 'astutiarum' poetae relinquatur

ΧΟΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

πρόσαγε χορόν, ἔπαγέ τε χάριτας, ἐπὶ δὲ κάλεσον Ἄρτεμιν
ἐπὶ δὲ δίδυμον ἀγέσιχορον ἰήιον
εὔφρον', ἐπὶ δὲ νύσιον,
ὃς μετὰ μαινάσι βάκχιος ὄμμασι δαίεται,
Δία τε πυρὶ φλεγόμενον, ἐπί τε πότνιαν ἄλοχον ὀλβίαν·
εἶτα δὲ δαίμονας, οἷς ἐπιμάρτυσι χρησόμεθ' οὐκ ἐπιλήσμοσιν
ἡσυχίας πέρι τῆς ἀγανόφρονος, ἣν ἐποίησε θεὰ Κύπρις.
ἀλαλαὶ ἰὴ παιήων·
αἴρεσθ' ἄνω ἰαί,
ὡς ἐπὶ νίκῃ ἰαί.
εὐοῖ εὐοῖ, εὐαὶ εὐαί.
ΛΥ. ἄγ' ὦ Λάκων
πρόφαινε δὴ σὺ μοῦσαν ἐπὶ νέᾳ νέαν.

ΧΟΡΟΣ ΛΑΚΩΝΩΝ

Ταΰγετον αὖτ' ἐραννὸν ἐκλιπῶα
Μῶα μόλε λάκαινα πρεπτὸν ἁμὶν
κλέωα τὸν Ἀμύκλαις σιὸν καὶ χαλκίοικον ἄνασσαν
Τυνδαρίδας τ' ἀγασώς,
τοὶ δὴ 'πὰρ Εὐρώταν ψιάδδοντι. εἶα μάλ' ἔμβη,
ὦ εἶα κοῦφα πάλλων,
ὡς Σπάρταν ὑμνιῶμες, τᾷ σιῶν χοροὶ μέλοντι καὶ ποδῶν κτύπος,

ADNOTATIO CRITICA

1024 ἔπαγε libri: ἔπαγε δὲ Engerus: ἐπάγαγε Meinekius || 1025 ἄγε χόρον libri: ἀγέχορον Berglerus: ἀγεσίχορον Rossbachius || 1027 μετὰ μαίνασι Βάκχειος ὄμμασι δαίεται libri: pro quo βακχίσιν οἰνάσι δαίεται reposuit Meinekius, δαίεται tamen corruptum esse monet, βακχιοῖ εὐάσιν Bergkius deleto δαίεται, cuius emendationem recepit Engerus || 1028 διὰ libri: Δία Florens Christianus || 1030 ἀγανόφρονος conl. Reisigius alii: vulgabatur μεγαλόφρονος || 1035—6 male haec olim carmini continuabantur: Lysistratae reddidit Bergkius, qui quod secluserit Λάκων tamquam glossema a Meinekio non probatur, nomen ex integro potius trimetro excidisse statuenti, cuius quinque pedes exciderint quibus Atheniensium carmen collaudaverat Lysistrata || 1039 Ἀμυκλαις Ἀπέλλω σιὸν libri: Ἀπόλλω delevit Valckenarius || ἄνασσαν e scholiaste Engerus pro vulgato Ἀσάναν

ᾇ δὲ πῶλοι ταὶ κόραι πὰρ τὸν Εὐρώταν
ἀμπάλλοντι πυκνὰ ποδοῖν ἀγκονιῶαι,
ταὶ δὲ κόμαι σείονθ᾽ ᾇπερ βακχᾶν
θυρσαδδωᾶν καὶ παδωᾶν· ἁγῆται δ᾽ ἁ Λήδας παῖς
ἁγνὰ χοραγὸς εὐπρεπής.
ἀλλ᾽ ἄγε κόμαν παραμπύκιδδε, χερὶ ποδοῖν τε πάδη,
ᾇ τις ἔλαφος· κρότον δ᾽ ἁμᾷ ποίη χορωφελήταν.
καὶ τὰν σιὰν δ᾽ αὖ τὰν κρατίσταν χαλκίοικον ὕμνη
τὰν παμμάχον.

ADNOTATIO CRITICA

1044 χᾆτε (vel ᾇ τε) Engerus: αἴτε vel ἅτε libri: ᾇτε Brunckius || 1049 παραμπυκίδδετε, χερὶ (vel χειρὶ) ποδοῖν τε libri: παραμπίκιδδέ τε Brunckius: non displicet Meinekii scriptura παραμπύκιδδε τᾷ χερὶ qui monet minime χερὶ ποδοῖν τε coniungi posse; quod si voluisset poeta, χεροῖν scripturum fuisse, non χερί || 1052 Dindorfio delendus videtur tamquam glossema ad ταν κρατίσταν adscriptum

Metrorum discriptio in Lysistrata

I πρόλογος

1 ad 176 senarii iambici

II πάροδος χοροῦ

177, 178 iambici tetrametri catalectici[1]

179 ad 186 (*στροφή*) = 192 ad 199 (*ἀντιστροφή*)

1, 2	⏓–́⏑–, ⏑–́⏑–, –́⏑–⏑––	iambico-trochaici
3—7		iambici dimetri
8	–́⏑⏑–⏑––	ithyphallicus

200 ad 204 iambici tetrametri catalectici

205 ad 215 (*στροφή*) = 216 ad 226 (*ἀντιστροφή*)

1, 4		dimetri iambici
2, 5, 7, 8		dimetri trochaici catalectici
3		trimeter iambicus
6, 9		trochaici tetrametri catalectici
10	⏑–́⏑–, –́⏑–	iambico-trochaicus[2]

227 ad 239 iambici tetrametri catalectici

240, 241 choriambici trimetri cum catalexi logaoedica

242 ad 256 (*στροφή*) = 257 ad 271 (*ἀντιστροφή*)

1, 2	⏓–́⏑–, –́⏑⏑–	dimeter choriambicus acatalectus
3	⏑–́⏑–, –́⏑⏑–, –́–	dimeter choriambicus cum catalexi bisyllaba
4, 5	⏓–́⏑⏑–, –́⏑⏑–	dimetri choriambici acatalecti
6	–́⏑⏑–, –́⏑⏑–, –́⏑⏑–, ⏑–́–	trimeter choriambicus cum catalexi logaoedica[3]
7	––́⏑–, –́⏑⏑–, –́⏑⏑–, ⏑––	trimeter choriambicus cum catalexi logaoedica
8	⏑–́⏑⏑–, –́⏑⏑–, –́⏑⏑–, –́⏑⏑–, ⏑–́–	tetrameter choriambicus cum catalexi logaoedica
9	––́⏑–, –́⏑⏑–	dimeter choriamb. acatal.

[1] Eodem metro utitur in Parodo *Vesparum* et *Ecclesiazusarum*

[2] nisi quis creticum esse malit –́⏑⏑–, –́⏑– correpto *ἰοῦ* ut in *Pace* v. 332 *ἰοῦ ἰοῦ κεκραγέναι.* DINDORFIVS. Conf. Rossbach. *Metr.* p. 154 *not.*

[3] antistrophicum versum labem contraxisse ait Meinekius (vide adnot. criticam v. 262), negat Hermannus *Epitome Doctr. Metr.* p. 159

10–13 ⏑⏑–, ⏑⏑– dimetri choriambici acatalecti[4]

14 ⏑–⏑⏑–, ⏑–⏑– monometer choriambicus cum catalexi logaoedica

272 ad 302, 307 iambici tetrametri catalectici

303 ad 306 iambici dimetri acatalectici

III ἐπεισόδιον ά

308 ad 373 iambici senarii

374 ad 382 iambici tetrametri catalectici

383 ad 390 (στροφή) = 448 ad 455 (ἀντιστροφή)

1, 2 cretici tetrametri, quorum prior anacrusin habet monosyllabam (Rossbach. *Metr.* p. 129)

–, –⏑⏑⏑ –⏑⏑⏑ –⏑– –⏑–

3–7 anapaesti admisso quinquiens proceleusmatico

391 ad 436 anapaestici tetrametri catalectici

437 ad 445 (στροφή) = 504 ad 513 (ἀντιστροφη)

systema anapaesticorum dimetrorum

446, 447 iambici tetrametri catalectici

456 ad 503 anapaestici tetrametri catalectici

514 ad 519 iambici senarii

IV χορικὸν ά

520 ad 539 (στροφή) = 540 ad 559 (ἀντιστροφή)[5]

1, 2, 5, 8 trochaici tetrametri catalectici

3 –⏑– –⏑– –⏑–– –⏑– cretico-trochaicus

4, 10 cretici dimetri

6, 7 cretici tetrametri

9 trochaicus trimeter sive Sotadeus

11–20 trochaici tetrametri catalectici

560 ad 577 (στροφή) = 578 ad 595 (ἀντιστροφή)

1 dochmius et iambicus monometer hypercatalectus[6]

2 dochmius et iambicus dimeter hypercatalectus[6]

3–5 trochaici tetrametri catalectici

6 creticus hexameter

7 trochaico-creticus

8–17 trochaici tetrametri catalectici

V ἐπεισόδιον β′

596 ad 667 senarii iambici immistis dactylicis hexametris

[4] excidit strophicus versus post v. 251: vide adn. cr.

[5] cf. Hermann. *Epitom. Doctr. Metr.* § 661

[6] pro trochaicis altero dimetro, altero trimetro cum basi spondaica habet Dindorfius

VI χορικὸν Β′

668 ad 679 (στροφή) = 680 ad 691 (ἀντιστροφή)

1	trochaicus trimeter acatalectus cum basi spondaica[7]
2, 6—8	∠⏑⏑⏑∠– paeonici catalectici in bisyllabum
3	paeonicus catalecticus cum basi spondaica
4	paeonicus trimeter praemissa anacrusi
5	paeonicus catalecticus praemissa anacrusi –, ∠⏑⏑⏑∠–
9	paeonicus tetrameter catalecticus in disyllabum
10, 11	trochaici dimetri acatalecti, prior cum basi spondaica
12	creticus trimeter

VII ἐπεισόδιον Γ′

692 ad 763 senarii iambici

VIII ἐπεισόδιον Δ′

764 ad 785 senarii iambici

786 ad 803 asynarteti ex trochaicis dimetris et paeonicis dimetris catalecticis compositi[8]

804 ad 814 tetrametri trochaici catalectici

IX χορικὸν Γ′

815 ad 831 (στροφή) = 832 ad 848 (ἀντιστροφή) = 939 ad 955 (στροφή) = 956 ad 972 (ἀντιστροφή)

1—3	systema trochaicum
4—9	paeonici dimetri
10—17	systema trochaicum

849 anapaesticus tetrameter catalecticus

X ἐπεισόδιον Ε′

850 ad 938 senarii iambici

XI ἔξοδος

973 ad 1003 senarii iambici

1004 ad 1017 (*Spartanorum Hyporchema*) dactylico-trochaici

∠ ⏑⏑̄ – ⏒ – ⏑⏑ – –, ∠⏑– –⏑–
∠ ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑, ∠⏑– – –
⏑⏑ ∠ ⏑⏑ – ⏑ – ⏑ –
⏑⏑ ∠ ⏑ – – ⏑ – –⏑–⏑

[7] Vide Hermann. *Epitom. Doctr. Metr.* § 450 ed. 3

[8] Vide Hermann. *l. l.* § 524, Gaisford. ad Hephaest. p. 355: Ach. v. 246—249

´– – – ⏑ – ⏑
´– ⏑ – ⏑ – ⏑ – ´–⏑ –⏑ –⏑–
– ´– ⏑⏑ – ⏑⏑ – ⏑⏑ – ´–⏑–⏑⏑–⏑⏑––
⏑ ´– ⏑ – ⏑⏑ – ⏑ – –⏑⏑
´– – – ⏑ – ⏑ ––
´– – – – ––
´– ⏑⏑ – ⏑⏑ – ⏑⏑ ⏑⏑ ⏑⏑ ´–⏑– ⏑⏑⏑–
´– ⏑⏑ – ⏑⏑ – ⏑⏑ –⏑⏑ ´–⏑⏑–⏑⏑ –⏑⏑– ´–– ⏑⏑– –
´– ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ ´–⏑– ⏑– ⏑–
– ´– ⏑⏑ – – ⏑⏑ – ´–⏑–⏑–⏑⏓

1018 ad 1024 senarii iambici
1024 ad 1034 (*Atheriensium Hyporchema*) dactylico-trochaici[9]

´–⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ´–⏑ ⏑ ⏑⏑⏑– ⏑⏓
´–⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ – ⏑ ⏓
´– ⏑ ⏑⏑ ⏑ – ⏑ ⏓
´– ⏑⏑ – ⏑⏑ –⏑⏑ – ⏑ ⏑–⏑–
´–⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑ ⏑ ⏑ ´–⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑– ⏑–
´– ⏑⏑ – ⏑⏑ –⏑⏑ –⏑⏑ ´–⏑⏑ –⏑⏑ –⏑⏓
´– ⏑⏑ – ⏑⏑ –⏑⏑ –⏑⏑ ´–⏑⏑ –⏑⏑ –⏑⏓
´–⏑ ⏑– ⏑– ⏑–
– ´– ⏑– ⏑–
´– ⏑⏑ – ⏑⏑–
⏑ ´– ⏑– ⏑– ⏑ –

1035
1036 senarius iambicus
1037 ad 1048 (*Spartanorum Hyporchema*) dactylico-trochaici

⏑ ´–⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑– ⏑
´– ⏑ ⏑⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑– ⏑
⏑ ´– ⏑ ⏑⏑ ⏑ – ⏑ – – ´– ⏑ –⏑⏑ ––
´– ⏑⏑ – ⏑⏑ –
– – ⏑ – – – ⏑ – ´–⏑– ⏑⏑ ––
– ´– ⏑ – ⏑ – –
– ´– – – ⏑ – ⏑ ´–⏑– ⏑– ⏑–⏑ ´–⏑– ⏑–
´– ⏑ – – – ⏑ – ´–⏑– – –
´– – – ⏑⏑ – – – ⏑⏑ ––
´– ⏑⏑ – ––––––
– ´– – –––––– ´–––––
⏑ ´– ⏑ –⏑–⏑–

1049 ad 1051 iambici tetrametri catalectici
1052 monometer iambicus

[9] Rossbach. *Metr.* p. 376

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΑΙ

SUMMARIUM FABULAE[1].

1—261 (*πρόλογος*). In scenae pariete repraesentatur domus Agathonis. Prodeunt per aditum dextrum Mnesilochus et gener eius Euripides: qui socero lienem sibi prope excussum cursitando indignanti interrogantique quo abducatur respondet id non iam nunc esse audiendum sed videndum: neque enim ea oportere audiri quae statim visurus sis, neque magis videnda esse ea quae potius audire deceat. Quam rem satis vulgarem disputando *φιλόσοφος* ille *ἐπὶ σκήνης* Anaxagorae decretis stipatus multo labore et doctrinae apparatu sibi demonstrandam esse putat, ita ut Mnesilochus inde sibi neque audire neque videre licere facete concludat: optatque ut quem mutum quodammodo caecumque effecerit, etiam claudum[2] reddat, ne amplius circumvagandum sibi sit. Tum foribus ante quas constiterant monstratis tacere senem iubet, et num fores taceat facete interroganti Agathonis esse poetae celeberrimi domum aperit. Mnesilochus mollem delicatumque poetam cum alio nescio quo viro confundit Agathonis dissimillimo, qui erat *μέλας* et *καρτερός*. Dum colloquuntur inter se socer et gener, ex aedibus Agathonis prodit puer sacra afferens, ut rem divinam pro felici carminum herilium elaboratione facturus, myrteosque ramos ad coronandam aram Apol-

[1] Acta est fabula Ol. 92. 1, A. C. 411, archonte Callia. Testatur Scholiasta ad v. (841) *ἐπαινεῖ τὸν Λάμαχον νῦν· ἤδη γὰρ ἐτεθνήκει ἐν Σικελίᾳ τετάρτῳ ἔτει πρότερον.* Lamachus autem mortuus est ineunte Ol. 91. 2, teste Thucydide VI. 101: Schol. ad v. (190) *γέρων γὰρ τότε Εὐριπίδης ἦν· ἕκτῳ γοῦν ἔτει ὕστερον τελευτᾶ.* Mortuus est Euripides Ol. 93. 2 exeunte vel Ol. 93. 3 ineunte: Schol. ad Ran. 53 *ἡ γὰρ Ἀνδρομέδα ὀγδόῳ ἔτει προεισῆκται* h. e. Ol. 91. 4. Andromedam vero anno uno ante actam esse Aristophanes ipse testatur v. (1060). Itaque in scholio ad v. (32) *ἐπειδὴ οὐ πάλαι ἤρξατο διδάσκειν (Ἀγάθων) ἀλλὰ τρισὶν πρὸ τούτων ἔτεσιν*, γ′ in ε′ cum Dindorfio videtur mutandum. Agatho enim teste Athenaeo V. p. 217 archonte Euphemo Olymp. 90. 4 victoriam primam reportavit. ENGERVS

[2] Talia facile impetrari posse ab Euripide *τοῦ χωλοποιοῦ* expectandum erat

linis *προστατηρίου*. Cuius verba[3], dum ridicule inspiratus, ut dramatis fundamentum substructurum, laborantem anhelantem sudantemque herum, pulcherrime depingit, facete detorquet Mnesilochus: at Euripides ipsum evocare iubet. Is iamiam prodire Agathonem ait, strophas scilicet in sole facturum. Tum demum Euripides socerum cur sibi opus esset convento Agathone certiorem facit: 'hodie' inquit 'iudicabitur utrum adhuc incolumis et vivus sit Euripides an perierit.' 'Qui pote?' inquit socer; 'iudicabitur vero hodie? at neque iam iudicia haberi possunt nec feriarum caussa senatus convocari quia media agitur Thesmosphoriorum dies (*ἡ νηστεία*).' 'Hoc ipsum mihi exitio erit: nam hodie in aede *τοῖν θεσμοφόροιν* Cereris et Proserpinae de poena a me sumenda mulieres deliberaturae sunt: itaque Agatho orandus est ut intersit mulierum concioni et pro me ibi dicat, vestitu muliebri indutus ne agnosci possit tamquam vir.' Interim egreditur domo Agatho encyclemate in scenam vectus, quem exquisitissimis modis corpus ornatum conspicatus Cyrenam meretricem omnium famosissimam esse opinatur Mnesilochus, cantillat autem aliquid quod senex formicinis[4] gradibus comparat. Foris ingreditur carmina tamquam *προοίμιον* canere quae radiis solis expositus maiori

[3] Formam ipsam concinnitatemque verborum suum orbem pulcherrime conficere animadvertit Kayserus *Hist. Crit. Tragic. Graec.* p. 169: voce *δρυόχους* fortasse exordia fabularum gloriabundus nominavit Agatho exemplo Pindari Ol. 6. 1—*κάμπτει δὲ νεὰς ἁψῖδας ἐπῶν*: figura ab iis ducta est qui rotas fabricantur. Itaque novas sophistarum artes significat, qui rotundum verborum tenorem facere coeperant—*τορνεύει*: itaque ubi cuncta sententiarum membra in rotundam formam redacta sunt, tum quasi tornantur sententiae ut nihil rotundius effici possit. Horat. *Art. Poet.* v. 441—*γνωμοτυπεῖ*: oratio sophistarum abundabat sententiis, quae parum haberent veritatis. Iam homines, qui tales cumulant, *γνωμοτύποι* vocantur aut *γνωμοτυπικοὶ* Ran. 841, Eq. 1304—*κηροχυτεῖ*: itaque dictione utitur adeo molli, ut verba cerae instar primum liquescere tum concrescere videantur—*γογγύλλειν* lexicographi *μεταστρέφειν* interpretantur—*χοανεύει*: explicant *καταχεῖ, εἰς χῶνον ἐμβάλλει*, 'carmina tanquam aes liquefactum in forma fundit.' KAYSERVS p. 170

[4] v. 94. *μύρμηκος ἀτραποὺς ἤ τί διαμινύρεται*, quod Suidas explicat *ὡς λεπτὰ καὶ ἀγκύλα ἀνακρουομένου μέλη· τοιαῦται γὰρ αἱ τῶν μυρμήκων ὁδοί.* Est igitur cantus propter incredibilem sonorum varietatem et celeritatem formicarum ultro citroque discurrentium similitudinem referens, quique vario ornamentorum genere inhiberi magis et a fine deflecti quam ad id quo directus est pervenire videtur. Ac simillimum est quod Pherecrates apud Plutarch. de Music. p. 114 b, c. 30 Timotheo dedit opprobrio:

οὗτος ἅπαντας οὓς λέγω
παρελήλυθ' ᾄδων ἐκτραπέλους μυρμηκίας,

quod de vario et tortuoso tremulorum sonorum flexu interpretatur Meinekius, metaphora a perplexis formicularum meatibus ducta. Vide *Frag. Com. Gr.* Vol. II. p. 330

furore seu afflatu possit perfundere. Ac primo quidem tragoediam scripturus *Musarum* sacrum coetum invocat hortaturque ut sumtis in manum facibus in dearum Cereris Proserpinaeque[5] honorem sacram choream ducant. Chorus[6] se ad deos rite colendos ostendit rite paratum. Tum Agatho '*Musae cantu vestro celebrate Apollinem.*' Musae igitur celebrant. Pergit Agatho '*nunc Dianam quoque cantu prosequimini.*' Prosequuntur. Denique Agatho Latonam citharamque valde laudari cupit. Tum enimvero Chorus Latonam et citharam effert laudibus, celebrat maiorem in modum ac prorsus alta voce clamat, quo facto desinit in laudes Phoebi plenas deliciarum. Molli atque effeminato mollis poetae cantu quasi titillatus[7] senex *Lycurgeae*[8] Aeschyleae ludicra imitatione utitur, ut quisnam et qualis sit ille, vir an femina, roget, et, cum ex vestitu colligi nihil possit, ex carmine coniecturam faciat, quippe quod eiusmodi sit ut vir sit eius auctor an femina dubitari non possit. Propter nimia corporis ornamenta vituperatus ita se defendit poeta, ut sibi venusto ac velut muliebri vestitu utendum contendat, quo interna poetae poesisque indoles cum externo habitu conveniat; saepe enim in una eademque fabula et graves virorum et molles feminarum mores sensus affectus esse describendos: alioquin indignum esse et a musis alienum poetam conspicere agrestem atque hirsutum[9]. Tum defendit se poetarum exemplis luculentis Ibyci Anacreontis, qui harmoniam emolliverunt, et Phrynichi, quorum unusquisque pariter corporis et habitus, pariter carminum venustate insignes essent. Cavillantem festivum senem ut desinat tandem mollitiem Agathoni exprobrare hortatur Euripides, iamiam cur venerit dicturus: (facete autem se ipsum quoque talem fuisse cum primum fabulas docuerit

[5] Pulchre institutum est a poeta, ut mollis Agatho hoc potissimum die, quo Thesmophoria celebrantur, mulieribus sacro sub infernarum dearum tutela tragoediam scribere incipiat, quae iam mirum non esse potest si ipsa quoque mollis existat. ENGERVS

[6] Nullum produci chorum Agathonis satis liquet, sed chori partes post scenam egisse παραχορήγημα. Huiusmodi παραχορηγήματα habes Ranas in fabula cognomine v. 203, filias Trygaei in *Pace* v. 111, προπόμπους sive Areopagitas in postremis *Eumenid.* Aeschyli v. 1033 sqq.; θεράποντας in *Hippolyto* Euripidis v. 61 sqq. FRITZSCHIVS

[7] Conf. Pers. Sat. I. 20

[8] ποδαπὸς ὁ γύννις verba sunt Lycurgi, cum captus in proelio Bacchus adductusque ad regem esset, insolitum dei habitum saneque mirabilem cavillantis. Ceterum Aeschyli omnia in *Edonis* verba eruere ex hac parodia frustra conatus est Fritzschius, immemor quam libere hac in re soleat versari Aristophanes

[9] Euripidem ob barbam promissam a tragico tangi notat Fritzschius

addit Euripides, quo uterque poeta ridetur, cui non suppetebat unde promere posset ingenii thesaurus, sed qui sine divite vena ad artificium confugere imitandoque quod deerat comparare debebat. Iam Euripides ut hoc artificii adiumento carere posset multa exercitatione effecit, extititque his verbis et suae ipsius prae Agathone dignitatis et rationis ab adolescente poeta initae laudator). Tum vehementer obsecrat Agathonem ut feminea veste indutus ad mulieres Thesmophoria celebrantes clam se conferat et amici causam agat ne tanto periculo succumbat capitisque damnetur: nimirum ei, ut mulieris formam habere possit, praeter vestitum nihil censet deesse: venustum enim esse et candidum[10] et derasum et muliebri voce praeditum et mollem et speciosum. Deprecatur partes defensoris Agathon mulierum iram et ipse reformidans, negatque se amici causa periculum subiturum, versum ex *Alcestide*[11] in ipsum retorquens, docensque contra mala non dolis et fabricis sed patientia opus esse. Inops consilii Euripides quo se vertat nescit: de se actum esse querentem miseratur Mnesilochus seseque iturum pollicetur. Tum novacula ab Agathone, quam semper ut homo delicatus gessit, petita ad tondendam soceri barbam se accingit Euripides. Rasum et pilis nudatum senem iam muliebri habitu ornare oportebat: sumit igitur tragicus crocotam, strophium, reticulum, mitram, encyclum sive pallam, et calceos, mundum denique Agathonis muliebrem, ut Mnesilochum in feminam convertat. Quo facto Agathon machina intro aufertur sicut exibat. Euripides socerum hortatus ut vocem masculam quam maxime attenuet et ad muliebris soni levitatem inflectat, abire iubet, sed cautus senex prius generum iureiurando obstringit se nihil reliqui facturum quo minus si deprehendatur affini suo subveniat; simul meminisse iubet 'mentem ei iurasse, linguam iniuratam esse,' verbis ipsius ex *Hippolyto* facetissime detortis. Concionem muliebrem iam convenire intellegens e signo in Thesmophorio sublato abit Mnesilochus per laevum aditum, mox per dextrum aditum scenam ingreditur comitante eum tamquam matronam Thressa ancilla ad fores templi, unde servae erant exclusae.

312—330 (πάροδος χοροῦ). 331—712 (ἐπεισόδιον β′). Scenae

[10] In viris, qui solem ac pulverem debent subire, candorem veteres reprehendunt, in mulieribus non item. Conf. Eccl. 387, 428

[11] v. 691: loquitur ibi Pheres qui noluerat pro filio suo mori. Sic suismet verbis capitur Euripides in *Ranis* 1440, ubi dum Bacchum iubet iuramentum observare, Bacchus quasi ab Euripide doctus (*Hippol.* v. 611) contemnit iuramentum. Conf. et v. 1444

novo apparatu[12] templi species exhibetur. Pompa eo deducitur sub ardentium taedarum fumo: Mnesilochus turbae se mulierum immiscet deasque precatur tamquam femina ut sibi locupleti crebro haec sacra facere liceat, tum deposita feminae persona suo nomine precatur ut saltem nunc lateat. Incipit praeconis oratio frequenti iam concilio, preces autem et imprecationis formulas[13], quae in veris comitiis pronuntiari solebant, ingeniosissime Aristophanes ad levissimas res mulierum accommodat. In quo tanta arte versatus est ut nec feminarum negotia ementiretur et tamen istis verborum involucris veram execrationem quodammodo includeret. Praeconis vota et execrationes chorus mulierum confirmat deorumque favorem implorat (312—330). Tum προβούλευμα sive senatusconsultum mulierum a praecone recitatur, quo tamquam sollemni initio comitia auspicabantur; rogationem autem senatui probavisse Sostrate quaedam fingitur, referendum esse ad populum medio die Thesmophoriorum de Euripide isto ob illatas sibi ipsis iniurias et contumelias ulciscendo. Recitato senatusconsulto propositaque consultandi materia, provocantur a praecone quae ad populum vérba facere velint sollemni praeconio τίς ἀγορεύειν βούλεται; suggestum ascendit una earum quae aderant coronaque capiti imposita[14] orationem habet in qua aspere invehitur in Euripidem ob falsas eius in tragediis muliebris generis criminationes. Queritur nihil iam per viros facere sibi licere ut antea licebat, quorum animos praeceptis malis ita imbuisset poeta ut in suspiciones proni semper essent; inde fieri ut mulieres diligentius asservarent obseratis et obsignatis foribus tamquam contra moechos additisque vigilum canum excubiis. Atque haec quidem ignosci posse: illud vero non iam ferendum sibi nullam amplius relictam esse rationem latenter et impune in penum se penetrandi et inde vinum oleum depromendi, postquam viris monstravit Euripides, tamquam aliquis verna (ᾠκότριψ), regendae domus artem, docuitque ceram ostio impositam obsignare non ut antea anulo sed ligno a teredinibus pertuso, ne furta mulierum lateant[15]. Quamobrem ocius

[12] Post v. 247 in codicibus παρεπιγραφὴ legitur haec; ὀλολύζουσι. τὸ ἱερὸν ὠθεῖται

[13] Consule Schoemannum *de comit.* p. 93 *plagula G.*

[14] Communis conviviis et comitiis coronandi mos ioci materiam praebet Eccl. 117. Conf. Av. v. 447 ubi Pithetaerus in avium conventu consilium suum de nova urbe condenda propositurus, quasi in populi Attici comitiis res agatur, coronam poscit. Ceterum adi Schoemannum *de Comm. Athen.* p. 114 *not.*

[15] Nam signacula illa mulieres imitari non poterant, cum foraminum in ligno modum et dispositionem non cognoscerent: et nisi unaquaeque eodem ligni frustro

de medio tollendum esse iniquissimum poetam: quomodo autem clam interfici eum oporteat de eo post in tabulas se relaturam cum scriba[16] (342—391). Finita oratione Chorus, uti par erat, mulierem dicendi peritissimam eximie collaudat[17] (392—404). Tum altera mulier surgit et brevi oratione Euripidem impietatis accusat et quid sibi inde evadat incommodi percenset: se enim affirmat postquam decesserat maritus liberis quinque relictis vitam coronis nectendis aliquamdiu aegre quidem sustentasse sed sustentasse tamen: nunc vero omnino vitam sustentare non posse[18], ex quo Euripides deos non esse civibus persuaserit. Oratione habita decedit ut viginti coronis locatitiis nectendis operam det. Pergit chorus vel impensius laudare alteram mulieris orationem animis eodem sensu affectis (421—430). Sequitur Mnesilochi oratio facetiarum plena: ita enim defendit Euripidem non ut iniustas doceat in eum criminationes a mulieribus conferri, sed scelera multo etiam maiora ab iis perpetrari quam quae ab Euripide commemorentur. Ac primo quidem odium prudens in Euripidem simulat ut animos sibi mulierum conciliet simulque omnem amoveat suspicionem. Tum dictorum fidem ut augeat, complurium liberorum matrem se esse fingit tamquam multo iam usu edoctam. Deinde de suis tantum ipsius peccatis loquitur, quo minus et mulieres irritet et suspicionem moveat. Tum ipsa sensim oratione magis magisque exacerbatus, consilii sui immemor, aliarum quoque vitia mulierum affert et quodammodo invitus totum feminarum genus insectatur. Cum denique iram mulierum semel commotam esse intellegit, nihil iam referre ratus insistat an omnia quae norit ut animus impulit effundat, eo est criminando progressus, ut qui primo de se ipso tantum tum in universum de aliis quibusdam nec tamen nominatis mulieribus locutus sit, iam in ipsas quibuscum

potiretur, quo maritus ceram signarat, nulla alia fraude furta celare potis erat. BRUNCKIVS

16 Latorem in comitiis psephisma adhibito scriba publico conscripsisse monet Schoemannus *de com.* p. 118 allatis his potissimum locis, Andoc. *de Myst.* p. 13. 3, Platon. *Gorg.* p. 451 b, *Phaedr.* p. 258 a

17 Tenendum est mulieres dum Euripidem accusent ipsas quoque derideri quod et praeconis et prioris mulieris oratio perspicue docet. Mulierum criminationes, quo quidem sensu eas in Euripidem conferunt aut iniustae sunt aut certe rem acu non tangunt, cum suam tantum libidinem suamque salutem spectent. Itaque duplicem poeta irrisionem coniungit et Euripidis, cuius ii tantum loci tanguntur qui reprehensione sint digni, et mulierum, quae aut ipsis suis accusationibus deridendas se praebeant aut tam perverse reprehendant ut hac ipsa in re, quod perverse impugnatur perversum, comica vis cernatur. ENGERVS

18 Ingenio huius mulieris bene accommodatum est quod cum de marito liberis-

loquitur invehitur feminas[19], quas versu Euripideo concludit οὐδὲν παθούσας μᾶλλον ἢ δεδράκαμεν[20]. Mira et inaudita Mnesilochi impudentia perturbatae et repentina re perculsae nondum latere virum suspicatae, 'omnia iam fient' exclamant 'fieri quae posse negabam:' vetus autem proverbium laudant facete detortum 'sub quovis lapide ne lateat orator[21] cavendum esse' (464—476). Tum quae prior locuta erat ceteras mulieres indignata tam aequo animo ferre occulta crimina palam effutientem, praesertim quod puerperas carpsisset dolo sibi infantes subicientes, conscia nimirum culpae suae, tanto in Mnesilochum odio incenditur ut poenas statim exigendas censeat arreptisque cineribus malignum muliebris generis conviciatorem depilare velit: contra quam Mnesilochus tuetur se ἰσηγορίαν illam qua cives Attici gaudebant arrogando seque declarat ne centesimam quidem partem dixisse atque otium si esset posset expromere: tum alia mulierum flagitia et fraudes insectari pergit ipsique illi feminae dat crimini quod infantem servae puerum sibi dolo subiecisset. Plura dicturo supervenit Clisthenes homo delicatulus et comptus qui, ut muliebris sexus patronus, indicium ad eas defert fraudis qua Euripides usus, misso familiari, sacra profanaret iubetque insidiatorem quantocyus deprehendere. Mnesilochus consilio e re capto fuga se subducere e Thesmophorio cogitat, cum appropinquare ad se Clisthenem explorandi causa videt, prae metu simulans se in morbum aliquem subito incidisse. Sed manu iniecta Clisthenes protrahit senem in concionem: quaerenti quaenam sit egregie mentitur se iam Thesmophoriis quotannis interfuisse; tum mulieri interroganti quidnam sacrorum initium fecissent superiore anno, divinando assequitur primum hoc mysterium fuisse ut matronae vinum biberent sibique invicem propinarent, id quod mulier vere dictum agnoscit. Sed lepida hominis mendacia non satis recte procedunt, itaque Clisthenem exploratorem iubet mulier Mnesilochum vestem exuere, quo facto statim deprehenditur. Clisthenes consilii plenus prytanim

que diligenter exponit tum coronarum nectendarum numerum accurate definit. ENGERVS

[19] Ultima illa narratione inde a v. 448 nihil melius aut in suo genere praestantius ne optari quidem posse putat Fritzschius. Adde senem Mnesilochum, adde muliebrem vestem eamque pretiosam, ut prolatam ex domo Agathonis, adde vanissimum conatum feminae simulandae, et varias illecebras, in his acutam vocem mireque extenuatam

[20] Ex *Telepho*, παθόντες μᾶλλον ἢ δεδρακότες.

[21] ῥήτωρ substituit poeta pro σκορπίος in proverbio ὑπὸ παντὶ λίθῳ σκορπίος, cum λίθον intellexerit τὸ βῆμα τῆς πυκνός. Conf. Ach. 628, Pac. 667, Ec. 92

et sagittarios arcessit qui meritas a falsa muliere poenas repetant. Interim princeps Chori persona adhortatur mulieres ut tabernacula[22] et omnem templi[23] viciniam pervestigent, siquis forte alius virorum clam se in Thesmophorium insinuarit: minatur autem si deprehendatur poenas daturum esse suoque exemplo alios admoniturum ut iustitiam pietatemque colant. Mnesilochus in praesentissimum vitae discrimen adductus a muliere quadam Micca rapit infantem (infantem enim esse putabat) cum quo ad aram confugit ut quasi obsidem habeat, et si mulieres ipsum velint occidere, eas ab incepto deterreat, tamquam prius infantem occisurus[24]. Quod indignante choro ferociter maiora etiam se moliri ait Mnesilochus minas earum abominatus. Sed Miccam exhortatur Chorus ut adsumtis servis[25] ligna aggerat et Mnesilochum comburat: quae dum iussa statim capessens abit cum famulis apportatum sarmenta, senex infantem scilicet occisurus veste nudat Cretica, quo facto dolus mulieris apparet quae habitu infantis ornatum utrem vini in templum attulisset idque ipso ieiunii die. Tragico more in vinositatem mulierum invectus Mnesilochus utrem curiosius explorat, et cum muliere iocatur de aetate filiolae: frustra immolaturum suppliciter orat mulier ut sibi ipsi quodlibet faciat, filiolae saltem parcat, et si vivam non possit recipere certe sanguinem recipiat. Tum Mnesilochus quasi vinum infusurus poculum supponere iubet, quod cum fecisset mulier, spem excitatam frustratus humi vinum effundit, proicitque ei vacuum utrem, tamquam sacerdoti pellem. Forte intervenit alia mulier quae dolo Miccae cognito merobibam amicam lepide irridet: Micca pudore suffusa dolo suo patefacto ut effugiendi occasionem sumat ad prytanes se simulat ituram ut Clisthene usa patrono crimen Mnesilochi deferat. Ceterum inops consilii Mnesilochus, cum nondum advenit Euripides qui iuraverat se laboranti opem laturum, lepidum excogitat inventum: Oeacem illum Euripideum[26] imitatus,—imagines deorum ligneas

[22] Tum e verbo συσκηνήτρια 'contubernalis' v. 561, tum ex hoc loco satis liquet Thesmophoriazusas ante templum tabernacula statuisse ita quidem ut plures sub uno eodemque tentorio versari solerent. FRITZSCHIVS

[23] v. 589 τὴν πύκνα πᾶσαν: in templo enim quasi in Pnyce concio habita erat de Euripide

[24] Similis locus in *Acharnensibus* ubi cum carbonariorum grex vellet occidere Dicaeopolin, iste arripit corbem carbonarium et eum contra prius occidere vult, et sic grex miseratione corbis motus parcit Dicaeopolidi

[25] v. 654 τάσδε de servis, non cum Fritzschio de facibus accipiendum. Erant autem hae in conspectu, adhuc apertis, ut conicere licet, foribus Thesmophorii a conquisitione virorum

[26] Tangit Aristophanes Euripidis tragoediam in quod iusserat poeta Oeacem

et simulacra, quae multa erant in Thesmophorio, suo inscripta infortunio proicit ut Euripidi Euripide dignas mittat litteras *κήρυκας μόχθων*.

713—773 (*χοροῦ παράβασις*). Mnesilochus postquam per templum circumiens imagines disiecit, e conspectu aufertur; Chorus autem conversus ad spectatores in parabasi iocosa causam agit mulierum vulgo despectarum cum non sint peiores viris. Tum exempla dat quantopere viris mulieres excellant (732—737);

> *Ναυσιμάχης μέν γ' ἥττων ἐστὶν Χαρμῖνος· δῆλα δὲ τἄργα.*
> *καὶ μὲν δὴ καὶ Κλεοφῶν χείρων πάντως δήπου Σαλαβακχοῦς.*
> *πρὸς Ἀριστομάχην δὲ χρονοῦ πολλοῦ, πρὸς ἐκείνην τὴν Μαραθῶνι,*
> *καὶ Στρατονίκην οὐδεὶς ὑμῶν οὐδ' ἐγχειρεῖ πολεμίζειν.*
> *ἀλλ' Εὐβούλης τῶν πέρυσίν τις βουλευτής ἐστιν ἀμείνων*
> *παραδοὺς ἑτέρῳ τὴν βουλείαν; οὐδ' αὐτὸς τοῦτό γε φήσει.*

[Quae facete et apposite dicta quandam griphi speciem habent, ita enim feminam unamquamque cum viris singulis contendit ut res civitatis tangat sub ludentis specie. Incipit igitur a Charmino classis praefecto, qui hoc ipso anno ad Symen insulam cum Astyocho Lacone congressus victa iam altera hostium parte, mox ipse ab altera devictus sex triremibus amissis Halicarnassum versus aufugit[27].] Tum Cleophon postponendus est Salabacchae meretrici[28]. Deinde pergit 'Cum Aristomache vero Marathonia illa et Stratonice nemo vestrum a longo iam tempore ne conatur quidem certare,' quae nomina ficta sunt ad incusandam Atheniensium ignaviam qui bello Peloponnesiaco totiens victi et nuper in Sicilia gravissima clade perculsi fuissent. Etiam *Εὐβούλη* fingitur senatores increpandi causa qui maximam dignitatis suae partem Probulis ignave concesserant[29]. Tum (v.

multis remis necem Palamedis inscribere eosque in mare omnes proicere, sperantem fore ut unus certe de tot remis ad Euboeae litora appulsus Nauplium de morte filii certiorem faceret. Nempe Euripides Palamedem vel mortuum e sua ipsius arte nonnihil proficere volebat, quando versutus homo scribendi facultatem et commercia literarum invenerat. FRITZSCHIVS

[27] Thucyd. VIII. 41

[28] Sic Cleo postponitur huic Salabacchae in *Equitibus* v. 719, ut opprobrium magis exaggeretur: si enim deteriores sunt vili scorto, sane deterrimi sunt. BERGLERVS

[29] Hoc loco exagitari *τοὺς βουλευτὰς* senatores superioris anni qui ignave sibi passi sunt eripi dignitatem a Quadringentis viris et ob consilii et vigoris inopiam magistratu cesserint, Palmerius monuit omnibusque interpretibus sententiam suam probavit. At factum hoc est, Thucydide VIII. 69 teste, Ol. xcii exeunte ut cum *Thesmophoriazusas* eodem esse anno actas aperta doceant testimonia, illud hoc

742—757) Pisandrum aliosque qui furto publico ditescerent facetissime perstringit, et Cleonymum ceterosque eiusdem fārinae homines, opponens suam ipsarum parsimoniam et multo acumine vocabula res muliebres significantia ad viros transferens. Tum in *epirrhemate* (758—773) inter matrem[30] Hyperboli inhonesti hominis et Lamachi honestissimi viri comparationem ita instituit, ut doceat matres virorum illustrium summo honore prae aliis affici debere.

774—873 (ἐπεισόδιον γ′). Interea Mnesilochus paene strabus factus oculis versus eam partem, unde Euripidem venturum spectaret, usque deflexis, ratus ideo nondum poetam adesse quod ea fabula arcessivisset cuius ut frigidae ipsum nunc pudeat, alia fabula arcessere conatur. Sperat igitur se si modo tragicam Helenen[31] imitatus sit quae ex Aegypto Spartam a Menelao abducitur, facile ab Euripide tamquam Menelao altero e templo liberatum iri. Sequuntur lepidissimae parodiae versuum sumtorum ex *Helena* Euripidis, Menelai partes suscipiente Euripide. Invicem se agnoscunt: tum pseudo-Helena maritum postquam agnovisset praeeuntem sequitur et conatur aufugere e custodia mulieris, sed Prytanis intervenit cum lictore sagittario cui captivum senem intus stipiti adligandum ac deinde in scena custodiendum tradit, iubetque flagello percutere si quis accesserit.

Sequitur eximium carmen Chori (874—934), dum Mnesilochus intus stipiti suffigitur, apte interpositum. Inter cantandum autem mulieres velut sacro furore percitae tripudiant et varias cum magno impetu agunt saltationes; deos interim deasque celebrant propitiantque et postremo apte desinunt in laudes Bacchi cuius orgia per totam fere Graeciam in praecipuo quodam habebantur honore.

935—1081 (ἐπεισόδιον δ′). Ut primum chorus conticuit, Mnesilochus et qui miserum senem cruci suffixerat Scytha in scenam reversi colloquuntur. Dum abit ille intro stoream in qua recumbat petiturus, Mnesilochus indignissime habitus de proditione generi queri iam incipit, cum is ipse signum dat occulte socero oportere se fieri Andromedam ut tamquam Perseus alter eum eripiat e vinculis. Inde sequuntur variae cantantium et loquentium parodiae omnes fere ex

loco spectari non posse appareat. Itaque recte fortasse O. Muellerus *Hist. Litt. Graec.* (Vol. II. p. 43 *ed. Angl.*) haec referenda esse statuit quod Ol. vi. 4, Thucydide teste VIII maximam suae dignitatis partem concedere coacti erant. ENGERVS

[30] In fabula Hermippi, quam ἀρτοπώλιδες *pistrices* inscripsit, Hyperboli matrem ludibrio habitam docet Aristophanes *Nub.* 523. Bergkio *comm. de Reliqq. Com. Att.* p. 313 Doco, matris Hyperboli nomen, obscurius subindicatum esse videtur in v. 774 ἀξία γοῦν εἶ τόκου τεκοῦσα τοιοῦτον τόκον.

[31] τὴν καινὴν Ἑλένην v. 779, quod intellegendum cum de fabula ipsa nuper edita, tum de argumento fabulae ab Euripide novato

Euripidis *Andromeda*, quae fabula una cum *Helena* est acta. Eximia arte in monodia fingitur Mnesilochus modo e sua modo ex Andromedae persona loqui propter ingentem quam scilicet fingit animi perturbationem. Interim dum Andromedam Mnesilochus, Euripides autem Echum agit, bonus lictor, qui alto somno consopitus iacebat, aliquando expergefactus sensibus suis parum constare videtur auditoque Echus sono primum loqui putat Mnesilochum, deinde miratur unde vox ista accidat, tandem a Mnesilocho edoctus non illum sed mulierem proximam resonare ubinam sit mulier ista quaerit, et tum fugientem Euripidem persequitur. Qui cum Echo frustra imitatus est neque tanta loquacitate servare Mnesilochum potuit, ad aliam eiusdem tragoediae personam quasi ad anchoram confugit si generum vinculis exsolvat, itaque Persei sui habitu in scenam reversus amore se puellae deperire fingit, sed vim intentante Scytha, tandem aliquando intellegit non hoc elegantis doctaeque fraudis genere, quo in tragoediis uti solebat, quicquam effici, sed pingui crassaque Minerva sibi cum lictore agendum; novam igitur machinam admovere barbaro homini studet; quam dum comparaturus abit, breve canticum interponit chorus (1061—1081) in quo primum Minervam, deinde etiam Cererem ac Proserpinam cantu celebrat et ut propitiae velint adesse precatur.

1082—1152 (ἔξοδος). Priusquam lictorem aggrediatur, pacem videt Euripides sibi cum mulieribus componendam esse. Mox igitur in ipso Thesmophorio pax sub his conditionibus convenit, ut poeta muliebrem sexum in tragediis suis calumniis prosequi desinat, mulieres autem nihil recusent quin ipse Euripides lictore per fidem decepto Mnesilochum socerum e custodia solvat. Pace cum mulieribus confecta, facili negotio liberatur Mnesilochus omnesque laeti abeunt.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ *Εὐριπίδου κηδεστής*

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΘΕΡΑΠΩΝ *Ἀγάθωνος*

ΑΓΑΘΩΝ

ΧΟΡΟΣ *Ἀγάθωνος*

ΚΗΡΥΞ

ΧΟΡΟΣ ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΩΝ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΙΝΕΣ

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ

ΠΡΥΤΑΝΙΣ

ΣΚΥΘΗΣ ΤΟΞΟΤΗΣ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΑΙ

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ. ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΜΝ. Ὦ Ζεῦ, χελιδὼν ἆρά ποτε φανήσεται;
ἀπολεῖ μ' ἀλῶν ἅνθρωπος ἐξ ἑωθινοῦ.
οἷόν τε, πρὶν τὸν σπλῆνα κομιδῇ μ' ἐκβαλεῖν,
παρὰ σοῦ πυθέσθαι ποῖ μ' ἄγεις ὦὐριπίδη;
ΕΥ. ἀλλ' οὐκ ἀκούειν δεῖ σε ταῦθ' ὅσ' αὐτίκα
ὄψει παρεστώς. ΜΝ. πῶς λέγεις; αὖθις φράσον.
οὐ δεῖ μ' ἀκούειν; ΕΥ. οὐχ ἅ γ' ἂν μέλλῃς ὁρᾶν.
ΜΝ. οὐδ' ἆρ' ὁρᾶν δεῖ μ'; ΕΥ. οὐχ ἅ γ' ἂν ἀκούειν δέῃ.
ΜΝ. πῶς μοι παραινεῖς; δεξιῶς μέντοι λέγεις·
οὐ φῂς σὺ χρῆναί μ' οὔτ' ἀκούειν οὔθ' ὁρᾶν;
ΕΥ. χωρὶς γὰρ αὐτοῖν ἑκατέρου 'στὶν ἡ φύσις.
ΜΝ. τοῦ μήτ' ἀκούειν μήθ' ὁρᾶν; ΕΥ. εὖ ἴσθ' ὅτι.
ΜΝ. πῶς χωρίς; ΕΥ. οὕτω ταῦτα διεκρίθη τότε.
αἰθὴρ γὰρ ὅτε τὰ πρῶτα διεχωρίζετο

ADNOTATIO CRITICA

2 ἀλοῶν vulgo quod Scholiastes interpretatur περιάγων ὡς οἱ ἀλοῶντες βόες: Meinekio Vindic. p. 143 scribendum videtur ἀλῶν 'neque enim' ait 'verberabat hominem Euripides sed ἐν κύκλῳ περιήγαγεν, 'per viarum anfractus circumducebat. Confunduntur ἀλᾶν 'oberrare facere' et ἀλοᾶν sive ἀλοᾶν etiam ab Hesychio. Quod activae formae nullum praeterea exemplum exstat, nihil ad rem facit.' Iamdiu idem proposuerat Berglerus || 5 πάνθ' vulgo: ταῦθ' Hamakerus probatus Meinekio. Distinguit Dobraeus σε, πάνθ' ὃς ὄψει 'te qui omnia videbis' || 12 Verba τοῦ μήτ' ἀκούειν μήθ' ὁρᾶν Mnesilocho reddidi cum Iuntina, praeeunte ante Dobraeum Tyrwhitto. Vulgo Euripidi continuantur

καὶ ζῷ' ἐν αὐτῷ ξυνετέκνου κινούμενα,
ᾧ μὲν βλέπειν χρὴ πρῶτ' ἐμηχανήσατο
ὀφθαλμὸν ἀντίμιμον ἡλίου τροχῷ,
ἀκοῇ δὲ χοάνην ὦτα διετετρήνατο.
MN. διὰ τὴν χοάνην οὖν μήτ' ἀκούω μήθ' ὁρῶ;
νὴ τὸν Δί' ἥδομαί γε τουτὶ προσμαθών.
οἷόν γε τοὐστὶν αἱ σοφαὶ ξυνουσίαι.
EY. πόλλ' ἂν μάθοις τοιαῦτα παρ' ἐμοῦ. MN. πῶς ἂν οὖν
πρὸς τοῖς ἀγαθοῖς τούτοισιν ἐξεύροις ὅπως
ἔτι προσμάθοιμι χωλὸς εἶναι τὼ σκέλη;
EY. βάδιζε δευρὶ καὶ πρόσεχε τὸν νοῦν. MN. ἰδού.
EY. ὁρᾷς τὸ θύριον τοῦτο; MN. νὴ τὸν Ἡρακλέα
οἶμαί γε. EY. σίγα νυν. MN. σιωπῶ τὸ θύριον;
EY. ἄκου'. MN. ἀκούω καὶ σιωπῶ τὸ θύριον;
EY. ἐνθάδ' Ἀγάθων ὁ κλεινὸς οἰκῶν τυγχάνει
ὁ τραγῳδοποιός. MN. ποῖος οὗτος Ἀγάθων;
EY. ἔστιν τις Ἀγάθων— MN. μῶν ὁ μέλας, ὁ καρτερός;

ADNOTATIO CRITICA

15 ζῷ' ἐν αὐτῷ Iuntina: ἐν αὐτῷ 'in ipso' Fritzschius: intelligenda enim animalia ipsa motu praedita ideoque in aethere genita esse dicuntur. Vide omnino Valckenaer. in Diatribe c. 6 p. 55 c qui attulit Eur. *Supplic.* v. 532 || 18 codices ἀκοὴν δὲ χοάνης cui quod Tyrwhittus substituit δίκην δὲ χοάνης 'more infundibuli' recepit Dindorfius. Multo melius Dobraeus ἀκοῇ δὲ χοάνην qui reddit '*bored the ears by way of funnel for the hearing.*' Huius emendationem qui in textu receperat Meinekius nuper in Vindiciis p. 144 Iacobi Bernaysii coniecturam διττὴν δὲ χοάνην probavit || 21 οἷόν τε πού 'στιν codices: οἷόν γέ πού 'στν Porsonus: emendationem absolvit Fritzschius. Similiter Vesp. v. 27 legebatur δεινόν γέ πού 'στ' ubi nunc δεινόν γέ τοὔστ' || 23 ἐξεύροις Reiskius: ἐξεύροιμι libri || 24 προσμάθοι μὴ codices quod nihil aliud esse quam προσμάθοιμι Wellauerus vidit: etiam claudum ut reddat quem mutum quodammodo caecumque effecerit Mnesilochus optat: inde enim hoc certe commodi se percepturum esse ut sibi non amplius sit circumvagandum cum Euripide. ENGERVS. Confirmat coniecturam scholiasta Ravennas, qui explicat ἵνα μὴ περιπατήσῃ μετ' αὐτοῦ. Ceterum si fides habenda Invernizio ὅτι pro ὅπως scribenti tamquam revera ex libro sit, possis locum sic refingere MN. πῶς ἂν οὖν—ἐξεύροιμ'; EY. ὅτι; MN. ἔτι προμάθοιμι κ.τ.λ. || 27 σίγα vulgo: σιώπα recepit Meinekius e coniectura Dobraei qui non cogitavit propterea σιωπῶ substituere Mnesilochum quod opus erat verbo transitivo || 28 ἀκούω Brunckius: ἀκούσω libri quod coniunctivom esse liquet || 29 ἐνταῦθα Iuntina edd. usque ad Invernizium qui edidit ἐνθάδε δ', quod ἐνθάδ' esse vidit Wellauerus

ΕΥ. οὐκ ἀλλ' ἕτερός τις. οὐχ ἑόρακας πώποτε;
ΜΝ. μῶν ὁ δασυπώγων; ΕΥ. οὐχ ἑόρακας πώποτε;
ΜΝ. μὰ τὸν Δί' οὔτοι γ' ὥστε κἀμέ γ' εἰδέναι.
ΕΥ. ἀλλ' ἐκποδὼν πτήξωμεν, ὡς ἐξέρχεται
θεράπων τις αὐτοῦ πῦρ ἔχων καὶ μυρρίνας,
προθυσόμενος, ἔοικε, τῆς ποιήσεως.

ΘΕΡΑΠΩΝ 'ΑΓΑΘΩΝΟΣ. ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ. ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΘΕ. εὔφημος πᾶς ἔστω λαός,
στόμα συγκλῄσας· ἐπιδημεῖ γὰρ
θίασος Μουσῶν ἔνδον μελάθρων
τῶν δεσποσύνων μελοποιῶν.
ἐχέτω δὲ πνοὰς νήνεμος αἰθήρ,
κῦμα δὲ πόντου μὴ κελαδείτω
γλαυκόν· ΜΝ. βομβάξ. ΕΥ. σίγα. ΜΝ. τί λέγει;
ΘΕ. πτηνῶν τε γένη κατακοιμάσθω,
θηρῶν τ' ἀγρίων πόδες ὑλοδρόμων
μὴ λυέσθων. ΜΝ. βομβαλοβομβάξ.
ΘΕ. μέλλει γὰρ ὁ καλλιεπὴς 'Αγάθων,
προμὸς ἡμέτερος,
δρυόχους τιθέναι δράματος ἀρχάς.

ADNOTATIO CRITICA

34 οὔτοι γ' vulgo; οὔπω γ' Meinekius || 37 vulgo interpunctione post μυρρίνας posita προθυσόμενος ἔοικε iungunt ut sensus sit 'rem divinam facturus videtur' cuius constructionis nullum certum apud Atticos exemplum reperiri monet Meinekius, citans Cobetum N.L. p. 341. Pro ἔοικε Meinekius οἶμαί γε scripsit: temptat idem προθυσομένῳ δ' ἔοικε. Scholiasta λείπει τὸ ὡς, ὡς ἔοικε adnotat || 38 λεὼς libri: λαὸς Suidas || 40 συγκλείσας libri: συγκλῄσας Dindorfius || 44 τί λέγει unus codex: τί λέγεις reliqui: Mnesilocho tribui post Meinekium, vulgo Euripidis sunt || 49 πράμος libri: correxit Scaliger

κάμπτει δὲ νέας ἁψῖδας ἐπῶν,
τὰ δὲ τορνεύει, τὰ δὲ κολλομελεῖ,
καὶ γνωμοτυπεῖ κἀντονομάζει
καὶ κηροχυτεῖ καὶ γογγύλλει
καὶ χοανεύει. ΜΝ. καὶ λαικάζει.
ΘΕ. τίς ἀγροιώτας πελάθει θριγκοῖς; 58
ἦ που νέος γ' ὢν ἦσθ' ὑβριστὴς ὦ γέρον.
ΕΥ. ὦ δαιμόνιε τοῦτον μὲν ἔα χαίρειν, σὺ δὲ
Ἀγάθωνά μοι δεῦρ' ἐκκάλεσον πάσῃ τέχνῃ.
ΘΕ. μηδὲν ἱκέτευ'· αὐτὸς γὰρ ἔξεισιν τάχα.
καὶ γὰρ μελοποιεῖν ἄρχεται· χειμῶνος οὖν
ὄντος κατακάμπτειν τὰς στροφὰς οὐ ῥᾴδιον,
ἢν μὴ προΐῃ θύραζε πρὸς τὸν ἥλιον.
ΕΥ. τί οὖν ἐγὼ δρῶ; ΘΕ. περίμεν', ὡς ἐξέρχεται. 70
ΕΥ. ὦ Ζεῦ τί δρᾶσαι διανοεῖ με τήμερον;
ΜΝ. νὴ τοὺς θεοὺς ἐγὼ πυθέσθαι βούλομαι
τί τὸ πρᾶγμα τουτί. τί στένεις; τί δυσφορεῖς;
οὐ χρῆν σε κρύπτειν ὄντα κηδεστὴν ἐμόν.
ΕΥ. ἔστιν κακόν μοι μέγα τι προπεφυραμένον.
ΜΝ. ποῖόν τι; ΕΥ. τῇδε θἠμέρᾳ κριθήσεται
εἴτ' ἔστ' ἔτι ζῶν εἴτ' ἀπόλωλ' Εὐριπίδης.
ΜΝ. καὶ πῶς; ἐπεὶ νῦν γ' οὔτε τὰ δικαστήρια
μέλλει δικάζειν οὔτε βουλῆς ἔσθ' ἕδρα,
ἐπεὶ τρίτη 'στὶ θεσμοφορίων ἡ μέση. 80

ADNOTATIO CRITICA

54 libri γογγυλίζει: γογγύλλει Porsonus || 56 ἀγροιώτας Bentleius: libri ἀγρίωτας || 63 θύραζε 'foras' Meinekius ex Zanetti exemplari praeeunte olim Dindorfio: θύρασι vulgo || 68 ἐμὸν libri: ἐμὲ Brunckius probatum Dobraeo || 71 ζῶν vulgo: ζῶς Meinekius: ἔτι σῶς Hamakerus || 73 δικάζειν vulgo: καθίζειν malit Cobetus || 74 difficultas huius versus, ut scholiasta monet, in eo posita est, quod νηστείαν et tertium et medium diem Thesmophoriorum Aristophanes dicit; celebrabatur enim Pyanepsionis die XI^mo ἄνοδος, die XII^mo νηστεία, XIII^mo καλλιγένεια, ut medius ille dies νηστεία (hunc enim dicit Aristophanes) non possit esse tertius sed secundus. Iam hanc proponit explicationem, ut cum iam die mensis X^mo in Alimunte pago attico θεσμοφορία ageretur, recte et tertius dies dici possit νηστεία X^mo die adnumerato, et media, siquidem media est inter ἄνοδον et καλλιγένειαν. Nostro igitur loco ἡ τρίτη 'στι Θεσμοφορίων ἡ μέση idem significant quod ἡ τρίτη 'στι Θεσμοφορίων ἡ

ΕΥ. τοῦτ' αὐτὸ γάρ τοι κἀπολεῖν με προσδοκῶ.
αἱ γὰρ γυναῖκες ἐπιβεβουλεύκασί μοι,
κἀν θεσμοφόροιν μέλλουσι περί μου τήμερον
ἐκκλησιάζειν ἐπ' ὀλέθρῳ. ΜΝ. τιὴ τί δή;
ΕΥ. ὁτιὴ τραγῳδῶ καὶ κακῶς αὐτὰς λέγω.
ΜΝ. νὴ τὸν Ποσειδῶ καὶ δίκαιά γ' ἂν πάθοις.
ἀτὰρ τιν' ἐκ τούτων σὺ μηχανὴν ἔχεις;
ΕΥ. Ἀγάθωνα πεῖσαι τὸν τραγῳδοδιδάσκαλον
ἐς θεσμοφόροιν ἐλθεῖν. ΜΝ. τί δράσοντ'; εἰπέ μοι.
ΕΥ. ἐκκλησιάσοντ' ἐν ταῖς γυναιξὶ χἂν δέῃ
λέξονθ' ὑπὲρ ἐμοῦ. ΜΝ. πότερα φανερῶς ἢ λάθρᾳ;
ΕΥ. λάθρᾳ, στολὴν γυναικὸς ἠμφιεσμένον.
ΜΝ. τὸ πρᾶγμα κομψὸν καὶ σφόδρ' ἐκ τοῦ σοῦ τρόπου·
τοῦ γὰρ τεχνάζειν ἡμέτερος ὁ πυραμοῦς.
ΕΥ. σίγα. ΜΝ. τί δ' ἔστιν; ΕΥ. Ἀγάθων ἐξέρχεται.
ΜΝ. καὶ ποῦ 'στιν; ΕΥ. οὗτος αὐτὸς οὐκκυκλούμενος.
ΜΝ. ἀλλ' ἢ τυφλὸς μέν εἰμ'· ἐγὼ γὰρ οὐχ ὁρῶ
ἄνδρ' οὐδέν' ἐνθάδ' ὄντα, Κυρήνην δ' ὁρῶ.
ΕΥ. σίγα· μελῳδεῖν ὡς παρασκευάζεται.
ΜΝ. μύρμηκος ἀτραποὺς, ἢ τί διαμινύρεται;

ADNOTATIO CRITICA

νηστεία. ENGERVS. Difficultates quibus hic locus premitur tolluntur omnes, si cum Nauckio *Bulletin de l'Acad. de St Pétersb.* Vol. vi p 57 corrigas ἐπείπερ ἐστί || 81 ἐκ ταύτης libri (sc. τῆς μηχανῆς) pro quo Fritzschius ἐξ αὐτῆς i.e. παραχρῆμα, ἔκ γ' αὐτῆς Hermannus: ἐκ τούτων 'postquam haec ita sunt comparata' Berglerus probatum Meinekio || 84 κἂν δέῃ libri: χἂν (i.e. καὶ ἃ ἄν) δέῃ Marklandus ad Eurip. Suppl. 364 probatum Meinekio aliis || 85 φανερὸν vulgo: φανερῶς Cobetus quem sequitur Meinekius || 90 vulgatam ΜΝ. καὶ ποῖος ἐστὶν οὗτος; ΕΥ. οὐκκυκλούμενος (pro qua Tyrrwhittus ΜΝ. καὶ ποῖος ἐστίν; ΕΥ. οὗτος οὐκκυκλούμενος) vertendam monet Dobraeus '*but who is that Agathon?*' ut supra v. 30 quod hic ineptissimum: ipse coniecit αὐτὸς id quod recepi '*there he is swinging out, in propria persona.*' Paulo aliter Meinekius ΜΝ. καὶ ποῦ 'σθ'; ΕΥ. ὅπου 'στίν; Dindorfius καὶ ποῦ ποτ' ἐστίν, Cobetus καὶ ποῦ 'στιν ἐτεόν, coniecerunt || 93 μελωδεῖν ἂν παρασκευάζεται libri: αὖ correxit Scaliger: at bene monet Meinekius nihil dum modulatum esse Agathonem ut nullus hic locus sit illi voculae: itaque μελῳδίαν παρασκευάζεται scripsit, μελωδεῖν γὰρ Bergkius proposuit, ipse conieci ὡς 'nam' ut v. 35, 64 || 94 ἢ τί διαμινυρίζεται libri: διαμινύρεται correxit Dawesius, quem omnes secuti sunt praeter Meinekium, qui cum quae sit vis praepositionis διὰ non intellegat τί δὴ μινυρίζεται sive μινύρεται coniecit

ΑΓΑΘΩΝ

ἱερὰν τοῖν χθονίαιν δεξάμεναι λαμπάδα κοῦραι ξὺν ἐλευθέρᾳ
πάτρια χορεύσασθε βοᾷ.
ΧΟ. τίνι δὲ δαιμόνων ὁ κῶμος;
λέγε νυν· εὐπίστως δὲ τοὐμὸν
δαίμονας ἔχει σεβίσαι.
ΑΓ. ἄγε νυν ὄλβιζε, Μοῦσα,
χρυσέων ῥύτορα τόξων
Φοῖβον, ὃς ἱδρύσατο χώρας
γύαλα Σιμουντίδι γᾷ.
ΧΟ. χαῖρε καλλίστας ἀοιδᾶς
Φοῖβ᾽ ἐν εὐμούσοισι τιμαῖς
γέρας ἱερὸν προφέρων.
ΑΓ. τάν τ᾽ ἐν ὄρεσι δρυογόνοισι
κόραν ἀείσατ᾽
Ἄρτεμιν ἀγροτέραν.
ΧΟ. ἕπομαι κλῄζουσα σεμνὸν
γόνον ὀλβίζουσα Λατοῦς
Ἄρτεμιν ἀπειρολεχῆ.
ΑΓ. Λατώ τε κρούματά τ᾽ Ἀσιάδος

97 ad 99 = 104 ad 106

ADNOTATIO CRITICA

95 vulgo tres versus leguntur ἱερὰν χθονίαις δεξάμεναι | λαμπάδα κοῦραι ξὺν ἐλευθέρᾳ | πατρίδι χορεύσασθε βοάν. Primos ad unum coniunxi suadente Meinekio, tum χθονίαιν scripsi cum de Cerere et Proserpina constanter poetae Attici duali numero loquantur, τοῖν addidi, et πάτρια scripsi. Sensus est 'sacra face ab infernis deabus accepta, puellae, cum libero clamore saltate more a patribus accepto' || 100 ὅπλιζε libri, quod ita defendit Brunckius ut sit dithyrambica locutio pro ἑτοίμαζε ὕμνον εἰς Φοῖβον: Bentleius ὄλβιζε 'felicem praedica' coniecit, ὦ κλῇζε 'laudibus tolle' Meinekius: ὄπαζε μοῦσᾳ 'prosequere carmine,' Bergkius || 98 εὐπείστως Reiskius, εὐπιθῶς Dindorfius: locum corruptum putat Meinekius || 104 vulgo καλλισταῖς ἀοιδαῖς ubi subaudiendum ἐμαῖς: sed praestat coniectura a Dobraeo iam diu ante Cobetum prolata quam recepi cum Meinekio || 108 ἀείσαντ᾽ libri: ἄεισον Engerus indicata ante κόραν lacuna: πάρθενον κόραν ἀείσατ᾽ Hermannus || 110 σεμνὸν libri: σεμνὰν Dindorfius: σεμνὸν τόνον malit Meinekius, ut 'sancto cantu' Dianam celebrare se dicat chorus

ποδὶ παρ᾽ ἔρρυθμα φρυγίῳ
δινεύματα Χαρίτων.
ΧΟ. σέβομαι Λατώ τ᾽ ἄνασσαν
κίθαρίν τε ματέρ᾽ ὕμνων
ἄρσενι βοᾷ δοκίμων,
τᾷ φάος ἔσσυτο δαιμονίοις θεοῦ
οἴμασιν ἁμετέρας τε δι᾽ αἰδίου ὀπός· ὧν χάριν
Φοῖβον ἄνακτ᾽ ἄγαλλε τιμᾷ·
χαῖρ᾽ ὄλβιε παῖ Λατοῦς.
ΜΝ. ὡς ἡδὺ τὸ μέλος, ὦ πότνιαι Γενετυλλίδες,
καὶ θηλυδριῶδες καὶ κατεγλωττισμένον
καὶ μανδαλωτόν, ὥστ᾽ ἐμοῦ γ᾽ ἀκροωμένου
ὑπὸ τὴν ἕδραν αὐτὴν ὑπῆλθε γάργαλος.
καί σ᾽ ὦ νεᾶνις, ἥτις εἶ, κατ᾽ Αἰσχύλον
ἐκ τῆς Λυκουργείας ἐρέσθαι βούλομαι·
ποδαπὸς ὁ γύννις; τίς πάτρα; τίς ἡ στολή;
τίς ἡ τάραξις τοῦ βίου; τί βάρβιτος
λαλεῖ κροκωτῷ; τί δὲ λύρα κεκρυφάλῳ;
τί λήκυθος καὶ στρόφιον; ὡς οὐ ξύμφορον.
τίς δαὶ κατόπτρου καὶ ξίφους κοινωνία;
σύ τ᾽ αὐτός, ὦ παῖ, πότερον ὡς ἀνὴρ τρέφει;
ἔπειτα ποῦ σοι χλαῖνα; ποῦ λακωνικαί;
ἀλλ᾽ ὡς γυνὴ δῆτ᾽; εἶτα ποῦ τὰ τιτθία;

110 ad 112 = 116 ad 118

ADNOTATIO CRITICA

114 libri in ποδὶ παράρυθμ᾽ εὔρυθμα φρυγίων consentiunt: correxit Engerus: in proximo versu δινεύματα Bentleii emendatio est pro διανεύματα. Sensus est 'Latonamque et pulsus citharae pedi (i.e. saltationi) Phrygio congruentes, Gratiarum motus' || 118 δοκίμῳ libri: δόκιμον Engerus praeeunte Dindorfio: δοκίμων in Vindiciis praefert Meinekius || 119, 120 Apollinis chorique cantu citharae gloria conciliata esse dicitur. MEINEKIVS. Vulgata horum versuum lectio erat τᾷ φῶς ἔσσυτο δαιμονίοις ὄμμασιν ἡμετέρας τε δι᾽ αἰφνιδίου ὀπός, salvis neque metro neque sententia: τέ σου supplevit e coni. Engerus, θεοῦ Meinekius, post quem pro αἰφνιδίου scripsi αἰδίου, tum οἴμασιν recepi e Bergkii coniectura, verba autem ὧν χάριν ad praecedentem versum traieci, denique τιμᾷ deletum a criticis, tamquam ex τίμα glossemate ad imperativum ἄγαλλε adscripto corruptum, retinui secutus Meinekium, mutato tantum ordine verborum quae in libris ita habentur ἄνακτ᾽ ἄγαλλε Φοῖβον τιμᾷ || 127 ὦ νεάνισχ᾽ εἴ τις εἶ codices: emendavit Porsonus

τί φῄς; τί σιγᾷς; ἀλλὰ δῆτ' ἐκ τοῦ μέλους
ζητῶ σ', ἐπειδή γ' αὐτὸς οὐ βούλει φράσαι;
ΑΓ. ὦ πρέσβυ πρέσβυ, τοῦ φθόνου μὲν τὸν ψόγον
ἤκουσα, τὴν δ' ἄλγησιν οὐ παρεσχόμην·
ἐγὼ δὲ τὴν ἐσθῆθ' ἅμα γνώμῃ φορῶ.
χρὴ γὰρ ποιητὴν ἄνδρα πρὸς τὰ δράματα
ἃ δεῖ ποιεῖν, πρὸς ταῦτα τοὺς τρόπους ἔχειν.
αὐτίκα γυναικεῖ' ἢν ποιῇ τις δράματα,
μετουσίαν δεῖ τῶν τρόπων τὸ σῶμ' ἔχειν.
ἀνδρεῖα δ' αὖ ποιεῖ τις, ἐν τῷ σώματι
ἔνεσθ' ὑπάρχον τοῦθ'· ἃ δ' οὐ κεκτήμεθα,
μίμησις ἤδη ταῦτα συνθηρεύεται.
ΜΝ. ὅταν σατύρους τοίνυν ποιῇς, καλεῖν ἐμέ,
ἵνα συμποιῶ σοὔπισθεν ἑστηκὼς ἐγώ.
ΑΓ. ἄλλως τ' ἄμουσόν ἐστι ποιητὴν ἰδεῖν
ἀγρεῖον ὄντα καὶ δασύν. σκέψαι δ', ὅτι
Ἴβυκος ἐκεῖνος κἀνακρέων ὁ Τήιος
κἀχαιός, οἵπερ ἁρμονίαν ἐχύμισαν,
ἐμιτροφόρουν τε κἀχλίδων ἰωνικῶς·

ADNOTATIO CRITICA

137 interrogationis signum addidi cum Lentingio: 'an vero e carmine coniecturam faciam, femina sis an vir natus?' || 140 παρεσχόμην vulgo: παρῃσθόμην Bergkius· παρέσχετο coniecit Meinekius, 'dolorem autem, quem tu mihi afferre voluisti, vituperium tuum non effecit' || 141 ἅμα γνώμῃ libri: ἅμα τῇ γνώμῃ requirit Meinekius, temptat idem ὁμόγνωμον in Vindiciis p. 148 || 143 ἃ δεῖ ποιεῖν codices: ἃ δεῖ ex ἃ ἀεὶ natum esse censet Meinekius itaque ἀεὶ ποιεῖ edidit || 146 αὖ ποιεῖ Fritzschius: ἂν ποιῇ libri quod in ἢν ποιῇ mutavit Dindorfius || 150 sensus est ἵνα συμποιῶ σοι ἑστηκὼς ὄπισθεν || 154 κἀχαιὸς revocavi, quod antiquitus scriptum ab Aristophane Byzantio in κἀλκαῖος mutatum esse docet Scholiasta, quo quidem nihil infelicius 'quid enim' ut verba Meinekii apponam 'magis alienum ab Alcaeo, fortis et bellicosi animi viro, quam μιτροφορεῖν et muliercularum more se genere? et quo iure is χυμίσαι harmoniam i. e. γλυκᾶναι dici potuit, quem masculis et fortibus numeris usum esse vel ex paucis quae supersunt eius reliquiis intellegitur.' Καὶ Λᾶσος olim coniecerat Meinekius, quem commemoravit et cum Simonide composuit Arist. Vesp. 1386: χλιδαῖς θ' ὅσοιπερ coniecit Kaibel *Hermes* Vol. XXII p. 498 || 155 καὶ διεκίνων libri, καὶ διεκίνουν codices, Toupianum διεκλῶντ' 'molliter saltabant' iam diu tamquam legitima scriptura obtinuit: sed Fritzschius coniecturam suam καὶ διεχλίδων sive τε κἀχλίδων probavit Meinekio: enimvero id agit Agatho ut vestitum mollem ac luxuriosum excuset, non ut a deliciarum crimine se purget

καὶ Φρύνιχος, τοῦτον γὰρ οὖν ἀκήκοας,
αὐτός τε καλὸς ἦν καὶ καλῶς ἠμπίσχετο·
διὰ τοῦτ' ἄρ' αὐτοῦ καὶ κάλ' ἦν τὰ δράματα.
ὅμοια γὰρ ποιεῖν ἀνάγκη τῇ φύσει.
ΜΝ. ταῦτ' ἄρ' ὁ Φιλοκλέης αἰσχρὸς ὢν αἰσχρῶς ποιεῖ,
ὁ δὲ Ξενοκλέης ὢν κακὸς κακῶς ποιεῖ,
ὁ δ' αὖ Θέογνις ψυχρὸς ὢν ψυχρῶς ποιεῖ.
ΑΓ. ἅπασ' ἀνάγκη· ταῦτα γάρ τοι γνοὺς ἐγὼ
ἐμαυτὸν ἐθεράπευσα. ΜΝ. πῶς πρὸς τῶν θεῶν;
ΕΥ. παῦσαι βαΰζων· καὶ γὰρ ἐγὼ τοιοῦτος ἦν
ὢν τηλικοῦτος, ἡνίκ' ἠρχόμην ποιεῖν.
ΜΝ. μὰ τὸν Δί', οὐ ζηλῶ σε τῆς παιδεύσεως.
ΕΥ. ἀλλ' ὧνπερ οὕνεκ' ἦλθον, ἔα μ' εἰπεῖν. ΜΝ. λέγε.
ΕΥ. Ἀγάθων, σοφοῦ πρὸς ἀνδρός, ὅστις ἐν βραχεῖ
πολλοὺς καλῶς οἷός τε συντέμνειν λόγους.
ἐγὼ δὲ καινῇ ξυμφορᾷ πεπληγμένος
ἱκέτης ἀφῖγμαι πρὸς σέ. ΑΓ. τοῦ χρείαν ἔχων;
ΕΥ. μέλλουσί μ' αἱ γυναῖκες ἀπολεῖν τήμερον
τοῖς θεσμοφορίοις, ὅτι κακῶς αὐτὰς λέγω.
ΑΓ. τίς οὖν παρ' ἡμῶν ἐστιν ὠφέλειά σοι;
ΕΥ. ἡ πᾶσ'· ἐὰν γὰρ ἐγκαθεζόμενος λάθρᾳ
ἐν ταῖς γυναιξίν, ὡς δοκῶν εἶναι γυνή,
ὑπεραποκρίνῃ μου, σαφῶς σῴσεις ἐμέ.
μόνος γὰρ ἂν λέξειας ἀξίως ἐμοῦ.
ΑΓ. ἔπειτα πῶς οὐκ αὐτὸς ἀπολογεῖ παρών;
ΕΥ. ἐγὼ φράσω σοι. πρῶτα μὲν γιγνώσκομαι·
ἔπειτα πολιός εἰμι καὶ πώγων' ἔχω,
σὺ δ' εὐπρόσωπος λευκὸς ἐξυρημένος
γυναικόφωνος ἁπαλὸς εὐπρεπὴς ἰδεῖν.
ΑΓ. Εὐριπίδη—ΕΥ. τί ἔστιν; ΑΓ. ἐποίησάς ποτε,
χαίρεις ὁρῶν φῶς, πατέρα δ' οὐ χαίρειν δοκεῖς;
ΕΥ. ἔγωγε. ΑΓ. μή νυν ἐλπίσῃς τὸ σὸν κακὸν

ADNOTATIO CRITICA

157 ἠμπίσχετο Elmsleius ad Med. v. 1128: ἠμπέσχετο libri quod servavit Fritzschius, ratus hic aoristo dici 'et pulchre erat vestitus' || 165 παῦσαι βαΰζων vulgo: παῦσαι βασανίζων coni. Meinekius || 171 κοινῇ libri: καινῇ scholiasta || 178 σαφῶς σῴσεις ἐμὲ 'haud dubie me servabis,' vulgo: nil opus Bentleiana coniectura μου σοφῶς, σῴσεις

ἡμᾶς ὑφέξειν· καὶ γὰρ ἂν μαινοίμεθ' ἄν.
ἀλλ' αὐτὸς ὅ γε σόν ἐστιν οἰκείως φέρε.
τὰς συμφορὰς γὰρ οὐχὶ τοῖς τεχνάσμασιν
φέρειν δίκαιον ἀλλὰ τοῖς παθήμασι.
ΕΥ. *τί οὖν; ποιήσεις ταῦτα;* ΑΓ. *μὴ δόκει σύ γε.*
ΕΥ. *ὦ τρισκακοδαίμων ὡς ἀπόλωλ'.* ΜΝ. *Εὐριπίδη,*
ὦ φίλτατ' ὦ κηδεστὰ μὴ σαυτὸν προδῷς.
ΕΥ. *πῶς οὖν ποιήσω δῆτα;* ΜΝ. *τοῦτον μὲν μακρὰ*
κλάειν κέλευ', ἐμοὶ δ' ὅ τι βούλει χρῶ λαβών.
ΕΥ. *ἄγε νυν, ἐπειδὴ σαυτὸν ἐπιδίδως ἐμοί,*
ἀπόδυθι τουτὶ θοἰμάτιον. ΜΝ. *καὶ δὴ χάμαι.*
ἀτὰρ τί μέλλεις δρᾶν μ'; ΕΥ. *ἀποξυρεῖν ταδί,*
τὰ κάτω δ' ἀφεύειν. ΜΝ. *ἀλλὰ πρᾶττ', εἴ σοι δοκεῖ.*
ὡς μὴ 'πιδοῦναι 'μαυτὸν ὤφελόν ποτε.
ΕΥ. *'Αγάθων, σὺ μέντοι ξυροφορεῖς ἑκάστοτε,*
χρῆσόν τι νῦν ἡμῖν ξυρόν. ΑΓ. *αὐτὸς λάμβανε*
ἐντεῦθεν ἐκ τῆς ξυροδόκης. ΕΥ. *γενναῖος εἶ·*
κάθιζε· φύσα τὴν γνάθον τὴν δεξιάν.
ΜΝ. *οἴμοι.* ΕΥ. *τί κέκραγας; ἐμβαλῶ σοι πάτταλον,*
ἢν μὴ σιωπᾷς. ΜΝ. *ἀτταταῖ ἰατταταῖ.*
ΕΥ. *οὗτος σὺ ποῖ θεῖς;* ΜΝ. *ἐς τὸ τῶν σεμνῶν θεῶν·*
οὐ γὰρ μὰ τὴν Δήμητρ' ἔτ' ἐνταυθὶ μενῶ
τεμνόμενος. ΕΥ. *οὔκουν καταγέλαστος δῆτ' ἔσει*
τὴν ἡμίκραιραν τὴν ἑτέραν ψιλὴν ἔχων;
ΜΝ. *ὀλίγον μέλει μοι.* ΕΥ. *μηδαμῶς πρὸς τῶν θεῶν*
προδῷς με. χώρει δεῦρο. ΜΝ. *κακοδαίμων ἐγώ.*
ΕΥ. *ἔχ' ἀτρέμας αὑτοῦ κἀνάκυπτε. ποῖ στρέφει;*
ΜΝ. *μυμῦ.* ΕΥ. *τί μύζεις; πάντα πεποίηται καλῶς.*
ΜΝ. *οἴμοι κακοδαίμων, ψιλὸς αὖ στρατεύσομαι.*

ADNOTATIO CRITICA

193 libri *Εὐριπίδης* quod cum Euripidis verbis coniungunt: correxit Elmsleius ad Ach. 475 || 200 *ὅτι σοι δοκεῖ* Elmsleius; *ἂν σοὶ δοκῇ* Dobraeus: vulgata non est sollicitanda || 201 *ὡς* Hamakerus: *ἢ* vulgo: *εἰ* Meinekius || *μὴ διδόναι γ' αὐτὸν* (*ἐμαυτὸν* Aug. m. p.) codices: correxit Dawesius coll. vv. 197, 220 || 209 *Δήμητρά γ'* Rav.: *Δήμητρα* Iunt.: correxit Porsonus Adv. p. 37, monens post iusiurandum qualia sunt *νὴ Δία, μὰ Δία* et cetera huiusmodi numquam sequi particulam *γε* nisi alio vocabulo interposito || 214 vulgo ante Dobraeum *ἔχ' ἀτρέμα σαυτόν*

ΕΥ. μὴ φροντίσῃς· ὡς εὐπρεπὴς φαίνει πάνυ.
βούλει θεᾶσθαι σαυτόν; ΜΝ. εἰ δοκεῖ, φέρε.
ΕΥ. ὁρᾷς σεαυτόν; ΜΝ. οὐ μὰ Δί', ἀλλὰ Κλεισθένη.
ΕΥ. Ἀγάθων, ἐπειδὴ σαυτὸν ἐπιδοῦναι φθονεῖς,
ἀλλ' ἱμάτιον γοῦν χρῆσον ἡμῖν τουτῳὶ
καὶ στρόφιον· οὐ γὰρ ταῦτά γ' ὡς οὐκ ἔστ' ἐρεῖς.
ΑΓ. λαμβάνετε καὶ χρῆσθ'· οὐ φθονῶ. ΜΝ. τί οὖν λάβω;
ΑΓ. ὅ τι; τὸν κροκωτὸν πρῶτον ἐνδύου λαβών.
ΜΝ. σύζωσον ἀνύσας. αἶρε νῦν στρόφιον. ΕΥ. ἰδού.
ΜΝ. ἴθι νῦν κατάστειλόν με τὰ περὶ τὼ σκέλη.
ΕΥ. κεκρυφάλου δεῖ καὶ μίτρας. ΑΓ. ἡδὶ μὲν οὖν,
κεφαλῇ περίθετον ἣν ἐγὼ νύκτωρ φορῶ.
ΕΥ. νὴ τὸν Δί' ἀλλὰ κἀπιτηδεία πάνυ.
ΜΝ. ἆρ' ἁρμόσει μοι; ΕΥ. νὴ Δί' ἀλλ' ἄριστ' ἔχει.
φέρ' ἔγκυκλόν τι. ΑΓ. λάμβαν' ἀπὸ τῆς κλινίδος.
ΕΥ. ὑποδημάτων δεῖ. ΑΓ. τἀμὰ ταυτὶ λάμβανε.
ΜΝ. ἆρ' ἁρμόσει μοι; ΕΥ. χαλαρὰ γοῦν χαίρεις φορῶν.
ΑΓ. σὺ τοῦτο γίγνωσκ'. ἀλλ' ἔχεις γὰρ ὧν δέει,
εἴσω τις ὡς τάχιστά μ' ἐσκυκλησάτω.
ΕΥ. ἀνὴρ μὲν ἡμῖν οὑτοσὶ καὶ δὴ γυνὴ
τό γ' εἶδος· ἢν λαλῇς δ', ὅπως τῷ φθέγματι
γυναικιεῖς εὖ καὶ πιθανῶς. ΜΝ. πειράσομαι.
ΕΥ. βάδιζε τοίνυν. ΜΝ. μὰ τὸν Ἀπόλλω οὐκ ἤν γε μὴ
ὀμόσῃς ἐμοί—ΕΥ. τί χρῆμα; ΜΝ. συσσώσειν ἐμὲ
πάσαις τέχναις, ἤν μοί τι περιπίπτῃ κακόν.
ΕΥ. ὄμνυμι τοίνυν αἰθέρ' οἴκησιν Διός.

ADNOTATIO CRITICA

217 φανεῖ vulgo: correxit Dobraeus || 218 θεᾶσθαι: ante Porsonum legebatur θεάσασθαι || 219 Κλεισθένην vulgo ante Dindorfium || 221 τουτῳὶ ex vetustis libris impressis restituit Berglerus pro τουτοὶ quod post Kusterum edidit Brunckius: oppositio est inter τουτῳὶ et σαυτὸν quod non fefellit Engerum interpretantem 'quoniam ipse te mihi invides, at saltem hic ut mihi possit operam praestare, mihi commoda vestem' || 228 κεφαλῇ περίθετον: vulgo κεφαλὴ περίθετος perabsurde quasi κεφαλὴ de capitis involucro vel de persona capiti circumdata dici possit. Mitram dicit qua noctu caput involvebat. MEINEKIVS || 231 libri φέρ' ἔγκυκλον. τουτὶ λάμβαν': correxit Reisigius || 233 male totum versum Mnesilocho dant Dobraeus Tyrwhittus et Lentingius, quasi salse Agathoni mollitiem exprobret, 'tu sane omnia laxa gestare soles.' 'Iure vereris' ait Euripides 'ut Agathonis calcei satis apti sint, certe laxos tu amas gestare.'

ΜΝ. τί μᾶλλον ἢ τὴν Ἱπποκράτους ξυνοικίαν;
ΕΥ. ὄμνυμι τοίνυν πάντας ἄρδην τοὺς θεούς.
ΜΝ. μέμνησο τοίνυν ταῦθ᾽, ὅτι ἡ φρὴν ὤμοσεν,
ἡ γλῶττα δ᾽ οὐκ ὀμώμοκ᾽· οὐδ᾽ ὥρκωσ᾽ ἐγώ.
ΕΥ. ἔκσπευδε ταχέως· ὡς τὸ τῆς ἐκκλησίας
σημεῖον ἐν τῷ θεσμοφορίῳ φαίνεται.
ἐγὼ δ᾽ ἄπειμι. ΜΝ. δεῦρο νῦν ὦ Θρᾷτθ᾽ ἕπου.
ὦ Θρᾷττα θέασαι, καομένων τῶν λαμπάδων 280
ὅσον τὸ χρῆμ᾽ ἀνέρχεθ᾽ ὑπὸ τῆς λιγνύος.
ἀλλ᾽ ὦ περικαλλῆ θεσμοφόρω δέξασθέ με
ἀγαθῇ τύχῃ καὶ δεῦρο καὶ πάλιν οἴκαδε.
ὦ Θρᾷττα τὴν κίστην κατάθου, κᾆτ᾽ ἔξελε
τὰ πόπαν᾽ ὅπως λαβοῦσα θύσω τοῖν θεοῖν.
δέσποινα πολυτίμητε Δήμητερ φίλη
καὶ Φερσέφαττα, πολλὰ πολλάκις μέ σοι
θύειν ἔχουσαν, εἰ δὲ μάλλὰ νῦν λαθεῖν.
ποῦ ποῦ καθίζωμ᾽ ἐν καλῷ, τῶν ῥητόρων 292
ἵν᾽ ἐξακούω; σὺ δ᾽ ἄπιθ᾽ ὦ Θρᾷττ᾽ ἐκποδών.
δούλοις γὰρ οὐκ ἔξεστ᾽ ἀκούειν τῶν λόγων.

ADNOTATIO CRITICA

247 ἔκσπευδε vulgo: καὶ σπεῦδε Hamakerus quod recepit Meinekius || 248 θεσμοφορίῳ vulgo: θεσμοφορείῳ Meinekius post Scaligerum. Vide Lobeck. ad Phrynich. p. 367 || 251 frustra Reiskius ἄνερχεται τῆς λιγνύος probatum Brunckio. Intellege cum Engero 'vide ardentibus taedis quanta multitudo in templum ascendat sub earum fumo' i.e. ardentium taedarum sub fumo || 253 δεῦρο πάλιν libri: correxit Bentleius: vult dicere 'in hoc templum et rursus ad domum meam' || 254 κατάθου: vulgo κάθελε quod ex proximo κᾆτ᾽ ἔξελε natum sensu cassum est: correxit Herwerdenus probante Meinekio || 255 τὸ πόπανον ὅπως libri: τὰ πόπαν᾽ ὅπως Porsonus Adv. p. 242 offensus scilicet anapaesto tribrachyn sequente: πόπανον Hermannus El. d. m. p. 131 || ταῖν θεαῖν libri quae forma Atticis tam ignota quam τὰ θεά: correxi post Cobetum V. L. p. 70: conf. Vesp. 378 || 261 in νοθείας suspicionem vocavit hunc versum Meinekius

ΚΗΡΥΞ. ΧΟΡΟΣ ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΩΝ. ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΙΝΕΣ. ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ

ΚΗ. εὐφημία ᾽στω, εὐφημία ᾽στω. εὔχεσθε τοῖν θεσμοφόροιν τῇ Δήμητρι καὶ τῇ Κόρῃ καὶ τῷ Πλούτῳ καὶ τῇ Καλλιγενείᾳ καὶ τῇ Κουροτρόφῳ καὶ τῷ Ἑρμῇ καὶ ταῖς Χάρισιν ἐκκλησίαν τήνδε καὶ σύνοδον τὴν νῦν κάλλιστα καὶ ἄριστα ποιῆσαι, πολυωφελῶς μὲν πόλει τῇ Ἀθηναίων τυχηρῶς δ᾽ ἡμῖν αὐταῖς. καὶ τὴν δρῶσαν τήν τ᾽ ἀγορεύουσαν τὰ βέλτιστα περὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων καὶ τὸν τῶν γυναικῶν ταύτην νικᾶν. ταῦτ᾽ εὔχεσθε, καὶ ὑμῖν αὐταῖς πάντ᾽ ἀγαθά. ἰὴ παιὼν ἰὴ παιών· χαίρωμεν.

ΧΟ. δεχόμεθα καὶ θεῶν γένος
λιτόμεθα ταῖσδ᾽ ἐπ᾽ εὐχαῖς
φανέντας ἐπιχαρῆναι.
Ζεῦ μεγαλώνυμε χρυσολύρα τε
Δῆλον ὃς ἔχεις ἱεράν,
καί συ παγκρατὲς κόρα γλαυ-
κῶπι χρυσόλογχε πόλιν οἰ-
κοῦσα περιμάχητον, ἐλθὲ δεῦρο.
καὶ πολυώνυμε θηροφόνη παῖ
Λατοῦς χρυσώπιδος ἔρνος,
σύ τε πόντιε σεμνὲ Πόσειδον
ἁλιμέδον προλιπὼν
μυχὸν ἰχθυόεντ᾽ οἰστροδόνητον,
Νηρέος εἰνάλιοί τε κόραι
νύμφαι τ᾽ ὀρείπλαγκτοι.
χρυσέα τε φόρμιγξ
ἰαχήσειεν ἐπ᾽ εὐχαῖς

ADNOTATIO CRITICA

264 post τῇ κουροτρόφῳ libri τῇ Γῇ addunt || ante Χάρισιν articulum addidi auctore Meinekio || 267 δρῶσαν vulgo: ὁρῶσαν Helwigius || 270 τἀγαθὰ vulgo: πολλὰ κἀγαθὰ Dobraeus; πάντ᾽ ἀγαθὰ Meinekius || 271, 272 δεχόμεσθα et λιτόμεσθα vulgo ante Hermannum || 279 θηρόφονε παῖ libri: correxit Hermannus

ἡμετέραις· τελέως δ'
ἐκκλησιάσαιμεν Ἀθηναίων
εὐγενεῖς γυναῖκες.
ΚΗ. εὔχεσθε τοῖς θεοῖσι τοῖς ὀλυμπίοις
καὶ ταῖς ὀλυμπίῃσι καὶ τοῖς πυθίοις
καὶ ταῖσι πυθίῃσι καὶ τοῖς δηλίοις
καὶ ταῖσι δηλίῃσι τοῖς τ' ἄλλοις θεοῖς,
εἴ τις ἐπιβουλεύει τι τῷ δήμῳ κακὸν
τῷ τῶν γυναικῶν, ἢ 'πικηρυκεύεται
Εὐριπίδῃ Μήδοις τ' ἐπὶ βλάβῃ τινὶ
τῇ τῶν γυναικῶν, ἢ τυραννεῖν ἐπινοεῖ
ἢ τὸν τύραννον συγκατάγειν, ἢ παιδίον
ὑποβαλλομένης κατεῖπεν, ἢ δούλη τινὸς
προαγωγὸς οὖσ' ἐνετρύλισεν τῷ δεσπότῃ
ἢ πεμπομένη τις ἀγγελίας ψευδεῖς φέρει,
ἢ μοιχὸς εἴ τις ἐξαπατᾷ ψευδῆ λέγων
καὶ μὴ δίδωσιν ἂν ὑπόσχηταί ποτε,
ἢ δῶρά τις δίδωσι μοιχῷ γραῦς γυνή,
ἢ καὶ δέχεται προδιδοῦσ' ἑταίρα τὸν φίλον,
κεἴ τις κάπηλος ἢ καπηλὶς τοῦ χοὸς
ἢ τῶν κοτυλῶν τὸ νόμισμα διαλυμαίνεται,
κακῶς ἀπολέσθαι τοῦτον αὐτὸν κᾠκίαν
ἀρᾶσθε, ταῖς δ' ἄλλαισιν ὑμῖν τοὺς θεοὺς
εὔχεσθε πάσαις πολλὰ δοῦναι κἀγαθά.
ΧΟ. ξυνευχόμεσθα τέλεα μὲν
πόλει, τέλεα δὲ δήμῳ
τάδε γ' εὔγματα γενέσθαι,
τὰ δ' ἄρισθ' ὅσαις προσήκει
νικᾶν λεγούσας· ὁπόσαι δ' ἐξ-
απατῶσιν παραβαίνουσί τε τοὺς
ὅρκους τοὺς νενομισμένους

ADNOTATIO CRITICA

289 Ἀθηναίων libri: Ἀθηνῶν Reisigius probatum Dindorfio et Engero || 294 καὶ τοῖς libri: correctum a Scaligero || 302 τις vulgo: τὰς correxit Meinekius || 307 κεἴ τις vulgo: ἢ εἴ τις coni. Meinekius || 312—330 carmen iudice Meinekio spurium || 314 τάδ' εὔγματα γενέσθαι libri adversante metro: correxit Meinekius || 315 ὅσαι προσήκει vulgo, quod in ὅσαις προσήκει mutarunt edd., ὅσ' ἂν προσήκῃ Meinekius

κερδῶν οὕνεκ' ἐπὶ βλάβῃ,
ἢ ψηφίσματα καὶ νόμον
ζητοῦσ' ἀντιμεθιστάναι,
τἀπόρρητά τε τοῖσιν ἐ-
χθροῖς τοῖς ἡμετέροις λέγουσ',
ἢ Μήδους ἐπάγουσι τῆς
χώρας οὕνεκ' ἐπὶ βλάβῃ,
ἀσεβοῦσιν, ἀδικοῦσί τε τὴν πόλιν.
ἀλλ' ὦ παγκρατὲς
Ζεῦ ταῦτα κυρώσειας, ὥσθ'
ἡμῖν θεοὺς παραστατεῖν,
καίπερ γυναιξὶν οὔσαις.

ΚΗ. ἄκουε πᾶσ'. ἔδοξε τῇ βουλῇ ταδὶ
τῇ τῶν γυναικῶν· Τιμόκλει' ἐπεστάτει,
Λύσιλλ' ἐγραμμάτευεν, εἶπε Σωστράτη·
ἐκκλησίαν ποιεῖν ἕωθεν τῇ μέσῃ
τῶν θεσμοφορίων, ᾗ μάλισθ' ἡμῖν σχολή,
καὶ χρηματίζειν πρῶτα περὶ Εὐριπίδου,
ὅ τι χρὴ παθεῖν ἐκεῖνον· ἀδικεῖν γὰρ δοκεῖ
ἡμῖν ἁπάσαις. τίς ἀγορεύειν βούλεται;

ΓΥΝΗ α'

ἐγώ. ΚΗ. περίθου νῦν τόνδε πρῶτον πρὶν λέγειν.

ΧΟ. σίγα σιώπα, πρόσεχε τὸν νοῦν· χρέμπτεται γὰρ ἤδη,
ὅπερ ποιοῦσ' οἱ ῥήτορες. μακρὰν ἔοικε λέξειν.

ΓΥ. α'. φιλοτιμίᾳ μὲν οὐδεμιᾷ μὰ τὼ θεὼ
λέξουσ' ἀνέστην, ὦ γυναῖκες· ἀλλὰ γὰρ
βαρέως φέρω τάλαινα πολὺν ἤδη χρόνον
προπηλακιζομένας ὁρῶσ' ἡμᾶς ὑπὸ
Εὐριπίδου τοῦ τῆς λαχανοπωλητρίας
καὶ πολλὰ καὶ παντοῖ' ἀκουούσας κακά.
τί γὰρ οὗτος ἡμᾶς οὐκ ἐπισμῇ τῶν κακῶν;
ποῦ δ' οὐχὶ διαβέβληχ', ὅπουπερ ἐμβραχὺ
εἰσὶν θεαταὶ καὶ τραγῳδοὶ καὶ χοροί,
τὰς μοιχοτρόπους, τὰς ἀνδρεραστρίας καλῶν,

ADNOTATIO CRITICA

319 versus suspectus iudice Meinekio || 324—5 versus interpolati iudice Meinekio || 345 ἡμᾶς Cobetus : vulgo ὑμᾶς || 349 ποῦ libri : πόσα e coniect. Meinekius : πῶς schol. Platonis || 351 τὰς μυχοτρόπους codd., mendam sustulit Zanettus

τὰς οἰνοπότιδας, τὰς προδότιδας, τὰς λάλους,
τὰς οὐδὲν ὑγιές, τὰς μέγ' ἀνδράσιν κακόν·
ὥστ' εὐθὺς εἰσιόντες ἀπὸ τῶν ἰκρίων
ὑποβλέπουσ' ἡμᾶς, σκοποῦνταί τ' εὐθέως
μὴ μοιχὸς ἔνδον ᾖ τις ἀποκεκρυμμένος.
δρᾶσαι δ' ἔθ' ἡμῖν οὐδὲν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ
ἔξεστι· τοιαῦθ' οὗτος ἐδίδαξεν κακὰ
τοὺς ἄνδρας ἡμῶν· ὥστ' ἐάν τις καὶ πλέκῃ
γυνὴ στέφανον, ἐρᾶν δοκεῖ· κἂν ἐκβάλῃ
σκεῦός τι κατὰ τὴν οἰκίαν πλανωμένη,
ἀνὴρ ἐρωτᾷ 'τῷ κατέαγεν ἡ χύτρα;
οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ τῷ κορινθίῳ ξένῳ.'
κάμνει κόρη τις, εὐθὺς ἀδελφὸς λέγει
'τὸ χρῶμα τοῦτό μ' οὐκ ἀρέσκει τῆς κόρης.'
εἶεν· γυνή τις ὑποβαλέσθαι βούλεται,
ἀποροῦσα παίδων, οὐδὲ τοῦτ' ἔστιν λαθεῖν.
ἄνδρες γὰρ ἤδη παρακάθηνται πλησίον·
πρὸς τοὺς γέροντάς θ', οἳ πρὸ τοῦ τὰς μείρακας
ἤγοντο, διαβέβληκεν, ὥστ' οὐδεὶς γέρων
γαμεῖν θέλει γυναῖκα διὰ τοὔπος τοδί
'δέσποινα γὰρ γέροντι νυμφίῳ γυνή.'
εἶτα διὰ τοῦτον ταῖς γυναικωνίτισιν
σφραγῖδας ἐπιβάλλουσιν ἤδη καὶ μοχλοὺς
τηροῦντες ἡμᾶς· καὶ προσέτι μολοττικοὺς
τρέφουσι μορμολυκεῖα τοῖς μοιχοῖς κύνας.
καὶ ταῦτα μὲν ξυγγνώσθ'· ἃ δ' ἦν ἡμῖν πρὸ τοῦ
αὐταῖς ταμιεῦσαι καὶ προαιρούσαις λαθεῖν
ἄλφιτον ἔλαιον οἶνον, οὐδὲ ταῦτ' ἔτι
ἔξεστιν. οἱ γὰρ ἄνδρες ἤδη κλειδία
αὐτοὶ φοροῦσι κρυπτὰ κακοηθέστατα

ADNOTATIO CRITICA

357 ὥσπερ libri: ὧνπερ Dobraeus praeeunte Kustero || 359 ἐάν τις πλέκῃ libri reclamante metro: ἐάν τις καὶ i.e. '*only just*' Dobraeus, idem ἐάν τίς τῳ coni. ἐάνπερ τις Meinekius, ἐάν τίς που Bentleius: ἐάν τέ τις Lentingius ut respondeat καὶ ἐάν || 378 ταμιεύεσθαι libri: ταμιεῦσαι καὶ Reiskii coniecturam recepi cum plerisque || λαθεῖν: vulgo ante Scaligerum λαβεῖν || 379 ἄλφιτον ἔλαιον vulgo: propter numeri singularis rariorem usum ἔλαιον ἄλφιτ' coniecit Meinekius

λακωνίκ' ἅττα, τρεῖς ἔχοντα γομφίους.
πρὸ τοῦ μὲν οὖν ἦν ἀλλ' ὑποῖξαι τὴν θύραν
ποιησαμέναισι δακτύλιον τριωβόλου,
νῦν δ' οὗτος αὐτοὺς ᾠκότριψ Εὐριπίδης
ἐδίδαξε θριπήδεστ' ἔχειν σφραγίδια
ἐξαψαμένους. νῦν οὖν ἐμοὶ τούτῳ δοκεῖ
ὄλεθρόν τιν' ἡμᾶς κυρκανᾶν ἀμωσγέπως,
ἢ φαρμάκοισιν ἢ μιᾷ γέ τῳ τέχνῃ,
ὅπως ἀπολεῖται. ταῦτ' ἐγὼ φανερῶς λέγω,
τὰ δ' ἄλλα μετὰ τῆς γραμματέως συγγράψομαι.

ΧΟ. οὔπω ταύτης ἤκουσα
πολυπλοκωτέρας γυναικὸς
οὐδὲ δεινότερα λεγούσης.
πάντα γὰρ λέγει δίκαια,
πᾶσαν ἰδέαν ἐξήτασεν,
πάντ' ἐβάστασεν φρενὶ πυκνῶς τε
ποικίλους λόγους ἀνηῦρεν
εὖ διεζητημένους·
ὥστ' ἂν εἰ λέγοι παρ' αὐτὴν
Ξενοκλέης ὁ Καρκίνου, δο-
κεῖν ἂν αὐτόν, ὡς ἐγᾦμαι,
πᾶσιν ὑμῖν
ἄντικρυς μηδὲν λέγειν.

ΓΥΝΗ Β'

ὀλίγων ἕνεκα καὐτὴ παρῆλθον ῥημάτων.
τὰ μὲν γὰρ ἄλλ' αὕτη κατηγόρηκεν εὖ·
ἃ δ' ἐγὼ πέπονθα, ταῦτα λέξαι βούλομαι.
ἐμοὶ γὰρ ἁνὴρ ἀπέθανεν μὲν ἐν Κύπρῳ
παιδάρια πέντε καταλιπών, ἁγὼ μόλις
στεφανηπλοκοῦσ' ἔβοσκον ἐν ταῖς μυρρίναις.

392 ad 404 = 466 ad 478

ADNOTATIO CRITICA

392 οὐπώποτε libri mendose: correxit Hermannus || 394 δεινότερον vulgo ante Hermannum || 396 πᾶσαν ἰδέαν Hermannus: ante quem vulgo πᾶσας δ' εἰδέας legebatur || 397 vulgo πάντα δ' ἐβάστασεν || 400 παρ' αὐτῆς vulgo ante Scaligerum || 405 αὐτὴ vulgo: κἀυτη Porsonus

τέως μὲν οὖν ἀλλ᾽ ἡμικάκως ἐβοσκόμην·
νῦν δ᾽ οὗτος ἐν ταῖσιν τραγῳδίαις ποιῶν,
τοὺς ἄνδρας ἀναπέπεικεν οὐκ εἶναι θεούς·
ὥστ᾽ οὐκέτ᾽ ἐμπολῶμεν οὐδὲ θἤμισυ.
νῦν οὖν ἁπάσαις συμπαραινῶ καὶ λέγω
τοῦτον κολάσαι τὸν ἄνδρα πολλῶν οὕνεκα·
ἄγρια γὰρ ἡμᾶς ὦ γυναῖκες δρᾷ κακά,
ἅτ᾽ ἐν ἀγρίοισι τοῖς λαχάνοις αὐτὸς τραφείς.
ἀλλ᾽ εἰς ἀγορὰν ἄπειμι· δεῖ γὰρ ἀνδράσιν
πλέξαι στεφάνους συνθηματιαίους εἴκοσιν.

ΧΟ. ἕτερον αὖ τι λῆμα τοῦτο
κομψότερον ἔτ᾽ ἢ τὸ πρότερον
ἀναπέφηνεν.
οἷα κἀστωμύλατο
οὐκ ἄκαιρα, φρένας ἔχουσα
καί τι πολύπλοκον νόημ᾽, οὐδ᾽
ἀσύνετ᾽, ἀλλὰ πιθανὰ πάντα.
δεῖ δὲ ταύτης τῆς ὕβρεος ἡ-
μῖν τὸν ἄνδρα
περιφανῶς δοῦναι δίκην.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ

τὸ μὲν ὦ γυναῖκες, ὀξυθυμεῖσθαι σφόδρα
Εὐριπίδῃ, τοιαῦτ᾽ ἀκουούσας κακά,
οὐ θαυμάσιόν ἐστ᾽, οὐδ᾽ ἐπιζεῖν τὴν χολήν.
καὐτὴ γὰρ ἔγωγ᾽, οὕτως ὀναίμην τῶν τέκνων,
μισῶ τὸν ἄνδρ᾽ ἐκεῖνον, εἰ μὴ μαίνομαι.
ὅμως δ᾽ ἐν ἀλλήλαισι χρὴ δοῦναι λόγον·
αὐταὶ γάρ ἐσμεν, κοὐδεμί᾽ ἔκφορος λόγου.
τί ταῦτ᾽ ἔχουσαι κεῖνον αἰτιώμεθα,
βαρέως τε φέρομεν, εἰ δύ᾽ ἡμῶν ἢ τρία
κακὰ ξυνειδὼς εἶπε δρώσας μυρία;

ADNOTATIO CRITICA

414 *οὐδ᾽ εἰς ἥμισυ* vulgo: *οὐδὲ θἤμισυ* Hamakerus || 415 *ἁπάσαισιν παραινῶ* vulgo ante Meinekium || 418 *ἀγρίοισι λαχάνοις* libri: articulum e Plutarcho et A. Gellio N. A. XV. 20 restituit Brunckius, *καὶ* addidit Lentingius || 426 *πολύπλοκον* libri: *τι πολύπλοκον* Dobraeus probatum Meinekio: *πολύστροφον* post Hermannum Engerus || 437 *ἐκφορὰ* Valckenaerius: vulgo *ἔκφορος* quod tuentur Fritzschius Engerus Meinekius

ἐγὼ γὰρ αὐτὴ πρῶτον, ἵνα μἄλλην λέγω,
ξύνοιδ' ἐμαυτῇ πολλὰ δεινα· ταῦθ', ὁρᾷς,
οὐπώποτ' εἶπεν. εἰ δὲ Φαίδραν λοιδορεῖ,
ἡμῖν τί τοῦτ' ἔστ'; οὐδ' ἐκεῖν' εἴρηκέ πω,
ὡς ἡ γυνὴ δεικνῦσα τἀνδρὶ τοὔγκυκλον
ὑπ' αὐγὰς οἷόν ἐστιν, ἐγκεκαλυμμένον
τὸν μοιχὸν ἐξέπεμψεν, οὐκ εἴρηκέ πω.
ἑτέραν δ' ἐγῷδ', ἣ 'φασκεν ὠδίνειν γυνὴ
δέχ' ἡμέρας, ἕως ἐπρίατο παιδίον·
ὁ δ' ἀνὴρ περιῄειν ὠκυτόκι' ὠνούμενος·
τὸ δ' εἰσέφερε γραῦς ἐν χύτρᾳ τὸ παιδίον,
ἵνα μὴ βοῴη, κηρίῳ βεβυσμένον·
εἶθ' ὡς ἔνευσεν ἡ φέρουσ', εὐθὺς βοᾷ
'ἄπελθ' ἄπελθ', ἤδη γὰρ ὦνέρ μοι δοκῶ
τίκτειν. τὸ γὰρ ἦτρον τῆς χύτρας ἐλάκτισεν'
χὠ μὲν γεγηθὼς ἔτρεχεν, ἡ δ' ἐξέσπασεν
ἐκ τοῦ στόματος τὸ κηρίον, τὸ δ' ἀνέκραγεν.
εἶθ' ἡ μιαρὰ γραῦς, ἣ 'φερεν τὸ παιδίον,
θεῖ μειδιῶσα πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ λέγει
'λέων λέων σοι γέγονεν, αὐτέκμαγμα σόν.'
ταῦτ' οὐ ποιοῦμεν τὰ κακά; νὴ τὴν Ἄρτεμιν

ADNOTATIO CRITICA

442 πόλλ' libri: δεινὰ πόλλ' Bentleius: πολλὰ δείν' Dawesius Misc. Cr. p. 317 || 446 ὑπ' αὐγὰς libri quod varie emendant, ὑπαυγὲς Bentleius, ὕπαυγος vel ὕπαυγον alii, ὑπ' ὄρθρον Dindorfius, αὐγὰς ὕφ' Engerus anastrophe non ferenda. Equidem haud scio an totus versus spurius habendus sit, totus autem locus sic constituendus:

οὐδ' ἐκεῖν' εἴρηκέ πω
ὡς ἡ γυνὴ δεικνῦσα τἀνδρὶ τοὔγκυκλον
τὸν μοιχὸν ἐξέπεμψεν ἐγκεκαλυμμένον

|| 447 μυχὸν libri: μοιχὸν Frobenius || 450 περιήρχετ' libri, quod cum sequioris Graecitatis esse intellegeret Elmsleius ad Heracl. v. 210 emendabat περιῄεν vel περιῆρρεν: περιέτρεχ' Hamakerus probatum Meinekio: reposui περιῄειν. Antiquae formae sunt ᾖα, ᾔεισθα, ᾔει (ᾔειν ante vocalem), ᾖμεν, ᾖτε, ᾖσαν: vide Cobetum V. L. p. 308, N. L. p. 425 || 455 τέξειν libri quod Attico sermone τέξεσθαι dicitur: rectissime τίκτειν emendavit Hirschigius quod et graecum est et rei quae agitur unice convenit: non 'parituram' sese sed 'parere' clamat, ut virum sine mora extrudat foras. Vide Cobet. N. L. p. 256 || 457 τὸ κηρίον Hirschigius: vulgo τοῦ παιδίου quod adscriptum ad τοῦ στόματος verum vocabulum expulit

ἡμεῖς γε· κᾆτ᾽ Εὐριπίδῃ θυμούμεθα
οὐδὲν παθοῦσαι μεῖζον ἢ δεδράκαμεν;
ΧΟ. τουτὶ μέντοι θαυμαστόν,
ὁπόθεν ηὑρέθη τὸ χρῆμα,
χἤτις ἐξέθρεψε χώρα
τήνδε τὴν θρασεῖαν οὕτω.
τάδε γὰρ εἰπεῖν τὴν πανοῦργον
κατὰ τὸ φανερὸν ὧδ᾽ ἀναιδῶς
οὐκ ἂν ᾠόμην ἐν ἡμῖν
οὐδὲ τολμῆσαί ποτ᾽ ἄν.
ἀλλὰ πᾶν γένοιτ᾽ ἂν ἤδη·
τὴν παροιμίαν δ᾽ ἐπαινῶ
τὴν παλαιάν· ὑπὸ λίθῳ γὰρ
παντί που χρὴ
μὴ δάκῃ ῥήτωρ ἀθρεῖν.
ἀλλ᾽ οὐ γάρ ἐστι τῶν ἀναισχύντων φύσει γυναικῶν
οὐδὲν κάκιον εἰς ἅπαντα πλὴν ἄρ᾽ εἰ γυναῖκες.
ΓΥ. α΄. οὔ τοι μὰ τὴν Ἄγλαυρον, ὦ γυναῖκες, εὖ φρονεῖτε,
ἀλλ᾽ ἢ πεφάρμαχθ᾽ ἢ κακόν τι μέγα πεπόνθατ᾽ ἄλλο,
ταύτην ἐῶσαι τὴν φθόρον τοιαῦτα περιυβρίζειν
ἡμᾶς ἁπάσας· εἰ μὲν οὖν τις ἔστιν· εἰ δὲ μή, ἡμεῖς
αὐταί γε καὶ τὰ δουλάρια τέφραν ποθὲν λαβοῦσαι
ταύτην ἀποψιλώσομεν. ΜΝ. μὴ δῆτά μ᾽, εἰ γὰρ οὔσης
παρρησίας κἀξὸν λέγειν ὅσαι πάρεσμεν ἀσταί,
εἶτ᾽ εἶπον ἁγίγνωσκον ὑπὲρ Εὐριπίδου δίκαια,
διὰ τοῦτο τιλλομένην με δεῖ δοῦναι δίκην ὑφ᾽ ὑμῶν;
ΓΥ. α΄. οὐ γάρ σε δεῖ δοῦναι δίκην; ἥτις μόνη τέτληκας
ὑπὲρ ἀνδρὸς ἀντειπεῖν, ὃς ἡμᾶς πολλὰ κακὰ δέδρακεν
ἐπίτηδες εὑρίσκων λόγους, ὅπου γυνὴ πονηρὰ
ἐγένετο, Μελανίππας ποιῶν Φαίδρας τε· Πηνελόπην δὲ
οὐπώποτ᾽ ἐποίησ᾽, ὅτι γυνὴ σώφρων ἔδοξεν εἶναι.
ΜΝ. ἐγὼ γὰρ οἶδα τἀτιον. μίαν γὰρ οὐκ ἂν εἴποις
τῶν νῦν γυναικῶν Πηνελόπην, Φαίδρας δ᾽ ἁπαξαπάσας.
ΓΥ. α΄. ἀκούετ᾽ ὦ γυναῖκες οἷ᾽ εἴρηκεν ἡ πανοῦργος

ADNOTATIO CRITICA

472 ἀλλ᾽ ἅπαν vulgo ante Cobetum || 490 ἐξεπίτηδες libri: correctum a Bentleio

ἡμᾶς ἁπάσας αὖθις αὖ. ΜΝ. καὶ νὴ Δί' οὐδέπω γε
εἴρηχ' ἴσα ξύνοιδ'· ἐπεὶ βούλεσθε πλείον' εἴπω;
ΓΥ. α'. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔτ' ἔχοις· ὅσα γὰρ ᾔδησθ' ἐξέχεας ἅπαντα.
ΜΝ. μὰ Δί' οὐδέ πω τὴν μυριοστὴν μοῖραν ὧν ποιοῦμεν.
ἐπεὶ τάδ' οὐκ εἴρηχ', ὁρᾷς, ὡς στλεγγίδας λαβοῦσαι
ἔπειτα σιφωνίζομεν τὸν οἶνον,—ΓΥ. α'. ἐπιτριβείης.
ΜΝ. ὥς τ' αὖ τὰ κρέ' ἐξ ἀπατουρίων ταῖς μαστροποῖς διδοῦσαι
ἔπειτα τὴν γαλῆν φαμέν,—ΓΥ. α'. τάλαιν' ἐγώ· φλυαρεῖς.
ΜΝ. οὐδ' ὡς γυνὴ τὸν ἄνδρα τῷ πελέκει κατεσπόδησεν
οὐκ εἶπον· οὐδ' ὡς φαρμάκοις ἑτέρα τὸν ανδρ ἔμηνεν,
οὐδ' ὡς ὑπὸ τῇ πυέλῳ κατώρυξέν ποτ'—ΓΥ. α'. ἐξόλοιο.
ΜΝ. ἀχαρνικὴ τὸν πατέρα. ΓΥ. α'. ταυτὶ δῆτ' ἀνέκτ' ἀκούειν;
ΜΝ. οὐδ' ὡς σὺ τῆς δούλης τεκούσης ἄρρεν εἶτα σαυτῇ
τοῦθ' ὑπεβάλου, τὸ σὸν δὲ θυγάτριον παρῆκας αὐτῇ.
ΓΥ. α'. οὔ τοι μὰ τὼ θεὼ σὺ καταπροίξει λέγουσα ταυτί,
ἀλλ' ἐκποκιῶ σου τὰς ποκάδας. ΜΝ. οὐ δὴ μὰ Δία σύ γ' ἅψει.
ΓΥ. α'. καὶ μὴν ἰδού. ΜΝ. καὶ μὴν ἰδού.
ΓΥ. α'. λαβὲ θοἰμάτιον, Φιλίστη.
ΜΝ. πρόσιθι μόνον, κἀγώ σε νὴ τὴν Ἄρτεμιν—ΓΥ. α'. τί δράσεις;
ΜΝ. τὸν σησαμοῦνθ' ὃν κατέφαγες τόνδ' ἐξεμεῖν ποιήσω.
ΧΟ. παύσασθε λοιδορούμεναι. καὶ γὰρ γυνή τις ἡμῖν
ἐσπουδακυῖα προστρέχει. πρὶν οὖν ὁμοῦ γενέσθαι
σιγᾶθ', ἵν' αὐτῆς κοσμίως πυθώμεθ' ἅττα λέξει.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ

φίλαι γυναῖκες ξυγγενεῖς τοὐμοῦ τρόπου·
ὅτι μὲν φίλος εἴμ' ὑμῖν ἐπίδηλος ταῖς γνάθοις·
γυναικομανῶ γὰρ προξενῶ θ' ὑμῶν ἀεί.
καὶ νῦν ἀκούσας πρᾶγμα περὶ ὑμῶν μέγα
ὀλίγῳ τι πρότερον κατ' ἀγορὰν λαλούμενον,
ἥκω φράσων τοῦτ' ἀγγελῶν θ' ὑμῖν, ἵνα

ADNOTATIO CRITICA

498 ᾔδεις libri: de forma ᾔδησθ' quam restitui vide adnot. supra ad v. 450 et ad Acharn. v. 34 || 499 πω additum a Dobraeo || 500 libri ἔπειτά γ', correctum a Dindorfio || 502 ὥς τ' αὖ libri: οὐδ' ὡς Cobetus || 504 ἑτέρα τὸν ἄνδρα Porsonus e Suida ubi ἑταίρα libri, τὸν ἄνδρα τῷ πελέκει γυνὴ codices Aristophanis || 507 ἀχαρνικὴ vulgo: ἀχαρνικὴ Dobraeus || 511 οὐδὲ libri: οὐ δὴ Bothius || 513 πρόσθες libri: correxit Cobetus || 519 delevit Meinekius auctore Cobeto

σκοπῆτε καὶ τηρῆτε, μὴ καὶ προσπέσῃ
ὑμῖν ἀφράκτοις πρᾶγμα δεινὸν καὶ μέγα.
ΧΟ. τί δ' ἔστιν ὦ παῖ; παῖδα γάρ σ' εἰκὸς καλεῖν,
ἕως ἂν οὕτως τὰς γνάθους ψιλὰς ἔχῃς.
ΚΛ. Εὐριπίδην φάσ' ἄνδρα κηδεστήν τινα
αὑτοῦ γέροντα δεῦρ' ἀναπέμψαι τήμερον.
ΧΟ. πρὸς ποῖον ἔργον ἢ τίνος γνώμης χάριν;
ΚΛ. ἵν' ἅττα βουλεύοισθε καὶ μέλλοιτε δρᾶν,
ἐκεῖνος εἴη τῶν λόγων κατάσκοπος.
ΧΟ. καὶ πῶς λέληθεν ἐν γυναιξὶν ὢν ἀνήρ;
ΚΛ. ἀφηῦσεν αὐτὸν κἀπέτιλ' Εὐριπίδης,
καὶ τἄλλ' ἅπανθ' ὥσπερ γυναῖκ' ἐσκεύασεν.
ΜΝ. πείθεσθε τούτῳ ταῦτα; τίς δ' οὕτως ἀνὴρ
ἠλίθιος ὅστις τιλλόμενος ἠνείχετ' ἄν;
οὐκ οἴομαι 'γωγ' ὦ πολυτιμήτω θεώ.
ΚΛ. ληρεῖς· ἐγὼ γὰρ οὐκ ἂν ἦλθον ἀγγελῶν,
εἰ μὴ 'πεπύσμην ταῦτα τῶν σάφ' εἰδότων.
ΧΟ. τὸ πρᾶγμα τουτὶ δεινὸν εἰσαγγέλλεται.
ἀλλ' ὦ γυναῖκες οὐκ ἐλινύειν ἐχρῆν,
ἀλλὰ σκοπεῖν τὸν ἄνδρα καὶ ζητεῖν ὅπου
λέληθεν ἡμᾶς κρυπτὸς ἐγκαθήμενος.
καὶ σὺ ξυνέξευρ' αὐτόν, ὡς ἂν τὴν χάριν
ταύτην τε κἀκείνην ἔχῃς ὦ πρόξενε.
ΚΛ. φέρ' ἴδω· τίς ἡ πρώτη σύ; ΜΝ. ποῖ τις τρέψεται;
ΚΛ. ζητητέαι γάρ ἐστε. ΜΝ. κακοδαίμων ἐγώ.
ΓΥ. α'. ἔμ' ἥτις εἴμ' ἤρου; Κλεωνύμου γυνή.
ΚΛ. γιγνώσκεθ' ὑμεῖς ἥτις ἔσθ' ἡδὶ γυνή;
ΧΟ. γιγνώσκομεν δῆτ'. ἀλλὰ τὰς ἄλλας ἄθρει.
ΚΛ. ἡδὶ δὲ δὴ τίς ἐστιν ἡ τὸ παιδίον
ἔχουσα; ΓΥ. α'. τίτθη νὴ Δί' ἐμή. ΜΝ. διοίχομαι.
ΚΛ. αὕτη σὺ ποῖ στρέφει; μέν' αὐτοῦ. τί τὸ κακόν;
ΜΝ. τί δῆτά μ' ἕλκεις ἀσθενοῦσαν; ΚΛ. εἰπέ μοι,
τίς ἔστ' ἀνήρ σοι; ΜΝ. τὸν ἐμὸν ἄνδρα πυνθάνει;
τὸν δεῖνα γιγνώσκεις, τὸν ἐκ Κοθωκιδῶν;

ADNOTATIO CRITICA

534 *κἀκέτιλλ'* vulgo ante Bekkerum || 539 *ἂν* additum a Brunckio || 540 *πεπύσμην* libri: *'πεπύσμην* Bentleius || 549 *εἴτις* libri; correxit Zanettus: ceterum *εἴμ'* additum a Bentleio

ΚΛ. τὸν δεῖνα; ποῖον; ΜΝ. ἔσθ' ὁ δεῖν', ὃς καί ποτε
τὸν δεῖνα τὸν τοῦ δεῖνα ΚΛ. ληρεῖν μοι δοκεῖς.
ἀνῆλθες ἤδη δεῦρο πρότερον; ΜΝ. νὴ Δία
ὁσέτη γε. ΚΛ. καὶ τίς σοὔστὶ συσκηνήτρια;
ΜΝ. ἡ δεῖν' ἔμοιγ'. οἴμοι τάλας. ΚΛ. οὐδὲν λέγεις.
ΓΥ. α'. ἄπελθ'. ἐγὼ γὰρ βασανιῶ ταύτην καλῶς
ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν πέρυσι· σὺ δ' ἀπόστηθί μοι,
ἵνα μὴ 'πακούσῃς ὢν ἀνήρ. σὺ δ' εἰπέ μοι
ὅ τι πρῶτον ἡμῖν τῶν ἱερῶν ἐδείκνυτο.
ΜΝ. φέρ' ἴδω, τί μέντοι πρῶτον ἦν; ἐπίνομεν.
ΓΥ. α'. τί δὲ μετὰ τοῦτο δεύτερον; ΜΝ. προὐπίνομεν.
ΓΥ. α'. ταυτὶ μὲν ἤκουσάς τινος σύ· τί δὲ τρίτον;
ΜΝ. σκάφιον Ξένυλλ' ᾔτησεν, οὐ γὰρ ἦν ἀμίς.
ΓΥ. α'. οὐδὲν λέγεις. δεῦρ' ἐλθὲ δεῦρ' ὦ Κλείσθενες·
ὅδ' ἐστὶν ἁνὴρ ὃν λέγεις. ΚΛ. τί οὖν ποιῶ;
ΓΥ. α'. ἀπόδυσον αὐτόν· οὐδὲν ὑγιὲς γὰρ λέγει.
ΜΝ. κἄπειτ' ἀποδύσετ' ἐννέα παίδων μητέρα;
ΚΛ. χάλα ταχέως τὸ στρόφιον ὦναίσχυντε σύ.
ΓΥ. α'. ὡς καὶ στιβαρά τις φαίνεται καὶ καρτερά·
καὶ νὴ Δια τιτθούς γ' ὥσπερ ἡμεῖς οὐκ ἔχει.
ΜΝ. στερίφη γάρ εἰμι κοὐκ ἐκύησα πώποτε.
ΓΥ. α'. νῦν· τότε δὲ μήτηρ ἦσθα παίδων ἐννέα.
ὦ μιαρὸς οὗτος· ταῦτ' ἄρ' ὑπὲρ Εὐριπίδου
ἡμῖν ἐλοιδορεῖτο. ΜΝ. κακοδαίμων ἐγώ,
εἰς οἷ' ἐμαυτὸν εἰσεκύλισα πράγματα.
ΓΥ. α'. ἄγε δὴ τί δρῶμεν; ΚΛ. τουτονὶ φυλάττετε
καλῶς, ὅπως μὴ διαφυγὼν οἰχήσεται·
ἐγὼ δὲ ταῦτα τοῖς πρυτάνεσιν ἀγγελῶ.

ΧΟΡΟΣ

ἡμᾶς τοίνυν μετὰ τοῦτ' ἤδη τὰς λαμπάδας ἁψαμένας χρὴ
ξυζωσαμένας εὖ κἀνδρείως τῶν θ' ἱματίων ἀποδύσας
ζητεῖν, εἴ που κἄλλος τις ἀνὴρ ἐσελήλυθε, καὶ περιθρέξαι
τὴν πύκνα πᾶσαν καὶ τὰς σκηνὰς καὶ τὰς διόδους διαθρῆσαι.

ADNOTATIO CRITICA

562 verba *οἴμοι τάλας* quae Clistheni tribuebantur Mnesilocho continuavit Schaeferus || 569 *σὺ* additum ab Engero || 584 *οἴχεται* vulgo ante Bentleium || 589 *ἀθρῆσαι* libri: correxit Kusterus

εἶα δὴ πρώτιστα μὲν χρὴ κοῦφον ἐξορμᾶν πόδα
καὶ διασκοπεῖν σιωπῇ πανταχῇ· μόνον δὲ χρὴ
μὴ βραδύνειν, ὡς ὁ καιρός ἐστι μὴ μέλλειν ἔτι,
ἀλλὰ τὴν πρώτην τρέχειν χρῆν ὡς τάχιστ᾽ ἤδη κύκλῳ.
εἶα νῦν ἴχνευε καὶ μάτευε πανταχοῦ ταχύ,
εἴ τις ἐν τόποις ἑδραῖος
ἄλλος αὖ λέληθεν ὤν.
πανταχῇ δὲ ῥίψον ὄμμα,
καὶ τὰ τῇδε καὶ τὰ δεῦρο
πάντ᾽ ἀνασκόπει καλῶς.
ἢν γάρ με λάθῃ δράσας ἀνόσια,
δώσει τε δίκην καὶ πρὸς τούτῳ
τοῖς ἄλλοις ἄνδρασιν ἔσται
παράδειγμ᾽ ὕβρεως ἀδίκων τ᾽ ἔργων
ἀθέων τε τρόπων·
φήσει δ᾽ εἶναί τε θεοὺς φανερῶς,
δείξει τ᾽ ἤδη
πᾶσιν ἀνθρώποις σεβίζειν δαίμονας . . . .
δικαίως τ᾽ ἐφέποντας ὅσια καὶ νόμιμα
μηδομένους ποιεῖν ὅ τι καλῶς ἔχει.
κἂν μὴ ποιῶσι ταῦτα, τοιάδ᾽ ἔσται·
αὐτῶν ὅταν ληφθῇ τις οὐκέθ᾽ ὅσια δρῶν,
μανίαισι φλέγων λύσσῃ παράκοπος,
εἴ τι δρῴη
πᾶσιν ἐμφανὴς ὁρᾶν ἔσται γυναιξὶ καὶ βροτοῖσιν,

600 ad 618 = 637 ad 655

ADNOTATIO CRITICA

593 libri χρὴ ὡς: χρῆν ὡς Bentleius, χρῆσθ᾽ ὡς (i.e. χρῆσται ὡς) temptat Meinekius in adn. cr. || 594 μάτευε ταχὺ πάντ᾽ libri: tetrametrum restitui post Dobraeum || 597 διάρριψον libri: correctum ab Hermanno || 600 μὴ λάθῃ libri: με λάθῃ Bergkius || 602 ἄνδρασιν Bergkius: ἅπασιν libri || 605 δὲ (τε) θεοὺς εἶναι Dobraeus coni. || 608 verba δικαίως ἐφέποντας uncis inclusit Engerus || 611 ὅσια δρῶν libri: οὐκέθ᾽ additum a Meinekio: ἀνόσιόν τε δρῶν Hermanni emendationem dubitanter recepit Engerus || 612 μανιάσιν φλέγων λύσσαις coniectura Meinekii metro satisfaceret || 613 corruptum esse docet et metrum et sententia: requiritur dochmius || 614 ἔστιν vulgo ante Reisigium || βροτοῖς cod. correxit Engerus

ὅτι τὰ παράνομά τε τά τ' ἀνόσια παραυ-
τὰ τίνεται θεός.
ἀλλ' ἔοιχ' ἡμῖν ἅπαντά πως διεσκέφθαι καλῶς.
οὐχ ὁρῶμεν γοῦν ἔτ' ἄλλον οὐδέν' ἐγκαθήμενον.
ΓΥ. α'. ἆ ποῖ σὺ φεύγεις; οὗτος οὗτος οὐ μενεῖς;
τάλαιν' ἐγὼ τάλαινα, καὶ τὸ παιδίον
ἐξαρπάσας μου φροῦδος ἀπὸ τοῦ τιτθίου.
ΜΝ. κέκραχθι· τοῦτο δ' οὐδέποτε σὺ ψωμιεῖς,
ἢν μή μ' ἀφῆτ'· ἀλλ' ἐνθάδ' ἐπὶ τῶν μηρίων
πληγὲν μαχαίρᾳ τῇδε φοινίας φλέβας
καθαιματώσει βωμόν. ΓΥ. α'. ὦ τάλαιν' ἐγώ.
γυναῖκες, οὐκ ἀρήξετ'; οὐ πολλὴν βοὴν
στήσεσθε καὶ τροπαῖον, ἀλλὰ τοῦ μόνου
τέκνου με περιόψεσθ' ἀποστερουμένην;
ΧΟ. ἔα, ἔα.
ὦ πότνιαι Μοῖραι, τί τόδε δέρκομαι
νεοχμὸν αὖ τέρας;
ὡς ἅπαντ' ἄρ' ἐστὶ τόλμης ἔργα κἀναισχυντίας·
οἷον αὖ δέδρακεν ἔργον, οἷον αὖ φίλαι τόδε.
ΜΝ. οἷον ὑμῶν ἐξαράξω τὴν ἄγαν αὐθαδίαν.
ΧΟ. ταῦτα δῆτ' οὐ δεινὰ πράγματ' ἐστὶ καὶ περαιτέρω;
ΓΥ. α'. δεινὰ δῆθ', ὅστις γ' ἔχει μου 'ξαρπάσας τὸ παιδίον.
ΧΟ. τί ἂν οὖν εἴποι πρὸς ταῦτά τις, ὅτε
τοιαῦτα ποιῶν ὅδ' ἀναισχυντεῖ;
ΜΝ. κοὔπω μέντοι γε πέπαυμαι.
ΧΟ. ἀλλ' οὖν ἥκεις γ' ὅθεν οὐ φαύλως
ἀποδρὰς λέξεις
οἷον δράσας διέδυς ἔργον,
λήψει δὲ κακόν.

ADNOTATIO CRITICA

615 *ἀποτίνεται παραχρῆμά τε τίνεται* libri: correxit Hermannus: *θεὸς παρὼν τίνεται* Meinekius pro *ἀποτίνεται* ceteris in marginem reiectis || 632 *ἅπαν γὰρ* libri: correxit Bentleius || *ἔργα* codices: *μεστὰ* Porsonus quem sequitur Meinekius || 634 *ἐξάρξω* vulgo ante Bentleium || 636 *ὅτι* libri: *ὁτιὴ* Bentleius: *ὅστις* Porsonus ad Hecub. p. liv || 640 *ὅθεν οὐκ ἔξει φαύλως τ' ἀποδρας* eleganter Cobetus N. L. p. 112: vulgo ante Reisigium *ὅθεν ἥκεις φαύλως τ' ἀποδρὰς οὐ λέξεις*: quod ita exponit Bentleius 'unde quidem veneris nescio: non tamen dices te facinus tale ausum facile effugisse'

ΜΝ. τοῦτο μέντοι μὴ γένοιτο μηδαμῶς, ἀπεύχομαι.
ΧΟ. τίς ἄν σοι, τίς ἂν σύμμαχος ἐκ θεῶν
ἀθανάτων ἔλθοι ξὺν ἀδίκοις ἔργοις;
ΜΝ. μάτην λαλεῖτε· τὴν δ' ἐγὼ οὐκ ἀφήσω.
ΧΟ. ἀλλ' οὐ μὰ τὼ θεὼ τάχ' οὐ χαίρων ἴσως
ἐνυβριεῖ, λόγους λέξεις τ' ἀνοσίους
ἐπ' ἀθέοις ἔργοις·
καὶ γὰρ ἀνταμειψόμεσθά σ', ὥσπερ εἰκός, ἀντὶ τῶνδε.
τάχα δὲ μεταβαλοῦσ' ἐπὶ κακὸν ἑτερότροπον
τίς σ' ἐπέχει τύχη.
ἀλλὰ τάσδε μὲν λαβεῖν χρῆν ἐκφέρειν τε τῶν ξύλων,
καὶ καταίθειν τὸν πανοῦργον πυρπολεῖν θ' ὅσον τάχος.
ΓΥ. α΄. ἴωμεν ἐπὶ τὰς κληματίδας ὦ Μανία.
κἀγώ σ' ἀποδείξω θυμάλωπα τήμερον.
ΜΝ. ὕφαπτε καὶ κάταιθε· σὺ δὲ τὸ κρητικὸν
ἀπόδυθι ταχέως· τοῦ θανάτου δ', ὦ παιδίον,
μόνην γυναικῶν αἰτιῶ τὴν μητέρα.
τουτὶ τί ἐστιν; ἀσκὸς ἐγένεθ' ἡ κόρη
οἴνου πλέως καὶ ταῦτα περσικὰς ἔχων.
ὦ θερμόταται γυναῖκες, ὦ ποτίσταται
κἀκ παντὸς ὑμεῖς μηχανώμεναι πιεῖν,
ὦ μέγα καπήλοις ἀγαθὸν ἡμῖν δ' αὖ κακόν,
κακὸν δὲ καὶ τοῖς σκευαρίοις καὶ τῇ κρόκῃ.
ΓΥ. α΄. παράβαλλε πολλὰς κληματίδας ὦ Μανία.
ΜΝ. παράβαλλε δῆτα· σὺ δ' ἀπόκριναί μοι τοδί.
τουτὶ τεκεῖν φῄς; ΓΥ. α΄. καὶ δέκα μῆνας αὔτ' ἐγὼ
ἤνεγκον. ΜΝ. ἤνεγκας σύ; ΓΥ. α΄. νὴ τὴν Ἄρτεμιν.
ΜΝ. τρικότυλον ἢ πῶς; εἰπέ μοι. ΓΥ. α΄. τί μ' εἰργάσω;
ἀπέδυσας ὦ 'ναίσχυντέ μου τὸ παιδίον
τυννοῦτον ὄν. ΜΝ. τυννοῦτο; ΓΥ. α΄. μικρὸν νὴ Δία.
ΜΝ. πόσ' ἔτη δὲ γέγονε; τρεῖς χόας ἢ τέτταρας;
ΓΥ. α΄. σχεδὸν τοσοῦτον χὤσον ἐκ διονυσίων.

ADNOTATIO CRITICA

646 ξὺν libri: σοῖς Meinekius || 649 ἀνοσίους, ἀθέος ἔργοις γὰρ libri; ἀνοσίους ἐπ' ἀθέοις ἔργοις. καὶ γὰρ Hermannus: dochmium restituit Engerus || 652 ἐπὶ κάχ' ἑτερότροπα Fritzschius; ἐφ' ἑτερότροπα κακὰ Engerus: ἐφ' ἑτερόρροπόν τι in Vindiciis coni. Meinekius || 653 ἄξει τις τύχη coni. Mein. || 656, 7 transponendos censet Meinekius

ἀλλ' ἀπόδος αὐτό. ΜΝ. μὰ τὸν Ἀπόλλω τουτονί.
ΓΥ. α'. ἐμπρήσομεν τοίνυν σε. ΜΝ. πάνυ γ' ἐμπίμπρατε·
αὕτη δ' ἀποσφαγήσεται μάλ' αὐτίκα.
ΓΥ. α'. μὴ δῆθ', ἱκετεύω σ'· ἀλλ' ἔμ' ὅ τι χρήζεις ποίει
ὑπέρ γε τούτου. ΜΝ. φιλότεκνός τις εἶ φύσει.
ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἥδ' ἀποσφαγήσεται.
ΓΥ. α'. οἴμοι τέκνον. δός μοι σφαγεῖον Μανία,
ἵν' οὖν τό γ' αἷμα τοῦ τέκνου τοὐμοῦ λάβω.
ΜΝ. ὕπεχ' αὐτό, χαριοῦμαι γὰρ ἕν γε τοῦτό σοι.
ΓΥ. α'. κακῶς ἀπόλοι', ὡς φθονερὸς εἶ καὶ δυσμενής.
ΜΝ. τουτὶ τὸ δέρμα τῆς ἱερείας γίγνεται.
ΓΥ. α'. τί τῆς ἱερείας γίγνεται; ΜΝ. τουτί. λαβέ.
ΓΥ. γ'. ταλαντάτη Μίκα τίς ἐξεκόρησέ σε;
τίς τὴν ἀγαπητὴν παῖδά σου διεχρήσατο;
ΓΥ. α'. ὁ πανοῦργος οὗτος. ἀλλ', ἐπειδήπερ πάρει,
φύλαξον αὐτόν, ἵνα λαβοῦσα Κλεισθένη
τοῖσιν πρυτάνεσιν ἃ πεποίηχ' οὗτος φράσω.
ΜΝ. ἄγε δὴ τίς ἔσται μηχανὴ σωτηρίας;
τίς πεῖρα τίς ἐπίνοι'; ὁ μὲν γὰρ αἴτιος
κἄμ' ἐσκυλίσας ἐς τοιαυτὶ πράγματα
οὐ φαίνεταί πω. φέρε τίν' οὖν ἂν ἄγγελον
πέμψαιμ' ἐπ' αὐτόν; οἶδ' ἐγὼ καὶ δὴ πόρον
ἐκ τοῦ Παλαμήδους· ὡς ἐκεῖνος, τὰς πλάτας
ῥίψω γράφων. ἀλλ' οὐ πάρεισιν αἱ πλάται.
πόθεν οὖν γένοιντ' ἄν μοι πλάται; πόθεν; πόθεν;
τί δ' ἂν εἰ ταδὶ τἀγάλματ' ἀντὶ τῶν πλατῶν
γράφων διαρρίπτοιμι; βέλτιον πολύ.
ξύλον γέ τοι καὶ ταῦτα κἀκεῖν' ἦν ξύλον.
ὦ χεῖρες ἐμαὶ

ADNOTATIO CRITICA

687 τουτὶ λαβὲ ante Bergkium || 689 ἐξηρήσατο barbarum librorum aoristum expulit Meinekius et διεχρήσατο correxit: ἐξενήρατο prop. Bergkius: videndum an spurius sit versus ad verbum ἐξεκόρησε interpretationis causa adscriptus || 696 οὐ φαίνετ' οὔπω est in libris: correxit Lentingius || ἂν addidit Porsonus || 699 γάρ εἰσί μοι πλάται Dobraeus, quod probavit Meinekio || 700 exhibent libri deficiente uno pede: pro πλάται vulgato Meinekius πλάτας λαβεῖν scripsit: πόθεν duplicavi cum Dorvillio Chariton. p. 200 || 702 βέλτιστον Meinekius

ἐγχειρεῖν χρῆν ἔργῳ πορίμῳ.
ἄγε δὴ πινάκων ξεστῶν δέλτοι,
δέξασθε σμίλης ὁλκοὺς
κήρυκας ἐμῶν μόχθων. οἴμοι
τουτὶ τὸ ῥῶ μοχθηρόν·
χώρει χώρει· ποίαν αὔλακα;
βάσκετ' ἐπείγετε πάσας καθ' ὁδοὺς
κείνᾳ ταύτᾳ· ταχέως χρή.

ΧΟΡΟΥ ΠΑΡΑΒΑΣΙΣ

ἡμεῖς τοίνυν ἡμᾶς αὐτὰς εὖ λέξωμεν παραβᾶσαι·
καίτοι πᾶς τις τὸ γυναικεῖον φῦλον κακὰ πόλλ' ἀγορεύει,
ὡς πᾶν ἐσμὲν κακὸν ἀνθρώποις κἀξ ἡμῶν ἐστιν ἅπαντα,
ἔριδες, νείκη, στάσις ἀργαλέα, λύπη, πόλεμος. φέρε δή νυν,
εἰ κακόν ἐσμεν, τί γαμεῖθ' ἡμᾶς, εἴπερ ἀληθῶς κακόν ἐσμεν;
κἀπαγορεύετε μήτ' ἐξελθεῖν μήτ' ἐκκύψασαν ἁλῶναι;
ἀλλ' οὑτωσὶ πολλῇ σπουδῇ τὸ κακὸν βούλεσθε φυλάττειν;
κἂν ἐξέλθῃ τὸ γύναιόν ποι, κᾆθ' εὕρητ' αὐτὸ θύρασιν,
μανίας μαίνεσθ', οὓς χρῆν σπένδειν καὶ χαίρειν, εἴπερ ἀληθῶς
ἔνδοθεν ηὕρετε φροῦδον τὸ κακὸν καὶ μὴ κατελαμβάνετ' ἔνδον.
κἂν καταδαρθῶμεν ἐν ἀλλοτρίων παίζουσαι καὶ κοπιῶσαι,
πᾶν τις τὸ κακὸν τοῦτο ζητεῖ περὶ τὰς κλίνας περινοστῶν.
κἂν ἐκ θυρίδος παρακύπτωμεν, τὸ κακὸν ζητεῖτε θεᾶσθαι·
κἂν αἰσχυνθεῖσ' ἀναχωρήσῃ, πολὺ μᾶλλον πᾶς ἐπιθυμεῖ

ADNOTATIO CRITICA

705 μὴ ἀλλ' ἐγχειρεῖν Hermannus: νῦν δὴ 'γχειρεῖν Meinekius; χρῆν ἐγχειρεῖν Fritzschius: hiatum post monometrum defendunt Seidlerus, Rossbachius Metr. p. 100: conf. ad v. 998 infra || 710 χωρεῖ χωρεῖ male cum libris Dindorfius. Stylum alloquitur Mnesilochus dum Euripidis nomen scribit || 717 ἡμᾶς vulgo ante Dobraeum || 724 σκηνὰς Hamakeri emendationem pro vulgato κλίνας recepit Meinekius || 725 codices ζητεῖ τὸ κακὸν τεθεᾶσθαι: correxit I. Kaye (olim episcopus Lincolniensis) apud Dobraeum

αὖθις τὸ κακὸν παρακῦψαν ἰδεῖν. οὕτως ἡμεῖς ἐπιδήλως
ὑμῶν ἐσμὲν πολὺ βελτίους, βάσανος δὲ πάρεστιν ἰδέσθαι.
βάσανον δῶμεν πότεροι χείρους· ἡμεῖς μὲν γάρ φαμεν ὑμᾶς,
ὑμεῖς δ' ἡμᾶς. σκεψώμεθα δὴ κἀντιτιθῶμεν πρὸς ἕκαστον
παραβάλλουσαι τῆς τε γυναικὸς καὶ τἀνδρὸς τοὔνομ' ἑκάστου.
Ναυσιμάχης μέν γ' ἥττων ἐστὶν Χαρμῖνος· δῆλα δὲ τἄργα.
καὶ μὲν δὴ καὶ Κλεοφῶν χείρων πάντως δήπου Σαλαβακχοῦς.
πρὸς Ἀριστομάχην δὲ χρόνου πολλοῦ, πρὸς ἐκείνην τὴν Μαραθῶνι,
καὶ Στρατονίκην ὑμῶν οὐδεὶς οὐδ' ἐγχειρεῖ πολεμίζειν.
ἀλλ' Εὐβούλης τῶν πέρυσίν τις βουλευτής ἐστιν ἀμείνων
παραδοὺς ἑτέρῳ τὴν βουλείαν· οὐδ' αὐτὸς τοῦτό γε φήσει.
οὕτως ἡμεῖς πολὺ βελτίους τῶν ἀνδρῶν εὐχόμεθ' εἶναι.
οὐδ' ἂν κλέψασα γυνὴ ζεύγει κατὰ πεντήκοντα τάλαντα
ἐς πόλιν ἔλθοι τῶν δημοσίων· ἀλλ' ἢν τὰ μέγισθ' ὑφέληται,
φορμὸν πυρῶν τἀνδρὸς κλέψασ', αὐθήμερον ἀνταπέδωκεν.
ἀλλ' ἡμεῖς ἂν πολλοὺς τούτων
ἀποδείξαιμεν ταῦτα ποιοῦντας,
καὶ πρὸς τούτοις γάστριδας ἡμῶν
ὄντας μᾶλλον καὶ λωποδύτας
καὶ βωμολόχους κἀνδραποδιστάς.
καὶ μὲν δή που καὶ τὰ πατρῷά γε
χείρους ἡμῶν εἰσὶν σῴζειν·
ἡμῖν μὲν γὰρ σῶν ἔτι καὶ νῦν
τἀντίον, ὁ κανών, οἱ καλαθίσκοι,
τὸ σκιάδειον·
τοῖς δ' ἡμετέροις ἀνδράσι τούτοις
ἀπόλωλεν μὲν πολλοῖς ὁ κανὼν
ἐκ τῶν οἴκων αὐτῇ λόγχῃ·
πολλοῖς δ' ἑτέροις ἀπὸ τῶν ὤμων
ἐν ταῖς στρατιαῖς
ἔρριπται τὸ σκιάδειον.
πόλλ' ἂν αἱ γυναῖκες ἡμεῖς ἐν δίκῃ μεμψαίμεθ' ἂν
τοῖσιν ἀνδράσιν δικαίως, ἓν δ' ὑπερφυέστατον.

ADNOTATIO CRITICA

733 καὶ μὴν Meinekius cum vulgata καὶ μὲν particularum coniunctio epicis admodum usitata offensionem habeat in sermone attico! || 741 ἀνταπέδωκεν: vulgo ante Bentleium αὔτ' ἀπέδωκεν, ubi αὐτά sunt τὰ μέγιστα

χρῆν γάρ, ἡμῶν εἰ τέκοι τις ἄνδρα χρηστὸν τῇ πόλει,
ταξίαρχον ἢ στρατηγόν, λαμβάνειν τιμήν τινα,
προεδρίαν τ' αὐτῇ δίδοσθαι στηνίοισι καὶ σκίροις
ἔν τε ταῖς ἄλλαις ἑορταῖς αἷσιν ἡμεῖς ἤγομεν·
εἰ δὲ δειλὸν καὶ πονηρὸν ἄνδρα τις τέκοι γυνή,
ἢ τριήραρχον πονηρὸν ἢ κυβερνήτην κακόν,
ὑστέραν αὐτὴν καθῆσθαι, σκάφιον ἀποκεκαρμένην,
τῆς τὸν ἀνδρεῖον τεκούσης. τῷ γὰρ εἰκός, ὦ πόλις,
τὴν Ὑπερβόλου καθῆσθαι μητέρ' ἠμφιεσμένην
λευκὰ καὶ κόμας καθεῖσαν πλησίον τῆς Λαμάχου,
καὶ δανείζειν χρήμαθ'; ᾗ χρῆν, εἰ δανείσειέν τινι
καὶ τόκον πράττοιτο, διδόναι μηδέν' ἀνθρώπων τόκον,
ἀλλ' ἀφαιρεῖσθαι βίᾳ τὰ χρήματ' εἰπόντας τοδί
'ἀξία γοῦν εἶ τόκου τεκοῦσα τοιοῦτον τόκον.'

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ. ΓΥΝΗ Γ. ΧΟΡΟΣ

ΜΝ. ἰλλὸς γεγένημαι προσδοκῶν· ὁ δ' οὐδέπω.
τί δῆτ' ἂν εἴη τοὐμποδών; οὐκ ἔσθ' ὅπως
οὐ τὸν Παλαμήδην ψυχρὸν ὄντ' αἰσχύνεται.
τῷ δῆτ' ἂν αὐτὸν προσαγαγοίμην δράματι;
ἐγᾦδα· τὴν καινὴν Ἑλένην μιμήσομαι.
πάντως δ' ὑπάρχει μοι γυναικεία στολή.
ΓΥ. γ. τί αὖ σὺ κυκανᾷς ἢ τί κοικύλλεις ἔχων;
πικρὰν Ἑλένην ὄψει τάχ', εἰ μὴ κοσμίως
ἕξεις, ἕως ἂν τῶν πρυτανέων τις φανῇ.
ΜΝ. Νείλου μὲν αἵδε καλλιπάρθενοι ῥοαί,

ADNOTATIO CRITICA

761, 765 in marginem reiecit post Hamakerum Meinekius || 762 *ταύτῃ* Meinekius || 772 *ἀλλὰ κείρεσθαι* et in proximo versu *πόκου* pro *τόκου* coni. Meinekius, ut salis scilicet aliquid loco accedat! || 779 *δὲ* addidit Bentleius || 780 *κυρκανᾷς*; *τί* Bentleius, Reiskius, Blaydesius

ὃς ἀντὶ δίας ψακάδος Αἰγύπτου πέδον
λευκῆς *νοτίζει, μελανοσυρμαῖον λεών.*
ΓΥ. γ'. *πανοῦργος εἶ νὴ τὴν* Ἑκάτην τὴν φωσφόρον.
ΜΝ. *ἐμοὶ* δὲ γῆ μὲν πατρὶς οὐκ ἀνώνυμος
Σπάρτη, πατὴρ δὲ Τυνδάρεως. ΓΥ. γ'. *σοί γ' ὤλεθρε*
πατὴρ ἐκεῖνός ἐστι; Φρυνώνδας μὲν οὖν
ΜΝ. Ἑλένη δ' ἐκλήθην. ΓΥ. γ'. *αὖθις αὖ γίγνει γυνή,*
πρὶν τῆς ἑτέρας δοῦναι γυναικίσεως δίκην;
ΜΝ. ψυχαὶ δὲ πολλαὶ δι' ἔμ' ἐπὶ Σκαμανδρίαις
ῥοαῖσιν ἔθανον. ΓΥ. γ'. *ὤφελες δὲ καὶ σύ γε.*
ΜΝ. κἀγὼ μὲν ἐνθάδ' εἴμ'· ὁ δ' ἄθλιος πόσις
οὑμὸς Μενέλεως οὐδέπω προσέρχεται.
τί οὖν ἔτι ζῶ; ΓΥ. γ'. *τῶν κοράκων πονηρίᾳ.*
ΜΝ. *ἀλλ' ὥσπερ αἰκάλλει τι καρδίαν ἐμήν.*
μὴ ψεῦσον *ὦ Ζεῦ τῆς ἐπιούσης ἐλπίδος.*

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

τίς τῶνδ' ἐρυμνῶν δωμάτων ἔχει κράτος,
ὅστις ξένους δέξαιτο ποντίῳ σάλῳ
κάμνοντας ἐν χειμῶνι καὶ ναυαγίαις;
ΜΝ. *Πρωτέως τάδ' ἐστὶ μέλαθρα.* ΕΥ. *ποίου Πρωτέως;*
ΓΥ. γ'. *ὦ τρισκακόδαιμον, ψεύδεται νὴ τὼ θεώ,*
ἐπεὶ τέθνηκε Πρωτέας ἔτη δέκα.
ΕΥ. *ποίαν δὲ χώραν εἰσεκέλσαμεν σκάφει;*
ΜΝ. Αἴγυπτον. ΕΥ. ὦ δύστηνος οἷ *πεπλεύκαμεν.*
ΓΥ. γ'. *πείθει τι τούτῳ τῷ κακῶς ἀπολουμένῳ*
ληροῦντί λῆρον; θεσμοφορεῖον τουτογί.
ΕΥ. *αὐτὸς δὲ Πρωτεὺς ἔνδον ἔστ' ἢ 'ξώπιος;*
ΓΥ. γ'. *οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ ναυτιᾷς ἔτ' ὦ ξένε,*
ὅστις γ' ἀκούσας ὅτι τέθνηκε Πρωτέας
ἔπειτ' ἐρωτᾷς 'ἔνδον ἔστ' ἢ 'ξώπιος.'
ΕΥ. *αἰαῖ τέθνηκε. ποῦ δ' ἐτυμβεύθη τάφῳ;*
ΜΝ. τόδ' ἐστὶν αὐτοῦ *σῆμ', ἐφ' ᾧ καθήμεθα.*
ΓΥ. γ'. *κακὴ κακῶς τἄρ' ἐξόλοιο κἀξολεῖ,*

ADNOTATIO CRITICA

796 *τῶν κοράκων πονηρίᾳ* inepte in libris Mnesilocho tribuuntur: correxit Bentleius || 808 *θεσμοφόριον* libri: *θεσμοφορεῖον* Meinekius

ὅστις γε τολμᾷς σῆμα τὸν βωμὸν καλεῖν.
ΕΥ. τί δὴ σὺ θάσσεις τάσδε τυμβήρεις ἕδρας
φάρει καλυπτὸς ὦ ξένη; ΜΝ. βιάζομαι
γάμοισι Πρωτέως παιδὶ συμμῖξαι λέχος.
ΓΥ. γ΄. τί ὦ κακόδαιμον ἐξαπατᾷς αὖ τὸν ξένον;
οὗτος πανουργῶν δεῦρ' ἀνῆλθεν, ὦ ξένε,
ὡς τὰς γυναῖκας ἐπὶ κλοπῇ τοῦ χρυσίου.
ΜΝ. βάυζε τοὐμὸν σῶμα βάλλουσα ψόγῳ.
ΕΥ. ξένη τίς ἡ γραῦς ἡ κακορροθοῦσά σε;
ΜΝ. αὕτη Θεονόη Πρωτέως. ΓΥ. γ΄. μὰ τὼ θεὼ
εἰ μὴ Κρίτυλλά γ' Ἀντιθέου Γαργηττόθεν·
σὺ δ' εἶ πανοῦργος. ΜΝ. ὁπόσα τοι βούλει λέγε·
οὐ γὰρ γαμοῦμαι σῷ κασιγνήτῳ ποτὲ
προδοῦσα Μενέλεων τὸν ἐμὸν ἐν Τροίᾳ πόσιν.
ΕΥ. γύναι τί εἶπας; στρέψον ἀνταυγεῖς κόρας.
ΜΝ. αἰσχύνομαί σε τὰς γνάθους ὑβρισμένη.
ΕΥ. τουτὶ τί ἔστιν; ἀφασία τίς τοί μ' ἔχει.
ὦ θεοὶ τίν' ὄψιν εἰσορῶ; τίς εἶ γύναι;
ΜΝ. σὺ δ' εἶ τίς; αὐτὸς γὰρ σὲ κἄμ' ἔχει λόγος.
ΕΥ. Ἑλληνὶς εἶ τις ἢ 'πιχωρία γυνή;
ΜΝ. Ἑλληνίς. ἀλλὰ καὶ τὸ σὸν θέλω μαθεῖν.
ΕΥ. Ἑλένῃ σ' ὁμοίαν δὴ μάλιστ' εἶδον γύναι.
ΜΝ. ἐγὼ δὲ Μενελάῳ γέ σ' ἐκ τῶν ἰφύων.
ΕΥ. ἔγνως ἄρ' ὀρθῶς ἄνδρα δυστυχέστατον.
ΜΝ. ὦ χρόνιος ἐλθὼν σῆς δάμαρτος ἐς χέρας,
λαβέ με λαβέ με πόσι, περίβαλε δὲ χέρας.
φέρε σὲ κύσω. ἄπαγέ μ' ἄπαγ' ἄπαγ' ἄπαγέ με
λαβὼν ταχὺ πάνυ. ΓΥ. γ΄. κλαύσετ' ἄρα νὴ τὼ θεὼ
ὅστις σ' ἀπάξει τυπτόμενος τῇ λαμπάδι.
ΕΥ. σὺ τὴν ἐμὴν γυναῖκα κωλύεις ἐμέ,
τὴν Τυνδάρειον παῖδ', ἐπὶ Σπάρτην ἄγειν;
ΓΥ. γ΄. οἴμ' ὡς πανοῦργος καὐτὸς εἶναί μοι δοκεῖς
καὶ τοῦδέ τις ξύμβουλος. οὐκ ἐτὸς πάλαι

ADNOTATIO CRITICA

815 κακῶς τ' ἄρ' ἐξόλοιο κἀξολεῖ γέ τοι libri; correxit Meinekius || 829 Μενέλαον libri: Μενέλεων Dindorfius: Μενέλαν in adn. cr. Meinekius || 845 κωλύσεις Cobetus obsequente Meinekio

ἠγυπτιάζετ'. ἀλλ' ὅδε μὲν δώσει δίκην.
προσέρχεται γὰρ ὁ πρύτανις χὠ τοξότης.
ΕΥ. τουτὶ πονηρόν· ἀλλ' ὑπαποκινητέον.
ΜΝ. ἐγὼ δ' ὁ κακοδαίμων τί δρῶ; ΕΥ. μέν' ἥσυχος.
οὐ γὰρ προδώσω σ' οὐδέποτ', ἤνπερ ἐμπνέω,
ἢν μὴ προλίπωσ' αἱ μυρίαι με μηχαναί.
ΜΝ. αὕτη μὲν ἡ μήρινθος οὐδὲν ἔσπασεν.

ΠΡΥΤΑΝΙΣ

ὅδ' ἔσθ' ὁ πανοῦργος ὃν ἔλεγ' ἡμῖν Κλεισθένης;
οὗτος τί κύπτεις; δῆσον αὐτὸν εἰσάγων
ὦ τοξότ' ἐν τῇ σανίδι, κἄπειτ' ἐνθαδὶ
στήσας φύλαττε καὶ προσιέναι μηδένα
ἔα πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ τὴν μάστιγ' ἔχων
παῖ' ἢν προσίῃ τις. ΓΥ. Γ'. νὴ Δί' ὡς νῦν δή γ' ἀνὴρ
ὀλίγου μ' ἀφείλετ' αὐτὸν ἱστιορράφος.
ΜΝ. ὦ πρύτανι πρὸς τῆς δεξιᾶς, ἥνπερ φιλεῖς
κοίλην προτείνειν ἀργύριον ἤν τις διδῷ,
χάρισαι βραχύ τί μοι καίπερ ἀποθανουμένῳ.
ΠΡ. τί σοι χαρίσωμαι; ΜΝ. γυμνὸν ἀποδύσαντά με
κέλευε πρὸς τῇ σανίδι δεῖν τὸν τοξότην,
ἵνα μὴ 'ν κροκωτοῖς καὶ μίτραις γέρων ἀνὴρ
γέλωτα παρέχω τοῖς κόραξιν ἑστιῶν.
ΠΡ. ἔχοντα ταῦτ' ἔδοξε τῇ βουλῇ σε δεῖν,
ἵνα τοῖς παριοῦσι δῆλος ᾖς πανοῦργος ὤν.
ΜΝ. ἰατταταιάξ· ὦ κροκώθ' οἷ' εἴργασαι·
κοὐκ ἔστ' ἔτ' ἐλπὶς οὐδεμία σωτηρίας.

ΧΟΡΟΣ

ἄγε νυν ἡμεῖς παίσωμεν ἅπερ νόμος ἐνθάδε ταῖσι γυναιξίν,
ὅταν ὄργια σεμνὰ θεοῖν ἱεραῖς ὥραις ἀνέχωμεν, ἅπερ καὶ
Παύσων σέβεται καὶ νηστεύει,
πολλάκις αὐτοῖν ἐκ τῶν ὡρῶν
ἐς τὰς ὥρας ξυνεπευχόμενος
τοιαῦτα μέλειν θάμ' ἑαυτῷ.
ὅρμα χώρει·

ADNOTATIO CRITICA

862 νῦν δῆτ' ante Dobraeum || 866 χαρίσομαι libri: χαρίσωμαι Porsonus ad Eur. Phoeniss. 740 || 875 vulgo θεαῖν || 877 vulgo αὐταῖν

κοῦφα ποσσὶν ἄγ' ἐς κύκλον,
χειρὶ σύναπτε χεῖρα,
ῥυθμὸν χορείας ὕπαγε πᾶσα·
βαῖνε καρπαλίμοιν ποδοῖν.
ἐπισκοπεῖν δὲ πανταχῇ
κυκλοῦσαν ὄμμα χρὴ χοροῦ κατάστασιν.
ἅμα δὲ καὶ
γένος ὀλυμπίων θεῶν
μέλπε καὶ γέραιρε φωνῇ
πᾶσα χορομανεῖ τρόπῳ.
εἰ δέ τις
προσδοκᾷ κακῶς ἐρεῖν
ἐν ἱερῷ γυναῖκά μ' οὖσαν
ἄνδρας, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
ἀλλὰ χρή μ'
ὡς ἐπ' ἔργον αὖ τι καινὸν
πρῶτον εὐκύκλου χορείας
εὐφυᾶ στῆσαι βάσιν.
πρόβαινε ποσὶ τὸν εὐλύραν
μέλπουσα καὶ τὴν τοξοφόρον
Ἄρτεμιν ἄνασσαν ἁγνήν.
χαῖρ' ὦ ἑκάεργε,
ὄπαζε δὲ νίκην.
Ἥραν τε τὴν τελείαν
μέλψωμεν ὥσπερ εἰκός,
ἣ πᾶσι τοῖς χοροῖσι συμπαίζει τε καὶ
κλῇδας γάμου φυλάττει.
Ἑρμῆν τε νόμιον ἄντομαι
καὶ Πᾶνα καὶ νύμφας φίλας
ἐπιγελάσαι προθύμως
ταῖς ἡμετέραισι

887 ad 890 = 891 ad 894
899 ad 903 = 908 ad 912
904 ad 907 = 913 ad 916

ADNOTATIO CRITICA

896 ὥσπερ libri: ὡς ἐπ' Fritzschius || 906 vulgo χοροῖσιν ἐμπαίζει insulse, quod 'ludibrio habet choros' non 'choreis interest' significet necesse est

χαρέντα χορείαις.
ἔξαιρε δὴ προθύμως
διπλῆν χάριν χορείας,
παίσωμεν ὦ γυναῖκες οἷάπερ νόμος·
νηστεύομεν δὲ πάντως.
ἀλλ' εἶ' ἐπ' ἄλλ' ἀνάστρεφ' εὐρύθμῳ ποδί,
τόρευε πᾶσαν ᾠδήν·
ἡγοῦ δέ γ' αὐτὸς ὧδε
σὺ κισσοφόρε βάκχειε
δέσποτ'· ἐγὼ δὲ κώμοις
σὲ φιλοχόροισι μέλψω.
εὔιε ὦ Διὸς σὺ
βρόμιε καὶ Σεμέλας παῖ,
χοροῖς τερπόμενος
κατ' ὄρεα νυμφᾶν ἐρατοῖς ἐν ὕμνοις,
ὦ εὔι' εὔι' εὐοῖ
ὦ εὔι' ἀναχορεύων.
ἀμφὶ δέ σοι κτυπεῖται
κιθαιρώνιος ἠχώ,
μελάμφυλλά τ' ὄρη
δάσκια πετρώδεις τε νάπαι βρέμονται·
κύκλῳ δὲ περὶ σὲ κισσὸς
εὐπέταλος ἕλικι θάλλει.

923 ad 928=929 ad 934

ADNOTATIO CRITICA

913 pro ἔξαιρε Meinekius scribendum suspicatur ἔξαρχε || 916 νηστεύωμεν vulgo: νηστείομεν 'ieiunamus utique' Dobraeus || 923 εὔιον ὦ Διόνυσε vulgo ante Engerum

ΤΟΞΟΤΗΣ. ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ

ΤΟ. ἐνταῦτα νῦν οἰμῶξι πρὸς τὴν αἰτρίαν.
ΜΝ. ὦ τοξόθ' ἱκετεύω σε. ΤΟ. μή μ' ἱκετεῦσι σύ.
ΜΝ. χάλασον τὸν ἧλον. ΤΟ. ἀλλὰ ταῦτα δράσ' ἐγώ.
ΜΝ. οἴμοι κακοδαίμων, μᾶλλον ἐπικρούεις σύ γε.
ΤΟ. ἔτι μᾶλλο βοῦλις; ΜΝ. ἀτταταῖ ἰατταταῖ·
κακῶς ἀπόλοιο. ΤΟ. σῖγα κακοδαίμων γέρον.
πέρ' ἐγὼ 'ξινίγκι πορμός, ἵνα πυλάξι σοι.
ΜΝ. ταυτὶ τὰ βέλτιστ' ἀπολέλαυκ' Εὐριπίδου.
ἔα· θεοί, Ζεῦ σῶτερ, εἰσὶν ἐλπίδες.
ἀνὴρ ἔοικεν οὐ προδώσειν, ἀλλά μοι
σημεῖον ὑπεδήλωσε Περσεὺς ἐκδραμών,
ὅτι δεῖ με γίγνεσθ' Ἀνδρομέδαν· πάντως δέ μοι
τὰ δέσμ' ὑπάρχει. δῆλον οὖν τοῦτ' ἔσθ' ὅτι
ἥξει με σώσων· οὐ γὰρ ἂν παρέπτετο.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

φίλαι παρθένοι φίλαι, πῶς ἂν οὖν
ἀπέλθοιμι, καὶ
τὸν Σκύθην λάθοιμι;
κλύεις; ὦ προσᾴδουσα σὲ τὰν ἐν ἄντροις,
κατάνευσον, ἔασον ὡς
τὴν γυναῖκά μ' ἐλθεῖν.
ΜΝ. ἄνοικτος ὅς μ' ἔδησε τὸν
πολυστονώτατον βροτῶν.
μόλις δὲ γραῖαν ἀποφυγὼν
σαπρὰν ἀπωλόμην ὅμως.

ADNOTATIO CRITICA

935 ἐνταῦθα—οἰμώξει ante Brunckium qui recte animadvertit adumbratum hoc esse ex Æsch. P. V. v. 82, apud quem Robur postquam Prometheum scopulo adfixit ei dicit ἐνταῦθα νῦν ὕβριζε || 937 δρᾷς libri: correxit Engerus coll. v. 1179 οὐ κωλύσ', ἐγώ || 951 λάβοιμι vulgo ante Tyrwhittum || 952 προσαιδούσσαι τὰς libri; προσᾴδουσα Dobraeus; προσίζουσα τοῖσδ' Tyrwhittus 'quae iuxta sedes:' πρὸς αἰδοῦς σὲ τὰν Seidlerus || 956 πολυπονώτατον vulgo ante Burgesium

ὅδε γὰρ ὁ Σκύθης πάλαι μοι φύλαξ
ἐφέστως ὀλοὸν ἄφιλον ἐκρέμασεν
κόραξιν δεῖπνον· ὁρᾷς; οὐ χοροῖ-
σιν οὐδ' ἡλίκων ὑπὸ νεανίδων
ψῆφον κημὸν ἕστηκ' ἔχουσ',
ἀλλ' ἐν πυκνοῖς δεσμοῖσιν ἐμπεπλεγμένη
κήτει βορὰ Γλαυκέτῃ πρόκειμαι,
γαμηλίῳ μὲν οὐ ξὺν
παιῶνι δεσμίῳ δέ.
γοᾶσθέ μ' ὦ γυναῖκες, ὡς
μέλεα μὲν πέπονθα μέλεος,
ὦ τάλας ἐγὼ τάλας,
ἀπὸ δὲ συγγόνων τάλαν' ἄνομα πάθεα,
φῶτά τε λιτομέναν, πολυδάκρυτον ἀί-
δα γόον φλέγουσαν,
αἰαῖ αἰαῖ,
ὃς ἔμ' ἀπεξύρησε πρῶτον,
ὃς ἐμὲ κροκόεντ' ἀμφέδυσεν·
ἐπὶ δὲ τοῖσδ' ἐς τόδ' ἀνέπεμψεν
ἱερόν, ἔνθα γυναῖκες.
ἰὼ μοίρας ἄτεγκτε δαίμων·
ὦ κατάρατος ἐγώ·
τίς ἐμὸν οὐκ ἐπόψεται
πάθος ἀμέγαρτον ἐπὶ κακῶν παρουσίᾳ;
εἴθε με πυρφόρος αἰθέρος ἀστὴρ
τὸν βάρβαρον ἐξολέσειεν·
οὐ γὰρ ἔτ' ἀθανάταν φλόγα λεύσσειν
ἐστὶν ἐμοὶ φίλον, ὡς ἐκρεμάσθην,
λαιμοτόμητ' ἄχη δαιμόνι', αἰόλαν

ADNOTATIO CRITICA

959 *φύλαξ πάλαι* codices: correxit Engerus || 960 *ἐφέστηκ'* libri; *ἐφεστὼς* Meinekius || 963 *ψῆφον* quod in libris est seclusi post Hermannum qui *ἀοιδαῖς* substituit: corruptela inde nata quod, cum ad *κημὸν* adscriptum esset *ψηφοθήκην*, in textum *ψηφοκημόν* reciperetur: id enim legit scholiasta qui *παρὰ τὴν ψηφοθήκην* explicet || 971 *ἀλλ' ἀν'* et *ἄλλαν* libri: *τάλαν'* Hermannus || 972 *φῶτα λιτομέναν* vulgo ante Engerum || 974 *φεύγουσαν* libri: *φλέγουσαν* Musgravius || 977 *ἐς* additum ab Hermanno || 987 *δαιμόνιον* libri: *δαιμόνι'* amicus Fritzschii coll. Æsch. Pers. 581

νέκυσιν ἐπὶ πορείαν.
ΕΥ. χαῖρ' ὦ φίλη παῖ· τὸν δὲ πατέρα Κηφέα
ὅς σ' ἐξέθηκεν ἀπολέσειαν οἱ θεοί.
ΜΝ. σὺ δ' εἶ τίς ἥτις τοὐμὸν ᾤκτειρας πάθος;
(ΕΥ.) Ἠχὼ λόγων ἀντῳδὸς ἐπικοκκάστρια,
ἥπερ πέρυσιν ἐν τῷδε ταὐτῷ χωρίῳ
Εὐριπίδῃ καὐτὴ ξυνηγωνιζόμην.
ἀλλ' ὦ τέκνον σὲ μὲν τὸ σαυτῆς χρὴ ποιεῖν,
κλαίειν ἐλεινῶς. ΜΝ. σὲ δ' ἐπικλαίειν ὕστερον.
ΕΥ. ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ'. ἀλλ' ἄρχου λόγων.
ΜΝ. ὦ νὺξ ἱερὰ
ὡς μακρὸν ἵππευμα διώκεις
ἀστεροειδέα νῶτα διφρεύουσ'
αἰθέρος ἱρᾶς
τοῦ σεμνοτάτου δι' ὀλύμπου.
ΕΥ. δι' ὀλύμπου.
ΜΝ. τί ποτ' Ἀνδρομέδα περίαλλα κακῶν
μέρος ἐξέλαχον; ΕΥ. μέρος ἐξέλαχον;
ΜΝ. θανάτου τλήμων. ΕΥ. θανάτου τλήμων.
ΜΝ. ἀπολεῖς μ' ὦ γραῦ στωμυλλομένη.
ΕΥ. στωμυλλομένη.
ΜΝ. νὴ Δί' ὀχληρά γ' εἰσήρρηκας
λίαν. ΕΥ. λίαν.
ΜΝ. ὦ 'γάθ' ἔασόν με μονῳδῆσαι
καὶ χαριεῖ μοι. παῦσαι. ΕΥ. παῦσαι.
ΜΝ. βάλλ' ἐς κόρακας. ΕΥ. βάλλ' ἐς κόρακας.
ΜΝ. τί κακόν; ΕΥ. τί κακόν; ΜΝ. ληρεῖς. ΕΥ. ληρεῖς.
ΜΝ. οἴμωζ'. ΕΥ. οἴμωζ'. ΜΝ. ὀτότυζ'. ΕΥ. ὀτότυζ'.
ΤΟ. οὗτος σί λαλῖς; ΕΥ. οὗτος σί λαλῖς;
ΤΟ. πρυτάνις καλέσω. ΕΥ. πρυτάνις καλέσω.
ΤΟ. σί κακόν; ΕΥ. σί κακόν;
ΤΟ. πῶτε τὸ πωνή; ΕΥ. πῶτε τὸ πωνή;
ΤΟ. σὺ λαλῖς; ΕΥ. σὺ λαλῖς; ΤΟ. κλαύσει. ΕΥ. κλαύσει.

ADNOTATIO CRITICA

992 Euripidem Echus personam egisse negat Dobraeus || 997 λόγων libri: γόων post Bentleium Meinekius || 999 ὡς vulgo: πῶς Meinekius ob hiatum: vide ad v. 705 supra || 1019 πῶτε τὸ πωνή pro πόθεν ἡ φωνή editores; libri πωτετοπωνή

ΤΟ. κἀκκάσκι μοι; ΕΥ. κἀκκάσκι μοι;
ΜΝ. μὰ Δί' ἀλλὰ γυνὴ πλησίον αὕτη.
ΕΥ. πλησίον αὕτη.
ΤΟ. ποῦ 'στ' ἡ μιαρά; καὶ δὴ πεύγει.
ποῖ ποῖ πεύγεις; ΕΥ. ποῖ ποῖ πεύγεις;
ΤΟ. οὐ καιρήσεις. ΕΥ. οὐ καιρήσεις.
ΤΟ. ἔτι γὰρ γρύζεις; ΕΥ. ἔτι γὰρ γρύζεις;
ΤΟ. λαβὲ τὴ μιαρά. ΕΥ. λαβὲ τὴ μιαρά.
ΤΟ. λάλο καὶ κατάρατο γύναικο.
ΕΥ. ὦ θεοὶ τίν' ἐς γῆν βαρβάρων ἀφίγμεθα
ταχεῖ πεδίλῳ· διὰ μέσου γὰρ αἰθέρος
τέμνων κέλευθον πόδα τίθημ' ὑπόπτερον
Περσεὺς πρὸς Ἄργος ναυστολῶν τὸ γοργόνος
κάρα κομίζων. ΤΟ. τί λέγι; τῆ Γόργος πέρι
τὸ γραμματέο σὺ τὴ κεπαλή; ΕΥ. τὴν γοργόνος
ἔγωγε φημί. ΤΟ. Γόργσ τοι κἀγὼ λέγι.
ΕΥ. ἔα· τίν' ὄχθον τόνδ' ὁρῶ καὶ παρθένον
θεαῖς ὁμοίαν ναῦν ὅπως ὡρμισμένην;
ΜΝ. ὦ ξένε κατοίκτειρόν με τὴν παναθλίαν,
λῦσόν με δεσμῶν. ΤΟ. οὐκὶ μὴ λαλῆσι σύ.
κατάρατο τολμᾷς ἀποτανουμένη λαλᾷς;
ΕΥ. ὦ παρθέν' οἰκτείρω σε κρεμαμένην ὁρῶν;
ΤΟ. οὐ παρτέν' ἐστίν, ἀλλ' ἁμαρτωλὴ γέρων
καὶ κλέπτο καὶ πανοῦργο. ΕΥ. ληρεῖς ὦ Σκύθα.
αὕτη γάρ ἐστιν Ἀνδρομέδα παῖς Κηφέως.
φέρε δεῦρό μοι τὴν χεῖρ', ἵν' ἅψωμαι κόρης·
φέρε Σκύθ'· ἀνθρώποισι γὰρ νοσήματα
ἅπασίν ἐστιν· ἐμὲ δὲ καὐτὸν τῆς κόρης
ταύτης ἔρως εἴληφεν. ΤΟ. οὐ ζηλῶσί σε.
ΕΥ. μὰ Δί' ἀλλὰ λύσω δεσμά. ΤΟ. μαστιγῶ σ' ἄρα.
ΕΥ. καὶ μὴν ποιήσω τοῦτο. ΤΟ. τὸ κεπαλή σ' ἄρα

ADNOTATIO CRITICA

1021 κακκάσκι vulgo; κἀκκάσκι i. e. καὶ ἐγχάσκεις scripsi cum Meinekio: κἀκκάσκει i. e. κἀγχάζεις Engerus || 1024 πεύγει pro φεύγει dedi secutus Engerum || 1040 οὐκὶ μὴ λαλῆσι σὺ barbare pro οὐχὶ μὴ λαλήσεις σὺ dicit: libri οὐκὶ μὴ λαλῆς σύ: correxit Brunckius || 1049 ζηλῶσί σε barbare pro ζηλώσειν σε dicit Scytha: vulgo ζηλῶ σί (τί) σε: correxit Fritzschius

τὸ ξιπομάκαιρᾳ ἀποκεκόψο τουτοί.
ΕΥ. αἰαῖ. τί δράσω; πρὸς τίνας στρεφθῶ λόγους;
ἀλλ᾽ οὐ γὰρ ἂν δέξαιτο βάρβαρος φύσις.
σκαιοῖσι γάρ τοι καινὰ προσφέρων σοφὰ
μάτην ἀναλίσκοις ἄν, ἀλλ᾽ ἄλλην τινὰ
τούτῳ πρέπουσαν μηχανὴν προσοιστέον.
ΤΟ. μιαρὸς ἀλώπηξ οἷον ἐπιτήκιζέ μοι.
ΜΝ. μέμνησο Περσεῦ μ᾽ ὡς καταλείπεις ἀθλίαν.
ΤΟ. ἔτι γὰρ σὺ τὴ μάστιγαν ἐπιτυμεῖς λαβεῖν.
ΧΟ. Παλλάδα τὴν φιλόχορον ἐμοὶ
δεῦρο καλεῖν νόμος ἐς χορόν,
παρθένον ἄζυγα κούρην,
ἣ πόλιν ἡμετέραν ἔχει
καὶ κράτος φανερὸν μόνη,
κληδοῦχός τε καλεῖται.
φάνηθ᾽ ὦ τυράννους
στυγοῦσ᾽ ὥσπερ εἰκός,
δῆμος ἐπεί σε καλεῖ γυναι-
κῶν· ἔχουσα δέ μοι μόλοις
εἰρήνην φιλέορτον.
ἥκετε δ᾽ εὔφρονες ἵλαοι,
πότνιαι, ἄλσος ἐς ὑμέτερον,
ἄνδρας ἵν᾽ οὐ θέμις εἰσορᾶν
ὄργια σεμνὰ θεοῖν, ἵνα λαμπάσι
φαίνετον ἄμβροτον ὄψιν.
θεσμοφόρω πολυποτνία,
μόλετον ἔλθετον, ἀντόμεθα.
καὶ πρότερόν ποτ᾽ ἐπηκόω
ἤλθετε· νῦν ἀφίκεσθ᾽ ἀφίκεσθ᾽, ἱκε-
τεύομεν, ἐνθάδε χἠμῖν.

1064 ad 1066 = 1069 ad 1071
1072 ad 1076 = 1077 ad 1081

ADNOTATIO CRITICA

1052 vulgo τουτοί: Engerus τουτωΐ malit: ξιπομακαίρᾳ dedi pro vulgato ξιπομάκαιραν: de hiatu conf. infra 1101. Sensus est hic 'τὴν κεφαλήν σου ἄρα τῇ ξιφομαχαίρᾳ ταύτῃ ἀποκόψω' || 1054 ἀλλ᾽ οὐκ ἂν δέξαιτο libri pro quo editores duce Kustero ἐνδέξαιτο: restitui γάρ || 1074 οὗ δὴ ἀνδράσιν οὐ θεμιτὸν libri: egregie correxit Hermannus Epitom. doctr. metr. ed. 3 p. 197, cuius ad mentem cetera antistrophae emendata exhibui

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ὡς ΓΡΑΥΣ. ΧΟΡΟΣ. ΤΟΞΟΤΗΣ. ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ

ΕΥ. γυναῖκες εἰ βούλεσθε τὸν λοιπὸν χρόνον
σπονδὰς ποιήσασθαι πρὸς ἐμέ, νυνὶ πάρα,
ἐφ' ᾧ τ' ἀκοῦσαι μηδὲν ὑπ' ἐμοῦ μηδαμῇ
κακὸν τὸ λοιπόν. ταῦτ' ἐπικηρυκεύομαι.
ΧΟ. χρείᾳ δὲ ποίᾳ τόνδ' ἐπεσφέρεις λόγον;
ΕΥ. ὅδ' ἐστὶν οὑν τῇ σανίδι κηδεστὴς ἐμός.
ἢν οὖν κομίσωμαι τοῦτον, οὐδὲν μή ποτε
κακῶς ἀκούσητ'· ἢν δὲ μὴ πίθησθέ μοι,
ἃ νῦν ὑποικουρεῖτε τοῖσιν ἀνδράσιν
ἀπὸ τῆς στρατιᾶς παροῦσιν ὑμῶν διαβαλῶ.
ΧΟ. τὰ μὲν παρ' ἡμῶν ἴσθι σοι πεπεισμένα·
τὸν βάρβαρον δὲ τοῦτον αὐτὸς πεῖθε σύ.
ΕΥ. ἐμὸν ἔργον ἐστίν· καὶ σὸν ὠλάφιον ἅ σοι
καθ' ὁδὸν ἔφραζον ταῦτα μεμνῆσθαι ποιεῖν.
πρῶτον μὲν οὖν δίελθε κἀνακόλπισον.
σὺ δ' ὦ Τερηδὼν ἐπαναφύσα περσικόν.
ΤΟ. τί τὸ βόμβο τοῦτο; κῶμο τίς ἀνεγεῖρί μοι;
ΕΥ. ἡ παῖς ἔμελλε προμελετᾶν ὦ τοξότα.
ὀρχησομένη γὰρ ἔρχεθ' ὡς ἄνδρας τινάς.
ΤΟ. ὀρκῆσι καὶ μελετῆσι, οὐ κωλύσ' ἐγώ.
ὡς ἐλαπρός, ὥσπερ ψύλλο κατὰ τὸ κῴδιο.
ΕΥ. φέρε θοἰμάτιον ἄνωθεν ὦ τέκνον τοδί·
καθιζομένη δ' ἐπὶ τοῖσι γόνασι τοῦ Σκυθοῦ

ADNOTATIO CRITICA

1089 *ἀκούσαιτ'* libri: correxit Elmsleius ad Ach. 295: *ἀκούσεσθ'* Meinekius post Hirschigium || idem *πίθησθε* pro vulgato *πείθησθε* || 1092 *ἡμῖν* Hirschigius probante Meinekio || 1096 *κἀνακάλπασον* Hermannus quod recepit Meinekius || 1098 vult dicere *τίς ὁ βόμβος οὗτος; κῶμον τίς ἀνεγείρει μοι;* per bombum intelligitur sonus tibiae unde *βομβαύλιοι* Ach. v. 789 || 1101 pro *ὀρχησάσθω καὶ μελετησάτω· οὐ κωλύσω ἐγώ.* Infinitivis utitur Scytha et *ὀρχεῖσθαι* ut activum flectit || 1102 pro *ὡς ἐλαφρὰ ὥσπερ ψύλλα κατὰ τὸ κῴδιον*

τὼ πόδε πρότεινον, ἵν' ὑπολύσω. ΤΟ. ναῖκι ναὶ
κάτησο κάτησο, ναῖκι ναὶ ὦ τυγάτριον.
ΕΥ. αὔλει σὺ θᾶττον· ἔτι δέδοικας τὸν Σκύθην;
ΤΟ. καλό γε τὸ σκῆμα· κλαῦσί γ' ἂν μὴ 'νδον μένῃς.
ΕΥ. καλῶς ἔχει· λαβὲ θοἰμάτιον· ὥρα 'στὶ νῷν
ἤδη βαδίζειν. ΤΟ. οὐκὶ πιλῆσι πρῶτά με;
ΕΥ. πάνυ γε· φίλησον αὐτόν. ΤΟ. ὂ ὂ ὂ παπαπαπαῖ,
ὡς γλυκερὸ τὸ γλῶσσ', ὥσπερ ἀττικὸς μέλις.
τί οὐ ἀκολοῦτι παρ' ἐμέ; ΕΥ. χαῖρε τοξότα,
οὐ γὰρ γενοῖτ' ἂν τοῦτο. ΤΟ. ναὶ ναὶ γρᾴδιο.
ἐμοὶ κάρισο σὺ τοῦτο. ΕΥ. δώσεις οὖν δραχμήν;
ΤΟ. ναὶ ναῖκι δῶσι. ΕΥ. τἀργύριον τοίνυν φέρε.
ΤΟ. ἀλλ' οὐκ ἔκῳδέν· ἀλλὰ τὸ σιβύνη λαβέ.
ἔπειτα κόμισί σ' αὐτός. ἀκολούτει τέκνον.
σὺ δὲ τοῦτο τήρει τὴ γέροντο, γρᾴδιο.
ὄνομα δέ σοι τί ἐστιν; ΕΥ. Ἀρτεμισία.
μέμνησο τοίνυν τοὔνομ'. ΤΟ. Ἀρταμουξία.
ΕΥ. Ἑρμῆ δόλιε ταυτὶ μὲν ἔτι καλῶς ποιεῖς.
σὺ μὲν οὖν ἀπότρεχε παιδάριον ταυτὶ λαβών·
ἐγὼ δὲ λύσω τόνδε. σὺ δ' ὅπως ἀνδρικῶς
ὅταν λυθῇς τάχιστα φεύξει καὶ τενεῖς
ὡς τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδί' οἴκαδε.
ΜΝ. ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ' ἢν ἅπαξ λυθῶ.
ΕΥ. λέλυσο. σὸν ἔργον, φεῦγε πρὶν τὸν τοξότην
ἥκοντα καταλαβεῖν. ΜΝ. ἐγὼ δὴ τοῦτο δρῶ.
ΤΟ. ὦ γρᾴδι' ὡς χαρίεντό σοι τὸ τυγάτριον.
οἴμ' ὡς ἀπόλωλο· ποῦ τὸ γέροντ' ἐντευτενί;

ADNOTATIO CRITICA

1108 pro *καλόν γε τὸ σχῆμα* 'pulchra est saltatio' || 1110 pro *οὐχὶ φιλήσεις* 'nonne osculaberis?' || 1112 pro *ὡς γλυκερὰ ἡ γλῶσσα, ὥσπερ ἀττικὸν μέλι* || 1117 *ἔκῳδεν* pro *ἔχω οὐδέν*: *σιβύνη* Engerus post Fritzschium: libri *συμβήνην*: scholiasta *συβήνην* || 1118 *ἔπειτα κομίζεις αὐτοῖς* libri: *κομίσι σ' αὐτός* (i.e. *αὐτό, τὸ ἀργύριον*) Engerus. Dicit Scytha 'Dabo drachmam: sed nunc nihil habeo: at accipe interim pharetram: postea tibi argentum solvam' sive '*Take my quiver in pawn and I'll settle with you another time*,' uti vertit Dobraeus || 1121 *μεμνῆσι* libri: correxit Reiskius, qui Euripidis haec esse, ironia sagittarium ut meminerit monentis, intellexit

ὦ γρᾴδι', ὦ γρᾴ'· οὔ σ' ἐπαινῶ, γρᾴδιο.
'Αρταμουξία.
διέβαλέ μ' ὠ γραῦς. ἀπότρεκ' ὡς τάκιστα σύ·
οἴμοι
τί δρᾶσι; ποῖ τὸ γρᾴδι'; 'Αρταμουξία.
ΧΟ. τὴν γραῦν ἐρωτᾷς ἣ 'φερεν τὰς πηκτίδας;
ΤΟ. ναὶ ναῖκι. εἶδες αὐτό; ΧΟ. ταύτῃ γ' οἴχεται
αὐτή τ' ἐκείνη καὶ γέρων τις εἵπετο.
ΤΟ. κροκῶτ' ἔκοντο τὴ γέροντο; ΧΟ. φήμ' ἐγώ.
ἔτ' ἂν καταλάβοις, εἰ διώκοις ταυτηί.
ΤΟ. ὦ μιαρὸ γρᾷο· πότερα τρέξι τὴν ὁδό;
'Αρταμουξία.
ΧΟ. ὀρθὴν ἄνω δίωκε. ποῖ θεῖς; οὐ πάλιν
τῃδὶ διώξει; 'ς τοὔμπαλιν τρέχεις σύ γε.
ΤΟ. κακόδαιμον, ἄλλα τρέξι. 'Αρταμουξία.
ΧΟ. τρέχε νῦν κατὰ τοὺς κόρακας ἐπουρίσας, τρέχε.
ἀλλὰ πέπαισται μετρίως ἡμῖν·
ὥσθ' ὥρα δὴ * * βαδίζειν
οἴκαδ' ἑκάστῃ· τὼ θεσμοφόρω δ'
ἡμῖν ἀγαθὴν
τούτων χάριν ἀνταποδοίτην.

ADNOTATIO CRITICA

1132 vulgo *οὐκ ἐπαινῶ*: vide ad Lysist. v. 70. Ceterum *γρᾴδιο* est vocativus || 1135 *οἴμοι* extra versum posito senarium effecit Lentingius hoc sensu 'eheu, quid agam? quonam (abiit) vetula? Artemisia!' || 1145 *διώξεις* libri: correxit Cobetus || 1147 alterum *τρέχε* additum a Meinekio || 1152 *ἀνταδοῖτον* libri: *ἀνταποδοίτην* Bentleius

Metrorum discriptio in Thesmophoriazusis

I πρόλογος

1 ad 37 senarii iambici

II ἐπεισόδιον ά

38 ad 56 systema anapaest. dimetr.
57 ad 94 senarii iambici
95 choriambicus tetrameter ⏑⏑– –́⏑⏑– –́⏑⏑– –́⏑⏑– –́⏑⏑– ⏑–
96 choriambicus dimeter ⏑⏑́⏑ ⏑–́ –́⏑⏑–
97 ad 99 (*στροφή*) = 104 ad 106 (*ἀντιστροφή*)
1, 2 trochaici dimetri acatalecti
3 anacreonteus catalecticus ⏑⏑́⏑ ⏑–́ ⏑⏑–́
100 dimeter ionicus acatalectus ⏑⏑–́– –́⏑–⏑
101 dimeter ionicus acatalectus ⏑⏑–́– ⏑⏑–́–
102 dimeter ionicus acatal. ab arsi nuda incipiens –́, ⏑⏑–́– ⏑⏑–́–
103 anacreonteus catal.[1] cum anacrusi anapaestica ⏑⏑–́ ⏑–́ ⏑⏑–́
107 trochaicus dimeter acatalectus
108 versus mutilus
109 choriambicus –́⏑⏑ –́⏑⏑–
110 ad 112 (*στροφή*) = 116 ad 118 (*ἀντιστροφή*)
1, 2 dimetri ionici acatalecti ⏑⏑–́– –́⏑–⏑
3 anacreonteus catalecticus –⏑́⏑ ⏑–́ ⏑⏑–́
113 trochaico-dactylicus ––́⏑ –́⏑⏑–́⏑⏑–
114 ⏑⏑⏑–́⏑⏑⏑⏑–́
115 ––⏑⏑ ⏑⏑–
119 dactylicus tetrameter acatalectus
120 dactylicus hexameter acatalectus
121 –⏑⏑– ⏑–⏑–– choriambicus
122 –, –́⏑⏑–––́ glyconeus
123 ad 261 senarii iambici

[1] ionicum esse arsi prima soluta notat Dindorfius

III πάροδος χοροῦ

262 ad 270 prosa oratione scripsi

271 ad 290

1	iambicus dimeter
2, 3	iambici dimetri catalectici
4	dactylicus tetrameter catalecticus in disyllabum
5	anacreonteus catalecticus –⏑́⏑ ⏑–́ ⏑⏑–́
6, 7	trochaici dimetri acatalecti
8	trochaicus
9, 14	dactylici tetrametri catalectici in syllabam
10, 11	anapaesti paroemiaci
12	trochaico-dactylicus ⏑́⏑⏑–́⏑⏑⏑–
13	anapaesticus dimeter
15	iambus cum antispasto ––́⏑–––[2]
16, 20	ithyphallici –́⏑–⏑–––
17	ionicus ⏑⏑–́–⏑⏑–́–[3]
18, 19	choriambici[4]

291 ad 311 senarii iambici

312 ad 330

1, 17, 18	iambici dimetri acatalectici
2, 19	iambici dimetri catalectici
3	dimeter ionicus acatalectus ⏑⏑–́⏑ ⏑⏑–́–
4	dimeter ionicus acatalectus ⏑⏑–́⏑ –⏑́––
5	ionicus ab arsi nuda incipiens –, –⏑́–– ⏑⏑́––, ut v. 102
6	anapaesticus dimeter
7—14	glyconei –́– –́⏑⏑– ⏑–́
15	anapaesticus dimeter
16	–––⏑–

IV ἐπεισόδιον β′

331 ad 391 senarii iambici

392 ad 404 (στροφή)=464 ad 476 (ἀντιστροφή), systemata trochaica excepto primo versu qui est anapaesticus paroemiacus[5] ex spondeis compositus (*Rossbach.* p. 155).

[2] cf. *Av.* 1243: nisi ὀρείπλαγκτοι in οὐρείπλαγκτοι mutato anapaesti spondiaci restituendi sunt. DINDORFIVS

[3] dactylicum esse statuit Dindorfius qui ἀχήσειεν legit

[4] in unum coniunxit Dindorfius ut duo dactylicos trimetros catalecticos in bisyllabum

[5] apte paroemiacus ante trochaicos ad exprimendam chori admirationem hic ob mulieris facundiam, in antistrophico ob inauditam Mnesilochi impudentiam in

405 ad 420 senarii iambici
421 ad 430 systema trochaicum dimetr.
431 ad 463 senarii iambici
477 ad 517 iambici tetrametri catalectici
518 ad 585 senarii iambici
586 ad 589 anapaestici tetrametri
590 ad 594 trochaici tetrametri catalectici
595 ad 599 trochaici dimetri catalectici
600 ad 618 (στροφή) = 637 ad 655 (ἀντιστροφή)[6]

1—7, 13 anapaestici, admisso proceleusmatico 1 et 13
8 trochaici –́⏑ – –, –́⏑ – ⏓, –́⏑ – ⏑, –́⏑ –
9, 10 dochmiaci dimetri (*Rossbach.* p. 130).
11 iambicus, – –́⏑ –, ⏑ –́⏑ –, ⏑ –́ –
12 senarius iambicus
14 dochmiacus: suspecta lectio in strophe
15 trochaicus tetrameter acatalectus
16, 17 dochmiaci
⏓⏑ ⏑ – ⏑ –
18, 19 trochaici tetrametri catalectici

619 ad 628 senarii iambici
630 dimeter dochmiacus
631 anapaesticus monometer
632 ad 636 trochaici tetrametri catalectici
656 ad 703 senarii iambici
704 ad 712 anapaestici dimetri

V παράβασις χοροῦ[7]

715 ad 741 anapaestici tetrametri catalectici (*parabasis proprie dicta*)
742 ad 757 systema anapaesticorum dimetrorum (πνῖγος)
758 ad 773 trochaici tetrametri catalectici (ἐπίρρημα)

VI ἐπεισόδιον γ'

775 ad 874 senarii iambici

exordio positus est. In eo quod sequitur carmine v. 421—v. 430 cum animi non nova quadam re essent denuo commoti sed eodem manerent sensu affecti statim numero trochaico pergit chorus laudare orationem. ENGERVS

[6] carmen antistrophicum esse negat Dindorfius

[7] desunt *commation strophe* cum *antistropho* et *antepirrhema.* Vide not. 1 ad Argum. *Vesp.* p. 173

VII ΧΟΡΙΚΟΝ Α′

875 ad 934

875 ad 879 anapaestici tetrametri et dimetri

880 ad 886 (*προῳδός*)

1 anapaesti duo spondiaci
2 –́ ⏑ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ –́ glyconeus
3 choriambicus dimeter catalecticus –́ ⏑ ⏑ – ⏑ –́ ⏑
4 iambicus dimeter hypercatalectus
5 glyconeus –́ ⏑ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ –́
6 iambicus dimeter acatalectus
7 senarius iambicus

887 ad 890 (*στροφή*) = 891 ad 894 (*ἀντιστροφή*)

1 creticus ⏔́ ⏑ –
2 creticus ⏔ ⏑ – ⏑, –́ – –
3, 4 trochaici dimetri catalectici

895 ad 898 (*μεσῳδός*)

1 creticus – ⏑ –
2—4 trochaici dimetri catalectici

899 ad 903 (*στροφή*) = 908 ad 912 (*ἀντιστροφή*)

1, 2 iambici dimetri acatalecti
3 iambicus dimeter catalecticus
4, 5 glyconei ⏒, –́ ⏑ ⏑ –, ⏒

904 ad 907 (*στροφή*) = 913 ad 916 (*ἀντιστροφή*)

1, 2, 4 iambici dimetri catalectici
3 senarius iambicus

917 ad 922 (*μεσῳδός*)

1 iambicus trimeter
2, 3, 4, 6 iambici dimetri catalectici
5 choriambicus –́ ⏑ ⏑ –, ⏑ –́ –

923 ad 928 (*στροφή*) = 929 ad 934 (*ἀντιστροφή*)

1—3 choriambici dimetri
4 choriambicus trimeter
5, 6 iambici dimetri catalectici

VIII ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Δ′

935 ad 948 senarii iambici

949 ad 954

1 dochmiacus dimeter
2 dochmiacus monometer
3, 6 ithyphallici –́ ⏑ – ⏑ – ⏑
4 bacchiacus dimeter et penthem. iambicum
⏑ –́ – ⏑ –́ – ⏑ –́ ⏑ – –
5 choriambicus sive dactylico-trochaicus

955 ad 988

1—4 iambici dimetri

5—9 dochmiaci

10, 28 iambici trimetri

11 –⏑́⏑––, ⏑–́⏑–– iambicus

12, 13 iambici dimetri catalecti

14 iambicus dimeter acatalectus

15 trochaicus dimeter acatalectus 16 catalecticus

17 ⏑⏑⏑–⏑– ⏑⏑ ⏑⏑⏑⏑ ⏑⏑⏑

18 ––⏑, ⏑⏑⏑–, ⏑⏑⏑⏑⏑–

19 trochaicus catalecticus

21—23 trochaici dimetri acatalecti 27 catalecticus

24 pherecrateus

25 antispasticus ⏑–́––, ⏑–́⏑––

26 dactylicus trimeter catalecticus in syllabam –́⏑⏑–́⏑––

29, 31, 32 dactylici tetrametri catalectici in disyllabum

30 paroemiacus ––́⏑⏑–́⏑⏑–́–

33 dochmiacus ⏑–⏑––⏑–⏑––⏑–

34 ithyphallicus –́⏑–⏑⏑⏑

989 ad 997 senarii iambici

998 ad 1029 (*μονῳδία*) anapaestici trimetri

1030 ad 1060 senarii iambici

IX χορικὸν β´

1061 ad 1063 (*προῳδός*) glyconei, quorum tertius catalecticus est

1064 ad 1066 (*στροφὴ α´*) = 1069 ad 1071 (*ἀντιστροφὴ α´*) glyconei, quorum tertius catalecticus est

1067 ad 1068 (*μεσῳδός*) bacchiaci dimetri

1072 ad 1076 (*στροφὴ β´*) = 1077 ad 1081 (*ἀντιστροφή*)

1—3 glyconei

4 dactylicus tetrameter acatalectus

5 dactylicus trimeter catalecticus in disyllabum

X ἔξοδος

1082 ad 1147 trimetri iambici exceptis vv. 1133, 1135

1148 ad 1152 systema anapaest. trimetr.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΒΑΤΡΑΧΟΙ

CANTABRIGIAE FORMIS ACADEMICIS EXCUDEBANT C. J. CLAY, A.M. ET FIL.

SUMMARIUM FABULAE

INSTAURATUM erat Atheniensium in mari imperium et post pugnam apud Arginusas tam corroboratum ut Lacedaemonii ad Deceleam relinquendam pacemque restituendam paratissimos se ostenderent. At nec res adversas illi nec secundas ferre poterant: hinc Cleophonte duce pacis conditiones plebs reiecit, duces qui victoriam reportaverant damnavit sibique ipsa interitum intulit[1]. Non diu post, Callia archonte, poetae tragici omnium excellentissimi, prius Euripides (Ol. xciii. 3), post eum Sophocles (Ol. xciii. 4) mortui sunt. Harum rerum altera civitatis, altera tragicae artis ruinam portendere videbatur. Appropinquabant Lenaea: in certamen descendit Aristophanes cum Phrynicho et Platone, quorum hic ad volnera reipublicae a Cleophonte illata, duo illi simul ad artis poeticae iacturam se animumque spectantium converterunt: unus Aristophanes utrumque vicit et Athenienses in tantam rapuit admirationem, ut iterum fabulam doceri iuberent..... Summa rei in eo cernitur quod Bacchus Euripidis desiderio commotus ad inferos festinat, ut poetam mortuum in vitam revocet, qui tragicorum ipsi praestantissimus videtur, postremo vero pro Euripide Aeschylum Athenas reducit. Hoc est illud quod fabulae initium cum fine coniungit singulasque eius partes mira quadam diversitate inter se disiunctas colligat. In duas autem comoedia partes divisa est, quarum altera inde ab initio usque ad vs. 646, altera post parabasin interpositam (647 ad 704) ad finem usque procedit, 705 ad 1502. Ac prior quidem pars descensum Bacchi ad inferos enarrat; posterior certamen Aeschyli et Euripidis iam, priusquam Bacchus in orcum venerit, de throno tragicae artis apud inferos obtinendo exortum spectantium oculis offert, in quo ratione tempore isto accommodatissima totaque suae artis praestantia et virtute monstrata suum non de poesi solum sed de civitate quoque iudicium interponit..... Hac fabula docta altera quasi aetas Aristophanicae comoediae finita est, quae longe feliciorem quam prima illa exitum habuit. Simulatque enim tempora in melius mutata sunt, poeta

[1] Conf. COBET. *Platon. Rel.* p. 158 sqq.

patriae amantissimus ad pristinam praestantiam rediit opusque immortale condidit: mox vero cum simul cum civitate in tenebras et caliginem cecidisset, antiqua comoedia desiit eiusque locum ipso poeta duce aliud genus artis occupavit, quod ad summos honores celeriter pervenit[2].'

[2] E. F. RANKE, *Comm. de Vit. Aristoph.* p. xliv sqq.

Non Euripidem ipsum sed Euripidis nimium inter aequales amorem restringere et exagitare voluisse more comico Aristophanem vix dubium est. 'Dionysi enim persona' ut verbis utar BERGKII *Commentar. de relliq. Comoediae Att. Antiq.* p. 152 'ita usus est ut ingenium moresque populi Atheniensis clarissime illustraret: Dionysi autem personam elegit, quoniam quae essent Atheniensium iudicia de poesi indicare voluit: Dionysi enim in tutela erant sollemnitates illae atque ludi. Sed ut quilibet agnosceret quid poeta vellet hac imagine significare, omnia illa quae in Atheniensibus illo tempore animadvertebat castiganda in dei speciem transtulit. Itaque Dionysum induxit, quem Xanthias servus satis procax sequitur, ut non obscure indicaret Athenis libertatem in nimiam convertisse licentiam, ita ut etiam servi satis proterve illuderent heris; superbiam autem et licentiam servitiorum tunc plane effrenatam fuisse testatur Xenophon in *Atheniensium Republica* c. I. 10 sqq.; tangitque Aristophanes saepius in hac fabula, ubi Dionysum herum tamquam servi Xanthiae servum fere exhibuit. Licentiam servorum clare illustrant illa v. 466—469. Multo autem maxime animi servorum sublati sunt, cum servi in communionem militiae vocati, qui pugnae ad Arginusas interfuissent, civitate essent donati, itaque servus v. 30 dicit *τί γὰρ ἐγὼ οὐκ ἐναυμάχουν; ἦ τἄν σε κωκύειν ἂν ἐκέλευον μακρά.* Athenienses enim iam plurimum a maiorum fortitudine recesserant et plurimi militiam detrectabant, quamvis saepissime virtutem et res gestas creparent; itaque poeta instituit, ut Dionysus fortem se videri vellet indueretque cultum habitumque Herculis, ita tamen ut vestigia quaedam Dionysi relicta essent itaque Herculem ridentem v. 42 *ἀλλ' οὐχ οἷός τ' εἴμ' ἀποσοβῆσαι τὸν γέλων, κ. τ. λ.* Dionysum autem per omnem fabulam timidissimum repraesentavit, ut hac imagine doceret quae esset populi Atheniensis ignavia: compares cum alia tum maxime quae leguntur inde a v. 457 usque ad 472. Item poeta intermissum et neglectum a plerisque rei navalis studium, quod Athenas in summum potentiae fastigium extulit, acerbe notat, ubi Dionysus i. e. populus Atheniensis dicit v. 197

κᾆτα πῶς δυνήσομαι
ἄπειρος ἀθαλάττωτος ἀσαλαμίνιος
ὢν εἶτ' ἐλαύνειν;

Sed Athenienses quamvis armorum et remorum exercitationibus neglectis illa aetate minus valerent, in summa ignavia tamen temeritatem et audaciam prae se ferebant et incauti in pericula ante oculos posita irruebant, itaque etiam Dionysum poeta fecit vana audacia iactabundum. Inconstantiam vero et levitatem, quas Athenienses iam a maioribus quasi hereditate acceptas strenue tuebantur, eiusdem Dionysi exemplo v. 493 seqq. probat, et ut spectantibus plane persuaderet, quanta sit temerariae illius levitatis pernicies, chorum fecit ridere hanc ingenii varietatem, v. 505—515. Rursus eandem multitudinis inconstantiam attigit v. 571, saepius. Huic vitio vicinum aliud, credulitatem non inscite itidem Bacchi exemplo ostendit v. 267—269. Itaque cum Atheniensis multitudo facile fidem haberet iis qui gubernacula rei publicae regebant virorumque popularium maxima esset auctoritas, Aristophanes non illepide ita instituit, ut tabernariae istae Baccho ad inferos acce-

SUMMARIUM FABULAE

1 ad 315 (*πρόλογος*). In platea aliqua Athenarum, quae per portam Diomeiam in pagum Diomeiam et ad Cynosargem[3], celeberrimum huius pagi templum, ducebat, properantes conspiciuntur Bacchus et Xanthias eius pedissequus: quorum neuter neque Bacchus dei neque Xanthias Sileni personam refert; immo illum formosissimum iuvenem, imberbem, facie paene muliebri, flavis concinnis neglegentius circa genas profusis, qui pedestri itinere praecedit, unum ex Atticis civibus ex familiaribus Alcibiadis crederes, nisi et cothurnum et Bacchicum indumentum i. e. crocotam ostenderet sub Herculis amictu, sub pelle leonina, reconditum; alter

denti ista minarentur 536—545. Qua quidam ratione non obscure significavit, quantus sit terror illorum hominum, qui populi gratiam captabant. Neque vero morum corruptelam atque depravationem quae illa aetate iam fuit summa praetermisit sed etiam saepius notavit. Praetereo alia, quae poeta ex moribus Atheniensium ad Dionysi ingenium transtulit, ut claram aliquam imaginem multitudinis Atticae exhiberet. Iam ut Athenienses Euripidem dum erat in vivis tamquam summum poetam admirati erant, ita eundem mortuum maxime desiderabant: itaque poeta Dionysum quoque Euripidis visendi cupiditate incensum ad inferos addicit. Quantopere autem Athenienses Euripidis mortem luxerint, docet vita poetae a THOMA MAGISTRO conscripta: *φασὶ δὲ ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς Εὐριπίδου τελευτῆ, τοὺς μὲν Ἀθηναίους πάντας πενθῆσαι, Σοφοκλέα δὲ αὐτὸν μὲν καὶ φαιὸν ἐνδεδῦσθαι χιτῶνα· τοὺς δὲ ὑποκριτὰς αὐτοῦ ἀστεφανώτους τῷ τότε εἰσαγαγεῖν πρὸς τὸν ἀγῶνα.* Nec refriguit postea hoc desiderium, quod docet commode PHILEMON, qui ita aliquem loquentem induxit:

εἰ ταῖς ἀληθείαισιν οἱ τεθνηκότες
αἴσθησιν εἶχον ἄνδρες, ὥς φασίν τινες,
ἀπηγξάμην ἄν, ὥστ' ἰδεῖν Εὐριπίδην.

Haec igitur perversa de Euripide aequalium iudicia Aristophanes ut corrigeret et ad iustam aestimationem adduceret, Dionysi persona usus est quae maxime idonea visa est ad id quod sequebatur demonstrandum: itaque omnia illa quae in Atheniensibus inerant, ad fictam hanc imaginem transtulit, nullo autem pacto voluit deorum religionem imminuere aut aliquid de dignitate eorum detrahere.' Hactenus Bergkius. De consilio Aristophanis praeclare egit Godofredus Stallbaum in peculiari commentatione de *persona Euripidis in Ranis*, Lipsiae 1843, qui docet Comicum altius quiddam atque maius spectavisse, quam illud unum ut celeberrimos tragicos in scenam inductos vel laudibus afficeret vel contumeliose tractaret; immo non unius poesis dramaticae sed etiam morum studiorumque suae aetatis censuram egisse; et in informandis utriusque personis id ipsum voluisse ut per eos duarum aetatum inter se oppositarum imago ad vivum exprimeretur. Verisimile autem esse 'multa crimina in tragicum conferri innocentem quae sola specie niteant, utpote veris illius vitiis cognata ac similia, idque non aliam ob caussam fecisse Aristophanem quam quod cum poesis Euripideae censura callidissimo artificio publicorum vitiorum castigationem coniungere voluerit'.

[3] 'Scenam in propinquitate Heraclei alicuius Attici fuisse probabile est: in Meliti potissimum pago fuisse cur cum Vossio in interpretatione vernacula statuamus, caussae nihil est; Cynosarges autem erat certe celebratissimum Atticorum Heracleorum. MEIERUS *Comm. Prima de Ranis* p. 3

autem, qui sarcina humeros pressus, asino vectus sequitur, etiam ipse flavus (nam non sine causa Ξανθίας dicitur) servile Atticorum mancipiorum schema cultumque prodit, nimirum ἐξωμίδα[4] sive ἑτερομάσχαλον (i.e. tunicam brevem, substrictam, quae citra humerum desinit et vel sine manicis vel una est manica), insuper fortasse διφθέραν vel σισύραν i.e. amictum ex pelle vel corio, in capite fortasse κυνῆν Βοιωτίαν vel Ἀρκάδα (i.e. tegumentum ex pelle factum, quo rustici potissimum et servi in itinere ad tempestatem arcendam uti solebant), nam magnum iter paraturi sunt. Statim igitur ab initio fabulae cum interdicat Bacchus Xanthiae ne qua earum vociferationum et vocum utatur, quibus servi oneribus pressi in comoedia Attica uti fere solebant, risum scilicet captaturi spectatorum, merito Xanthias quaerit quid se baiulatorem esse attineat, si nihil faciat eorum quae in aliorum comicorum fabulis facere soleant baiuli.

Ubi ad Herculis aedes accesserunt (privatae quidem domus speciem referentes sed ita etiam comparatas, ut Attici homines aliquam cum Heracleo quodam veluti cum Cynosarge similitudinem animadverterent) Bacchus, iusso Xanthia de asino descendere, ianuam non modeste pulsat (κόπτει) sed simul et manuum edit strepitum (ἐπάταξεν), simul pedibus calcat ianuam (ἐνήλατο) atque ita impatiens est morae, ut ter ianitorem vocet v. 34: ipse autem Bacchus etiam modestius pulsare didicit, veluti apud inferos cum est, Plutonis domum leviter pulsat et ianitorem bis tantum vocat (v. 442). Scilicet nunc personam partesque Herculis tuetur. Hercules autem aedium suarum ianuam ipse aperit: procedit ille non solito Herculis amictu sed indumento Attici civis, atque iam intra aedes magna voce vociferatur et indignabundus 'τίς τὴν θύραν ἐπάταξεν; ὡς κενταυρικῶς ἐνήλαθ' ὅστις' v. 35: apertis vero foribus visoque ridiculo spectaculo ita perturbatur, ut non absoluta sententia, quam intra aedes inchoaverat, 'εἰπέ μοι' subiciat 'τουτὶ τί ἦν;' Quam admirationem cum in eam partem accipiat Bacchus, quasi vero ab se metuat Hercules, Xanthias secum dicit, sed ita ut a spectatoribus simul percipi possit, νὴ Δία μὴ μαίνοιό γε 'sane vero metuit te (vel tibi) ne insanias.' Postquam vero Hercules risus tandem compos factus quaesivit ex Baccho quid sibi velit leonina cutis cum crocota, cothurnus cum clava compositus, 'quonam terrarum peregrinatus es' (nam peregrinos mores ornatus prodit tuus), gloriatur Bacchus se militem classiarium sub Clisthene trierarcho pugnasse, dum autem nave veheretur, *Andro-*

[4] Pollux VII. 47, Aul. Gell. VII. 12, Perizon. ad Aeliani V. II. IX. 34

medam[5] Euripideam legenti ortum sibi nuper mortui poetae vehementissimum desiderium (cuius vim post multas verborum ambages explicat), cum eo enim defuncto artis tragicae interitum factum fuisse: hunc igitur potissimum ex inferis repetere se velle: poeta enim sibi opus esse sollerti, cum qui supersint mali sint λωβηταὶ τέχνης, velut pampini nullo uvarum proventu foede luxuriantes (ἐπιφυλλίδες), ingenio et fructu plane carentes reique cum tragoedia habendae plane impares. Proinde difficillimum iter suscepturus et prae timore cautus universam viae totius descriptionem sibi monstrari cupit: quod rogatus Hercules ita iocari coepit quasi Bacchus mortem sibi quam primum consciscere vellet, non vivus vidensque ad inferos descendere, suadetque fraterculo modo ut literam ex se longam faciat, modo ut bibat cicutam, modo ut se de turri in Ceramico praecipitet: sed unicam tantum viam cognoscere Bacchus cupit, illam scilicet ipsam quam Hercules ad Cerberum abducendum antea ingressus erat. Hercules tandem ei morem gerit indicatque viam qua pervenire ad inferos possit. Reverso in aedes suas Hercule, Xanthias iussus sarcinas vix depositas recipere in se rogat dominum, his ferendis ut aliquem conducat eorum qui efferantur: si neminem invenisset Bacchus, tum se paratum servus profitetur cum hero ire. Peropportune ex porta funesta funus exportatur pauperioris alicuius hominis in sandapila ab aliquot vespillonibus, qui ubi scenae appropinquarunt escenditque mortuus, una cum feretro recedunt. Ab hoc igitur petit Bacchus velitne sua vasa in Orcum ferre, sed quia de mercede non possunt convenire

[5] Non sine caussa *Andromedam* dixit poeta, quae fabula prorsus effeminata atque enervata plurima tamen ad spectantium animos commovendos continebat: at ob id ipsum quod omni gravitate et dignitate destituta est, saepenumero eum exagitat Aristophanes eaque tamquam exemplo utitur quo ostendat Euripidem nihil aliud spectare quam ut voluptatum lenociniis spectantium animos efferat, aut maeroris magnitudine afflictet; his autem impotentibus affectibus civium animos languescere et enervari. Illis autem exemplis, quae Euripides in tragoedia proposuit, animos teneros depravari censet etiam Plato *de Rep.* III. p. 395 D: haec enim tangunt potissimum artis tragicae depravationem ab Euripide profectam qui qualia aequalium fuerunt ingenia, talem etiam ipsam artem finxit ac formavit, itaque vicissim unus praeter ceteros magnam vim in spectantium animos exeruit. Eius autem generis fuit *Andromeda*, cuius vim et rationem commode illustrat Lucianus, *Quomodo histor. conscrib. sit* c. I, ubi de Abderitarum dementia disserit: *ἅπαντες γὰρ ἐς τραγῳδίαν παρεκινοῦντο καὶ ἰαμβεῖα ἐφθέγγοντο καὶ μέγα ἐβόων, μάλιστα δὲ τὴν Εὐριπίδου Ἀνδρομέδαν ἐμονῴδουν καὶ τὴν τοῦ Περσέως ῥῆσιν ἐν μέρει διεξῄεσαν· καὶ μεστὴ ἦν ἡ πόλις ὠχρῶν ἁπάντων καὶ λεπτῶν τῶν ἑβδομαίων ἐκείνων τραγῳδῶν*

σὺ δ' ὦ θεῶν τύραννε κἀνθρώπων Ἔρως

καὶ τἄλλα μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἀναβοώντων, κ. τ. λ. BERGKIVS, *l. l.* p. 155

inter se, a mortuo repellitur. Iam relicto logeo Bacchus et Xanthias ad eum accedunt locum, qui nunc tabularum sive καταβλημάτων[6] ope paludem referebat; navigium, quod hemicyclio[7] repraesentabatur, Charon appellit, morosior, tristior voltu, vestitu eo indutus, quo solebant Attici uti remiges. Quem prae metu urbanior factus ter salutat Bacchus: ipse autem Charon nautarum more navigaturos invitantium proclamandis urbium locorumque nominibus ad quae appulsuri sunt ficta aliquot ab Aristophane locorum Orci nomina appellat: tum Bacchum suscipit et remo adsidere iubet. Navigio conscenso Bacchus Xanthiam vocat ut idem faciat, cuius rei cum Charon neget servo se potestatem esse facturum nisi ad Arginusas proelio interfuerit, fatetur Xanthias se non interfuisse, laborasse enim se id temporis oculorum lippitudine: iubet igitur eum portitor circumire paludem seque opperiri παρὰ τὸν Αὐαίνου λίθον. Remigantem Dionysum prosequitur cantu chorus ranarum[8], quarum importunis vocibus cum aures obtundantur, remis in aqua natantes petit earumque os maledicum quasi vi et armis obturat.

Finito ranarum cantu mutatur scena, quae nunc apud inferos est; appellit Charon; escendit Bacchus: vocatus huic obviam fit Xanthias; procedentes ambo incidunt prius in coenum tenebricosum (σκότος καὶ βόρβορον v. 266), dein in Empusam, ordine inverso quem Hercules indicaverat futurum esse: nam hic statim post λίμνην μεγάλην commemoraverat ὄφεις καὶ θηρί' ὄψει μυρία δεινότατα et tum demum βόρβορον πόλυν καὶ σκῶρ ἀείνων[9]. Bacchus ferox ante

[6] Pollux IV. 131, κατεβάλλετο δὲ ἐπὶ τὰς περιάκτους ὄρος δεικνύντα ἢ θάλατταν.

[7] Pollux *l. c.* τῷ δὲ ἡμικυκλίῳ—ἡ θέσις κατὰ τὴν ὀρχήστραν, ἡ δὲ χρεία δηλοῦν τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ νηχομένους

[8] Ranas omnino non apparuisse in scena et voces tantum earum auditas esse, quibusdam qui pone scenam collocati erant ranarum cantum imitantibus, narrat scholiasta Venet. ταῦτα καλεῖται παραχορηγήματα ἐπειδὴ οὐχ ὁρῶνται ἐν τῷ θεάτρῳ οἱ βάτραχοι οὐδὲ ὁ χόρος, ἀλλ' ἔσωθεν μιμοῦνται τοὺς βατράχους· ὁ δὲ ἀληθῶς χόρος ἐκ τῶν εὐσεβῶν νεκρῶν συνέστηκεν. Ceterum ranarum cantu quorundam poetarum vanam garrulitatem et obscuram orationem risui haberi, ac fortasse totum cantum centonem esse ex variis variorum tragicorum sed ex Euripidis potissimum carminibus consutum putat MEIERVS *l. l.* p. 13

[9] Cf. Orphei Fr. p. 509 ap. Hermannum, ὅστις δ' ἡμῶν ἀτέλεστος, ὥσπερ ἐν βορβόρῳ κείσεται ἐν Ἅδου: eodem respicit Plato *Phaedon.* p. 69 c, *Gorg.* p. 493 b, *Republ.* II. c. 6: Sophocl. *Fr.* a Plutarcho servatum *de audiendis poetis:*

ὡς τρισόλβιοι
κεῖνοι βροτῶν, οἳ ταῦτα δερχθέντες τέλη
μόλωσ' ἐς ᾅδου· τοῖσδε γὰρ μόνοις ἐκεῖ
ζῆν ἐστι, τοῖς δ' ἄλλοισι πάντ' ἐκεῖ κακά.

Hom. *Odyss.* IV. 563, Pindar. *Olymp.* II. 109. Non secus Dantius ille in *Inferorum* 18, 103 adulatores in merdam detrusos finxit

periculum cum non statim animadvertat indicatas ab Hercule innumeras et terribiles beluas, hunc mentitum consulto dicit, ut scilicet absterreret se ab eo itinere faciendo εἰδώς με μάχιμον ὄντα φιλοτιμούμενος, optatque certamen cuius caussa operae pretium sit vel in Erebum descendisse. Statim vero, ubi audiri ab se strepitum Xanthias indicat, de fortitudine deicitur; idem, cum servus spectrum a se terribile conspici ait, toto animo externatus et quomodo sibi ab eo caveat incertus 'ἱερεῦ'[10] exclamat 'διαφύλαξόν μ' ἵν' ὦ σοι ξυμπότης (v. 290). Postquam spectrum ex conspectu amotum est, iubet Bacchum Xanthias sine ulla mora ad se accedere: cum vero nondum credat amotum illud esse, iubet Bacchus iureiurando interposito sibi affirmari Empusam evanuisse. Redit tandem vix confirmatus in suum locum. Mox percipitur e longinquo tibiarum concentus chorum mox in orchestram introiturum comitantium, quem mystarum esse chorum spectatores iam tum possunt ex late splendente facum arcanarum lumine et ex Iacchi clamoribus auditis intellegere, ubi autem propius accedit etiam magis ex myrteis choreutarum coronis (v. 322), et ex porcae[11] extis ab sacerdote vel uno choreutarum latis.

316—437 (πάροδος χοροῦ). Ingreditur orchestram chorus[12] Eleu-

[10] Quis sit sacerdos, cuius imploretur auxilium, non constat. Alii sacerdotem esse credunt chori mystici, qui et adest nondum nec additum habet sacerdotem: alii ipsius Liberi sacerdotem esse arbitrantur, cui quidem in theatro honoris caussa locus in primis ordinibus datus sit: sed dissimile est veri ad hunc per orchestram Bacchum volare potuisse. Immo in thymele, quam constat ex ara Bacchi et ortam esse et βωμὸν Διονύσου perpetuo fuisse, in qua ῥαβδοφόρους scimus collocatos fuisse qui ordinem et disciplinam spectatorum curarent, erat, ni fallor, sacerdos etiam Bacchi constitutus, et hunc alloquitur si quem nunc alloquitur, ad hunc confugit, huius a tergo latet Bacchus. MEIERVS *l. l.*

[11] Hinc Xanthias iam post primam stropham auditam suavi quodam porcinae carnis odore capi se profitetur (v. 328): nam porcae ut omnino Cereri et maxime praesentaneae porcae in funere, familiae purgandae caussa, ita imprimis in Cereris initiis immolabantur

[12] Referebat hic chorus sollemnia ea caerimoniasque, quae Athenis quotannis die vicensimo Boedromionis sive sexto Eleusiniorum ab initiatis fiebant: eo enim die Iacchi statuam myrteo serto coronatam ex Ceramico urbano per sacras portas in via sacra deferebant Eleusina eamque statuam sequebantur innumerae copiae mystarum, virorum feminarumque, itidem myrto coronatorum ab suis iacchagogis deductorum, nisi quod mulieres opulentia superbientes plaustris utebantur, donec id Lycurgi oratoris interdicto vetaretur; dicebatur illud ἐξάγειν, πέμπειν, ἐλαύνειν, τὸν Ἴακχον ἐξ ἄστεος Ἐλευσινάδε. Nihil autem molestiarum tanti itineris, quod erat quattuor amplius horarum, sentiebant, immo id quod hic chorus imprimis imitatur vespera illius diei Eleusine mystae pervigilia agebant et in pratis Eleusiniis, maxime circa fontem cui Καλλίχορος nomen, hilaritatis pleni facum sub

siniis initiatorum, cui intersunt viri et feminae tam matronae quam puellae, modisque nobilissimis (haud dubie ad formam canticorum quae revera cani solita sunt compositis) primum in *strophe* parodica (316—326) Iacchum invitat ut accedat sacramque inter castos sodales choream ineat, tum in *antistropho* (330—340) salutat tamquam praesens numen[13]. Ceterum ut adumbrari hoc loco constat sextum max-

lumine tripudiabant ab qua saltatione ne senes quidem abstinebant; unde in Ran. v. 334 sqq. est; γόνυ πάλλεται γερόντων, ἀποσείονται δὲ λύπας χρονίους τ' ἐτῶν παλαιῶν ἐνιαυτούς. Quaerentibus autem cur poeta in hac fabula choro mystarum Iacchum deducentium usus sit, duae fere rationes apparent. Primum enim illud fortasse Aeschyli caussa fecerit, qui non solum pago Eleusinius erat, sed etiam ut omnino veterum religionum amantissimus, ita Eleusinia sacra vehementer colebat, unde Aristophanes v. 848 precantem eum facit; Δήμητερ ἡ θρέψασα τὴν ἐμὴν φρένα εἶναί με τῶν σῶν ἄξιον μυστηρίων. Dein quae brevi tempore ante editam hanc fabulam erat habita Iacchi deductio, adeo Atheniensibus accepta fuit, ut videri posset iucundum iis fore illam in memoriam redire. Postquam enim Decelea occupata est, i. e. post Olymp. XCI. 3, per aliquot annos deductionem Iacchi non in via sacra sed mari fieri eamque ob rem multos sacrorum rituum in ea deductione sollemnium omitti oportebat. Id quo gravius tulerant Athenienses, eo iis gratius erat, quod Alcibiades, ubi primum Athenas revertit Ol. XCIII. 2, nihil antiquius habuit, quam ut Iacchum antiquo patrioque more deducendum eamque deductionem ab hostium impetu defendendam curaret. Hinc v. 376 precatur chorus, faciat Ceres ut possit ipse ἀσφαλῶς πανήμερον παῖσαί τε καὶ χορεῦσαι. Cum vero fabula *Ranarum* sollemnibus Lenaeorum acta sit, mirere forsitan in illa sic Eleusiniorum sacra transferri potuisse, neque ea re contaminatas visas esse religiones: itaque paene statuas ad Cererem quoque et Iacchum pertinuisse Lenaea, praesertim cum ab illa dea petat Chorus v. 380 τῆς σῆς ἑορτῆς ἀξίως παίσαντα—ταινιοῦσθαι, Iaccho autem tribuantur v. 386 sqq. inventa ea quae ad comoediam pertineant. Accedit quod rex qui Eleusiniorum idem etiam Lenaeorum, nullorum autem aliorum sollemnium procurationem habebat, atque ἐπιμελητὰς μυστηρίων curam Lenaeorum quoque quondam habuisse titulus probat illustratus a Boeckhio *in Oec. Civ. Athen.* p. 215. Neque vero mystica chori indoles ultra v. 427 patet: in reliquis enim fabulae partibus chorus non aliam atque communem omnium chororum comicorum naturam prae se fert: nam quod in illis quoque (v. 656 τὸν ἱερὸν χόρον δίκαιόν ἐστι χρηστὰ τῇ πόλει συμπαραινεῖν et v. 648 μοῦσα χορῶν ἱερῶν) sacrum se dicit, non inde explicandum est, quod mysticus erat sed quod feriarum Bacchi caussa instructus: conf. Dem. *Mid.* p. 519 § 16. Constabat autem hic chorus ex iuvenibus, unde v. 340 chorus se dicit χοροποιὸν ἥβαν, iisque partim feminis partim maribus; nam Hercules Baccho v. 150 spem ostenderat fore ut apud inferos θιάσους εὐδαίμονας ἀνδρῶν γυναικῶν conspicaretur; hinc v. 398 μειρακίσκη εὐπρόσωπος συμπαιστρία commemoratur, cuius τιτθίον προκύψαν χιτωνίου παραρραγέντος conspexisse se dicit hemichorium, idemque v. 424 narrat ἐγὼ δὲ σὺν ταῖσιν κόραις εἶμι καὶ γυναιξίν. Sed mulierum partes etiam in choro sustinebant viri: chorum enim oportebat civibus Atticis constare, civium autem uxores filiaeque quo minus in comico choro saltarent, id moribus Atheniensium repugnabat. Hi autem tunicula muliebri (χιτωνίῳ) et sandalio sed utroque scisso induti erant. MEIERVS

[13] In chori parodico tenendum est quaecumque Athenarum fuerint ad Orcum,

ime diem Eleusiniorum, sic in XVIII anapaestis quae sequuntur ficta videtur oratio ad similitudinem προρρήσεως sive praefationis sollemnis, quae in Eleusiniis a praecone praedicabatur, verba praeeunte hierophanta, atque barbaros profanos ἀλιτροὺς sacrilegos impios, magicae superstitioni deditos (γόητας), impuros paricidas sicarios, omnesque alioqui famosos procul a sacris illis abesse iubebat. Illius praefationis si ipsum carmen aetatem tulisset (nam quam Lucianus *Alexandr.* 38 habet, ea satis recentis est originis), magis etiam perspici posset haec Aristophanis praefatio, quam ab coryphaeo chori pronunciatam esse arbitramur, unde in fine ubi omnis chorus canere iubetur extat ὑμεῖς δ' ἀνεγείρετε μολπήν, quam urbane festiveque ficta sit; ita in ea seriis ioca mixta sunt. Nam favere linguis et recedere iubentur primum si qui Musarum sacris orgiis initiati non fuerint, neque quid comicae libertati condonandum sit intellegant sed pravo utantur de comoedis iudicio. Dein transit ad rempublicam arcetque omnes homines seditiosos, qui στάσιν ἐχθρὰν (i. e. 'odiosam') μὴ καταλύει, qui discordias et dissidia civium suorum tantum abest ut sedet, ut privati commodi caussa excitet, etiam removet eum qui in damnum reipublicae tempestatibus tum iactatae corrumpi se patiatur, si cum imperio sit[14]; etiam eos qui infesto in patriam animo auctores sint Persarum regi ut Lacedaemonios in navibus adornandis adiuvet pecuniis ligno vestibus[15]; eum denique qui iratus quod esset in Atticis Liberalibus derisus rogationis auctor[16] fuerit de minuenda poetarum mercede.

Finita προρρήσει coryphaeus chorum canere iubet carmina quae pervigilio illorum sollemnium digna sint. Edicto morigeratus chorus semet ipse primum hortatur ut in pratis florentibus fortiter tripudiet

quaecunque Iacchum deducentium, ad Iacchum ipsum transferri. Hunc satis constat cum Cerere Cererisque initiis cohaesisse: venerandae autem sedes, in quibus habitare dicitur v. 316, sunt praeter Iaccheum aedes Cereris, quae urbem Athenarum intranti non longe a Porta, proxime autem a Pompeo aberat: neque dubitamus quin etiam in Eleusinio utroque et urbis et Eleusinis Iacchus Cereris σύνναος fuerit. MEIERVS

14 Quemnam hic carpat poeta, nescimus, nisi forte ad Phrynichum praetorem vel ad Adimantum Leucolophidae filium spectavit. Neque magis nobis constat, quosnam in iis quae sequuntur ἢ προδίδωσιν φρούριον ἢ ναῦς significarit, nisi φρουρίου sive castelli nomine dixit Oropum, quae cum per XIX annos priores Peloponnesii belli Atheniensium in potestate fuisset, exeunte hieme anni Ol. xcii. 1, Oropiorum aliquot et Eretriensium atque nonnullorum magistratuum Atticorum proditione, qui postea CCCC imperium vel instituebant vel adiuvabant, in Boeotorum potestatem venit; Thucyd. *Hist.* VIII. 60; Lys. *pro Polystrat.* p. 669, § 6. MEIERVS

15 Thucyd. VIII. 5, 17 sq. 28, 29: Xenoph. *Hist. Gr.* I. 1. 24 sq. vi. 6

16 Vide Onomast. s. v. Ἀγύρριος

cavillans secum iocansque post lautiorem victum. Chorus igitur primum τὴν Σώτειραν sive Minervam[17] sospitam celebrat, tum hymnus canitur in laudem Cereris frugiferae, cuius opem precantur ut iocis seria rite temperare possint dicendisque facetiis victores corona redimiri. Iacchi vero laudes ita celebrat chorus ut modo de Eleusiniis, modo de Lenaeis cogitasse videatur; nam ad illa pertinet quod v. 387 sqq. iubetur Iacchus δεῦρο συνακολούθει πρὸς τὴν θεὸν καὶ δεῖξον ὡς ἄνευ πόνου πολλὴν ὁδὸν περαίνεις, ad haec autem quod v. 392 sqq. extat: σὺ γὰρ κατασχισάμενος ἐπὶ γέλωτι κἀπ' εὐτελείᾳ τόν τε σανδαλίσκον καὶ τὸ ῥάκος ἐξηῦρες ὥστ' ἀζημίους παίζειν τε καὶ χορεύειν[18]. Quo finito carmine, Bacchus et Xanthias, qui post v. 315 de medio recesserant, paululum prodeunt inter se colloquentes: chorus vero, ut modo tres deos celebravit, ita γεφυρισμοὺς sive scurriles iocos, quibus mystae in ponte Cephissi se petebant, imitatus tres nunc cives vellicat, Archedemum, [Clisthenem, Calliam,] illum quod dolo malo in civium tabulas receptus nunc inter Attici populi duces princeps pravitatis sit, [hos ob spurcissimos mores]. Eo chori cantico finito verba interponit Bacchus, qui cum Xanthia magis in medium prodierat, et quasi synchoreuta factus lepide metro chori recepto ex choro percontatur ubi aedes Plutonis sint: ad illa ubi respondit chorus, Xanthias impedimenta, quae cum choro se adiungeret proiecisse videtur, iterum baiuli instar portare iubetur, id quod suo more queritur. Tum pars ea chori in qua virgines et mulieres secedit, iubente (426—437) et duce daducho, ad pervigilia in amoenis pratis celebranda, ut viri soli remaneant certamen inter tragicos iamiam futurum diiudicaturi.

438—578 (ἐπεισόδιον α'). Chorus, cuius erant ora eo usque in spectatores conversa, finito illo cantico se in scenam et ad actores vertit, Bacchus vero postquam ad Plutonis aedes accessit, quas interroganti monstraverat chorus (v. 415—417) dubius haeret quo modo illarum ianuam pulset, cum fieri potuerit ut aedes aliter apud inferos pulsentur atque apud superos. Xanthias eum cunctari vetat et cum Herculis personam prae se ferat, iubet eum fortiter fores experiri. Sic Bacchus iam erectior animo pulsat ianuam clava adhibita simulque ut mos erat pulsantibus ianitorem vocat παῖ παῖ. Is prius-

[17] ἔστιν Ἀθήνησιν Ἀθηνᾶ Σώτειρα λεγομένη ᾗ καὶ θύουσι. SCHOL. Nam Proserpinam, quae vulgo hic intellegitur, Σωτείρας cognomine Athenis esse cultam non constat

[18] Eo pertinent hi versus quod comicus chorus vestitu quoque et calceamento longe parcior erat quam tragicus utebaturque et tunica vel palliolo lacero et sandaliis laceris. MEIERVS

quam patefacit aditum, intra limen aedium quaerit quis sit; ubi vero Bacchus respondet Herculem se esse fortem, vehementer iratus prosilit servus[19] de aedibus, habitu eo qui tum erat servorum Atticorum familiae urbanae, claves tenens, et Bacchum conviciis et comminationibus excipit, quae animum eius plane frangant; et quo maiorem terrorem incutiat fluvios atque cacumina quaedam Orci et monstra nonnulla inferorum commemorat ipso sono horribilia: tum in domum discedit, quasi inde cum Echidna et Gorgonibus rediturus. Interea Bacchus, qui prae timore animi deliquium pati se simulat, postulat ut Xanthias clavam sumat cum leonina pelle, sibi autem vestitum servilem tradat et partes inter se permutent: ille morigeratur. Ut permutatione facta Xanthias leonina indutus clavam sumpsit, Bacchus autem sarcinas sustulit, ilico ex aedibus exit famula Proserpinae quae personatum Herculem ad cenam invitat, quam domina audito ipsius adventu satis lautam paravit; commemorat cibos, quibuscumque voracitatem Boeotii Herculis delectari scit, panes, pultem, assum bovem. Verum omnibus ciborum illecebris Xanthias, qua est frugalitate, resistit et invitationem Proserpinae recusare pergit; ubi vero ancilla commemorat intus iam esse et tibicinam pulcherrimam et insuper duas tresve saltatrices (convivia enim et deorum et inferorum non oblectamentis carere possunt quae tum erant conviviorum Atticorum) Xanthias sine mora introiturus est, verum a Baccho etiam procliviore ad voluptates retinetur, habitumque servilem resumere, Herculeum reddere cogitur. Commutatione vestitus facta, quae chorum movet ut de inconstantia et mobilitate verba faciat, a Baccho autem utcumque excusatur, introituri sunt in Plutonis domum, cum repente de sinistro scenae ostio, unde solebant in comoedia viliores personae exire, duae exeunt cauponae, comitantibus ancillis, quae communem in Orco popinam factitabant damnum conquerentes ab Hercule sibi factum, qui cum apud inferos esset ad se deverterit cibisque multis consumptis se debita pecunia fraudarit: sunt vero eae statu inquilinae, ut Athenis tum nonnisi inquilinae ei rei vacabant, cives autem Atticae ab eo quaestu abhorrebant: hinc utraque suum patronum προστάτην de civibus Atticis habet; nam Orcus plane ad Atticae reipublicae rationem est discriptus. Et

[19] Hoc muneris assignat Aeaco Lucianus *dialog. mort.* XIII. 20. Primae dignitatis est Minos, proximum gradum tenent Aeacus et Rhadamanthus ap. Platon. *Gorg.* p. 397: plurimum hi tres iunguntur ut in Demosth. *pro Conon.* p. 494 b. Ceterum non magis humaniter deorum famulus excipit Trygaeum, cui ostium pulsanti aperuerat, *Pac.* 170 sqq.

altera quidem Cleone, altera Hyperbolo patrono utitur (vv. 536, 537), qui, cum haec fabula ageretur, non amplius inter vivos erant. Patrocinium autem hominum tam ab impudentia insignium non mediocriter valet ut timido Baccho terrorem incutiat. Postquam cauponae cum ancillis suis discesserunt, Bacchus periculum ab illis sibi conflandum metuens iterum a Xanthia blandis precibus usus impetrat ut habitum inter se commutent, quo facto chorus (557—567) Xanthiam adhortatur rem ut bene gerat, Xanthias et recte se moneri dicit neque animum sibi defuturum promittit qui rei gerendae par sit.

579—646 (*ἐπεισόδιον β′*). Interim e sinistra scenae ianua exit Aeacus, neque Gorgonas quidem aut Echidnam aut aliud ex Orci monstris, ut v. 449 sqq. minatus erat, secum adducit, sed lacertosos quosdam et robustos homines lora ferentes, qui simulatum Herculem vinculis constringant. Quibus repulsis negat Xanthias umquam se ad inferos descendisse, nedum quicquam illinc a se furto surreptum esse: eius in rei fidem, exemplum iudiciorum atticorum secutus, *προκλήσει εἰς βάσανον* utitur et servom suum simulatum quaestioni offert tormento habendae: cum autem alias qui suos homines tormento offerebant, et saeviora tormenta nominatim excipere et pacisci cum adversariis soliti sint ut resarcirentur sibi damna si qua servi sui passuri essent ex tormentis, Xanthias neque reluctari se dicit quominus ad quodvis cruciatus tormentique genus descendatur iis tantum exceptis quae nihil doloris allatura essent, et omne remitti ab se condonarique damnum siquod ex tormentis adhibitis fecerit Bacchus. Tormentis autem raro in iure iudicioque quaerebatur sed plerumque alio loco, verum adhibitis testibus qui postea apud iudices testabantur quae servi essent inter tormenta confessi. Hinc Xanthias quoque Aeaco suadet ut Bacchum ad tormenta abducat, at Aeacus in ipsius Xanthiae conspectu oculisque eam quaestionem instituturus, Bacchum iubet deponere vasa et adhortatur ut vera dicat. Bacchus torqueri se vetat, se enim immortalem esse Bacchum Iovis filium, alterum autem servom: itaque Herculis personae, quam modo ipse modo Xanthias susceperat, nunc plane obliviscitur. Ad illa Xanthias eo magis verberandum eum dicit, quippe qui, deus si sit, nullum sit ex verberibus dolorem percepturus. Cum vero uterque deum se profiteatur, uterque est verberandus, ut, qui ex verberibus non capturus sit dolorem, is tandem deus agnoscatur. Nudi igitur (v. 615) vel certe depositis sarcinis et habitu Herculeo alternis vicibus ab ipso Aeaco Bacchus et Xanthias verberantur. Cum autem vapulantes servi videantur valde placuisse Atheniensibus ideoque a multis poetis co-

micis sint introducti[20], hoc loco novus lepos eo accessit, quod uterque dolorem misere dissimulare studet et multa comminiscuntur, ut si quem gemitum invitis dolor expressit, ne is pro doloris signo habeatur. Postquam plagas tergo illatas Bacchus et Xanthias ita fortiter tulerunt, ut dolorem vel dissimularint vel dissimulasse sibi videantur, Xanthias Aeaco suadet ut ne amplius terga ipsorum verberet, sed ilia et ventrem: Aeacus probat consilium iubetque Bacchum ventrem verberandum offerre et eum caedit; qui cum vel nunc dolorem dissimulet, statim desperatur ab Aeaco, quasi vero ne illa quidem ratione discernatur uter deus sit. Proinde utrumque omissa hac inquirendi ratione in Plutonis domum deducit, ut ab hoc et a Proserpina discernantur: ita scena ab histrionibus vacuefacta et fabulae actu ad quandam pausam deducta chorus ad parabasin se convertit, quae in hac fabula minus integra est, caret enim κομματίῳ, ἀναπαίστοις et μακρῷ.

Stropha (647—655) et *antistropha* (676—684) in exagitandis duobus tum potentibus in civitate viris Cleophonte et Cligene versantur, quos pariter mox Athenis expulsum iri vaticinatur. In *epirrhemate* (656—675) quod recitat prioris quod modo cecinerat hemichorii coryphaeus, duo suadentur Atheniensibus, prius qui inter cccc fuerint vel cum eis fecerint et illis rerum potitis magistratus et imperia acceperint, iis ut populo se purgandi potestas fiat, purgatis autem delictorum venia detur[21]; alterum ut civibus iis qui tum affecti erant ἀτιμίᾳ reddatur ἐπιτιμία[22] si in integrum restitutionem populum rogarint et stipendia triremibus merere velint. In *antepirrhemate* (685—704) Athenienses duobus nominibus carpuntur, et primum quidem ob numos adulteratos[23]. Cum enim Attici

[20] In parabasi *Pacis* gloriatur Aristophanes ab se primo morem sublatum esse superiorum et aequalium poetarum, qui servos vapulantes et lacrimantes in scenam prodire iusserint. MEIERVS

[21] Iis solis veniam rogat qui non ipsi duces sed alios duces secuti facinore paene non voluntario culpam contraxerint eamque apud populum vel in iudicio purgaverint. Δείματα autem quae ἀφελεῖν volt interdicta sunt, quibus cautum erat ut ne ad populum ea de re ferretur; iubet igitur ἄδειαν dari rogaturis. MEIERVS

[22] Ira quam remittere Athenienses iubet (v. 670) referenda est ad quattuor imperatores qui se iniustae poenae subtraxerunt, qua tribus fere mensibus ante *Ranas* editas Atticus populus decem praetores, qui ad Arginusas vicerant, propter neglectam caesorum sepulturam affecerat. MEIERVS. Vide tamen Cobet. *Platon. Reliq.* p. 161

[23] Comparatio hominum et numorum improborum alias quoque deprehenditur apud nostrum, ut Acharn. v. 468; ἀνδράρια μοχθηρὰ—παρακεκομμένα; Plut. 805 ἔοικε δ' εἶναι τοῦ πονηροῦ κόμματος: confer et prologum *Casinae* Plautinae v. 10;

nam nunc novae quae prodeunt comoediae
multo sunt nequiores quam numi novi.

numi olim et integritatis et notae laude praestiterint, anno Olymp. xciii. 2, fortasse ut bellicis necessitatibus subveniretur, ex aureis Victoriis aurei numi, at nec bonae notae nec sinceri sed quibus multum aeris admixtum erat, ipso autem editarum *Ranarum* anno Olymp. xciii. 3 aenei oboli pro argenteis cusi sunt: hoc ab comico in Ecclesiazusis v. 709, illud in hoc *antepirrhemate* respicitur. Verum illa culpa hic leviter tangitur: copiosior est poeta in altero crimine inferendo: apud Athenienses enim probos cives et generosa stirpe profectos optimarumque artium disciplina institutos arceri a republica: omnia malorum hominum peregrina vel etiam servili origine ortorum consiliis et auctoritate regi, istis imperia magistratus legationes deferri. Itaque adhortatur Athenienses ut pristinum ad morem revertantur et rempublicam tuendam regendamque civibus probis denuo committant: quinam autem tum fuerint, quibus tamquam utilibus poeta civitatem uti velit, parum constat: sunt qui de Conone cogitent.

705—778 (ἐπεισόδιον γ′). Aeacus in scenam redit cum Xanthia quorum e colloquio intellegitur, quid in aedibus Plutonis actum fuerit et praeparatur nova dramatis constitutio. Hi servorum more

Simillimos Eupolidis versus opportune advocavit Brunckius: prius fragmentum ex *Demis*:

καὶ μὴν ἐγὼ πολλῶν παρόντων οὐκ ἔχω τί λέξω·
οὕτω σφόδρ' ἀλγῶ τὴν πολιτείαν ὁρῶν παρ' ἡμῖν.
ἡμεῖς γὰρ οὐχ οὕτω τέως ᾠκοῦμεν οἱ γέροντες·
ἀλλ' ἦσαν ἡμῖν τῇ πόλει πρῶτον μὲν οἱ στρατηγοὶ
ἐκ τῶν μεγιστῶν οἰκιῶν, πλούτῳ γένει τε πρῶτοι,
οἷς ὡσπερεὶ θεοῖσιν ηὐχόμεσθα· καὶ γὰρ ἦσαν·
ὥστ' ἀσφαλῶς ἐπράττομεν, νυνὶ δ', ὅποι τύχωμεν,
στρατευόμεσθ' αἱρούμενοι καθάρματα στρατηγούς:

quos versus eleganter ita reddit Grotius;

ex multis quae dicenda sunt non video unde incipissam,
adeo hanc videre civitatem nequeo sine dolore.
Nos, o senes, rempublicam non talem habuimus olim;
sed imperatores erant ducesque civitati
de gentibus primoribus, deque eminente censu,
quos venerabamur ut deos; et erant dei profecto.
Ita res secura tum stetit: nunc sicubi militandumst
praeficimus bello et copiis homines piacularis.

Alterum fragmentum extat in Πόλεις;

οὓς οὐκ ἂν εἵλεσθ' οὐδ' ἂν οἰνόπτας προτοῦ
νυνὶ στρατηγοὺς ἔχομεν. ὦ πόλις, πόλις,
ὡς εὐτυχὴς εἶ μᾶλλον ἢ καλῶς φρονεῖς.
quos antehac fecissetis non vinispices,
duces nunc facitis. civitas, o civitas,
quanto fortuna melior quam mens est tibi.

de suis ipsorum artibus et virtutibus nonnulla confabulantur et suo quisque hero obtrectant. Orto autem in regia tumultu famulus Plutonis Xanthiae causam altercationis requirenti exponit ambitionem Euripidis, quod ubi primum ad inferos post mortem devenerit, propter philosophandi ac disserendi subtilitatem a furibus rabulis paricidis aliis id genus hominibus, callidas scilicet argumentationes et subtilia calumniandi artificia studiose expetentibus, tanto applausu exceptus fuerit ut ei protenus solium, antea Aeschylo honoris caussa a Plutone concessum, maximo studio vindicare conati sint: esse enim hanc apud inferos legem ut qui arte sua praestantissimus omnium fuisset vivus, is post mortem victum[24] in prytaneo acciperet sedemque Plutoni ipsi proximam, cui insidens ceteris eiusdem artis cultoribus honore antecelleret, nec dum alius quis sapientior ipso advenisset loco cedere deberet. Certamen igitur a Plutone mox initum iri unde iudicium[25] fieret uter palmam mereatur. Iam Sophoclem pro sua modestia, ut qui thronum recusasset cedente Aeschylo, nunc tertiarium sedere velle ut, si forte Euripides vicerit, cum eo novum certamen subeat. Aeacus rem ridicule auget, dum docet quomodo rem acturi sint, tragoedias scilicet ponderaturi sed et metaturi ad amussim cubito et pollice, indignante Aeschylo quod singula verba perpendenda sint, quippe qui fabulae argumentum et actionum nexus finesque pluris faciat. Rem summo studio agi: homines nequissimos de foeda et infima plebe et indoctissimos, ὅπερ ἔστ' ἐν ᾅδου πλῆθος, Euripidi favere: ab Aeschyli partibus paucos tantum stare, 'ὀλιγὸν γὰρ τὸ χρηστόν ἐστιν ὥσπερ ἐνθαδί' lepide addit Aeacus ad spectatores conversus, quasi oblitus se apud inferos esse, seculi mores ut perstringat. Sed quis tandem diiudicabit? nempe Bacchus, Xanthiae dominus, ut artis peritissimus.

Chorus futuri certaminis rationem tamquam vaticinatur (779—794), et utriusque ingenium et mores acute describit[26].

[24] Victus in prytaneo et proedriae honos, ut hoc loco, coniunguntur item Eqq. v. 533 de imperatore, Plutarch. *Vit. dec. Rhet.* p. 850 F de Demosthene oratore, *ibid.* p. 851 D de Demochare ob merita in rempublicam

[25] More scilicet Atheniensium, apud quos appellabantur illi iudices κρίται οἱ τῶν Διονυσίων (Aesch. *de fals. leg.* p. 307) sive οἱ ἐν τῷ θεάτρῳ. Comicorum erant quinque: confer *Av.* v. 1042 et v. 429 πᾶσι νικᾶν τοῖς κρίταις 'omnium iudicum suffragiis victoriam adipisci'; *Ecclesiaz.* v. 808

[26] Aeschyli poesis tanta felicitate exprimitur ut (nisi de Aristophane constaret) totum carmen ab ipso Aeschylo profectum esse diceres. Nam metrorum quoque concinnitas ea est ut admirabilem illam Aeschyli severitatem facile agnoscas, cum dactylus dactylo, spondeus spondeo, syllaba paene syllabae respondeat planeque

795—871 (ἐπεισόδιον δ′). Conspiciuntur Aeschylus et Euripides coram Baccho iudice de principatu contendentes: loqui pergit Euripides qui occupata sede Aeschyli graviter poetam veterem cavillatur. Existunt utrimque convicia, quae vix tandem a Baccho sedantur, utroque in placidum colloquium consentiente. Mox Bacchus agonothetas imitatus sacrificari vult Musis ut ipsi adsint in certamine iudicando: chorumque iubet hymnum ad easdem canere. Chorus Musas invocat (840—846), ut certamini interesse velint virorum subtilium et acutorum. Tum Aeschylus et Euripides deos invocant, ille ut antiquae religionis cultor Cererem patriam ingenii sui nutricem, hic, ut deorum popularium contemptor, preces facit ad novitios quosdam sophistarum deos (κόμμα καινόν), Aetherem Suadam Mentem Linguam Nares. Habitis undique precibus, post breve canticum chori (858—871) scite utrumque poetam et ingenio suo digne certaturum augurantis,

872—958 (ἐπεισόδιον ε′) incipit poetarum inter se contentio, in qua primum Euripides, Aeschylo exprobrans vanum et affectatum granditatis studium, primum vitio vertit quod Nioben Achillem alios induxerit per magnam fabulae partem velatis capitibus et ne verbum quidem proferentes, ut scilicet spectatorum animi longiore futurarum rerum expectatione suspensi tenerentur intereaque possent prolixa decantari cantica, actione aut nulla aut saltem perexigua. Deinde accusat, quod temere proiecerit ampullata et sesquipedalia verba: quod miras insolitasque monstrorum species, ut ἱππαλεκτρύονας 'equigallos' et τραγελάφους 'capricervos' aliaque orientis luxuriantis phantasmata nimis audacter in scenam produxerit; quod semper in ore gerat fossas valla Scamandros gryphos, aquilas in scutis effictas; quod denique portentosa quaeque coacervaverit, quo facilius scilicet singularis cuiusdam gravitatis atque magnificentiae laudem consequeretur. Quae omnia ab semet ipso ait prudenti consilio aliter esse instituta: se enim tragoediam ab isto tumore quo laboraverit liberam reddidisse ac rursus fecisse tenuem: se primum ei grave istud pondus, quo fuerit oppressa, sapienter ademisse; se argutarum disputationum olerumque alborum suco effecisse ut tamquam madefieret et rigaretur; se denique etiam ita instituisse ut omnes personae in scenam prodeuntes actuosae essent nec ulla earum maneret otiosa aut voltu humi defixo taciturna adstaret; ut uxores pariter atque mariti et servi non minus quam domini verba face-

congruant caesurae. Iure igitur singulare huius cantici artificium miratus est Porsonus. FRITZSCHIVS

rent; ut res domesticae quoque in scena tractarentur, quo facilius audientes ipsi eas possent iudicare; ut spectatorum animi a sublimiorum rerum contemplatione avocati ad res vere utiles ac frugiferas adverterentur; denique ut prudentia ac sapientia in re familiari administranda inde perdisceretur; hunc enim unum eundemque esse maximum fructum, quem ludorum scenicorum spectatio praebere possit: ex Aeschyli denique disciplina prodiisse homines horridulos et incomptos ut Phormisium ac Megaenetum, rei tantum bellicae studio incensos, e sua autem doctos et urbanos et scitos sicut Clitophontem et Theramenem. Quibus expositis Bacchus admodum facete (947—958) ista omnia assensione sua confirmans 'sane quidem' inquit 'nunc unusquisque Atheniensium, ubi domum revertitur, statim sciscitatur ubinam olla stet, ubi allium iaceat, quis catinum confregerit, quis arroserit olivam, et quae sunt id genus alia. Harum nimirum rerum maiores nostri stolide erant incuriosi ac neglegentes.'

Torve tuentem et aegre se continentem Aeschylum monet chorus (959—972), lepide ipsius verbis in ipsum usus, ut placide et sine ira contra Euripidem se tueatur, velaque contrahat ne ventus abripiat navem; postea vero, ubi remiserit ventus iracundiae, passis velis invehatur.

973—1062 (ἐπεισόδιον ϛ′). Itaque ille anapaestis contra Euripidis iambicos usus par pari refert, dum poetae mores verba metrum graviter increpat. Et primo quidem erudite diluit quod ultimo loco sibi objectum erat: si enim, quod ne ipse quidem Euripides negare audeat, boni poetae consilium est quod antiqui illi Orpheus Musaeus Hesiodus Homerus fecere, utilia suadere hominumque mores emendare, ei consilio adeo defuisse certe Euripidem ut ultro fabulis suis turpitudinem mollitiei ac nequitiae non mediocriter auxerit, ut eos qui olim fuissent fortes strenui probi denique et honesti ad effeminatam mollitiem turpemque ignaviam deduxerit, quandoquidem ciendis amoris miserationis metus affectibus id potissimum spectaverit ut sensus audientium vehementissime percellerentur aut suaviter titillarentur, nec vero probitati eorum virtutique providerit: accusat porro quod produxerit in scenam amores mulierum inhonestos, Phaedrae Stheneboeae Menalippae Alopes; quodque lubidines earum tamquam ob oculos positas depinxerit; tum quod heroas reges, omni poesis dignitate neglecta, induxerit sordibus squalentes, laceris vestibus indutos, claudicantes, omni denique miseriae genere oppressos, ut scilicet miserabilibus eorum querellis audientes in lacrymas

commoverentur. 'Multis modis' inquit, 'o bone, offecisti publicae privataeque saluti. Induxisti enim in scenam vanas et inanes philosophorum argutias eoque modo effecisti, ut nunc adolescentes, omissis severioribus palaestrae studiis, otiosi in angulis sedeant, atque de rebus minutis et exiguis suaviter scilicet garriant: ut cives vulgo loquaces et audaces extiterint; ut denique etiam servi atque remiges procaces et immodesti habeantur petulantique protervitate dominis suis obloqui audeant.' Quibus dictis denique magna cum animi indignatione etiam haec addit: 'Verum quodnam tandem est malum cuius iste non auctor vel administer extiterit? Induxit enim in scenam scorta impudicissima; induxit mulieres ut Augen in templis parientes; induxit sorores nequiter cum fratribus rem habentes ut Canacen cum Macareo; induxit qui vitam palam dicerent non esse vitam; induxit denique ea omnia quibus mentes animique hominum tamquam labe aliqua pestifera afficerentur. Atque inde etiam evenit ut civitas nostra ingenti miserrimorum scribarum turba repleta sit, qui cum populo turpiter blandiantur, tamen eundem subdole emungant ac spolient: hinc item factum est ut plurimi cives iam adeo molles et effeminati sint ut admodum pauci reperiantur, qui satis virium habeant quo possint in pompis sollemnibus faces decore honesteque gestare.' Tandem Chorus accedit et in odario (1063—1082) quo nihil dulcius poetas ad examen prologorum sese accingentes graviter cohortatur ut institutum certamen naviter fortiterque persequantur, novaque et vetera depromant, quandoquidem coram iudicibus callidis et bene eruditis sint certaturi[27].

1083—1214 (ἐπεισόδιον ϛ′). Statim post chori canticum Euripides Aeschyli fabularum prologos examinat, et primum *Choephorarum* exordium in quo argute malitiosus incusat poetam, quod verba quaedam parum subtiliter accurateque distinxerit[28]. Vicissim Aeschylus inde a v. 1146 illum carpit propterea quod *Antigonam* suam his versibus exorsus sit 'ἦν Οἰδίπους τὸ πρῶτον εὐδαίμων ἀνήρ': Oedipum enim inde a natalibus suis perpetuo fuisse omnium mortalium longe miserrimum. Deinde eum non tantum singulorum verborum ac sententiarum vituperatione vexat, verum etiam longius progreditur: de-

[27] In his versibus nemo erit quin protinus sentiat acerbam Atheniensium irrisionem inesse, quos poeta deinceps ista certaminis ratione sua facete delusit. STALLBAVMIVS

[28] In eo facile agnoscas Prodici Cei discipulum, quem aliunde constat in discriminibus vocabulorum rimandis sedulo fuisse versatum: vide annot. nostram ad Platon. *Protagor.* p. 337 A. STALLBAVMIVS

monstrare enim instituit integrorum versuum in fabularum initiis eam esse rationem ut omnibus ac singulis una atque eadem formula eaque valde trita ac vulgaris annecti queat salvo metro et grammatica constructione. Annectit enim exordiis *Archelai Hypsipyles Stheneboeae Phryxi Iphigeniae Tauricae, Meleagri* ordine deinceps notissimum illud ληκύθιον ἀπώλεσεν et quidem sic ut et numeri salvi maneant et integra semper existat constructio. Qui quidem lusus quemadmodum est facetissimus, ita etiam acerbissimus est; notatur enim eo et singularis quaedam numerorum similitudo in exordiis; deinde perstringitur quod eam finxerit orationem quae etiam in putidam fatuamque sententiam commode exire queat[29], et grandia professus in humilitatem delabatur. Tandem Dionysus cum videt amicum vinci callide vela contrahit, iubetque ad choros transire.

Chorus (1215—1224) Aeschyli carmina melica admiratus ut perfecta timet Euripidi.

1225—1338 (ἐπεισόδιον η′). Euripides par pari relaturus, ut se ab ληκυθίῳ quo impugnatus erat defendat et Aeschyli vituperet usum versuum epiphthegmaticorum, primum ex variis eius tragoediis tamquam centonem carminis aliquem consuit obscuris horridisque sententiis et vocabulis refertum eoque nomine valde sane ridiculum, praesertim cum una eademque sententia paene ad taedium usque repetatur, Dionyso lepide interloquente et numeraturum se promittente: deinde cantica eius tamquam rudia et incondita perstringit, quippe quae habeant modos volgares, tritos, plebeios; parodiamque eorum instituit centonis itidem in modum concinnatam personandis spectatorum auribus sine ullo animi motu e versibus undecumque petitis ex Aeschyli fabulis, intercalari autem versu ficta voce φλαττοθραττο[30] ad deridendum inanem strepitum grandisonorum verborum quem nemo intellegeret. Quam quidem iniuriam Aeschylus

[29] Accedit quod illa formula habet sententiam ad ridendam Euripidis artem rationemque longe accommodatissimam, siquidem ea indicatur Euripidem grandes illas quas iacere conatus sit verborum ampullas (ληκύθους: conf. Ciceron. *ad Attic.* I. 14; Plin. Epistul. I. 2; Ernesti Lexic. *Technol. Graec. Rhetor.* p. 385) saepenumero amisisse atque derepente abiisse in genus dicendi vulgare atque humile, quod cum sublimitatis et granditatis affectatione parum conveniat. STALLBAVMIVS

[30] Citharae sonum imitati dixerunt Philoxenus θρετταναλὸ θρετταναλὸ Plut. v. 290, 296 et Archilochus τήνελλα et alii tibiae flatum imitantes τορέλλη. Hic igitur citharae sonos imitatione exprimi patet e v. 1243, videnturque citharoedici modi, quibus Aeschylus usus est, perstringi ut imperfecti planeque rudes. Contra Berglerus et Brunckius sonis istis significari censuerunt inanem strepitum Aeschyli verborum, praeeunte scholiasta τοῦτο λέγει χλευάζων ὡς ἀσυνετοποιόν

ulciscitur acerbissime; arcessit enim protinus anum[31] quamdam edentulam, quae fictili crepitaculo ad carmina aliqua ex frustulis Euripideis undecumque collectis quibus pauca de suo admiscuit consarcinata modos faciat ac deinde etiam canat monodiam, artificiose quidem ad illius imitationem compositam sed eandem vili argumento et ita comparatam ut cum sensus exprimere videatur mollissimos ac tenerrimos, tamen ineptae fatuitatis longe sit plenissima omnique sententiarum veritate careat. Scilicet paupercula mulier fingitur, cum triste somnium vidisset, experrecta animadvertere Glycen sibi gallum gallinaceum furatam esse, qua re cognita furti deprehendendi causa in Glycae domum properat et auxilio vocat vicinos. Tandem Baccho utrumque hortante ut ab altercatione de lyricis desistant, postulat Aeschylus (v. 1334) ut carminum suorum gravitas ad trutinam exigatur; quod lepide annuit Dionysus. Tectius aliquod agi chorus suspicatur (1339—1347).

1348—1453 (*ἐπεισόδιον θ′*). Adfertur ingens trutina: ad utramque staterae lancem accedunt: extremum certamen periclitatur par poetarum tragicorum. In eo examine verba Aeschyli pondere suo praevalent adeo, ut lanx Euripidis numquam non ingenti velocitate sublime feratur; quin Aeschylus denique ipsum Euripidem una cum eius uxore et Cephisophonte famulo lanci vult imponi, sese duobus versibus suis pollicitans protenus id effecturum, ut cuncti quantocyus sursum in aerem evehantur. Absoluto certamine Bacchus qui alio fuit in Euripidem ante quaestionem animo, alio nunc est habita quaestione, cum delectatur magis Aeschylo, uter utri anteponendus sit usque dubius haeret donec, rogante Plutone num infecta re rediturus sit ad superos, tandem etiam id audire cupit quod audivisse plurimum referebat quo tempore *Ranae* acta est, quid uterque sentiat de republica. Profitetur enim aperte se eo potissimum consilio ad inferos descendisse ut poetam aliquem inde arcessat ad superos qui rempublicam bonis consiliis mactare possit. Quamobrem utrique poetae proponit quaestiones ad res civiles Atheniensium pertinentes. Ac primum quidem eos iubet de Alcibiade suam profiteri sententiam, quem eo ipso tempore quo *Ranae* acta est compertum habemus populi gratia excidisse atque secessisse in Thraciam. Ibi vero Euripides, qui nunc quoque linguam Aeschylo magis in promptu habet caussam Alcibiadis damnat: Aeschylus vero leonis catulum aut prin-

[31] Crotalistriam prodisse habitu personaque Euripideae Hypsipylae efficere studet Fritzschius, qua in tragoedia nutricem induxerat crepitaculo utentem, ne scilicet Opheltes puer clamorem tolleret

cipio non alendum fuisse censet, aut eo facinore admisso demulcendum esse arbitratur. Sed nec his auditis Dionysus omnino ab animi dubitatione liberatur. Quamobrem aliam utrique proponit quaestionem. Sciscitatur enim ex iis quamnam optimam esse arbitrentur civitatis conservandae tuendaeque rationem. Quo loco Euripides primum quidem arguto inficetoque lusu suadet Atheniensibus ut callidis inventis quibusdam militiae navalis molestiam evitare studeant[32]; tum vero mentem suam alio modo aperiens rempublicam salvam fore censet, si qua nunc infida putentur esse pro fidis habeantur, et vicissim fida ducantur pro infidis. Quae quidem verba sanequam obscura illa nec Dionyso intellecta deinceps ipse interpretatur sic, ut salutem publicam dicat sibi videri in eo positam esse ut respublica iis civibus quibus nunc confidat diffidere potius discat resque suas committat illis quorum consilio atque opera nunc non utatur; cum enim civitas in praesente malis et calamitatibus multis afflicta iaceat, consequens fore ut, ubi ea sequatur contraria, rursus salva et incolumis fiat. Sed hic denuo Aeschylus suadet contraria omnia. Is enim civitatem negat ullo modo felicem fieri posse, cui nulla vestis congruat, quaeque adeo instabilis sit ut nulla rerum suarum conditione acquiescens semper alia atque alia concupiscat. Tandem tamen reipublicae aliquod suppeditat consilium, malorum effugium paratum fore dicens, si hostilem terram habeant aliquando pro sua et suam pro hostili, ac si naves opem, opem vero inopiam sibi esse existiment[33].

Qua oratione audita Dionysus extemplo abiecta omni animi dubitatione exclamat: 'haec ergo' inquit 'mei iudicii ratio erit, ut eum de vobis eligam et mecum rursus ad superos educam quem animus iubet.' Quibus verbis significat Aeschylum quem antea non quidem σοφὸν indicaverat, sed quo tamen sese dixerat toto animo oblectari (v. 1384); hunc igitur secum abducere ad vivos statuit, frustra indignante Euripide, quem victum acerbe illudit Dionysus

[32] Altero consilio manifestum est Euripidem gratificari mollitiae populi a gravioribus militiae laboribus tunc alienioris: altero autem istud partium studium prodere quod Aristophanes ipse in divina illa parabasi gravissimis verbis execratus est. STALLBAVMIVS

[33] Summa Aeschylei consilii haec est; suadet ut abolitis dicasticis, ecclesiasticis theoricis omnes hae pecuniae ad maioris classis apparatum adhibeantur: cuius auctor consilii recte in antiquis ad h. l. scholliis perhibetur Pericles; Thucyd. I. 143, II. 23, 55. Ultima tantum Aeschyli verba ἀπορίαν δὲ τὸν πόρον minus in Periclem conveniunt, qui iudiciorum mercedem quamvis modicam primus instituerat. FRITZSCHIVS

facitque quasi suo sibi gladio iugulari, dum quasdam ex ipsius sententiis perstringit. Abituros Pluto ad epulum[34] prius vocat.

Chorus (1454—1471) magnis laudibus praedicat Aeschylum qui sapientia sua publice privatimque utilis habeatur, deinde Euripidem reprehendit propter dialecticae subtilitatis cum poesi scenica coniunctionem.

1472—1505 (ἔξοδος). Rediturum ad Athenas Aeschylum hortatur Pluto ut civitatem suam prudentibus et bonis consiliis tueatur, moresque seculi emendare studeat: tum varia ac diversa instrumenta mortis ei tradit, quae reddat nonnullis reipublicae molestis et perniciosis tamquam luce indignis invitetque ut ad inferos properent, nisi servilem poenam subire malint. Quae omnia se facturum pollicetur Aeschylus, et vicissim Plutonem orat ut solium Sophocli tradat dum ipse redeat; utique Euripidem istum procacem, maledicum et impudentem longe arceat. Tum mystarum chorum iubet Pluto carmen canere propempticum ad Aeschyli ipsius mentem[35] compositum egredientemque cum facibus ardentibus praelucere: cui exhortationi paret Chorus precatusque deos ut abeunti poetae faustum iter, civibusque reperiendi quod reipublicae optimum sit facultatem concedant, inde enim fore ut pax componatur et Cleophon ceterique belli turbatores ocyus ex urbe expellantur, finem fabulae imponit.

[34] Invitatio eo aptior quia mos erat epulari reportata victoria scenica. Vide Ecclesiaz. in fine. WELCKERVS

[35] Quod dixit v. 1498 *τοῖσιν τούτου μέλεσιν καὶ μολπαῖσιν κελαδοῦντες* id refero et ad hexametros quibus delectatur Aeschylus et ad dictionem Aeschyleam (ut versu 1502 quocum apte Bergler comparat Eumen. v. 1012 *εἴη δ' ἀγαθῶν ἀγαθὴ διάνοια πολίταις*) et fortassis ad certi loci Aeschylei imitationem. Ita certe visum scholiastae; *πρῶτα μὲν εὐοδίαν: ταῦτα δὲ παρὰ τὰ ἐν* Γλαύκῳ Ποτνιεῖ Αἰσχύλου· *εὐοδίαν μὲν πρῶτα ἀπὸ στόματος χέομεν.* FRITZSCHIVS

Ὑπόθεσις

Διόνυσός ἐστι μετὰ θεράποντος Ξανθίου κατὰ Εὐριπίδου πόθον εἰς ᾅδου κατιών· ἔχει δὲ λεοντῆν καὶ ῥόπαλον πρὸς τὸ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἔκπληξιν παρέχειν. ἐλθὼν δὲ ὡς τὸν Ἡρακλέα πρότερον, ἵνα ἐξετάσῃ τὰ κατὰ τὰς ὁδούς, ᾗ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὸν Κέρβερον ᾤχετο, καὶ ὀλίγα ἄλλα περὶ τῶν τραγικῶν τούτῳ διαλεχθεὶς ὁρμᾶται πρὸς τὸ προκείμενον. ἐπεὶ δὲ πρὸς τῇ Ἀχερουσίᾳ λίμνῃ γίνεται, ὁ μὲν Ξανθίας, διὰ τὸ μὴ συννεναυμαχηκέναι τὴν περὶ Ἀργινούσας ναυμαχίαν, ὑπὸ τοῦ Χάρωνος οὐκ ἀναληφθεὶς πεζῇ τὴν λίμνην κύκλῳ πορεύεται. ὁ δὲ Διόνυσος δύο ὀβολῶν περαιοῦται, προσπαίζων ἅμα τοῖς κατὰ τὸν πόρον ᾄδουσι βατράχοις καὶ γελωτοποιῶν. μετὰ ταῦτα δ' ἐν ᾅδου τῶν πραγμάτων ἤδη χειριζομένων οἵ τε μύσται χορεύοντες ἐν τῷ προφανεῖ καὶ τὸν Ἴακχον ᾄδοντες ἐν χοροῦ σχήματι καθορῶνται, ὅ τε Διόνυσος μετὰ τοῦ θεράποντος εἰς ταυτὸν ἔρχεται τούτοις. τῶν δὲ προηδικημένων ὑπὸ Ἡρακλέους προσπλεκομένων τῷ Διονύσῳ διὰ τὴν ἐκ τῆς σκευῆς ἄγνοιαν, μέχρι μέν τινος οὐκ ἀγελοίως χειμάζονται, εἶτα μέντοι γε ὡς τὸν Πλούτωνα καὶ τὴν Περσέφατταν παραχθέντες ἀλεωρῆς τυγχάνουσιν. ἐν δὲ τούτῳ ὁ μὲν τῶν μυστῶν χορὸς περὶ τοῦ τὴν πολιτείαν ἐξισῶσαι καὶ τοὺς ἀτίμους ἐντίμους ποιῆσαι χἀτέρων τινῶν πρὸς τὴν Ἀθηναίων πόλιν διαλέγεται. τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ δράματος μονόκωλον, ἄλλως δὲ τερπνὴν καὶ φιλόλογον λαμβάνει σύστασιν. παρεισάγεται γὰρ Εὐριπίδης Αἰσχύλῳ περὶ τῆς τραγικῆς διαφερόμενος, τὸ μὲν ἔμπροσθεν Αἰσχύλου παρὰ τῷ ᾅδῃ βραβεῖον ἔχοντος τὸν τραγῳδικὸν θρόνον, τότε δὲ Εὐριπίδου τῆς τιμῆς ἀντιποιησαμένου· συστήσαντος δὲ τοῦ Πλούτωνος αὐτοῖς τὸν Διόνυσον διακούειν ἑκάτερος αὐτοῖν λόγους πολλοὺς καὶ ποικίλους ποιεῖται, καὶ τέλος πάντα ἔλεγχον καὶ πᾶσαν βάσανον οὐκ ἀπιθάνως ἑκατέρου κατὰ τῆς θατέρου ποιήσεως προσαγαγόντος, κρίνας παρὰ προσδοκίαν ὁ Διόνυσος Αἰσχύλον νικᾶν, ἔχων αὐτὸν ὡς τοὺς ζῶντας ἀνέρχεται.

τὸ δὲ δρᾶμα τῶν εὖ πάνυ καὶ φιλοπόνως πεποιημένων. ἐδιδάχθη ἐπὶ Καλλίου τοῦ μετὰ Ἀντιγένη διὰ Φιλωνίδου εἰς Λήναια. πρῶτος ἦν· Φρύνιχος δεύτερος Μούσαις· Πλάτων τρίτος Κλεοφῶντι. οὕτω δὲ ἐθαυμάσθη τὸ δρᾶμα διὰ τὴν ἐν αὐτῷ παράβασιν ὥστε καὶ ἀνεδιδάχθη, ὥς φησι Δικαίαρχος[1]. οὐ δεδήλωται μὲν ὅπου ἐστὶν ἡ σκηνή, εὐλογώτατον δ' ἐν Θήβαις· καὶ γὰρ ὁ Διόνυσος ἐκεῖθεν καὶ πρὸς τὸν Ἡρακλέα ἀφικνεῖται Θηβαῖον ὄντα.

[1] scilicet in libro περὶ μουσικῶν ἀγώνων

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΞΑΝΘΙΑΣ

ΔΙΟΝΥΣΟΣ

ΗΡΑΚΛΗΣ

ΝΕΚΡΟΣ

ΧΑΡΩΝ

ΠΑΡΑΧΟΡΗΓΗΜΑ ΒΑΤΡΑΧΩΝ

ΧΟΡΟΣ ΜΥΣΤΩΝ

ΑΙΑΚΟΣ

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ

ΠΛΑΘΑΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΑΙΣΧΥΛΟΣ

ΠΛΟΥΤΩΝ

ΒΑΤΡΑΧΟΙ

ΞΑΝΘΙΑΣ. ΔΙΟΝΥΣΟΣ

ΞΑ. Εἴπω τι τῶν εἰωθότων, ὦ δέσποτα,
ἐφ' οἷς ἀεὶ γελῶσιν οἱ θεώμενοι;
ΔΙ. νὴ τὸν Δί' ὅ τι βούλει γε, πλὴν 'πιέζομαι,'
τοῦτο δὲ φύλαξαι· πάνυ γάρ ἐστ' ἤδη χολή.
ΞΑ. μηδ' ἕτερον ἀστεῖόν τι; ΔΙ. πλήν γ' 'ὡς θλίβομαι.'
ΞΑ. τί δαί; τὸ πάνυ γέλοιον εἴπω; ΔΙ. νὴ Δία
θαρρῶν γ'· ἐκεῖνο μόνον ὅπως μὴ 'ρεῖς, ΞΑ. τὸ τί;
ΔΙ. μεταβαλλόμενος τἀνάφορον ὅτι χεζητιᾷς.
ΞΑ. τί δῆτ' ἔδει με ταῦτα τὰ σκεύη φέρειν,
εἴπερ ποιήσω μηδὲν ὧνπερ Φρύνιχος
εἴωθε ποιεῖν καὶ Λύκις κἀμειψίας
[σκευηφόρους ἑκάστοτ' ἐν κωμῳδίᾳ];
ΔΙ. μή νυν ποιήσῃς· ὡς ἐγὼ θεώμενος,
ὅταν τι τούτων τῶν σοφισμάτων ἴδω,

ADNOTATIO CRITICA

v. 11 *καὶ Λύκις* libri, quod quia Lycis inauditum poetae comici nomen est temptavit Kockius proposito *κἀπίλυκος* i. e. *καὶ Ἐπίλυκος*, qui fuit antiquae comoediae poeta; huic coniecturae favet quodammodo librorum scriptura *καὶ Λύκος* || 12 hic versus non parvum negotium facessit interpretibus; induxit post Dindorfium Meinekius. Codices lectionum turbam exhibent, *σκευηφοροῦσ'* et *οἵτινες σκευηφοροῦσ'*, *σκευηφέρουσ'*, *οἳ σκευηφοροῦσ'*: *σκευηφόρους* videtur legisse interpres Graecus, legit Fritzschius qui tamen *ὥσπερ* rescripsit pro *ὧνπερ*, sensumque loci ita expressit 'quid tandem oportebat me has sarcinas ferre si non licet poetari eo modo quo Phrynichus et Amipsias fere semper inducere solent baiulos in comoedia?' Hodie nullus dubito quin eiciendus sit versus.

πλεῖν ἢ 'νιαυτῷ πρεσβύτερος ἀπέρχομαι.
ΞΑ. ὢ τρισκακοδαίμων ἆρ' ὁ τράχηλος οὑτοσί,
ὅτι θλίβεται μέν, τὸ δὲ γέλοιον οὐκ ἐρεῖ.
ΔΙ. εἶτ' οὐχ ὕβρις ταῦτ' ἐστὶ καὶ πολλὴ τρυφή,
ὅτ' ἐγὼ μὲν ὢν Διόνυσος υἱὸς Σταμνίου
αὐτὸς βαδίζω καὶ πονῶ, τοῦτον δ' ὀχῶ,
ἵνα μὴ ταλαιπωροῖτο μηδ' ἄχθος φέροι;
ΞΑ. οὐ γὰρ φέρω 'γώ; ΔΙ. πῶς φέρεις γὰρ ὅς γ' ὀχεῖ;
ΞΑ. φέρων γε ταυτί. ΔΙ. τίνα τρόπον; ΞΑ. βαρέως πάνυ.
ΔΙ. οὔκουν τὸ βάρος τοῦθ' ὃ σὺ φέρεις ὄνος φέρει;
ΞΑ. οὐ δῆθ' ὅ γ' ἔχω 'γὼ καὶ φέρω μὰ τὸν Δί' οὔ.
ΔΙ. πῶς γὰρ φέρεις, ὅς γ' αὐτὸς ὑφ' ἑτέρου φέρει;
ΞΑ. οὐκ οἶδ'· ὁ δ' ὦμος οὑτοσὶ πιέζεται.
ΔΙ. σὺ δ' οὖν ἐπειδὴ τὸν ὄνον οὐ φῄς σ' ὠφελεῖν,
ἐν τῷ μέρει σὺ τὸν ὄνον ἀράμενος φέρε.
ΞΑ. οἴμοι κακοδαίμων· τί γὰρ ἐγὼ οὐκ ἐναυμάχουν;
ἦ τἄν σε κωκύειν ἂν ἐκέλευον μακρά.
ΔΙ. κατάβα πανοῦργε. καὶ γὰρ ἐγγὺς τῆς θύρας
ἤδη βαδίζων εἰμὶ τῆσδ', οἷ πρῶτά με
ἔδει τραπέσθαι. παιδίον, παῖ, ἠμί, παῖ.

ΗΡΑΚΛΗΣ

τίς τὴν θύραν ἐπάταξεν; ὡς κενταυρικῶς
ἐνήλαθ' ὅστις· εἰπέ μοι τουτὶ τί ἦν;
ΔΙ. ὁ παῖς. ΞΑ. τί ἔστιν; ΔΙ. οὐκ ἐνεθυμήθης; ΞΑ. τὸ τί;
ΔΙ. ὡς σφόδρα μ' ἔδεισε. ΞΑ. νὴ Δία μὴ μαίνοιό γε.
ΗΡ. οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα δύναμαι μὴ γελᾶν·
καίτοι δάκνω γ' ἐμαυτόν· ἀλλ' ὅμως γελῶ.
ΔΙ. ὦ δαιμόνιε πρόσελθε· δέομαι γάρ τί σου.
ΗΡ. ἀλλ' οὐχ οἷός τ' εἴμ' ἀποσοβῆσαι τὸν γέλων
ὁρῶν λεοντῆν ἐπὶ κροκωτῷ κειμένην.
τίς ὁ νοῦς; τί κόθορνος καὶ ῥόπαλον ξυνηλθέτην;
ποῖ γῆς ἀπεδήμεις; ΔΙ. ἐπεβάτευον Κλεισθένει.
ΗΡ. κἀναυμάχησας; ΔΙ. καὶ κατεδύσαμέν γε ναῦς

ADNOTATIO CRITICA

17 ἐρεῖ vulgo; ἐρῶ Cobetus probatus Meinekio || 25 ἔχω 'γὼ libri: ἐγὼ 'χω malit Meinekius Vindic. p. 162, quod ad Dionysi verba aptius Xanthias 'non sane quae ego habeo et fero' respondeat quam 'quae habeo ego et fero' || 71 ὄντ' vulgo: ἀντ' coni. A. Palmer, reposuit Blaydesius

τῶν πολεμίων ἢ δώδεκ' ἢ τρισκαίδεκα.
ΗΡ. σφώ; ΔΙ. νὴ τὸν Ἀπόλλω. ΗΡ. κᾆτ' ἔγωγ' ἐξηγρόμην.
ΔΙ. καὶ δῆτ' ἐπὶ τῆς νεὼς ἀναγιγνώσκοντί μοι
τὴν Ἀνδρομέδαν πρὸς ἐμαυτὸν ἐξαίφνης πόθος
τὴν καρδίαν ἐπάταξε πῶς οἴει σφόδρα.
ΗΡ. πόθος; πόσος τις; ΔΙ. μικρὸς ἡλίκος Μόλων.
μή σκῶπτέ μ' ὦδέλφ'· οὐ γὰρ ἀλλ' ἔχω κακῶς.
τοιοῦτος ἵμερός με διαλυμαίνεται.
ΗΡ. ποῖός τις, ὠδελφίδιον; ΔΙ. οὐκ ἔχω φράσαι.
ὅμως γε μέντοι σοι δι' αἰνιγμῶν ἐρῶ.
ἤδη ποτ' ἐπεθύμησας ἐξαίφνης ἔτνους;
ΗΡ. ἔτνους; βαβαιάξ, μυριάκις γ' ἐν τῷ βίῳ.
ΔΙ. ἆρ' ἐκδιδάσκω τὸ σαφὲς ἢ 'τέρᾳ φράσω;
ΗΡ. μὴ δῆτα περὶ ἔτνους γε· πάνυ γὰρ μανθάνω.
ΔΙ. τοιουτοσὶ τοίνυν με δαρδάπτει πόθος
Εὐριπίδου. ΗΡ. καὶ ταῦτα τοῦ τεθνηκότος;
ΔΙ. κοὐδείς γέ μ' ἂν πείσειεν ἀνθρώπων τὸ μὴ οὐκ
ἐλθεῖν ἐπ' ἐκεῖνον. ΗΡ. πότερον εἰς ᾅδου κάτω;
ΔΙ. καὶ νὴ Δί' εἴ τί γ' ἔστιν ἔτι κατωτέρω.
ΗΡ. τί βουλόμενος; ΔΙ. δέομαι ποιητοῦ δεξιοῦ.
οἱ μὲν γὰρ οὐκέτ' εἰσίν, οἱ δ' ὄντες κακοί.
ΗΡ. τί δ'; οὐκ Ἰοφῶν ζῇ; ΔΙ. τοῦτο γάρ τοι καὶ μόνον
ἔτ' ἐστὶ λοιπὸν ἀγαθόν, εἰ καὶ τοῦτ' ἄρα·
οὐ γὰρ σάφ' οἶδ' οὐδ' αὐτὸ τοῦθ' ὅπως ἔχει.
ΗΡ. εἶτ' οὐ Σοφοκλέα πρότερον ὄντ' Εὐριπίδου
μέλλεις ἀνάγειν, εἴπερ γ' ἐκεῖθεν δεῖ σ' ἄγειν;
ΔΙ. οὐ πρίν γ' ἂν Ἰοφῶντ', ἀπολαβὼν αὐτὸν μόνον,
ἄνευ Σοφοκλέους ὅ τι ποιεῖ κωδωνίσω.
κἄλλως ὁ μὲν γ' Εὐριπίδης πανοῦργος ὢν
κἂν ξυναποδρᾶναι δεῦρ' ἐπιχειρήσειέ μοι·
ὁ δ' εὔκολος μὲν ἐνθάδ' εὔκολος δ' ἐκεῖ.
ΗΡ. Ἀγάθων δὲ ποῦ 'στιν; ΔΙ. ἀπολιπών μ' ἀποίχεται,

ADNOTATIO CRITICA

78 *ἀποίχεται* vulgo: sed optimi codices *οἴχεται* habent unde illud interpolatoris esse versum restituturi iudicat Meinekius, qui ipse, addito quod facile excidere potuit *ὅπου 'στ'*, rescripsit *'Αγάθων δὲ ποῦ 'σθ'; ΔΙ. ὅπου 'στ'; ἀπολιπών μ' οἴχεται.* Possis et cum Cobeto *'Αγάθων δὲ ποῦ ποτ' ἐστ'; ἀπολιπών μ' οἴχεται* emendare, nisi malis *'Αγάθων δὲ ποῦ 'στιν; ἀπολιπὼν ἔμ' οἴχεται*

ἀγαθὸς ποιητὴς καὶ ποθεινὸς τοῖς φίλοις.
ΗΡ. ποῖ γῆς ὁ τλήμων; ΔΙ. ἐς μακάρων εὐωχίαν.
ΗΡ. ὁ δὲ Ξενοκλέης; ΔΙ. ἐξόλοιτο νὴ Δία.
ΗΡ. Πυθάγγελος δέ; ΞΑ. περὶ ἐμοῦ δ' οὐδεὶς λόγος
ἐπιτριβομένου τὸν ὦμον οὑτωσὶ σφόδρα.
ΗΡ. οὔκουν ἕτερ' ἔστ' ἐνταῦθα μειρακύλλια
τραγῳδίας ποιοῦντα; ΔΙ. πλεῖν ἢ μύρια,
Εὐριπίδου πλεῖν ἢ σταδίῳ λαλίστερα.
ἐπιφυλλίδες ταῦτ' ἐστὶ καὶ στωμύλματα,
χελιδόνων μουσεῖα, λωβηταὶ τέχνης,
ἃ φροῦδα θᾶττον, ἢν μόνον χορὸν λάβῃ
ἅπαξ, προσουρήσαντα τῇ τραγῳδίᾳ.
γόνιμον δὲ ποιητὴν ἂν οὐχ εὕροις ἔτι
ζητῶν ἄν, ὅστις ῥῆμα γενναῖον λάκοι.
ΗΡ. πῶς γόνιμον; ΔΙ. ὡδὶ γόνιμον, ὅστις φθέγξεται
τοιουτονί τι παρακεκινδυνευμένον,
'αἰθέρα Διὸς δωμάτιον' ἢ 'χρόνου πόδα'
ἢ 'φρένα μὲν οὐκ ἐθέλουσαν ὀμόσαι καθ' ἱερῶν,
γλῶτταν δ' ἐπιορκήσασαν ἰδίᾳ τῆς φρενός'.
ΗΡ. σὲ δὲ ταῦτ' ἀρέσκει; ΔΙ. μάλλα πλεῖν ἢ μαίνομαι.
ΗΡ. ἦ μὴν κόβαλά γ' ἐστίν, ὡς καὶ σοὶ δοκεῖ.
ΔΙ. μὴ τὸν ἐμὸν οἴκει νοῦν· ἔχεις γὰρ οἰκίαν.
ΗΡ. καὶ μὴν ἀτεχνῶς γε παμπόνηρα φαίνεται.
ΔΙ. δειπνεῖν με δίδασκε. ΞΑ. περὶ ἐμοῦ δ' οὐδεὶς λόγος.
ΔΙ. ἀλλ' ὧνπερ ἕνεκα τήνδε τὴν σκευὴν ἔχων

ADNOTATIO CRITICA

82 Post Πυθάγγελος δὲ duorum hemistichiorum lacunam indicavit Meinekius quasi de hoc quoque Dionysio de tragicis poetis sciscitanti aliquid praedicandum esset quo eius indoles breviter indicetur || 85 πλεῖν ἢ μύρια—λαλίστερα vulgo ante Meinekium Herculi continuabantur || 89 ἢν ἅπαξ χορὸν λάβῃ μόνον προσουρήσαντα 'si semel chorum nacti fuerint' (h. e. digni habiti fuerint a comoedis quorum fabula in scena exhibeatur) malit Meinekius, ut sententiae convenientius quam vulgatum ἢν μόνον χορὸν λάβῃ 'si modo chorum nacti fuerint'; ita ut μόνον cum προσουρήσαντα iungatur hoc sensu 'nihil illi aliud quam immingunt tragoediae, non autem eam foecundant, non sunt γόνιμοι.' De tragoedia autem tamquam de meretrice loquitur quae amatoribus poetis copiam sui facit. Apte comparat Brunckius Eq. v. 476 πολλῶν πειρασάντων αὐτὴν (τὴν κωμῳδίαν) ὀλίγοις χαρίσασθαι || 99 ἦ μὴν vulgo: καὶ μὴν Cobetus

ἦλθον κατὰ σὴν μίμησιν, ἵνα μοι τοὺς ξένους
τοὺς σοὺς φράσειας, εἰ δεοίμην, οἷσι σὺ
ἐχρῶ τόθ', ἡνίκ' ἦλθες ἐπὶ τὸν Κέρβερον,
τούτους φράσον μοι, λιμένας ἀρτοπώλια
πορνεῖ' ἀναπαύλας ἐκτροπὰς κρήνας ὁδοὺς
πόλεις διαίτας, πανδοκευτρίας ὅπου
κόρεις ὀλίγιστοι. ΞΑ. περὶ ἐμοῦ δ' οὐδεὶς λόγος.
ΗΡ. ὦ σχέτλιε τολμήσεις γὰρ ἰέναι; ΔΙ. καὶ σύ γε
μηδὲν ἔτι πρὸς ταῦτ', ἀλλὰ φράζε τῶν ὁδῶν
ὅπῃ τάχιστ' ἀφιξόμεθ' εἰς ᾅδου κάτω·
καὶ μήτε θερμὴν μήτ' ἄγαν ψυχρὰν φράσῃς.
ΗΡ. φέρε δὴ τίν' αὐτῶν σοι φράσω πρώτην; τίνα;
μία μὲν γὰρ ἔστιν ἀπὸ κάλω καὶ θρανίου,
κρεμάσαντι σαυτόν. ΔΙ. παῦε, πνιγηρὰν λέγεις.
ΗΡ. ἀλλ' ἔστιν ἀτραπὸς ξύντομος τετριμμένη
ἡ διὰ θυΐας. ΔΙ. ἆρα κώνειον λέγεις;
ΗΡ. μάλιστά γε. ΔΙ. ψυχράν γε καὶ δυσχείμερον·
εὐθὺς γὰρ ἀποπήγνυσι τἀντικνήμια.
ΗΡ. βούλει κατάντη καὶ ταχεῖάν σοι φράσω;
ΔΙ. νὴ τὸν Δί' ὡς ὄντος γε μὴ βαδιστικοῦ.
ΗΡ. καθέρπυσόν νυν ἐς Κεραμεικόν. ΔΙ. εἶτα τί;
ΗΡ. ἀναβὰς ἐπὶ τὸν πύργον τὸν ὑψηλόν ΔΙ. τί δρῶ;
ΗΡ. ἀφιεμένην τὴν λαμπάδ' ἐντεῦθεν θεῶ,
κἄπειτ' ἐπειδὰν φῶσιν οἱ θεώμενοι
εἶναι, τόθ' εἶναι καὶ σὺ σαυτόν. ΔΙ. ποῖ; ΗΡ. κάτω.
ΔΙ. ἀλλ' ἀπολέσαιμ' ἂν ἐγκεφάλου θρίω δύο.
οὐκ ἂν βαδίσαιμι τὴν ὁδὸν ταύτην. ΗΡ. τί δαί;
ΔΙ. ἥνπερ σὺ τότε κατῆλθες. ΗΡ. ἀλλ' ὁ πλοῦς πολύς.
εὐθὺς γὰρ ἐπὶ λίμνην μεγάλην ἥξεις πάνυ
ἄβυσσον. ΔΙ. εἶτα πῶς περαιωθήσομαι;

ADNOTATIO CRITICA

109 διαίτας πανδοκευτρίας male coniungit Meinekius ut πανδοκεύτριαι adiectivi potestatem habeat: πανδοκευτρίας ὅπου redde 'mulieres cauponarias, in quarum cauponis' || 112 τῶν ὁδῶν libri; νῷν ὁδὸν Fritszchius || 113 ὅπως vulgo: ὅπῃ e Veneto Bergkius probante Meinekio || 129 ἐγκεφάλου θρίω δύο 'duo cerebri fercula' interpretatur Fritzschius, cibum sc. Atheniensibus pergratum. Vulgo duas cerebri humani membranas significari putant || 131 pro v. ἥνπερ coni. Blaydesius ἀλλ' ἥν

ΗΡ. ἐν πλοιαρίῳ τυννουτῳὶ σ' ἀνὴρ γέρων
ναύτης διάξει δύ' ὀβολὼ μισθὸν λαβών.
ΔΙ. φεῦ.
ὡς μέγα δύνασθον πανταχοῦ τὼ δύ' ὀβολώ.
πῶς ἠλθέτην κἀκεῖσε; ΗΡ. Θησεὺς ἤγαγεν.
μετὰ ταῦτ' ὄφεις καὶ θηρί' ὄψει μυρία
δεινότατα. ΔΙ. μή μ' ἔκπληττε μηδὲ δειμάτου·
οὐ γάρ μ' ἀποτρέψεις. ΗΡ. εἶτα βόρβορον πολὺν
καὶ σκῶρ ἀείνων· ἐν δὲ τούτῳ κειμένους,
εἴ που ξένον τις ἠδίκησε πώποτε,
ἢ μητέρ' ἠλόησεν, ἢ πατρὸς γνάθον
ἐπάταξεν, ἢ 'πίορκον ὅρκον ὤμοσεν,
ἢ Μορσίμου τις ῥῆσιν ἐξεγράψατο.
ΔΙ. νὴ τοὺς θεοὺς ἐχρῆν γε πρὸς τούτοισι κεἰ
τὴν πυρρίχην τις ἔμαθε τὴν Κινησίου.
ΗΡ. ἐντεῦθεν αὐλῶν τίς σε περίεισιν πνοή,
ὄψει τε φῶς κάλλιστον ὥσπερ ἐνθαδί,
καὶ μυρρινῶνας καὶ θιάσους εὐδαίμονας
ἀνδρῶν γυναικῶν καὶ κρότον χειρῶν πολύν.
ΔΙ. οὗτοι δὲ δὴ τίνες εἰσίν; ΗΡ. οἱ μεμυημένοι,—
ΞΑ. νὴ τὸν Δί' ἐγὼ γοῦν ὄνος ἄγων μυστήρια.
ἀτὰρ οὐ καθέξω ταῦτα τὸν πλείω χρόνον.
ΗΡ. οἵ σοι φράσουσ' ἁπαξάπανθ' ὧν ἂν δέῃ.
οὗτοι γὰρ ἐγγύτατα παρ' αὐτὴν τὴν ὁδὸν
ἐπὶ ταῖσι τοῦ Πλούτωνος οἰκοῦσιν θύραις.
καὶ χαῖρε πόλλ' ὦδελφέ. ΔΙ. νὴ Δία καὶ σύ γε
ὑγίαινε. σὺ δὲ τὰ στρώματ' αὖθις λάμβανε.
ΞΑ. πρὶν καὶ καταθέσθαι; ΔΙ. καὶ ταχέως μέντοι πάνυ.
ΞΑ. μὴ δῆθ', ἱκετεύω σ', ἀλλὰ μίσθωσαί τινα
τῶν ἐκφερομένων, ὅστις ἐπὶ τοῦτ' ἔρχεται.
ΔΙ. ἐὰν δὲ μὴ εὕρω; ΞΑ. τότ' ἔμ' ἄγειν. ΔΙ. καλῶς λέγεις.

ADNOTATIO CRITICA

143 ἠλοίησεν vulgo; ἠλόησεν genuinam formam restituit Valckenaerius ad Ammon. p. 21. || 145 τις ῥῆσιν vulgo; ῥῆσίν τιν' Cobetus: melius fortasse ἢ εἰ Meinekius ceteris non mutatis || 149 κάλλιστον ὥσπερ libri: κάλλιον ἤπερ Meinekius coll. Vergilio Aen. vi. 640 || 162 delevit post Hamakerum Meinekius || τοῦτ': ταῦτ' Bergkius: Στύγ' vel πλοῦν Kockius

καὶ γάρ τιν' ἐκφέρουσι τουτονὶ νεκρόν.
οὗτος, σὲ λέγω μέντοι, σὲ τὸν τεθνηκότα·
ἄνθρωπε βούλει σκευάρι' εἰς ᾅδου φέρειν;

ΝΕΚΡΟΣ

πόσ' ἄττα; ΔΙ. ταυτί. ΝΕ. δύο δραχμὰς μισθὸν τελεῖς;
ΔΙ. μὰ Δί' ἀλλ' ἔλαττον. ΝΕ. ὑπάγεθ' ὑμεῖς τῆς ὁδοῦ.
ΔΙ. ἀνάμεινον ὦ δαιμόνι', ἐὰν ξυμβῶ τί σοι.
ΝΕ. εἰ μὴ καταθήσεις δύο δραχμάς, μὴ διαλέγου.
ΔΙ. λάβ' ἐννέ' ὀβολούς. ΝΕ. ἀναβιῴην νυν πάλιν.
ΞΑ. ὡς σεμνὸς ὁ κατάρατος· οὐκ οἰμώξεται;
ἐγὼ βαδιοῦμαι. ΔΙ. χρηστὸς εἶ καὶ γεννάδας.
χωρῶμεν ἐπὶ τὸ πλοῖον.

ΧΑΡΩΝ

ὠὸπ παραβαλοῦ.
ΔΙ. τουτὶ τί ἔστι; ΞΑ. τοῦτο; λίμνη νὴ Δία
αὕτη 'στὶν ἣν ἔφραζε, καὶ πλοῖόν γ' ὁρῶ
νὴ τὸν Ποσειδῶ κἄστι γ' ὁ Χάρων οὑτοσί.
ΔΙ. χαῖρ' ὦ Χάρων, χαῖρ' ὦ Χάρων, χαῖρ' ὦ Χάρων.
ΧΑ. τίς εἰς ἀναπαύλας ἐκ κακῶν καὶ πραγμάτων;
τίς ἐς τὸ λήθης πεδίον, ἢ 's ὄνου πόκας,
ἢ 's κερβερίους, ἢ 's κόρακας, ἢ 'πὶ Ταίναρον;
ΔΙ. ἐγώ. ΧΑ. ταχέως ἔμβαινε. ΔΙ. ποῦ σχήσειν δοκεῖς;
ἐς κόρακας ὄντως; ΧΑ. ναὶ μὰ Δία σοῦ γ' οὕνεκα.
ἔσβαινε δή. ΔΙ. παῖ δεῦρο. ΧΑ. δοῦλον οὐκ ἄγω,

ADNOTATIO CRITICA

|| 164 *τινες φέρουσι* vulgo: *τιν' ἐκφέρουσι* certissima est emendatio Elmsleii || *τουτονὶ* vulgo: *οὑτοιὶ* Meinekius auctore Hirschigio || 174 delevit post Hamakerum Meinekius || 175 *τοῦτο—αὕτη 'στὶν* male vulgo coniungunt: *τοῦτο* vidit Dobraeus esse interrogationem mirantis 'rogas quid hoc?' || 178 hanc triplicem salutem alii inter Dionysum Xanthiam et mortuum illum partiuntur || 180 *ὄνου πόκας* vulgo: *Ὄκνου πλοκὰς* Meinekius Fr. Com. Gr. II. p. 204 ex Aristarcho ut videtur, in eundem illud sensum accipiendum, quo ionico proverbio dicebatur *ὄνου θῶμιγξ* de re vana et nihil profutura. Fabula autem de Ocno spartum torquente quod asellus arrodit nota est ex Pausania Phoc. 39, 2, Plin. Nat. Hist. XXXV. 138 || 181 *Ταίναρον* vulgo, qui ne est quidem in inferis et exitum potius praebebat mortuis quam ut simul cum ceteris inferorum locis et terroribus commemorari potuerit: itaque recte, opinor, *τάρταρον* reposuit Meinekius

εἰ μὴ νεναυμάχηκε τὴν περὶ τῶν κρεῶν.
ΞΑ. μὰ τὸν Δί' οὐ γὰρ ἀλλ' ἔτυχον ὀφθαλμιῶν.
ΧΑ. οὔκουν περιθρέξει δῆτα τὴν λίμνην κύκλῳ;
ΞΑ. ποῦ δῆτ' ἀναμενῶ; ΧΑ. παρὰ τὸν Αὐαίνου λίθον
ἐπὶ ταῖς ἀναπαύλαις. ΔΙ. μανθάνεις; ΞΑ. πάνυ μανθάνω.
οἴμοι κακοδαίμων, τῷ ξυνέτυχον ἐξιών;
ΧΑ. κάθιζ' ἐπὶ κώπην. εἴ τις ἐπιπλεῖ, σπευδέτω.
οὗτος τί ποιεῖς; ΔΙ. ὅ τι ποιῶ; τί δ' ἄλλο γ' ἢ
ἵζω 'πὶ κώπην, οὗπερ ἐκέλευές με σύ;
ΧΑ. οὔκουν καθεδεῖ δῆτ' ἐνθαδὶ γάστρων; ΔΙ. ἰδού.
ΧΑ. οὔκουν προβαλεῖ τὼ χεῖρε κἀκτενεῖς; ΔΙ. ἰδού.
ΧΑ. οὐ μὴ φλυαρήσεις ἔχων ἀλλ' ἀντιβὰς
ἐλᾷς προθύμως; ΔΙ. κᾆτα πῶς δυνήσομαι,
ἄπειρος ἀθαλάττωτος ἀσαλαμίνιος
ὢν εἶτ' ἐλαύνειν; ΧΑ. ῥᾷστ'· ἀκούσει γὰρ μέλη
κάλλιστ', ἐπειδὰν ἐμβάλῃς ἅπαξ. ΔΙ. τίνων;
ΧΑ. βατραχοκύκνων θαυμαστά. ΔΙ. κατακέλευε δή.
ΧΑ. ὢ ὀπὸπ ὢ ὀπόπ.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ

βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ,
βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
λιμναῖα κρηνῶν τέκνα,
ξύναυλον ὕμνων βοὰν
φθεγξώμεθ', εὔγηρυν ἐμὰν ἀοιδάν,
κοὰξ κοάξ,
ἣν ἀμφὶ νυσήιον
Διὸς Διώνυσον ἐν
λίμναισιν ἰαχήσαμεν,
ἡνίχ' ὁ κραιπαλόκωμος
τοῖς ἱεροῖσι χύτροισι
χωρεῖ κατ' ἐμὸν τέμενος λαῶν ὄχλος.
βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.

ADNOTATIO CRITICA

191 ἐπιπλεῖ vulgo: ἔτι πλεῖ Kusterus || 201 βατράχων, κύκνων vulgo: βατραχοκύκνων, Anglice '*swan-frogs*,' Bothii felicem emendationem recepi, 'quo commento' ait 'cum malos poetas generatim ridet noster tum imprimis Phrynichum atque Platonem et quicumque in certamen musicum descendere cum ipso audebant, id quod manifesto monstrant illa v. 254 τούτῳ γὰρ οὐ νικήσετε et quae sequuntur'

ΔΙ. ἐγὼ δέ γ' ἀλγεῖν ἄρχομαι
τὸν ὄρρον ὦ κοὰξ κοάξ·
ὑμῖν δ' ἴσως οὐδὲν μέλει.
ΒΑ. βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
ΔΙ. ἀλλ' ἐξόλοισθ' αὐτῷ κοάξ·
οὐδὲν γάρ ἐστ' ἀλλ' ἢ κοάξ.
ΒΑ. εἰκότως γ' ὦ πολλὰ πράτ-
των· ἐμὲ γὰρ ἔστερξαν εὔλυροί τε Μοῦσαι
καὶ κεροβάτας Πὰν ὁ καλαμόφθογγα παίζων·
προσεπιτέρπεται δ' ὁ φορμικτὰς Ἀπόλλων,
ἕνεκα δόνακος, ὃν ὑπολύριον
ἔνυδρον ἐν λίμναις τρέφω.
βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
ΔΙ. ἐγὼ δὲ φλυκταίνας γ' ἔχω·
ἀλλ' ὦ φιλῳδὸν γένος
παύσασθε. ΒΑ. μᾶλλον μὲν οὖν
φθεγξόμεσθ', εἰ δή ποτ' εὐ-
ηλίοις ἐν ἡμέραισιν
ἡλάμεσθα διὰ κυπείρου
καὶ φλέω, χαίροντες ᾠδῆς
πολυκολύμβοισιν μέλεσσιν,
ἢ Διὸς φεύγοντες ὄμβρον
ἔνυδρον ἐν βυθῷ χορείαν
αἰόλαν ἐφθεγξάμεσθα
πομφολυγοπαφλάσμασιν.
βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
ΔΙ. βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
τουτὶ παρ' ὑμῶν λαμβάνω.
ΒΑ. δεινά τἄρα πεισόμεσθα.
ΔΙ. δεινότερα δ' ἔγωγ', ἐλαύνων
εἰ διαρραγήσομαι.
ΒΑ. βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
ΔΙ. οἰμώζετ'· οὐ γάρ μοι μέλει.
ΒΑ. ἀλλὰ μὴν κεκραξόμεσθά γ'
ὁπόσον ἡ φάρυγξ ἂν ἡμῶν
χανδάνῃ δι' ἡμέρας,

ADNOTATIO CRITICA

242 et 253 inserti sunt a Fritzschio || 236 πολυκολυμβήτοισι μέλεσι id

βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
ΔΙ. βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
τούτῳ γὰρ οὐ νικήσετε.
ΒΑ. οὐδὲ μὴν ἡμᾶς σὺ πάντως.
ΔΙ. οὐδέποτε· κεκράξομαι γὰρ
κἂν δέῃ δι' ἡμέρας
βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ,
ἕως ἂν ὑμῶν ἐπικρατήσω τοῦ κοάξ,
βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
ἔμελλον ἄρα παύσειν ποθ' ὑμᾶς τοῦ κοάξ.
ΧΑ. ὢ παῦε παῦε, παραβαλοῦ τῷ κωπίῳ.
ἔκβαιν', ἀπόδος τὸν ναῦλον. ΔΙ. ἔχε δὴ τὠβολώ.
ὁ Ξανθίας· ποῦ Ξανθίας; ἢ Ξανθία.
ΞΑ. ἰαῦ. ΔΙ. βάδιζε δεῦρο. ΞΑ. χαῖρ' ὦ δέσποτα.
ΔΙ. τί ἔστι τἀνταυθί; ΞΑ. σκότος καὶ βόρβορος.
ΔΙ. κατεῖδες οὖν που τοὺς πατραλοίας αὐτόθι
καὶ τοὺς ἐπιόρκους, οὓς ἔλεγεν ἡμῖν; ΞΑ. σὺ δ' οὔ;
ΔΙ. νὴ τὸν Ποσειδῶ 'γωγε, καὶ νυνί γ' ὁρῶ.
ἄγε δὴ τί δρῶμεν; ΞΑ. προϊέναι βέλτιστα νῷν,
ὡς οὗτος ὁ τόπος ἐστὶν οὗ τὰ θηρία
τὰ δείν' ἔφασκ' ἐκεῖνος. ΔΙ. ὡς οἰμώξεται.
ἠλαζονεύεθ' ἵνα φοβηθείην ἐγώ,
εἰδώς με μάχιμον ὄντα φιλοτιμούμενος·
ΟΥΔΕΝ ΓΑΡ ΟΥΤΩ ΓΑΥΡΟΝ ΕΣΘ' ὡς Ἡρακλῆς.
ἐγὼ δέ γ' εὐξαίμην ἂν ἐντυχεῖν τινι
λαβεῖν τ' ἀγώνισμ' ἄξιόν τι τῆς ὁδοῦ.
ΞΑ. νὴ τὸν Δία καὶ μὴν αἰσθάνομαι ψόφου τινός.
ΔΙ. ποῦ ποῦ; ΞΑ. 'ξόπισθεν. ΔΙ. ἐξόπισθεν οὖν ἴθι.
ΞΑ. ἀλλ' ἐστὶν ἐν τῷ πρόσθε. ΔΙ. πρόσθε νυν ἴθι.
ΞΑ. καὶ μὴν ὁρῶ νὴ τὸν Δία θηρίον μέγα.

ADNOTATIO CRITICA

259 *τῷ κοὰξ* vulgo: *τοῦ κοὰξ* Dindorfius probante Meinekio || 279 vulgo post Brunckium *ποῦ ποῦ 'στιν; ὄπισθεν. ΔΙ. ἐξόπισθε νῦν ἴθι.* Sed *'στ'* et *'στιν* paucorum est librorum repudiaturque ab R.V.; dein repugnat anxietati Bacchi qui parcissimus esse debet verborum: tum in responsione Xanthiae et libri habent aut *ἐξόπισθεν* ut Rav., aut *'ξόπισθεν* ut V. et C., et qua mox voce utitur Bacchus, eadem propter concinnitatem sermonis probabile est usum antea Xanthiam fuisse: denique *νῦν* in Rav. omittitur, in V. eius loco *αὖ* legitur, id quod ducere ad *οὖν* videtur, quod confunditur saepe cum *νῦν*

ΔΙ. ποῖόν τι; ΞΑ. δεινόν· παντοδαπὸν γοῦν γίγνεται,
τοτὲ μέν γε βοῦς, νυνὶ δ' ὀρεύς, τοτὲ δ' αὖ γυνὴ
ὡραιοτάτη τις. ΔΙ. ποῦ 'στι; φέρ' ἐπ' αὐτὴν ἴω.
ΞΑ. ἀλλ' οὐκέτ' αὖ γυνή 'στιν, ἀλλ' ἤδη κύων.
ΔΙ. Ἔμπουσα τοίνυν ἐστί; ΞΑ. πυρὶ γοῦν λάμπεται
ἅπαν τὸ πρόσωπον. ΔΙ. καὶ σκέλος χαλκοῦν ἔχει;
ΞΑ. νὴ τὸν Ποσειδῶ, καὶ βολίτινον θάτερον,
σάφ' ἴσθι. ΔΙ. ποῖ δῆτ' ἂν τραποίμην; ΞΑ. ποῖ δ' ἐγώ;
ΔΙ. ἱερεῦ διαφύλαξόν μ', ἵν' ὦ σοι ξυμπότης.
ΞΑ. ἀπολούμεθ' ὦναξ Ἡράκλεις. ΔΙ. οὐ μὴ καλεῖς μ'
ὦνθρωφ', ἱκετεύω, μηδὲ κατερεῖς τοὔνομα.
ΞΑ. Διόνυσε τοίνυν. ΔΙ. τοῦτ' ἔθ' ἧττον θατέρου.
ΞΑ. ἴθ' ᾗπερ ἔρχει δεῦρο δεῦρ' ὦ δέσποτα.
ΔΙ. τί δ' ἔστι; ΞΑ. θάρρει· πάντ' ἀγαθὰ πεπράγαμεν,
ἔξεστί θ' ὥσπερ Ἡγέλοχος ἡμῖν λέγειν
'ἐκ κυμάτων γὰρ αὖθις αὖ γαλῆν ὁρῶ'.
ἥμπουσα φρούδη. ΔΙ. κατόμοσον. ΞΑ. νὴ τὸν Δία.
ΔΙ. καὖθις κατόμοσον. ΞΑ. νὴ Δί'. ΔΙ. ὄμοσον. ΞΑ. νὴ Δία.
ΔΙ. οἴμοι τάλας, ὡς ὠχρίασ' αὐτὴν ἰδών.
ΞΑ. ὁδὶ δὲ δείσας ὑπερεπυρρίασέ σου.
ΔΙ. οἴμοι, πόθεν μοι τὰ κακὰ ταυτὶ προσέπεσεν;
τίν' αἰτιάσομαι θεῶν μ' ἀπολλύναι;
ΞΑ. 'αἰθέρα Διὸς δωμάτιον' ἢ 'χρόνου πόδα'.
οὗτος. ΔΙ. τί ἔστιν; ΞΑ. οὐ κατήκουσας; ΔΙ. τίνος;
ΞΑ. αὐλῶν πνοῆς. ΔΙ. ἔγωγε, καὶ δᾴδων γέ με
αὔρα τις εἰσέπνευσε μυστικωτάτη.
ἀλλ' ἠρεμὶ πτήξαντες ἀκροασώμεθα.

ΧΟΡΟΣ ΜΥΣΤΩΝ

Ἴακχ' ὦ Ἴακχε.
Ἴακχ' ὦ Ἴακχε.
ΞΑ. τοῦτ' ἔστ' ἐκεῖν' ὦ δέσποθ'· οἱ μεμυημένοι
ἐνταῦθά που παίζουσιν, οὓς ἔφραζε νῷν.

ADNOTATIO CRITICA

294 interpunctionem post ἔρχει delevi || 304 vulgo Baccho continuatum Xanthiae tribui cum Ravennate: Xanthias haec ita secum dicit, ut a spectatoribus percipi possint irridetque his vanum Euripidis desiderium quo Bacchus permotus suscepit hoc iter

ᾄδουσι γοῦν τὸν Ἴακχον ὅνπερ Διαγόρας.
ΔΙ. κἀμοὶ δοκοῦσιν. ἡσυχίαν τοίνυν ἄγειν
βέλτιστόν ἐστιν, ὡς ἂν εἰδῶμεν σαφῶς.

ΧΟΡΟΣ

Ἴακχ᾽ ὦ πολυτίμοις ἐν ἕδραις ἐνθάδε ναίων,
Ἴακχ᾽ ὦ Ἴακχε,
ἐλθὲ τόνδ᾽ ἀνὰ λειμῶνα χορεύσων
ὁσίους ἐς θιασώτας,
πολύκαρπον μὲν τινάσσων
περὶ κρατὶ σῷ βρύοντα
στέφανον μύρτων· θρασεῖ δ᾽ ἐγκατακρούων
ποδὶ τὰν ἀκόλαστον
φιλοπαίγμονα τιμάν,
χαρίτων πλεῖστον ἔχουσαν μέρος, ἁγνὰν ὁσίοις
μετὰ μύσταισι χορείαν.
ΞΑ. ὦ πότνια πολυτίμητε Δήμητρος κόρη,
ὡς ἡδύ μοι προσέπνευσε χοιρείων κρεῶν.
ΔΙ. οὔκουν ἀτρέμ᾽ ἕξεις, ἤν τι καὶ χορδῆς λάβῃς;
ΧΟ. ἐγείρων φλογέας λαμπάδας ἐν χερσὶ γὰρ ἥκει τινάσσων,
Ἴακχ᾽ ὦ Ἴακχε,
νυκτέρου τελετῆς φωσφόρος ἀστήρ.
φλέγεται δὴ φλογὶ λειμών·

316 ad 326 = 330 ad 340

ADNOTATIO CRITICA

316 πολυτιμήτοις vulgo: πολυτίμοις Hermannus; frustra πολυτίμητ᾽ Reisigius || 322 ἐγκατακροίων vulgo: ἔξαγε κρούων coni. Hamakerus || 324 τιμὰν vulgo: πόμπαν Hamakerus: τ᾽ ἐμὰν (sc. χορείαν) post Bentleium Kockius || 325 legebatur vulgo ἁγνάν, ἱερὰν ὁσίοις μύσταις χορείαν: metrum restituit Fritzschius qui primus intellexit ἱερὰν glossema esse adiectivi ἁγνὰν ideoque delendum: pro ἅμα, quod idem inseruit, scripsi cum Kockio μέτα quod facile excidere potuit propter similitudinem cum prima syllaba in μύσταισι || 330 olim ἔγειρε a reliquâ oratione separavi et pro ἐγείρου 'excitare' dictum sumsi cum Fritzschio: nunc auctore Meinekio ἐγείρων scripsi et τινάσσων quod habent libri post ἥκει seclusi tamquam interpretamentum fuerit vocis ἐγείρων. Tum Ἴακχ᾽ ὦ Ἴακχε habendum est, ut *io triumphe* apud Horat. Carm. IV. 2, pro interiectione neque putandum est chorum his verbis ipsum deum alloqui || 333 φλογὶ φέγγεται δὲ λειμὼν vulgo: sed φλέγεται plures libri bonae notae, unde facile metrum restituit Hermannus

γόνυ πάλλεται γερόντων·
ἀποσείονται δὲ λύπας
χρονίους τ' ἐτῶν παλαιῶν ἐνιαυτούς,
ἱερᾶς ὑπὸ τιμᾶς.
σὺ δὲ λαμπάδι φέγγων
προβάδην ἔξαγ' ἐπ' ἀνθηρὸν ἕλειον δάπεδον
χοροποιὸν μάκαρ ἥβαν.
εὐφημεῖν χρὴ κἀξίστασθαι τοῖς ἡμετέροισι χοροῖσιν,
ὅστις ἄπειρος τοιῶνδε λόγων ἢ γνώμῃ μὴ καθαρεύει,
ἢ γενναίων ὄργια Μουσῶν μήτ' εἶδεν μήτ' ἐχόρευσεν,
μηδὲ Κρατίνου τοῦ ταυροφάγου γλώττης βακχεῖ' ἐτελέσθη,
ἢ βωμολόχοις ἔπεσιν χαίρει μὴ 'ν καιρῷ τοῦτο ποιοῦσιν,
ἢ στάσιν ἐχθρὰν μὴ καταλύει μηδ' εὔκολός ἐστι πολίταις,
ἀλλ' ἀνεγείρει καὶ ῥιπίζει κερδῶν ἰδίων ἐπιθυμῶν,
ἢ τῆς πόλεως χειμαζομένης ἄρχων καταδωροδοκεῖται,
ἢ προδίδωσιν φρούριον ἢ ναῦς, ἢ τἀπόρρητ' ἀποπέμπει
ἐξ Αἰγίνης Θωρυκίων ὢν εἰκοστολόγος κακοδαίμων,
ἀσκώματα καὶ λίνα καὶ πίτταν διαπέμπων εἰς Ἐπίδαυρον,
ἢ χρήματα ταῖς τῶν ἀντιπάλων ναυσὶν παρέχειν τινὰ πείθει,
ἢ κατατιλᾷ τῶν ἑκαταίων κυκλίοισι χοροῖσιν ὑπᾴδων,
ἢ τοὺς μισθοὺς τῶν ποιητῶν ῥήτωρ ὢν εἶτ' ἀποτρώγει
κωμῳδηθεὶς ἐν ταῖς πατρίοις τελεταῖς ταῖς τοῦ Διονύσου·
τοῦτον ἀπαυδῶ καὖθις ἀπαυδῶ καὖθις τὸ τρίτον μάλ' ἀπαυδῶ
ἐξίστασθαι μύσταισι χοροῖς· ὑμεῖς δ' ἀνεγείρετε μολπὴν
κατὰ παννυχίδας τὰς ἡμετέρας καὶ τῇδε πρέπουσαν ἑορτῇ.
χώρει νυν πᾶς ἀνδρείως

359 ad 364=365 ad 370

ADNOTATIO CRITICA

338 φλέγων libri: φέγγων Bothius || 356 τούτοις ἀπαυδῶ codices omnes invito metro: vulgo male cum Brunckio ex A. Gellio Praefat. p. 11 corrigunt τούτοις αὐδῶ: certe τοίσιδ' ἀπαυδῶ cum Porsono et Meinekio aut οἷσιν ἀπαυδῶ cum Kockio aut τοῖσιν ἀπαυδῶ cum Bentleio aut denique τοῦτον ἀπαυδῶ cum Meiero scribendum || 358 καὶ παννυχίδας libri: at ineptum esse quod pervigilia excitari dicantur intellexit Hamakerus, qui emendavit καὶ παννυχίσιν ταῖς ἡμετέραις καὶ τῇδε πρέπουσαν ἑορτῇ: leniorem praetuli emendationem Meinekii, ita ut sensus evadat 'excitate cantum nostris pervigiliis accommodatum' || αἳ τῇδε πρέπουσιν vulgo: καὶ τῇδε πρέπουσαν Hamakerus probante Meinekio

ἐς τοὺς εὐανθεῖς κόλπους
λειμώνων ἐγκρούων
κἀπισκώπτων
καὶ παίζων καὶ χλευάζων,
ἠρίστηται δ' ἐξαρκούντως.
ἀλλ' ἔμβα χὤπως ἀρεῖς
τὴν σώτειραν γενναίως
τῇ φωνῇ μολπάζων,
ἣ τὴν χώραν
σῴσειν φήσ' ἐς τὰς ὥρας,
κἂν Θωρυκίων μὴ βούληται.
ἄγε νυν ἑτέραν ὕμνων ἰδέαν τὴν καρποφόρον βασίλειαν
Δήμητρα θεὰν ἐπικοσμοῦντες ζαθέοις μολπαῖς κελαδεῖτε.
Δήμητερ ἁγνῶν ὀργίων
ἄνασσα συμπαραστάτει,
καὶ σῷζε τὸν σαυτῆς χορόν,
καί μ' ἀσφαλῶς πανήμερον
παῖσαί τε καὶ χορεῦσαι·
καὶ πολλὰ μὲν γέλοιά μ' εἰ-
πεῖν, πολλὰ δὲ σπουδαῖα, καὶ
τῆς σῆς ἑορτῆς ἀξίως
παίσαντα καὶ σκώψαντα νι-
κήσαντα ταινιοῦσθαι.
ἀλλ' εἶα
νῦν καὶ τὸν ὡραῖον θεὸν παρακαλεῖτε δεῦρο
ᾠδαῖσι, τὸν ξυνέμπορον τῆσδε τῆς χορείας.
Ἴακχε πολυτίμητε, μέλος ἑορτῆς

373 ad 377 = 378 ad 382 : 383 ad 385 = 421 ad 423

ADNOTATIO CRITICA

364 *ἠρίστηται* libri et Dindorfius: sed inepta dicitur esse mentio prandii matutini, cum hoc loco noctu nocturna sacra celebrentur: itaque *ἠρίστευται* 'iam satis est victoriae' coniecit Brunckius, probabilius Kockius *ἡγίστευται* collato Eur. Bacch. v. 74, quem secutus est Meinekius || 365 *ἀρεῖς* Scaliger, libri *αἴρεις* vel *αἰρεῖς* vel *αἴρῃς*, Hamakerus *ἄρξει* coniecit quod probavit Meinekio || 369 *σῴζειν* vulgo: *σώσει* codex Venetus unde *σώσειν* Cobetus V. L. p. 64 || 383 *ἄγ'* libri: *ἀλλ'* Bentleius || 386 *μέλος ἑορτῆς* vulgo: sed non posse Iacchum carminum in hac bacchica sollemnitate canendorum auctorem praedicari Kockius intellexit, itaque *μέρος* correxit tamquam Iacchi supplicatio pulcherrima Eleusiniorum

ἥδιστον εὑρών, δεῦρο συνακολούθει
πρὸς τὴν θεὸν
καὶ δεῖξον ὡς ἄνευ πόνου
πολλὴν ὁδὸν περαίνεις.
Ἴακχε φιλοχορευτὰ συμπρόπεμπέ με.
σὺ γὰρ κατασχισάμενος ἐπὶ γέλωτι
κἀπ' εὐτελείᾳ τόν τε σανδαλίσκον
καὶ τὸ ῥάκος
ἐξηῦρες ὥστ' ἀζημίους
παίζειν τε καὶ χορεύειν.
Ἴακχε φιλοχορευτὰ συμπρόπεμπέ με.
καὶ γὰρ παραβλέψας τι μειρακίσκης
νῦν δὴ κατεῖδον καὶ μάλ' εὐπροσώπου
συμπαιστρίας
χιτωνίου παραρραγέν-
τος τιτθίον προκῦψαν.
Ἴακχε φιλοχορευτὰ συμπρόπεμπέ με.
ΔΙ. ἐγὼ δ' ἀεί πως φιλακόλουθός εἰμι καὶ
παίζων χορεύειν βούλομαι. ΞΑ. κἄγωγε πρός.
ΧΟ. βούλεσθε δῆτα κοινῇ
σκώψωμεν Ἀρχέδημον;
ὃς ἑπτέτης ὢν οὐκ ἔφυσε φράτερας,
νυνὶ δὲ δημαγωγεῖ
ἐν τοῖς ἄνω νεκροῖσι,
κἄστιν τὰ πρῶτα τῆς ἐκεῖ μοχθηρίας.
ΔΙ. ἔχοιτ' ἂν οὖν φράσαι νῷν
Πλούτων' ὅπου 'νθάδ' οἰκεῖ;
ξένω γάρ ἐσμεν ἀρτίως ἀφιγμένω.
ΧΟ. μηδὲν μακρὰν ἀπέλθῃς,
μηδ' αὖθις ἐπανέρῃ με,

ADNOTATIO CRITICA

pars esse dicatur: probabilior Meinekii emendatio *τέλος* quod cum *ἑορτῇ* coniunxit Euripides Med. v. 1382 || 392 vulgo *σὺ γὰρ κατεσχίσω μέν— κἀξεῦρες*: sed cum in Ravennate extat lectio *κατασχίσω μὲν* et *ἐξεῦρες*, recte procul dubio participium restituit Kockius. Sensus est 'tu enim nos risus parsimoniaeque causa et scisso calceo et scissa veste uti in Eleusiniis iussisti' || 393 vulgo ante Bentleium *τόνδε τὸν σανδαλίσκον* || 404 *μετ' αὐτῆς* quod habent libri post *καὶ* eieci cum Beckio

ἀλλ' ἴσθ' ἐπ' αὐτὴν τὴν θύραν ἀφιγμένος.
ΔΙ. αἴροι' ἂν αὖθις ὦ παῖ.
ΞΑ. τουτὶ τί ἦν τὸ πρᾶγμα,
ἀλλ' ἢ Διὸς Κόρινθος ἐν τοῖς στρώμασιν;

ΧΟΡΟΣ

χωρεῖτε **440**
νῦν ἱερὸν ἀνὰ κύκλον θεᾶς, ἀνθοφόρον ἀν' ἄλσος
παίζοντες οἷς μετουσία θεοφιλοῦς ἑορτῆς·
ἐγὼ δὲ σὺν ταῖσιν κόραις εἶμι καὶ γυναιξίν,
οὗ παννυχίζουσιν θεᾷ, φέγγος ἱερὸν οἴσων.
χωρῶμεν ἐς πολυρρόδους
λειμῶνας ἀνθεμώδεις,
τὸν ἡμέτερον τρόπον
τὸν καλλιχορώτατον
παίζοντες, ὃν ὄλβιαι
Μοῖραι ξυνάγουσιν.
μόνοις γὰρ ἡμῖν ἥλιος
καὶ φέγγος ἱλαρόν ἐστιν,
ὅσοι μεμυήμεθ' εὐ-
σεβῆ τε διήγομεν
τρόπον περὶ τοὺς ξένους
καὶ τοὺς ἰδιώτας.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ. ΞΑΝΘΙΑΣ. ΧΟΡΟΣ

ΔΙ. Ἄγε δὴ τίνα τρόπον τὴν θύραν κόψω; τίνα; **460**
πῶς ἐνθάδ' ἄρα κόπτουσιν οὑπιχώριοι;
ΞΑ. οὐ μὴ διατρίψεις, ἀλλὰ γεύσει τῆς θύρας,
καθ' Ἡρακλέα τὸ σχῆμα καὶ τὸ λῆμ' ἔχων.

426 ad 431 = 432 ad 437

ADNOTATIO CRITICA

431 Μοῖραι vulgo pro quo Μοῦσαι aut Ὧραι coniecit Meinekius

ΔΙ. παῖ παῖ.

ΑΙΑΚΟΣ

τίς οὗτος; ΔΙ. Ἡρακλῆς ὁ καρτερός.
ΑΙ. ὦ βδελυρὲ κἀναίσχυντε καὶ τολμηρὲ σὺ
καὶ μιαρὲ καὶ παμμίαρε καὶ μιαρώτατε,
ὃς τὸν κύν' ἡμῶν ἐξελάσας τὸν Κέρβερον
ἀπῇξας ἄγχων κἀποδρὰς ᾤχου λαβών,
ὃν ἐγὼ 'φύλαττον. ἀλλὰ νῦν ἔχει μέσος·
τοία Στυγός σε μελανοκάρδιος πέτρα 470
ἀχερόντιός τε σκόπελος αἱματοσταγὴς
φρουροῦσι, Κωκυτοῦ τε περίδρομοι κύνες,
ἔχιδνά θ' ἑκατογκέφαλος, ἣ τὰ σπλάγχνα σου
διασπαράξει, πνευμόνων τ' ἀνθάψεται
ταρτησία μύραινα· τὼ νεφρὼ δέ σου
αὐτοῖσιν ἐντέροισιν ᾑματωμένω
διασπάσονται Γοργόνες τιθράσιαι,
ἐφ' ἃς ἐγὼ δρομαῖον ὁρμήσω πόδα.
ΞΑ. οὗτος τί δέδρακας; οὐκ ἀναστήσει ταχὺ 480
πρίν τινά σ' ἰδεῖν ἀλλότριον; ΔΙ. ἀλλ' ὡρακιῶ.
ἀλλ' οἶσε πρὸς τὴν καρδίαν μου σφογγιάν.
ΞΑ. ἰδοὺ λαβέ. προσθοῦ. ΔΙ. ποῦ 'στιν; ΞΑ. ὦ χρυσοῖ θεοί,
ἐνταῦθ' ἔχεις τὴν καρδίαν; ΔΙ. δείσασα γὰρ
ἐς τὴν κάτω μου κοιλίαν καθείρπυσεν.
ΞΑ. ὦ δειλότατε θεῶν σὺ κἀνθρώπων. ΔΙ. ἐγώ; 486
σὺ δ' οὐκ ἔδεισας τὸν ψόφον τῶν ῥημάτων 492
καὶ τὰς ἀπειλάς; ΞΑ. οὐ μὰ Δί' οὐδ' ἐφρόντισα.
ΔΙ. ἴθι νυν, ἐπειδὴ ληματίας κἀνδρεῖος εἶ,
σὺ μὲν γενοῦ 'γὼ τὸ ῥόπαλον τουτὶ λαβὼν
καὶ τὴν λεοντῆν, εἴπερ ἀφοβόσπλαγχνος εἶ·
ἐγὼ δ' ἔσομαί σοι σκευοφόρος ἐν τῷ μέρει.
ΞΑ. φέρε δὴ ταχέως αὔτ'· οὐ γὰρ ἀλλὰ πειστέον·

ADNOTATIO CRITICA

460 vulgo male προσθοῦ Dionyso tribuunt et ποῦ 'στιν Xanthiae: πρόσθες utique debebat Dionysus dicere || 466 ληματίας: scripturam ληματίας probatam Bentleio praebent scholia et cum γρ. nota Venetus: vulgo λημματιᾶς, quod verbum vitio natum et analogiam damnare et usum respuere docet Cobetus ad Hyperid. p. 53

καὶ βλέψον ἐς τὸν Ἡρακλειοξανθίαν,
εἰ δειλὸς ἔσομαι καὶ κατὰ σὲ τὸ λῆμ᾽ ἔχων.
ΔΙ. μὰ Δί᾽ ἀλλ᾽ ἀληθῶς οὐκ Μελίτης μαστιγίας.
φέρε νυν ἐγὼ τὰ στρώματ᾽ ἄρωμαι ταδί.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ

ὦ φίλταθ᾽ ἥκεις Ἡράκλεις; δεῦρ᾽ εἴσιθι.
ἡ γὰρ θεός σ᾽ ὡς ἐπύθεθ᾽ ἥκοντ᾽, εὐθέως
ἔπεττεν ἄρτους, ἧψε κατερικτῶν χύτρας
ἔτνους δύ᾽ ἢ τρεῖς, βοῦν ἀπηνθράκιζ᾽ ὅλον,
πλακοῦντας ὤπτα, κολλάβους. ἀλλ᾽ εἴσιθι.
ΞΑ. κάλλιστ᾽, ἐπαινῶ. ΘΕ. μὰ τὸν Ἀπόλλω οὐ μή σ᾽ ἐγὼ
περιόψομἀπελθόντ᾽, ἐπεί τοι καὶ κρέα
ἀνέβραττεν ὀρνίθεια, καὶ τραγήματα
ἔφρυγε, κῷνον ἀνεκεράννυ γλυκύτατον.
ἀλλ᾽ εἴσιθ᾽ ἅμ᾽ ἐμοί. ΞΑ. πάνυ καλῶς. ΘΕ. ληρεῖς ἔχων·
οὐ γάρ σ᾽ ἀφήσω. καὶ γὰρ αὐλητρίς γέ σοι
ἤδη ᾽νδον ἔσθ᾽ ὡραιοτάτη κὠρχηστρίδες
ἕτεραι δύ᾽ ἢ τρεῖς. ΞΑ. πῶς λέγεις; ὀρχηστρίδες;
ΘΕ. ἀλλ᾽ εἴσιθ᾽, ὡς ὁ μάγειρος ἤδη τὰ τεμάχη
ἔμελλ᾽ ἀφαιρεῖν χἠ τράπεζ᾽ εἰσῄρετο.
ΞΑ. ἴθι νυν φράσον πρώτιστα ταῖς ὀρχηστρίσιν
ταῖς ἔνδον οὔσαις, αὐτὸς ὅτι εἰσέρχομαι.
ὁ παῖς, ἀκολούθει δεῦρο τὰ σκεύη φέρων.
ΔΙ. ἐπίσχες οὗτος. οὔ τί που σπουδὴν ποιεῖ,
ὁτιή σε παίζων Ἡρακλέα ᾽νεσκεύασα;
οὐ μὴ φλυαρήσεις ἔχων ὦ Ξανθία,
ἀλλ᾽ ἀράμενος οἴσεις πάλιν τὰ στρώματα.
ΞΑ. τί δ᾽ ἔστιν; οὐ δή πού μ᾽ ἀφελέσθαι διανοεῖ
ἅδωκας αὐτός; ΔΙ. οὐ τάχ᾽, ἀλλ᾽ ἤδη ποιῶ.
κατάθου τὸ δέρμα. ΞΑ. ταῦτ᾽ ἐγὼ μαρτύρομαι

ADNOTATIO CRITICA

474 *αἴρωμαι* vulgo: *ἄρωμαι* Meinekius post Cobetum || 479 post *ὤπτα* interpunctionem delevi: *πλακοῦντας κολλάβους* ita accipiendum ut illo genus, species hoc significetur || 486 *ἤδ᾽ ἔνδον* vulgo: correxit Dobraeus || 490—1 in marginem reiecit Meinekius, quem offendit *πρώτιστα*, deinde *αὐτὸς* pro quo *καὐτὸς* dicere debebat, tum *εἰσέρχομαι* pro quo futurum postulat, et inutile denique illud *ταῖς ἔνδον οὔσαις* de puellis dictum quas intus esse omnes norant

καὶ τοῖς θεοῖσιν ἐπιτρέπω. ΔΙ. ποίοις θεοῖς;
τὸ δὲ προσδοκῆσαί σ' οὐκ ἀνόητον καὶ κενὸν
ὡς δοῦλος ὢν καὶ θνητὸς Ἀλκμήνης ἔσει;
ΞΑ. ἀμέλει καλῶς· ἔχ' αὔτ'. ἴσως γάρ τοί ποτε
ἐμοῦ δεηθείης ἄν, εἰ θεὸς θέλοι.
ΧΟ. ταῦτα μὲν πρὸς ἀνδρός ἐστι
νοῦν ἔχοντος καὶ φρένας καὶ
πολλὰ περιπεπλευκότος,
μετακυλίνδειν αὑτὸν ἀεὶ
πρὸς τὸν εὖ πράττοντα τοῖχον
μᾶλλον ἢ γεγραμμένην
εἰκόν' ἑστάναι, λαβόνθ' ἓν
σχῆμα· τὸ δὲ μεταστρέφεσθαι
πρὸς τὸ μαλθακώτερον
δεξιοῦ πρὸς ἀνδρός ἐστι
καὶ φύσει Θηραμένους.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ

Πλαθάνη Πλαθάνη δεῦρ' ἔλθ', ὁ πανοῦργος οὑτοσί,
ὃς ἐς τὸ πανδοκεῖον εἰσελθών ποτε
ἑκκαίδεκ' ἄρτους κατέφαγ' ἡμῶν.

ΠΛΑΘΑΝΗ

νὴ Δία
ἐκεῖνος αὐτὸς δῆτα. ΞΑ. κακὸν ἥκει τινί.
ΠΑ. καὶ κρέα γε πρὸς τούτοισιν ἀνάβραστ' εἴκοσιν
ἀνημιωβολιαῖα. ΞΑ. δώσει τις δίκην.
ΠΑ. καὶ τὰ σκόροδα τὰ πολλά. ΔΙ. ληρεῖς ὦ γύναι
κοὐκ οἶσθ' ὅ τι λέγεις. ΠΛ. οὐ μὲν οὖν με προσεδόκας,

505 ad 515 = 557 ad 567

ADNOTATIO CRITICA

508 μετακυλινδεῖν vulgo: formam sublestae fidei correxit Cobetus; altera forma extat Eq. 1186, Nub. 357, Pac. 131 || 521 ἀνημιωβολιαῖα: ita Rav. cum plerisque libris MStis, ita editores Brunckio superiores qui post Kusterum ἀν' ἡμιωβολιαῖα divisim scriptum in verborum ordinem recepit. Sed recte dixeris ἀν' ἡμιωβόλιον, non recte ἀν' ἡμιωβολιαῖον: contra recte ex illo novum oritur adiectivum ἀνημιωβολιαῖα quo non minus significatur complurium rerum singulas esse ἡμιωβολίου pretio, quam ἡμιωβολιαῖον una res dicitur, quae eo est pretio. MEIERVS

ὁτιὴ κοθόρνους εἶχες, ἂν γνῶναί σ' ἔτι;
ΠΑ. τί δαί; τὸ πολὺ τάριχος οὐκ εἴρηκά πω.
ΠΛ. μὰ Δί' οὐδὲ τὸν τυρόν γε τὸν χλωρὸν τάλαν,
ὃν οὗτος αὐτοῖς τοῖς ταλάροις κατήσθιεν.
ΠΑ. κἄπειτ' ἐπειδὴ τἀργύριον ἐπραττόμην,
ἔβλεψεν ἔς με δριμὺ κἀμυκᾶτό γε.
ΞΑ. τούτου πάνυ τοὔργον· οὗτος ὁ τρόπος πανταχοῦ.
ΠΑ. καὶ τὸ ξίφος γ' ἐσπᾶτο μαίνεσθαι δοκῶν.
ΠΛ. νὴ Δία τάλαινα. ΠΑ. νὼ δὲ δὴ δείσαντέ που
ἐπὶ τὴν κατήλιφ' εὐθὺς ἀνεπηδήσαμεν·
ὁ δ' ᾤχετ' ἐξᾴξας γε τὰς ψιάθους λαβών.
ΞΑ. καὶ τοῦτο τούτου τοὔργον. ἀλλ' ἐχρῆν τι δρᾶν.
ΠΑ. ἴθι δὴ κάλεσον τὸν προστάτην Κλέωνά μοι.
ΠΛ. σὺ δ' ἔμοιγ', ἐάνπερ ἐπιτύχῃς, Ὑπέρβολον,
ἵν' αὐτὸν ἐπιτρίψωμεν. ΠΑ. ὦ μιαρὰ φάρυγξ,
ὡς ἡδέως ἄν σου λίθῳ τοὺς γομφίους
κόπτοιμ' ἄν, οἷς μου κατέφαγες τὰ φορτία.
ΞΑ. ἐγὼ δέ γ' ἐς τὸ βάραθρον ἐμβάλοιμί σε.
ΠΛ. ἐγὼ δὲ τὸν λάρυγγ' ἂν ἐκτέμοιμί σου
δρέπανον λαβοῦσ', ᾧ τὰς χόλικας κατέσπασας.
ΠΑ. ἀλλ' εἶμ' ἐπὶ τὸν Κλέων', ὃς αὐτοῦ τήμερον
ἐκπηνιεῖται ταῦτα προσκαλούμενος.
ΔΙ. κάκιστ' ἀπολοίμην, Ξανθίαν εἰ μὴ φιλῶ.
ΞΑ. οἶδ' οἶδα τὸν νοῦν· παῦε παῦε τοῦ λόγου.
οὐκ ἂν γενοίμην Ἡρακλῆς αὖ. ΔΙ. μηδαμῶς
ὦ Ξανθίδιον. ΞΑ. καὶ πῶς ἂν Ἀλκμήνης ἐγὼ

ADNOTATIO CRITICA

524 ἀναγνῶναι vulgo: ἂν γνῶναι Elmsleius || Plathanae dedi cum Meiero: vulgo alterius sunt mulieris || 532 νὼ δὲ δείσασαί (δεισάσα R.V.) γέ που vulgo: νὼ δὲ δὴ δείσαντέ που Meinekius, quod Atticus sermo δείσαντε requirit non δεισάσα || 535 verba ἀλλ' ἐχρῆν τι δρᾶν cauponariae dedit Meinekius || 537 delevit Meinekius praeeunte Hamakero || 539, 540 ὡς ἡδέως τοὺς γομφίους ἄν σου λίθῳ 'κκόπτοιμ' ἄν malit Meinekius, quod Graeci non κόπτειν sed ἐκκόπτειν τοὺς ὀδόντας dicere soleant, ut ipse Aristophanes supra v. (548) μοὐξέκοψε τοὺς χοροὺς τοὺς προσθίους || 541 in marginem reiecit Meinekius; Xanthiae dedi post Meierum || 548 ἂν vulgo: αὖ ante hos viginti annos a me restitutum recepit in verborum ordinem Meinekius || 549 ὦ Ξανθίδιον: aut ὦ delendum aut ὦ Ξάνθιον scribendum videtur Meinekio, quia Ξανθίδιον secunda brevi dici non magis possit quam οἰκίδιον ab οἰκία, οὐσίδιον ab οὐσία

υἱὸς γενοίμην δοῦλος ἅμα καὶ θνητὸς ὤν;
ΔΙ. οἶδ' οἶδ' ὅτι θυμοῖ, καὶ δικαίως αὐτὸ δρᾷς·
κἂν εἴ με τύπτοις, οὐκ ἂν ἀντείποιμί σοι.
ἀλλ' ἤν σε τοῦ λοιποῦ ποτ' ἀφέλωμαι χρόνου,
πρόρριζος αὐτός, ἡ γυνή, τὰ παιδία,
κάκιστ' ἀπολοίμην, κἀρχέδημος ὁ γλάμων.
ΞΑ. δέχομαι τὸν ὅρκον κἀπὶ τούτοις λαμβάνω.

ΧΟΡΟΣ

νῦν σὸν ἔργον ἔστ', ἐπειδὴ
τὴν στολὴν εἴληφας ἥνπερ
εἶχες ἐξ ἀρχῆς πάλιν,
ἀνανεάζειν πρὸς τὸ σοβαρὸν
καὶ βλέπειν αὖθις τὸ δεινόν,
τοῦ θεοῦ μεμνημένον
ᾧπερ εἰκάζεις σεαυτόν.
εἰ δὲ παραληρῶν ἁλώσει
κἀκβαλεῖς τι μαλθακόν,
αὖθις αἴρεσθαί σ' ἀνάγκη
'σται πάλιν τὰ στρώματα.
ΞΑ. οὐ κακῶς, ὦνδρες, παραινεῖτ',
ἀλλὰ καὐτὸς τυγχάνω ταῦτ'
ἄρτι συννοούμενος.
ὅτι μὲν οὖν, ἢν χρηστὸν ᾖ τι,
ταῦτ' ἀφαιρεῖσθαι πάλιν πει-
ράσεταί μ' εὖ οἶδ' ὅτι.
ἀλλ' ὅμως ἐγὼ παρέξω
'μαυτὸν ἀνδρεῖον τὸ λῆμα
καὶ βλέποντ' ὀρίγανον.
δεῖν δ' ἔοικεν, ὡς ἀκούω
τῆς θύρας καὶ δὴ ψόφον.

ADNOTATIO CRITICA

559 ἐξ ἀρχῆς πάλιν iungenda esse primus intellexit Fritzschius qui comparat Pac. 942, 1264 || 560 verba πρὸς τὸ σοβαρὸν ad versum necessaria vulgo desunt; e Scholiis Rav. aliorumque codicum supplevit Meinekius, ubi ad ἀνανεάζειν adscriptum est σεαυτὸν πρὸς τὸ σοβαρόν

ΑΙΑΚΟΣ. ΔΙΟΝΥΣΟΣ. ΞΑΝΘΙΑΣ

ΑΙ. ξυνδεῖτε ταχέως τουτονὶ τὸν κυνοκλόπον,
ἵνα δῷ δίκην· ἀνύετον. ΔΙ. ἥκει τῳ κακόν.
ΞΑ. ἐς κόρακας· οὐ μὴ πρόσιτον; ΑΙ. εἶεν, καὶ μάχει;
ὁ Διτύλας χὡ Σκεβλίας χὡ Παρδόκας
χωρεῖτε δεῦρο καὶ μάχεσθε τουτῳί.
ΔΙ. εἶτ' οὐχὶ δεινὰ ταῦτα, τύπτειν τουτονὶ
κλέπτοντα πρὸς τἀλλότρια; ΑΙ. μάλλ' ὑπερφυᾶ.
ΞΑ. σχέτλια μὲν οὖν καὶ δεινά. καὶ μὴν νὴ Δία
εἰ πώποτ' ἦλθον δεῦρ', ἐθέλω τεθνηκέναι,
ἢ 'κλεψα τῶν σῶν ἄξιόν τι καὶ τριχός.
καί σοι ποιήσω πρᾶγμα γενναῖον πάνυ·
βασάνιζε γὰρ τὸν παῖδα τουτονὶ λαβών,
κἄν ποτέ μ' ἕλῃς ἀδικοῦντ', ἀπόκτεινόν μ' ἄγων.
ΑΙ. καὶ πῶς βασανίσω; ΞΑ. πάντα τρόπον, ἐν κλίμακι
δήσας, κρεμάσας, ὑστριχίδι μαστιγῶν, δέρων,
στρεβλῶν, ἔτι δ' ἐς τὰς ῥῖνας ὄξος ἐγχέων,
πλίνθους ἐπιτιθείς, πάντα τἄλλα, πλὴν πράσῳ
μὴ τύπτε τοῦτον μηδὲ γητείῳ νέῳ.
ΑΙ. δίκαιος ὁ λόγος· κἄν τι πηρώσω γέ σου
τὸν παῖδα τύπτων, τἀργύριόν σοι κείσεται.
ΞΑ. μὴ δῆτ' ἔμοιγ'· οὕτω δὲ βασάνιζ' ἀπαγαγών.

ADNOTATIO CRITICA

581 vulgata lectio est *οὐκ ἐς κόρακας; μὴ πρόσιτον* quam ita defendit Fritzschius ut *πρόσιτον* imperativum esse putet || 582, 3 versus tamquam ex alia fabulae recensione servatos eiecit Meinekius || 585 verba *μάλλ' ὑπερφυᾶ* Xanthiae dabantur, Aeaco autem *σχέτλια μὲν οὖν καὶ δεινά*: illa Aeaco, haec Dionyso assignavit Dobraeus, Meinekius Xanthiae continuavit concedenti pessima quaeque sibi vitio dari, at nihil omnium se perpetrasse affirmanti. Ita multo rectius instituti colloquii ratio procedit. Dionysus dixerit 'nonne indigna res est, istum alios verberare qui aliena furari consueverit?' Ad quae Xanthias 'imo non tantum indigna res est sed omnem modum excedit; atqui si umquam ego huc veni, ita me deus iuvet, emori volo'

ΑΙ. αὐτοῦ μὲν οὖν, ἵνα σοὶ κατ' ὀφθαλμοὺς λέγῃ.
κατάθου σὺ τὰ σκεύη ταχέως, χὤπως ἐρεῖς
ἐνταῦθα μηδὲν ψεῦδος. ΔΙ. ἀγορεύω τινὶ
ἐμὲ μὴ βασανίζειν ἀθάνατον ὄντ'· εἰ δὲ μή,
αὐτὸς σεαυτὸν αἰτιῶ. ΑΙ. λέγεις δὲ τί;
ΔΙ. ἀθάνατος εἶναί φημι Διόνυσος Διός,
τοῦτον δὲ δοῦλον. ΑΙ. ταῦτ' ἀκούεις; ΞΑ. φήμ' ἐγώ·
καὶ πολύ γε μᾶλλόν ἐστι μαστιγωτέος·
εἴπερ θεὸς γάρ ἐστιν, οὐκ αἰσθήσεται.
ΔΙ. τί δῆτ', ἐπειδὴ καὶ σὺ φῂς εἶναι θεός,
οὐ καὶ σὺ τύπτει τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοί;
ΞΑ. δίκαιος ὁ λόγος· χὡπότερόν γ' ἂν νῷν ἴδῃς
κλαύσαντα πρότερον ἢ προτιμήσαντά τι
τυπτόμενον, εἶναι τοῦτον ἡγοῦ μὴ θεόν.
ΑΙ. οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ εἶ σὺ γεννάδας ἀνήρ·
χωρεῖς γὰρ ἐς τὸ δίκαιον· ἀποδύεσθε δή.
ΞΑ. πῶς οὖν βασανιεῖς νὼ δικαίως; ΑΙ. ῥᾳδίως·
πληγὴν παρὰ πληγὴν ἑκάτερον. ΞΑ. καλῶς λέγεις.
ἰδού, σκόπει νυν ἤν μ' ὑποκινήσαντ' ἴδῃς.
ΑΙ. ἤδη 'πάταξά σ'; ΞΑ. οὐ μὰ Δί' οὐκ ἐμοὶ δοκεῖς.
ΑΙ. ἀλλ' εἶμ' ἐπὶ τονδὶ καὶ πατάξω. ΔΙ. πηνίκα;
ΑΙ. καὶ δὴ 'πάταξα. ΔΙ. κᾆτα πῶς οὐκ ἔπταρον;
ΑΙ. οὐκ οἶδα· τουδὶ δ' αὖθις ἀποπειράσομαι.
ΞΑ. οὔκουν ἀνύσεις τι; ἀτταταῖ. ΑΙ. τί τατταταῖ;
μῶν ὠδυνήθης; ΞΑ. οὐ μὰ Δί' ἀλλ' ἐφρόντισα
ὁπόθ' Ἡράκλεια τἀν Διομείοις γίγνεται.
ΑΙ. ἅνθρωπος ἱερός. δεῦρο πάλιν βαδιστέον.
ΔΙ. ἰοὺ ἰού. ΑΙ. τί ἔστιν; ΔΙ. ἱππέας ὁρῶ.
ΑΙ. τί δῆτα κλάεις; ΔΙ. κρομμύων ὀσφραίνομαι.
ΑΙ. ἐπεὶ προτιμᾷς γ' οὐδέν. ΔΙ. οὐδέν μοι μέλει.
ΑΙ. βαδιστέον τἄρ' ἐστὶν ἐπὶ τονδὶ πάλιν.
ΞΑ. οἴμοι. ΑΙ. τί ἔστι; ΞΑ. τὴν ἄκανθαν ἔξελε.
ΑΙ. τί τὸ πρᾶγμα τουτί; δεῦρο πάλιν βαδιστέον.
ΔΙ. Ἄπολλον, ὅς που Δῆλον ἢ Πύθων' ἔχεις.
ΞΑ. ἤλγησεν· οὐκ ἤκουσας; ΔΙ. οὐκ ἔγωγ', ἐπεὶ
ἴαμβον Ἱππώνακτος ἀνεμιμνησκόμην.
ΞΑ. οὐδὲν ποιεῖς γάρ· ἀλλὰ τὰς λαγόνας σπόδει.

ΑΙ. μὰ τὸν Δί' ἀλλ' ἤδη πάρεχε τὴν γαστέρα.
ΔΙ. Πόσειδον ΞΑ. ἤλγησέν τις.
ΔΙ. ὃς Αἰγαίου πρωνὸς ἢ γλαυκᾶς μέδεις ἁλὸς ἐν βένθεσιν.
ΑΙ. οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα δύναμαί πω μαθεῖν
ὁπότερος ὑμῶν ἐστι θεός. ἀλλ' εἴσιτον·
ὁ δεσπότης γὰρ αὐτὸς ὑμᾶς γνώσεται
χἠ Φερσέφατθ', ἅτ' ὄντε κἀκείνω θεώ.
ΔΙ. ὀρθῶς λέγεις· ἐβουλόμην δ' ἂν τοῦτό σε
πρότερον ποιῆσαι, πρὶν ἐμὲ τὰς πληγὰς λαβεῖν.

ΧΟΡΟΣ

Μοῦσα χορῶν ἱερῶν ἐπίβηθι καὶ ἔλθ' ἐπὶ τέρψιν ἀοιδᾶς ἐμᾶς,
τὸν πολὺν ὀψομένη λαῶν ὄχλον, οὗ σοφίαι
μυρίαι κάθηνται
φιλοτιμότεραι Κλεοφῶντος, ἐφ' οὗ δὴ χείλεσιν ἀμφιλάλοις
δεινὸν ἐπιβρέμεται
θρῃκία χελιδὼν
ὑποβάρβαρον ἑζομένη κέλαδον·
ῥύζει δ' ἐπίκλαυτον ἀηδόνιον νόμον, ὡς ἀπολεῖται,
κἂν ἴσαι γένωνται.
τὸν ἱερὸν χορὸν δίκαιόν ἐστι χρηστὰ τῇ πόλει
ξυμπαραινεῖν καὶ διδάσκειν. πρῶτον οὖν ἡμῖν δοκεῖ
ἐξισῶσαι τοὺς πολίτας κἀφελεῖν τὰ δείματα,
κεἴ τις ἥμαρτε σφαλείς τι Φρυνίχου παλαίσμασιν,
ἐγγενέσθαι φημὶ χρῆναι τοῖς ὀλισθοῦσιν τότε

647 ad 675=676 ad 704

ADNOTATIO CRITICA

640 πρῶνας vulgo ad quod ἔχεις aut excidisse aut repeti posse ex v. 633 putat Bergkius: πρωνός correxit Scaliger || 653 ἐπὶ βάρβαρον ἑζομένη πέταλον· κελαρύζει (κελαδεῖ) δ' ἀηδόνιον νόμον libri. 'Paulo melius esset ὑπὸ βάρβαρον ἑζομένη πέταλον 'sub foliis latitans.' Sed subest haud dubie gravior corruptela. Ad veram loci scripturam ducit opinor optimorum librorum scriptura, qui pro ῥύζει, quae Dindorfii coniectura est κελαρύζει habent, aliis libris κελαδεῖ praebentibus. In κελαρύζει autem latere suspicor κέλαδον ῥύζει; expungendum igitur videtur πέταλον ab interpolatrice manu ad ἑζομένη additum, postquam κέλαδον ῥύζει in κελαρύζει abierat. Verborum ordo hic est ἐφ' οὗ χείλεσιν ἑζομένη χελιδὼν ὑποβάρβαρον κέλαδον ἐπιβρέμεται 'cuius in labris sessitans hirundo subbarbarum sonitum fremit.' MEINEKIVS. τρύζει coniecit Fritzschius

αἰτίαν ἐκθεῖσι λῦσαι τὰς πρότερον ἁμαρτίας.
εἶτ' ἄτιμόν φημι χρῆναι μηδέν' εἶν' ἐν τῇ πόλει·
καὶ γὰρ αἰσχρόν ἐστι τοὺς μὲν ναυμαχήσαντας μίαν
καὶ Πλαταιᾶς εὐθὺς εἶναι κἀντὶ δούλων δεσπότας.
κοὐδὲ ταῦτ' ἔγωγ' ἔχοιμ' ἂν μὴ οὐ καλῶς φάσκειν ἔχειν,
ἀλλ' ἐπαινῶ· μόνα γὰρ αὐτὰ νοῦν ἔχοντ' ἐδράσατε.
πρὸς δὲ τούτοις εἰκὸς ὑμᾶς, οἳ μεθ' ὑμῶν πολλὰ δὴ
χοἰ πατέρες ἐναυμάχησαν καὶ προσήκουσιν γένει,
τὴν μίαν ταύτην παρεῖναι ξυμφορὰν αἰτουμένους.
ἀλλὰ τῆς ὀργῆς ἀνέντες ὦ σοφώτατοι φύσει
πάντας ἀνθρώπους ἑκόντες συγγενεῖς κτησώμεθα
κἀπιτίμους καὶ πολίτας, ὅστις ἂν ξυνναυμαχῇ.
εἰ δὲ τοῦτ' ὀγκωσόμεσθα κἀποσεμνυνούμεθα,
τὴν πόλιν καὶ ταῦτ' ἔχοντες κυμάτων ἐν ἀγκάλαις,
ὑστέρῳ χρόνῳ ποτ' αὖθις εὖ φρονεῖν οὐ δόξομεν.
εἰ δ' ἐγὼ ὀρθὸς ἰδεῖν βίον ἀνέρος ἢ τρόπον ὅστις ἔτ' οἰμώξεται,
οὐ πολὺν οὐδ' ὁ πίθηκος οὗτος ὁ νῦν ἐνοχλῶν,
Κλειγένης ὁ μικρός,
ὁ πονηρότατος βαλανεὺς ὁπόσοι κρατοῦσι κυκησιτέφρου
ψευδολίτρου κονίας
καὶ κιμωλίας γῆς,
χρόνον ἐνδιατρίψει· ἰδὼν δὲ τάδ' οὐκ
εἰρηνικὸς ἔσθ', ἵνα μή ποτε κἀποδυθῇ μεθύων ἄ-
νευ ξύλου βαδίζων.
πολλάκις γ' ἡμῖν ἔδοξεν ἡ πόλις πεπονθέναι

ADNOTATIO CRITICA

666 *μόνα γὰρ αὐτὰ* 'hoc solum' vulgo: quod cum parum prudenter dictum esse putet a poeta Atheniensium animos sibi volente conciliare, *μάλα* vel *πάνυ* malit Meinekius || 669 *αἰτουμένοις* 'rogantibus' vulgo: *αἰτουμένους* 'rogatos' Rav. Ordo est *πρὸς δὲ εἰκὸς ὑμᾶς αἰτουμένους παρεῖναι τὴν μίαν ταύτην ξυμφορὰν τούτοις οἳ καὶ (ὧν) οἱ πατέρες ἐναυμάχησαν καὶ οἳ προσήκουσιν γένει.* Ceterum analocuthon est: dicendum enim erat *αἰσχρόν ἐστι τοὺς μὲν—τούτοις δὲ οἳ προσήκουσιν γένει ταύτην μὴ παρεῖναι ξυμφοράν.* Intelleguntur autem optimates sive factio quadringentorum, vide summarium fabulae p. 521: Cobetus Platon. Reliqq. p. 160 decem praetorum in discrimen adductorum salutem deprecari poetam putat || 682 *εἰδὼς* libri: iure Bentleii emendationem *ἰδὼν* praetulere editores inde a Bothio || 686 vulgo *τοὺς καλούς τε κἀγαθούς*: correxit Meinekius; *τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς* Merry Velsen || 688 *τούτοισιν οὖσιν* vulgo: *τούτοισι τοῖσιν* coniecit Meinekius

ταὐτὸν ἔς τε τῶν πολιτῶν τοὺς κακούς τε κἀγαθοὺς
ἔς τε τἀρχαῖον νόμισμα καὶ τὸ καινὸν χρυσίον.
οὔτε γὰρ τούτοισι οὖσιν οὐ κεκιβδηλευμένοις,
ἀλλὰ καλλίστοις ἁπάντων, ὡς δοκεῖ, νομισμάτων
καὶ μόνοις ὀρθῶς κοπεῖσι καὶ κεκωδωνισμένοις
ἔν τε τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς βαρβάροισι πανταχοῦ
χρώμεθ' οὐδέν, ἀλλὰ τούτοις τοῖς πονηροῖς χαλκίοις
χθές τε καὶ πρώην κοπεῖσι, τῷ κακίστῳ κόμματι·
τῶν πολιτῶν θ' οὓς μὲν ἴσμεν εὐγενεῖς καὶ σώφρονας
ἄνδρας ὄντας καὶ δικαίους καὶ καλούς τε κἀγαθοὺς
καὶ τραφέντας ἐν παλαίστραις καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ,
προυσελοῦμεν, τοῖς δὲ χαλκοῖς καὶ ξένοις καὶ πυρρίαις
καὶ πονηροῖς κἀκ πονηρῶν εἰς ἅπαντα χρώμεθα
ὑστάτοις ἀφιγμένοισιν, οἷσιν ἡ πόλις πρὸ τοῦ
οὐδὲ φαρμακοῖσιν εἰκῇ ῥᾳδίως ἐχρήσατ' ἄν.
ἀλλὰ καὶ νῦν ὠνόητοι μεταβαλόντες τοὺς τρόπους
χρῆσθε τοῖς χρηστοῖσιν αὖθις· καὶ κατορθώσασι γὰρ
εὔλογον· κἄν τι σφαλῆτ', ἐξ ἀξίου γοῦν τοῦ ξύλου,
ἄν τι καὶ πάσχητε, πάσχειν τοῖς σοφοῖς δοκήσετε.

ADNOTATIO CRITICA

687 verba *καὶ τὸ καινὸν χρυσίον* ab imperito librario adiecta esse statuit Hamakerus probante olim Meinekio, qui *καὶ καλῶς κεκομμένον* sive *κρατίστου κόμματος* emendabat; idem nuper in Vindic. p. 170 *τοὺς κακούς τε κἀγαθοὺς* coniecit, ut mali cives novis, boni antiquis numis compararentur: absurdum enim esse, cives *καλοὺς κἀγαθοὺς* comparari cum veteribus numis et novis i. e. cum bonis et malis || 691 h. v. delevit Hermannus: post v. 689 transponendum putat Bergkius, post 692 Meinekius, ut sensus sit 'veteribus numis nusquam, novis autem ubique utimur.' Frustra, opinor; nam arte cohaerent verba cum *κεκωδωνισμένοις* || 699 pro *ὑστάτοις* Meinekius *ὑστέροις* requirit: 'comparantur' ait 'novitii homines cum antiquis civibus; quibus illi seriores civitatem adepti erant:' idem pro *εἰς ἅπαντα* quae est vulgata lectio *οὖσι πάντα* dedit, et pro *χαλκοῖς* corrigi vult *μαλακοῖς* 'pathicis' quos antiquae fidei et virtutis hominibus apte opponat || 701 *καὶ νῦν* vulgo: *κἂν νῦν* 'nunc certe' scribendum videtur Meinekio

ΑΙΑΚΟΣ. ΞΑΝΘΙΑΣ. ΧΟΡΟΣ ΜΥΣΤΩΝ

ΑΙ. νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα γεννάδας ἀνὴρ
ὁ δεσπότης σου. ΞΑ. πῶς γὰρ οὐχὶ γεννάδας;
ὅστις γε πίνειν οἶδε καὶ παίειν μόνον;
ΑΙ. τὸ δὲ μὴ πατάξαι σ' ἐξελεγχθέντ' ἄντικρυς
ὅτι δοῦλος ὢν ἔφασκες εἶναι δεσπότης.
ΞΑ. ᾤμωξε μέντἄν. ΑΙ. τοῦτο μέντοι δουλικὸν
εὐθὺς πεποίηκας, ὅπερ ἐγὼ χαίρω ποιῶν.
ΞΑ. χαίρεις; ἱκετεύω. ΑΙ. μάλλ' ἐποπτεύειν δοκῶ,
ὅταν καταράσωμαι λάθρᾳ τῷ δεσπότῃ.
ΞΑ. τί δὲ τονθορύζων, ἡνίκ' ἂν πληγὰς λαβὼν
πολλὰς ἀπίῃς θύραζε; ΑΙ. καὶ τοῦθ' ἥδομαι.
ΞΑ. τί δὲ πολλὰ πράττων; ΑΙ. ὡς μὰ Δί' οὐδὲν οἶδ' ἐγώ.
ΞΑ. ὁμόγνιε Ζεῦ· καὶ παρακούων δεσποτῶν
ἅττ' ἂν λαλῶσι; ΑΙ. μάλλὰ πλεῖν ἢ μαίνομαι.
ΞΑ. ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον ἔμβαλέ μοι τὴν δεξιάν,
καὶ δὸς κύσαι καὐτὸς κύσον, καί μοι φράσον
πρὸς Διός, ὃς ἡμῖν ἐστιν ὁμομαστιγίας,
τίς οὗτος οὔνδον ἐστὶ θόρυβος χἠ βοὴ
χὠ λοιδορησμὸς Αἰσχύλου κεὐριπίδου;
ΑΙ. ἆ πρᾶγμα πρᾶγμα μέγα κεκίνηται μέγα
ἐν τοῖς νεκροῖσι καὶ στάσις πολλὴ πάνυ.
ΞΑ. ἐκ τοῦ; ΑΙ. νόμος τις ἐνθάδ' ἐστὶ κείμενος
ἀπὸ τῶν τεχνῶν ὅσαι μεγάλαι καὶ δεξιαί,
τὸν ἄριστον ὄντα τῶν ἑαυτοῦ συντέχνων
σίτησιν αὐτὸν ἐν πρυτανείῳ λαμβάνειν
θρόνον τε τοῦ Πλούτωνος ἑξῆς, ΞΑ. μανθάνω.
ΑΙ. ἕως ἀφίκοιτο τὴν τέχνην σοφώτερος
ἕτερός τις αὐτοῦ· τότε δὲ παραχωρεῖν ἔδει.

ADNOTATIO CRITICA

707 παίειν 'avide vorare' scripsi convenienter sententiae: cf. Ach. v. 835 || 730 μανθάνεις interrogative Meinekius deleta Xanthiae persona

ΞΑ. τί δῆτα τουτὶ τεθορύβηκεν Αἰσχύλον;
ΑΙ. ἐκεῖνος εἶχε τὸν τραγῳδικὸν θρόνον,
ὡς ὢν κράτιστος τὴν τέχνην. ΞΑ. νυνὶ δὲ τίς;
ΑΙ. ὅτε δὲ κατῆλθ' Εὐριπίδης, ἐπεδείκνυτο
τοῖς λωποδύταις καὶ τοῖσι βαλλαντιοτόμοις
καὶ τοῖσι πατραλοίαισι καὶ τοιχωρύχοις,
ὅπερ ἔστ' ἐν ᾅδου πλῆθος, οἱ δ' ἀκροώμενοι
τῶν ἀντιλογιῶν καὶ λυγισμῶν καὶ στροφῶν
ὑπερεμάνησαν κἀνόμισαν σοφώτατον·
κἄπειτ' ἐπαρθεὶς ἀντελάβετο τοῦ θρόνου,
ἵν' Αἰσχύλος καθῆστο. ΞΑ. κοὐκ ἐβάλλετο;
ΑΙ. μὰ Δί' ἀλλ' ὁ δῆμος ἀνεβόα κρίσιν ποιεῖν
ὁπότερος εἴη τὴν τέχνην σοφώτερος.
ΞΑ. ὁ τῶν πανούργων; ΑΙ. νὴ Δί' οὐράνιόν γ' ὅσον.
ΞΑ. μετ' Αἰσχύλου δ' οὐκ ἦσαν ἕτεροι ξύμμαχοι;
ΑΙ. ὀλίγον τὸ χρηστόν ἐστιν ὥσπερ ἐνθαδί.
ΞΑ. τί δῆθ' ὁ Πλούτων δρᾶν παρασκευάζεται;
ΑΙ. ἀγῶνα ποιεῖν αὐτίκα μάλα καὶ κρίσιν
κἄλεγχον αὐτῶν τῆς τέχνης. ΞΑ. κἄπειτα πῶς
οὐ καὶ Σοφοκλέης ἀντελάβετο τοῦ θρόνου;
ΑΙ. μὰ Δί' οὐκ ἐκεῖνος, ἀλλ' ἔκυσε μὲν Αἰσχύλον,
ὅτε δὴ κατῆλθε, κἀνέβαλε τὴν δεξιάν,—
ΞΑ. κἀκεῖνος ὑπεχώρησεν αὐτῷ τοῦ θρόνου;
ΑΙ. νυνὶ δ' ἔμελλεν, ὡς ἔφη Κλειδημίδης,
ἔφεδρος καθεδεῖσθαι· κἂν μὲν Αἰσχύλος κρατῇ,
ἕξειν κατὰ χώραν· εἰ δὲ μή, περὶ τῆς τέχνης
διαγωνεῖσθ' ἔφασκε πρός γ' Εὐριπίδην.
ΞΑ. τὸ χρῆμ' ἄρ' ἔσται; ΑΙ. νὴ Δί' ὀλίγον ὕστερον.
κἀνταῦθα δὴ τὰ δεινὰ κινηθήσεται.
καὶ γὰρ ταλάντῳ μουσικὴ σταθμήσεται,—
ΞΑ. τί δέ; μειαγωγήσουσι τὴν τραγῳδίαν;

ADNOTATIO CRITICA

736 ὅτε δὴ vulgo; ὅτε δὲ ex duobus codicibus in primam editionem recepi, astipulante nunc Meinekio: Aeacus nempe Xanthiae interrogationem nihil curans in coepta oratione pergit || 756 ὡς ἔφη Κλειδημίδης vulgo: interpunctionem mutavit Meinekius ut sensus sit 'nunc autem, ut dicebat (sc. Sophocles), tamquam alter Clidemides vel Clidemidis instar tertiarius sedere volebat'

ΑΙ. *καὶ κανόνας ἐξοίσουσι καὶ πήχεις ἐπῶν*
καὶ πλαίσια ξύμπηκτα—ΞΑ. *πλινθεύσουσι γάρ;*
ΑΙ. *καὶ διαμέτρους καὶ σφῆνας. ὁ γὰρ Εὐριπίδης*
κατ' ἔπος βασανιεῖν φησὶ τὰς τραγῳδίας.
ΞΑ. *ἦ που βαρέως οἶμαι τόδ' Αἰσχύλον φέρειν.*
ΑΙ. *ἔβλεψε γοῦν ταυρηδὸν ἐγκύψας κάτω.*
ΞΑ. *κρινεῖ δὲ δὴ τίς ταῦτα;* ΑΙ. *τοῦτ' ἦν δύσκολον·*
σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ἀπορίαν ηὑρισκέτην.
οὔτε γὰρ Ἀθηναίοισι συνέβαιν' Αἰσχύλος,—
ΞΑ. *πολλοὺς ἴσως ἐνόμιζε τοὺς τοιχωρύχους.*
ΑΙ. *λῆρόν τε τἄλλ' ἡγεῖτο τοῦ γνῶναι πέρι*
φύσεις ποιητῶν· εἶτα τῷ σῷ δεσπότῃ
ἐπέτρεψαν, ὁτιὴ τῆς τέχνης ἔμπειρος ἦν.
ἀλλ' εἰσίωμεν· ὡς ὅταν γ' οἱ δεσπόται
ἐσπουδάκωσι, κλαύμαθ' ἡμῖν γίγνεται.
ΧΟ. *ἦ που δεινὸν ἐριβρεμέτας χόλον ἔνδοθεν ἕξει,*
ἡνίκ' ἂν ὀξύλαλον παρίδῃ θήγοντος ὀδόντα
ἀντιτέχνου· τότε δὴ μανίας ὑπὸ δεινῆς
ὄμματα στροβήσεται.
ἔσται δ' ἱππολόφων τε λόγων κορυθαίολα νείκη
σχινδαλάμων τε παραξόνια σμιλεύματά τ' ἔργων,
φωτὸς ἀμυνομένου φρενοτέκτονος ἀνδρὸς
ῥήμαθ' ἱπποβάμονα.
φρίξας δ' αὐτοκόμου λοφιᾶς λασιαύχενα χαίταν,
δεινὸν ἐπισκύνιον ξυνάγων βρυχώμενος ἥσει
ῥήματα γομφοπαγῆ πινακηδὸν ἀποσπῶν
γηγενεῖ φυσήματι·
ἔνθεν δὴ στοματουργὸς ἐπῶν βασανίστρια λίσφη
γλῶσσ' ἀνελισσομένη φθονεροὺς κινοῦσα χαλινοὺς
ῥήματα δαιομένη καταλεπτολογήσει
πλευμόνων πολὺν πόνον.

ADNOTATIO CRITICA

765 vulgo ante Kockium *πλινθεύσουσί γε* Aeaco continuata || 769 editiones ad Brunckium *ἔβλεψεν οὖν*, Rav. *ἔβλεψε δ' οὖν*: *ἔβλεψε γοῦν* in textum recepi edit. primae || 777 *ὅταν γ'* vulgo · *ὁπόταν* Meinekius || 780 *περ ἴδῃ* vulgo: *παρίδῃ* ex Veneto reposui post Fritzschium. Constructio est *ἡνίχ' ἂν παρίδῃ, ἀντιτέχνου θήγοντος ὀξυλάλον ὀδόντα* 'quando limis spectabit, rivali acrem dentem acuente'. *ὀξυλάλου—ὀδόντας* D.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ. ΔΙΟΝΥΣΟΣ. ΑΙΣΧΥΛΟΣ. ΧΟΡΟΣ

ΕΥ. οὐκ ἂν μεθείμην τοῦ θρόνου, μὴ νουθέτει.
κρείττων γὰρ εἶναί φημι τούτου τὴν τέχνην.
ΔΙ. Αἰσχύλε τί σιγᾷς; αἰσθάνει γὰρ τοῦ λόγου.
ΕΥ. ἀποσεμνυνεῖται πρῶτον, ἅπερ ἑκάστοτε
ἐν ταῖς τραγῳδίαισιν ἐτερατεύετο.
ΔΙ. ὦ δαιμόνι' ἀνδρῶν μὴ μεγάλα λίαν λέγε.
ΕΥ. ἐγᾦδα τοῦτον καὶ διέσκεμμαι πάλαι,
ἄνθρωπον ἀγριοποιὸν αὐθαδόστομον,
ἔχοντ' ἀχάλινον ἀκρατὲς ἀθύρωτον στόμα,
ἀπεριλάλητον κομποφακελορρήμονα.
ΑΙ. ἄληθες ὦ παῖ τῆς ἀρουραίας θεοῦ,
σὺ δὴ 'μὲ ταῦτ' ὦ στωμυλιοσυλλεκτάδη
καὶ πτωχοποιὲ καὶ ῥακιοσυρραπτάδη;
ἀλλ' οὔ τι χαίρων αὔτ' ἐρεῖς. ΔΙ. παῦ' Αἰσχύλε,
καὶ μὴ πρὸς ὀργὴν σπλάγχνα θερμήνῃς κότῳ.
ΑΙ. οὐ δῆτα πρίν γ' ἂν τοῦτον ἀποφήνω σαφῶς
τὸν χωλοποιὸν οἷος ὢν θρασύνεται.
ΔΙ. ἄρν' ἄρνα μέλανα παῖδες ἐξενέγκατε·
τυφὼς γὰρ ἐκβαίνειν παρασκευάζεται.
ΑΙ. ὦ κρητικὰς μὲν συλλέγων μονῳδίας,
γάμους δ' ἀνοσίους ἐσφέρων ἐς τὴν τέχνην—
ΔΙ. ἐπίσχες οὗτος ὦ πολυτίμητ' Αἰσχύλε.
ἀπὸ τῶν χαλαζῶν δ' ὦ πονήρ' Εὐριπίδη
ἄπαγε σεαυτὸν ἐκποδών, εἰ σωφρονεῖς,
ἵνα μὴ κεφαλαίῳ τὸν κρόταφόν σου ῥήματι
θενὼν ὑπ' ὀργῆς ἐκχέῃ τὸν Τήλεφον·
σὺ δὲ μὴ πρὸς ὀργὴν Αἰσχύλ' ἀλλὰ πραόνως
ἔλεγχ' ἐλέγχου· λοιδορεῖσθαι δ' οὐ πρέπει
ἄνδρας ποιητὰς ὥσπερ ἀρτοπώλιδας.
σὺ δ' εὐθὺς ὥσπερ πρῖνος ἐμπρησθεὶς βοᾷς.
ΕΥ. ἕτοιμός εἰμ' ἔγωγε, κοὐκ ἀναδύομαι,

δάκνειν δάκνεσθαι πρότερος, εἰ τούτῳ δοκεῖ,
τἄπη, τὰ μέλη, τὰ νεῦρα τῆς τραγῳδίας,
καὶ νὴ Δία τὸν Πηλῆ γε καὶ τὸν Αἴολον
καὶ τὸν Μελέαγρον κἄτι μάλα τὸν Τήλεφον.
ΔΙ. σὺ δὲ δὴ τί βουλεύει ποιεῖν; λέγ' Αἰσχύλε.
ΑΙ. ἐβουλόμην μὲν οὐκ ἐρίζειν ἐνθάδε·
οὐκ ἐξ ἴσου γάρ ἐστιν ἀγὼν νῷν. ΔΙ. τί δαί;
ΑΙ. ὅτι ἡ ποίησις οὐχὶ συντέθνηκέ μοι,
τούτῳ δὲ συντέθνηκεν, ὥσθ' ἕξει λέγειν.
ὅμως δ' ἐπειδὴ σοὶ δοκεῖ, δρᾶν ταῦτα χρή.
ΔΙ. ἴθι νυν λιβανωτὸν δεῦρό τις καὶ πῦρ δότω,
ὅπως ἂν εὔξωμαι πρὸ τῶν σοφισμάτων
ἀγῶνα κρῖναι τόνδε μουσικώτατα·
ὑμεῖς δὲ ταῖς Μούσαις τι μέλος ὑπᾴσατε.
ΧΟ. ὦ Διὸς ἐννέα παρθένοι ἁγναὶ
Μοῦσαι, λεπτολόγους ξυνετὰς φρένας αἳ καθορᾶτε
ἀνδρῶν γνωμοτύπων, ὅταν εἰς ἔριν ὀξυμερίμνοις
ἔλθωσι στρεβλοῖσι παλαίσμασιν ἀντιλογοῦντες,
ἔλθετ' ἐποψόμεναι δύναμιν
δεινοτάτοιν στομάτοιν πορίσασθαι
ῥήματα καὶ παραπρίσματ' ἐπῶν.
νῦν γὰρ ἀγὼν σοφίας ὁ μέγας χωρεῖ πρὸς ἔργον ἤδη.
ΔΙ. εὔχεσθε δὴ καὶ σφώ τι πρὶν τἄπη λέγειν.
ΑΙ. Δήμητερ ἡ θρέψασα τὴν ἐμὴν φρένα,
εἶναί με τῶν σῶν ἄξιον μυστηρίων.
ΔΙ. ἐπίθες λαβὼν καὶ δὴ σὺ λιβανωτόν. ΕΥ. καλῶς·
ἕτεροι γάρ εἰσιν οἷσιν εὔχομαι θεοί.

ADNOTATIO CRITICA

833 ὁτίη edd. ante Brunckium: ὅτι ἡ Dawesius. Lusit autem in ambiguitate verbi συντέθνηκεν, quod tàm est 'simul ad inferos venit,' quam 'simul morte deleta est.' Quare Aeschylus suam ipsius poesin immortalem esse contendit, mortalem vero atque adeo mortuam Euripidis. Vide Hermann. ad Philoct. v. 1443 || 846 ῥήματα corruptum esse sunt qui volunt, πρέμνα τε emendat Kockius; Thierschius minus apte ῥεύματα 'impetum verborum,' Stallbaumius ῥήγματα 'fragmina,' Meinekius κρημνά τε temptat collato Nub. v. 1275 ubi κρημνοποιὸς dicitur Aeschylus, Ran. 896, et Equit. 588 ubi κρημνοὺς ἐρείποντα de Cleone dictum habes. Nihil mutandum; ῥήματα eidem Aeschylo tribuuntur vv. 786, 819, 891, 907

ΔΙ. ἴδιοί τινές σου, κόμμα καινόν; ΕΥ. καὶ μάλα.
ΔΙ. ἴθι δὴ προσεύχου τοῖσιν ἰδιώταις θεοῖς.
ΕΥ. αἰθὴρ ἐμὸν βόσκημα καὶ γλώττης στρόφιγξ
καὶ ξύνεσι καὶ μυκτῆρες ὀσφραντήριοι,
ὀρθῶς μ' ἐλέγχειν ὧν ἂν ἅπτωμαι λόγων.
ΧΟ. καὶ μὴν ἡμεῖς γ' ἐπιθυμοῦμεν
παρὰ σοφοῖν ἀνδροῖν ἀκοῦσαι
τίνα λόγων, τίν' ἐμμελείας
ἔπιτε δαΐαν ὁδόν.
γλῶσσα μὲν γὰρ ἠγρίωται,
λῆμα δ' οὐκ ἄτολμον ἀμφοῖν,
οὐδ' ἀκίνητοι φρένες.
προσδοκᾶν οὖν εἰκός ἐστι
τὸν μὲν ἀστεῖόν τι λέξειν
καὶ κατερρινημένον,
τὸν δ' ἀνασπῶντ' αὐτοπρέμνοις
τοῖς λόγοισιν
ἐμπεσόντα συσκεδᾶν πολ-
λὰς ἀλινδήθρας ἐπῶν.

ΧΟΡΟΣ. ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ. ΔΙΟΝΥΣΟΣ. ΑΙΣΧΥΛΟΣ

ΧΟ. ἀλλ' ὡς τάχιστα χρὴ λέγειν· οὕτω δ' ὅπως ἐρεῖτον
ἀστεῖα καὶ μήτ' εἰκόνας μήθ' οἷ' ἂν ἄλλος εἴποι.
ΕΥ. καὶ μὴν ἐμαυτὸν μέν γε τὴν ποίησιν οἷός εἰμι,
ἐν τοῖσιν ὑστάτοις φράσω, τοῦτον δὲ πρῶτ' ἐλέγξω,
ὡς ἦν ἀλαζὼν καὶ φέναξ οἵοις τε τοὺς θεατὰς
ἐξηπάτα μώρους λαβὼν παρὰ Φρυνίχῳ τραφέντας.
πρώτιστα μὲν γὰρ ἕνα τιν' ἂν καθῖσεν ἐγκαλύψας,
Ἀχιλλέα τιν' ἢ Νιόβην, τὸ πρόσωπον οὐχὶ δεικνύς,

858 ad 871 = 959 ad 972

ADNOTATIO CRITICA

853 σου vulgo: σοι Thierschius || 857 γ' addidit Cobetus || 860 libri τίνα λόγων ἐμμέλειαν: probabiliter emendavit Kockius || 878 ἕνα τιν' ἂν Ven.: ἕνα γέ τινα Meinekius auctore Dawesio: καθῖζεν Dobraeus, Elmsleius ad Ach. 569: Homericam formam καθεῖσεν posuit Porsonus

πρόσχημα τῆς τραγῳδίας, γρύζοντας οὐδὲ τουτί·—
ΔΙ. μὰ τὸν Δί' οὐ δῆθ'· ΕΥ. ὁ δὲ χορός γ' ἤρειδεν ὁρμαθοὺς ἂν
μελῶν ἐφεξῆς τέτταρας ξυνεχῶς ἄν· οἱ δ' ἐσίγων.
ΔΙ. ἐγὼ δ' ἔχαιρον τῇ σιωπῇ, καί με τοῦτ' ἔτερπεν
οὐχ ἧττον ἢ νῦν οἱ λαλοῦντες. ΕΥ. ἠλίθιος γὰρ ἦσθα,
σάφ' ἴσθι. ΔΙ. κἀμαυτῷ δοκῶ. τί δὲ ταῦτ' ἔδρασ' ὁ δεῖνα;
ΕΥ. ὑπ' ἀλαζονείας, ἵν' ὁ θεατὴς προσδοκῶν καθῆτο,
ὁπόθ' ἡ Νιόβη τι φθέγξεται· τὸ δρᾶμα δ' ἂν διῄει.
ΔΙ. ὢ παμπόνηρος, οἷ' ἄρ' ἐφενακιζόμην ὑπ' αὐτοῦ.
τί σκορδινᾷ καὶ δυσφορεῖς; ΕΥ. ὅτι αὐτὸν ἐξελέγχω.
κἄπειτ' ἐπειδὴ ταῦτα ληρήσειε καὶ τὸ δρᾶμα
ἤδη μεσοίη, ῥήματ' ἂν βόεια δώδεκ' εἶπεν,
ὀφρῦς ἔχοντα καὶ λόφους, δείν' ἄττα μορμορωπά,
ἄγνωτα τοῖς θεωμένοις. ΑΙ. οἴμοι τάλας. ΔΙ. σιώπα.
ΕΥ. σαφὲς δ' ἂν εἶπεν οὐδεέν, ΔΙ. μὴ πρῖε τοὺς ὀδόντας.
ΕΥ. ἀλλ' ἢ Σκαμάνδρους ἢ τάφρους ἢ 'π' ἀσπίδων ἐπόντας
γρυπαέτους χαλκηλάτους καὶ ῥήμαθ' ἱππόκρημνα,
ἃ ξυμβαλεῖν οὐ ῥᾴδι' ἦν. ΔΙ. νὴ τοὺς θεοὺς ἐγὼ γοῦν
ἤδη ποτ' ἐν μακρῷ χρόνῳ νυκτὸς διηγρύπνησα
τὸν ξουθὸν ἱππαλέκτορα ζητῶν τίς ἐστιν ὄρνις.
ΑΙ. σημεῖον ἐν ταῖς ναυσὶν ὡμαθέστατ' ἐνεγέγραπτο.
ΔΙ. ἐγὼ δὲ τὸν Φιλοξένου γ' ᾤμην Ἔρυξιν εἶναι.
ΕΥ. εἶτ' ἐν τραγῳδίαις ἐχρῆν κἀλεκτρυόνα ποιῆσαι;
ΑΙ. σὺ δ' ὦ θεοῖσιν ἐχθρὲ ποῖά γ' ἐστὶν ἅττ' ἐποίεις;
ΕΥ. οὐχ ἱππαλέκτορας μὰ Δί' οὐδὲ τραγελάφους, ἅπερ σύ,
ἃν τοῖσι παραπετάσμασιν τοῖς μηδικοῖς γράφουσιν·
ἀλλ' ὡς παρέλαβον τὴν τέχνην παρὰ σοῦ τὸ πρῶτον εὐθὺς
οἰδοῦσαν ὑπὸ κομπασμάτων καὶ ῥημάτων ἐπαχθῶν,
ἴσχνανα μὲν πρώτιστον αὐτὴν καὶ τὸ βάρος ἀφεῖλον
ἐπυλλίοις καὶ περιπάτοις καὶ τευτλίοισι λευκοῖς,
χυλὸν διδοὺς στωμυλμάτων ἀπὸ βιβλίων ἀπηθῶν·

ADNOTATIO CRITICA

884 *γὰρ* vulgo : *ἄρ'* Fritzschius, ut vitetur anapaestus ante catalexin || 886 *καθοῖτο* libri : *καθῆτο* Dobraeus Advers. ad Plut. v. 992 || 899 *ἱππαλεκτρυόνα* libri : *ἱππαλέκτορα* Bothius || 903 *ποῖ' ἅττ' ἐστὶν* vulgo : *ποῖά γ' ἐστὶν* Rav. quae cum secundum notum Elmsleii ad Med. v. 1334 praeceptum arte coniungi non possunt, construćtio esse debet *σὺ δέ γε ἅττ' ἐποίεις ποῖα ἐστίν*; || 909 *λευκοῖς* Rav.; *μικροῖς* vulgo et Schol.

εἶτ' ἀνέτρεφον μονῳδίαις Κηφισοφῶντα μιγνύς.
εἶτ' οὐκ ἐλήρουν ὅ τι τύχοιμ' οὐδ' ἐμπεσὼν ἔφυρον,
ἀλλ' οὑξιὼν πρώτιστα μέν μοι τὸ γένος εἶπ' ἂν εὐθὺς
τοῦ δράματος. ΔΙ. κρεῖττον γὰρ ἦν σοι νὴ Δί' ἢ τὸ σαυτοῦ.
ΕΥ. ἔπειτ' ἀπὸ τῶν πρώτων ἐπῶν οὐδὲν παρῆκ' ἂν ἀργόν,
ἀλλ' ἔλεγεν ἡ γυνή τέ μοι χὠ δοῦλος οὐδὲν ἧττον,
χὠ δεσπότης χἠ παρθένος χἠ γραῦς ἄν. ΑΙ. εἶτα δῆτα
οὐκ ἀποθανεῖν σε ταῦτ' ἐχρῆν τολμῶντα;
ΕΥ. μὰ τὸν Ἀπόλλω·
δημοκρατικὸν γὰρ αὔτ' ἔδρων. ΔΙ. τοῦτο μὲν ἔασον ὦ τᾶν.
οὐ σοὶ γάρ ἐστι περίπατος κάλλιστα περί γε τούτου.
ΕΥ. ἔπειτα τουτουσὶ λαλεῖν ἐδίδαξα ΑΙ. φημὶ κἀγώ.
ὡς πρὶν διδάξαι γ' ὤφελες μέσος διαρραγῆναι.
ΕΥ. λεπτῶν τε κανόνων ἐσβολὰς ἐπῶν τε γωνιασμούς,
νοεῖν, ὁρᾶν, ξυνιέναι, στρέφειν, ἐρᾶν, τεχνάζειν,
κάχ' ὑποτοπεῖσθαι, περινοεῖν ἅπαντα, ΑΙ. φημὶ κἀγώ.
ΕΥ. οἰκεῖα πράγματ' εἰσάγων, οἷς χρώμεθ', οἷς ξύνεσμεν,
ἐξ ὧν γ' ἂν ἐξηλεγχόμην· ξυνειδότες γὰρ οὗτοι
ἤλεγχον ἄν μου τὴν τέχνην· ἀλλ' οὐκ ἐκομπολάκουν
ἀπὸ τοῦ φρονεῖν ἀποσπάσας, οὐδ' ἐξέπληττον αὐτούς,
Κύκνους ποιῶν καὶ Μέμνονας κωδωνοφαλαροπώλους.
γνώσει δὲ τοὺς τούτου τε κἀμοὺς ἑκατέρου μαθητάς.
τουτουμενὶ Φορμίσιος Μεγαίνετός θ' ὁ μανῆς,
σαλπιγγολογχυπηνάδαι, σαρκασμοπιτυοκάμπται,
οὑμοὶ δὲ Κλειτοφῶν τε καὶ Θηραμένης ὁ κομψός.
ΔΙ. Θηραμένης; σοφός γ' ἀνὴρ καὶ δεινὸς ἐς τὰ πάντα,
ὃς ἢν κακοῖς που περιπέσῃ καὶ πλησίον παραστῇ,
πέπτωκεν ἔξω τῶν κακῶν, οὐ Χῖος ἀλλὰ Κεῖος.
ΕΥ. τοιαῦτα μέντοὐγὼ φρονεῖν
τούτοισιν εἰσηγησάμην,
λογισμὸν ἐνθεὶς τῇ τέχνῃ

ADNOTATIO CRITICA

924 στρέφειν, ἐρᾶν vulgo: sed quod Euripides etiam amare docuit, id ab hoc quidem loco abhorrere monuit Fritzschius qui verba male distracta coniunxit coll. Ach. 139, Av. 76, Pl. (1009); περᾶν temptat Meinekius id ut non differat a περαίνειν, quod dialecticorum esse constat argutis conclusionibus omnia demonstrantium: hinc περαντικὸς Eq. 1303: fatetur idem formam περᾶν hoc sensu nondum repertam esse

καὶ σκέψιν, ὥστ' ἤδη νοεῖν
ἅπαντα καὶ διειδέναι
τά τ' ἄλλα καὶ τὰς οἰκίας
οἰκεῖν ἄμεινον ἢ πρὸ τοῦ
κἀνασκοπεῖν 'πῶς τοῦτ' ἔχει;
ποῦ μοι τοδί; τίς τοῦτ' ἔλαβε;'
ΔΙ. νὴ τοὺς θεοὺς νῦν γοῦν Ἀθη-
ναίων ἅπας τις εἰσιὼν
κέκραγε πρὸς τοὺς οἰκέτας
ζητεῖ τε 'ποῦ 'στιν ἡ χύτρα;
τίς τὴν κεφαλὴν ἀπεδήδοκεν
τῆς μαινίδος; τὸ τρύβλιον
τὸ περυσινὸν τέθνηκέ μοι·
ποῦ τὸ σκόροδον τὸ χθιζινόν;
τίς τῆς ἐλάας παρέτραγεν;'
τέως δ' ἀβελτερώτατοι
κεχηνότες μαμμάκυθοι
μελητίδαι καθῆντο.
ΧΟ. τάδε μὲν λεύσσεις φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ·
σὺ δὲ τί φέρε πρὸς ταῦτα λέξεις;
μόνον ὅπως . . . . .
μή σ' ὁ θυμὸς ἁρπάσας
ἐκτὸς οἴσει τῶν ἐλαῶν·
δεινὰ γὰρ κατηγόρηκεν.
ἀλλ' ὅπως ὦ γεννάδα
μὴ πρὸς ὀργὴν ἀντιλέξεις,
ἀλλὰ συστείλας ἄκροισι
χρώμενος τοῖς ἱστίοις,
εἶτα μᾶλλον μᾶλλον ᾄξεις,

ADNOTATIO CRITICA

946 hunc versum pro spurio habet Velsen, quem sequuntur W. W. Merry, Blaydesius || 969 μᾶλλον μᾶλλον ἄξεις libri: illud ἄξεις quod corruptum esse quivis intelligat varie emendant: εἴξεις Seidlerus contra sententiam, ἕλξεις coni. Kockius, οἴξεις Bergkius 'vela pandes,' ᾄξεις 'vela facies' Fritzschius; μᾶλλον ἆσσον ἄξεις 'propius propiusque naviculam contra adversarios duces' olim coniecit Meinekius, idem μᾶλλον μᾶλλον aegre poetae se eripere professus

καὶ φυλάξεις,
ἡνίκ' ἂν τὸ πνεῦμα λεῖον
καὶ καθεστηκὸς λάβῃς.

ΧΟΡΟΣ. ΑΙΣΧΥΛΟΣ. ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ. ΔΙΟΝΥΣΟΣ

ΧΟ. ἀλλ' ὦ πρῶτος τῶν Ἑλλήνων πυργώσας ῥήματα σεμνὰ
καὶ κοσμήσας τραγικὸν λῆρον, θαρρῶν τὸν κρουνὸν ἀφίει.
ΑΙ. θυμοῦμαι μὲν τῇ ξυντυχίᾳ, καί μου τὰ σπλάγχν' ἀγανακτεῖ,
εἰ πρὸς τοῦτον δεῖ μ' ἀντιλέγειν· ἵνα μὴ φάσκῃ δ' ἀπορεῖν με,
ἀπόκριναί μοι, τίνος οὕνεκα χρὴ θαυμάζειν ἄνδρα ποιητήν;
ΕΥ. δεξιότητος καὶ νουθεσίας, ὅτι βελτίους τε ποιοῦμεν
τοὺς ἀνθρώπους ἐν ταῖς πόλεσιν.
ΑΙ. ταῦτ' οὖν εἰ μὴ πεποίηκας,
ἀλλ' ἐκ χρηστῶν καὶ γενναίων μοχθηροτάτους ἀπέδειξας,
τί παθεῖν φήσεις ἄξιος εἶναι; ΔΙ. τεθνάναι· μὴ τοῦτον ἐρώτα.
ΑΙ. σκέψαι τοίνυν οἵους αὐτοὺς παρ' ἐμοῦ παρεδέξατο πρῶτον,
εἰ γενναίους καὶ τετραπήχεις, καὶ μὴ διαδρασιπολίτας,
μηδ' ἀγοραίους μηδὲ κοβάλους ὥσπερ νῦν μηδὲ πανούργους,
ἀλλὰ πνέοντας δόρυ καὶ λόγχας καὶ λευκολόφους τρυφαλείας
καὶ πήληκας καὶ κνημῖδας καὶ θυμοὺς ἑπταβοείους.
ΕΥ. καὶ δὴ χωρεῖ τουτὶ τὸ κακόν· κρανοποιῶν αὖ μ' ἐπιτρίψει.
ΔΙ. καὶ τί σὺ δράσας οὕτως αὐτοὺς γενναίους ἐξεδίδαξας;
Αἰσχύλε λέξον, μηδ' αὐθαδῶς σεμνυνόμενος χαλέπαινε.
ΑΙ. δρᾶμα ποιήσας Ἄρεως μεστόν.
ΔΙ. ποῖον; ΑΙ. τοὺς Ἑπτ' ἐπὶ Θήβας·
ὃ θεασάμενος πᾶς ἄν τις ἀνὴρ ἠράσθη δάϊος εἶναι.
ΔΙ. τουτὶ μέν σοι κακὸν εἴργασται· Θηβαίους γὰρ πεποίηκας
ἀνδρειοτέρους ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τούτου γ' οὕνεκα τύπτου.
ΑΙ. ἀλλ' ὑμῖν αὔτ' ἐξῆν ἀσκεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοῦτ' ἐτράπεσθε.

ADNOTATIO CRITICA

980 pro *μοχθηροτάτους* Rav. habet *μοχθηρούς*, unde *ἀντεπέδειξας* Meinekius coniecit pro vulgato *ἀπέδειξας* || 992 *τοῦτο μὲν ἕν σοι* Palmer

εἶτα διδάξας Πέρσας μετὰ τοῦτ' ἐπιθυμεῖν ἐξεδίδαξα
νικᾶν ἀεὶ τοὺς ἀντιπάλους, κοσμήσας ἔργον ἄριστον.
ΔΙ. ἐχάρην γοῦν, ἡνίκ' ἰὰν ἤκουσ' ὡς Δαρείου τεθνεῶτος,
ὁ χορὸς δ' εὐθὺς τὼ χεῖρ' ὡδὶ συγκρούσας εἶπεν 'ἰαυοῖ.'
ΑΙ. ταῦτα γὰρ ἄνδρας χρὴ ποιητὰς ἀσκεῖν. σκέψαι γὰρ ἀπ' ἀρχῆς
ὡς ὠφέλιμοι τῶν ποιητῶν οἱ γενναῖοι γεγένηνται.
Ὀρφεὺς μὲν γὰρ τελετάς θ' ἡμῖν κατέδειξε φόνων τ' ἀπέχεσθαι,
Μουσαῖος δ' ἐξακέσεις τε νόσων καὶ χρησμούς, Ἡσίοδος δὲ
γῆς ἐργασίας, καρπῶν ὥρας, ἀρότους· ὁ δὲ θεῖος Ὅμηρος
ἀπὸ τοῦ τιμὴν καὶ κλέος ἔσχεν πλὴν τοῦδ' ὅτι χρήστ' ἐδίδαξεν
τάξεις ἀρετὰς ὁπλίσεις ἀνδρῶν;
ΔΙ. καὶ μὴν οὐ Παντακλέα γε
ἐδίδαξεν ὅμως τὸν σκαιότατον· πρῴην γοῦν, ἡνίκ' ἔπεμπεν,
τὸ κράνος πρῶτον περιδησάμενος τὸν λόφον ἤμελλ' ἐπιδήσειν.
ΑΙ. ἀλλ' ἄλλους τοι πολλοὺς ἀγαθούς, ὧν ἦν καὶ Λάμαχος ἥρως·
ὅθεν ἡμὴ φρὴν ἀπομαξαμένη πολλὰς ἀρετὰς ἐποίησεν,
Πατρόκλων, Τεύκρων θυμολεόντων, ἵν' ἐπαίροιμ' ἄνδρα πολίτην
ἀντεκτείνειν αὑτὸν τούτοις, ὁπόταν σάλπιγγος ἀκούσῃ.
ἀλλ' οὐ μὰ Δί' οὐ Φαίδρας ἐποίουν πόρνας οὐδὲ Σθενεβοίας,
οὐδ' οἶδ' οὐδεὶς ἥντιν' ἐρῶσαν πώποτ' ἐποίησα γυναῖκα.
ΕΥ. μὰ Δί' οὐ γὰρ ἐπῆν τῆς Ἀφροδίτης οὐδέν σοι.
ΑΙ. μηδέ γ' ἐπείη.
ἀλλ' ἐπὶ σοί τοι καὶ τοῖς σοῖσιν πολλὴ πολλοῦ 'πικαθῆτο,
ὥστε γε καὐτόν σε κατ' οὖν ἔβαλεν.
ΔΙ. νὴ τὸν Δία τοῦτό γέ τοι δή.

ADNOTATIO CRITICA

997 vulgo contra metrum ἐχάρην γοῦν ἡνίκ' ἤκουσα περὶ Δαρείου (τοῦ) τεθνεῶτος: pro ἤκουσα interpolatam scripturam unius codicis recepisse ἀπηγγέλθη hodie me poenitet. Non male nuper Dindorfius Philol. Gott. XIII p. 494 coniecit ἡνίκα φάσμ' ἐφάνη Δαρείου τοῦ τεθνεῶτος: leniore remedio Meinekius ἡνίκ' ἰὰν ἤκουσ' ἀπὸ Δαρείου τεθνεῶτος ut ἀπὸ per tmesin a τεθνεῶτος separatum sit. Postremo Kockius ἐχάρην, γόον ὡς ἤκουσ' υἱοῦ περὶ Δαρείου τεθνεῶτος h. e. ὡς ἤκουσα Δαρείου τεθνεῶτος γόον περὶ τοῦ υἱοῦ, quod, opinor, nemini probabit || 999 ἀσκεῖν 'meditari' vulgo; quod cum praecedentibus male congruat, λάσκειν emendabat Hamakerus quod in textum recepit Meinekius, idem φάσκειν praetulit in Vindiciis || 1014 οὐδὲ γὰρ ἦν Rav.: aut cum Cobeto N. L. p. 225 οὐ γὰρ ἐπῆν, aut cum Kockio pro sequente μηδέ γ' ἐπείη legendum μηδὲ γὰρ εἴη

ἃ γὰρ ἐς τὰς ἀλλοτρίας ἐποίεις, αὐτὸς τούτοισιν ἐπλήγης.
ΕΥ. καὶ τί βλάπτουσ' ὦ σχέτλι' ἀνδρῶν τὴν πόλιν ἁμαὶ Σθενέβοιαι;
ΑΙ. ὅτι γενναίας καὶ γενναίων ἀνδρῶν ἀλόχους ἀνέπεισας
κώνεια πιεῖν αἰσχυνθείσας διὰ τοὺς σοὺς Βελλεροφόντας.
ΕΥ. πότερον δ' οὐκ ὄντα λόγον τοῦτον περὶ τῆς Φαίδρας ξυνέθηκα;
ΑΙ. μὰ Δί', ἀλλ' ὄντ'· ἀλλ' ἀποκρύπτειν χρὴ τὸ πονηρὸν τόν γε ποιητήν,
καὶ μὴ παράγειν μηδὲ διδάσκειν. τοῖς μὲν γὰρ παιδαρίοισιν
ἔστι διδάσκαλος ὅστις φράζει, τοῖς ἡβῶσιν δὲ ποιηταί.
πάνυ δὴ δεῖ χρηστὰ λέγειν ἡμᾶς.
ΕΥ. ἢν οὖν σὺ λέγῃς Λυκαβηττοὺς
καὶ Παρνήθων ἡμῖν μεγέθη, τοῦτ' ἐστὶ τὸ χρηστὰ διδάσκειν,
ὃν χρῆν φράζειν ἀνθρωπείως; ΑΙ. ἀλλ' ὦ κακόδαιμον ἀνάγκη
μεγάλων γνωμῶν καὶ διανοιῶν ἴσα καὶ τὰ ῥήματα τίκτειν.
κἄλλως εἰκὸς τοὺς ἡμιθέους τοῖς ῥήμασι μείζοσι χρῆσθαι·
καὶ γὰρ τοῖς ἱματίοις ἡμῶν χρῶνται πολὺ σεμνοτέροισιν.
ἁμοῦ χρηστῶς καταδείξαντος διελυμήνω σύ.
ΕΥ. τί δράσας;
ΑΙ. πρῶτον μὲν τοὺς βασιλεύοντας ῥάκι' ἀμπισχών, ἵν' ἐλεινοὶ
τοῖς ἀνθρώποις φαίνοιντ' εἶναι.
ΕΥ. τοῦτ' οὖν ἔβλαψά τι δράσας;
ΑΙ. οὔκουν ἐθέλει γε τριηραρχεῖν πλουτῶν οὐδεὶς διὰ ταῦτα,
ἀλλὰ ῥακίοις περιιλάμενος κλάει καὶ φησὶ πένεσθαι.
ΔΙ. νὴ τὴν Δήμητρα χιτῶνά γ' ἔχων οὔλων ἐρίων ὑπένερθεν.
κἂν ταῦτα λέγων ἐξαπατήσῃ, παρὰ τοὺς ἰχθῦς ἀνέκυψεν.
ΑΙ. εἶτ' αὖ λαλιὰν ἐπιτηδεῦσαι καὶ στωμυλίαν ἐδίδαξας,
ἣ 'ξεκένωσεν τάς τε παλαίστρας, καὶ τοὺς παράλους ἀνέπεισεν
ἀνταγορεύειν τοῖς ἄρχουσιν. καίτοι τότε γ' ἡνίκ' ἐγὼ 'ζων,
οὐκ ἠπίσταντ' ἀλλ' ἢ μᾶζαν καλέσαι καὶ ῥυππαπαῖ εἰπεῖν.
ΔΙ. νῦν δ' ἀντιλέγει κοὐκέτ' ἐλαύνων πλεῖ δευρὶ καὖθις ἐκεῖσε.
ΑΙ. ποίων δὲ κακῶν οὐκ αἴτιός ἐστ';
οὐ προαγωγοὺς κατέδειξ' οὗτος,

ADNOTATIO CRITICA

1035 περιειλόμενος vulgo, περιλλόμενος codex Venetus; correxit Cobetus || 1042 ἐλαύνων Fritzschius: vulgo ἐλαύνει καὶ

καὶ τικτούσας ἐν τοῖς ἱεροῖς,
καὶ μιγνυμένας τοῖσιν ἀδελφοῖς,
καὶ φασκούσας οὐ ζῆν τὸ ζῆν;
κᾆτ' ἐκ τούτων ἡ πόλις ἡμῶν
ὑπογραμματέων ἀνεμεστώθη
καὶ βωμολόχων δημοπιθήκων
ἐξαπατώντων τὸν δῆμον ἀεί·
λαμπάδα δ' οὐδεὶς οἷός τε φέρειν
ὑπ' ἀγυμνασίας ἔτι νυνί.

ΔΙ. μὰ Δί' οὐ δῆθ', ὥστε γ' ἀφηυάνθην
παναθηναίοισι γελῶν, ὅτε δὴ
βραδὺς ἄνθρωπός τις ἔθει κύψας
λευκὸς πίων ὑπολειπόμενος
καὶ δεινὰ ποιῶν· κᾆθ' οἱ Κεραμῆς
ἐν ταῖσι πύλαις παίουσ' αὐτοῦ
γαστέρα πλευρὰς λαγόνας πυγήν,
ὁ δὲ τυπτόμενος ταῖσι πλατείαις
φυσῶν τὴν λαμπάδ' ἔφευγεν.

ΧΟΡΟΣ

μέγα τὸ πρᾶγμα, πολὺ τὸ νεῖκος, ἁδρὸς ὁ πόλεμος ἔρχεται.
χαλεπὸν οὖν ἔργον διαιρεῖν,
ὅταν ὁ μὲν τείνῃ βιαίως,
ὁ δ' ἐπαναστρέφειν δύνηται κἀπερείδεσθαι τορῶς.
ἀλλὰ μὴ 'ν ταὐτῷ καθῆσθον·
ἐσβολαὶ γάρ εἰσι πολλαὶ χἄτεραι σοφισμάτων.
ὅ τι περ οὖν ἔχετον ἐρίζειν,
λέγετον ἔπιτον ἀνὰ δ' ἔρεσθον
τά τε παλαιὰ καὶ τὰ καινά,
κἀποκινδυνεύετον λεπτόν τι καὶ σοφὸν λέγειν.

1063 ad 1072 = 1073 ad 1082

ADNOTATIO CRITICA

1049 vulgo ante Hermannum ὑπὸ γραμματέων divisim || 1051 eiecit Bergkio auctore Meinekius || 1054 ὥστ' ἐπαφαυάνθην vulgo ante Fritzschium et Hermannum || 1064 pro ἔργον Nauckius ἔχθραν corrigit allato Phrynichi loco Bekk. p. 36, 14: διαιρεῖν ἔχθραν: διαλύειν καὶ διακρίνειν; quam emendationem probavit Meinekius propter insolentiam locutionis διαιρεῖν πόλεμον || 1069 vulgo ἀναδέρετον: correxit Bergkius probante Meinekio; ἀναδέρεσθον Dindorfius e Brunckii coni.

εἰ δὲ τοῦτο καταφοβεῖσθον, μή τις ἀμαθία προσῇ
τοῖς θεωμένοισιν, ὡς τὰ
λεπτὰ μὴ γνῶναι λεγόντοιν,
μηδὲν ὀρρωδεῖτε τοῦθ᾽· ὡς οὐκ ἔθ᾽ οὕτω ταῦτ᾽ ἔχει.
ἐστρατευμένοι γάρ εἰσι,
βιβλίον τ᾽ ἔχων ἕκαστος μανθάνει τὰ δεξιά·
αἱ φύσεις τ᾽ ἄλλως κράτισται,
νῦν δὲ καὶ παρηκόνηνται.
μηδὲν οὖν δείσητον, ἀλλὰ
πάντ᾽ ἐπέξιτον θεατῶν γ᾽ οὕνεχ᾽ ὡς ὄντων σοφῶν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ. ΔΙΟΝΥΣΟΣ. ΑΙΣΧΥΛΟΣ

ΕΥ. καὶ μὴν ἐπ᾽ αὐτοὺς τοὺς προλόγους σοι τρέψομαι,
ὅπως τὸ πρῶτον τῆς τραγῳδίας μέρος
πρώτιστον αὐτοῦ βασανιῶ τοῦ δεξιοῦ.
ἀσαφὴς γὰρ ἦν ἐν τῇ φράσει τῶν πραγμάτων.
ΔΙ. καὶ ποῖον αὐτοῦ βασανιεῖς; ΕΥ. πολλοὺς πάνυ.
πρῶτον δέ μοι τὸν ἐξ Ὀρεστείας λέγε.
ΔΙ. ἄγε δὴ σιώπα πᾶς ἀνήρ. λέγ᾽ Αἰσχύλε.
ΑΙ. Ἑρμῆ χθόνιε πατρῷ᾽ ἐποπτεύων κράτη,
σωτὴρ γενοῦ μοι σύμμαχός τ᾽ αἰτουμένῳ·
ἥκω γὰρ ἐς γῆν τήνδε καὶ κατέρχομαι.
ΔΙ. τούτων ἔχεις ψέγειν τι; ΕΥ. πλεῖν ἢ δώδεκα.
ΔΙ. ἀλλ᾽ οὐδὲ πάντα ταῦτά γ᾽ ἔστ᾽ ἀλλ᾽ ἢ τρία.
ΕΥ. ἔχει δ᾽ ἕκαστον εἴκοσίν γ᾽ ἁμαρτίας.
ΔΙ. Αἰσχύλε παραινῶ σοι σιωπᾶν· εἰ δὲ μή,
πρὸς τρισὶν ἰαμβείοισι προσοφείλων φανεῖ.
ΑΙ. ἐγὼ σιωπῶ τῷδ᾽; ΔΙ. ἐὰν πείθῃ γ᾽ ἐμοί.

ADNOTATIO CRITICA

1086 versus haud dubie spurius. Nihil in prologorum Aeschyleorum censura Euripides reprehendit quod ad dictionis obscuritatem in rebus enarrandis pertineat. MEINEKE || 1094 Ravennas habet ταῦτα πάντα, Baroccianus ταυτὶ πάντ᾽ ἔστ᾽ unde Meinekius temptat ταῦτα πάντ᾽ ἔπη ᾽στ᾽ ἀλλ᾽ ἢ τρία || 1096—1100 non assentior Meinekio totum hunc locum ab interpolatore illatum esse censenti || 1097 πρὸς τρισὶν ἰαμβείοις προσοφλὼν γέλων φανεῖ coniecit Kockius; ἰάμβοισιν habet Rav.

ΕΥ. εὐθὺς γὰρ ἡμάρτηκεν οὐράνιον ὅσον.
ΑΙ. ὁρᾷς ὅτι ληρεῖς; ἀλλ' ὀλίγον γέ μοι μέλει.
πῶς φῄς μ' ἁμαρτεῖν; ΕΥ. αὖθις ἐξ ἀρχῆς λέγε.
ΑΙ. Ἑρμῆ χθόνιε πατρῷ' ἐποπτεύων κράτη.
ΕΥ. οὔκουν Ὀρέστης τοῦτ' ἐπὶ τῷ τύμβῳ λέγει
τῷ τοῦ πατρὸς τεθνεῶτος; ΑΙ. οὐκ ἄλλως λέγω.
ΕΥ. πότερ' οὖν τὸν Ἑρμῆν, ὡς ὁ πατὴρ ἀπώλετο
αὐτοῦ βιαίως ἐκ γυναικείας χερὸς
δόλοις λαθραίοις, ταῦτ' ἐποπτεύειν ἔφη;
ΑΙ. οὐ δῆτ' ἐκεῖνος, ἀλλὰ τὸν ἐριούνιον
Ἑρμῆν χθόνιον προσεῖπε, κἀδήλου λέγων
ὁτιὴ πατρῷον τοῦτο κέκτηται γέρας.
ΕΥ. ἔτι μεῖζον ἐξήμαρτες ἢ 'γὼ 'βουλόμην·
εἰ γὰρ πατρῷον τὸ χθόνιον ἔχει γέρας,—
ΔΙ. οὕτως ἂν εἴη πρὸς πατρὸς τυμβωρύχος.
ΑΙ. Διόνυσε πίνεις οἶνον οὐκ ἀνθοσμίαν.
ΔΙ. λέγ' ἕτερον αὐτῷ· σὺ δ' ἐπιτήρει τὸ βλάβος.
ΑΙ. σωτὴρ γενοῦ μοι σύμμαχός τ' αἰτουμένῳ·
ἥκω γὰρ ἐς γῆν τήνδε καὶ κατέρχομαι.
ΕΥ. δὶς ταὐτὸν ἡμῖν εἶπεν ὁ σοφὸς Αἰσχύλος.
ΔΙ. πῶς δίς; ΕΥ. σκόπει τὸ ῥῆμ'· ἐγὼ δέ σοι φράσω.
'ἥκω γὰρ ἐς γῆν' φησί 'καὶ κατέρχομαι'·
'ἥκω' δὲ ταὐτόν ἐστι τῷ 'κατέρχομαι.'
ΔΙ. νὴ τὸν Δί' ὥσπερ γ' εἴ τις εἴποι γείτονι
'χρῆσον σὺ μάκτραν, εἰ δὲ βούλει κάρδοπον.'
ΑΙ. οὐ δῆτα τοῦτό γ' ὦ κατεστωμυλμένε
ἄνθρωπε ταύτη 'στ', ἀλλ' ἄριστ' ἐπῶν ἔχον.
ΔΙ. πῶς δή; δίδαξον γάρ με καθ' ὅ τι δὴ λέγεις;
ΑΙ. ἐλθεῖν μὲν ἐς γῆν ἔσθ' ὅτῳ μετῇ πάτρας·

ADNOTATIO CRITICA

1108 *οὐ δῆτ' ἐκεῖνος* (sc. *Ὀρέστης*) Rav.; *οὐ δῆτ' ἐκεῖνον* (sc. *τὸν δόλιον*) vulgo || 1125 *ταῦτ' ἔστ' ἀλλ' ἄριστ' ἐπῶν ἔχον* vulgo: *ταὐτόν ἐστιν ἀλλ' ἄριστ' ἔχον* vel *ταῦτ'* (h. e. *ταὐτὰ*) *ἔστ' ἀλλ' ἄριστα πως ἔχον* temptat Meinekius in Vindic. p. 176, dubitans num *ἐπῶν* recte se habeat, cum non de toto versu agatur sed de coacervatione synonymorum || 1126 *καθ' ὅτι δὴ λέγεις* vulgo: *καθ' ὅτι διαφέρει* audacius Hirschigius: leniore et ut sibi visus est aliquanto aptiore coniectura rem expediit Meinekius scribens *καθ' ὅ* (Anglice *how far*). *τί δὴ λέγεις;* || 1127 *μετῆν* Meinekius: vulgo *μετῇ*

χωρὶς γὰρ ἄλλης συμφορᾶς ἐλήλυθεν·
φεύγων δ' ἀνὴρ ἥκει τε καὶ κατέρχεται.
ΔΙ. *εὖ νὴ τὸν Ἀπόλλω. τί σὺ λέγεις Εὐριπίδη;*
ΕΥ. *οὔ φημι τὸν Ὀρέστην κατελθεῖν οἴκαδε·*
λάθρᾳ γὰρ ἦλθεν οὐ πιθὼν τοὺς κυρίους.
ΔΙ. *εὖ νὴ τὸν Ἑρμῆν. ὅ τι λέγεις δ' οὐ μανθάνω.*
ΕΥ. *πέραινε τοίνυν ἕτερον.* ΔΙ. *ἴθι πέραινε σὺ*
Αἰσχύλ' ἀνύσας· σὺ δ' ἐς τὸ κακὸν ἀπόβλεπε.
ΑΙ. τύμβου δ' ἐπ' ὄχθῳ τῷδε κηρύσσω πατρὶ
κλύειν ἀκοῦσαι. ΕΥ. *τοῦθ' ἕτερον αὖ δὶς λέγει*
'κλύειν ἀκοῦσαι,' *ταὐτὸν ὂν σαφέστατα.*
ΔΙ. *τεθνηκόσιν γὰρ ἔλεγεν ὦ μοχθηρὲ σύ,*
οἷς οὐδὲ τρὶς λέγοντες ἐξικνούμεθα.
ΑΙ. *σὺ δὲ πῶς ἐποίεις τοὺς προλόγους;* ΕΥ. *ἐγὼ φράσω.*
κἄν που δὶς εἴπω ταὐτόν, ἢ στοιβὴν ἴδῃς
ἐνοῦσαν ἔξω τοῦ λόγου, κατάπτυσον.
ΔΙ. *ἴθι δὴ λέγ'· οὐ γάρ μοὐστὶν ἀλλ' ἀκουστέα*
τῶν σῶν προλόγων τῆς ὀρθότητος τῶν ἐπῶν.
ΕΥ. ἦν Οἰδίπους τὸ πρῶτον εὐδαίμων ἀνήρ,
ΑΙ. *μὰ τὸν Δί' οὐ δῆτ', ἀλλὰ κακοδαίμων φύσει,*
ὅντινά γε πρὶν φῦναι μὲν Ἀπόλλων ἔφη
ἀποκτενεῖν τὸν πατέρα, πρὶν καὶ γεγονέναι·
πῶς οὗτος ἦν τὸ πρῶτον εὐδαίμων ἀνήρ;
ΕΥ. εἶτ' ἐγένετ' αὖθις ἀθλιώτατος βροτῶν.
ΑΙ. *μὰ τὸν Δί' οὐ δῆτ' οὐ μὲν οὖν ἐπαύσατο.*
πῶς γάρ; ὅτε δὴ πρῶτον μὲν αὐτὸν γενόμενον
χειμῶνος ὄντος ἐξέθεσαν ἐν ὀστράκῳ,
ἵνα μὴ 'κτραφεὶς γένοιτο τοῦ πατρὸς φονεύς·
εἶθ' ὡς Πόλυβον ἤρρησεν οἰδῶν τὼ πόδε·
ἔπειτα γραῦν ἔγημεν αὐτὸς ὢν νέος
καὶ πρός γε τούτοις τὴν ἑαυτοῦ μητέρα·
εἶτ' ἐξετύφλωσεν αὑτόν. ΔΙ. *εὐδαίμων ἄρ' ἦν,*
εἰ κἀστρατήγησέν γε μετ' Ἐρασινίδου.
ΕΥ. *ληρεῖς· ἐγὼ δὲ τοὺς προλόγους καλῶς ποιῶ.*

ADNOTATIO CRITICA

1134 *περαινέτω νυν* Blaydes || 1137 *αὖθις* vulgo : *αὖ δὶς* Cobetus

ΑΙ. *καὶ μὴν μὰ τὸν Δί᾽ οὐ κατ᾽ ἔπος γέ σου κνίσω*
τὸ ῥῆμ᾽ ἕκαστον, ἀλλὰ σὺν τοῖσιν θεοῖς
ἀπὸ ληκυθίου σου τοὺς προλόγους διαφθερῶ.
ΕΥ. *ἀπὸ ληκυθίου σὺ τοὺς ἐμούς;* ΑΙ. *ἑνὸς μόνου.*
ποιεῖς γὰρ οὕτως ὥστ᾽ ἐναρμόττειν ἅπαν,
καὶ κῳδάριον καὶ ληκύθιον καὶ θυλάκιον,
ἐν τοῖς ἰαμβείοισι. δείξω δ᾽ αὐτίκα.
ΕΥ. *ἰδού, σὺ δείξεις;* ΑΙ. *φημί.* ΔΙ. *καὶ δὴ χρὴ λέγειν.*
ΕΥ. Αἴγυπτος, ὡς ὁ πλεῖστος ἔσπαρται λόγος,
ξὺν παισὶ πεντήκοντα ναυτίλῳ πλάτῃ
Ἄργος κατασχών ΑΙ. *ληκύθιον ἀπώλεσεν.*
ΔΙ. *τουτὶ τί ἦν τὸ ληκύθιον; οὐ κλαύσεται;*
λέγ᾽ ἕτερον αὐτῷ πρόλογον, ἵνα καὶ γνῶ πάλιν.
ΕΥ. Διόνυσος ὃς θύρσοισι καὶ νεβρῶν δοραῖς
καθαπτὸς ἐν πεύκαισι Παρνασὸν κάτα
πηδᾷ χορεύων ΑΙ. *ληκύθιον ἀπώλεσεν.*
ΔΙ. *οἴμοι πεπλήγμεθ᾽ αὖθις ὑπὸ τῆς ληκύθου.*
ΕΥ. *ἀλλ᾽ οὐδὲν ἔσται πρᾶγμα· πρὸς γὰρ τουτονὶ*
τὸν πρόλογον οὐχ ἕξει προσάψαι λήκυθον·
Οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ᾽ ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ·
ἢ γὰρ πεφυκὼς ἐσθλὸς οὐκ ἔχει βίον,
ἢ δυσγενὴς ὤν ΑΙ. *ληκύθιον ἀπώλεσεν.*
ΔΙ. *Εὐριπίδη* ΕΥ. *τί ἔστιν;* ΔΙ. *ὑφέσθαι μοι δοκεῖ·*
τὸ ληκύθιον γὰρ τοῦτο πνευσεῖται πολύ.
ΕΥ. *οὐδ᾽ ἂν μὰ τὴν Δήμητρα φροντίσαιμί γε·*
νυνὶ γὰρ αὐτοῦ τοῦτό γ᾽ ἐκκεκόψεται.
ΔΙ. *ἴθι δὴ λέγ᾽ ἕτερον κἀπέχου τῆς ληκύθου.*
ΕΥ. Σιδώνιόν ποτ᾽ ἄστυ Κάδμος ἐκλιπὼν
Ἀγήνορος παῖς ΑΙ. *ληκύθιον ἀπώλεσεν.*
ΔΙ. *ὦ δαιμόνι᾽ ἀνδρῶν ἀποπρίω τὴν λήκυθον,*
ἵνα μὴ διακναίσῃ τοὺς προλόγους ἡμῶν. ΕΥ. *τὸ τί;*

ADNOTATIO CRITICA

1173 hunc versum rectius alii libri Dionyso continuant cuius ingenio melius convenit quam Euripidi, qui etsi non eam gravitatem prae se fert quam Aeschylo poeta tribuit, numquam tamen ad scurrilem petulantiam delabitur. MEINEKE || 1174 *γνῶ* vulgo: *γνῷ* Rankius || 1191 *ἀποπρίω* vulgo: quod si recte scriptum est, in v. 1193 necessario scribendum esse *ἐγὼ 'ποπρίωμαι* (*ἐγὼ ἀποπρίωμαι*) *τῳδε* suboluit Meinekio: sed cum de verbo *ἀποπρίαμαι* dubitet *ἄγε πρίω* potius legendum suspicatur

ἐγὼ πρίωμαι τῷδ'; ΔΙ. ἐὰν πείθῃ γ' ἐμοί.
ΕΥ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ πολλοὺς προλόγους ἕξω λέγειν
ἵν' οὗτος οὐχ ἕξει προσάψαι λήκυθον.
Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐς Πῖσαν μολὼν
θοαῖσιν ἵπποις ΑΙ. ληκύθιον ἀπώλεσεν.
ΔΙ. ὁρᾷς, προσῆψεν αὖθις αὖ τὴν λήκυθον.
ἀλλ' ὦγάθ' ἔτι καὶ νῦν ἀπόδος πάσῃ τέχνῃ·
λήψει γὰρ ὀβολοῦ πάνυ καλήν τε κἀγαθήν.
ΕΥ. μὰ τὸν Δί' οὔπω γ'· ἔτι γὰρ εἰσί μοι συχνοί.
Οἰνεύς ποτ' ἐκ γῆς ΑΙ. ληκύθιον ἀπώλεσεν.
ΕΥ. ἔασον εἰπεῖν πρῶθ' ὅλον με τὸν στίχον.
Οἰνεύς ποτ' ἐκ γῆς πολύμετρον λαβὼν στάχυν
θύων ἀπαρχάς ΑΙ. ληκύθιον ἀπώλεσεν.
ΔΙ. μεταξὺ θύων; καὶ τίς αὔθ' ὑφείλετο;
ΕΥ. ἔα αὐτὸν ὦ τᾶν· πρὸς τοδὶ γὰρ εἰπάτω.
Ζεύς, ὡς λέλεκται τῆς ἀληθείας ὕπο,
ΔΙ. ἀπολεῖς· ἐρεῖ γάρ 'ληκύθιον ἀπώλεσεν.'
τὸ ληκύθιον γὰρ τοῦτ' ἐπὶ τοῖς προλόγοισί σου
ὥσπερ τὰ σῦκ' ἐπὶ τοῖσιν ὀφθαλμοῖς ἔφυ.
ἀλλ' ἐς τὰ μέλη πρὸς τῶν θεῶν αὐτοῦ τραποῦ.
ΕΥ. καὶ μὴν ἔχω γ' οἷς αὐτὸν ἀποδείξω κακὸν
μελοποιὸν ὄντα καὶ ποιοῦντα ταὔτ' ἀεί.
ΧΟ. τί ποτε πρᾶγμα γενήσεται;
φροντίζειν γὰρ ἔγωγ' ἔχω,
τίν' ἄρα μέμψιν ἐποίσει
ἀνδρὶ τῷ πολὺ πλεῖστα δὴ
καὶ κάλλιστα μέλη ποιή-
σαντι τῶν μέχρι νυνί.
θαυμάζω γὰρ ἔγωγ' ὅπῃ
μέμψεταί ποτε τοῦτον
τὸν βακχεῖον ἄνακτα,
καὶ δέδοιχ' ὑπὲρ αὐτοῦ.

ADNOTATIO CRITICA

1199 ἀπόδος 'solve' vulgo: ἀπόδου 'vende' Dindorf ex duobus libris || 1209 ἀπολεῖ σ' vulgo: ἀπολεῖς 'enecas me taedio' e Par. recepit Bothius || 1220 τῶν ἔτι νῦν ὄντων libri: ὄντων eiecit Gaisford. ad Hephaest. p. 303 probante Dindorfio: τῶν μεχρὶ νυνί Meinekius vel τῶν πάρος ὄντων || 1221—1224 hos quattuor versus in marginem reiecit Meinekius, qui duplicis recensionis vestigia in toto hoc carmine non primus animadvertit

ΕΥ. *πάνυ γε μέλη θαυμαστά· δείξει δὴ τάχα.*
εἰς ἓν γὰρ αὐτοῦ πάντα τὰ μέλη ξυντεμῶ.
ΔΙ. *καὶ μὴν λογιοῦμαί γ' αὐτὰ τῶν ψήφων λαβών.*
ΕΥ. φθιῶτ' Ἀχιλλεῦ, τί ποτ' ἀνδροδάικτον ἀκούων
ἰὴ κόπον οὐ πελάθειϲ ἐπ' ἀρωγάν;
Ἑρμᾶν μὲν πρόγονον τίομεν γένοϲ οἱ περὶ λίμναν,
ἰὴ κόπον οὐ πελάθειϲ ἐπ' ἀρωγάν;
ΔΙ. *δύο σοὶ κόπω Αἰσχύλε τούτω.*
ΕΥ. κύδιϲτ' Ἀχαιῶν Ἀτρέωϲ πολυκοίρανε μάνθανέ μου παῖ·
ἰὴ κόπον οὐ πελάθειϲ ἐπ' ἀρωγάν;
ΔΙ. *τρίτος Αἰσχύλε σοὶ κόπος οὗτος.*
ΕΥ. εὐφαμεῖτε· μελιϲϲονόμοι δόμον Ἀρτέμιδοϲ πέλαϲ οἴγειν.
ἰὴ κόπον οὐ πελάθειϲ ἐπ' ἀρωγάν;
κύριόϲ εἰμι θροεῖν ὅδιον κράτοϲ αἴϲιον ἀνδρῶν.
ἰὴ κόπον οὐ πελάθειϲ ἐπ' ἀρωγάν;
ΔΙ. *ὦ Ζεῦ βασιλεῦ τὸ χρῆμα τῶν κόπων ὅσον.*
ἐγὼ μὲν οὖν εἰς τὸ βαλανεῖον βούλομαι·
ὑπὸ τῶν κόπων γὰρ τὼ νεφρὼ βουβωνιῶ.
ΕΥ. *μὴ πρίν γ' ἂν ἀκούσῃς χἀτέραν στάσιν μελῶν*
ἐκ τῶν κιθαρῳδικῶν νόμων εἰργασμένην.
ΔΙ. *ἴθι δὴ πέραινε, καὶ κόπον μὴ προστίθει.*
ΕΥ. ὅπωϲ Ἀχαιῶν δίθρονον κράτοϲ, Ἑλλάδοϲ ἥβαϲ,
φλαττοθραττο φλαττοθρατ,
Σφίγγα δυϲαμεριᾶν πρύτανιν κύνα πέμπει,
φλαττοθραττο φλαττοθρατ,
ϲὺν δορὶ καὶ χερὶ πράκτορι θούριοϲ ὄρνιϲ,
φλαττοθραττο φλαττοθρατ,
κυρεῖν παραϲχὼν ἰταμαῖϲ κυϲὶν ἀεροφοίτοιϲ,
φλαττοθραττο φλαττοθρατ,
τὸ ϲυγκλινὲϲ ἐπ' Αἴαντι,
φλαττοθραττο φλαττοθρατ.
ΔΙ. *τί τὸ φλαττοθρατ τοῦτ' ἐστίν; ἐκ Μαραθῶνος ἢ*

ADNOTATIO CRITICA

1227 *λογιοῦμαι ταῦτα* vulgo ante Dobraeum || 1228 *ἰήκοπον ἀνδροδαΐκτον* 'planctum caesorum' iungit Lobeckius ad Aiac. v. 324 || 1243 *ἂν* additum ab Elmsleio ad Ach. 176 || 1248 *δυσαμερίαν* vulgo ante Dindorfium

πόθεν συνέλεξας ἱμονιοστρόφου μέλη;
ΑΙ. ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν ἐς τὸ καλὸν ἐκ τοῦ καλοῦ
ἤνεγκον αὖθ', ἵνα μὴ τὸν αὐτὸν Φρυνίχῳ
λειμῶνα Μουσῶν ἱερὸν ὀφθείην δρέπων·
οὗτος δ' ἀπὸ πάντων πορνιδίων μέλη φέρει,
σκολίων Μελήτου, καρικῶν αὐλημάτων,
θρήνων, χορείων. τάχα δὲ δηλωθήσεται.
ἐνεγκάτω τις τὸ λύριον. καίτοι τί δεῖ
λύρας ἐπὶ τούτων; ποῦ 'στιν ἡ τοῖς ὀστράκοις
αὕτη κροτοῦσα; δεῦρο Μοῦσ' Εὐριπίδου,
πρὸς ἥνπερ ἐπιτήδεια ταῦτ' ᾄδειν μέλη.
ΔΙ. αὕτη ποθ' ἡ Μοῦσ' οὐκ ἐλεσβίαζεν, οὔ.
ἀλκυόνες, αἳ παρ' ἀενάοις θαλάσσας
κύμασι στωμύλλετε,
τέγγουσαι νοτίοις πτερῶν
ῥανίσι χρόα δροσιζόμεναι·
αἵ θ' ὑπωρόφιοι κατὰ γωνίας
εἱειειειλίσσετε δακτύλοις φάλαγγες
ἱστόπονα πηνίσματα,
κερκίδος ἀοιδοῦ μελέτας,
ἵν' ὁ φίλαυλος ἔπαλλε δελ-
φὶς πρῴραις κυανεμβόλοις
μαντεῖα καὶ σταδίους,
οἰνάνθας γάνος ἀμπέλου,
βότρυος ἕλικα παυσίπονον.
περίβαλλ' ὦ τέκνον ὠλένας.
ὁρᾷς τὸν πόδα τοῦτον; ΔΙ. ὁρῶ.
ΑΙ. τί δέ; τοῦτον ὁρᾷς; ΔΙ. ὁρῶ.
ΑΙ. τοιαυτὶ μέντοι σὺ ποιῶν
τολμᾷς τἀμὰ μέλη ψέγειν;

ADNOTATIO CRITICA

1261 *ἀπὸ πάντων μὲν φέρει πορνιδίων* vulgo, quod neque sententiae neque metricae legi accommodatum esse quivis intelliget: in *παροινίων* mutat Kockius, in *πορνῳδιῶν* i.e. 'meretricum cantiuncularum' Meinekius qui praeterea pro *μὲν φέρει* emendat *μεταφέρει*: *πορνιδίων μέλη φέρει* emendabat Porsonus || 1265 *ἐπὶ τούτων* (sc. *τῶν τοῦ Εὐριπίδου ᾀσμάτων*) duo codices: *ἐπὶ τοῦτον* reliqui || 1267 *ταῦτ'* vulgo: *τάγ' ἔστ'* Rav. unde *τάδε γ'* Hermannus Praefat. Epitom. doctr. metr. p. xiii || 1275 *ἱστότονα* vulgo; *ἱστόπονα* Rav.

τὰ μὲν μέλη σου ταῦτα· βούλομαι δ' ἔτι
τὸν τῶν μονῳδιῶν διεξελθεῖν τρόπον.
ὦ νυκτὸς κελαινοφαὴς
ὄρφνα, τίνα μοι
δύστανον ὄνειρον
πέμπεις ἐξ ἀφανοῦς,
Ἀίδα πρόπολον,
ψυχὰν ἄψυχον ἔχοντα,
νυκτὸς παῖδα μελαίνας,
φρικώδη δεινὰν ὄψιν,
μελανονεκυείμονα,
φόνια φόνια δερκόμενον,
μεγάλους ὄνυχας ἔχοντα.
ἀλλά μοι ἀμφίπολοι λύχνον ἅψατε
κάλπισί τ' ἐκ ποταμῶν δρόσον ἄρατε, θέρμετε δ' ὕδωρ,
ὡς ἂν θεῖον ὄνειρον ἀποκλύσω.
ἰὼ πόντιε δαῖμον,
τοῦτ' ἐκεῖν'· ἰὼ ξύνοικοι,
τάδε τέρα θεάσασθε.
τὸν ἀλεκτρυόνα μου συναρπάσασα
φρούδη Γλύκη.
νύμφαι ὀρεσσίγονοι.
ὦ Μανία ξύλλαβε.
ἐγὼ δ' ἁ τάλαινα προσέχους' ἔτυχον
ἐμαυτῆς ἔργοισι,
λίνου μεστὸν ἄτρακτον
εἱειειειλίσσουσα χεροῖν
κλωστῆρα ποιοῦσ', ὅπως
κνεφαῖος εἰς ἀγορὰν
φέρουσ' ἀποδοίμαν·
ὁ δ' ἀνέπτατ' ἀνέπτατ' ἐς αἰθέρα
κουφοτάταις πτερύγων ἀκμαῖς·
ἐμοὶ δ' ἄχε' ἄχεα κατέλιπε,
δάκρυα δάκρυά τ' ἀπ' ὀμμάτων

ADNOTATIO CRITICA

1293 *πρόπολον* vulgo: *πρόμολον* Kockius e Rav. schol. per *πρόδρομον* explicat || 1305 *τάδε τέρατα* libri: *τὰ δ' ἕτερα* Rav., unde *τάδε τέρα* Bergkius probatus Meinekio, *τάδ' ἕτερα* Blaydesius

ἔβαλον ἔβαλον ἁ τλάμων.
ἀλλ' ὦ Κρῆτες, Ἴδας τέκνα,
τὰ τόξ' ἀναλαβόντες ἐπαμύνατε,
τὰ κῶλά τ' ἀμπάλλετε κυκλούμενοι τὴν οἰκίαν.
ἅμα δὲ Δίκτυννα παῖς ἁ καλὰ
τὰς κυνίσκας ἔχουσ' ἐλθέτω
διὰ δόμων πανταχῇ,
σὺ δ' ὦ Διὸς διπύρους ἀνέχουσα
λαμπάδας ὀξυτάτας χε-
ροῖν, Ἑκάτα, παράφηνον
ἐς Γλύκης, ὅπως ἂν
εἰσελθοῦσα φωράσω.
ΔΙ. παύσασθον ἤδη τῶν μελῶν. ΑΙ. κἄμοιγ' ἅλις.
ἐπὶ τὸν σταθμὸν γὰρ αὐτὸν ἀγαγεῖν βούλομαι,
ὅπερ ἐξελέγξει τὴν ποίησιν νῷν μόνον·
τὸ γὰρ βάρος νὼ βασανιεῖ τῶν ῥημάτων.
ΔΙ. ἴτε δεῦρό νυν, εἴπερ γε δεῖ καὶ τοῦτό με
ἀνδρῶν ποιητῶν τυροπωλῆσαι τέχνην.
ΧΟ. ἐπίπονοί γ' οἱ δεξιοί.
τόδε γὰρ ἕτερον αὖ τέρας
νεοχμόν, ἀτοπίας πλέων,
ὃ τίς ἂν ἐπενόησεν ἄλλος;
. . . . .
μὰ τὸν ἐγὼ μὲν οὐδ' ἂν εἴ τις
ἔλεγέ μοι τῶν ἐπιτυχόντων,
ἐπιθόμην, ἀλλ' ᾠόμην ἂν
αὐτὸν αὐτὰ ληρεῖν.

1339 ad 1347 = 1454 ad 1462 = 1463 ad 1471

ADNOTATIO CRITICA

1323 creticum restitui pro *λαβόντες* quod vulgo legitur scripto *ἀναλαβόντες* || 1325 vulgo *παῖς Ἄρτεμις καλά*: expuli glossema *Ἄρτεμις* et articulum reposui || 1326 *Διὸς διπύρους* vulgo: *Διὸς ἀμφιπύρους* Bergkius: *Διὸς ἁ διπύρους* coni. Mein. in adn. cr. || 1336 *νῷν* vulgo; *νὼ* Rav. quod in ordinem recepit Kockius. Construe *τὸ βάρος τῶν ῥημάτων νὼ βασανιεῖ*

ΔΙΟΝΥΣΟΣ. ΑΙΣΧΥΛΟΣ. ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ. ΠΛΟΥΤΩΝ

ΔΙ. ἴθι νυν παρίστασθον παρὰ τὼ πλάστιγγ', ΑΙ. καὶ ΕΥ. ἰδού.
ΔΙ. καὶ λαβομένω τὸ ῥῆμ' ἑκάτερος εἴπατον,
καὶ μὴ μεθῆσθον, πρὶν ἂν ἐγὼ σφῷν κοκκύσω.
Α. Ε. ἐχόμεθα. ΔΙ. τοὔπος νῦν λέγετον ἐς τὸν σταθμόν.
ΕΥ. εἴθ' ὤφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος.
ΑΙ. Σπερχειὲ ποταμὲ βουνόμοι τ' ἐπιστροφαί.
ΔΙ. κόκκυ, μέθεσθε· καὶ πολύ γε κατωτέρω
χωρεῖ τὸ τοῦδε. ΕΥ. καὶ τί ποτ' ἐστὶ τᾄτιον;
ΔΙ. ὅτι εἰσέθηκε ποταμόν, ἐριοπωλικῶς
ὑγρὸν ποιήσας τοὔπος ὥσπερ τἄρια,
σὺ δ' εἰσέθηκας τοὔπος ἐπτερωμένον.
ΕΥ. ἀλλ' ἕτερον εἰπάτω τι κἀντιστησάτω.
ΔΙ. λάβεσθε τοίνυν αὖθις. ΑΙ. καὶ ΕΥ. ἢν ἰδού. ΔΙ. λέγε.
ΕΥ. οὐκ ἔστι πειθοῦς ἱερὸν ἄλλο πλὴν λόγος.
ΑΙ. μόνος θεῶν γὰρ θάνατος οὐ δώρων ἐρᾷ.
ΔΙ. μέθεσθε μέθεσθε· καὶ τὸ τοῦδέ γ' αὖ ῥέπει·
θάνατον γὰρ εἰσέθηκε βαρύτατον κακόν.
ΕΥ. ἐγὼ δὲ πειθώ γ' ἔπος ἄριστ' εἰρημένον.
ΔΙ. πειθὼ δὲ κοῦφόν ἐστι καὶ νοῦν οὐκ ἔχον.
ἀλλ' ἕτερον αὖ ζήτει τι τῶν βαρυστάθμων,
ὅ τι σοι καθέλξει, καρτερόν τε καὶ μέγα.
ΕΥ. φέρε ποῦ τοιοῦτον δῆτά μοὐστί; ποῦ; ΔΙ. φράσω·
βέβληκ' Ἀχιλλεὺς δύο κύβω καὶ τέτταρα.
λέγοιτ' ἄν, ὡς αὕτη 'στὶ λοιπὴ σφῷν στάσις.
ΕΥ. σιδηροβριθές τ' ἔλαβε δεξιᾷ ξύλον.
ΑΙ. ἐφ' ἅρματος γὰρ ἅρμα καὶ νεκρῷ νεκρός.
ΔΙ. ἐξηπάτηκεν αὖ σὲ καὶ νῦν. ΕΥ. τῷ τρόπῳ;
ΔΙ. δύ' ἅρματ' εἰσήνεγκε καὶ νεκρὼ δύο,

ADNOTATIO CRITICA

1354 μεθεῖτε vulgo ante Porsonum || 1373 περὶ νεκρῷ νεκρὸς coniecit Meinekius offensus diversa eiusdem praepositionis in eodem versu coniunctione

οὓς οὐκ ἂν ἄραιντ' οὐδ' ἑκατὸν Αἰγύπτιοι.
ΑΙ. καὶ μηκέτ' ἔμοιγε κατ' ἔπος, ἀλλ' ἐς τὸν σταθμὸν
αὐτὸς τὰ παιδί' ἡ γυνὴ Κηφισοφῶν
ἐμβὰς καθήσθω συλλαβὼν τὰ βιβλία·
ἐγὼ δὲ δύ' ἔπη τῶν ἐμῶν ἐρῶ μόνον.

. . . . . .

ΔΙ. ἄνδρες φίλοι, κἀγὼ μὲν αὐτοὺς οὐ κρινῶ.
οὐ γὰρ δι' ἔχθρας οὐδετέρῳ γενήσομαι.
τὸν μὲν γὰρ ἡγοῦμαι σοφὸν τῷ δ' ἥδομαι.
ΠΛ. οὐδὲν ἄρα πράξεις ὧνπερ ἦλθες οὕνεκα.
ΔΙ. ἐὰν δὲ κρίνω; ΠΛ. τὸν ἕτερον λαβὼν ἄπει,
ὁπότερον ἂν κρίνῃς, ἵν' ἔλθῃς μὴ μάτην.
ΔΙ. εὐδαιμονοίης. φέρε πύθεσθέ μου ταδί.
ἐγὼ κατῆλθον ἐπὶ ποιητήν. ΕΥ. τοῦ χάριν;
ΔΙ. ἵν' ἡ πόλις σωθεῖσα τοὺς χοροὺς ἄγῃ.
ὁπότερος οὖν ἂν τῇ πόλει παραινέσειν
μέλλῃ τι χρηστόν, τοῦτον ἄξειν μοι δοκῶ.
πρῶτον μὲν οὖν περὶ Ἀλκιβιάδου τίν' ἔχετον
γνώμην ἑκάτερος; ἡ πόλις γὰρ δυστοκεῖ.
ΕΥ. ἔχει δὲ περὶ αὐτοῦ τίνα γνώμην; ΔΙ. τίνα;
ποθεῖ μέν, ἐχθαίρει δέ, βούλεται δ' ἔχειν.
ἀλλ' ὅ τι νοεῖτον εἴπατον τούτου πέρι.
ΕΥ. μισῶ πολίτην, ὅστις ὠφελεῖν πάτραν
βραδὺς φανεῖται μεγάλα δὲ βλάπτειν ταχύς,
καὶ πόριμον αὑτῷ τῇ πόλει δ' ἀμήχανον.
ΔΙ. εὖ γ' ὦ Πόσειδον· σὺ δὲ τίνα γνώμην ἔχεις;
ΑΙ. οὐ χρὴ λέοντος σκύμνον ἐν πόλει τρέφειν·
μάλιστα μὲν λέοντα μὴ 'ν πόλει τρέφειν·

ADNOTATIO CRITICA

1381 lacunam indicavit Fritzschius || 1387 versum ut spurium delevit Meinekius post Hamakerum || 1391 παραινέσειν μέλλῃ vulgo: παραινέσῃ μᾶλλον Meinekius inconsulto lectore || 1394 διστομεῖ 'ambigue loquitur' coniecit Meinekius cui δυστοκεῖ 'partu laborat' nullum praebet sensum huic loco accommodatum. Sed fortasse verbo δυστοκεῖ alia tribuenda significatio ut sit 'quod ad liberos mala fortuna utitur'. Idem sequentem versum ut spurium eiecit propter inusitatum illud in responso τίνα pro ἥντινα || 1399 φανεῖται Rav. et Suidas: vulgo πέφυκε quod recepit Meinekius || 1403 delent plerique cum tautologiam pariat et non adponatur a Plutarcho hunc locum recitante Alcib. 16

ΑΙ. ἢν δ' ἐκτραφῇ τις, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.
ΔΙ. νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα δυσκρίτως γ' ἔχω·
ὁ μὲν σοφῶς γὰρ εἶπεν, ὁ δ' ἕτερος σοφῶς.
ἀλλ' ἔτι μίαν γνώμην ἑκάτερος εἴπατον
περὶ τῆς πόλεως ἥντιν' ἔχετον σωτηρίαν.
ΕΥ. εἴ τις πτερώσας Κλεόκριτον Κινησίᾳ,
αἴροιεν αὖραι πελαγίαν ὑπὲρ πλάκα.
ΔΙ. γέλοιον ἂν φαίνοιτο· νοῦν δ' ἔχει τίνα;
ΕΥ. εἰ ναυμαχοῖεν, κᾆτ' ἔχοντες ὀξίδας
ῥαίνοιεν ἐς τὰ βλέφαρα τῶν ἐναντίων.
ἐγὼ μὲν οἶδα καὶ θέλω φράζειν. ΔΙ. λέγε.
ΕΥ. ὅταν τὰ νῦν ἄπιστα πίσθ' ἡγώμεθα,
τὰ δ' ὄντα πίστ' ἄπιστα. ΔΙ. πῶς; οὐ μανθάνω.
ἀμαθέστερόν πως εἰπὲ καὶ σαφέστερον.
ΕΥ. εἰ τῶν πολιτῶν οἷσι νῦν πιστεύομεν,
τούτοις ἀπιστήσαιμεν, οἷς δ' οὐ χρώμεθα,
τούτοισι χρησαίμεσθ', ἴσως σωθεῖμεν ἄν.
εἰ νῦν γε δυστυχοῦμεν ἐν τούτοισι, πῶς
τἀναντί' ἂν πράξαντες οὐ σῳζοίμεθ' ἄν;
ΔΙ. εὖ γ' ὦ Παλάμηδες, ὦ σοφωτάτη φύσις.
ταυτὶ πότερ' αὐτὸς ηὗρες ἢ Κηφισοφῶν;
ΕΥ. ἐγὼ μόνος· τὰς δ' ὀξίδας Κηφισοφῶν.

ADNOTATIO CRITICA

1406 ὁ δ' ἕτερος σαφῶς habent libri quod ita intellegunt interpretes ut σοφῶς ad Euripidem, σαφῶς ad Aeschyli sententiam trahant; utriusque consilium sapientiae laudem habet, perspicuitatis autem maior laus debetur Euripidi; 'itaque' ut notat Meinekius 'perversum est Dionysi iudicium. Porro qui duos poetas inter se comparat alterique sapientiae, alteri perspicuitatis laudem impertit, eo ipso sapienti perspicuitatis, perspicuo autem sapientiae laudem detrahit. Nullum igitur dubium relinquitur, quin Aristophanes non id quod in libris est scripserit, sed hoc: ὁ μὲν σοφῶς γὰρ εἶπεν, ὁ δ' ἕτερος σοφῶς: quo parem utrique sapientiae laudem impertit; atque hanc ipsam ob causam se nescire dicit Dionysus, in quam partem sententiam ferat, qui si inter sapientiam et dictionis perspicuitatem optio ipsi data fuisset, non dubium est quin τὸν σόφον maluerit quam τὸν σαφῆ'. Similiter Boissonadius 'forsan et in fine σοφῶς: haeret quod ambo σοφῶς dixerint.' || 1409—1413 hoc certe loco movendos viderunt iam Aristarchus et Apollonius; vide tamen summarium fabulae p. 529 || 1420 χρησαίμεσθα, σωθείημεν ἂν e Ravennate edidit Dindorfius, sed σωθείημεν non est antiquorum Atticorum forma, iure igitur post Brunckium Meinekius Veneti lectionem secutus est || 1421 ab Hermanno defensos non servari posse censet Meinekius nisi post v. 1420 versum excidisse statuas in cuius fine fuerit particula ἐπεί

ΔΙ. τί δαὶ σύ; τί λέγεις; ΑΙ. τὴν πόλιν νῦν μοι φράσον
πρῶτον τίσι χρῆται· πότερα τοῖς χρηστοῖς; ΔΙ. πόθεν;
μισεῖ κάκιστα. ΑΙ. τοῖς πονηροῖς δ' ἥδεται;
ΔΙ. οὐ δῆτ' ἐκείνη γ', ἀλλὰ χρῆται πρὸς βίαν.
ΑΙ. πῶς οὖν τις ἂν σώσειε τοιαύτην πόλιν,
ᾗ μήτε χλαῖνα μήτε σισύρα συμφέρει;
ΔΙ. εὕρισκε νὴ Δί', εἴπερ ἀναδύσει πάλιν.
ΑΙ. ἐκεῖ φράσαιμ' ἄν· ἐνθαδὶ δ' οὐ βούλομαι.
ΔΙ. μὴ δῆτα σύ γ', ἀλλ' ἐνθένδ' ἀνίει τἀγαθά.
ΑΙ. τὴν γῆν ὅταν νομίσωσι τὴν τῶν πολεμίων
εἶναι σφετέραν τὴν δὲ σφετέραν τῶν πολεμίων,
πόρον δὲ τὰς ναῦς ἀπορίαν δὲ τὸν πόρον.
ΔΙ. εὖ, πλήν γ' ὁ δικαστὴς αὐτὰ καταπίνει μόνος.
ΠΛ. κρίνοις ἄν. ΔΙ. αὕτη σφῷν κρίσις γενήσεται.
αἱρήσομαι γὰρ ὅνπερ ἡ ψυχὴ θέλει.
ΕΥ. μεμνημένος νυν τῶν θεῶν οὓς ὤμοσας
ἦ μὴν ἀπάξειν μ' οἴκαδ', αἱροῦ τοὺς φίλους.
ΔΙ. ἡ γλῶττ' ὀμώμοκ', Αἰσχύλον δ' αἱρήσομαι.
ΕΥ. τί δέδρακας ὦ μιαρώτατ' ἀνθρώπων; ΔΙ. ἐγώ;
ἔκρινα νικᾶν Αἰσχύλον. τιὴ γὰρ οὔ;
ΕΥ. αἴσχιστον ἔργον μ' ἐργασάμενος προσβλέπεις;
ΔΙ. τί δ' αἰσχρόν, ἢν μὴ τοῖς θεωμένοις δοκῇ;
ΕΥ. ὦ σχέτλιε περιόψει με δὴ τεθνηκότα;
ΔΙ. τίς οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
τὸ πνεῖν δὲ δειπνεῖν, τὸ δὲ καθεύδειν κῴδιον;
ΠΛ. χωρεῖτε τοίνυν ὦ Διόνυσ' εἴσω. ΔΙ. τί δαί;
ΠΛ. ἵνα ξενίσω σφῷ πρὶν ἀποπλεῖν. ΔΙ. εὖ τοι λέγεις
νὴ τὸν Δί'· οὐ γὰρ ἄχθομαι τῷ πράγματι.

ADNOTATIO CRITICA

1429—1435 seclusit Meinekius auctore Kockio; 'interpolatricem' ait 'manum prodit vel ἀναδύσει v. 1429 quod ab Attico scriptore illius aetatis pro ἀναδύσεται scribi non potuit' || 1452 ξενίσω codices: ξενίσω 'γὼ in textum recepit Meinekius post Bergkium: εὖ τοι λέγεις Brunckius servato in superioribus ξενίσω, quod probavit Elmsleio ad Ach. p. 127

ΧΟΡΟΣ

μακάριός γ' ἀνὴρ ἔχων
ξύνεσιν ἠκριβωμένην.
πάρα δὲ πολλοῖσιν μαθεῖν.
ὅδε γὰρ εὖ φρονεῖν δοκήσας
πάλιν ἄπεισιν οἴκαδ' αὖ,
ἐπ' ἀγαθῷ μὲν τοῖς πολίταις,
ἐπ' ἀγαθῷ δὲ τοῖς ἑαυτοῦ
ξυγγενέσι τε καὶ φίλοισι,
διὰ τὸ συνετὸς εἶναι.
χάριεν οὖν μὴ Σωκράτει
παρακαθήμενον λαλεῖν,
ἀποβαλόντα μουσικὴν
τά τε μέγιστα παραλιπόντα
τῆς τραγῳδικῆς τέχνης.
τὸ δ' ἐπὶ σεμνοῖσιν λόγοισι
καὶ σκαριφησμοῖσι λήρων
διατριβὴν ἀργὸν ποιεῖσθαι,
παραφρονοῦντος ἀνδρός.

ΠΛΟΥΤΩΝ. ΑΙΣΧΥΛΟΣ. ΧΟΡΟΣ

ΠΛ. ἄγε δὴ χαίρων Αἰσχύλε χώρει,
καὶ σῷζε πόλιν τὴν ὑμετέραν
γνώμαις ἀγαθαῖς καὶ παίδευσον
τοὺς ἀνοήτους· πολλοὶ δ' εἰσίν·
καὶ δὸς τουτὶ Κλεοφῶντι φέρων
καὶ τουτὶ τοῖσι πορισταῖς
Μύρμηκί θ' ὁμοῦ καὶ Νικομάχῳ·

ADNOTATIO CRITICA

1477 τουτὶ vulgo: libri variant inter τοῦτο, τουτοΐ, et τούτοισι, unde τουτοισὶ scripsit Meinekius, tamquam digito notet homines istos in theatro sedentes; τουτονγὶ Elmsleyus collato Lys. v. 510: 'subaudiuntur' ait 'ξίφος, βρόχος et κώνειον'; τουτουσὶ D. cum Bergkio

τόδε δ' Ἀρχενόμῳ·
καὶ φράζ' αὐτοῖς ταχέως ἥκειν
ὡς ἐμὲ δευρὶ καὶ μὴ μέλλειν·
κἂν μὴ ταχέως ἥκωσιν, ἐγὼ
νὴ τὸν Ἀπόλλω στίξας αὐτοὺς
καὶ συμποδίσας
μετ' Ἀδειμάντου τοῦ Λευκολόφου
κατὰ γῆς ταχέως ἀποπέμψω.

ΑΙ. ταῦτα ποιήσω· σὺ δὲ τὸν θᾶκον
τὸν ἐμὸν παράδος Σοφοκλεῖ τηρεῖν
κἀμοὶ σῴζειν, ἢν ἄρ' ἐγώ ποτε
δεῦρ' ἀφίκωμαι. τοῦτον γὰρ ἐγὼ
σοφίᾳ κρίνω δεύτερον εἶναι.
μέμνησο δ' ὅπως ὁ πανοῦργος ἀνὴρ
καὶ ψευδολόγος καὶ βωμολόχος
μηδέποτ' ἐς τὸν θᾶκον τὸν ἐμὸν
μηδ' ἄκων ἐγκαθεδεῖται.

ΠΛ. φαίνετε τοίνυν ὑμεῖς τούτῳ
λαμπάδας ἱεράς, χἄμα προπέμπετε
τοῖσιν τούτου τοῦτον μέλεσιν
καὶ μολπαῖσιν κελαδοῦντες.

ΧΟΡΟΣ

πρῶτα μὲν εὐοδίαν ἀγαθὴν ἀπιόντι ποιητῇ
ἐς φάος ὀρνυμένῳ δότε δαίμονες οἱ κατὰ γαίας,
τῇ δὲ πόλει μεγάλων ἀγαθῶν ἀγαθὰς ἐπινοίας.
πάγχυ γὰρ ἐκ μεγάλων ἀχέων παυσαίμεθ' ἂν οὕτως
ἀργαλέων τ' ἐν ὅπλοις ξυνόδων. Κλεοφῶν δὲ μαχέσθω
κἄλλος ὁ βουλόμενος τούτων πατρίοις ἐν ἀρούραις.

ADNOTATIO CRITICA

1489 *καὶ σῴζειν* vulgo: *καὶ διασῴζειν* coni. Brunckius, recepit Meinekius, *κἀμοὶ σῴζειν* ex Porsoni coni. Dindorfius || 1490 *δεῦρ' ἀφίκωμαι* vulgo: sed non 'si huc venero' dicendum erat Aeschylo sed 'si huc rediero': itaque *δεῦρ' αὖ ἵκωμαι* scribendum est cum hiatu in anapaesticis versibus licito, ut in Platonis versu Fragm. Com. Vol. II. p. 665 *οἱ δ' αὖ ἐκεῖθεν* ubi attuli Il. ω, 595. MEINEKE

Metrorum discriptio in Ranis

I πρόλογος

1 ad 201 senarii iambici
202 ad 260

1	creticus dimeter –́⏑–, –́⏑–
2, 3, 14, 18, 27, 40, 41, 46, 51, 52, 57, 59	cretici cum iambico monometro ⏖́⏑–, ⏑–́⏑–
4, 5, 8, 9, 29, 30	cretici cum anacrusi monosyllaba ––́⏑––́⏑–
6	creticus cum anacrusi, choriambus, iambicus –́⏑–, –́⏑⏑–, ⏑ –
7	iambicus monometer ⏑–́⏑
10	creticus cum anacrusi ––́⏑⏑⏑⏑́⏑⏑
11, 12	dactylici –́⏑⏑–́⏑⏑–́
13	dactylico-logaoedicus cum anacrusi[1] –, –́⏑⏑–⏑⏑––, –́⏑–
15—17, 19, 20, 28	iambici dimetri ⏑–́⏑––⏑–́⏑–
21	trochaicus dimeter catalecticus –́⏑–––́⏑–
22	trochaici trimetri acatalecti –́⏑⏖–́⏑–⏑–́⏑––
23	,, ,, ,, –́⏑⏖–́⏑⏖–́⏑––
24	,, ,, ,, ⏖́⏑⏑⏑–́⏑⏑⏑–́⏑––
25	trochaicus dimeter acatalectus ⏑́⏑⏑⏑⏑⏑⏖́⏑⏑⏑⏑
26	trochaicus dimeter catalecticus ⏖́⏑–––́⏑–

[1] sive ut Dindorfius statuit paroemiacus cum cretico ––́⏑⏑–́⏑⏑–́–, –́⏑

31	trochaicus	–́⏑––́⏑–
32	„	–́⏑–⏑–́⏑–⏑
33	„	–́⏑–⏑⏑͡⏑⏑––
34, 54	„	–́⏑–––́⏑––
35	„	⏑⏑⏑ ––́⏑–⏑
36	„	–́⏑––́⏑–⏑
37	„	⏑͡⏑ ⏑–––́⏑––
38	„	–́⏑–––́⏑–⏑
39	„	–́⏑ ⏑⏑⏑ ⏑–́⏑..
42, 47	iambici dimetri acatalecti	
43, 44, 48, 49, 54, 55	trochaici dimetri acatalecti	
45, 50, 56	trochaici dimetri catalectici	
53	iambicus dimeter acatalectus	
58	iambicus senarius	

261 ad 308 trimetri iambici
309, 310 dimetri bacchiaci ⏑–́–́⏑–́–́
311 ad 315 trimetri iambici

II πάροδος χοροῦ

316 ad 326 (στροφή) = 330 ad 340 (ἀντιστροφή)

1 bacchiacus cum trimetro ionico a minori
⏑–́–́, ⏑⏑–́–́⏑⏑–́–́⏑⏑–́–́

2 dimeter bacchiacus ⏑–́–́⏑–́–́

3 creticus cum dimetr. ion. a min. –́⏑–, ⏑⏑–́–́⏑⏑–́–́

4 dimeter ionic. a min. ⏑⏑–́–́⏑⏑–́–́

5, 6 ionici a min. cum anaclasi[2] ⏑⏑–́⏑–⏑–́–́

7 trimeter ion. a min. ⏑⏑–́–, –́⏑–́–́, ⏑⏑–́–́
(in antistropho pes primus ⏑⏑–⏑)

8, 9 anapaest. cum ionico a minori ⏑⏑–́, ⏑⏑–́–́

10 tetrameter ionicus a minori catalecticus
⏑⏑–́–́⏑⏑–́–́⏑⏑–́–́⏑⏑–́

11 dimeter ionicus a minori ⏑⏑–́–́⏑⏑–́–́

327 ad 329 trimetri iambici
341 ad 358 tetrametri anapaestici catalectici
359 ad 364 (στροφή) = 365 ad 370 (ἀντιστροφή)
anapaesti dimetri spondaici
371, 372 tetrametri anapaestici catalectici
373 ad 377 (στροφή) = 378 ad 382 (ἀντιστροφή)
systema iambicum dimetrum
383 ad 385 (στροφή) = 421 ad 423 (ἀντιστροφή)

[2] Vide Hermann. *Elementa Doctrinae metricae,* Lib. II c. 38, § 5, *Epitom.* cap. xxxvii. § 428

1 ⏒∠⏑

2 versus Euripidei sive ex dimetro iambico et
3 ithyphallico compositi } –∠⏑⏑⏑⏑⏑∠⏑–, ⏑́⏑⏑⏑–⏑ / –∠⏑–⏒∠⏑–, ∠⏑⏑⏑–⏑–⏑

386 ad 391 = 392 ad 397 = 398 ad 403 systemata iambica

404, 405 trimetri iambici

406 ad 408 = 409 ad 411 = 412 ad 414 = 415 ad 417 = 418 ad 420 systemata iambica

424, 425 ex dimetro iambico et ithyphallico compositi

426 ad 431 (*στροφή*) = 432 ad 437 (*ἀντιστροφή*)

1 iambicus dimeter acatalectus ⏒∠⏑–⏑∠⏑–

2 iambicus dimeter catalecticus –∠⏑–⏓⏑∠⏓

3 } ⏑, ∠⏑⏑ –⏑–
4 glyconei cum anacrusi } ⏑, ∠⏑⏑–⏑–
5 } ⏒, ∠⏑⏑ –⏑–

6 pherecrateus cum anacrusi –, ∠⏑⏑–⏑

III ἐπεισόδιον α′

438 ad 504 trimetri iambici

505 ad 515 (*στροφή*) = 557 ad 567 (*ἀντιστροφή*) systema trochaicum

516 ad 556 trimetri iambici

568 ad 578 pars antistrophes, cui quae respondent verba Dionysi omisi e proprio primarioque editionis huiusce consilio

IV ἐπεισόδιον β′

579 ad 646 trimetri iambici exceptis v. 638, 639, 640

V παράβασις χοροῦ[3]

647 ad 655 (*ᾠδή*) = 676 ad 684 (*ἀντῳδή*)

1 dactylicus heptameter catalecticus in syllabam, adiecto cretico ∠⏑⏑–⏑⏑–⏑⏑–⏑⏑–⏑⏑–⏑⏑–, ∠⏑–

2 dactylicus asynartetus ∠⏑⏑ ∠⏑⏑ ∠⏑, ∠⏑⏑ ∠⏑⏑–

[3] tres priores parabaseos partes *κομμάτιον* scilicet, *παράβασις* angustiore significatu, et *μακρόν* desunt sicut in *Eq.* 1201, *Pac.* 1075

3, 6, 9 ithyphallicus ⏒⏑–⏑–⏑

4 anapaestico-dactylicus asynartetus
⏑⏑⏒ ⏑⏑–⏑⏑– ⏑⏑–⏓, ⏒⏑⏑–⏑⏑–

5 dactylicus ⏒⏑⏑–⏑⏑–

7 anapaesticus dimeter ⏑⏑⏒⏑⏑–⏑⏑–⏑⏑–

8 dactylicus –, ⏒⏑⏑–⏑⏑–⏑⏑–⏑⏑–⏑⏑–⏑

656 ad 675 (ἐπίρρημα) = 685 ad 704 (ἀντεπίρρημα)
tetrametri trochaici catalectici

VI ἐπεισόδιον γ'

705 ad 778 senarii iambici

779 ad 782 = 783 ad 786 = 787 ad 790 = 791 ad 794

hexametri dactylici { ⏒– ⏒⏑⏑ ⏒⏑⏑ ⏒⏑⏑ ⏒⏑⏑ ⏒–
⏒⏑⏑ ⏒⏑⏑ ⏒⏑⏑ ⏒– ⏒⏑⏑ ⏒⏓ }

pentameter dactylicus ⏒⏑⏑ ⏒⏑⏑ ⏒⏑⏑ ⏒⏑⏑ ⏒⏑

dimeter trochaicus ⏒⏑–⏑⏒⏑–

VII ἐπεισόδιον δ'

795 ad 839 senarii iambici

840 ad 847 versus dactylici quorum postremus in trochaeos exit
⏒⏑⏑⏒⏑⏑⏒⏑⏑––⏒⏑–⏑––

848 ad 857 trimetri iambici

858 ad 871 (στροφή) = 959 ad 972 (ἀντιστροφή)
anapaesticus dimeter
systemata trochaica

VIII ἐπεισόδιον ε'

872 ad 937 tetrametri iambici catalectici

938 ad 958 systema iambicum dimetr.

IX ἐπεισόδιον ϛ'

973 ad 1042 anapaestici tetrametri catalectici

1043 ad 1062 systemata anapaestica

X χορικόν

1063 ad 1072 (στροφή) = 1073 ad 1082 (ἀντιστροφή)
strophe trochaica

XI ἐπεισόδιον ζ'

1083 ad 1214 trimetri iambici
1215 ad 1224
versus glyconei inter quos duo catalectici ⏑⏑⏓, ⏑́⏑⏑⏑́, ⏑⏑́

XII ἐπεισόδιον η'

1225 ad 1227 trimetri iambici
1228 ad 1239

1 monometer iambicus et tetram. dactylicus
–⏑́⏑–, ⏑́⏑⏑ –⏑⏑ –⏑⏑ ––

2, 4, 7, 10, 12 tetrametri dactylici cum anacrusi
⏑, ⏑́⏑⏑ –⏑⏑ –⏑⏑ ––

3, 11 hexametri dactylici

5, 8 dimetri anapaestici catalectici

6 monometer iambicus + pentameter dactylicus sive anapaesticus catalecticus praemisso penthemimere iambico –⏑́⏑–, ⏑́⏑⏑ –⏑⏑ ⏑⏑–⏑⏑–

9 dactylicus heptameter

1240 ad 1245 trimetri iambici
1246 ad 1255

1, 7 monometri iambici et tetrametri dactylici
⏑⏑́⏑–, ⏑́⏑⏑ –⏑⏑ –⏑⏑ ––

2, 4, 6, 8, 10 trochaici dimetri catalectici

3, 5 pentametri dactylici ⏑́⏑⏑ –⏑⏑ –⏑⏑ –⏑⏑––

9 ⏑⏑́⏑⏑⏑––⏑ (?)

1256 ad 1268 trimetri iambici
1269 ad 1286

1 penthem. iamb. et clausula choriamb. –⏑́⏑⏑⏑–, ⏑́⏑⏑–, ⏑⏑́–

2 trochaicus dimeter calalecticus ⏑́⏑––, ⏑́⏑–

3 ⏑́–, ⏑́⏑⏑–, ⏑⏑́

4 glyconei ⏑́⏑⏑ ⏑⏑⏑, ⏑́⏑⏑–

5 ⏑́⏑–⏑⏑, ⏑́⏑⏑–, ⏑⏑́

6 phalaeceus hendecasyllabus ––––, ––⏑́⏑⏑–⏑–⏑–

7 trochaicus ⏑́⏑⏖–⏑́⏑–

8 glyconeus (Hermann. *Elem.* p. 548) –⏑⏖–⏑́⏑ –

9 glyconeus ⏑⏑⏑, –́⏑⏑⏑⏑

10 glyconeus ––´–⏑ ⏑–

11 glyconeus cum anacrusi pro basi –, –́⏑–⏑⏑–

12–18 glyconei:

12 ––, –́⏑⏑ ⏑⏑–

13 ⏑⏑⏑⏑́⏑⏑ ⏑⏑⏑–

14 ⏑⏑–, –́⏑⏑ –́⏑–[4]

15 ⏑–, –́⏑⏑–́⏑⏑–

16 ⏑–, –́⏑⏑–⏑–

17 –, –́ ––́⏑⏑ ⏑

18 ––, ´⏑ ⏑ ⏑ ⏑

1287, 1288 trimetri iambici

1289 ad 1332 centones ex fabulis Euripideis compositi

1–7 ex genere glyconeo:

1 ex genere glyconeo –́––⏑, –́⏑⏑–

2 " " –́, –́⏑⏑–

3 " " –, –́⏑⏑–, –

4, 5 " " –́⏑, –́⏑⏑–

6 " " –, –́––́⏑⏑–⏑

7 " " –́–, –́⏑⏑–, –

8 anapaest. ––́––́––́–

9 ⏑⏑⏑⏑⏑⏑⏑

10 glyconeus –́⏑⏑⏑⏑⏑–́⏑⏑–

11 iambicus sive pherecrateus cum basi anapaestica
⏑⏑–́⏑⏑⏑ ⏑–⏑

12, 14 dactylici tetrametri, 13 hexameter

15 pherecrateus ⏑–, –⏑⏑⏑–

16 trochaicus dimeter –́⏑–⏑, –́⏑––

17 trochaicus cum antispasto ⏑⏑ ⏑–⏑ –́–́⏑

18 iambico-trochaicus ⏑⏑–́⏑⏑⏑, –́⏑–⏑–⏑

19 ––́⏑–

20 dactylicus –́⏑⏑–́⏑⏑–

21 iambico-creticus ––́⏑––́⏑⏑

22 dochmiacus dimeter ⏑–́–́⏑–, ⏑⏑⏑–́⏑⏑⏑

23 ⏑–́ ⏑–⏑

24 pherecrateus ⏑–, –́⏑⏑––

25–27 ex genere glyconeo:

25 ex genere glyconeo –––, –́––́⏑––

26 " " –, –́⏑⏑–⏑–

27 " " ⏑, –́⏑–́⏑⏑–

28 pherecrateus ⏑, –́⏑⏑––

29 dactylicus cum anacrusi bisyllaba ⏑⏑ ´⏑⏑–⏑⏑–⏑⏑

30 dactylico-logaoedicus –́⏑⏑–⏑⏑–⏑–

31, 32 iambici dimetri

33 glyconeus sive tribrachus et dochmius ⏑⏑⏑, ⏑⏑⏑––

[4] Anapaestum in basi ab Euripide usurpatum, ut parum arti convenientem, vituperari hoc versu volunt scholiastae. Conf. Hermann. *Elem. Doctr. metr.* III. 2. 15, *Epitom.* § 468

34 glyconeus – –, –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏓
35 creticus trimeter ⏑, –́ ⏑ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ ⏑ ⏑ – – ⏑ ⏓
36 ⏑, –́ ⏑ – –́ ⏑ ⏖, –́ ⏑ – – –́ ⏑ – cretico-logaoedicus cum anacrusi
37 creticus trimeter ⏖ ⏑ ⏑ . –́ ⏑ – – – ⏑ –
38 creticus trimeter –́ ⏑ – –́ ⏑ – –́ ⏑ –
39 creticus dimeter ⏖ ⏑ – –́ ⏑ –
40 iambico-anapaesticus[5] ⏑ –́ ⏑ – ⏑ ⏑ –́ ⏑ – – ⏑
41, 42 dactylici –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – –
43 ithyphallicus –́ ⏑ – ⏑ – –
44 dochm. troch. – –́ –́ ⏑ – –́ –

1333 ad 1338 trimetri iambici

XIII χορικόν

1339 ad 1347 = 1454 ad 1462 = 1463 ad 1471
systemata trochaica versu ithyphallico terminata

XIV ἐπεισόδιον θʹ

1348 ad 1453 trimetri iambici

XV ἔξοδος

1472 ad 1499 systema ex anapaesticis dimetris
1500 ad 1505 dactylici hexametri

[5] sive, ut Dindorfius vult, dactylicus amphibracho praemisso. Quo metro utitur comicus *Av.* 713 ⏑ –́ ⏑, –́ ⏑ ⏑ –́ ⏑ ⏑ –́ ⏑

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΖΟΥΣΑΙ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΙΝΕΣ

ΒΛΕΠΥΡΟΣ *ἀνὴρ Πραξαγόρας*

ΑΝΗΡ ΤΙΣ *Βλεπύρου γείτων*

ΧΡΕΜΗΣ

ΚΗΡΥΞ

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ *Πραξαγόρας*

SUMMARIUM FABULAE[1]

TERTIA aetas poesis Aristophanicae duabus ex comoediis, quae aetatem tulerunt, *Ecclesiazusis* et *Pluto* cognoscitur. Ea in infausta tempora incidit, quibus urbs victa suisque opibus privata veterem in Graecia principatum libertatemque amiserat, neque comica poesis, qualem Aristophanes cogitabat, ferri amplius poterat. Nihil enim magni nisi in magna patria exoritur. Nec vero illud potissimum, quod legibus coercebatur et pro divitiis inexhaustis paupertas comicis choris infesta immigraverat, artem impedivit, sed morum turpitudo in dies magis aucta et desidia atque lassitudo, ut per universam civitatem, ita per singulos quosque cives diffusae.

Non est igitur Aristophanis sed temporum culpa, si ultimas eius comoedias toto caelo ab istis diversas esse concedimus, quas iuvenis scenae commiserit: iamque apparuit cur ille per totam vitam adversus omnium rerum corruptelam pugnavisset: erat bellum pro aris

[1] Acta est fabula Olympiadis xcvi anno quarto, archonte Demostrato, ut demonstrari potest e Philochoro qui biennio ante hanc fabulam vult ictum fuisse foedus inter Athenienses et Boeotos: quo referuntur haec Aristophanis v. 178

τὸ συμμαχικὸν αὖ τοῦθ', ὅτ' ἐσκοπούμεθα,
εἰ μὴ γένοιτ', ἀπολεῖν ἔφασκον τὴν πόλιν.

Nam *τὸ συμμαχικὸν* non potest aliter intellegi quam de celebri illa societate quae inter Athenienses Boeotos Argivos et Corinthios facta est contra Lacedaemoniorum nimiam potentiam: unde ortum est bellum quod dictum est *συμμαχικὸν* et Corinthiacum: de qua societate Xenophon sed sine anni notatione iv 4: Diodorus vero Siculus xiv 82 ad Olymp. xcvi 2 archonte Diophanto eam ponit. Quod autem ad v. 180 attinet

ὅτε δὴ δ' ἐγένετ' ἤχθοντο, τῶν δὲ ῥητόρων
ὁ τοῦτ' ἀναπείσας εὐθὺς ἀποδρὰς ᾤχετο,

is optime de Conone intellegitur. Nam eius opera et suasione rex Persarum pecunias misit, quibus adiutus Conon socios Lacedaemoniorum ad Athenienses deficere persuasit et capta Cythera Corinthum ivit et ibi societatem provexit datis pecuniis. Anno vero sequente, cum muros Athenarum instaurasset, a Teribazo Sardis incarceratus est: unde numquam rediit. Ideo dicit Aristophanes *ᾤχετο*. Ideo credo hanc fabulam prodiisse post Cononis incarcerationem quae evenit Eubulide archonte Ol. xcvi 3. Vide I. PALMERIVM ad v. 196

focisque susceptum. Cum enim adversarii eius victoria reportata populum a fastigio quod assecuturus erat retraxissent: simul cum urbis splendore vetus comoediae forma concidit. Tantum autem est discrimen, ut nisi plurima signa originis ab Aristophane deducendae inessent, ad eam facile opinionem trahi possemus, non esse has genuinas nostri poetae comoedias. Quicunque igitur eas eodem ordine perlegit, quo Athenis doctae sunt, non sine moerore quodam sentiet quam parum postremae fabulae priorum imagini respondeant. Illae enim reliquiae sunt praeclari cuiusdam ingenii, saepe quidem nimium lascivientis sed poetica facultate eminentissimi: hae vero lascivientis quidem hominis et ab ingenio optime instructi, sed senescentis et a vera poesi et iuvenili fervore ad humilitatem et ieiunitatem depressi. C. F. RANKE, p. xlviii § 12.

In scenae pariete repraesentari plateam sive aream in urbe Athenarum cogitandum est: media conspicitur domus Praxagorae, a dextra parte aditus est ad Pnycem.

1—263 (πρόλογος). Progreditur iam nocte Praxagora, matrona Atheniensis, Blepyri uxor, et dum in concionem itura ceteris praestolatur et de causis disputat quae eas domi detineant, lucernam quam manibus tenet stylo tragico orditur alloqui, quasi Soli aut Lunae nescio quid narret; convenerat enim inter mulieres ut ad hoc signum in locum congregarentur constitutum, ubi de re maximi momenti deliberarent. Mox brevi temporis spatio praeterlapso adveniunt[2] mulieres quaedam ex urbe, quarum una ad Praxagorae interrogationem, num ea, de quibus convenerit, fecerint, partem sub axillis ostendit pilis obsitam faciemque sole adustam: altera se cultrum tonsorium domo eiecisse dicit, ut prorsus fieret hirsuta neve ullo modo feminae similis: tertia barbam Epicrate pulcriorem se habere affirmat. Omnes praeterea soleas gestant laconicas et baculis innituntur. Tum vicina quadam evocata aliisque concurrentibus, consilium antea iam captum reipublicae gubernacula capessendi repetit; et cum in concione mox habenda sententias coram viris laturae sint, ut exercitationis caussa dicant hortatur mulieres. Plures quidem surgunt, sed aut in exordio iam res proferunt inanes et futiles aut ita loquuntur ut, etiamsi virili instructae sint habitu, mulieres se esse prodant. Quapropter Praxagora omnibus tacere et considere

[2] Utrum prius in logeum ingressus fuerit chorus ac deinde in orchestram cum scena per scalas iunctam descenderit, an omisso sollemni parodico carmine statim in orchestra consederit, quaestio est. Vide Schoenborn. *die Scene der Hellenen* p. 329

iussis ipsa ascendit in locum superiorem et orationem quam in concione habitura est repetit ne in dicendo labatur. Paucis sed gravibus describit lineamentis rempublicam suam misere afflictam, publicaeque calamitatis causas in populi levitatem inconstantiam et lubidinem confert (v. 190), cum unusquisque suum ipsius commodum spectans communi non provideat saluti. Mulieribus ergo solis civitatis in posterum administrationem committendam esse dicit: multo enim eas meliores esse viris, quippe quae antiquis legibus obedientes novas non aspirent ad res; qua re futurum sit ut respublica tandem liberetur a gravissimis calamitatibus quibus iamdiu virorum culpa prematur. Finita oratione mulieres clare applaudunt Praxagorae ducemque eam eligunt; ut autem de huius conatus successu fiant certiores, quanam ratione a demagogorum scytharumque impetu se defensura sit, interrogant audacem feminam, quae perquam facile omnia impedimenta se superaturam esse affirmat, atque ut virilem fingant incessum monet amicas.

264—309 (χορικὸν α′). In concionem properant diluculo mulieres imitatae senum habitum et vocem, ut ante virorum adventum congregationis locum occupent, et carmen canentes quo Myronidei aevi simplicitatem summis cumulant laudibus, quippe quo nemo res ad civitatem pertinentes administrans mercedem flagitare sit ausus; vituperantque viros propterea quod nisi triobolo accepto civitatis utilitati inservire graventur. Post hanc primam comoediae partem cives congregati et mulieres de patriae salute deliberantes cogitari debent, cum in proximis Chremes qui concioni interfuit Blepyrum Praxagorae maritum de iis quae ibi acciderunt faciat certiorem.

310—432 (ἐπεισόδιον α′). Blepyrus sub galli cantum somno solutus necessitate quadam adstrictus foras iturus est; sed quamvis perquam sedulo quaerat neque vestem invenire potest neque feminam; quid ergo restat nisi ut tunicam (ἡμιδιπλοίδιον) ab illa relictam induat et calceamenta e loco protrahat, et ridicule exornatus egrediatur, lamentabili querens voce quod senex uxorem duxerit. Eo enim ipso quod furtim domum reliquerat, gravissimae de pravo mulieris consilio suspiciones in animo senis commotae erant. Tum vir vicinus ad eum accedit qui idem infortunium est passus, et postquam Blepyrum de uxoris absentia consolatus est, in concionem se confert ubi vestem suam recuperaturum se esse sperat. Interea Chremes, civis Atheniensis, ex concilio revertitur, qui maximam hominum turbam eo venisse atque impediisse quo minus et ipse et multi alii acciperent mercedem narrat: tum Blepyro valde flebiliter gemente quod

trioboli fecerit iacturam, turbulentam deliberandi rationem accurate depingit; primum quidem homines perditos, qui sibi ipsis opitulari non possent, de communi civitatis emolumento ita ferre sententiam ut suas ipsorum res adversas populo proponerent; deinde autem iuvenem Niciae similem prosiluisse, civibusque ut mulieribus quarum in prudenti animo una salutis spes posita esset traderent clavom civitatis tenendum suasisse; hanc autem legem magno consensu cives cupide accepisse propterea quod hoc solum nondum factum esset (v. 419) *ἐδόκει γὰρ τοῦτο μόνον ἐν τῇ πόλει οὔπω γεγενῆσθαι.* Quibus dictis viri discedunt.

433—459 (*χορικὸν β΄*). Mulieres autem ex concione redeuntes plenae timoris, ne quis forte virorum cognoscat ipsarum astutiam, vestes viriles soleas baculosque abiciunt, opportunumque dominationis adipiscendae tempus a Praxagora, animum earum audacem laudante (460—475), expectare iubentur.

476—620 (*ἐπεισόδιον β΄*). Praxagora celeriter domum suam ingressura a marito ad ianuam abscondito intercipitur severeque examinatur. Sed mulier versata omnibus ex laqueis a coniuge obscuras quasdem de exitu eius suspiciones movente structis callide effert pedem, viroque persuadet se amicae caussa puerperio laborantis exiisse et, ne frigus corpori suo noceret mollissimo, vestem sumpsisse crassiorem: baculo autem et laconicis se muniisse ut pallium a rapinis nocturnorum grassatorum tutum praestaret, virilem nempe incessum imitata. Deinde marito interrogante num quae in concione de civitate restauranda constituta sint noverit, callidissima mulier nihil eorum se scire simulat; sed cum primum Blepyrus unam spem civitatis in mulierum manibus collocatam esse aperuit, vatis instar futurum praesagientis beatissimum reipublicae divinat statum. Tum feminis (v. 526—v. 538) Praxagoram hortantibus, ut quae animo tamdiu volverit in lucem prodat, praecipue autem ut nova atque inaudita excogitans saluti prospiciat reipublicae (populum enim antiqua saepe adspicere nolle), his fere principiis rempublicam esse constituendam docet. Primum fortissima mulier suadet bonorum communionem, qua constituta futurum sit ut nemo amplius furetur aut fraudem committat[3]. Haec prima lex colloquii valde ridicule

[3] Haec lex etsi prima specie non videtur ad Spartanorum instituta referri posse, tamen dubitari non potest quin ad illa ridenda plane comparata sit. Etenim fuit certe apud illos ex instituto Lycurgi non solum aequalitas agrorum sed etiam quoddam communionis bonorum genus; de qua re exposuit Morgensternius laudans praeter alia Xenoph. de Rep. Lac. p. 681 E, 682 A.B, Aristot. Politic. II. 5,

inter Praxagoram Blepyrumque instituendi ansam dat, unde poeta commode ad secundum transit praeceptum de uxorum communione. Tertia denique lex, quam mulier fert fortissima, ad victum pertinet quotidianum (v. 589 sqq.), 'Communis omnium victus esto, totaque urbs in unum convertitor domicilium[4].' His igitur principiis fulcitur nova civitatis administratio, quibus prolatis Praxagora ad mandata sua exequenda in forum se confert[5].

621—765 (ἐπεισόδιον ε΄). In quarta fabulae parte novus, quem leges antea commemoratae efficiunt, status describitur. Duo viri in conspectum producuntur, quorum alter ut legi novae obtemperet omnem suam domesticam supellectilem communi oblaturus est commodo: effert igitur foras eamque ordine disponit ante aedes: alloquitur autem singula vasa, ut in comoedia, tamquam essent homines; assignatque suum cuique locum et officia ad imitationem pompae sollemnis: alter vero cunctans minime bona sua deponere statuit, illumque interrogat quem ad finem res suas domo efferri iusserit. Qui postquam, quod sibi facere in animo esset, aperuit, sermo fit inter hos homines, quorum sententiae parum congruunt, facetiarum et leporis refertus. Unus enim non statim novis obsequendum esse legibus neque se eo stultitiae venisse ait ut divitias magno cum labore comparatas prius abiciat, quam quid ceteri facturi sint cognoverit; scilicet non dare sed sumere patrium esse, quod deorum exemplo ridicule studet defendere. Se quidem ut credat Athenienses divitias suas esse depositturos non posse adduci: praeterea facile fieri posse ut terrae motu vel alio quodam omine detestabili a re abhorreant incepta; et longinqui temporis periclitatione se bene compertum habere, quantam in decretis ut in illis de sale, de numis aëneis, de quadragesima di-

Plutarch. Inst. Lac. p. 238 E. Haec igitur poeta ita ad rem suam traduxit, ut ea ridicule amplificaverit, fortasse simul etiam quorundam philosophorum perstringens opiniones, qui talem bonorum communionem civitati salutarem esse statuissent. Quamquam postremum hoc ut statuamus, ne opus quidem est, quandoquidem de illorum institutorum utilitate prorsus eodem modo, quo Praxagora, iudicant Xenoph. de rep. Lac. c. vii et Plutarch. Vit. Lyc. § ix, cuius verba digna sunt quae adponamus: 'τούτου δέ' inquit 'ἐπιχυθέντος ἐξέπεσεν ἀδικημάτων γένη πολλὰ τῆς Λακεδαίμονος. τίς γὰρ ἢ κλέπτειν ἔμελλεν ἢ δωροδοκεῖν ἢ ἀποστερεῖν ἢ ἁρπάζειν ὃ μήτε κατακρύψαι δυνατὸν ἦν μήτε κεκτῆσθαι ζηλωτόν;'

[4] Notantur hoc loco haud dubie phiditia Spartanorum ut nihil opus sit de communibus epulis cogitare, quas Plato in civitate sua a custodibus s. militibus concelebrari voluit. G. STALLBAVMIVS

[5] Post v. 621 in libro Ravennati adscriptum est ΧΟΡΟΥ, quo histriones monentur pausam esse faciendam paullo longiorem, quae ex veteris comoediae consuetudine chori cantu explenda fuisset. DINDORFIVS

vitiarum parte, brevi antiquandis Athenienses praestare soleant mutabilitatem, cuius timendum esse ne hac quoque lege mox abroganda dent specimen; alter autem communi consilio non refragandam esse existimans, obstinate in sententia sua perseverat, neque ullo modo, quidquid ille contradicat, a proposito suo potest abalienari. Hanc autem altercationem praeco interpellat a mulieribus missus, qui mensas conquisitissimis epulis extructas esse nuntiat, civesque ut intersint comissationi ea qua decet invitat observantia. Quo nuntio accepto, denuo iurgium inter illos cives oritur; is enim, qui summis viribus legi de bonorum communione adversatus est, ad convivium celebrandum se praebet paratissimum: alter autem in convivarum numerum non prius eum recipi posse acriter contendit quam illi satisfecerit praecepto. Hucusque primum Praxagorae decretum irridetur, et discordiam quam maximam inde profecturam ostenditur: in proximis secundae legis demonstratur perversitas.

766—833 (ἔξοδος). Ancilla quaedam quam Praxagora ad maritum suum arcessendum mittit, summis laudibus praesentem reipublicae cumulat statum, atque omnium cuiusque aetatis ordinisque incolarum praedicat felicitatem. Herus denique cum choro qui quasi victoria reportata exultat ad convivium se confert hilarique carmine comoedia finitur.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΖΟΥΣΑΙ

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ

Ὦ ΛΑΜΠΡΟΝ ὄμμα τοῦ τροχηλάτου λύχνου
κάλλιστ' ἐν εὐστόχοισιν ἐζητημένον·
γονάς τε γὰρ σὰς καὶ τύχας δηλώσομεν·
τροχῷ γὰρ ἐλαθεὶς κεραμικῆς ῥύμης ἄπο
μυκτῆρσι λαμπρὰς ἡλίου τιμὰς ἔχεις·
ὅρμα φλογὸς σημεῖα τὰ ξυγκείμενα.
σοὶ γὰρ μόνῳ δηλοῦμεν εἰκότως, ἐπεὶ
ὀφθαλμὸν οὐδεὶς τὸν σὸν ἐξείργει δόμων. 11
στοὰς δὲ καρποῦ βακχίου τε νάματος
πλήρεις ὑποιγνύσαισι συμπαραστατεῖς·
καὶ ταῦτα συνδρῶν οὐ λαλεῖς τοῖς πλησίον.
ἀνθ' ὧν συνείσει καὶ τὰ νῦν βουλεύματα,
ὅσα σκίροις ἔδοξε ταῖς ἐμαῖς φίλαις.
ἀλλ' οὐδεμία πάρεστιν ἃς ἥκειν ἐχρῆν.
καίτοι πρὸς ὄρθρον γ' ἐστίν· ἡ δ' ἐκκλησία 20
αὐτίκα μάλ' ἔσται· καταλαβεῖν δ' ἡμᾶς ἕδρας
ἃς Φυρόμαχός ποτ' εἶπεν, εἰ μέμνησθ' ἔτι,

ADNOTATIO CRITICA

2 *ἐν εὐστόχοισιν* Meineke e Ravennate: vulgo *ἐν εὐσκόποισιν* 'in conspicuo loco' || *ἐξητημένον* libri, unde *ἐξηρτημένον* 'suspensum' plerique cum Palmerio; *ἐξηυρημένον* Meineke: *ἐζητημένον* 'excogitatum' Dobraeus e coni. quod recepi. Suam nempe quam manibus tenebat lucernam alloquitur, qua nihil pulcrius a sagacibus viris inventum esse dicit || 11 *συνδρῶν* vulgo: quod sententiae non convenit, neque enim 'adiutor' facinorum mulierum dicendus erat lychnus, sed 'testis:' quare *συνορῶν* scripsit e coniectura Meinekius, quam confirmant ea quae statim addit Praxagora, *συνείσει τὰ νῦν βουλεύματα*

δεῖ τὰς ἑτέρας πως κἀγκαθεζομένας λαθεῖν.
τί δῆτ' ἂν εἴη; πότερον οὐκ ἐρραμμένους
ἔχουσι τοὺς πώγωνας, οὓς εἴρητ' ἔχειν;
ἢ θαἰμάτια τἀνδρεῖα κλεψάσαις λαθεῖν
ἦν χαλεπὸν αὐταῖς; ἀλλ' ὁρῶ τονδὶ λύχνον
προσιόντα. φέρε νυν ἐπαναχωρήσω πάλιν,
μὴ καί τις ὢν ἀνὴρ ὁ προσιὼν τυγχάνῃ.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ὥρα βαδίζειν, ὡς ὁ κῆρυξ ἀρτίως 30
ἡμῶν προσιόντων δεύτερον κεκόκκυκεν.
ΠΡ. ἐγὼ δέ γ' ὑμᾶς προσδοκῶσ' ἐγρηγόρη
τὴν νύκτα πᾶσαν. ἀλλὰ φέρε τὴν γείτονα
τήνδ' ἐκκαλέσωμαι θρυγονῶσα τὴν θύραν.
δεῖ γὰρ τὸν ἄνδρ' αὐτῆς λαθεῖν. ΓΥ. α´. ἤκουσά τοι
ὑποδουμένη τὸ κνῦμά σου τῶν δακτύλων.
ΠΡ. καὶ μὴν ὁρῶ καὶ Κλειναρέτην καὶ Σωστράτην 41
παριοῦσαν ἤδη τήνδε καὶ Φιλαινέτην.
οὔκουν ἐπείξεσθ'; ὡς Γλύκη κατώμοσεν
τὴν ὑστάτην ἥκουσαν οἴνου τρεῖς χόας
ἡμῶν ἀποτίσειν κἀρεβίνθων χοίνικα.
ΓΥ. α´. τὴν Σμικυθίωνος δ' οὐχ ὁρᾷς Μελιστίχην
σπεύδουσαν ἐν ταῖς ἐμβάσιν; καί μοι δοκεῖ
κατὰ σχολὴν παρὰ τἀνδρὸς ἐξελθεῖν μόνη.
ΓΥ. β´. καὶ πάνυ ταλαιπώρως ἔγωγ', ὦ φιλτάτη,
ἐκδρᾶσα παρέδυν. ὁ γὰρ ἀνὴρ τὴν νύχθ' ὅλην 50
ἔβηττε τριχίδων ἑσπέρας ἐμπλήμενος.
ΓΥ. α´. τὴν τοῦ καπήλου δ' οὐχ ὁρᾷς Γευσιστράτην

ADNOTATIO CRITICA

18 πως κωλαθιζομένας Rav., κἀθαγιαζομένας πως alii codices, κἀγαθιζομένας omisso πως ed. Ald., quod ex κἀγκαθεζομένας corruptum esse vidit Bentleius: ὥστ' ἐγκαθεζομένας λαθεῖν malit Meinekius in Vindic. p. 184 quem offendit incommoda particula πως: τὰς ἑταίρας 'factiosas' exhibent alii codices quod recepit Bergkius omisso πως. Sed donec de Phyromachi decreto certiora adferantur frustra aliquis laboret in huius loci explicatione || 36 ἡμῶν vulgo, quod quia ad sententiam abundet et parum commodo loco positum sit in ἦ μὴν mutatum vult Meineke in Vindic. p. 184 || 40—42 vulgo ante Meinekium post 47 legebantur

ἔχουσαν ἐν τῇ δεξιᾷ τὴν λαμπάδα;
ΠΡ. καὶ τὴν Φιλοδωρήτου γε καὶ Χαιρητάδου
ὁρῶ προσιούσας χἀτέρας πολλὰς πάνυ
γυναῖκας, ὅ τι πέρ ἐστ' ὄφελος ἐν τῇ πόλει.
κάθησθε τοίνυν, ὡς ἂν ἀνέρωμαι ταδὶ
ὑμᾶς, ἐπειδὴ συλλελεγμένας ὁρῶ,
ὅσα σκίροις ἔδοξεν εἰ δεδράκατε.
ΓΥ. ά. ἔγωγε. πρῶτον μέν γ' ἔχω τὰς μασχάλας
λόχμης δασυτέρας, καθάπερ ἦν ξυγκείμενον·
ἔπειθ' ὁπόθ' ἁνὴρ εἰς ἀγορὰν οἴχοιτό μου,
ἀλειψαμένη τὸ σῶμ' ὅλον δι' ἡμέρας
ἐχραινόμην ἑστῶσα πρὸς τὸν ἥλιον.
ΓΥ. Β΄. κἄγωγε· τὸ ξυρὸν δέ γ' ἐκ τῆς οἰκίας
ἔρριψα πρῶτον, ἵνα δασυνθείην ὅλη
καὶ μηδὲν εἴην ἔτι γυναικὶ προσφερής.
ΠΡ. ἔχετε δὲ τοὺς πώγωνας, οὓς εἴρητ' ἔχειν
πάσαισιν ἡμῖν, ὁπότε συλλεγοίμεθα;
ΓΥ. ά. νὴ τὴν Ἑκάτην καλόν γ' ἔγωγε τουτονί.
ΓΥ. Β΄. κἄγωγ' Ἐπικράτους οὐκ ὀλίγῳ καλλίονα.
ΠΡ. ὑμεῖς δὲ τί φατέ; ΓΥ. ά. φασί· κατανεύουσι γάρ.
ΠΡ. καὶ μὴν τά γ' ἄλλ' ὑμῖν ὁρῶ πεπραγμένα.
λακωνικὰς γὰρ ἔχετε καὶ βακτηρίας
καὶ θαἰμάτια τἀνδρεῖα, καθάπερ εἴπομεν.
ΓΥ. ά. ἔγωγέ τοι τὸ σκύταλον ἐξηνεγκάμην
τὸ τοῦ Λαμίου τουτὶ καθεύδοντος λάθρα.

ADNOTATIO CRITICA

45 τε vulgo: γε Meineke in adn. cr. || 48 ἂν ἀνέρωμαι Dawes: ἀνείρωμαι vulgo omisso ἄν || 55 vulgo ἐχλιαινόμην quod neque ad metrum aptum est (nam χλιαίνω primam producit apud poetas scenicos) neque ad sententiam, neque enim corporis calefaciendi causa sole utebatur sed ut nigricantem inde colorem duceret, quo similior evaderet viro. Itaque ἐμελαινόμην mihi olim scribendum videbatur quod scholiastes legisse videri potest ὥστε μέλαινα γενέσθαι ὡς ἀνήρ, nunc praetuli quod Bergkius invenit ἐχραινόμην, cui favet grammaticus in Bekkeri Anecd. p. 72, 28: χραίνεσθαι πρὸς ἥλιον: τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπικαίειν (l. ἐπικαίεσθαι) τῷ ἡλίῳ. MEINEKIVS in Vindic. p. 185 || 57 πρῶτον vulgo, post quod aliud expectes illatum iri quod abiecta novacula fecisset; nihil vero infertur; itaque scribendum videtur Meinekio πρῴην quod facile corrumpi potuerit in πρῶτον

ΠΡ. νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρ' ἐπιτήδειός γ' ἂν ἦν
τὴν τοῦ πανόπτου διφθέραν ἐνημμένος,
εἴπερ τις ἄλλος, βουκολεῖν τὸ δήμιον.
ΓΥ. Β'. ταυτί γέ τοι νὴ τὸν Δί' ἐφερόμην, ἵνα
πληρουμένης ξαίνοιμι τῆς ἐκκλησίας.
ΠΡ. πληρουμένης τάλαινα; ΓΥ. Β'. νὴ τὴν Ἄρτεμιν
ἔγωγε. τί γὰρ ἂν χεῖρον ἀκροῴμην ἅμα
ξαίνουσα; γυμνὰ δ' ἐστί μου τὰ παιδία.
ΠΡ. ἰδού γέ σε ξαίνουσαν, ἣν τοῦ σώματος
οὐδὲν παραφῆναι τοῖς καθημένοις ἔδει·
οὐκοῦν καλά γ' ἂν πάθοιμεν, εἰ δείξειέ τις.
ἢν δ' ἐγκαθεζώμεσθα πρότεραι, λήσομεν
ξυστειλάμεναι θαἰμάτια· τὸν πώγωνα δὲ
ὅταν καθῶμεν, ὃν περιδησόμεσθ' ἐκεῖ,
τίς οὐκ ἂν ἡμᾶς ἄνδρας ἡγήσαιθ' ὁρῶν;
ΓΥ. Α'. Ἀγύρριος γοῦν τὸν Προνόμου πώγων' ἔχων
λέληθε· καίτοι πρότερον ἦν οὗτος γυνή·
νυνὶ δ', ὁρᾷς, πράττει τὰ μέγιστ' ἐν τῇ πόλει.
ΠΡ. ἀλλ' ἄγεθ' ὅπως καὶ τἀπὶ τούτοις δράσομεν,
ἕως ἔτ' ἐστὶν ἄστρα κατὰ τὸν οὐρανόν·
ἡκκλησία δ', εἰς ἣν παρεσκευάσμεθα
ἡμεῖς βαδίζειν, ἐξ ἕω γενήσεται.
ΓΥ. Α'. νὴ τὸν Δί' ὥστε δεῖ σε καταλαβεῖν ἕδρας
ὑπὸ τῷ λίθῳ τῶν πρυτάνεων καταντικρύ.
ΠΡ. τούτου γε τοίνυν τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν
τόλμημα τολμῶμεν τοσοῦτον οὕνεκα,
ἤν πως παραλαβεῖν τῆς πόλεως τὰ πράγματα
δυνώμεθ', ὥστ' ἀγαθόν τι πρᾶξαι τὴν πόλιν·

ADNOTATIO CRITICA

71 vulgo τὸν δήμιον 'carnificem' nullo sensu: τὸ δήμιον 'plebeculam' correxit Hotibius Lect. p. 131. Ceterum qui post hunc versum vulgo sequebantur sex versus loco suo movi auctore Bergkio et post eum qui nunc est octagesimus sextus transposui praeeunte Meinekio || 75 ἄρα vulgo: ἅμα eleganter Dobraeus || 83 ὁρᾷν Cobetus pro ὁρῶν || 87 γεθ' Rav.: λέγεθ' et λέγοιθ' codices interpolati, λέγοιτ' ἂν Brunckius, ἀλλ' ἄγεθ' Dindorfius: οὕτω δ' ὅπως Elmsley ad Ach. 127 auct., ut in Ach. 853, R. 872 || 88 ἐστὶ τἄστρα Cobetus: ἐστὶν ἄστρα vulgo || 91 δεῖ σε vulgo; δεῖ με Bergkius; ἐκεῖ γε Blaydes || 95 τὰ πράγματα vulgo: temere Cobetus V. L. p. 116 τὰς ἡνίας invitis libris

νῦν μὲν γὰρ οὔτε θέομεν οὔτ᾽ ἐλαύνομεν.
ΓΥ. ά. καὶ πῶς γυναικῶν θηλύφρων ξυνουσία
δημηγορήσει; ΠΡ. πολὺ μὲν οὖν ἄριστά που.
ΓΥ. ά. οὐκ οἶδα· δεινὸν δ᾽ ἐστὶν ἡ μὴ ᾽μπειρία.
ΠΡ. οὐκοῦν ἐπίτηδες ξυνελέγημεν ἐνθαδί,
ὅπως προμελετήσωμεν ἀκεῖ δεῖ λέγειν.
οὐκ ἂν φθάνοις τὸ γένειον ἂν περιδουμένη
ἅλλαι θ᾽ ὅσαι λαλεῖν μεμελετήκασί που.
ΓΥ. ά. τίς δ᾽ ὦ μέλ᾽ ἡμῶν οὐ λαλεῖν ἐπίσταται;
ΠΡ. ἴθι δὴ σὺ περιδοῦ καὶ ταχέως ἀνὴρ γενοῦ·
ἐγὼ δὲ θεῖσα τὸν στέφανον περιδήσομαι
καὐτὴ μεθ᾽ ὑμῶν, ἤν τί μοι δόξῃ λέγειν.
ΓΥ. ά. δεῦρ᾽ ὦ γλυκυτάτη Πραξαγόρα, σκέψαι τάλαν
ὡς καὶ καταγέλαστον τὸ πρᾶγμα φαίνεται.
ΠΡ. πῶς καταγέλαστον; ΓΥ. ά. ὥσπερ εἴ τις σηπίαις
πώγωνα περιδήσειεν ἐσταθευμέναις.
ΠΡ. ὁ περιστίαρχος, περιφέρειν χρῆν τὴν γαλῆν.
πάριθ᾽ ἐς τὸ πρόσθεν. ᾽Αρίφραδες παῦσαι λαλῶν.
κάθιζ᾽ ὁ παριών. τίς ἀγορεύειν βούλεται;
ΓΥ. ά. ἐγώ. ΠΡ. περίθου δὴ τὸν στέφανον τὐχἀγαθῇ.
ΓΥ. ά. ἰδού. ΠΡ. λέγοις ἄν. ΓΥ. ά. εἶτα πρὶν πιεῖν λέγω;
ΠΡ. ἰδοὺ 'πιεῖν'. ΓΥ. ά. τί γὰρ ὦ μέλ᾽ ἐστεφανωσάμην;
ΠΡ. ἄπιθ᾽ ἐκποδών· τοιαῦτ᾽ ἂν ἡμᾶς εἰργάσω
κἀκεῖ. ΓΥ. ά. τί δ᾽; οὐ πίνουσι κἀν τἠκκλησίᾳ;
ΠΡ. ἰδού γε σοὶ 'πίνουσι'. ΓΥ. ά. νὴ τὴν Ἄρτεμιν
καὶ ταῦτά γ᾽ εὔζωρον. τὰ γοῦν βουλεύματα
αὐτῶν ὅσ᾽ ἂν πράξωσιν ἐνθυμουμένοις
ὥσπερ μεθυόντων ἐστὶ παραπεπληγμένα.
καὶ νὴ Δία σπένδουσί γ᾽· ἢ τίνος χάριν

ADNOTATIO CRITICA

104 ἄλλαι vulgo: ἅλλαι Meinekius || 107 τοὺς στεφάνους vulgo: τὸν στέφανον Cobetus || 110 vulgo ὡς καὶ καταγέλαστον τὸ πρᾶγμα: versum minime elegantem emendavit Meinekius edito ὡς καταγέλαστον τοῦτο πρᾶγμα: οὐ καταγέλαστόν σοι τὸ πρᾶγμα Cobetus: fortasse πρᾶγμα τουτί || 113 χρὴ vulgo: χρῆν Meinekius post Cobetum || 115 κάθιζε παριὼν vulgo: κάθιζ᾽ ὁ παριὼν 'heus tu qui ad dicendum surrexisti conside' Meinekius collato Demosth. Philipp. II. p. 66

τοσαῦτ᾽ ἂν ηὔχοντ᾽, εἴπερ οἶνος μὴ παρῆι;
καὶ λοιδοροῦνταί γ᾽ ὥσπερ ἐμπεπωκότες,
καὶ τὸν παροινοῦντ᾽ ἐκφέρουσ᾽ οἱ τοξόται.
ΠΡ. σὺ μὲν βάδιζε καὶ κάθησ᾽· οὐδὲν γὰρ εἶ.
ΓΥ. α΄. νὴ τὸν Δί᾽ ἦ μοι μὴ γενειᾶν κρεῖττον ἦν·
δίψῃ γάρ, ὡς ἔοικ᾽, ἀφαυανθήσομαι.
ΠΡ. ἔσθ᾽ ἥτις ἑτέρα βούλεται λέγειν; ΓΥ. Β΄. ἐγώ.
ΠΡ. ἴθι δὴ στεφανοῦ· καὶ γὰρ τὸ χρῆμ᾽ ἐργάζεται.
ἄγε νυν ὅπως ἀνδριστὶ καὶ καλῶς ἐρεῖς
διερεισαμένη τὸ σχῆμα τῇ βακτηρίᾳ.
ΓΥ. Β΄. ἐβουλόμην μὲν ἂν ἕτερον τῶν ἠθάδων
λέγειν τὰ βέλτισθ᾽, ἵν᾽ ἐκαθήμην ἥσυχος·
νῦν δ᾽ οὐκ ἐάσω κατά γε τὴν ἐμὴν μίαν
ἐν τοῖς καπηλείοισι λάκκους ἐμποιεῖν
ὕδατος. ἐμοὶ μὲν οὐ δοκεῖ μὰ τὼ θεώ.
ΠΡ. μὰ τὼ θεώ; τάλαινα ποῦ τὸν νοῦν ἔχεις;
ΓΥ. Β΄. τί δ᾽ ἔστιν, οὐ γὰρ δὴ πιεῖν γ᾽ ᾔτησά σε.
ΠΡ. μὰ Δί᾽ ἀλλ᾽ ἀνὴρ ὢν τὼ θεὼ κατώμοσας,
καίτοι τά γ᾽ ἄλλ᾽ εἰποῦσα δεξιώτατα.
ΓΥ. Β΄. ὢ νὴ τὸν Ἀπόλλω. ΠΡ. παῦε τοίνυν, ὡς ἐγὼ
ἐκκλησιῶσ᾽ οὐκ ἂν προβαίην τὸν πόδα
τὸν ἕτερον, εἰ μὴ ταῦτ᾽ ἀκριβωθήσεται.
ΓΥ. Β΄. φέρε τὸν στέφανον· ἐγὼ γὰρ αὖ λέξω πάλιν.
οἶμαι γὰρ ἤδη μεμελετηκέναι καλῶς.
ἐμοὶ γὰρ ὦ γυναῖκες αἱ καθήμεναι,
ΠΡ. 'γυναῖκας' αὖ δύστηνε τοὺς ἄνδρας λέγεις;
ΓΥ. Β΄. δι᾽ Ἐπίγονόν γ᾽ ἐκεινονί· βλέψασα γὰρ
ἐκεῖσε πρὸς γυναῖκας ᾠόμην λέγειν.
ΠΡ. ἄπερρε καὶ σὺ καὶ κάθησ᾽ ἐντευθενί·

ADNOTATIO CRITICA

126 edidi *τοσαῦτ᾽ ἂν ηὔχοντ᾽* suadente Hermanno de part. *ἄν* i. c. 13, *τοσαῦτά γ᾽ εὔχοντ᾽* e Rav. Dindorfius || 136 vulgo *ἐβουλόμην μὲν ἕτερον ἄν*: transposuit Meineke ex codice Γ || 138 *οὐ—μίαν* pro *οὐδεμίαν* dictum defendi posse non negat Meineke; idem male *Μίκαν* quod copae nomen fuerit strenue vinum aqua miscentis || 146 *ἐκκλησιάζουσ᾽* libri: *ἐκκλησιάσουσ᾽* Kuster; sed praestat *ἐκκλησιῶσ᾽* quod probat Buttmann || 152 *ἐκεῖνον ἐπιβλέψασα* vel *ἐκεῖνον· εἶτι βλέψασα* libri: correxit Elmsleius

αὐτὴ γὰρ ὑμῶν ἕνεκά μοι λέξειν δοκῶ
τονδὶ λαβοῦσα· τοῖς θεοῖς μὲν εὔχομαι
τυχεῖν κατορθώσασα τὰ βεβουλευμένα.
ἐμοὶ δ' ἴσον μὲν τῆσδε τῆς χώρας μέτα
ὅσονπερ ὑμῖν· ἄχθομαι δὲ καὶ φέρω
τὰ τῆς πόλεως ἅπαντα βαρέως πράγματα.
ὁρῶ γὰρ αὐτὴν προστάταισι χρωμένην
ἀεὶ πονηροῖς· κἄν τις ἡμέραν μίαν
χρηστὸς γένηται, δέκα πονηρὸς γίγνεται.
ἐπέτρεψας ἑτέρῳ· πλεῖον' ἔτι δράσει κακά.
χαλεπὸν μὲν οὖν ἄνδρας δυσαρέστους νουθετεῖν,
οἳ τοὺς φιλεῖν μὲν βουλομένους δεδοίκατε,
τοὺς δ' οὐκ ἐθέλοντας ἀντιβολεῖθ' ἑκάστοτε.
ἐκκλησίαισιν ἦν ὅτ' οὐκ ἐχρώμεθα
οὐδὲν τὸ παράπαν· ἀλλὰ τόν γ' Ἀγύρριον
πονηρὸν ἡγούμεσθα· νῦν δὲ χρωμένων
ὁ μὲν λαβὼν ἀργύριον ὑπερεπῄνεσεν,
ὁ δ' οὐ λαβὼν εἶναι θανάτου φήσ' ἀξίους
τοὺς μισθοφορεῖν ζητοῦντας ἐν τἠκκλησίᾳ.
ΓΥ. α. νὴ τὴν Ἀφροδίτην εὖ γε ταυταγὶ λέγεις.
ΠΡ. τάλαιν' Ἀφροδίτην ὤμοσας; χαρίεντά γ' ἂν
ἔδρασας, εἰ τοῦτ' εἶπας ἐν τἠκκλησίᾳ.
ΓΥ. α. ἀλλ' οὐκ ἂν εἶπον. ΠΡ. μηδ' ἐθίζου νῦν λέγειν.
τὸ συμμαχικὸν αὖ τοὖθ', ὅτ' ἐσκοπούμεθα,
εἰ μὴ γένοιτ', ἀπολεῖν ἔφασκον τὴν πόλιν·
ὅτε δὴ δ' ἐγένετ', ἤχθοντο, τῶν δὲ ῥητόρων
ὁ τοῦτ' ἀναπείσας εὐθὺς ἀποδρὰς ᾤχετο.
ναῦς δεῖ καθέλκειν· τῷ πένητι μὲν δοκεῖ,
τοῖς πλουσίοις δὲ καὶ γεωργοῖς οὐ δοκεῖ.
Κορινθίοις ἤχθεσθε, κἀκεῖνοί γέ σοι·
νῦν δ' εἰσὶ χρηστοί, καὶ σύ νυν χρηστὸς γενοῦ.

ADNOTATIO CRITICA

169 hunc locum corruptum esse iniuria, opinor, censet Meinekius: verba non de Agyrrhio ipso sunt intellegenda, sed ita explicanda 'mercedem iudicialem accipere turpe putabamus' || 179 ἀπολεῖν vulgo: ἀπερεῖν Hirschigius, ἀπολεῖσθ' Bergkius temere: 'quod libri habent' interprete Meinekio 'tantundem est ac si dixisset poeta τὸ μὴ γενέσθαι τὴν συμμαχίαν ἔφασκον ἀπολεῖν τὴν πόλιν'

Ἀργεῖος ἀμαθής, ἀλλ' Ἱερώνυμος σοφός·
σωτηρία παρέκυψεν, ἀλλ' ὠράζεται
Θρασύβουλος αὐτὸς οὐχὶ παρακαλούμενος.
ΓΥ. ά. ὡς ξυνετὸς ἀνήρ. ΠΡ. νῦν καλῶς ἐπῄνεσας.
ὑμεῖς γ' ἄρ' ἔστ' ὦ δῆμε τούτων αἴτιοι.
τὰ δημόσια γὰρ μισθοφοροῦντες χρήματα
ἰδίᾳ σκοπεῖσθ' ἕκαστος ὅ τι τις κερδανεῖ,
τὸ δὲ κοινὸν ὥσπερ Αἴσιμος κυλίνδεται.
ἢν οὖν ἐμοὶ πίθησθε, σωθήσεσθ' ἔτι.
ταῖς γὰρ γυναιξὶ φημὶ χρῆναι τὴν πόλιν
ἡμᾶς παραδοῦναι. καὶ γὰο ἐν ταῖς οἰκίαις
ταύταις ἐπιτρόποις καὶ ταμίαισι χρώμεθα.
ΓΥ. ά. εὖ γ' εὖ γε νὴ Δί' εὖ γε. ΓΥ. Β'. λέγε λέγ' ὦγαθέ.
ΠΡ. ὡς δ' εἰσὶν ἡμῶν τοὺς τρόπους βελτίονες
ἐγὼ διδάξω. πρῶτα μὲν γὰρ τἄρια
βάπτουσι θερμῷ κατὰ τὸν ἀρχαῖον νόμον
ἁπαξάπασαι, κοὐχὶ μεταπειρωμένας
ἴδοις ἂν αὐτάς. ἡ δ' Ἀθηναίων πόλις,
εἴ πού τι χρηστῶς εἶχεν, οὐκ ἂν ἐσώζετο,
εἰ μή τι καινὸν ἄλλο περιειργάζετο;
καθήμεναι φρύγουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
τὰ θεσμοφόρι' ἄγουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
πέττουσι τοὺς πλακοῦντας ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
τοὺς ἄνδρας ἐπιτρίβουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
αὐταῖς παροψωνοῦσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
τὸν οἶνον εὔζωρον φιλοῦσ' ὥσπερ πρὸ τοῦ.

ADNOTATIO CRITICA

187 ὀρείζεται libri: ὀργίζεται temptabat Hermannus, Dindorfius post Bothium οὐ ῥύσεται, idem olim post v. 187 unius versus lacunam indicavit: ὠράζεται i. e. θρύπτεται 'delicias facit' Meinekii est coniectura, quam commendant scholiastae verba οὗτος αὐθάδης καὶ δωροδόκος ὑπερόπτης ὢν τοῦ δήμου ἠβούλετο δι' αὐτοῦ πάντα πράττεσθαι || 190 γὰρ vulgo; γ' ἄρ' Rav. || 204 εἰ τοῦτο vulgo: εἴ πού τι Dobraeus qui totum locum ita reddit '*If anything had happened to be in the best possible order, the Athenians would think the country could never be saved till that was altered*' || 212 vulgo τὸν οἶνον εὔζωρον φιλοῦσ' ὥσπερ προτοῦ: sed requiritur ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ, ut ultima huius versus pars cum prioribus versibus congruat, itaque aut οἶνον φιλοῦσ' εὔζωρον ὥσπερ

ταύταισιν οὖν, ὦνδρες, παραδόντες τὴν πόλιν
μὴ περιλαλῶμεν, μηδὲ πυνθανώμεθα
τί ποτ' ἄρα δρᾶν μέλλουσιν, ἀλλ' ἁπλῷ τρόπῳ
ἐῶμεν ἄρχειν, σκεψάμενοι ταυτὶ μόνα,
ὡς τοὺς στρατιώτας πρῶτον οὖσαι μητέρες
σώζειν ἐπιθυμήσουσιν· εἶτα σιτία
τίς τῆς τεκούσης θᾶττον ἐπιπέμψειεν ἄν;
χρήματα πορίζειν εὐπορώτατον γυνή,
ἄρχουσά τ' οὐκ ἂν ἐξαπατηθείη ποτέ·
αὐταὶ γάρ εἰσιν ἐξαπατᾶν εἰθισμέναι.
τὰ δ' ἄλλ' ἐάσω· ταῦτα δ' ἢν πίθησθέ μοι,
εὐδαιμονοῦντες τὸν βίον διάξετε.
ΓΥ. ά. εὖ γ' ὦ γλυκυτάτη Πραξαγόρα καὶ δεξιῶς.
πόθεν ὦ τάλαινα ταῦτ' ἔμαθες οὕτω καλῶς;
ΠΡ. ἐν ταῖς φυγαῖς μετὰ τἀνδρὸς ᾤκησ' ἐν πυκνί·
ἐκεῖ τ' ἀκούουσ' ἐξέμαθον τῶν ῥητόρων.
ΓΥ. ά. οὐκ ἐτὸς ἄρ' ὦ μέλ' ἦσθα δεινὴ καὶ σοφή·
καί σε στρατηγὸν αἱ γυναῖκες αὐτόθεν
αἱρούμεθ', ἢν ταῦθ' ἁπινοεῖς κατεργάσῃ.
ἀτὰρ ἢν Κέφαλός σοι λοιδορῆται προσφθαρείς,
πῶς ἀντερεῖς πρὸς αὐτὸν ἐν τἠκκλησίᾳ;
ΠΡ. φήσω παραφρονεῖν αὐτόν. ΓΥ. ά. ἀλλὰ τοῦτό γε
ἴσασι πάντες. ΠΡ. ἀλλὰ καὶ μελαγχολᾶν.
ΓΥ. ά. καὶ τοῦτ' ἴσασιν. ΠΡ. ἀλλὰ καὶ τὰ τρύβλια
κακῶς κεραμεύειν, τὴν δὲ πόλιν εὖ καὶ καλῶς.
ΓΥ. ά. ἐκεῖνο μόνον ἄσκεπτον, ἤν σ' οἱ τοξόται
ἕλκωσιν, ὅ τι δράσεις ποτ'. ΠΡ. ἐξαγκωνιῶ
ὡδί· μέση γὰρ οὐδέποτε ληφθήσομαι.
ΓΥ. Β'. ἡμεῖς δέ γ', ἢν αἴρωσ', ἐᾶν κελεύσομεν.
ΓΥ. ά. ταυτὶ μὲν ἡμῖν ἐντεθύμηται καλῶς,

ADNOTATIO CRITICA

καὶ πρὸ τοῦ cum Hanovio, aut *εὐζωρότερον φιλοῦσιν* cum aliis scribendum, aut cum Meinekio denique *εὔζωρον ἐμπίνουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ* 'ingurgitant se meraco.' Verbum *ἐμπίνειν* fortius est simplice *πίνειν*, diciturque de eo qui se poculis invitat compluscculis et genio indulget, ut exposuit Cobetus V. L. p. 65, qui *τὸν οἶνον* hoc loco glossema esse primus intellexit || 215 de *ἁπλῷ τρόπῳ* 'omnimodo' dubitat Meinekius et *αὐτῶν τρόπῳ* temptat 'suo modo eas nobis imperare sinamus:' *ἁπλῷ λόγῳ* probabiliter Nauckius || 228 *ἔπειτ'* vulgo; *ἐκεῖ τ'* Dindorfius

ἐκεῖνο δ' οὐ πεφροντίκαμεν, ὅτῳ τρόπῳ
τὰς χεῖρας αἴρειν μνημονεύσομεν τότε.
ΠΡ. χαλεπὸν τὸ πρᾶγμ'· ὅμως δὲ χειροτονητέον
ἐξωμισάσαις τὸν ἕτερον βραχίονα.
ἄγε νυν ἀναστέλλεσθ' ἄνω τὰ χιτώνια·
ὑποδεῖσθε δ' ὡς τάχιστα τὰς λακωνικάς,
ὥσπερ τὸν ἄνδρ' ἐθεᾶσθ', ὅτ' εἰς ἐκκλησίαν
μέλλοι βαδίζειν ἢ θύραζ' ἑκάστοτε.
ἔπειτ', ἐπειδὰν ταῦτα πάντ' ἔχῃ καλῶς,
περιδεῖσθε τοὺς πώγωνας. ἡνίκ' ἂν δέ γε
τούτους ἀκριβῶς ἦτε περιηρμοσμέναι,
καὶ θαἰμάτια τἀνδρεῖά γ' ἅπερ ἐκλέψατε
ἐπαναβάλεσθε, κᾆτα ταῖς βακτηρίαις
ἐπερειδόμεναι βαδίζετ' ᾄδουσαι μέλος
πρεσβυτικόν τι, τὸν τρόπον μιμούμεναι
τὸν τῶν ἀγροίκων. ΓΥ. Β'. εὖ λέγεις· ἡμεῖς δέ γε
προΐωμεν αὐτῶν. καὶ γὰρ ἑτέρας οἴομαι
ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὴν πύκν' ἥξειν ἄντικρυς
γυναῖκας. ΠΡ. ἀλλὰ σπεύσαθ', ὡς εἴωθ' ἐκεῖ
τοῖς μὴ παροῦσιν ὀρθρίοις ἐς τὴν πύκνα
ὑπαποτρέχειν ἔχουσι μηδὲ πάτταλον.

ADNOTATIO CRITICA

249 θεᾶσθε Dindorfius qui μέλλοι in proximo versu mutavit in μέλλει || 253 ἀκριβώσητε codices: ἀκριβῶς ἦτε optimam Hirschigii emendationem apud Cobetum N. L. p. 350 recepi cum Meinekio || 254 τ' ἅπερ (τἄπερ codd. alii) ἐκλέψατε Rav.: γ' ἅπερ dudum Toupius, παρεκλέψατε nuper Hirschigius || 259 pro αὐτῶν quod non apparet quo pertineat Meinekio in mentem venit ἀσταί || 261 de integritate loci iure dubitant Bergkius et Meinekius; vix credibile est εἴωθε pro ἔθος ἐστὶ dici et cum tertio casu coniungi posse; σπεύσαθ' ὡς οἷόν τ' ἐπεὶ—ἔστ' ἀποτρέχειν e coniectura in textu reposuit Meinekius: ὡς εἴρητ' ἐκεῖ Blaydesius || 265 ὡς μήποτ' ἐξολίσθῃ vulgatum displicuit Elmsleio qui verissime docet ὡς finale apud Aristophanem non reperiri nisi addita ἂν particula, ipse καὶ μή ποτ' coniecit Mus. Crit. I p. 483; Dobraei coniecturam μὴ καί ποτ' praetuli Meinekianae ἵνα μήποτ'. Mox pro ἡμᾶς, quod eo loco positum est, quo sine singulari aliqua vi poni non potest, ὁρμᾶσθε vel simile quid requirit Meinekius Vindic. p. 191 vel propter particulam γὰρ quae ad illam de viri nomine etiam atque etiam usurpando admonitionem referri non possit: quidni γὰρ referatur ad ὥρα προβαίνειν, 'tempus est progredi—ne deprehendamur nocturnum facinus machinantes'?

ΧΟΡΟΣ

ὥρα προβαίνειν ὦνδρες ἡμῖν ἐστι· τοῦτο γὰρ χρὴ
μεμνημένας ἀεὶ λέγειν, μή καί ποτ' ἐξολίσθῃ,
ἡμᾶς. ὁ κίνδυνος γὰρ οὐχὶ μικρός, ἢν ἁλῶμεν
ἐνδυόμεναι κατὰ σκότον τόλμημα τηλικοῦτον.
χωρῶμεν εἰς ἐκκλησίαν ὦνδρες· ἠπείλησε γὰρ
ὁ θεσμοθέτης, ὃς ἂν
μὴ πρῴ πάνυ τοῦ κνέφους
ἥκῃ κεκονιμένος,
στέργων σκοροδάλμῃ,
βλέπων ὑπότριμμα, μὴ
δώσειν τὸ τριώβολον.
ἀλλ' ὦ Χαριτιμίδη
καὶ Σμίκυθε καὶ Δράκης
ἕπου κατεπείγων,
σαυτῷ προσέχων ὅπως
μηδὲν παραχορδιεῖς
ὧν δεῖ σ' ἀποδεῖξαι·
ὅπως δὲ τὸ σύμβολον
λαβόντες ἔπειτα πλη-
σίοι καθεδούμεθ', ὡς
ἂν χειροτονῶμεν
ἅπανθ' ὁπόσ' ἂν δέῃ
τὰς ἡμετέρας φίλας.
καίτοι τί λέγω; φίλους
γὰρ χρῆν μ' ὀνομάζειν.
ὅρα δ' ὅπως ὠθήσομεν τούσδε τοὺς ἐξ ἄστεως
ἥκοντας, ὅσοι πρὸ τοῦ
μέν, ἡνίκ' ἔδει λαβεῖν
ἐλθόντ' ὀβολὸν μόνον,
καθῆντο λαλοῦντες
ἐν τοῖς στεφανώμασιν,
νυνὶ δ' ἐνοχλοῦσ' ἄγαν.
ἀλλ' οὐχί, Μυρωνίδης

268 ad 288=289 ad 309

ADNOTATIO CRITICA

267 ἐνδούμεναι vulgo ante Fabrum

ὅτ᾽ ἦρχεν ὁ γεννάδας,
οὐδεὶς ἂν ἐτόλμα
τὰ τῆς πόλεως διοι-
κεῖν ἀργύριον φέρων·
ἀλλ᾽ ἧκεν ἕκαστος
ἐν ἀσκιδίῳ φέρων
πιεῖν ἅμα τ᾽ ἄρτον ἂν
καὶ πρὸς δύο κρομμύω
καὶ τρεῖς ἂν ἐλάας.
νυνὶ δὲ τριώβολον
ζητοῦσι λαβεῖν, ὅταν
πράττωσί τι κοινὸν ὥσ-
περ πηλοφοροῦντες.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ. ΑΝΗΡ ΤΙΣ

ΒΛ. τί τὸ πρᾶγμα; ποῖ ποθ᾽ ἡ γυνὴ φρούδη 'στί μοι;
ἐπεὶ πρὸς ἕω νῦν γ᾽ ἔστιν, ἡ δ᾽ οὐ φαίνεται.
οἴμοι κακοδαίμων, ὅτι γέρων ὢν ἠγόμην
γυναῖχ᾽· ὅσας εἴμ᾽ ἄξιος πληγὰς λαβεῖν.
οὐ γὰρ πρὸς ὑγιὲς οὐδὲν ἐξελήλυθεν.
ΑΝ. τίς ἔστιν; οὐ δήπου Βλέπυρος ὁ γειτνιῶν;
νὴ τὸν Δί᾽ αὐτὸς δῆτ᾽ ἐκεῖνος. εἰπέ μοι,
τί τοῦτο; ΒΛ. τῆς γυναικὸς ἐξελήλυθα
τὸ κροκωτίδιον ἀμπισχόμενος οὑνδύεται.
ΑΝ. τὸ δ᾽ ἱμάτιόν σου ποῦ 'στιν; ΒΛ. οὐκ ἔχω φράσαι.
ζητῶν γὰρ αὔτ᾽ οὐχ ηὗρον ἐν τοῖς στρώμασιν.
ΑΝ. εἶτ᾽ οὐδὲ τὴν γυναῖκ᾽ ἐκέλευσάς σοι φράσαι;
ΒΛ. μὰ τὸν Δί᾽ οὐ γὰρ ἔνδον οὖσα τυγχάνει,

ADNOTATIO CRITICA

300 *φέρων* vulgo: *λαβὼν* Brunckius || 303 *ἄρτον αὖ καὶ* vel *ἄρτον καὶ* libri: *ἂν* correxit Dawesius, *πρὸς* addidit Porsonus || 314 vulgo *ποτ᾽*: *πρὸς* coniecit Meinekius in adn. cr. || 318 *κροκώτιον* Rav., *κρωκώπιον* ceteri codd.: correxit Arnaldus

ἀλλ' ἐκτετρύπηκεν λαθοῦσά μ' ἔνδοθεν·
ὃ καὶ δέδοικα μή τι δρᾷ νεώτερον.
ΑΝ. νὴ τὸν Ποσειδῶ ταὐτὰ τοίνυν ἄντικρυς
ἐμοὶ πέπονθας. καὶ γὰρ ᾗ ξύνειμ' ἐγὼ
φρούδη 'στ' ἔχουσα θοἰμάτιον οὑγὼ 'φόρουν,
κοὐ τοῦτο λυπεῖ μ', ἀλλὰ καὶ τὰς ἐμβάδας.
οὔκουν λαβεῖν γ' αὐτὰς ἐδυνάμην οὐδαμοῦ.
ΒΛ. μὰ τὸν Διόνυσον οὐδ' ἐγὼ γὰρ τὰς ἐμάς,
ἀλλ' ἐς κοθόρνω τὼ πόδ' ἐνθεὶς ἵεμαι.
ΑΝ. τί δῆτ' ἂν εἴη; μῶν ἐπ' ἄριστον γυνὴ
κέκληκεν αὐτὴν τῶν φίλων; ΒΛ. γνώμην γ' ἐμήν.
οὔκουν πονηρά γ' ἐστὶν ὅ τι κἄμ' εἰδέναι.
ΑΝ. ὥρα βαδίζειν ἐστὶν εἰς ἐκκλησίαν,
ἤνπερ λάβω θοἰμάτιον, ὅπερ ἦν μοι μόνον.

ΧΡΕΜΗΣ

οὗτος· τὸ τῆς γυναικὸς ἀμπέχει χιτώνιον;
ΒΛ. ἐν τῷ σκότῳ γὰρ τοῦτ' ἔτυχον ἔνδον λαβών.
ἀτὰρ πόθεν ἥκεις ἐτεόν; ΧΡ. ἐξ ἐκκλησίας.
ΒΛ. ἤδη λέλυται γάρ; ΧΡ. νὴ Δί' ὄρθριον μὲν οὖν.
καὶ δῆτα πολὺν ἡ μίλτος ὦ Ζεῦ φίλτατε
γέλων παρέσχεν, ἣν προσέρραινον κύκλῳ.
ΒΛ. τὸ τριώβολον δῆτ' ἔλαβες; ΧΡ. εἰ γὰρ ὤφελον.
ἀλλ' ὕστερος ἦλθον νὴ Δί', ὥστ' αἰσχύνομαι
μὰ Δί' οὐδέν' ἄλλον μᾶλλον ἢ τὸν θύλακον.
ΒΛ. τὸ δ' αἴτιον τί; ΧΡ. πλεῖστος ἀνθρώπων ὄχλος,

ADNOTATIO CRITICA

328 vulgo *ἀλλὰ καὶ τὰς ἐμβάδας*: *ὅτι* addidit Meinekius ut sensus evadat, 'nec hoc tantum aegre fero sed etiam quod calceos' || 344 *ὕστερος νῦν ἦλθον* codices, *ὕστερος νὴ Δί' ἦλθον* Rav., quae transposui || 345 vulgo *μὰ τὸν Δί' οὐδέν' ἄλλον ἤ*: in proecdosi *οὐδὲν ἄλλο γ'* scripsi cum Brunckio, nunc *μᾶλλον*, quod facile excidere potuit, recepi secutus Meinekium. Verte cum Berglero 'nemo est coram quo magis erubescam quam coram sacco farinario': nempe quia vacuus iam erit postquam non accepi mercedem comitialem unde farinam eram empturus: *ἀπὸ γὰρ τοῦ μισθαρίου νῦν ἄλφιτ' ἔχειν δεῖ*, ut ait chorus iudicum in Vespis v. 300, ad quem cum ibi puerorum grex dixisset 'quid si non exerceatur hodie iudicium'? tunc ille ad saccum farinaceum sermonem convertens dicit *ἀνόνητον ἄρ' ὦ θυλάκιόν σ' εἶχον ἄγαλμα.* Vult igitur hoc loco Chremes dicere: 'non mirum est me serius venisse quam ut mercedem acciperem, cum vix orto sole dimissa fuerint comitia neque hercle

ὅσος οὐδεπώποτ’ ἦλθεν ἀθρόως ἐς πύκνα.
καὶ δῆτα πάντας σκυτοτόμοις ᾐκάζομεν
ὁρῶντες αὐτούς. οὐ γὰρ ἀλλ’ ὑπερφυῶς
ὡς λευκοπληθὴς ἦν ἰδεῖν ἡκκλησία·
ὥστ’ οὐκ ἔλαβον οὔτ’ αὐτὸς οὔτ’ ἄλλοι συχνοί.
ΒΛ. οὐδ’ ἄρ’ ἂν ἐγὼ λάβοιμι νῦν ἐλθών; ΧΡ. πόθεν;
οὐδ’ εἰ μὰ Δία τότ’ ἦλθες ὅτε τὸ δεύτερον
ἀλεκτρυὼν ἐφθέγγετ’. ΒΛ. οἴμοι δείλαιος.
Ἀντίλοχ’ ἀποίμωξόν με τοῦ τριωβόλου
τὸν ζῶντα μᾶλλον. τἀμὰ γὰρ διοίχεται.
ἀτὰρ τί τὸ πρᾶγμ’ ἦν, ὅτι τοσοῦτον χρῆμ’ ὄχλου
οὕτως ἐν ὥρᾳ ξυνελέγη; ΧΡ. τί δ’ ἄλλο γ’ ἢ
ἔδοξε τοῖς πρυτάνεσι περὶ σωτηρίας
γνώμας προθεῖναι τῆς πόλεως; κᾆτ’ εὐθέως
πρῶτος Νεοκλείδης ὁ γλάμων παρείρπυσεν.
κἄπειθ’ ὁ δῆμος ἀναβοᾷ πόσον δοκεῖς
‘οὐ δεινὰ τολμᾶν τουτονὶ δημηγορεῖν,
καὶ ταῦτα περὶ σωτηρίας προκειμένου,
ὃς αὐτὸς αὑτῷ βλεφαρίδ’ οὐκ ἐσώσατο;’
ὁ δ’ ἀναβοήσας καὶ περιβλέψας ἔφη
‘τί δαί μ’ ἐχρῆν δρᾶν;’ ΒΛ. ‘σκόροδ’ ὁμοῦ τρίψαντ’ ὀπῷ
τιθύμαλλον ἐμβαλόντα τοῦ λακωνικοῦ
σαυτοῦ παραλείφειν τὰ βλέφαρα τῆς ἑσπέρας’
ἔγωγ’ ἂν εἶπον, εἰ παρὼν ἐτύγχανον.
ΧΡ. μετὰ τοῦτον Εὐαίων ὁ δεξιώτατος
παρῆλθε γυμνός, ὡς ἐδόκει τοῖς πλείοσιν·

ADNOTATIO CRITICA

pudet pigetque me huiusce tarditatis cum alii idem fecerint quos quidem propterea nihil moror, sed nonnisi sacculi causa quod vacuus erit erubesco || 347 vulgo ἦλθ’ ἄθρους ἐς τὴν πύκνα; ἦλθεν ἀθρόως Rav. unde Meinekius coni. ἦλθεν ἀθρόως ἐς πύκνα coll. v. 227 || 353 οὐδ’ εἰ μὰ Δία vulgo: οὐδὲ μὰ Δί’ εἰ Meinekius qui pro μὰ Δία expectabat νὴ Δία || 360 γνώμας καθεῖναι vulgo: γνώμας προθεῖναι Meinekius post Schoemannum de comm. Athenn. p. 104, 3 || 369 verbum παραλείφειν merito suspectavit Dobraeus, duas ille coniecturas afferens σαυτοῦ περιαλείφειν τὰ βλέφαρα τῆς ἑσπέρας, alteram τὰ βλέφαρα σαυτοῦ περιαλείφειν ἑσπέρας quarum haec propter mutationis audaciam parum probabilis est. Fortasse παραλείφειν glossema est irrepsitque in locum genuini περιχρίειν; potest vero etiam σοῦ περιαλείφειν conici. MEINEKIVS. Haud scio an καταλείφειν scribendum: παρὰ et κατὰ saepe in codd. confunduntur, conf. adn. ad v. 437. Cf. Eq. 1257 (1332).

αὐτός γε μέντοὔφασκεν ἱμάτιον ἔχειν;
κἄπειτ᾿ ἔλεξε δημοτικωτάτους λόγους
'ὁρᾶτε μέν με ΔΕΌΜΕΝΟΝ ΣΩΤΗΡΊΑΣ
τετραστατήρου ΚΑὐΤΌΝ· ἀλλ᾿ ὅμως ἐρῶ
ὡς τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας σώσετε.
ἢν γὰρ παρέχωσι τοῖς δεομένοις οἱ κναφῆς
χλαίνας, ἐπειδὰν πρῶτον ἥλιος τραπῇ,
πλευρῖτις ἡμῶν οὐδέν᾿ ἂν λάβοι ποτέ.
ὅσοις δὲ κλίνη μή 'στι μηδὲ στρώματα,
ἰέναι καθευδήσοντας ἀπονενιμμένους
ἐς τῶν σκυλοδεψῶν· ἢν δ᾿ ἀποκλῄῃ τῇ θύρᾳ
χειμῶνος ὄντος, τρεῖς σισύρας ὀφειλέτω.'
ΒΛ. νὴ τὸν Διόνυσον χρηστά γ᾿· εἰ δ᾿ ἐκεῖνά γε
προσέθηκεν, οὐδεὶς ἀντεχειροτόνησεν ἄν,
τοὺς ἀλφιταμοιβοὺς τοῖς ἀπόροις τρεῖς χοίνικας
δεῖπνον παρέχειν ἅπασιν ἢ κλάειν μακρά,
ἵνα τοῦτ᾿ ἀπέλαυσαν Ναυσικύδους τἀγαθόν.
ΧΡ. μετὰ τοῦτο τοίνυν εὐπρεπὴς νεανίας
λευκός τις ἀνεπήδησ᾿, ὅμοιος Νικίᾳ,
δημηγορήσων, κἀπεχείρησεν λέγειν
ὡς χρὴ παραδοῦναι ταῖς γυναιξὶ τὴν πόλιν.
εἶτ᾿ ἐθορύβησαν κἀνέκραγον, ὡς εὖ λέγοι,
τὸ σκυτοτομικὸν πλῆθος, οἱ δ᾿ ἐκ τῶν ἀγρῶν
ἀνεβορβόρυξαν. ΒΛ. νοῦν ἄρ᾿ εἶχον νὴ Δία.
ΧΡ. ἀλλ᾿ ἦσαν ἥττους· ὁ δὲ κατεῖχε τῇ βοῇ,
τὰς μὲν γυναῖκας πόλλ᾿ ἀγαθὰ λέγων, σὲ δὲ
πολλὰ κακά. ΒΛ. καὶ τί μ᾿ εἶπε; ΧΡ. πρῶτον μέν σ᾿ ἔφη
εἶναι πανοῦργον. ΒΛ. καὶ σέ; ΧΡ. μή πω τοῦτ᾿ ἔρῃ.
κἄπειτα κλέπτην. ΒΛ. ἐμὲ μόνον; ΧΡ. καὶ νὴ Δία
καὶ συκοφάντην. ΒΛ. ἐμὲ μόνον; ΧΡ. καὶ νὴ Δία

ADNOTATIO CRITICA

383 vulgatam in libris scripturam ἢν δ᾿ ἀποκλίνῃ τῇ θύρᾳ mutavit Kusterus in ἢν δ᾿ ἐπικλίνῃ τὴν θύραν 'si quis claudat ianuam.' Sed nemini non placebit opinor coniectura Abreschii lect. Aristaen. ii. p. 270, quam recepi, conferenti Lys. contr. Theomn. 1 § 17 ὅστις δὲ ἀπίλλει τῇ θύρᾳ, Aesch. Choeph. v. 560 πύλαισι τὸν ἱκέτην ἀπείργετε et nostri Vesp. v. 767; ibid. 334 || 396 γὰρ libri; γ᾿ ἄρ᾿ vel ἄρ᾿ Dobraeus || 399 καὶ τί εἶπε vulgo: μ᾿ addidit F. Rankius

τωνδὶ τὸ πλῆθος. ΒΛ. τίς δὲ τοῦτ' ἄλλως λέγει;
ΧΡ. γυναῖκα δ' εἶναι πρᾶγμ' ἔφη νουβυστικὸν
καὶ χρηματοποιόν· κοὔτε τἀπόρρητ' ἔφη
ἐκ θεσμοφόροιν ἑκάστοτ' αὐτὰς ἐκφέρειν,
σὲ δὲ κἀμὲ βουλεύοντε τοῦτο δρᾶν ἀεί.
ΒΛ. καὶ νὴ τὸν Ἑρμῆν τοῦτό γ' οὐκ ἐψεύσατο.
ΧΡ. ἔπειτα συμβάλλειν πρὸς ἀλλήλας ἔφη
ἱμάτια χρυσί' ἀργύριον ἐκπώματα
μόνας μόναις, οὐ μαρτύρων ἐναντίον,
καὶ ταῦτ' ἀποφέρειν πάντα κοὐκ ἀποστερεῖν,
ἡμῶν δὲ τοὺς πολλοὺς ἔφασκε τοῦτο δρᾶν.
ΒΛ. νὴ τὸν Ποσειδῶ μαρτύρων γ' ἐναντίον.
ΧΡ. οὐ συκοφαντεῖν, οὐ διώκειν, οὐδὲ τὸν
δῆμον καταλύειν, ἀλλὰ πολλὰ κἀγαθὰ...
ἕτερά τε πλεῖστα τὰς γυναῖκας ηὐλόγει.
ΒΛ. τί δῆτ'; ΧΡ. ἔδοξεν ἐπιτρέπειν σε τὴν πόλιν
ταύταις. ἐδόκει γὰρ τοῦτο μόνον ἐν τῇ πόλει
οὔπω γεγενῆσθαι. ΒΛ. καὶ δέδοκται; ΧΡ. φήμ' ἐγώ.
ΒΛ. ἅπαντ' ἄρ' αὐταῖς ἐστι προστεταγμένα
ἃ τοῖσιν ἀστοῖς ἔμελεν; ΧΡ. οὕτω ταῦτ' ἔχει.
ΒΛ. οὐδ' ἐς δικαστήριον ἄρ' εἶμ' ἀλλ' ἡ γυνή;
ΧΡ. οὐδ' ἔτι σὺ θρέψεις οὓς ἔχεις ἀλλ' ἡ γυνή.
ΒΛ. οὐδὲ στένειν τὸν ὄρθρον ἔτι πρᾶγμ' ἆρά μοι;
ΧΡ. μὰ Δί' ἀλλὰ ταῖς γυναιξὶ ταῦτ' ἤδη μέλει.
ἀλλ' εἰ ξυνοίσει, ταῦτα χρὴ πάντ' ἄνδρα δρᾶν.
λόγος γέ τοί τις ἔστι τῶν γεραιτέρων,
ὅσ' ἂν ἀνόητ' ἢ μῶρα βουλευσώμεθα,
ἅπαντ' ἐπὶ τὸ βέλτιον ἡμῖν ξυμφέρειν.
καὶ ξυμφέροι γ' ὦ πότνια Παλλὰς καὶ θεοί.
ἀλλ' εἶμι· σὺ δ' ὑγίαινε. ΒΛ. καὶ σύ γ' ὦ Χρέμης.

ADNOTATIO CRITICA

411 cum γε post μαρτύρων habent nonnulli libri, alii etiam post μόναις, μόναις κοὐ coniecit Meinekius || 416 post κἀγαθὰ indicavi lacunam praeeunte Meinekio: πολλὰ κἀγαθὰ πονεῖν ἕτερά τε τὰς coniecit Bergkius || 418 vulgo τί δῆτ' ἔδοξεν; ΧΡ. ἐπιτρέπειν σε, nisi quod γε habet B exiguae fidei codex; ἐπιτρέπειν δεῖν τὴν πόλιν Cobetus, ἐπιτρέπειν σε δεῖν πόλιν Meinekius coni. || 421 vulgo ἅπαντά τ' αὐταῖς: emendavit Cobetus, ἀσταῖς sequentia flagitare censet Meinekius || 428—430 vulgo Chremeti continuabantur; Blepyro tribuit Meinekius

ΧΟΡΟΣ

ἔμβα χώρει.
ἆρ' ἔστι τῶν ἀνδρῶν τις ἡμῖν ὅστις ἐπακολουθεῖ;
στρέφου σκόπει,
φύλαττε σαυτὴν ἀσφαλῶς, πολλοὶ γὰρ οἱ πανοῦργοι,
μή πού τις ἐκ τοὔπισθεν ὢν τὸ σχῆμα παραφυλάξῃ.
ἀλλ' ὡς μάλιστα τοῖν ποδοῖν ἐπικτυπῶν βάδιζε.
ἡμῖν δ' ἂν αἰσχύνην φέροι
πάσαισι παρὰ τοῖς ἀνδράσιν τὸ πρᾶγμα τοῦτ' ἐλεγχθέν.
πρὸς ταῦτα συστέλλου σεαυ-
τὴν καὶ περισκοπουμένη
κἀκεῖσε καὶ τὰκ δεξιᾶς
. . . . . μὴ ξυμφορὰ γενήσεται τὸ πρᾶγμα.
ἀλλ' ἐγκονῶμεν· τοῦ τόπου γὰρ ἐγγύς ἐσμεν ἤδη,
ὅθενπερ εἰς ἐκκλησίαν ὡρμώμεθ' ἡνίκ' ᾖμεν·
τὴν δ' οἰκίαν ἔξεσθ' ὁρᾶν, ὅθενπερ ἡ στρατηγὸς
ἔσθ' ἡ τὸ πρᾶγμ' εὑροῦσ' ὃ νῦν ἔδοξε τοῖς πολίταις.
ὥστ' εἰκὸς ἡμᾶς μὴ βραδύνειν ἔστ' ἐπαναμενούσας
πώγωνας ἐξηρτημένας,
μὴ καί τις ἡμᾶς ὄψεται χἠμῶν ἴσως κατείπῃ.
ἀλλ' εἶα δεῦρ' ἐπὶ σκιᾶς
ἐλθοῦσα πρὸς τὸ τειχίον
παραβλέπουσα θατέρῳ
πάλιν μετασκεύαζε σαυτὴν αὖθις ἧπερ ἦσθα,
καὶ μὴ βράδυν'· ὡς τήνδε καὶ δὴ τὴν στρατηγὸν ἡμῶν
χωροῦσαν ἐξ ἐκκλησίας ὁρῶμεν. ἀλλ' ἐπείγου
ἅπασα καὶ μίσει σάκον πρὸς τοῖν γνάθοιν ἔχουσα·
χαὖται γὰρ ἥκουσιν πάλαι τὸ σχῆμα τοῦτ' ἔχουσαι.

438 ad 448=449 ad 459

ADNOTATIO CRITICA

437 καταφυλάξῃ vulgo: emendavit Meinekius cum nullum praeterea exemplum sit verbi καταφυλάττειν || 443 libri in κἀκεῖσε consentiunt: τἀκεῖσε olim recepi post Fabrum lacunamque post τἀκεῖσε explevi verbis καὶ τὰ τῇδε: nunc post δεξιᾶς imperativum excidisse suspicor cum Meinekio qui τὰ πάνθ' ὅρα conicit, περιστρέφου addebat Hermannus || 448 ἔσθ' vulgo: ἦλθ' conicit Meinekius || 451 suspectum habet ἴσως pro ἢν τύχῃ 'forte,' cum soleat esse 'forsan,' Dobraeus et ἰὼν substituendum putat; ἰδὼν coni. Meinekius || 452 ἐπὶ σκιᾶς 'versus umbram' vulgo: ἐπὶ σκιαῖς 'in umbra' temptat Meinekius, qui monet τειχίον illud videri non procul a pnyce abfuisse nec differre ab eo quod commemoratur Vesp. 1108 || 459 πάλαι vulgo: πάλιν Dobraeus, qui pro

ΠΡ. ταυτὶ μὲν ὦ γυναῖκες ἡμῖν εὐτυχῶς
τὰ πράγματ᾽ ἐκβέβηκεν ἁβουλεύσαμεν.
ἀλλ᾽ ὡς τάχιστα πρίν τιν᾽ ἀνθρώπων ἰδεῖν,
ῥιπτεῖτε χλαίνας, ἐμβὰς ἐκ ποδῶν ἴτω,
χάλα συναπτοὺς ἡνίας λακωνικάς,
βακτηρίας ἄφεσθε· καὶ μέντοι σὺ μὲν
ταύτας κατευτρέπιζ᾽, ἐγὼ δὲ βούλομαι
εἴσω παρερπύσασα, πρὶν τὸν ἄνδρα με
ἰδεῖν, καταθέσθαι θοἰμάτιον αὐτοῦ πάλιν
ὅθενπερ ἔλαβον τἄλλα θ᾽ ἁξηνεγκάμην.
ΧΟ. κεῖται καὶ δὴ πάνθ᾽ ἅπερ εἶπας· σὸν δ᾽ ἔργον τἄλλα διδάσκειν,
ὅ τι σοι δρῶσαι ξύμφορον ἡμεῖς δόξομεν ὀρθῶς ὑπακούειν,
οὐδεμιᾷ γὰρ δεινοτέρᾳ σου ξυμμίξασ᾽ οἶδα γυναικί.
ΠΡ. περιμείνατέ νυν, ἵνα τῆς ἀρχῆς ἣν ἄρτι κεχειροτόνημαι,
ξυμβούλοισιν πάσαις ὑμῖν χρήσωμαι. καὶ γὰρ ἐκεῖ μοι
ἐν τῷ θορύβῳ καὶ τοῖς δεινοῖς ἀνδρειόταται γεγένησθε.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ. ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ

αὕτη, πόθεν ἥκεις Πραξαγόρα; ΠΡ. τί δ᾽ ὦ μέλε
σοὶ τοῦθ᾽; ΒΛ. ὅ τι μοι τοῦτ᾽ ἔστιν; ὡς εὐηθικῶς.
ΠΡ. οὐ τἄρα παρὰ μοιχοῦ γε φήσεις. ΒΛ. οὐκ ἴσως

ADNOTATIO CRITICA

τοῦτο quod nisi de veste virili intellegi non possit requirit *ταὐτὸ* ut sensus sit 'eodem rursus habitu indutae:' *σχῆμα τὸ πρὶν ἔχουσαι* malit Meinekius, cum veteres Attici in *ταὐτὸ* ultimam non eliserint sed constanter *ταὐτὸν* ante vocalem dixerint. Zastra denique scripserit *χοὖτοι* (viri) *γὰρ ἥκουσ᾽, οἳ πάλαι τὸ σχῆμα τοῦτ᾽ ἔχουσι.* Videndum an *τοῦτο* referatur ad v. 455 ubi de veste muliebri sermo est || 464 Meinekium offendit primum *χάλα* singularis medius inter plurales *ῥιπτεῖτε* et *ἄφεσθε* positus, tum *ἡνίαι λακωνικαὶ* de corrigiis calceorum laconicorum dictae, denique tota sententia; calceos exuendos esse iam dixerat v. priore: itaque versum credit aut aliunde illatum aut poetam aliquem tragicum rideri qui *ἡνίας* pro 'corrigiis' dixerat. Idem in v. 466 pro *ταύτας* quod non appareat quae sit illa cui Praxagora mutandarum chori vestium iniungat negotium *ταυτὶ* scribendum esse suspicatur ut chorum ipsum compellet Praxagora eumque haec recte curare admoneat || 470 *κεῖται δὴ* libri: *καὶ* addidit Dobraeus

ἑνός γε. ΠΡ. καὶ μὴν βασανίσαι τουτί γέ σοι
ἔξεστι. ΒΛ. πῶς; ΠΡ. εἰ τῆς κεφαλῆς ὄζω μύρου.
οὐ δῆτα τάλαν ἔγωγε. ΒΛ. πῶς οὖν ὀρθρία
ᾤχου σιωπῇ θοἰμάτιον λαβοῦσά μου;
ΠΡ. γυνή μέ τις νύκτωρ ἑταίρα καὶ φίλη
μετεπέμψατ' ὠδίνουσα. ΒΛ. κᾆτ' οὐκ ἦν ἐμοὶ
φράσασαν ἰέναι; ΠΡ. τῆς λεχοῦς δ' οὐ φροντίσαι
οὕτως ἐχούσης ὦνερ; ΒΛ. εἰποῦσάν γέ μοι.
ἀλλ' ἔστιν ἐνταῦθί τι κακόν. ΠΡ. μὰ τὼ θεὼ
ἀλλ' ὥσπερ εἶχον ᾠχόμην· ἐδεῖτο δὲ
ἥπερ μεθῆκέ μ' ἐξιέναι πάσῃ τέχνῃ.
ΒΛ. εἶτ' οὐ τὸ σαυτῆς ἱμάτιον ἐχρῆν σ' ἔχειν;
ἀλλ' ἔμ' ἀποδύσασ' ἐπιβαλοῦσα τοὔγκυκλον
ᾤχου καταλιποῦσ' ὡσπερεὶ προκείμενον,
μόνον οὐ στεφανώσασ' οὐδ' ἐπιθεῖσα λήκυθον.
ΠΡ. ψῦχος γὰρ ἦν, ἐγὼ δὲ λεπτὴ κἀσθενής·
ἔπειθ' ἵν' ἀλεαίνοιμι, τοῦτ' ἠμπεσχόμην·
σὲ δ' ἐν ἀλέᾳ κατακείμενον καὶ στρώμασιν
κατέλιπον ὦνερ. ΒΛ. αἱ δὲ δὴ λακωνικαὶ
ᾤχοντο μετὰ σοῦ κατὰ τί χἠ βακτηρία;
ΠΡ. ἵνα θοἰμάτιον σώσαιμι, μεθυπεδησάμην
μιμουμένη σε καὶ κτυποῦσα τοῖν ποδοῖν
καὶ τοὺς λίθους παίουσα τῇ βακτηρίᾳ.
ΒΛ. οἶσθ' οὖν ἀπολωλεκυῖα πυρῶν ἑκτέα,
ὃν χρῆν ἔμ' ἐξ ἐκκλησίας εἰληφέναι;
ΠΡ. μὴ φροντίσῃς· ἄρρεν γὰρ ἔτεκε παιδίον.
ΒΛ. ἠκκλησία; ΠΡ. μὰ Δί' ἀλλ' ἐφ' ἣν ἐγᾠχόμην.
ἀτὰρ γεγένηται; ΒΛ. ναὶ μὰ Δί'. οὐκ ᾔδησθά με
φράσαντά σοι χθές; ΠΡ. ἄρτι γ' ἀναμιμνήσκομαι.

ADNOTATIO CRITICA

488 verba *ὥσπερ εἶχον*, cum probabilem interpretationem non admittant (pallium enim marito se surripuisse quamvis tacite iam v. 482 confessa erat), aliquid vitii traxisse suspicatur Meinekius; qui scribendum putat *οἷπερ εἶπον*; dixerat autem mulier se amicae puerperio laborantis caussa exiisse || 499 iniuria nonnemo haec in vitii suspicionem vocavit: hoc dicit Praxagora, ut pallium a rapinis nocturnorum grassatorum tutum praestaret, se virilem incessum imitatam esse. Nimirum baculi pulsu pedumque laconicis munitorum strepitu praedones absterreri posse simulat. MEINEKIVS

ΒΛ. *οὐδ' ἄρα τὰ δόξαντ' οἶσθα;* ΠΡ. *μὰ Δί' ἐγὼ μὲν οὔ.*
ΒΛ. *κάθησο τοίνυν σηπίας μασωμένη.*
ὑμῖν δέ φασι παραδεδόσθαι τὴν πόλιν.
ΠΡ. *τί δρᾶν; ὑφαίνειν;* ΒΛ. *οὐ μὰ Δί' ἀλλ' ἄρχειν.* ΠΡ. *τίνων;*
ΒΛ. *ἁπαξαπάντων τῶν κατὰ πόλιν πραγμάτων.*
ΠΡ. *νὴ τὴν Ἀφροδίτην μακαρία τἄρ' ἡ πόλις*
ἔσται τὸ λοιπόν. ΒΛ. *κατὰ τί;* ΠΡ. *πολλῶν οὕνεκα.*
οὐ γὰρ ἔτι τοῖς τολμῶσιν αὐτὴν αἰσχρὰ δρᾶν
ἔσται τὸ λοιπόν, οὐδαμοῦ δὲ μαρτυρεῖν,
οὐ συκοφαντεῖν. ΒΛ. *μηδαμῶς πρὸς τῶν θεῶν*
τουτὶ ποιήσῃς μηδ' ἀφέλῃ μου τὸν βίον.
ΠΡ. *ὦ δαιμόνι' ἀνδρῶν τὴν γυναῖκ' ἔα λέγειν.*
μὴ λωποδυτῆσαι, μὴ φθονεῖν τοῖς πλησίον,
μὴ γυμνὸν εἶναι, μὴ πένητα μηδένα,
μὴ λοιδορεῖσθαι, μὴ 'νεχυραζόμενον φέρειν.

ΑΝΗΡ

νὴ τὸν Ποσειδῶ μεγάλα γ', εἰ μὴ ψεύσεται.
ΠΡ. *ἀλλ' ἀποφανῶ τοῦθ', ὥστε σέ τέ μοι μαρτυρεῖν*
καὶ τοῦτον αὐτὸν μηδὲν ἀντειπεῖν ἔτι.

ΧΟΡΟΣ

νῦν δὴ δεῖ σε πυκνὴν φρένα καὶ φιλόσοφον ἐγείρειν
φροντίδ' ἐπισταμένην
ταῖσι φίλαισιν ἀμύνειν.
κοινῇ γὰρ ἐπ' εὐτυχίᾳ νῦν
ἔρχεται γνώμης ἐπίνοια πολίτην
δῆμον ἐπαγλαϊοῦσα
μυρίαισιν ὠφελίαισι βίου, δηλοῦσ' ὅ τί περ δύναται.

ADNOTATIO CRITICA

513 *τἄρ'* Meinekius, *γ' ἄρ'* Dobraeus; vulgo *γάρ* || 516 *οὐδαμοῦ δὲ μαρτυρεῖν* vulgo: aut versum excidisse in cuius initio fuerit *ψευδῆ* aut *οὐδαμῇ, οὐ διαμαρτυρεῖν* scribendum monet Meinekius Vindic. p. 196 || 519 vulgo choro tribuitur: Praxagorae continuavi secutus Meinekium || 526 ad hexametri mensuram revocavit h. v. Dindorfius mutato *φιλόσοφον* in *φιλόδημον*: imo tetrametro dactylico poeta attexuit dipodiam trochaicam quod monuit Meinekius || 529 *εὐτυχίαισιν* libri: *εὐτυχίᾳ νῦν* Meinekius quod melius convenit *κοινῇ* || 530 vulgo *γλώσσης*: correxit Marklandus || 532 *δηλοῦν* vulgo: *δηλοῦσ'* Dindorfius, *δηλοῦ δ' ὅτι περ δύναται* sc. *γνώμης ἐπίνοια* Meinekius, quod non intellego quid velit

καιρὸς δέ· δεῖταί τοί γε σοφοῦ τινὸς ἐξευρήματος ἡ πόλις ἡμῶν.
ἀλλὰ πέραινε μόνον
μήτε δεδραμένα μήτ' εἰρημένα πω πρότερον·
μισοῦσι γὰρ ἢν τὰ παλαιὰ πολλάκις θεῶνται.
ἀλλ' οὐ μέλλειν, ἀλλ' ἅπτεσθαι καὶ δὴ χρὴ ταῖς διανοίαις,
ὡς τὸ ταχύνειν χαρίτων μετέχει πλεῖστον παρὰ τοῖσι θεαταῖς.
ΠΡ. καὶ μὴν ὅτι μὲν χρηστὰ διδάξω πιστεύω· τοὺς δὲ θεατάς,
εἰ καινοτομεῖν ἐθελήσουσιν καὶ μὴ τοῖς ἠθάσι λίαν
τοῖς ἀρχαίοις ἐνδιατρίβειν, τοῦτ' ἔσθ' ὃ μάλιστα δέδοικα.
ΒΛ. περὶ μὲν τοίνυν τοῦ καινοτομεῖν μὴ δείσῃς· τοῦτο γὰρ ἡμῖν
δρᾶν ἀντ' ἄλλης ἀρχῆς ἐστιν, τῶν δ' ἀρχαίων ἀμελῆσαι.
ΠΡ. μή νυν πρότερον μηδεὶς ὑμῶν ἀντείπῃ μηδ' ὑποκρούσῃ
πρὶν ἐπίστασθαι τὴν ἐπίνοιαν καὶ τοῦ φράζοντος ἀκοῦσαι.
κοινωνεῖν γὰρ πάντας φήσω χρῆναι πάντων μετέχοντας
κἀκ ταὐτοῦ ζῆν, καὶ μὴ τὸν μὲν πλουτεῖν τὸν δ' ἄθλιον εἶναι,
μηδὲ γεωργεῖν τὸν μὲν πολλὴν τῷ δ' εἶναι μηδὲ ταφῆναι·
μηδ' ἀνδραπόδοις τὸν μὲν χρῆσθαι πολλοῖς τὸν δ' οὐδ' ἀκολούθῳ·
ἀλλ' ἕνα ποιῶ κοινὸν ἅπασιν βίοτον καὶ τοῦτον ὅμοιον.
ΒΛ. πῶς οὖν ἔσται κοινὸς ἅπασιν;
ΠΡ. κατέδει πέλεθον πρότερός μου.
ΒΛ. καὶ τῶν πελέθων κοινωνοῦμεν;
ΠΡ. μὰ Δί' ἀλλ' ἔφθης μ' ὑποκρούσας.
τοῦτο γὰρ ἤμελλον ἐγὼ λέξειν· τὴν γῆν πρώτιστα ποιήσω
κοινὴν πάντων καὶ τἀργύριον καὶ τἆλλ' ὁπόσ' ἐστὶν ἑκάστῳ.
εἶτ' ἀπὸ τούτων κοινῶν ὄντων ἡμεῖς βοσκήσομεν ὑμᾶς
ταμιευόμεναι καὶ φειδόμεναι καὶ τὴν γνώμην προσέχουσαι.
ΒΛ. πῶς οὖν ὅστις μὴ κέκτηται γῆν ἡμῶν, ἀργύριον δὲ
καὶ δαρεικοὺς ἀφανῆ πλοῦτον;
ΠΡ. τοῦτ' ἐς τὸ μέσον καταθήσει.
ΒΛ. καὶ μὴ καταθείς; ΠΡ. ψευδορκήσει.
ΒΛ. κἀκτήσατο γὰρ διὰ τοῦτο.

ADNOTATIO CRITICA

533 γάρ τι vulgo, sed γάρ τοι libri, γάρ τοί γε Rav. quod deleto γὰρ recepi cum Meinekio || 554 τἀργύριον vulgo, sed quod praepostere hic commemorari videatur argentum, τἀγροίκων rescripsit Meinekius, in Vindiciis p. 198 malit idem πᾶν τ' ἔγγειον vel καὶ τοὔγγειον 'possessiones rusticas:' idem pro τἆλλα requirit τἄργα vel simile quid || 559 vulgo totus versus Blepyri erat: distributionem a Tyrrwhitto propositam adoptavi

ΠΡ. *ἀλλ' οὐδέν τοι χρήσιμον ἔσται πάντως αὐτῷ.* ΒΛ. *κατὰ δὴ τί;*
ΠΡ. *οὐδεὶς οὐδὲν πενίᾳ δράσει· πάντα γὰρ ἕξουσιν ἅπαντες,*
ἄρτους τεμάχη μάζας χλαίνας οἶνον στεφάνους ἐρεβίνθους.
ὥστε τί κέρδος μὴ καταθεῖναι; σὺ γὰρ ἐξευρὼν ἀπόδειξον.
ΒΛ. *οὔκουν καὶ νῦν οὗτοι μᾶλλον κλέπτουσ' οἷς ταῦτα πάρεστιν;*
ΠΡ. *πρότερόν γ' ὦταῖρ' ὅτε τοῖσι νόμοις ἔτ' ἐχρώμεθα τοῖς προτέροισιν·*
νῦν δ', ἔσται γὰρ βίος ἐκ κοινοῦ, τί τὸ κέρδος μὴ καταθεῖναι;
ΒΛ. *τὴν γῆν δὲ τίς ἔσθ' ὁ γεωργήσων;*
ΠΡ. *οἱ δοῦλοι. σοὶ δὲ μελήσει,*
ὅταν ᾖ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον, λιπαρῷ χωρεῖν ἐπὶ δεῖπνον.
ΒΛ. *περὶ δ' ἱματίων τίς πόρος ἔσται; καὶ γὰρ τοῦτ' ἔστιν ἐρέσθαι·*
ΠΡ. *τὰ μὲν ὄνθ' ὑμῖν πρῶτον ὑπάρξει, τὰ δὲ λοίφ' ἡμεῖς ὑφανοῦμεν.*
ΒΛ. *ἓν ἔτι ζητῶ· πῶς ἤν τις ὄφλῃ παρὰ τοῖς ἄρχουσι δίκην τῳ,*
πόθεν ἐκτίσει ταύτην; οὐ γὰρ τῶν κοινῶν γ' ἐστὶ δίκαιον.
ΠΡ. *ἀλλ' οὐδὲ δίκαι πρῶτον ἔσονται.* ΒΛ. *τουτὶ τοὔπος σ' ἐπιτρίψει.*
ΑΝ. *κἀγὼ ταύτῃ γνώμην ἐθέμην.* ΠΡ. *τοῦ γὰρ τάλαν οὕνεκ' ἔσονται;*
ΒΛ. *πολλῶν οὕνεκα νὴ τὸν Ἀπόλλω· πρῶτον δ' ἑνὸς οὕνεκα δήπου,*
ἤν τις ὀφείλων ἐξαρνῆται. ΠΡ. *πόθεν οὖν ἐδάνεισ' ὁ δανείσας*
ἐν τῷ κοινῷ πάντων ὄντων; κλέπτων δήπου 'στ' ἐπίδηλος.
ΒΛ. *νὴ τὴν Δήμητρ' εὖ γε διδάσκεις. τουτὶ τοίνυν φρασάτω μοι,*
τὴν αἰκίας οἱ τύπτοντες πόθεν ἐκτίσουσιν, ἐπειδὰν
εὐωχηθέντες ὑβρίζωσιν; τοῦτο γὰρ οἶμαί σ' ἀπορήσειν.
ΠΡ. *ἀπὸ τῆς μάζης ἧς σιτεῖται· ταύτης γὰρ ὅταν τις ἀφαιρῇ,*
οὐχ ὑβριεῖται φαύλως οὕτως αὖθις τῇ γαστρὶ κολασθείς.
ΒΛ. *οὐδ' αὖ κλέπτης οὐδεὶς ἔσται;* ΠΡ. *πῶς γὰρ κλέψει μετὸν αὐτῷ;*
ΒΛ. *οὐδ' ἀποδύσουσ' ἄρα τῶν νυκτῶν;* ΠΡ. *οὐκ ἢν οἴκοι γε καθεύδῃς.*

ADNOTATIO CRITICA

565 *διεχρώμεθα* vulgo quo verbo cum Attici non utantur pro simplice *χρῆσθαι*, correxit Meinekius || 572 *οὐ γὰρ τῶν κοινῶν γ' ἐστὶ δίκαιον* vulgo: *οὐ γὰρ δὴ 'κ τῶν κοινῶν γε δίκαιον* Cobetus || 573 vulgo *τουτὶ δὲ πόσους ἐπιτρίψει* quam emendationem Fabri secuti sunt omnes: Ald. *τουτὶ πόσους*, at Rav. *τουτὶ τ' οὔπος* et Γ. *τουτὶ πόσσ'*, unde *τουτὶ τοὔπος σ' ἐπιτρίψει* coniecit Meinekius: nihil scilicet gravius notant comici quam furorem dicanicum || 574 ante Bergkium totus erat versus Praxagorae || 575 *εἵνεκα* libri: *οὕνεκα* Brunckius || 578 *τουτὶ φρασάτω μοι* 'hoc *aliquis* mihi dicat:' vide Heindorf. ad Platon. Gorg. § 26, Buttmann. ad Menon. § 126 || 579 vulgo *τῆς αἰκίας*: *τὴν αἰκίας* scripsi auctore Dobraeo qui negat articulum umquam addi in *αἰκίας ὕβρεως δίκῃ* || 581 *ταύτης* Rav.; *ταύτην* ceteri codd.

ΒΛ. οὐδ' ἤν γε θύρασ' ὥσπερ πρότερον;
ΠΡ. βίοτος γὰρ πᾶσιν ὑπάρξει.
ἢν δ' ἀποδύῃ γ', αὐτὸς δώσει. τί γὰρ αὐτῷ πρᾶγμα μάχεσθαι;
ἕτερον γὰρ ἰὼν ἐκ τοῦ κοινοῦ κρεῖττον ἐκείνου κομιεῖται. 671
ΒΛ. οὐδὲ κυβεύσουσ' ἆρ' ἄνθρωποι;
ΠΡ. περὶ τοῦ γὰρ τοῦτο ποιήσει;
ΒΛ. τὴν δὲ δίαιταν τίνα ποιήσεις; ΠΡ. κοινὴν πᾶσιν. τὸ γὰρ ἄστυ
μίαν οἴκησίν φημι ποιήσειν συρρήξασ' εἰς ἓν ἅπαντα,
ὥστε βαδίζειν εἰς ἀλλήλων.
ΒΛ. τὸ δὲ δεῖπνον ποῦ παραθήσεις;
ΠΡ. τὰ δικαστήρια καὶ τὰς στοιὰς ἀνδρῶνας πάντα ποιήσω.
ΒΛ. τὸ δὲ βῆμα τί σοι χρήσιμον ἔσται;
ΠΡ. τοὺς κρατῆρας καταθήσω
καὶ τὰς ὑδρίας, καὶ ῥαψῳδεῖν ἔσται τοῖς παιδαρίοισιν
τοὺς ἀνδρείους ἐν τῷ πολέμῳ, κεἴ τις δειλὸς γεγένηται,
ἵνα μὴ δειπνῶσ' αἰσχυνόμενοι. ΒΛ. νὴ τὸν Ἀπόλλω χάριέν γε.
τὰ δὲ κληρωτήρια ποῖ τρέψεις; ΠΡ. ἐς τὴν ἀγορὰν καταθήσω·
κᾆτα στήσασα παρ' Ἁρμοδίῳ κληρώσω πάντας, ἕως ἂν
εἰδὼς ὁ λαχὼν ἀπίῃ χαίρων ἐν ὁποίῳ γράμματι δειπνεῖ·
καὶ κηρύξει τοὺς ἐκ τοῦ βῆτ' ἐπὶ τὴν στοιὰν ἀκολουθεῖν
τὴν βασίλειον δειπνήσοντας· τὸ δὲ θῆτ' ἐς τὴν παρὰ ταύτην,
τοὺς δ' ἐκ τοῦ κάππ' ἐς τὴν στοιὰν χωρεῖν τὴν ἀλφιτόπωλιν.
ΒΛ. ἵνα κάπτωσιν; ΠΡ. μὰ Δί' ἀλλ' ἵν' ἐκεῖ δειπνῶσιν.
ΒΛ. ὅτῳ δὲ τὸ γράμμα
μὴ 'ξελκυσθῇ καθ' ὃ δειπνήσει, τούτους ἀπελῶσιν ἅπαντες.
ΠΡ. ἀλλ' οὐκ ἔσται τοῦτο παρ' ἡμῖν·
πᾶσι γὰρ ἄφθονα πάντα παρέξομεν,
ὥστε μεθυσθεὶς αὐτῷ στεφάνῳ
πᾶς τις ἄπεισιν τὴν δᾷδα λαβών.
φέρε νυν φράσον μοι, ταῦτ' ἀρέσκει σφῷν; ΒΛ. πάνυ.
ΠΡ. βαδιστέον τἄρ' ἐστὶν εἰς ἀγορὰν ἐμοί,
ἵν' ἀποδέχωμαι τὰ προσιόντα χρήματα,
λαβοῦσα κηρύκαιναν εὔφωνόν τινα.
ἐμὲ γὰρ ἀνάγκη ταῦτα δρᾶν ᾑρημένην

ADNOTATIO CRITICA

585 sic distinxi personas praeeunte Dobraeo, ante quem Praxagorae continuabatur totus versus || 586 δώσεις Dindorfius post Bergkium

ἄρχειν, καταστῆσαί τε τὰ ξυσσίτια,
ὅπως ἂν εὐωχῆσθε πρῶτον τήμερον.
ΒΛ. ἤδη γὰρ εὐωχησόμεσθα; ΠΡ. φήμ' ἐγώ.
ΒΛ. φέρε νυν ἐγώ σοι παρακολουθῶ πλησίον,
ἵν' ἀποβλέπωμαι καὶ λέγωσί μοι ταδί
'τὸν τῆς στρατηγοῦ τοῦτον οὐ θαυμάζετε';
ΑΝ. ἐγὼ δ' ἵν' εἰς ἀγοράν γε τὰ σκεύη φέρω,
προχειριοῦμαι κἀξετῶ τὴν οὐσίαν.

ΧΟΡΟΥ

ΑΝΗΡ

χώρει σὺ δεῦρο κιναχύρα καλὴ καλῶς
τῶν χρημάτων θύραζε πρώτη τῶν ἐμῶν,
ὅπως ἂν ἐντετριμμένη κανηφορῇς,
πολλοὺς κάτω δὴ θυλάκους τρέψασ' ἐμούς.
ποῦ 'σθ' ἡ διφροφόρος; ἡ χύτρα δεῦρ' ἔξιθι,
νὴ Δία μέλαινά γ', οὐδ' ἂν εἰ τὸ φάρμακον
ἕψουσ' ἔτυχες ᾧ Λυσικράτης μελαίνεται.
ἴστω παρ' αὐτήν, δεῦρ' ἴθ', ἡ κομμώτρια.
φέρε δεῦρο ταύτην τὴν ὑδρίαν ὑδριαφόρε
ἐνταῦθα· σὺ δὲ δεῦρ', ἡ κιθαρῳδός, ἔξιθι,
πολλάκις ἀναστήσασά μ' εἰς ἐκκλησίαν
ἀωρὶ νύκτωρ διὰ τὸν ὄρθριον νόμον.

ADNOTATIO CRITICA

621 κἀξετάσω vulgo, quae forma futuri aliena est ab Atticorum usu: correxit Cobetus || 625 περὶ κάτω temptat Cobetus pro vulgato κάτω δή || 627 οὐδ' ἂν εἰ vulgo: οἷ' ἂν εἰ Meinekius; ὡς ἂν εἰ Halbertsma || 631 ἡ κιθαρῳδός: vulgo 'gallum gallinaceum' interpretantur qui dormientes ὄρθριος ᾄδων e somno excitat; per ἡ ἀλετρὶς explicat scholiasta. De 'mola manuaria' primo mane a servabus strenue mota et argutos cantus ciente, primus dictum esse intellexit Wieselerus adv. in Av. p. 56

ὁ τὴν σκάφην λαβὼν προΐτω· τὰ κηρία
κόμιζε, τοὺς θαλλοὺς καθίστη πλησίον,
καὶ τὼ τρίποδ' ἐξένεγκε καὶ τὴν λήκυθον·
τὰ χυτρίδι' ἤδη καὶ τὸν ὄχλον ἀφίετε.

ΧΡΕΜΗΣ

ἐγὼ καταθήσω τἀμά; κακοδαίμων ἄρα
ἀνὴρ ἔσομαι καὶ νοῦν ὀλίγον κεκτημένος.
μὰ τὸν Ποσειδῶ οὐδέποτέ γ', ἀλλὰ βασανιῶ
πρώτιστον αὐτὰ πολλάκις καὶ σκέψομαι.
οὐ γὰρ τὸν ἐμὸν ἱδρῶτα καὶ φειδωλίαν
οὐδὲν πρὸς ἔπος οὕτως ἀνοήτως ἐκβαλῶ,
πρὶν ἂν ἐκπύθωμαι πᾶν τὸ πρᾶγμ' ὅπως ἔχει.
οὗτος τί τὰ σκευάρια ταυτὶ βούλεται;
πότερον μετοικιζόμενος ἐξενήνοχας
αὔτ' ἢ φέρεις ἐνέχυρα θήσων; AN. οὐδαμῶς.
XP. τί δῆτ' ἐπὶ στοίχου 'στὶν οὕτως; οὔτι που
Ἱέρωνι τῷ κήρυκι πομπὴν πέμπετε.
AN. μὰ Δί' ἀλλ' ἀποφέρειν αὐτὰ μέλλω τῇ πόλει.
XP. μέλλεις ἀποφέρειν; AN. πάνυ γε. XP. πῶς;
AN. πῶς; ῥᾳδίως.
ἐς τὴν ἀγορὰν κατὰ τοὺς δεδογμένους νόμους.
XP. νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα κακοδαίμων ἄρ' εἶ.
AN. τί δ'; οὐχὶ πειθαρχεῖν με τοῖς νόμοισι δεῖ;
XP. ποίοισιν ὦ δύστηνε; AN. τοῖς δεδογμένοις.

ADNOTATIO CRITICA

648 οὔτι μὴ vulgo pro quo ἆρα μὴ exspectaveris: Brunckius οὔτι που, Fritzschius εἰπέ μοι coniecerunt: οὔ τι δὴ vel εἴ τι μὴ 'nisi forte' Meinekius || 651 interpolatori deberi suspicatur Meinekius: 'mirum' ait 'videri debet, Chremetem postea demum, ubi vicinus rursus novarum legum mentionem inicit, ea de re mirari, hic autem solum illud ἀποφέρειν urgere, quasi de legibus nil audivisset' || 650—653 vulgata versuum dispositio est haec: AN. μὰ Δί' ἀλλ' ἀποφέρειν αὐτὰ μέλλω τῇ πόλει Ἐς τὴν ἀγορὰν κατὰ τοὺς δεδογμένους νόμους. XP. μέλλεις ἀποφέρειν; AN. πάνυ γε. XP. κακοδαίμων ἄρ' εἶ νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα. AN. πῶς; XP. πῶς; ῥᾳδίως; quae sensu cassa esse recte monuit Meinekius Vindic. p. 202, qui locum tamquam lacunosum sibi ita visus est refinxisse: AN. πῶς; XP. εἰ ῥᾳδίως [αὐτὸς τὰ σαυτοῦ χρήματ' ἀποβαλεῖς τάλαν]. Imo luxati sunt versus, non corrupti: alterum πῶς pro ὅπως positum cum Meinekio—valde fateor inusitatum esse, neque tamen ideo eiciendum

ΧΡ. δεδογμένοισιν; ὡς ἀνόητος ἦσθ᾽ ἄρα.
ΑΝ. ἀνόητος; ΧΡ. οὐ γάρ; ἠλιθιώτατος μὲν οὖν
ἁπαξαπάντων. ΑΝ. ὅτι τὸ ταττόμενον ποιῶ;
ΧΡ. τὸ ταττόμενον γὰρ δεῖ ποιεῖν τὸν σώφρονα;
ΑΝ. μάλιστα πάντων. ΧΡ. τὸν μὲν οὖν ἀβέλτερον.
ΑΝ. σὺ δ᾽ οὐ καταθεῖναι διανοεῖ; ΧΡ. φυλάξομαι,
πρὶν ἄν γ᾽ ἴδω τὸ πλῆθος ὅ τι βουλεύεται.
ΑΝ. τί γὰρ ἄλλο γ᾽ ἢ φέρειν παρεσκευασμένοι
τὰ χρήματ᾽ εἰσίν; ΧΡ. ἀλλ᾽ ἰδὼν ἐπειθόμην.
ΑΝ. λέγουσι γοῦν ἐν ταῖς ὁδοῖς. ΧΡ. λέξουσι γάρ.
ΑΝ. καί φασιν οἴσειν ἀράμενοι. ΧΡ. φήσουσι γάρ.
ΑΝ. ἀπολεῖς ἀπιστῶν πάντ᾽. ΧΡ. ἀπιστήσουσι γάρ.
ΑΝ. ὁ Ζεύς σέ γ᾽ ἐπιτρίψειεν. ΧΡ. ἐπιτρίψουσι γάρ.
οἴσειν δοκεῖς τιν᾽ ὅστις αὐτῶν νοῦν ἔχει;
οὐ γὰρ πάτριον τοῦτ᾽ ἐστίν, ἀλλὰ λαμβάνειν
ἡμᾶς μόνον δεῖ νὴ Δία· καὶ γὰρ οἱ θεοί·
γνώσει δ᾽ ἀπὸ τῶν χειρῶν γε τῶν ἀγαλμάτων·
ὅταν γὰρ εὐχώμεσθα διδόναι τἀγαθά,
ἕστηκεν ἐκτείνοντα τὴν χεῖρ᾽ ὑπτίαν
οὐχ ὥς τι δώσοντ᾽ ἀλλ᾽ ὅπως τι λήψεται.
ΑΝ. ὦ δαιμόνι᾽ ἀνδρῶν ἔα με τῶν προὔργου τι δρᾶν.
ταυτὶ γάρ ἐστι συνδετέα. ποῦ μοὔσθ᾽ ἱμάς;
ΧΡ. ὄντως γὰρ οἴσεις; ΑΝ. ναὶ μὰ Δία, καὶ δὴ μὲν οὖν
τωδὶ ξυνάπτω τὼ τρίποδε. ΧΡ. τῆς μωρίας,
τὸ μηδὲ περιμείναντα τοὺς ἄλλους ὅ τι
δράσουσιν εἶτα τηνικαῦτ᾽ ἤδη ΑΝ. τί δρᾶν;
ΧΡ. ἐπαναμένειν. ΑΝ. ἔπειτα; ΧΡ. διατρίβειν ἔτι.
ΑΝ. ἵνα δὴ τί; ΧΡ. σεισμὸς εἰ γένοιτο πολλάκις
ἢ πῦρ ἀπότροπον, ἢ διᾴξειεν γαλῆ,
παύσαιντ᾽ ἂν ἐσφέροντες ὠμβρόντητε σύ.
ΑΝ. χαρίεντα γοῦν πάθοιμ᾽ ἄν, εἰ μὴ ᾽χοιμ᾽ ὅποι
ταῦτα καταθείην. ΧΡ. μὴ γὰρ οὐ λάβῃς ὅποι·
θάρρει, καταθήσεις, κἂν ἔνης ἔλθῃς. ΑΝ. τιή;
ΧΡ. ἐγᾦδα τούτους χειροτονοῦντας μὲν ταχύ,
ἅττ᾽ ἂν δὲ δόξῃ ταῦτα πάλιν ἀρνουμένους.

ADNOTATIO CRITICA

687 λάβοις vulgo; λάβῃς Heindorfius

ΑΝ. οἴσουσιν ὦ τᾶν. ΧΡ. ἢν δὲ μὴ 'νέγκωσι, τί;
ΑΝ. ἀμέλει κομιοῦσιν. ΧΡ. ἢν δὲ κομίσωσι, τί;
ΑΝ. μαχούμεθ' αὐτοῖς. ΧΡ. ἢν δὲ κρείττους ὦσι, τί;
ΑΝ. ἄπειμ' ἐάσας. ΧΡ. ἢν δὲ πωλῶσ' αὐτά, τί;
ΑΝ. διαρραγείης. ΧΡ. ἢν διαρραγῶ δέ, τί;
ΑΝ. καλῶς ποιήσεις. ΧΡ. σὺ δ' ἐπιθυμήσεις φέρειν;
ΑΝ. ἔγωγε· καὶ γὰρ τοὺς ἐμαυτοῦ γείτονας
ὁρῶ φέροντας. ΧΡ. πάνυ γ' ἂν οὖν Ἀντισθένης—
ΑΝ. οἴμωζε. ΧΡ. Καλλίμαχος δ' ὁ χοροδιδάσκαλος
αὐτοῖσιν εἰσοίσει τι; ΑΝ. πλείω Καλλίου.
ΧΡ. ἄνθρωπος οὗτος ἀποβαλεῖ τὴν οὐσίαν.
ΑΝ. δεινὸν λέγεις. ΧΡ. τί δεινόν; ὥσπερ οὐχ ὁρῶν
ἀεὶ τοιαῦτα γιγνόμενα ψηφίσματα.
οὐκ οἶσθ' ἐκεῖν' οὔδοξε τὸ περὶ τῶν ἁλῶν;
ΑΝ. ἔγωγε. ΧΡ. τοὺς χαλκοῦς δ' ἐκείνους ἡνίκα
ἐψηφισάμεθ', οὐκ οἶσθα; ΑΝ. καὶ κακόν γέ μοι
τὸ κόμμ' ἐγένετ' ἐκεῖνο. πωλῶν γὰρ βότρυς
μεστὴν ἀπῆρα τὴν γνάθον χαλκῶν ἔχων,
κἄπειτ' ἐχώρουν εἰς ἀγορὰν ἐπ' ἄλφιτα.
ἔπειθ' ὑπέχοντος ἄρτι μου τὸν θύλακον,
ἀνέκραγ' ὁ κῆρυξ μὴ δέχεσθαι μηδένα
χαλκὸν τὸ λοιπόν· ἀργύρῳ γὰρ χρώμεθα.
ΧΡ. τὸ δ' ἔναγχος οὐχ ἅπαντες ἡμεῖς ὤμνυμεν
τάλαντ' ἔσεσθαι πεντακόσια τῇ πόλει
τῆς τετταρακοστῆς, ἣν ἐπόρισ' Εὐριπίδης;
κεὐθὺς κατεχρύσου πᾶς ἀνὴρ Εὐριπίδην·
ὅτε δὴ δ' ἀνασκοπουμένοις ἐφαίνετο
ὁ Διὸς Κόρινθος καὶ τὸ πρᾶγμ' οὐκ ἤρκεσεν,
πάλιν κατεπίττου πᾶς ἀνὴρ Εὐριπίδην.
ΑΝ. οὐ ταυτὸν ὦ τᾶν. τότε μὲν ἡμεῖς ἤρχομεν,
νῦν δ' αἱ γυναῖκες. ΧΡ. ἃς ἐγὼ φυλάξομαι.
ΑΝ. οὐκ οἶδ' ὅ τι ληρεῖς. φέρε σὺ τἀνάφορον ὁ παῖς.

ΚΗΡΥΚΑΙΝΑ

ὦ πάντες ἀστοί, νῦν γὰρ οὕτω ταῦτ' ἔχει,

ADNOTATIO CRITICA

692 κωλύσωσι Dobraeus ex v. 751: μὴ κομίσωσι vulgo. Ceterum totum versum seclusit Bergkius || 702 δεινά γε vulgo: δεινὸν Cobetus

χωρεῖτ', ἐπείγεσθ' εὐθὺ τῆς στρατηγίδος,
ὅπως ἂν ὑμῖν ἡ τύχη κληρουμένοις
φράσῃ καθ' ἕκαστον ἄνδρ' ὅποι δειπνήσετε·
ὡς αἵ τράπεζαί γ' εἰσὶν ἐπινενησμέναι
ἀγαθῶν ἁπάντων καὶ παρεσκευασμέναι,
κλῖναί τε σισυρῶν καὶ δαπίδων σεσαγμέναι,
κρατῆρας ἐγκιρνᾶσιν, αἱ μυροπώλιδες
ἑστᾶσ' ἐφεξῆς, τὰ τεμάχη ῥιπίζεται,
λαγῷ' ἀναπηγνύασι, πόπανα πέττεται,
στέφανοι πλέκονται, φρύγεται τραγήματα,
χύτρας ἔτνους ἕψουσιν αἱ νεώτεραι.
Σμοῖος δ' ἐν αὐταῖς ἱππικὴν στολὴν ἔχων
τὰ τῶν γυναικῶν διακαθαίρει τρύβλια.
Γέρων δὲ χωρεῖ χλανίδα καὶ κονίποδε
ἔχων, καχάζων μεθ' ἑτέρου νεανίου·
ἐμβὰς δὲ κεῖται καὶ τρίβων ἐρριμμένος.
πρὸς ταῦτα χωρεῖθ', ὡς ὁ τὴν μᾶζαν φέρων
ἕστηκεν· ἀλλὰ τὰς γνάθους διοίγνυτε.
ΧΡ. οὐκοῦν βαδιοῦμαι δῆτα. τί γὰρ ἕστηκ' ἔχων
ἐνταῦθ', ἐπειδὴ ταῦτα τῇ πόλει δοκεῖ;
ΑΝ. καὶ ποῖ βαδιεῖ σὺ μὴ καταθεὶς τὴν οὐσίαν;
ΧΡ. ἐπὶ δεῖπνον. ΑΝ. οὐ δῆτ', ἤν γ' ἐκείναις νοῦς ἐνῇ,
πρὶν ἄν γ' ἀπενέγκῃς. ΧΡ. ἀλλ' ἀποίσω. ΑΝ. πηνίκα;
ΧΡ. οὐ τοὐμὸν ὦ τᾶν ἐμποδὼν ἔσται. ΑΝ. τί δή;
ΧΡ. ἑτέρους ἀποίσειν φήμ' ἔθ' ὑστέρους ἐμοῦ.
ΑΝ. βαδιεῖ δὲ δειπνήσων ὅμως; ΧΡ. τί γὰρ πάθω;
τὰ δυνατὰ γὰρ δεῖ τῇ πόλει ξυλλαμβάνειν
τοὺς εὖ φρονοῦντας. ΑΝ. ἢν δὲ κωλύσωσι, τί;

ADNOTATIO CRITICA

727 ἐπινενασμέναι vulgo: ἐπινενησμέναι Brunckius || 729 vulgo νενασμέναι quod suspectum est quia κλῖναι non recte dicantur 'tapetibus refertae' sed δαπίσιν ἐστρωμέναι: corruptum esse νενασμέναι non dubitat Meinekius natumque putat ex ἐπινενασμέναι quod olim legebatur v. 727. Idem σεσαγμέναι conicit || 730 κρατῆρα συγκιρνᾶσιν vulgo ante Dawesium: Porsoni ad Eur. Orest. v. 1645 emendatio digna est memoratu sc. κρατῆρας οὓς κιρνᾶσιν || 737 κονίποδα vulgo ante Dindorf. || 746 πρίν γ' ἀπενέγκῃς libri; πρίν γ' ἂν ἀπενέγκῃς Brunckius ex uno codice: πρὶν ἄν γ' ἀπενέγκῃς Porsonus; πρὶν κἀπενέγκῃς Hermannus Opusc. iv. p. 105

ΧΡ. ὁμόσ' εἶμι κύψας. ΑΝ. ἢν δὲ μαστιγῶσι, τί;
ΧΡ. καλούμεθ' αὐτάς. ΑΝ. ἢν δὲ καταγελῶσι, τί;
ΧΡ. ἐπὶ ταῖς θύραις ἑστὼς ΑΝ. τί δράσεις; εἰπέ μοι.
ΧΡ. τῶν ἐσφερόντων ἁρπάσομαι τὰ σιτία.
ΑΝ. βάδιζε τοίνυν ὕστερος· σὺ δ' ὦ Σίκων
καὶ Παρμένων αἴρεσθε τὴν παμπησίαν.
ΧΡ. φέρε νυν ἐγώ σοι ξυμφέρω. ΑΝ. μὴ μηδαμῶς.
δέδοικα γὰρ μὴ καὶ παρὰ τῇ στρατηγίδι, 870
ὅταν κατατιθῶ, προσποιῇ τῶν χρημάτων.
ΧΡ. νὴ τὸν Δία δεῖ γοῦν μηχανήματός τινος,
ὅπως τὰ μὲν ὄντα χρήμαθ' ἕξω, τοισδεδὶ
τῶν ματτομένων κοινῇ μεθέξω πως ἐγώ.
ὀρθῶς ἔμοιγε φαίνεται· βαδιστέον
ὁμόσ' ἐστὶ δειπνήσοντα κοὐ μελλητέον.

ΧΟΡΟΥ

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ. ΧΟΡΟΣ

ΘΕ. ὦ μακάριος μὲν δῆμος, εὐδαίμων δὲ γῆ, 1112
αὐτή τε μου δέσποινα μακαριωτάτη,
ὑμεῖς θ' ὅσαι παρέστατ' ἐπὶ ταῖσιν θύραις,
οἱ γείτονές τε πάντες οἵ τε δημόται,
ἐγώ τε πρὸς τούτοισιν ἡ διάκονος,
ἥτις μεμύρισμαι τὴν κεφαλὴν μυρώμασιν
ἀγαθοῖσί γ' ὦ Ζεῦ· πολὺ δ' ὑπερπέπαικεν αὖ
τούτων ἁπάντων τὰ θάσι' ἀμφορείδια.

ADNOTATIO CRITICA

753 κἀπελῶσι h. e. κἀπελασῶσι Bergkius || 766 δ' ἐγὼ vulgo: δὲ γῇ Dobraeus || 769 οἱ τῶν δημοτῶν vulgo: οἵ τε δημόται Brunckius || 771 μεμύρωμαι codices; μεμύρισμαι Athenaeus: μεμέθυσμαι temptat Meinekius et mox μεθύσμασιν pro μυρώμασιν || 772 ἀγαθοῖσιν vulgo: ἀγαθοῖσί γ' Cobetus

ἐν τῇ κεφαλῇ γὰρ ἐμμένει πολὺν χρόνον·
τὰ δ' ἄλλ' ἀπανθήσαντα πάντ' ἀπέπτετο·
ὥστ' ἐστὶ πολὺ βέλτιστα, πολὺ δῆτ' ὦ θεοί.
κέρασον ἄκρατον, εὐφρανεῖ τὴν νύχθ' ὅλην
ἐκλεγομένος ὅ τι ἂν μάλιστ' ὀσμὴν ἔχῃ.
ἀλλ' ὦ γυναῖκες φράσατέ μοι τὸν δεσπότην,
τὸν ἄνδρ', ὅπου 'στί, τῆς ἐμῆς κεκτημένης.
ΧΟ. αὐτοῦ μένουσ' ἡμῖν γ' ἂν ἐξευρεῖν δοκεῖς.
ΘΕ. μάλισθ'· ὁδὶ γὰρ ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἔρχεται.
ὦ δέσποτ', ὦ μακάριε καὶ τρισόλβιε.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ

ἐγώ; ΘΕ. σὺ μέντοι νὴ Δί' ὥς γ' οὐδεὶς ἀνήρ.
τίς γὰρ γένοιτ' ἂν μᾶλλον ὀλβιώτερος,
ὅστις πολιτῶν πλεῖν ἂν ἢ τρισμυρίων
ὄντων τὸ πλῆθος οὐ δεδείπνηκας μόνος;
ΧΟ. εὐδαιμονικόν γ' ἄνθρωπον εἴρηκας σαφῶς.
ΘΕ. ποῖ ποῖ βαδίζεις; ΒΛ. ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἔρχομαι.
ΘΕ. νὴ τὴν Ἀφροδίτην πολύ γ' ἁπάντων ὕστατος.
ὅμως δ' ἐκέλευε συλλαβοῦσάν μ' ἡ γυνὴ
ἄγειν σε καὶ τασδὶ μετὰ σοῦ τὰς μείρακας.
οἶνος δὲ χῖός ἐστι περιλελειμμένος
καὶ τἄλλ' ἀγαθά. πρὸς ταῦτα μὴ βραδύνετε,
καὶ τῶν θεατῶν εἴ τις εὔνους τυγχάνει,
καὶ τῶν κριτῶν εἰ μή τις ἑτέρωσε βλέπει,
ἴτω μεθ' ἡμῶν· πάντα γὰρ παρέξομεν.
ΒΛ. οὔκουν ἅπασι δῆτα γενναίως ἐρεῖς
καὶ μὴ παραλείψεις μηδέν', ἀλλ' ἐλευθέρως
καλεῖς γέροντα μειράκιον παιδίσκον; ὡς
τὸ δεῖπνον αὐτοῖς ἐστὶν ἐσκευασμένον
ἁπαξάπασιν, ἢν ἀπίωσιν οἴκαδε.

ADNOTATIO CRITICA

777—8 importunum emblema eiecit Meinekius, fortasse a grammatico aliquo in margine adscriptos, ut quae de vini odore Aristophanes dixit, novo exemplo illustraret || 781 γὰρ vulgo: γ' ἂν Brunckius || 786 πλεῖον vulgo: πλεῖν ἂν Meinekius auctore Geelio || 798—802 vulgo ante Bothium ancillae continuabantur || 801 αὐτοῖς vulgo: ἀστοῖς temptat Meinekius || ἐστ' ἐπεσκευασμένον libri: ἐστὶν ἐσκευασμένον recte Cobetus, siquidem ἐπισκευάζειν est 'restaurare,' non 'instruere'

ἐγὼ δὲ πρὸς τὸ δεῖπνον ἤδη 'πείξομαι·
ἔχω γέ τοι καὶ δᾷδα ταυτηνὶ καλῶς.
ΧΟ. *τί δῆτα διατρίβεις ἔχων, ἀλλ' οὐκ ἄγεις*
τασδὶ λαβών; ἐν ὅσῳ δὲ καταβαίνεις, ἐγὼ
ἐπᾴσομαι μέλος τι μελλοδειπνικόν.
σμικρὸν δ' ὑποθέσθαι τοῖς κριταῖσι βούλομαι,
τοῖς σοφοῖς μὲν τῶν σοφῶν μεμνημένοις κρίνειν ἐμέ,
τοῖς γελῶσι δ' ἡδέως διὰ τὸ γελᾶν κρίνειν ἐμέ·
σχεδὸν ἅπαντας οὖν κελεύω δηλαδὴ κρίνειν ἐμέ,
μηδὲ τὸν κλῆρον γενέσθαι μηδὲν ἡμῖν αἴτιον,
ὅτι προείληχ'· ἀλλ' ἅπαντα ταῦτα χρὴ μεμνημένους
μὴ 'πιορκεῖν ἀλλὰ κρίνειν τοὺς χοροὺς ὀρθῶς ἀεί,
μηδὲ ταῖς κακαῖς ἑταίραις τὸν τρόπον προσεικέναι,
αἳ μόνον μνήμην ἔχουσι τῶν τελευταίων ἀεί.
ἰὼ ἰὼ ὥρα δή,
ὦ φίλαι γυναῖκες, εἴπερ μέλλομεν τὸ χρῆμα δρᾶν,
ἐπὶ τὸ δεῖπνον ὑπαποκινεῖν. κρητικῶς οὖν τὼ πόδε
καὶ σὺ κίνει. ΒΛ. *τοῦτο δρῶ.* ΧΟ. *καὶ τάσδε νῦν...*
......λαγαρὰς τοῖν σκελίσκοιν τὸν ῥυθμόν.
τάχα γὰρ ἔπεισι λοπαδοτέμαχος σελαχογαλεο-
κρανιολειψανοδριμυποτριμματοσιλφιο-
παραομελιτοκατακεχυμενοκιχλεπι-
κοσσυφοφαττοπεριστερα-
λεκτρυονοπτεκεφαλλιοκιγκλοπε-
λειολαγῳοσιραιοβαφητραγανοπτερύγων.
σὺ δὲ ταῦτ' ἀκροασάμενος ταχέως ταχέως λαβὲ τρύβλιον.

ADNOTATIO CRITICA

803—4 Blepyro dedi: in libris choro adsignantur; sed haec si chorus ipse proloquitur, subditis verbis quae proprietas insit non capio: quippe nihil dixerat herus quo spectarent verba *τί δῆτα διατρίβεις* || 804 *δέ τοι* vulgo || *καλῶς* fortasse choro tribuendum putat Meinekius 'bene: quid igitur moras nectis?' || 810 *τὸν γέλων* vulgo; *τὸ γελᾶν* Porsonus || 808 *σμικρὸν ὑποθέσθαι δὲ πρῶτον τοῖς κριταῖσι βούλομαι* coniecit Meinekius qui et tetrametrum trochaicum requirit et aegre caret voce *πρῶτον* || 820 post *τάσδε νῦν* lacunam indicavit Meinekius cum sententia aliquid excidisse doceat: hoc enim dicere videtur 'etiam hasce (sc. *τὰς μείρακας*) cruribus rhythmi legem sequi decet' || 824 *παραο*: *πρασο* conicit Dindorfius, *καραβο* Meinekius || 829 *τάχυ καὶ ταχέως* vulgo; *τάχυ καὶ* delevit Dindorfius, in *ταχέως* mutavit Meinekius

εἶτα κόνισαι λαβὼν λέκιθον, ἵν' ἐπιδειπνῇς.
ἀλλὰ λαιμάττουσί που.
αἴρεσθ' ἄνω, ἰαὶ εὐαί,
δειπνήσομεν, εὐοῖ εὐαί,
εὐαί, ὡς ἐπὶ νίκῃ·
εὐοῖ εὐοῖ, εὐαὶ εὐαί.

ADNOTATIO CRITICA

817 ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ praefixi olim e Rav.: nunc video coryphaeum haec canere, chorum autem universum postremos quattuor versus

Metrorum discriptio in Ecclesiazusis

I πρόλογος

1 ad 263 senarii iambici

II χορικὸν α′

264 ad 267 tetrametri iambici catalectici
268 ad 288 (στροφή) = 289 ad 309 (ἀντιστροφή)
1 iambico-trochaicus ⏓∠⏑–, –∠⏑–, ∠⏑––, ∠⏑–
2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20
glyconei cum anacrusi ⏑∠⏑⏑– ⏑∠
5, 10, 13, 17, 21
glyconei forma catalectica ⏓, ∠⏑⏑–, –

III ἐπεισόδιον α′

310 ad 432 senarii iambici

IV χορικὸν β′

433 ad 437
1 ––––
2, 4, 5 iambici tetrametri catalectici
3 iambicus monometer
438 ad 448 (στροφή) = 449 ad 459 (ἀντιστροφή)
1, 3, 7–11 iambici tetrametri catalectici
2, 4, 5, 6 iambici dimetri acatalecti

V ἐπεισόδιον β′

460 ad 469 senarii iambici
470 ad 475 anapaestici tetrametri catalectici
476 ad 525 senarii iambici

526 ad 536

1 tetrameter dactylicus + dipodia trochaica

2, 9 dactylici –́⏑⏑–́⏑⏑–

3, 6 dactylici –́⏑⏑–́⏑⏑–́⏒

4 dactylici –́, –́⏑⏑–́⏑⏑–́–

5 trochaico-dactylici –́⏑––, –́⏑⏑–́⏑⏑–́–

7 trochaico-dactylici –́⏑–⏑, –́⏑⏑–́⏑⏑––, –́⏑⏑–́⏑⏑–

8 iambico-dactylici ––́⏑––, –́⏑⏑–́⏑⏑–́–, –́⏑⏑–́⏑⏑–́–

10 dactylicus –́⏑⏑–́⏑⏑–́–, –́⏑⏑–́⏑⏑–

11 dactylico-trochaicus ––́⏑⏑–́⏑⏑–́⏑, –́⏑–⏑–́–

537 ad 604 anapaestici tetrametri catalectici
605 ad 608 anapaestici dimetri acatalecti
609 ad 621 senarii iambici

VI ἐπεισόδιον γ'

622 ad 765 senarii iambici

VII ἔξοδος

766 ad 808 senarii iambici
809 ad 821 trochaici tetrametri catalectici, v. 817 extra metrum
822, 824, 825 trochaici
823, 826, 827, 828 dactylici
830 trochaicus dimeter catalecticus
831, 834 iambici dimetri acatalecti
832 ionic. a maior.
833 pherecrateus

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

CANTABRIGIAE FORMIS ACADEMICIS EXCUDEBANT C. J. CLAY, A M. ET FIL.

SUMMARIUM FABULAE[1]

Tota fabula agitur ante Chremyli aedes in quas una ianua ducit. Per dextram ianuam itur ad templum Aesculapii.

1—241 (πρόλογος). Chremylus et Carion eius servus, laurea coronati utpote modo consulto oraculo, cum Pluto a sinistro scenae

[1] Bis *Plutum* fabulam Aristophanes edidit, primo archonte Diocle Olymp. XCIII. 1, iterum archonte Antipatro, Olymp. XCVIII. 1, A. C. 388. Prior fabula a posteriore multum fuit diversa: eam docuit poeta eo tempore quo antiqua comoedia naturam suam nondum abiecerat: nam *Ranae*, quae docta est tribus annis post Olymp. XCIII. 4, utique ad antiquam comoediam referenda est. Ceterum fabulam superstitem posteriorem esse liquet ex multis indiciis temporis: v. 1102 μὴ μνησικακήσῃς εἰ σὺ Φυλὴν κατέλαβες, quae metaphorica locutio est sumpta a victoria quam reportaverunt Thrasybulus et exules de Trigintaviris. Illa vero victoria, cum tempore Pluti posterioris ut recuperatae libertatis initium celebraretur et in omnium ore esset, huius locutionis ansam dedit. Eiusdem generis est quod legimus v. 538 ὑμεῖς γ' οἵπερ καὶ Θρασυβούλῳ Διονύσιον εἶναι ὅμοιον (φατέ), h.e. 'vos res dissimillimas putatis inter se similes esse: nam sic etiam Dionysium Siciliae tyrannum putabitis similem esse Thrasybulo. Thrasybulus autem Athenas a triginta tyrannis liberavit Ol. XCIII. 4 et XCIV. 1. Praeterea ad aetatem fabulae definiendam confert Agyrrhii mentio, de quo Cario Chremylum interrogat v. 165

'Αγύρριος δ' οὐχὶ διὰ τοῦτον πέρδεται;

h. e. 'nonne divitiis Agyrrhius elatus luxuriatur?' Iam Agyrrhius potentia et auctoritate maxime florebat Olymp. XCVI et XCVII. Itaque in *Pluto* posteriore hoc de Agyrrhio apte dici poterat, minime vero in priore, h. e. Ol. XCIII cum iste, qui sedecim demum annis post paullo ante *Ecclesiazusas* auctoritatem consecutus est, vix ulli innotuisset. Vide plura in Onomast. *s. v.* Deinde Timothei clarissimi illius aetatis ducis luxuriam ridet in domicilio ad altitudinem turris extructo. De ceteris quidem hominibus quos nominatim cavillatur poeta ut Philepsio v. 166, Pamphilo v. 164, Pausone v. 595, parum compertum habemus, cum tamen non soli sed cum aliis coniuncti producantur qui tempore *Pluti* secundae florebant nec aliunde contrarium doceri possit, merito suspicari licet eos eiusdem aetatis viros fuisse. De aliis item versibus certum est eos in sola fabula posteriore lectos fuisse: vs. 162 τὸ δ' ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν οὐχ οὗτος τρέφει; respicit ad bellum ξυμμαχικόν, inde ab Olymp. XCVI. 2 usque ad XCVIII. 2 gestum, est igitur *Pluti* posterioris. Versu 167 ἡ ξυμμαχία δ' οὐ διὰ σὲ τοῖς Αἰγυπτίοις; notatur foedus Atheniensium cum Aegyptiis pecuniae causa factum; belli autem Aegyptiaci, in quo gerendo Athenienses aere conducti Aegyptiis fuerunt socii, cadit initium in Olymp. XCVII. 4. Versus 317—

latere per ianuam parascenii tamquam longinquo itinere confecto intrant. Quorum Carion inducitur de servitutis molestiis secum querens, ut omnis sit odiosa, ea vero odiosissima qua qui sapit cogitur servire insipienti. Tum Apollinem incusat quod herum suum cum sit medicus animi tamen aegrotum dimiserit qui praepostero more videns caecum hominem et ipse sequatur et servum sequi cogat. Haec secum mussitans: subito ut qui diutius tacere non possit, dominum alloquitur rogitatque non sine minis, quis tandem sit caecus ille quem sequantur: sed cum vi nihil possit ab eo extorquere, benivolentiam (v. 25) simulat eamque praetexit causam enixe implorandi. Tandem Chremylus, servi importunitate victus, rem omnem ordine narrat; se nempe, cum intellegeret omnes nimio divitiarum comparandarum studio abripi et pessimum quemque, modo locuples esset, summo honore ab omnibus coli, probos autem pauperes contemni, oracula Apollinis scitatum isse an filius iisdem quibus ipse moribus vitam instituere debeat et paupertate premi an improbus esse et iniustus sicut alii qui pessimis artibus magnas artes comparassent: iussisse autem Pythium, cui primo obvenisset e templo egressus, eum non dimittere sed domum secum deducere. Cario ubi dei praeceptum audivit, continuo pro vernili ingenio heri errorem perspicere sibi visus est qui responsum proprie acceperit, cum revera deus indicarit id faciendum esse quod vel caecus intelligat, filium nempe studio probitatis posito instituendum esse ad mores vernaculos. 'Imo' ait herus 'ad maius aliquid spectat; et si dixerit nobis iste senex, quisnam sit et quo consilio nobiscum huc venerit, videbimus quae sit mens oraculi.' Itaque primum famulus aspere compellat senem, deinde herus blandius allocutus, si forte eliciat quod minis extorquere non potuerant, postquam responsum et ipse durius tulisset, iam irritatior in eum invehitur, Carione dictis domini quasi nimis mollibus aculeos addente. Mox ambo iniectis manibus tenent senem faterique cogunt quis sit. Audito nomine Pluti Chremylus deorum opem implorat, confusa invocatione timorem arguente: vix credere potest tot modis male affectum, situ et squalore obductum,

319 posteriori Pluto vindicandi sunt, cum in iis merces concionem adeuntium (μισθὸς ἐκκλησιαστικὸς) ad tres obolos aucta commemoretur; iam aucta erat merces ab Agyrrhio ex uno ad tres obolos non diu ante *Ecclesiazusas* (vide v. 162), h. e. paullo ante Olymp. XCVI. 4. Conf. Boeckh. Oeconom. Athenn. p. 229 *ed. sec.* Denique Philoxeni *Cyclopa* quem imitatus est Aristophanes v. 278 sqq., nondum notare poterat cum Plutum priorem doceret, composuit enim Philoxenus Cyclopa suum post Olymp. XCIII. 3, quo tempore Dionysius summum Syracusarum imperium occupavit

et oculis orbum Plutum esse. Percontanti causam exponit deus, ut iniquius secum egerit Iuppiter qui se ideo excaecaverit, ut a bonorum hominum, quibus invideret, consuetudine arceret et nullo discrimine inter homines agere cogeret. Assentit Chremylus non sine malo animo Iovis fieri, quod a probis Plutum arceat et paupertate premi eos sinat; deinde alio se convertit quaeritque qualem se erga probos sit gesturus si visum receperit: voluntate autem dei perspecta orat ut secum domum redire velit, neque enim digniorem esse posse se ipso quem divitiis cumulet. 'At hercule' ait Plutus 'idem omnes aiunt; cumque iis morem gesserim, continuo supra modum improbi fiunt.' Ad quae Chremylus pollicetur se favente numine oculorum eum morbo brevi liberaturum; sed servare volenti repugnat Plutus Iovem ultorem metuens. Nihil deterritus Chremylus, cum sentit Plutum metu Iovis illius tam magni a sua sententia alieniorem, Iovis imperium elevare incipit. Aversatur initio Plutus et increpat Chremyli inceptum ut audacissimum improbumque reformidans. At ille 'in promptu habeo unde tibi monstrem te Iove ipso potentiorem esse.' 'Mene tantillum deum ut tu homuncio Iovi anteponas?' 'Nihil' inquam 'Iuppiter habet quod tibi non debeat; in caelo per Plutum regnat; in terris per eundem colitur; neque enim tam propter Iovem quam propter Plutum et Pluti largitionem vota suscipiunt homines.' Hactenus Chremylus et Carion de Iove disputant Pluto tacente: tandem quadam potentiae suae titillatione tactus qui tandem haec constent quae illi de se asserant scire cupit. Chremylus verba interrumpit 'quoniam tu impedire potes ne ulla sacrificia fiant; neque enim nisi tuo beneficio unde emat vel vilissimum libamen, adeo opimam victimam, suppetet hominibus. Itaque Iovis summi maiestatem tollere poteris et imperium evertere si tibi in aliqua re molestus fuerit. Neque Iuppiter tantum sed et Venus sine te friget. Per te porro fit quidquid est venusti, quidquid praeclari hominibus; omnia enim divina humanaque pulcris divitiis parent: per te artes et inventa omnia utilia et inutilia, haec enim nonnisi studio argenti factitantur; per te concio populi fit, mercedis scilicet gratia: per te communiuntur naves; per te conductitii milites aluntur apud Corinthum[2], per te Agyrrhio eiusque farinae hominibus qualiacumque facere licet:' omnia denique Pluti unius ope arbitrio et voluntate

[2] Obiter Athenienses mordet tamquam ignavos qui non ipsi in bellum proficiscantur more maiorum sed metu periculi extraneos mercede conducant. Respicitur autem ad bellum ξυμμαχικὸν inde ab Olymp. XCVI. 2 usque ad XCVIII. 2 gestum

atque sine commercio numinis ullius cuiusvis ac quanticumque fieri ostendit: cumque artium omnium satietate homines aliquando capiantur, ut amoris humanitatis laudis (quibus facete et scurriliter et gesticulatione quadam postica sua interiicit Cario quae sunt gulae et ventri amica), Pluti tamen amorem numquam languescere. Sentit Plutus ex Chremyli rationibus quantum possit sed vim suam maxima ex parte nullam fore credit si caecus esse perget, nec Chremylo satis fidit visum pollicenti. 'Enimvero non tu solus pavidum te ais sed omnes idem vulgo dicunt.' Facete se defendit Plutus, se in hanc falsam suspicionem venisse per furem qui cum in domo Pluti omnia caute inclusa vidisset, hanc curiosam providentiam timiditatem appellasset (v. 192). Deinde Chremylus bono eum esse animo iubet, si enim visum sibi restituere instituentibus inserviat ex animo, Lynceo ipso perspicaciorem futurum esse spondet ex Apollinis edito responso. Plutus, qui sibi Carioni et Chremylo tantum hoc cognitum vellet Iovem reformidans, cum intellexit Apollini quoque rem esse notam, etiam magis a proposito deterretur, sed vitae suae periculo spondet Chremylus (ridicule accinente servo) se effecturum esse quod pollicitus erat, adiutoribus usus plurimis sui ordinis; quos accersere iubet confestim servum ut participes fiant divitiarum quos largiturus sit Plutus.

Cario, caruncula quam peracto sacrificio ex Apollinis templo extulerat hero tradita, missus ad rusticos (ξυγγεώργους v. 212) rure advocandos per dextram ianuam parascenii discedit.

Interea a Pluto vix impetrat Chremylus ut secum aedes ingrediatur. Qui ubi domum ignotam intrat, Chremylum perfacete orat ne aut sordidorum more in terram defodiatur aut prodigorum ritu meretricibus et aleatoribus prostituatur. Chremylus mediocrem se et liberalem fore promittit.

242—309 (πάροδος χοροῦ). Interim e rure cum senibus agricolis revertitur Cario, per dextram ἁψῖδα[3] cursu celeri et incitato orchestram intrantibus: statimque inter se carminibus incipiunt ludicris et dicteriis certare. Cario petulanter exprobrat senibus tardius quam pro oblata occasione venientibus: convicia regerit Chorus, at ille cavillatur et causam cur tam subito dum colligendis cepis intenti essent acciti fuerint requirentes suspensos aliquamdiu tenet. Rustici ludibrio se haberi rati Carioni omnis generis mala ingerunt. Tandem rei

[3] Orchestra theatri cum scena per scalas iuncta in extremis partibus dextra et sinistra arcu (ἁψῖδι) instructa erat, per quem chorus ingrederetur; chorus ab urbe veniens h. e. ex civibus urbanis compositus per sinistrum arcum, chorus rure accedens h. e. ex rusticis constans per dextrum in orchestram intrabat. F. RITTER

veritate cognita, vitam sibi voluptariam, ut fert agrestium hominum consuetudo, ex opibus polliciti gestiunt et ad saltationem se paratos dicunt. Ducem igitur se facit Cario, Cyclopis[4] personam agens Galateam nympham amantis et cum indecoro quodam motu saltans, senibusque ovium et caprorum partes tradit. Chorus contra indigne ferens imperium Carionis verba eius in ipsum convertit, Ulixisque exemplo excaecaturum se dicit Carionem qui Polyphemum se profitetur. Carion ergo senes novo scommate aggreditur. 'Circen' inquit 'imitatus quae amicos Philonidis Corinthi in porcos mutavit, vos cum oves esse nolitis in sues multo spurciores commutabo, qui stercoribus pasti et illius cibi suavitate capti praeeuntem me quasi scrofam aliquam grunnientes sequemini.' In altera stropha chorus

[4] Hos versus ad imitationem et derisionem Philoxeni Cytherii expressit Aristophanes. Philoxenus iste, dithyramborum scriptor, vixit et floruit in aula Dionysii maioris, Syracusanorum tyranni (conf. Athenae. I. p. 6 e), cuius ille iniuriam sibi factam ulturus versibus dithyrambicis ad idyllii dramatici similitudinem conformatis et Κύκλωψ inscriptis (Athenae. I. p. 7 a., 8 p. 564 e), Dionysium Cyclopis nomine, se ipsum Ulixis, et tibicinam quandam Galateae significavit. [Θρεττανελὸ vox est per onomatopoeiam ficta qua sonum lyrae temptabat imitari ad exprimendum illius indocti miserum carmen quod stridenti cithara disperderet. Sic, notante Boissonadio, Figaro in Bellomarchaei Tonsore citharae sonum vocabulo ficto reddit: 'avec le dos de la main *from from from*']. Ceterum nullum invenimus in aliis nostri poetae comoediis eius comoediae exemplum qua tota cuiusdam poetae narratio ac fabula ex mythologia sumta comice translata atque expressa fuerit. Ad longiores et perfectiores parodias primus ex antiquae comoediae poetis vim suam ingeniumque accommodasse videtur Cratinus in fabula Ὀδυσσεῖς inscripta: quam etsi florente comoedia antiqua compositam tamen mediae comoediae τύπῳ signatam fuisse testatur Platonius Kusteri p. xi, quamque eo tempore doctam esse, quo Attica comoedia psephismate, ab archonte Morychide lato Ol. lxxxv. 1, tres per annos constricta teneretur, non sine magna veritatis specie suspicatus est Meinekius I. p. 35. Restituta Olymp. lxxxv. 4, comoediae libertate, comici hunc fabulas mythologicas eorumque scriptores ridendi morem abiecerunt. Sed circa Olymp. xcvi vel xcvii plures comoedias ad fabulas mythologicas earumque narratores sive epicos sive lyricos sive tragicos deridendos compositas doctasque esse tum deperditarum tituli ac fragmenta ostendunt et Platonius l. l. iuculento testimonio comprobavit, tum inde apparet quod Antiochus Alexandrinus singularem librum scripsit περὶ τῶν ἐν τῇ μέσῃ κωμῳδίᾳ κωμῳδουμένων ποιητῶν, Athenae. 11. p. 482 c. Sed huius parodiae genus est duplex: nam comici aut fabulas ipsas mythologicas ad risum excitandum detorquebant, aut poetarum inventa et poematum argumenta tamquam ridenda et explodenda notabant, h. e. non tam fabulas mythologicas quam imperitos earum narratores et inventores ridebant. Prioris generis parodia est ea quam in *Pluto* indicavimus. Pro *Circe* Homerica hic est *Lais* meretrix, pro *Ulixi sociis amici Philonidis*, pro *Aeea* insula *Corinthus*, pro *Ulixe* ipso *Philonides*, pro venenis μεμιγμένον σκῶρ. Alterum parodiae genus adhibitum reperitur in strophis (290—295), (296—301) ubi fabula parodiae subiecta ex Homero sumta est, sed simul Philoxenus ridetur, ut qui primus eam fabulam imperite tractaverit. RITTER.

minatur se Ulixis personam agentem, quemadmodum is satis ferociter Circen aggressus sit, ita in Carionem multo crudelius facturum esse[5].

310—614 (ἐπεισόδιον α′). His dictis Carion statim choreutas deserit et ad Chremylum praecurrit, ad quem ubi pervenit et adventum chori significavit, Chremylus relicto in suis aedibus Pluto obviam choro ire contendit: quem exporrecta fronte ambitiosaque excipit salutatione, mutata enim sorte mutandam quoque salutandi putat rationem. Chorus in servando Pluto auxiliatorem strenuum se futurum spondet omnibusque viribus repugnaturum siquis eum ipsis eripere velit. Interea rumor per tonstrinas manat Chremylum subito divitem esse factum: primus accurrit Blepsidemus, qui rationem inire non potest quomodo is vitae conditionem mutaverit, tum cur amicos accersat suae felicitatis participes futuros, quod Atheniensium moribus minime conveniat, miratur. Chremylus fortunam in melius commutatam profitetur, non tamen continuo effutit rationem divitiarum suarum, sed perplexa oratione diu eum ludit nimis sciendi cupidum, unde fit ut Blepsidemus, aut furto aut rapina aut sacrilegio aut fraude aliqua et dolo repente divitem eum esse factum suspicatus, criminibus falsis conetur eruere rationem qua dives factus sit: dicit se animo praevidere Chremylum sacrilegii reum et cum uxore et liberis supplicem iudicibus ne condemnetur. At ille probra patienter refellit obiecta, et Blepsidemum facete corvo confert qui in partem praedae venire laboret; tantum autem abesse ait, ut ipse aliena rapiat, ut aliis etiam sed bonis et modestis et cordatis solis bona largiturus sit. Ad quae Blepsidemus magni secreti impatiens 'furem te esse credam oportet, cui cum paulo ante pauperrimus esses nunc ita suppetant opes ut alios efficere possis divites.' Tum verum fatetur Chremylus, sed incredulus etiam Blepsidemus obtestatur eum et orat per Vestam domus custodem, quia hic aiebat Plutum esse domi suae. Tandem consilio Chremyli probe perspecto de oculorum lumine Pluto restituendo, suam quoque in ea re operam pollicetur: et, cum medici Athenienses quia nullus sit arti honos nullo loco habeantur, in aedem Aesculapii deducere eum instituunt si forte ibi medella ostendatur. Quod ut consilium exequantur, aedes Chremyli commodum ingressuri sunt, cum supervenit Πενία, Pluto et divitibus hostis maxima, cuius specie tristi et terribili ut ostento aliquo perterrefactus Herculem invocat Blepsidemus et, dum minacibus verbis torvo vultu temeritatem sibi et

[5] Respicit chorus Odysseae locum x. 175—177, 192—194 substituitque Melanthio caprario turpissimum Aristyllum. Ait igitur Carioni 'tu ita suspensus et oblitus, suilla velut voce inclamans, nobis porcellis tuis dices ἕπεσθε μητρὶ χοῖροι.'

Chremylo exprobrat, tragicam esse Furiam conicit ex lurida et macilenta eius facie: mox cum sine taeda esse comperit, non timendam sed potius male mulcandam esse ait. Chremylus agere se putat cum copa aut leguminaria aliqua clamosa, quae barathro digna sit. Simul atque Peniam agnovit esse, tantum terrorem animo concipit Blepsidemus ut ad fugam se paret, nescius quibus armis[6] utatur contra eam quae omnia pignori opponat; sed revocatur Chremyli sedatioris et fortioris exemplo qui spondet solum per se Plutum de ea triumphaturum. Tum de iniuria sibi illata Penia conqueritur, quod Plutum caecitate liberare et quidem nullo ipsius merito, se autem foras exigere instituant, quod cum publico commodo fieri aiat Chremylus et generis humani beneficio, nihil contra perniciosius accidere posse docendi occasionem captat. Disceptationem innituri, multam indicant sicut in actione causae ei qui casurus esset, Penia veritatem ab ipsa stare confidente (v. 474): tum chorus suadet ut suam quisque sententiam dicat et eam probet rationibus docte et sollerter excogitatis. Disputatur utrimque acriter, hinc Paupertate sua monstrante commoda, illinc senibus divitiarum fructus et utilitates extollentibus. Sed clamore magis, ita ut fit, quam rationibus victa Paupertas exigitur. Senes Plutum in fanum Aesculapii sub noctem deducturi Carionem iubent foras stragula efferre quibus incubet deumque ipsum eo ducere. Quod dum fit pausa paullo longior est, quae ex veteris comoediae consuetudine chori cantu explenda fuisset.

615—753 (ἐπεισόδιον β′). Reversus paullo post e templo Carion gratulatur senibus qui eum ante aedes Chremyli stantes expectant, reliquisque bonis et probis qui adhuc pauperes fuerunt, de Pluti visu reparato. Eorum applausu domo excita Chremyli uxor celeriter procurrit. 'Ocius' exclamat 'hera, mihi felicia nuntianti prome vinum ut et ipsa simul bibas et occasione tam opportuna genio tuo satisfacias.' Tum quae acciderant multis salibus et iocis admistis herae suae commemorat; quomodo Plutum ad mare deductum aqua marina laverint, unde ad Aesculapii templum devenerint, placentisque paniceis altaribus rite impositis per satis longum tempus ibi incubuerint; quae ipse ridicule fecerit; quid Neoclidi acciderit; quibus caerimoniis Plutus visum receperit, adhibito draconum ministerio; qui denique, posteaquam illuxit, circa deum caecitate libera-

[6] Oratio est ἀπροσδόκητος, v. 438. Cum enim de bello gerendo agatur, apparet Blepsidemum fuisse dicturum ποίαν ἀσπίδα οὐ τιτρώσκει; ridicule autem addit οὐκ ἐνέχυρον τίθησι;

tum fuerit hominum concursus coronatorum et prae gaudio canentium.

754—784 (ἐπεισόδιον γ′). Advenit mox ipse Plutus cum sene Chremylo, et iubare Solis quem longo post tempore iam videt, Athenisque et Attico solo quod eum quasi hospitio excipiat, salutatis, omnibus iustis suam deinceps opem auxiliumque offert. Exit rursus Chremyli uxor, quae modo in domum se receperat ut bellaria efferret rite in caput Pluti boni ominis caussa spargenda, paratque eum salutare consueto ritu quo novi servi excipi solent: sed hoc ante focum intus fieri iubet Plutus[7].

785—938 (ἐπεισόδιον δ′). Pluto et Chremylo domum ingressis reliqua se turba subducit et scena vacua relinquitur. Domo egressus Carion heri sui affluentiam et copiae cornu quod repente in aedibus extiterit admodum facete praedicat: narratque dominum occupatum esse in bove hirco et ariete immolando, fumoque inde exorto se foras pulsum esse. In eum Dicaeus sive vir iustus cum servo tritum pallium et calceos ferente incidit, dona ista grati animi declarandi causa oblaturus Pluto iam oculato, eo quod beneficio illius esset ditatus. Utriusque colloquio intervenit cum teste suo (v. 873) perfidus et nequam sycophanta qui de sua miseria ac fame conqueritur, quandoquidem oculatus Plutus malos iam non respiciat; sed a servo Carione et Dicaeo irridetur ac quibus dignus erat modis afficitur, dum frustra furti eos insimulat: tandem etiam veste calceisque spoliatur et palliastro, quod dedicaturus erat vir iustus, induitur, desertusque a suo quem adducebat teste miserrime multatur, in balneum ablegatus ubi otiosorum et egenorum antesignanus (v. 935) sedeat.

939—1052 (ἐπεισόδιον ε′). Carione et Dicaeo domum Chremyli ingressis chorus solus manet. Interim accedit ad ostium Chremyli anus quaedam libidinosa, oris fuco (v. 1034) et vocis mollitie puellam simulans, percunctaturque eos de domicilio novi dei. Audita voce egreditur Chremylus ipse querellaque eius excepta, cum et ipsa Pluti iniquitatem accuset, festive ludens quaerit num inter mulieres idem factitarit, quod sycophanta modo submotus inter viros facere solebat. Pluto autem irascitur anicula quod iam

[7] Si poeta uxorem Chremyli iussisset bellaria effundere in caput Pluti ante aedes atque adeo in scena, ipse ea visus esset proici iussisse ut a spectatoribus corriperentur (v. 783). Nam spectatorum ii qui bellaria proiecta diriperent ea re risum excitaturi erant ceteris. Notantur autem illi comici illorum temporum qui, cum non possent spectatoribus probare ipsas fabulas, servos inducerent bellaria spargentes spectatoribus ut iis vel hac re excitaretur risus. FISCHERVS

oculatus factus vitam sibi non vitalem reddiderit. Nam priusquam ille vidisset, cuidam adulescenti placuerat qui caeco pecuniae amore ductus morem sibi gesserat: iam mutata utriusque fortuna, a divite facto iuvene ipsa ad inopiam redacta neglegebatur. Itaque Chremylum orat ut Plutum ad aequitatem redigat, quo sibi pro datis beneficiis ab adulescente digna referatur gratia. Mox ipse adest iuvenis cum corona et face qui conspecta amica senectutem et canos ac rugas illius admiratur, tamquam caecus antea ista non viderit. Mirifice illic tam a sene quam a iuvene misera anus exagitatur. Ad extremum Chremylus adulescentem monet ne deserat aniculam inopem cuius opulentae consuetudinem secutus sit. Tum ille domum ingreditur, ut coronam quam capite gestabat deo dedicet, sequente vetula.

1053—1126 (ἐπεισόδιον ζ′). Dum haec illic geruntur, foribus aedium clausis supervenit Mercurius, de Pluto et ipse questurus quod ceterorum deorum cultum sustulerit. Pulsatis foribus resilit seque paulum abscondit, quo illae servo reseranti divinitus tactae videantur. Carion domo egressus ubi neminem videt de recipiendo se cogitat, cum Mercurius quasi tum primum eo accederet illi de via acclamat iubetque herum cum tota familia foras evocare, cum Iuppiter omnes ad unum etiam bruta ulturus sit ob lumina Pluto Chremyli ope restituta: ex quo enim caecus esse desierit, ne vilissima quidem dona dis offerre homines. Tum sui negoti memor postpositis aliorum deorum commodis, nec tantopere hominum erga deos impietate motus quam stomachi sui latrantis inanitate, se ipsum desertum ac famelicum esse conqueritur, cum omnibus iustis et pietatis cultoribus ditatis (erant enim antea pauperes) iam nemo sit qui liba aut sacra sibi lucri praesidi offerat. Carion misericordia dei motus calicem vini meracioris porrigit iubetque eo recurrere unde venerat: sed ille avide epoto vino Carionem amice interpellat rogatque ut se hospitio dignetur et in ordinem eorum qui cum Pluto agunt cooptet. Ille primo negat: sed cum Mercurius se ad omnia etiam infima officia descensurum promittit, tandem recipitur et pecudum intestina abluere iubetur. Domum Carion ingreditur subverecunde sequente Mercurio.

1127—1165 (ἔξοδος). Illis ingressis postremus adest Iovis sacerdos, qui et ipse de fame sua conqueritur, quod nemo iam sacrificet neque templum ingrediatur nisi ut alvum ibi exoneret. Iove igitur relicto optat Pluto adiungi. Commodum eo ipso temporis puncto, quo poscebatur ab antistite, domo egreditur Chremylus, simul cum vetula

ceterisque qui introierant, ut sollemni dedicatione Plutum[8] constituat in Minervae postico (ὀπισθοδόμῳ). Sacerdotis vicem miseratus bono animo eum esse iubet, cum Iuppiter servator praesens intus sit in aedibus. Statim atque Iovis sui mentionem fieri tamquam praesentis audivit, domum ingredi confestim ut salutet properat, sed manu iniecta retrahit eum Chremylus, iubetque faces praeferre in pompa qua deducendus est Plutus in arcem. Anus expostulatura de iuvene quem deamabat, cum re infecta videt Plutum exire et omnes iam ad pompam accingi, de recuperando amico spem nullam ipsi relinqui, lamentabili voce exclamat ἐγὼ δὲ τί ποιῶ; cuius verba ridicule excipit Chremylus, et quasi illa roget quidnam in ea pompa factura sit, jubet ollas (τὰς χυτρὰς) coctis leguminibus libaminum loco offerendis plenas capite gestare gravi et modesto gradu: peropportune autem dicit eam variegata veste indutam adesse, quamvis enim sic ornata advenerit non ut deo sed ut amato adulescenti placeret, operam tamen suam in deducendo praestare posse. Simul bonam ei spem de reditu amatoris facit. Anus e vestigio simul atque plene sibi satisfactum putavit, ollas in caput tollit et ingredientem Pluti pompam prosequitur: hinc opportuna nascitur Chremylo iocandi occasio in voce γραῦς, quae quandoque ‘spumam’ notat quae fervente olla supernatat. Compositis igitur omnibus, praeeuntibus sacerdote cum faculis, vetula cum ollis, Chremylo cum domesticis et amicis adventitiis, honorifice sollemniterque apparata pompa Plutus in ὀπισθόδομον τῆς θεοῦ deducitur choro paulum retrocedente ut ovantes ipse ovans cantu et saltu prosequatur.

[8] Plutus dedicandus eodem in loco, quo fuerat ante collocatus, quid aliud quam auspicatissimum fortunae luculentioris omen facit? Exhaustum erat diuturno bello mutataeque reipublicae temporibus Atheniensium aerarium penitusque dissipatum: nunc non respirare tantum sed et lacertos movere incipiebant, pulsaque dudum tyrannide clari inter Graecos ferebantur. Auguratur itaque comicus Plutum in sedes pristinas reversurum esse: ideoque Chremylo sacerdotem adiunxit, ut ea potentissimi numinis consecratio rite procederet. HEMSTERHUSIUS

Υποθέσεις

I

Βουλόμενος Ἀριστοφάνης σκῶψαι τοὺς Ἀθηναίους ἀδικίᾳ καὶ συκοφαντίᾳ καὶ τοῖς τοιούτοις συνόντας καὶ διὰ τοῦτο πλουτοῦντας, πλάττει πρεσβύτην τινὰ γεωργὸν Χρεμύλον τοὔνομα, δίκαιον μὲν ὄντα καὶ τοὺς τρόπους χρηστόν, πένητα δὲ ἄλλως· ὃς μετά τινος αὐτῷ θεράποντος ἐλθὼν εἰς Ἀπόλλω ἐρωτᾷ περὶ τοῦ ἰδίου παιδός, εἰ χρὴ τουτονὶ τρόπων χρηστῶν ἀμελήσαντα ἀδικίας ἀντιποιεῖσθαι καὶ ταὐτὰ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύειν, ἐπειδήπερ οἱ μὲν τοιοῦτοι ἐπλούτουν, οἱ δὲ τὰ ἀγαθὰ πράττοντες πένητες ἦσαν, καθάπερ αὐτὸς οὗτος ὁ Χρεμύλος. ἔχρησεν οὖν αὐτῷ ὁ θεὸς σαφὲς μὲν οὐδέν, ὅτῳ δὲ ἐξιὼν ἐντύχοι, τούτῳ ἕπεσθαι. καὶ ὃς γέροντι ἐντυγχάνει τυφλῷ, ἦν δὲ οὗτος ὁ Πλοῦτος, καὶ ἀκολουθεῖ κατὰ τὰς μαντείας, μὴ εἰδὼς ὅτι ὁ Πλοῦτός ἐστι. δυσχεραίνων δὲ ἐπὶ τούτῳ καθ' ἑαυτὸν ὁ θεράπων μόλις αὐτὸν ἐρωτᾷ τίνος ἕνεκα τούτῳ ἀκολουθοῦσι. καὶ ὁ Χρεμύλος λέγει αὐτῷ τὴν μαντείαν. ἔπειτα μανθάνουσι παρ' αὐτοῦ τοῦ Πλούτου ὅστις ἐστὶ καὶ ὅτου χάριν τυφλὸς ἐγεγόνει παρὰ τοῦ Διός. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἥσθησάν τε καὶ βουλὴν ἐβουλεύσαντο ἀπαγαγεῖν αὐτὸν εἰς Ἀσκληπιοῦ καὶ τὴν τῶν ὀφθαλμῶν θεραπεῦσαι πήρωσιν. καὶ ἵνα τὰ ἐν μέσῳ παρῶ, τάς τε τοῦ Βλεψιδήμου ἀντιλογίας καὶ τῆς Πενίας αὐτῆς, ἀπήγαγόν τε αὐτὸν ὅ τι τάχιστα καὶ ὑγιᾶ ἐπανήγαγον οἴκαδε, ἐπλούτησάν τε ἱκανῶς οὐκ αὐτοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσοι βίου χρηστοῦ πρόσθεν ἀντεχόμενοι πένητες ἦσαν.

II

Πρεσβύτης τις Χρεμύλος πένης ὢν τὴν οὐσίαν ἀφικνεῖται εἰς θεοῦ· ἐρωτᾷ δὲ τὸν θεὸν πῶς ἂν εἰς ἔκδηλον ἁβρόν τε μετασταίη βίον. τοιόνδε δὲ ἐγγεγύηται ὁ χρησμός. χρᾷ γὰρ αὐτῷ ὁ θεὸς ἐξιόντι τοῦ ναοῦ, τούτῳ ἕπεσθαι, ᾧ πρώτῳ συντύχῃ. καὶ δὴ τυφλῷ γέροντι συντυχὼν εἵπετο πληρῶν τὸν χρησμόν· ἦν δὲ Πλοῦτος οὗτος. ὕστερον δὲ προσδιαλεχθεὶς αὐτῷ εἰσάγει εἰς Ἀσκληπιοῦ, ἰασόμενος αὐτὸν τῆς πηρώσεως, καὶ οὕτω πλούσιος γίνεται. ἐφ' ᾧ δυσχεράνασα ἡ Πενία παραγίνεται λοιδορουμένη τοῖς τοῦτο κατορθώσασι· πρὸς ἣν καὶ διάλογος οὐκ ἀφυὴς γίνεται, συγκρινομένων τῶν φαύλων τῆς Πενίας καὶ τῶν τοῦ Πλούτου ἀγαθῶν ὑπὸ Βλεψιδήμου καὶ Χρεμύλου. πολλῶν τε ἄλλων ἐπεισρεόντων ἐν τῷ ὀπισθοδόμῳ τῆς Ἀθηνᾶς ἀφιερώσαντο Πλούτου ἰνδάλματα. τὰ μὲν οὖν τῆς ὑποθέσεως ταῦτα· προλογίζει δὲ θεράπων δυσχεραίνων πρὸς τὸν δεσπότην, ὅτι τυφλῷ καὶ γέροντι κατακολουθεῖν οὐκ ᾐσχύνετο.

III

Ἐδιδάχθη ἐπὶ ἄρχοντος Ἀντιπάτρου, ἀνταγωνιζομένου αὐτῷ Νικοχάρους μὲν Λάκωσιν, Ἀριστομένους δὲ Ἀδμήτῳ, Νικοφῶντος δὲ Ἀδώνιδι, Ἀλκαίου δὲ Πασιφάῃ. τελευταίαν δὲ διδάξας τὴν κωμῳδίαν ταύτην ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ συστῆσαι Ἀραρότα δι' αὐτῆς τοῖς θεαταῖς βουλόμενος, τὰ ὑπόλοιπα δύο δι' ἐκείνου καθῆκε, Κώκαλον καὶ Αἰολοσίκωνα.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΑΡΙΩΝ

ΧΡΕΜΥΛΟΣ

ΠΛΟΥΤΟΣ

ΧΟΡΟΣ ΑΓΡΟΙΚΩΝ

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ

ΠΕΝΙΑ

ΓΥΝΗ ΧΡΕΜΥΛΟΥ

ΔΙΚΑΙΟΣ ΑΝΗΡ

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

ΓΡΑΥΣ

ΝΕΑΝΙΑΣ

ΕΡΜΗΣ

ΙΕΡΕΥΣ ΔΙΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

ΚΑΡΙΩΝ. ΧΡΕΜΥΛΟΣ. ΠΛΟΥΤΟΣ

ΚΑ. Ὡς ἀργαλέον πρᾶγμ' ἐστὶν ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ
δοῦλον γενέσθαι παραφρονοῦντος δεσπότου.
ἢν γὰρ τὰ βέλτισθ' ὁ θεράπων λέξας τύχῃ,
δόξῃ δὲ μὴ δρᾶν ταῦτα τῷ κεκτημένῳ,
μετέχειν ἀνάγκη τὸν θεράποντα τῶν κακῶν.
τοῦ σώματος γὰρ οὐκ ἐᾷ τὸν κύριον
κρατεῖν ὁ δαίμων, ἀλλὰ τὸν ἐωνημένον.
καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα. τῷ δὲ Λοξίᾳ,
ὃς θεσπιῳδεῖ τρίποδος ἐκ χρυσηλάτου,
μέμψιν δικαίαν μέμφομαι ταύτην, ὅτι
ἰατρὸς ὢν καὶ μάντις, ὥς φασιν, σοφὸς
μελαγχολῶντ' ἀπέπεμψέ μου τὸν δεσπότην,
ὅστις ἀκολουθεῖ κατόπιν ἀνθρώπου τυφλοῦ,
τοὐναντίον δρῶν ἢ προσῆκ' αὐτῷ ποιεῖν.
οἱ γὰρ βλέποντες τοῖς τυφλοῖς ἡγούμεθα·
οὗτος δ' ἀκολουθεῖ, κἀμὲ προσβιάζεται,
καὶ ταῦτ' ἀποκρινόμενος τὸ παράπαν οὐδὲ γρῦ.
ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομαι,
ἢν μὴ φράσῃς ὅ τι τῷδ' ἀκολουθοῦμέν ποτε
ὦ δέσποτ', ἀλλά σοι παρέξω πράγματα.

ADNOTATIO CRITICA

17 *ἀποκρινομένῳ* Ravennas: ceteri *ἀποκρινομένου* sc. *τοῦ Πλούτου.* Bentlei emendationem *ἀποκρινόμενος* post Tyrwhittum defendit Porsonus, receperunt Brunckius Meinekius. Chremylum a Carione interrogatum nihil respondisse apparet ex vv. 19, 24

οὐ γάρ με τυπτήσεις στέφανον ἔχοντά γε.
ΧΡ. μὰ Δί᾽ ἀλλ᾽ ἀφελὼν τὸν στέφανον, ἢν λυπῇς τί με,
ἵνα μᾶλλον ἀλγῇς. ΚΑ. λῆρος· οὐ γὰρ παύσομαι
πρὶν ἂν φράσῃς μοι τίς ποτ᾽ ἐστὶν οὑτοσί·
εὔνους γὰρ ὤν σοι πυνθάνομαι πάνυ σφόδρα.
ΧΡ. ἀλλ᾽ οὔ σε κρύψω· τῶν ἐμῶν γὰρ οἰκετῶν
πιστότατον ἡγοῦμαί σε καὶ κλεπτίστατον.
ἐγὼ θεοσεβὴς καὶ δίκαιος ὢν ἀνὴρ
κακῶς ἔπραττον καὶ πένης ἦν. ΚΑ. οἶδά τοι.
ΧΡ. ἕτεροι δ᾽ ἐπλούτουν ἱερόσυλοι ῥήτορες
καὶ συκοφάνται καὶ πονηροί. ΚΑ. πείθομαι.
ΧΡ. ἐπερησόμενος οὖν ᾠχόμην ὡς τὸν θεόν,
τὸν ἐμὸν μὲν αὐτοῦ τοῦ ταλαιπώρου σχεδὸν
ἤδη νομίζων ἐκτετοξεῦσθαι βίον,
τὸν δ᾽ υἱόν, ὅσπερ ὢν μόνος μοι τυγχάνει,
πευσόμενος εἰ χρὴ μεταβαλόντα τοὺς τρόπους
εἶναι πανοῦργον, ἄδικον, ὑγιὲς μηδεέν,
ὡς τῷ βίῳ τοῦτ᾽ αὐτὸ νομίσας συμφέρειν.
ΚΑ. τί δῆτα Φοῖβος ἔλακεν ἐκ τῶν στεμμάτων;
ΧΡ. πεύσει. σαφῶς γὰρ ὁ θεὸς εἶπέ μοι τοδί·
ὅτῳ ξυναντήσαιμι πρῶτον ἐξιών,
ἐκέλευσε τούτου μὴ μεθίεσθαί μ᾽ ἔτι,
πείθειν δ᾽ ἐμαυτῷ ξυνακολουθεῖν οἴκαδε.
ΚΑ. κᾆτα ξυναντᾷς δῆτα πρώτῳ τουτῳΐ·
εἶτ᾽ οὐ ξυνιεῖς τὴν ἐπίνοιαν τοῦ θεοῦ
φράζοντος ὦ σκαιότατέ σοι σαφέστατα
ἀσκεῖν τὸν υἱὸν τὸν ἐπιχώριον τρόπον;

ADNOTATIO CRITICA

34 ἐκτετοξεῦσθαι vulgo: supervacanea utpote contra codices Bentlei emendatio ἐκτετολυπεῦσθαι || 44 vulgo ΚΑ. καὶ τῷ ξυναντᾷς δῆτα πρώτῳ; ΧΡ. τουτῳΐ. ΚΑ. εἶτ᾽ οὐ ξυνιεῖς τὴν ἐπίνοιαν. Sed inficetum est, quod vidit Cobetus N.L. p. 28 id quaerere ex hero Carionem idque Chremylum respondere, quod neque servus scurra et callidus neque spectatorum quisquam requirere poterat. Itaque Cario, ubi dei praeceptum audivit, continuo heri errorem scilicet perspicit et dicit quod in verborum ordinem recepi || 46 φράζουσαν vulgo: sed quid est ἡ ἐπίνοια τοῦ θεοῦ φράζει? correxit Cobetus

ΧΡ. τῷ τοῦτο κρίνεις; ΚΑ. δῆλον ὁτιὴ καὶ τυφλῷ
γνῶναι δοκεῖ τοῦθ', ὡς σφόδρ' ἐστὶ σύμφορον
τὸ μηδὲν ἀσκεῖν ὑγιὲς ἐν τῷ νῦν βίῳ.
ΧΡ. οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμὸς εἰς τοῦτο ῥέπει,
ἀλλ' εἰς ἕτερόν τι μεῖζον. ἢν δ' ἡμῖν φράσῃ
ὅστις ποτ' ἐστὶν οὑτοσὶ καὶ τοῦ χάριν
καὶ τοῦ δεόμενος ἦλθε μετὰ νῷν ἐνθαδί,
πυθοίμεθ' ἂν τὸν χρησμὸν ἡμῶν ὅ τι νοεῖ.
ΚΑ. ἄγε δὴ σὺ πότερον σαυτὸν ὅστις εἶ φράσεις,
ἢ τἀπὶ τούτοις δρῶ; λέγειν χρὴ ταχὺ πάνυ.
ΠΛ. ἐγὼ μὲν οἰμώζειν λέγω σοι. ΚΑ. μανθάνεις
ὅς φησιν εἶναι; ΧΡ. σοὶ λέγει τοῦτ', οὐκ ἐμοί·
σκαιῶς γὰρ αὐτοῦ καὶ χαλεπῶς ἐκπυνθάνει.
ἀλλ' εἴτι χαίρεις ἀνδρὸς εὐόρκου τρόποις,
ἐμοὶ φράσον. ΠΛ. κλάειν ἔγωγέ σοι λέγω.
ΚΑ. δέχου τὸν ἄνδρα καὶ τὸν ὄρνιν τοῦ θεοῦ.
ΧΡ. οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα χαιρήσεις ἔτι.
ΚΑ. εἰ μὴ φράσεις γάρ, ἀπό σ' ὀλῶ κακὸν κακῶς.
ΠΛ. ὦ τᾶν ἀπαλλάχθητον ἀπ' ἐμοῦ. ΧΡ. πώμαλα.
ΚΑ. καὶ μὴν ὃ λέγω βέλτιστόν ἐστ' ὦ δέσποτα·
ἀπολῶ τὸν ἄνθρωπον κάκιστα τουτονί.

ADNOTATIO CRITICA

48 Locus intricatus. Syntaxin hanc proposuit Hemsterhusius *ὁτιὴ δοκεῖ δῆλον εἶναι καὶ τυφλῷ γνῶναι τοῦτο* 'quod videtur planum esse vel caeco cognoscere hoc' (conf. *φανερὸν γνῶναι* v. 442), recte opinor quamvis inconcinne si plane constaret ita poni posse *ὁτιή*; vide Reisig. coni. p. 76. Corruptum esse iudicat Meinekius: 'ubicumque enim' ait 'in graeco sermone *δῆλον ὅτι* coniunguntur, alterum ab altero divelli non potest:' itaque aut *γνωστὸν* legendum aut *δῆλον* iterandum putat, ut Cario dicat vernilitate quadam scurrili ingenio non indigna 'apertum est etiam caeco hoc apertum videri,' idem in leniorem coniecturam *τυφλός*, quam Hemsterhusio auctore recepit Brunckius, propendet, ut sensus sit 'nimirum vel caecus intellegere sibi videtur hoc esse valde conducibile.' Dobraeus aliquando putabat esse constructionem *δηλονοτιὴ τοῦτο δοκεῖ (εἶναι) καὶ τυφλῷ γνῶναι*, modo de verbi substantivi omissione constaret || 49 *σύμφορον*: vulgo *συμφέρον ἐστὶ* quod pro *συμφέρει* numquam dixisse Aristophanem recte observat Meineke || 50 *βίῳ* Rav.; *χρόνῳ* Porson cum cett. libb. || 56 *σὺ πρότερον φράσον* vulgo; *πότερον φράσεις* Bentleius e coni. || 62 *ἔγωγέ σοι* vulgo: *ἐγὼ καὶ σοὶ* Cobetus || 64 *γ' ἔτι* temptat Meinekius in adn. cr. || 65 vulgo cum antecedente Chremylo tribuitur; recte Carioni tradit Hemsterhusius

ἀναθεὶς γὰρ ἐπὶ κρημνόν τιν' αὐτὸν καταλιπὼν
ἄπειμ', ἵν' ἐκεῖθεν ἐκτραχηλισθῇ πεσών.
ΧΡ. ἀλλ' αἶρε ταχέως. ΠΛ. μηδαμῶς. ΧΡ. οὔκουν ἐρεῖς;
ΠΛ. ἀλλ' ἢν πύθησθέ μ' ὅστις εἴμ', εὖ οἶδ' ὅτι
κακόν τί μ' ἐργάσεσθε κοὐκ ἀφήσετον.
ΧΡ. νὴ τοὺς θεοὺς ἡμεῖς γ', ἐὰν βούλῃ γε σύ.
ΠΛ. μέθεσθέ νύν μου πρῶτον. ΧΡ. ἢν μεθίεμεν.
ΠΛ. ἀκούετον δή· δεῖ γὰρ ὡς ἔοικέ με
λέγειν ἃ κρύπτειν ἢ παρεσκευασμένος.
ἐγὼ γάρ εἰμι Πλοῦτος. ΚΑ. ὦ μιαρώτατε
ἀνδρῶν ἁπάντων, εἶτ' ἐσίγας Πλοῦτος ὤν;
ΧΡ. σὺ Πλοῦτος, οὕτως ἀθλίως διακείμενος;
ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον καὶ θεοὶ καὶ δαίμονες
καὶ Ζεῦ, τί φῄς; ἐκεῖνος ὄντως εἶ σύ; ΠΛ. ναί.
ΧΡ. ἐκεῖνος αὐτός; ΠΛ. αὐτότατος. ΧΡ. πόθεν οὖν φράσον
αὐχμῶν βαδίζεις; ΠΛ. ἐκ Πατροκλέους ἔρχομαι,
ὃς οὐκ ἐλούσατ' ἐξ ὅτουπερ ἐγένετο.
ΧΡ. τουτὶ δὲ τὸ κακὸν πῶς ἔπαθες; κάτειπέ μοι.
ΠΛ. ὁ Ζεύς με ταῦτ' ἔδρασεν ἀνθρώποις φθονῶν.
ἐγὼ γὰρ ὢν μειράκιον ἠπείλησ' ὅτι
ὡς τοὺς δικαίους καὶ σοφοὺς καὶ κοσμίους
μόνους βαδιοίμην· ὁ δέ μ' ἐποίησεν τυφλόν,
ἵνα μὴ διαγιγνώσκοιμι τούτων μηδένα.
οὕτως ἐκεῖνος τοῖσι χρηστοῖσι φθονεῖ.
ΧΡ. καὶ μὴν διὰ τοὺς χρηστούς γε τιμᾶται μόνους
καὶ τοὺς δικαίους. ΠΛ. ὁμολογῶ σοι. ΧΡ. φέρε τί οὖν;
εἰ πάλιν ἀναβλέψειας ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ,
φεύγοις ἂν ἤδη τοὺς πονηρούς; ΠΛ. φήμ' ἐγώ.
ΧΡ. ὡς τοὺς δικαίους δ' ἂν βαδίζοις; ΠΛ. πάνυ μὲν οὖν·
πολλοῦ γὰρ αὐτοὺς οὐχ ἑόρακ' ἀπὸ χρόνου.

ADNOTATIO CRITICA

71 pro *αἶρε* personis aliter distributis *ἔρρε* coni. Bergkius, *ἀλλ' ἔρρε ταχέως. ΧΡ. μηδαμῶς. οὔκουν ἐρεῖς* || 75 *ἢν μεθίεμαι* Elmsl. in addendis ad Ach. 178 || 78 *ὦ μιαρώτατε—ὤν* vulgo ante Bergkium Chremyli erant, Carionis autem quae sequuntur 80—82 || 98 *ἑώρακά πω (που)* codices, *ἑόρακά που* Tyrwhittus; *ὄπωπ' ἐγὼ* voluit Dawesius Misc. Crit. p. 202, unde *ἑόρακ' ἐγὼ* Meinekius, *ἑώρακ' ἀπὸ χρόνου* (*a long time since*) Porsonus coll. Av. vv. 868, 1444

ΧΡ. καὶ θαῦμά γ' οὐδέν· οὐδ' ἐγὼ γὰρ ὁ βλέπων.
ΠΛ. ἄφετόν με νῦν. ἴστον γὰρ ἤδη τἀπ' ἐμοῦ.
ΧΡ. μὰ Δί' ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἑξόμεσθά σου.
ΠΛ. οὐκ ἠγόρευον ὅτι παρέξειν πράγματα
ἐμελλέτην μοι; ΧΡ. καὶ σύ γ', ἀντιβολῶ, πιθοῦ,
καὶ μή μ' ἀπολίπῃς· οὐ γὰρ εὑρήσεις ἐμοῦ
ζητῶν ἔτ' ἄνδρα τοὺς τρόπους βελτίονα.
ΚΑ. μὰ τὸν Δί' οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐγώ.
ΠΛ. ταυτὶ λέγουσι πάντες· ἡνίκ' ἂν δέ μου
τύχωσ' ἀληθῶς καὶ γένωνται πλούσιοι,
ἀτεχνῶς ὑπερβάλλουσι τῇ μοχθηρίᾳ.
ΧΡ. ἔχει μὲν οὕτως, εἰσὶ δ' οὐ πάντες κακοί.
ΠΛ. μὰ Δί' ἀλλ' ἁπαξάπαντες. ΚΑ. οἰμώξει μακρά.
ΧΡ. σοὶ δ' ὡς ἂν εἰδῇς ὅσα παρ' ἡμῖν ἢν μένῃς
γενήσετ' ἀγαθά, πρόσεχε τὸν νοῦν ἵνα πύθῃ.
οἶμαι γὰρ οἶμαι, σὺν θεῷ δ' εἰρήσεται,
ταύτης ἀπαλλάξειν σε τῆς ὀφθαλμίας
βλέψαι ποιήσας. ΠΛ. μηδαμῶς τοῦτ' ἐργάσῃ.
οὐ βούλομαι γὰρ πάλιν ἀναβλέψαι. ΧΡ. τί φῄς;
ΚΑ. ἄνθρωπος οὗτός ἐστιν ἄθλιος φύσει.
ΠΛ. ὁ Ζεὺς μὲν οὖν οἶδ' ὡς τὰ τούτων μῶρ' ἔμ' εἰ

ADNOTATIO CRITICA

103 ἐμέλλετον vulgo: ἐμελλέτην restituit Elmsleius ad Ach. 733 || 106 totum versum frustra delendum putat Meinekius in Vindic. p. 209, qui quo iure ex praecedentibus ἄνδρα τοὺς τρόπους βελτίονα subaudiri possit τοὺς τρόπους ἀγαθὸς non perspicit, sin hoc dici statuatur 'non est alius melior' abundare πλὴν ἐγώ. Immo recte procedet sententia, modo Carioni tribuas versum. Ridicule servus nequam neminem probiorem esse ait domino praeter ipsum || 119 ὁ Ζεὺς μὲν οὖν εἰδὼς τὰ τούτων μῶρ' ἔμ' εἰ πύθοιτ' ἂν ἐπιτρίψειε. Sic vulgatae. Pro εἰδὼς ex margine codicis οἶδ' ὡς receperunt post Brunckium edd., ut sensus sit 'Imo Iuppiter (bene novi), si deliramenta horum (i.e. pravorum hominum) resciscerct, me perderet.' Hotibius coll. v. 87 sqq. εἰδότα coniecit redditque 'Immo Iuppiter certior factus cognoscere me horum deliramenta male me acciperet:' Porsonus ὁ Ζεὺς μὲν οὖν εἴ πως τὰ τούτων μῶρ' ἔπη κ.τ.λ., Meinekius ceteris non mutatis ἰδὼν coni. hoc sensu 'Iuppiter opulentorum stultitiam cernens, de me si resciscerct (si me oculorum lumen recuperasse resciscerct) interitum mihi pararet,' ἐμὲ scilicet et a πύθοιτο et ab ἐπιτρίψειε suspenso; Dobraeus Adv. vol. ii. p. 132 ὁ Ζεὺς μὲν οὖν μ' οἶδ' ὡς τὰ τούτων μῶρ' ἐπεὶ πύθοιτ' ἂν ἐπιτρίψειε. Bothius denique per τὰ μῶρα τούτων Chremyli et Carionis

πύθοιτ' ἂν ἐπιτρίψειε. ΧΡ. νῦν δ' οὐ τοῦτο δρᾷ,
ὅστις σε προσπταίοντα περινοστεῖν ἐᾷ;
ΠΛ. οὐκ οἶδ'· ἐγὼ δ' ἐκεῖνον ὀρρωδῶ πάνυ.
ΧΡ. ἄληθες, ὦ δειλότατε πάντων δαιμόνων;
οἴει γὰρ εἶναι τὴν Διὸς τυραννίδα
καὶ τοὺς κεραυνοὺς ἀξίους τριωβόλου,
ἐὰν ἀναβλέψῃς σὺ κἂν σμικρὸν χρόνον;
ΠΛ. ἆ μὴ λέγ' ὦ πονηρὲ ταῦτ'. ΧΡ. ἔχ' ἥσυχος.
ἐγὼ γὰρ ἀποδείξω σε τοῦ Διὸς πολὺ
μεῖζον δυνάμενον. ΠΛ. ἐμὲ σύ; ΧΡ. νὴ τὸν οὐρανόν.
αὐτίκα γὰρ ἄρχει διὰ τίν' ὁ Ζεὺς τῶν θεῶν;
ΚΑ. διὰ τἀργύριον· πλεῖστον γάρ ἐστ' αὐτῷ. ΧΡ. φέρε
τίς οὖν ὁ παρέχων ἐστὶν αὐτῷ τοῦθ'; ΚΑ. ὁδί.
ΧΡ. θύουσι δ' αὐτῷ διὰ τίν'; οὐ διὰ τουτονί;
ΚΑ. καὶ νὴ Δί' εὔχονταί γε πλουτεῖν ἄντικρυς.
ΧΡ. οὔκουν ὅδ' ἐστὶν αἴτιος καὶ ῥᾳδίως
παύσειεν, εἰ βούλοιτο, ταῦτ' ἄν; ΠΛ. ὅτι τί δή;
ΧΡ. ὅτι οὐδ' ἂν εἷς θύσειεν ἀνθρώπων ἔτι,
οὐ βοῦν ἄν, οὐχὶ ψαιστόν, οὐκ ἄλλ' οὐδεέν,
μὴ βουλομένου σοῦ. ΠΛ. πῶς; ΧΡ. ὅπως; οὐκ ἔσθ' ὅπως
ὠνήσεται δήπουθεν, ἢν σὺ μὴ παρὼν
αὐτὸς διδῷς τἀργύριον, ὥστε τοῦ Διὸς
τὴν δύναμιν, ἢν λυπῇ τι, καταλύσεις μόνος.
ΠΛ. τί λέγεις; δι' ἐμὲ θύουσιν αὐτῷ; ΧΡ. φήμ' ἐγώ.
καὶ νὴ Δί' εἴ τί γ' ἔστι λαμπρὸν καὶ καλὸν
ἢ χάριεν ἀνθρώποισι, διὰ σὲ γίγνεται.
ἅπαντα τῷ πλουτεῖν γάρ ἐσθ' ὑπήκοα.
ΚΑ. ἔγωγέ τοι διὰ μικρὸν ἀργυρίδιον
δοῦλος γεγένημαι. ΠΛ. διὰ τὸ μὴ πλουτεῖν ἴσως.
ΧΡ. τέχναι δὲ πᾶσαι διὰ σὲ καὶ σοφίσματα

ADNOTATIO CRITICA

stultum consilium intellegit quod constituerant visum Pluto reddere nolente et invito Iove: Plutum autem haec dicere conversum ad spectatores. Ceterum particulae ἂν sic positae plura exempla habes, Ach. 273, Pac. 134, Rav. 524 || 136 παύσει' ἄν, εἰ βούλοιτο, ταῦθ'. ΠΛ. ὁτιὴ τί δή; Dind., Rav. habet παύσειαν εἰ βούλοιτο ταῦτα. ΠΛ. ὅτι τί δή. Vide Rutherford *The New Phrynichus* p. 437 || 148 vulgo totus est versus Carionis: postrema Pluto dedi auctore Dobraeo

ἐν τοῖσιν ἀνθρώποισίν ἐσθ᾽ ηὑρημένα.
ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν σκυτοτομεῖ καθήμενος.
ΚΑ. ἕτερος δὲ χαλκεύει τις, ὁ δὲ τεκταίνεται.
ΧΡ. ὁ δὲ χρυσοχοεῖ γε χρυσίον παρὰ σοῦ λαβών.
ΚΑ. ὁ δὲ λωποδυτεῖ γε νὴ Δί᾽, ὁ δὲ τοιχωρυχεῖ.
ΧΡ. ὁ δέ τις κναφεύει γ᾽. ΚΑ. ὁ δέ γε πλύνει κῴδια.
ΧΡ. ὁ δὲ βυρσοδεψεῖ γ᾽. ΚΑ. ὁ δέ γε πωλεῖ κρόμμυα.
ΧΡ. ὁ δ᾽ ἁλούς γε μοιχὸς διά σέ που παρατίλλεται.
ΠΛ. οἴμοι τάλας ταυτί μ᾽ ἐλάνθανεν πάλαι.
ΚΑ. μέγας δὲ βασιλεὺς οὐχὶ διὰ τοῦτον κομᾷ;
ΧΡ. ἐκκλησία δ᾽ οὐχὶ διὰ τοῦτον γίγνεται;
ΚΑ. τί δέ; τὰς τριήρεις οὐ σὺ πληροῖς; εἰπέ μοι.
ΧΡ. τὸ δ᾽ ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν οὐχ οὗτος τρέφει;
ΚΑ. ὁ Πάμφιλος δ᾽ οὐχὶ διὰ τοῦτον κλαύσεται;
ΧΡ. ὁ βελονοπώλης δ᾽ οὐχὶ μετὰ τοῦ Παμφίλου;
ΚΑ. Ἀγύρριος δ᾽ οὐχὶ διὰ τοῦτον πέρδεται;
ΧΡ. Φιλέψιος δ᾽ οὐχ ἕνεκα σοῦ μύθους λέγει;
ΚΑ. ἡ ξυμμαχία δ᾽ οὐ διὰ σὲ τοῖς Αἰγυπτίοις;
ΧΡ. ἐρᾷ δὲ Ναῒς οὐ διὰ σὲ Φιλωνίδου;
ΚΑ. ὁ Τιμοθέου δὲ πύργος ΧΡ. ἐμπέσοι γέ σοι.
τὰ δὲ πράγματ᾽ οὐχὶ διὰ σὲ πάντα πράττεται;
μονώτατος γὰρ εἶ σὺ πάντων αἴτιος
καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν, εὖ ἴσθ᾽ ὅτι.
ΚΑ. κρατοῦσι γοῦν κἂν τοῖς πολέμοις ἑκάστοτε,
ἐφ᾽ οἷς ἂν οὗτος ἐπικαθέζηται μόνον.
ΠΛ. ἐγὼ τοσαῦτα δυνατός εἰμ᾽ εἷς ὢν ποιεῖν;
ΧΡ. καὶ ναὶ μὰ Δία τούτων γε πολλῷ πλείονα·
ὥστ᾽ οὐδὲ μεστὸς σοῦ γέγον᾽ οὐδεὶς πώποτε.
τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐστὶ πάντων πλησμονή·
ἔρωτος ΚΑ. ἄρτων ΧΡ. μουσικῆς ΚΑ. τραγημάτων
ΧΡ. τιμῆς ΚΑ. πλακούντων ΧΡ. ἀνδραγαθίας ΚΑ. ἰσχάδων
ΧΡ. φιλοτιμίας ΚΑ. μάζης ΧΡ. στρατηγίας ΚΑ. φακῆς.
ΧΡ. σοῦ δ᾽ ἐγένετ᾽ οὐδεὶς μεστὸς οὐδεπώποτε.

ADNOTATIO CRITICA

155 vulgo ὁ δὲ κναφεύει ὁ δὲ πλύνει κῴδια: Brunckii emendationem, quam ipse nimio formae γναφεύει studio reiecit, recepi cum Dobraeo | 163, 4, 5 pro δ᾽ οὐχὶ διὰ Cobetus δέ γ᾽ οὐ διά || 168 Ναῒς Athenaeus: Λαῒς edd. || 174 μόνον Rav., μόνος reliqui

ἀλλ' ἢν τάλαντά τις λάβῃ τριακαίδεκα,
πολὺ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν ἑκκαίδεκα·
κἂν ταῦτ' ἀνύσηται, τετταράκοντα βούλεται,
ἤ φησιν οὐ βιωτὸν εἶναι τὸν βίον.
ΠΛ. εὖ τοι λέγειν ἔμοιγε φαίνεσθον πάνυ·
πλὴν ἓν μόνον δέδοικα. ΧΡ. φράζε τοῦ πέρι.
ΠΛ. ὅπως ἐγὼ τὴν δυναμιν ἣν ὑμεῖς φατε
ἔχειν με, ταύτης δεσπότης γενήσομαι.
ΧΡ. νὴ τὸν Δί' ἀλλὰ καὶ λέγουσι πάντες ὡς
δειλότατόν ἐσθ' ὁ πλοῦτος. ΠΛ. ἥκιστ', ἀλλά με
τοιχωρύχος τις διέβαλ'. ἐσδὺς γάρ ποτε
οὐκ εἶχεν ἐς τὴν οἰκίαν οὐδὲν λαβεῖν,
εὑρὼν ἁπαξάπαντα κατακεκλῃμένα·
εἶτ' ὠνόμασέ μου τὴν πρόνοιαν δειλίαν.
ΧΡ. μή νυν μελέτω σοι μηδέν· ὡς, ἐὰν γένῃ
ἀνὴρ πρόθυμος αὐτὸς ἐς τὰ πράγματα,
βλέποντ' ἀποδείξω σ' ὀξύτερον τοῦ Λυγκέως.
ΠΛ. πῶς οὖν δυνήσει τοῦτο δρᾶν σὺ θνητὸς ὤν;
ΧΡ. ἔχω τιν' ἀγαθὴν ἐλπίδ' ἐξ ὧν εἶπέ μοι
ὁ Φοῖβος αὐτὸς Πυθικὴν σείσας δάφνην.
ΠΛ. κἀκεῖνος οὖν σύνοιδε ταῦτα; ΧΡ. φήμ' ἐγώ.
ΠΛ. ὁρᾶτε. ΧΡ. μὴ φρόντιζε μηδὲν ὦγαθέ.
ἐγὼ γάρ, εὖ τοῦτ' ἴσθι, κἂν χρῇ μ' ἀποθανεῖν,
αὐτὸς διαπράξω ταῦτα. ΚΑ. κἂν βούλῃ γ', ἐγώ.
ΧΡ. πολλοὶ δ' ἔσονται χἄτεροι νῷν ξύμμαχοι,
ὅσοις δικαίοις οὖσιν οὐκ ἦν ἄλφιτα.

ADNOTATIO CRITICA

185 ἀνύσῃ libri: ἀνύσηται Porsonus cett. iubente Dawesio || 186 οὐκ εἶναι βιωτὸν αὐτῷ Rav., αὐτῷ delet Porsonus probante Meinekio, alii εἶναι expungunt || 194 λαβεῖν vulgo: λαμβάνειν Ven. unde coni. Meinekius, quem traiectio offendit, ἐς οἰκίαν οὐκ εἶχεν οὐδὲν λαμβάνειν. Si quid mutandum malim ἐκ τῆς οἰκίας 196 post hunc v. excidisse aliquid in hanc sententiam dictum, ἀλλ' οὐ βλέπω γὰρ ὥστε τῶν ἐμῶν κρατεῖν intellexit Adolphus de Velsen assentiente Meinekio || 200 δρᾶσαι vulgo: δρᾶν σὺ Cobetus || 205 κᾆν δεῖ vulgo quam formam coniunctivi adhibuisse Atticos pro δέῃ probatum it Reisigius Coni. p. 44 merito irrisus propterea a Dobraeo ad h. l. et Elmsleio ad Eur. Med. v. 387: κεἰ δεῖ pauci libri et sic Brunckius: κᾆν δῇ Dindorfius, κἂν χρῇ Meinekius auctore Cobeto || 208 ἦν vulgo: ἔστ' Cobetus

ΠΛ. *παπαῖ πονηρούς γ᾽ εἶπας ἡμῖν συμμάχους.*
ΧΡ. *οὔκ, ἤν γε πλουτήσωσιν ἐξ ἀρχῆς πάλιν.*
ἀλλ᾽ ἴθι σὺ μὲν ταχέως δραμών ΚΑ. *τί δρῶ; λέγε.*
ΧΡ. *τοὺς ξυγγεώργους κάλεσον, εὑρήσεις δ᾽ ἴσως*
ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐτοὺς ταλαιπωρουμένους,
ὅπως ἂν ἴσον ἕκαστος ἐνταυθὶ παρὼν
ἡμῖν μετάσχῃ τοῦδε τοῦ Πλούτου μέρος.
ΚΑ. *καὶ δὴ βαδίζω· τουτοδὶ τὸ κρεᾴδιον*
τῶν ἔνδοθέν τις εἰσενεγκάτω λαβών.
ΧΡ. *ἐμοὶ μελήσει τοῦτό γ᾽· ἀλλ᾽ ἀνύσας τρέχε.*
σὺ δ᾽ ὦ κράτιστε Πλοῦτε πάντων δαιμόνων
εἴσω μετ᾽ ἐμοῦ δεῦρ᾽ εἴσιθ᾽· ἡ γὰρ οἰκία
αὕτη ᾽στὶν ἣν δεῖ χρημάτων σε τήμερον
μεστὴν ποιῆσαι καὶ δικαίως κἀδίκως.
ΠΛ. *ἀλλ᾽ ἄχθομαι μὲν εἰσιὼν νὴ τοὺς θεοὺς*
εἰς οἰκίαν ἑκάστοτ᾽ ἀλλοτρίαν πάνυ·
ἀγαθὸν γὰρ ἀπέλαυσ᾽ οὐδὲν αὐτοῦ πώποτε.
ἢν μὲν γὰρ ὡς φειδωλὸν εἰσελθὼν τύχω,
εὐθὺς κατώρυξέν με κατὰ τῆς γῆς κάτω·
κἄν τις προσέλθῃ χρηστὸς ἄνθρωπος φίλος
αἰτῶν λαβεῖν τι σμικρὸν ἀργυρίδιον,
ἔξαρνός ἐστι μηδ᾽ ἰδεῖν με πώποτε.
ἢν δ᾽ ὡς παραπλῆγ᾽ ἄνθρωπον εἰσελθὼν τύχω,
πόρναισι καὶ κύβοισι παραβεβλημένος
γυμνὸς θύραζ᾽ ἐξέπεσον ἐν ἀκαρεῖ χρόνου.
ΧΡ. *μετρίου γὰρ ἀνδρὸς οὐκ ἐπέτυχες πώποτε,*
ἐγὼ δὲ τούτου τοῦ τρόπου πώς εἰμ᾽ ἀεί,
χαίρω τε γὰρ φειδόμενος ὡς οὐδεὶς ἀνὴρ
πάλιν τ᾽ ἀναλῶν, ἡνίκ᾽ ἂν τούτου δέῃ.
ἀλλ᾽ εἰσίωμεν, ὡς ἰδεῖν σε βούλομαι
καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὸν υἱὸν τὸν μόνον,
ὃν ἐγὼ φιλῶ μάλιστα μετὰ σέ. ΠΛ. *πείθομαι.*
ΧΡ. *τί γὰρ ἄν τις οὐχὶ πρὸς σὲ τἀληθῆ λέγοι;*

ADNOTATIO CRITICA

211 pro *δραμὼν* frustra Meinekius temptat *τρέχων*. Sensus est 'sed age tu quidem properato cursu nostros rusticos arcesse' || 216 *τουτοδὶ* Elmsleius omisso *τό*: libri *τοῦτο δὲ* (*δή*) || 234 Ven. om. *οὐκ* et *οὐδεπώποτε* habet pro *πώποτε*, unde Bergkius coni. *μετρίου γὰρ ἀνδρὸς ἔτυχες οὐδεπώποτε*

ΚΑΡΙΩΝ

ὦ πολλὰ δὴ τῷ δεσπότῃ ταὐτὸν θύμον φαγόντες,
ἄνδρες φίλοι καὶ δημόται καὶ τοῦ πονεῖν ἐρασταί,
ἴτ' ἐγκονεῖτε σπεύδεθ', ὡς ὁ καιρὸς οὐχὶ μέλλειν,
ἀλλ' ἔστ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀκμῆς, ᾗ δεῖ παρόντ' ἀμύνειν.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΩΡΓΩΝ

οὔκουν ὁρᾷς ὁρμωμένους ἡμᾶς πάλαι προθύμως,
ὡς εἰκός ἐστιν ἀσθενεῖς γέροντας ὄντας ἤδη;
σὺ δ' ἀξιοῖς ἴσως με θεῖν, πρὶν ταῦτα καὶ φράσαι μοι
ὅτου χάριν μ' ὁ δεσπότης ὁ σὸς κέκληκε δεῦρο. 260

ΚΑ. οὔκουν πάλαι δήπου λέγω; σὺ δ' αὐτὸς οὐκ ἀκούεις.
ὁ δεσπότης γάρ φησιν ὑμᾶς ἡδέως ἅπαντας
ψυχροῦ βίου καὶ δυσκόλου ζήσειν ἀπαλλαγέντας.

ΧΟ. ἔστιν δὲ δὴ τί καὶ πόθεν τὸ πρᾶγμα τοῦθ' ὅ φησιν;

ΚΑ. ἔχων ἀφῖκται δεῦρο πρεσβύτην τιν' ὦ πονηροὶ
ῥυπῶντα κυφὸν ἄθλιον ῥυσὸν μαδῶντα νωδόν.

ΧΟ. ὦ χρυσὸν ἀγγείλας ἐπῶν πῶς φῄς; πάλιν φράσον μοι.

ADNOTATIO CRITICA

244 incertam facit lectionem librorum dissensus, quorum Rav. habet *ὡς καιρὸς οὐχὶ μέλλειν*, Ven. *οὐ γὰρ καιρὸς οὐχὶ μέλλειν*, quod probum est si pro *οὐχὶ* scribas *ἐστί*. Hoc certum est, in recepta lectione ferri non posse articulum: potest autem, si pro *μέλλειν* reponas *μέλλει*, quo pacto etiam sequens *ἔστ'* habet unde suspensum sit. Incertus haereo de Thesm. 592 (661) *μὴ βραδύνειν ὡς ὁ καιρός ἐστι μὴ μέλλειν ἔτι*. MEINEKE in Vindic. p. 210 || 245 *πάροντας* edd. mss.: *πάροντ'* Dawes. Misc. Crit. p. 190 et Bentleius qui postea longe deterius *πάραυτ'* coniecit || 247 propter *ἤδη* ad *γέροντας*, et cum cod. A. *ἄνδρας* omittat, rescripsit Meinekius *γέροντας ὄντας* pro vulgato *γέροντας ἄνδρας*, coll. Ach. v. 207, Vesp. v. 278 || 248 *πρὶν ταῦτα καὶ φράσαι μοι* pro *καὶ ταῦτα πρὶν φράσαι μοι* (quod ipsum reponi iubet Cobetus) hyperbaton esse volunt Dobraeus et Dindorfius: sed haec traiectio particulae *καὶ* in locutione *καὶ ταῦτα* 'et quidem,' ut valde inelegans, ita hoc loco nullam videtur excusationem habere: *ταῦτα* enim tenendum est regi a verbo *φράσαι* ut ad sequentia *ὅτου χάριν* referatur

δηλοῖς γὰρ αὐτὸν σωρὸν ἥκειν χρημάτων ἔχοντα.
ΚΑ. πρεσβυτικῶν μὲν οὖν κακῶν ἔγωγ' ἔχοντα σωρόν.
ΧΟ. μῶν ἀξιοῖς φενακίσας μ' ἔπειτ' ἀπαλλαγῆναι
ἀζήμιος, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ βακτηρίαν ἔχοντος;
ΚΑ. πάντως γὰρ ἄνθρωπον φύσει τοιοῦτον ἐς τὰ πάντα
ἡγεῖσθέ μ' εἶναι κοὐδὲν ἂν νομίζεθ' ὑγιὲς εἰπεῖν;
ΧΟ. ὡς σεμνὸς οὑπίτριπτος· αἱ κνῆμαι δέ σου βοῶσιν
'ἰοὺ ἰού,' τὰς χοίνικας καὶ τὰς πέδας ποθοῦσαι.
ΚΑ. ἐν τῇ σορῷ νυνὶ λαχὸν τὸ γράμμα σου δικάζειν,
σὺ δ' οὐ βαδίζεις, ὁ δὲ Χάρων τὸ ξύμβολον δίδωσιν.
ΧΟ. διαρραγείης, ὡς μόθων εἶ καὶ φύσει κόβαλος,
ὅστις φενακίζεις, φράσαι δ' οὔπω τέτληκας ἡμῖν
ὅτου χάριν μ' ὁ δεσπότης ὁ σὸς κέκληκε δεῦρο,
οἳ πολλὰ μοχθήσαντες οὐκ οὔσης σχολῆς προθύμως
δεῦρ' ἤλθομεν, πολλῶν θύμων ῥίζας διεκπερῶντες.
ΚΑ. ἀλλ' οὐκέτ' ἂν κρύψαιμι. τὸν Πλοῦτον γὰρ ὦνδρες ἥκει
ἄγων ὁ δεσπότης, ὃς ὑμᾶς πλουσίους ποιήσει.
ΧΟ. ὄντως γὰρ ἔστι πλουσίοις ἡμῖν ἅπασιν εἶναι;
ΚΑ. νὴ τοὺς θεοὺς Μίδαις μὲν οὖν, ἢν ὦτ' ὄνου λάβητε.
ΧΟ. ὡς ἥδομαι καὶ τέρπομαι καὶ βούλομαι χορεῦσαι
ὑφ' ἡδονῆς, εἴπερ λέγεις ὄντως σὺ ταῦτ' ἀληθῆ.
ΚΑ. καὶ μὴν ἐγὼ βουλήσομαι θρεττανελὸ τὸν Κύκλωπα
μιμούμενος καὶ τοῖν ποδοῖν ὡδὶ παρενσαλεύων
ὑμᾶς ἄγειν. ἀλλ' εἶα τέκεα θαμίν' ἐπαναβοῶντες
βληχώμενοί τε προβατίων
αἰγῶν τε κιναβρώντων μέλη

ADNOTATIO CRITICA

265 λαχὼν Dawesius e duobus mss. probante Porsono. Atqui hac correctione supersederi potest si vera tradit Schoemannus Dissert. de sort. iudic. p. 17 'τὸ γράμμα σου est 'nota eius decuriae cui adscriptus es.' Huic litterae i.e. huic decuriae sortito obvenit ut iudicaret ἐν τῇ σόρῳ 'in capulo,' capulum autem dicit facete pro dicasterio' || 269 abest a R. V. || 270 μοχθήσοντες coni. Mein.: μοχθήσαντες tamen monet posse sic intellegi, ut licet multos iam labores profligaverint, tamen ne sic quidem sibi otium suppetere dicant agricolae || 274 πλουσίοις vulgo: frustra πλουσίους ex uno codice Porsonus quod defendit Dobraeus: accusativus quidem recte se habet, sed dativus syntaxin efficit longe usitatiorem et plurimum habet auctoritatis || 275 Μίδας vulgo: Μίδαις Kusterus probantibus plerisque

ἕπεσθ', ἀπεψωλημένοι τράγοι δ' ἀκρατιεῖσθε.
ΧΟ. ἡμεῖς δέ γε ζητήσομεν θρετταναλὸ τὸν Κύκλωπα
βληχώμενοι, σὲ τουτονὶ πινῶντα καταλαβόντες,
πήραν ἔχοντα λάχανά τ' ἄγρια δροσερά, κραιπαλῶντα
ἡγούμενον τοῖς προβατίοις,
εἰκῇ δὲ καταδαρθόντα που
μέγαν λαβόντες ἡμμένον σφηκίσκον ἐκτυφλῶσαι.
ΚΑ. ἐγὼ δὲ τὴν Κίρκην γε τὴν τὰ φάρμακ' ἀνακυκῶσαν,
ἣ τοὺς ἑταίρους τοῦ Φιλωνίδου ποτ' ἐν Κορίνθῳ
ἔπεισεν ὡς ὄντας κάπρους
μεμαγμένον σκῶρ ἐσθίειν, αὐτὴ δ' ἔματτεν αὐτοῖς,
μιμήσομαι πάντας τρόπους·
ὑμεῖς δὲ γρυλίζοντες ὑπὸ φιληδίας
ἕπεσθε μητρὶ χοῖροι.
ΧΟ. οὐκοῦν σε τὴν Κίρκην γε τὴν τὰ φάρμακ' ἀνακυκῶσαν
καὶ μαγγανεύουσαν μολύνουσάν τε τοὺς ἑταίρους
λαβόντες ὑπὸ φιληδίας
τὸν Λαρτίου μιμούμενοι 'κ τῶν ὄρχεων κρεμῶμεν,
μινθώσομέν θ' ὥσπερ τράγου
τὴν ῥῖνα· σὺ δ' Ἀρίστυλλος ὑποχάσκων ἐρεῖς
'ἕπεσθε μητρὶ χοῖροι.'
ΚΑ. ἀλλ' εἶα νῦν τῶν σκωμμάτων ἀπαλλαγέντες ἤδη
ὑμεῖς ἐπ' ἄλλ' εἶδος τρέπεσθ',
ἐγὼ δ' ἰὼν ἤδη λάθρᾳ
βουλήσομαι τοῦ δεσπότου
λαβών τιν' ἄρτον καὶ κρέας
μασώμενος τὸ λοιπὸν οὕτω τῷ κόπῳ ξυνεῖναι.

ΧΟΡΟΥ

ADNOTATIO CRITICA

288 *καταδαρθέντα* vulgo quae vox nihili est: correxerunt Porsonus et Elmsleius ad Ach. v. 274 || 289 *σφηνίσκον* 'cuneum' Bentleius contra mss. omnes ut videtur qui habent *σφηκίσκον* 'palum,' 'sudem' || 300 *ἐκ* additum a Cobeto

ΧΡΕΜΥΛΟΣ. ΧΟΡΟΣ

ΧΡ. χαίρειν μὲν ὑμᾶς ἐστιν ὦνδρες δημόται
ἀρχαῖον ἤδη προσαγορεύειν καὶ σαπρόν·
ἀσπάζομαι δ' ὁτιὴ προθύμως ἥκετε
καὶ συντεταμένως κοὐ κατεβλακευμένως.
ὅπως δέ μοι καὶ τἄλλα συμπαραστάται
ἔσεσθε καὶ σωτῆρες ὄντως τοῦ θεοῦ.
ΧΟ. θάρρει· βλέπειν γὰρ ἄντικρυς δόξεις μ' ἄρη.
δεινὸν γὰρ εἰ τριωβόλου μὲν οὕνεκα
ὠστιζόμεσθ' ἑκάστοτ' ἐν τἠκκλησίᾳ,
αὐτὸν δὲ τὸν Πλοῦτον παρείην τῳ λάβειν.
ΧΡ. καὶ μὴν ὁρῶ καὶ Βλεψίδημον τουτονὶ
προσιόντα· δῆλος δ' ἐστὶν ὅτι τοῦ πράγματος
ἀκήκοέν τι τῇ βαδίσει καὶ τῷ τάχει.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ

τί ἂν οὖν τὸ πρᾶγμ' εἴη; πόθεν καὶ τίνι τρόπῳ
Χρεμύλος πεπλούτηκ' ἐξαπίνης; οὐ πείθομαι.
καίτοι λόγος γ' ἦν νὴ τὸν Ἡρακλέα πολὺς
ἐπὶ τοῖσι κουρείοισι τῶν καθημένων,
ὡς ἐξαπίνης ἁνὴρ γεγένηται πλούσιος.
ἔστιν δέ μοι τοῦτ' αὐτὸ θαυμάσιον, ὅπως
χρηστόν τι πράττων τοὺς φίλους μεταπέμπεται.
οὔκουν ἐπιχώριόν γε πρᾶγμ' ἐργάζεται.
ΧΡ. ἀλλ' οὐδὲν ἀποκρύψας ἐρῶ· νὴ τοὺς θεοὺς
ὦ Βλεψίδημ' ἄμεινον ἢ χθὲς πράττομεν,
ὥστε μετέχειν ἔξεστιν· εἶ γὰρ τῶν φίλων.
ΒΛ. γέγονας δ' ἀληθῶς, ὡς λέγουσι, πλούσιος;

ADNOTATIO CRITICA

323 *τί ἂν οὖν τὸ πρᾶγμ' εἴη καὶ πόθεν* R. V.: unde Meinekius *τί τὸ πρᾶγμ' ἂν εἴη καὶ πόθεν;* || 326 *ἐν τοῖσι* codex unus: quod recepit Meinekius auctore Cobeto || 328 *θαυμαστόν γ' ὅπως* vel *θαυμαστὸν ὅπως* codices: transposuit Porsonus *θαυμαστὸν αὐτὸ τοῦθ' ὅπως* non improbata tamen Piersoni ad Moerin p. 188 lenissima emendatione *θαυμάσιον*

ΧΡ. ἔσομαι μὲν οὖν αὐτίκα μάλ', ἢν θεὸς θέλῃ.
ἔνι γάρ τις ἔνι κίνδυνος ἐν τῷ πράγματι.
ΒΛ. ποῖός τις; ΧΡ. οἷος ΒΛ. λέγ' ἀνύσας ὅ τι φῄς ποτε.
ΧΡ. ἢν μὲν κατορθώσωμεν, εὖ πράττειν ἀεί·
ἢν δὲ σφαλῶμεν, ἐπιτετρῖφθαι τὸ παράπαν.
ΒΛ. τουτὶ πονηρὸν φαίνεται τὸ φορτίον
καί μ' οὐκ ἀρέσκει. τό τε γὰρ ἐξαίφνης ἄγαν
οὕτως ὑπερπλουτεῖν τό τ' αὖ δεδοικέναι
πρὸς ἀνδρὸς οὐδὲν ὑγιές ἐστ' εἰργασμένου.
ΧΡ. πῶς οὐδὲν ὑγιές; ΒΛ. εἴ τι κεκλοφὼς νὴ Δία
ἐκεῖθεν ἥκεις ἀργύριον ἢ χρυσίον
παρὰ τοῦ θεοῦ, κἄπειτ' ἴσως σοι μεταμέλει.
ΧΡ. Ἄπολλον ἀποτρόπαιε μὰ Δί' ἐγὼ μὲν οὔ.
ΒΛ. παῦσαι φλυαρῶν ὠγάθ'· οἶδα γὰρ σαφῶς.
ΧΡ. σὺ μηδὲν εἰς ἔμ' ὑπονόει τοιουτονί.
ΒΛ. φεῦ,
ὡς οὐδὲν ἀτεχνῶς ὑγιές ἐστιν οὐδενός,
ἀλλ' εἰσὶ τοῦ κέρδους ἅπαντες ἥττονες.
ΧΡ. οὔτοι μὰ τὴν Δήμητρ' ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς.
ΒΛ. ὡς πολὺ μεθέστηχ' ὧν πρότερον εἶχεν τρόπων.
ΧΡ. μελαγχολᾷς ὤνθρωπε νὴ τὸν οὐρανόν.
ΒΛ. ἀλλ' οὐδὲ τὸ βλέμμ' αὐτὸ κατὰ χώραν ἔχει,
ἀλλ' ἐστὶν ἐπίδηλόν τι πεπανουργηκότι

ADNOTATIO CRITICA

337 *οἷος* cum signo interrogationis pessime Meinekius post Brunckium. Scilicet lentius respondere parantem Chremylum magni secreti impatiens aequalis interpellat: *οἷος* cum infinitivo construe || 342 *τότε δ'* Rav. quod probari posse statuit Meinekius si 341 *τότε* scribatur: *τὸ δ'* Bergkius || 349 vulgo *τοιοῦτο φεῦ*: *φεῦ* ad proximi versus initium reiecit et *τοιουτονί* cum Porsono reposuit Elmsleius ad Soph. Oed. T. v. 734 qui monet *τοιοῦτο* et *τοσοῦτο* nusquam apud tragicos et veteres comicos occurrere nisi in corruptis locis || 356 vulgata scriptura est *ἀλλ' ἐστὶν ἐπίδηλόν τι πεπανουργηκότι*, cui nihil sani inesse vere monet Meinekius Vindic. p. 211. Nam quod *ἐπίδηλον* statuit scholiastes et post eum lexicographi pro *ὅμοιον* dictum esse ut sensus loci sit 'at vultus hominis similis est vultui eius qui aliquid mali perpetravit,' nugae sunt ex falsa lectione ortae. Boissonadius correxit *ἐπίδηλόν τι πεπανουργηκότος* quod et Valckenaerio placuit: Bergkius *ἐπίδηλόν τι πεπανούργηχ' ὅτι*: Meinekius *ἐπίδηλον ὅτι πεπανούργηκέ τι.* Ceterum pro *ἔχει* Ven. habet *μένει* quod fortasse praestat

ΧΡ. σὲ μὲν οἶδ' ὃ κρώζεις· ὡς ἐμοῦ τι κεκλοφότος
ζητεῖς μεταλαβεῖν. ΒΛ. μεταλαβεῖν ζητῶ; τίνος;
ΧΡ. τὸ δ' ἐστὶν οὐ τοιοῦτον ἀλλ' ἑτέρως ἔχον.
ΒΛ. μῶν οὐ κέκλοφας ἀλλ' ἥρπακας; ΧΡ. κακοδαιμονᾷς.
ΒΛ. ἀλλ' οὐδὲ μὴν ἀπεστέρηκάς γ' οὐδένα;
ΧΡ. οὐ δῆτ' ἔγωγ'. ΒΛ. ὦ Ἡράκλεις, φέρε ποῖ τις ἂν
τράποιτο; τἀληθὲς γὰρ οὐκ ἐθέλεις φράσαι.
ΧΡ. κατηγορεῖς γὰρ πρὶν μαθεῖν τὸ πρᾶγμά μου.
ΒΛ. ὦ τᾶν ἐγώ τοι τοῦτ' ἀπὸ σμικροῦ πάνυ
ἐθέλω διαπρᾶξαι πρὶν πυθέσθαι τὴν πόλιν,
τὸ στόμ' ἐπιβύσας κέρμασιν τῶν ῥητόρων.
ΧΡ. καὶ μὴν φίλως γ' ἄν μοι δοκεῖς νὴ τοὺς θεοὺς
τρεῖς μνᾶς ἀναλώσας λογίσασθαι δώδεκα.
ΒΛ. ὁρῶ τιν' ἐπὶ τοῦ βήματος καθεδούμενον
ἱκετηρίαν ἔχοντα μετὰ τῶν παιδίων
καὶ τῆς γυναικός, κοὐ διοίσοντ' ἄντικρυς
τῶν Ἡρακλειδῶν οὐδ' ὁτιοῦν τῶν Παμφίλου.
ΧΡ. οὐκ ὦ κακόδαιμον, ἀλλὰ τοὺς χρηστοὺς μόνους
ἔγωγε καὶ τοὺς δεξιοὺς καὶ σώφρονας
ἀπαρτὶ πλουτῆσαι ποιήσω. ΒΛ. τί σὺ λέγεις;
οὕτω πάνυ πολλὰ κέκλοφας; ΧΡ. οἴμοι τῶν κακῶν,
ἀπολεῖς. ΒΛ. σὺ μὲν οὖν σεαυτόν, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖς.
ΧΡ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ τὸν Πλοῦτον ὦ μοχθηρὲ σὺ
ἔχω. ΒΛ. σὺ Πλοῦτον; ποῖον; ΧΡ. αὐτὸν τὸν θεόν.
ΒΛ. καὶ ποῦ 'στιν; ΧΡ. ἔνδον. ΒΛ. ποῦ;
ΧΡ. παρ' ἐμοί. ΒΛ. παρὰ σοί; ΧΡ. πάνυ.
ΒΛ. οὐκ ἐς κόρακας; Πλοῦτος παρὰ σοί; ΧΡ. νὴ τοὺς θεούς.
ΒΛ. λέγεις ἀληθῆ; ΧΡ. φημί. ΒΛ. πρὸς τῆς Ἑστίας;
ΧΡ. νὴ τὸν Ποσειδῶ. ΒΛ. τὸν θαλάττιον λέγεις;
ΧΡ. εἰ δ' ἔστιν ἕτερός τις Ποσειδῶν, τὸν ἕτερον.
ΒΛ. εἶτ' οὐ διαπέμπεις καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς φίλους;
ΧΡ. οὐκ ἔστι πω τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ. ΒΛ. τί φής;
οὔ τῳ μεταδοῦναι; ΧΡ. μὰ Δία. δεῖ γὰρ πρῶτα ΒΛ. τί;

ADNOTATIO CRITICA

357 σὺ μὲν vulgo: σὲ μὲν Elmsl. ad Ach. 255 in auctario || 388 οὔ τῳ μεταδοῦναι vulgo, quod ita accipiunt quasi Aristophanes voluisset οὐκ ἐν τῷ μεταδοῦναι 'non in eo est ut quemquam facias participem.' Sed contra morem comici omissa praepositio et illatum οὐ pro οὔπω. Le-

ΧΡ. *βλέψαι ποιῆσαι νώ* ΒΛ. *τίνα βλέψαι; φράσον.*
ΧΡ. *τὸν Πλοῦτον ὥσπερ πρότερον ἑνί γέ τῳ τρόπῳ.*
ΒΛ. *τυφλὸς γὰρ ὄντως ἐστί;* ΧΡ. *νὴ τὸν οὐρανόν.*
ΒΛ. *οὐκ ἐτὸς ἄρ' ὡς ἔμ' ἦλθεν οὐδεπώποτε.*
ΧΡ. *ἀλλ' ἢν θεοὶ θέλωσι, νῦν ἀφίξεται.*
ΒΛ. *οὔκουν ἰατρὸν εἰσάγειν ἐχρῆν τινά;*
ΧΡ. *τίς δῆτ' ἰατρός ἐστι νῦν ἐν τῇ πόλει;*
οὔτε γὰρ ὁ μισθὸς οὐδὲν ἔστ' οὔθ' ἡ τέχνη.
ΒΛ. *σκοπῶμεν.* ΧΡ. *ἀλλ' οὐκ ἔστιν.* ΒΛ. *οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ.*
ΧΡ. *μὰ Δί' ἀλλ' ὅπερ πάλαι παρεσκευαζόμην*
ἐγώ, κατακλίνειν αὐτὸν εἰς Ἀσκληπιοῦ
κράτιστόν ἐστι. ΒΛ. *πολὺ μὲν οὖν νὴ τοὺς θεούς.*
μή νυν διάτριβ' ἀλλ' ἄνυτε πράττων ἕν γέ τι.
ΧΡ. *καὶ μὴν βαδίζω.* ΒΛ. *σπεῦδέ νυν.* ΧΡ. *τοῦτ' αὐτὸ δρῶ.*

ΠΕΝΙΑ

ὦ θερμὸν ἔργον κανόσιον καὶ παράνομον
τολμῶντε δρᾶν ἀνθρωπαρίω κακοδαίμονε·
ποῖ ποῖ; τί φεύγετ'; οὐ μενεῖτον; ΒΛ. *Ἡράκλεις.*
ΠΕ. *ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς ἐξολῶ κακοὺς κακῶς·*
τόλμημα γὰρ τολμᾶτον οὐκ ἀνασχετόν,
ἀλλ' οἷον οὐδεὶς ἄλλος οὐδεπώποτε
οὔτε θεὸς οὔτ' ἄνθρωπος· ὥστ' ἀπολώλατον.
ΧΡ. *σὺ δ' εἶ τίς; ὠχρὰ μὲν γὰρ εἶναί μοι δοκεῖς.*
ΒΛ. *ἴσως Ἐρινύς ἐστιν ἐκ τραγῳδίας·*
βλέπει γέ τοι μανικόν τι καὶ τραγῳδικόν.
ΧΡ. *ἀλλ' οὐκ ἔχει γὰρ δᾷδας.* ΒΛ. *οὐκοῦν κλαύσεται·*
ΠΕ. *οἴεσθε δ' εἶναι τίνα με;* ΧΡ. *πανδοκεύτριαν,*
ἢ λεκιθόπωλιν. οὐ γὰρ ἂν τοσουτονὶ
ἐνέκραγες ἡμῖν οὐδὲν ἠδικημένη.
ΠΕ. *ἄληθες; οὐ γὰρ δεινότατα δεδράκατον,*
ζητοῦντες ἐκ πάσης με χώρας ἐκβαλεῖν;
ΧΡ. *οὔκουν ὑπόλοιπον τὸ βάραθρόν σοι γίγνεται;*

ADNOTATIO CRITICA

gendum *οὔ τῳ μεταδοῦναι (φῄς)* verbis non ad Chremyli orationem sed ad ipsius Blepsidemi *τί φῄς* relatis || 410 nihil ex his praeter *σὺ δ' εἶ τίς* Aristophanis esse iudicat Meinekius, cetera insulso interpolatori deberi, qui integrum trimetrum requireret quo non opus esse docere possit Ach. v. 357, Nub. 226, Ran. 639: *ὦ γραῦ, μαινὰς εἶναί μοι δοκεῖς* coni. Velsen

ἀλλ' ἥτις εἶ λέγειν σ' ἐχρῆν αὐτίκα μάλα.
ΠΕ. ἢ σφὼ ποιήσω τήμερον δοῦναι δίκην
ἀνθ' ὧν ἐμὲ ζητεῖτον ἐνθένδ' ἀφανίσαι.
ΒΛ. ἆρ' ἐστὶν ἡ καπηλὶς ἡκ τῶν γειτόνων,
ἣ ταῖς κοτύλαις ἀεί με διαλυμαίνεται;
ΠΕ. Πενία μὲν οὖν, ἣ σφῷν ξυνοικῶ πόλλ' ἔτη.
ΒΛ. ἄναξ Ἄπολλον καὶ θεοὶ ποῖ τις φύγῃ;
ΧΡ. οὗτος τί δρᾷς; ὦ δειλότατον σὺ θηρίον·
οὐ παραμενεῖς; ΒΛ. ἥκιστα πάντων. ΧΡ. οὐ μενεῖς;
ἀλλ' ἄνδρε δύο γυναῖκα φεύγομεν μίαν; 441
ΒΛ. Πενία γάρ ἐστιν, ὦ πονήρ', ἧς οὐδαμοῦ
οὐδὲν πέφυκε ζῷον ἐξωλέστερον.
ΧΡ. στῆθ', ἀντιβολῶ σε, στῆθι. ΒΛ. μὰ Δί' ἐγὼ μὲν οὔ.
ΧΡ. καὶ μὴν λέγω, δεινότατον ἔργον παρὰ πολὺ
ἔργων ἁπάντων ἐργασόμεθ', εἰ τὸν θεὸν
ἔρημον ἀπολιπόντε ποι φευξούμεθα
τηνδὶ δεδιότε, μηδὲ διαμαχούμεθα.
ΒΛ. ποίοις ὅπλοισιν ἢ δυνάμει πεποιθότες;
ποῖον γὰρ οὐ θώρακα, ποίαν ἀσπίδα 450
οὐκ ἐνέχυρον τίθησιν ἡ μιαρωτάτη;
ΧΡ. θάρρει· μόνος γὰρ ὁ θεὸς οὗτος οἶδ' ὅτι
τροπαῖον ἂν στήσαιτο τῶν ταύτης τρόπων.
ΠΕ. γρύζειν δὲ καὶ τολμᾶτον, ὦ καθάρματε,
ἐπ' αὐτοφώρῳ δεινὰ δρῶντ' εἰλημμένω;
ΧΡ. σὺ δ', ὦ κάκιστ' ἀπολουμένη, τί λοιδορεῖ
ἡμῖν προσελθοῦσ' οὐδ' ὁτιοῦν ἀδικουμένη;
ΠΕ. οὐδὲν γάρ, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, νομίζετε
ἀδικεῖν με τὸν Πλοῦτον ποιεῖν πειρωμένω
βλέψαι πάλιν; ΧΡ. τί οὖν ἀδικοῦμεν τοῦτό σε, 460
εἰ πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἐκπορίζομεν

ADNOTATIO CRITICA

426 φύγοι vulgo, recte φύγῃ Dawesius: deliberat enim Blepsidemus || 433 ὃ λέγω coni. Bergkius || 438 ποίαν δ' ἀσπίδα vulgo: δ' intrusum omisi praeeunte Porsono || 449 vulgo εἰ πᾶσιν ἀνθρώποις πορίζομεν (ἐκπορίζομεν) ἀγαθόν et τί δ' ἂν γ' ὑμεῖς: ἀγαθὰ πορίζομεν; ΠΕ. τί δῆτ' ἂν ὑμεῖς Bentleius ultima probante Brunckio: τί δ' ἂν γὰρ Porsonus omisso ὑμεῖς: Meinekius ἀγάθ' ἐκπορίζομεν; τί δ' ἄν ποθ' ὑμεῖς malit, et ultima quidem edidit Hemsterhusius ex uno codice

ἀγαθόν; ΠΕ. *τί δ' ἂν ὑμεῖς ἀγαθὸν ἐξεύροιθ';* ΧΡ. *ὅ τι;*
σὲ πρῶτον ἐκβαλόντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος.
ΠΕ. *ἔμ' ἐκβαλόντες; καὶ τί ἂν νομίζετε*
κακὸν ἐργάσασθαι μεῖζον ἀνθρώπους; ΧΡ. *ὅ τι;*
εἰ τοῦτο δρᾶν μέλλοντες ἐπιλαθοίμεθα.
ΠΕ. *καὶ μὴν περὶ τούτου σφῷν ἐθέλω δοῦναι λόγον*
τὸ πρῶτον αὐτοῦ· κἂν μὲν ἀποφήνω μόνην
ἀγαθῶν ἁπάντων οὖσαν αἰτίαν ἐμὲ
ὑμῖν δι' ἐμέ τε ζῶντας ὑμᾶς· εἰ δὲ μή, **470**
ποιεῖτον ἤδη τοῦθ' ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ.
ΧΡ. *ταυτὶ σὺ τολμᾷς ὦ μιαρωτάτη λέγειν;*
ΠΕ. *καὶ σύ γε διδάσκου· πάνυ γὰρ οἶμαι ῥᾳδίως*
ἅπανθ' ἁμαρτάνοντά σ' ἀποδείξειν ἐγώ,
εἰ τοὺς δικαίους φῂς ποιήσειν πλουσίους.
ΧΡ. *ὦ τύμπανα καὶ κύφωνες οὐκ ἀρήξετε;*
ΠΕ. *οὐ δεῖ σχετλιάζειν καὶ βοᾶν πρὶν ἂν μάθῃς.*
ΧΡ. *καὶ τίς δύναιτ' ἂν μὴ βοᾶν 'ἰοὺ ἰού'*
τοιαῦτ' ἀκούων; ΠΕ. *ὅστις ἐστὶν εὖ φρονῶν.*
ΧΡ. *τί δῆτά σοι τίμημ' ἐπιγράψω τῇ δίκῃ,* **480**
ἐὰν ἁλῷς; ΠΕ. *ὅ τι σοι δοκεῖ.* ΠΡ. *καλῶς λέγεις.*
ΠΕ. *τὸ γὰρ αὔτ', ἐάν γ' ἡττᾶσθε, καὶ σφὼ δεῖ παθεῖν.*
ΧΡ. *ἱκανοὺς νομίζεις δῆτα θανάτους εἴκοσιν;*
ΒΛ. *ταύτῃ γε· νῷν δὲ δύ' ἀποχρήσουσιν μόνω.*
ΠΕ. *οὐκ ἂν φθάνοιτε τοῦτο πράττοντες· τί γὰρ*
ἔχοι τις ἂν δίκαιον ἀντειπεῖν ἔτι;

ΧΟΡΟΣ

ἀλλ' ἤδη χρῆν τι λέγειν ὑμᾶς σοφὸν ᾧ νικήσετε τηνδὶ
ἐν τοῖσι λόγοις ἀντιλέγοντες, μαλακὸν δ' ἐνδώσετε μηδέν.
ΧΡ. *φανερὸν μὲν ἔγωγ' οἶμαι γνῶναι τοῦτ' εἶναι πᾶσιν ὁμοίως,*
ὅτι τοὺς χρηστοὺς τῶν ἀνθρώπων εὖ πράττειν ἐστὶ δίκαιον,
τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ τοὺς ἀθέους τούτων τἀναντία δήπου. **491**
τοῦτ' οὖν ἡμεῖς ἐπιθυμοῦντες μόλις ηὕρομεν, ὥστε γενέσθαι
βούλευμα καλὸν καὶ γενναῖον καὶ χρήσιμον εἰς ἅπαν ἔργον.

ADNOTATIO CRITICA

453 *ἀνθρώποις* Rav. quod fortasse reponendum censet Mein. || 473 *οὐκ ἂν φθάνοιτε τοῦτο πράττοντες· εἰ τί γάρ* R. V.: vulgatum *οὐκ ἂν φθάνοιτε τοῦτο πράττοντ'· ἢ τί γ' ἂν* cessit emendationi quam Porsonus absque Ravennatis ope primus vulgavit in Dobraeana

ἢν γὰρ ὁ Πλοῦτος νυνὶ βλέψῃ καὶ μὴ τυφλὸς ὢν περινοστῇ,
ὡς τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ἀνθρώπων βαδιεῖται κοὐκ ἀπολείψει,
τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ τοὺς ἀθέους φευξεῖται· κᾆτα ποιήσει
πάντας χρηστοὺς καὶ πλουτοῦντας δήπου τά τε θεῖα σέβοντας.
καίτοι τούτου τοῖς ἀνθρώποις τί ἂν ἐξεύροι ποτ' ἄμεινον;
ΒΛ. οὐδέν· ἐγώ σοι τούτου μάρτυς· μηδὲν ταύτην γ' ἀνερώτα.
ΧΡ. ὡς μὲν γὰρ νῦν ἡμῖν ὁ βίος τοῖς ἀνθρώποις διάκειται,
τίς ἂν οὐχ ἡγοῖτ' εἶναι μανίαν κακοδαιμονίαν τ' ἔτι μᾶλλον;
πολλοὶ μὲν γὰρ τῶν ἀνθρώπων ὄντες πλουτοῦσι πονηροί,
ἀδίκως αὐτὰ ξυλλεξάμενοι· πολλοὶ δ' ὄντες πάνυ χρηστοὶ
πράττουσι κακῶς καὶ πεινῶσιν μετὰ σοῦ τε τὰ πλεῖστα σύνεισιν.
ΒΛ. οὔκουν εἶναί φημ', εἰ παύσει ταύτην βλέψας ποθ' ὁ Πλοῦτος,
ὁδὸν ἥντιν' ἰὼν τοῖς ἀνθρώποις ἀγάθ' ἂν μείζω πορίσειεν.
ΠΕ. ἀλλ' ὦ πάντων ῥᾷστ' ἀνθρώπων ἀναπεισθέντ' οὐχ ὑγιαίνειν,
δύο πρεσβύτα, ξυνθιασώτα τοῦ ληρεῖν καὶ παραπαίειν,
εἰ τοῦτο γένοιθ' ὃ ποθεῖθ' ὑμεῖς, οὔ φημ' ἂν λυσιτελεῖν σφῷν.
εἰ γὰρ ὁ Πλοῦτος βλέψειε πάλιν διανείμειέν τ' ἴσον αὑτόν,
οὔτε τέχνην ἂν τῶν ἀνθρώπων, οὔτ' ἂν σοφίαν μελετῴη
οὐδείς· ἀμφοῖν δ' ὑμῖν τούτοιν ἀφανισθέντοιν ἐθελήσει

ADNOTATIO CRITICA

487 οὐδείς· ἐγώ σοι τούτου μάρτυς praebent optimi libri R. V. et Mutin. quod expulso σοι et restituto ἂν post οὐδεὶς placuit Bentleio in notis mss. Elmsleio ad Heracl. 649 et Dindorfio, eamque ipsam lectionem praebet codex Dorv. Sed interpolationi simile esse et hoc et quod ceteri habent οὔτις· ἐγώ σοι iudicat Meinekius Vindic. p. 212, edíditque οὐδέν· ἐγώ σοι τούτου μάρτυς et in praecedente versu τὶς pro τίς 'possitne aliquis meliora invenire:' cui ita obsecutus sum ut τί ἂν ἐξεύροι ποτ' potius scripserim quam τὶς ἂν ἐξεύροι ποτ' || 491 αὐτὰ vulgo sc. τὰ χρήματα quod ex praecedenti πλουτοῦσι abstrusum evolvi debet; πολλά Reiske, Von Velsen || 493—4 Chremylo continuantur vulgo. Blepsidemo dat Porsonus probante Dobraeo || παύσαι ταῦτ' ἀμβλέψας temere coni. Bergkius, neque enim optativus παύσαι in Pluto fabula ferri potest et βλέψαι plus semel dixit Aristophanes de Pluto, ubi etiam ἀναβλέψαι dici potuit. Vide Meinek. Vindic. p. 213 qui pro ταύτην fortasse ταυτὶ scribendum notavit || 494 ὁδὸν ἥν τις ἰὼν alii auctore Hemsterhusio: vulgatum ἥντιν' ἰών, ut participium referatur ad τις subauditum, non posse defendi statuit Dobraeus, desiderari enim exempla similis ellipseos apud comicum: contra ἰὼν ad Plutum aut Chremylum referendum monet Boissonadius

τίς χαλκεύειν ἢ ναυπηγεῖν ἢ ῥάπτειν ἢ τροχοποιεῖν,
ἢ σκυτοτομεῖν ἢ πλινθουργεῖν ἢ πλύνειν ἢ σκυλοδεψεῖν,
ἢ γῆς ἀρότροις ῥήξας δάπεδον καρπὸν Δηοῦς θερίσασθαι,
ἢν ἐξῇ ζῆν ἀργοῖς ὑμῖν τούτων πάντων ἀμελοῦσιν;
ΧΡ. λῆρον ληρεῖς. ταῦτα γὰρ ἡμῖν πάνθ' ὅσα νυνὶ κατέλεξας
οἱ θεράποντες μοχθήσουσιν. ΠΕ. πόθεν οὖν ἕξεις θεράποντας;
ΧΡ. ὠνησόμεθ' ἀργυρίου δήπου. ΠΕ. τίς δ' ἔσται πρῶτον ὁ πωλῶν,
ὅταν ἀργύριον κἀκεῖνος ἔχῃ; ΧΡ. κερδαίνειν βουλόμενός τις,
ἔμπορος ἥκων ἐκ Θετταλίας παρὰ πλείστων ἀνδραποδιστῶν.
ΠΕ. ἀλλ' οὐδ' ἔσται πρῶτον ἁπάντων οὐδεὶς οὐδ' ἀνδραποδιστὴς
κατὰ τὸν λόγον ὃν σὺ λέγεις δήπου. τίς γὰρ πλουτῶν ἐθελήσει
κινδυνεύων περὶ τῆς ψυχῆς τῆς αὑτοῦ τοῦτο ποιῆσαι;
ὥστ' αὐτὸς ἀροῦν ἐπαναγκασθεὶς καὶ σκάπτειν τἄλλα τε μοχθεῖν
ὀδυνηρότερον τρίψεις βίοτον πολὺ τοῦ νῦν.
ΧΡ. ἐς κεφαλὴν σοί.
ΠΕ. ἔτι δ' οὐχ ἕξεις οὔτ' ἐν κλίνῃ καταδαρθεῖν, οὐ γὰρ ἔσονται,
οὔτ' ἐν δάπισιν· τίς γὰρ ὑφαίνειν ἐθελήσει χρυσίου ὄντος;
οὔτε μύροισιν μυρίσαι στακτοῖς ὁπόταν νύμφην ἀγάγησθον,
οὔθ' ἱματίων βαπτῶν δαπάναις κοσμῆσαι ποικιλομόρφων.
καίτοι τί πλέον πλουτεῖν ἔσται τούτων πάντων ἀποροῦντα;
παρ' ἐμοῦ δ' ἔστιν ταῦτ' εὔπορα πάνθ' ὑμῖν ὧν δεῖσθον· ἐγὼ γὰρ
τὸν χειροτέχνην ὥσπερ δέσποιν' ἐπαναγκάζουσα κάθημαι
διὰ τὴν χρείαν καὶ τὴν πενίαν ζητεῖν ὁπόθεν βίον ἕξει.

ADNOTATIO CRITICA

505 νῦν δὴ Rav.; νῦν καὶ Reisig. Coni. p. 109; νυνὶ vulgo || 509 παρὰ πλείστων ἀνδραποδιστῶν edd. mss. quod per se bonum est: 'invidiose enim dictum existima' notat Hemsterhusius 'quasi Thessalia sit plena eiusmodi hominum qui Athenis, si deprehensi forent, morte plectebantur;' παρ' ἀπίστων vir doctus apud Hemsterhusium (nam ipse παρ' ἀπλήστων coniecit) et Porsonus, quem sequitur Mein., tamquam e scholiaste: sed scholiasten nil tale legisse neque aliud quam quod libri omnes exhibent veri simile est: diffamari Thessalos ὡς ἀπίστους propterea tantum notare videtur, quia lectoris interesse hoc scire iudicabat: παρὰ λῃστῶν ἀνδραποδιστῶν coni. Bergkius || 519 πλουτεῖν ἐστιν vulgo: πλουτεῖν ἔσται Porsonus: τοῖς πλουτοῦσιν coni. Hirschigius (debuit certe πλουτοῦσιν sine τοῖς) et mox ἀποροῦσιν. Possis rectius τί πλέον πλουτοῦσιν ἐὰν τούτων πάντων ἀπορῶσιν || 522 διὰ τὴν πενίαν: dubito num

ΧΡ. σὺ γὰρ ἂν πορίσαι τί δύναι' ἀγαθὸν πλὴν φῴδων ἐκ βαλανείου
καὶ παιδαρίων ὑποπεινώντων καὶ γραϊδίων κολοσυρτοῦ;
φθειρῶν τ' ἀριθμὸν καὶ κωνώπων καὶ ψυλλῶν οὐδὲ λέγω σοι
ὑπὸ τοῦ πλήθους, αἳ βομβοῦσαι περὶ τὴν κεφαλὴν ἀνιῶσιν,
ἐπεγείρουσαι καὶ φράζουσαι 'πεινήσεις, ἀλλ' ἐπανίστω.'
πρὸς δέ γε τούτοις ἀνθ' ἱματίου μὲν ἔχειν ῥάκος· ἀντὶ δὲ κλίνης
στιβάδα σχοίνων κόρεων μεστήν, ἣ τοὺς εὕδοντας ἐγείρει·
καὶ φορμὸν ἔχειν ἀντὶ τάπητος σαπρόν· ἀντὶ δὲ προσκεφαλαίου
λίθον εὐμεγέθη πρὸς τῇ κεφαλῇ· σιτεῖσθαι δ' ἀντὶ μὲν ἄρτων
μαλάχης πτόρθους, ἀντὶ δὲ μάζης φυλλεῖ' ἰσχνῶν ῥαφανίδων,
ἀντὶ δὲ θράνου στάμνου κεφαλὴν κατεαγότος, ἀντὶ δὲ μάκτρας
πιθάκνης πλευρὰν ἐρρωγυῖαν καὶ ταύτην. ἆρά γε πολλῶν
ἀγαθῶν πᾶσιν τοῖς ἀνθρώποις ἀποφαίνω σ' αἴτιον οὖσαν;
ΠΕ. σὺ μὲν οὐ τὸν ἐμὸν βίον εἴρηκας, τὸν τῶν πτωχῶν δ' ὑπεκρούσω.
ΧΡ. οὔκουν δήπου τῆς πτωχείας πενίαν φαμὲν εἶναι ἀδελφήν;
ΠΕ. ὑμεῖς γ' οἵπερ καὶ Θρασυβούλῳ Διονύσιον εἶναι ὅμοιον.
ἀλλ' οὐχ οὑμὸς τοῦτο πέπονθεν βίος οὐ μὰ Δί' οὐδέ γε μέλλει.
πτωχοῦ μὲν γὰρ βίος, ὃν σὺ λέγεις, ζῆν ἐστιν μηδὲν ἔχοντα·
τοῦ δὲ πένητος ζῆν φειδόμενον καὶ τοῖς ἔργοις προσέχοντα·
περιγίγνεσθαι δ' αὐτῷ μηδέν, μὴ μέντοι μηδ' ἐπιλείπειν.
ΧΡ. ὡς μακαρίτην ὦ Δάματερ τὸν βίον αὐτοῦ κατέλεξας,
εἰ φεισάμενος καὶ μοχθήσας καταλείψει μηδὲ ταφῆναι.
ΠΕ. σκώπτειν πειρᾷ καὶ κωμῳδεῖν τοῦ σπουδάζειν ἀμελήσας,

ADNOTATIO CRITICA

recte hic πενία commemoretur, quam ipsa paupertas in toto hoc sermone impense commendat et τῇ πτωχείᾳ opponit: vide imprimis v. 540 sqq. Quare nescio an πεῖναν poeta scripserit. MEINEKE Vindic. p. 213. At conf. infr. v. 582 || 524 κολοσυρτὸν codices, quod si recte se habet φῴδων παιδαρίων γραϊδίων ex eodem vocabulo κολοσυρτὸν pendere putandum est: sed κολοσυρτοῦ fere edd. post Kusterum et Bentleium || 525 τ' vulgo, δ' Porsonus ex em. Kusteri || 527 ἀλλ' ἔτ' ἀνίστω Lentingus || 532 φύλλ' codices: φυλλεῖ' Kusterus ex schol. ad Acharn. 468 || 533 θράνους exhibent codd. formam inusitatam: correxit e Polluce Porsonus duce Brunckio || 534 Dindorfius φιδάκνης scribendum putat. Statim verba ἐρρωγυῖαν καὶ ταύτην reddunt quicquid est doctorum *and that too, broken:* vide Donaldson *New Cratylus* p. 264. Sed videndum an alia versio cadat in verba '*this as well as the other broken.*' Non magis hic locum, opinor, habet traiectio quam in v. 248 ubi vide quae adnotavi || 535 αἰτίαν vulgo: αἴτιον Bentleius || 536 ὑπεκρούσω vulgo: ἐπεκρούσω Mein. e Polluce IX 139

οὐ γιγνώσκων ὅτι τοῦ Πλούτου παρέχω βελτίονας ἄνδρας
καὶ τὴν γνώμην καὶ τὴν ἰδέαν. παρὰ τῷ μὲν γὰρ ποδαγρῶντες
καὶ γαστρώδεις καὶ παχύκνημοι καὶ πίονές εἰσιν ἀσελγῶς,
παρ' ἐμοὶ δ' ἰσχνοὶ καὶ σφηκώδεις καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαροί.

ΧΡ. ἀπὸ τοῦ λιμοῦ γὰρ ἴσως αὐτοῖς τὸ σφηκῶδες σὺ πορίζεις.

ΠΕ. περὶ σωφροσύνης ἤδη τοίνυν περανῶ σφῷν κἀναδιδάξω
ὅτι κοσμιότης οἰκεῖ μετ' ἐμοῦ, τοῦ Πλούτου δ' ἐστ' ἐνυβρίζειν.

ΧΡ. πάνυ γοῦν κλέπτειν κόσμιόν ἐστιν καὶ τοὺς τοίχους διορύττειν.

ΒΛ. νὴ τὸν Δί' εἰ δεῖ λαθεῖν αὐτόν, πῶς οὐ κόσμιόν ἐστι;

ΠΕ. σκέψαι τοίνυν ἐν ταῖς πόλεσιν τοὺς ῥήτορας, ὡς ὁπόταν μὲν
ὦσι πένητες, περὶ τὸν δῆμον καὶ τὴν πόλιν εἰσὶ δίκαιοι,
πλουτήσαντες δ' ἀπὸ τῶν κοινῶν παραχρῆμ' ἄδικοι γεγένηνται,
ἐπιβουλεύουσί τε τῷ πλήθει καὶ τῷ δήμῳ πολεμοῦσιν.

ΧΡ. ἀλλ' οὐ ψεύδει τούτων γ' οὐδέν, καίπερ σφόδρα βάσκανος οὖσα.
ἀτὰρ οὐχ ἧττόν γ' οὐδὲν κλαύσει, μηδὲν ταύτῃ γε κομήσῃς,
ὁτιὴ ζητεῖς τοῦτ' ἀναπείθειν ἡμᾶς, ὡς ἔστιν ἀμείνων
πενία πλούτου.

ΠΕ. καὶ σύ γ' ἐλέγξαι μ' οὔπω δύνασαι περὶ τούτου,
ἀλλὰ φλυαρεῖς καὶ πτερυγίζεις.

ΧΡ. καὶ πῶς φεύγουσί σ' ἅπαντες;

ADNOTATIO CRITICA

546 Notanda comparandi brevitas: non reddit Pluto meliores viros sed meliores quam potest Plutus reddere. Sic Eur. Heracl. 346; Hel. 419. BOISSONADE || 550 ὑπὸ vulgo: ἀπὸ Rav. probante Dobraeo || 552 δ' ἐστὶν ὑβρίζειν: δ' ἐνυβρίζειν Rav. addito ἐστιν à manu recentiori ante δ' supra versum, unde legendum esse δ' ἐστ' ἐνυβρίζειν non male coniecit Fritzschius ad Thesmoph. v. 718 et hoc numerosius esse hemistichium sentit Reisigius coni. p. 250 || 554 damnavit Bentleius, delevit Porsonus. Dixerat olim scholiastes ψυχρὸν esse ἐνθύμημα. Ex uno codice Hemsterhusius effecit hunc versum νὴ τὸν Δία γ' εἴ γε λαθεῖν αὐτὸν δεῖ, πῶς οὐ κόσμιόν ἐστι, quod in textum intulit Brunckius; sed ut bene notat Porsonus Advers. p. 35 'non frigidus modo et ineptus est iocus sed contra morem et decorum, ut Chremyli rationes confutare aggrediatur Blepsidemus. Deinde si vel admitteret sermonis lex, quam φορτικὸν esset particulae γε istius intra tantillum spatii repetitio.' Contra Boissonadius, 'rem serio tractat Chremylus et cum indignatione, Blepsidemus cum ironia. Marmontelii Dionysius Tyrannus '*et le voile gênant dont il est revêtu, en deguisant le crime, honore la vertu.*' Eadem erat Blepsidemi sententia' || 561 ἀναπείσειν libri: ἀναπείθειν Porsonus || ἄμεινον Rav.

ΠΕ. *ὅτι βελτίους αὐτοὺς ποιῶ. σκέψασθαι δ' ἔστι μάλιστα*
ἀπὸ τῶν παίδων· τοὺς γὰρ πατέρας φεύγουσι φρονοῦντας ἄριστα
αὐτοῖς. οὕτω διαγιγνώσκειν χαλεπὸν πρᾶγμ' ἐστὶ δίκαιον.
ΧΡ. *τὸν Δία φήσεις ἆρ' οὐκ ὀρθῶς διαγιγνώσκειν τὸ κράτιστον·*
κἀκεῖνος γὰρ τὸν πλοῦτον ἔχει.
ΒΛ. *ταύτην δ' ἡμῖν ἀποπέμπει.*
ΠΕ. *ἀλλ' ὦ Κρονικαῖς λήμαις ὄντως λημῶντες τὰς φρένας ἄμφω,*
ὁ Ζεὺς δήπου πένεται, καὶ τοῦτ' ἤδη φανερῶς ἀποδείξω.
εἰ γὰρ ἐπλούτει, πῶς ἂν ποιῶν τὸν Ὀλυμπικὸν αὐτὸς ἀγῶνα,
ἵνα τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας ἀεὶ δι' ἔτους πέμπτου ξυναγείρει,
ἀνεκήρυττεν τῶν ἀσκητῶν τοὺς νικῶντας στεφανώσας
κοτίνῳ στεφάνῳ; καίτοι χρυσῷ μᾶλλον ἐχρῆν, εἴπερ ἐπλούτει.
ΧΡ. *οὐκοῦν τούτῳ δήπου δῆλος τιμῶν τὸν πλοῦτον ἐκεῖνος·*
φειδόμενος γὰρ καὶ βουλόμενος τούτου μηδὲν δαπανᾶσθαι,
λήροις ἀναδῶν τοὺς νικῶντας τὸν πλοῦτον ἐᾷ παρ' ἑαυτῷ.
ΠΕ. *πολὺ τῆς πενίας πρᾶγμ' αἴσχιον ζητεῖς αὐτῷ περιάψαι,*
εἰ πλούσιος ὢν ἀνελεύθερός ἐσθ' οὑτωσὶ καὶ φιλοκερδής.
ΧΡ. *ἀλλὰ σέ γ' ὁ Ζεὺς ἐξολέσειεν κοτινῷ στεφάνῳ στεφανώσας.*
ΠΕ. *τὸ γὰρ ἀντιλέγειν τολμᾶν ὑμᾶς ὡς οὐ πάντ' ἔστ' ἀγάθ' ὑμῖν*
διὰ τὴν πενίαν.
ΧΡ. *παρὰ τῆς Ἑκάτης ἔξεστιν τοῦτο πυθέσθαι,*
εἴτε τὸ πλουτεῖν εἴτε τὸ πεινῆν βέλτιον. φησὶ γὰρ αὕτη
τοὺς μὲν ἔχοντας καὶ πλουτοῦντας δεῖπνον κατὰ μῆν' ἀποπέμπειν,
τοὺς δὲ πένητας τῶν ἀνθρώπων ἁρπάζειν πρὶν καταθεῖναι.
ἀλλὰ φθείρου καὶ μὴ γρύξῃς

ADNOTATIO CRITICA

566 *ἦν τὸ δίκαιον* conicit Hemsterhusius, cui tamen apud scenicos plerumque adiungitur *ἄρα*; Dindorfius, qui articulum ad *δίκαιον* desiderat, coniecit *οὕτω διαγιγνώσκειν ἐστὶν χαλεπὸν τὸ δίκαιον*; Dobraeo hoc ipsum *δίκαιον* sensui non videtur satisfacere qui est 'adeo pauci possunt dignoscere vera bona,' itaque *κράτιστον* coniecturam amici probat. Frustra: coeant verba *πρᾶγμα δίκαιον* et sensus satis aptus exprometur 'difficile est iustam causam dignoscere' || 570 *σὲ διδάξω* edd. mss. sed *σὲ* om. Rav., unde bene Porsonus *ἀποδείξω* coni. || 572 delevit Cobetus probatus Meinekio || 574 *κοτίνου* vel *κοτίνῳ* vulgo: male *κοτινῷ* Porsonus formata voce a *κότινος* ut *χρυσοῦς* a *χρυσός* || 575 *δηλοῖ* vulgo: *δῆλος* Cobetus || 586 *γρύζειν* ex duobus libris Dindorfius iuxta cum Dobraeo pro vulgato *γρύξῃς*

ἔτι μηδ᾽ ὁτιοῦν.
οὐ γὰρ πείσεις, οὐδ᾽ ἢν πείσῃς.
ΠΕ. ὦ πόλις Ἄργους, κλύεθ᾽ οἷα λέγει.
ΧΡ. Παύσωνα κάλει τὸν ξύσσιτον.
ΠΕ. τί πάθω τλήμων;
ΧΡ. ἔρρ᾽ ἐς κόρακας θᾶττον ἀφ᾽ ἡμῶν.
ΠΕ. εἶμι δὲ ποῖ γῆς;
ΧΡ. ἐς τὸν κύφων᾽· ἀλλ᾽ οὐ μέλλειν
χρή σ᾽, ἀλλ᾽ ἀνύτειν.
ΠΕ. ἦ μὴν ὑμεῖς γ᾽ ἔτι μ᾽ ἐνταυθὶ
μεταπέμψεσθον.
ΧΡ. τότε νοστήσεις· νῦν δὲ φθείρου.
κρεῖττον γάρ μοι πλουτεῖν ἐστίν,
σὲ δ᾽ ἐᾶν κλάειν μακρὰ τὴν κεφαλήν.
ΒΛ. νὴ Δί᾽ ἐγὼ γοῦν ἐθέλω πλουτῶν
εὐωχεῖσθαι μετὰ τῶν παίδων
τῆς τε γυναικός, καὶ λουσάμενος
λιπαρὸς χωρῶν ἐκ βαλανείου
τῶν χειροτεχνῶν
καὶ τῆς πενίας καταπαρδεῖν.
ΧΡ. αὕτη μὲν ἡμῖν ἡπίτριπτος οἴχεται.
ἐγὼ δὲ καὶ σύ γ᾽ ὡς τάχιστα τὸν θεὸν
ἐγκατακλινοῦντ᾽ ἄγωμεν εἰς Ἀσκληπιοῦ.
ΒΛ. καὶ μὴ διατρίβωμέν γε, μὴ πάλιν τις αὖ
ἐλθὼν διακωλύσῃ τι τῶν προὔργου ποιεῖν.
ΧΡ. παῖ Καρίων τὰ στρώματ᾽ ἐκφέρειν σ᾽ ἐχρῆν,
αυτόν τ᾽ ἄγειν τὸν Πλοῦτον, ὡς νομίζεται,
καὶ τἄλλ᾽ ὅσ᾽ ἐστὶν ἔνδον ηὐτρεπισμένα.

ΧΟΡΟΥ

ΚΑΡΙΩΝ. ΧΟΡΟΣ

ΚΑ. ὦ πλεῖστα Θησείοις μεμυστιλημένοι
γέροντες ἄνδρες ἐπ᾽ ὀλιγίστοις ἀλφίτοις,
ὡς εὐτυχεῖθ᾽, ὡς μακαρίως πεπράγατε,
ἄλλοι θ᾽ ὅσοις μέτεστι τοῦ χρηστοῦ τρόπου.
ΧΟ. τί δ᾽ ἔστιν ὦ βέλτιστε τῶν σαυτοῦ φίλων;
φαίνει γὰρ ἥκειν ἄγγελος χρηστοῦ τινος.
ΚΑ. ὁ δεσπότης πέπραγεν εὐτυχέστατα,
μᾶλλον δ᾽ ὁ Πλοῦτος αὐτός· ἀντὶ γὰρ τυφλοῦ
ἐξωμμάτωται καὶ λελάμπρυνται κόρας,
᾽Ασκληπιοῦ παιῶνος εὐμενοῦς τυχών.
ΧΟ. λέγεις μοι χαράν, λέγεις μοι βοάν.
ΚΑ. πάρεστι χαίρειν, ἤν τε βούλησθ᾽ ἤν τε μή.
ΧΟ. ἀναβοάσομαι τὸν εὔπαιδα καὶ
μέγα βροτοῖσι φέγγος ᾽Ασκληπιόν.

ΓΥΝΗ ΧΡΕΜΥΛΟΥ

τίς ἡ βοή ποτ᾽ ἐστίν; ἆρ᾽ ἀγγέλλεται
χρηστόν τι; τοῦτο γὰρ ποθοῦσ᾽ ἐγὼ πάλαι
ἔνδον κάθημαι περιμένουσα τουτονί.
ΚΑ. ταχέως ταχέως φέρ᾽ οἶνον ὦ δέσποιν᾽, ἵνα
καὐτὴ πίῃς· φιλεῖς δὲ δρῶσ᾽ αὐτὸ σφόδρα·
ὡς ἀγαθὰ συλλήβδην ἅπαντά σοι φέρω.
ΓΥ. καὶ ποῦ ᾽στιν; ΚΑ. ἐν τοῖς λεγομένοις· εἴσει τάχα.
ΓΥ. πέραινε τοίνυν ὅ τι λέγεις ἀνύσας ποτέ.
ΚΑ. ἄκουε τοίνυν, ὡς ἐγὼ τὰ πράγματα
ἐκ τῶν ποδῶν ἐς τὴν κεφαλήν σοι πάντ᾽ ἐρῶ.

ADNOTATIO CRITICA

638 φιλεῖς δρῶσα: δρᾶσ᾽ i. e. δρᾶσαι coni. Meinekius, qui verbi φιλεῖν cum participio coniuncti exemplum desiderat, nam male vulgo coniungi εἴτι φιλεῖτ᾽ ὀρχούμενοι Vesp. 1504 et distinguenda esse ἐξάγετ᾽, εἴ τι φιλεῖτ᾽, ὀρχούμενοι. Contra in Eccl. 5[illegible] μίσει σάκον ἔχουσα consimilem habes structuram || 640 post ἐν τοῖς λεγομένοις distinxi ut Boissonadius. Sensus est 'in iis quae a me dicentur' 'in meis verbis: actutum scies'

ΓΥ. μὴ δῆτ' ἔμοιγ' ἐς τὴν κεφαλήν. ΚΑ. μὴ τἀγαθὰ
ἃ νῦν γεγένηται; ΓΥ. μὴ μὲν οὖν τὰ πράγματα.
ΚΑ. ὡς γὰρ τάχιστ' ἀφικόμεθα πρὸς τὸν θεὸν
ἄγοντες ἄνδρα τότε μὲν ἀθλιώτατον
νῦν δ' εἴ τιν' ἄλλον μακάριον κεὐδαίμονα,
πρῶτον μὲν αὐτὸν ἐπὶ θάλατταν ἤγομεν,
ἔπειτ' ἐλοῦμεν. ΓΥ. νὴ Δί' εὐδαίμων ἄρ' ἦν
ἀνὴρ γέρων ψυχρᾷ θαλάττῃ λούμενος.
ΚΑ. ἔπειτα πρὸς τὸ τέμενος ᾖμεν τοῦ θεοῦ.
ἐπεὶ δὲ βωμῷ πόπανα καὶ προθύματα
καθωσιώθη πέλανος Ἡφαίστου φλογί,
κατεκλίναμεν τὸν Πλοῦτον, ὥσπερ εἰκὸς ἦν·
ἡμῶν δ' ἕκαστος στιβάδα παρεκαττύετο.
ΓΥ. ἦσαν δέ τινες κἄλλοι δεόμενοι τοῦ θεοῦ;
ΚΑ. εἷς μέν γε Νεοκλείδης, ὅς ἐστι μὲν τυφλός,
κλέπτων δὲ τοὺς βλέποντας ὑπερηκόντικεν·
ἕτεροί τε πολλοὶ παντοδαπὰ νοσήματα
ἔχοντες· ὡς δὲ τοὺς λύχνους ἀποσβέσας
ἡμῖν παρήγγειλ' ἐγκαθεύδειν τοῦ θεοῦ
ὁ πρόπολος, εἰπών, ἤν τις αἴσθηται ψόφου,
σιγᾶν, ἅπαντες κοσμίως κατεκείμεθα.
κἀγὼ καθεύδειν οὐκ ἐδυνάμην, ἀλλά με
ἀθάρης χύτρα τις ἐξέπληττε κειμένη
ὀλίγον ἄπωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ γρᾳδίου,
ἐφ' ἣν ἐπεθύμουν δαιμονίως ἐφερπύσαι.
ἔπειτ' ἀναβλέψας ὁρῶ τὸν ἱερέα
τοὺς φθοῖς ἀφαρπάζοντα καὶ τὰς ἰσχάδας
ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς ἱερᾶς. μετὰ τοῦτο δὲ
περιῆλθε τοὺς βωμοὺς ἅπαντας ἐν κύκλῳ,
εἴ που πόπανον εἴη τι καταλελειμμένον·
ἔπειτα ταῦθ' ἥγιζεν ἐς σάκταν τινά.
κἀγὼ νομίσας πολλὴν ὁσίαν τοῦ πράγματος

ADNOTATIO CRITICA

653 προθύματα mss.: θυλήματα schol. || 654 μέλανος Bergkius non improbante Meinekio || 657 ἦσαν δέ που κἄλλοι Elmsleius ad Ach. 127 auct. || 662 παρήγγειλε(ν) καθεύδειν codices: optime emendavit Porsonus praeeunte Hotibio || 674 σάκταν: σάκκον schol. pro v.l.

ἐπὶ τὴν χύτραν τὴν τῆς ἀθάρης ἀνίσταμαι.
ΓΥ. ταλάντατ᾽ ἀνδρῶν οὐκ ἐδεδοίκεις τὸν θεόν;
ΚΑ. νὴ τοὺς θεοὺς ἔγωγε, μὴ φθάσειέ με
ἐπὶ τὴν χύτραν ἐλθὼν ἔχων τὰ στέμματα·
ὁ γὰρ ἱερεὺς αὐτοῦ με προὐδιδάξατο.
τὸ γρᾴδιον δ᾽, ὡς ᾐσθάνετό μου τὸν ψόφον,
ἄρασ᾽ ὑφῄρει· κᾆτα συρίξας ἐγὼ
ὀδὰξ ἐλαβόμην ὡς παρείας ὢν ὄφις.

ADNOTATIO CRITICA

681 ᾔσθετο δὴ vulgo, δὴ omisso in spectatissimis codicibus: ᾐσθάνετο Porsonus, ᾔσθετό πού μου Bergkius || 682 ἄρασ᾽ ὑφῄρει: vulgo legitur τὴν χεῖρ᾽ ὑφῄρει: Scholiastae interpretationem ἐκτείνει τὴν χεῖρα κατὰ τῆς χύτρας, ἵνα μηδεὶς αὐτὴν λάβῃ· καὶ Μένανδρος· ἐξάραντες ἐπικροτήσατε receptae lectioni non convenire intellexit Hemsterhusius: 'nam quo pacto,' illum audis ipsum loquentem 'ὑφαιρεῖν significabit ἐκτείνειν? tum quid eo facit, aut quorsum spectat locus ἐξάραντες ἐπικροτήσατε 'sublatis manibus clarum plausum date?' Quin immo porrectam manum hac in orationis serie requiri docuerit, quod infra subicitur (v. 684) τὴν χεῖρα πάλιν ἀνέσπασεν, nam qui manum, quae ante non fuerat exerta, morsu dolens retrahere dici potest? Eam ob rem illud ὑφῄρει valde mihi suspectum esse non diffiteor: ferrem potius, si legeretur χύτραν ὑφῄρει· quia nimirum ad ollam adducendam opus erat, ut manum extenderet: neque erit forte nemo, qui dubitet an satis exacta sit ad normam Graecae linguae phrasis ὑφαιρεῖν τὴν χεῖρα.' Hactenus verum puto vidisse criticum sagacissimum, sed quod pergit ponere in vetustis exemplaribus exstitisse ὑπῆρε vel ἐπῆρε, nam ita demum ad hanc scripturam respondere Scholiastae observationem, vereor ut aeque bene res ei cesserit. Quod si quis propius verba enarratoris inspexerit, sponte cogitationem subicient, aliud quiddam exstitisse, cui Menandri locus congruat: nunc quorsum tendat haud facile dixeris. Scribe ἄρασ᾽ ὑφῄρει, et habebis manum Aristophanis. 'Vetula' dicit Cario 'statim atque percepit sonum, quem adrependo excitabam, sublata manu ollam subducebat sive subtractura erat' ἄρασα τὴν χεῖρα ὑφῄρει τὴν χύτραν. Nunc omnia optime consistent: scriptura nostra cum adpositam explicationem capit, tum sententiam praebet totius loci tenori accommodatissimam, postremo fontem erroris facile detegit. Nam ut indicaret ellipsin post ἄρασ᾽ de qua egi ad Vesp. v. 1160, ascripsit aliquis orae libri explicationis loco τὴν χεῖρα, quod interpretamentum consueto errore contigit ut alienam sedem postea invaderet extrusa vera lectione. Porro nunc statim comparet hanc ipsam ellipsin illustrandi causa scholiasten Menandrum laudasse. Haec in prima editione scripseram antequam advertissem Dobraei brevem notulam Adv. ii p. 543 unde constat hanc coniecturam meam occupasse virum eximiae doctrinae: idem in notis ad h. l. 'ὑπερῆρε legerem si de vocis usu constaret;' et hoc ipsum posuit Bergkius. Meinekius mecum facit

ἡ δ' εὐθέως τὴν χεῖρα πάλιν ἀνέσπασεν,
κατέκειτο δ' αὐτὴν ἐντυλίξασ' ἡσυχῇ
ὑπὸ τοῦ δέους βδέουσα δριμύτερον γαλῆς.
κἀγὼ τότ' ἤδη τῆς ἀθάρης πολλὴν ἔφλων·
ἔπειτ' ἐπειδὴ μεστὸς ἦν, ἀνεπαυόμην.
ΓΥ. ὁ δὲ θεὸς ὑμῖν οὐ προσῄειν; ΚΑ. οὐδέπω.
μετὰ ταῦτ' ἐγὼ μὲν εὐθὺς ἐνεκαλυψάμην
δείσας, ἐκεῖνος δ' ἐν κύκλῳ τὰ νοσήματα
σκοπῶν περιῄει πάντα κοσμίως πάνυ·
ἔπειτα παῖς αὐτῷ λίθινον θυΐδιον
παρέθηκε καὶ δοίδυκα καὶ κιβώτιον.
ΓΥ. λίθινον; ΚΑ. μὰ Δί' οὐ δῆτ' οὐχὶ τό γε κιβώτιον.
ΓΥ. σὺ δὲ πῶς ἑώρας ὦ κάκιστ' ἀπολούμενε,
ὃς ἐγκεκαλύφθαι φῄς; ΚΑ. διὰ τοῦ τριβωνίου·
ὀπὰς γὰρ εἶχεν οὐκ ὀλίγας μὰ τὸν Δία.
πρῶτον δὲ πάντων τῷ Νεοκλείδῃ φάρμακον
καταπλαστὸν ἐνεχείρησε τρίβειν, ἐμβαλὼν
σκορόδων κεφαλὰς τρεῖς Τηνίων. ἔπειτ' ἔφλα
ἐν τῇ θυΐᾳ συμπαραμιγνύων ὀπὸν
καὶ σχῖνον· εἶτ' ὄξει διέμενος Σφηττίῳ
κατέπλασεν αὐτοῦ τὰ βλέφαρ' ἐκστρέψας, ἵνα
ὀδυνῷτο μᾶλλον. ὁ δὲ κεκραγὼς καὶ βοῶν
ἔφευγ' ἀνᾴξας· ὁ δὲ θεὸς γελάσας ἔφη
'ἐνταῦθα νῦν κάθησο καταπεπλασμένος,
ἵν' ὑπομνύμενον παύσω σε ταῖς ἐκκλησίαις.'

ADNOTATIO CRITICA

688 mira varietate optimi codices Rav. et Ven. ἀνεπαλλόμην, at Ven. praeterea γρ. ἀνεπαυόμην. Recepit ἀνεπαλλόμην Bergkius; atqui Cario qui v. 681 surrexerat, nunc cibo repletus rursus requievit. MEINEKE || 695 totum versum omittit Rav. || 706 γελάσας vulgo. 'Risum dei ab hoc loco alienum puto ubi aliquid commemoratum expectabam quo Neoclides a fuga retractus fuerit. Quare suspicor scripsisse poetam ὁ δὲ θεός γ' ἐλάσας ἔφη. Percussit hominem baculo, quod gestare solebat Aesculapius ut eum a fuga revocaret. MEINEKE || 708 ὑπομνύμενον, quod legebat Scholiastes et verum putat Dobraeus, cum Brunckio reposui pro codicum lectione ἐπομνύμενον, qua multum festivitatis loco detrahitur. Notum est, quid fuerit in foro Attico ὑπωμοσία, vide *Dict. of Antiqq.* p. 331, et Schoemannum De Comitt. Ath. p. 162, qui hunc locum respicit. Sensus est 'ut mea opera desinas interesse comitiis et illa ὑπωμοσίᾳ uti.'

ΓΥ. ὡς φιλόπολίς τίς ἐσθ' ὁ δαίμων καὶ σοφός.
ΚΑ. μετὰ τοῦτο τῷ Πλούτωνι παρεκαθέζετο,
καὶ πρῶτα μὲν δὴ τῆς κεφαλῆς ἐφήψατο,
ἔπειτα καθαρὸν ἡμιτύβιον λαβὼν
τὰ βλέφαρα περιέψησεν· ἡ Πανάκεια δὲ
κατεπέτασ' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν φοινικίδι
καὶ πᾶν τὸ πρόσωπον· εἶθ' ὁ θεὸς ἐπόππυσεν.
ἐξῃξάτην οὖν δύο δράκοντ' ἐκ τοῦ νεὼ
ὑπερφυεῖς τὸ μέγεθος. ΓΥ. ὦ φίλοι θεοί.
ΚΑ. τούτω δ' ὑπὸ τὴν φοινικίδ' ὑποδύνθ' ἡσυχῇ
τὰ βλέφαρα περιέλειχον, ὥς γ' ἐμοὐδόκει·
καὶ πρίν σε κοτύλας ἐκπιεῖν οἴνου δέκα,
ὁ Πλοῦτος ὦ δέσποιν' ἀνειστήκει βλέπων·
ἐγὼ δὲ τὼ χεῖρ' ἀνεκρότησ' ὑφ' ἡδονῆς
τὸν δεσπότην τ' ἤγειρον. ὁ θεὸς δ' εὐθέως
ἠφάνισεν αὑτὸν οἵ τ' ὄφεις ἐς τὸν νεών.
οἱ δ' ἐγκατακείμενοι παρ' αὐτῷ πῶς δοκεῖς
τὸν Πλοῦτον ἠσπάζοντο καὶ τὴν νύχθ' ὅλην
ἐγρηγόρεσαν, ἕως διέλαμψεν ἡμέρα.
ἐγὼ δ' ἐπῄνουν τὸν θεὸν πάνυ σφόδρα,
ὅτι βλέπειν ἐποίησε τὸν Πλοῦτον ταχύ,
τὸν δὲ Νεοκλείδην μᾶλλον ἐποίησεν τυφλόν.
ΓΥ. ὅσην ἔχεις τὴν δύναμιν ὦναξ δέσποτα.
ἀτὰρ φράσον μοι, ποῦ 'σθ' ὁ Πλοῦτος; ΚΑ. ἔρχεται.
ἀλλ' ἦν περὶ αὐτὸν ὄχλος ὑπερφυὴς ὅσος.
οἱ γὰρ δίκαιοι πρότερον ὄντες καὶ βίον

ADNOTATIO CRITICA

Ceterum fortasse ταῖς ἐκκλησίαις scribendum esse monet Dindorfius collato scholiasta pro vulgato τῆς ἐκκλησίας || 710 τῷ Πλούτωνι: Scholiastes ioco lusuque Plutum ita vocatum narrat, qua in re iocus ille cernatur non dixit: τὸν Πλοῦτον Πλούτωνα εἶπε παίζων· ἢ ὅτι καὶ Πλούτωνα αὐτὸν ὑποκοριστικῶς ἐκάλεσεν ὡς Σοφοκλῆς Ἰνάχῳ 'Πλούτωνος δ' ἐπείσοδος' καὶ πάλιν 'τοιόνδ' ἐμὸν Πλούτων' ἀμεμφίας χάριν.' Assentior Meinekio, non credibile esse Plutonem hoc uno loco appellatum esse quem constanter poeta per totam fabulam Plutum appellet: non assentior rescribenti Πλούτῳ 'τι παρεκαθέζετο i.e. Πλούτῳ ἔτι 'post reliquos etiam Pluto assidebat,' quod vix graecum mihi sonat. Quidni τῷ Πλούτῳ γε? || 716 οὖν om. Rav., δ' οὖν coni. Meinekius, fuit qui κἀξῃξάτην σύνδυο δράκοντ' temere corrigeret

ἔχοντες ὀλίγον αὐτὸν ἠσπάζοντο καὶ
ἐδεξιοῦνθ' ἅπαντες ὑπὸ τῆς ἡδονῆς·
ὅσοι δ' ἐπλούτουν οὐσίαν τ' εἶχον συχνὴν
οὐκ ἐκ δικαίου τὸν βίον κεκτημένοι,
ὀφρῦς ξυνῆγον ἐσκυθρώπαζόν θ' ἅμα.
οἱ δ' ἠκολούθουν κατόπιν ἐστεφανωμένοι
γελῶντες εὐφημοῦντες· ἐκτυπεῖτο δὲ
ἐμβὰς γερόντων εὐρύθμοις προβήμασιν.
ἀλλ' εἶ' ἁπαξάπαντες ἐξ ἑνὸς λόγου
ὀρχεῖσθε καὶ σκιρτᾶτε καὶ χορεύετε·
οὐδεὶς γὰρ ὑμῖν εἰσιοῦσιν ἀγγελεῖ,
ὡς ἄλφιτ' οὐκ ἔνεστιν ἐν τῷ θυλάκῳ.
ΓΥ. νὴ τὴν Ἑκάτην κἀγὼ δ' ἀναδῆσαι βούλομαι
εὐαγγέλιά σε κριβανωτῶν ὁρμαθῷ
τοιαῦτ' ἀπαγγείλαντα. ΚΑ. μή νυν μέλλ' ἔτι,
ὡς ἄνδρες ἐγγύς εἰσιν ἤδη τῶν θυρῶν.
ΓΥ. φέρε νυν ἰοῦσ' εἴσω κομίσω καταχύσματα
ὥσπερ νεωνήτοισιν ὀφθαλμοῖς ἐγώ.
ΚΑ. ἐγὼ δ' ὑπαντῆσαί γ' ἐκείνοις βούλομαι.

ΧΟΡΟΥ

ADNOTATIO CRITICA

739 post haec unius versus lacunam indicandam esse suspicatur Meinekius, quo qui tetricum vultum prae se ferebant, paulatim a Pluti comitatu recessisse dicti erant, ὀφρῦς ξυνῆγον ἐσκυθρώπαζόν θ' ἅμα [σῖγ' εἰς ἑαυτῶν ὑποποκινοῦντες θαμά]. Versus fortasse ex tragoedia aliqua desumptus || 741 ἐκτυπεῖτο vulgo: frustra ἐκτύπει δὲ (γε) δὴ aut ἐκτύπησε δὴ Valckenaerius coni. Passivum legitur Thesm. 929, Philostr. Vit. Apoll. v 16, viii 14 || 742 προβήμασιν vulgo: δρομήμασιν Valckenaerius: κροτήμασιν coni. Meineke in adn. cr. || 747 κἀγώγ' vulgo: κἀγὼ δ' Rav. || 748 κριβανωτῶν mss.: κριβανιτῶν rescribendum vult Elmsleius ad Ach. 1123 || 751 εἴσω κομίσω: nescio an poeta εἴσω 'κκομίσω scripserit ut Vesp. 811 (819). In sequentibus mihi ante vs. 754 (771) complures versus una cum chorico cantu videntur excidisse: neque enim credibile est Plutum orationem suam a verbis καὶ προσκυνῶ γε exorsum esse. MEINEKE

ΠΛΟΥΤΟΣ. ΧΡΕΜΥΛΟΣ

ΠΛ. καὶ προϲκυνῶ γε πρῶτα μὲν τὸν ἥλιον,
ἔπειτα ϲεμνῆϲ Παλλάδοϲ κλεινὸν πέδον
χώραν τε πᾶϲαν Κέκροποϲ ἥ μ᾽ ἐδέξατο.
αἰσχύνομαι δὲ τὰς ἐμαυτοῦ συμφοράς,
οἵοις ἄρ᾽ ἀνθρώποις ξυνὼν ἐλάνθανον,
τοὺς ἀξίους δὲ τῆς ἐμῆς ὁμιλίας
ἔφευγον, εἰδὼς οὐδέν· ὢ τλήμων ἐγώ,
ὡς οὔτ᾽ ἐκεῖν᾽ ἄρ᾽ οὔτε ταῦτ᾽ ὀρθῶς ἔδρων·
ἀλλ᾽ αὐτὰ πάντα πάλιν ἀναστρέψας ἐγὼ
δείξω τὸ λοιπὸν πᾶσιν ἀνθρώποις ὅτι
ἄκων ἐμαυτὸν τοῖς πονηροῖς ἐπεδίδουν.
ΧΡ. βάλλ᾽ ἐς κόρακας· ὡς χαλεπόν εἰσιν οἱ φίλοι
οἱ φαινόμενοι παραχρῆμ᾽ ὅταν πράττῃ τις εὖ.
νύττουσι γὰρ καὶ φλῶσι τἀντικνήμια,
ἐνδεικνύμενος ἕκαστος εὔνοιάν τινα.
ἐμὲ γὰρ τίς οὐ προσεῖπε; ποῖος οὐκ ὄχλος
περιεστεφάνωσεν ἐν ἀγορᾷ πρεσβυτικός;

ΓΥΝΗ ΧΡΕΜΥΛΟΥ

ὦ φίλτατ᾽ ἀνδρῶν καὶ σὺ καὶ σὺ χαίρετε.
φέρε νυν, νόμος γάρ ἐστι, τὰ καταχύσματα
ταυτὶ καταχέω σου λαβοῦσα. ΠΛ. μηδαμῶς.
ἐμοῦ γὰρ εἰσιόντος ἐς τὴν οἰκίαν

ADNOTATIO CRITICA

754—756 e tragoedia aliqua petitos puto, fortasse *Hippolyto velato* 755 κλεινὸν πέδον vulgo quod de 'urbe Athenis' intelligendum, sicut alterum quod sequitur Atticam indicat: κλεινὴν πόλιν diserte Stephan. Byzant. in v. Ἀθῆναι ut 'arcem' ostendat ab Atheniensibus appellari πόλιν κυρίῳ ὀνόματι; quod Bentleio probatum Porsonus in textum recepit. Super usu vocis πέδον dignae sunt quae expendantur notae Buttmanni ad Soph. Philoct. v. 69, Seidleri ad Eur. Troad. v. 4 || 762 αὐτὰ tres primae, mss.: αὖ τὰ edidit Brunckius ex sententia Bentleii et Hemsterhusii || 764 ἐπεδίδουν Meineke e Ven.; vulgo ἐνεδίδουν || 766 οἱ φαινόμενοι: ὀσφραινόμενοι coniecit Hemsterhusius ad Luciani Timon. p. 159 venuste nec sine quadam verisimilitudinis specie cum Lucianus

πρώτιστα καὶ βλέψαντος οὐδὲν ἐκφέρειν
πρεπῶδές ἐστιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐσφέρειν.
ΓΥ. εἶτ' οὐχὶ δέξει δῆτα τὰ καταχύσματα;
ΠΛ. ἔνδον γε παρὰ τὴν ἑστίαν, ὥσπερ νόμος·
ἔπειτα καὶ τὸν φόρτον ἐκφύγοιμεν ἄν.
οὐ γὰρ πρεπῶδές ἐστι τῷ διδασκάλῳ
ἰσχάδια καὶ τρωγάλια τοῖς θεωμένοις
προβαλόντ' ἐπὶ τούτοις εἶτ' ἀναγκάζειν γελᾶν.
ΓΥ. εὖ πάνυ λέγεις· ὡς Δεξίνικός γ' οὑτοσὶ
ἀνίσταθ' ὡς ἁρπασόμενος τῶν ἰσχάδων.

ΧΟΡΟΥ

ΚΑΡΙΩΝ

ὡς ἡδὺ πράττειν ὦνδρές ἐστ' εὐδαιμόνως,
καὶ ταῦτα μηδὲν ἐξενεγκόντ' οἴκοθεν.
ἡμῖν γὰρ ἀγαθῶν σωρὸς ἐς τὴν οἰκίαν
ἐπεσπέπαικεν οὐδὲν ἠδικηκόσιν.
οὕτω τὸ πλουτεῖν ἐστιν ἡδὺ πρᾶγμά τι.
ἡ μὲν σιπύη μεστή 'στι λευκῶν ἀλφίτων,
οἱ δ' ἀμφορῆς οἴνου μέλανος ἀνθοσμίου.
ἅπαντα δ' ἡμῖν ἀργυρίου καὶ χρυσίου
τὰ σκευάρια πλήρη 'στίν, ὥστε θαυμάσαι.
τὸ φρέαρ δ' ἐλαίου μεστόν· αἱ δὲ λήκυθοι
μύρου γέμουσι, τὸ δ' ὑπερῷον ἰσχάδων.

ADNOTATIO CRITICA

in Timone saepius respiciat ad Aristophanis Plutum || 783 post Δεξίνικος Rav. addit γε quod recte tuetur Fritzschius ad ὡς relatum. Fluctuat Bentleius inter ὡς Δεξίνικος, ὁ δὲ Ξένοικος et quod vix credas ὄχλος δὲ ξενικός || 784 τὰς ἰσχάδας vulgo: τῶν ἰσχάδων Suidae est speciosa lectio || 789 hunc v. eiecerunt critici primarii temere siquid video. Οὕτω referendum ad οὐδὲν ἠδικηκόσιν, 'ita, cum nihil scilicet iniusti feceris, divitiis pollere res est iucunda:' sed illis qui sibi consciunt mali aliquid, τὸ πλουτεῖν ἀνιαρόν ἐστι πρᾶγμά τι. BOISSONADIVS

ὀξὶς δὲ πᾶσα καὶ λοπάδιον καὶ χύτρα
χαλκῆ γέγονε· τοὺς δὲ πινακίσκους τοὺς σαπροὺς
τοὺς ἰχθυηροὺς ἀργυροῦς πάρεσθ' ὁρᾶν.
ὁ δ' ἰπνὸς γέγον' ἡμῖν ἐξαπίνης ἐλεφάντινος.
στατῆρσι δ' οἱ θεράποντες ἀρτιάζομεν
χρυσοῖς· ὁ δεσπότης μὲν ἔνδον βουθυτεῖ
ὗν καὶ τράγον καὶ κριὸν ἐστεφανωμένος·
ἐμὲ δ' ἐξέπεμψεν ὁ καπνός. οὐχ οἷός τε γὰρ
ἔνδον μένειν ἦν. ἔδακνε γὰρ τὰ βλέφαρά μου.

ΑΝΗΡ ΔΙΚΑΙΟΣ

ἕπου μετ' ἐμοῦ παιδάριον, ἵνα πρὸς τὸν θεὸν
ἴωμεν. ΚΑ. ἔα τίς ἔσθ' ὁ προσιὼν οὑτοσί;
ΔΙ. ἀνὴρ πρότερον μὲν ἄθλιος, νῦν δ' εὐτυχής.
ΚΑ. δῆλον ὅτι. τῶν χρηστῶν τις, ὡς ἔοικας, εἶ.
ΔΙ. μάλιστ'. ΚΑ. ἔπειτα τοῦ δέει; ΔΙ. πρὸς τὸν θεὸν
ἥκω· μεγάλων γάρ μοὔστὶν ἀγαθῶν αἴτιος.
ἐγὼ γὰρ ἱκανὴν οὐσίαν παρὰ τοῦ πατρὸς
λαβὼν ἐπήρκουν τοῖς δεομένοις τῶν φίλων,
εἶναι νομίζων χρήσιμον πρὸς τὸν βίον.
ΚΑ. ἦ πού σε ταχέως ἐπέλιπεν τὰ χρήματα.
ΔΙ. κομιδῇ μὲν οὖν. ΚΑ. οὐκοῦν μετὰ ταῦτ' ἦσθ' ἄθλιος.
ΔΙ. κομιδῇ μὲν οὖν. κἀγὼ μὲν ᾤμην οὓς τέως
εὐηργέτησα δεομένους ἕξειν φίλους
ὄντως βεβαίους, εἰ δεηθείην ποτέ·
οἱ δ' ἐξετρέποντο κοὐκ ἐδόκουν ὁρᾶν μ' ἔτι.
ΚΑ. καὶ κατεγέλων δ' εὖ οἶδ' ὅτι. ΔΙ. κομιδῇ μὲν οὖν.
ΚΑ. αὐχμὸς γὰρ ὢν τῶν σκευαρίων σ' ἀπώλεσεν.
ΔΙ. ἀλλ' οὐχὶ νῦν. ἀνθ' ὧν ἐγὼ πρὸς τὸν θεὸν

ADNOTATIO CRITICA

797 σαθροὺς 'fatiscentes et laceros' malit Meinekius dubitans num ipsae lances σαπραὶ vocari possint. De frequenti adiectivorum σαθρὸς et σαπρὸς permutatione dixit Cobetus V.L. p. 229 || 808 post δῆλον ὅτι plene interpunxi || 814 ἀπέλιπεν 'deseruerunt' vulgo ante Kusterum qui ἐπέλιπεν 'defecerunt' coniecit quod confirmat Rav. || 821 vulgo Iusto tribuitur: Carioni dedit Meinekius pro vulgato μ' in σ' mutato: αὐχμὸς γὰρ ὄντως σκευαρίων eleganter sed praeter necessitatem Fritzschius ad Thesmoph. p. 247: minime probari potest coniectura Bergkii, αὐχμὸς γὰρ ἢ σκευωρίαν τ' ἀπώλεσα, ubi αὐχμὸς adiectivum est. Quidni γὰρ οὖν scribatur?

προσευξόμενος ἥκω δικαίως ἐνθαδί.
ΚΑ. τὸ τριβώνιον δὲ τί δύναται πρὸς τῶν θεῶν,
ὃ φέρει μετὰ σοῦ τὸ παιδάριον τουτί; φράσον.
ΔΙ. καὶ τοῦτ' ἀναθήσων ἔρχομαι πρὸς τὸν θεόν.
ΚΑ. μῶν ἐνεμυήθης δῆτ' ἐν αὐτῷ τὰ μεγάλα;
ΔΙ. οὐκ ἀλλ' ἐνερρίγωσ' ἔτη τριακαίδεκα.
ΚΑ. τὰ δ' ἐμβάδια; ΔΙ. καὶ ταῦτα συνεχειμάζετο.
ΚΑ. καὶ ταῦτ' ἀναθήσων ἔφερες οὖν; ΔΙ. νὴ τὸν Δία.
ΚΑ. χαρίεντά γ' ἥκεις δῶρα τῷ θεῷ φέρων.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

οἴμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλα δείλαιος,
καὶ τρὶς κακοδαίμων καὶ τετράκις καὶ πεντάκις
καὶ δωδεκάκις καὶ μυριάκις· ἰοὺ ἰού.
οὕτω πολυφόρῳ συγκέκραμαι δαίμονι.
ΚΑ. Ἄπολλον ἀποτρόπαιε καὶ θεοὶ φίλοι,
τί ποτ' ἐστὶν ὅ τι πέπονθεν ἄνθρωπος κακόν;
ΣΥ. οὐ γὰρ σχέτλια πέπονθα νυνὶ πράγματα
ἀπολωλεκὼς ἅπαντα τἀκ τῆς οἰκίας
διὰ τὸν θεὸν τοῦτον, τὸν ἐσόμενον τυφλὸν
πάλιν αὖθις, ἤνπερ μὴ 'λλίπωσιν αἱ δίκαι;
ΔΙ. ἐγὼ σχεδὸν τὸ πρᾶγμα γιγνώσκειν δοκῶ.
προσέρχεται γάρ τις κακῶς πράττων ἀνήρ,
ἔοικε δ' εἶναι τοῦ πονηροῦ κόμματος.
ΚΑ. νὴ Δία καλῶς τοίνυν ποιῶν ἀπόλλυται.
ΣΥ. ποῦ ποῦ 'σθ' ὁ μόνος ἅπαντας ἡμᾶς πλουσίους
ὑποσχόμενος οὗτος ποιήσειν εὐθέως,
εἰ πάλιν ἀναβλέψειεν ἐξ ἀρχῆς; ὁ δὲ
πολὺ μᾶλλον ἐνίους ἐστὶν ἐξολωλεκώς.

ADNOTATIO CRITICA

824 *πρὸς τῶν θεῶν* edd. et mss.; *πρὸς τὸν θεὸν* Brunckius ex Hemsterhusii emendatione vix ulli probata || 825 *ὁ φέρει μετὰ σοῦ τὸ παιδάριον τουτὶ* vulgatum recte se habet: *ἰὸν* vel *ἀκολουθοῦν* vel simile quid ad *μετὰ σοῦ* requirit Meinekius scribendumque putat *ὃ φέρει τὸ μετὰ σοῦ παιδάριον τουτί*, coll. Eccles. 792 (1138) || 827 *μῶν οὖν ἐμυήθης* mss. quod per se bonum quidem et recepit Meinekius: sed lectionem Ravennatis *μῶν ἐνεμυήθης* vel ex coniectura reponendam esse propter *ἐν αὐτῷ* quod sequitur et in proximo versu *ἐνερρίγωσα* recte notat Dobraeus || 838 de locutione *σχέτλια πράγματα πεπονθέναι* dubitans Meinekius *χρήματα* scribendum esse suspicatur, ut post *νυνὶ* interpungatur

ΚΑ. *καὶ τίνα δέδρακε δῆτα τοῦτ'*; ΣΥ. *ἐμὲ τουτονί.*
ΚΑ. *ἦ τῶν πονηρῶν ἦσθα καὶ τοιχωρύχων*;
ΣΥ. *μὰ Δί' οὐ μὲν οὖν ἔσθ' ὑγιὲς ὑμῶν οὐδενός,*
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἔχετέ μου τὰ χρήματα.
ΚΑ. *ὡς σοβαρὸς ὦ Δάματερ εἰσελήλυθεν*
ὁ συκοφάντης. δῆλον ὅτι βουλιμιᾷ.
ΣΥ. *σὺ μὲν εἰς ἀγορὰν ἰὼν ταχέως οὐκ ἂν φθάνοις·*
ἐπὶ τοῦ τροχοῦ γὰρ δεῖ σ' ἐκεῖ στρεβλούμενον
εἰπεῖν ἃ πεπανούργηκας. ΚΑ. *οἰμώξἄρα σύ.*
ΔΙ. *νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα πολλοῦ γ' ἄξιος*
ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν ὁ θεὸς οὗτος, εἰ
τοὺς συκοφάντας ἐξολεῖ κακοὺς κακῶς.
ΣΥ. *οἴμοι τάλας, μῶν καὶ σὺ μετέχων καταγελᾷς*;
ἐπεὶ πόθεν θοἰμάτιον εἴληφας τοδί;
ἐχθὲς δ' ἔχοντ' εἶδόν σ' ἐγὼ τριβώνιον.
ΔΙ. *οὐδὲν προτιμῶ σου. φορῶ γὰρ πριάμενος*
τὸν δακτύλιον τονδὶ παρ' Εὐδήμου δραχμῆς.
ΚΑ. *ἀλλ' οὐκ ἔνεστι συκοφάντου δήγματος.*
ΣΥ. *ἆρ' οὐχ ὕβρις ταῦτ' ἐστὶ πολλή*; *σκώπτετον,*
ὅ τι δὲ ποιεῖτον ἐνθάδ' οὐκ εἰρήκατον.
οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ γὰρ ἐνθάδ' ἐστὸν οὐδενί.
ΚΑ. *μὰ τὸν Δί' οὔκουν τῷ γε σῷ, σάφ' ἴσθ' ὅτι.*

ADNOTATIO CRITICA

852 *οὐδενὸς* vulgo, conf. v. 350: *οὐδεέν* Meinekius ex emend. Scaligeri || 858 *οἴμωζ' ἄρα* vulgo: *οἴμωξ' ἄρα* Rav. unde Dindorfius rescripsit *οἰμώξἄρα* || 867 Locus iamdiu conclamatus. Varie temptant critici; *ἀλλ' οὐ περίεσται* coni. Dawesius Misc. Critic. p. 211, 'sed non superabit sive non valebit contra sycophantae morsum;' dextre Hotibius *ἀλλ' οὐκ ἀνέξει συκοφάντου δήγματος* 'at sycophantae morsum ferre non poteris, quamvis annulo isto munitus.' Versum unum aut alterum intercidisse putat Dobraeus, qui sensum monet esse 'nullum reperias contra sycophantae morsum' ut Brunckius, non ut Berglerus, 'non inest ei remedium contra sycophantae morsum.' Videndum an scripserit poeta *ἀλλ' οὐκ ἐπῳδὴ* sive *ἴασις συκοφάντου δήγματος, ἔνεστι* autem illud (pro quo Suidas habet *ἐστὶ*) margini primum adscriptum, deinde in textum irrepserit. Sed digna sunt quae expendantur verba scholiastae quarti '*μὴ λάβῃς εἰς τὸ δήγματος ἔξωθεν τὸ ἀποτρεπτικός, ὡς οἴονταί τινες, ἀλλ' ἔστιν ἡ γενικὴ πρὸς τὸ δακτύλιος οὕτως 'ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὁ δακτύλιος δήγματος συκοφάντου*'' unde efficio non ut Hemsterhusius effecit soloecum illud *οὐκ ἂν ἐστὶ* sed *οὐ γὰρ ἐστὶ* ut scholiastae saltem lectionem

ΣΥ. ἀπὸ τῶν ἐμῶν γὰρ ναὶ μὰ Δία δειπνήσετον.
ΚΑ. ὡς δὴ 'π' ἀληθείᾳ σὺ μετὰ τοῦ μάρτυρος
διαρραγείης μηδενός γ' ἐμπλήμενος.
ΣΥ. ἀρνεῖσθον; ἔνδον ἐστὶν ὦ μιαρωτάτω
πολὺ χρῆμα τεμαχῶν καὶ κρεῶν ὠπτημένων.
ὓ ὗ ὓ ὗ ὓ ὗ ὓ ὗ ὓ ὗ ὓ ὗ.
ΚΑ. κακόδαιμον, ὀσφραίνει τι; ΔΙ. τοῦ ψύχους γ' ἴσως,
ἐπεὶ τοιοῦτόν γ' ἀμπέχεται τριβώνιον.
ΣΥ. ταῦτ' οὖν ἀνασχέτ' ἐστὶν ὦ Ζεῦ καὶ θεοί,
τούτους ὑβρίζειν εἰς ἔμ'; οἴμ' ὡς ἄχθομαι
ὅτι χρηστὸς ὢν καὶ φιλόπολις πάσχω κακῶς.
ΔΙ. σὺ φιλόπολις καὶ χρηστός; ΣΥ. ὡς οὐδείς γ' ἀνήρ.
ΔΙ. καὶ μὴν ἐπερωτηθεὶς ἀπόκριναί μοι. ΣΥ. τὸ τί;
ΔΙ. γεωργὸς εἶ; ΣΥ. μελαγχολᾶν μ' οὕτως οἴει;
ΔΙ. ἀλλ' ἔμπορος; ΣΥ. ναί, σκήπτομαί γ', ὅταν τύχω.
ΔΙ. τί δαί; τέχνην τιν' ἔμαθες; ΣΥ. οὐ μὰ τὸν Δία.
ΔΙ. πῶς οὖν διέζης ἢ πόθεν μηδὲν ποιῶν;
ΣΥ. τῶν τῆς πόλεώς εἰμ' ἐπιμελητὴς πραγμάτων
καὶ τῶν ἰδίων πάντων. ΔΙ. σύ; τί μαθών; ΣΥ. βούλομαι.

ADNOTATIO CRITICA

873 Sensum loci, cui Hemsterhusius et Dobraeus ulcus quoddam inveteratum inhaerere statuunt, hunc esse putat Meinekius 'utinam haec vera sint tuque prae inedia disrumparis:' ad ἐπ' ἀληθείᾳ autem proprie 'ea lege ut vera sint quae tu loqueris' supplendum ait τῶν σοι λεγμένων. Eandem iamdiu interpretationem adtulerat Hotibius Lect. p. 22 'ea conditione ut verum dixeris.' Paullo aliter Porsonus ap. Dobr. vertit '*May you burst—but not with eating*' || 879 ἀμπέχεται: futurum requirit Adolphus de Velsen (Symbol. Philol. Bonn. Vol. I. p. 418), coniecitque ἐπεί γε τοῦτ' ἀμφέξεται, quod ita probat Meinekius ut malit tamen ἐπεὶ τοιοῦτό γ' ἀμφιεῖ τριβώνιον, ut ἀμπέχεται perversa sit futuri ἀμφιεῖ interpretatio || 886 verba ὅταν τύχω grammatice intellegi posse negat Meinekius in Vindic. p. 218 probatque Hemsterhusii coni. ὅταν τύχῃ 'siquando usus veniat' 'si res ita tulerit' confirmatam a scholiastae interpretatione ὅταν γένηται καιρὸς πολέμου. De re confert Dobraeus Demosth. c. Apatur. init. πολλοὶ τῶν φευγόντων ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς (δίκαις)—ἐξήλεγξαν τοὺς δικαζομένους ἀδίκως ἐγκαλοῦντας καὶ ἐπὶ τῇ προφάσει τοῦ ἐμπορεύεσθαι συκοφαντοῦντας. Huiusmodi scilicet homines in ius citati, quo minus ad diem se sisterent, mercaturae causa sibi navigandum esse simulabant. Mercatores autem a muneribus publicis immunes erant ob operam quam praestabant in vehendo frumento

ΔΙ. πῶς οὖν ἂν εἴης χρηστὸς ὦ τοιχωρύχε,
εἴ σοι προσῆκον μηδὲν εἶτ᾽ ἀπεχθάνει;
ΣΥ. οὐ γὰρ προσήκει τὴν ἐμαυτοῦ μοι πόλιν
εὐεργετεῖν ὦ κέπφε καθ᾽ ὅσον ἂν σθένω;
ΔΙ. εὐεργετεῖν οὖν ἐστι τὸ πολυπραγμονεῖν;
ΣΥ. τὸ μὲν οὖν βοηθεῖν τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις
καὶ μὴ ᾽πιτρέπειν ἐάν τις ἐξαμαρτάνῃ.
ΔΙ. οὔκουν δικαστὰς ἐξεπίτηδες ἡ πόλις
ἄρχειν καθίστησιν; ΣΥ. κατηγορεῖ δὲ τίς;
ΔΙ. ὁ βουλόμενος. ΣΥ. οὐκοῦν ἐκεῖνός εἰμ᾽ ἐγώ,
ὥστ᾽ εἰς ἔμ᾽ ἥκει τῆς πόλεως τὰ πράγματα.
ΔΙ. νὴ Δία πονηρόν τἄρα προστάτην ἔχει.
ἐκεῖνο δ᾽ οὐ βούλοι᾽ ἄν, ἡσυχίαν ἔχων
ζῆν ἀργός; ΣΥ. ἀλλὰ προβατίου βίον λέγεις,
εἰ μὴ φανεῖται διατριβή τις τῷ βίῳ.
ΔΙ. οὐδ᾽ ἂν μεταμάθοις; ΣΥ. οὐδ᾽ ἂν εἰ δοίης γέ μοι
τὸν Πλοῦτον αὐτὸν καὶ τὸ Βάττου σίλφιον.
κατάθου ταχέως θοἰμάτιον. ΚΑ. οὗτος, σοὶ λέγει.
ΔΙ. ἔπειθ᾽ ὑπόλυσαι. ΚΑ. ταῦτα πάντα σοὶ λέγει.
ΣΥ. καὶ μὴν προσελθέτω πρὸς ἔμ᾽ ὑμῶν ἐνθαδὶ
ὁ βουλόμενος. ΚΑ. οὐκοῦν ἐκεῖνός εἰμ᾽ ἐγώ.
ΣΥ. οἴμοι τάλας ἀποδύομαι μεθ᾽ ἡμέραν.
ΚΑ. σὺ γὰρ ἀξιοῖς τἀλλότρια πράττων ἐσθίειν.
ΣΥ. ὁρᾷς ἃ ποιεῖ; ταῦτ᾽ ἐγὼ μαρτύρομαι.
ΔΙ. ἀλλ᾽ οἴχεται φεύγων ὃν εἶχες μάρτυρα.

ADNOTATIO CRITICA

899 ad ἄρχειν offendit Meinekius de constructione καθίστημι δικαστὰς ἄρχειν dubitans, scribendumque suspicatur ἀρχήν 'magistratum,' coll. Thucyd. I. 96, Xenoph. Vectigal. ii. 7. Dobraeus, qui ἄρχειν vix sanum esse putat, ἀρχὴν olim temptabat adverbialiter ut cum ἐξεπίτηδες poneretur ἐκ παραλλήλου. Boissonadius ἀρχήν τε καθίστησιν nempe τὴν βουλήν coniecit || 901 ὥστε vulgo: ὡς Meinekius || 910 notabilis lectionum variatio: προσελθέτω πρὸς ἐμ᾽ ὑμῶν ἐνθαδί, προσελθέτω τις ὑμῶν ἐνθαδί, προσελθέτω πρὸς ἐμέ τις ἐνθαδί, omnes glossae suspicione laborantes. Dobraeus malit alteram vel tertiam, ut distinguatur post ἐνθαδί; 'accedat aliquis; accedat inquam quilibet' || 914 ὁρᾷς ἃ ποιεῖς vulgo: ὁρᾷς ἃ ποιεῖ Hemsterhusius 'viden tu, quem testem huc adduxi, quid faciat servulus nequam.' Haec ad eum conversus, quem adhuc adstare sibi credebat, testem dicit

ΣΥ. *οἴμοι περιείλημμαι μόνος.* ΚΑ. *νυνὶ βοᾷς;*
ΣΥ. οἴμοι μάλ᾽ αὖθις. ΚΑ. *δός σύ μοι τὸ τριβώνιον,*
ἵν᾽ ἀμφιέσω τὸν συκοφάντην τουτονί.
ΔΙ. *μὴ δῆθ᾽· ἱερὸν γάρ ἐστι τοῦ Πλούτου πάλαι.*
ΚΑ. *ἔπειτα ποῦ κάλλιον ἀνατεθήσεται*
ἢ περὶ πονηρὸν ἄνδρα καὶ τοιχωρύχον;
Πλοῦτον δὲ κοσμεῖν ἱματίοις σεμνοῖς πρέπει.
ΔΙ. *τοῖς δ᾽ ἐμβαδίοις τί χρήσεταί τις; εἰπέ μοι.*
ΚΑ. *καὶ ταῦτα πρὸς τὸ μέτωπον αὐτίκα δὴ μάλα*
ὥσπερ κοτίνῳ προσπατταλεύσω τουτῳί.
ΣΥ. *ἄπειμι· γιγνώσκω γὰρ ἥττων ὢν πολὺ*
ὑμῶν· ἐὰν δὲ σύζυγον λάβω τινὰ
κἂν σύκινον, τοῦτον τὸν ἰσχυρὸν θεὸν
ἐγὼ ποιήσω τήμερον δοῦναι δίκην,
ὁτιὴ καταλύει περιφανῶς εἷς ὢν μόνος
τὴν δημοκρατίαν, οὔτε τὴν βουλὴν πιθὼν
τὴν τῶν πολιτῶν οὔτε τὴν ἐκκλησίαν.
ΔΙ. *καὶ μὴν ἐπειδὴ τὴν πανοπλίαν τὴν ἐμὴν*
ἔχων βαδίζεις, ἐς τὸ βαλανεῖον τρέχε·
ἔπειτ᾽ ἐκεῖ κορυφαῖος ἑστηκὼς θέρου.
κἀγὼ γὰρ εἶχον τὴν στάσιν ταύτην ποτέ.
ΚΑ. *ἀλλ᾽ ὁ βαλανεὺς ἕλξει θύραζ᾽ αὐτὸν λαβών.*
νὼ δ᾽ εἰσίωμεν, ἵνα προσεύξῃ τὸν θεόν.

ΧΟΡΟΥ

ADNOTATIO CRITICA

924 *πρὸς τὰ μέτωπα δῆτ᾽ αὐτίκα μάλα* corrigendum videtur Meinekio, quia Aristophanes constanter coniungat *αὐτίκα μάλα* nulla interposita particula || 928 *καὶ σύκινον* vulgo, quod retinet Hemsterhusius si *σύκινον συκοφάντην* capiatur hoc sensu, 'si consortem aliquem invenero meisque sycophantae moribus simillimum, efficiam profecto hodie ut viribus iste potens deus poenas luat,' sed arridet eiusdem coniectura quam probavit Dobraeus *κἂν σύκινον* simplice sensu pro *ἀσθενῆ* 'quod si socium aliquem nactus fuero vel ficulneum ac plane debilem etc.' Ceterum metaphora sumpta est a ficulno ligno quod utpote nimis molle atque spongiosum nullius usus erat ne ad comburendum quidem in focis: vide Orellium ad Horat. I Sat. VIII. 1, Theocr. Idyll. X. v. 45, Iacobs. ad Lucian. Alex. p. 88

ΓΡΑΥΣ. ΧΟΡΟΣ

ΓΡ. ἆρ', ὦ φίλοι γέροντες, ἐπὶ τὴν οἰκίαν
ἀφίγμεθ' ὄντως τοῦ νέου τούτου θεοῦ,
ἢ τῆς ὁδοῦ τὸ παράπαν ἡμαρτήκαμεν;
ΧΟ. ἀλλ' ἴσθ' ἐπ' αὐτὰς τὰς θύρας ἀφιγμένη,
ὦ μειρακίσκη· πυνθάνει γὰρ ὡρικῶς.
ΓΡ. φέρε νυν ἐγὼ τῶν ἔνδοθεν καλέσω τινά.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ

μὴ δῆτ'· ἐγὼ γὰρ αὐτὸς ἐξελήλυθα.
ἀλλ' ὅ τι μάλιστ' ἐλήλυθας λέγειν σ' ἐχρῆν.
ΓΡ. πέπονθα δεινὰ καὶ παράνομ', ὦ φίλτατε·
ἀφ' οὗ γὰρ ὁ θεὸς οὗτος ἤρξατο βλέπειν,
ἀβίωτον εἶναί μοι πεποίηκε τὸν βίον.
ΧΡ. τί δ' ἔστιν; ἦ που καὶ σὺ συκοφάντρια
ἐν ταῖς γυναιξὶν ἦσθα; ΓΡ. μὰ Δί' ἐγὼ μὲν οὔ.
ΧΡ. ἀλλ' οὐ λαχοῦσ' ἔπινες ἐν τῷ γράμματι;

ADNOTATIO CRITICA

952 Dicit Chremylus; *ἀλλ' οὐ λαχοῦσ' ἔπινες ἐν τῷ γράμματι* h.e. ad verbum 'num forte non sortita bibebas secundum sortis ordinem?' ubi tacite quivis supplet: 'sed absque sorte bibebas etiam cum non liceret?' Moris autem fuisse videtur apud veteres, ut in conviviis de ordine bibendi sortirentur, quo spectat illud Ovidianum A. A. I v. 581, 'huic, si forte bibes, sortem concede priorem,' et ni fallor, alius Aristophanis versus Lysistrat. 145, ubi, cum mulieres apud vini calicem coniurant, una eorum primo loco iurare et bibere cupit, altera autem intercedit: *μὰ τὴν Ἀφροδίτην, οὔκ, ἐάν γε μὴ λάχῃς.* Igitur proprie ille Pluti versus significat 'num forte bibosa fuisti et vini cupida?' quod vitium in mulieribus saepe notat Aristophanes: sed facile spectatoribus, cum de sortiendo et de littera audirent, iudicum sortitio occurrit, senseruntque omnes oblique perstringi a poeta pravam illam *φιληλιαστῶν* cupiditatem, qua incitati omni ratione, etiamsi non sortiti essent, iudices sedere studebant, quanquam id gravissimae poenae obnoxium fuisse docet Schol. ad Plut. v. 277: *εἰ δέ τις δικαστὴς εἰσῄει μὴ κληρωθεὶς εἰς τὸ δικαστήριον, διαφόρως*

ΓΡ. σκώπτεις· ἐγὼ δὲ κατακέκνισμαι δειλάκρα.
ΧΡ. οὔκουν ἐρεῖς ἀνύσασα τὸν κνισμὸν τίνα;
ΓΡ. ἄκουέ νυν. ἦν μοί τι μειράκιον φίλον,
πενιχρὸν μέν, ἄλλως δ' εὐπρόσωπον καὶ καλὸν
καὶ χρηστόν· εἰ γάρ του δεηθείην ἐγώ,
ἅπαντ' ἐποίει κοσμίως μοι καὶ καλῶς·
ἐγὼ δ' ἐκείνῳ γ' αὖ τὰ πάνθ' ὑπηρέτουν.
ΧΡ. τί δ' ἦν ὅ τι σου μάλιστ' ἐδεῖθ' ἑκάστοτε;
ΓΡ. οὐ πολλά· καὶ γὰρ ἐκνομίως μ' ᾐσχύνετο.
ἀλλ' ἀργυρίου δραχμὰς ἂν ᾔτησ' εἴκοσιν
εἰς ἱμάτιον, ὀκτὼ δ' ἂν εἰς ὑποδήματα·
καὶ ταῖς ἀδελφαῖς ἀγοράσαι χιτώνιον
ἐκέλευσεν ἂν τῇ μητρί θ' ἱματίδιον·
πυρῶν τ' ἂν ἐδεήθη μεδίμνων τεττάρων.
ΧΡ. οὐ πολλὰ τοίνυν μὰ τὸν Ἀπόλλω ταῦτά γε
εἴρηκας, ἀλλὰ δῆλον ὅτι σ' ᾐσχύνετο.
ΓΡ. καὶ ταῦτα τοίνυν οὐχ ἕνεκεν μισητίας
αἰτεῖν μ' ἔφασκεν, ἀλλὰ φιλίας οὕνεκα,
ἵνα τοὐμὸν ἱμάτιον φορῶν μεμνῇτό μου.
ΧΡ. λέγεις ἐρῶντ' ἄνθρωπον ἐκνομιώτατα.
ΓΡ. ἀλλ' οὐχὶ νῦν ὁ βδελυρὸς ἔτι τὸν νοῦν ἔχει
τὸν αὐτόν, ἀλλὰ πολὺ μεθέστηκεν πάνυ.
ἐμοῦ γὰρ αὐτῷ τὸν πλακοῦντα τουτονὶ

ADNOTATIO CRITICA

ἐζημιοῦτο. SCHOEMANNVS in Dissert. de Sortit. Iudd. ap. Athenn. § XIII not. Vulgo οὐ trahitur ad ἔπινες: cf. praeterea ad v. 1122 || 956 pro καλὸν coni. Meinekius χἀπαλὸν quod cum εὐπρόσωπος coniunxit etiam Thesm. 183 || 959 πάντα ταῦθ' (ταῦτα πάνθ' Rav.) ὑπηρέτουν mss.: πάντ' ἂν ἀνθυπηρέτουν argute Dobraeus facem praelucente Hemsterhusio qui eleganter πάντα γ' ἀνθυπηρέτουν coniecit: ταὐτὰ πάνθ' Brunckius; ταὐτὰ ταῦθ' correctionem Elmsleii ad Soph. Oed. R. 1522 refutat sententia, nam vetulae et iuvenis diversa erant officia. Levi manu emendes ἐγὼ δ' ἐκείνῳ γ' αὖ τὰ πάνθ' ὑπηρέτουν, faventibus et ductu litterarum et sententiae indole. Emendationem hanc multis abhinc annis a me propositam in textum recepit Meinekius || 973 ἀλλ' οὐχὶ νῦν (γ') ὁ βδελυρὸς τὸν νοῦν ἔχει codices: ἀλλ' οὐχὶ τοίνυν ὁ βδελυρὸς Rav., unde fecit Meinekius ἀλλ' οὐχί τοι νῦν ὁ βδελυρός, sed illud τοίνυν natum est, opinor, ex vv. 967, 969; ἀλλ' οὐχὶ νῦν ἔθ' ὁ βδελυρὸς Elmsleius ad Ach. 1213, praeeunte Brunckio qui edidit ἀλλ' οὐχὶ νῦν γ' ὁ βδελυρὸς ἔτι κ.τ.λ. quod omisso γε recepit Bergkius || 974 πολὺ μεθέστηκεν, πολὺ malit Meinekius Vindic. p. 219

καὶ τἄλλα τἀπὶ τοῦ πίνακος τραγήματα
ἐπόντα πεμψάσης ὑπειπούσης θ' ὅτι
εἰς ἑσπέραν ἥξοιμι, ΧΡ. τί σ' ἔδρασ'; εἰπέ μοι.
ΓΡ. ἄμητα προσαπέπεμψεν ἡμῖν τουτονί,
ἐφ' ᾧ τ' ἐκεῖσε μηδέποτέ μ' ἐλθεῖν ἔτι,
καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις εἶπεν ἀποπέμπων ὅτι
'πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.'
ΧΡ. δῆλον ὅτι τοὺς τρόπους τις οὐ μοχθηρὸς ἦν,
ἔπειτα πλουτῶν οὐκέθ' ἥδεται φακῇ·
πρὸ τοῦ δ' ὑπὸ τῆς πενίας ἅπαντ' ἂν ἤσθιεν.
ΓΡ. καὶ μὴν πρὸ τοῦ γ' ὁσημέραι νὴ τὼ θεὼ
ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν ἀεὶ τὴν ἐμήν.
ΧΡ. ἐπ' ἐκφοράν; ΓΡ. μὰ Δί' ἀλλὰ τῆς φωνῆς μόνον
ἐρῶν ἀκοῦσαι. ΧΡ. τοῦ λαβεῖν μὲν οὖν χάριν.
ΓΡ. καὶ νὴ Δί' εἰ λυπουμένην γ' αἴσθοιτό με,
νηττάριον ἂν καὶ φάβιον ὑπεκορίζετο.
ΧΡ. ἔπειτ' ἴσως ᾔτησ' ἂν εἰς ὑποδήματα.
ΓΡ. μυστηρίοις δὲ τοῖς μεγάλοις ὀχουμένην
ἐπὶ τῆς ἁμάξης ὅτι προσέβλεψέν μέ τις,
ἐτυπτόμην διὰ τοῦθ' ὅλην τὴν ἡμέραν·
οὕτω σφόδρα ζηλότυπος ὁ νεανίσκος ἦν.
ΧΡ. μόνος γὰρ ἥδεθ', ὡς ἔοικεν, ἐσθίων.
ΓΡ. καὶ τάς γε χεῖρας παγκάλας ἔχειν μ' ἔφη.
ΧΡ. ὁπότε προτείνοιέν γε δραχμὰς εἴκοσιν.
ΓΡ. ὄζειν τε τῆς χρόας ἔφασκεν ἡδύ μου.

ADNOTATIO CRITICA

984 *ἔπειτα πλουτῶν οὐκέθ' ἥδεται φακῇ* vulgata scriptura neque Dobraeo satisfacit, neque Meinekio qui *ἐπεὶ ζαπλουτῶν* coni., neque Bergkio cui *ἐπίμεστα πλουτῶν* placet. Ἔπειτα, si recte se habet, vix potest aliud quid significare quam 'continuo' 'ergo' 'cum se res ita habeat,' sive 'cum ita moratus sit' || 985 *ἅπαντα κατήσθιεν* vulgo, *ἅπαντ' ἐπήσθιεν* Athenaeus IV. p. 170 a disertim ex hoc loco quod ferri non potest, *ἅπανθ' ὑπήσθιεν* Rav., *ἅπαντά γ' ἤσθιεν* Ven. *ἅπαντ' ἂν ἤσθιεν* Meineke || 991 *νητάριον ἂν καὶ βάτιον ὑπεκορίζετο* Rav. *νηττάριον ἂν καὶ φάττιον* Bentleius qui primus intellexit illud *βάτιον* nihili esse: *φάττιον* autem ut ad sensum expeditissimum, ita idem ad numeros inhabile. Id qui intellexit Porsonus temptavit *νηττάριον ὑπεκορίζετ' ἂν καὶ φάττιον*: sed praestat omnibus Meinekii emendatio *φάβιον* 'columbula' quod deminutivum est nominis *φάψ*, de quo vide Aristotelem apud Athenaeum IX p. 394 a

ΧΡ. εἰ θάσιον ἐνέχεις, εἰκότως γε νὴ Δία.
ΓΡ. ταῦτ' οὖν ὁ θεός, ὦ φίλ' ἄνερ, οὐκ ὀρθῶς ποιεῖ,
φάσκων ΒΟΗΘΕΙ͂Ν ΤΟΙ͂Σ ἈΔΙΚΟΥΜΈΝΟΙΣ ἀεί.
ΧΡ. τί γὰρ ποιήσῃ; φράζε, καὶ πεπράξεται.
ΓΡ. ἀναγκάσαι δίκαιόν ἐστι νὴ Δία
τὸν εὖ παθόνθ' ὑπ' ἐμοῦ πάλιν μ' ἀντευποιεῖν,
ἢ μηδ' ὁτιοῦν ἀγαθὸν δίκαιός ἐστ' ἔχειν.
καὶ μὴν τὸ μειράκιον τοδὶ προσέρχεται,
οὗπερ πάλαι κατηγοροῦσα τυγχάνω·
ἔοικε δ' ἐπὶ κῶμον βαδίζειν. ΧΡ. φαίνεται.
στεφάνους γέ τοι καὶ δᾷδ' ἔχων πορεύεται.

ΝΕΑΝΙΑΣ

ἀσπάζομαι ΓΡ. τί φησιν; ΝΕ. ἀρχαίαν φίλην.
πολιὰ γεγένησαι ταχύ γε νὴ τὸν οὐρανόν.
ΓΡ. τάλαιν' ἐγὼ τῆς ὕβρεος ἧς ὑβρίζομαι.
ΧΡ. ἔοικε διὰ πολλοῦ χρόνου σ' ἑορακέναι.
ΓΡ. ποίου χρόνου, ταλάνταθ', ὃς παρ' ἐμοὶ χθὲς ἦν;
ΧΡ. τοὐναντίον πέπονθε τοῖς πολλοῖς ἄρα·
μεθύων γάρ, ὡς ἔοικεν, ὀξύτερον βλέπει.
ΓΡ. οὐκ ἀλλ' ἀκόλαστός ἐστιν ἀεὶ τοὺς τρόπους.
ΝΕ. ὦ Ποντοπόσειδον καὶ θεοὶ πρεσβυτικοί,

ADNOTATIO CRITICA

1003 rideri suspicatur Dobraeus sollemnem adulationis cantilenam, quam a poetis et oratoribus, praesertim bellum suasuris, nimis libenter audiebat populus Atheniensis, coll. Isocr. Panegyr. p. 51, Demosth. pro Rhod. p. 115 (196), pro Megalop. p. 121 (205), Eur. Suppl. v. 389: conicit autem haec ad aliquod bellum, forsan Aegyptium, spectare, conf. v. 167 || 1004 *ποιήσει* vulgo ante Bekkerum || 1007 *δίκαιον* vulgo: correxit Brunckius || 1012 *ἀσπάζομαι. ΧΡ. σέ φησιν. ΝΕ. ἀρχαίαν φίλην* malit Meinekius, cum quod Rav. habeat *σέ φησιν*, tum quod *ἀσπάζομαι* accusativo carere vix possit: adulescentis salutationem interrumpi putat a Chremylo. Sed recte opinor, Dobraeus, cuius mentem non recte cepit Meinekius, *σὲ* ex mera glossa irrepsisse vult, *φημὶ* autem non ponere Atticos ut *λέγω* v. 1055 || *ἀρχαία φίλη* vulgo: *ἀρχαίαν φίλην* Meinekius, ut ab *ἀσπάζομαι* pendeat || 1014 nulla offensionis causa esset nisi optimi codices vehementer ab edita scriptura *τῆς ὕβρεος ἧς ὑβρίζομαι* discreparent. Rav. habet *ἔγωγε τῆς ὕβρεως·* etiam Ven. aliique, tum Ven. pro *ὑβρίζομαι* praebet *αἰσχύνομαι*. Scripsi igitur *τάλαιν' ἔγωγε τῆς ὕβρεως, αἰσχύνομαι*: in quibus *αἰσχύνομαι* est 'pudet me tui.' MEINEKIVS || 1016 vulgo *ποίου* 'quodnam tu tempus dicis?' *πόσου* ut Ach. (83) aut *πολλοῦ* scribendum putat Meineke in Vindic. p. 221

ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ῥυτίδων ὅσας ἔχει.
ΓΡ. ἆ ἆ.
τὴν δᾷδα μή μοι πρόσφερ', ΧΡ. εὖ μέντοι λέγει.
ἐὰν γὰρ αὐτὴν εἷς μόνος σπινθὴρ βάλῃ,
ὥσπερ παλαιὰν εἰρεσιώνην καύσεται.
ΝΕ. βούλει διὰ χρόνου πρὸς ἐμὲ παῖσαι; ΓΡ. ποῦ τάλαν;
ΝΕ. αὐτοῦ, λαβοῦσα κάρυα. ΓΡ. παιδιὰν τίνα;
ΝΕ. πόσους ἔχεις ὀδόντας. ΧΡ. ἀλλὰ γνώσομαι
κἄγωγ'· ἔχει γὰρ τρεῖς ἴσως ἢ τέτταρας.
ΝΕ. ἀπότισον· ἕνα γὰρ γόμφιον μόνον φορεῖ.
ΓΡ. ταλάντατ' ἀνδρῶν οὐχ ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς, **1060**
πλυνόν με ποιῶν ἐν τοσούτοις ἀνδράσιν.
ΝΕ. ὄναιο μέντἄν, εἴ τις ἐκπλύνειέ σε.
ΧΡ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νῦν μὲν καπηλικῶς ἔχει,
εἰ δ' ἐκπλυνεῖται τοῦτο τὸ ψιμύθιον,
ὄψει κατάδηλα τοῦ προσώπου τὰ ῥάκη.
ἀλλ', ὦ νεανίσκ', οὐκ ἐῶ τὴν μείρακα **1071**
μισεῖν σε ταύτην. ΝΕ. ἀλλ' ἔγωγ' ὑπερφιλῶ.
ΧΡ. καὶ μὴν κατηγορεῖ γέ σου. ΝΕ. τί κατηγορεῖ;
ΧΡ. εἶναί σ' ὑβριστήν φησι καὶ λέγειν ὅτι
'πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.'
ΝΕ. ἐγὼ περὶ ταύτης οὐ μαχοῦμαί σοι. ΧΡ. τὸ τί;
ΝΕ. αἰσχυνόμενος τὴν ἡλικίαν τὴν σήν, ἐπεὶ
οὐκ ἄν ποτ' ἄλλῳ τοῦτό γ' ἐπέτρεπον ποιεῖν·
νῦν δ' ἄπιθι χαίρων συλλαβὼν τὴν μείρακα.
ἀλλ' εἴσιθ' εἴσω· τῷ θεῷ γὰρ βούλομαι
ἐλθὼν ἀναθεῖναι τοὺς στεφάνους τούσδ' ὡς ἔχω.
ΓΡ. ἐγὼ δέ γ' αὐτῷ καὶ φράσαι τι βούλομαι. **1090**
ΝΕ. ἐγὼ δέ γ' οὐκ εἴσειμι. ΧΡ. θάρρει, μὴ φοβοῦ.
οὐ γὰρ βιάσεται. ΝΕ. πάνυ καλῶς τοίνυν λέγεις.
ΓΡ. βάδιζ'· ἐγὼ δέ σου κατόπιν εἰσέρχομαι.

ADNOTATIO CRITICA

1023 λάβῃ vulgo: βάλῃ Boissonadius, qui notat sollemnem esse hanc permutationem || 1025 ποῦ Meinekius: ποῖ mss. || 1043 τοῦτ' ἐπέτρεπον ποιεῖν edd. mss. nisi quod, τοῦτ' ἐπέτρεψ' ἐγὼ Ven., τοῦτό γ' coni. Brunckius probante Porsono ad Hec. v. 1206 || 1046 οὓς ἔχω vulgo: ὡς ἔχω 'confestim' Rav., quod placet Meinekio conferenti Eq. 448 ὡς ἔχω τὰς κοιλίας καὶ τὰς μαχαίρας ἐνθαδὶ καταθήσομαι

(693)

ΧΡ. ὡς εὐτόνως ὦ Ζεῦ βασιλεῦ τὸ γρᾴδιον
ὥσπερ λεπὰς τῷ μειρακίῳ προσίσχεται.

ΧΟΡΟΥ

— ——— ———

ΚΑΡΙΩΝ

τίς ἔσθ' ὁ κόπτων τὴν θύραν; τουτὶ τί ἦν;
οὐδεὶς ἔοικεν· ἀλλὰ δῆτα τὸ θύριον
φθεγγόμενον ἄλλως κλαυσιᾷ.

ΕΡΜΗΣ

σέ τοι λέγω,
ὁ Καρίων, ἀνάμεινον. ΚΑ. οὗτος εἰπέ μοι,
σὺ τὴν θύραν ἔκοπτες οὑτωσὶ σφόδρα;
ΕΡ. μὰ Δί' ἀλλ' ἔμελλον· εἶτ' ἀνέῳξάς με φθάσας.
ἀλλ' ἐκκάλει τὸν δεσπότην τρέχων ταχύ,
ἔπειτα τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία,
ἔπειτα τοὺς θεράποντας, εἶτα τὴν κύνα,
ἔπειτα σαυτόν, εἶτα τὴν ὗν. ΚΑ. εἰπέ μοι,

ADNOTATIO CRITICA

1051 ἐντόνως malit Meinekius || 1055 τὸ θύριον φθεγγόμενον ἄλλως κλαυσιᾷ verte cum Meinekio Fragm. Com. Gr. II. p. 742 'ianua sine causa crepans vapulabit,' κλαυσιᾷ enim verbum desiderativum idem fere est ac κλαύσεται, quod fefellit interpretes dum de 'strepitu' ianuae intelligunt, sicut Brunckius qui reddit 'ostiolum sic temere sonitu edito gemit' || 1062 vulgo ἔπειτα σαυτόν, εἶτα τὴν ὗν: ἔπειτα τὴν ὗν, εἶτα σαυτὸν transposuit Dobraeus primum ex rei necessitate, deinde ut scomma lucremur quo innuatur Carionem ipsa sue vilius esse animal; sed facetius fere est Carionem inter bestias ponere medium quam eis postponere, et comicis quidem sollemne, cum simpliciter enumerant, res diversas certis de causis intermiscere

τί δ' ἔστιν; ΕΡ. ὁ Ζεὺς ὦ πονηρὲ βούλεται
ἐς ταυτὸν ὑμᾶς συγκυκήσας τρύβλιον
ἁπαξάπαντας ἐς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν.
ΚΑ. ἡ γλῶττα τῷ κήρυκι τούτων γίγνεται·
ἀτὰρ τιὴ δὴ ταῦτ' ἐπιβουλεύει ποιεῖν
ἡμᾶς; ΕΡ. ὁτιὴ δεινότατα πάντων πραγμάτων
εἴργασθ'. ἀφ' οὗ γὰρ ἤρξατ' ἐξ ἀρχῆς βλέπειν
ὁ Πλοῦτος, οὐδεὶς οὐ λιβανωτόν, οὐ δάφνην,
οὐ ψαιστόν, οὐχ ἱερεῖον, οὐκ ἄλλ' οὐδεὲν
ἡμῖν ἔτι θύει τοῖς θεοῖς. ΚΑ. μὰ Δί' οὐδέ γε
θύσει· κακῶς γὰρ ἐπεμελεῖσθ' ἡμῶν τότε.
ΕΡ. καὶ τῶν μὲν ἄλλων μοι θεῶν ἧττον μέλει,
ἐγὼ δ' ἀπόλωλα κἀπιτέτριμμαι. ΚΑ. σωφρονεῖς.
ΕΡ. πρότερον γὰρ εἶχον ἂν παρὰ ταῖς καπηλίσιν
πάντ' ἀγάθ' ἕωθεν εὐθύς, οἰνοῦτταν μέλι
ἰσχάδας, ὅσ' εἰκός ἐστιν Ἑρμῆν ἐσθίειν·
νυνὶ δὲ πεινῶν ἀναβάδην ἀναπαύομαι.
ΚΑ. οὔκουν δικαίως, ὅστις ἐποίεις ζημίαν
ἐνίοτε τοιαῦτ' ἀγάθ' ἔχων; ΕΡ. οἴμοι τάλας,
οἴμοι πλακοῦντος τοῦ 'ν τετράδι πεπεμμένου.
ΚΑ. ποθεῖς τὸν οὐ παρόντα καὶ μάτην καλεῖς.
ΕΡ. οἴμοι δὲ κωλῆς ἧς ἐγὼ κατήσθιον.
ΚΑ. ἀσκωλίαζ' ἐνταῦθα πρὸς τὴν αἰθρίαν.
ΕΡ. σπλάγχνων τε θερμῶν ὧν ἐγὼ κατήσθιον.
ΚΑ. ὀδύνη σε πρὸς τὰ σπλάγχν' ἔοικέ τις στρέφειν.
ΕΡ. οἴμοι δὲ κύλικος ἴσον ἴσῳ κεκραμένης.

ADNOTATIO CRITICA

1066 *τέμνεται* vulgo, quod Meinekio sententiae loci unice convenire videtur, quia ambigue dictum sit sed ut 'praecidendi' vel 'excidendi' significatio praevaleat; *γίγνεται* Rav. et pro v. l. Ven. || 1067 *διὰ τί γε* vel *διὰ τί* vulgo, *διὰ τί δὴ* Rav.; *τιὴ δὴ* Meinekius in vindic. p. 223 quod recepi || 1071 iniuria eiecit Dobraeus ut ex v. 138 paucis mutatis ab histrione repetitum || 1075 *σωφρονῶν* malit Meinekius quae usitata Aristophani syntaxis est || 1076 *μὲν* vulgo sed om. RV., unde *ἂν* Dobraeus Adv. II p. 149 || 1082 male *πεπεμμένου* ad *πέμπειν* refert Meinekius non ut vulgo ad *πέπτω*, 'neque enim eodem die' ait 'quo placentae dis consecrabantur etiam pinsitabantur: nocte praecedente id fieri solebat' || 1087 *πρὸς* vulgo: *περὶ* Dobraeus e Ven. sed in Adv. *πρὸς* maluisse videtur || *ἔοικέ τι στρέφειν* RV. *ἔοικέ τις στρέφειν* Mut. pr., *ἔοικ' ἐπιστρέφειν* reliqui, *ἔτι στρέφειν* margo Par. apud Dobraeum, quod recepit Meineke

ΚΑ. ταύτην ἐπιπιὼν ἀποτρέχων οὐκ ἂν φθάνοις.
ΕΡ. ἆρ' ὠφελήσαις ἄν τι τὸν σαυτοῦ φίλον;
ΚΑ. εἴ του δέει γ' ὢν δυνατός εἰμί σ' ὠφελεῖν.
ΕΡ. εἴ μοι πορίσας ἄρτον τιν' εὖ πεπεμμένον
δοίης καταφαγεῖν καὶ κρέας νεανικὸν
ὧν θύεθ' ὑμεῖς ἔνδον. ΚΑ. ἀλλ' οὐκ ἐκφορά.
ΕΡ. καὶ μὴν ὁπότε γε σκευάριον τοῦ δεσπότου
ὑφέλοι', ἐγώ σ' ἂν λανθάνειν ἐποίουν ἀεί.
ΚΑ. ἐφ' ᾧ τε μετέχειν καὐτὸς ὦ τοιχωρύχε.
ἧκεν γὰρ ἄν σοι ναστὸς εὖ πεπεμμένος.
ΕΡ. ἔπειτα τοῦτόν γ' αὐτὸς ἂν κατήσθιες.
ΚΑ. οὐ γὰρ μετεῖχες τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοί,
ὁπότε τι ληφθείην πανουργήσας ἐγώ.
ΕΡ. μὴ μνησικακήσῃς, εἰ σὺ Φυλὴν κατέλαβες.
ἀλλὰ ξύνοικον πρὸς θεῶν δέξασθέ με.
ΚΑ. ἔπειτ' ἀπολιπὼν τοὺς θεοὺς ἐνθάδε μενεῖς;
ΕΡ. τὰ γὰρ παρ' ὑμῖν ἐστι βελτίω πολύ.
ΚΑ. τί δέ; ταὐτομολεῖν ἀστεῖον εἶναί σοι δοκεῖ;
ΕΡ. πατρὶς γάρ ἐστι πᾶσ' ἵν' ἂν πράττῃ τις εὖ.
ΚΑ. τί δῆτ' ἂν εἴης ὄφελος ἡμῖν ἐνθάδ' ὤν;
ΕΡ. παρὰ τὴν θύραν Στροφαῖον ἱδρύσασθέ με.
ΚΑ. Στροφαῖον; ἀλλ' οὐκ ἔργον ἔστ' οὐδὲν στροφῶν.
ΕΡ. ἀλλ' Ἐμπολαῖον. ΚΑ. ἀλλὰ πλουτοῦμεν· τί οὖν
Ἑρμῆν Παλιγκάπηλον ἡμᾶς δεῖ τρέφειν;
ΕΡ. ἀλλὰ Δόλιον τοίνυν. ΚΑ. Δόλιον; ἥκιστά γε·

ADNOTATIO CRITICA

1094 cum Bekkero scripsi *ἀλλ' οὐκ ἐκφορὰ* 'non est exportatio illarum rerum' pro vulgato *ἀλλ' οὐκ ἔκφορα* 'non sunt efferenda.' Conf. Valckenaerium ad Eur. Hipp. v. 294 || 1095 *ὅτε γε* Rav. *ὅποτέ τι* vulgo; *ὅποτε γε* Dobraeus in Adv. qui *τι* ortum putat vel ex 1101 vel e mera glossa || *ὑφείλου* et *ὑφέλοις* codices: *ὑφέλοι'* Dawes Misc. Crit. p. 216 (389). Ceterum advertant rudiores *τοῦ δεσπότου* non a *σκευάριον* pendere sed ab *ὑφέλοιο*, coll. Eq. 1087, Vesp. 1335, Thesm. 636, Ach. 478, quod ideo monendum duxi quia hanc constructionem praetermisere lexicographi || 1096 *σε* vulgo: *σ' ἂν* Rav. || 1097 particulam *γε* pro *τε* tuentur duo optimi codices, quae tam bene in hunc locum quadrat, ut haud scio an reponenda sit. Neque obstat *ἐφ' ᾧ* simpliciter dictum pro *ἐφ' ᾧ τε*, ut liquet e Xenoph. Hellen. II. ii. 20 *ἐφ' ᾧ τὰ μακρὰ τείχη καθελόντας...ἕπεσθαι*, et Thucyd. I. 113, *ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται*

οὐ γὰρ δόλου νῦν ἔργον, ἀλλ' ἁπλῶν τρόπων.
ΕΡ. ἀλλ' Ἡγεμόνιον. ΚΑ. ἀλλ' ὁ θεὸς ἤδη βλέπει,
ὥσθ' ἡγεμόνος οὐδὲν δεησόμεσθ' ἔτι.
ΕΡ. Ἐναγώνιος τοίνυν ἔσομαι. καὶ τί ἔτ' ἐρεῖς;
πλούτῳ γάρ ἐστι τοῦτο συμφορώτατον
ποιεῖν ἀγῶνας μουσικοὺς καὶ γυμνικούς.
ΚΑ. ὡς ἀγαθόν ἐστ' ἐπωνυμίας πολλὰς ἔχειν·
οὗτος γὰρ ἐξηύρηκεν αὑτῷ βιότιον.
οὐκ ἐτὸς ἅπαντες οἱ δικάζοντες θαμὰ
σπεύδουσιν ἐν πολλοῖς γεγράφθαι γράμμασιν.
ΕΡ. οὐκοῦν ἐπὶ τούτοις εἰσίω; ΚΑ. καὶ πλῦνέ γε
αὐτὸς προσελθὼν πρὸς τὸ φρέαρ τὰς κοιλίας,
ἵν' εὐθέως διακονικὸς εἶναι δοκῇς.

ΧΟΡΟΥ

ΙΕΡΕΥΣ ΔΙΟΣ

τίς ἂν φράσειέ που 'στὶ Χρεμύλος μοι σαφῶς;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ

τί δ' ἔστιν ὦ βέλτιστε; ΙΕ. *τί γὰρ ἀλλ' ἢ κακῶς,*

ADNOTATIO CRITICA

1117 *καὶ τί ἔτ' ἐρεῖς* vulgo: *τί δῆτ' ἐρεῖς* Ven. || 1119 *μουσικῆς* dubitanter Hemsterhusius favente Meinekio, qui post h. v. complura excidisse opinatur, id quod colligit ex v. 1126 ubi Carion Mercurio 'age igitur exta lava in puteo, ut statim te *διακονικὸν* esse ostendas.' Quid haec ad *ἀγώνιον*? Confirmant porro suspicionem ea quae leguntur vs. 1124 *οὐκοῦν ἐπὶ τούτοις εἰσίω*, quae ad conditiones referenda sunt quibus Mercurius se ministrum fore professus erat | 1122 loci sententiam hanc esse dicit Schoemannus in dissertat. de sortitione iudicum: 'haud stulte agunt iudices, qui operam dare solent, ut non uni sed pluribus decuriis adscribantur, quo, si forte uni ex his causa nulla iudicanda obvenerit, ipsi tamen propterea triobolo ne careant, sed in alia decuria, cui felicior sors fuerit, iudices sedeant.' Notat porro talem fraudem haud raro factam esse ab hominibus supra modum *φιληλιάσταις*, quales ab Aristophane in Vespis traducuntur

ἀφ' οὗπερ οὗτος ὁ θεὸς ἤρξατο βλέπειν,
ἀπόλωλ' ὑπὸ λιμοῦ. καταφαγεῖν γὰρ οὐκ ἔχω,
καὶ ταῦτα τοῦ σωτῆρος ἱερεὺς ὢν Διός.
ΧΡ. ἡ δ' αἰτία τίς ἐστιν ὦ πρὸς τῶν θεῶν;
ΙΕ. θύειν ἔτ' οὐδεὶς ἀξιοῖ. ΧΡ. τίνος οὕνεκα;
ΙΕ. ὅτι πάντες εἰσὶ πλούσιοι· καίτοι τότε,
ὅτ' εἶχον οὐδέν, ὁ μὲν ἂν ἥκων ἔμπορος
ἔθυσεν ἱερεῖόν τι σωθείς, ὁ δέ τις ἂν
δίκην ἀποφυγών, ὁ δ' ἂν ἐκαλλιερεῖτό τις
κἀμέ γ' ἐκάλει τὸν ἱερέα· νῦν δ' οὐδεεὶς
θύει τὸ παράπαν οὐδὲν οὐδ' εἰσέρχεται,
πλὴν ἀποπατησόμενοί γε πλεῖν ἢ μύριοι.
ΧΡ. οὔκουν τὰ νομιζόμενα σὺ τούτων λαμβάνεις;
ΙΕ. τὸν οὖν Δία τὸν σωτῆρα καὐτός μοι δοκῶ
χαίρειν ἐάσας ἐνθάδ' αὐτοῦ καταμενεῖν.
ΧΡ. θάρρει· καλῶς ἔσται γάρ, ἢν θεὸς θέλῃ.
ὁ Ζεὺς ὁ σωτὴρ γὰρ πάρεστιν ἐνθαδί,
αὐτόματος ἥκων. ΙΕ. πάντ' ἀγαθὰ τοίνυν λέγεις.
ΧΡ. ἱδρυσόμεθ' οὖν αὐτίκα μάλ', ἀλλὰ περίμενε,
τὸν Πλοῦτον, οὗπερ πρότερον ἦν ἱδρυμένος
τὸν ὀπισθόδομον ἀεὶ φυλάττων τῆς θεοῦ.
ἀλλ' ἐκδότω τις δεῦρο δᾷδας ἡμμένας,
ἵν' ἔχων προηγῇ τῷ θεῷ σύ. ΙΕ. πάνυ μὲν οὖν
δρᾶν ταῦτα χρή. ΧΡ. τὸν Πλοῦτον ἔξω τις κάλει.

ΓΡΑΥΣ

ἐγὼ δὲ τί ποιῶ; ΧΡ. τὰς χύτρας, αἷς τὸν θεὸν
ἱδρυσόμεθα, λαβοῦσ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρε

ADNOTATIO CRITICA

1129 interpolata haec sunt a metricis. Rav. *ἀφ' οὗ γὰρ ὁ Πλοῦτος ἤρξατο βλέπειν*, Ven. *ἀφ' οὗ γὰρ βλέπειν ὁ Πλοῦτος ἤρξατο*. Possis cum Meinekio *αὖθις ἤρξατο βλέπειν* vel *ἤρξατ' ἐξ ἀρχῆς βλέπειν* coll. v. 1069, aut cum Elmsleio *ὁ θεὸς οὗτος ἤρξατο βλέπειν*, nam Bergkii minus placet coniectura *ἀφ' οὗ γὰρ ἀναβλέπειν ὁ Πλοῦτος ἤρξατο*: sed videndum annon recte proscripserit A. de Velsen ut ex v. 948 confictum, quod vs. 1128 ad Chremyli verba *τί δ' ἔστιν ὦ βέλτιστε;* non recte a sacerdote inferatur *τί γὰρ ἀλλ' ἢ κακῶς;* quamobrem coniungit *τί γὰρ ἀλλ' ἢ κακῶς ἀπόλωλ' ὑπὸ λιμοῦ*. Sed fortasse totus locus sic scribendus *τί γὰρ ἀλλ' ἢ κακῶς, ἀφ' οὗπερ ὁ θεὸς οὗτος* (sive *αὖθις*) *ἤρξατο βλέπειν, ἀπόλωλ' ὑπὸ λιμοῦ* || 1149 *φυλάττειν* coni. Hemsterhusius, 'ut aerarium custodiat'

σεμνῶς· ἔχουσα δ' ἦλθες αὐτὴ ποικίλα.
ΓΡ. ὧν δ' οὕνεκ' ἦλθον; ΧΡ. πάντα σοι πεπράξεται.
ἥξει γὰρ ὁ νεανίσκος ὥς σ' εἰς ἑσπέραν.
ΓΡ. ἀλλ' εἴ γε μέντοι νὴ Δί' ἐγγυᾷ σύ μοι
ἥξειν ἐκεῖνον ὥς ἔμ', οἴσω τὰς χύτρας.
ΧΡ. καὶ μὴν πολὺ τῶν ἄλλων χυτρῶν τἀναντία
αὗται ποιοῦσι· ταῖς μὲν ἄλλαις γὰρ χύτραις
ἡ γραῦς ἔπεστ' ἀνωτάτω, ταύτης δὲ νῦν
τῆς γραὸς ἐπιπολῆς ἔπεισιν αἱ χύτραι.
ΧΟ. οὐκ ἔτι τοίνυν εἰκὸς μέλλειν οὐδ' ἡμᾶς, ἀλλ' ἀναχωρεῖν
ἐς τοὔπισθεν· δεῖ γὰρ κατόπιν τούτων ᾄδοντας ἕπεσθαι.

Metrorum discriptio in Pluto

I πρόλογος

1 ad 241 senarii iambici

II πάροδος χοροῦ

242 ad 277 iambici tetrametri catalectici
278 ad 283 = 284 ad 289
iambici tetram. catal. cum dimetris duobus acatalectis
290 ad 296 = 297 ad 303
iambici tetram. catal. cum duobus dimetris acatal., uno catalectico
304 ad 309
iambici tetram. catal. cum quattuor dimetris acatalectis

III ἐπεισόδιον α´

310 ad 474 senarii iambici
475 ad 585 anapaestici tetrametri catalectici
586 ad 614 systema anapaesticorum dimetrorum

IV ἐπεισόδιον Β´

620 ad 753 senarii iambici

V ἐπεισόδιον Γ´

754 ad 784 senarii iambici

VI ἐπεισόδιον δ'

785 ad 938 senarii iambici

VII ἐπεισόδιον ε'

939 ad 1052 senarii iambici

VIII ἐπεισόδιον ζ'

1053 ad 1126 senarii iambici

IX ἔξοδος

1127 ad 1163 senarii iambici
1164 ad 1165 anapaestici tetrametri catalectici

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΑΙΟΛΟΣΙΚΩΝ

Aeolosicon fabula vocata est ab Aeolo, cuius liberorumque infandam calamitatem Euripides flebili nobilitavit tragoedia quam Aristophanes non semel (vid. Nub. 1281, Pac. 116, Thesm. 169, Ran. 1447) graviter exagitavit, et a Sicone coquo, ut videtur; dictumque est nomen de homine qui utriusque simul indolem coniunxerit duasque quasi induerit personas. In ea autem perstrinxit illam victus exquisitam luxuriam Atheniensium et artis culinariae studium quod maxime viguit illo tempore quod bellum Peloponnesiacum proxime insecutum est. Postremam hanc comoediam scripsit Aristophanes eamque Araroti filio docendam commisit post Olymp. xcvii 4, ante Olymp. ci.

1 II

ἀλλ’ ἄνυϲον· οὐ μέλλειν ἐχρῆν, ὡϲ ἀγοράϲω
ἁπαξάπανθ’ ὅϲ’ ἂν κελεύῃϲ, ὦ γύναι.

2 III

ὅπερ δὲ λοιπὸν μόνον ἔτ’ ἦν ἐν τῇ γνάθῳ
διώβολον, γεγένητ’ ἐμοὶ δικόλλυβον.

3 IV

δοῖδυξ, θυΐα, τυρόκνηϲτιϲ, ἐϲχάρα.

ADNOTATIO

1 Suidas s. v. *ἀγοράσαι*. Loquitur haec ipse Aeolosicon, cenam apparaturus. BERGK. || 2 Pollux IX 63. Duos obolos imminutos esse dicit ut vix duo asses sibi supersint. De more plebeiorum asses ore condendi cf. Vesp. 783, Eccl. 708. De viliore facto argento accipit Fritzschius comparans Ran. 692, Ecc. 707 || 3 Pollux X 104. supellex culinaria enumeratur, ut in Vesp. 933. **Ἐσχάρα** est 'craticula' *a gridiron: τὸ σκεῦος ἐφ' ᾧ ὀπτᾶται κρέας ἢ ἰχθύς*, Phrynich. p. 40, 15

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΑΙΟΛΟΣΙΚΩΝ

4 V VI

καὶ μὴν τὸ δεῖν', ἀκροκώλιά γέ σοι τέτταρα
5 ἥψησα τακερά. δεύτερον δὲ γηθύων
ῥίζας, ἐχούσας σκοροδομίμητον φύσιν.

6 VII

ἥκω Θεαρίωνος ἀρτοπώλιον
λιπών, ἵν' ἐστὶ κριβάνων ἑδώλια.

7 VIII

καί κ' ἐπιθυμήσειε νέος νῆς ἀμφιπόλοιο.

8 IX

κοιτὼν ἁπάσαις εἷς, πύελος μί' ἀρκέσει.

9 X

καὶ διαστίλβονθ' ὁρῶμεν
ὥσπερ ἐν καινῷ λυχνούχῳ
πάντα τῆς ἐξωμίδος.

10 XI

οὐκ ἐτός, ὦ γυναῖκες,
πᾶσι κακοῖσιν ἡμᾶς
φλῶσιν ἑκαστότ' ἄνδρες·
δεινὰ γὰρ ἔργα δρῶσαι
λαμβανόμεσθ' ὑπ' αὐτῶν.

11 XII

καὶ δι' ὀπῆς κἀπὶ τέγους.

ADNOTATIO

4 Athenaeus III p. 95 e. Haec quoque Aeolosiconis sunt verba. BERGK. || **5** Athenaeus IX p. 372 a. Fragmentum hoc cum priore coniunxi praeeunte Hermanno Ephem. litt. Lips. a. 1829 || **6** Athenaeus III p. 112 c. Haec quoque Aeolosicon dicit imitatus euripideae Hecubae exordium || **7** Herodianus *περὶ μον. λέξ.* p. 7, 11. Versus ex oraculo depromptus in quo significabatur incestus ille amor quem Euripides in *Aeolo* exhibuerat quemque in hanc comoediam transtulit Aristophanes || **νῆς** i. q. *νεᾶς* || **8** Pollux I 79. De mulierum libidinibus agi videtur. BERGK. || **9** Pollux X 116. Sermo est de veste pellucida quae mulieris pulcritudinem prodit. BERGK. Conf. *Νίοβος* fr. V. || **10** Citat Hephaestio c. IX p. 51 ed. Gaisford., ut exemplum choriambicorum dimetrorum catalecticorum. || **11** Pollux X 25. De adulteris dicta videntur. BERGK.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΑΜΦΙΑΡΑΟΣ

Fabula haec docta est Lenaeis proxime ante *Aves*, Olymp. XCI 2, praetore Chabria: nomen accepit ab Amphiarao heroe, qui divinis honoribus cultus non solum consulentibus oracula edebat, verum etiam pariter atque Aesculapius morbis medebatur. Amphiarai oraculum in confiniis Atticae et Boeotiae non procul ab Oropo erat, Pausan. I 34 1: ara in eius honorem structa simul etiam Iasoni filiae (fr. VII) sacra erat. Prope fanum erat fons sacer e quo olim Amphiaraus divinis ornatus honoribus ab inferis rediit; aqua autem fontis erat frigidissima qua aegroti lavabantur, vid. Xen. *Memor.* III 13 3. Aegrotos potissimum oraculum petivisse ostendit titulus prope Oropum repertus Boeckh. *Corp. Inscr.* Vol. I. no. 1570, ubi inter alia donaria in templo huius Amphiarai vetustate collapsa haec quoque memorantur: Μέλανος προσώπιον. Βοΐσκου προσώπιον. Φιλίας τιτθός. Φαττίου χείρ. Addit Pausanias heroem plerumque in somnis suam cubantibus in fano voluntatem significasse. Cf. et Herod. VIII 134. Igitur in hac comoedia senem exhibuit Aristophanes gravi morbo vexatum, qui denique de salute desperans uxore comite ad Amphiaraum se confert, ut ab hoc opem impetret: in integrum sane ut videtur restitutus iuvenile robur recipit, sed non Amphiarao auctore, verum alio quo modo, ludicro fortasse quem finxit poeta; qui hac proposita imagine illud potissimum spectavit ut vanam rideret Atheniensium superstitionem. Senex enim ille est ipse populus Atheniensis qui a religionis vinculo solutus (conf. Thucyd. VII. 1) repuerascit et iuvenilia audet facinora, ut in *Equitibus* senex ille Δῆμος recoctus et purgatus a vitiis resipiscit vel in *Vespis* Philocleon a nimia iudicandi libidine liberatur. BERGK.

12 I

A. γύναι τί τὸ ψοφῆσαν ἦν; B. ἀλεκτρυὼν
τὴν κύλικα καταβέβληκεν. A. οἰμώζουσά γε.

13 II

ἔπειτ' ἔρειξον ἐπιβαλοῦσ' ὁμοῦ πίσοις.

14 III

ὅστις φακῆν ἥδιστον ὄψον λοιδορεῖς.

ADNOTATIO

12 Schol. Nub. v. 633. Colloquitur decrepitus ille senex cum uxore. BERGK. || 13 Pollux VII 181. Uxorem morosus senex sibi φακῆν parare iubet, ut conicio. Senes enim et aegroti hac fruebantur, ut est in Vespis v. 806. BERGK. || 14 Athenaeus IV p. 158 c. Haec mulier aegroto seni modo quod desideraverat repudianti. BERGK.

15 V

Λαμπτρεὺς ἔγωγε τῶν κάτω.

16 VI

νόσῳ βιασθεὶς ἢ φίλων ἀχηνίᾳ;

17 VII

ἀλλ' ὦ θύγατερ ἔλεξ' Ἰασοῖ πρευμενῆς.

18 VIII

ὀσφὺν δ' ἐξ ἄκρων διακίγκλισον ἠΰτε κίγκλος
ἀνδρὸς πρεσβύτου· τελέειν δ' ἀγαθὴν ἐπαοιδήν.

19 XI

καὶ τοὺς μὲν ὄφεις, οὓς ἐπιπέμπεις,
ἐν κίστῃ που κατασήμηναι
καὶ παῦσαι φαρμακοπωλῶν.

20 XIV

καὶ νὴ Δί' ἐκ τοῦ δωματίου γε νῷν φέρει
κνέφαλλον ἅμα καὶ προσκεφάλαιον τῶν λινῶν.

21 XV

ταυτὶ τὰ κρέ' αὐτῷ παρὰ γυναικός του φέρω.

22 XVII

ὦ μιαρὲ καὶ Φρυνώνδα καὶ πονηρὲ σύ.

23 XVIII

οἶδα μὲν ἀρχαῖόν τι δρῶν κοὐχὶ λέληθ' ἐμαυτόν.

24 XIX

ἀφ' οὗ κωμῳδικὸν μορμολυκεῖον ἔγνων.

ADNOTATIO

15 Harpocratio p. 190 **Λαμπτραὶ** δῆμος τῆς Ἐρεχθηΐδος. Senex haec dicere videtur cum ad fanum pervenisset. BERGK. || 16 Suidas **ἀχηνία**: *ἀπορία, πενία* || 17 Schol. Plut. v. 701. Quemadmodum in *Pluto* Aesculapius, in cuius templo decrepitus Plutus incubat, Iaso et Panaceam comites habet vel filias, ita in hac comoedia ad Amphiaraum easdem transtulit poeta. BERGK. || 18 Aelianus Nat. animal. XII 9 || 19 Pollux X 180. Increpat chorus, ut videtur, Amphiaraum, cuius opem repudiat, cum senex iam iuvenile robur recuperaverit. BERGK. || 20 Herodianus *περὶ μον. λέξ.* p. 39 15 || 21 Photius p. 596 14 || 22 Suidas s. v. Schol. Aesch. Ctesiph. p. 766 || 23 Dixit haec in parabasi et significasse videtur se, cum comoediae libertas refraenata sit, antiquam comoediarum consuetudinem recepisse. BERGK. || 24 Haec quoque ex parabasi petita. Hoc dicit 'inde a quo tempore ego comicam artem tracto.' BERGK.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΑΝΑΓΥΡΟΣ

Videtur poeta in hac fabula mulierem Phaedrae similem exhibuisse. Etenim Atticam aliquam famam de Anagyri herois vindicta in impium senem eiusque domum persecutus est: fabulam illustrant ea quae leguntur ap. Gaisford. *Prov.* p. 123 **Ἀναγυράσιος δαίμων.** *ὅταν χαλεπή τις τύχη καὶ πονηρὰ δυστυχία κατασείσῃ πᾶσαν οἰκίαν ἀλλεπαλλήλοις δεινοῖς ἡ παροιμία λέγεται. Φασὶ γὰρ γενέσθαι γεωργόν τινα ἐν τῷ Ἀναγυρασίων δήμῳ αἰτίαν ἔχοντα εἰς τὸν πλησίον ἱδρυμένον βωμόν· διὸ συμφοραῖς τὸν ἄνθρωπον δειναῖς περιπεσεῖν· πρῶτον μὲν γὰρ ἀπέλαβε τὴν γυναῖκα, ἐξ ἧς αὐτῷ παῖς ἐγεγόνει· εἶτα τὸν υἱὸν ἐπήρωσε διαβολῇ πλαστῇ τῆς μητρυιᾶς χρησάμενος, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀνεβίβασεν εἰς πλοιάριον καὶ εἰς λυπρὸν ἐξέθηκε νησίδιον· εἶτα ὀνείδει κατεχόμενος αὐτός τε καὶ ἡ γυνὴ κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν, αὐτὸς μὲν συγκλείσας ἑαυτὸν μετὰ πάντων τῶν κτημάτων ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ πῦρ ὑποβαλὼν ἐκαύθη· ἡ δὲ γυνὴ εἰς φρέαρ ἑαυτὴν ἔρριψεν.* Ab heroe igitur Anagyro poenas ab impio sene repetente comoedia nomen traxit. BERGK.

25 I

μὴ κλᾶ· ἐγώ σοι Βουκέφαλον ὠνήσομαι.

26 II

ψῆχ' ἠρέμα τὸν Βουκέφαλον καὶ
τὸν κοππατίαν.

27 III

Α. ὡς δ' ὀρθοπλήξ. Β. πέφυκε γὰρ δυσγάργαλις.

28 VII

πρὸς θεῶν ἔραμαι τέττιγα φαγεῖν
καὶ κερκώπην θηρευσαμένη
καλάμῳ λεπτῷ.

29 VIII

οὐχ ἑψητῶν λοπάς ἐστιν.

ADNOTATIO

25 Etym. Magn. p. 207 53. Haec pater senex ad filium, quem perdite amat, equorum alendorum studio deditum. || 26 filius voti compos servom equos curare iubet. BERGK. || 27 Photius p. 346, 16. **ὀρθοπλήξ**: *ὀρθὸς ἐπαιρόμενος καὶ πλήσσων* || **δυσγάργαλις**: *ἐπὶ τῶν ψήχεσθαι δυσανασχετούντων τίθεται,* Phrynich. 1 p. 37, 1. || 28 Athenaeus IV p. 133 b. Expressit Eur. Hippol. v. 219: scilicet fastidiosa mulier privigni amore flagrans vult aucupio uti, quemadmodum Phaedra venari || 29 Athenaeus VII p 301 a: **ἑψητὸς** *ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἰχθυδίων.*

30 IX

εἰ μὴ παραμυθεῖ μ' ὀψαρίοις ἑκαστότε.

31 X

πλὴν ἀλεύρου καὶ ῥόας.

32 XI

καὶ μὴν χθὲς παρῆν
Πέρδιξ ὁ χωλός.

33 XII

καὶ ξυννένοφε καὶ χειμέρια βροντᾷ μάλ' αὖ.

34 XIII

ὅρμου παρόντος τὴν ἀτραπὸν κατερρύην.

35 XV

ἐν τῷ στόματι τριημιωβόλιον ἔχων.

36 XVI

Α. τοῦτ' αὐτὸ πράττω, δύ' ὀβόλω καὶ σύμβολον
ὑπὸ τῷ 'πικλίντρῳ. Β. μῶν τις αὔτ' ἀνείλετο;

37 XVII

ἦμιν σκάφη 'σθ', ὡς ἂν τι ᾖ σπονδεῖον, ᾧ 'νεμοῦμεν.

38 XVIII

ἐκ δὲ τῆς ἐμῆς χλανίδος τρεῖς ἁπληγίδας ποιῶν.

39 XIX

ἀλλὰ πάντας χρὴ παραλοῦσθαι καὶ τοὺς σπόγγους ἐᾶν.

ADNOTATIO

30 Athenaeus IX p. 385 f. || **31** Athen. XIV p. 650 e. || **32** Schol. Avv. v. 1292. Vide Onom. s. v. Πέρδιξ || **33** Photius p. 311, 15 et Suidas: **ξυννένοφε**: *ἐπινεφῆ καὶ συννέφελά ἐστιν* || **34** Photius p. 315, 22. Proverbium hoc respicit etiam in Nubb. v. 76 || **35** Pollux IX 64. Vide supra ad Aeolosic. fr. 2 de isto more servandae pecuniae || **36** Pollux IX. 72 **σύμβολον** *βραχὺ νομισμάτιον* || **37** Pollux X 76. Alibi vas quo vomituri utuntur *λεκάνη* vel *λεκάνιον* vocatur monente Bergkio || **38** Grammaticus Bekkeri I p. 425 20, **ἁπληγίς**: *ἱματίδιον σύμμετρον, a single cloak* opp. *διπληγίς*. In aemulum aliquem poetam haec dicta sunt, qui iis quae poeta scite invenerat mala fraude erat abusus: conf. Nub. 524 sqq.; et fortasse hic quoque Eupolin potissimum perstringit. BERGK. || **39** Photius p. 387, 7 et Suidas s. v. **παραλοῦσθαι**: *οἷον συνεισιέναι τοῖς πλουσίοις ὥστε μηδὲ σπόγγους φέρειν ἀλλὰ τοῖς ἐκείνων χρῆσθαι.* Sententia loci obscura.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΙ

Acta est haec fabula magnis Dionysiis Eucle sive Euclide praetore Olymp. lxxxviii 2, ut liquet ex Acharn. v. 334 sqq., v. 453 sqq. Quid in ea potissimum spectaverit Aristophanes ipse exponit in parabasi Acharnens. v. 585 sq., et primum quidem vituperavit Athenienses quod legatis qui ipsis temere blandirentur tam faciles praeberent aures, nec dubitarent se maximis belli periculis obicere: deinde ostendit quam crudeliter Atheniensium socii qui vectigalia penderent a viris illis popularibus tractarentur (v. 593). Hos igitur socios exhibuit in scena Aristophanes, quorsum spectant fr. IX, X, XI: at quoniam Dionysiis magnis legati sociorum interfuerunt spectabantque quo pacto ipsorum ageret caussam contra Cleonis aliorumque impotentem dominationem, debuit ea res Cleonis iram exasperare fecitque ut litem intenderet poetae de qua ipse dicit Ach. v. 453.

40 I

ὦ Ζεῦ τὸ χρῆμα τῆς νεολαίας ὡς καλόν.

41 II

Σαμίων ὁ δῆμός ἐστιν· ὡς πολυγράμματος.

42 VII

ἦ που κατὰ στοίχους κεκράξονταί τι βαρβαριστί.

43 VIII

ἵστασθ᾽ ἐφεξῆς πάντες ἐπὶ τρεῖς ἀσπίδας.

44, 45 IX X

κατάγου ῥοθιάζων.

ναῦν ὅταν ἐκ πιτύλων ῥοθιάζῃ σώφρονι κόσμῳ.

46 XI

εὖ γ᾽ ἐξεκολύμβης᾽ οὑπιβάτης, ὡς ἐξοίσων ἐπίγυιον.

ADNOTATIO

40 Photius p. 295 8. Fortasse exordium comoediae. Videtur aliquis loqui qui legatos accedere conspicit BERGK. || 41 Hesychius: *φησί τις τοὺς ἐκ τοῦ μυλῶνος ἰδὼν Βαβυλωνίους, καταπληττόμενος τὴν ὄψιν αὐτῶν.* Samiis captis noctuam inurere solitos esse Athenienses tamquam suis mancipiis, tradunt interpretes, contra Samios Atheniensibus Samaenam *ὅ ἐστι πλοῖον δίκροτον ὑπὸ Πολυκράτους πρῶτον παρασκευασθὲν τοῦ Σαμίων τυράννου.* Conf. Aelian. V. H. II 9 || 42 Photius p. 540 2. Dicit haec aliquis qui expectat chorum Babyloniorum in quattuor ordines dispositum barbarum aliquod carmen prolaturum esse. BERGK. || 43 Scholiast. Lysist. 282 || 44 Photius p. 490, 19 || 45 *ναῦς* vulgo: *ναῦν* recte coni. Bergkius: *ῥοθιάζειν* enim plerumque de 'remigibus' non de 'navi' dicitur. Dicuntur autem haec, ut videtur, ab sociis qui navi in Piraeum invehuntur ut vectigalia solvant. BERGK. Ad eundem locum pertinet fr. XI || 46 Harpocratio s.v. *ἐπιβάτης*: idem p. 121 ed. Dindorf. *τὰ πρυμνήσια ἐπίγυια ἔλεγον.*

47 XIV

ναυλόχιον ἐν τῷ μέϲῳ.

48 XV

ἀνέχαϲκον εἷϲ ἕκαϲτοϲ ἐμφερέϲτατα
ὀπτωμέναιϲ κόγχαιϲιν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων.

49 XVI

ἀνήρ τιϲ ἡμῖν ἐϲτιν ἐγκινούμενοϲ.

50 XVII

κἀν τοῖς Βαβυλωνίοις οὖν ἀκουσόμεθα ποτήριον τὸ **ὀξύβαφον,** *ὅταν ὁ Διόνυσος λέγῃ περὶ τῶν Ἀθήνησι δημαγωγῶν, ὡς*

αὐτὸν ᾔτουν ἐπὶ τὴν δίκην ἀπελθόντα ὀξυβάφω δύο.

οὐ γὰρ ἄλλο τι ἡγητέον εἶναι ἢ ὅτι ἐκπώματα ᾔτουν.

51 XVIII

A. δεῖ διακοϲίων δραχμῶν.
B. πόθεν οὖν γένοιντ' ἄν; A. τὸν κότυλον τοῦτον φέρε.

52 XIX. XX

πόϲουϲ ἔχει ϲτρωτῆραϲ ἀνδρῶν οὑτοϲί;
ὡϲ εὖ καλυμματίοιϲ τὸν οἶκον ἤρεφεν.

53 XXII

ἐννεύει με φεύγειν οἴκαδε.

ADNOTATIO

47 Pollux p. 288, 24 || 48 Athenaeus III 86 f. Dicuntur haec de populo Atheniensi qui prae nimia expectatione tamquam concha hiabat, dum eloquentium virorum verba accipiebat (conf. Ach. v. 126, Eq. v. 1200): nam hoc potissimum vitium haec comoedia perstrinxit || 49 Etym. M. p. 311, 1 || 50 Athenaeus XI p. 494 d. Bacchum igitur induxit poeta, quem viri populares (Cleon eiusque socii) in ius vocaverant, ab eoque satis impudenter dona flagitabant, nisi capitis damnari vellet: quam imaginem cum repraesentaret poeta, omnibus profecto in memoriam revocavit recentem iniuriam illius iudicii, quo Phormionem virum integerrimum condemnaverant ut centum solveret minas: namque ipsum Phormionem praesertim mortuum in scena ab Aristophane repraesentatum fuisse non facile crediderim. BERGK || 51 Pollux X 85; Athenaeus XI p. 478 c. Videtur hoc quoque fragmentum ad Bacchi caussam pertinere, qui cum postulat nescio quis ducentas drachmas, poculum oppignerat. BERGK || 52 Pollux X 173. Laudat aliquis elegantiam lacunaris, quemadmodum praecipit homo elegans Bdelycleo patri in Vespis v. 1213. Fortasse haec pertinent ad legatos quos comiter excipiebant, vid. Ach. 118 sqq. BERGK || 53 Priscianus XVIII vol. II p. 202 ed. Krehl.: 'nos quoque similiter 'annuit me fugere domum''

54 XXIII

(ὄνος) εἰς ἄχυρα καὶ χνοῦν.

55 XXIV

τὴν αὑτοῦ σκιὰν δέδοικεν.

56 XXVI

ἢ δωροδοκῶν ἀρχὴν πολέμου μετὰ Πεισάνδρου πορίσειεν.

57 XXVII

ἢ βοιδαρίων τις ἀπέκτεινε ζεῦγος χολίκων ἐπιθυμῶν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΓΕΩΡΓΟΙ

Hanc fabulam doctam esse magnis Dionysiis in urbe, Olymp. LXXXVIII 4, quo anno Stratocles praetor fuit Aristophanesque *Equites* Lenaeis docuit, censet Bergkius, exhibuisse autem poetam eo consilio ut pacis bona commendaret civibus: videturque rem similiter instituisse atque in *Acharnensibus*, ut agricolae belli continuis laboribus defessi tandem ipsi inducias facerent cum hostibus, et pace restituta laetitiae indulgerent.

58 I

A. ἐθέλω γεωργεῖν. B. εἶτα τίς σε κωλύει;
A. ὑμεῖς· ἐπεὶ δίδωμι χιλίας δραχμάς,
ἐάν με τῶν ἀρχῶν ἀφῆτε; B. δεχόμεθα·
δισχίλιαι γάρ εἰσι σὺν ταῖς Νικίου.

59 II

συκᾶς φυτεύω πάντα πλὴν Λακωνικῆς.
τοῦτο γὰρ τὸ σῦκον ἐχθρόν ἐστι καὶ τυραννικόν.
οὐ γὰρ ἦν ἂν μικρόν, εἰ μὴ μισόδημον ἦν σφόδρα.

ADNOTATIO

54 Pollux X 38, tritum ut videtur proverbium; conf. Vesp. v. 1302 || 55 Schol. Platon. p 381 ed. Bekk. || 56 Schol. Avv. v. 1555. E parabasi ut videtur, ut hic locus accesserit ad similitudinem Ran. v. 341 sq. BERGK || δῶρ' αἰτοῦντες vulgo: corr. Cobetus obs. in Platon. p. 128 || 57 Ammonius p. 149 || 58 Plutarchus Vit. Niciae c 8. Videtur agricola, cum lochagus electus vel alio quodam munere militari functurus esset, illud detrectare et muneribus imperatores temptare, qui quidem facile corrumpi se patiebantur, quo nomine etiam in Pace notantur v. 1128 sqq. Quod autem Nicias idem dicitur fecisse, quod hic agricola, id finxit poeta ut subtimidum animum Niciae notaret. BERGK. Conferri iubet idem Eqq. v. 1294 sq. || 59 Athenaeus III p. 75 a. Agricola ille, homo antiquae

60 VII

τί δῆτα τούτων τῶν κακῶν, ὦ παῖ, γλίχει;

61 VIII

εἰρήνη βαθύπλουτε καὶ ζευγάριον βοεικόν,
εἰ γὰρ ἐμοὶ παυσαμένῳ τοῦ πολέμου γένοιτο
σκάψαι κἀποκλάσαι τε καὶ λουσαμένῳ διελκύσαι
τῆς τρυγὸς ἄρτον λιπαρὸν καὶ ῥάφανον φέροντι.

62 IX

A. ὅτου δοκεῖ σοι δεῖν μάλιστα τῇ πόλει;
B. ἐμοὶ μὲν αἴνειν μολγόν· οὐκ ἀκήκοας;

63 X

εἶτ' ἄρτον ὀπτῶν τυγχάνει τις ὀβελίαν.

64 XI

ὥσπερ κυλικείου τοὐθόνιον προπέπταται.

65 XII

'ἀλλ' ἐξολοίμην' φαθὶ λέγων.

66 XIII. XIV

ὦ πόλι φίλη Κέκροπος, αὐτοφυὲς Ἀττική,
χαῖρε λιπαρὸν δάπεδον, οὖθαρ ἀγαθῆς χθονός.
ἐν ἀγορᾷ δ' αὖ πλάτανον εὖ διαφυτεύσομεν.

ADNOTATIO

fidei, haec loquitur, qui etsi belli molestias detrectat et tumultus auctores detestatur, tamen Lacedaemonios, quippe qui populi libertati parum faverent, odit quemadmodum Dicaeopolis in Acharn. v. 460 || 60 Etym. M. p. 234, 35. Haec pater senex filio belli gerendi cupido novarumque rerum studioso dicit. BERGK || 61 Stobaeus LV 2. Est hoc carmen agricolarum qui pacis bona laudant utque sibi obtingant optant, ad Euripidis similitudinem in *Cresphonte* fr. XV compositum. BERGK || v. 3 *διέλξαι* coni. Bergkius ut catalecticus sit versus sicut et ceteri. Malim *διέλκειν* ut Pac. 1131 || v. 4 *φέροντι* corruptum putat Bergkius. Quidni *φαγόντι*? || 62 Schol. Eq. v. 959. Significat oportere civitatem Atheniensium extrema perpeti mala: *αἴνειν μολγὸν* idem est quod alias *ἀσκὸν δέρειν* dicitur. BERGK || 63 Athenaeus III p. 111 b. *ὁ δὲ* **ὀβελίας** *ἄρτος κέκληται ἤτοι ὅτι ὀβολοῦ πιπράσκεται ἢ ὅτι ἐν ὀβελίσκοις ὠπτᾶτο* || 64 Athen. XI p. 460 d: *τὸ* **κυλικεῖον**...*ἢ τῶν ποτηρίων σκευοθήκη, a sideboard, buffet* || 65 Priscian. XVIII vol. II p. 269 qui confert Latinum 'loquere dicens,' 'stude properans' || 66 Hephaestio p. 73. Dicit haec chorus agricolarum, qui induciis cum hoste pactis laetitia elati forum quoque platanis conserere cupiunt, cum tandem aliquando otio frui liceat. BERGK

67 XV

ἐξ ἄστεως νῦν εἰς ἀγρὸν χωρῶμεν· ὡς πάλαι δὴ
ἡμᾶς ἔδει τῷ χαλκίῳ λελουμένους σχολάζειν.

68 XXIV

καλὰ δὴ παταγεῖς.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΓΗΡΑΣ

Poeta in hac fabula populum Atheniensem a malis omnibus liberatum et iam resipiscentem videtur repraesentavisse imagine senum, qui senectam exuti iuvenum more lasciviunt.

69 I

ὀφθαλμιάσας πέρυσιν εἶτ' ἔσχον κακῶς,
ἔπειθ' ὑπαλειφόμενος παρ' ἰατρῷ.

70 II

A. τουτὶ τί ἦν τὸ πρᾶγμα; B. θερμούς, ὦ τέκνον·
A. ἀλλ' ἦ παραφρονεῖς; B. κριβανίτας, ὦ τέκνον.

71 III

ὁ δὲ μεθύων ἤμει παρὰ τοὺς ἀρχηγέτας.

72 IV

ἐπὶ τοῦ περιδρόμου στᾶσα τῆς συνοικίας.

73 V

λορδοῦ κιγκλοβάταν ῥυθμόν.

74 VII

ἀποπλευστέ' οὖν ἐπὶ τὸν νυμφίον, ᾧ γαμοῦμαι
τήμερον.

ADNOTATIO

67 Pollux IX 69. Dicit haec chorus in fine fabulae, cum pace restituta urbe rus redire parat. BERGK || vulgo *δι' ἡμᾶς ἐκεῖ*: correxit Meinekius || 68 Photius p. 126, 11; Schol. Platon. p. 369 ed. Bekker || 69 Pollux IV 180. Senex de oculorum lippitudine qua laborat exponit: recte Suevernius ad populi Atheniensis imprudentiam et caecam quasi levitatem transfert. BERGK || 70 Athenaeus III p. 109 f: *ποιεῖ λέγουσαν ἀρτόπωλιν διηρπασμένων αὐτῆς τῶν ἄρτων ὑπὸ τῶν τὸ γῆρας ἀποβαλόντων*, prorsus ut est in Vesp. v. 1365 sqq. *Γῆρας ἀποβάλλειν* eodem modo dictum est quo in Pace v. 323, Lysistr. v. 567. BERGK || 71 Grammaticus Bekkeri I p. 449 14: haec quoque de lasciviente aliquo sene dicuntur || 72 Pollux IX 39 || 73 Aelian. N. A. XII 9 || 74 Scholiast. Nicandri Theriaca v. 295

75 VIII

ἔδει δέ γέ σε βληθεῖσαν εἰς Ἁλμυρίδας
γυναικὶ τῇδι μὴ παρέχειν σε πράγματα.

76 IX

σὺ δ' οὐκ ἐγήμω; Β. νὴ Δί' ὀλίγας ἡμέρας.

77 X. XI. XII

πτωχικοῦ βακτηρίου.
βακτηρία δὲ Περσὶς ἀντὶ καμπύλης.

78 XIII

κοπίδι τῶν μαγειρικῶν.

79 XIV

ἐγὼ δ' ἀπολοπίζειν τε κᾆτ' ἐπ' ἀνθράκων.

80 XV

ὑδρίαν δανείζειν πεντέχουν ἢ μείζονα.

81 XVI

ταῖς πολιόχρωσι βεμβράσιν τεθραμμένη.

82 XVII

ὀξωτά, σιλφιωτά, βολβός, τευτλίον,
περίκομμα, θρῖον, ἐγκέφαλος, ὀρίγανον,
καταπυγοσύνη ταῦτ' ἐστὶ πρὸς κρέας μέγα.

ADNOTATIO

75 Grammaticus Bekkeri I p. 383, 16. Loquitur senex qui novae nuptae vacuas facit aedes et uxorem quam olim duxerat huic negotia facessere vetat. BERGK || 76 Priscianus XVIII vol. II p. 226 ed. Krehl. 'Attici *ὀλίγας ἡμέρας* pro *ἐν ὀλίγαις ἡμέραις*.' Quaerit unus ex senibus ex aequali, cur nondum uxorem duxerit; cui ille regerit se paucis diebus uxorem domum ducturum esse. BERGK || 77 Pollux X 173 || v. 2 de senibus qui iam molli et delicato cultu utuntur; incurvi enim baculi, quales Lacedaemonii gerebant, rusticorum sunt hominum, recti sive Persici elegantiorum et divitum. BERGK || 78 Pollux X 104: de delicato victu senum quibus iuventus restituta est. BERGK || 79 Grammaticus Bekkeri I p. 430 15. Ante Fritzschium *Daetal.* p. 106 not. legebatur *ἀπολογίζειν* nullo sensu || 80 Pollux X 74 || 81 Athenaeus VII p. 287 d || 82 Pollux VI 69. Dicta sunt haec in Euripidis poesin, quae ut ipse alicubi locutus est *κινοῦσα χορδὰς τὰς ἀκινήτους φρενῶν* animorum motus gravissimos excitabat, itaque comparari potuit cum cibis qui effrenatas libidines stimularent et accenderent. Comparari potest quod ipse Euripides dicit in Ranis v. (906) de sua arte. BERGK || v. 3 redde 'hae sunt deliciae turpes ad carnem improbam'

83 XVIII

A. τίς ἂν φράσει' ὅπου 'στὶ τὸ Διονύσιον;
B. ὅπου τὰ μορμολυκεῖα προσκρεμάννυται.

84 XIX

εἰ παιδαρίοις ἀκολουθεῖν δεῖ σφαῖραν καὶ στλεγγίδ' ἔχοντα.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΓΗΡΥΤΑΔΗΣ

In hac comoedia de depravatione et corruptela poesis conqueritur Aristophanes, videturque ita instituisse, ut poetae illius temporis, quos ipsorum inertia nequaquam latuit, legatos mitterent ad inferos, qui principes artis illic adirent ab iisque opem et auxilium impetrarent. Repraesentavit igitur eandem fere imaginem atque in *Ranis*, ubi Bacchus Euripidis desiderio commotus ad Orcum descendit. Doctam esse post Euripidis et Sophoclis mortem aliquot annos post *Ranas* coniecit Bergkius.

85 I. II

A. καὶ τίς νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας
ἔτλη κατελθεῖν; B. ἕν' ἀφ' ἑκάστης τῆς τέχνης
εἱλόμεθα κοινῇ γενομένης ἐκκλησίας,
οὓς ᾖσμεν ὄντας ᾁδοφοίτας καὶ θαμὰ
ἐκεῖσε φιλοχωροῦντας. A. εἰσὶ γάρ τινες
ἄνδρες παρ' ὑμῖν ᾁδοφοῖται; B. νὴ Δία
μάλιστά γ'. A. ὥσπερ Θρᾳκοφοῖται; B. πάντ' ἔχεις.
A. καὶ τίνες ἂν εἶεν; B. πρῶτα μὲν Σαννυρίων
ἀπὸ τῶν τρυγῳδῶν, ἀπὸ δὲ τῶν τραγικῶν χορῶν
Μέλητος, ἀπὸ δὲ τῶν κυκλίων Κινησίας.
A. ὡς σφόδρ' ἐπὶ λεπτῶν ἐλπίδων ὠχεῖσθ' ἄρα.
τούτους γὰρ ἢν πολὺς ξυνέλθῃ ξυλλαβὼν
ὁ τῆς διαρροίας πόταμος οἰχήσεται.

ADNOTATIO

83 Phrynichus p. 367 ed. Lobeck. In Dionysio videntur variae personae, artis quasi simulacra quaedam, affixae fuisse nescioque an ibidem etiam fuerit gravis Bacchi facies. BERGK || 84 Schol. Equitt. v. 577. Recte Suevernius interpretatur de pedissequo, qui divitum liberos comitatur pectinemque et pilam portat. BERGK || 85 Athenaeus XII p. 551 a. v. 12. πολλῷ vulgo: πολὺς Bergkius; ἤν ποτ' ὀξὺς ἔλθῃ Madvig || Facete autem ita instituit poeta, ut legati ii mitteren-

86 III

τὴν μάλθαν ἐκ τῶν γραμματείων ἤσθιον.

87 IV

ἆρ' ἔνδον ἀνδρῶν κεστρέων ἀποικία;
ὡς μὲν γὰρ εἰσι νήστιδες, γιγνώσκεται.

88 V

πόλος τόδ' ἐστίν; εἶτα πόστην ἥλιος τέτραπται;

89 VI

ἀκροκώλι', ἄρτοι, κάραβοι, βολβοί, φακῆ.

90 VII

πτισάνην διδάσκεις αὐτὸν ἕψειν ἢ φακῆν;

91 VIII

θεράπευε καὶ χόρταζε τῶν μονῳδιῶν.

92 IX

A. καὶ πῶς ἐγὼ Σθενέλου φάγοιμ' ἂν ῥήματα;
B. εἰς ὄξος ἐμβαπτόμενος ἢ ξηροὺς ἅλας.

93 X

ἐν τοῖσι συνδείπνοις ἐπαινῶν Αἰσχύλον.

94 XII

ἦν δὲ
τὸ πρᾶγμ' ἑορτή· περιέφερε δ' ἡμῖν κύκλῳ λεπαστὴν
ταχὺ προσφέρων παῖς ἐνέχεεν τ' ἐφόδια κυανοβενθῆ.

ADNOTATIO

tur qui et ignavissimi essent et externa quoque specie tam male affecti, ut prope iam mortui videri possent. Nam Sannyrio propter corporis macilentiam famosus fuit, idem malus poeta: Meletus, propter carminum pravitatem a comicis saepe notatus, propter maciem prope mortuus haberi potuit. BERGK || 86 Pollux X 59. Dictum hoc in legatos illos, qui prae nimia voracitate in itinere ceram ex tabellis quas perferre debebant comedebant. BERGK || 87 Athenaeus VII p. 307 e. Haec aliquis dicit cum legati ad inferos pervenissent. BERGK || v. 1 *τοὺς κεχηνότας καὶ πεινῶντας* **κεστρεῖς** *ἔλεγον*. Hesych. || 88 Pollux IX 46. Dicit haec apud inferos unus ex legatis qui cenam cupide desiderat || 89 Athenaeus III. p. 95 f. De legatorum cena videtur sermo esse, ut et fr. VII. || 90 Athenaeus IV p. 158 c || 91 Athen. III p. 99 f. Iubetur Cephisopho, ut conicit Fritzschius Ran. p. 312, post Euripidis mortem alii cuidam poetae tragico servire eumque monodiarum pabulo saginare. Conf. Ran. v. 1262 || 92 Schol. Vesp. v. 1303: Athenaeus IX p. 367 b ubi pro *ξηροὺς* legitur *λευκούς*: at Pollux VI 65 habet *λεπτοὺς* quod probabile est scripsisse Aristophanem || 93 Athenaeus VIII p. 365 b || 94 Athenaeus XI p. 485 a. Referunt legati quo pacto fuerint excepti apud inferos. BERGK

95 XIII

εἰσέφερε πλεκτῷ δ' ἄλλος ἐν κανισκίῳ
ἄρτων περίλοιπα θρύμματα.

96 XIV

χαριεντίζει καὶ καταπαίζεις ἡμῶν καὶ βωμολοχεύει.

97 XV

ψίθυρός τε καλοῦ καὶ ψωμοκόλαξ.

98 XVI

τότε μὲν (Διόνυσε) σοῦ κατεκοττάβιζον (ἄν)
νυνὶ δέ σου κατεμοῦσι, τάχα δ' εὖ οἶδ' ὅτι
καὶ καταχέσονται.

99 XVII

φήμ' οὖν ἐγὼ 'κ τούτου βροτοὺς ἅπαντας ἐκλαπῆναι.

100 XXII

ἦσαν εὐθὺ τοῦ Διονυσίου.

101 XXIII

αὐτοὶ θύομεν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΔΑΙΔΑΛΟΣ

Exhibuit Aristophanes in hac comoedia Iovem qui in varias formas mutaretur Daedali ope usus hominesque mala fraude deciperet. BERGK. Comment. p. 397

102 I

εἰ δή τις ὑμῶν οἶδεν Εὐρύβατον Δία.

ADNOTATIO

95 Pollux X 91, VII 176 || 96 Harpocratio p. 76 || 97 Athenaeus VI p. 261 f. Increpat his verbis chorus, ut videtur, legatos illos pessimos homines. BERGK || 98 Pollux VI 111. Versus ex coniectura redintegravit Bergkius qui monet Bacchum, musicae artis principem, infelicem praedicare aliquem quod a poetis tot tantasque contumelias perpetiatur; idem illud extremum ad Cinesiam potissimum refert || 99 Erotianus p. 148 ed. Franz. *φήμαις γοῦν* vulgo: correxit Cobetus: *ἐξ ᾠῶν* Bothius pro *ἐκ τούτου* || 100 Etym. M. p. 420, 1. || 101 Hesychius *ἀντὶ τοῦ αὐτοὶ πίνομεν* || 102 Suidas s. v. **Εὐρύβατος**. Induxit Iovem omni divino honore ac dignitate exutum tamquam hominem fraudulentissimum, quasi Eurybatum quendam vel Phrynondam. BERGK

ΔΑΙΔΑΛΟΣ

103 III

πάσαις γυναιξὶν ἐξ ἑνός γέ του τρόπου
ὥσπερ παροψὶς μοιχὸς ἐσκευασμένος.

104 IV

ᾠὸν μέγιστον τέτοκεν, ὡς ἀλεκτρυών.

105 V

ἓν ἴστε· πολλαὶ τῶν ἀλεκτρυόνων βίᾳ
ὑπηνέμια τίκτουσιν ᾠὰ πολλάκις.

106 VI. VII. VIII

καὶ ταῦτ᾽ ἔχοντα πουλύπους καὶ σηπίας
τὸν πουλύπουν μοὔθηκε.
πληγαὶ λέγονται πουλύπου πιλουμένου.

107 IX

ὁ μηχανοποιός, ὁπότε βούλει τὸν τροχὸν
ἕλκειν ἀνεκάς, λέγε 'χαῖρε φέγγος ἡλίου.'

108 X

περὶ τοῦ γὰρ ὑμῖν ὁ πόλεμος
νῦν ἐστι; περὶ ὄνου σκιᾶς.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΔΑΙΤΑΛΕΙΣ

Daetalenses primam Aristophanis comoediam fuisse ipse docet poeta in *Nubibus* v. 501 sqq. Exhibuit autem Lenaeis per Callistratum Olymp. LXXXVIII. I. Secundo praemio ornata est. Nomen accepit a choro convivarum qui in fano Herculis epulati sunt: *δαιταλεῖς* enim sunt qui alias *παράσιτοι* antiquo more appellabantur: mos enim apud Athenienses fuit in unoquoque pago duodecim eligere viros generis nobilitate et vitae probitate insignes, qui dicta die quovis ut videtur mense in Herculis fano epularentur: conf. Diodor.

ADNOTATIO

103 Athenaeus IX p. 367 d. Haec ad Iovis cum Leda consuetudinem referenda || 104 Athenaeus IX p. 374 c || 105 Photius p. 624, 28 || 106 Athenaeus VII p. 316 b. Sunt autem haec referenda ad sollemnitatem quae, ubi Leda pueros peperit, ad modum Amphidromiorum instituta est: vide commentationes p. 398 sq. BERGK || 107 Erotianus p. 50. Dictum ilocaliter ab histrione ad eum qui machinas in theatro curabat. Comparat Bergkius Pac. 162 || v. 2 ἐᾶν vulgo: ἐλᾶν Bergk. comm. p. 397: ἕλκειν Cobetus mnemos. v. 197 || 108 Photius p. 338, 15

ap. Athenaeum VI p. 239 d. Rex autem curabat ut parasiti illi ex omnibus pagis secundum leges elegerentur: vide ipsam legem apud Athenaeum VI p. 235 c: unde liquet germanis tantum Atticis licuisse in istud quasi thiasotarum collegium cooptari. Quamquam autem aliis quoque dis parasiti eligebantur quemadmodum Castori et Polluci, tamen in Herculis potissimum sacris hic mos obtinuit. Exhibuit autem poeta homines nobiles in fano aliquo Herculis epulantes, comitantibus pueris (conf. Isae. *orat. de Astyphili hered.* § 30). Hi finito convivio tamquam chorus in orchestram prodibant, et spectaculum quoddam (proprio nomine dictum ἐπεισόδιον) exhibebant risus captandi consilio non necessario cum reliqua actione vinculo coniunctum, quale quod dixit in *Pacis* parabasi v. 724 sqq. Illud vero episodium sequebatur ea pars fabulae, quae potissimum institutum totius illustrabat. Poeta enim induxit senem aliquem, virum probum et procul ab urbis deliciis rure vitam transigentem, qui ex duobus filiis unum antiquo ipse more educavit, alterum in urbem miserat erudiendum; qui cum ad patrem reversus esset eo ipso die, quo in Herculis fano epulones illi, quibus interfuit pater, convivium agebant, pater explorabat, quo pacto ille esset moratus et quibus disciplinis eruditus: rediit enim filius ille ad patrem omnibus novitiae disciplinae imbutus vitiis: itaque gravissima rixa inter patrem filiumque exorta, quo spectant frr. XV, XVI, alia. BERGK

109 I

καὶ δελφακίων ἁπαλῶν κωλαῖ καὶ χναυμάτια πτερόεντα.

110 II

ἐγὼ δ᾽ ἰὼν
πέψω πλακοῦντ᾽ ἐς ἑσπέραν χαρίσιον.

111 III

φέρ᾽ ἴδω, τί σοι δῶ τῶν μύρων; ψάγδαν φιλεῖς;

112 IV. V

τῆς μυρηρᾶς ληκύθου
πρὶν κατελάσαι τὴν σπαθίδα, γεύσασθαι μύρου.

113 VI

ταχύ νυν ποτὸν καὶ μὴ τροπίαν οἶνον φέρε.

ADNOTATIO

109 Athenaeus IX p. 368 e. **Χναυμάτια πτερόεντα** sunt περικόμματα delicata, exquisita. BERGK || **110** Athenaeus XIV p. 646 b || **111** Athenaeus XV p. 690 e || **112** Pollux X 119 || **113** Photius p. 606, 20. Iubet unus e convivis vinum potabile neque versum afferri

ΔΑΙΤΑΛΕΙΣ

114 VII

οὐκ ἀλλὰ τοῦτο γ᾽ ἐπίχυσις τοῦ χαλκίου.

115 X

ἢ χόνδρον ἕψων εἶτα μυῖαν ἐμβαλὼν
ἐδίδου ῥοφεῖν ἄν.

116 XI

οὐκ αἰσχυνοῦμαι τὸν τάριχον τουτονὶ
πλύνων ἅπασιν ὅσα σύνοιδ᾽ αὐτῷ κακά.

117 XII

τί δαί; λεπρὸν κυνίδιον ἐπρίω τῇ θεῷ
ἐς τὰς τριόδους;

118 XIII

ᾆσον δή μοι σκόλιόν τι λαβὼν Ἀλκαίου κἀνακρέοντος.

119 XIV

ὦ παρανοία καὶ ἀναιδεία.

120 XV

Α. πρὸς ταῦτα σὺ λέξον Ὁμήρου ἐμοὶ γλώττας, τί καλοῦσι κόρυμβα;
Β. τί καλοῦσ᾽ ἀμένηνα κάρηνα;
Α. ὁ μὲν οὖν σός, ἐμὸς δ᾽ οὗτος ἀδελφὸς φρασάτω, τί καλοῦσιν ἰδυίους; Β. τί ποτ᾽ ἐστὶν ἀποινᾶν;

ADNOTATIO

114 Athenae. IV p. 169 c. De coquo epulonibus cenam parante || **115** Athenae. III p. 127 c. Refero haec ad ludicrum illud episodium, ut de servo aliquo dicantur herum ludibrio habente. BERGK || **116** Athenae. III p. 109 c || **117** Scholiasta Theocriti II. 12. v. 1 *λευκὸν* vulgo: *λεπρὸν* Elmsl. ad Ach. v. 724, at probabiliter Bergkius *λεπτόν* || **118** Athenaeus XV p. 694 a. Haec pater senex, qui filium in urbe educatum antiqua illa scolia canere iubet, sed ille novitiae disciplinae assuetus ista spernit et ignorat. BERGK || **119** *προνοία* vulgo: *ἀπονοία* Dobraeus adv. II 252: *παρανοία* Dindorfius || **120** Galen. Praefat. Lex. Hippocr. V p. 706 ed. Bas. || v. 1 respicit Hom. Il. IX 241 || v. 2 respicit Odyss. X 521 || v. 4 *τί ποτ᾽ ἐστὶ τὸ εὖ ποιεῖν* ap. Galenum. Dobr. adv. II 252 latere suspicatur *τοὐπύειν*, Dindorfius *τί καλοῦσιν ὀπυίειν*, Bergkius *τί καλοῦσιν ἀποινᾶν*. In hoc loco autem primum pater explorat num filius in urbe educatus satis versatus esset in Homeri carminibus, quae novitia disciplina imbutis prope sordescebant: contra impudens ille iuvenis ex fratre, qui rure erat adsuetus antiquae simplicitati, num Solonis leges legumque formulas obscuras et vocabula recondita satis teneret: ipse enim, qui Athenis summum studium in arte dicendi collocaverat, satis versatus erat in iure

121 XVI

Α. ἀλλ' εἶ σορέλλη καὶ μύρον καὶ ταινίαι.
Β. ἰδοὺ σορέλλη· τοῦτο παρὰ Λυσιστράτου.
Α. ἡμῶν ἴσως σὺ καταπλιγήσει τῷ χορῷ.
Β. τὸ 'καταπλιγήσει' τοῦτο παρὰ τῶν ῥητόρων.
Α. ἀποβύσεταί σοι ταῦτά πη τὰ ῥήματα.
Β. παρ' Ἀλκιβιάδου τοῦτο τἀποβύσεται.
Α. τί ὑποτεκμαίρει καὶ κακῶς ἄνδρας λέγεις
καλοκαγαθεῖν ἀσκοῦντας; Β. οἴμ' ὦ Θρασύμαχε,
τίς τοῦτο τῶν ξυνηγόρων τερατεύεται;

122 XVII

ὅστις αὐλοῖς καὶ λύραισι κατατέτριμμαι χρώμενος
εἶτά με σκάπτειν κελεύεις;

123 XVIII

ἔγνωκ' ἐγὼ δὲ χαλκίον
τοῦτό γ' ἐς τὸ κοτταβεῖον ἱστάναι καὶ μυρρίνας.

124 XIX

ἀλλ' οὐ γὰρ ἔμαθε ταῦτ' ἐμοῦ πέμποντος, ἀλλὰ μᾶλλον
πίνειν, ἔπειτ' ᾄδειν κακῶς, Συρακοσίαν τράπεζαν,
Συβαρίτιδάς τ' εὐωχίας καὶ Χῖον ἐκ Λακαινᾶν.

125 XX

καὶ λεῖος, ὥσπερ ἔγχελυς, χρυσοῦς ἔχων κικίννους.

ADNOTATIO

121 Galen. l. c. || v. 3 vulgo ante Dindorfium *καταπληγήσει* || pro vulgato *χρόνῳ* Bergkius correxit *χορῷ*: 'noster chorus profecto te superabit' h. e. iuvenes te senem vincemus || v. 5 *ἀποβήσεται* vulgo: *ἀποβύσεται* Bergkius: 'verborum flumen tibi aliqua ratione obstruetur' dicit minitabundus iuvenis || v. 8 *καλοκαγαθεῖν* vulgo ante Bergkium || v. 9 *γηρύεται* vulgo; *θηρεύεται* Fritzschius; *τερατεύεται* Dobraeus probante Cobeto *Orat.* p. 153: *τερθρεύεται* Bergk. Mirum vocabulum *σορέλλη* ab Lysistrato ridicule fictum esse ostendit senex: insolens illud *καταπλιγήσει* a stadio ac palaestra ad oratoriam facultatem translatum, at a rhetoribus hanc translationem frequentatam esse arguit pater: rarum dicendi genus *ἀποβύειν ῥήματα*, at ab Alcibiade adhibitum esse contendit senex: denique *καλοκαγαθεῖν* verbum audacter a poeta fictum institutae sententiae convenit || **122** Athenaeus IV p. 184 e. Iuvenis aegre fert quod pater ipsum, qui in urbe otiosam et mollem degerat vitam, rus abire ibique operi esse intentum iubet || **123** Athenaeus XV p. 667 f || **124** Athenaeus XII p. 527 c. Dicit haec pater senex, qui aegre fert, quod tam male cesserit ei consilium, qui puerum in urbem bonis artibus erudiendum miserit, depravatum autem receperit. BERGK || **125** Athenaeus VII p. 299 a. Reprehendit pater in filio quod levem genam et capillos artificiosius compositos gerat: quemadmodum est in Vespis v. 1067. BERGK

126 XXI

εἰ μὴ δικῶν τε γύργαθος ψηφισμάτων τε θωμός.

127 XXII

ἐς τὰς τριήρεις δεῖν ἀναλοῦν ταῦτα καὶ τὰ τείχη,
εἰς οἷ' ἀναλοῦν οἱ πρὸ τοῦ τὰ χρήματα.

128 XXIII

ἔσειον, ᾔτουν χρήματ', ἠπείλουν, ἐσυκοφάντουν.

129 XXIV

ἐθέλω βάψας πρὸς ναυτοδίκας ξένον ἐξαίφνης σ' ἐπιδεῖξαι.

130 XXV

ἣν μὴ μεταλάβῃ τοὐπίπεμπτον, κλαέτω.

131 XXVI

ὁ δ' ἡλιαστὴς εἷρπε πρὸς τὴν κιγκλίδα.

132 XXVII

τὸν Ἐρεχθέα μοι καὶ τὸν Αἰγέα κάλει.

133 XXVIII

ἀπόλωλα· τίλλων τὸν λαγὼν ὀφθήσομαι.

134 XXIX

οὐδ' ἔστιν αὐτῷ στλεγγὶς οὐδὲ λήκυθος.

ADNOTATIO

126 Pollux x 158. Conqueritur senex de nimia iudicandi cupiditate deque legum novandarum studio quo Atheniensium animi teneantur || 127 Suidas s. ἀναλίσκειν || v. 1 δεῖ μ' vulgo: δεῖν i.q. δέον correxit ex Hesychio Bergkius. Conqueritur autem senex, quod Athenienses temere profundant opes publicas, quibus, si maiorum exempla sequi vellent, muri restituendi et naves comparandae essent || 128 Photius p. 505, 1. Haec senex dixit de improbis calumniatoribus quorum magna tunc Athenis erat multitudo. BERGK || 129 Harpocratio v. ναυτοδίκαι. Vulgo ξένην ἐξαίφνης: quod dedi coniecit Sauppius ad Lysiae fr. 10. De peregrinitatis aliqua causa dicit poeta qui videtur ita instituisse ut improbus filius patrem in ius vocaret et civitate attica privare conaretur. BERGK || 130 Harpocratio s. ἐπίπεμπτον. Haec pater de improbo filio, quem negat causa victurum esse, sed poenam subiturum ut improbum calumniatorem. De eodem iudicio fragmentum quod sequitur || 131 Harpocratio s. κιγκλίς || 132 Suidas. Erecthea et Aegea testes adhibet senex se germanum esse civem. Dobr. adv. II. 252 'i nunc et me irride.' || 133 Athenaeus IX p. 400 a. Fritzschius *comm. de Daetalo* p. 104 de coquo interpretatur, qui iussu improbi filii venenatum piscem seni parans deprehensus sit. BERGK || 134 Photius p. 337, 15. Sensus est 'neque est ei strigilis neque ampulla.' Conf. Cic. de finn. IV 12; Plaut. Stich. I 3 76, Pers. I 3 43 et vide Becker *Charicles*, p. 150, *Dict. of Antiqq.* p. 185 a, 192 b. Στλεγγὶς solita erat tam eleganter exornari ut pro ornamento haberi posset

135 XXX

οὐδ' ἀργύρι' ἐστὶ κατακερματισμένα.

136 XXXI

καὶ κόσκινον ἠπήσασθαι.

137 XXXII

ὅτε τὰς ὀὰς...........ἴσας ἐποιήσατο.

138 XLVIII

σοὶ γὰρ σοφίσματ' ἔστ'; ἐγὼ δ' ἐκτησάμην·
σὺ δ' εὐθὺς ἀπεδίδρασκες ἐκ διδασκάλου.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΔΑΝΑΙΔΕΣ

139 I

καὶ τὸν κυλλᾶστιν φθέγγου κατὰ τὸν Πετόσιριν.

140 IV

μαρτύρομαι δὲ Ζηνὸς ἑρκείου χύτρας,
μεθ' ὧν ὁ βωμὸς οὗτος ἱδρύθη ποτέ.

141 V

ἀλλ' εἴσιθ', ὡς τὸ πρᾶγμ' ἐλέγξαι βούλομαι
τουτί· προσόζειν γὰρ κακοῦ τοῦ μοι δοκεῖ.

ADNOTATIO

135 Pollux IX 88 || 136 '*παίζει τὰς Ἡσιόδου ὑποθήκας*' Phrynichus p. 91 ed. Lobeck || 137 Photius p. 313, 14 || 138 Schol. Hippocr. de fract. p. 212 Daremberg. Schneidewinus ita inter utrumque fratrem divisit orationem: KAT. *σοὶ γὰρ σόφισμα ποῦ 'στ'; ἐγὼ δ' ἠσκησάμην.* XP. *οὐκ εὐθὺς κ.τ.λ.*; Goettlingius, *σὺ γάρ, σοφίσματ' εἴ σ' ἔγωγ' ᾐτησάμην, οὐκ εὐθὺς κ.τ.λ.* i. e. 'si postulassem a te (alloquitur autem *τὸν χρηστόν*) ut sophismata disceres, nonne tu confestim me deseruisses magistrum?' Quod dedi coniecit Meineke || 139 Athenaeus III p. 114 c: *Αἰγύπτιοι δὲ τὸν ὑποξίζοντα ἄρτον* **κυλλᾶστιν** *καλοῦσι. μνημονεύει δ' αὐτοῦ Ἀριστοφάνης ἐν Δαναΐσιν.* Danaus pater fortasse hoc verbo filias monet ut Aegyptias sese simulent et sermone Aegyptia quaedam vocabula inserant. BERGK De Petosiri Aegyptio mathematico conf. Iuv. Sat. VI 580, Plin. H.N. VII 49 || *κατὰ* Bergkius; vulgo *καί* || 140 Schol. Pac. v. 922, Plut. v. 1199. Loquitur haec Danaidum chorus, cum Aegypti filiorum violentiam veritae in Iovis aram confugissent. BERGK || 141 Photius p. 596, 14 || v. 1 vulgo *λέξαι*: corr. Dobraeus adv. II 253. Ceterum fortasse Lynceus loquitur qui cum Hypermnestram uxorem esset ducturus, infortunium aliquod auguratur. BERGK

ΔΑΝΑΙΔΕΣ

142 VI

κακῶν τοσούτων ξυνελέγη μοι σώρακος.

143 VII

(καὶ) δακτύλιον χαλκοῦν φέρειν ἀπείρονα.

144 VIII

πρὸς τὸν στροφέα τῆς αὐλείου σχῖνου κεφαλην κατορύττειν.

145 IX

τραπόμενον εἰς τοὖψον λαβεῖν
ὀσμύλια καὶ μαινίδια καὶ σηπίδια.

146 X

ἤδη παροινεῖς ἐς ἐμὲ πρὶν δεδειπνάναι.

147 XI

Λύσας ἴσως ἂν τὸν λαγὼν ξυναρπάσειεν ἡμῶν.

148 XII

ὁ χορὸς δ' ὠρχεῖτ' ἂν ἐναψάμενος δάπιδας καὶ στρωματόδεσμα
διαμασχαλίσας αὑτὸν . . . .
. . . . σχελίσιν καὶ φύσκαις καὶ ῥαφανῖσιν.

149 XIII

οὕτως αὐτοῖς ἀταλαιπώρως ἡ ποίησις διέκειτο.

ADNOTATIO

142 Pollux x 130. Tragicos videtur ridere, qui plurima mala in unum aliquem congerere student. De v. *σώρακος* vide Lobeck path. proll. 310 sq. || **143** Schol. Homer Il. ξ' 200. Fortasse de magico aliquo annulo sermo est, qualem ipse commemorat Plut. v. 865 || **144** Suidas s. v. **αὔλειος** || *αὐλείας* vulgo: *αὐλείου* Cobetus mnemos. v 198 || *σχῖνον* Meinekius: *ἐχῖνου* vulgo quem frustra defendit Dindorfius. Scillam autem (cuius erat magna vis in lustrationibus sacrisque feralibus vide Artemidor. III 50) ad mala arcenda in limine defodi iubet, simile quid iam Pythagoras praecepit, vide Plin. H. N. XX 39: Pythagoras scillam in limine quoque ianuae suspensam malorum medicamentorum introitum pellere tradit. BERGK || **145** Pollux II 76, **ὀσμύλια** *ἰχθύων τι γένος ἢ ὑπὸ πολλῶν ὄζαινα καλουμένη· πολύποδος δέ ἐστιν εἶδος ἔχον μεταξὺ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν πλεκτανῶν αὐλὸν δυσῶδες πνεῦμα ἀφίεντα*: Athenaeus VII p. 324 b. Danaum tamquam parcum patrem familias nuptiarum die opsonia ementem inducit vilissima; cf. Ephipp. in Obeliaphoris ap. Athenae. VIII p. 359 a || **146** Athenae. x p. 4 e. Ἤ 'μὲ Bergkius, tamquam sensus sit 'iam appotus es ipse antequam cena ego fructus fuerim:' *ἐς ἐμὲ* Cobet. mnemos. v 191 || **147** Athenaeus IX p. 400 a. *Λυκιτᾶς* canis nomen (vide Polluc. v 47) coni. Bergkius || **148** Athenaeus II p. 57 a. De antiquissimae comoediae tenui specie humilique cultu loquitur || v. 1 ad vilem choreutarum cultum pertinet, qui quidquid obvium factum induebant || v. 2 *διαμασχαλίσας αὑτὸν* de choreutis qui rustico more manus prensantes saltabant || **149** Grammat. Bekkeri I p. 457 29, Etym. M. p. 162, 40. Haec quoque de antiquissimae comoediae forma in parabasi dicta esse putat Bergkius

150 XIV. XV

μή γἆρ' εἶναί μ' ἐγκριδοπώλην.

151 XVI

τῶν χοίρων μνοῦς ἔρι' ἐστίν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΔΡΑΜΑΤΑ Η ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ

In hac comoedia item ut in ea quae proxime sequitur interposuit poeta quasi novam aliquam comoediam, quae cum ipso instituto argumentoque fabulae nequaquam cohaerebat, quasi episodium quoddam ridiculum sicut in *Daetalensibus*, unde numerum pluralem *Δράματα* prae se fert. Centauri enim nomen ad illud ipsum episodium spectat: Herculem autem a Pholo Centauro hospitaliter exceptum exhibuisse poetam existimat Bergkius; Herculis enim gula repraesentanda solebant comici risum captare, vide Vesp. v. 60 et Pac. v. 726

152 I

ἐγὼ γάρ, εἴ τί σ' ἠδίκηκ', ἐθέλω δίκην
δοῦναι πρόδικον ἐν τῶν φίλων τῶν σῶν ἐνί.

153 II

ἄνοιγέ τις τὰ δώματ'· αὐτὸς ἔρχεται.

154 III

ἀλλ' ἐς κάδον λαβὼν τιν' οὔρει πίττινον.

155 IV

πτίττω, βράττω, μάττω, δεύω, καταλῶ, πέττω.

ADNOTATIO

150 Athenaeus XIV p. 645 e **ἔγκριδες** *πεμμάτιον ἑψόμενον ἐν ἐλαίῳ καὶ μετὰ τοῦτο μελιτούμενον* || 151 Pollux X 39. Ante Bergkium legebatur *τῶν χοίρων ἔργα μνοῦς ἐστιν*. Dicit poeta: 'porcorum lanugo est loco lanae.' Ad hanc fabulam referenda esse putat Bergkius ea quae de antiquissimae tragoediae simplicitate ex Aristophane profert Athenaeus I. p. 21 fabulae nomine omisso, vide fr. incert. 6 ||
152 Photius p. 451 13 || v. 2 pro *ἐν* Hermannus *παρά*, Cobetus mnem. V 193 *ἐπὶ τῶν φίλων τῶν σῶν τινος* || 153 Pollux III 74. Vulgo *ἀνοιγέτω τις δῶματ'*: correxit Dobraeus adv. II 253 || *αὐτὸς* sc. *ὁ δεσπότης* || 154 Pollux X 185. Sunt haec ad illud apud Pholum convivium referenda. BERGK || 155 Pollux VII 24

156 V

χωρεῖ ἄκλητος ἀεὶ δειπνήσων· οὐ γὰρ ἄκανθαι.

157 VI

ἐκκρουσαμένους τοὺς πύνδακας.

158 VIII

ἐν κωμήτισι καπήλοις ἐπίχαρτον.

159 IX

τὸ δὲ πορνεῖον Κύλλου πήρα.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΔΡΑΜΑΤΑ Η ΝΙΟΒΟΣ

Argumentum comoediae prorsus obscurum, nisi quod ad Niobes liberorum sortem pertinuisse probabile est. Itaque fortasse finxit poeta Niobum aliquem, qui tamquam Niobe necopinato casu liberis orbaretur omnibus. Ab antiquis criticis Aristophani abiudicata est. BERGK

160 II

οὐδὲν μὰ Δί' ἐρῶ λοπάδος ἑψητῶν.

161 III. IV. V

οἴμοι κακοδαίμων ὁ λύχνος ἡμῖν οἴχεται.
καὶ πῶς ὑπερβὰς τὸν λυχνοῦχον ἔλαθέ σε;
ἀλλ' ὥσπερ λύχνος
ὁμοιότατα καθεῦδ' ἐπὶ τοῦ λυχνιδίου.

ADNOTATIO

156 de Heracle qui sponte conviviis interesse solebat. BERGK || **157** Pollux X 79. De mensuris fundo carentibus. Vulgo *ἐκκρουσαμένους*: frustra Bergkius *ἐκκεκρουσμένους*. Conferenti Pherecratis *Ληρ.* fr. vii *λαβοῦσα μὲν τῆς χοίνικος τὸν πύνδακ' εἰσέκρουσεν*, Theophrastum qui Charact. XXX in exemplis foedae fraudis ponit *μέτρῳ τὸν πύνδακα ἐγκεκρουμένῳ* (sive *εἰσκεκρουμένῳ*) *μετρεῖν*, videbitur fortasse legendum *ἐσκρουσαμένους* || **158** Pollux IX 36. *κωμήτισιν καπήλισίν τ' ἐπίχαρτον ἦν* coni. Bergk || **159** Hesychius s. v. *Κύλλου πήρα*. Photius p. 185 21 *ἡ* **Πήρα** *χωρίον πρὸς τῷ Ὑμήττῳ, ἐν ᾧ ἱερὸν Ἀφροδίτης· καὶ κρήνη ἐξ ἧς αἱ πιοῦσαι εὐτοκοῦσι. τάττεται δὲ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν τὴν φύσιν βιαζομένων ἐξ ἐπιτεχνήσεως* || **160** Athenaeus VII p. 301 b: Pollux VI 51 **ἑψητῶν λοπὰς** *εὐτελές τι βρωμάτιον ἦν* || **161** ex Athenaeo lib. XV p. 1561 § 57 ed. Mein. || v. 2 *ἀπορραίσας ...ἔλαθες* Bergkius; *ἐπιρράσας* codd.; *ὑπερβὰς...ἔλαθέ σε* Cobetus mnem. v. 191 e Marciano codice || v. 4 *καθηῦδ'* Fritzschius Euphrosyn. p. 22; *καθεύδετ'* vulgo

162 VI

ὁ δ' ἐς τὸ πλινθεῖον γενόμενος ἐξέτρεψε.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΔΡΑΜΑΤΑ

Fragmenta quae sequuntur incertum est ad utram comoediam referenda sint.

163 I

ἀλλ' εὔχομαι ῎γωγ' ἑλκύσαι σοῦ τὸν ζυγόν,
ἵνα μή με προσπράττωσι γραῦν οἱ φράτορες.

164 II

αὐτοῖς σταθμοῖς ἐξέβαλε τὰς σιαγόνας.

165 III

πάντες δ' ἔνδον πεταχνοῦνται.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Huius, quae extat integra hoc nomine, comoediam alteram recensionem postea exhibuisse Aristophanem contendit Bergkius.

166 I. II

ΤΡ. πόθεν τὸ φῖτυ, τί τὸ γένος, τίς ἡ σπορά;
ΓΕ. τῆς πᾶσιν ἀνθρώποισιν Εἰρήνης φίλης
πιστὴ τροφός, ταμία, συνεργός, ἐπίτροπος,
θυγάτηρ, ἀδελφή, πάντα ταῦτ' ἐχρῆτό μοι.
ΤΡ. σοὶ δ' ὄνομα δὴ τί ἐστιν; ΓΕ. ὅτι; Γεωργία.
ΧΟΡ. ὦ ποθεινὴ τοῖς δικαίοις καὶ γεωργοῖς ἡμέρα,
ἄσμενός σ' ἰδὼν προσειπεῖν βούλομαι τὰς ἀμπέλους.

ADNOTATIO

162 Pollux X 185. De Cycloboro rapido torrente, conf. Equit. 120, Ach. 337 || 163 v. 1 legebatur *τὸν σφυγμόν*: Raspius *τὸν ζυγόν*, Brunckius *τὸν σταθμόν*. 'Opto' inquit 'ut tuam lancem deprimat ovis sive alia victima' || 164 Photius p. 534, 11. Ad Herculis voracitatem refert Bergkius || 165 Photius p. 426, 10 **πεταχνοῦνται**: *ἐξυπτιοῦνται, τρυφῶσιν* ||

166 Eustathius p. 1291, 26; Stobaeus II p. 406. Induxit poeta Georgiam, quasi praenuntiam Pacis, cum probo aliquo Attico cive colloquentem. BERGK || v. 2 vulgo *τοῖς*: *τῆς* cod. Vindobon. quod requirebat Cobetus mnemos. V. 192

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

167 III

τὴν δ᾽ ἀσπίδα
ἐπίθημα τῷ φρέατι παράθες εὐθέως.

168 IV

μή μοι ᾽Αθηναίους αἴνειτ᾽, ἢ μολγοὶ ἔσονται.

169 V

ἰὼ Λακεδαῖμον τί ἄρα πείσει τημέρα;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΗΡΩΕΣ

Hanc fabulam potissimum impietatem Atheniensium perstrinxisse conicit Bergkius. Etenim cum contemptu deorum et sacrorum depravatione quae facta est Aristophanis aetate heroum quoque religio frigescebat. Propter Diitrephis mentionem pertinere videtur ad Olymp. XCI 3, convenitque huic tempori quo mysteriorum profanatio accidit et hermarum mutilatio.

170 I

οἱ γὰρ ἥρως ἐγγύς εἰσιν.

171 II

μηδὲ γεύεσθ᾽ ἄττ᾽ ἂν ἐντὸς τῆς τραπέζης καταπέσῃ.

172 III

μήτε ποδάνιπτρον θύραζ᾽ ἐκχεῖτε μήτε λούτριον.

173 IV

κἀπὸ τῆς Διϊτρέφους τραπέζης.

ADNOTATIO

167 Pollux X 188. Quaerit aliquis, quid pace restituta armis sit faciendum, cui alter regerit, clypeum operculum fore satis aptum cisternae. Conf. Pac. v. 1168 sqq. BERGK || 168 Pollux X 187. αἴνειν scribendum putat Bergkius. Vide Γεωργ. fr. IX || 169 τήμερα Bergkius: sed τήμερος plane dicit Suidas idem esse quod σημερινός: itaque τημέρα scripsi ||

170 Choeroboscus Gaisf. p. 258 extr. Dicuntur autem haec de choro heroum || 171 Diogenes Laert. VIII 34: Suidas in Πυθαγόρα τὰ σύμβολα. Eadem autem, quae hic heroum chorus Atheniensibus observanda proponit, Pythagoran quoque praecepisse notat Bergkius || 172 Pollux VII 167. Haec ex eadem heroum oratione petita sunt || 173 Scholiast. Avv. v. 799

174 V

Α. οὐκ ἠγόρευον; οὑτοσί γ' οὐκ Ἀργόλας.
Β. μὰ Δί' οὐδέ γ' Ἕλλην· ὅσον ἔμοιγε φαίνεται.

175 VI

τρέχ' ἐς τὸν οἶνον ἀμφορέα κενὸν λαβὼν
τῶν ἔνδοθεν καὶ βύσμα καὶ γευστήριον,
κἄπειτα μίσθου σαυτὸν ἀμφορεαφορεῖν.

176 VII

ὀβολῶν δεουσῶν τεττάρων καὶ τῆς φορᾶς.

177 VIII

ἣν καρδοπείῳ περιπαγῇς τὸν αὐχένα.

178 IX

παύσειν ἔοιχ' ἡ παυσικάπη κάπτοντά σε.

179 X

ἴθι δὴ λαβὼν τὸν ῥύμβον ἀνακωδώνισον.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑΙ

Thesmophoriazusas alteras non secundam aliquam recensionem esse prioris dramatis, uti est in *Pace*, in *Nubibus*, sed plane diversam fabulam docet Demetrius Troezenius apud Athenaeum I. p. 29 A. Actionem in superstite fabula inchoatam in hac altera comoedia perfectam consummatamque esse, ita ut continuo quasi vinculo drama fuerit coniunctum, statuit Bergkius; et priores quidem *Thesmophoriazusas* referendas esse ad ieiunii diem (*νηστείαν*), alteras ad diem qui ieiunium proxime sequitur (*καλλιγένειαν*) pertinere; quo die mulieres

ADNOTATIO

174 *οὗτός ἐστ' οὐκ* vulgo: corr. Cobetus mnem. V 197. Steph. Byz. v. *Ἄργος* || 175 Pollux X 75 et 172. Servum fortasse aliquis in forum mittit, ut ibi suam operam mercede praebeat aliis. Eodem pertinet fr. 176 || 176 Pollux VII 133. Vulgo *δὲ οὐσῶν*: *δεουσῶν* correxit Meinek. Fr. Com. II p. 534 || **φορά** est i. q. *κόμιστρον* || 177 Pollux X 112: **καρδόπειον** est *παυσικάπη*. *Ἢ* vulgo: *ἣν* Fritzsch. Ran. p. 90 || 178 Scholiast. Pac. v. 14. Bergkio hic et qui praecessit versus in servum furacem dictus esse videtur || 179 Pollux X 173. '*Ῥύμβος* non de 'turbine magico' sed de 'rota aënea' dicitur, quam in Cotyttiis et aliis sacris flagellis verberasse eoque acutos tinnitus excitasse sacricolas probabile est. Vide Mein. Fr. Com. II p. 452 not.

lauta sacra dis offerebant, laetitiaeque et voluptatibus indulgebant. Ceterum delicata mulierum vita potissimum perstringitur in hac fabula.

180 I

οἶνον δὲ πίνειν οὐκ ἐάϲω Πράμνιον,
οὐ Χῖον οὐδὲ Θάϲιον οὐ Πεπαρήθιον.

181 III

Α. ἰχθὺϲ ἐώνηταί τιϲ ἢ ϲηπίδιον
ἢ τῶν πλατειῶν καρίδων ἢ πουλύπουϲ;
ἢ νῆϲτιϲ ὀπτᾶτ' ἢ γαλεὸϲ ἢ τευθίδεϲ;
Β. μὰ τὸν Δί' οὐ δῆτ'. Α. οὐδὲ βατίϲ; Β. οὔ φημ' ἐγώ.
Α. οὐδὲ χόρι', οὐδὲ πυόϲ, οὐδ' ἧπαρ κάπρου,
οὐδὲ ϲχαδόνεϲ οὐδ' ἠτριαῖον δέλφακοϲ;
οὐδ' ἐγχέλειον, οὐδὲ κάραβον μέγαν
γυναιξὶ κοπιώϲαιϲιν ἐπεκουρήϲατε;

182 IV

ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', οἷον ἐνέπνευϲ' ὁ μιαρὸϲ
φάϲκωλοϲ εὐθὺϲ λυόμενόϲ μοι τοῦ μύρου
καὶ βακκάριδοϲ.

183 V. VI

Α. ὅϲ' ἦν περίεργ' αὐταῖϲι τῶν φορημάτων
ὅϲαιϲ τε περιπέττουϲιν αὐτὰϲ προϲθέτοιϲ.
* * * * * * *

184 ξυρόν, κάτοπτρον, ψαλίδα, κηρωτήν, λίτρον,
προκόμιον, ὀχθοίβουϲ, μίτραϲ, ἀναδήματα,
ἔγχουϲαν, ὄλεθρον τὸν βαθύν, ψιμύθιον,

ADNOTATIO

180 Athenaei Epitome I p. 29 A. Ex prologo, ut videtur, petita ut Calligenia mulieribus operantibus praecipiat. BERGK || 181 Athenaeus III p. 104 E. v. 5 libri *χόριον*. Sed pluralem omnino requiri, ubi intestina, lauta edulia intelleguntur, notat Bergkius. Dicit autem haec Calligenia aut aliqua *τῶν θεσμοφοριαζουσῶν* quae quasi princeps erat inter ceteras: quod mulieres fessae dicuntur, refert Bergkius ad choreas quas proximo die ante egerant || 182 Athenaeus XV p. 690 D: *ἐνέπνευσ'* Dobraeus et Cobetus mnem. IV 241; *ἔπνευσ'* vulgo; *ἔπνευσεν* Fritzschius || **φάσκωλος**, *ἵνα ἀποτίθενται αἱ ἐσθῆτες* Pollux X 137, Lat. pasceolus, *a leathern bag, portmanteau* || 183 Scholiasta Pluti v. 159. v. 1 *ὅσα περίεργ'* vulgo: *ὅσ' ἦν* Hemsterhusius || v. 2 *ὅσοις τε* vulgo; *ὅσαις τε* Porsonus || 184 Pollux VII 95; Clemens Alexand. Paedagog. II p. 209 || v. 3 **ὄλεθρον τὸν βαθύν**: *ἔνιοι*

μύρον, κίϲηριν, ϲτρόφι᾽, ὀπιϲθοϲφενδόνην,
κάλυμμα, φῦκοϲ, περιδέραι᾽, ὑπογράμματα,
τρυφοκαλάϲιριν, ἐλλέβορον, κεκρύφαλον,
ζῶμ᾽, ἀμπέχονον, τρύφημα παρυφέϲ, ξυϲτίδα,
χιτῶνα, βάραθρον, ἔγκυκλον, κομμώτριον·
Β. τὰ μέγιϲτα δ᾽ αὐτῶν οὐ λέγειϲ ταυτί; Α. τί δαί;
Β. διόπαϲ, διάλιθον, πλάϲτρα, μαλάκιον, βότρυϲ,
χλίδωνα, περόναϲ, ἀμφιδέαϲ, ὅρμουϲ, πέδαϲ,
ϲφραγῖδαϲ, ἁλύϲειϲ, δακτυλίουϲ, καταπλάϲματα,
πομφόλυγαϲ, ἀποδέϲμουϲ, ὀλίϲβουϲ, ϲάρδια,
ὑποδερίδαϲ, ἑλικτῆραϲ, ἄλλα πολλά θ᾽ ὧν
οὐδ᾽ ἂν λέγων λέξαιϲ.

185 VII

καὶ κατ᾽ Ἀγάθων᾽ ἀντίθετον ἐξυρημένον.

186 IX

Ἄμφοδον ἐχρῆν αὐτῷ τίθεϲθαι τοὔνομα.

187 X

ϲακίον ἐν οἷϲπερ τἀργύριον ταμιεύεται.

188 XI

ἀγαθὰ μεγάλα τῇ πόλει
ἥκειν φέρονταϲ φαϲὶ τοὺϲ πυλαγόραϲ
* * * * καὶ τὸν ἱερομνήμονα.

ADNOTATIO

ἐπὶ κόσμου γυναικείου Hesychius s v. || v. 5 **ὑπόγραμμα**: *τὸ Ἁρματίου ὑπόμνημα ᾧ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπογράφουσιν· καὶ ὑπογεγραμμένη, ἐστιβισμένη* || v. 6 Hesychius **ἐλλέβορον**: *ἢ κόσμος γυναικεῖος χρυσοῦς* || v. 7 **τρύφημα παρυφές** coniunxit Fritzschius, quamquam alias sic simpliciter *παρυφὲς* dicitur || v. 9 *τὰ μέγιστα δ' οὐκ εἴρηκα τούτων. εἶτά τι* exhibet Clem. Alex.: dedi lectionem codicis A praeterquam quod *ταυτὶ* scripsi pro *ταῦτα* || v. 10 **βοτρύς**: *ἐνωταρίων εἶδος* Hesychius || v. 11 **ἀμφιδέαι**: *περισκελίδες τινες* Harpocrat. p. 27 || v. 12 **ἄλυσις**: *ἐπὶ τοῦ γυναικείου κόσμου* Pollux X 167 || v. 13 **πομφόλυγας**: *τὰ δερμάτια ἃ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αἱ γυναῖκες ἔχουσιν* 'pelles quas capitibus mulieres imponunt' Moeris p. 301 || v. 15 **λέξαις** servavi cum Bekkero: **λήξαι τις** frustra Fritzschius: conf. Meinek. ad Eubul. 3, 223, Alexid. 3, 440 || 185 Grammaticus Bekkeri Anecd. I p. 410 14 || **ἐξευρημένον** vulgo: **ἐξυρημένον** O. Iahn comparans Persianum illud Sat. I 85 'crimina rasis librat in antithetis.' Antitheta ex Gorgiae praeceptis captantem Agathonem ridet etiam in Thesm. α′ v. 140 sqq. || 186 Pollux IX 36. Risit autem Euripidis Antiopam, qui in illa fabula similiter luserat in Zethi nomine fr. I || *τεθεῖσθαι* Bergkius: *αὐτῷ γε κεῖσθαι* Herwerdenus || 187 Pollux X 152 || 188 Schol. Nubb. 623

ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑΙ

189 XII

ὡς διά γε τοῦτο τοὔπος ‘οὐ δύναμαι φέρειν
σκεύη τοσαῦτα καὶ τὸν ὦμον θλίβομαι.’

190 XIII

οἴμοι κακοδαίμων τῆς τόθ’ ἡμέρας, ὅτε
εἶπέν μ’ ὁ κῆρυξ, οὗτος ἀλφάνει (πόσον;)

191 XIV

τὴν πτέρυγα παραλύσασα τοῦ χιτωνίου
καὶ τὸν ἀπόδεσμον, οἷς ἐνῆν τὰ τιτθία.

192 XV

ἦν μέγα τι ῥῶμ’ ἔτι τρυγῳδοποιομουσική,
ἡνίκα Κράτητί τε τάριχος ἐλεφάντινον
λαμπρὸν ἐνομίζετ’ ἀπόνως παραβεβλημένον,
ἄλλα τε τοιαῦθ’ ἕτερα μυρί’ ἐκιχλίζετο.

193 XVI

μήτε Μούσας ἀνακαλεῖν ἑλικοβοστρύχους
μήτε Χάριτας βοᾶν ἐς χορὸν Ὀλυμπίας·
ἐνθάδε γάρ εἰσιν, ὥς φησιν ὁ διδάσκαλος.
ῥήματά τε κομψὰ καὶ παίγνι’ ἐπιδεικνύναι
πάντ’ ἀπ’ ἀκροφυσίων κἀπὸ κιναβευμάτων.

ADNOTATIO

189 Schol. Ran. v. 3 || **190** Suidas. *οὗτος* **ὠνὴν** *ἀλφάνει* coni. Meinekius: *πρᾶσιν* **οὗτος** *ἀλφάνει* Bergkius: quod dedi coniecit C. F. Hermann. || **191** Pollux VII 66. v. 2 **ἀπόδεσμον** = *στηθόδεσμον* || *τὰ τιτθία* Brunckius: *τιτθίδια* Bergkius || **192** Athenaeus III p. 117 C. v. 1 vulgo legitur *ἦ μέγα τι βρῶμ’ ἐστιν ἡ τρυγῳδοποιομουσική*: metrum paeonicum restituit Elmsleius ad Ach. 500 auct. et Porsonus Miscell. p. 236; ille *ἦν μέγα τι* **χρῆμ’** *ἔτι τρυγῳδοποιομουσική*; hic *ἦ μέγα τι* **βρῶμ’** *ἐνὶ τρυγῳδοποιομουσικῇ* corrigens: *ῥῶμα* Nauck. phil. 6 414 allata Photii annotatione 493 22 **ῥῶμα**: *τὴν ῥώμην· ὡς* **γνῶμα**, *τὴν γνώμην* || v. 2 *ἡνίκα* Porsonus, *ἠνὶ* cod. V. *ἦν* vulgo || v. 3 *ἐνόμιζεν* vulgo: corr. Bergkius. Cratetis locum, quem Aristophanes dicit tanto applausu exceptum fuisse, vide in Samiis Fr. 1. Sensum loci vidit Meinekius Fr. com. I p. 245 not. ‘praeclarum quid olim fuit ars comica, cum et Crateti illud de elephantino salsamento figmentum suppeditabat et alias id genus facetias ludebat’ || **193** Hephaestio p. 73 Gaisford. Non sine superbia quadam de se ipse loquitur poeta aemulos vituperans quippe qui saepe sed frustra Musarum Gratiarumque auxilium invocent. Satis probabiliter autem Fritzschius, ad hunc ipsum locum retulit duos alios versus, qui comoediae nomine omisso a Suida et Grammatico in Bekkeri Anecd. I. p. 415, 29 afferuntur: *ἀπὸ* **ἀκροφυσίων** *λόγους ἐπιδεικνύναι· οἱονεὶ καινοὺς καὶ νεοποιήτους.* *Ἀριστοφάνης.* BERGK

194 XVII

ἅμα δ' ἠπίαλος πυρετοῦ πρόδρομος.

195 XVIII

τὸ χαλκίον θερμαίνεται.

196 XIX

ἀγὼν πρόφασιν οὐ δέχεται.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΩΚΑΛΟΣ

Nomen traxit fabula a Cocalo Camiciorum rege, qui Daedalum profugum comiter excepit eumque ab insidiis Minois defendit, quin ipsum Minoem in balneis aqua calida exstinxit, vide Diodor. IV. c. 77 sqq. Ad novae comoediae poesin prope accessisse tradit auctor vitae Aristophanis.

197 I

πάρες ὦ, κατέτριβεν ἱμάτια κἄπειτά πως
φῴδας τοσαύτας εἶχε τὸν χειμῶν' ὅλον.

198 II

ἀλλ' ἐστίν, ὦ πάτερ, κομιδῇ μεσημβρία,
ἡνίκα γε τοὺς νεωτέρους δειπνεῖν χρεών.

199 III

A. ἦ λοιδορία τις ἐγένεθ' ὑμῖν; B. πώμαλα·
οὐδ' εἶπον οὐδέν [πρὸς σὲ κῦρον, ὦ γύναι].

ADNOTATIO

194 Schol. Vesp. v. 1033 || **195** Pollux IX 69 || **196** Schol. Platon. p. 370 ed. Bekk. Leutschius ad Macar. I, 16: '*ἀγὼν γὰρ οὐ μέλλοντος ἀθλητοῦ μένει* | *ἀλκήν*. hunc versum ex Thesmophoriazusis secundis petitum esse censeo et ex scholiis Plat. p. 270 huc relatum.' ad tragoediam pertinet iudice Schneidewino et Nauckio trag. frag. p. 689

197 Erotianus p. 388 ed. Franz: v. 1 conf. Vesp. v. 749. Minoem tamquam mendicum aliquem induxit, de cuius interfecti corpore cum nescio quis in balneis extinctum esse ex pustulis coniciebat, alter dicit propter detritum vestimentum per totam hiemem prope apud ignem eum consedisse. Conf. Plut. v. 523 || **198** Athenae. IV p. 156 b || **199** Harpocratio p. 269 ed. Dindorf: v. 2. ultima ex Hesychio supplevit Fritzschius. πρὸς σὲ κῦρον i. q. *σοὶ ἀνῆκον, εἰς σὲ τεῖνον*

200 IV

ἐκδότω δέ τις
καὶ ψηφολογεῖον ὧδε καὶ δίφρω δύο.

201 V

κοφίνους δὲ λίθων ἐκέλευες
ἡμᾶς ἱμᾶν ἐπὶ τὸν κέραμον.

202 VI

ἤμουν γὰρ ἄγριον βάρος·
ἔτειρε γάρ τοί μ' οἶνος οὐ μιγεὶς ποτῷ
Ἀχελωίῳ.

203 VII

ἄλλαι δ' ὑποπρεσβύτεραι θασίου
μέλανος μεστὸν κέραμον θέμεναι
κοτύλαις μεγάλαις ἔγχεον ἐς σφέτε-
ρον δέμας οὐδένα κόσμον,
ἔρωτι βιαζόμεναι.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΛΗΜΝΙΑΙ

Eodem consilio, quo Cratinus docuit Thressas, contra Atheniensium in novis barbarisque religionibus admittendis levitatem Lemnias videtur scripsisse Aristophanes, qui cum Argonautas Bendidi, Thraciae deae, sacra facientes induxit, Atheniensibus foedae superstitionis qua ipsi tenebantur clarissimam exhibuit imaginem; ipsa autem illa fabula de Argonautarum cum Lemniis convictu satis opportuna fuit ad libidines Atheniensium, quae nocturnis Bendidis pervigiliis effrenate dominabatur, perstringendas; Bendidis autem religionem consentaneum est, quae primum clam se insinuavisset in vulgi animos (et tunc quidem Cratinus Thressas docuit circa Olymp. lxxxiv 2)

ADNOTATIO

200 Photius p. 658, 14 || v. 2 *ὧδε* i. q. *ἐνθάδε* || 201 Pollux VII 162 || v. 2 *τὸν κέραμον* i. e. *αὐτὸ τὸ τέγος* || 202 Macrob. Saturnal. V, 18, qui reddit 'gravabar vino, cui aqua non fuisset admixta, id est mero' || Cobet. mnem. V. 19 nihil in his se expedire posse professus est: 'neque *μιγεὶς*' inquit 'pro *κραθεὶς* neque *Ἀχελώιος* pro *Ἀχελῷος* recte se habent' || 203 Athenaeus XI p. 478 D: v. 2 *κεραμευομέναις κοτύλαις* vulgo: Madvigius philol. I 676 coniecit ea quae recepi || v. 3 pro *ἔγχεον ἐς* Madvigius *ἐνέχουν* proponit

mox gliscente superstitione confirmatam esse: iam Bendidia primum celebrata sunt eo die quo colloquium de republica institutum esse Plato fingit, ante Olymp. xcii 2. BERGK

204 I. II. III. IV

Λήμνος κυάμους τρέφουσα τακερούς καὶ καλούς—
ἐνταῦθα δ' ἐτυράννευεν Ὑψιπύλης πατὴρ
Θόας, βράδιστος τῶν ἐν ἀνθρώποις δραμεῖν—
τοὺς ἄνδρας ἀπεχρήσαντο τοὺς παιδοσπόρους.
ἀνδρῶν ἐπακτῶν πᾶσα γάργαρ' ἑστία *δέδεκται.*

205 V. VI

οὐ κρανίον λάβρακος, οὐχὶ κάραβον πρίασθαι,
οὐκ ἔγχελυν Βοιωτίαν, οὐ γλαῦκον, οὐχὶ θύννου
ὑπογάστριον.

206 VII

καὶ τὴν κρατίστην δαίμον' ἧς νῦν θερμὸς ἔσθ' ὁ βωμός.

207 IX

ἀλλ' ἀρτίως κατέλιπον αὐτὴν σμωμένην
ἐν τῇ πυέλῳ.

208 X

ἕως νεαλής ἐστιν αὐτὴν τὴν ἀκμήν.

209 XI

ἦ καρδιώττεις; ἀλλὰ πῶς χρῆσται ποιεῖν;

210 XII

πενταλίθοισί θ' ὁμοῦ λεκάνης παραθραύσμασι *παίζειν.*

ADNOTATIO

204 v. 1 Athenaeus IX p. 366 E. Haec omnia e tragoedia *παρῳδῆσθαι* palam est et fortasse e prologo quasi quodam petita, in quo poeta Lemniarum mulierum facinus exponit. BERGK || v. 2 Ammonius p. 138 ed. Valck. || v. 4 Grammat. in Bekk. Anecd. I p. 423, 32: **ἀπεχρήσαντο** i. q. *ἀπέκτειναν* || v. 5 *γάργαιρ'* Schol. Ar. Acharn. v. 3; *δέδεκται* addidit Bergkius; *πᾶσ' ἐγάργαιρ' ἑστία* correxit Toupius. Conf. Ach. v. 3 || 205 Athenaeus VII p. 311 c, p. 302 d. Fragmenta haec cohaerere intellexit Dobraeus Adv. II p. 254 || 206 Suidas. Bendin autem **τὴν κρατίστην δαίμονα** dicit || 207 Pollux VII 166. Dicit fortasse servus de Hypsipyle hera BERGK || 208 Photius p. 290, 16 || 209 Suidas v. *χρῄ*. **Χρῆσται** valet *χρῇ* (i. q. *χρέα* a verbo *χρέω*, ut *μνέα* 'moneta' et *μνεία* a *μνέω* 'moneo,' *μνᾶ* a *μνάω*) *ἔσται*. Vid. Lobeck pathol. prolegg. p. 45 || 210 Pollux IX 126: *γυναικῶν ἡ παιδιά*. Vide Lex. Liddello-Scottianum s. v. *πεντάλιθος*

(ΔΙΣ) ΝΑΥΑΓΟΣ

211

τί, ὦ πονηρέ, μ' ἐξορίζεις ὡσπερεὶ κλιντήριον;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΝΕΦΕΛΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙ

Actam esse fabulam Olymp. lxxxix, 1 refert alterum argumentum Nubium *β′* p. 114, confirmant scholia ad v. 549: Dionysiis (*τοῖς ἐν ἄστει Διονυσίοις*) actam esse colligas ex v. 294 sq., ubi schol.: *τὴν παροῦσαν ἑορτὴν λέγει, τουτέστι τὰ Διονύσια. ἀρχομένου γὰρ τοῦ ἦρος ἄρχεται καὶ ἡ πανήγυρις.* Non satis placuisse actam fabulam confirmatur parabasi (v. 497 sq.): retractavit igitur Aristophanes: sed in hac retractatione quousque progressus sit ambigitur. Fuere qui fabulam superstitem dicerent, excepta parabasi, prorsus eandem esse quae Ol. lxxxix, 1 Athenis esset acta: sed hodie invaluit opinio, quae nititur praecipue tertio Nubium argumento quod vide p. 114, superstitem fabulam esse retractatam priorem sed ita ut haec retractatio a poeta non sit perfecta, ac nostrae *Nubes* post mortem demum Aristophanis ex eius scriptis ab aliquo sint editae. 'Videtur autem poeta' ut verba Teuffelii Praefat. ad Nub. p. 7 apponam 'suum de Socrate iudicium ita mutasse ut quem in actis *Nubibus* exhibuerat ut syllabarum aucupem, artis dicendi putidum magistrum, de caelestibus rebus inaudita quaedam ac ridicula somniantem praeque iis patrios deos contemnentem, eum iam doceret esse socium et signiferum illorum qui eversa prisca simplicitate iuventutem redderent impiam inverecundam procacem libidinosam, itaque ostenderet suo iure se cum sophistis commiscuisse Socratem. Aliquamdiu igitur duae *Nubium* conformationes ferebantur, quamquam ita ut edita ab ipso poeta prior prae posteriore ac meliore paullatim in oblivionem veniret.'

212 I

ἐς τὴν Πάρνηθ' ὀργισθεῖσαι φροῦδαι κατὰ τὸν Λυκαβηττόν.

ADNOTATIO

211 Pollux x 33. Spuria haec fabula iudicata fuit ab criticis veteribus || v. 1 *ἐκκορίζεις* coni. Bergkius || 212 Photius p. 398, 11. Dicuntur haec de choro Nubium quae procul e conspectu recedunt. Conf. Nub. *β′*. v. 306 || *παρὰ τὴν* Naekius ad Choerilum p. 54

213 II

κείσεσθον, ὥσπερ πηνίω, κινουμένω.

214 III

μηδὲ στέψω κοτυλίσκον.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΝΗΣΟΙ

Summa huius comoediae perspici potest e fragm. 1, quod indicat poetam hic quoque pacis amorem civibus commendavisse et agricolaram proborumque civium caussam contra viros popularis egisse. Induxit autem in scenam Insularum chorum, quemadmodum Eupolis in Πόλεσιν Urbes cum Atheniensibus societate iunctas adhibuit. Insulae enim maris Aegaei, in quibus omnis vis et robur Atheniensium principatus positum erat, durissima usae conditione, statim post Siciliensem calamitatem ab Atheniensium societate defecerunt, ut Chius Rhodus Andros Euboea aliae, prope modum omnes novas res moliebantur, ut Corcyra, Lesbus. At cum Alcibiades, qui defectionis auctor et princeps fuerat, in gratiam Atheniensium rediisset, insignesque victorias de Lacedaemoniis reportasset, etiam socii plerique sub potestatem Atheniensium redacti, neque vero meliorem quam antea fortunam experti sunt, quin Athenienses qua erant levitate et superbia graviora etiam onera sociis imposuerunt, quod Ol. xcii factum est. Circa illud igitur tempus poeta hanc fabulam docuisse videtur in qua auctor fuit popularibus ut secundam fortunam aequo ferrent animo pacisque tranquillitatem belli dubiae fortunae praeferrent, neve insulas superbia ad defectionem cogerent. BERGK

215 I

Ὦ μῶρε, μῶρε, ταῦτα πάντ' ἐν τῇδ' ἔνι,
οἰκεῖν μὲν ἐν ἀγρῷ πρῶτον ἐν τῷ γηδίῳ

ADNOTATIO

213 Photius p. 428, 27 **πηνίον**: ἐμπίς, κώνωψ. 'Verisimile est pertinuisse hunc versum ad postremam fabulae scenam, in qua poenas dant Socrates et Chaerepho.' TEUFFELIVS || 214 Athenaeus XI p. 479 c: **κοτυλίσκος** καλεῖται ὁ ἱερὸς τοῦ Διονύσου κρατηρίσκος καὶ οἷς χέονται οἱ μύσται || 215 Stobaeus LX 7 Vol. II p. 405 || v. 1 **ἐν τῇδε** i. e. ἐν Εἰρήνῃ || v. 2 ἐν ἀγρῷ τοῦτον vulgo, quod cum subsequatur ἐν τῷ γηδίῳ, displicet Bergkio ἀργὸν αὐτὸν scribenti. At aliud

ἀπαλλαγέντα τῶν κατ' ἀγορὰν πραγμάτων,
κεκτημένον ζευγάριον οἰκεῖον βοοῖν,
ἔπειτ' ἀκούειν προβατίων βληχωμένων,
τρυγός τε φωνὴν ἐς λεκάνην ὠθουμένης.
ὄψῳ τε χρῆσθαι σπινιδίοις τε καὶ κίχλαις,
καὶ μὴ περιμένειν ἐξ ἀγορᾶς ἰχθύδια
τριταῖα πολυτίμητα, βεβασανισμένα
ὑπ' ἰχθυοπώλου χειρὶ παρανομωτάτῃ.

216 II

A. τί σὺ λέγεις; εἰσὶν δὲ ποῦ;
B. αἱδὶ κατ' αὐτὴν ἣν βλέπεις τὴν εἴσοδον.

217 III

ὡς ἐς τὴν γῆν κύψασα κάτω καὶ ξυννενοφυῖα βαδίζει.

218 IV

λέξεις ἄρα
ὥσπερ τὰ παιδί' 'ἔξεχ' ὦ φίλ' ἥλιε.'

219 V

ἀλλ' οὐ τυγχάνει
ἐπίδημος ὤν.

220 VI

καταλιπὼν Παναίτιον πίθηκον.

ADNOTATIO

ἐν ἀγρῷ, aliud ἐν τῷ γηδίῳ. Pro τοῦτον scripsi πρῶτον cum Meinekio et Hirschigio || v. 10 ἐπ' vulgo: ὑπ' Gaisfordus || 216 Schol. Av. v. 297. In exordio fabulae haec legebantur ante chori parodum, ususque videtur poeta hac occasione ita, ut viginti quattuor chori personas, quae in scenam prodibant, insularum prae se ferentes speciem recenseret, quemadmodum fecit Aristophanes in *Avibus* et Eupolis in *Urbibus*. BERGK || v. 2 εἴσοδος similiter dictum Av. v. 285, Nub. v. 309 || 217 Photius p. 311, 15 et Suidas. Fingit Insulam ab Atheniensibus male tractatam, moestam demissoque voltu incedere. BERGK || 218 Suidas. Cantilenam illam popularem Aristophanes videtur adhibuisse ut quam tristi fortuna respublica uteretur significaret. BERGK || 219 Etymolog. M. p. 338 52: περὶ τοῦ Ποσειδῶνος λέγεται ὅτι οὐκ ἐπιδημεῖ Ἰσθμοῖ. || 220 Schol. Avv. v. 439. Vide Onom. s. n.

221 VII. VIII. IX

θλαστὰς ποιεῖν ἐλάας.
οὐ ταὐτόν ἐστιν ἁλμάδες καὶ στέμφυλα.
θλαστὰς γὰρ εἶναι κρεῖττόν ἐστ' ἢ γ' ἁλμάδας.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΟΛΚΑΔΕΣ

In hac fabula sycophantas et improbos calumniatores, Cleonis amicos, perstrinxisse videtur poeta, sicut in Equit. v. 241 sq., Vesp. 890. Doctam esse Lenaeis eodem anno quo magnis Dionysiis *Nubes*, sc. Olymp. lxxxix 1, contendit Bergkius: quo tempore calumniatores isti opportunam erant occasionem nacti qua lites quamplurimis intenderent. Cum enim frumenti largitio populo viritim tribueretur, multae lites exoriebantur utrum germanus quis esset civis necne; id quod tangit in Vespis v. 704 sqq., et per istos sycophantas maxime peregrinitatis aliaeque eius generis lites excitatae sunt. Quod hanc fabulam in *Vesparum* parabasi v. 1034 sqq. dici contendit Bergkius, vide Summarium Vesp. *not.* 4 p. 173. Ceterum nomen accepit a navibus illis onerariis quae frumentum attulerunt.

222 I

πρώην ἐρανιστὰς ἑστιῶν ἥψησ' ἔτνος.

223 II—V

ἀλλ' ἱμάντα μοι
δὸς καὶ σμινύας· ἐγὼ γὰρ εἶμ' ἐπὶ ξύλα.

224 VI

ἐπεὶ δ' ἐγενόμην οἷπερ ᾖ' ἐπὶ ξύλα.

225 VII

λόγχαι δ' ἐκαυλίζοντο καὶ ξυστὴ κάμαξ.

ADNOTATIO

221 Athenaeus II p. 56 B; Pollux VI, 45. || v. 3 κρεῖσσόν ἐστιν ἁλμάδος vulgo quod sermonis legi repugnat: ἁλμάδες 'olivae sale conditae' (alias κολυμβάδες dicuntur) differunt a θλασταῖς, quae sole torrentur, quaeque alias στέμφυλα vocantur, itaque ἤ γ' ἁλμάδας scribatur necesse est. BERGK || **222** Photius p. 11, 22; Zonaras I p. 862 || **223** Eustathius p. 217: servus haec dicere videtur ab hero lignari iussus. BERGK || **224** Photius p. 57, 8. Conf. Cobet. V.L. p. 33 || **225** Pollux X 144

226 VIII. IX

ποῖ δὴ τὸν ὀρνίθειον οἰκίσκον φέρεις;

227 X

δάπτοντα, μιστύλλοντα, διαλείχοντά μου
τὸν κάτω σπαταγγήν.

228 XI

ἀδαχεῖ γὰρ αὐτοῦ τὸν ἄχορ' ἐκλέγει τ' ἀεὶ
ἐκ τοῦ γενείου τὰς πολιὰς τουδί.

229 XII

παῖδες δ' ἀγένειοι, Κλεισθένης τε καὶ Στράτων.

230 XIII

ἔστι τις πονηρὸς ἡμῖν τοξότης συνήγορος
[τοῖς παλαιοῖς] ὥσπερ Εὔαθλος παρ' ὑμῖν τοῖς νέοις.

231 XIV. XV

ἀράκους, πυρούς, πτισάνην, χόνδρον, ζειάς, αἴρας, σεμίδαλιν.
καὶ κολλύραν τοῖσι περῶσιν διὰ τοῦ Μαραθῶνι τροπαίου.

232 XVI

σκαφίδας, μάκτρας, μοσσυνικὰ μαζονομεῖα.

233 XVII

σπυρὶς οὐ μικρὰ καὶ κωρυκίς, ἣ καὶ τοὺς μάττοντας ἐγείρει.

ADNOTATIO

226 Pollux X 159 *καὶ* **οἰκίσκον** *δὲ* **ὀρνίθειον** *καὶ οἰκίσκον περδικικὸν* '*Αρ. ἐν* '*Ολκάσιν λέγει* || *τί δὴ* vulgo: corr. Bergk. || 227 Athenaeus III p. 91 C. 'Vetustissimum versus ithyphallici quod quidem extat fragmentum iudice Porsono.' GAISFORD ad Hephaest. p. 265 || 228 Grammaticus in Bekk. Anecd. I p. 474, 31 || v. 1 **ἀδαχεῖ** i. q. *κνήθει* || *τὸν* **ἄχορα** i. e. *τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ γενείῳ πίτυρα.* 'Pertinent autem hi versus ad populum Atheniensem, cui Cleon tamquam seni hebeti et obtuso blandiebatur: prorsus ita Cleon adulatur plebi in Equitt. v. 852. De ista adulatorum consuetudine conferas imprimis Theophrast. Charact. II. BERGK || *τοῦ Διός* vulgo: *τουδί*, sc. *τοῦ Δήμου*, Dobraeus || 229 Schol. Acharn. v. 122. **Κλεισθένης τε καὶ** interposui cum Fritzschio act. soc. gr. I 143, coll. Ach. 115, et Eq. 1299, propter numerum pluralem *παῖδες ἀγένειοι.* || 230 Schol. Acharn. v. 710 || v. 2 *τοῖς παλαιοῖς* de suo adiecit Elmsleius ad Ach. v. 703 || 231 Galenus *περὶ τροφῶν δυνάμεως* Vol. IV p. 316 ed. Basil.; Athenaeus III p. 111 A. Dicuntur haec de frumenti copia, quam onerariae naves advexerunt || v. 2 cum priore in unum coniunxi auctore Bergkio || vulgo *τοὺν—τρόπαιον*: correxit Elmsleius ad Ach. v. 343, probante Cobeto V.L. p. 201 || 232 Photius p. 517, 13 || **μοσσυνικὰ** i. e. *ποντικά· οἱ γὰρ Μοσσύνοικοι ἐν Πόντῳ εἰσίν· λέγει δὲ τοὺς ξυλίνους πίνακας* || 233 Eustath. p. 1534, 47; Pollux X 172

234 XVIII

ϲκόμβροι, κολίαι, λεβίαι, μύλλοι, ϲαπέρδαι, θυννίδεϲ.

235 XIX

ὦ κακοδαίμων, ὅϲτιϲ ἐν ἅλμῃ πρῶτον τριχίδων ἀπεβάφθη.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΕΛΑΡΓΟΙ

Comoedia nomen accepit a ciconiis de quarum pietate multae apud Graecos ferebantur fabulae; conferas Fab. Aesop. lxxvi apud Coraen p. 359: *πελαργός εἰμι, εὐσεβέστατον ζῶον, ὅστις μητέρι καὶ πατέρι δουλεύω.* Adde Photium p. 245, 4. Itaque poeta videtur ciconiarum pietatem cum Atheniensium impietate composuisse. BERGK

236 II

ἀτταγᾶϲ ἥδιϲτον ἕψειν ἐν ἐπινικίοιϲ κρέαϲ.

237 III

ὁ μὲν ᾖδεν Ἀδμήτου λόγον πρὸϲ μυρρίνην,
ὁ δ' αὐτὸν ἠνάγκαζεν Ἁρμοδίου μέλοϲ.

238 IV

ἀπεϲημηνάμην
τὰϲ τῶν κακούργων οἰκίαϲ.

239 V

ἢν γάρ ἕν' ἄνδρ' ἄδικον ϲὺ διώκῃϲ, ἀντιμαρτυροῦϲι
δώδεκα τοῖϲ ἑτέροιϲ ἐπιϲίτιοι.

ADNOTATIO

234 Athenaeus III p. 118 d; Pollux VI 48 || 235 Athenaeus VII p. 329 B, apud quem alter versus (*καὶ γὰρ πρότερον δὶς ἀνθρακίδων ἅλμην πιών*), cum in Vespis non legatur, fortasse huc pertinet. Ceterum confer Vesp. v. 1491, Ach. 619 *θασιὰν λιπαράμπυκα.* Fortasse autem hic fuit versus iudice Bergkio: *καὶ γὰρ δὶς ἀνθρακίδων ποθ' ἁλμαίαν πιών* || 236 Athenaeus IX p. 387 f: *ἐπινίκια* sunt opiparae epulae quas choragus adornabat: vide Platon. Sympos. p. 173 A || 237 Schol. Vesp. v. 1231 || v. 1 *Ἀδμήτου λόγον*, scolii exordium, ut Vesp. 1231 || v. 2 *αὑτὸν* malit Bergkius, addendum autem *ᾄδειν* || 238 Herodianus Pierson Moer. p. 462: *σημεῖον λέγοντες σημειοῦσθαι οὐ λέγομεν ἀλλ'* **ἀποσημαίνεσθαι** *ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Πελαργοῖς* || 239 Athenaeus VI p. 247 A: **ἐπισίτιοι** *καλοῦνται ἐπὶ τροφαῖς ὑπουργοῦντες* || **τοῖς ἑτέροις** corruptum esse iudicat Bergkius

ΠΕΛΑΡΓΟΙ

240 VI

κεφαλάς τ' ἀρνῶν, κωλᾶς ἐρίφων.

241 VII

χαλκώματα, προσκεφάλαια.

242 VIII

βαλανεὺς δ' ὠθεῖ ταῖς ἀρυταίναις.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΠΡΟΤΕΡΟΣ

Plutum priorem pertinere ad Olymp. xcii 4, cum Diocles archon esset, docet scholiasta ad Plutum β′ v. (173); *ἐν δευτέρῳ (Πλούτῳ)... ὃς ἔσχατος ἐδιδάχθη ὑπ' αὐτοῦ εἰκοστῷ ἔτει ὕστερον.*

243 I

τῶν λαμπαδηφόρων τε πλεί-
στων αἰτίαν
τοῖς ὑστάτοις πλατείων.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

In fabulis spuriis a quibusdam Archippo tributis numeratur a grammatico de comoedia p. xviii. 8. 'Videtur autem poeta rem ita instituisse, quantum quidem ex uno fragmento colligere possumus, ut poesin, quae plane evanuisset, poetae tamquam mulierem, quae fuga se subduxisset, investigarent. BERGK

ADNOTATIO

240 Athen. IX p. 368 E. *κωλᾶς τ'* Bergk. || **241** Pollux X 174, VII, 105. Conf. Vesp. v. 1212 || **242** Pollux X 63

243 Schol. Ran. v. 1125: *τοῦτο δέ φησιν Εὐφρόνιος, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ Κεραμεικῷ ἀγῶνος τῆς λαμπάδος καὶ τοὺς ὑστάτους τρέχοντας ἀπὸ τῶν ἀγοραίων (ἀπαγορεύοντας?) τύπτεσθαι πλατείαις ὑπὸ τῶν νεανίσκων χερσί. καὶ λέγονται αἱ τοιαῦται* **Κεραμεικαὶ πληγαί.** Videtur autem aliquis recensere quot quantorumque malorum et incommodorum auctor sit Paupertas. BERGK

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

244

γυναῖκα δὲ ζητοῦντες ἐνθάδ' ἥκομεν
ἣν φασὶν εἶναι παρὰ σέ.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΟΛΥΙΔΟΣ

Fabulam de Glauco Minois filio Polyidi vatis opera a mortuis restituto tragici principes suo quisque more illustraverunt, Aeschylus in *Cressis*, Sophocles in *Vatibus*, in *Polyido* sive *Glauco* Euripides, quorum Euripidem potissimum irrisisse Aristophanem in hac fabula credibile est. Sed in hac tragici irrisione nequaquam summa totius fabulae versata est, sed antiqua illa fama comicus usus est quasi involucro quodam ut suae aetatis exhiberet imaginem. Cum autem fabula omnis in vatum auctoritate versetur, Aristophanem augurum vanitatem malasque artes superstitionisque temeritatem clara in luce collocare velle coniecit Bergkius.

245 I

τὸ γὰρ φοβεῖσθαι τὸν θάνατον λῆρος πολύς,
πᾶσιν γὰρ ἡμῖν τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν.

246 II

ἰδοὺ δίδωμι τήνδ' ἐγὼ γυναῖκά σοι
Φαίδραν· ἐπὶ πῦρ δὲ πῦρ ἔοιχ' ἥξειν ἄγων.

247 III

τρέχω διὰ τῆς ἀγορᾶς ἀναρίστητος ὤν.

248 IV

ἐλλιμενίζεις ἢ δεκατεύεις;

ADNOTATIO

244 Priscian. XVIII vol. II p. 202 Krehl: 'Attici *παρὰ σὲ* pro *παρὰ σοί*, quomodo et nos *apud te*.'

245 Stobaeus Florileg. CXVIII 16 (Vol. IV p. 96 ed. Mein.) || Dicit haec nescio quis, fortasse Minos rex, in Polyidum, quem iubet una cum Glauci corpore sepulchro includi. Alter versus legitur apud Sophoclem in *Electra* v. 1173: sed ad Euripidis *Polyidum* pertinere censet Bergkius || **246** Stobaeus Florileg. LXVIII 17 (Vol. III. p. 18) Minois verba esse conicit Bergkius Phaedram filiam propter Glaucum filium restitutum ab inferis Polyido despondentis || **247** Suidas s. v. **ἀνάριστος**. || **248** Pollux IX 31

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΠΡΟΑΓΩΝ

Docta est haec fabula praetore Amynia h. e. Olymp. lxxxix 2 Lenaeis una cum *Vespis* per Philonidem, vide Argum. Vesp. p. 178. Ipsum autem nomen προαγὼν significat quasi prolusionem quandam, quae ipsam sollemnitatem antecedit: uti est apud Aeschinem in Ctesiphontem p. 456. Deinde translata est haec vox etiam ad alia, vid. Harpocratio p. 157 ed. Bekk. (p. viii ed. Dind.): **προαγῶνες** εἰσὶ λόγοι οἱ προευτρεπίζοντες ἡμῖν τῶν δικαστῶν ἀκοήν· ἀγὼν γὰρ ἡ κρίσις. Aristophanes igitur videtur in hac comoedia eiusmodi prolusionem exhibuisse, quae tragicum aliquod spectaculum continebat, ut tragicorum poetarum gravitatem lepide perstringeret. Euripidem maxime exagitari docet Schol. ad Vesp. v. 61. BERGK

249 I

σταθερὰ δὲ κάλυξ νεαρᾶς ἥβης.

250 II

ἐγευσάμην χορδῆς ὁ δύστηνος τέκνων·
πῶς ἐσθίω τὸ ῥύγχος ἔτι κεκαυμένον;

251 III

οἴμοι τάλας, τί μου στρέφει τὴν γαστέρα;
βάλλ' ἐς κόρακας. πόθεν ἂν λάσανα γένοιτό μοι;

252 IV

κάμνοντα δ' αὐτὸν τοῦ θέρους ἰδὼν ποτε
ἔτρωγ', ἵνα κάμνοι, σῦκα τῆς μεσημβρίας.

253 V

τί οὐκ ἐκέλευσας παραφέρειν τὰ ποτήρια;

ADNOTATIO

249 Photius p. 534 1: **σταθερὸς** ab ἵστασθαι significat 'firmus,' 'florens:' vide Ruhnken. ad Timaei Lex. p. 236 || **250** Athenaeus III p. 95 D. Ex hoc fragmento conicit Bergkius poetam exhibuisse Euripidem quasi Thyestem aliquem qui ipse suorum liberorum artus comederet: fortasse pleraque petita sunt ex Euripidis *Thyeste* sive *Cressis*, quae doctae sunt Olymp. lxxxv 2 || v. 2 vulgo ἐσίδω ῥύγχος περικεκαυμένον: corr. H. Jacobi qui monet ἔτι esse 'praeterea' || **251** Pollux X 44 || **252** Athenaeus III p. 80 A. De servo fideli dictum videtur qui cum herum aegrotantem vidisset, ipse quoque voluit aegrotare. BERGK || **253** Athenaeus IX p. 380 D

254 VI

ὥρα βαδίζειν μοὐστὶν ἐπὶ τὸν δεσπότην·
ἤδη γὰρ αὐτοὺς οἴομαι δεδειπνάναι.

255 VII

ὁ δ' ἀλφίτων γε πριάμενος τρεῖς χοίνικας
κοτύλης δεούσας ἑκτέα λογίζεται.

256 VIII

ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΣΚΗΝΑΣ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΟΥΣΑΙ

Videtur poeta ita instituisse ut mulieres, quibus non licuit comoedias spectare, sedes theatri praeoccuparent antequam viri intrassent. In Eccles. v. 16 et v. 91 dixit ἕδρας καταλαβεῖν eodem sensu: ceterum fortasse etiam in Pac. v. 716 vocabulo σκηνῇ eadem notio inest. BERGK

257 I—III

λήκυθον
τὴν ἑπτακότυλον, τὴν χυτρεᾶν, τὴν ἀγκυλήν,
ἣν ἐφερόμην, ἵν' ἔχοιμι συνθεατρίαν.

258 IV

χρῶμαι γὰρ αὐτοῦ τοῦ στόματος τῷ στρογγύλῳ,
τοὺς νοῦς δ' ἀγοραίους ἧττον ἢ 'κεῖνος ποιῶ.

ADNOTATIO

254 Athenaeus X p. 422 E || 255 Athenaeus XI p. 478 F. Fortasse de fraudulento promo condo sunt dicta. BERGK || v. 2 εἴκοσ' ἀπολογίζεται vulgo: corr. Dobraeus Adv. Vol. II 255 || 256 Schol. Platon. p. 322 ed. Bekker: παροιμία ἐπὶ τῶν τὰς πρώτας μαθήσεις ὑπερβαινόντων, ἁπτομένων δὲ τῶν μειζόνων καὶ ἤδη τῶν τελειοτέρων.

257 Pollux X 67. Vulgo ante Lobeckium ad Phrynich. p. 147 τὴν χυτρίαν, τὴν καλήν. Dicit autem haec una ex mulieribus quae theatri sedes occupavit || 258 Scholiasta Platon. Clark. p. 330 ed. Bekker. Ἀριστοφάνης ἐκωμῳδεῖτο ἐπὶ τῷ σκώπτειν μὲν Εὐριπίδην μιμεῖσθαι δ' αὐτόν. Insignis hic est locus in quo aperte poeta confitetur suum ingenium suamque poesin non ita abhorrere ab Euripidis similitudine id quod Cratinus in *Pytine* ei vitio verterat, aliosque praeterea. Ceterum arbitror poetam continuo etiam Euripidi vitio vertisse, quod Sophoclem

259 V

καὶ μὴν ἄκουσον, ὦ γύναι, θυμοῦ δίχα
καὶ κρῖνον αὐτὴ μὴ μετ' ὀξυρεγμίας.

260 VI

ἀλλ' ἔχουσα γαστέρα
μεστὴν βοάκων ἀπεβάδιζον οἴκαδε.

261 VII

καὶ τῶν πλατυλόγχων διβολίαν ἀκοντίων.

262 VIII

καὶ τῶν πλατυλόγχων, ὡς ὁρᾷς, ἀκοντίων.

263 IX

τὴν πόρδαλιν καλοῦσι τὴν κασαλβάδα.

264 X

τὴν κακκάβην γὰρ κάε τοῦ διδασκάλου.

265 XI

οὐ δὴ σῶς ἀντέλεγες τούτῳ τῷ δειπνίῳ· οὐ γὰρ ἄκανθαι.

266 XII

ὥσπερ κόσκινον αἰρόπινον τέτρηται.

267 XIII

τοῖχον μοχλίσκῳ σκαλεύειν.

268 XIV

ἀλλὰ συσπᾶσθαί σε δεῖ τὰς κοχώνας.

ADNOTATIO

aemularetur, conicioque huc pertinere duos senarios apud Dionem II p. 273 ed. Reiske, quos coniunxerim cum hoc fragmento:

ὁ δ' αὖ Σοφοκλέους τοῦ μέλιτι κεχρισμένου
ὥσπερ καδίσκου περιέλειχε τὸ στόμα

|| 259 Photius p. 340, 22 **ὀξυρεγμεῖν**: *ὅταν μεθ' ἡμέραν ἐποξίσῃ ἡ τροφή. Ἀριστοφάνης ἐν Σ. κ. τὴν ὀξυθυμίαν οὕτως ἔφη* || 260 Athenaeus VII p. 287 A || 261 Pollux VII 157. *διβολία* 'cuspis' sive 'hasta duplice instructa acie,' vide Plutarch. vit. Marcelli c. 25 BERGK || 262 Pollux X 144 || 263 Pollux VII 202 || 264 Athenaeus IV p. 169 c: *τὴν χύτραν δὲ* **κακκάβην** *εἴρηκεν.* Per *λοπάδα* explicat Pollux X 106 || 265 h. e. 'si satis valeres, profecto non renuntiasses convivio' BERGK || 266 Pollux X 144 || 267 Pollux X 147. Vulgo ante Bergkium *καλαύειν* || 268 Scholiasta Equitum v. 422. *τὼ κοχώνα* Dindorfius ut est in Equit. v. 384, 444

269 XV

ὥσπερ ἐν Καλλιππίδου
ἐπὶ τοῦ κορήματος καθέζομαι χαμαί.

270 XVI

τὴν γυναῖκα δὲ
αἰσχύνομαι τώ τ' οὐ φρονοῦντε παιδίω.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΤΑΓΗΝΙΣΤΑΙ

Dicta est comoedia a choro assentatorum, quemadmodum Eupolis dixit fr. vii: *τῶν περὶ τάγηνον καὶ μετ' ἄριστον φίλων.* Induxit autem poeta iuvenem aliquem Atticum, qui pariter atque Callias opes perdidit, Prodici disciplina et institutione usum. Non multum aut antegressa aut subsecuta Olymp. xciii 3 videtur Bergkio.

271 I

καὶ μὴν πόθεν Πλούτων γ' ἂν ὠνομάζετο,
εἰ μὴ τὰ βέλτιστ' ἔλαχεν; ἓν δέ σοι φράσω,
ὅσῳ τὰ κάτω κρείττω 'στὶν ὧν ὁ Ζεὺς ἔχει.
ὅταν γὰρ ἱστῇς, τοῦ ταλάντου τὸ ῥέπον
κάτω βαδίζει, τὸ δὲ κενὸν πρὸς τὸν Δία.
* * * * οὐ γὰρ ἄν ποτε
οὕτω στεφάνοισιν ἐστεφανωμένοι νεκροὶ
προὐκείμεθ' οὐδ' ἂν βακκάρει κεχριμένοι
εἰ μὴ καταβάντας εὐθέως πίνειν ἔδει·
διὰ ταῦτα γάρ τοι καὶ καλοῦνται μακάριοι·

ADNOTATIO

269 Pollux X 28 **τὸ κόρημα**: *καὶ τὸ σκεῦος καὶ τὸ κάθαρμα τὸ κορούμενον.* *'Ωσπερεὶ Καλλιππίδης* vult Bergkius, quem sequitur Bekkerus, ut Callippides tragicus actor rideatur || 270 Scriptor vit. Arist. p. XVII. Huc retulit Bergkius p. 1176, et in hac quidem fabula multa de se dixisse videtur poeta, vide e.g. fr. IV.

271 Stobaeus Florilegium CXXI 18 a (Vol. IV p. 116). Dindorfius haec omnia Aristophani abiudicat et ad novae comoediae poetam nescio quem transfert: inde a v. 6 Antiphani tribuit Porsonus ad Eur. Phoeniss. v. 1344 || v. 7 *στεφάνοισιν* addidit Bergkius; *νεκροὶ* Dindorfius || v. 8 *προὐκείμεθ' οὐδ' ἂν κατακεχριμένοι* vulgo: in integrum restituit Cobetus V. L. p. 127: comp. Magnet. II 1001 *βακκάριδι κεχριμένον.* Respicit autem mortuorum componendorum consuetudinem qui coronis ornabantur ampullaque instruebantur quasi ad sollemnitatem aliquam pro-

πᾶς γὰρ λέγει τις 'ὁ μακαρίτης οἴχεται,'
'κατέδαρθεν' 'εὐδαίμων ὅτι οὐκ ἀνιάσεται.'
καὶ θύομέν γ' αὐτοῖσι τοῖς ἐναγίσμασιν
ὥσπερ θεοῖσι καὶ χοάς γε χεόμενοι
αἰτούμεθ' αὐτοὺς δεῦρ' ἀνεῖναι τἀγαθά.

272 II

ἀλλὰ στεφάνωσαι· καὶ γὰρ ἡλικίαν ἔχεις
ἀποχρῶσαν ἤδη.

273 III

τὸν ἄνδρα τόνδ' ἢ βιβλίον διέφθορεν
ἢ Πρόδικος ἢ τῶν ἀδολεσχῶν εἷς γέ τις.

274 IV

A. τί πρὸς τὰ Λυδῶν δεῖπνα καὶ τὰ Θετταλῶν;
B. τὰ Θετταλικὰ μὲν πολὺ καπανικώτερα.

275 V

τί οὖν ποιῶμεν; χλανίδ' ἐχρῆν λευκὴν λαβεῖν·
εἶτ' ἰσθμιακὰ λαβόντες ὥσπερ οἱ χοροὶ
ᾄδωμεν ἐς τὸν δεσπότην ἐγκώμιον.

276 VI

ἐρείδετον, κἀγὼ κατόπιν σφῷν ἕψομαι.

ADNOTATIO

fecturi: cfr Ecclesiaz. v. 493 || v. 13 *χεόμεν* vulgo: *χεόμενοι* Seidlerus. Pertinet autem hic locus, iudice Bergkio, ad *ἐπίδειξιν* aliquam quam Prodicus habebat: ad Prodici certe placita omnino illa conformata est oratio qui mortem longe praeferendam esse vitae censuit. Adde quod Prodicus vim verborum diligentissime perscrutari solebat, cuius exemplum praebet v. 1 de Plutone; item v. 9 sq. || v. 15 vulgo *ἀνιέναι*: correxit Fritzschius Ran. p. 441 probante Cobeto de orat. artific. p. 22 || 272 Grammat. in Bekkeri Anecd. I. p. 439 22. Videtur haec dicere improbus iuvenis, qui patrem de vita decedere iubet: acuteque conicit Welckerus haec quoque Prodiciae doctrinae irrisionem continere. BERGK || 273 Scholiast. Nub. 360 || v. 1 *διέφθειρεν* vulgo ante Kusterum: **διέφθορεν** = *διέφθαρκεν*, vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 160, Cobet. V. L. p. 313 || 274 Athenaeus X p. 418 d: **καπανικὰ** explicat Eustathius, p. 857 28, per *ἁμαξιαῖα*, *large enough to load a wagon*: per *μείζονα* Hesychius, **καπάνας** *γὰρ* (*Θετταλοὶ*) *ἀπήνας λέγουσιν*. Ceterum assentatores ista dicunt de magnifico ientaculi apparatu quo spectant pleraque comoediae fragmenta. BERGK || 275 Athenaeus XV 676 B, C: **ἰσθμιακόν**: *οὕτως τοῦτον καλούμενον στέφανον* 'Αριστοφάνης *μνήμης ἠξίωσεν ἐν* Ταγηνισταῖς. Adulatores autem iuvenem divitem tamquam servi herum videntur coluisse. BERGK || 276 Photius p. 13 2 **ἐρείδειν**: *τὸ ἐσθίειν σφοδρῶς· ἢ ἄλλο τι ἐνεργεῖν συντόνως*

277 VII

οὐ μὴν ὁ ϲόϲ γ' ἀδελφὸϲ ἀπελάγχανεν.

278 VIII

λαμβάνετε κόλλαβον ἕκαϲτοϲ.

279 IX

ἅλιϲ ἀφύηϲ μοι· παρατέταμαι γὰρ τὰ λιπαρὰ κάπτων.
ἀλλὰ φέρεθ' ἡπάτιον ἢ καπριδίου νέου
κόλλοπά τιν'· εἰ δὲ μή, πλευρὸν ἢ γλῶτταν ἢ
ϲπλῆνά γ' ἢ νῆϲτιν ἢ δέλφακοϲ ὀπωρινῆϲ
ἠτριαίαν φέρετε δεῦρο μετὰ κολλάβων
χλιαρῶν.

280 X

μηδὲ τὰ φαληρικὰ τὰ μικρὰ τάδ' ἀφύδια.

281 XI

τὸ δ' ἔτνοϲ τοὐν ταῖϲ κυλίχναιϲ τουτὶ θερμὸν καὶ τοῦτο παφλάζον.

282 XII

ὡϲ οὑψώνηϲ διατρίβειν
ἡμῶν ἄριϲτον ἔοικεν.

283 XIII

ὁ δὲ λύων κύϲτιν ὑείαν
κἆτ' 'ξαιρῶν τοὺϲ δαρεικούϲ.

284 XIV. XV

χθονία θ' Ἑκάτη
ϲπείραϲ ὄφεων ἐλελιξαμένη.
Β. τί καλεῖϲ Ἑκάτην τὴν Ἔμπουϲαν;

ADNOTATIO

277 Harpocratio **ἀπολαχεῖν**: *ἀντὶ ἁπλοῦ τοῦ λαχεῖν* || **ἀπελάγχανεν** i. e. *οὐ ἀπελάγχανεν* || 278 Athenaeus III p. 110 F: **κολλάβους** *ἄρτους* || 279 Partes huius loci afferuntur ab Athenaeo III p. 96 C, p. 107 F, p. 110 F; porro eodem respicere videtur VI 269 e || v. 1. **κάπτων** h. e. *ἐσθίων*; conf. Av. v. 707—8 || v. 4 *σπληνὸς* vulgo ante G. Hermannum || 280 Athenaeus VII p. 285 E. In cretici legem redegit Porsonus apud Gaisford. ad Hephaest. p. 331 || 281 **κυλίχνας** *ἀγγεῖον ὀψοφόρον* Pollux X 88 || 282 Athenaeus IV 171 B || 283 Pollux X 151 *ἐπὶ τοῦ βαλαντίου* **κύστιν ὑείαν**, *a purse of hogs-leather* || v. 2 *κἀξαίρων* vulgo; correxit Bentleius; *κἀξαιρῶν* Bergkius || 284 Schol. Ran. v. 295. v. 1 *χθονίας* vulgo: correxit Porsonus Aristophan. p. 61 || v. 2 *ἐξελιξομένη* codd.

285 XVI

φέρε παῖ ταχέωϲ κατα χειρὸϲ ὕδωρ,
παράπεμπε τὸ χειρόμακτρον.

286 XVII

ὑποπεπώκαμεν γὰρ ὦνδρεϲ καὶ καλῶϲ ἠρίϲταμεν.

287 XVIII

ἀπαϲκαρίζειν ὥϲπερεὶ πέρκην χαμαί.

288 XXII

γενναία
Βοιωτὶϲ δ' ἦν ἐξ Ἀγχομενοῦ.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΤΕΛΜΗΣΗΣ

Nomen fabulae accepit a gente Carica quae oracula prodigia somnia interpretari solebat, vid. Cic. de divin. I. 41, 42, Aelian. Var. Hist. XII 64. Fraudes vatum et haruspicum superstitionisque temeritatem illusisse videtur poeta. BERGK

289 I. II

πῶϲ ἂν τιϲ ἂν οὖν ἢ τί ποιήϲαϲ (πείϲειεν ἂν) ὦ Τελεμηϲϲεῖϲ;
φέρε δὴ τοίνυν ταῦθ' ὅταν ἔλθῃ τί ποιεῖν χρή μ' ὦ Τελεμηϲϲεῖϲ;

290 III

οὐ γὰρ τίθεμεν τὸν ἀγῶνα τόνδε τὸν τρόπον
ὥϲπερ τέωϲ ἦν, ἀλλὰ καινῶν πραγμάτων.

291 IV

λόγῳ μὲν ἠγωνιζόμεϲθ' ἔργοιϲι δ' οὔ.

ADNOTATIO

εἰλιξαμένη Porsonus || '*Εκάτην* de suo adiecit Bergkius, 'quid eam quae Empusa est Hecatae nomine invocas?' || 285 Athenaeus IX p. 410 B **χειρόμακτρον** *καλεῖται ᾧ τὰς χεῖρας ἀπεμάττοντο ὠμολίνῳ* || 286 Athenaeus X p. 422 F: *γὰρ* addidit Porson. adv. p. 281 || 287 Suidas s. v. **ἀπασκαρίζειν** || 288 Herodianus *περὶ μονήρους λέξεως* p. 8, 33: Lehrsii coniecturam suscepi: videtur festivus sermo fieri de anguilla.

289 Steph. Byzant. I p. 613: v. I Meinekii coni. adoptavi: vulgo *ὡς ἄν τις ἂν οὖν ὅτι ποιήσας ὡς τελεμισσεῖς.* Consulit autem aliquis consilii inops, ostenti ut videtur metu percussus, haruspices Telmessenses. BERGK || 290 Schol. Platon. p. 335 ed. Bekker || v. 2 **τέως** i. q. *πρότερον* || 291 Aristides I p. 277, 6 ed. Iebb

292 V

Α. τράπεζαν ἡμῖν ἔσφερε
τρεῖς πόδας ἔχουσαν, τέτταρας δὲ μὴ 'χέτω.
Β. καὶ πόθεν ἐγὼ τρίπουν τράπεζαν λήψομαι;

293 VI

οἴνου τε Χίου στάμνον ἥκειν καὶ μύρον.

294 VII

πινακίσκον ἄπυρον ἰχθυηρόν.

295 VIII

μεταπέμπου νῦν ταῦτα σπουδῇ καὶ μύρον, εὕρημα Μεγάλλου.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΤΡΙΦΑΛΗΣ

Triphaletis nomine ipso Alcibiadem significari vidit Suevernius in comm. de Nubb. p. 84 sqq. *ed. angl.* et comoediam totam Alcibiadis in patriam restitutione occupatam fuisse ideoque non posse non Olympiade nonagesima media editam esse, quae coniectura maxime firmatur Aristarchi commemoratione fr. IX et X. Vide omnino Fritzsch. ad Ran. p. 232 sq.

296 I

λαβέσθε· καὶ γάρ ἐστι τοῦ τίκτειν ὁμοῦ.

297 II

ἔπειθ' ὅσοι παρῆσαν ἐπίσημοι ξένοι
ἐπηκολούθουν κἠντεβόλουν προσκείμενοι,

ADNOTATIO

292 Athenaeus II p. 49 C || 293 Pollux X 72 || 294 Pollux X 82 **ἄπυρον**: *καινόν, μήπω πυρὶ προσενηνεγμένον*: Phrynichus in Bekkeri Anecd. I p. 14 || 295 Hesychius. De hoc unguento, quod Megalli sollertia repperit conferri iubet Bergkius Theophrast. de odorr. 29, 30, 33 ibique Schneider. Ceterum Metallum prave legi docet Cobetus orat. de arte interpr. p. 127.

296 Schol. Platon. p. 380. De Triphaletis matre parturiente dicitur. Ad eandem Suevernius refert versum ap. Pollucem II 6 *ἥτις κύουσ' ἐφάνη κύος* (i. q. *κύημα*) *τοσουτονί* || **τοῦ τίκτειν** addidit Fritzschius Euphrosyn. p. 27 e lexicographis || 297 Athenaeus XII p. 525 A. Haec de Alcibiade recte Suevernius l. l.

ὅκως ἔχων τὸν παῖδα πωλήσει 'ς Χίον,
ἕτερος δ' ὅκως ἐς Κλαζομενάς, ἕτερος δ' ὅκως
εἰς Ἔφεσον· οἱ δ' εἰς Ἄβυδον· ἦν δὲ πάνθ' ὁδῷ
ἐκεῖνα—

298 III

κοὐδὲν ἂν δράσειας ἄτοπον οὐδ' ἂν ἐπιήλαιμεν ἄν.

299 IV

ᾔτουν τι τὰς γυναῖκας ἀργυρίδιον.

300 V

ἀλαβαστροθήκας τρεῖς ἔχουσαν ἐκ μιᾶς.

301 VI

ἔπειτ' ἐπὶ τοὔψον ἧκε τὴν σπυρίδα λαβὼν
καὶ θυλακίσκον καὶ τὸ μέγα βαλάντιον.

302 VII

καὶ τὴν κυνῆν ἔχειν με κυρβασίαν ἐρεῖς.

303 VIII

ἐγὼ γὰρ ἀπὸ Θηραμένους δέδοικα τὰ τρία ταυτί.

304 IX. X

μανθάνοντες τοὺς Ἴβηρας τοὺς Ἀριστάρχου πάλαι.
τοὺς Ἴβηρας, οὓς χορηγεῖς μοι, βοηθῆσαι δρόμῳ.

305

τίς δὲ εἰς ἐγγύτατα ὁ λοιπὸς τὰς ὀσφύας
ἐπὶ τῶν κοχωνῶν αργὸς αὐτὸς οὑτοσί;

ADNOTATIO

p. 88 interpretatur || v. 3 ὅπως vulgo: ὅκως Dindorfius, ut poeta sermonem quoque eorum quos perstringat sequatur || **298** ap. Schol. Vesp. v. 1339 quae correxit Bergkius sicut edidi || **299** Pollux IX 90 || **300** Pollux X 121 || **301** Pollux X 151 || **302** Pollux X 162 || **303** Photius p. 613, 4 || **304** Steph. Byzant. in v. || v. 2 Aristarchum (de quo vide Onomast. s. n.) unus aliquis ex amicis eius alloquitur:' 'Iberes sagittarios quos mihi subsidio mittis cursu celeri subvenire.' Conf. omnino Thucyd. VIII 98 || **305** Schol. Hippocr. Epidem. v. § 7. Haec varie student emendare, Schneidewinus

τίς δ' ἔσθ' ὁ λίσπος, οὑπιθεὶς τὰς ὀσφύας
ἐπὶ τῶν κοχωνῶν, ἀργοναύτης οὑτοσί;

conferens Eq. v. 1293, et pro **ἀργοναύτης** advocans Martial. Epigr. III 67, 10 'non nautas puto vos sed Argonautas': Goetlingius ind. schol. hib. Ien. 1853, p. 4

αὕτη τίς ἐστιν εἰλίπους τὰς ὀσφύας,
τίς δ' ἐπὶ κοχωνῶν Ἄργος αὐτὸς οὑτοσί;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΦΟΙΝΙΣΣΑΙ

Eandem materiem, quam Euripides in cognomine tragoedia, tractavit in hac comoedia Aristophanes: consentaneum igitur eum a tragico plura mutuatum esse suoque proposito accommodavisse; vide fr. II. Itaque non ante Olymp. xciii doceri potuit. BERGK

306 I

ἐς Οἰδίπου δὲ παῖδε, διπτύχω κόρω,
Ἄρης κατέσκηψ', ἔς τε μονομάχου πάλης
ἀγῶνα νῦν ἑστᾶσιν ἀρχαῖον τρόπον.

307 II

στίλβη θ' ἣ κατὰ νύκτα μοι
φλόγ' ἀνασειράζεις ἐπὶ τῷ
λυχνείῳ.

308 III

καὶ τὸν ἱμάντα μου
ἔχουσι καὶ τἀνάφορον.

309 VI

εἰκὸς δή που πρῶτον ἁπάντων
ἶφυα φῦναι . . .
. . . καὶ τὰς κραναὰς ἀκαλήφας.

ADNOTATIO

h. e. 'quae haec est quasi Io bovinis cruribus, quis hic revera Argus est, qui sedet in clunibus?' Darembergius priorem versum ita legi posse suspicatur

τίς δ' εἷς ὁ λίσπος ἐγγυτάτω τῆς ὀσφύος

subintellecto *ἐπιθείς*: denique Meinekius Suppl. Add. p. CXLVIII Schneidewiniano *ἀργοναύτης* accepto hanc propinat coniecturam;

τίς δ' ἔστ' ὀλίγας ἐγγύτατα τὰς ὀσφῦς ἔχων
ἐπὶ τῶν κοχωνῶν, ἀργοναύτης οὑτοσί;

306 Athenaeus IV p. 154 E. Comparant Eur. Phoen. v. 1378 || v. 3 *ἀρχαῖον τρόπον* de suo addidit Geelius ad Eur. Phoen. p. 207 || 307 Pollux X 119: **στίλβη** *λύχνου τι εἶδος*. *Παρῳδεῖ* autem Eur. Phoen. v. 236 || 308 Pollux X 17. Baiulus aliquis aut servus loquitur fortasse in exordio dramatis, ubi servos onera portantes inducebant comici poetae popularis illius et Megaricae comoediae consuetudinem secuti. **Ἀνάφορον** habes Ran. v. 8 || 309 Athenaeus III p. 90 A. Huc respicit Schol. Vesp. v. 884

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΩΡΑΙ

Scripta est haec comoedia contra levitatem Atheniensium in admittendis novis religionibus de quo dixi in Comm. p. 75 sq. Conf. Strab. x p. 364 ed. Tauchnitz. Sabazii potissimum mysteria perstringi apparet ex fr. III, sed una cum illo etiam alia foeda sacra improbata esse ostendit Ciceronis locus qui huc pertinet de Legibus II 15. Ut foeditatem et impietatem istam clarissime illustraret, exhibuit poeta unum aliquem ex antiquis dis, ut conicio Minervam, quae quidem dea graviter videtur cum Sabazio litigavisse, vide fr. I. At vicit melior caussa et peregrini illi et novitii dii a iudicibus condemnati e civitate eiciuntur, vide Cic. de Leg. *l. l.*, et diris quoque devoventur, vide fr. VIII. Horas autem hanc fabulam appellavit, ut conicio, propterea quoniam has deas comites Minervae adiunxerat, quae se Atheniensibus plurimas amoenitates commoditatesque praestitisse confitetur, vide fr. I. BERGK

310 I

ΘΕΟΣ

Ὄψει δὲ χειμῶνοϲ μέϲου ϲικυούϲ, βότρυϲ, ὀπώραν,
ϲτεφάνουϲ ἴων κρίνων ῥόδων, κονιορτὸν ἐκτυφλοῦντα.
αὐτὸϲ δ᾽ ἀνὴρ πωλεῖ κίχλαϲ, ἀπίουϲ, ϲχαδόναϲ, ἐλάαϲ,
πυὸν, χόρια, χελιδόνια, τέττιγαϲ, ἐμβρύεια.
ὑριχοὺϲ δ᾽ ἴδοιϲ ἂν νιφομένα ϲύκων ὁμοῦ τε μύρτα·
ἔπειτα κολοκύνταϲ ὁμοῦ ταῖϲ γογγυλίϲιν ἀροῦϲιν.
ὥϲτ᾽ οὐκέτ᾽ οὐδεὶϲ οἶδ᾽ ὁπηνίκ᾽ ἐϲτὶ τοὐνιαυτοῦ.

ΑΝΗΡ

μέγιϲτον εἶπεϲ ἀγαθόν, εἴπερ ἐϲτὶ δι᾽ ἐνιαυτοῦ
ὅτου τιϲ ἐπιθυμεῖ λαβεῖν. Θ. κακὸν μὲν οὖν μέγιϲτον.
εἰ μὴ γὰρ ἦν, οὐκ ἂν ἐπεθύμουν οὐδ᾽ ἂν ἐδαπανῶντο.
Α. ἐγὼ δὲ τοῦτ᾽ ὀλίγον χρόνον φήναϲ ἀφειλόμην ἄν.
Θ. κἄγωγε ταῖϲ ἄλλαιϲ πόλεϲι δρῶ ταῦτα πλὴν Ἀθηνῶν·
τούτοιϲ δ᾽ ὑπάρχει ταῦτ᾽, ἐπειδὴ τοὺϲ θεοὺϲ ϲέβουϲιν.
Α. ἀπέλαυϲαν ἄρα ϲέβοντεϲ ὑμᾶϲ ὡϲ ϲὺ φῄϲ. Θ. τιὴ τί;
Α. Αἴγυπτον αὐτῶν τὴν πόλιν πεποίηκαϲ ἀντ᾽ Ἀθηνῶν.

ADNOTATIO

310 Athenaeus IX p. 372 B. v. 2 **κρίνων ῥόδων** supplevi post Porsonum misc. p. 195 || v. 5 *νίφοντα δ᾽ ἂν ὑριχοὺς ἴδοις σύκων ὁμοῦ τε μύρτων* Porsonus subaudito *Δία*. Conf. Shakesp. *Merry Wives of Windsor* Act V. sc. 5: *let the sky rain potatoes: hail kissing-comfits and snow eringoes* || v. 8 *φήσας* vulgo; *φήνας* Cobetus mnem. IV 99; *φύσας* Fritzsch. Euphr. p. 22, Bergkius; *χρήσας* Porsonus; *φθάσας* Elms-

311 II

κράτιστον ἡμῖν ἐς τὸ Θησεῖον δραμεῖν,
ἐκεῖ δ' ἕως ἂν πρᾶσιν εὕρωμεν μένειν.

312 III

τὸν Φρύγα, τὸν αὐλητῆρα, τὸν Σαβάζιον.

313 IV

διέφθορας τὸν ὅρκον ἡμῶν.

INCERTARUM FABULARUM FRAGMENTA

314 II

ὁ δ' αὖ Σοφοκλέους τοῦ μέλιτι κεχριμένου
ὥσπερ καδίσκου περιέλειχε τὸ στόμα.

315 III

περὶ τὴν κεφαλὴν ἐξῆψα πηνίκην τινά.

316 IV

Κηφισοφῶν ἄριστε καὶ μελάντατε·
σὺ δὴ συνέζης ἐς τὰ πόλλ' Εὐριπίδῃ
καὶ συνεποίεις, ὥς φασι, τὴν μελῳδίαν.

ADNOTATIO

leius. Apparet autem unum aliquem ex antiquis illis dis loqui et recensere, quot bona et commoda in Athenienses propter pietatem, qua olim deos coluerint, contulerit. BERGK. Personas posui ut Dobraeus || 311 Pollux VII 13 || 312 Schol. Avium v. 874. Respexit hunc locum Cicero de Legg. II 15 || 313 Ammonius p. 41

314 Dio Chrysostom. Orat. LII p. 553. Bergkius hos versus continuo subiungendos esse fr. IV Σκην. καταλ. suspicatus est: *Gerytadi* assignat Dindorfius, probante Fritzschio ad Ran. p. 35. Dicuntur autem in tragicum aliquem poetam qui Sophoclem absurde imitatus esset || 315 Gramm. ap. Herm. Opusc. III p. 40. De se Aristophanes, qui cum saepe ab aemulis poetis propter capitis calvitiem notatus esset, lepide se ipsum ingenti capillamento ornatum in theatro exhibuit: conf. Pac. 756. Bergkio hic quoque locus videtur ad Σκην. καταλαμβ. pertinere || λάθω vulgo: λάθοι Fritzschius || v. 2 ἐξήμμεθα Bergk || 316 Auctor vitae Euripidis Rossignolianae, *Journal des savans* (*Avril*, 1832) || v. 1 *μελάντατε* vulgo: correxit Seidlerus. Ex *Gerytade* autem hunc locum sumptum putat Dindorfius probante Bergkio

317 IV. V

τοῖσι χοροῖς αὐτὸς τὰ σχήματ᾽ ἐποίουν.
τοὺς Φρύγας οἶδα θεωρῶν,
ὅτε τῷ Πριάμῳ συλλυσόμενοι τὸν παῖδ᾽ ἦλθον τεθνεῶτα,
πολλὰ τοιαυτὶ καὶ τοιαυτὶ καὶ δεῦρο σχηματίσαντες.

318 VIII

ἐν τοῖς ὄρεσιν δ᾽ αὐτόματ᾽ εἰκῆ τὰ μιμαίκυλ᾽ ἐφύετο πολλά.

319 IX

ἄγε νῦν τὰς ἀμυγδαλᾶς λαβὼν
τασδὶ κάταξον τῇ κεφαλῇ σαυτοῦ λίθῳ.

320 X

ἐν δὲ Κλεωναῖς ὀξίδες εἰσίν.

321 XI

ἀλλ᾽ ὦ Δελφῶν πλείστας ἀκονῶν
Φοῖβε μαχαίρας,
καὶ προδιδάσκων τοὺς σοὺς προπόλους.

322 XII

λάβραξ ὁ πάντων ἰχθύων σοφώτατος.

323 XIII

ἡδύς γε πίνειν οἶνος Ἀφροδίτης γάλα.

324 XIV

πικρότατον οἶνον τήμερον πίει τάχα.

325 XV

τὸ δ᾽ αἷμα λέλαφας τοὐμὸν ὦναξ δέσποτα.

ADNOTATIO

317 Athenaeus I p. 21 F. Aeschyli autem tragoedia nobilissima quam dicit Aristophanes inscripta fuit *Φρύγες ἢ Ἕκτορος λύτρα* monente Bergkio qui haec coniecit ad *Danaides* pertinere || 318 Athenaeus II p. 50 E. Vulgo *αὐτομάτοισιν*: correxit Dobraeus Adv. II 297 cui verba physici alicuius esse videntur || *αὐτόματ᾽ εἰκῆ* scripsi auctore Herwerdeno: vulgo *αὐτομάτοισιν* || 319 Athenaei Epitom. II p. 53 A || v. 2 *τὴν κεφαλὴν* vulgo ante Dobraeum. De tralatitia hac appositione vide ind. phil. s. v. *appositio* || 320 Athenaeus II p. 67 D || 321 Athenaeus IV p. 173 D: fortasse ad *Aeolosiconem* referendum putat Bergkius || 322 Athenaeus VII p. 310 F: *ἐπινοητικὸς ὢν τοῦ διασώζειν αὑτόν* || 323 Athenaeus X p. 444 D || 324 ibidem X p. 446 D || 325 ibid. XI p. 485 A || **λέλαφας** i. e. *πέπωκας ἄθρουν*.

326 XVI

οὐδὲν γὰρ ὄντως γλυκύτερον τῶν ἰσχάδων.

327 XVII

ἐκφέρετε πεύκας κατ᾽ Ἀγάθωνα φωσφόρους.

328 XVIII

ἐχθρὸν νέᾳ γυναικὶ πρεσβύτης ἀνήρ.

329 XIX

βέβαιον ἕξεις τὸν βίον δίκαιος ὤν,
χωρίς τε θορύβου καὶ φόβου ζήσεις καλῶς.

330 XX. XXI

πυθοῦ χελιδὼν πηνίκ᾽ ἄττα φαίνεται.
ὁπηνίκ᾽ ἄτθ᾽ ὑμεῖς κοπιᾶτ᾽ ὀρχούμενοι.

331 XXII

ἄλλαι δὲ κυαμίζουσιν αὐτῶν, εἰσὶ δὲ
ἤδη πρὸς ἄνδρας ἐκπετήσιμοι σχεδόν.

332 XXIII

λούσησθε καὶ κτενίσησθε πρὸς τὸν ἥλιον.

333 XXIV

ἵνα μὴ καταγῇς τὸ σκάφιον πληγεὶς ξύλῳ.

334 XXV

ἵνα ξυνῶσιν ᾧπερ ἥδεσθον βίῳ
σκώληκας ἐσθίοντε καὶ μυλακρίδας.

335 XXVI

ὡς οὐχ ἕτερον ἄνδρα κάρκινον.

336 XXVII

φθέγξαι σὺ τὴν φωνὴν ἀνατειχίσας ἄνω.

ADNOTATIO

326 Athenaeus XIV p. 652 F ‖ 327 ibid. XV p. 701 B ‖ 328 Clem. Alex. Strom. VI p. 745 ‖ 329 ibid. VI p. 751 ‖ v. 1 *ἄξεις* coni. Bergkius ‖ 330 Schol. Platon. p. 371 ‖ 331 Pollux II 18 *Ἀριστοφάνης δὲ* **κυαμίζειν** *τὰς ἀκμαζούσας (παρθένους) ἔφη.* ‖ 332 Pollux II 34 ‖ 333 ibid. II. 39: **σκάφιον** i. q. *κεφαλήν* ‖ 334 Pollux II 189: **μυλακρὶς** *ζῷόν τι ἐν πυλῶνι*, *a cock-roach in mills and bakehouses*, blatta pistrinorum ‖ 335 Pollux II 233 ‖ 336 Pollux IV 114 apud quem legitur *ἀναστοιχήσας*; *ἀνατείνας* vel *ἀναστήσας* coniecit Bergkius

337 XXVIII

φθέγμα κεκράτηκε.

338 XXIX

τί τὸ κακόν; ἀλλ' ἦ κοκκύμηλ' ἠκρατίσω;

339 XXX

τὸν Πειραιᾶ δὲ μὴ κεναγγίαν ἄγειν.

340 XXXI

τὸν σαπέρδην ἀποτῖλαι χρὴ
κᾆτ' ἀποπλῦναι κᾆτ' ἐκπλῦναι
καὶ καταπλῦναι καὶ διαπλῦναι.

341 XXXII

χορδαί, φῦσκαι, πασταί, ζωμός, χόλικες.

342 XXXIII

πολφοὺς δ' οὐχ ἧψον ὁμοῦ βολβοῖς * * * * *
ἵν' ἐπαγλαΐσῃ τὸ παλημάτιον καὶ μὴ βήττων καταπίνῃ.

343 XXXV

ὀξυγλύκειάν τἆρα κοκκιεῖς ῥοάν.

344 XXXVI

τὴν χύτραν
ἐν ᾗ τὰ κρεάδι' ἧψες ἐζωμευμένα.

345 XXXVII

ἀνήσω κροκύδα μαστιγουμένη.

346 XXXVIII

ἀλλὰ τὸ στρόφιον λυθὲν
τὰ κάρυά μοὐξέπιπτεν.

347 XXXIX

πλὴν εἴ τις πρίαιτο δεόμενος
βασκάνιον ἐπικάμινον ἀνδρὸς χαλκέως.

ADNOTATIO

337 ibid. || **338** Pollux VI 24 || **339** Pollux VI 31 || **340** Pollux VI 49 || **341** Pollux VI 56: **πασταί**: *ζωμὸς ἀλφίτων* || **342** Pollux VI 62 v. 1 **πολφοί**. *maccaroni* || v. 2 **ἐπαγλαΐσῃ**: conf. Eccl. v. 531 || **παλημάτιον**: *ῥόφημά τι ἴσως ἐκ παιπάλης, ὅ ἐστι τὸ λεπτότατον τοῦ ἀλεύρου* || **343** Pollux VI 80: *τουτὶ τὸ ἰαμβεῖον οὐχ ἴδιον ὂν εἴρηκεν ἀλλ' ὡς Αἰσχύλου* || **344** Pollux VII 26 || **345** ibid. VII 64 || **346** ibid. VII 67 || **347** ibid. VII

348 XL

ὥστ’ ἀνακῦπτον καὶ κατακῦπτον τοῦ σχήματος εἵνεκα τοῦδε κηλώνειου τοῖς κηπουροῖς.

349 XLI

λεπρᾷ κεράμιον ὀξηρόν.

350 XLII

κιρνάντες γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν κοτυλίζετε τοῖσι πένησιν.

351 XLIII

οὐκ εἶ λαβὼν θύραζε τὰ ψηφίσματα
καὶ τὴν ἀνάγκην ἐς κόρακας ἐντευθενί;

352 XLIV

εἰκοβολοῦντες καὶ πλάττοντες.

353 XLV

τὸ παραπέτασμα, τὸ Κύπριον, τὸ ποικίλον.

354 XLVI

ἐνταῦθα δὴ παιδάριον ἐξαγαίνεται.

355 XLVII

ὥστ’ ἔγωγ’ ηὑαινόμην
θεώμενος.

356 XLVIII

τὴν φάρυγα μηλῶν δύο δραχμὰς ἕξει μόνας.

357 XLIX

τὸ πρᾶγμα τοῦτο συλλαβεῖν ὑπίσχομαι.

ADNOTATIO

108. Phrynichus in Bekkeri Anecd. I p. 30, 5 **βασκάνιον** *ἔστι τι ἀνθρωποειδὲς κατασκεύασμα, ὃ πρὸ τῶν ἐργαστηρίων οἱ χειρώνακτες κρεμαννύουσι τοῦ μὴ βασκαίνεσθαι αὐτῶν τὴν ἐργασίαν* (*an amulet*). Conf. Lobeck. Aglaoph. p. 971 || 348 Pollux VII 143. Ex *Danaidibus* petitum esse conicit Bergkius || 349 Pollux VII 162. Anglice reddas, *the wine jar is acid and mouldy* || 350 Pollux VII 195: **κοτυλίζειν** *τῶν τὸν οἶνον πιπρασκόντων*, '*to sell by the* κοτύλη, i. e. *by retail.*' Ceterum ad *Babylonios* referunt Fritzschius Dindorfius, ut haec de viris popularibus dicta sint, qui temere publicas opes profundant. BERGK || 351 Pollux VIII 17 || 352 ibid. IX 154 || 353 ibid. X 32 || 354 Suidas || 355 Suidas || 356 Photius, p. 266, 16 **μηλῶσαι** *διαχρῖσαι τῷ δακτύλῳ*, *to probe with the finger* || 357 Phot. p. 460, 3

358 L

ἔφευγε, κἀγὼ τῆς ὑπαντὰξ εἰχόμην.

359 LI

οὔκουν μ' ἐάσεις ἀναμετρήσασθαι τάδε;

360 LII

ἐγὼ δ' ὑπερῶ τὸν ὅρκον.

361 LIII. LIV

εἴ τις κολακεύει περιιὼν καὶ τὰς κροκύδας ἀφαιρῶν.

362 LV

δέξιον εἰς ὑποδήματ', ἀριστερὸν εἰς ποδάνιπτρα.

363 LVI

ὑπὸ τοῦ γέλωτος ἐς Γέλαν ἀφίξομαι.

364 LVII

τί δὲ σὺ δρᾷς, ὦ κακόδαιμον, ἀμφορεὺς
ἐξοστρακισθείς;

365 LVIII

σὺ δ' ὁμέστιος θεοῖς; πόθεν;

366 LIX

Ἐξηκεστίδης ἔχων λύραν,
ἔργον Εὐδόξου, τιταίνει ψίθυρον εὐήθη νόμον.

367 LX

χωρεῖ 'πὶ γραμμὴν λορδὸς ὡς εἰς ἐμβολήν.

368 LXI

ὃς τὰ μὲν ἀφανῆ μεριμνᾷ, τὰ δὲ χαμᾶθεν ἐσθίει.

ADNOTATIO

358 Eustathius, p. 1442, 3 **ὑπαντὰξ** = *ἐξ ἐναντίας* sub. *ὁδοῦ*. Vide Cobet. mnem. v. 196 || 359 Bekker. Anecd. I p. 57, 14 || 360 Ammon. p. 140 **ὑπερῶ** i. q. *προερῶ* || 361 Grammaticus in Bekk. Anecd. p. 468, 19. Conf. Holcad. fr. XI || 362 Suidas. Proverbium *ἐπὶ τῶν ἁρμοδίως τοῖς πράγμασι κεχρημένων*. De Theramene fortasse dici conicit Bergkius. Contra Aristophanem grammaticum non comicum citari suspicatur Dobraeus quem sequuntur Dindorfius Bernhardy Nauck || 363 Plutarchus Arist. et Men. comp. c. I. Simile est Acharn. v. 557 || 364 ibid. c. I. *τί δῆτα δράσω σ'* Bergk.: *δράσων* Meinekius: recepi coniecturam Cobeti mnem. v. p. 198 (lusit autem in ostracismi nomine: vide Bergk. Comm. Com. Att. p. 261) || 365 Moschopulus apud Ritschl. ad Thom. Mag. p. 274, 16: **πόθεν** = *οὐδαμῶς* || 366 Schol. Avv. v. II || 367 Galen. ad Hippocr. *περὶ ἀγμῶν* XII p. 161 ed. Charter: **λορδὸς** oppon. *κυφός* || 368 Achilles Tatius Isagoge in Arat. p. 121, qui tamen fortasse pro

369 LXII

οὐχ ὅπερ ἐκεῖνος ἔλαχεν. οἰμώζων κάθου.

370 LXIII

ὁ δ᾽ ἔχων θέρμαν καὶ πῦρ ἧκεν.

371 LXIV

σὺ δ᾽ οὐκ ἀνεῖχες αὐτὸν ὥσπερ εἰκὸς ἦν.

372 LXV

οὕτως τι τἀπόρρητα δρᾶν ἐστιν μέλι.

373 LXVI

γίγνωσκε τὸν ἄλεισόν τε καὶ τὰ γράμματα.

374 LXVII

ὁρῶ γὰρ ὡς στόμφακα διασαυλούμενον.

375 LXVIII. LXIX

ἐκμαίνετον ὡς τὸν πατέρα τοῖς ὀρχήμασι,
καταντιβολεῖτόν τ᾽ αὐτὸν ὑποπεπτωκότες.

376 LXX

καὶ τῶν πρὸς εἵλην ἰχθύων ὠπτημένων.

377 LXXI

ἴκτινα παντόφθαλμον ἅρπαγα, στρέφων.

378 LXXII

οἶμαι γὰρ αὐτὸν κόλλοπι
ἐοικέναι.

ADNOTATIO

Eupolide Aristophanem nominavit. De Socrate vel alio quodam philosopho dici Bergkius censet || 369 Zonaras II p. 1168 || 370 Pollux IV 186 || **θέρμα** =febris, ut calor Tibull. IV 11, 2, vide Ruhnk. ad Timaeum p. 140 || 371 Grammaticus Bekkeri Anecd. I p. 400, 9 || *ἀνεῖχες*=*ἐκώλυες* || 372 ibid. I p. 434, 5. Libri *ἐστι μέλει*: corr. Meinekius comparans Alexid. fr. 3, 450 (v. 6) *ἡ τῶν γὰρ ἀνδρῶν ἐστὶ πρὸς ἐκείνην μέλι*, et Horat. Sat. II. 6. 32 'hoc iuvat et melli est' || 373 Etym. M. p. 61, 17. De litterato vasculo loqui videtur poeta quod *γραμματικὸν* dici solebat, *τὰ γράμματα ἔχον ἐγκεχαραγμένα*, vide Athenaeum XI p. 284 B || 374 Etym. M. p. 270, 45 *ὄμφακα* vulgo: recte *στόμφακα* Gaisford. ad Hephaestion. p. 69, nam *ὄμφακα* secundam corripit, ut testatur Ach. v. 311. Conf. Nub. v. 1275 || 375 Etym. M. p. 280, 28. Fortasse de Carcini filiis intellegendos esse monet Bergkius || v. 1 *ἐκβαίνετον* vulgo, quod addito *ὡς* servat Dobraeus: *ἐκμαίνετον* coni. L. Dindorf. Steph. Thes. Gr. III p. 370 || 376 Etym. M. p. 298, 53 || 377 Etym. M. p. 470, 34 || 378 Cramer. Anecd. Par. IV p. 75, 4: Etym. M. p. 526, 20: *τὴν σκληρότητα Αἰσχύλου ἐνδεικνύμενος ἔφη.* Ad Gerytadem refert Bergkius

379 LXXIII

Α. ποῖ κῆχος; Β. εὐθὺ Σικελίας.

380 LXXIV

μέλαινα δεινὴ πίσσα Βρεττία παρῆν.

381 LXXV

ἐπὶ τῷ ταρίχει τὸν γέλωτα κατέδομαι.

382 LXXVI. LXXVII

οὕτω γὰρ ἡμῖν ἡ πόλις μάλιστα σῶς ἂν εἴη.
ἡ μᾶζα γὰρ σᾶ καὶ τὰ κρέα χὠ κάραβος.

383 LXXVIII

ἔνδυς τὸ γυναικεῖον τοδὶ χιτώνιον.

384 LXXIX

ἑστῶτας ὥσπερ τοὺς ὀρεωκόμους ἀθρους.

385 LXXX

πόθεν δ' ἐγώ σοι συγγενὴς ὦ φαρμακέ;

386 LXXXI

ἄκων κτενῶ σε, τέκνον, ὁ δ' ὑπεκρίνατο
'ἐπὶ παλλαδίῳ τἄρ' ὦ πάτερ δώσεις δίκην.'

387 LXXXII

καὶ κύων ἀκράχολος
Ἑκάτης ἄγαλμα φωσφόρου γενήσομαι.

388 LXXXIV

εἶτα δὴ
ἐς τὴν πόλιν ἄξεις τήνδε τὴν ὀνωνίδα;

ADNOTATIO

379 Etym. M. p. 682, 52 || 380 Steph. Byz. p. 186, 9: Lex. Seg. 223, 18 **Βρεττία**: *μέλαινα πίσσα. καὶ βάρβαρος, ἀπὸ τοῦ Βρεττίων ἔθνους*: Hesychius, **Βρεττία**: *μέλαινα ἢ βάρβαρος ἀπὸ τοῦ Βρεττίων ἔθνους.* Vulgo pro *πίσσα* legitur *γλῶσσα* quod defendunt Dindorfius, Bergkius. Nauckius philol. VI p. 415: A. *μέλαινα δεινὴ* (vel *νὴ Δί*) *γλῶσσα.* B. *Βρεττία γὰρ ἦν* (int. *γυνή*) || 381 Eustathius p. 73 extr. Ad *Daetalenses* refert Fritzschius || 382 Eustathius p. 959, 41, Cramerus An. Ox. I 399, 19 tacito poetae nomine || v. 2 *σᾶ*=*σώα* || 383 Eustathius p. 1166, 51 || 384 Eustathius p. 1387, 4 || 385 Eustathius p. 1415, 62 || 386 Eustathius p. 1419, 52 || v. 1 ex Euripide aliove tragico susceptus || *ὑπεκρίνετο* vulgo: corr. Cobetus mnemos. IV 125 || 387 Eustathius p. 1467, 35. Porsonus comparavit Euripidis versum apud Plutarchum *de Iside et Osiri* p. 379 D, *Ἑκάτης ἄγαλμα φωσφόρου κύων ἔσει* || 388 Eustathius p. 1788, 20

389 LXXXV

πέλεθος τις ὤζησεν τεθυμιαμένος.

390 LXXXVI

ᾤμην δ' ἐγὼ τὸν κυκλόβορον καθιέναι.

391 LXXXVII

καὶ σὺ κυρηβιοπῶλα.
Εὔκρατες στύππαξ.

392 LXXXVIII

ἐβάδιζέ μοι τὸ μειράκιον ἐξ ἀποτρόχων.

393 LXXXIX

καὶ στρεψίμαλλος τὴν τέχνην Εὐριπίδης.

394 XC

οὔτε νύκτωρ παύεται
οὔθ' ἡμέραν.

395 XCI

καὶ πρός γε τούτοις ἥκετον πρέσβη δύο.

396 XCII

σφοδελὸν ἐν χύτραισι μεγάλαις ἑψόμενον.

397 XCIII

ἑκτεὺς δέ γ' ἐστὶν ἑξαχοίνικον μέτρον.

398 XCIV

ἐς τοὺς κυκλίους χόρους μέλη εἰσηνέγκατο.

399 XCV

πόσος ἔσθ' ὁ καῦνος;

ADNOTATIO

389 Theognostus in Bekk. Anecd. p. 1403 || 390 Schol. Equitt. v. 137. De Cleonis vociferatione, ut videtur: ad *Holcades* refert Bergkius || 391 Schol. Equitt. v. 254 || 392 Schol. Eur. Med. v. 46 || 393 Schol. Ran. v. 787: Eustathius p. 1638, 17: **στρεψιμάλλους** *ἐκάλουν τοὺς περιλαλοῦντας καὶ κακοσχόλως φράζοντας, λαβόντες τὸ σκῶμμα ἀπὸ ἐρίων συνεστραμμένους μαλλοὺς ἐχόντων καὶ οὕτω δυσλύτων.* Latine reddas versipelles. Vulgo *στρεψίμελος.* Dobraeus Adv. II p. 257 'an legendum (*καὶ*) *στρεψιμέλης τις, τὴν τέχνην* Εὐριπίδης, *as clever as Euripides*' || 394 Priscianus XVIII vol. II p. 222 ed. Krehl. || 395 Ioannes Alexandrinus p. 14, 24; Choeroboscus p. 440, 25 sq. ed. Gaisford. || 396 Grammaticus in Crameri Anecd. Oxon. I p. 264, 28 || 397 Erotianus p. 178 ed. Franz. Iocose autem ita dixit ludens in origine vocis *ἑκτεύς*, qua mensura non sex sed octo choenices contineri notum est. Conf. Fritzschium ad Thesmoph. p. 602 not. 26 || 398 Plutarchus de Musica p. 1142 ed. Steph. De Philoxeno || 399 Schol. Pac. v. 1081 **καῦνον** *τὸν κλῆρόν φασι*

400 XCVI

ἀλοᾶν χρὴ τὰς γνάθους.

401 XCVII

φράζε τοίνυν, ὡς ἐγώ σοι πᾶς ἀνέρριμμαι κύβος.

402 XCVIII

διάλεκτον ἔχοντα μέσην πόλεως
οὔτ' ἀστείαν ὑποθηλυτέραν
οὔτ' ἀνελεύθερον ὑπαγροικοτέραν.

403 XCIX

δύναται γὰρ ἴσον τῷ δρᾶν τὸ νοεῖν.

404 C

ἀλλ' εἰς ἥρων τι παρήμαρτον.

405 CII

αὐτός δείξας ἐν θ' ἁρμονίαις χιάζων ἢ σιφνιάζων.

406 CIII

οὐκ ἔσθω. κενέβρειον ὅταν θύσῃς τι, καλεῖν με.

407 CIV

τί γὰρ ἐπὶ κακότροπον ἐμόλετον βίον
ἀδικομηχάνῳ τέχνῃ;

408 CV

τίς ὄρεα βαθύκομα τάδ' ἐπέσυτο βροτῶν;

409 CVII

θύτην μέλλει καὶ κελεύει βῆ λέγειν.

410 CIX

ἑπτάπους γοῦν ἡ σκιά 'στιν.

ADNOTATIO

400 Grammaticus Bekkeri p. 384, 5: **ἀλοῶν**· *ἀντὶ τοῦ περιάγων, ὡς οἱ* **ἀλοῶντες** *βοές* || 401 Grammaticus Bekkeri p. 398, 26 || 402 Sextus Empiricus adv. grammat. I 10 p. 264 || 403 Clemens Alex. Strom. VI p. 749 || 404 Schol. Iliad. *ν.* 428 || 405 Suidas v. **χιάζειν**; Pollux IV 65: *τὸ μέντοι* **χιάζειν** *καὶ* **σιφνιάζειν** *τὸ περιέργοις μέλεσι χρῆσθαι ἀπὸ Δημοκρίτου τοῦ* **Χίου** *καὶ Φιλοξενίδου τοῦ* **Σιφνίου**. Dubitat Fritzschius Quaest. Arist. p. 233 num Aristophanis sint || 406 Erotianus p. 204 || *οὐκ ἔσται* vulgo: *οὐκ ἔσθω* Heringa observatt. c. 24 probante Cobeto mnem. v. 186 || 407 Grammaticus Bekkeri p. 343, 21 || 408 Hephaestio p. 48 ed. Gaisford., qui ut proceleusmatici metri exemplum citat || 409 Antiatticista p. 86, 3: *θύειν με* coni. Mein.: *ἀτημελεῖ μου* Bergkius || 410 Athenaei Epitome XI p. 1127 ed. Dindorf. || Nauck. progr.

ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ὡϲ καλεῖ δή μ
ὁ χορὸϲ ὁ φιλοτήϲιοϲ.

411 CX

Αἰϲχύλου ϲκότον εἶναι τεθνηκότοϲ.

412 CXVIII

ἀλφίτων μελάνων ἄδδιχα.

413 CXXXII

ἀπόμακτρα τῶν ϲκυτάλων ἀπεϲκοτωμένα.

414 CCLXXXVI

εἰ μὴ Προμηθεύϲ εἰμ, τἄλλα ψεύδομαι.

415 CCXCII

μεϲέγγυον τὴν μείρακα καταθέϲθαι.

416 CCXCIV

ἀγρὸν γὰρ ἔλαβεν
ἀργὸν παρ' αὐτοῦ.

ADNOTATIO

schol. p. 33 'vide' inquit 'an scribendum sit *ἑπτάπους γοῦν ἡ σκιά· ἤδη καλεῖ μ' ὁ καιρὸς ὁ φιλοτήσιος*' || 411 Aristides I p. 87, 19. Ad *Gerytadem* refert Dindorfius || 412 Eustathius p. 1854, 12 **ἄδδιξ** *μέτρον τετραχοίνικον* || 413 Suidas: **ἀπεσκοτωμένα** i. q. *ἐσκιαγραφημένα*, *shaded off* || 414 Schol. apud Bachmann. ad Lycophr. p. 347 || 415 Pollux VIII 28 || 416 Aristot. Rhetor. III 9

GLOSSARIUM SIVE INDEX VOCUM SINGULARUM QUAE IN CETERIS FRAGMENTIS EXTANT

A

ἄανθα, εἶδος ἐνωτίου, fr. CXII ap. Hesychium s. v.—Grammatici Aristophanis memoriam recondi suspicatus est Schwenckius Mus. Rhen. a. 1843 p. 160. Vide Nauck. Aristoph. Byzant. p. 231

ἀγκαλίδες ξύλων, Holcad. fr. 5 ap. Polluc. X 173, Phrynich. Bekkeri I p. 13, 16

ἄγλωττος, ὁ εἰπεῖν ἀδύνατος, elinguis, *tongueless, not glib of tongue*, fr. inc. 115 ap. Polluc. II 108

ἄγυνος, i. q. ἀγύναιξ, ἀγύνης, *wifeless*; fr. inc. 116 ap. Polluc. III 48

ἀγών, ἡ συναγωγή, fr. inc. 117 ap. Photium p. 7, 20

ἀδηφάγοι, ἀγωνισταὶ ἵπποι οὕτως ἐκαλοῦντο, fr. inc. 119 ap. Phot. p. 9, 21. Conf. Theocr. XXII 115

ἀθλοθετία, i. q. ἀθλοθεσία, fr. inc. 122 ap. Polluc. III 140

ἀΐτης, ὁ ἐρώμενος, fr. inc. 121 ap. grammat. Bekkeri p. 348 2

ἀκερματιᾶν, τὸ μὴ ἔχειν κέρματα; Aeolosic. fr. 13 ap. Polluc. IX 89. Vulgo ἀκερματίαν quod servavit Bekkerus: corr. Fritzschius probante Bergkio

ἀκραιφνὲς ὕδωρ: Amphiar. fr. 10 ap. Antiatt. Bekkeri I p. 81, 24

ἀκύμων, ἄγονος, fr. inc. 123 ap. Phrynichum Bekkeri p. 6, 2

ἀλάβαστρον μύρου, fr. inc. 218 ap. Polluc. VII 177

ἀλειφόβιος, ὁ περὶ παλαίστρας ἀναστρεφόμενος καὶ ὑπηρετῶν, fr. inc. 124 ap. Grammaticum Bekkeri p. 382, 17

ἁλίπεδον, pro ἀλίπεδον, *the plain in Attica near Piraeus*, Daetal. fr. 34 ap. Harpocrat. p. 21

ἀλυκός, i. q. ἀλμυρός, Babyl. fr. 13 ap. Antiatt. Bekkeri I p. 80, 14

ἀλφιτόχρως κεφαλή i. q. πολία, *powdered* i. e. *hoary head*, Telmess. fr. 10 ap. grammat. Bekkeri p. 386, 6

ἀμεινόνως, Thesm. β′ fr. 21 ap. Bekkeri Anecd. p. 78, 24

ἀμεταχείριστος *not hanselled, new*, fr. inc. 125 ap. Polluc. II 150

ἀμόθεν i. q. ποθέν, fr. inc. 171 ap. Phot. p. 72, 21

ἀμφαρίστερος, ambilaevus, Tagenist. fr. 25 ap. Galen. ad Hippocr. aphorismos p. 322 ed. Basil. Adde Phrynichum Bekker. Anecd. I p. 31, 10: ἐναντίον τοῦτο τῷ περιδέξιος (ambidexter). σκωπτικὸν πάνυ τὸ ὄνομα

ἀμφιανακτίζειν: ᾄδειν τὸν Τερπάνδρου νόμον τὸν καλούμενον ὄρθιον Anagyr. fr. 20 ap. Suidam. Conf. Schol. ad Nub. 595 **ἀμφί μοι αὖτε Φοῖβ' ἄναξ**: συνεχῶς χρῶνται ταύτῃ τῇ λέξει (οἱ διθύραμβοι) διὸ καὶ **ἀμφιάνακτας** αὐτοὺς ἐκάλουν· καὶ τὸ προοιμιάζεσθαι δὲ **ἀμφιανακτίζειν**

ἀναζυγῶσαι: τὸ τὰς θύρας ἀναπετάσαι, *to push back the bolt*; fr. inc. 127 τὴν

vel v. 246 hoc scholion pertinere censet Fritzschius ad Ran. p. 89

καρηβοριᾶν s. **καρηβαρᾶν**, i.q. *καρηβαρεῖν*, *to have a bad head-ache*, fr. inc. 184 ap. Polluc. II 4

καταβροχθίσαι, Daetal. fr. 36 ap. Gramm. Bekker. Anecd. I p. 427, 3 ubi **ἀποβροχθίσαι** vulgo legitur: corr. Cobetus mnem. V p. 191

καταλαλεῖν, Γῆρας fr. 20 ap. Schol. Bekkeri I p. 102, 15

καταχυτρίσαι, *βλάψαι*, fr. inc. 185 ap. Schol. Vesp. v. 288

καττύς, *δερμάτιον ἐντιθέμενον τῇ σμινύῃ, ὅταν ὁ στέλεχος ἀραιὸς ᾖ*, Niob. fr. 7 ap. Polluc. X 166

καῦνος, i.q. *κλῆρος*, fr. inc. 95 (*πόσος ἔσθ' ὁ καῦνος;*) ap. Schol. Pac. v. 1081. v. *διακαυνίασαι*

καχύποπτος, fr. inc. 186 ap. Polluc. II 57

κελέοντες, *ἱστόποδες*, fr. inc. 187 ap. Harpocrat. p. 173, 19

κηρύκιον, i.q. *κηρύκειον*, caduceus, *a herald's wand*, Tagen. fr. 21 ap. Polluc. X 173

κιχόρεια, *τὸ ἄγριον λάχανον*, Dram. fr. 5 ap. Antiatt. Bekk. p. 105, 21

κλέος, *φαύλη δόξα*, fr. inc. 188 ap. Phot. p. 168, 12

κληρωτήριον, *ἐπὶ τοῦ τόπου*, Γῆρας fr. 21 ap. Polluc. X 61

κλιμακτῆρες, *οἱ ἀναβασμοὶ τῆς κλίμακος*, Dram. v. Centaur. fr. II ap Polluc. X 171

κλινάριον, Daetal. fr. 38 ap. Polluc. X 32

κνημοπαχὲς *ξύλον*, fr. inc. 190 ap. Phot. p. 173, 7

κογχυλίας (sc. *λίθος*) *ὁ*, i.q. *κογχίτης*, *a shelly marble*, Daedal. fr. XVI ap. Poll. VII 100

κοινοθυλακεῖν, *to have a common purse*, fr. inc. 191 ap. Phrynich. p. 47, 7

κόλασμα, Nub. *α'* fr. 6 ap. Antiatt. Bekk. 105, 2

κοπραγωγή, fr. inc. 192 ap. Polluc. VII 134. Conf. Lysistr. v. 928

κοπρολογεῖν fr. inc. 193 ap. Polluc. VII 134

κορινθιάζεσθαι, i.q. *ἑταιρεῖν*, Cocal. fr. 10 ap. Steph. Byz. in v. *Κόρινθος*

κράστις, *πόα*, fr. inc. 194 ap. Harpocrat. p. 184, 5

κρεωστάθμης, fr. inc. 195 ap. Polluc. VI 91

κυδώνια μῆλα, *quinces*, fr. inc. 197 ap. Polluc. VI 47

κύπασσις, *εἶδος χιτῶνος*, Tagen. fr. 34 apud Harpocrat. p. 187, 5

κωνῆσαι (an *περικωνῆσαι*?), i.q. *περιενεγκεῖν*, Tagen. fr. 35 apud Etym. M. 551, 23 *τοὺς βέμβικας* (*tops*) **κώνους** *λέγουσι*

κώδεια, *μήκωνος κεφαλή*, *a poppy-head*, *Γεωργ.* fr. 4 *ἀγαθήν γε* **κώδειαν** ap. Harpocr. p. 188, 11

κωπαῖοι, *σφῆκες*, fr. inc. 198 ap. Phot. p. 198, 11

Λ

λακεδαιμονιάζειν, i.q. *λακωνίζειν*, Babyl. fr. 33 ap. Steph. Byz.

λακωνίζειν, Thesm. *β'* fr. 26 ap. Phot. p. 204, 10

λεβηρίς, *ἡ*, *the skin* or *slough of serpents*, **τυφλότερος λεβηρίδος**, Amphiar. fr. 13 ap. Erotian. p. 244 ed. Franz

λεγωνῆσαι, *παῖσαι*, fr. inc. 199 ap. Phot. p. 211, 21

λεκανίσκη, fr. inc. 200 ap. Polluc. VI 86

λιβανωτοπωλεῖν, fr. inc. 201 ap Polluc. VII 196

ἐς τὸν λιμένα; *ὅταν γὰρ ὁρῶνται ἀπὸ τῆς πόλεως, σφοδρότερον ἐρέσσουσιν· ὅθεν παροιμία κατὰ τὸ ἔλλιπες,* **Ἀττικὸς ἐς τὸν λιμένα·** *λείπει γὰρ ἰσχυρός.* Conf. Diogenian. I 66, Zenob. II 10. Babylon. fr. 12 apud Hesychium

λίθος δεκατάλαντος, Centaur. fr. 7 ap. Polluc. IX 53

λίθοι πωρίνοι Tagenist. fr. XX apud Polluc. X 173. Conf. Herod. V 62; Theophrast. *de lapida.* p. 250 cuius

νεῖν ἐξ ὑπτίας, *μάθημα κολυμβητῶν*, fr. inc. 223 ap. Phrynich. in Bekk. Anecd. VII 138

νεόφυτος, fr. inc. 287 ap. Polluc. I 231

νοσημάτιον, Babylon. fr. 30 apud Aristotel. Rhet. III 2, 15

νωτοπλήξ, i. q. *μαστιγίας*, fr. inc. 225 ap. Polluc. II 180

Ξ

ξαίνειν *τῶν ἐρίων*, fr. inc. 226 ap. Polluc. VII 30

ξειρίς, *φυτὸν ἀρωματικόν*, fr. inc. 227 ap. Phot. p. 308, 23

O

ὁ πίττομαι, Boeotice pro *οὐ πείθομαι*, fr. inc. 83 (ed. min.) ap. Phot. p. 342, 8 ubi vulgo *ὀπλίττομαι* legitur

ὀβολίας *ἄρτους, τοὺς ὀβολοῦ πωλουμένους*, Pelarg. fr. 9 ap. Antiatt. Bekkeri p. 111, 7

ὀνηλατεῖν, fr. inc. 144 ap. Polluc. VII 187

ὀνυχίζεται, *ἀκριβολογεῖται*, fr. inc. 229 ap. Phot. p. 291, 15

ὀξηρὸν κεράμιον, *a vinegar-jar*, fr. 41 ap. Polluc. VII 162

ὁρκωμοτεῖν, Babylon. fr. 34 ap. Polluc. p. 347, 27

ὀρόγυια, i. q. *ὀργυία*, fr. inc. 231 ap. Photium p. 349, 3

οὐδαμᾷ, i. q. *οὐδέποτε*, fr. inc. 232 ap. Phot. p. 356, 8

Π

παγίδες, fr. inc. 233 ap. Phrynich. p. 18, 23: *τοὺς κόσμους καὶ τὰς ἐσθῆτας αἷς χρῶνται αἱ γυναῖκες καλλωπιζόμεναι* **παγίδας** *εἶπεν Ἀριστοφάνης*

πάγκυφος ἐλάα, *the sacred olive-tree in the citadel of Athens because of its dwarfed shape*, fr. inc. 234 ap. Polluc. VI 163

παραλοῦται, *those who bathe together*, Tagenist. fr. 32 ap. Poll. VII 168

πάρεξ ὄρουσον i. e. *ἀπαλλάττου*, Tagenist. fr. 38 apud Photium p. 383, 21. Conf. Dobr. adv. II 255

παττάλους ἐγκρούειν, Holc. fr. 3 ap. Polluc. X 173. Sed vide an respexerit Vesp. v. 129

πεδήτης, '*a prisoner*,' Babylon. fr. 6 *ἀνὴρ* **πεδήτης** *ἰτέαν ἐνημμένος*, apud Eustathium p. 911, 40

πέδων, 'furcifer,' *δοῦλος ὁ στιγματίας*, Babylon. fr. 4 ap. Photium p. 538, 20

πεζίδα, *τὴν ᾤαν τοῦ ἱματίου*, *Σκ. καταλ.* fr. 16 ap. Phot. p. 404, 20

πέτευρον, *a roosting-perch*, fr. inc. 236 ap. Polluc. X 156

πηρίδιον, i. q. *πήρα*, *Σκ. καταλ.* fr. 17 ap. Polluc. X 172

πλεισταχόθεν, fr. inc. 237 ap. Polluc. IV 163

πλεκτὴ σχοῖνος, *σπυρὶς ὀψωνοδόκος*, Amphiar. fr. 16 ap. Polluc. X 92

πλυντρίδες, *δύο κόραι περὶ τὸ ἕδος τῆς Ἀθηνᾶς*, fr. inc. 206 ap. Phot. p. 231, 11

πνιγεύς, *a muzzle for horses*, Anagyr. fr. 5 ap. Polluc. X 74

πορνεύτρια, *Γεωργ.* fr. 20 ap. Polluc. VII 201

προπώλης, *one who negotiates a sale*, fr. inc. 283 ap. Polluc. VII 12 et 60

προσεμφερής, Polyid. fr. 9 ap. Polluc. IX 130

πρόσχισμα, *εἶδος ὑποδήματος*, fr. inc. 239 ap. Phot. p. 463, 21

πρόσχορος, i. q. **συγχορεύτρια**, fr. inc. 240 ap. Polluc. IV 106

προσῳδός, fr. inc. 289 ap. Polluc. IV 64

προσωπίδιον, Danaid. fr. 19 ap. Polluc. X 127

πρῷμος (an **πρῷος** legendum?) Lemn. fr. 19 ap. Polluc. VII 152

πυελίς, i. q. *σφραγιδοφυλάκιον*, pala, funda, *the socket* or *setting of the stone in a seal ring*, Heroes fr. 17 apud Harpocration. p. 265, 6

March 1889.

A CLASSIFIED LIST
OF
EDUCATIONAL WORKS
PUBLISHED BY
GEORGE BELL & SONS.

Cambridge Calendar. Published Annually (August). 6*s.* 6*d.*
Student's Guide to the University of Cambridge. 6*s.* 6*d.*
Oxford: Its Life and Schools. 7*s.* 6*d.*
The Schoolmaster's Calendar. Published Annually (December). 1*s.*

BIBLIOTHECA CLASSICA.

A Series of Greek and Latin Authors, with English Notes, edited by eminent Scholars. 8*vo.*

*** *The Works with an asterisk (*) prefixed can only be had in the Sets of 26 Vols.*

Æschylus. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 8*s.*
Cicero's Orations. By G. Long, M.A. 4 vols. 8*s.* each.
Demosthenes. By R. Whiston, M.A. 2 vols. 8*s.* each.
Euripides. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 3 vols. 8*s.* each.
Herodotus. By Rev. J. W. Blakesley, B.D. 2 vols. 12*s.*
Hesiod. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 5*s.*
Homer. By F. A. Paley, M.A., LL.D. Vol. I. 8*s.*; Vol. II. 6*s.*
Horace. By Rev. A. J. Macleane, M.A. 8*s.*
Juvenal and Persius. By Rev. A. J. Macleane, M.A. 6*s.*
Lucan. The Pharsalia. By C. E. Haskins, M.A. 14*s.*
Plato. By W. H. Thompson, D.D. 2 vols. 5*s.* 6*d.* each.
Sophocles. Vol. I. By Rev. F. H. Blaydes, M.A. 8*s.*
——— Vol. II. Philoctetes—Electra—Ajax and Trachiniæ. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 6*s.* Or the 4 plays separately, 2*s.* 6*d.* each.
***Tacitus:** The Annals. By the Rev. P. Frost. 8*s.*
***Terence.** By E. St. J. Parry, M.A. 8*s.*
Virgil. By J. Conington, M.A. Revised by Professor H. Nettleship. 3 vols. 10*s.* 6*d.* each.
An Atlas of Classical Geography; 24 Maps with coloured Outlines. Imp. 8vo. 6*s.*

GRAMMAR-SCHOOL CLASSICS.

A Series of Greek and Latin Authors, with English Notes. Fcap. 8vo.

Cæsar: De Bello Gallico. By George Long, M.A. 4*s*.

——— Books I.–III. For Junior Classes. By G. Long, M.A. 1*s*. 6*d*.

——— Books IV. and V. 1*s*. 6*d*. Books VI. and VII. 1*s*. 6*d*.

Catullus, Tibullus, and Propertius. Selected Poems. With Life. By Rev. A. H. Wratislaw. 2*s*. 6*d*.

Cicero: De Senectute, De Amicitia, and Select Epistles. By George Long, M.A. 3*s*.

Cornelius Nepos. By Rev. J. F. Macmichael. 2*s*.

Homer: Iliad. Books I.–XII. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 4*s*. 6*d*. Also in 2 parts, 2*s*. 6*d*. each.

Horace. With Life. By A. J. Macleane, M.A. 3*s*. 6*d*. In 2 parts, 2*s*. each.

Juvenal: Sixteen Satires. By H. Prior, M.A. 3*s*. 6*d*.

Martial: Select Epigrams. With Life. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 4*s*. 6*d*.

Ovid: the Fasti. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 3*s*. 6*d*. Books I. and II. 1*s*. 6*d*. Books III. and IV. 1*s*. 6*d*.

Sallust: Catilina and Jugurtha. With Life. By G. Long, M.A. and J. G. Frazer. 3*s*. 6*d*., or separately, 2*s*. each.

Tacitus: Germania and Agricola. By Rev. P. Frost. 2*s*. 6*d*.

Virgil: Bucolics, Georgics, and Æneid, Books I.–IV. Abridged from Professor Conington's Edition. 4*s*. 6*d*.—Æneid, Books V.–XII. 4*s*. 6*d*. Also in 9 separate Volumes, as follows, 1*s*. 6*d*. each:—Bucolics—Georgics, I. and II.—Georgics, III. and IV.—Æneid, I. and II.—Æneid, III. and IV.—Æneid, V. and VI.—Æneid, VII. and VIII.—Æneid, IX. and X.—Æneid, XI. and XII.

Xenophon: The Anabasis. With Life. By Rev. J. F. Macmichael. 3*s*. 6*d*. Also in 4 separate volumes, 1*s*. 6*d*. each:—Book I. (with Life, Introduction, Itinerary, and Three Maps)—Books II. and III.—IV. and V. —VI. and VII.

——— The Cyropædia. By G. M. Gorham, M.A. 3*s*. 6*d*. Books I. and II. 1*s*. 6*d*.—Books V. and VI. 1*s*. 6*d*.

——— Memorabilia. By Percival Frost, M.A. 3*s*.

A Grammar-School Atlas of Classical Geography, containing Ten selected Maps. Imperial 8vo. 3*s*.

Uniform with the Series.

The New Testament, in Greek. With English Notes, &c. By Rev. J. F. Macmichael. 4*s*. 6*d*. In parts, sewed, 6*d*. each.

CAMBRIDGE GREEK AND LATIN TEXTS.

Æschylus. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 2*s*. 6*d*.
Cæsar: De Bello Gallico. By G. Long, M.A. 1*s*. 6*d*.
Cicero: De Senectute et De Amicitia, et Epistolæ Selectæ. By G. Long, M.A. 1*s*. 6*d*.
Ciceronis Orationes. In Verrem. By G. Long, M.A. 2*s*. 6*d*.
Euripides. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 3 vols. 2*s*. each.
Herodotus. By J. G. Blakesley, B.D. 2 vols. 5*s*.
Homeri Ilias. I.–XII. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 1*s*. 6*d*.
Horatius. By A. J. Macleane, M.A. 1*s*. 6*d*.
Juvenal et Persius. By A. J. Macleane, M.A. 1*s*. 6*d*.
Lucretius. By H. A. J. Munro, M.A. 2*s*.
Sallusti Crispi Catilina et Jugurtha. By G. Long, M.A. 1*s*. 6*d*.
Sophocles. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 2*s*. 6*d*.
Terenti Comœdiæ. By W. Wagner, Ph.D. 2*s*.
Thucydides. By J. G. Donaldson, D.D. 2 vols. 4*s*.
Virgilius. By J. Conington, M.A. 2*s*.
Xenophontis Expeditio Cyri. By J. F. Macmichael, B.A. 1*s*. 6*d*.
Novum Testamentum Græce. By F. H. Scrivener, M.A., D.C.L. 4*s*. 6*d*. An edition with wide margin for notes, half bound, 12*s*. EDITIO MAJOR, with additional Readings and References. 7*s*. 6*d*. *See page* 14.

CAMBRIDGE TEXTS WITH NOTES.

A Selection of the most usually read of the Greek and Latin Authors, Annotated for Schools. Edited by well-known Classical Scholars. Fcap. 8vo. 1s. 6d. each, with exceptions.

Æschylus. Prometheus Vinctus.—Septem contra Thebas.—Agamemnon.—Persæ.—Eumenides.—Choephoroe. By F. A. Paley, M.A., LL.D.
Euripides. Alcestis.—Medea.—Hippolytus.—Hecuba.—Bacchæ.—Ion. 2*s*.—Orestes.—Phoenissæ.—Troades.—Hercules Furens.—Andromache.—Iphigenia in Tauris.—Supplices. By F. A. Paley, M.A., LL.D.
Homer. Iliad. Book I. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 1*s*.
Sophocles. Œdipus Tyrannus.—Œdipus Coloneus.—Antigone.—Electra—Ajax. By F. A. Paley, M.A., LL.D.
Xenophon. Anabasis. In 6 vols. By J. E. Melhuish, M.A., Assistant Classical Master at St. Paul's School.
Xenophon. Hellenics, Book II. By L. D. Dowdall, M.A., B.D. [*Shortly.*
Cicero. De Senectute, De Amicitia, and Epistolæ Selectæ. By G. Long, M.A.
Ovid. Fasti. By F. A. Paley, M.A., LL.D. In 3 vols., 2 books in each. 2*s*. each vol.
Ovid. Selections. Amores, Tristia, Heroides, Metamorphoses. By A. J. Macleane, M.A.
Terence. Andria.—Hauton Timorumenos.—Phormio.—Adelphoe. By Professor Wagner, Ph.D.
Virgil. Professor Conington's edition, abridged in 12 vols.

Others in preparation.

PUBLIC SCHOOL SERIES.

A Series of Classical Texts, annotated by well-known Scholars. Cr. 8vo.

Aristophanes. The Peace. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 4*s*. 6*d*.
——— The Acharnians. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 4*s*. 6*d*.
——— The Frogs. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 4*s*. 6*d*.
Cicero. The Letters to Atticus. Bk. I. By A. Pretor, M.A. 4*s*. 6*d*.
Demosthenes de Falsa Legatione. By R. Shilleto, M.A. 6*s*.
——— The Law of Leptines. By B. W. Beatson, M.A. 3*s*. 6*d*.
Livy. Book XXI. Edited, with Introduction, Notes, and Maps, by the Rev. L. D. Dowdall, M.A., B.D. 3*s*. 6*d*.
——— Book XXII. Edited, &c., by Rev. L. D. Dowdall, M.A., B.D. 3*s*. 6*d*.
Plato. The Apology of Socrates and Crito. By W. Wagner, Ph.D. 10th Edition. 3*s*. 6*d*. Cheap Edition, limp cloth, 2*s*. 6*d*.
——— The Phædo. 9th Edition. By W. Wagner, Ph.D. 5*s*. 6*d*.
——— The Protagoras. 4th Edition. By W. Wayte, M.A. 4*s*. 6*d*.
——— The Euthyphro. 3rd Edition. By G. H. Wells, M.A. 3*s*.
——— The Euthydemus. By G. H. Wells, M.A. 4*s*.
——— The Republic. Books I. & II. By G. H. Wells, M.A. 3rd Edition. 5*s*. 6*d*.
Plautus. The Aulularia. By W. Wagner, Ph.D. 3rd Edition. 4*s*. 6*d*.
——— The Trinummus. By W. Wagner, Ph.D. 3rd Edition. 4*s*. 6*d*.
——— The Menaechmei. By W. Wagner, Ph.D. 2nd Edit. 4*s*. 6*d*.
——— The Mostellaria. By Prof. E. A. Sonnenschein. 5*s*.
——— The Rudens. Edited by Prof. E. A. Sonnenschein. [*In the press.*
Sophocles. The Trachiniæ. By A. Pretor, M.A. 4*s*. 6*d*.
Sophocles. The Oedipus Tyrannus. By B. H. Kennedy, D.D. 5*s*.
Terence. By W. Wagner, Ph.D. 2nd Edition. 10*s*. 6*d*.
Theocritus. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 2nd Edition. 4*s*. 6*d*.
Thucydides. Book VI. By T. W. Dougan, M.A., Fellow of St. John's College, Cambridge. 3*s*. 6*d*.

Others in preparation.

CRITICAL AND ANNOTATED EDITIONS.

Aristophanis Comœdiæ. By H. A. Holden, LL.D. 8vo. 2 vols. 23*s*. 6*d*. Plays sold separately.
Cæsar's Seventh Campaign in Gaul, B.C. 52. By W. C. Compton, M.A., Assistant Master, Uppingham School. Crown 8vo. 4*s*.
Calpurnius Siculus. By C. H. Keene, M.A. Crown 8vo. 6*s*.
Corpus **Poetarum Latinorum**. Edited by Walker. 1 vol. 8vo. 18*s*.
Horace. Quinti Horatii Flacci Opera. By H. A. J. Munro, M.A. Large 8vo. 10*s*. 6*d*.

Livy. The first five Books. By J. Prendeville. 12mo. roan, 5*s.* Or Books I.–III. 3*s.* 6*d.* IV. and V. 3*s.* 6*d.* Or the five Books in separate vols. 1*s.* 6*d.* each.

Lucretius. With Commentary by H. A. J. Munro. 4th Edition. Vols. I. and II. Introduction, Text, and Notes. 18*s.* Vol. III. Translation. 6*s.*

Ovid. P. Ovidii Nasonis Heroides XIV. By A. Palmer, M.A. 8vo. 6*s.*

——— P. Ovidii Nasonis Ars Amatoria et Amores. By the Rev. H. Williams, M.A. 3*s.* 6*d.*

——— Metamorphoses. Book XIII. By Chas. Haines Keene, M.A. 2*s.* 6*d.*

——— Epistolarum ex Ponto Liber Primus. By C. H. Keene, M.A. 3*s.*

Propertius. Sex Aurelii Propertii Carmina. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 8vo. Cloth, 5*s.*

——— Sex Propertii Elegiarum. Libri IV. Recensuit A. Palmer, Collegii Sacrosanctæ et Individuæ Trinitatis juxta Dublinum Socius. Fcap. 8vo. 3*s.* 6*d.*

Sophocles. The Ajax. By C. E. Palmer, M.A. 3*s.* 6*d.*

——— The Oedipus Tyrannus. By B. H. Kennedy, D.D. Crown 8vo. 8*s.*

Thucydides. The History of the Peloponnesian War. By Richard Shilleto, M.A. Book I. 8vo. 6*s.* 6*d.* Book II. 8vo. 5*s.* 6*d.*

LATIN AND GREEK CLASS-BOOKS.

Faciliora. An Elementary Latin Book on a new principle. By the Rev. J. L. Seager, M.A. 2*s.* 6*d.*

A Latin Primer. By Rev. A. C. Clapin, M.A. 1*s.*

Auxilia Latina. A Series of Progressive Latin Exercises. By M. J. B. Baddeley, M.A. Fcap. 8vo. Part I. Accidence. 3rd Edition, revised. 2*s.* Part II. 4th Edition, revised. 2*s.* Key to Part II. 2*s.* 6*d.*

Scala Latina. Elementary Latin Exercises. By Rev. J. W. Davis, M.A. New Edition, with Vocabulary. Fcap. 8vo. 2*s.* 6*d.*

Passages for Translation into Latin Prose. By Prof. H. Nettleship, M.A. 3*s.* Key (for Tutors only), 4*s.* 6*d.*

Latin Prose Lessons. By Prof. Church, M.A. 9th Edition. Fcap. 8vo. 2*s.* 6*d.*

Tales for Latin Prose Composition. With Notes and Vocabulary. By G. H. Wells, M.A. 2*s.*

Analytical Latin Exercises. By C. P. Mason, B.A. 4th Edit. Part I., 1*s.* 6*d.* Part II., 2*s.* 6*d.*

By T. Collins, M.A., Head Master of the Latin School, Newport, Salop.

Latin Exercises and Grammar Papers. 6th Edit. Fcap. 8vo. 2*s.* 6*d.*

Unseen Papers in Latin Prose and Verse. With Examination Questions. 4th Edition. Fcap. 8vo. 2*s.* 6*d.*

——— in Greek Prose and Verse. With Examination Questions. 3rd Edition. Fcap. 8vo. 3*s.*

Easy Translations from Nepos, Cæsar, Cicero, Livy, &c., for Retranslation into Latin. With Notes. 2*s.*

Scala Græca: a Series of Elementary Greek Exercises. By Rev. J. W. Davis, M.A., and R. W. Baddeley, M.A. 3rd Edition. Fcap. 8vo. 2*s*. 6*d*.

Greek Verse Composition. By G. Preston, M.A. 5th Edition. Crown 8vo. 4*s*. 6*d*.

Greek Particles and their Combinations according to Attic Usage. A Short Treatise. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 2*s*. 6*d*.

Rudiments of Attic Construction and Idiom. By the Rev. W. C. Compton, M.A., Assistant Master at Uppingham School. 3*s*.

BY A. M. M. STEDMAN, M.A., WADHAM COLLEGE, OXFORD.

First Latin Lessons. 1*s*.

Miscellaneous Latin Exercises. Fcap. 8vo. 1*s*. 6*d*.

Easy Latin Exercises on the Syntax of the Revised Latin Primer and Shorter Latin Primer. With Vocabulary. Crown 8vo. 2*s*. 6*d*.

Easy Latin Passages for Unseen Translation. Fcap. 8vo. 1*s*. 6*d*.

Latin Vocabularies for Repetition. 2nd Edition, revised. Fcap. 8vo. 1*s*. 6*d*.

Latin Examination Papers in Grammar and Idiom. Crown 8vo. 2*s*. 6*d*. Key (for Tutors and Private Students only), 6*s*.

Greek Examination Papers in Grammar and Idiom. 2*s*. 6*d*.

Greek Testament Selections. 2nd Edition, enlarged, with Notes and Vocabulary. Fcap. 8vo. 2*s*. 6*d*.

BY THE REV. P. FROST, M.A., ST. JOHN'S COLLEGE, CAMBRIDGE.

Eclogæ Latinæ; or, First Latin Reading-Book, with English Notes and a Dictionary. New Edition. Fcap. 8vo. 1*s*. 6*d*.

Materials for Latin Prose Composition. New Edition. Fcap. 8vo. 2*s*. Key (for Tutors only), 4*s*.

A Latin Verse-Book. An Introductory Work on Hexameters and Pentameters. New Edition. Fcap. 8vo. 2*s*. Key (for Tutors only), 5*s*.

Analecta Græca Minora, with Introductory Sentences, English Notes, and a Dictionary. New Edition. Fcap. 8vo. 2*s*.

Materials for Greek Prose Composition. New Edit. Fcap. 8vo. 2*s*. 6*d*. Key (for Tutors only), 5*s*.

Florilegium Poeticum. Elegiac Extracts from Ovid and Tibullus. New Edition. With Notes. Fcap. 8vo. 2*s*.

Anthologia Græca. A Selection of Choice Greek Poetry, with Notes. By F. St. John Thackeray. *4th and Cheaper Edition.* 16mo. 4*s*. 6*d*.

Anthologia Latina. A Selection of Choice Latin Poetry, from Nævius to Boëthius, with Notes. By Rev. F. St. John Thackeray. Revised and Cheaper Edition. 16mo. 4*s*. 6*d*.

BY H. A. HOLDEN, LL.D.

Foliorum Silvula. Part I. Passages for Translation into Latin Elegiac and Heroic Verse. 10th Edition. Post 8vo. 7*s*. 6*d*.

—— Part II. Select Passages for Translation into Latin Lyric and Comic Iambic Verse. 3rd Edition. Post 8vo. 5*s*.

Folia Silvulæ, sive Eclogæ Poetarum Anglicorum in Latinum et Græcum conversæ. 8vo. Vol. II. 4*s*. 6*d*.

Foliorum Centuriæ. Select Passages for Translation into Latin and Greek Prose. 10th Edition. Post 8vo. 8*s*.

TRANSLATIONS, SELECTIONS, &c.

*** Many of the following books are well adapted for School Prizes.

Æschylus. Translated into English Prose by F. A. Paley, M.A., LL.D. 2nd Edition. 8vo. 7*s.* 6*d.*

——— Translated into English Verse by Anna Swanwick. 4th Edition. Post 8vo. 5*s.*

Horace. The Odes and Carmen Sæculare. In English Verse by J. Conington, M.A. 10th edition. Fcap. 8vo. 5*s.* 6*d.*

——— The Satires and Epistles. In English Verse by J. Conington, M.A. 7th edition. 6*s.* 6*d.*

——— Odes. Englished and Imitated by various hands. 1*s.* 6*d.*

Plato. Gorgias. Translated by E. M. Cope, M.A. 8vo. 2nd Ed. 7*s.*

——— Philebus. Trans. by F. A. Paley, M.A., LL.D. Sm. 8vo. 4*s.*

——— Theætetus. Trans. by F. A. Paley, M.A., LL.D. Sm. 8vo. 4*s.*

——— Analysis and Index of the Dialogues. By Dr. Day. Post 8vo. 5*s.*

Sophocles. Œdipus Tyrannus. By Dr. Kennedy. 1*s.*

Theocritus. In English Verse, by C. S. Calverley, M.A. New Edition, revised. Crown 8vo. 7*s.* 6*d.*

Translations into English and Latin. By C. S. Calverley, M.A. Post 8vo. 7*s.* 6*d.*

Translations into English, Latin, and Greek. By R. C. Jebb, M.A., H. Jackson, Litt.D., and W. E. Currey, M.A. Second Edition. 8*s.*

Extracts for Translation. By R. C. Jebb, M.A., H. Jackson, Litt.D., and W. E. Currey, M.A. 4*s.* 6*d.*

Between Whiles. Translations by Rev. B. H. Kennedy, D.D. 2nd Edition, revised. Crown 8vo. 5*s.*

REFERENCE VOLUMES.

A Latin Grammar. By Albert Harkness. Post 8vo. 6*s.*

——— By T. H. Key, M.A. 6th Thousand. Post 8vo. 8*s.*

A Short Latin Grammar for Schools. By T. H. Key, M.A. F.R.S. 16th Edition. Post 8vo. 3*s.* 6*d.*

A Guide to the Choice of Classical Books. By J. B. Mayor, M.A. 3rd Edition, with a Supplementary List. Crown 8vo. 4*s.* 6*d.* Supplementary List separately, 1*s.* 6*d.*

The Theatre of the Greeks. By J. W. Donaldson, D.D. 8th Edition. Post 8vo. 5*s.*

Keightley's Mythology of Greece and Italy. 4th Edition. 5*s.*

CLASSICAL TABLES.

Latin Accidence. By the Rev. P. Frost, M.A. 1*s.*

Latin Versification. 1*s.*

Notabilia Quædam; or the Principal Tenses of most of the Irregular Greek Verbs and Elementary Greek, Latin, and French Construction. New Edition. 1s.

Richmond Rules for the Ovidian Distich, &c. By J. Tate, M.A. 1s.

The Principles of Latin Syntax. 1*s.*

Greek Verbs. A Catalogue of Verbs, Irregular and Defective; their leading formations, tenses, and inflexions, with Paradigms for conjugation, Rules for formation of tenses, &c. &c. By J. S. Baird, T.C.D. 8th Ed. 2s. 6d.

Greek Accents (Notes on). By A. Barry, D.D. New Edition. 1*s.*

Homeric Dialect. Its Leading Forms and Peculiarities. By J. S. Baird, T.C.D. New Edition, by W. G. Rutherford, LL.D. 1s.

Greek Accidence. By the Rev. P. Frost, M.A. New Edition. 1*s.*

CAMBRIDGE MATHEMATICAL SERIES.

Arithmetic for Schools. By C. Pendlebury, M.A. 3rd Edition, stereotyped, with or without answers, 4s. 6*d.* Or in two parts, 2s. 6*d.* each.

Examples (nearly 8000), without answers, in a separate vol. 3s.

Algebra. Choice and Chance. By W. A. Whitworth, M.A. 4th Edition. 6s.

Euclid. Books I.–VI. and part of Books XI. and XII. By H. Deighton. 4s. 6*d.* Key (for Tutors only), 5s. Books I. and II., 2s.

Euclid. Exercises on Euclid and in Modern Geometry. By J. McDowell, M.A. 3rd Edition. 6s.

Trigonometry. Plane. By Rev. T. Vyvyan, M.A. 3rd Edit. 3*s.* 6*d.*

Geometrical Conic Sections. By H. G. Willis, M.A. Manchester Grammar School. 7*s.* 6*d.*

Conics. The Elementary Geometry of. 5th Edition, revised and enlarged. By C. Taylor, D.D. 4s. 6*d.*

Solid Geometry. By W. S. Aldis, M.A. 4th Edit. revised. 6*s.*

Geometrical Optics. By W. S. Aldis, M.A. 3rd Edition. 4*s.*

Rigid Dynamics. By W. S. Aldis, M.A. 4*s.*

Elementary Dynamics. By W. Garnett, M.A., D.C.L. 4th Ed. 6*s.*

Dynamics. A Treatise on. By W. H. Besant, D.Sc., F.R.S. 7*s.* 6*d.*

Heat. An Elementary Treatise. By W. Garnett, M.A., D.C.L. 4th Edition. 4*s.*

Elementary Physics. Examples in. By W. Gallatly, M.A. 4*s.*

Hydromechanics. By W. H. Besant, D.Sc., F.R.S. 4th Edition. Part I. Hydrostatics. 5s.

Mathematical Examples. By J. M. Dyer, M.A., Assistant Master Eton College, and R. Prowde Smith, M.A., Assistant Master at Cheltenham College. 6s.

Mechanics. Problems in Elementary. By W. Walton, M.A. 6*s*

CAMBRIDGE SCHOOL AND COLLEGE TEXT-BOOKS.

A Series of Elementary Treatises for the use of Students.

Arithmetic. By Rev. C. Elsee, M.A. Fcap. 8vo. 13th Edit. 3*s.* 6*d.*

——— By A. Wrigley, M.A. 3*s.* 6*d.*

——— A Progressive Course of Examples. With Answers. By J. Watson, M.A. 7th Edition, revised. By W. P. Goudie, B.A. 2*s.* 6*d.*

Algebra. By the Rev. C. Elsee, M.A. 7th Edit. 4*s.*

——— Progressive Course of Examples. By Rev. W. F. M'Michael, M.A., and R. Prowde Smith, M.A. 4th Edition. 3*s.* 6*d.* With Answers. 4*s.* 6*d.*

Plane Astronomy, An Introduction to. By P. T. Main, M.A. 5th Edition. 4*s.*

Conic Sections treated Geometrically. By W. H. Besant, D.Sc. 6th Edition. 4*s.* 6*d.* Solution to the Examples. 4*s.*

——— Enunciations and Figures Separately. 1*s.* 6*d.*

Statics, Elementary. By Rev. H. Goodwin, D.D. 2nd Edit. 3*s.*

Hydrostatics, Elementary. By W. H. Besant, D.Sc. 13th Edit. 4*s.*

Mensuration, An Elementary Treatise on. By B. T. Moore, M.A. 3*s.* 6*d.*

Newton's Principia, The First Three Sections of, with an Appendix; and the Ninth and Eleventh Sections. By J. H. Evans, M.A. 5th Edition, by P. T. Main, M.A. 4*s.*

Analytical Geometry for Schools. By T. G. Vyvyan. 4th Edit. 4*s.* 6*d.*

Greek Testament, Companion to the. By A. C. Barrett, A.M. 5th Edition, revised. Fcap. 8vo. 5*s.*

Book of Common Prayer, An Historical and Explanatory Treatise on the. By W. G. Humphry, B.D. 6th Edition. Fcap. 8vo. 2*s.* 6*d.*

Music, Text-book of. By Professor H. C. Banister. 13th Edition, revised. 5*s.*

——— Concise History of. By Rev. H. G. Bonavia Hunt, Mus. Doc. Dublin. 5th Edition revised. 3*s.* 6*d.*

ARITHMETIC AND ALGEBRA.

See the two foregoing Series.

BOOK-KEEPING.

Book-keeping Papers, set at various Public Examinations. Collected and Written by J. T. Medhurst, Lecturer on Book-keeping in the City of London College. 3*s.*

GEOMETRY AND EUCLID.

Euclid. Books I.–VI. and part of XI. and XII. A New Translation. By H. Deighton. Books I. and II. separately, 2*s*. (See p. 8.)

——— The Definitions of, with Explanations and Exercises, and an Appendix of Exercises on the First Book. By R. Webb, M.A. Crown 8vo. 1*s*. 6*d*.

——— Book I. With Notes and Exercises for the use of Preparatory Schools, &c. By Braithwaite Arnett, M.A. 8vo. 4*s*. 6*d*.

——— The First Two Books explained to Beginners. By C. P. Mason, B.A. 2nd Edition. Fcap. 8vo. 2*s*. 6*d*.

The Enunciations and Figures to Euclid's Elements. By Rev. J. Brasse, D.D. New Edition. Fcap. 8vo. 1*s*. Without the Figures, 6*d*.

Exercises on Euclid and in Modern Geometry. By J. McDowell, B.A. Crown 8vo. 3rd Edition revised. 6*s*.

Geometrical Conic Sections. By H. G. Willis, M.A. (See p. 8.)

Geometrical Conic Sections. By W. H. Besant, D.Sc. (See p. 9.)

Elementary Geometry of Conics. By C. Taylor, D.D. (See p. 8.)

An Introduction to Ancient and Modern Geometry of Conics. By C. Taylor, D.D., Master of St. John's Coll., Camb. 8vo. 15*s*.

Solutions of Geometrical Problems, proposed at St. John's College from 1830 to 1846. By T. Gaskin, M.A. 8vo. 12*s*.

TRIGONOMETRY.

Trigonometry, Introduction to Plane. By Rev. T. G. Vyvyan, Charterhouse. 3rd Edition. Cr. 8vo. 3*s*. 6*d*.

An Elementary Treatise on Mensuration. By B. T. Moore, M.A. 3*s*. 6*d*.

ANALYTICAL GEOMETRY AND DIFFERENTIAL CALCULUS.

An Introduction to Analytical Plane Geometry. By W. P. Turnbull, M.A. 8vo. 12*s*.

Problems on the Principles of Plane Co-ordinate Geometry. By W. Walton, M.A. 8vo. 16*s*.

Trilinear Co-ordinates, and Modern Analytical Geometry of Two Dimensions. By W. A. Whitworth, M.A. 8vo. 16*s*.

An Elementary Treatise on Solid Geometry. By W. S. Aldis, M.A. 4th Edition revised. Cr. 8vo. 6*s*.

Elliptic Functions, Elementary Treatise on. By A. Cayley, D.Sc. Professor of Pure Mathematics at Cambridge University. Demy 8vo. 15*s*.

MECHANICS & NATURAL PHILOSOPHY.

Statics, Elementary. By H. Goodwin, D.D. Fcap. 8vo. 2nd Edition. 3*s.*

Dynamics, A Treatise on Elementary. By W. Garnett, M.A., D.C.L. 4th Edition. Crown 8vo. 6*s.*

Dynamics. Rigid. By W. S. Aldis, M.A. 4*s.*

Dynamics. A Treatise on. By W. H. Besant, D.Sc., F.R.S. 7*s.* 6*d.*

Elementary Mechanics, Problems in. By W. Walton, M.A. New Edition. Crown 8vo. 6*s.*

Theoretical Mechanics, Problems in. By W. Walton, M.A. 3rd Edition. Demy 8vo. 16*s.*

Hydrostatics. By W. H. Besant, D.Sc. Fcap. 8vo. 12th Edition. 4*s.*

Hydromechanics, A Treatise on. By W. H. Besant, D.Sc., F.R.S. 8vo. 4th Edition, revised. Part I. Hydrostatics. 5*s.*

Optics, Geometrical. By W. S. Aldis, M.A. Crown 8vo. 3rd Edition. 4*s.*

Double Refraction, A Chapter on Fresnel's Theory of. By W. S. Aldis, M.A. 8vo. 2*s.*

Heat, An Elementary Treatise on. By W. Garnett, M.A., D.C.L. Crown 8vo. 4th Edition. 4*s.*

Elementary Physics. By W. Gallatly, M.A., Asst. Examr. at London University. 4*s.*

Newton's Principia, The First Three Sections of, with an Appendix; and the Ninth and Eleventh Sections. By J. H. Evans, M.A. 5th Edition. Edited by P. T. Main, M.A. 4*s.*

Astronomy, An Introduction to Plane. By P. T. Main, M.A. Fcap. 8vo. cloth. 5th Edition. 4*s.*

——— Practical and Spherical. By R. Main, M.A. 8vo. 14*s.*

Mathematical Examples. Pure and Mixed. By J. M. Dyer, M.A., and R. Prowde Smith, M.A. 6*s.*

Pure Mathematics and Natural Philosophy, A Compendium of Facts and Formulæ in. By G. R. Smalley. 2nd Edition, revised by J. McDowell, M.A. Fcap. 8vo. 3*s.* 6*d.*

Elementary Mathematical Formulæ. By the Rev. T. W. Openshaw, M.A. 1*s.* 6*d.*

Elementary Course of Mathematics. By H. Goodwin, D.D. 6th Edition. 8vo. 16*s.*

Problems and Examples, adapted to the 'Elementary Course of Mathematics.' 3rd Edition. 8vo. 5*s.*

Solutions of Goodwin's Collection of Problems and Examples. By W. W. Hutt, M.A. 3rd Edition, revised and enlarged. 8vo. 9*s.*

A Collection of Examples and Problems in Arithmetic, Algebra, Geometry, Logarithms, Trigonometry, Conic Sections, Mechanics, &c., with Answers. By Rev. A. Wrigley. 20th Thousand. 8*s.* 6*d.* Key. 10*s.* 6*d.*

TECHNOLOGICAL HANDBOOKS.

Edited by H. TRUEMAN WOOD, Secretary of the Society of Arts.

Dyeing and Tissue Printing. By W. Crookes, F.R.S. 5*s.*

Glass Manufacture. By Henry Chance, M.A.; H. J. Powell, B.A.; and H. G. Harris. 3*s.* 6*d.*

Cotton Spinning. By Richard Marsden, of Manchester. 3rd Edition, revised. 6*s.* 6*d.*

Cotton Weaving. By R. Marsden. [*Preparing.*

Chemistry of Coal-Tar Colours. By Prof. Benedikt. Translated by Dr. Knecht of Bradford. 5*s.*

Woollen and Worsted Cloth Manufacture. By Roberts Beaumont, Assistant Lecturer at Yorkshire College, Leeds. 7*s.* 6*d.*

Colour in Woven Design. By Roberts Beaumont. [*Preparing.*

Others in preparation.

HISTORY, TOPOGRAPHY, &c.

Rome and the Campagna. By R. Burn, M.A. With 85 Engravings and 26 Maps and Plans. With Appendix. 4to. 21*s.*

Old Rome. A Handbook for Travellers. By R. Burn, M.A. With Maps and Plans. Demy 8vo. 5*s.*

Modern Europe. By Dr. T. H. Dyer. 2nd Edition, revised and continued. 5 vols. Demy 8vo. 2*l.* 12*s.* 6*d.*

The History of the Kings of Rome. By Dr. T. H. Dyer. 8vo. 16*s.*

The History of Pompeii: its Buildings and Antiquities. By T. H. Dyer. 3rd Edition, brought down to 1874. Post 8vo. 7*s.* 6*d.*

The City of Rome: its History and Monuments. 2nd Edition, revised by T. H. Dyer. 5*s.*

Ancient Athens: its History, Topography, and Remains. By T. H. Dyer. Super-royal 8vo. Cloth. 7*s.* 6*d.*

The Decline of the Roman Republic. By G. Long. 5 vols. 8vo. 5*s.* each.

A History of England during the Early and Middle Ages. By C. H. Pearson, M.A. 2nd Edition revised and enlarged. 8vo. Vol. I. 16*s.* Vol. II. 14*s.*

Historical Maps of England. By C. H. Pearson. Folio. 3rd Edition revised. 31*s.* 6*d.*

History of England, 1800–46. By Harriet Martineau, with new and copious Index. 5 vols. 3*s.* 6*d.* each.

A Practical Synopsis of English History. By A. Bowes. 9th Edition, revised. 8vo. 1*s.*

Lives of the Queens of England. By A. Strickland. Library Edition, 8 vols. 7*s.* 6*d.* each. Cheaper Edition, 6 vols. 5*s.* each. Abridged Edition, 1 vol. 6*s.* 6*d.* Mary Queen of Scots, 2 vols. 5*s.* each. Tudor and Stuart Princesses, 5*s.*

Eginhard's Life of Karl the Great (Charlemagne). Translated, with Notes, by W. Glaister, M.A., B.C.L. Crown 8vo. 4*s.* 6*d.*

The Elements of General History. By Prof. Tytler. New Edition, brought down to 1874. Small Post 8vo. 3*s.* 6*d.*

History and Geography Examination Papers. Compiled by C. H. Spence, M.A., Clifton College. Crown 8vo. 2*s.* 6*d.*

PHILOLOGY.

WEBSTER'S DICTIONARY OF THE ENGLISH LANGUAGE. With Dr. Mahn's Etymology. 1 vol. 1628 pages, 3000 Illustrations. 21*s.*; half calf, 30*s.*; calf or half russia, 31*s.* 6*d.*; russia, 2*l.* With Appendices and 70 additional pages of Illustrations, 1919 pages, 31*s.* 6*d.*; half calf, 2*l.*; calf or half russia, 2*l.* 2*s.*; russia, 2*l.* 10*s.*

'THE BEST PRACTICAL ENGLISH DICTIONARY EXTANT.'—*Quarterly Review*, 1873.

Prospectuses, with specimen pages, post free on application.

Richardson's Philological Dictionary of the English Language. Combining Explanation with Etymology, and copiously illustrated by Quotations from the best Authorities. With a Supplement. 2 vols. 4to. 4*l.* 14*s.* 6*d.* Supplement separately. 4to. 12*s.*

Brief History of the English Language. By Prof. James Hadley, LL.D., Yale College. Fcap. 8vo. 1*s.*

The Elements of the English Language. By E. Adams, Ph.D. 21st Edition. Post 8vo. 4*s.* 6*d.*

Philological Essays. By T. H. Key, M.A., F.R.S. 8vo. 10*s.* 6*d.*

Language, its Origin and Development. By T. H. Key, M.A., F.R.S. 8vo. 14*s.*

Synonyms and Antonyms of the English Language. By Archdeacon Smith. 2nd Edition. Post 8vo. 5*s.*

Synonyms Discriminated. By Archdeacon Smith. Demy 8vo. 2nd Edition revised. 14*s.*

Bible English. Chapters on Words and Phrases in the Bible and Prayer Book. By Rev. T. L. O. Davies. 5*s.*

The Queen's English. A Manual of Idiom and Usage. By the late Dean Alford. 6th Edition. Fcap. 8vo. 1*s.* sewed. 1*s.* 6*d.* cloth.

A History of English Rhythms. By Edwin Guest, M.A., D.C.L. LL.D. New Edition, by Professor W. W. Skeat. Demy 8vo. 18*s.*

Elements of Comparative Grammar and Philology. For Use in Schools. By A. C. Price, M.A., Assistant Master at Leeds Grammar School. Crown 8vo. 2*s.* 6*d.*

Questions for Examination in English Literature. By Prof. W. W. Skeat. 2nd Edition, revised. 2*s.* 6*d.*

Etymological Glossary of nearly 2500 English Words derived from the Greek. By the Rev. E. J. Boyce. Fcap. 8vo. 3*s.* 6*d.*

A Syriac Grammar. By G. Phillips, D.D. 3rd Edition, enlarged. 8vo. 7*s.* 6*d.*

DIVINITY, MORAL PHILOSOPHY, &c.

BY THE REV. F. H. SCRIVENER, A.M., LL.D., D.C.L.

Novum Testamentum Græce. Editio major. Being an enlarged Edition, containing the Readings of Westcott and Hort, and those adopted by the Revisers, &c. 7*s.* 6*d.* *For other Editions see page 3.*

A Plain Introduction to the Criticism of the New Testament. With Forty Facsimiles from Ancient Manuscripts. 3rd Edition. 8vo. 18*s.*

Six Lectures on the Text of the New Testament. For English Readers. Crown 8vo. 6*s.*

Codex Bezæ Cantabrigiensis. 4to. 26*s.*

The New Testament for English Readers. By the late H. Alford, D.D. Vol. I. Part I. 3rd Edit. 12*s.* Vol. I. Part II. 2nd Edit. 10*s.* 6*d.* Vol. II. Part I. 2nd Edit. 16*s.* Vol. II. Part II. 2nd Edit. 16*s.*

The Greek Testament. By the late H. Alford, D.D. Vol. I. 7th Edit. 1*l.* 8*s.* Vol. II. 8th Edit. 1*l.* 4*s.* Vol. III. 10th Edit. 18*s.* Vol. IV. Part I. 5th Edit. 18*s.* Vol. IV. Part II. 10th Edit. 14*s.* Vol. IV. 1*l.* 12*s.*

Companion to the Greek Testament. By A. C. Barrett, M.A. 5th Edition, revised. Fcap. 8vo. 5*s.*

The Book of Psalms. A New Translation, with Introductions, &c. By the Very Rev. J. J. Stewart Perowne, D.D. 8vo. Vol. I. 6th Edition, 18*s.* Vol. II. 6th Edit. 16*s.*

——— Abridged for Schools. 6th Edition. Crown 8vo. 10*s.* 6*d.*

History of the Articles of Religion. By C. H. Hardwick. 3rd Edition. Post 8vo. 5*s.*

History of the Creeds. By J. R. Lumby, DD. 3rd Edition. Crown 8vo. 7*s.* 6*d.*

Pearson on the Creed. Carefully printed from an early edition. With Analysis and Index by E. Walford, M.A. Post 8vo. 5*s.*

Liturgies and Offices of the Church, for the Use of English Readers, in Illustration of the Book of Common Prayer. By the Rev. Edward Burbidge, M.A. Crown 8vo. 9*s.*

An Historical and Explanatory Treatise on the Book of Common Prayer By Rev. W. G. Humphry, B.D. 6th Edition, enlarged. Small Post 8vo. 2*s.* 6*d.*; Cheap Edition, 1*s.*

A Commentary on the Gospels, Epistles, and Acts of the Apostles. By Rev. W. Denton, A.M. New Edition. 7 vols. 8vo. 9*s.* each.

Notes on the Catechism. By Rt. Rev. Bishop Barry. 8th Edit. Fcap. 2*s.*

The Winton Church Catechist. Questions and Answers on the Teaching of the Church Catechism. By the late Rev. J. S. B. Monsell, LL.D. 4th Edition. Cloth, 3*s.*; or in Four Parts, sewed.

The Church Teacher's Manual of Christian Instruction. By Rev. M. F. Sadler. 38th Thousand. 2*s.* 6*d.*

FOREIGN CLASSICS.

A Series for use in Schools, with English Notes, grammatical and explanatory, and renderings of difficult idiomatic expressions. Fcap. 8vo.

Schiller's Wallenstein. By Dr. A. Buchheim. 5th Edit. 5*s.* Or the Lager and Piccolomini, 2*s.* 6*d.* Wallenstein's Tod, 2*s.* 6*d.*

——— **Maid of Orleans.** By Dr. W. Wagner. 2nd Edit. 1*s.* 6*d.*

——— **Maria Stuart.** By V. Kastner. 2nd Edition. 1*s.* 6*d.*

Goethe's Hermann and Dorothea. By E. Bell, M.A., and E. Wölfel. 1*s.* 6*d.*

German Ballads, from Uhland, Goethe, and Schiller. By C. L. Bielefeld. 3rd Edition. 1*s.* 6*d.*

Charles XII., par Voltaire. By L. Direy. 7th Edition. 1*s.* 6*d.*

Aventures de Télémaque, par Fénélon. By C. J. Delille. 4th Edition. 2*s.* 6*d.*

Select Fables of La Fontaine. By F. E. A. Gasc. 18th Edit. 1*s.* 6*d.*

Picciola, by X. B. Saintine. By Dr. Dubuc. 15th Thousand. 1*s.* 6*d.*

Lamartine's Le Tailleur de Pierres de Saint-Point. By J. Boïelle, 4th Thousand. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

Italian Primer. By Rev. A. C. Clapin, M.A. Fcap. 8vo. 1*s.*

FRENCH CLASS-BOOKS.

French Grammar for Public Schools. By Rev. A. C. Clapin, M.A. Fcap. 8vo. 12th Edition, revised. 2*s.* 6*d.*

French Primer. By Rev. A. C. Clapin, M.A. Fcap. 8vo. 8th Ed. 1*s.*

Primer of French Philology. By Rev. A. C. Clapin. Fcap. 8vo. 4th Edit. 1*s.*

Le Nouveau Trésor; or, French Student's Companion. By M. E. S. 18th Edition. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

French Examination Papers in Miscellaneous Grammar and Idioms. Compiled by A. M. M. Stedman, M.A. 3rd Edition. Crown 8vo. 2*s.* 6*d.*

Key to the above. By G. A. Schrumpf, Univ. of France. Crown 8vo. 5*s.* (For Teachers or Private Students only.)

Manual of French Prosody. By Arthur Gosset, M.A. Crown 8vo. 3*s.*

Lexicon of Conversational French. By A. Holloway. 2nd Edition. Crown 8vo. 4*s.*

PROF. A. BARRÈRE'S FRENCH COURSE.

Elements of French Grammar and First Steps in Idiom. Crown 8vo. 2*s.*

Precis of Comparative French Grammar. 2nd Edition. Crown 8vo. 3*s.* 6*d.*

Junior Graduated French Course. Crown 8vo. 1*s.* 6*d.*

F. E. A. GASC'S FRENCH COURSE.

First French Book. Fcap. 8vo. 98th Thousand. 1*s.*

Second French Book. 47th Thousand. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

Key to First and Second French Books. 5th Edit. Fcp. 8vo. 3*s.* 6*d.*

French Fables for Beginners, in Prose, with Index. 16th Thousand. 12mo. 1*s.* 6*d.*

Select Fables of La Fontaine. 18th Thousand. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

Histoires Amusantes et Instructives. With Notes. 16th Thousand. Fcap. 8vo. 2*s.*

Practical Guide to Modern French Conversation. 17th Thousand. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

French Poetry for the Young. With Notes. 5th Edition. Fcap. 8vo. 2*s.*

Materials for French Prose Composition; or, Selections from the best English Prose Writers. 19th Thous. Fcap. 8vo. 3*s.* Key, 6*s.*

Prosateurs Contemporains. With Notes. 10th Edition, revised. 12mo. 3*s.* 6*d.*

Le Petit Compagnon; a French Talk-Book for Little Children. 12th Thousand. 16mo. 1*s* 6*d.*

An Improved Modern Pocket Dictionary of the French and English Languages. 45th Thousand, with Additions. 16mo. 2*s.* 6*d.*

Modern French-English and English-French Dictionary. 4th Edition, revised. In 1 vol. 10*s.* 6*d.*

The A B C Tourist's French Interpreter of all Immediate Wants. By F. E. A. Gasc. 1*s.*

MODERN FRENCH AUTHORS.

Edited, with Introductions and Notes, by JAMES BOÏELLE, Senior French Master at Dulwich College.

Daudet's La Belle Nivernaise. 2*s.* 6*d.* *For Beginners.*

Hugo's Bug Jargal. 3*s.* *For Advanced Students.*

GOMBERT'S FRENCH DRAMA.

Being a Selection of the best Tragedies and Comedies of Molière, Racine, Corneille, and Voltaire. With Arguments and Notes by A. Gombert. New Edition, revised by F. E. A. Gasc. Fcap. 8vo. 1*s.* each; sewed, 6*d.*

CONTENTS.

MOLIERE:—Le Misanthrope. L'Avare. Le Bourgeois Gentilhomme. Le Tartuffe. Le Malade Imaginaire. Les Femmes Savantes. Les Fourberies de Scapin. Les Précieuses Ridicules. L'Ecole des Femmes. L'Ecole des Maris. Le Médecin malgré Lui.

RACINE:—Phédre. Esther. Athalie. Iphigénie. Les Plaideurs. La Thébaïde; ou, Les Frères Ennemis. Andromaque. Britannicus.

P. CORNEILLE:—Le Cid. Horace. Cinna. Polyeucte.

VOLTAIRE:—Zaïre.

GERMAN CLASS-BOOKS.

A Concise German Grammar. By Frz. Lange, Ph.D., Professor R.M.A. Woolwich. In three Parts. Part I. Elementary. 2*s.* Part II. Intermediate. 1*s.* 6*d.* *Now ready.* Part III. Advanced. *In the press.*

Materials for German Prose Composition. By Dr. Buchheim. 11th Edition, thoroughly revised. Fcap. 4*s.* 6*d.* Key, Parts I. and II., 3*s.* Parts III. and IV., 4*s.*

German Conversation Grammar. By I. Sydow. 2nd Edition. Book I. Etymology. 2s. 6d. Book II. Syntax. 1s. 6d.

Wortfolge, or Rules and Exercises on the Order of Words in German Sentences. By Dr. F. Stock. 1s. 6d.

A German Grammar for Public Schools. By the Rev. A. C. Clapin and F. Holl Müller. 5th Edition. Fcap. 2s. 6d.

A German Primer, with Exercises. By Rev. A. C. Clapin. 1s.

Kotzebue's Der Gefangene. With Notes by Dr. W. Stromberg. 1s.

German Examination Papers in Grammar and Idiom. By R. J. Morich. 2s. 6d. Key for Tutors only, 5s.

German Examination Course. By Prof. F. Lange, Ph.D. Elementary, 2s. Intermediate, 2s. Advanced, 1s. 6d.

MODERN GERMAN SCHOOL CLASSICS.

Small Crown 8vo.

Hey's Fabeln Für Kinder. Edited by Prof. F. Lange, Ph.D. 1s. 6d.

Bechstein's Märchen. Edited by Prof. H. Hager, Ph.D.

Benedix's Dr. Wespe. Edited by F. Lange, Ph.D. 2s. 6d.

Schiller's Jugendjahre. Edited by Prof. H. Hager, Ph.D. [*In the press.*

Hoffman's Meister Martin, der Küfner. By Prof. F. Lange, Ph.D. 1s. 6d.

Heyse's Hans Lange. By A. A. Macdonell, M.A., Ph.D. 2s.

Auerbach's Auf Wache, and Roquette's Der Gefrorene Kuss. By A. A. Macdonell, M.A. 2s.

Moser's Der Bibliothekar. By Prof. F. Lange, Ph.D. 2s.

Eber's Eine Frage. By F. Storr, B.A. 2s.

Freytag's Die Journalisten. By Prof. F. Lange, Ph.D. 2s. 6d.

Gutzkow's Zopf und Schwert. By Prof. F. Lange, Ph.D. 2s.

German Epic Tales. Edited by Karl Neuhaus, Ph.D. 2s. 6d.

Humoresken. Novelletten der besten deutschen Humoristen der Gegenwart. Edited by A. A. Macdonell, M.A. Oxon. Authorised Edition. [*In preparation.*

ENGLISH CLASS-BOOKS.

Comparative Grammar and Philology. By A. C. Price, M.A., Assistant Master at Leeds Grammar School. 2s. 6d.

The Elements of the English Language. By E. Adams, Ph.D. 21st Edition. Post 8vo. 4s. 6d.

The Rudiments of English Grammar and Analysis. By E. Adams, Ph.D. 16th Thousand. Fcap. 8vo. 1s.

A Concise System of Parsing. By L. E. Adams, B.A. 1s. 6d.

Examples for Grammatical Analysis (Verse and Prose). Selected, &c., by F. Edwards. New edition. Cloth, 1s.

Notes on Shakespeare's Midsummer Night's Dream. By T. Duff Barnett, B.A. 1s. Julius Cæsar, 1s.; Henry V., 1s.; Macbeth, 1s.; Tempest, 1s.

By C. P. Mason, Fellow of Univ. Coll. London.

First Notions of Grammar for Young Learners. Fcap. 8vo. 41st Thousand. Cloth. 9d.

First Steps in English Grammar for Junior Classes. Demy 18mo. 44th Thousand. 1s.

Outlines of English Grammar for the Use of Junior Classes. 71st Thousand. Crown 8vo. 2s.

English Grammar, including the Principles of Grammatical Analysis. 30th Edition. 125th Thousand. Crown 8vo. 3s. 6d.

A Shorter English Grammar, with copious Exercises. 34th Thousand. Crown 8vo. 3s. 6d.

English Grammar Practice, being the Exercises separately. 1s.

Code Standard Grammars. Parts I. and II., 2*d.* each. Parts III., IV., and V., 3d. each.

Notes of Lessons, their Preparation, &c. By José Rickard, Park Lane Board School, Leeds, and A. H. Taylor, Rodley Board School, Leeds. 2nd Edition. Crown 8vo. 2s. 6d.

A Syllabic System of Teaching to Read, combining the advantages of the 'Phonic' and the 'Look-and-Say' Systems. Crown 8vo. 1s.

Practical Hints on Teaching. By Rev. J. Menet, M.A. 6th Edit. revised. Crown 8vo. paper, 2s.

How to Earn the Merit Grant. A Manual of School Management. By H. Major, B.A., B.Sc. Part I. (3rd Edit.) Infant School, 3s. Part II. (2nd Edit. revised), 4s. Complete, 6s.

Test Lessons in Dictation. 4th Edition. Paper cover, 1*s.* 6*d.*

Drawing Copies. By P. H. Delamotte. Oblong 8vo. 12*s.* Sold also in parts at 1s. each.

Poetry for the Schoolroom. New Edition. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

The Botanist's Pocket-Book. With a copious Index. By W. R. Hayward. 6th Edition, revised. Crown 8vo. cloth limp. 4s. 6d.

Experimental Chemistry, founded on the Work of Dr. Stöckhardt. By C. W. Heaton. Post 8vo. 5s.

Lectures on Musical Analysis. Sonata-form, Fugue, &c. Illustrated from Classical Masters. By Prof. H. C. Banister. 7s. 6d.

GEOGRAPHICAL SERIES. By M. J. Barrington Ward, M.A.

With Illustrations.

The Map and the Compass. A Reading-Book of Geography. For Standard I. New Edition. 8d.

The Round World. A Reading-Book of Geography. For Standard II. 10d.

The Child's Geography. For the Use of Schools and for Home Tuition. 6d.

The Child's Geography of England. With Introductory Exercises on the British Isles and Empire, with Questions. 2s. 6d. Without Questions, 2s.

Geography Examination Papers. (See History and Geography Papers, p. 12.)

Helps' Course of Poetry, for Schools. A New Selection from the English Poets, carefully compiled and adapted to the several standards by E. A. Helps, one of H.M. Inspectors of Schools.

Book I. Infants and Standards I. and II. 134 pp. small 8vo. 9*d.*

Book II. Standards III. and IV. 224 pp. crown 8vo. 1*s.* 6*d.*

Book III. Standards V., VI., and VII. 352 pp. post 8vo. 2*s.*

Or in PARTS. Infants, 2*d.*; Standard I., 2*d.*; Standard II., 2*d.* Standard III., 4*d.*

Picture School-Books. In Simple Language, with numerous Illustrations. Royal 16mo.

The Infant's Primer. 3*d.*—School Primer. 6*d.*—School Reader. By J. Tilleard. 1*s.*—Poetry Book for Schools. 1*s.*—The Life of Joseph. 1*s.*—The Scripture Parables. By the Rev. J. E. Clarke. 1*s.*—The Scripture Miracles. By the Rev. J. E. Clarke. 1*s.*—The New Testament History. By the Rev. J. G. Wood, M.A. 1*s.*—The Old Testament History. By the Rev. J. G. Wood, M.A. 1*s.*—The Story of Bunyan's Pilgrim's Progress. 1*s.*—The Life of Martin Luther. By Sarah Crompton. 1*s.*

BOOKS FOR YOUNG READERS.

A Series of Reading Books designed to facilitate the acquisition of the power of Reading by very young Children. In 11 *vols. limp cloth,* 6*d. each.*

Those with an asterisk have a Frontispiece or other Illustration.

Suitable for Infants.

*The Old Boathouse. Bell and Fan; or, A Cold Dip.

*Tot and the Cat. A Bit of Cake. The Jay. The Black Hen's Nest. Tom and Ned. Mrs. Bee.

*The Cat and the Hen. Sam and his Dog Redleg. Bob and Tom Lee. A Wreck.

*The New-born Lamb. The Rosewood Box. Poor Fan. Sheep Dog.

Suitable for Standards I. & II.

*The Two Parrots. A Tale of the Jubilee. By M. E. Wintle. 9 Illustrations.

*The Story of Three Monkeys.

*Story of a Cat. Told by Herself.

The Blind Boy. The Mute Girl. A New Tale of Babes in a Wood.

The Dey and the Knight. The New Bank Note. The Royal Visit. A King's Walk on a Winter's Day.

*Queen Bee and Busy Bee.

*Gull's Crag.

*A First Book of Geography. By the Rev. C. A. Johns. Illustrated. Double size, 1*s.*

Syllabic Spelling. By C. Barton. In Two Parts. Infants, 3*d.* Standard I., 3*d.*

BELL'S READING-BOOKS.

FOR SCHOOLS AND PAROCHIAL LIBRARIES.

Now Ready. Post 8vo. Strongly bound in cloth, 1s. each.

Suitable for Standards III. & IV.

*Life of Columbus.
*Grimm's German Tales. (Selected.)
*Andersen's Danish Tales. Illustrated. (Selected.)
Great Englishmen. Short Lives for Young Children.
Great Englishwomen. Short Lives of.
Great Scotsmen. Short Lives of.
*Masterman Ready. By Capt. Marryat. Illus. (Abgd.)
*Poor Jack. By Capt. Marryat, R.N. (Abridged.)

Standards IV. & V.

*Scott's Talisman. (Abridged.)
*Friends in Fur and Feathers. By Gwynfryn.
*Dickens's Little Nell. Abridged from the 'The Old Curiosity Shop.'
Parables from Nature. (Selected.) By Mrs. Gatty.
Lamb's Tales from Shakespeare. (Selected.)
Edgeworth's Tales. (A Selection.)
*Gulliver's Travels. (Abridged.)
*Robinson Crusoe. Illustrated.
*Arabian Nights. (A Selection Rewritten.)

Standards V. VI. & VII.

*The Vicar of Wakefield.
*Settlers in Canada. By Capt. Marryat. (Abridged.)
Marie: Glimpses of Life in France. By A. R. Ellis.
Poetry for Boys. Selected by D. Munro.
*Southey's Life of Nelson. (Abridged.)
*Life of the Duke of Wellington, with Maps and Plans.
*Sir Roger de Coverley and other Essays from the *Spectator*.
Tales of the Coast. By J. Runciman.

* *These Volumes are Illustrated.*

Uniform with the Series, in limp cloth, 6d. each.

Shakespeare's Plays. Kemble's Reading Edition. With Explanatory Notes for School Use.

JULIUS CÆSAR. THE MERCHANT OF VENICE. KING JOHN. HENRY THE FIFTH. MACBETH. AS YOU LIKE IT.

London: GEORGE BELL & SONS, York Street, Covent Garden.